Mötesbok: Kommunstyrelsen (2025-05-14)

Kommunstyrelsen

Datum: 2025-05-14

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseKommunstyrelsen2025-05-14 4

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

118/25 Redovisning av delegationsbeslut 9
119/25 Kommundirektörens rapport 17
120/25 Månadsrapport 18
121/25 Information om VA i Kustzon markfrågor sträckan Björkås-Vävra 19
122/25 Årlig presentation av informationssäkerhetsarbetet 20

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

123/25 Uthyrning av Kungälvs vandrarhem 21
124/25 Nya Socialtjänstlagen - insatser utan behovsprövning 28
125/25 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 59

Information

126/25 Utredning om kultur i stadsutvecklingen - kulturhus, stadsbibliotek, stadsmuseum, kulturstråk och digitalisering av kulturarv. 91

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

127/25 Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning 158
128/25 Implementering av kommunfullmäktiges styrande dokument gällande trygg och rättvis arbetsmiljö 251
129/25 Godkännande av process för rekrytering av kommundirektör 254
130/25 Förslag till reviderad budgetprocess utifrån arbetet med trygg och rättvis arbetsmiljö 306
131/25 Uppsägning av samverkansavtal 307

Ärenden till kommunfullmäktige

132/25 Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst 311
133/25 Revidering av reglemente för kommunstyrelsen 326
134/25 Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy 378
135/25 Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna 394
136/25 Ny valdistriktsindelning 406
137/25 Redovisning av pågående motioner 2025 420

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

138/25 Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen 422

139/25 Granskning Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl 481

140/25 Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten 600

141/25 Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten 686

142/25 Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård 704

143/25 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) 729

144/25 Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik 1258

145/25 Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska insats 2024 1289

146/25 Beslut från Skolinspektionen 1313

147/25 Riktlinjer för sponsring 1331

Granskningsrapporter

148/25 Granskningsrapport - Grundläggande granskning 2024 1341

149/25 Granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2024 1360

Rapporter

150/25 Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region 1376

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2025-05-14

Kallelse

Instans	Kommunstyrelsen	
Plats	Stadshuset, plan 2, Sessionssalen	
Tid	Onsdagen den 14 maj kl 09:00-16:00	
Ledamöter	Miguel Odhner (S)	Ordförande
	Anders Holmensköld (M)	1:e vice ordförande
	Gun-Marie Daun (KD)	2:e vice ordförande
	Ove Wiktorsson (C)	
	Pia Gillerstedt (S)	
	Patrik Ryberg (SD)	
	Anna Vedin (M)	
	Elisabeth Mattsson (L)	
	Jonas Andersson (S)	
	Mikael Wintell (UP)	
	Marcus Adiels (M)	
	Greger Plannthin (SD)	
	William Hult (S)	
	Erik Martinsson (-)	
	Michael Karlsson (L)	
	Erik Andreasson (V)	
	Charlotta Windeman (M)	
Ersättare	Carin Gerefalk (S)	
	Ilona Waern (KD)	
	Helena Lindgren Karlsson (S)	
	Maria Pehrson (UP)	
	Rose-Mari Larsdotter (M)	
	Gustav Meuller (M)	
	Peter Skoglund Ferrari (SD)	

Miguel Odhner (S)	Oskar Engdahl
Ordförande	Sekreterare

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-05-14

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4		Redovisning av delegationsbeslut *Klockan: 09:00 – 09:20*	
5		Kommundirektörens rapport - Hallarenan - Rapport från Soltak ägarråd - Ytterbyskolan *Klockan: 09:20 – 10:20* *Föredragande: Linda Nygren och Åsa Berglie*	Antecknas
6		Månadsrapport *Klockan 10:20 – 10:30* *Föredragande: Pia Jakobsson och Åsa Berglie*	Antecknas
7		Information om VA i Kustzon markfrågor sträckan Björkås-Vävra *Klockan: 10:30 – 10:50* *Föredragande: Maria Hübinette och Jeanette Norgren*	Antecknas
8		Årlig presentation av informationssäkerhetsarbetet *Klockan: 10:50 – 11:10* *Föredragande: Martin Holm*	Antecknas
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
9	KS2024/2117-1	Uthyrning av Kungälvs vandrarhem och gröna villorna på Fästningsholmen	Beslut

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-05-14

		Klockan: 11:10 – 11:30 *Föredragande Åsa Berglie*	
10	KS2025/0528-1	Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning *Klockan: 11:30 – 11:45* *Föredragande: Sofie Anderman*	Beslut
11	KS2024/2033-6	Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 *Klockan 11:45* *Närvarande: Ulrika Engström*	Beslut
		Information	
12	KS2025/0613-1	Utredning om kultur i stadsutvecklingen - kulturhus, stadsbibliotek, stadsmuseum, kulturstråk och digitalisering av kulturarv *Klockan: 13:00 – 14:00* *Föredragande: Åsa Berglie, Mirsad Radoncic, Niklas Delander, Åsa Johansson och Amela Filipovic*	Antecknas
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
13	KS2025/1052-1	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning	Beslut *Omedelbar justering*
14	KS2024/2486	Implementering av kommunfullmäktiges styrande dokument gällande trygg och rättvis arbetsmiljö *Föredragande: Lena Arnfelt*	Beslut
15	KS2025/0181	Godkännande av process för rekrytering av kommundirektör *Föredragande: Tanja Tajic*	Beslut
16	KS2025/1064	Förslag till reviderad budgetprocess utifrån arbetet med trygg och rättvis arbetsmiljö *Föredragande: Pia Jakobsson*	Beslut Handlingar tillkommer
17	KS2025/0975-1	Uppsägning av samverkansavtal	Antecknas

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-05-14

		Ärenden till kommunfullmäktige	
18	KS2025/0897-2	Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst	Förslag till kommunfullmäktige
19	KS2025/0491-1	Revidering av reglemente för kommunstyrelsen	Förslag till kommunfullmäktige
20	KS2023/2620-8	Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy	Förslag till kommunfullmäktige
21	KS2024/1452-3	Svar på motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna	Förslag till kommunfullmäktige
22	KS2025/1009-1	Ny valdistriktsindelning	Förslag till kommunfullmäktige
23	KS2025/1011-1	Redovisning av pågående motioner 2025	Förslag till kommunfullmäktige
		Ärenden som stannar i kommunstyrelsen	
24	KS2015/106-31	Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen	Beslut
25	KS2019/1311-70	Granskning Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl	Beslut
26	KS2025/0705-1	Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten	Beslut
27	KS2025/0525-2	Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten	Beslut
28	KS2025/0271-2	Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård	Beslut
29	KS2025/0609-2	Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)	Beslut
30	KS2025/0204-4	Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik	Beslut
31	KS2025/0612-1	Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska insats 2024	Beslut
32	KS2025/0194-9	Beslut från Skolinspektionen	Antecknas
33	KS2024/2560-1	Riktlinjer för sponsring	Beslut
		Granskningsrapporter	

Kallelse

Kommunstyrelsen
2025-05-14

35	KS2025/1004-2	Granskningsrapport - Grundläggande granskning 2024	Remitteras
36	KS2025/1005-2	Granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2024	Remitteras
		Rapporter	
37		Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag/och eller region - Tillsammans för ett friskare hav och älv - Uppdrag till kommundirektören gällande ökad trygghet i skolan med kameraövervakning - Lägesrapport kring uppdrag sekretessutredning	Antecknas

KUNGÄLVS KOMMUN

2025-05-14

Delegerade ärenden

Instansnr	Ärende	Titel
355/25	KS2024/2614-3	Protokollsutdrag - Föreningsstöd 2025, socialt stödjandeföreningar: Kamratföreningen Länken - Utskottet för Bildning och lärande
356/25	KS2024/2615-3	Delegationsbeslut ekonomiskt föreningsstöd socialt stödjande förening 2025 - DHB Västra
357/25	KS2024/2616-2	Delegationsbeslut ekonomiskt föreningsstöd funktionshinder- och diagnosföreningar 2025 - DHB Västra
358/25	KS2024/2617-4	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Kode Scoutkår
359/25	KS2024/2620-4	Protokollsutdrag - Ekonomiskt stöd socialt stödjande föreningsbidrag 2025: BRIS - Utskottet för Bildning och lärande
360/25	KS2024/2757-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Sekelskiftesdagarna i Marstrands Ideella förening
361/25	KS2025/0013-8	Protokollsutdrag - Idrottspriset 2025 - Utskottet för Bildning och lärande
362/25	KS2025/0014-13	Protokollsutdrag - Idrottsstipendiet 2025 - Utskottet för Bildning och lärande
363/25	KS2025/0108-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsföreningar 2025 - PRO Hermansby-Ytterby
364/25	KS2025/0109-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsföreningar 2025 - RPG i Kungälv
365/25	KS2025/0123-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsföreningar 2025 - SPF Seniorerna Romelanda
366/25	KS2025/0147-2	Delegationsbeslut ekonomiskt föreningsstöd socialt stödjande förening 2025 - Äldrekontakt
367/25	KS2025/0158-2	Delegationsbeslut ekonomiskt föreningsstöd till Funktionshinder- och diagnosföreningar 2025 - Reumatikerföreningen Kungälv
368/25	KS2025/0159-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsföreningar 2025 - Aktiva Seniorer
369/25	KS2025/0160-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsföreningar 2025 - Kärna SPF
370/25	KS2025/0182-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsföreningar 2025 - SPF Kareby
371/25	KS2025/0200-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd pensionärsföreningar 2025: Pensionärsföreningen Kongahälla av SPF

372/25	KS2025/0212-2	Delegationsbeslut ekonomiskt föreningsstöd 2025-Funktionshinder- och Diagnosföreningar: Handen (anhörigförening)
373/25	KS2025/0220-2	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Harestads Skyttegille
374/25	KS2025/0264-3	Protokollsutdrag - Föreningsstöd 2025, Funktionshinder- och diagnosföreningar: FUB - Utskottet för Bildning och lärande
375/25	KS2025/0281-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till socialt stödjande förening 2025: Handen Anhöringförening
376/25	KS2025/0327-3	Protokollsutdrag - Föreningsstöd 2025, Funktionshinder- och diagnosföreningar: Attention Hisingen Kungälv - Utskottet för Bildning och lärande
377/25	KS2025/0328-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsförening 2025: PRO Kungälv Hermansby
378/25	KS2025/0332-3	Protokollsutdrag - Föreningsstöd 2025, socialt stödjande föreningar: Aktiva Seniorer - Utskottet för Bildning och lärande
379/25	KS2025/0337-2	Delegationsbeslut ekonomiskt stöd till pensionärsförening 2025: Marstrands Pensionärsförening
380/25	KS2025/0591-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Kungälvs musikkår - Julkonsert
381/25	KS2025/0594-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Kungälvs musikkår - Filmtema
382/25	KS2025/0636-3	Delegationsbeslut Kultur- och fritidsfrämjande stöd 2025: Romelanda folkdanslag
383/25	KS2025/0704-1	Avtal NE Kunskapstjänster
384/25	KS2025/0903-1	Lokalt samverkansavtal Familjecentralen Fyren i Ytterby 2025-2028
385/25	KS2025/0505-4	Protokollsutdrag - Svar på remiss - Ansökan från Edukatus Alliance AB om godkännande som huvudman för en nyetablering av en fristående gymnasieskola vid Yrkesgymnasiet Ale - Utskottet för Bildning och lärande
386/25	KS2025/0872-2	Ytterby IS lotteriregistrering 2025-2030
387/25	KS2025/0139-1	Guntorp 1:4 (del av) - Undertecknat sidoarrende 2025
388/25	KS2025/0140-1	Guntorp 1:4 (del av) - undertecknat sidoarrende 2025
389/25	KS2023/2378-11	Option ökad laddningskapacitet Lasse-Maja
390/25	KS2023/2659-3	Tilläggsavtal nr 5 – inkoppling till den allmänna vatten- och avloppsanläggningen
391/25	KS2024/0870-7	Godkänd överlåtelse av arrendeavtal mellan Hermansby IF och Kode Scoutkår

392/25	KS2024/0976-3	Signerat supportavtal och personuppgiftsbiträdesavtal LTA
393/25	KS2024/0976-4	Dokumentation av direktupphandling e-arkiv LTA
394/25	KS2024/1818-1	Avtal konsult utveckling av webbplatser
395/25	KS2024/1869-3	Tilläggsavtal nr 1 – inkoppling till den allmänna vatten- och avloppsanläggningen
396/25	KS2024/1963-1	Ramavtal - Korttidsboende för personer 65 år och uppåt
397/25	KS2024/2328-3	Tilläggsavtal nr 10 - Sörkrokens samfällighetsförening
398/25	KS2025/0657-1	Fontin 1:2, upphörande av ändring av kontrakt om jordbruksarrende, sidoarrende 1290-076-003, undertecknat
399/25	KS2025/0728-1	Disciplinär åtgärd i form av en skriftlig varning GW
400/25	KS2025/0799-9	Herr Arnes gata/Byggmästaregatan, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 14 april kl 13-17
401/25	KS2025/0799-8	Liljedalsgatan övre, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 14 april kl 7-12
402/25	KS2025/0799-7	Gamla Gärdesgatan Rhodin, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 11 april kl 07-12
403/25	KS2025/0799-6	Liljedalsgatan nedre, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 10 april kl 13-17
404/25	KS2025/0799-5	Rådmansgatan, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 10 april kl 7-12
405/25	KS2025/0799-4	Anders Prästgatan, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 9 april kl 13-17
406/25	KS2025/0799-3	Väktaregatan, Tillfälligt förbud att stanna eller parkera 9 april kl 7-12
407/25	KS2025/0799-2	Sankt Halvardsgatan, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 8 april kl 13-17
408/25	KS2025/0799-1	Borgarparken, Tillfälligt förbud att stanna och parkera 8 april kl 7-12
409/25	KS-VR2025/0138-4	Transporttillstånd
410/25	KS-VR2025/0152-2	[TRV 2025_31334] Remisskopia för remissomgång
411/25	KS-VR2025/0166-2	Beviljat uppehåll i hämtning av slam för fastigheten Valberg 1:3
412/25	KS2024/0476-4	Tilldelningsbeslut Ärendehanteringssystem Miljö
413/25	KS2024/0476-1	Avtal Ärendehanteringssystem Miljö
414/25	KS2024/0947-12	Granskning av ändring av detaljplan för Rollsbo företagspark
415/25	KS2024/1275-8	Delegationsbeslut- Avskrivning - Planbesked för Lefstad 3:23
416/25	KS2024/1332-10	Kommunens återkallelse av stämningsansökan gällande omprövning av tomträttsavgäld, Marstrand 28:8

417/25	KS2024/2367-16	Ansökan om inskrivning av ändringsavtal till tomträttsavtal för Fontin 1:4
418/25	KS2024/2367-18	ändringsavtal för tomträttsavtal Fontin 1:4
419/25	KS2024/2557-3	Undertecknat köpekontrakt för Tomaten 3
420/25	KS2024/2557-4	Undertecknat köpekontrakt för tomaten 5
421/25	KS2025/0203-38	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:125
422/25	KS2025/0203-39	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:126
423/25	KS2025/0203-21	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:127
424/25	KS2025/0203-22	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:124
425/25	KS2025/0203-22	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:124
426/25	KS2025/0203-23	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:60
427/25	KS2025/0203-24	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:57
428/25	KS2025/0203-25	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:115
429/25	KS2025/0203-26	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:128
430/25	KS2025/0203-27	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:128
431/25	KS2025/0203-28	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:98
432/25	KS2025/0203-29	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:123
433/25	KS2025/0203-30	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:76
434/25	KS2025/0203-31	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:139

435/25	KS2025/0203-32	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:116
436/25	KS2025/0203-33	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:97
437/25	KS2025/0203-34	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:49
438/25	KS2025/0203-35	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:114
439/25	KS2025/0203-36	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:132
440/25	KS2025/0203-37	Beslut gällande anvisande av annan plats för lämnande och hämtande av kommunalt avfall, ARÖD 4:117
441/25	KS2025/0229-9	Överenskommelse om upphörande av anställning
442/25	KS2025/0274-8	Beställning direktupphandling värdering
443/25	KS2025/0563-2	Undertecknat avtalsservitut för elektrisk starkström på kommunens fastighet Aröd 4:111
444/25	KS2025/0676-6	Beställning direktupphandling värdering
445/25	KS2025/0676-5	Tilldelningsbeslut värdering
446/25	KS2025/0698-1	Marstrand 12:3 - undertecknat servitutsavtal till förmån för Marstrand 6:55
447/25	KS2025/0758-2	Beställningsskrivelse för värderingsuppdrag
448/25	KS2025/0831-1	Undantagen enligt sekretess. 39 kap 1 § Överenskommelse
449/25	KS2025/0836-4	Beslut om skriftlig varning
450/25	KS2025/0912-2	Beslut om fördelning bidrag till föräldraföreningar 2025
451/25	KS2025/0913-5	Beslut - personuppgiftsincident
452/25	KS-VR2025/0054-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Torsby-Tofta 2:7
453/25	KS-VR2025/0089-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Uteservering (inglasad) Mantram Restaurang, Västra gatan 80
454/25	KS-VR2025/0104-3	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Uteservering Umi Sushi Bar, Fräkne Gränd 24
455/25	KS-VR2025/0119-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Uppställning av containers etc, Hedvigsholmen, Koön, Marstrand
456/25	KS-VR2025/0120-4	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Marknad, Marknadsplatsen, Älvebacken 12-24, Kungälv

457/25	KS-VR2025/0123-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Foodtruck, Nytorget 1, Kungälv
458/25	KS-VR2025/0131-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, Hamngatan/Långgatan, Marstrand
459/25	KS-VR2025/0134-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Demonstration Nytorget vid Trekungastatyn, Kungälv
460/25	KS-VR2025/0135-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark – Matförsäljning via två food-trucks på kommunens godkända platser
461/25	KS-VR2025/0142-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Runneröd 1:10
462/25	KS-VR2025/0143-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, Thorilds gränd 12, Kungälv
463/25	KS-VR2025/0147-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, korsningen Bäckgatan/Kongahällagatan
464/25	KS-VR2025/0148-2	Delegeringsbeslut – beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Byggetablering Byggställning, Marstrand
465/25	KS-VR2025/0149-3	Delegeringsbeslut – Beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark – Byggetablering byggställning, Långgatan 6, Marstrand
466/25	KS-VR2025/0153-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - 1 majdemonstration, från Kastalakyrkan till Nytorget
467/25	KS-VR2025/0156-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark – Slamsugningsbil pendelparkeringen vid Ytterby station
468/25	KS-VR2025/0157-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Barnfestival, Älvparken, Västra Strandgatan
469/25	KS-VR2025/0159-2	[TRV 2025_33037] Remisskopia för remissomgång 1
470/25	KS-VR2025/0161-2	[TRV 2025_33938] Remisskopia för remissomgång 1
471/25	KS-VR2025/0163-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Ringby 2:3
472/25	KS-VR2025/0165-2	Delegeringsbeslut – Beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Valborgsmässofirande med marsch, Färjevägen/Västra Parken - Fästningsparken
473/25	KS-VR2025/0167-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Uppställning av jollar och släpvagn, Djuphamnskajen, Hedvigsholmen, Marstrand
474/25	KS-VR2025/0170-2	TRV 2025_34983 Remisskopia för Tjuvkils Huvud

475/25	KS-VR2025/0172-1	Beslut med bilaga Undantag från bestämmelserna om största tillåtna vikt, bredd och längd (TRV)
476/25	KS-VR2025/0176-3	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtningen av hushållsavfall för fastigheten Harestads-röd 2:2
477/25	KS-VR2025/0177-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Slätten 1:77
478/25	KS-VR2025/0178-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Marknad, Västra gatan 71-86, Uddevallavägen 1-3, Strandgatan m fl
479/25	KS-VR2025/0179-2	Delegeringsbeslut – beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Byggetablering, Älvebacken 3-19
480/25	KS-VR2025/0180-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall och slam för fastigheten Signehög 1:37
481/25	KS-VR2025/0186-2	Delegationsbeslut, beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall och slam för fastigheten Stinneröd 1:14
482/25	KS2025/0237-4	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Kungälvs Orienteringsklubb
483/25	KS2025/0358-2	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Ytterby IS
484/25	KS2025/0459-2	Delegationsbeslut Projekt- och arrangemangsstöd 2025: Kungälvs Manskör
485/25	KS2025/0464-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Konstvandringen Södra Bohuslän - Konstvandring
486/25	KS2025/0482-3	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Kungälvs Bågskytteklubb
487/25	KS2025/0511-3	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Kungälvs Fotbollsflickor
488/25	KS2025/0542-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Ytterby hembygds- och fornminnesförening - Visor i det gröna
489/25	KS2025/0551-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Kungälvs kulturhistoriska fordonsvänner - fordonsvisning
490/25	KS2025/0554-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Folkdanslaget Kongahälla - dansuppvisningar
491/25	KS2025/0561-3	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Ytterby Kungälv Konståkare
492/25	KS2025/0580-2	Delegationsbeslut projekt och arrangemngsstöd 2025: Vävra Musik- och Kulturförening - festival
493/25	KS2025/0584-3	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Kungälvs Ishockeyklubb
494/25	KS2025/0589-2	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Föreningen Lökeberg
495/25	KS2025/0592-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Kungälvs musikkår - Drillflickorna 35 år

496/25	KS2025/0593-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Kungälvs musikkår - Blåsmusikens dag
497/25	KS2025/0600-7	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: IK Kongahälla
498/25	KS2025/0605-3	Delegationsbeslut Driftstöd 2025: Kärna Scoutkår
499/25	KS2025/0628-3	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2025: Vokalerna (sångförening) - Vårkonsert
500/25	KS-VR2025/0203-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Lycke 1:4
501/25	KS2025/1019-5	Beslut - personuppgiftsincident

Denna behandling '119/25 Kommundirektörens rapport' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '120/25 Månadsrapport' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '121/25 Information om VA i Kustzon markfrågor sträckan Björkås-Vävra' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '122/25 Årlig presentation av informationssäkerhetsarbetet' har inget tjänsteutlåtande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Håkan Wallentin

2025-04-28

Uthyrning av Kungälvs vandrarhem och ställplatser på Fästningsholmen (Dnr KS2024/2117-1)

Sammanfattning

Näringslivsstrategiskt program (KS2023/1790) innehåller sex strategier för att stärka näringslivets förutsättningar där strategi 2 säger följande:
• Visa öppenhet för att attrahera investeringar och stödja företagsetableringar.
• Kraftsamla marknadsföringen av Kungälv som etablerings och besöksort.
• Verka för att fler besöksnäringsföretag arbetar utifrån Agenda 2030.

Den 30 juni 2022 fattade kommunfullmäktige beslut om överenskommelse om långsiktig samverkan med Statens Fastighetsverk (SFV) (Dnr KS 2022/0801). Parterna har enats om en gemensam målbild som bland annat innebär att Fästningsholmen och Bohus fästning ska bevaras och tillgängliggöras för nutida och framtida generationer. Den ska vara säker och tillgänglig för besökare från alla grupper i samhället. Parterna ska tillsammans med offentliga och privata aktörer medverka till att platsen utvecklas och tillvaratas.

Flera av företagen som bedriver verksamhet på Fästningsholmen uttrycker att det idag saknas möjligheter att erbjuda övernattning och mötesmöjligheter som en del av utbudet för besökarna. Under de senaste åren har ett antal intressenter som vill bedriva verksamhet inom restaurang/övernattning/konferens, och där till förenlig verksamhet, hört av sig till kommunen med förfrågningar om att få hyra Vandrarhemmet för det ändamålet.

Kungälvs Vandrarhem (Gamla Staden 1:12) som ägs av Kungälvs kommun, ställdes år 2022 om för att fungera som boende för flyktingar från Ukraina. Flyktingmottagandet har nu minskat i omfattning och förvaltningen bedömer att det inte längre finns behov av att använda byggnaden för flyktingmottagande.

På fastigheten Högebro 6 med adress Färjevägen 1A och B finns ytterligare två byggnader, ”gröna villorna” som ägs av kommunen och som har använts till flyktingboende. Byggnaderna är idag avflyttade och förvaltningen ser inte att behovet kvarstår att nyttja dem till flyktingmottagande. Villorna har inte varit föremål för uthyrning till extern part tidigare och behöver anpassas innan de kan användas för annan verksamhet. Anpassningarna av lokalerna ska göras av hyresgästen.

Förvaltningen föreslår att även de gröna villorna ska utgöra en resurs för utveckling av Fästningsholmen. Dessa kan hyras ut separat eller tillsammans med vandrarhemmet och på så sätt utgöra en större enhet som ger en privat aktör möjlighet att skapa en verksamhet som kan verka året runt. I tecknat hyresavtal för Vandrarhemmet förbinder sig den blivande hyresgästen för Vandrarhemmet att inom ett år efter tecknade av avtal för Vandrarhemmet även ingå ett hyresförhållande avseende Gröna villorna. Detta under förutsättning att byggnaderna kan anpassas och få tillstånd för att nyttjas för övernattning/vandrarhem.
Hyresavtal avseende Gröna villorna är upprättat och är presenterade för hyresgästen som godkänt dessa, avtalen avseende Gröna villorna kommer att föredras som ett ärende vid senare KS.

Bedömningen görs att lokalerna ska hyras ut på marknadsmässiga villkor, det vill säga med marknadshyra. Förfrågan har skickats ut till intressenter som tidigare meddelat sitt intresse.

Samtliga har fått möjlighet att lämna in affärsplan och meddela sitt intresse på nytt. Efter genomgång av inkomna affärsplaner har visning av lokalerna genomförts med två intressenter, varefter en dragit tillbaka sitt intresse. Kvarvarande intressent har uppfyllt kravställningen. Kravställningen handlar framför allt om ekonomisk ställning, kontroll av skatteskulder/hyresskulder, säkerhetskontroller med mera. Intressenterna måste även ange ändamålet för uthyrningen för att korrekta hyresavtal ska kunna upprättas.
Det rör sig dock inte om en upphandling utan en uthyrning då kommunen inte har för avsikt att upphandla en vara eller tjänst.

Den intressent som lämnat in affärsplan, uppfyller kraven och som har undertecknat hyresavtalet är Karmark Invest AB, som är samma ägare/koncern som Fästningsholmen Event AB, som driver Bohus Fästning. Företagets målsättning är att bedriva vandrarhem, ställplats och cafe/servering med försäljning av närproducerade livsmedel som besökare kan köpa med sig. Hyresavtalet innebär att hyresgästen själv gör merparten av de anpassningarna i lokalerna som behövs för att verksamheten ska kunna bedrivas. Kommunen ansvarar för det yttre underhållet och att befintliga tekniska installationer fungerar.

Hyran för lokalerna är beroende av bland annat ansvarsfördelningen för drift, inre underhåll och verksamhetsanpassade investeringar mellan hyresvärd och hyresgäst i hyresavtalet. För det här avtalet för Vandrarhemmet är bedömd hyra 463 000 kr per år, plus index. Hyran är baserad på att hyresgästen själv gör investeringar för alla behövliga anpassningar och inre renoveringar i lokalerna. Hyresavtalets längd föreslås vara tio år med möjlighet till förlängning.

Förslag till beslut

1. Hyresavtal för Vandrarhem och ställplats godkänns.
2. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att teckna hyresavtalet.
3. Hyresavtalet tecknas på tio år med möjlighet till förlängning.

Juridisk bedömning

För att uthyrningen ska vara förenlig med bestämmelserna i kommunallagen (2017:725), och inte innebära ett otillåtet gynnande av näringsidkare eller utgöra statsstöd, så behöver uthyrningen ske på marknadsmässiga villkor.

Uthyrning av fastigheter eller delar av fastigheter innebär i regel inte åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt och faller således inte inom upphandlingslagstiftningens (LOU) tillämpningsområde utan faller inom det så kallade hyresundantaget.

Detaljplanen på Fästningsholmen innehåller följande planbestämmelser för de aktuella hyresobjekten:

- Vandrarhemmet: vandrarhem/kultur på vandrarhemmet
- Gröna villorna: bostäder/vård/övernattning.

Förslaget till beslut bedöms inte strida mot någon lag eller annan författning.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
I fastigheten Gamla Staden 1:12, Kungälvs Vandrarhem, bedrevs det en längre tid vandrarhemsverksamhet och camping/ställplats. Efter att förra hyresgästen avslutat sin verksamhet i byggnaden ställdes den 2022 om för att fungera som boende för flyktingar från Ukraina. Flyktingmottagandet har nu minskat i omfattning och förvaltningen bedömer att det inte längre finns behov av att använda byggnaden för flyktingmottagande. Boende för flyktingar kan hanteras i kommunens övriga bostadsbestånd med vanliga lägenheter.

Flera av företagen som bedriver verksamhet på Fästningsholmen uttrycker att det idag saknas möjligheter att övernatta och mötas som en del av utbudet för besökarna. Under de senaste åren har ett antal intressenter som vill bedriva verksamhet inom restaurang/övernattning/konferens, och

där till förenlig verksamhet, hört av sig till kommunen med förfrågningar om att få hyra Vandrarhemmet för det ändamålet.

Bohus Fästning och Fästningsholmen har länge varit en plats för rekreation och kulturupplevelser för Kungälvs kommuns medborgare och besökare. Fästningen och stora delar av Fästningsholmen ägs av Statens Fastighetsverk (nedan kallad SFV). Kommunen samt ett antal privatpersoner äger den mark som inte är statlig.

När utvecklingsplanen för Fästningen och Fästningsholmen löpte ut år 2020 arbetade SFV och Kungälvs kommun fram en överenskommelse om långsiktig samverkan som ersatte den gamla utvecklingsplanen. Kommunfullmäktige fattade beslut om överenskommelsen den 30 juni 2022 (Dnr KS 2022/0801). Överenskommelsen om långsiktig strategisk samverkan gäller i tio år från undertecknandet som skedde den 16 september 2022.

Den långsiktiga överenskommelsen är tänkt att vara ett strategiskt och praktiskt redskap, samt en källa till utveckling och inspiration. Med överenskommelsen som utgångspunkt ska alla aktörer ha möjlighet att driva och utveckla sina verksamheter på Bohus Fästning och Fästningsholmen. Överenskommelsen om långsiktig samverkan syftar till att parterna ska upprätta och bibehålla en tydlig samsyn kring Fästningsholmen och Bohus fästning. Den ska skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för fastigheterna att förvaltas, bevaras och tillgängliggöras till förmån för invånare, besökare, näringsliv och föreningsliv. Syftet är att underlätta och samordna parternas förvaltning och utveckling av Fästningsholmen och Bohus fästning.

I överenskommelsen har SFV och kommunen enats om en gemensam målbild som bland annat innebär att Fästningsholmen och Bohus fästning ska bevaras och tillgängliggöras för nutida och framtida generationer. Den ska vara säker och tillgänglig för besökare från alla grupper i samhället. Parterna ska tillsammans med offentliga och privata aktörer medverka till att platsen utvecklas och tillvaratas.

Aktuella byggnader på Fästningsholmen
På den statliga marken finns byggnader som står på ofri grund. Byggnaden Vandrarhemmet på Gamla Staden 1:12 (Färjevägen 2) ägs av Kungälvs kommun och kommunen arrenderar marken**.** Vandrarhemmet är idag tomställt.

På kommunal mark på Fästningsholmen finns två större byggnader som kommunen äger: de två ”gröna villorna” (Färjevägen 1). De gröna villorna har varit kommunal verksamhet i form av boende för nyanlända/flykting/hvb men dessa kommer nu att bli tomma när verksamheten minskar. Vita villan som ligger bredvid de gröna är uthyrd till ett företag som bedriver hälsocenter och mötesverksamhet.

Kommunfullmäktige fattade beslut om att köpa de gröna villorna den 5 februari 2015 (Dnr KS2012/1369) I beslutet står det att ”förvärv av fastigheten Högebro 5 kommer underlätta tillgängligheten i framtiden och öka förutsättningarna för vidare utveckling av området, vilket gör fastigheten strategiskt värdefull”. Gröna villorna har inte hyrts ut till extern part tidigare.

Nyttjanderättsavtal för marken på Fästningsholmen
Kungälvs kommun har ett nyttjanderättsavtal för den statliga marken på Fästningsholmen. Avtalet gäller i 25 år; under tidsperioden 2023-01-01 tom 2047-12-31. Om uppsägning ej sker, förlängs kontraktet på oförändrade villkor för en tid om 5 år i sänder.

O321 Bilaga 1 ritning Nyttjanderättsavtal

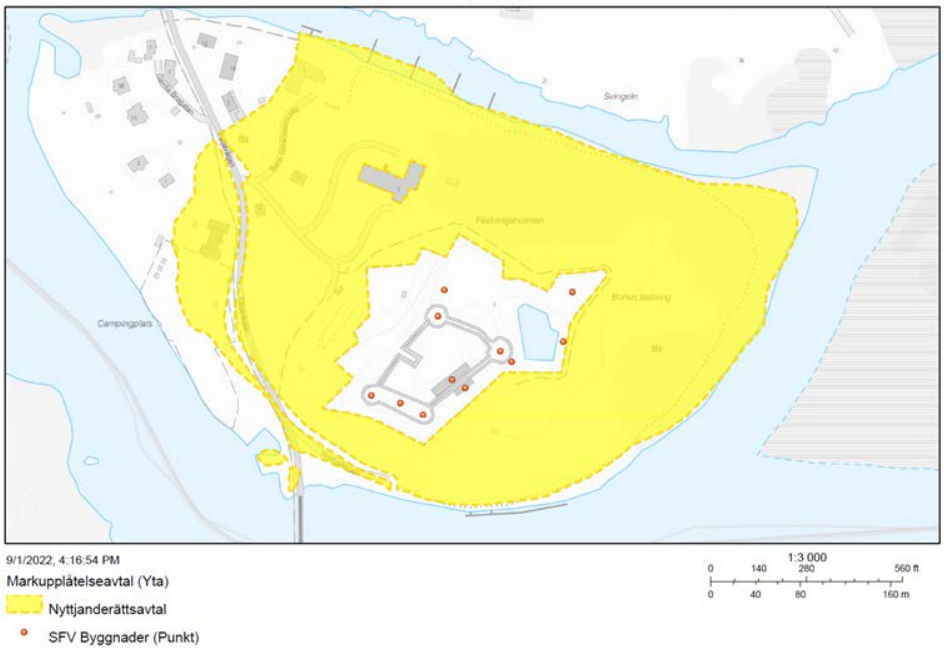

Besöksmålet Bohus Fästning och Fästningsholmen
Bohus Fästning är en välbesökt plats och det finns möjlighet för många medborgare och besökare att uppleva fästningen stora delar av året. På fästningen erbjudes guidade turer, evenemang inom musik och teater, marknader och utställningar. Förutom fästningen är kiosken, vandrarhemmet, vita villan, roddklubben och hembygdsgården en del av utbudet för kommunens medborgare och besökare i Kungälv. Att bibehålla och utveckla dessa byggnader bidrar till utvecklingen på Fästningsholmen. Gröna villorna bedöms också vara lokaler som kan bidra till det fortsatta utvecklingsarbetet.

Bedömning
När behovet av boende för flyktingar minskar finns möjlighet att återigen hyra ut vandrarhemmet till en privat aktör som kan bedriva verksamhet i lokalerna. Bedömning görs att det rör sig om en uthyrning av lokal och inte om en upphandling, då kommunen inte har för avsikt att upphandla en vara eller tjänst. Uthyrning av fastigheter, eller delar av fastigheter, innebär i regel inte åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt och faller således inte inom upphandlingslagstiftningens (LOU) tillämpningsområde (källa: Upphandlingsmyndigheten) utan faller inom det så kallade hyresundantaget.

Bedömningen görs att uthyrningen är enligt de intentioner som överenskommelsen mellan SFV och Kungälvs kommun innebär. Det vill säga att skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för fastigheterna att förvaltas, bevaras och tillgängliggöras till förmån för invånare, besökare, näringsliv och föreningsliv. Överenskommelsen säger även att parterna ska tillsammans med offentliga och privata aktörer medverka till att platsen utvecklas och tillvaratas.

Förvaltningen föreslår att även de gröna villorna ska utgöra en resurs för utveckling av övernattning och möten på Fästningsholmen. Dessa kan hyras ut separat eller tillsammans med vandrarhemmet och på så sätt utgöra en större enhet som ger en privat aktör möjlighet att skapa en verksamhet som kan verka året runt. I hyresavtalet för vandrarhemmet förbinder sig hyresgästen att även teckna avtal för Gröna villorna senast ett år efter tillträde till vandrarhemmet, avtalet är villkorat av att gröna villorna skall kunna ställas om till vandrarhemsverksamhet utan betydande ekonomiska kostnader.

Bedömning görs att lokalerna ska hyras ut på marknadsmässiga villkor, det vill säga med marknadshyra. Vad som menas med marknadsmässig hyra framgår av Jordabalken. I första hand ska marknadshyran bestämmas med utgångspunkt i en jämförelse med vad hyran för liknande lokaler på orten är. Jämförelsen ska göras med hyror för andra lokaler är likvärdiga avseende lokaltyp, läge, storlek och standard.

Förfrågan om att hyra vandrarhem och ställplats har skickats ut till de intressenter som tidigare meddelat sitt intresse. Samtliga har fått möjlighet att lämna in sin affärsplan och meddela sitt intresse på nytt. Efter genomgång av inkomna affärsplaner har visning av lokalerna genomförts med två intressenter, varefter en dragit tillbaka sitt intresse. Kvarvarande intressent har uppfyllt kravställningen. Kravställningen handlar framför allt om ekonomisk ställning, kontroll av skatteskulder/hyresskulder, säkerhetskontroller med mera. Intressenterna måste även ange ändamålet för uthyrningen för att korrekta hyresavtal ska kunna upprättas.

Den intressent som lämnat in affärsplan, uppfyller kraven och som har undertecknat hyresavtalet är Karmark Invest AB som är samma ägare/koncern som Fästningsholmen Event AB som driver Bohus Fästning. Företagets målsättning är att bedriva vandrarhem, ställplats och cafe/servering med försäljning av närproducerade livsmedel som besökare kan köpa med sig. Hyresavtalet innebär att hyresgästen själv gör merparten av de anpassningar som behövs för att verksamheten ska kunna bedrivas. Kommunen ansvarar för det yttre underhållet och att befintliga tekniska installationer fungerar.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Bedömning har gjorts utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål nr 4; att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen och utifrån kommunstyrelsens resultatmål nr 9; kommunens näringslivsarbete främjar företagsetableringar, fler arbetsplatser och fler nystartade företag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet bedöms bland annat utifrån Agenda 2030´s mål 12 Hållbar konsumtion och produktion, där ett av delmålen handlar om hållbar turism. Ärendet bedöms även utifrån Agenda 2030´s delmål 11, Hållbara städer och samhällen, där ett av delmålen handlar om att skydda världens natur-och kulturarv.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet bedöms bland annat utifrån Kommunens Vision 2040 (KS2012/817, beslutad 2017-02-02) ”Visionen är den gemensamma utgångspunkten för hur Kungälvs kommun ska utvecklas för att vara en attraktiv kommun att bo och verka i. Visionen ska genomsyra alla kommunens mål och verksamheter samt ska ge vägledning vid beslut. Visionen ger en bild av Kungälv 2040 som vi tillsammans skall sträva efter att uppnå”.

”Kungälvs rika kulturhistoriska arv ger kommunen sin identitet och särprägel. Vi skall vårda och utveckla miljön och kulturarvet så att människor kan njuta av och berikas av upplevelsen. Kulturen är en tillgång för tillväxt och utveckling.”

”Ett positivt klimat för entreprenörskap och nyföretagande bidrar till ett dynamiskt och varierat näringsliv. Kungälvs utveckling beror i hög grad på utvecklingskraften hos näringslivet i kommunen.”

Bedömning görs även utifrån Näringslivsstrategiskt program (KS2023/1790).

Dokumentet innehåller sex strategier för att stärka näringslivets förutsättningar där Strategi 2 säger följande:
• Visa öppenhet för att attrahera investeringar och stödja företagsetableringar.
• Kraftsamla marknadsföringen av Kungälv som etablerings och besöksort.
• Verka för att fler besöksnäringsföretag arbetar utifrån Agenda 2030.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Den överenskommelse om långsiktig strategisk utveckling som tecknats mellan SFV och kommunen innebär en gemensam målbild som bland annat säger att Fästningsholmen och Bohus fästning ska bevaras och tillgängliggöras för nutida och framtida generationer. Parterna ska tillsammans med offentliga och privata aktörer medverka till att platsen utvecklas och tillvaratas. Det innebär att Fästningen och Fästningsholmen ska vara en tillgänglig plats där både medborgare, besökare, föreningar och företag kan ta del av det utbud och möjligheter som platsen erbjuder.

Genom att möjliggöra för att nya näringsverksamheter kan starta upp i lokaler på Fästningsholmen skapas nya arbetstillfällen, ett ökat utbud samt utveckling av besöksmålet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Kommunen bedriver idag ingen verksamhet i lokalerna.

Ekonomisk bedömning

Vid uthyrning till privat aktör görs bedömningen att marknadshyra ska tas ut för objektet i enlighet med kommunallagen.

Kommunallagens 2 kap, 8 § säger att
”Kommuner och regioner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller regionen.
Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det. *Lag (2019:835)*.”

De synnerliga skälen är högst begränsade och bedöms inte vara tillämpliga i det här ärendet. (Synnerliga skäl kan enligt tidigare rättsfall handla om drivmedelstationer eller livsmedelsaffärer i glesbygden eller liknande).

Den marknadsmässiga hyran är beroende på bland annat ansvarsfördelningen i hyresavtalet för drift, inre underhåll och verksamhetsanpassade investeringar mellan hyresvärd och hyresgäst. För det här avtalet för Vandrarhemmet är bedömd hyra 463 000 kr per år, plus index. Hyran är baserad på att hyresgästen själv gör alla behövliga investeringar för anpassningar och inre renoveringar i lokalerna. Hyresnivån vid tidigare uthyrning av objektet var högre (756 tkr/år) men på grund av att den nya hyresgästen tar ett betydande ansvar för byggnaderna vad det gäller underhåll, drift och kommande anpassningar och kommunen som hyresvärd endast kommer att ha kvar ansvar för byggnadens konstruktion och gestaltning bedöms den lägre hyresnivån motsvara kraven enligt hyreslagen 57 a §

Detta innebär att vid en uthyrning till extern part kommer byggnadernas kostnader täckas samt generera ett visst överskott till kommunen. Detta förutsätter att den externa parten gör egna investeringar för anpassningar som krävs för dennes verksamhet. Eventuella anpassningar som kommunen i framtiden gör i byggnaden innebär en ökad kapitalkostnad för kommunen och då ökar hyran för hyresgästen.

En hyresgäst som gör egna investeringar för att bedriva verksamheten behöver en längre hyrestid, vilket hanteras i hyresavtalet. Hyresavtalets längd kommer att överskrida de fem år som förvaltningen har delegation att teckna och därför kan hyresavtalet endast tecknas efter politiskt beslut. Avtalet föreslås tecknas på 10 år.

Förslag till beslut

1. Hyresavtal för Vandrarhem och ställplats godkänns.
2. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att teckna hyresavtalet.
3. Hyresavtalet tecknas på tio år med möjlighet till förlängning.

Linda Nygren
Kommundirektör

Mirsad Radoncic
Sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till:
Rickard Holmgren,
Håkan Wallentin

För kännedom till:
Kerstin Engelin
Åsa Berglie

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga. Insatser utan individuell behovsprövning

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehåll

Bilaga. Insatser utan individuell behovsprövning 1
Inledning 4
Rådgivande insatser 5
Boskola / Boskola ++ 5
Familjerådgivande samtal 5
Hälsosamtal 5
Mini-Maria Västra – rådgivning 5
Råd- och stödtelefon om frågor om unga och droger 6
Samarbetssamtal (initierade på föräldrars gemensamma begäran) 6
Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter 6
Aktivitetshuset 6
Elektra ambassadörsutbildning 6
Samhällsorienterande kurser 7
Seniorträffar 7
Temagrupper för seniorer 7
Vägledningscenter 7
Öppen förskola, familjecentral 8
Stöd i grupp 8
Alla barn i centrum (ABC) 3-12 år 8
Alla barn i centrum (ABC) Tonår 8
Anhörigstödjande grupper för vuxna 9
Barn i föräldrars fokus 9
COSP, Trygghetscirkeln 9
COSP, Trygghetscirkeln, ... 10
Föräldrastödsgrupp Trampolinen 10
Föräldrar i nytt land 10
Grupp för ungdomar med normbrytande beteende 10
Kvinnocafé 11
Meningen med mej 11
Problematisk skolgång 12
Skilda Världar 12
Spädbarnsverksamhet med föräldraskapsstöd i grupp på selektiv nivå 12
Stödgrupp för våldsutsatta 13
Stödgrupp för våldsutövare 13
Temagrupp 13
Trampolinen 13
TRUST, Trygghet ur stöd 14
Vem är jag i mitt föräldraskap 14

Väntangrupp Skilda Världar och Trampolinen 14
Individuellt stöd 15
Anhörigstöd (skadligt bruk och beroende) 15
Anhörigstöd 15
Aktivitetsträning 16
Anhörigsamtal (våld) 16
Barns rätt som anhöriga (BRA-samtal) 16
Boendecoachning 17
Boendeservice (massflyktsdirektivet) 17
Budget- och skuldrådgivning 17
Cannabissamtal 18
Föräldrastödjande samtal 18
Föräldrastödjande samtal till föräldrar i allvarlig föräldrakonflikt 18
Föräldrawebben 19
Kortare serie av familjebehandlande samtal utan särskild manual 19
Krissamtal i samband med placering eller efter barnförhör 19
Medling vid brott 20
Mini-Maria Västra – stödsamtal 20
Motiverande samtal 20
Samtal om våld 21
Social insatsgrupp (SIG) 21
SIG-anhörigstöd 21
Skolsociala team 22
Stöd till brottsoffer 22
Stödsamtal från Krismottagningen 23
RePulse 23
Trappan-samtal 23
Ungdomsstödjande samtal 24

Inledning

Denna bilaga beskriver insatser som tillhandahålls utan behovsprövning i Kungälvs kommun utifrån nuvarande socialtjänstlag (2001:453). Varje insats beskrivs kort *utifrån innehåll, omfattning* och *målgrupp*. För vissa insatsen listas även förslag till beslut gällande *villkor* som den enskilde ska uppfylla för att kunna ta del av insatsen samt *särskilda skäl* för att insatsen ska fråntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Listan med insatser är indelade i följande kategorier:

- **Rådgivande insatser**
  Insatser inom denna kategori fråntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

  Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), enligt 14 kap. 4 §, gäller skyldigheten att dokumentera inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

- **Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter**
  Insatser inom denna kategori fråntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

  I propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), beskrivs (sid. 390) det finnas särskilda skäl när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, och där det inte finns skäl eller behov att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Vikten av att enskilda får vara anonyma ska vägas mot insatsens syfte och genomförbarhet.

- **Stöd i grupp**
  Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras med undantag från insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym.

  Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), 14 kap. 5 §, får socialnämnden, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning.

- **Individuellt stöd**
  Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras med undantag från insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym.

  Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), 14 kap. 5 §, får socialnämnden, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning.

Rådgivande insatser

Insatser inom denna kategori fråntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Enligt propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), enligt 14 kap. 4 §, gäller skyldigheten att dokumentera inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

Boskola / Boskola ++

Innehåll: På Boskola får den enskilde vägledning i att söka bostad samt tips och hjälp om hur man skriver in sig hos bostadsförmedlingar, information om olika boendeformer och kontraktsformer samt information om bostadsköer. Det erbjuds även praktisk information om hur en bostad ska skötas tex sopsortering, grannsämja och städning. Insatser sker huvudsakligen i grupp.

Målgrupp: Vuxna över 18 år i behov av stöd att söka bostad och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Familjerådgivande samtal

Innehåll: Samtalsstöd till vuxna par som upplever relationsproblem. Familjerådgivaren bestämmer tillsammans med paret hur samtalen ska läggas upp. Antal samtal utgår från den enskildes behov.

Målgrupp: Vuxna över 18 år och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Hälsosamtal

Innehåll: Individuella hälsosamtal med syfte att hjälpa seniorer som önskar utöka sitt sociala liv. Utifrån en kartläggning av individens behov och önskemål så får senioren rådgivning om sociala, kulturella och fysiska aktiviteter som kommun, civilsamhället och privata aktörer erbjuder.

Målgrupp: Vuxna över 65 år eller vuxna som är sjukpensionärer och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Mini-Maria Västra – rådgivning

Innehåll: Mini-maria Västra är en integrerad öppenvårdsmottagning mellan kommun och region som är riktat till ungdomar med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar. Mini-Maria Västra erbjuder den enskilde och deras närstående rådgivande stöd kopplat till frågor om alkohol, droger och spel om pengar.

Målgrupp: Barn och unga mellan 13 och 21 år med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar samt deras anhöriga. Den enskilde ska vara folkbokförda i den kommun som ingår i Mini-Maria Västra (Mölndal, Härryda, Stenungssund, Kungälv).

Råd- och stödtelefon om frågor om unga och droger

Innehåll: Råd och stöd för den enskilda eller närstående vid oro för risk/missbruk. Den som ringer har möjlighet att vara anonym för att rådgöra kring vad det finns för hjälp att få i kommunen.

Målgrupp: Personer som tror att en ung person i deras närhet riskerar att testa droger och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Samarbetssamtal (initierade på föräldrars gemensamma begäran)

Innehåll: Samarbetssamtal som initieras på föräldrars gemensamma begäran är strukturerade samtal under sakkunnig ledning med föräldrar som är oeniga om hur de ska lösa frågor kring vårdnad, boende eller umgänge och frågor som rör barnets försörjning. Syftet är att föräldrar ska hitta lösningar som är bra för barnen och få hjälp att förbättra sin kommunikation och samarbete. Samtalen kan ske i samband med eller efter en separation men också med föräldrar som inte alls levt tillsammans. Om det finns svårigheter att mötas i gemensamma samtal t.ex. om det förekommit våld i föräldrarnas relation kan samtalen anpassas.

Målgrupp: Separerade vårdnadshavare/föräldrar med gemensamma barn som är under 18 år och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Öppna träffpunkter och gruppaktiviteter

Insatser inom denna kategori fråntas krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

I propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (2024/25:89), beskrivs (sid. 390) det finnas särskilda skäl när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, och där det inte finns skäl eller behov att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer. Vikten av att enskilda får vara anonyma ska vägas mot insatsens syfte och genomförbarhet.

Aktivitetshuset

Innehåll: Träffpunkt för social samvaro, gemensamma aktiviteter och grupper för deltagarna.

Målgrupp: Vuxna över 18 år med psykisk funktionsnedsättning, samt personer med skadligt bruk eller beroende och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Elektra ambassadörsutbildning

Innehåll: Elektra ambassadörsutbildning är en gruppverksamhet i samarbete med Fryshuset i Göteborg som arbetar för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Gruppverksamheten ska genom stöd, utbildning och opinionsbildning stötta unga i att bli ambassadörer för värderingar som motverkar begränsande hedersnormer. Vilket ska hjälpa de unga som lever i begränsande normer att skapa ett självständigt liv. Ambassadörsutbildningen görs i samverkan med Elektra på Fryshuset vilka samarbetar med skolor, myndigheter och civilsamhället för att öka kunskap och förändra attityder kring hedersförtryck. Utbildningen består av 17 tillfällen.

Målgrupp: Unga personer, främst i åldern 15–20 år, som vill engagera sig för att förändra begränsande normer och främja jämställdhet och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Samhällsorienterande kurser

Innehåll: Samhällsorienterande kurser består av aktiviteter som stödjer individer att komma i arbete eller studier men innehåll så som intervjuträning, CV-skrivning och jobbskola.

Målgrupp: Vuxna i ålder 18 - 65 år med behov av stöd för att komma i arbete eller studier men som inte är inskrivna som ärende på Stöd och Försörjning. Personerna ska även vara folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Seniorträffar

Innehåll: En öppen social mötesplats för seniorer med olika aktiviteter så som föreläsningar, musik, digital hjälp och gemensamma utflykter. Ingen anmälan krävs.

Målgrupp: Vuxna över 65 år eller vuxna som är sjukpensionärer och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Temagrupper för seniorer

Innehåll: Temagrupperna skapar möjlighet för deltagarna att knyta nya sociala kontakter och på så sätt förebygga ofrivillig ensamhet. Aktiviteter främjar en stimulerande och meningsfull vardag samt kunskapshöjande inom områden så som digitalisering. Exempel på temagrupper är matlagningskurs, datorkurs och olika former av samtalsgrupper.

Målgrupp: Vuxna över 65 år eller vuxna och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Vägledningscenter

Innehåll: Vägledning i jobbsökande, studie-och yrkesvägledning, språkstöd, hur man använder digitala verktyg, bo-skola, föräldrastöd samt var man kan vända sig med olika frågor. Insatsen syftar till att göra den stora mängd information som nyanlända möter mer begriplig och tillgänglig.

Målgrupp: Personer som är nyanlända till Sverige samt personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Drop in verksamhet, cirka en gång i veckan

Öppen förskola, familjecentral

Innehåll: Öppna förskolan är en mötesplats för föräldralediga och andra viktiga omsorgspersoner och yngre barn. Verksamheten erbjuder aktiviteter så som lek, pyssel, målning och sångstund samt skapar möjlighet för föräldrar att prata med andra föräldrar.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare och barn 0-6 år och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Stöd i grupp

Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras. Undantag kan beslutas i insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym. Insatser som detta berör i denna kategori beskrivs med *Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållande*.

Alla barn i centrum (ABC) 3-12 år

Innehåll: Föräldrakurs som syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar genom insikter och konkreta tips som underlättar i vardagen. Deltagare ges möjlighet att diskutera och dela erfarenheter med andra föräldrar.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i åldern 3-12 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 3-12 år.

Alla barn i centrum (ABC) Tonår

Innehåll: Föräldrakurs som syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar genom insikter och konkreta tips som underlättar i vardagen. Deltagare ges möjlighet att diskutera och dela erfarenheter med andra föräldrar.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i åldern 13-20 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

- Den enskilde har barn i åldern 13-20 år.

Anhörigstödjande grupper för vuxna

Innehåll: Grupper som syftar till att erbjuda anhöriga i liknande situationer en möjlighet att få utbyta erfarenheter med varandra. Likaså att erbjuda kunskap och råd som kan underlätta för de anhöriga i deras anhörigsituation. Gruppernas inriktningar varierar över tid för att möta behov som identifieras, exempelvis: demenssjukdom, vuxna barn med sjuka föräldrar, missbruksproblem, psykisk ohälsa.

Målgrupp: För anhöriga som stödjer en närstående som är i behov av hjälp på grund av fysisk eller psykisk sjukdom, demenssjukdom, missbruk eller funktionsnedsättning. Den anhörige och närstående är vuxna personer över 18 år. Den anhörige är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Insatsens omfattning varierar utifrån gruppens målgrupp och dess behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Barn i föräldrars fokus

Innehåll: Barn i föräldrars fokus (BiFF) är ett strukturerat manualbaserat stöd till föräldrar som separerat och inte kommer överens i frågor som rör barnen. Under utbildningen får föräldrarna reflektera över barnets upplevelse av aktuell situation samt förstå vad de kan göra annorlunda för att förbättra barnets välmående.

Målgrupp: Separerade föräldrar/vårdnadshavare som inte kommer överens i frågor som rör barnen.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

COSP, Trygghetscirkeln

Innehåll: Manualbaserat program som främst ges i grupp men även individuellt. Syftet är att stödja barnets utveckling av trygg anknytning till sin förälder. Fokus ligger på att utveckla mer förståelse för barnets beteende som kommunikation av känslomässiga behov och förståelse för att trygghet gynnar barnets generella utveckling.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare till barn 0-6 år.

Omfattning: 8 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 4 månader till 6 år.

COSP, Trygghetscirkeln, till föräldrar med erfarenhet av våld

Innehåll: Manualbaserat program med syfte att stödja barnets utveckling av trygg anknytning till sin förälder. Fokus ligger på att utveckla mer förståelse för barnets beteende som kommunikation av känslomässiga behov och förståelse för att trygghet gynnar barnets generella utveckling. Denna grupp (på selektiv nivå) har även syfte att ge föräldrar möjlighet att i ett tryggt sammanhang kunna reflektera och få stöd i hur den tidigare levnadssituationen med våld i nära relation samt eventuellt pågående eftervåld påverkat och påverkar föräldraskapet.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare till barn 0-18 år och som är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 8 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Föräldrastödsgrupp Trampolinen

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för föräldrar med barn/ungdomar som går i Trampolinen - stödgrupp för barn och unga som lever i en utsatt situation.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som har barn som går i stödgruppen Trampolinen.

Omfattning: 6 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn som deltar i stödgruppen Trampolinen.

Föräldrar i nytt land

Innehåll: Ett samhällsorienterande program där föräldrar får möjlighet att prata med andra föräldrar om hur det är att vara förälder i Sverige. Varje träff har olika teman.

Målgrupp: Utrikesfödda föräldrar/vårdnadshavare som har barn i åldrarna 0-18 år.

Omfattning: Cirka 8 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är tredjelandsmedborgare.
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är förälder till barn under 18 år.

Grupp för ungdomar med normbrytande beteende

Innehåll: Gruppverksamhet som riktar sig till en mindre grupp med unga som identifierats av

verksamheter så som skola, fritid eller fält utifrån ett normbrytande beteende. Insatsens innehåll anpassas till den specifika målgruppens behov utifrån dialog med samverkande verksamhet, vårdnadshavare och deltagarna själva. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn och unga vuxna i åldern 10-21 år

Omfattning: 5-10 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 10-21 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Kvinnocafé

Innehåll: Kvinnokaféet innehåller fika och föredrag av interna och externa föreläsare. Syftet är att bygga på individens autonomi och agentskap och är endast tillgängligt för de som kommit långt från våldet. Sker i samverkan med Mötesplatsen.

Målgrupp: För kvinnor som avslutat eller är på väg att avsluta sin samtalskontakt på Krismottagningen.

Omfattning: En gång per månad.

Villkor:
- Den enskilde har tagit del av stödsamtal via Krismottagningen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Meningen med mej

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för tonåringar i grupp. Ungdomarna kan ha egna svårigheter och/eller leva i familjer där det förekommer missbruk, psykisk ohälsa och/eller konflikter/våld. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Ungdomar i ålder 13-19 år med krångel och trassel i livet.

Omfattning: 10 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 13-19 år
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Problematisk skolgång

Innehåll: Strukturerande manualbaserade samtal i grupp för föräldrar med barn med problematisk skolfrånvaro.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som har barn/ungdomar med problematisk skolfrånvaro.

Omfattning: 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i ålder 7-16 år

Skilda Världar

Innehåll: Skilda världar är en manualbaserad stödgrupp för barn som lever med skilda eller separerade föräldrar. Barnen får prata om sina tankar och känslor tillsammans med andra barn med liknande erfarenheter. Vid avslutande träff erbjuds deltagarnas föräldrar att delta.

Målgrupp: Barn i åldern 7-12 år som lever med skilda eller separerade föräldrar.

Omfattning: 11 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 7-12 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare.

Spädbarnsverksamhet med föräldraskapsstöd i grupp på selektiv nivå

Innehåll: Fokus är att stärka och utveckla relation och samspel mellan förälder och barn. Inom gruppen erbjuds spädbarnsmassage och det manualbaserade programmet COSP Trygghetscirkeln.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn 0-1 år i behov av extra stöd i föräldrarollen med syfte att stärka relationen mellan förälder och barn. Det kan vara föräldrar med psykisk ohälsa, till exempel depression i samband med förlossning, egna diagnoser eller andra erfarenheter som kan skapa behov av ett extra stöd i föräldrarollen.

Omfattning: Ca 15 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 0-1 år.

Stödgrupp för våldsutsatta

Innehåll: Stödgrupp med olika inriktningar som anpassas utifrån målgruppens behov och intressen. Exempel på inriktningar kan vara Bearbeta våld i nära relation, Stresshanteringsgrupp, Psykoedukativa grupper, Konstnärligt Skapande.

Målgrupp: Vuxna över 18 år och utsatta för våld och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 3-15 tillfällen

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Stödgrupp för våldsutövare

Innehåll: Stödgrupp med olika inriktningar som anpassas utifrån målgruppens behov och intressen. Exempel på inriktningar kan vara Bearbeta våld i nära relation, Mansgrupper/Pappagrupper, Stresshanteringsgrupp, Psykoedukativa grupper, Konstnärligt Skapande.

Målgrupp: Vuxna över 18 år som utövar våld och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 3-15 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Temagrupp

Innehåll: Gruppträffarna innehåller olika teman beroende på deltagarnas behov men inom områden så som utbildning om beroendesjukdomen, sömnskola, hälsa. Insatsen ges i samverkan med sjuksköterska från regionen.

Målgrupp: Vuxna över 21 år med en beroendesjukdom. Personerna har brutit sitt beroende och kan visa på en månads nykterhet. Personerna är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Öppet forum som den enskilde kan ta del av hur många gånger den själv önskar.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Trampolinen

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för barn i grupp. Syftet med grupperna är att erbjuda en trygg miljö där deltagarna får möjlighet att dela erfarenheter med andra i liknande situation och hjälp att förstå sina egna behov och känslor. Vid avslutande träff erbjuds föräldrarna att delta. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn i åldern 7-19 år.

Omfattning: 12-14 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 7-19 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

TRUST, Trygghet ur stöd

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för föräldrar i grupp. Under träffarna möts föräldrar i liknande situation för att fundera och samtala om frågor så som föräldrautmaningar, relationer och konflikter och hur man kan samtala med sitt barn om ohälsa och diagnos.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

Omfattning: 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Vem är jag i mitt föräldraskap

Innehåll: Strukturerat manualbaserat stöd för föräldrar i grupp. Stödgruppen syftar till att göra föräldrarna trygga i sig själva och sin föräldraroll genom att lära känna sig själv, sina styrkor och utvecklingsområden.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som upplever problem i familjen.

Omfattning: 8 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i åldern 0-18 år.

Väntangrupp Skilda Världar och Trampolinen

Innehåll: Strukturerat stöd i grupp för barn och ungdomar i väntan på ordinarie grupp Skilda

världar eller Trampolinen. Deltagarna delas in i olika grupper baserat på ålder för att deltagarna ska vara jämngamla.

Målgrupp: Barn i åldern 7-19 år som väntar på gruppstart av Skilda världar eller Trampolinen.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen i väntan på gruppstart.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 7-19 år
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Individuellt stöd

Insatser inom denna kategori ska i huvudsak dokumenteras. Undantag kan beslutas i insatser där det bedöms finnas stor risk att målgruppen inte kommer söka stöd om det inte är möjligt att vara anonym. Insatser som detta berör i denna kategori beskrivs med *Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållande*.

Anhörigstöd (skadligt bruk och beroende)

Innehåll: Information om beroendesjukdomen, medberoende och vilket stöd som finns att få.

Målgrupp: Vuxna som har en vuxen anhörig med beroendesjukdom som är folkbokförd i Kungälv.

Omfattning: 1-2 samtal.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Anhörigstöd

Innehåll: Enskilda stödsamtal som syftar till att erbjuda anhöriga information om deras närståendes tillstånd och hjälp som finns att få, samt ge möjlighet för den anhörige att få prata om sin situation.

Målgrupp: För anhöriga som stödjer en närstående som är i behov av hjälp på grund av fysisk eller psykisk sjukdom, demenssjukdom, missbruk eller funktionsnedsättning. Den anhörige och närstående är vuxna personer över 18 år. Den anhörige är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där. Anhörigstödet riktar sig ej till den vars närstående redan har fått plats på vård- och omsorgsboende.

Omfattning: Insatsens omfattning är anpassat till den enskildes behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Aktivitetsträning

Innehåll: Utifrån den enskildes behov erbjuds arbetsträning, praktik eller sysselsättningsplats till personer som behöver stöd att komma i arbete eller studier.

Målgrupp: Vuxna i ålder 18 - 65 år med behov av stöd för att komma i arbete eller studier.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är inte inskriven inom enheten Stöd och försörjning inom socialtjänsten i Kungälvs kommun.
- Den enskilde är i åldern 18–65 år.

Anhörigsamtal (våld)

Innehåll: Stödjande samtal till personer med en anhörig som har någon typ av erfarenhet av våld. Samtalen sker oftast via telefon men även fysiska samtal förekommer. Den enskilde får råd om var den anhöriga kan söka stöd i samhället och hur personen själv kan bemöta sin anhörige och få möjlighet att begripliggöra våldet.

Målgrupp: Barn/ungdomar/anhöriga till den våldsutsatta och våldsansvarige som är folkbokförd i Kungälvs kommun alternativt är folkbokförd i annan kommun men har en anhörig som är aktuell inom Krismottagningen i Kungälv kommun.

Omfattning: 1-3 samtal

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Barns rätt som anhöriga (BRA-samtal)

Innehåll: Samtalsmodell med syfte att uppmärksamma barns rättigheter som anhörig och öka barnets delaktighet och handlingsutrymme. Barn kan ges individuellt anpassad information och stöd. På lång sikt är målsättningen att stärka barnets utveckling och förebygga psykisk och fysisk ohälsa. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn och unga i åldern 3-20 år som har ett syskon, en förälder eller annan vuxen omsorgsperson med skadligt bruk eller beroende, psykisk sjukdom, psykisk- eller intellektuell funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller som avlidit.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i ålder 3-20 år.

- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Boendecoachning

Innehåll: Stöd till personer som riskerar eller fått sitt hyreskontrakt uppsagt och därav kan komma att bli avhysta från bostaden. Den enskilde erbjuds stöd i kontakten med andra myndigheter och verksamheter samt får vägledning kring hushållets ekonomi. Insatsen ska bidra till ökad kunskap om de rättigheter och skyldigheter som är förknippade med ett hyresavtal. Framkommer det att den enskilde inte mår bra eller har svårigheter som gör att lägenheten missköts, motiveras och hänvisas personen till att söka vård eller ansöka om stöd.

Målgrupp: Vuxna över 18 år som bor i en hyresrätt eller bostadsrätt i Kungälvs kommun, där hyresgästen riskerar att få sitt hyresavtal uppsagd och bli avhyst från lägenheten på grund av sena och uteblivna hyresinbetalningar, störningar eller misskötsel av lägenheten. Personer som är eller väntas bli bostadslös och som behöver hjälp med att söka ny bostad.

Omfattning: Insatsen pågår upp till 8 veckor.

Villkor:
- Den enskilde är över 18 år.
- Den enskilde bor i en hyresrätt eller bostadsrätt i Kungälvs kommun.
- Den enskilde riskerar sitt boende på grund av obetalda hyror, störningar eller misskötsel av lägenheten.

Boendeservice (massflyktsdirektivet)

Innehåll: Personer som fått uppehållstillstånd enligt massflyktdirektivet. Personerna erbjuds information, rådgivning samt praktiskt stöd. I stödet ingår även annan hjälp i kontakten med myndigheter vid behov.

Målgrupp: Personer som fått uppehållstillstånd enligt massflyktdirektivet

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:
- Anvisning enligt massflyktsdirektivet via Migrationsverket.

Budget- och skuldrådgivning

Innehåll: Stöd och råd till personer som önskar ekonomisk rådgivning eller som har betalningssvårigheter. Det kan handla om stöd att planera den enskildes budget för att hitta lösningar på betalningsproblem, stöd i kontakten med dem som den enskilde är skyldig pengar eller stöd i frågor om skuldsanering.

Målgrupp: Personer som önskar ekonomisk rådgivning eller har betalningssvårigheter.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Cannabissamtal

Innehåll: Informativa samtal som utgår från tonårsutveckling samt stöd och information till föräldrar som utgår från insatserna HAP och CPU.

Målgrupp: Barn, ungdomar och föräldrar/vårdnadshavare i familjer där barnet/ungdomen har testat cannabis vid enstaka tillfälle.

Omfattning: Cirka 5 samtal.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 12-18 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare.

Föräldrastödjande samtal

Innehåll: Enskilda samtal för information, rådgivning, vägledning och stöd som rör den enskildes föräldraskap. Stödet syftar till att öka kunskap och förståelse för barnets utveckling och behov samt skapa en positiv förändring. Det kan innebära att hitta nya strategier och verktyg, stärka det som redan fungerar och hitta nya sätt att samarbeta och sätta gränser.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i ålder 0-20 år, blivande föräldrar, bonusföräldrar eller annan vuxen kring barnet.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är förälder till barn i åldern 0-20 år.

Föräldrastödjande samtal till föräldrar i allvarlig föräldrakonflikt

Innehåll: Enskilda samtal för information, rådgivning, vägledning och stöd som rör den enskildes föräldraskap. Samtalen handlar ej om den andre förälderns eller föräldrakonflikten.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i ålder 0-20 år där föräldrarna inte lever tillsammans. Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Föräldrawebben

Innehåll: Manualbaserat digitalt verktyg där föräldrar får tillgång till en webbaserad kurs för tonårsföräldrar i syfte att stärka relationen mellan ungdom och föräldrar samt minska konflikterna. Föräldern erhåller individuell föräldracoachning kopplat till programmet och detta ges av en utbildad föräldracoach i kommunen.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare med barn i ålder 13-18 år.

Omfattning: Kursen består av 4 avsnitt och 6 bonusavsnitt samt tillhörande individuella samtal.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i ålder 13-18 år.

Kortare serie av familjebehandlande samtal utan särskild manual

Innehåll: Familjesamtal där både föräldrar och barn deltar i syfte att stärka relationerna inom familjen och minska konflikter.

Målgrupp: Familjer med barn i ålder 0-20 år, svårigheter i familjen kopplade till relation, kommunikation mellan föräldrar och barn.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde har barn i ålder 0-20 år.

Krissamtal i samband med placering eller efter barnförhör

Innehåll: Stöd och information till föräldrar i samband med att barn blir placerade eller efter att barnet varit på barnförhör hos polisen.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare vars barn blivit placerade eller att barnet varit på polisförhör.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:
- Förfrågan kommer från antingen enheten för Barn, unga och familj eller enheten för Gemensam mottagning, och innehåller uppgifter om att den enskildes barn ska eller har blivit placerat, alternativt ska eller har deltagit i ett polisförhör.
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Medling vid brott

Innehåll: Medling vid brott innebär att gärningspersonen och brottsoffret träffas tillsammans med en opartisk medlare för att tala om brottshändelsen och konsekvenserna av denna. Strukturerade samtal för att stävja konflikt.

Målgrupp: Lagöverträdare och berörda brottsoffer över 10 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är över 10 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om den enskilde är under 18 år.

Mini-Maria Västra – stödsamtal

Innehåll: Mini-maria Västra är en mellan kommun och region integrerad öppenvårdsmottagning för ungdomar med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar. Mini-Maria Västra erbjuder den enskilde och deras närstående individuella stödsamtal kopplat till frågor om alkohol, droger och spel om pengar. Verksamheten arbetar utifrån manualbaserade metoder och arbetar i samverkan med andra aktörer kring den unge och som komplement till redan befintliga resurser.

Målgrupp: Barn och unga mellan 13 och 21 år med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar samt deras anhöriga.

Omfattning: Omfattning av stödet utgår från individens behov samt vilken behandlingsmetod som används.

Villkor:

- Den enskilde är mellan 13 och 21 år med problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar samt deras anhöriga.
- Den enskilde ska vara folkbokförda i den kommun som ingår i Mini-Maria Västra (Mölndal, Härryda, Stenungssund, Kungälv).
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om den enskilde är under 18 år.

Motiverande samtal

Innehåll: Information om aktuell beroendesjukdom och vilken hjälp det finns att få. Insatsen syftar till att öka den enskildes motivation att åstadkomma förändring med fokus på att bli fri från skadligt bruk och beroende. Insatsen kan ges i samband med att den enskilde tar sin spärrmedicinering utskriven av vårdcentral.

Målgrupp: Vuxna över 21 år med en beroendesjukdom och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Samtal om våld

Innehåll: Strukturerade enskilda samtal för föräldrar. Samtalen utgår från sju moduler med ett stort antal behandlingsverktyg som anpassas till individens behov. I en inledande modul får individen beskriva sin historia och sitt våld, ta del av våldsdefinitioner och samtala om våldets konsekvenser.

Målgrupp: Föräldrar/vårdnadshavare som utövar våld och som är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: 16-20 tillfällen.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

Social insatsgrupp (SIG)

Innehåll: SIG är en samverkansmodell där socialtjänst, polis, skola och andra aktörer samarbetar för att ge individuellt stöd till ungdomar och unga vuxna som befinner sig i eller riskerar att hamna i kriminalitet. Målet är att bryta en negativ utveckling genom skräddarsydda insatser som kan inkludera socialt stöd, utbildning, sysselsättning och familjeinsatser. Barn över 15 år kan ta del av insatsen utan att vårdnadshavare lämnat samtycke däremot eftersträvas det alltid att vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen.

Målgrupp: Unga och unga vuxna i ålder 15–29 år som befinner sig i eller riskerar att hamna i kriminalitet. Det gäller personer med koppling till kriminella miljöer, upprepad brottslighet eller social problematik som skolavhopp och arbetslöshet. Personerna är folkbokförda i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

SIG-anhörigstöd

Innehåll: Stödjande till familj och närstående till unga i åldern 15–29 år, som är involverade i eller riskerar att hamna i kriminalitet. Det kan inkludera rådgivning, samtalsstöd, vägledning om samhällets insatser samt hjälp att hantera oro och stress. Syftet är att stärka anhöriga i deras roll och skapa bättre förutsättningar för förändring. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Anhöriga till personer som lever i en kriminell kontext.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun alternativt är folkbokförd i annan kommun men har en anhörig som är aktuell inom SIG i Kungälv kommun.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Skolsociala team

Innehåll: Samverkansinsats mellan socialtjänst och skola som erbjuds elever med begynnande skolfrånvaro eller problematisk skolgång. Syftet är att öka skolnärvaro och måluppfyllelse genom att ge eleven och familjen stöd utifrån ett helhetsperspektiv. Skolsociala team består av skolsocionom eller familjebehandlare samt utsedda representanter från skolans elevhälsoteam som arbetar tvärprofessionellt inom teamet och med andra funktioner inom både skola och socialtjänst.

Målgrupp: Grundskoleelever i årskurs 4-9 med begynnande skolfrånvaro eller problematisk skolgång.

Omfattning: Insatsen pågår i max 6 månader.

Villkor:
- Att eleven går i årskurs 4-9.
- Att eleven går på en skola i Kungälv som erbjuder skolsocialt team.
- Att aktuell skola har identifierat att skolsociala teamet är en lämplig insats för eleven.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare.

Stöd till brottsoffer

Innehåll: Stödsamtal och konflikthantering erbjuds till barn och unga som utsatts för eller bevittnat brott. Stödet kan även innefatta exempelvis stöd i samband med polisanmälan eller rättegång, information kring ansökan om skadestånd och rättsprocesser samt stöd i kontakt med rättsväsendet. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Unga i ålder 10-18 år som varit utsatta för eller bevittnat brott.

Omfattning: Cirka 5 samtal.

Villkor:
- Den enskilde är folkbokförd i Kungälv eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i ålder 10-18 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Stödsamtal från Krismottagningen

Innehåll: Stödsamtal med enskild i syfte att hantera kris, hitta stöd i vardagen och att bearbeta att ha varit utsatt för våld eller utövat våld.

Målgrupp: Vuxna över 18 år som är utsatta för våld eller våldsansvariga.

Omfattning: Anpassas utifrån den enskildes behov.

Skäl till undantag från dokumentation av enskilds personliga förhållanden: Det bedöms finnas behov av anonymitet för att insatsen ska nå målgruppen som insatsen är avsedd för.

RePulse

Innehåll: RePULSE är en manualbaserad metod som genomförs i en samtalsserie med psykoedukativa inslag i kombination med social färdighetsträning. Metoden berör tre huvudsakliga områden: Mognadsutveckling, känslokunskap och social färdighetsträning. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Barn, unga och föräldrar/vårdnadshavare, från 5 år och uppåt, med svårigheter i känsloreglering, impulskontroll, problemlösning och sociala färdigheter.

Omfattning: 10 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är över 5 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

Trappan-samtal

Innehåll: Enskilda strukturerade manualbaserade samtal, för barn som upplevt våld i sin familj. Syftet är att ge barnen möjlighet att berätta om och bearbeta sina upplevelser av våld, att göra det som hänt ”pratbart” och begripligt, och därigenom minska risken för post-traumatiskt stressyndrom (PTSD) och annan psykiatrisk problematik.

Målgrupp: För barn i ålder 4-19 år som upplevt våld.

Omfattning: 5-10 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 4-19 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 18 år.

Ungdomsstödjande samtal

Innehåll: Stödjande, motiverande och rådgivande samtal till ungdomar som är i behov av strategier och verktyg för att hantera sin vardag. Det eftersträvas alltid att barnets vårdnadshavare får information och ger samtycke till insatsen även i de fall barnet är över 15 år.

Målgrupp: Unga i åldern 13-21 år.

Omfattning: Cirka 5 tillfällen.

Villkor:

- Den enskilde är folkbokförd i Kungälvs kommun eller har sin socialtjänst där.
- Den enskilde är i åldern 13-21 år.
- Samtycke till insatsen finns från den enskildes vårdnadshavare om barnet är under 15 år.

§ 303/2025

Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning (Dnr KS2025/0528)

Sammanfattning

Den 1 juli 2025 föreslås en ny socialtjänstlag (2025:000) träda i kraft som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den nya socialtjänstlagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Den nya socialtjänstlagen ger möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Det är upp till varje kommun att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Beslut om vilka insatser som omfattas ska fattas av varje kommuns socialnämnd, vilket i Kungälv innebär Kommunstyrelsen.

Under våren 2025 har Kungälvs kommun kartlagt befintligt utbud av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. I bilagan beskrivs respektive insats. Från och med hösten 2025 kommer förvaltningen att vidare utreda vilka ytterligare insatser som socialtjänsten bör erbjuda utan behovsprövning i syfte att nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser.

Förvaltningen föreslår:

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälvs kommun att tillhandahålla de insatser som listas i ”bilaga insatslista Kungälv” som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.
2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning
Bilaga Insatslista Kungälv

Förslag till beslut

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälvs kommun att tillhandahålla de insatser som listas i ”bilaga insatslista Kungälv” som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.

2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att

registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Expedieras till:

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

§ 43/2025

Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning (Dnr KS2025/0528)

Sammanfattning

Den 1 juli 2025 föreslås en ny socialtjänstlag (2025:000) träda i kraft som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den nya socialtjänstlagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Den nya socialtjänstlagen ger möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Det är upp till varje kommun att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Beslut om vilka insatser som omfattas ska fattas av varje kommuns socialnämnd, vilket i Kungälv innebär Kommunstyrelsen.

Under våren 2025 har Kungälvs kommun kartlagt befintligt utbud av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. I bilagan beskrivs respektive insats. Från och med hösten 2025 kommer förvaltningen att vidare utreda vilka ytterligare insatser som socialtjänsten bör erbjuda utan behovsprövning i syfte att nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-11
Bilaga Insatslista Kungälv

Förslag till beslut i Kommunstyrelsen

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälvs kommun att tillhandahålla de insatser som listas i ”bilaga insatslista Kungälv” som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.
2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Expedieras till

För kännedom till

Sammanträdesprotokoll

§ 43/2025

Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning (Dnr KS2025/0528)

Sammanfattning

Den 1 juli 2025 föreslås en ny socialtjänstlag (2025:000) träda i kraft som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den nya socialtjänstlagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Den nya socialtjänstlagen ger möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Det är upp till varje kommun att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Beslut om vilka insatser som omfattas ska fattas av varje kommuns socialnämnd, vilket i Kungälv innebär Kommunstyrelsen.

Under våren 2025 har Kungälvs kommun kartlagt befintligt utbud av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. I bilagan beskrivs respektive insats. Från och med hösten 2025 kommer förvaltningen att vidare utreda vilka ytterligare insatser som socialtjänsten bör erbjuda utan behovsprövning i syfte att nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-11
Bilaga Insatslista Kungälv

Förslag till beslut i Kommunstyrelsen

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälvs kommun att tillhandahålla de insatser som listas i ”bilaga insatslista Kungälv” som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.
2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Expedieras till

För kännedom till

Sammanträdesprotokoll

§ 303/2025

Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning (Dnr KS2025/0528)

Sammanfattning

Den 1 juli 2025 föreslås en ny socialtjänstlag (2025:000) träda i kraft som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den nya socialtjänstlagen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Den nya socialtjänstlagen ger möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Det är upp till varje kommun att besluta om vilka insatser som kan ges utan behovsprövning. Beslut om vilka insatser som omfattas ska fattas av varje kommuns socialnämnd, vilket i Kungälv innebär Kommunstyrelsen.

Under våren 2025 har Kungälvs kommun kartlagt befintligt utbud av insatser som idag ges utan behovsprövning. För att dessa insatser ska få fortsätta ges utan behovsprövning efter den 1 juli 2025 behövs ett beslut i Kommunstyrelsen. I bilagan beskrivs respektive insats. Från och med hösten 2025 kommer förvaltningen att vidare utreda vilka ytterligare insatser som socialtjänsten bör erbjuda utan behovsprövning i syfte att nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser.

Förvaltningen föreslår:

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälvs kommun att tillhandahålla de insatser som listas i ”bilaga insatslista Kungälv” som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.
2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Nya Socialtjänstlagen - insatser utan individuell behovsprövning
Bilaga Insatslista Kungälv

Förslag till beslut

1. Från och med 1 juli 2025 fortsätter Kungälvs kommun att tillhandahålla de insatser som listas i ”bilaga insatslista Kungälv” som insatser utan behovsprövning. Detta förutsatt att ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 vilket riksdagen förväntas besluta om den 20 maj 2025.

2. Krav på dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet fråntas samtliga insatser utan behovsprövning under en omställningsperiod fram tills förvaltningen har ett verksamhetssystem som ger förutsättning att

registrera och dokumentera insatserna i personakt på ett rättssäkert sätt. När verksamhetssystemet är uppdaterat och anpassat till nya socialtjänstlagen föreslås insatserna att dokumenteras i enlighet med förslaget som står listat i bilagan.

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Ulrika Engström

2025-02-12

Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 (Dnr KS2024/2033-6)

Sammanfattning

Ansökan gäller planbesked för bostäder. I ansökan föreslås ett område med cirka 90 bostäder med en blandning av enbostadshus, radhus och parhus. Ansökan beskriver att man här kan skapa en lantlig idyll men att det ändå finns bra förbindelser till Göteborg och rimligt avstånd till affärer och skola. Sökande är ägare av fastighet Heden 1:9.

Föreslaget område har en storlek om närmre 8 hektar. Området är beläget cirka 350 meter från Nordre älv och ligger längs med väg 600. Väg 600 är en enskild väg som ägs av en samfällighet. Vägen går parallellt med Nordre Älv och sträcker sig från Tega i Ytterby i nordöst till Kornhallsleden i sydväst.

Längs med vägen är det omväxlande bebyggelse av enbostadshus, skog, jordbruksmark samt lantbruk. Vägen är mestadels smal och det går inte att mötas med två bilar utan anpassning av läge på väg och fart. Vägen saknar helt trottoar eller cykelbana. Området ligger cirka 1,5 km bilväg från Kornhalls färjeläge och 4 km till Tega. Närmsta affärer och skolor ligger i Ytterby med ett avstånd om cirka 5 km.

Det finns i dagsläget ingen kollektivtrafik som kör genom området. Närmsta hållplats ligger cirka 1 kilometer från föreslagen plats. Busstrafiken från hållplatsen sker endast vardagar, på för- och eftermiddagar.

Större delen av det föreslagna området norr om vägen ligger inom inventerad jordbruksmark enligt den inventering som är gjord av Naturcentrum 2020. Marken är dels inventerad som åker och dels som betesmark. Delar av området är även inventerad ängs- och betesmark.

Platsen bedöms som olämplig för ett nytt bostadsområde. Området hamnar på ett relativt stort avstånd från Kungälvs serviceorter och kommer ge upphov till en ökning av resandet med bil.

Det skulle krävas stora satsningar på fungerande infrastruktur både för att hållbara alternativ som cykel, gång och kollektivtrafik ska gå att använda i vardagen men även för att biltrafik ska fungera på ett tillfredsställande sätt. Avstånd till skolor och service innebär att områdets boende kommer vara beroende av bil. Kommunen skulle behöva bekosta skolskjuts för skolbarn. Den väg som går förbi området är smal och ägs av en samfällighet. Vägen bedöms som för smal för att klara av en så pass stor ökning av motortrafik som ett nytt bostadsområde på upp till 90 bostäder ger upphov till. Vägen skulle även behöva breddas för att möjliggöra säkra cykel- och gångvägar samt för en ökad kollektivtrafik.

Föreslagen byggnation hamnar även till stor del på jordbruksmark. Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap. 4 § miljöbalken endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Det föreslagna bostadsområdet ligger också i närheten av skyddade områden i form av Natura 2000, naturreservat och Strandskydd samt delvis inom riksintresse kustområde och riskerar att påverka dessa områden.

Sammanfattningsvis så bedöms byggnation på platsen inte förenligt med Plan och bygglagens andra kapitel eller enligt kommunens egna strategiska dokument.

Juridisk bedömning

Enligt 2 kap. 2 § ska planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas

Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap. 4 § miljöbalken endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk.

Enligt 2 kap. 6 § ska vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till (punkt 1) stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan och (punkt 6) trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Ansökan

Ansökan gäller planbesked för bostäder. I ansökan föreslås ett område med cirka 90 bostäder med en blandning av enbostadshus, radhus och parhus. Ansökan beskriver att man här kan skapa en lantlig idyll men att det ändå finns bra förbindelser till Göteborg och rimligt avstånd till affärer och skola. Sökande är ägare av fastighet Heden 1:9.

Sökande har kommunicerats att planenheten ser negativt på ansökan och att platsen inte bedöms lämplig på grund av placering inom skyddade områden samt att det på platsen saknas möjligheter till hållbart resande.

Sökande inkom i december 2024 med en reviderad ansökan där de områden som tidigare låg inom strandskyddat område och naturreservat har tagits bort. Sökande skriver att byggnationen förslagsvis delas in i tre etapper för att få en hållbar tillväxt inom området där man kan utreda och anpassa efter kommunens strategiska mål. De skriver vidare att området ligger strax utanför tätbebyggt område men det finns flertalet bostäder samt fritidshusområden varav en del är permanentboende. En utökning av permanentboende borde därför ses som en fördel för att öka kollektivtrafiktäckningen i området för alla boende.

Platsen

Föreslaget område har en storlek om närmre 8 hektar. Området är beläget cirka 350 meter från Nordre älv och ligger längs med väg 600. Väg 600 är en enskild väg som ägs av en samfällighet. Vägen går parallellt med Nordre Älv och sträcker sig från Tega i Ytterby i nordöst till Kornhallsleden i sydväst.

Det har beviljats cirka 10 nya förhandsbesked längs vägen de senaste 10 åren. De senaste ansökningarna har getts ett negativt besked då det dels finns problem med enskilda vattenlösningar i området samt att bebyggelsetrycket är så högt att man gjort bedömningen att nya bostäder bör föregås av ett detaljplanearbete.

Trafik

Längs med vägen är det omväxlande bebyggelse av enbostadshus, skog, jordbruksmark samt lantbruk. Vägen är smal och det går inte att mötas med två bilar utan anpassning av läge på väg

och fart. Vägen saknar helt trottoar eller cykelbana. Området ligger cirka 1,5 km bilväg från Kornhalls färjeläge och 4 km till Tega. Närmsta affärer och skolor ligger i Ytterby med ett avstånd om cirka 5 km.

Det finns i dagsläget ingen kollektivtrafik som kör genom området. Närmsta hållplats ligger cirka 1 kilometer från föreslagen plats. Busstrafiken från hållplatsen sker endast vardagar, på för- och eftermiddagar.

Skyddade områden
Större delen av det föreslagna området norr om vägen ligger inom inventerad jordbruksmark enligt den inventering som är gjord av Naturcentrum 2020. Marken är dels inventerad som åker, dels som betesmark. Delar av området är även inventerad ängs- och betesmark.

Området söder om vägen ligger inom riksintresse Kustområde och är skyddat enligt hänsynsnivå 3 i Naturvårds och friluftslivsplanen. Enligt friluftslivsplanen ska i områden med hänsynsnivå 3, vid all exploatering, iakttas extra stor försiktighet med hänsyn till de höga naturvärdena.

Området ligger även nära andra skyddade områden. Det ligger ett möjligt fornlämningsområde angränsande till den föreslagna bebyggelseytan som skulle behöva utredas om byggnation blev aktuellt. Området ligger inom 50 meter från naturreservat, Natura 2000 och strandskyddat område.

Enligt Kungälvs kommuns vattenöversikt så har det konstaterats förekomst av Öring i Hedenån som rinner strax söder om föreslaget planområde. Vattendraget är även utpekat som reproduktionsområde (lekbotten) för Öring. Hedenån är även utpekad som ekologiskt särskilt känsligt område - regionalt fiskeintresse. Miljöenheten bedömer att det finns en risk för att exploateringen kan komma att påverka Natura 2000-området inklusive Hedenån negativt.

VA
Utbyggnad av kommunalt VA är på gång inom området och beräknas vara klart inom några år.

Bedömning
Platsen bedöms som olämplig för ett nytt bostadsområde. Området hamnar på ett relativt stort avstånd från Kungälvs serviceorter och kommer ge upphov till en ökning av resande med bil. Närmsta samhället med skola och affärer är Ytterby som ligger på ett avstånd om cirka 5 km från aktuell plats.

Det skulle krävas stora satsningar på fungerande infrastruktur både för att hållbara alternativ som cykel, gång och kollektivtrafik ska gå att använda i vardagen men även för att biltrafik ska fungera på ett tillfredsställande sätt. Avstånd till skolor och service innebär att områdets boende kommer vara beroende av bil. Kommunen skulle behöva bekosta skolskjuts för skolbarn. Den väg som går förbi området är smal och ägs av en samfällighet. Vägen bedöms som för smal för att klara av en så pass stor ökning av motortrafik som ett nytt bostadsområde på upp till 90 bostäder ger upphov till. Vägen skulle även behöva breddas för att möjliggöra säkra cykel- och gångvägar samt för en ökad kollektivtrafik. En ytterligare fråga är vem som ska bekosta dessa satsningar och ha ansvar för vägen som idag ägs av en samfällighet.

Satsningar i kollektivtrafiken görs på regional nivå i samarbete mellan kommuner och regionen. Kungälvs kommun behöver enligt de avtal som finns mellan kommuner följa de strategier som redan tagits fram för ny byggnation i kommunen för att säkerställa god kollektivtrafik inom de primära och sekundära stråken.

Föreslagen byggnation hamnar även till stor del på jordbruksmark. Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap. 4 § miljöbalken endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Bostäder kan vara ett väsentligt samhällsintresse men det bedöms finnas platser i direkt anslutning till serviceorterna som är mer lämpade för byggnation. En stor del av föreslagen yta bedöms alltså inte som byggbar enligt Miljöbalken.

Det föreslagna bostadsområdet ligger också i närheten av skyddade områden i form av Natura 2000, naturreservat och Strandskydd samt delvis inom Riksintresse kustområde och riskerar att påverka dessa områden.

Sammanfattningsvis så bedöms byggnation på platsen inte förenligt med Plan och bygglagens andra kapitel eller enligt kommunens egna strategiska dokument.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ansökan bedöms inte följa kommunfullmäktiges strategiska mål om en hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen. Byggnation här innebär inte att kommunen förbättrar sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation.

Byggnation här bedöms heller inte verka för kommunfullmäktiges mål om att kommunen, medborgarna och företagen ska minska klimatutsläpp och miljöpåverkan. Kommunens roll ska vara att möjliggöra och underlätta för företag och invånare att göra en positiv skillnad.

Förslaget är heller inte i linje med kommunstyrelsens mål om ökad kollektiv jobbpendling samt att användningen av fossila bränslen ska minska.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Byggnation här påverkar mål 11 om hållbara städer och samhällen samt mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna då byggnation här innebär ökat resande med bil.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Enligt kommunens mobilitetspolicy beslutad i kommunfullmäktige 2023-12-14 ska ny bebyggelse stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik genom att i första hand utvecklas i huvud- och sekundärstråk samt i serviceorter.

Kollektivtrafikens utveckling planeras på regional nivå i ett samarbete mellan kommunerna och Västtrafik som ägs av Västra Götalandsregionen. Kommunerna i regionen ska arbeta fram den långsiktiga strategiska inriktningen för kollektivtrafikens utveckling i Västra Götaland tillsammans.

Platsen är inte utpekad för byggnation enligt kommunens gällande översiktsplan (ÖP2010).

Enligt ÖP2010 ska utvecklingen av transportsystemet och bebyggelse samordnas. Förslagen till framtida markanvändning ska stärka underlaget för kollektivtrafik för att möjliggöra en mer långsiktigt hållbar samt klimat- och miljöanpassad utveckling av bebyggelsestruktur och transportsystem. Detta innebär att bebyggelseutveckling i första hand ska ske i orterna längs E6 och Bohusbanan, d v s kommunens huvudstråk. Serviceorterna ska utvecklas för att stärka underlaget för kollektivtrafik och service. Grundläggande för samtliga orter är att utvecklingen ska ske inifrån och ut. (sida 15 ÖP2010)

Det pågår ett framtagande av en ny Översiktsplan men enligt Placeringsstrategi 2024 är planhandlingens beskrivning av mål och visioner fortsatt aktuella förutom att måldatum 2020 passerats. Utgångspunkter i övergripande mål gäller fortsatt även om mycket har tillkommit att hantera i framtagandet av en ny ÖP.

Platsen ligger utanför området för den fördjupade översiktsplanen för Ytterby.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Byggnation på platsen skulle innebära bostäder i ett attraktivt läge men också innebära ökade kostnader för kommunen för bland annat förbättrad infrastruktur, hämtning av avfall och skolskjuts. Om det skulle vara möjligt med förbättrad kollektivtrafik så innebär detta omfördelningar vilket kan påverka andra områdens kollektivtrafik negativt då en prioritering måste göras.

De som redan bor i detta område riskerar att påverkas negativt genom en stor ökning av genomfartstrafik genom området.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

En eventuell planläggning kommer medföra behov av resurssättning till detaljplanearbetet av planenheten och flera enheter inom kommunen. Tidpunkt för eventuell start av ny detaljplan samt prioritering av planarbetet behöver bedömas i förhållande till enhetens personella resurser samt övriga pågående projekt.

Att genomföra förslaget i närtid skulle innebära att andra, redan beslutade projekt skulle behöva senareläggas, för att inte överskrida den önskade tillväxttakten i folkmängd.

Ekonomisk bedömning

Kostnaden för upprättandet av en eventuell detaljplan ska betalas av exploatören. Ett plankostnadsavtal ska upprättas inför planläggningens start. Exploatören kan komma att behöva bekosta fastighetsrättsliga åtgärder, utbyggnad av infrastruktur och VA inom planområdet, fastighetsrättsliga åtgärder och medfinansiering av infrastruktur utanför planområdet.

I detta skede har inga övriga behov av kommunala följdinvesteringar utretts. Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

1. Ett negativt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL). Planläggning enligt ansökan påbörjas alltså inte.

Avgift: 17 640 kr
Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Övriga upplysningar
Detta beslut kan inte överklagas.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Mirsad Radoncic
Tf. Sektorchef
Samhälle och utveckling

Expedieras till: Ulf Karmark, ulf@mariebergsgard.se
Pernilla Attnäs Björk, Tf enhetschef Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten/Samhälle och utveckling
Ulrika Engström, Plan/Samhälle och utveckling

From: Emil Karmark
Sent: Thu, 12 Dec 2024 19:01:05 +0100
To: Ulrika Engström
Cc: Pappa
Subject: Re: Ansökan om planbesked
Attachments: Planskiss Heden 1_9 2024-12-12.pdf, Bekräftelse till sökande0.pdf

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej!
Här är vårt svar, texten är inklippta från arkitekten nedan.
Bifogar fil på ändringarna i detaljplanen med hänsyn för fornlämningar, natura 2000
Planskiss visar förslag på nybyggnation inom redovisat område (Heden 1:9). Området kan förslagsvis delas in i tre etapper för att få en hållbar tillväxt inom området där man kan utreda och anpassa för kommunens strategiska mål.
Trafik.
Området ligger strax utanför tätbebyggt område men det finns flertalet bostäder samt fritidshusområden varav en del är permanentboende. en utökning av permanentboende borde ses som en fördel för att öka kollektivtrafiktäckningen i området för alla boenden.
Om luftburen ledning skall förläggas i mark utmed befintlig väg inom området finns förutsättning att samtidigt se över trafikanalysen för att få bästa förutsättningarna för trafik och kollektivtrafik.
Lokal väg ansluter inte allt för långt bort till väg 570 strax väster om Kornhalls färjeläger som idag har kollektivtrafik.
Skyddade områden.
Den del av yta som tidigare i planskiss inkräktade på angränsande naturreservat är justerad och håller ett avstånd om 40m från gräns vilket även innebär att Natura 2000 eller strandskydd påverkar området.
Fornlämningar både med och utan kulturhistoriskt värde inom området har beaktats och lämnats utanför bebyggt område.
Vi vill med dessa förutsättningar gå vidare med ansökan för beslut om planbesked.
Önskar gärna att ta et uppföljningsmöte för vidare diskussion om planskiss.

Med vänlig hälsning

Arkitektbyrån Design.

JOHAN IWDAL
DELÄGARE

BYGGNADSINGENJÖR / ARKITEKT

—
Östra Hamngatan 46
411 09 Göteborg

+46 70-331 24 45

johan.iwdal@arkitektbyrandesign.se
www.arkitektbyrandesign.se

MvH
Ulf Karmark
0705-420 478
Emil Karmark
Mariebergs gård
0303-36 60 00
0763-10 89 90

26 nov. 2024 kl. 07:30 skrev Ulf Karmark <ulf@mariebergsgard.se>:

Hej

Vad gör man nu?Detta svar var väntat.Så fungerar kommunen.Har även sänt detta till Åsa.

Nu gäller det att ta hjälp men av vem?

Mvh

Ulf

-------- Vidarebefordrat meddelande --------
Ämne: Ansökan om planbesked
Datum: Mon, 25 Nov 2024 15:49:29 +0000
Från: Ulrika Engström <Ulrika.Engstrom@kungalv.se>
Till: ulf@mariebergsgard.se <ulf@mariebergsgard.se>

Hej Ulf,

Vi har nu granskat din ansökan om planbesked och haft möten med andra berörda enheter på kommunen om den planerade byggnationen. Planenheten bedömer att din ansökan om planbesked inte bör beviljas då det finns flera skäl till att den här typen av byggnation på platsen inte är lämpligt.

Skäl till förslag om negativt planbesked:

Översiktsplan och strategiska mål

Ansökan följer inte Översiktsplanens mål och visioner. Området är inte utpekat för byggnation av bostäder och en utvidgning i detta område är i dagsläget inte aktuellt.

När kommunen planerar ny byggnation behöver kommunen tänka långsiktigt och ha en samlad bild av hur kommunen ska utvecklas. Detta för att frågor om skola, kollektivtrafik och annan service ska kunna samordnas och utvecklas på ett sätt som är hållbart och kostnadseffektivt.

Byggnation på denna plats skulle gå emot kommunstyrelsen strategiska mål om att kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Föreslagen plats ligger utanför befintliga serviceorter och kollektivtrafik med god turtäthet för att bedömas som hållbar.

Skyddade områden
En stor del av den yta som föreslås för byggnation är inom områden med olika skydd enligt Miljöbalken. Byggnation bedöms inte lämpligt utifrån:

- jordbruksmark
- rödlistade arter
- strandskydd
- Naturreservat
- Natura 2000
- Riksintresse kustområde
- fornlämningar

Trafik
Låg kollektivtrafiktäckning och avsaknad av säkra gång- och cykelvägar. Bidrar inte till målet om ökad kollektiv jobbpendling.

Vidare handläggning:

Det är politikerna i kommunstyrelsen som beslutar om att bevilja eller neka planbesked. Om ni vill gå vidare med er ansökan kommer Planenheten föreslå för politikerna i detta ärende att de ska neka planbesked på grund de skäl som angetts ovan.

Ni måste välja hur ni vill gå vidare med ansökan:

1. Återta ansökan. Kostnad **2 000 kronor** för påbörjad handläggning.
2. Gå vidare med ansökan och låta politikerna i kommunstyrelsen besluta om planbesked. Om ni väljer detta alternativ är kostnaden **17 190 kronor**.

Svara hur du vill gå vidare senast den **12 December 2024.** Du får gärna återkomma till undertecknad om du har frågor.

Vänlig hälsning,

Ulrika Engström
Planarkitekt
Kungälvs kommun
Plan, Planering och Projekt
tel. 0303-23 91 98

KUNGÄLVS KOMMUN

KUNGÄLVS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN
Ank. 2024 -09- 13
Dnr KS2024/2033

BEGÄRAN OM PLANBESKED

Skicka blanketten till: kommun@kungalv.se

eller: Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 Kungälv

Fastighet och fastighetsägare

Fastighetsbeteckning: Heden 1:9		Fastighetens adress: Heden 240	
Namn (företag eller privatperson): Ulf Karmark			Organisationsnummer/personnummer: 610307-3638
Utdelningsadress (gata, box): Marieborg 260			Telefon dagtid (även riktnummer): 0705-420478
Postnummer: 44249	Ort: Kungälv	E-postadress: ulf@mariebergsgard.se	
Eventuell kontaktperson: Ulf Karmark			

Sökande (om annan än fastighetsägare)

Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Postnummer	Ort	E-postadress
Eventuell kontaktperson		

Ärendet gäller planläggning av område

☒ Enbostadshus	☐ Enbostadshus i grupp	☒ Radhus, parhus, kedjehus	☒ Tvåbostadshus
☐ Fritidshus	☐ Flerbostadshus	☐ Studentbostadshus	☐ Hus för äldre eller funktionshindrade
☐ Annat specialbostadshus	☐ Handel	☐ Kontor	☐ Lager, industri, hantverk

☐ Annan byggnad eller anläggning. Ange vilken: _____

Planerad upplåtelseform för eventuella bostadslägenheter

☒ Hyresrätt	☐ Bostadsrätt	☒ Äganderätt

Produktion

Antal månader	Sammanlagd byggnadsarea	Därav bruttoarea bostäder
Uppskattad sammanlagd produktionskostnad, inklusive moms tusentalkronor		Byggnadsarbetena avses att påbörjas, datum

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Beskrivning och motivering av projektet

Se bilaga

Bilagor

☒ Situationsplan eller karta över området (obligatorisk)	☐ Geoteknisk undersökning (översiktlig)	☐ VA-lösning	☐ Trafiklösning
☐ Översiktlig miljöbedömning	☐ Energi- och hushållning	☐ Tillgänglighet	☐ Hälsa och säkerhet
☐ Avfall	☐ Exploateringsgrad/BTA	☐ Modell, fotomontage eller liknande	
☐ Riskanalys	☐ Upphävande av strandskydd	☐ Hustyper	

Avgift

Avgift betalas enligt av kommunen fastställd taxa

Underskrift

Fastighetsägarens underskrift Ulf K.	Namnförtydligande Ulf Karmark
Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande
Sökandens underskrift (om annan än fastighetsägaren)	Namnförtydligande

Information

PBL 5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda en sådan planläggning.

Planbesked

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.

3 § En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

4 § När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

5 § Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.
Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Information till den registrerade enligt GDPR
Alla uppgifter du lämnar till oss omfattas av Tryckfrihetsförordningens (1949:105) regler om allmänna handlingar och kan komma att lämnas ut till andra i enlighet med offentlighetsprincipen (var och ens rätt till insyn och kontroll av myndigheter, bland annat rätten att ta del av allmänna handlingar), med undantag för de inskränkningar i offentligheten som gäller för uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

De uppgifter du lämnar till oss kommer att behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Vi behöver spara och behandla dessa uppgifter för att handlägga ärendet i enlighet med Plan- och bygglag (2010:900). Dina uppgifter kommer att delas inom kommunen med den personal som behöver uppgifterna för att utföra sitt arbete samt med de personuppgiftsbiträden som hanterar uppgifter för kommunens räkning. Uppgifterna kan också komma att delas med tredje part, men endast om så krävs enligt lag. Den rättsliga grunden för behandlingen är Plan- och bygglag (2010:900).

Dina uppgifter kommer att sparas så länge det är nödvändigt för ändamålet. Uppgifterna raderas sedan i enlighet med kommunens gallringsföreskrifter men kan komma att bevaras för arkivändamål. Dina uppgifter kan komma att överföras till tredje land, dock endast som ett led i teknisk support och enbart till parter som är bundna av dataskyddsförordningen genom avtal.

Kategorier av personuppgifter som berörs: Namn, adress, personnummer, fastighetsbeteckning, telefonnummer, mailadress.

Personuppgiftsansvarig är Kommunstyrelsen. Du har rätt till information och ett registerutdrag med information om vilka uppgifter vi har om dig. Du kan även begära rättelse, begränsning och radering av dina uppgifter samt göra invändningar och i vissa fall begära överflyttning av dina uppgifter (dataportabilitet). Du når våra dataskyddsombud på dataskyddsombud@kungalv.se. Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter har du rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten som är Datainspektionen. datainspektionen@datainspektionen.se.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Bilaga

Heden-Ulvesund
Nytt bostadsområde på del av Heden 1:9
Kungälvs kommun

Då vi fick reda på att Kungälvs kommun bestämt sig för att dra ett nytt VA-system över våra marker så växte en tanke att kunna bygga ett bostads område på det föreslagna området.
Läget på området med direkt anslutning till älven och betesmarkerna med ek och bok samt en gammal angöringsplats i älven gör området idealiskt för familjer och andra att bo och leva. Detta område är redan idag ett naturligt strövområde för kringboende där vi byggt gånggrindar för att lätt ta sig in i området.
Kornhalls färgeläge ca 700 meter bort med närhet och bra förbindelser till Göteborg samt vägen mot Kärna ca 350 meter med bussförbindelser ger bra förutsättningar till varierande transportförbindelser.
Kärna samhälle ligger ca 6 kilometer bort där bl.a livsmedelsaffär tapp och skola ger kompletta förutsättningar att få till bra levnadsförhållanden för de boende.
Man kan även åka eller cykla åt andra hållet mot Ytterby där Citygross,skolor och allt annat finns inom vettigt avstånd.

Inom det planerade området så har vi planerat med allt från fristående villor till radhus och parhus. Tanken är att parhusen och radhusen skall vi själva äga och skall hyras ut. Dessa par och radhus angränsar till våra betesmarker där vi har våra dikor som betar med sina kalvar av raserna Hereford och Angus på sommarhalvåret.
Vi vill på detta sätt dela med oss av detta fantastiska område ute på landet utan tung trafik men ändå rimligt avstånd till affärer,skolor i Kärna,Ytterby och Kungälv och med bra förbindelse med Göteborg.

Ulf Karmark

Heden 1:9

PLANSKISS FASTIGHETSINDELNING DP / 2024-07-02

125/25 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 - KS2024/2033-6 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 : Begäran om planbesked

Situationsplan

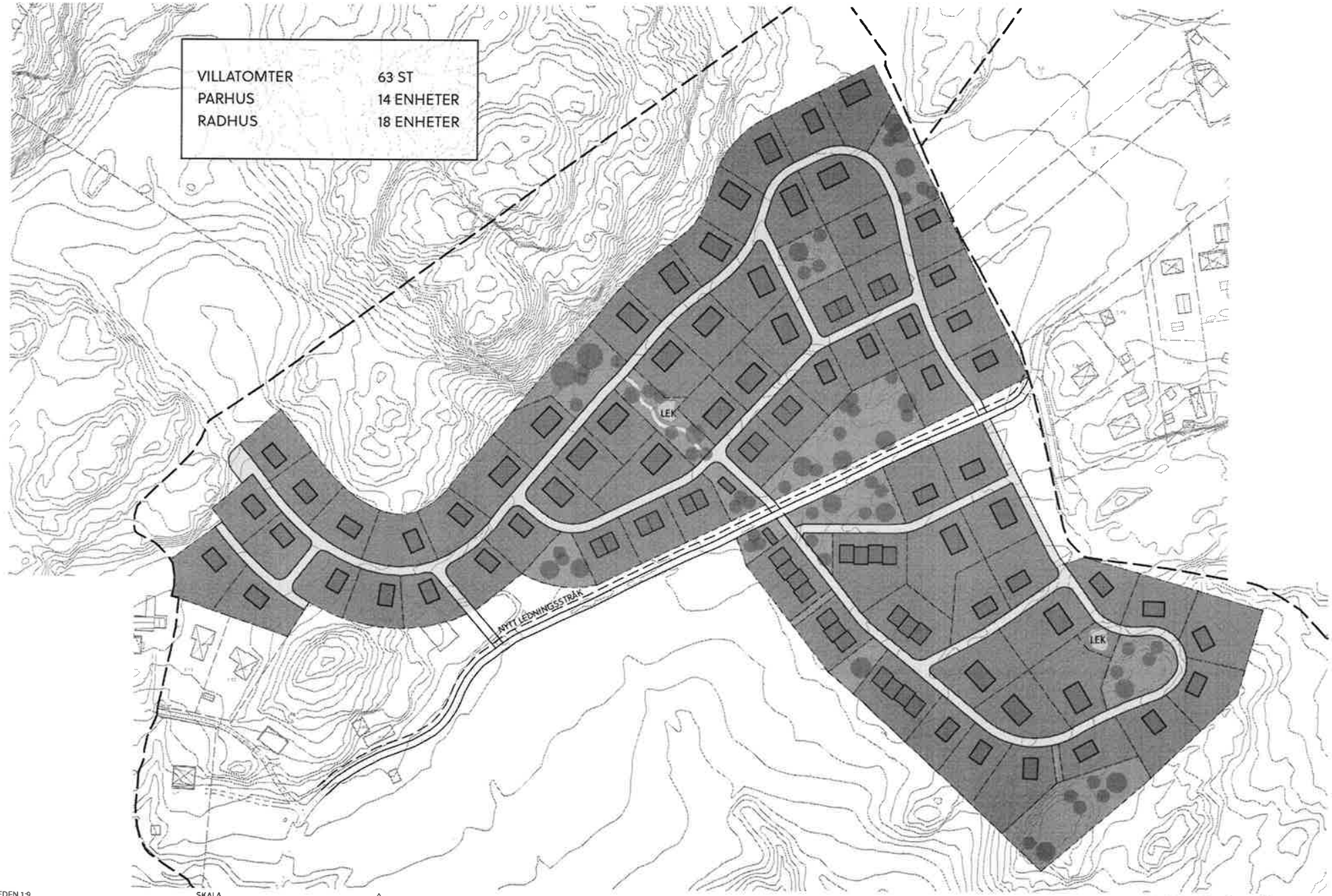

HEDEN 1:9
PRIVAT BESTÄLLARE
2024-07-02 / RG

SKALA
1:2000/A3

N

0 10 50 100M

2 24021 KUNGÄLV HEDEN 1:9

Arkitektbyrån Design.

125/25 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 - KS2024/2033-6 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 - Begäran om planbesked

Arkitektbyrån Design.

125/25 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 - KS2024/2033-6 Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 : Begäran om planbesked

Heden 1:9

PLANSKISS / 2024-12-12

Översiktskarta

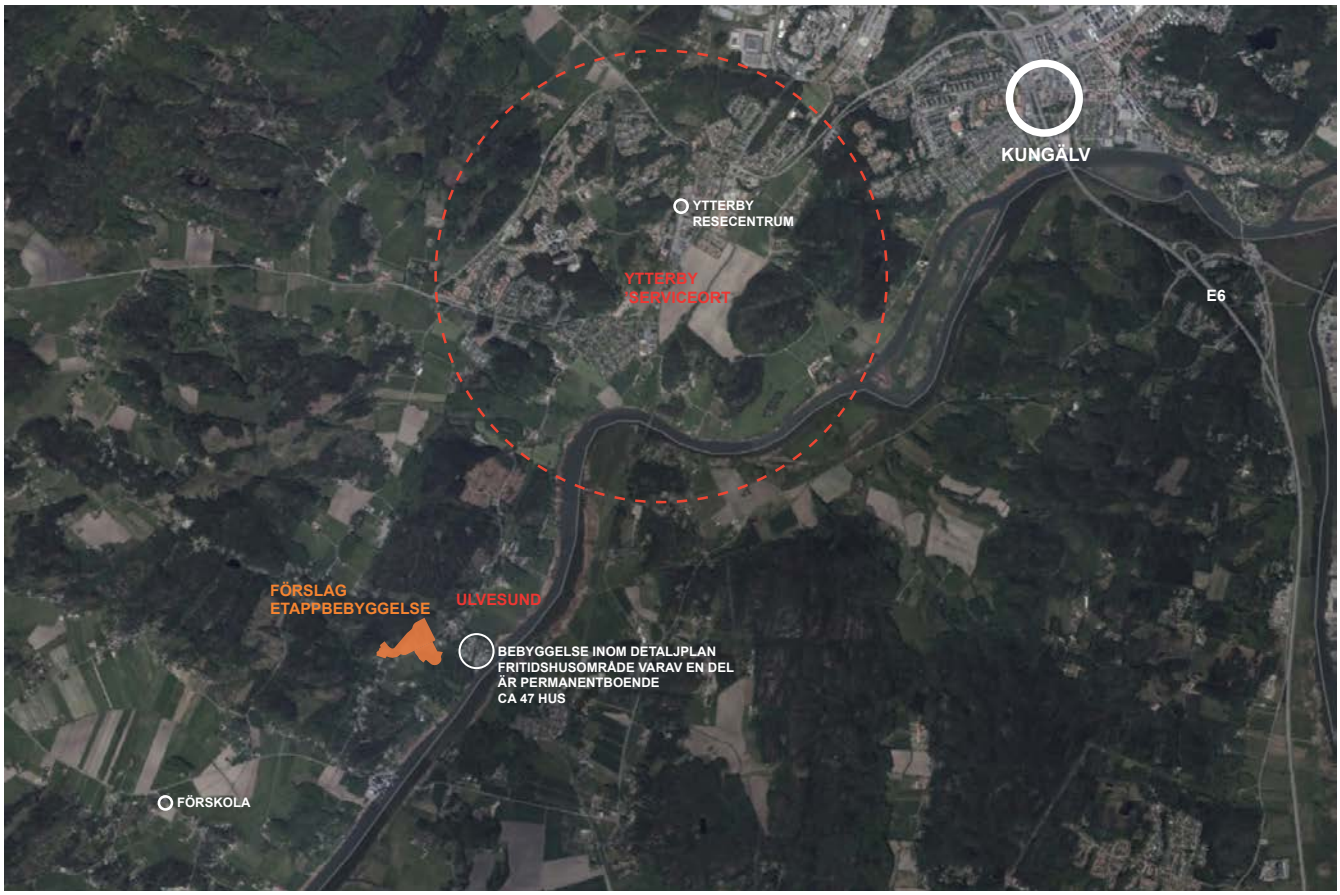

Områdeskarta

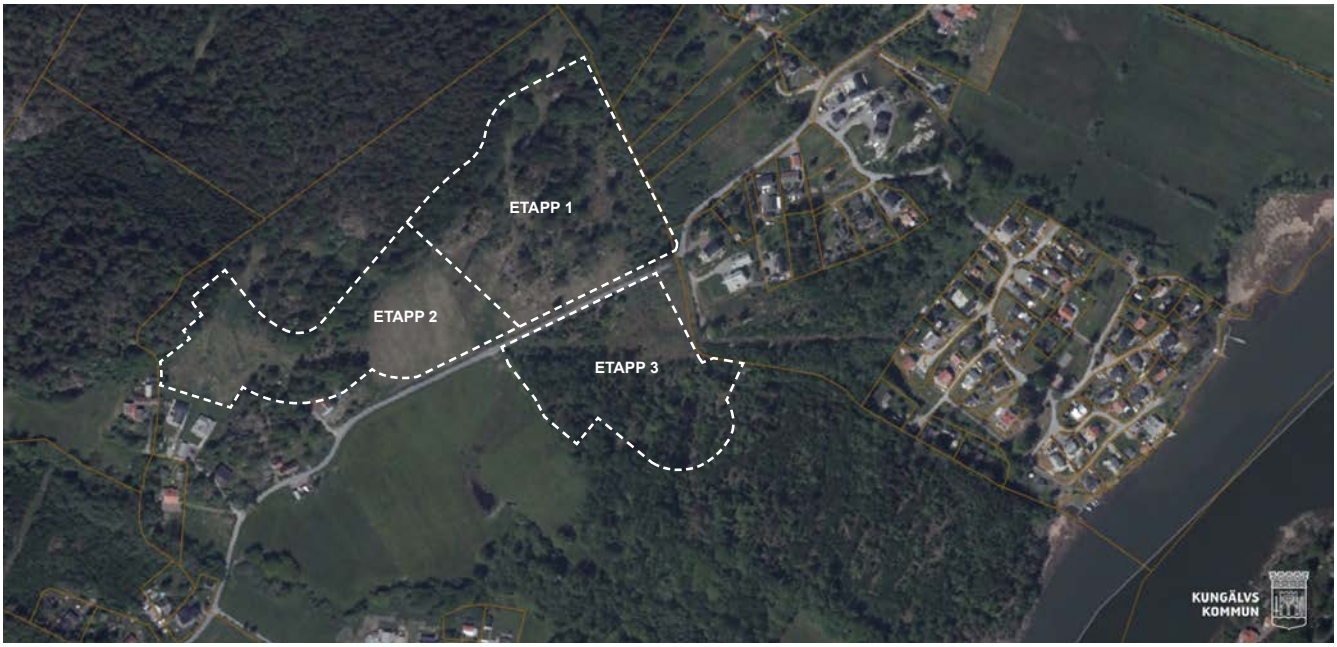

Situationsplan ETAPP 1

VILLATOMTER	24 ST
PARHUS	8 ENHETER

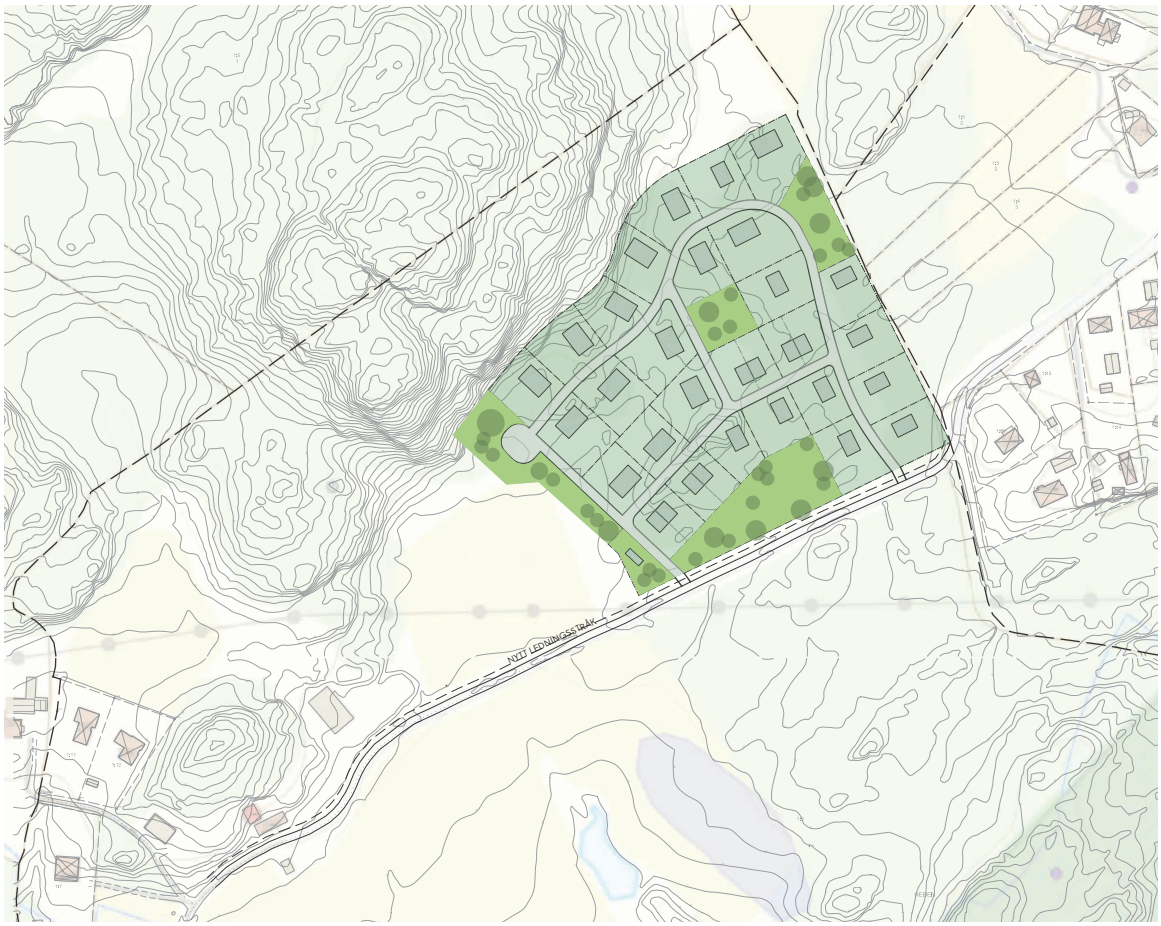

HEDEN 1:9 KUNGÄLVS KOMMUN
PLANSKISS
2024-12-12 / KA

4 24021 KUNGÄLV HEDEN 1:9

SKALA
1:2000/A3

N

0 10 50 100M

Arkitektbyrån Design.

Situationsplan ETAPP 2

VILLATOMTER	19 ST
PARHUS	6 ENHETER

ETAPP 1

VILLATOMTER	24 ST
PARHUS	8 ENHETER

TOTALT

VILLATOMTER	43 ST
PARHUS	14 ENHETER

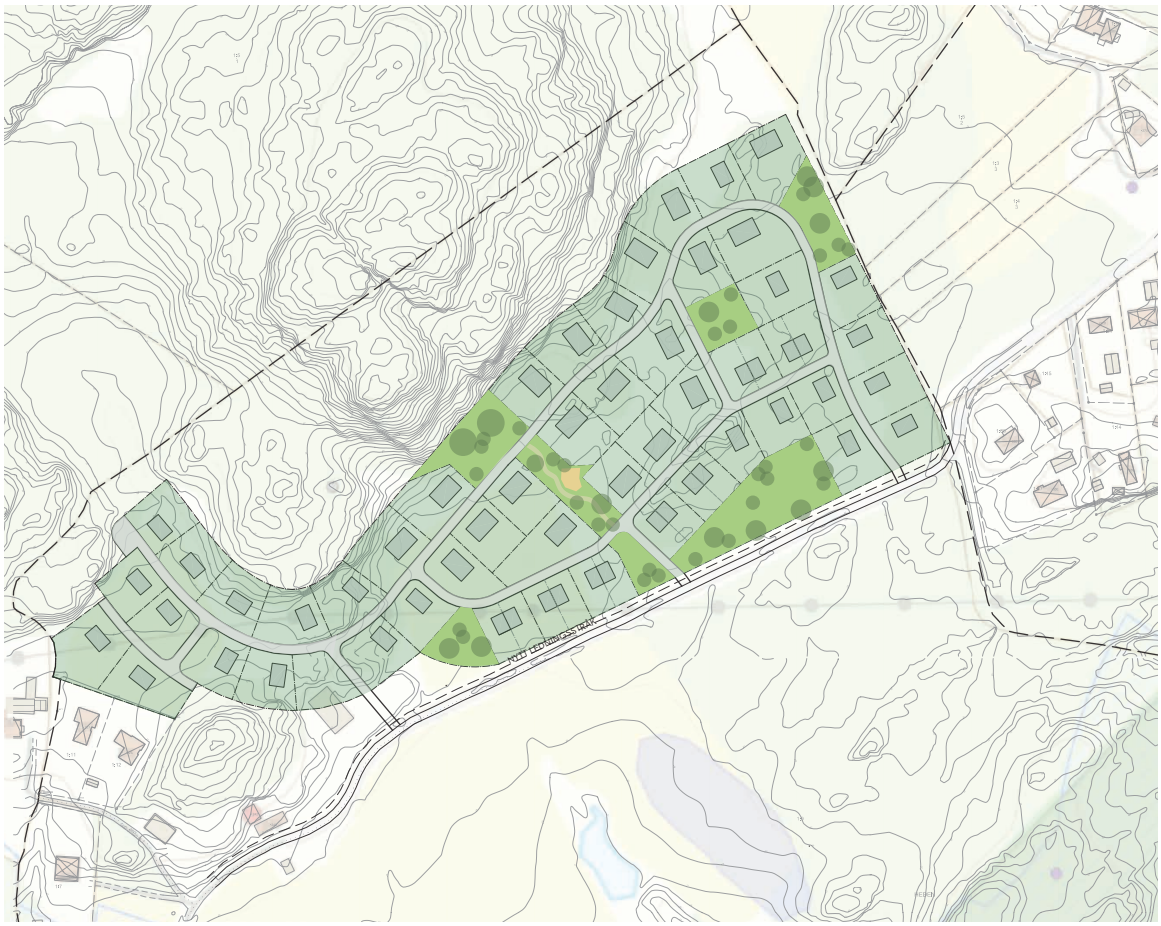

HEDEN 1:9 KUNGÄLVS KOMMUN
PLANSKISS
2024-12-12 / KA

5 24021 KUNGÄLV HEDEN 1:9

SKALA
1:2000/A3

N

0 10 50 100M

Arkitektbyrån Design.

Situationsplan ETAPP 3

VILLATOMTER	11 ST
RADHUS	15 ENHETER

ETAPP 1

VILLATOMTER	24 ST
PARHUS	8 ENHETER

ETAPP 2

VILLATOMTER	19 ST
PARHUS	6 ENHETER

TOTALT

VILLATOMTER	54 ST
PARHUS	14 ENHETER
RADHUS	15 ENHETER

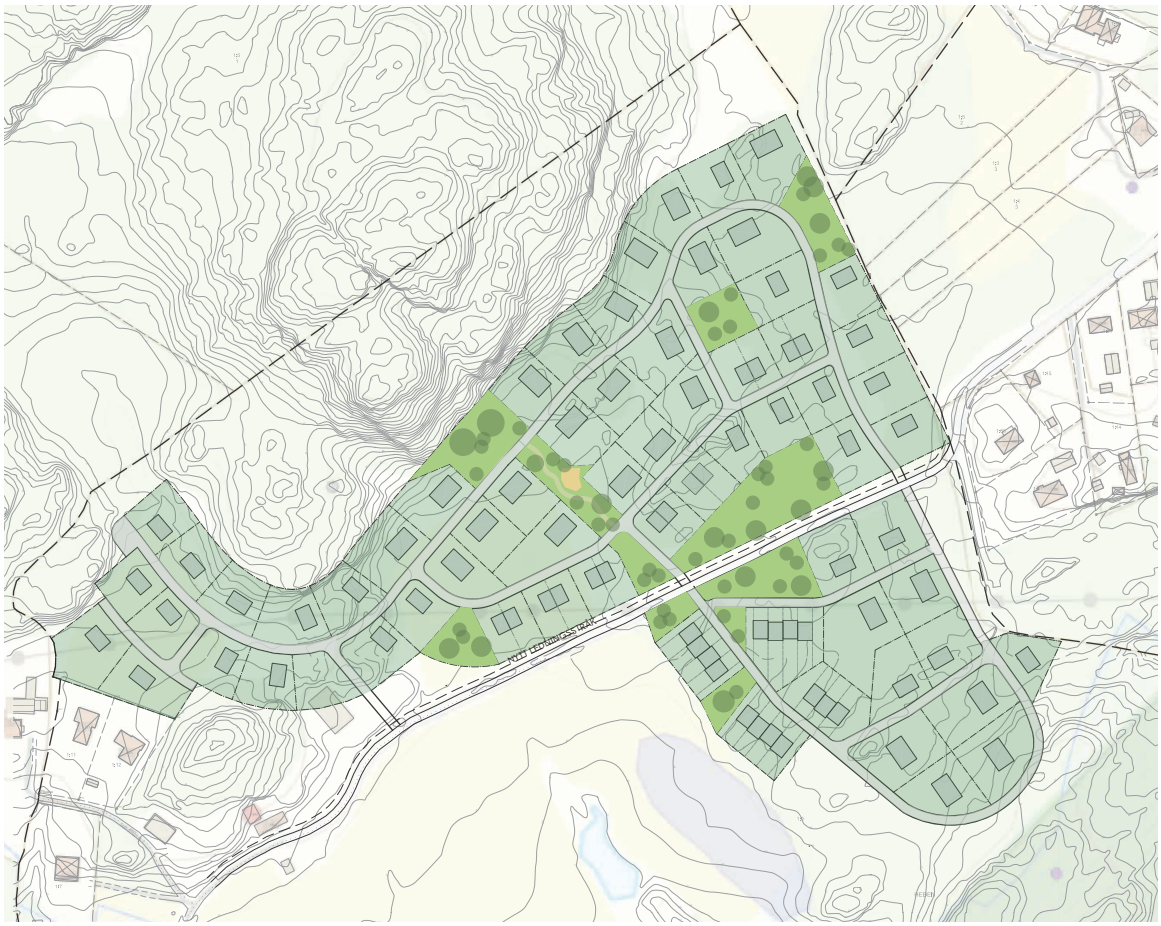

HEDEN 1:9 KUNGÄLVS KOMMUN
PLANSKISS
2024-12-12 / KA

SKALA
1:2000/A3

N

0 10 50 100M

Arkitektbyrån Design.

6 24021 KUNGÄLV HEDEN 1:9

Översikt Kungälvskartan

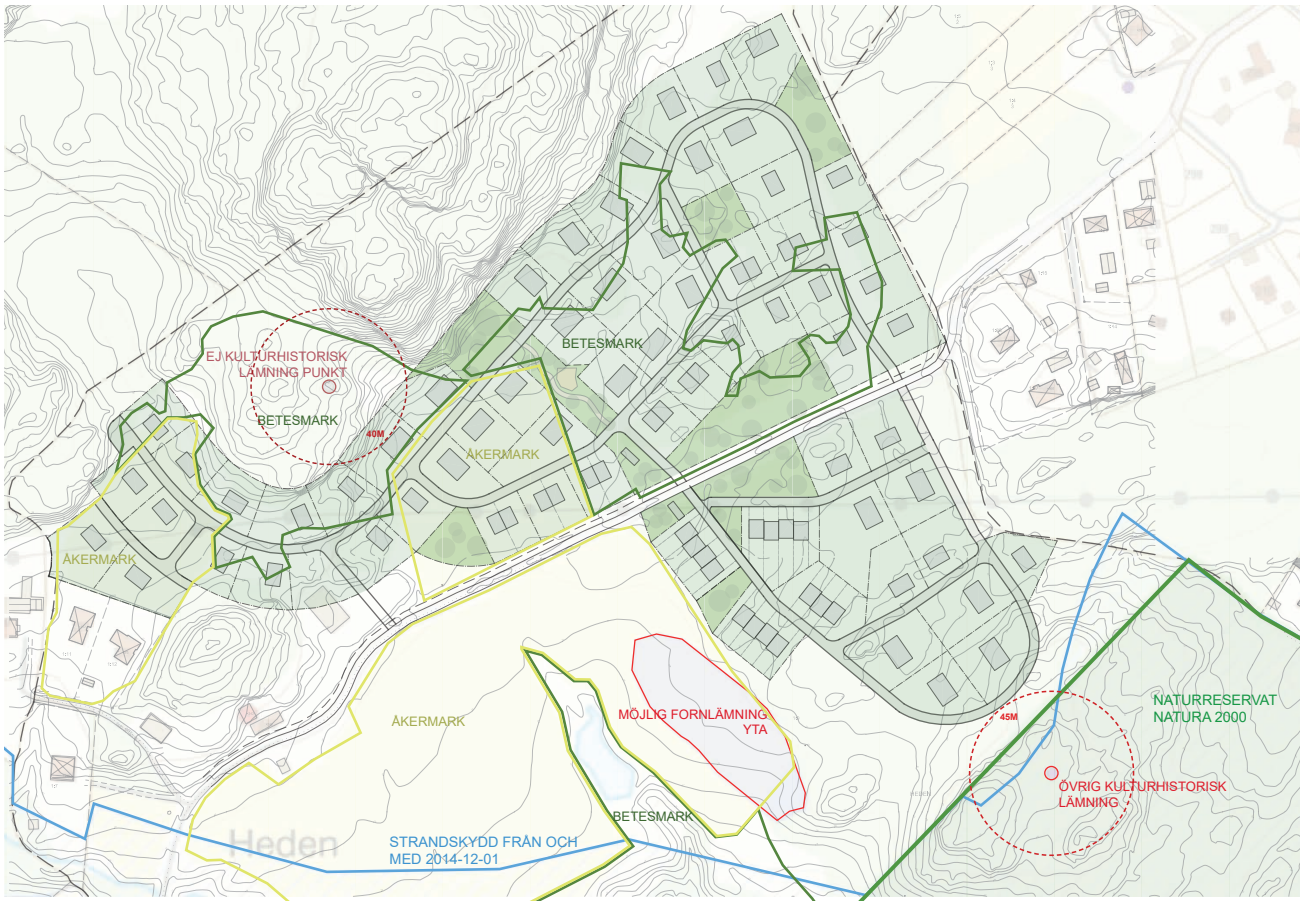

HEDEN 1:9 KUNGÄLVS KOMMUN
PLANSKISS
2024-12-12 / KA

7 24021 KUNGÄLV HEDEN 1:9

SKALA
1:2000/A3

N

0 10 50 100M

Arkitektbyrån Design.

ILLUSTRATIONSBILDER

HEDEN 1:9 KUNGÄLVS KOMMUN
PLANSKISS
2024-12-12 / KA

Arkitektbyrån Design.

Arkitektbyrån Design.

§ 31/2025

Planbesked för Heden 1:9 (Dnr KS2024/2033)

Sammanfattning

Ansökan gäller planbesked för bostäder. I ansökan föreslås ett område med cirka 90 bostäder med en blandning av enbostadshus, radhus och parhus. Ansökan beskriver att man här kan skapa en lantlig idyll men att det ändå finns bra förbindelser till Göteborg och rimligt avstånd till affärer och skola. Sökande är ägare av fastighet Heden 1:9.

Föreslaget område har en storlek om närmre 8 hektar. Området är beläget cirka 350 meter från Nordre älv och ligger längs med väg 600. Väg 600 är en enskild väg som ägs av en samfällighet. Vägen går parallellt med Nordre Älv och sträcker sig från Tega i Ytterby i nordöst till Kornhallsleden i sydväst.

Längs med vägen är det omväxlande bebyggelse av enbostadshus, skog, jordbruksmark samt lantbruk. Vägen är mestadels smal och det går inte att mötas med två bilar utan anpassning av läge på väg och fart. Vägen saknar helt trottoar eller cykelbana. Området ligger cirka 1,5 km bilväg från Kornhalls färjeläge och 4 km till Tega. Närmsta affärer och skolor ligger i Ytterby med ett avstånd om cirka 5 km.

Det finns i dagsläget ingen kollektivtrafik som kör genom området. Närmsta hållplats ligger cirka 1 kilometer från föreslagen plats. Busstrafiken från hållplatsen sker endast vardagar, på för- och eftermiddagar.

Större delen av det föreslagna området norr om vägen ligger inom inventerad jordbruksmark enligt den inventering som är gjord av Naturcentrum 2020. Marken är dels inventerad som åker och dels som betesmark. Delar av området är även inventerad ängs- och betesmark.

Platsen bedöms som olämplig för ett nytt bostadsområde. Området hamnar på ett relativt stort avstånd från Kungälvs serviceorter och kommer ge upphov till en ökning av resandet med bil.

Det skulle krävas stora satsningar på fungerande infrastruktur både för att hållbara alternativ som cykel, gång och kollektivtrafik ska gå att använda i vardagen men även för att biltrafik ska fungera på ett tillfredsställande sätt. Avstånd till skolor och service innebär att områdets boende kommer vara beroende av bil. Kommunen skulle behöva bekosta skolskjuts för skolbarn. Den väg som går förbi området är smal och ägs av en samfällighet. Vägen bedöms som för smal för att klara av en så pass stor ökning av motortrafik som ett nytt bostadsområde på upp till 90 bostäder ger upphov till. Vägen skulle även behöva breddas för att möjliggöra säkra cykel- och gångvägar samt för en ökad kollektivtrafik.

Föreslagen byggnation hamnar även till stor del på jordbruksmark. Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap. 4 § miljöbalken endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Det föreslagna bostadsområdet ligger också i närheten av skyddade områden i form av

Natura 2000, naturreservat och Strandskydd samt delvis inom riksintresse kustområde och riskerar att påverka dessa områden.

Sammanfattningsvis så bedöms byggnation på platsen inte förenligt med Plan och bygglagens andra kapitel eller enligt kommunens egna strategiska dokument.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9
Bilaga Re_ Ansökan om planbesked
Bilaga Begäran om planbesked
Bilaga Reviderad ansökan inkom 2024-12-12
Bilaga Översiktskarta till USUochKS

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Ett negativt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL). Planläggning enligt ansökan påbörjas alltså inte.

Avgift: 17 640 kr
Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Övriga upplysningar

Detta beslut kan inte överklagas.

_____

Expedieras till: Ulf Karmark, ulf@mariebergsgard.se
Pernilla Attnäs Björk, Tf enhetschef Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten/Samhälle och utveckling
Ulrika Engström, Plan/Samhälle och utveckling

Sammanträdesprotokoll

§ 88/2025

Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 (Dnr KS2024/2033)

Ärendet utgår.

Sammanträdesprotokoll

§ 88/2025

Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9 (Dnr KS2024/2033)

Ärendet utgår.

§ 31/2025

Planbesked för Heden 1:9 (Dnr KS2024/2033)

Sammanfattning

Ansökan gäller planbesked för bostäder. I ansökan föreslås ett område med cirka 90 bostäder med en blandning av enbostadshus, radhus och parhus. Ansökan beskriver att man här kan skapa en lantlig idyll men att det ändå finns bra förbindelser till Göteborg och rimligt avstånd till affärer och skola. Sökande är ägare av fastighet Heden 1:9.

Föreslaget område har en storlek om närmre 8 hektar. Området är beläget cirka 350 meter från Nordre älv och ligger längs med väg 600. Väg 600 är en enskild väg som ägs av en samfällighet. Vägen går parallellt med Nordre Älv och sträcker sig från Tega i Ytterby i nordöst till Kornhallsleden i sydväst.

Längs med vägen är det omväxlande bebyggelse av enbostadshus, skog, jordbruksmark samt lantbruk. Vägen är mestadels smal och det går inte att mötas med två bilar utan anpassning av läge på väg och fart. Vägen saknar helt trottoar eller cykelbana. Området ligger cirka 1,5 km bilväg från Kornhalls färjeläge och 4 km till Tega. Närmsta affärer och skolor ligger i Ytterby med ett avstånd om cirka 5 km.

Det finns i dagsläget ingen kollektivtrafik som kör genom området. Närmsta hållplats ligger cirka 1 kilometer från föreslagen plats. Busstrafiken från hållplatsen sker endast vardagar, på för- och eftermiddagar.

Större delen av det föreslagna området norr om vägen ligger inom inventerad jordbruksmark enligt den inventering som är gjord av Naturcentrum 2020. Marken är dels inventerad som åker och dels som betesmark. Delar av området är även inventerad ängs- och betesmark.

Platsen bedöms som olämplig för ett nytt bostadsområde. Området hamnar på ett relativt stort avstånd från Kungälvs serviceorter och kommer ge upphov till en ökning av resandet med bil.

Det skulle krävas stora satsningar på fungerande infrastruktur både för att hållbara alternativ som cykel, gång och kollektivtrafik ska gå att använda i vardagen men även för att biltrafik ska fungera på ett tillfredsställande sätt. Avstånd till skolor och service innebär att områdets boende kommer vara beroende av bil. Kommunen skulle behöva bekosta skolskjuts för skolbarn. Den väg som går förbi området är smal och ägs av en samfällighet. Vägen bedöms som för smal för att klara av en så pass stor ökning av motortrafik som ett nytt bostadsområde på upp till 90 bostäder ger upphov till. Vägen skulle även behöva breddas för att möjliggöra säkra cykel- och gångvägar samt för en ökad kollektivtrafik.

Föreslagen byggnation hamnar även till stor del på jordbruksmark. Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap. 4 § miljöbalken endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Det föreslagna bostadsområdet ligger också i närheten av skyddade områden i form av

Natura 2000, naturreservat och Strandskydd samt delvis inom riksintresse kustområde och riskerar att påverka dessa områden.

Sammanfattningsvis så bedöms byggnation på platsen inte förenligt med Plan och bygglagens andra kapitel eller enligt kommunens egna strategiska dokument.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Förslag till beslut - Planbesked för Heden 1:9
Bilaga Re_ Ansökan om planbesked
Bilaga Begäran om planbesked
Bilaga Reviderad ansökan inkom 2024-12-12
Bilaga Översiktskarta till USUochKS

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Ett negativt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL). Planläggning enligt ansökan påbörjas alltså inte.

Avgift: 17 640 kr
Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Övriga upplysningar

Detta beslut kan inte överklagas.

_____

Expedieras till: Ulf Karmark, ulf@mariebergsgard.se
Pernilla Attnäs Björk, Tf enhetschef Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten/Samhälle och utveckling
Ulrika Engström, Plan/Samhälle och utveckling

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Niklas Delander

2025-04-10

Utredning om kultur i stadsutvecklingen - kulturhus, stadsbibliotek, stadsmuseum, kulturstråk och digitalisering av kulturarv. (Dnr KS2025/0613-1)

Sammanfattning

Utredningen om kultur i stadsutvecklingen är ett svar på de politiska uppdragen *Arbeta fram förslag på stadsplan där kulturen ingår i konceptet* och *Bistå fastighetsägarna att forma verksamhetsutbudet i gamla Kungälv.* Förvaltningen har utifrån dessa uppdrag utrett en ny lokalisering för kulturhus/stadsbibliotek, etablerande av ett stadsmuseum och ett kulturstråk samt digitalisering av kulturarv.

Förvaltningens bedömning är följande:

- Kungälvs kommuns kulturhus/Mimers kulturhus bör vara kvar i Mimers hus A-hus. Kommunen bör inte flytta stadsbiblioteket eller kulturhuset till en annan plats. I det fall som man vill flytta kulturhuset och/eller stadsbibliotek är två möjliga lokaliseringar Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets kvarter vid stadsbiblioteket) eller Gärdet 1:3, väster (del av markparkeringen vid Liljedalsgatan).

- Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun tillsammans med Kulturarv Kungälv bör undersöka om ett stadsmuseum kan inrymmas i ett av de gröna husen på Fästningsholmen närmast Fars hatt. I annat fall skulle ett stadsmuseum kunna rymmas i Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets kvarter vid stadsbiblioteket).

- Kungälvs kommun bör etablera ett kulturstråk från Fästningsholmen via och kring Västra gatan till Mimers kulturhus. Detta bedöms vara ett mer kostnadseffektivt sätt att arbeta med kultur och historia i och kring den gamla stadskärnan. Det är också i linje med hur andra kommuner arbetat med kulturhistoriska miljöer.

- Kulturarvet i Kungälvs kommun bör digitaliseras med hjälp av skyltar med informerande text och QR-koder samt fördjupad information på kommunens hemsida.

Juridisk bedömning

Utredningen aktualiserar i första hand lagstiftning inom samhällsbyggnad respektive kommunal kulturverksamhet.

De delar av utredningen som behandlar samhällsbyggnadsfrågor har beaktat följande styrdokument: plan- och bygglagen (2010:900), Boverkets byggregler (2011:338), miljöbalken (1998:808), jordabalken (1970:994), lagen om offentlig upphandling (2016:1145) samt lagen om kulturminnen (1988:950). Även gällande kommunala översiktsplaner och detaljplaner har beaktats.

De delar av utredningen som behandlar den kommunala kulturverksamheten har beaktat (2013:801), museilagen (2017:563) och kulturmiljölagen (1988:950) samt riksdagens kulturpolitiska mål. Det saknas speciallagstiftning kring annan kommunal kulturverksamhet, till exempel kulturskola, teaterverksamhet och konsthall.

Förvaltningens bedömning

Utredningen om kultur i stadsutveckling är ett svar på de politiska uppdragen *Arbeta fram förslag på stadsplan där kulturen ingår i konceptet och Bistå fastighetsägarna att forma verksamhetsutbudet i gamla Kungälv. F*örvaltningen har utifrån dessa uppdrag utrett en ny lokalisering för kulturhus/stadsbibliotek, etablerande av ett stadsmuseum och ett kulturstråk samt digitalisering av kulturarv.

Ny lokalisering för kulturhus/stadsbibliotek
Förvaltningen bedömer att det är en utmaning att hitta en ny lokalisering för ett nytt kulturhus eller ett nytt stadsbibliotek. Större delen av området i gamla stadskärnan är antingen redan bebyggt eller del av pågående exploateringsprojekt. Det enda lämpliga obebyggda markområdet är Gärdet 1:3, väster (del av markparkeringen vid Liljedalsgatan). Det ligger dock något avlägset och bedöms inte gynna utvecklingen av den gamla stadskärnan i högre grad än Mimers kulturhus. Det bebyggda kvarteret Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets kvarter vid stadshuset) bedöms kunna rymma ett stadsbibliotek, men det är förbundet med omfattande kostnader för att ställa om del av kvarteret till stadsbibliotek.

Förvaltningen bedömer också att det är en utmaning att hitta annan kommunal verksamhet att ha i stadsbibliotekets nuvarande lokaler. Kommunen kan inte lämna Mimers hus A-hus eftersom Mimers teater fyller rollen av skolaula för Mimers hus gymnasium. Vuxenutbildning eller utökad kulturverksamhet skulle kunna rymmas i stadsbibliotekets lokaler, men detta är särskilt i vuxenutbildningens fall förbundet med byggnadstekniska utmaningar och höga kostnader. Vuxenutbildningen har även behov av mer flexibla lokaler än Mimers hus A-hus. Utöver detta bedöms kulturhuset och stadsbiblioteket tydligt gynnas av att finnas i samma lokaler, inte minst sett till besöksantal. Utanför Göteborgs stads så finns det biblioteksverksamhet i samtliga kommunala kulturhus inom Göteborgsregionen.

Etablerande av ett stadsmuseum
Ett stadsmuseum för Kungälvs kommun har varit en fråga som engagerat både kommunen och ideella krafter sedan länge. I utredningen presenterar förvaltningen ett möjligt upplägg för ett stadsmuseum, bland annat utifrån innehåll, samverkan med ideella krafter och digitala delar av ett museum. En omvärldsbevakning visar att ungefär 30 kommuner har stadsmuseum, som antingen drivs av kommunerna själva alternativt av ideella krafter i samverkan med kommunen.

Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun tillsammans med Kulturarv Kungälv bör undersöka om ett stadsmuseum kan inrymmas i ett av de gröna husen på Fästningsholmen närmast Fars hatt. Om detta inte är möjligt så kan ett stadsmuseum etableras i bottenvåningen i Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets kvarter vid stadshuset), tidigare banklokal. Statens fastighetsverk har nyligen beslutat att neka föreningen Kulturarv Kungälv tillbyggnation av hembygdsgården på Fästningsholmen, där föreningen velat skapa ett museum.

Kulturstråk
Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun bör etablera ett kulturstråk från Fästningsholmen via och kring Västra gatan till Mimers kulturhus. Detta bedöms vara ett mer kostnadseffektivt sätt att arbeta med kultur och historia i och kring den gamla stadskärnan. Det är också i linje med hur flera andra kommuner arbetat med kulturhistoriska miljöer.

Kulturstråket kan bestå av hållpunkter kring kultur och kulturhistoria som redan finns i och kring gamla stadskärnan. I utredningen presenteras också olika sätt att utveckla ett kulturstråk på, till exempel att upplåta Uddmanska huset/Rosa huset till kulturutövare, utveckla Västra gatan som evenemangsgata, etablera ett kulturstråk för barn i Fontinskogen, bygga en utomhusscen vid älven samt anlägga stråk med offentlig konst.

Digitalisering av kulturarv
Förvaltningen bedömning är att kulturarvet i Kungälvs kommun bör digitaliseras med hjälp av skyltar med informerande text och QR-koder. QR-koderna bör leda till Kungälvs kommuns hemsida som i sin tur bör innehålla fördjupad information. I utredningen finns förslag på vilket kulturarv som kan digitaliseras utifrån kommunens äldre men gällande kulturminnesvårdsprogram.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Utredningen kan kopplas till många politiska mål från kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen:

Kommunfullmäktiges strategiska mål

- Ge goda förutsättningar för livslångt lärande
- Ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar
- Alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv
- Medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle

Kommunstyrelsens resultatmål

- I Kungälv skapar vi tillsammans bästa platsen att växa upp
- Planberedskap ska finnas för bostäder, boende med särskilt stöd och service, verksamhetsmark och handel
- Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
- Kommunens näringslivsarbete främjar företagsetableringar, fler arbetsplatser och fler nystartade företag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Utredningen aktualiserar flera olika mål och delmål inom Agenda 2030. Här nedan följer de viktigaste:

Mål 4: God utbildning för alla
Delmål 4.7: Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap

Kommentar: Det finns ett samspel mellan kulturverksamheten och utbildning, där både stadsbibliotek, stadsmuseum och digitalisering av kulturarv bidrar till ett lärande.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Delmål 8.9: Främja gynnsam och hållbar turism

Kommentar: Etablerande av ett stadsmuseum och ett kulturstråk kan på ett positivt sätt bidra till besöksnäringen i kommunen.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen
Delmål 11.3: Inkluderande och hållbar urbanisering
Delmål 11.4: Stärka världens kulturarv och skydda det.
Delmål 11:7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla (delmålet innehåller även resonemang om offentliga platser)

Kommentar: Ett stadsmuseum och digitalisering av kulturarvet bidrar till att stärka kulturarvet. Kulturhuset, stadsbiblioteket, ett stadsmuseum och ett kulturstråk är öppna offentliga platser som finns tillgängliga för alla medborgare.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Utredningen utgår från politiska majoritetens programförklaring Kungälv 2030 och senaste budgetdirektiv och från Strukturplan för Kungälvs innerstad 2024 (underlag till kommande ny översiktsplan). Det utgår också från flera kommunala styrdokument inom kulturverksamheten, framför allt Kulturplan, Barn- och ungdomskulturplan samt Policy för biblioteken. Utredningens förslag bedöms inte gå emot dessa styrdokument och heller inte strida mot gällande översiktsplan ÖP2010. Om kulturhuset och/eller stadsbiblioteket flyttas kan dock flera av styrdokumenten inom kulturverksamheten behöva revideras.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kulturhus, stadsbibliotek, stadsmuseum, kulturstråk och digitalisering av kulturarv påverkar alla medborgare, både barn och vuxna. Det påverkar även företagare och näringsliv.

Kulturhus och stadsbibliotek
Kulturhuset och stadsbibliotekets lokalisering spelar roll för medborgarna. I utredningen diskuteras i vilken grad en ny lokalisering kan påverka tillgänglighet och besöksantal. Det samma gäller tillgänglighet till kultur om kulturhuset och stadsbiblioteket har olika lokalisering. För elever i vuxenutbildningen påverkar det också om vuxenutbildningens lokaler skulle förläggas i stadsbibliotekets nuvarande lokaler.

Stadsmuseum och digitalisering av kulturarvet
En ökad tillgång till den egna kommunens historia och kulturarv genom stadsmuseum och digitalisering av kulturarvet bedöms vara positivt för medborgarna.

Kulturstråk
Kulturstråk bedöms vara positivt för medborgarnas tillgång till kulturutbud och den egna kommunens kulturhistoria. I och med att ett kulturstråk syftar till utveckling av innerstaden och särskilt den gamla stadskärnan bedöms det ha en positiv effekt för näringsliv och företagare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Kulturhus och stadsbibliotek
Utredningen föreslår att nuvarande kulturhus och stadsbibliotek bör vara kvar i Mimers kulturhus. I detta förslag påverkas inte medarbetarna.

Om kulturhuset och/eller stadsbiblioteket skulle flytta skulle det få stora konsekvenser för medarbetarna inom den kommunala kulturverksamheten. Detta skulle bli särskilt påtagligt om kulturhuset och stadsbiblioteket skulle finnas på olika platser, något som kan påverka besöksantalet för kulturverksamheten samt möjlighet till samarrangemang.

Om vuxenutbildningen skulle placeras i stadsbibliotekets nuvarande lokaler så skulle detta få konsekvenser för medarbetarna inom Kompetenscentrum, både vuxenutbildningen och arbetsmarknads- och integrationsverksamheten. Vuxenutbildningen skulle få nya lokaler och Kompetenscentrum verksamhet skulle inte längre kunna vara samlad på en plats.

Stadsmuseum
Ett stadsmuseum bedöms kräva en utställningsproducent, en museipedagog, en föremålsintendent och en kulturvärd, men detta gäller tjänster som ännu inte är tillsatta. Inga nuvarande medarbetare inom kommunen bedöms påverkas av ett etablerande av stadsmuseum.

Kulturstråk
Etablerandet av ett kulturstråk bedöms påverka kommunens medarbetare inom kommunikation, marknad och besöksnäring. I det fall som ett kulturstråk etableras är det viktigt att verksamheten inom dessa områden organiseras på ett sådant sätt att medarbetarna på ett hållbart sätt kan bidra till kulturstråket. Förvaltningen bedömer att en platsutvecklare för Kungälvs innerstad bör rekryteras för att bland annat utveckla kulturstråket.

Ekonomisk bedömning

I utredningen presenteras flera ekonomiska konsekvensbedömningar. Dessa kan sammanfattas på följande sätt sett:

Nytt kulturhus eller stadsbibliotek

- Ett nytt kulturhus på Gärdet 1:3, väster, skulle kosta 540 Mkr i investering, i ett scenario där stadsbibliotekets nuvarande lokaler byggs om för vuxenutbildning. Ett nytt stadsbibliotek på Gärdet 1:3, väster, skulle kosta mellan 210 och 250 Mkr i investering, beroende på det nuvarande stadsbibliotekets lokaler byggs om för vuxenutbildning eller utökad kulturverksamhet.

- Ett nytt kommunalt byggt stadsbibliotek i Klocktornet 1 m.fl. skulle kosta mellan 240 Mkr och 280 Mkr i investering beroende på om det nuvarande stadsbibliotekets lokaler byggs om för vuxenutbildning eller utökad kulturverksamhet. Om hyresvärden bygger stadsbiblioteket är motsvarande kostnad mellan 160 Mkr och 120 Mkr i investering.

Utöver detta påverkas också kommunens driftskostnader sett till hyra av Mimers A-hus, vuxenutbildningens lokaler samt utökad kulturbudget. Även kapitalkostnader tillkommer.

Etablerande av stadsmuseum
Ett stadsmuseum bedöms kräva driftskostnader på cirka 4 Mkr årligen. Kostnader för utställningsmaterial och andra inventarier bedöms vara cirka 5 Mkr i samband med att ett stadsmuseum etableras.

Kulturstråk
Ett kulturstråk kostar i sig inte något att etablera, men förvaltningens bedömning är att kommunen bör rekrytera en platsutvecklare för Kungälvs innerstad med inriktning på den gamla stadskärnan för att utveckla kulturstråket. Kostnader för detta bedöms vara cirka 800 Tkr. I utredningen finns även kostnadsbedömningar för olika utvecklingsinsatser för kulturstråket.

Digitalisering av kulturarv
Kostnader för att digitalisera kulturarvet på Kungälvs kommuns hemsida bedöms vara 100 Tkr årligen, vilket inkluderar kostnader för utökning av en kultursamordnares tjänst. Till detta kommer även kostnader för etablering och skötsel av skyltarna.

Förslag till beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Mirsad Radoncic
Sektorchef
Sektor Samhällsbyggnad

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef
Sektor Bildning och Lärande

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Utredning om kultur i stadsutvecklingen

Kulturhus, stadsbibliotek, stadsmuseum, kulturstråk och digitalisering av kulturarv

Sektor Samhällsbyggnad
Sektor Bildning och Lärande

Innehållsförteckning

1 Politiskt uppdrag och styrande dokument 3

2 Utredningens genomförande 6

3 Förvaltningens bedömning 7

4 Annan lokalisering av kulturhuset eller stadsbiblioteket 9

5 Stadsmuseum 31

6 Kulturstråk 44

7 Digitalisering av kulturarv 54

8 Specifikation av ytor 60

1 Politiskt uppdrag och styrande dokument

1.1 Politiskt uppdrag om kultur i stadsutvecklingen

Grunden för denna utredning är ett politiskt uppdrag om att arbeta fram förslag på en stadsplan där kulturen ingår i konceptet. Inför förvaltningens verksamhetsplan för 2025 tydliggjordes att digitalisering av kulturarv också ingick i uppdraget. Förvaltningen har tolkat uppdraget som att även stråk med inriktning på kultur ska utredas. Här nedanför finns de aktuella politiska uppdragen tagna från förvaltningens verksamhetsplan:

Politiskt uppdrag: Arbeta fram förslag på stadsplan där kulturen ingår i konceptet

En kommun med mycket hög inflyttning ger en kommun med många människor som saknar kunskap om kommunens historia och kultur. Vi behöver anstränga oss i arbetet att synliggöra och nå fler människor och skapa sammanhang genom kulturen. Som uppdragsgivare ser vi stora möjligheter att lyfta fram kulturen när vi bygger stad och utvecklar nya stråk.

Näringslivets digitalisering med ökad E-handel skapar mindre efterfrågan av kommersiella ytor i stadskärnorna generellt och i det perspektivet ser vi att kulturen kan ta en viktig roll i utformningen av den nya stadsmiljön.

I ett läge där vi ser över lokalresurserna för gymnasiet och vuxenutbildningen, bör vi överväga att flytta fram stadsbiblioteket till området kring den gamla stadskärnan för att kommunen ska ta sin del av ansvaret för att skapa dynamik och utveckling samt bidra till Kungälvs identitet. Vi ser gärna att utvecklingen av stadskärnan tar tillvara och utvecklar kulturen för att skapa starka mötesplatser och stråk, där även ett framtida stadsmuseum med flerfunktioner kan ingå.

Ett stadsmuseum måste utredas mycket noga eftersom det innebär ett nytt åtagande för kommunen. Främst behöver det utredas hur ett stadsmuseum kan bidra till att skapa en större känsla av samhörighet bland våra medborgare genom ökad kunskap om traktens historia. Andra delar är naturligtvis utformning, innehåll, lokalisering, flerfunktionalitet, tillgänglighet och ekonomi.

Politiskt uppdrag: Bistå fastighetsägarna att forma verksamhetsutbudet i gamla Kungälv

För att skapa ökad attraktion vill vi bygga det nya stadslivet på ett ökat inslag av kultur såsom stadsbibliotek, kulturhus, biograf, scener och museum. Där kulturen finns i stadsbilden – där är alltid omsättningen i den privata handeln högre.

Stadsutvecklingen kräver ett strukturerat och gemensamt arbete med fastighetsägarna om företagsetableringar utifrån att den gamla stadskärnan är en enhet för att undvika bristfälligt utbud och överetablering.

1.2 Strukturplan för Kungälvs innerstad

Kommunfullmäktige antog i juni 2024 en strukturplan för Kungälvs innerstad och dess omedelbara omgivning. Strukturplanen är ett underlag till kommande ny översiktsplan för kommunen och syftar också till ökad effektivitet i pågående planarbeten, uppdrag, projekt och tillståndsärenden i staden. Strukturplanen ligger till grund för denna utredning.

I strukturplanen lyfts tre angelägna principer för de centralaste delarna av Kungälvs innerstad: *stärka gröna och blåa värden*, *förbättra våra stråk* samt *tydliggöra olika kärnor*. Stråk kan handla om att skapa bättre biltrafiklösningar men också om att skapa gång- och cykelstråk samt stråk för handel och kulturhistoria. De tre kärnor som tydliggörs i strukturplanen är: *rekreativt och aktivt* (framför allt nära älven), *handel och resande* (framför allt nära Kongahälla center) samt *kultur och historia*. Kultur och historia – eller kulturhistoria som det också benämns i strukturplanen – utgår från stadens gamla stadskärna: Västra gatan, med sträckning mot kulturhuset, Ytterbyvägen samt Fästningsholmen. I strukturplanen sägs bland annat följande om den kulturhistoriska kärnan:

Här ska utvecklingen fokusera på att värna kulturarvet och Kungälvs unika historia. Handel finns även här men är lokalare, familjärare, i mindre skala. Här förväntas mer av återbruk och cirkulär service. Äldre lokaler används till kultur och föreningsliv. Tillåtande miljöer tillskapas i samarbete med näringsliv och medborgare.

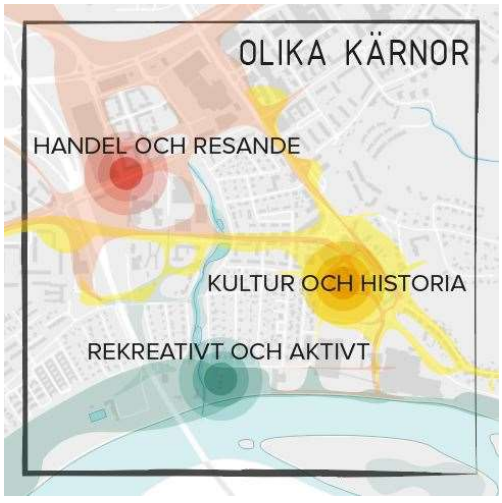

1.3 Utvecklingsarbete för Västra gatan och Fästningsholmen

Sedan januari 2025 finns ett nytt nationellt mål för stadsutveckling. I skrivelsen *Ny strategi för levande och trygga städer* (Skr 2024/25:96) beskriver Regeringskansliet målet att Sveriges städer, utifrån sina förutsättningar, ska utvecklas till levande, trygga och robusta livsmiljöer där människor trivs och vill vistas. Sverige ska vara ett föregångsland för hållbar utveckling av attraktiva städer. Hur målet ska uppnås

utvecklas i skrivelsen, genom tretton fokusområden för den nationella stadsutvecklingspolitiken, bland annat livskvalitet, kultur, arkitektur och gestaltning, handel och besöksnäring. Skrivelsen vänder sig till kommunerna i syfte att stärka deras förutsättningar att uppnå det nationella målet.

I Kungälvs kommun bedrivs sedan ett antal år tillbaka ett utvecklingsarbete kring Västra gatan, som är i linje med det nationella målet för stadsutveckling. Kommunens näringslivsfunktion är samordnande för detta arbete och skapar möjligheter för förvaltningen att möta fastighetsägare, verksamheter längs Västra gatan samt KMN. Nyligen har det etablerats ett forum som kommer att ha namnet "Levande stadskärna", bestående av förvaltningens interna arbetsgrupp, KMN och fastighetsägarna. Syftet med arbetsgruppen är att skapa en samsyn kring stadsutvecklingen i stadskärnan framöver. Flera aktiviteter har också konkret genomförts för att stärka Västra gatan, vilket redovisats i tertialrapporter till politiken.

Parallellt med detta sker ett utvecklingsarbete kring Fästningsholmen i dialog med Statens fastighetsverk. Detta beskrivs senare i denna utredning.

1.4 Kommunens arbete med besöksnäring

Sedan den 1 januari 2025 driver Kungälvs kommun besöksnäringsarbetet i egen regi, efter att i många år haft avtal med Södra Bohuslän Turism. Uppdraget är att utveckla och marknadsföra Kungälv/Marstrand som destination. I Västsverige finns ett samarbete i besöksnäringsfrågor som hålls samman av det regionala bolaget Turistrådet Västsverige. Tillsammans samlas alla 49 kommuner med en gemensam affärsplan under titeln Hållbarhetsklivet och samlad marknadsföring genom webbplatsen www.vastsverige.com. Hållbarhetsklivet är Västsveriges samlade initiativ för en hållbar besöksnäring.

I besökningsnäringsarbetet är kommunen drivande för att möjliggöra för fler evenemang. Evenemang är en viktig reseanledning till en plats och ett instrument för att styra besöksströmmar till tider och platser där det inte är fullt. Som lokal turistorganisation arbetar kommunen med evenemangsstöd till arrangörer, så som hjälp med tillstånd, praktisk hjälp och samordning. Kommunen har också själv initierat evenemang för att stötta platser och mindre arrangörer, till exempel en stadsloppis på Västra Gatan och en roadtrip med gårds- och hantverksbutiker inför påsk. Besöksnäringsperspektivet finns också med i forumet Levande stadskärna.

När det gäller Kungälvs gamla stadskärna så är de kulturhistoriska miljöerna längs Fästningsholmen och Västra gatan en mycket viktig resurs i besöksnäringen. Denna typ av frågor uppmärksammas också nationellt. I skrivelsen *Ny strategi för levande och trygga städer* (se mer under förra rubriken) skriver Regeringskansliet att kulturella och kreativa verksamheter samt företag har stor betydelse för att skapa en levande stad. Dessa verksamheter bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bland annat genom besökare till evenemang, museer, utställningar, konserter och teatrar. Skrivelsen konstaterar också att kulturturismen är växande även i ett europeiskt perspektiv.

2 Utredningens genomförande

Utredningen har genomförts av Sektor Samhällsbyggnad tillsammans med Sektor Bildning och Lärande som ansvarar för kultur och bibliotek.

En arbetsgrupp har lett arbetet och bestått av kommunens projektchef, kommunens stadsarkitekt, lokalsamordnare för Samhällsbyggnad, lokalsamordnare för Bildning och Lärande samt fastighetscontroller med ansvar för kommunens hyresavtal. Även kommunens gymnasie- och kulturchef, enhetschef för bibliotek och allmänkultur samt enhetschef för kulturskolan har deltagit i arbetet. Det samma gäller kommunens kultursamordnare för vuxna respektive kommunens kultursamordnare för kulturarv.

Samverkan har skett med Projektenheten, Trafik Gata Park, säkerhetsenheten, ekonomi, HR, kommunens näringslivsutvecklare, Södra Bohuslän Turism (fram till och med 31 december 2024) samt andra berörda parter i kommunen.

Inom ramen för den del av utredning som behandlar stadsmuseum har samverkan skett med Kulturarv Kungälv och ett möte hållits med ett antal hembygdsföreningar i Kungälvs kommun.

En omvärldsbevakning har även gjorts av kulturverksamheten hos andra kommuner, bland annat deras kulturhus, stadsbibliotek, kulturstråk, barnverksamhet och stadsmuseum. Fokus har legat på andra GR-kommuner samt kommuner med liknande storlek som Kungälvs kommun.

Inom ramen för den del av utredningen som behandlar kulturstråk har närmare kontakt skett med Nyköpings kommun, Norrköpings kommun, Stockholms kommun (Järva stadsdelsförvaltning) och Uddevalla kommun. Närmare kontakt har också skett med Alingsås museum.

3 Förvaltningens bedömning

Ny lokalisering av stadsbibliotek eller kulturhus

Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommuns stadsbibliotek även fortsättningsvis bör ligga i Mimers kulturhus. Kommunen bör inte flytta stadsbiblioteket eller kulturhuset till en annan plats. Skälet till förvaltningens bedömning är följande:

- Större delen av området i gamla stadskärnan är antingen redan bebyggt eller del av pågående exploateringsprojekt. Det enda obebyggda markområdet är Gärdet 1:3, väster (del av markparkeringen vid Liljedalsgatan). Det ligger dock något avlägset och bedöms inte gynna utvecklingen av den gamla stadskärnan i högre grad än Mimers kulturhus. Det bebyggda kvarteret Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets kvarter vid stadshuset) bedöms kunna rymma ett stadsbibliotek, men det är förbundet med omfattande kostnader för att ställa om del av kvarteret till denna verksamhet.

- Det är en utmaning att inrymma annan kommunal verksamhet i stadsbibliotekets nuvarande lokaler. Kommunen kan inte lämna Mimers hus A-hus eftersom Mimers teater fyller rollen av skolaula för Mimers hus gymnasium. Vuxenutbildning eller utökad kulturverksamhet kan rymmas i stadsbibliotekets lokaler, men detta är särskilt i vuxenutbildningens fall förbundet med stora byggnadstekniska utmaningar och höga kostnader. Vuxenutbildningen har även behov av mer flexibla lokaler än Mimers hus A-hus. Utöver detta bedöms kulturhuset och stadsbiblioteket tydligt gynnas av att finnas i samma lokaler, inte minst sett till besöksantal. Utanför Göteborgs stads så finns det biblioteksverksamhet i samtliga kommunala kulturhus inom Göteborgsregionen.

Stadsmuseum

Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun tillsammans med Kulturarv Kungälv bör undersöka om ett stadsmuseum kan inrymmas i ett av de gröna husen på Fästningsholmen närmast Fars hatt. Om detta inte är möjligt så kan ett stadsmuseum etableras i bottenvåningen i Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets kvarter vid stadshuset), tidigare banklokal. Statens fastighetsverk har nyligen beslutat att neka föreningen Kulturarv Kungälv tillbyggnation av hembygdsgården på Fästningsholmen, där föreningen velat skapa ett museum.

Kulturstråk

Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun bör etablera ett kulturstråk från Fästningsholmen via och kring Västra gatan till Mimers kulturhus. Detta bedöms vara ett mer kostnadseffektivt sätt att arbeta med kultur och historia i och kring den gamla

stadskärnan än att flytta stadsbiblioteket eller kulturhuset. Det är också i linje med hur flera andra kommuner arbetat med kulturhistoriska miljöer.

För att stärka kulturstråket och handeln i och kring den gamla stadskärnan bör en platsutvecklare för Kungälvs innerstad anställas. Ett kulturstråk kan också utvecklas på olika sätt, till exempel genom Västra gatan som evenemangsgata, konstvandringar/stråk med offentlig konst, förbättrad belysning, utomhusscener, kulturstråk för barn i Fontinskogens nedre del samt utökad användning av Uddmanska huset/Rosa huset och Rådhuset.

Digitalisering av kulturarv

Kulturarvet i Kungälvs kommun bör digitaliseras med hjälp av skyltar med informerande text och QR-koder. QR-koderna bör leda till Kungälvs kommuns hemsida som i sin tur bör innehålla fördjupad information. I utredningen finns förslag på vilket kulturarv som kan digitaliseras utifrån kommunens äldre men gällande kulturminnesvårdsprogram.

4 Annan lokalisering av kulturhuset eller stadsbiblioteket

4.1 Beskrivning av nuvarande kulturhus och stadsbibliotek

4.1.1 Verksamheter i Mimers kulturhus

Mimers kulturhus, eller A-huset som det också kallas, byggdes 2004. En ombyggnation av biblioteket och flera andra delar av kulturhuset stod klar 2016. Mimers kulturhus är sammanbyggt med Mimers hus gymnasium, men A-huset är en hyresfastighet till skillnad från Mimers hus gymnasium som ägs av kommunen.

Här nedanför finns en lista över verksamheter i kulturhuset:

- Mimers teater, som även fungerar som aula för Mimers hus gymnasium
- Kungälvs stadsbibliotek, som även fungerar som skolbibliotek för Mimers hus gymnasium
- Mimers konsthall
- Mimers café
- Kulturskolan, inklusive skapandeateljé, danssal och dramasal, de senare används även för LSS-verksamhet
- Kultlab, fritidsverksamhet med inriktning på ung kultur
- Hörsal 1 och 2, används både till kulturevenemang men även till möten inom kommunen, till exempel större APT:n
- Konferensrum och mötesrum, varav vissa är hyrningsbara för det lokala föreningslivet

4.1.2 Omvärldsbevakning av kulturhus

Förvaltningen har genomfört en omvärldsbevakning av andra kommuners kulturhus. Omvärldsbevakningen har omfattat samtliga GR-kommuner, ett antal större kommuner samt ett antal kommuner med liknande storlek som Kungälvs kommun. Här nedanför finns de viktigaste slutsatserna:

- Nästan alla kommuner samlar all sin fasta kulturverksamhet i ett kulturhus. Till exempel har alla GR-kommuner utom en kommun ett kulturhus. Det är ovanligt att den fasta kulturverksamheten sprids ut i olika lokaler i kommunen, om det inte handlar om större kommuner som Stockholm, Göteborg och Malmö som har flera kulturhus. Däremot kan kulturella evenemang vara spridda i kommunen.

- Många kommuner har sitt stadsbibliotek eller ett bibliotek i kulturhuset. Samtliga kommunala kulturhus inom GR utanför Göteborgs stad har sina stadsbibliotek i kulturhuset. Även samtliga kommunala kulturhus utom ett i urvalet av kommuner i liknande storlek som Kungälv har sitt stadsbibliotek i kulturhuset.
- Mimers kulturhus har ett relativt typiskt innehåll för att vara ett kommunalt kulturhus. 77 procent av kommunerna inom GR har teater- och konsertverksamhet i kulturhuset, 59 procent har konstverksamhet, 45 procent kulturskola och 95 procent ungdomsverksamhet. Samtliga kulturhus har mötesverksamhet.
- Det är vanligt att kulturhusen ligger i samma eller angränsande lokaler med annan kommunal verksamhet, till exempel grundskolor och gymnasieskolor, Trygghetscenter, Medborgarcenter, Föräldrastöd, Föreningsstöd eller daglig verksamhet.

4.1.3 Mimers kulturhus betydelse för Mimers hus gymnasium

Mimers kulturhus/A-huset har en stor betydelse för Mimers hus gymnasium. Mimers hus teater är skolaula för Mimers hus gymnasium och stadsbiblioteket fungerar även som ett skolbibliotek. Det är inte uteslutet att ett skolbibliotek skulle kunna inrymmas inne i Mimers hus gymnasium, men det är inte möjligt att ersätta Mimers teater genom att bygga en skolaula inne i gymnasieskolans lokaler.

Mimers hus A-hus är till skillnad från Mimers hus gymnasium en hyresfastighet. Hyresvärd är Mimer Förvaltning AB. Kommunen har tillsammans med fastighetsägaren ansvar för drift och underhåll enligt avtal. En komplicerande faktor är att driften av Mimers hus gymnasium och Mimers hus A-hus är sammankopplad. Lokalerna har gemensam ventilation, elsystem och värmesystem med mera.

Utifrån detta är förvaltningens bedömning att kommunen inte kan lämna Mimers hus A-hus. Om stadsbiblioteket eller hela kulturhuset ska flyttas behöver ny kommunal verksamhet inrymmas i A-huset. I sammanhanget kan det diskuteras om kommunen ska förvärva A-huset från hyresvärden, oavsett om stadsbiblioteket finns kvar i kulturhuset eller inte.

4.1.4 Skolbibliotekets roll i Mimers kulturhus

Stadsbiblioteket i Mimers kulturhus fyller även rollen av skolbibliotek för Mimers hus gymnasium. Ett skolbibliotek är inte samma sak som ett folkbibliotek även om de kan ligga i samma lokaler eller samutnyttjas. Skolbibliotek regleras genom skollagen, medan folkbibliotek regleras genom bibliotekslagen. Från 1 juli 2025 skärps kraven i skollagen på skolbibliotek. Skolbiblioteken ska vara bemannade och kommunen ska sträva efter att anställa personer som i första hand har en examen inom biblioteks- och informationsvetenskap. Alla kommuner ska även ha en skolbiblioteksplan.

Det finns inga formella krav på att ett skolbibliotek ska ha en viss storlek, utan det avgörande enligt skollagen är att ändamålet med skolbiblioteksverksamheten uppfylls. Förvaltningen har genomfört en omvärldsbevakning av andra kommuners skolbibliotek på både gymnasie- och grundskolenivå, men kommunerna har inte enkelt kunnat lämna över uppgifter om storleken på sina skolbibliotek. Förvaltningens bedömning är att en lämplig storlek på ett skolbibliotek är cirka 150-200 kvm. Om stadsbibliotekets nuvarande lokaler i framtiden används för vuxenutbildning så är det lämpligt att ha ett gemensamt skolbibliotek för gymnasiet och vuxenutbildningen som kan samutnyttjas.

4.1.5 Stadsbibliotekets betydelse för Mimers kulturhus och vice versa

Stadsbiblioteket spelar stor roll för Mimers kulturhus och det svårt att överblicka konsekvenserna för kulturhuset om stadsbiblioteket skulle flyttas och kulturhuset ligga kvar. Biblioteken har en särskild roll för tillgänglighet till kultur i en kommun och har via sitt utbud och samhällsfunktion ett kontinuerligt besöksantal och fast service/öppettider som saknas i den mer evenemangsbaserade kulturverksamheten. Ett bibliotek gör därför ett kulturhus till en levande, välbesökt och attraktiv plats för medborgarna, mellan evenemang och andra schemalagda aktiviteter i kulturhuset. På samma sätt innebär kulturhuset att stadsbiblioteket får ett ökat besöksantal och möjlighet till samarrangemang med resten av kulturverksamheten.

Förvaltningens bedömning är att det utifrån kommunens kulturverksamhet är starkt önskvärt att stadsbiblioteket och kulturhuset finns i samma byggnad. Det är också så de flesta andra kommuner i Kungälvs kommuns storlek har organiserat sin kulturverksamhet, att kulturhuset också innehåller biblioteksverksamhet. Förvaltningen ser uppenbara risker att både kulturhuset och stadsbibliotekets besöksantal påverkas negativt om de finns i olika byggnader. Detta skulle innebära att färre medborgare i Kungälvs kommun tar del av kommunens kulturverksamhet.

Med detta sagt så kan Mimers kulturhus fortfarande utgöra ett kulturhus även om det saknar biblioteksverksamhet. Det skulle då röra sig om ett mer begränsat kulturhus, inriktat på teater, konsthall, kulturskola och KultLab. Kulturverksamheten i huset skulle dock behöva ramas in på ett tydligare sätt än idag, särskilt om betydande delar av A-huset innehöll annan verksamhet, till exempel vuxenutbildning.

4.1.5 Tryggheten i Mimers kulturhus

När det gäller tryggheten i Mimers kulturhus så bedrivs det ett kontinuerligt trygghetsarbete för kulturhuset tillsammans med kommunens säkerhetsenhet, verksamheterna i A-huset, Mimers hus gymnasium och andra samhällsaktörer. Sedan några år tillbaka finns det ett skalskydd mellan Mimers hus gymnasium och kulturhuset. Ingången mellan dessa båda byggnader är numera stängd och kan enbart öppnas med kort av lärare och elever.

Under de kommande åren kommer fler åtgärder utföras för att stärka tryggheten i kulturhuset och skapa en tydligare åtskillnad mellan kulturhuset och gymnasiet.

Under 2026 planeras en separat, tydligare huvudentré till Mimers hus gymnasium genom förändring av de entrédörrar som redan finns i B-huset i närheten av matsalen. Mimers hus gymnasium har också minskat sin undervisning i A-huset till att enbart gälla ett klassrum på fjärde våningen. Utgångspunkten är att A-huset/kulturhuset i första hand bara ska användas som skolaula och skolbibliotek av gymnasiet.

Förvaltningen bedömning är att dessa trygghetsskapande åtgärder tillsammans är tillräckliga för att ha kulturhuset och gymnasieskolan i angränsande lokaler.

4.2 Möjliga lokaliseringar för nytt kulturhus eller stadsbibliotek

Det har varit en utmaning för förvaltningen att hitta lämpliga lokaliseringar för ett nytt stadsbibliotek eller ett nytt kulturhus i eller i närheten av den gamla stadskärnan. Utmaningarna kan sammanfattas på detta vis:

- Merparten av staden i och kring den gamla stadskärnan rymmer bebyggelse tänkt att bestå. För flera markområden där så inte är fallet pågår planarbeten och/eller exploateringsprojekt. Beroende på var i processen som dessa arbeten är så kan det vara svårt att ändra inriktning till att även rymma ett stadsbibliotek eller ett kulturhus.
- Ett stadsbibliotek och ett kulturhus är ytkrävande. Det finns få kvarter eller markområden i eller kring gamla stadskärnan som kan rymma en så omfattande verksamhet. Bebyggelsen i den gamla stadskärnan är mestadels småskalig.
- En ny lokalisering bör vara mer strategiskt beläget än Mimers kulturhus för att en flytt ska vara motiverad. Mimers kulturhus ligger enbart 500 meter och en busshållplats från Västra gatan och gamla stadskärnan.

4.2.1 Markområden med pågående planarbeten och/eller exploateringsprojekt

För ett antal andra markområden i och kring gamla stadskärnan och Västra gatan pågår planarbeten och/eller exploateringsprojekt. Inriktningen för dessa är förtätning av staden med främst bostäder men även användning centrum. Inslag av samhällsfunktioner förekommer. I användning centrum ingår möjligheten till bland annat butiker, restauranger, kontor, biograf, bibliotek, teater, museum, hantverk, föreningslokaler, samlingslokaler och annan service.

De främsta exemplen på pågående planarbeten och/eller exploateringsprojekt syns i bilder på kommande sidor. De är:

- Nytorgstaden, privatägd och kommunal mark
- Klocktornet 1 m.fl., privatägd mark
- Rhodin 19 m.fl., privatägd och kommunal mark

- Gärdet 1:3, väster, mestadels kommunägd mark
- Kexstaden, privatägd mark.

I och med att planarbete och/eller exploateringsprojekt pågår har samtliga dessa markområdens eventuella lämplighet för ett nytt stadsbibliotek eller ett nytt kulturhus inte bedömts i denna utredning. En nackdel med att placera ett nytt stadsbibliotek eller ett nytt kulturhus inom kommunägt markområde avsett för framtida bostäder är att kommunen går miste om relativt omfattande exploateringsintäkter, vilket ger konsekvenser för den kommunala ekonomin.

Det kommunala markinnehavet inom markområden för pågående planarbeten är begränsat. Placering av ett nytt kulturhus eller stadsbibliotek på privatägd mark försvåras av om markägaren inte själv är intresserad av att möjliggöra en samhällsfunktion där. Generellt sett ökar möjligheten att etablera samhällsfunktioner om kommunen inleder en dialog med markägaren tidigt i detaljplaneprocessen, men det finns tidsmässiga begränsningar. Efter granskningen av ett detaljplaneförslag får ny inriktning för detaljplanen anses ovälkommet.

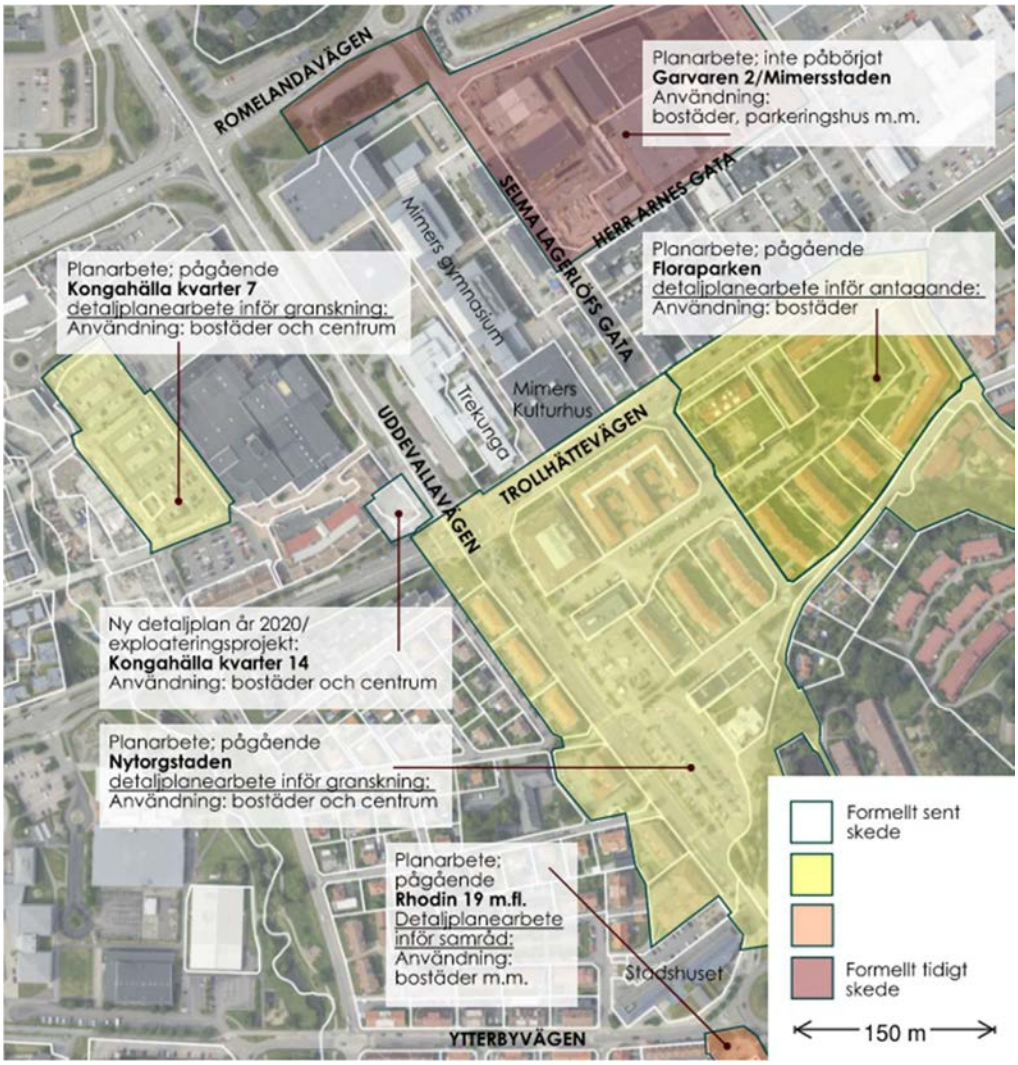

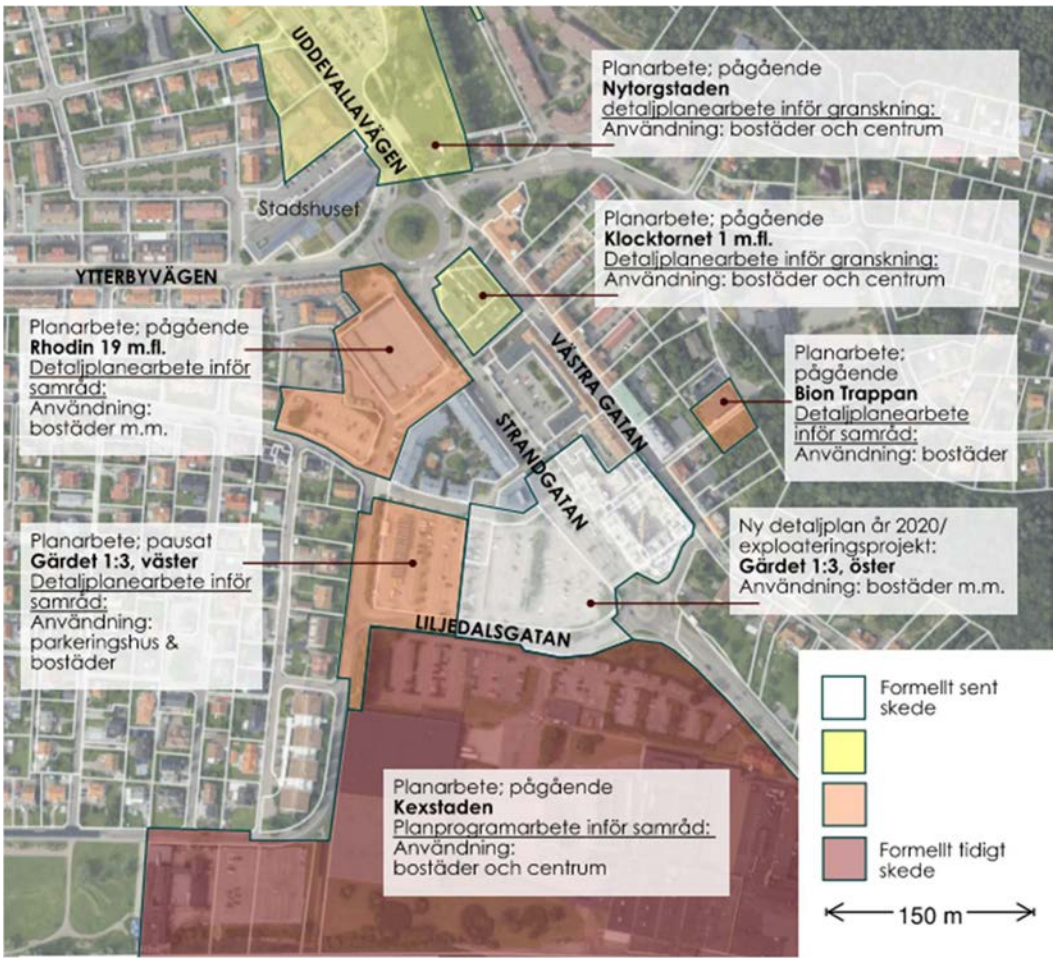

4.2.2 Klocktornet 1 m.fl.; Sigillets kvarter nära stadshuset

Ett kvarter i den gamla stadskärnan som kan rymma ett stadsbibliotek är Sigillets kvarter mitt emot stadshuset (fastigheter Klocktornet 1 m.fl., bl.a. tidigare banklokal, vid Västra gatan, cirkulationsplats Västra Tullen och Strandgatan). Ytorna i kvarteret är omfattande och även parkeringsplatser finns under mark. Enbart entréplan/kvarterets fotavtryck är om cirka 2300 kvm, men samtlig yta har inte möjlighet till dagsljusinsläpp.

Vänstra fotot på nästa sida visar kvarteret sett från nordväst, med Västra gatans norra mynning till vänster i bild. Ett nytt stadsbibliotek skulle vara aktuellt att placera mestadels på entréplan, motsvarande envåningsvolymen under och till höger om bostadshuset med sin gavel på pelare mot fotografen. Kvarteret bedöms enbart rymma ett stadsbibliotek och möjligen viss annan verksamhet som idag finns i kulturhuset, men det är inte görbart att bygga ett helt kulturhus i kvarteret, inklusive en teater.

Foton av Sigillets kvarter vid stadshuset. Vänstra fotot är taget från cirkulationsplats Västra Tullen och Strandgatan. Högra fotot är taget strax söderut från Strandgatan, invid Posttorget.

För kvarteret pågår ett detaljplanearbete. I planförslaget lämnas öppet för framtiden att avgöra om samtlig befintlig byggnadsvolym ska rivas och ersättas, eller om delar skall bevaras, renoveras och delvis påbyggas. Oavsett detta så ska kvarteret enligt planförslaget även fortsatt rymma bostäder och användning centrum. För hela entrévåningen avses användning centrum, inte bostäder. I förslaget kommer den totala byggnadsvolymen tillåtas öka något, jämfört med befintligt. Här nedanför syns kvarteret i dess situation inom gamla stadskärnan.

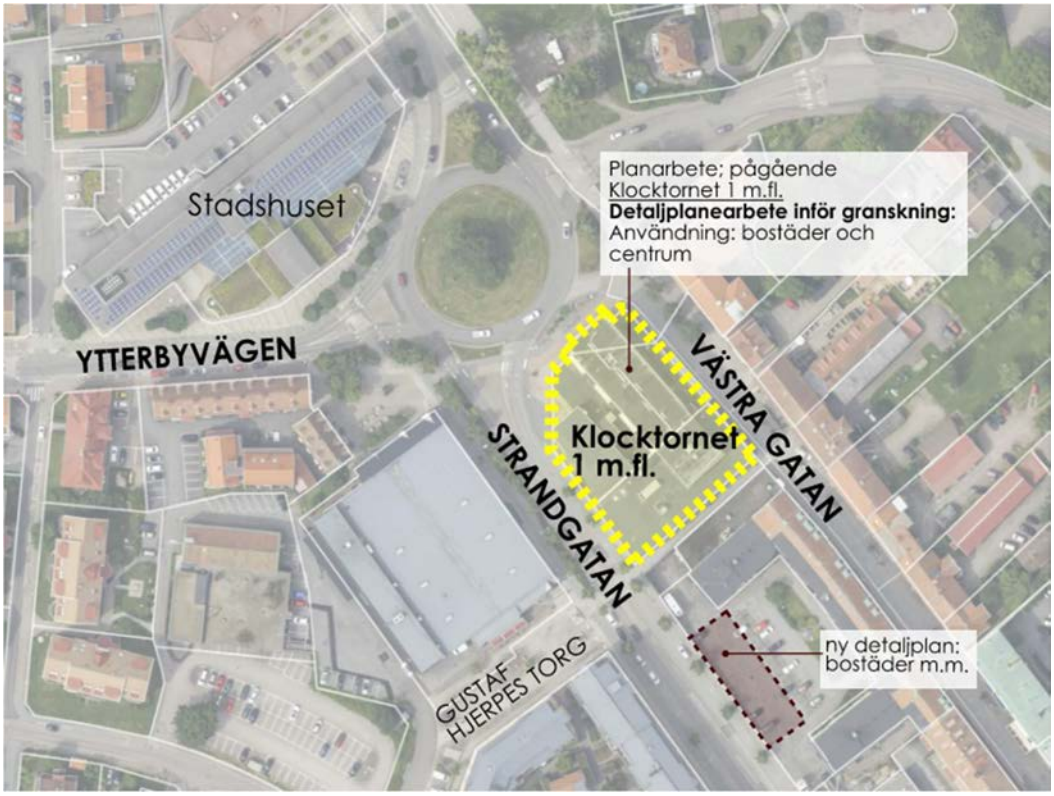

Kvarteret ligger vid Västra gatans norra ände, vilket ger det en strategisk placering om man vill flytta stadsbiblioteket närmare den gamla stadskärnan. Visserligen är det jämfört med Mimers kulturhus längre från Kongahälla center, Kungälvs resecentrum och busshållplatsen Kongahällagatan där många bussar stannar, men det kan uppvägas av närheten till Västra gatan.

Det är förbundet med mycket stora kostnader att ställa om en del av kvarteret till stadsbibliotek eller annan samhällsfunktion. Upplåtelseform för kommunal samhällsfunktion inom kvarteret skulle kunna vara hyra över lång tid, eller 3D-fastighetsbildning och kommunalt köp av del av kvarteret. Fastighetsägare Sigillet är informerad om kommunens eventuella intresse av del av kvarteret och villiga att vid behov fortsätta en dialog i frågan.

4.2.3 Gärdet 1:3, väster; del av markparkeringen vid Liljedalsgatan

Den andra platsen som kan vara aktuell för ett nytt kulturhus eller ett nytt stadsbibliotek är Gärdet 1:3, väster, en del av markparkeringen norr om Liljedalsgatan och Kexfabriken (del av fastighet Gärdet 1:3, vid Liljedalsgatan, Gamla Gärdesgatan, Trädgårdsgatan). Markområdet är tillräckligt stort för att rymma byggnation både av ett nytt stadsbibliotek och/eller ett nytt kulturhus.

Ett detaljplanearbete för parkeringshus och bostadshus har pågått för den västra delen av markparkeringen i Liljedal, men varit pausat sedan år 2020. Om parkeringshuset inte byggs eller får färre platser än planerat, och dessa parkeringsplatser inte kan ersättas på någon annan plats, kommer det inte att vara möjligt att bygga lika många nya bostäder i centrum när staden förtätas. Detta beror på att det ställs krav på parkeringsplatser när nya bostäder byggs. Ett nytt kulturhus eller stadsbibliotek på denna plats kan därmed leda till minskade exploateringsintäkter.

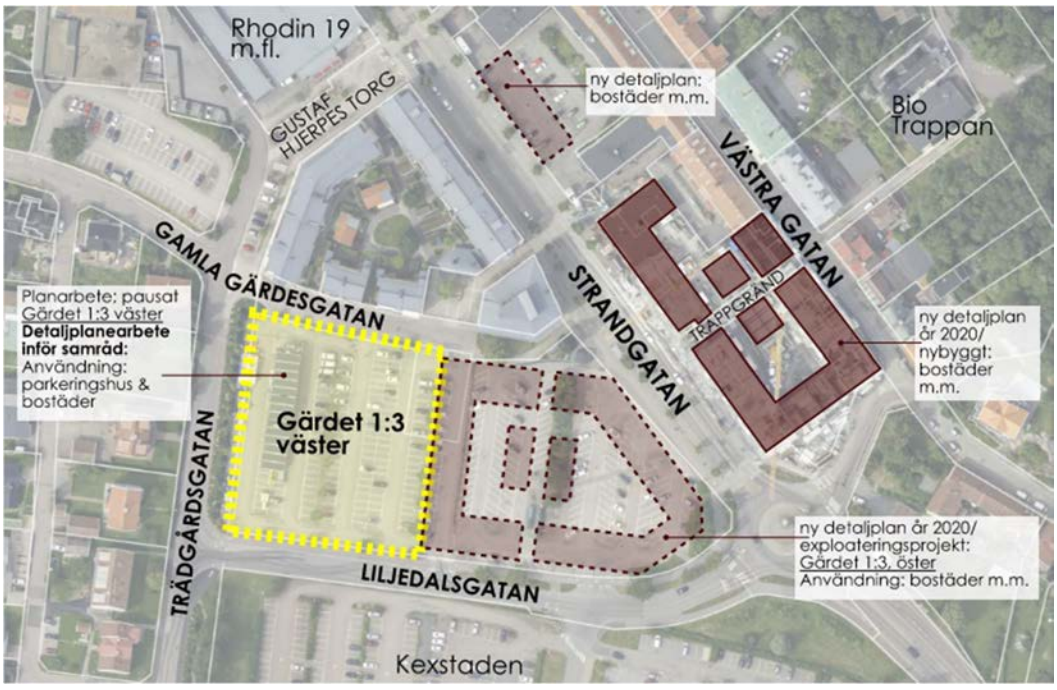

En detaljplan har nyligen antagits och vunnit laga kraft för den östra delen av befintlig markparkering (vilket också är en del av Gärdet 1:3). Detaljplanen innehåller mestadels bostäder. Om ett nytt kulturhus eller nytt stadsbibliotek byggs på Gärdet 1:3 väster hamnar det alltså bakom två större bostadskvarter i relation till Västra gatan, dels det kommande som nyss nämndes och dels det relativt nybyggda mellan Strandgatan och Västra gatan. Detta illustreras i bilden här ovanför.

Utifrån detta kan det diskuteras om denna lokalisering av ett nytt kulturhus eller stadsbibliotek är mer strategiskt beläget än Mimers kulturhus i relation till Västra gatan. Det mentala, upplevda avståndet från platsen till Västra gatan riskerar att bli långt jämfört med det faktiska avståndet. Det kan också nämnas att gångavståndet mellan aktuell plats och Kungälvs resecentrum och Kongahälla center är längre än det mellan Mimers kulturhus och dessa platser, vilket kan påverka besöksantalet för ett kulturhus eller ett stadsbibliotek negativt.

På fotona syns befintlig markparkering inom Gärdet 1:3. I det vänstra fotot syns den del av Gärdet 1:3 där ett nytt bostadskvarter kommer att uppföras, enligt gällande detaljplan och pågående exploateringsprojekt. I det högra fotot syns den del av Gärdet 1:3 där ett kulturhus och/eller ett stadsbibliotek kan rymmas.

4.3 Annan möjlig verksamhet i stadsbibliotekets eller kulturhusets nuvarande lokaler

Det har varit en utmaning för förvaltningen att hitta annan lämplig verksamhet att bedriva i Mimers hus A-hus om stadsbiblioteket eller kulturhuset i sin helhet skulle flytta. A-huset är byggt som ett kulturhus och dess lokaler för befintligt stadsbibliotek bygger på stora rymder inom ett skal av glasad fasad. Det gör det byggnadstekniskt mycket svårt och kostnadskrävande att anpassa A-huset efter annan verksamhet med helt andra lokalbehov.

Den byggnadstekniska utmaningen handlar framför allt om att få tillräckligt dagsljus för annan verksamhet, som till exempel vuxenutbildning eller gymnasieutbildning. I delar av stadsbibliotekets nuvarande lokaler är dagsljusinsläppet gott, invid den glasade fasaden såväl som på ett avstånd från den. Merparten av bibliotekets utrymmen ligger dock längre in i byggnaden med enbart indirekt dagsljus.

Boverkets dagsljuskrav innebär att klassrum måste vara förlagda invid fasaden. Detta innebär att stora delar av bibliotekets nuvarande yta inte kan rymma klassrum, eftersom de ligger längre in i byggnaden och enbart har indirekt dagsljus.

Om det ska rymmas klassrum i bibliotekets lokaler måste de därför placeras längs glasfasaden mot söder. Invid glasfasaden finns idag golv bara på entréplan, inte på övriga två våningar. Ytan är idag öppen med en interiör takhöjd om cirka 10 meter. För att få tillräckligt antal klassrum måste övriga golvbjälklag förlängas så att alla våningar får golv hela vägen till fasaden. Detta är byggnadstekniskt mycket utmanande och kostnadskrävande. Det är inte heller säkert att lösningen är möjlig. Vidare utredning skulle krävs tillsammans med konsulter/konstruktörer.

Foto från stadsbiblioteket. Här ovanför syns de större öppna ytor från golv till tak i biblioteket där bjälklag skulle behöva byggas i två våningar för att kunna lägga klassrum längs hela fasaden.

Foto från stadsbiblioteket. Här ovanför syns exempel på ytor som inte kan rymma klassrum, på grund av att de inte ligger vid fasad och därmed inte uppfyller Boverkets dagsljuskrav.

Om lokalerna i nuvarande stadsbibliotek ska omvandlas på detta omfattande sätt är det nödvändigt att kommunen förvärvar Mimers kulturhus/A-huset från nuvarande fastighetsägare/hyresvärd. Detta innebär att kostnaden för att ställa om lokalerna i stadsbiblioteket både inbegriper kostnader för att bygga om stadsbibliotekets lokaler och kostnaden för förvärv av fastigheten.

I den kommande delen av utredningen går vi igenom ett antal alternativ för vilken verksamhet som kan rymmas i stadsbibliotekets nuvarande lokaler. Här nedanför finns en översiktsbild över nuvarande verksamheter i Mimers hus-området och angränsande områden. På nästa sida följer en översiktsbild över det kommunala markinnehavet i området.

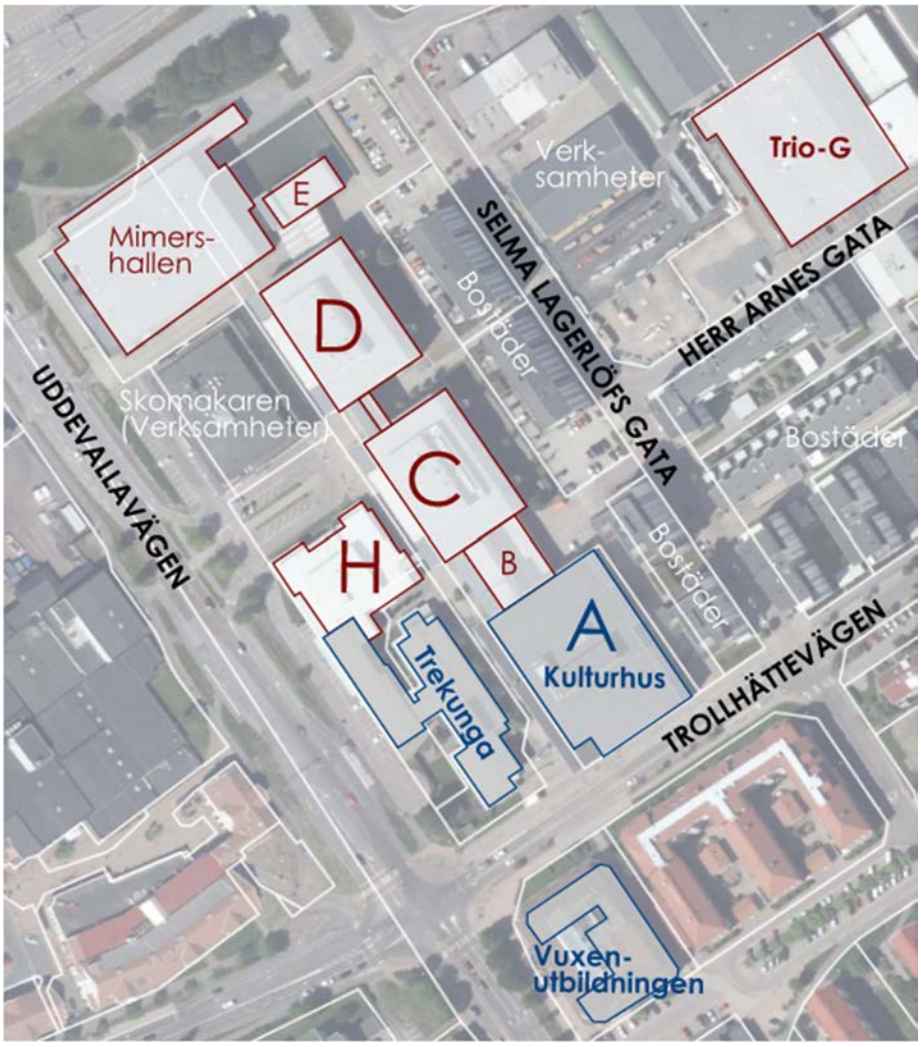

I översiktsbilden syns Mimers hus gymnasium i rött, med hus B, C, D, E och H samt Mimershallen. I blått syns Mimers kulturhus/A-huset, Trekungagymnasiet och vuxenutbildningen. Strax nordöst om Mimers hus gymnasium finns Trio-G med gymnasieundervisning i vissa av yrkesprogrammen. Trekungagymnasiet bedriver även viss undervisning inne i H-huset.

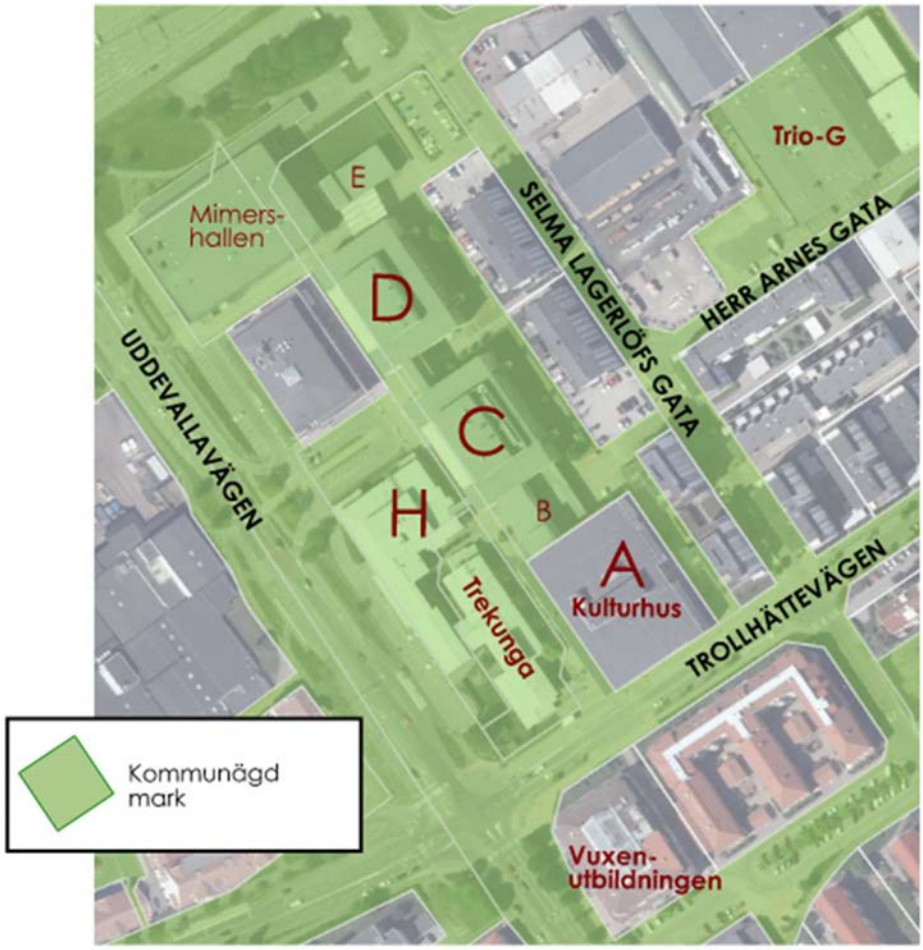

I översiktsbilden syns det kommunala markinnehavet i området.

4.3.1 Alternativ 1: Mimers hus gymnasium utökar sin verksamhet (fler elever/fler program) eller bara utökar sina ytor generellt

Ett första alternativ är att Mimers hus gymnasium utökar sin verksamhet genom ett ökat antal elever eller ökat antal gymnasieprogram. Vid en flytt av stadsbiblioteket skulle gymnasiet i sådana fall använda ett ombyggt stadsbibliotek för undervisning och studieplatser.

Förvaltningens bedömning är dock att Mimers hus gymnasium inte bör utöka sin verksamhet. Även om det för närvarande finns ett söktryck till Mimers hus gymnasium så är gymnasiemarknaden i och utanför Göteborgsregionen rörlig, vilket gör att söktrycket snabbt kan komma att öka eller sjunka. För närvarande väntas antalet gymnasieplatser i Göteborgsregionen öka, genom att Ale kommun återuppstartar sitt gymnasium och Mölndal stad öppnar två nya gymnasieskolor. Detta gör att både konkurrensen och riskerna med att bygga ut antalet platser ökar, vilket sammantaget inte gör det motiverat att utöka Mimers hus gymnasiums verksamhet i dagsläget.

Förvaltningen har även utrett om Mimers hus gymnasium har behov av att utöka sina ytor generellt sett utifrån nuvarande elevantal, oavsett om det gäller antal klassrum, arbetsrum, studieytor eller uppehållsytor. Bedömningen är att Mimers hus gymnasiums nuvarande ytor är tillräckliga. En utökning av lokalerna är bara nödvändig om man tar emot fler elever eller startar fler gymnasieprogram än idag.

Det är viktigt att tänka på att en utökning av ytor för gymnasieskolan kräver god vuxennärvaro. Det är till exempel inte lämpligt att ha studieytor eller uppehållsytor utan tillräckligt många klassrum, personalrum och arbetsrum för lärare i närheten. En lösning där Mimers hus gymnasium bara tar över enstaka delar av stadsbibliotekets nuvarande lokaler är därför inte önskvärd, eftersom det då skulle vara svårt att garantera en tillräcklig vuxennärvaro i lokalerna.

4.3.2 Alternativ 2: Vuxenutbildningen flyttas till Mimers hus, antingen till A-huset eller H-huset

Ett förslag som förvaltningen prövat är om vuxenutbildningen kan flyttas till Mimers kulturhus/A-huset och stadsbibliotekets nuvarande lokaler. Vuxenutbildningens lokaler ligger idag nära Mimers hus, på andra sidan Trollhättevägen, inom en fastighet (Reparatören 5) som ägs av Sigillet. Sedan 2024 så är även arbetsmarknads- och integrationsverksamheten inom Kompetenscentrum förlagd i samma byggnad, i gamla Elon-butikens lokaler. Delar av vuxenutbildningens yrkesutbildning sker inne på Mimers hus gymnasium. Relativt omfattande resurser har lagts på att utveckla vuxenutbildningens nuvarande lokaler de senaste 5-10 åren. Fortsatt samlokalisering mellan vuxenutbildning och andra delar av Kompetenscentrum är mycket önskvärd.

Foto på den byggnad vid Trollhättevägen där vuxenutbildningens lokaler ligger, på delar av första och andra våningen. Kompetenscentrums arbetsmarknads- och integrationsverksamhet ligger i angränsande lokaler, men med ingång mot Uddevallavägen. Andra delar av byggnaden innehåller verksamheter och bostäder.

Förvaltningens bedömning är att det finns två sätt att få in vuxenutbildningen i Mimers hus gymnasium:

- Vuxenutbildningen flyttar till stadsbibliotekets nuvarande lokaler i A-huset.

- Vuxenutbildningen flyttar in i Mimers hus gymnasiums H-hus, medan Mimers hus gymnasiums undervisning i H-huset flyttar till stadsbibliotekets nuvarande lokaler i A-huset. I detta fall kan Trekungagymnasiet fortsatt ha undervisning i två klassrum i H-huset, vilket man har idag.

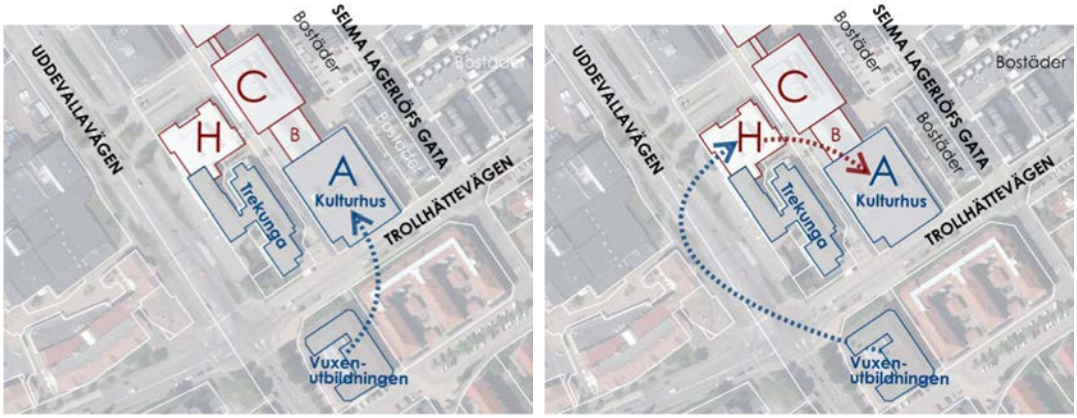

I båda dessa fall krävs en kostnadskrävande och byggnadstekniskt utmanande ombyggnation av stadsbibliotekets nuvarande lokaler i A-huset på ett sätt som beskrivits tidigare i utredningen. Det är inte heller säkert att denna ombyggnation är möjlig byggnadstekniskt.

Förvaltningens bedömning är att det mest lämpliga av dessa två alternativ är att flytta vuxenutbildningen till A-huset. Om enbart stadsbiblioteket och inte hela kulturhuset ska flyttas från A-huset kommer Mimers kulturhus fortfarande att ha kvar kulturverksamhet i huset genom teater, konsthall, kulturskola, Kultlab och hörsalar för kulturarrangemang för både vuxna och barn. I sådana fall är det mer lämpligt ha elever från vuxenutbildningen i samma lokaler som kulturverksamheten. Det behövs en viss avgränsning mellan kulturhuset och gymnasieskolan, vilken skulle vara svår att upprätthålla om gymnasiet hade sin undervisning i A-huset.

Vuxenutbildningen behöver flexibla lokaler som enkelt kan ställas om och utvidgas. Vuxenutbildningen kan inrymmas i H-huset eller i stadsbibliotekets nuvarande lokaler i A-huset, men det finns en naturlig begränsning för hur mycket vuxenutbildningen kan utöka sina lokaler om de placeras i någon av dessa byggnader. I takt med att kommunens befolkning växer bedömer förvaltningen att behovet av vuxenutbildningen kommer att öka snarare än minska. Behovet av en utökad vuxenutbildning kan också komma med relativt kort tidshorisont. Utifrån detta är det inte nödvändigtvis ändamålsenligt att placera vuxenutbildningens lokaler i A-huset eller H-huset på länge sikt.

Det finns flera orsaker till varför vuxenutbildningen behöver flexibla lokaler:

- Vuxenutbildningen påverkas av konjunkturen. Om arbetslösheten stiger tenderar antalet elever på vuxenutbildningen att öka. Även förändringar i CSN:s studiemedelssystem påverkar elevantalet. Det samma gäller förändringar i regelverket för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.
- Yrkesutbildningen inom vuxenutbildningen sker i samverkan med andra kommuner inom Göteborgsregionen/GR. Det är svårt att på förhand säga vilka yrkesutbildningar och i vilken omfattning de kan komma att erbjudas i Kungälvs kommun i framtiden.
- Det finns ett samspel mellan vuxenutbildning och andra verksamheter inom Kompetenscentrum, det vill säga arbetsmarknadsverksamheten, integrationsverksamheten och försörjningsstöd. Personer som är arbetssökande och/eller uppbär försörjningsstöd kan i olika utsträckning vara aktuella för vuxenutbildning, beroende på hur regelverket tolkas, tillämpas och förändras. Detta påverkar också vuxenutbildningens elevantal.
- Ett politiskt uppdrag finns om att starta upp yrkeshögskola i Kungälv, vilket skulle kräva en utvidgning av lokalerna. I ett sådant scenario skulle inte båda verksamheterna få plats i A-huset eller H-huset.
- Flexibilitet i studieupplägen är centralt inom vuxenutbildningen och påverkar även lokalbehoven. Pågående samverkan finns med andra kommuner kring flexibla studieupplägg.
- Vuxenutbildning omfattar även undervisning i SFI, Svenska för invandrare, där volymerna i hög grad påverkas av antalet nyanlända som kommer till Kungälvs kommun. På relativt kort tid kan antalet elever inom SFI både öka eller minska stort.

4.3.3 Alternativ 3: Utökad kulturverksamhet, inklusive ökad kulturbudget

Ytterligare ett alternativ är att stadsbibliotekets nuvarande lokaler inte byggs om till vuxenutbildning, utan att man i stället kraftigt utökar kommunens kulturverksamhet och bedriver den utökade delen i stadsbibliotekets nuvarande lokaler. I sådana fall skulle Mimers hus A-hus fortsatt vara ett renodlat kulturhus, medan stadsbiblioteket skulle ligga på en annan plats.

En omvärldsbevakning har gjorts av andra kommuners kulturverksamhet för att se hur en utbyggnation av verksamheten i Mimers kulturhus kan se ut. Här nedanför finns ett antal möjliga exempel på utökad verksamhet:

- Ateljéverksamhet, kreativ verkstad med mera.
- Familjerum där barn och föräldrar tillsammans kan utforska kultur. Även lekrum för barn, till exempel med fokus på musik eller konst.
- Barn- och ungdomsgalleri

- Utbyggnation av Kultlabs verksamhet
- Större konsthall, till exempel med interaktiva konstutställningar
- Podd- och musikstudio, replokaler, fotostudio.
- Lokaler för föreningslivet och det lokala kulturlivet

Förvaltningens bedömning är att denna verksamhet skulle vara ett meningsfullt tillskott till dagens kulturverksamhet, men den skulle kräva en omfattande utökning av kommunens kulturbudget för att fylla ut hela stadsbibliotekets nuvarande lokaler. Stadsbibliotekets lokaler skulle också behöva byggas om, men inte på samma omfattande sätt som om stadsbiblioteket skulle rymma vuxenutbildning.

Mycket av kulturverksamheten som kan vara aktuellt att utöka med är inriktad mot barn eller familjer. Förvaltningen har gjort en omvärldsbevakning av andra kommuners barnkulturverksamhet. Bortsett från föreställningar och evenemang så bedrivs kommunernas barnkulturverksamhet i första hand genom biblioteken. Det kan därför vara en utmaning att locka besökare till en utökad kulturverksamhet i Mimers kulturhus om stadsbiblioteket inte längre finns i huset.

4.3.4 Alternativ 4: Arbetsplatser och konferenslokaler

Förvaltningen har kartlagt vilka behov av ytterligare arbetsplatser och konferenslokaler som kommunen har, för att se om dessa skulle kunna rymmas i stadsbibliotekets nuvarande lokaler. Bedömningen är att kommunen för närvarande inte har behov av ytterligare arbetsplatser. Inte heller bedöms arbetsplatser som bedrivs i lokaler i andra delar av kommunen kunna flytta till Mimers hus. En utmaning är att Mimers hus inte har tillräckligt många parkeringsplatser, vilket är nödvändigt för många av kommunens verksamheter. En viss utökning av kommunens konferenslokaler kan dock vara relevant, till exempel med konferensrum för större grupper, men inte i en sådan utsträckning att hela eller stora delar av stadsbibliotekets nuvarande lokaler kan fyllas.

4.3.5 Alternativ 5: Stadsmuseum

Om stadsbiblioteket skulle flyttas från Mimers kulturhus kan ett stadsmuseum inrymmas i stadsbibliotekets nuvarande lokaler. I ett sådant scenario skulle stadsmuseet dock inte hamna i eller i direkt anslutning till den gamla stadskärnan. Lokalernas karaktär skulle också avvika en del mot stadsmuseum i andra kommuner som ofta placerats i kulturhistoriska byggnader.

Stadsbibliotekets bedöms vara för stora för ett stadsmuseum. Det skulle därför behöva finnas annan verksamhet i stadsbibliotekets lokaler, till exempel utökad kulturverksamhet. För att bygga om lokalerna till ett stadsmuseum och utökad kulturverksamhet krävs i båda fallen att kommunen förvärvar Mimers hus A-hus från fastighetsägaren. Den sammanlagda kostnaden för att etablera ett stadsmuseum i A-huset skulle därmed bli hög.

4.3.6 Alternativ 6: Mimers hus gymnasiums verksamhet i Rollsbo industriområde eller Trio-G flyttas till Mimers hus gymnasium

Förvaltningen har fått ett kompletterande uppdrag att utreda om Mimers hus gymnasiums verksamhet i externa lokaler kan flyttas till området för Mimers hus, för att på så sätt bereda plats för undervisningslokaler i Mimers kulturhus/A-huset. Främst handlar det om verksamheten i byggnaden Trio-G. Här nedanför presenteras resultatet av utredningen:

Lokaler i Rollsbo industriområde

Mimers hus gymnasium hyr sedan länge lokaler i Rollsbo industriområde, där undervisning bedrivs för delar av fordons- och transportprogrammet och bygg- och anläggningsprogrammet. Under 2025 kommer en av gymnasiets byggnader i Rollsbo avvecklas och verksamheten flyttas till närliggande lokaler, tidigare Ahlsells-butiken. I Rollsbo har gymnasiet även en byggård och en körgård.

Undervisningen i Rollsbo industriområde är inte möjlig att bedriva i centrala Kungälv och kan därför inte flyttas till området vid Mimers hus gymnasium. Några exempel på undervisningsmoment i Rollsbo är körundervisning med lastbil på fordons- och transportprogrammet samt större byggnationer inom bygg- och anläggningsprogrammet. Detta kräver ytor som ligger mer avsides från centrum.

Trio-G

Trio-G är en byggnad på kommunägda fastigheten Garvaren 6 norr om Mimers hus gymnasium, på Herr Arnes gata. Där bedrivs undervisning på fordons- och transportprogrammet, delar av introduktionsprogrammen samt bygg- och anläggningsprogrammet. Lokalen består av två större verkstadshallar, ett antal klassrum samt personalutrymmen. Mimers hus gymnasium har eftersträvat att behålla verksamheten i Trio-G i stället för att flytta den till Rollsbo industriområde eftersom närheten till Mimers hus gymnasium ökar attraktiviteten hos de aktuella yrkesprogrammen. Närheten gör det också enklare för lärare i gymnasiegemensamma ämnen att ta sig till och från Mimers hus.

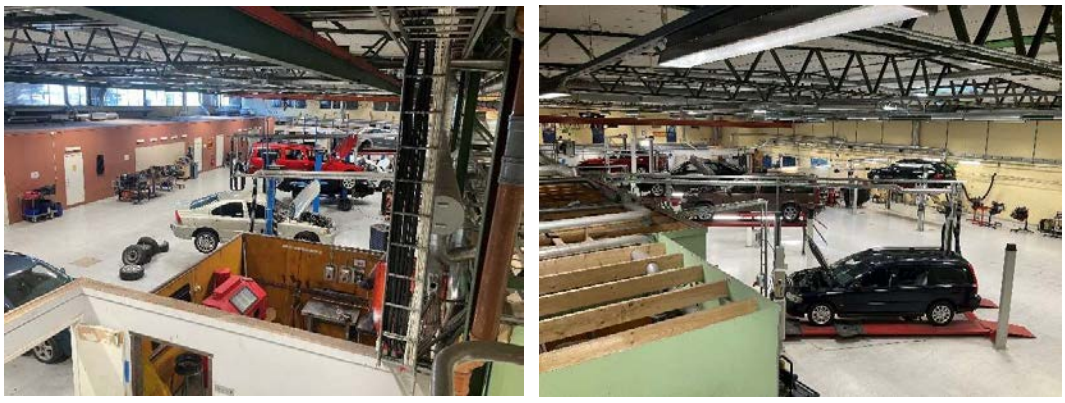

Foton på de två verkstadshallarna i Trio-G som används för undervisning av Mimers hus gymnasium. Förutom verkstadshallarna finns även ett antal klassrum, lärararbetsplatser och uppehållsytor i lokalerna. Delar av lokalen är i två våningar.

Fastigheten Garvaren 6 ingår i ett markområde för vilket det finns ett positivt planbesked från år 2016 för bostäder, parkeringshus m.m., kallat Mimerstaden. Fastigheten är därmed en kommunal framtida exploateringsfastighet. Planarbetet har inte påbörjats. Enligt kommunens övergripande projekttidplan (som revideras årligen) förväntas arbete med förstudie eller planprogram påbörjas tidigast år 2027. Därefter dröjer det som minst ett antal år innan de avsedda bostäderna kan realiseras.

Byggnaden Trio-G är i sämre skick och behöver enligt kommunens lokalförsörjningsplan ersättas på längre sikt, antingen före eller i samband med att Mimerstaden byggs. Detta kan ske på olika sätt. Verksamheten i Trio-G kan flyttas till en lokal i Rollsbo industriområde eller en annan lokal i Ängegärde industriområde där gymnasiet hyr lokalerna. Trio-G kan också ersättningsbyggas, antingen i närheten av sin nuvarande plats, på annan plats i Ängegärde industriområde eller bakom Mimershallen där E-huset finns idag. En nybyggnation i Ängegärde industriområde kräver detaljplaneändring, medan det för området bakom Mimershallen redan finns en till största del outnyttjad byggrätt i detaljplanen.

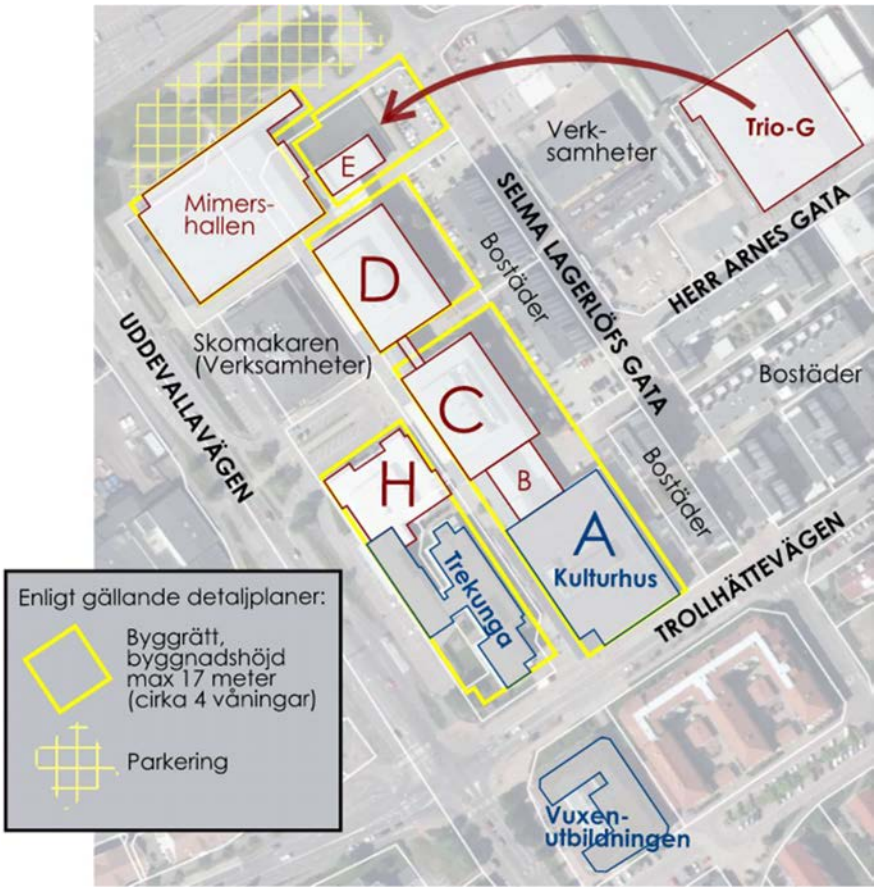

Detta är samma översiktsbild som tidigare i utredningen. Längst upp till höger finns Trio-G i södra delarna av Ängegärde industriområde. Bakom Mimershallen finns en byggrätt (byggrätt E i detaljplanen) som är en av flera möjligheter för att på sikt ersättningsbygga Trio-G. Byggrätten täcker även in E-huset som innehåller biltvätt samt två större förråd vars yta kan minskas något i en framtida byggnad.

Det har varit en utmaning för förvaltningen att placera verksamheten i Trio-G på Mimers hus-området på ett sådant sätt att det skapas ett behov av fler undervisningslokaler i A-huset. Här nedanför redovisas resultatet av utredningen:

A-, C-, D- eller H-huset

Verksamheten i Trio G kan inte placeras i Mimers kulturhus/A-huset eller i H-huset eftersom det rör sig om verkstadshallar. Verkstadshallar kräver en hög takhöjd, vilken inte finns i H-huset. Det är inte byggnadstekniskt eller ekonomiskt rimligt att ta bort befintligt golvbjälklag i H-huset för att öka nedre våningens takhöjd. Trio G:s verksamhet kan inte heller placeras i C- eller D-huset. I C-husets bottenvåning finns redan Mimers matsal och enstaka undervisningsytor, medan det i D-huset redan finns undervisning i yrkesämnen som inte enkelt kan placeras i andra lokaler.

Trio-G i Trekungagymnasiets lokaler

Verksamheten i Trio-G kan rymmas i Trekungagymnasiets byggnad om byggnaden utökas inom sin nuvarande byggrätt, vilken inte till fullo är nyttjad. Trekungagymnasiet skulle i sådana fall kunna flytta till H-huset och Mimers hus gymnasium nuvarande undervisningsytor i H-huset flytta till Mimers kulturhus/A-huset. Förvaltningens bedömning är dock att det inte är lämpligt att förlägga Trekungagymnasiet till H-huset, eftersom anpassad gymnasieskola så långt som möjligt bör bedrivas i en enda våning, utifrån elevernas fysiska förutsättningar. Dagliga förflyttningar via trappor och hiss är inte praktiskt för de elever som har fysiska begränsningar. Visserligen kan vissa centrala funktioner inom Trekungagymnasiet förläggas till andra våningen i H-huset, men undervåningens yta räcker i sådana fall inte till för resten av Trekungagymnasiets verksamhet.

Ersättningsbyggnation bakom Mimershallen (byggrätt E i detaljplanen)

Det enda kvarvarande alternativet är att verksamheten i Trio-G:s nuvarande lokaler delas upp, så att man placerar verkstadshallarna och vissa teorisalar i en nybyggd lokal bakom Mimershallen, medan Trio-G:s undervisning i gymnasiegemensamma ämnen förläggs till H-huset eller annan byggnad inom gymnasiets område. Detta innebär att Mimers hus gymnasium skulle behöva enstaka fler klassrum, men inte så många att stadsbibliotekets nuvarande lokaler i Mimers hus kulturhus/A-hus kan fyllas. Förvaltningens bedömning är också att eleverna på Trio-G bör få sin undervisning i gymnasiegemensamma ämnen i samma byggnad som verkstadshallarna. Skälet till detta är att många av eleverna på gymnasieprogrammen i Trio-G behöver ett mindre sammanhang och färre förflyttningar under skoldagen. Det är också så verksamheten är organiserad idag i Trio-G.

Samlad bedömning

Förvaltningens bedömning är att Trio-G i framtiden kan ersättningsbyggas bakom Mimershallen (byggrätt E i detaljplanen), om verksamheten inte istället placeras i en hyrd fastighet i Rollsbo industriområde eller i Ängegärde industriområde. En ersättningsbyggnation bakom Mimershallen leder dock inte till ett tydligt ökat behov av undervisningslokaler i Mimers kulturhus/A-huset. Det kan därför inte ses som en lösning för att fylla stadsbibliotekets nuvarande lokaler i ett scenario där stadsbiblioteket eller hela kulturhuset flyttas.

4.4 Kostnadsberäkning nytt kulturhus eller nytt stadsbibliotek

I denna del av utredningen finns en kostnadsbedömning för att fylla stadsbibliotekets nuvarande lokaler med antingen vuxenutbildning/gymnasieutbildning eller utökad kulturverksamhet. Kostnadsbedömningen utgår från att det är vuxenutbildning som ska rymmas i stadsbibliotekets nuvarande lokaler, men kostnaden för att istället ha gymnasieutbildning på samma plats är snarlik.

Det är viktigt att komma ihåg att ett nytt kulturhus och/eller stadsbibliotek innebär en rad kostnader och besparingar som följer på varandra. Därför blir den sammanlagda kostnaden mycket högre än bara kostnaden för att bygga ett nytt kulturhus och/eller stadsbibliotek. Ett nytt stadsbibliotek innebär till exempel också kostnader för lokalanpassningar av Mimers hus A-hus (för att få plats med vuxenutbildningen eller utökad kulturverksamhet i stadsbibliotekets nuvarande lokaler). Detta kräver i sin tur en kostnad för kommunen att förvärva Mimers hus A-hus. Samtidigt så försvinner hyreskostnader för A-huset eller vuxenutbildningen, vilket i förlängningen påverkar kommunens driftskostnader.

I beräkningarna här nedanför redovisas de sammanlagda investeringskostnaderna för de olika alternativen i utredningen. Därefter redovisas mer detaljerade beräkningar och antaganden.

Gärdet 1:3, väster; del av markparkeringen vid Liljedalsgatan

	Nytt kulturhus med stadsbibliotek	**Enbart nytt stadsbibliotek**
Vuxenutbildning i stadsbibliotekets nuvarande lokaler	540 Mkr i investering	250 Mkr i investering
Utökad kulturverksamhet i stadsbibliotekets nuvarande lokaler	Inte aktuellt om det byggs ett nytt kulturhus	210 Mkr i investering
Dessa beräkningar inkluderar inte sannolikt minskade exploateringsintäkter.		

Klocktornet 1 m.fl.; Sigillets kvarter nära stadshuset

	Nytt stadsbibliotek – kommunalt byggt	Nytt stadsbibliotek – hyresvärden bygger
Vuxenutbildning i stadsbibliotekets nuvarande lokaler	280 Mkr i investering	160 Mkr i investering
Utökad kulturverksamhet i stadsbibliotekets nuvarande lokaler	240 Mkr i investering	120 Mkr i investering

4.4.1 Specifikation av vilka lokaler som förändras

Här nedanför presenteras vilken förändring av lokalerna som de olika kostnadsberäkningarna utgår från:

Kulturhuset flyttas till Gärdet 1:3, väster

- Ingen kulturverksamhet bedrivs i A-huset.
- Mimers teater blir enbart skolaula.
- Stadsbibliotekets, kulturskolans och Kultlabs lokaler byggs om för vuxenutbildning.
- Konsthallen byggs om till hörsal.

Enbart stadsbiblioteket flyttas, till Gärdet 1:3, väster eller till Klocktornet 1 m.fl.

- A-huset fortsätter att vara ett kulturhus men utan biblioteksverksamhet.
- Mimers teater är fortsatt både teater och skolaula för Mimers hus gymnasium.
- Stadsbibliotekets nuvarande lokaler byggs om för vuxenutbildning eller utökad kulturverksamhet.
- Kulturhusets, konsthallens och kulturskolans lokaler används som de gör idag.

4.4.2 Specifikation av enskilda kostnader

- Kostnad för byggnation av kulturhus med stadsbibliotek vid Gärdet 1:3, väster: 350 Mkr.
- Kostnad för byggnation enbart stadsbibliotek vid Gärdet 1:3, väster: 90 Mkr.

- Kostnad för att kommunen själva bygger stadsbibliotek i Klocktornet 1 m.fl: 120 Mkr, inklusive köp av byggrätt.

- Kostnad för att hyresvärden bygger stadsbibliotek i Klocktornet 1 m.fl.: 6,7 Mkr i årlig hyreskostnad, inklusive hyreskonsekvens för ombyggnationen.

- Kostnad för att förvärva Mimers hus A-hus från fastighetsägaren: 100 Mkr.

- Kostnad för ombyggnation av det nuvarande stadsbibliotekets lokaler för vuxenutbildningen (bjälklag i två våningar): 60 Mkr.

- Kostnad för ombyggnation av konsthallen till hörsal: 10 Mkr.

- Kostnad för ombyggnation av Kultlabs och kulturskolans lokaler för vuxenutbildning, om dessa verksamheter flyttas till ett nytt kulturhus: 20 Mkr.

- Minskad hyreskostnad efter köp av A-huset: 18 Mkr per år.

- Minskad hyreskostnad för vuxenutbildningen vid flytt till A-huset: 3,6 Mkr per år.

- Kapitalkostnader utifrån förvärv av Mimers hus A-hus: 10 Mkr per år.

- Alternativet att flytta kulturhuset och/eller stadsbiblioteket och enbart låta mer kulturverksamhet ta plats i stadsbibliotekets nuvarande lokaler: 10 Mkr mer i årlig kulturbudget, 10 Mkr för lokalanpassningar och 10 Mkr för inventarier.

- Kostnad för ersättningsbyggnation av Trio-G bakom Mimershallen (byggrätt E): mellan 60 Mkr och 80 Mkr beroende på antal klassrum och arbetsrum.

- Kostnad för lokalanpassningar av H-huset om vuxenutbildningen flyttas dit: 5 Mkr.

5 Stadsmuseum

5.1 Historik, tidigare utredningar samt annan museiverksamhet

I denna utredning är utgångspunkten för ett stadsmuseum Kungälvs kommuns historia och inte bara Kungälvs stads historia. Målgruppen för ett stadsmuseum kan vara kommunens invånare samt besökare från både Sverige och utlandet. Ett stadsmuseum kan fylla en viktig funktion i kommunens besöksnäringsarbete.

Stadsmuseum är en fråga som drivits från både ett kommunalt och ideellt perspektiv under längre tid. Kulturarv Kungälv har särskilt varit drivande i frågan. Föreningen är sedan årsskiftet 2023/2024 en sammanslagning av Föreningen Gamla Kungälv, Föreningen Kungälvs Musei Vänner samt Kungälvs Fornminnes- och Hembygdsförening. I slutet av 1990-talet togs ett gemensamt initiativ kring ett museum mellan kommunen och föreningarna Gamla Kungälv och Föreningen Kungälvs Musei Vänner. Tanken var att skapa en verksamhet med namnet Bohusporten som förenade museum och annan kultur- och mötesverksamhet. Fokus låg på att ta över Älvkullens lokaler på Fästningsholmen och planritningar togs fram. 2008 gjorde kommunen en utredning av Fästningsholmen där museum fanns med som ett alternativ. 2018 så behandlades frågan om ett museum igen inom politiken. En beredningsskrivelse skickades till kommunfullmäktige med skisser och planritningar för ett stadsmuseum, även denna gång i Älvkullen.

Sedan ett antal år tillbaka så har Kulturarv Kungälv drivit ett projekt där man vill utöka volymen för hembygdsgården på Fästningsholmen genom en tillbyggnad av hembygdsgården. Statens fastighetsverk har som markägare nyligen sagt nej till dessa planer. Viss museiliknande verksamhet finns redan idag i hembygdsgården, vilken håller öppet sommartid. En viktig drivkraft för Kulturarv Kungälv överlag är att presentera de så kallade Kungälvsbroderierna, där Kungälvs kommuns historia sammanfattas i sex större broderier. Dessa är för närvarande magasinerade eftersom det saknas brandsäkra lokaler där dessa kan presenteras.

Utdrag från Kungälvsbroderierna, foto av Kulturarv Kungälv

Marstrands hembygdsförening har ett museum bakom Rådhuset på Marstrandsön. Utgångspunkten i denna utredning är att Marstrands museum ska finnas kvar även om man skulle etablera ett stadsmuseum i Kungälvs gamla stadskärna. Marstrands historia skulle i viss mån behöva presenteras i ett stadsmuseum för att skapa en helhet av kommunens historia, men i första hand skulle besökare som vill ta del av Marstrands historia hänvisas till Marstrands museum.

Kommunen har hösten 2024 blivit kontaktad av föreningen SS Fram, med ambition att ställa ut äldre båtar, träkostrar, inför allmänheten. Dialog förs om möjligheten till dels en temporär utställning med start snart, dels en permanent utställning med start senare. I frågan om temporär utställning snart diskuteras Marstrandsområdet. I frågan om en permanent utställning senare diskuteras hittills Marstrandsområdet och Kungälvs stad.

5.2 Omvärldsbevakning av stadsmuseum

Museiverksamhet regleras genom museilagen (SFS 2017:563) som både gäller för statliga, regionala och kommunala museer. I lagen står det bland annat att ett museum ska bidra till samhället genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Ett museum definieras i lagen som en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld.

En omvärldsbevakning av andra kommuners stadsmuseum har gjorts av förvaltningen. Omvärldsbevakningen visar att drygt 30 kommuner har stadsmuseum eller liknande museum, vilket motsvarar ungefär 1/6 av alla kommuner. Annan typ av historisk museiverksamhet kan även förekomma i många kommuner, till exempel genom hembygdsgårdar. Av GR-kommunerna är det tre kommuner som har stadsmuseum: Göteborg, Alingsås och Mölndal.

De drygt 30 kommunerna med stadsmuseum kan delas in i tre kategorier:

- Större kommuner, till exempel Stockholm, Göteborg, Malmö, Södertälje, Eskilstuna, Norrköping och Sundsvall.
- Kommuner som redan har stort fokus på den egna historien, till exempel Vadstena, Sigtuna och Trosa.
- Andra kommuner: Alingsås, Arboga, Eksjö, Enköping, Eslöv, Falkenberg, Karlshamn, Köping, Landskrona, Mölndal, Skellefteå, Sundbyberg, Tranås, Trelleborg, Vetlanda, Vänersborg, Ystad, Örnsköldsvik och Östersund

Här nedanför finns ett antal andra relevanta slutsatser från omvärldsbevakningen:

- Ungefär 2/3 av stadsmuseerna drivs av kommunen. Ungefär 1/3 drivs av en ideell förening eller i samverkan mellan en ideell förening och kommunen.

- Antal besökare varierar stort och kan påverkas av i vilken grad stadsmuseum besöks av skolverksamheter. Kommuner i Kungälvs storlek har alltifrån 5 500 till 104 000 besökare per år i sina stadsmuseum. Genomsnittet är drygt 39 000 besökare per år. I sammanhanget kan det nämnas att 20 av 29 stadsmuseum har fri entré.

- Stadsmuseerna ligger nästan alltid centralt, oftast i historiska byggnader. Det är vanligt med gamla köpmansgårdar eller fabriker.

- Museerna har oftast mellan fem och åtta utställningar/besöksrum samtidigt. Ambulerande utställningar förekommer i många av stadsmuseerna.

- Storleken på stadsmuseerna varierar mellan 75 kvm och 3 000 kvm2 (i det senare fallet ett friluftsmuseum). Det är vanligast med mellan 500 och 1 000 kvm. Utifrån Kungälvs kommuns storlek skulle drygt 500-600 kvm vara en lämplig storlek.

5.3 Innehåll i ett stadsmuseum

Utifrån omvärldsbevakningen av stadsmuseum så är förvaltningens bedömning att de allra flesta kommuner i Sverige kan fylla ett stadsmuseum med ett innehåll. Alla kommuner har en historia, även Kungälvs kommun.

Här nedanför finns några exempel på utställningar som skulle kunna vara aktuella i ett stadsmuseum för Kungälvs kommun:

- Kongahälla
- Kongahällamötet
- Bohus fästning
- Industrier i Kungälv, till exempel ABC-fabriken och Kexfabriken
- Marstrand (i samarbete med Marstrands museum)
- Landsbygdens historia, till exempel Kode, Kärna och Diseröd
- Den moderna staden växer fram, med inriktning på centrum, Ytterby, Munkegärde med mera.

Det finns självklart många fler teman att ta upp i ett stadsmuseum. Som i alla kommuner kan det också finnas åsikter om vad som utgör centrala delar av kommunens historia och hur dessa presenteras. Några teman som kan vara intressanta att uppmärksamma just för Kungälvs kommun kan vara Kungälv som en knytpunkt i Norden samt Kungälv som en handelsstad. Förvaltningens bedömning är att det konkreta innehållet i ett stadsmuseum bör tas fram av en utställningsproducent i samarbete med ideella krafter, kommunens kultursamordnare för kulturarv och andra sakkunniga.

5.4 Organisation för ett stadsmuseum

Förvaltningens bedömning är att ett stadsmuseum bör bedrivas i kommunal regi men med omfattande samverkan med ideella krafter. Det är lämpligt att kommunen rekryterar ett antal yrkesroller inom museiverksamheten som både kan arbeta självständigt och tillsammans med ideella krafter. Utöver de fasta utställningsavdelningarna med sina respektive samlingar är även ambulerande utställningar önskvärda för att hålla museet aktuellt och levande.

Här nedanför finns en kortfattad beskrivning av relevanta yrkesroller:

Utställningsproducent
Ansvarar för att planera, samordna och genomföra utställningar. Leder arbetet från idé till färdig utställning och ser till att projektet håller budget och tidplan.

Museipedagog
Utvecklar och genomför pedagogiska aktiviteter, program och guidningar, ofta riktade till skolor, barn och unga, men också till vuxna grupper. Förmedlar museets innehåll på ett tillgängligt och engagerande sätt.

Föremålsintendent
Ansvarar för museets samlingar, inklusive dokumentation, konservering och tillgängliggörande. Många av de samlingar som är aktuella i ett stadsmuseum kräver ingående kunskap om värme, ljus, luftfuktighet och andra fastighetstekniska faktorer för att kunna bevaras på ett säkert sätt.

Kulturvärd
Har det dagliga ansvaret för att möta besökare och ge information. Hanterar också tekniken på museet och har en viktig roll i samband med arrangemang. Kulturvärdar finns redan idag på Mimers kulturhus.

5.5 Samverkan med ideella krafter

Ungefär en tredjedel av stadsmuseerna i andra kommuner drivs av ideella krafter alternativt av ideella krafter i samverkan med kommuner. Utifrån omvärldsbevakningen av andra kommuner finns det flera sätt för kommunen att samverka med ideella krafter:

- Fastigheten. Kommunen kan äga fastigheten eller förvalta den. Vid en nybyggnation eller tillbyggnation kan kommunen finansiera hela eller delar av byggnationen med investeringsmedel. I det fall som kommunen äger fastigheten kan den helt eller delvis vara hyresfri.
- Ekonomi. Kommunen kan ge bidrag till verksamheten.
- Material och samlingar. Hembygdsföreningar har ofta material och samlingar som i urval kan visas upp i ett stadsmuseum.

- Framtagande av utställningar. En utställningsproducent och en museipedagog kan samarbeta med ideella krafter i framtagandet.
- Egna utställningsytor. Ett möjligt upplägg är att ett av rummen i ett stadsmuseum blir en plats för hembygdsföreningarna att själva ha utställningar. Det kan handla om att respektive hembygdsförening får en anvisad plats, att flera hembygdsföreningar tar fram utställningar tillsammans eller att platsen ambulerar mellan olika hembygdsföreningar.
- Guidningar. Guidning i ett stadsmuseum bör lämpligen ske av en anställd museipedagog, men även av ideella krafter, särskilt om de har egna utställningar i stadsmuseet.
- Kassa och service. Om ett stadsmuseum ägs av en eller flera ideella aktörer kan det vara aktuellt att dessa bemannar kassa och bedriver enklare service i lokalerna.
- Samarrangemang. Om det finns plats för det kan ideella föreningar eller kulturutövare anordna arrangemang och bedriva annan verksamhet i stadsmuseets lokaler, något som också kan öka besöksantalet.
- Caféverksamhet. Ideella krafter kan stå för caféverksamhet i eller i nära anslutning till stadsmuseet.
- Just i Kungälvs kommuns fall kan det vara relevant med ytor i ett stadsmuseum för att presentera Kungälvsbroderierna, som tagits fram ideellt.

I samtal med Kulturarv Kungälv och andra hembygdsföreningar har dessa varit positiva till en samverkan kring ett stadsmuseum. En närmare utformning av denna samverkan kan tas fram om etablerande av ett stadsmuseum blir aktuellt. Mer om Kulturarv Kungälvs egna initiativ kring museum finns senare i denna utredning.

5.6 Digitala delar av ett stadsmuseum

Digitala element är en naturlig del av ett stadsmuseum och används i olika utsträckning i andra kommuners stadsmuseum. Omvärldsbevakningen visar att de vanligaste digitala elementen är filmer på plats på museet eller digitala utställningar på stadsmuseernas hemsidor. Det är även vanligt med interaktiva utställningar, exempelvis skärmar som besökaren kan interagera med eller skärmar med information på. Ett par museum har QR-koder, appar eller VR-filmer.

Förvaltningens bedömning är att digitala delar av ett stadsmuseum bör tas fram av en utställningsproducent. Det är svårt att i denna utredning fastslå exakt vilka digitala delar som bör finnas i ett stadsmuseum, eftersom det i hög grad avgörs av vilka utställningar som är aktuella att ha i museet. Möjligheten finns också att ha ett helt digitalt stadsmuseum, antingen via en egen webbplats eller via Kungälvs kommuns hemsida. Kostnaden då består i första hand av en utställningsproducent som tar fram innehåll samt insatser från kommunens kommunikationsfunktion. Digitalisering av ett stadsmuseum kan även kopplas till digitalisering av kulturarvet som beskrivs senare i denna utredning.

5.7 Möjlig lokalisering av ett stadsmuseum

Det har varit en utmaning för förvaltningen att hitta lämpliga lokaler för ett stadsmuseum. Förvaltningens analys är att svårigheten att hitta lämpliga lokaler också kan ha bidragit till varför ett stadsmuseum inte har etablerats i Kungälv tidigare. Här är några typiska exempel på typer av byggnader som inte självklart kan inrymma ett stadsmuseum:

- Byggnader som är äldre men som antingen är för små, för svåra att göra tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, eller är belagda med formellt skydd av dess kulturhistoriska värden (k-märkta).
- Byggnader som ägs av aktörer som inte vill sälja eller hyra ut dem.
- Byggnader som har ett kulturhistoriskt värde men som sedan länge används som bostadshus.
- Byggnader som inte ligger i den äldre stadskärnan, där ett stadsmuseum enligt det politiska uppdraget bör utredas.
- Byggnader som redan rymmer annan kommunal verksamhet eller där framtida planering finns för annan kommunal eller kommersiell verksamhet.

I nästa del av kapitlet presenteras ett antal förslag på lokaliseringar, men innan dess kommer en redovisning av ett antal lokaler som förvaltningen inte bedömer vara möjliga eller aktuella för ett stadsmuseum i dagsläget.

Rådhuset

Rådhuset ligger invid Gamla torget. Byggnaden och fastigheten (Rådhuset 11) ägs av kommunen. Byggnaden är byggnadsminnesförklarad (starkt formellt skydd av dess kulturhistoriska värden, beslut 1981). Rådhuset har både en lämplig lokalisering och en historisk anknytning för ett stadsmuseum, men förvaltningens bedömning är att byggnaden dels är i minsta laget, dels inte kan göras tillgänglig för personer med nedsatt rörelseförmåga i tillräcklig grad. Därför är den inte aktuell för ett stadsmuseum.

Älvkullen på Fästningsholmen

Byggnaden (inom fastighet Gamla staden 1:11, inom skyddsområde kring byggnadsminne) ägs av Västra Götalandsregionen efter att tidigare ha rymt skolverksamhet. En ingående dialog har under en längre tid skett med VGR för att förmå dem att överlåta lokalen till kommunen. Dialogen fortsätter, men för närvarande är Älvkullen inte aktuell för ett stadsmuseum.

Vandrarhemmet på Fästningsholmen

Byggnaden (inom Statens fastighetsverks Gamla staden 1:12, inom skyddsområde kring byggnadsminne) ägs av kommunen. Fastigheten den står på ägs av Statens fastighetsverk. Byggnaden väntas inom kort hyras ut till en näringsidkare som kommer att bedriva vandrarhemsverksamhet och därmed förenlig verksamhet. Lokalen bedöms därför inte vara aktuell för ett stadsmuseum.

Uddmanska huset/Rosa Huset

Uddmanska huset, även kallat Rosa huset, ligger på Västra Gatan 9, cirka 150 meter från Gamla torget. Byggnaden och fastigheten (Rådhuset 3) ägs av kommunen och inrymmer för närvarande kommunal LSS-verksamhet, men har tidigare bland annat varit en förskola.

Byggnadens entréplan bedöms kunna tillgängliggöras för personer med nedsatt rörelseförmåga, vilket ger en tillgänglig area om cirka 110 kvm, vilket är i minsta laget för ett stadsmuseum. Inom fastigheten finns enligt gällande detaljplan en outnyttjad byggrätt för komplementbyggnad (markerad med plustecken i plankartan till höger).

Byggnaden är byggnadsminnesförklarad (starkt formellt skydd av dess kulturhistoriska värden, beslutat 1981), på grund av dess 1700-talskaraktär. Enligt en av skyddsföreskrifterna får det i byggnadens inre inte vidtas sådana åtgärder som medför ingrepp i befintlig rumsindelning eller stomme. Förvaltningens bedömning att dessa begränsningar tillsammans med en relativt liten tillgänglig area gör att det inte är möjligt att ha ett stadsmuseum i lokalerna.

Stadshuset

Ett intressant alternativ kan vara att placera stadsmuseet i stadshuset. Detta ger en placering i närheten av den gamla stadskärnan i en offentlig miljö som har en naturlig koppling till Kungälvs kommun. Stadshuset och dess relation till medborgarna skulle också stärkas. Det finns flera olika sätt att gruppera om lokalerna och verksamheterna i stadshuset för att frigöra den yta som behövs för ett stadsmuseum. Till exempel är den lokal där stadshusets matsal för närvarande är placerad strategiskt intressant. Förslaget kräver dock mer utredning och viss verksamhet som idag ryms i stadshuset kan i ett sådant förslag behöva flytta till andra lokaler.

Butikslokal längs Västra gatan

Ett alternativ är om kommunen förvärvar en fastighet eller del av fastighet längs Västra gatan och därmed etablerar ett stadsmuseum i en tidigare butikslokal. I ett sådant scenario är det nödvändigt att kommunen förvärvar fastigheten för att ha rådighet över lokalen när den byggs om, bland annat eftersom ett stadsmuseum kräver omfattande fastighetstekniska åtgärder (brand, ventilation, belysning, fukt- och temperaturkänslighet m.m.). Ett stadsmuseum i en tidigare butikslokal kan vara relevant utifrån sin närhet till Västra gatan, men förvaltningens bedömning är att det i sådana fall är mer lämpligt att placera ett stadsmuseum i Klocktornet 1 m.fl. (Sigillets fastighet). Detta beskrivs senare i utredningen.

Kvarnkullen

Kvarnkullen är en konferens- och evenemangsanläggning i centrala Kungälv som ägs och drivs av kommunen. Fastigheten skulle möjligen kunna utvecklas för att även

inrymma ett stadsmuseum. Kombinationen mellan museum och uthyrningsbara publika lokaler kan till exempel vara intressant. Den befintliga kvarnen som ligger intill ger också en kulturhistorisk koppling. Kvarnkullen ligger dock en bit från den gamla stadskärnan och kan komma att bli föremål för utveckling i samband med kommande planarbete för Oasenområdet. I dagsläget är Kvarnkullen inte aktuell för ett stadsmuseum.

Mimers kulturhus

Om stadsbiblioteket flyttas från kulturhuset kan ett stadsmuseum vara en av flera verksamheter som placeras i stadsbibliotekets nuvarande lokaler, under förutsättning att dessa lokaler inte ska användas för vuxenutbildning. Mer om detta beskrivs tidigare i utredningen. Om stadsbiblioteket skulle finnas kvar i Mimers kulturhus är förvaltningens bedömning att det inte finns tillräcklig yta för att ha ett stadsmuseum i kulturhuset. I sådana fall skulle konsthallens verksamhet behöva avvecklas till förmån för ett stadsmuseum, vilket inte bedöms vara önskvärt.

Nybyggnation av stadsmuseum

Ett stadsmuseum kan rymmas i en nybyggd byggnad. Det är dock svårt att hitta lämplig mark, en utmaning som beskrivits tidigare i utredningen. I första hand skulle det handla om en byggnation på del av Gärdet 1:3 väster (del av markparkering norr om Liljedalsgatan) som behandlades i förra kapitlet. Sett till andra kommuner är det inte vanligt att stadsmuseum finns i nybyggda lokaler. Man kan också argumentera för att kostnaden för en nybyggnation ihop med sannolikt minskade exploateringsintäkter inte är proportionerlig vid etablering av en verksamhet som stadsmuseum.

5.7.1 Alternativ 1: Sigillets kvarter (Klocktornet 1 m.fl.)

Det finns som tidigare nämnts svårigheter att hitta lämpliga historiska byggnader för ett stadsmuseum. Ett stadsmuseum kan därför behöva placeras i en mer urban kontext men ändå nära den gamla stadskärnan och Västra gatan. Förvaltningens bedömning är att Sigillets kvarter (Klocktornet 1 m.fl.) i sådana fall skulle vara en lämplig lokalisering. Det handlar då i första hand om lokalerna på entréplan (tidigare banklokaler) eller lokaler som efter rivning ersätter de på entréplan.

Förvaltningens bedömning är att en placering av ett stadsmuseum i direkt anslutning till Västra gatans ände är intressant för att rama in Västra gatan och den gamla stadskärnan. Stadsmuseet skulle även få en naturlig placering i ett kulturstråk och då bidra till att binda ihop Mimers kulturhus med Västra gatan. Lokaliseringen är dock inte lika gynnsam som en placering på eller i närheten av Fästningsholmen om syftet är att främja besöksnäringen. En ombyggnation av lokalerna krävs också för att de ska kunna inrymma ett stadsmuseum.

Lokalerna i Klocktornet 1 m.fl. ger möjlighet att inkludera fler funktioner i lokalerna. Ett stadsmuseum kan till exempel kombineras med inslag av möjlighet till lek inomhus i syfte att locka barnfamiljer till museet och Västra gatan. Detta kan i sin tur kombineras med idén om Barnens kulturstråk som beskrivs senare i denna utredning.

5.7.2 Alternativ 2: Ett av de gröna husen på norra Fästningsholmen

Förvaltningens bedömning är att Fästningsholmen är en lämplig plats för ett stadsmuseum, utifrån dess historiska anknytning och närhet till besöksnäring och kommunikationer. Fästningsholmen har dock flera begränsningar från ett samhällsplaneringsperspektiv. Bohus fästning är byggnadsminnesförklarad. Merparten av resten av Fästningsholmen utgör skyddsområde kring byggnadsminne och fornlämning. Stora delar av marken på Fästningsholmen ägs inte av kommunen utan av Statens Fastighetsverk, som i dialog med Kungälvs kommun tydliggjort att ytterligare byggnation på Fästningsholmen kräver en sammanhållen plan för utveckling av området. Kommunen har en nära dialog med Statens Fastighetsverk om detta och en arbetsgrupp inom förvaltningen arbetar för närvarande med frågan.

Det finns främst två lokaliseringar som är intressanta för ett stadsmuseum på Fästningsholmen, dels ett av de gröna husen på norra Fästningsholmen, dels föreningen Kulturarv Kungälvs idé om en tillbyggnation av hembygdsgården, som föreningen äger. Här nedanför finns en översiktsbild som visar dessa två lokaliseringar samt det kommunala markinnehavet i området.

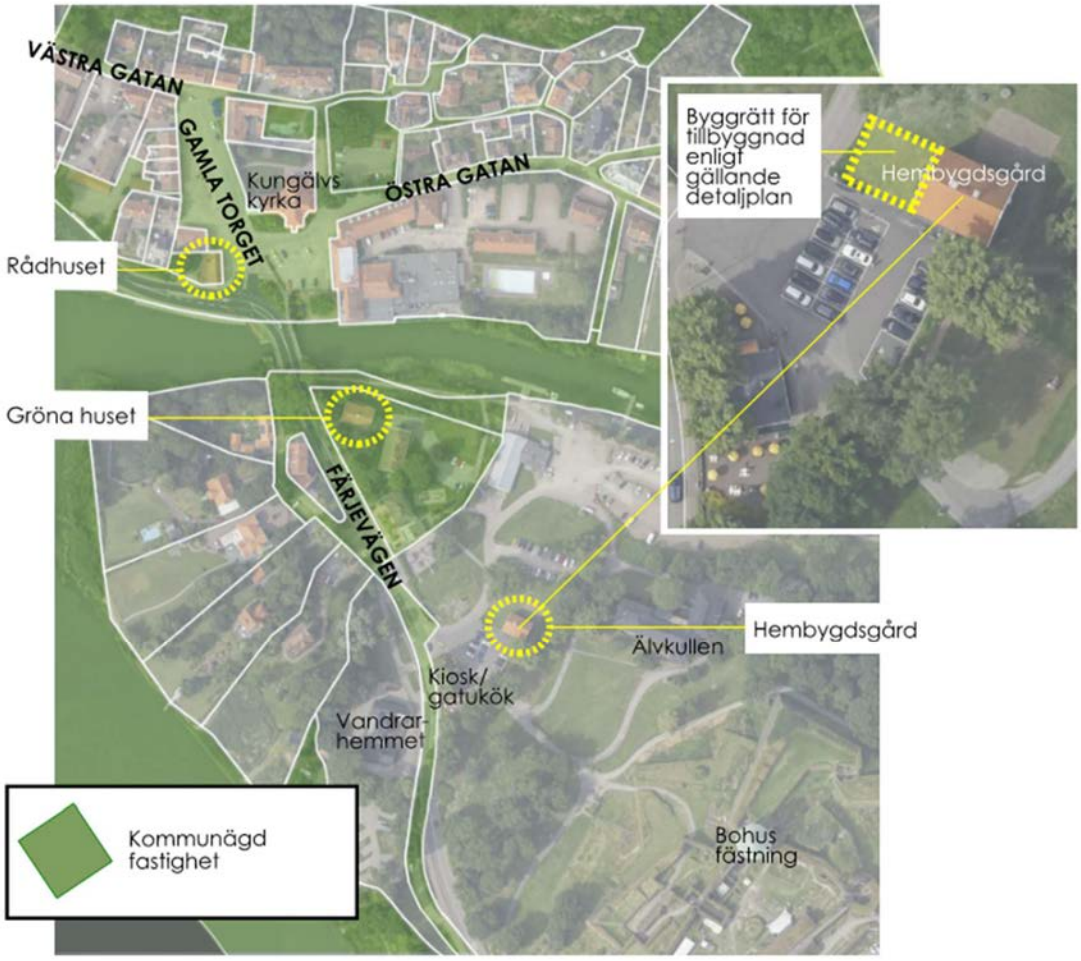

Det gröna huset ligger tillsammans med ett annat mer långsmalt grönt hus på norra delen av Fästningsholmen. Denna del av Fästningsholmen omfattas inte av byggnadsminne och kommunen äger fastigheten och byggnaderna. De gröna husen har senast varit boende för nyanlända. I diskussioner med den näringsidkare som väntas ta över vandrarhemmet på Fästningsholmen har utgångspunkten varit att båda dessa hus ska användas som annex till vandrarhemmet. Ett av de gröna husen, det närmast Fars hatt, skulle dock fortsatt kunna användas för kommunal verksamhet eller för föreningsverksamhet kopplat till Fästningsholmen.

Kommunens bedömning är att det gröna huset i fråga är en relevant lokal för ett stadsmuseum, med den uppenbara fördelen att huset ligger på Fästningsholmen. Det faktum att Kungälvs kommun äger både byggnaden och marken underlättar. Det saknas dock ett önskvärt tydligt stöd för museum i gällande detaljplan. Precis som i andra alternativ för stadsmuseum krävs en inre ombyggnation av byggnaden.

På det vänstra fotot syns det gröna hus på Fästningsholmen som kan vara aktuellt som stadsmuseum, fotot taget strax söder om huset. På högra fotot syns samma hus längst bak i bilden. Till höger i bilden ligger det andra grönt huset som planeras att bli ett annex till vandrarhemmet på Fästningsholmen.

5.7.3 Alternativ 3: Hembygdsgården på Fästningsholmen (ej längre möjligt efter beslut från Statens fastighetsverk)

Hembygdsgården (inom Statens fastighetsverks fastighet Gamla staden 1:11) ägs av föreningen Kulturarv Kungälv. Föreningen har lagt ned ett omfattande arbete på ett förslag på ett museum om Kungälvs historia i hembygdsgården, bland annat tillsammans med medlemmar i föreningen vilka arbetar eller har arbetat i byggbranschen. Kommunen har även haft samverkan med Kulturarv Kungälv om detta alternativ.

Kulturarv Kungälvs förslag har varit en tillbyggnad till den nuvarande hembygdsgården. Genom tillbyggnaden kan byggnaden i sin helhet kunna göras tillgänglig för personer med nedsatt rörelseförmåga i tillräcklig grad, en tillgänglighet som inte finns i hembygdsgården i sin nuvarande form. På så sätt skulle den

byggnaden i sin helhet, både den nya och äldre delen, kunna innehålla museum-, mötes- och kulturverksamhet i två våningar.

Foton från Kulturarv Kungälvs hemsida på och inifrån hembygdsgården.

Enligt gällande detaljplan finns byggrätt för tillbyggnad av byggnaden, invid dess befintliga fasad åt väster. Enligt bestämmelse i gällande detaljplan får åtgärder som minskar byggnadens kulturhistoriska värden inte vidtas, och byggnaden ligger inom skyddsområde för både fornlämning och byggnadsminne. I ett eventuellt ärende om bygglov skulle det ställas höga krav på utformningen. Statens Fastighetsverk som markägare måste också ge sitt godkännande till byggnationen och rådigheten över marken utökas med arrende eller på annat sätt.

I slutfasen av denna utredning har beskedet kommit att Statens fastighetsverk som markägare har nekat föreningen Kulturarv Kungälv tillbyggnation av befintlig nuvarande hembygdsgård. Tillbyggnaden kan därmed inte genomföras. I en tidigare fas av denna utredning resonerade förvaltningen om möjligheten för kommunen att finansiera eller delfinansiera en tillbyggnad samt lokalanpassningar och underhållsåtgärder för den nuvarande hembygdsgården. Kulturarv Kungälv har också haft planer på att söka bidrag från Allmänna arvsfonden för att delfinansiera tillbyggnaden.

Här nedanför presenteras kortfattat Kulturarv Kungälvs ursprungliga skisser för en ombyggd av hembygdsgården genom en tillbyggnad. I sammanhanget är det viktigt att nämna att föreningens skisser på tillbyggnad inte har passerat kommunens bygglovenhet eller miljö- och byggnadsnämnd. I det fall som en prövning av bygglov skulle bli aktuellt i framtiden kommer mycket höga krav att ställas på utformningen.

Entréplan

På entréplan i planerad tillbyggnad föreslår Kulturarv Kungälv en salong med ett 70-tal sittplatser avsedda för evenemang. Förvaltningens kommentar är att denna typ av lokaler kan bidra positivt till besöksantalet för ett stadsmuseum och ge stadsmuseet fler funktioner än bara museum. På entréplan i befintlig byggnad föreslår Kulturarv Kungälv ett café. Förvaltningens kommentar är att delar av caféytorna även skulle behöva bli utställningsytor för att ett helt stadsmuseum ska få plats.

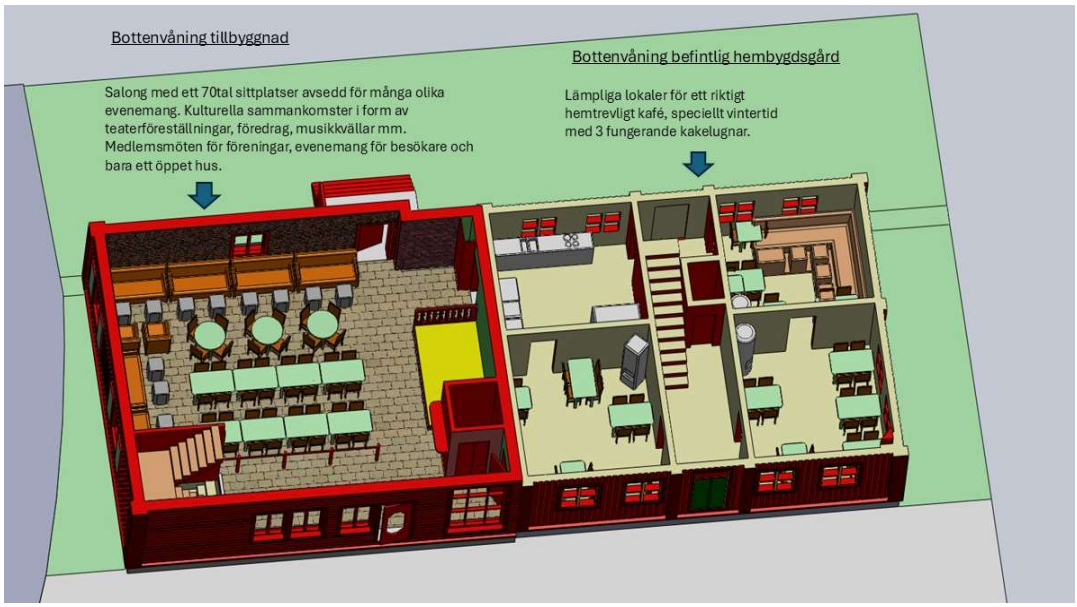

Övervåning

Hiss planeras i tillbyggnaden. På övervåningen vill Kulturarv Kungälv placera utställningsytor. I tillbyggnaden föreslås en utställning av Kungälvsbroderierna och i befintlig byggnad annan museiverksamhet. Utrymmet med broderierna är även tänkt att användas som samlingslokal. Förvaltningens bedömning är att det är lämpligt att visa Kungälvsbrodierna i ett stadsmuseum men att utrymmet med broderierna även kan behöva tas i anspråk för andra utställningar för att få plats med ett helt stadsmuseum, till exempel genom tillfälliga väggar i mitten av lokalen.

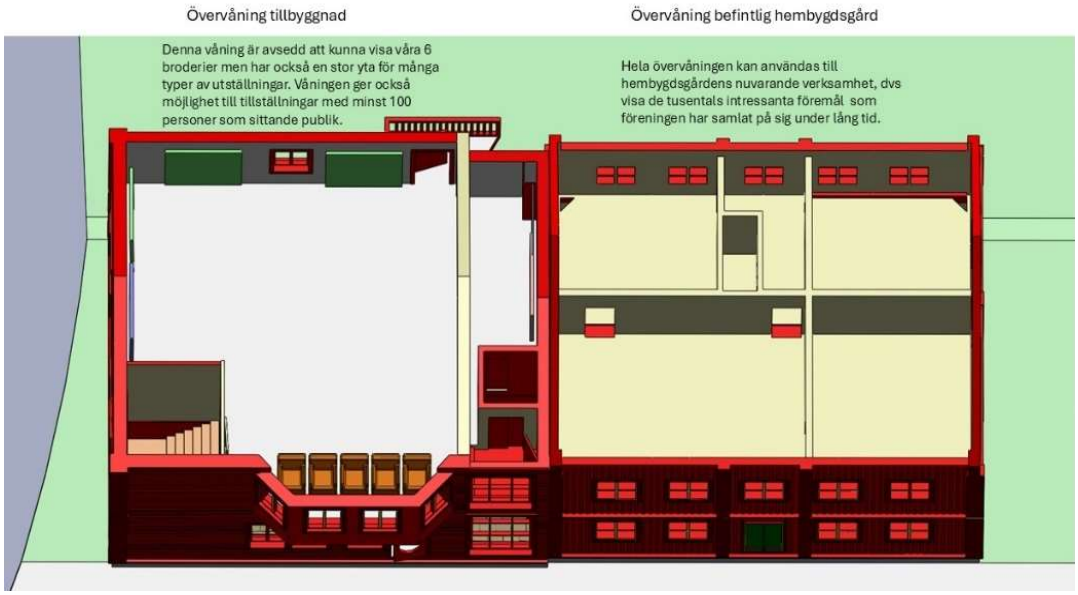

5.8 Ekonomisk konsekvensbedömning

Förvaltningens bedömning är att Kungälvs kommun tillsammans med Kulturarv Kungälv bör bedriva ett arbete i syfte att se om ett stadsmuseum kan inrymmas i ett av de gröna husen på norra Fästningsholmen. Det är rimligt för Kungälvs kommun att samverka med ideella krafter med tanke på det ideella engagemang som funnits för ett stadsmuseum under en lång tid. Som det framkommit i omvärldsbevakningen är detta också en vanlig samverkansform för ett stadsmuseum.

Här nedanför finns ett antal kostnadsberäkningar utifrån kapitlet om stadsmuseum:

- Kostnaden för lokalanpassningar och underhållsåtgärder för det gröna huset för att inrymma ett stadsmuseum bedöms vara 10 Mkr.
- Om man istället placerar ett stadsmuseum i Sigillets fastighet (Klocktornet 1 m.fl.) ställs om till stadsmuseum bedöms detta kosta 12 Mkr om kommunen själva stod för byggnationen alternativt 1,6 Mkr per år i hyra om lokalerna hyrs, inklusive hyrestillägg för ombyggnationen.
- Till detta tillkommer årliga kostnader för drift och underhåll av de aktuella fastigheterna.
- Ett stadsmuseum kräver driftskostnader på cirka 4 Mkr årligen. I detta ingår personalkostnader för en kommunal utställningsproducent, en museipedagog, en föremålsintendent och en kulturvärd. Det ingår även kostnader för enstaka ambulerande utställningar, viss utveckling av redan existerande utställningar samt vissa arrangemang. Beräkningen utgår från fritt inträde.
- Kostnader för utställningsmaterial och andra inventarier bedöms vara cirka 5 Mkr i samband med att ett stadsmuseum etableras. Kostnaderna är delvis beroende av stadsmuseets storlek och utformningen av de konkreta utställningarna.

6 Kulturstråk

Tidigare i utredningen presenterades en kortare omvärldsbevakning av andra kommuners kulturverksamhet. Det konstaterades då att nästan alla kommuner som ingick i omvärldsbevakningen samlat sin fasta kulturverksamhet till ett kulturhus (eller i större kommuner till flera kulturhus). Trots detta finns det ändå kommuner som arbetar med kultur i stadsutvecklingen på andra sätt än enbart genom kulturhus och evenemang. Det handlar då främst om kommunala satsningar på offentlig konst samt om att etablera mindre eller större utomhusscener. Utöver detta så finns det ett antal kommuner som anlagt kulturstråk eller liknande stråk/platser för kultur.

Förvaltningens bedömning är att om Kungälvs kommun ska arbeta med kultur i stadsutvecklingen i den gamla stadskärnan så är kulturstråk den mest rimliga vägen. Det förhåller sig också till hur flera andra kommuner arbetat med kultur i stadsutvecklingen i gamla stadskärnor. I denna del av utredningen presenteras därför hur ett kulturstråk från Fästningsholmen via och kring Västra gatan till Mimers kulturhus kan utformas. Kulturstråket sammanfaller med sträckan längs kärna *Kultur och Historia* enligt strukturplanen för Kungälvs innerstad. Målgruppen för ett kulturstråk kan vara de egna invånarna, men det kan också vara kopplat till besöksnäring, att locka både besökare från närliggande kommuner och övriga Sverige till Kungälv.

Föreslaget kulturstråk från Fästningsholmen via och kring Västra gatan till Mimers kulturhus, redovisat i mörkt lila färg. Redovisad dragning skall inte ses som exakt. Delar av kulturstråkets föreslagna innehåll/punkter ligger på ett avstånd från redovisad dragning.

6.1 Innehåll i ett kulturstråk

Kulturstråk eller liknande stråk är ofta en kombination av flera olika kulturpunkter/kulturhistoriska punkter och handel. Även inslag av natur kan förekomma. Här nedanför finns en översikt över vilka inslag som kan vara aktuella i ett kulturstråk:

- Verksamhet med ateljéer, gallerier, scener, studios, arbetsplatser, möteslokaler eller andra platser för kulturutövning och kulturutövare.
- Offentlig konst, inklusive lokala konstprojekt eller lokala konstnärer.
- Kulturella evenemang, till exempel utställningar, kulturnätter, kursverksamhet, marknader, stadsvandringar.
- Mat, caféer och restauranger samt evenemang runt detta, till exempel matfestivaler.
- Kulturell handel och lokala verksamhetsutövare, till exempel hantverk, design, vintage/retro. Även second hand och återbruk kan förekomma.
- Stadsmuseum, kulturhistoriska byggnader, teater, biograf.
- Inslag av natur och rekreation, trädgårdar, promenadstråk och belysning.

En viktig del av kulturstråk är samarbete med ideella och privata kulturutövare. I och med att den kommunala kulturverksamheten i första hand är samlad i ett kulturhus så blir kulturstråket snarare ett sätt att involvera de ideella och privata kulturutövare vars verksamhet inte ryms i kulturhuset.

6.2 Sträckning och hållpunkter

Förvaltningens bedömning är att en lämplig sträckning för ett kulturstråk är mellan Fästningsholmen och Mimers kulturhus, med fokus på Västra gatan. Här nedanför är en lista på platser/besökspunkter som redan idag finns längs sträckan, sorterade i geografisk ordning från Fästningsholmen till Mimers kulturhus:

- Bohus fästning
- Hembygdsgården
- Fars hatt - plats för kulturevenemang
- Kungälvs rådhus
- Kungälvs kyrka
- Bergfeltska trädgården
- Konstateljé Lotta Neime Art
- Kärleksstigen
- Strandparken

- Nordiska folkhögskolan
- Västra gatan överlag – plats för stadsvandring
- Biograf Trappan
- Järn 74 Konstnärskollektiv
- Fars hatt träskulptur och Trekungamötet
- Mimers kulturhus

1 = Bohus fästning
2 = Hembygdsgården
3 = Fars hatt
4 = Kungälvs kyrka
5 = Kungälvs rådhus
6 = Bergfeltska trädgården
7 = Konstateljé Lotta Neime Art
8 = Kärleksstigen
9 = Västra gatan – plats för stadsvandring
10 = Biograf Trappan
11 = Järn 74 konstnärskollektiv
12 = Fars hatt träskulptur
13 = Trekungamötet
14 = Mimers kulturhus
15 = Strandparken
16 = Nordiska folkhögskolan

6.3 Omvärldsbevakning av kulturstråk

Som en del av utredningen har en omvärldsbevakning gjorts av kulturstråk i andra kommuner. Närmare kontakt har även tagits med dessa kommuner:

- Kulturstråket i Nyköping
- Kulturstråk i Kista stadsdelsförvaltning i Stockholms kommun
- Kulturhallarna i Norrköpings kommun, detta område är dock mer av ett utvidgat kulturhus
- Uddevalla kommun, där detaljplanearbete pågår för ett kulturstråk

Omvärldsbevakningen visar på en bredd, där vissa kulturstråk drar mot kulturhistoriska miljöer och andra mer drar mot inslag av offentlig konst och natur. Det gemensamma för flera av kulturstråken är att ideella och privata kulturutövare och handlare är drivande. Kommunen kan delta i olika utsträckning, men flera av kommunerna i omvärldsbevakningen betonar vikten av att ett samarbete med de ideella och privata aktörerna för att hålla kulturstråken levande.

6.4 Utveckling av kulturstråket

Förvaltningens bedömning är att de platser som redan idag finns längs med sträckan är tillräckliga för att etablera ett kulturstråk, så länge detta ramas in genom informationsmaterial, kartor, hemsida med mera. För att ge kulturstråket liv och mening är det dock lämpligt med en eller flera utvecklingsinsatser. Förslag på detta presenteras här nedanför. Utöver detta kan ett framtida kulturstråk också innehålla ett stadsmuseum eller fler satsningar ur det pågående arbetet med Fästningsholmen.

6.4.1 Upplåta Uddmanska huset/Rosa huset till kulturutövare

I budgetdirektivet för 2026 står det att kommunens kulturfastigheter som Uddmanska huset och Rådhuset ska användas och ges en inriktning som stärker besöksnäringen. Uddmanska huset, eller Rosa huset som det ofta kallas, diskuterades tidigare i denna utredning. Byggnaden är byggnadsminnesförklarad (starkt formellt skydd av dess kulturhistoriska värden). Enligt gällande detaljplan är fastighetens avsedda användning bostad, men även handel. Huvudbyggnadens har historiskt använts för verksamheter, i modern tid till exempel förskola och i nuläget LSS-verksamhet.

Som en del av ett kulturstråk skulle kommunen kunna upplåta Rosa huset åt ideella och privata kulturutövare, under förutsättning att LSS-verksamheten placeras i andra lokaler. Byggnadsminnesförklaringen bedöms inte hindra detta. En antikvarisk varsamhetsplan för byggnaden från år 2015 utgör ett bra underlag inför eventuella smärre åtgärder. Inom fastigheten finns enligt gällande detaljplan en outnyttjad byggrätt för komplementbyggnad, d.v.s. möjlighet att uppföra ytterligare en byggnad. Till vinden saknas hiss för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Kulturverksamheten i Rosa Huset skulle i detta förslag bedrivas av kulturutövarna själva, lämpligen i föreningsform, och vara en kombination av ateljé/studio, galleri, arbetsplatser och möteslokaler. Detta stämmer väl överens med kulturstråk i andra kommuner som ofta innehåller arbetsplatser och utställningsytor för kulturarbetare. I Kungälvs fall skulle det vara lämpligt att Rosa huset/Uddmanska huset också stod öppet för besökare som vill besöka kulturverksamheten. Gården kan också rymma en lekplats, nära kopplat till idén om Barnens kulturstråk senare i denna utredning.

Foto på Uddmanska huset, till höger från Västra gatan, från vänster från innergård.

6.4.2 Västra gatan som evenemangsgata

Västra gatan är en mycket lämplig plats för evenemang, vilket bland annat loppis och aktiviteter under Kulturnatt i Kungälv har visat. Västra gatan skulle som en del av ett kulturstråk kunna utvecklas till en ännu tydligare evenemangsgata med fler återkommande evenemang. Förutom loppis och Kulturnatt kan det vara aktuellt med marknader, matfestivaler, konserter, konstutställningar med mera.

Förvaltningens bedömning är att det är lämpligt att rekrytera en platsutvecklare för Kungälvs innerstad för att initiera och hålla ihop evenemangen. Ett annat alternativ är att anställa ytterligare en kultursamordnare med inriktning på evenemang. Om Västra gatan tydligare blir en evenemangsgata kan det finnas skäl att se över kommunala taxor som är relevanta i samband med evenemang för att underlätta för evenemangs- och kulturverksamheten.

6.4.3 Barnens kulturstråk

Till vänster foto från skogslek i Drömskogen, en del av Pålsjö skog, taget från Helsingborgs stads hemsida, fotot något beskuret. Till höger offentlig konst för barn från Valsätraparken, taget från Uppsala kommuns hemsida.

Kulturstråket i Kungälvs gamla stadskärna kan utökas till att även omfatta barn, för att särskilt locka barnfamiljer och föräldralediga. En möjlig idé är att anlägga Barnens kulturstråk på den stig som går norr om Västra gatan i Fontinskogen, till exempel med början vid Biografen Trappan och längs Kärleksstigen. På denna sträcka kan arbeta med barnkultur genom offentlig konst med inriktning på barn tillsammans med skogslekplatser, till exempel med stockar och annat material från naturen.

Förvaltningen har gjort en omvärldsbevakning av liknande initiativ i andra kommuner. Flera exempel finns på utomhuslekplatser i skogsmiljö samt offentlig konst för barn. Det är dock inte lika vanligt att kommuner kombinerar både offentlig konst och utomhuslekplatser i skogsmiljö vilket kan skapa en mer utmärkande miljö i ett kulturstråk för barn i Kungälv.

6.4.4 Biograf Trappan

Biograf Trappan är en möjlig punkt i ett kulturstråk. För fastigheterna Krabbetornet 23 (biobyggnad) och Fars Hatt 1 (tomt med vegetation på motsatt sida trappan) pågår ett detaljplanearbete sedan år 2022. Planarbetet initierades av fastighetsägaren, via politiskt beslut om positivt planbesked år 2010 (ärende KS/1349). Planarbetet syftar till rivning av biografbyggnaden och möjlighet till nybyggnation av två flerbostadshus, ett på vardera sida trappan.

Enligt fastighetsägaren inbringar biografverksamheten i dagsläget inte intäkter nog att kunna erlägga marknadsmässig hyra till fastighetsägaren. Samtidigt är byggnaden i tämligen stort behov av underhållsåtgärder. Enbart viss tillgänglighet för personer med nedsatt rörelseförmåga råder.

Liksom i samtliga pågående detaljplanearbeten finns ingen garanti om att planarbetet här kommer att kunna leda till att markområdet bedöms lämpligt för åtgärden. Det kan konstateras att sedan beslutet om positivt planbesked år 2010 har kommunens viljeinriktning angående staden ändrats betydligt. Om detaljplanearbetet för Biografen Trappan måste avslutas utan att detaljplan för nybyggnad av flerbostadshus kommit till stånd finns en teoretisk möjlighet att fastigheten Krabbetornet 23 och dess biografbyggnad kan utvecklas för fortsatt kulturell verksamhet. Det fordrar dock kommunens eller annans köp av fastigheten och sannolikt att byggnaden samnyttjas för fler funktioner. Fastighetsägaren är varse frågan och har visat intresse för fortsätt dialog med kommunen.

Fortsatt användning som biograf, eventuellt kombinerat med annan kulturutövning, ligger strategiskt helt rätt till i denna del av staden. Underhållsåtgärder liksom åtgärder för ökad tillgänglighet behöver utföras. Igensatta fönster kan tas upp och nya fönsteröppningar sannolikt adderas. Det kan finnas kulturmiljöbidrag att söka och få för denna typ av åtgärder.

Bildmontage med foton och skisser kopplade till Biograf Trappan.

6.4.5 Konstvandringar/stråk med offentlig konst

Offentlig konst spelar en viktig roll i att skapa en levande och engagerande stadsmiljö. Den bidrar till att forma vår uppfattning om offentliga rum och skapar möjligheter för reflektion och dialog. Genom konstverk som är tillgängliga för alla oavsett bakgrund kan man främja kulturell mångfald och öppenhet. Offentlig konst kan också stärka lokal identitet och skapa en känsla av samhörighet i samhället.

Många kommuner arbetar med offentlig konst som en del av kultur i stadsutvecklingen. I Kungälvs kommuns fall skulle mer offentlig konst kunna placeras ut längs själva kulturstråket eller så kan kulturstråket förlängas med en egen konstvandring eller rent av en mindre skulpturpark. Även belysning av konstverken kan vara en del av konstvandringen.

Offentliga konstverk vid Bäckparken, foto taget från Kungälvs kommuns hemsida.

I Kungälv finns det flera möjliga platser för konstvandringar för att förlänga kulturstråket. Några exempel följer nedan:

- Området i närheten av älven, med sin möjlighet till rekreation, kan vara aktuell för inslag av offentlig konst eller en mindre skulpturpark.
- Bäckparken innehåller redan tre offentliga konstverk som numera är upplysta. En konstvandring kan gå från Bäckparken längs bäcken ned mot älven, längs med Bäckgatan.
- Strandpromenaden längs den kommande Kexstaden.
- Strandparken har redan flera offentliga konstverk som kan utökas.
- Offentlig konst skulle även kunna placeras längs med stigen runt Bohus fästning under förutsättning att en sådan utveckling av Fästningsholmen är möjlig.

Förvaltningen har gjort en omvärldsbevakning av skulpturparker och konstvandringar i andra kommuner. Antalet offentliga konstverk på dessa platser kan variera från fem till ett hundratal. Om ett kulturstråk skulle förlängas och innehålla mer offentlig konst kan ett riktmärke vara åtminstone tio ytterligare konstverk. Möjlighet finns också att hyra in offentlig konst eller att ha pop up-konst för att variera innehållet längs ett kulturstråk eller en konstvandring.

6.4.6 Utomhusscener

Utomhusscener är en vanlig del av hur andra kommuner arbetar med kultur i stadsutvecklingen. Denna typ av scener kan användas till alltifrån konserter och teater till performancekonst. Scenerna kan vara tillgängliga för både externa kulturaktörer, kulturskolan och allmänkulturen. Utomhusscenerna kan också ha en roll i samband med kulturnätter och andra evenemang. I Kungälv kan en mindre utomhusscen vara intressanta att placera i närheten av älven, som en förlängning av kulturstråket.

6.4.7 Belysning

Kommunen skulle kunna arbeta med belysningen längs Västra gatan i samarbete med Kungälv energi som en del av ett kulturstråk. Förutom att förstärka belysningen kan kommunen byta ut den till mer enhetliga och klassiska armaturer som bättre smälter in i den kulturhistoriska miljön. En annan möjlighet är att arbeta mer med konstnärligt utsmyckande belysning, jämte rent funktionell gatubelysning. El- och energiprogrammet på Mimers hus gymnasium har anmält sitt intresse för att delta i detta.

Det är viktigt att konstnärlig belysning samspelar med den kulturhistoriska miljön i den gamla stadskärnan. Under hösten 2024 har en studie utförts, med förslag på utsmyckande belysning längs bland annat Västra gatan, Gamla torget, del av Komarken och i parker.

6.4.8 Utöka användningen av Rådhuset i begränsad omfattning

Förvaltningen har utrett framtida lämplig användning av Rådhuset. Byggnaden tas även upp i budgetdirektivet för 2026. Rådhuset ligger invid Gamla torget. Byggnaden och fastigheten (Rådhuset 11) ägs av kommunen. Byggnaden är byggnadsminnesförklarad (starkt formellt skydd av dess kulturhistoriska värden, beslut 1981), vilket gäller både exteriört och interiört. För närvarande rymmer Rådhuset viss mötesverksamhet samt vissa evenemang, till exempel vigslar.

Förvaltningens bedömning är att Rådhuset fortsatt bara kan få en begränsad användning. Det beror dels på byggnadsminnesförklaringen och dels på att lokalen inte kan göras tillgänglig för personer med nedsatt rörelseförmåga i tillräcklig grad. Viss utökning av nuvarande verksamhet kan dock vara möjlig:

- Rådhuset kan öppnas upp i samband med guidade turer eller liknande kulturhistoriska evenemang.
- Viss ytterligare mötesverksamhet är möjlig, om än i begränsad omfattning.
- De rum som finns på bottenvåningen kan få en praktisk användning i samband med evenemang utanför Rådhuset, till exempel under Kulturnatt.

För att mer än entrévåningen av Rådhuset ska kunna tas i anspråk för publik verksamhet krävs hiss för personer med nedsatt rörelseförmåga. Byggnadsminnesförklaringen av byggnaden ger att ett exteriört hisstorn kan vara mer framkomligt än en hiss inom nuvarande volym. Saken är outredd och kostnaden för hiss skulle bli stor sett till nyttan.

Trots att Rådhuset bara kan få en begränsad användning är det dock viktigt att det kan bli en hållpunkt i ett kulturstråk utifrån sina höga kulturhistoriska värden.

Till vänster foto på Rådhuset strax sydost om byggnaden. På höger sida syns interiören strax efter ingången. Ytorna på nedvåningen är begränsade och kan inte byggas om på grund av byggnadsminnesförklaringen. Trappan i bild leder upp till andra våningen där det hade varit relevant att bedriva verksamhet inom ramen för ett kulturstråk, men lokalen kan inte göras tillgänglig för personer med nedsatt rörelseförmåga i tillräcklig grad. Därför begränsas användningen av huset.

6.5 Ekonomisk konsekvensbedömning

Ett kulturstråk kostar i sig inte något att anlägga under förutsättning att man utgår från platser som redan finns. Vissa mindre kostnader kan tillkomma för att informera om kulturstråket genom material, filmer och information på Kungälvs kommuns hemsida. Förvaltningens bedömning är dock att kommunen bör rekrytera en platsutvecklare för Kungälvs innerstad med inriktning på den gamla stadskärnan för att utveckla ett kulturstråk vidare. En sådan tjänst kan också söka statliga bidrag och EU-bidrag som kan bidra till finansiering av tjänsten. Kostnader för en platsutvecklare bedöms vara cirka 800 Tkr, om enbart lön och arbetsgivaravgifter inkluderas.

Här nedanför finns kostnadsbedömningar för utveckling av kulturstråket. Dessa insatser är inte nödvändiga för att etablera kulturstråket som sådant, man kan bidra positivt till dess utveckling. För samtliga punkter tillkommer även årliga drifts- och underhållskostnader:

- Upplåta Uddmanska huset/Rosa huset åt kulturutövare: Lokalen bedöms inte behöva några lokalanpassningar eller underhållsåtgärder för att upplåtas till kulturutövare.
- Lekplats på Rosa husets gård: 1,5 Mkr.
- Barnens kulturstråk: 3,5 Mkr för offentlig konst och 800 Tkr för inslag av lek/skogslekplatser.
- Konstvandring: Tio ytterligare konstverk bedöms kosta 7 Mkr, inklusive kostnad för konstkonsult. Kostnaden är beroende av antal konstverk, typ av konstverk och vilka konstnärerna är. Till detta tillkommer även kostnader för etablering av konstverken, skötsel och eventuell belysning.
- Belysning längs med Västra gatan: En kostnadsbedömning för att skapa enhetlig belysning längs Västra gatan kan vid behov tas fram i samarbete med Kungälv Energi.
- Utomhusscen vid älven: 2 Mkr.

7 Digitalisering av kulturarv

Digitalisering av kulturarv har varit föremål för ett politiskt uppdrag tidigare och som ett resultat sattes en skylt med en QR-kod upp på Mareberget med länk till Kungälvs kommuns hemsida. På hemsidan fanns en beskrivning av kulturarvet, en filmad guidning och länkar till Länsstyrelsens hemsida med mer utförlig information. Inför förvaltningens verksamhetsplan 2025 har digitalisering av kulturarv lagts till det politiska uppdraget.

Förvaltningens utgångspunkt är att presentera ett praktiskt upplägg för hur en digitalisering av kulturarvet kan se ut. Målgruppen för digitalisering av kulturarv kan vara kommunens egna invånare samt besökare från Sverige och utlandet.

Frågan om vad som utgör ett kulturarv är en komplex. Kulturarv kan både sträcka sig långt tillbaka i tiden eller handla om mer moderna objekt, företeelser, idéer och perspektiv från 1900-talet. Till den kategorin hör Kexfabriken och ABC-fabriken. I denna utredning har förvaltningen utgått från Kungälvs kommuns gällande kulturminnesvårdsprogram från 1991. Det och en förstudie från 2017 till ett nytt kulturmiljöprogram utgör de senaste omfattande kartläggningarna över kulturhistoriskt värdefulla miljöer i kommunen och staden. När det gäller kulturminnesvårdsprogrammet så är delar daterat och inaktuellt, men i sina beskrivningar av historiska platser är programmet fortfarande relevant.

När det gäller det praktiska upplägget för digitalisering av kulturarvet föreslår förvaltningen följande lösning:

- En skylt per kulturhistoriskt värdefullt objekt eller företeelse, med både beskrivande text och en QR-kod. Kunskapen om QR-koder varierar mellan generationer och det är därför rimligt att även komplettera med en text.
- QR-koden leder till Kungälvs kommuns hemsida med fördjupad information (där texten från Kulturminnesvårdsprogrammet kan utgöra en grund). Detta kan även kompletteras med annat material, till exempel kortare filmade guidningar.
- Arbetet blir långsiktigt och sker under många år, i syfte att få med så många delar som möjligt av kulturarvet i Kungälvs kommun.

Kostnader för att digitalisera kulturarvet bedöms vara 100 Tkr årligen, vilket inkluderar lön och arbetsgivaravgift för utökning av en kultursamordnares tjänst. Till detta kommer kostnader för etablering och skötsel av skyltarna.

På kommande sidor finns en lista över lämpliga platser för skyltar/QR-koder i Kungälvs kommun utifrån kulturminnesvårdsprogrammet. Även Kexfabriken och ABC-fabriken har lagts till, två platser där det redan idag finns skyltar. Utöver dessa platser finns ett ytterligare ett antal miljöer värda att uppmärksamma. Dessa utgör inte sällan exempel på det moderna kulturarvet från senare hälften av 1900-talet. De ingår

inte i gällande kulturminnesvårdsprogram från 1991 men är tänkta att ingå i ett framtida nytt eventuellt kulturmiljöprogram.

Under varje kulturhistoriskt värdefull miljö som listas nedan finns en länk till Google Maps för placering av skylten samt en länk till mer information på Länsstyrelsens hemsida. Västra Gatan har redan en omfattande skyltning för enskilda hus och därför föreslås ingen ytterligare skyltning där. I vissa fall utgörs de inventerade kulturhistoriska värdena av en mycket specifik plats eller byggnad, medan det i andra fall handlar om relativt stora geografiska områden.

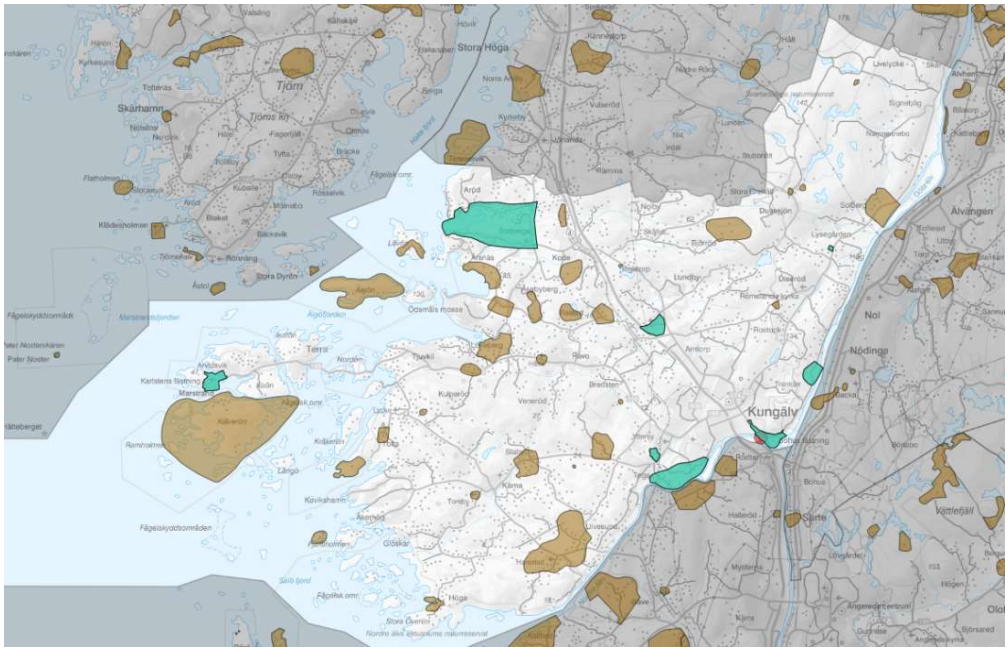

I kartan här ovanför syns kulturhistoriskt värdefulla miljöer enligt kulturminnesvårdsprogrammet från 1991. I listan på de kommande sidorna presenteras kulturmiljöerna utan inbördes ordning, men de turkosa områdena är sådana som kan vara lämpliga att börja med: Västra Porten/Stora smällen, Kungälv (Gamla torget inklusive kyrka och rådhus samt Fästningsholmen), Marieberg, Kastellegården, Marstrand, Solberga-Vallbyslätten, Kareby kyrkby samt Skomakaretorpet. Detta urval kan ändras vid behov, men är framtaget för att uppmärksamma särskilt kända kulturarv, med en geografisk och social spridning.

Västra Porten – Stora smällen Gravfält från medeltiden Placering vid entré till gravfältet Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Toreby, Hammar, Torp, Kyrkeby, Kroken, Nereby** Fornlämningsmiljöer och bymiljöer i odlingslandskap Placering vid Harestads kyrka Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen

Höga – Överön Fornlämningsmiljö med främst gravar och kustnära bebyggelse Vid parkering vid Överöns hållplats Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Staby** Bymiljö och fornlämningsmiljöer Placering vid Staby busshållplats Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Hegil – Halltorp Fornlämningsmiljöer med främst gravar Placering vid hållplatsen Jäger Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Ingetorps gravfält** Gravfält Placering vid parkeringsplats Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Tofta – Myggviken Fornlämningsmiljöer, främst från bronsåldern. Placering vid parkering till naturreservatet Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Vävra – Båröd** Bymiljö och fornlämningsmiljöer Placering vid hållplatsen Vävra korsväg Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Ytter Restad – Åseby Gravfält, storrösen och kolerakyrkogård Placering vid hållplatsen Ytter-Restad Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Årsnäs – Åseby** Fornlämningsmiljöer med främst gravar Placering vid hållplatsen Åseby mellangård Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Karl XII:s väg Vägsträckning med tradition samt miljö med kvarnlämningar Placering vid södra änden av Karl XII:s väg Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Olofhögen** Offerkast utmed äldre vägsträckning, samt gravar och kvarnlämningar. Placering längs närliggande bilväg Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Kexfabriken och glasbruket Fabriks- och industrimiljöer Befintlig skylt finns redan i rondellen. Länk till Google Maps	**ABC-fabriken** Fabriks- och industrimiljöer Befintlig skylt finns redan i Västra parken Länk till Google Maps

Skårby Fornlämningsmiljöer och bymiljö Placering vid hållplatsen Skårby mosse Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Guddehjälm** Gårdsmiljö Placering vid hembygdsgården Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Marieberg Fornborg och herrgårdsmiljö Placering vid befintlig skylt på parkeringen nedanför Mareberget Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Kareby kyrkby** Kyrkby med gårdsmiljöer, kyrka, löneboställe och skola. Placering vid Kareby kyrka Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Vena By- och fornlämningsmiljö Placering vid hållplats Vena Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Backer** Gårdsmiljö Placering vid infart till gården Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Kastellegården Stadskulturlager, skansanläggning, kyrkoruin och kolerakyrkogård Placering vid Klosterkullen och Ytterby gamla kyrkoruin Länk till Google Maps Klosterkullen Länk till Google Maps Ytterby Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Kungälv** Stadsmiljö med medeltida fästning, stadskulturlager och träbebyggelse Placering på Gamla torget vid Rådhuset samt på Fästningsholmen vid Bohus Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Torsby kyrka och prästgård Kyrkomiljö med prästgård Placering vid Torsby kyrka Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Brunskärr** Fiskläge Placering kan till exempel vara aktuell vid privat hamn Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Lilla Ryr Gårdsmiljö Placering vid infart till gården Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Tofta Herrgård** Herrgårdsmiljö Placering vid herrgården Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen

Marstrand Stadsmiljö med träbebyggelse, stadskulturlager, hamnkulturlager och befästningsanläggning Placering vid färjeläget på Marstrandsön Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Älgön** Skärgårdsbebyggelse och odlingslandskap, samt trankokerilämningar och andra fornlämningar Placering vid färjeläget Älgön Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Ödsmåls by Bymiljö Placering vid hållplats Ödsmåls by Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Björkekärr** Torpmiljö och skola Placering vid infart till området Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Grandalen Skogsarbetarebostäder Placering vid korsningen Bohusleden/Väg 634 Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Solberga – Vallbyslätten** Jordbruksbebyggelse i odlingslandskap samt fornlämningar Placering vid Solberga kyrka Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Skomakaretorpet Torpmiljö Placering i anslutning till ett av torpen längs vägen Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Solberg – Hede** Bygdecentrum och bymiljö i odlingslandskap Placering vid hållplats Hede Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Gullbringa Säterimiljö Placering vid hållplats Gullbringa Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Kvarndalen, Lyckan och Stora Rönning** Gårdsmiljöer i odlingslandskap Placering vid närliggande vägskäl Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen

Hällevad – Grandalen Torpmiljö Placering vid infart till området Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Hålta annex** Kyrkomiljö med prästänkesäte och skola Placering vid Hålta kyrka Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Skomakaretorpet Torpmiljö Placering i anslutning till ett av torpen längs vägen Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Solberg – Hede** Bygdecentrum och bymiljö i odlingslandskap Placering vid hållplats Hede Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Klåverön – Ärholmen Skärgårdsbebyggelse och odlingslandskap, samt trankokerilämningar och andra fornlämningar. Placering vid färjeläget Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	**Lövön** Skärgårdsbebyggelse och odlingslandskap, samt trankokerilämningar och andra fornlämningar. Placering vid färjeläget Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen
Sanner Gravfält och gårdsmiljöer Placering vid korsningen Bohusleden/Prästvägen Länk till Google Maps Länk till beskrivning hos Länsstyrelsen	

8 Specifikation av ytor

Här redovisas ytor för byggnader och markområden som tas upp i utredningen. Ytorna är ungefärliga och ska därmed läsas översiktligt. Flera ytor samnyttjas. Frågan om viss verksamhet kan inrymmas i annan byggnad beror inte bara på ytornas storlek, utan även på tekniska förutsättningar och på riktlinjer och regler, till exempel Boverkets regler för undervisningslokaler.

Mimers kulturhus/A-huset	**10 500 kvm**
Mimers teater	2 000 kvm
Stadsbiblioteket	2 600 kvm
Mimers konsthall	200 kvm
Kulturskolan	1 800 kvm
KultLab	90 kvm
Hörsal 1 och 2 m.m.	230 kvm
Mimers café	90 kvm
Övriga kontorsplatser	400 kvm
Tekniska utrymmen i källare	1 400 kvm
Övriga källarutrymmen (förråd, konstarkiv, övrigt arkiv m.m.)	290 kvm
Gemensamma utrymmen	1 400 kvm
Mimers hus gymnasium	**16 500 kvm**
B-, C-, D- och E-huset	13 400 kvm
H-huset	3 100 kvm, varav Trekungagymnasiet använder cirka 120 kvm
Trekungagymnasiet	**2 180 kvm**
Trio-G	**3 300 kvm**
Vuxenutbildningens nuvarande lokaler vid Trollhättevägen	**1 865 kvm**
Övriga lokaler	
Lilla gröna huset på Fästningsholmen	280 kvm, exklusive källare och vind
Uddmanska huset/Rosa huset	Entréplan 210 kvm, vind till vilken ingen hiss finns 142 kvm
Rådhuset	Entréplan 215 kvm Våning 2 till vilken ingen hiss finns 140 kvm Vind till vilken ingen hiss finns 70 kvm
Hembygdsgården på Fästningsholmen	Entréplan 120 kvm Våning 2 till vilken ingen hiss finns 120 kvm Vind till vilken ingen hiss finns 90 kvm

Övriga markområden	
Gärdet 1:3; väster	area i marknivå (fotavtryck) cirka 4100 kvm
Klocktornet 1 m.fl.	area i marknivå (fotavtryck) cirka 2350 kvm

Kommentarer till utförda mätningar av Mimers kulturhus/A-huset

- Om stadsbiblioteket flyttas behöver det nya stadsbiblioteket vissa gemensamma utrymmen som idag samutnyttjas med resten av kulturhuset. Ett nytt stadsbibliotek bör uppskattningsvis vara minst 3 000 kvm, inklusive kontorslokaler/arbetsplatser.

- Av stadsbibliotekets nuvarande lokaler kan cirka 1500 kvm inte rymma klassrum, eftersom möjlighet till tillräckligt dagsljusinsläpp saknas. Förlängning av bjälklag i två våningar, där den interiöra takhöjden idag är trippel, skulle ge ytterligare cirka 500 kvm användbart för klassrum. Utöver det kan vissa kontorslokaler och andra lokaler i anslutning till stadsbiblioteket byggas om till klassrum.

- I ytorna för Mimers teater ingår själva teatersalongen i tre våningar, foajén direkt utanför teatern, förråd, loger, orkesterdike, teknikrum med mera.

- Hela stadsbiblioteket är tillgängligt som skolbibliotek för eleverna på Mimers hus gymnasium. Ett rent skolbibliotek för enbart Mimers hus gymnasiums elever bedöms kräva cirka 150-200 kvm.

- I ytorna för kulturskolan ingår samtliga undervisningsrum samt danssal, dramastudio, rockstudio, slagverkssal, vissa omklädningsrum, vissa förråd samt ateljén i anslutning till stadsbiblioteket. Denna samutnyttjas av stadsbiblioteket. Rockstudion och danssalen används även av KultLab.

- I ytorna för stadsbibliotek och kulturskola ingår även kontorslokaler/arbetsplatser för de aktuella verksamheterna samt allmänkulturen.

- Hörsal 1 och 2 m.m. inkluderar även ett uthyrningsbart konferensrum.

- Övriga kontorsplatser används i dagsläget för kommunens flerspråksenhet och stödenhet.

- Gemensamma utrymmen är allmänna korridorer, trapphus, hissar, publika toaletter, entré/vindfång, vissa teknikrum m.m. Den typen av ytor tenderar att vara omfattande i en större byggnad med flera funktioner.

- Teknikrum i källaren rymmer bland annat installationer för ventilation, el, värme m.m.

- I delar av Mimers kulturhus är den interiöra takhöjden dubbel respektive trippel. I teaterfoajén och delar av stadsbiblioteket som båda har trippel takhöjd har bara den faktiska golvytan inkluderats. I konsthallen med dubbel takhöjd och teatersalongen med trippel takhöjd har avsaknaden av golvyta inkluderas i två respektive tre våningar. Dessa verksamheter fordrar hög interiör takhöjd och på detta vis blir bilden av ytbehovet mer rättvisande.

Övriga kommentarer

- För Gröna villan och Hembygdsgården på Fästningsholmen, Rådhuset och Uddmanska huset är samtliga ytor BTA (bruttoarea). Mätningarna av dessa byggnader är ungefärliga.

- Mätningen av H-huset utgår inte från definitionen av H-huset i de ursprungliga bygglovsritningarna från år 2003. Istället inkluderar mätningen av H-huset de delar som Mimers hus gymnasium använder, vilket är merparten av H-huset till cirka i nivå med C-husets fasad åt sydost. De delar av H-huset som används av Trekungagymnasiet räknas in i Trekungagymnasiets yta. I bygglovsritningarna benämns Trekungagymnasiet som I-huset.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-05-06

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning (Dnr KS2025/1052-1)

Sammanfattning

Kommunstyrelsens delegationsordning ses över regelbundet för att stämma överens med den nuvarande organisationen samt revideras där behov finns. Kommunstyrelsen har haft extrainsatta styrelsemöten för att tillsammans arbeta fram en rekryteringsprocess för en ökad delaktighet och transparens och genom övning arbetat fram förslag till kompetensprofil av den kommande ordinarie kommundirektören, vilket har skett utifrån processen för en ökad trygg och rättvis arbetsmiljö.

Med anledning av detta föreslås delegationsordningen uppdateras och ytterligare en förändring föreslås där förvaltningen noterat två punkter som inte är kompatibla enligt följande:

1. För personaladministrativa ärenden föreslås ett förtydligande gällande kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion gällande villkor och vem som är ansvarig – kommunstyrelsen. Därför föreslås följande text läggas in i delegationsordningen:
   - *Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion.*

2. Gällande kollektivavtal har det uppdagats att den förhandlingsansvariga för kommunen inte har möjlighet att säga upp kollektivavtal, utan endast ingå kollektivavtal i enlighet med punkt A1. Till punkten föreslås att lägga till att den förhandlingsansvariga även ska ha möjlighet att säga upp avtal, därför föreslås punkten ändras till: *Ingå och säga upp kollektivavtal.*

3. Förvaltningen har även uppmärksammat att punkten D4 och D24 inte är kompatibla, då det blir otydligt vad som gäller för beslut avseende ändring av tomträttsavtal.

   - D4: Upphävande av tomträtt vid försäljning (friköp) av tomträtten eller beslut att ändra tomträttsavtalet, efter överenskommelse med tomträttshavaren, på sätt som inte innebär en förlängning av avtalsperioden – Delegat: Enhetschef planering, mark och exploatering

   - D24 Beslut om att ingå och ändra avtal om tomträtt avseende fastighet vars värde bedöms vara
     - upp till och med 100 prisbasbelopp – Delegat: Enhetschef planering, mark och exploatering
     - 101–250 prisbasbelopp – Delegat: Utskottet för samhälle och utveckling

   Med anledning av det föreslås punkten D4 tas bort.

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Förslag på ny delegationsordning antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Juridisk bedömning

Förslaget till beslut är förenligt med gällande lagstiftning.

I delegationsordningen anges förutsättningar för nämndens delegeringsrätt, vad nämnden kan delegera samt delegeringsförbud mm.

Förvaltningens bedömning

Den nuvarande delegationsordningen beslutades vid kommunstyrelsens sammanträde den 19 februari 2025. Efter det har tre förändringar noterats som föreslås ändras vilka anges nedan:

1. För personaladministrativa ärenden föreslås ett förtydligande gällande kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion gällande villkor och vem som är ansvarig – kommunstyrelsen. Därför föreslås följande text läggas in i delegationsordningen:
   - *Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion.*

2. Gällande kollektivavtal har det uppdagats att den förhandlingsansvariga för kommunen inte har möjlighet att säga upp kollektivavtal, utan endast ingå kollektivavtal i enlighet med punkt A1. Till punkten föreslås att lägga till att den förhandlingsansvariga även ska ha möjlighet att säga upp avtal, därför föreslås punkten ändras till: *Ingå och säga upp kollektivavtal.*

3. Förvaltningen har även uppmärksammat att punkten D4 och D24 inte är kompatibla, då det blir otydligt vad som gäller för beslut avseende ändring av tomträttsavtal.

   - D4: Upphävande av tomträtt vid försäljning (friköp) av tomträtten eller beslut att ändra tomträttsavtalet, efter överenskommelse med tomträttshavaren, på sätt som inte innebär en förlängning av avtalsperioden – Delegat: Enhetschef planering, mark och exploatering

   - D24 Beslut om att ingå och ändra avtal om tomträtt avseende fastighet vars värde bedöms vara
     - upp till och med 100 prisbasbelopp – Delegat: Enhetschef planering, mark och exploatering
     - 101–250 prisbasbelopp – Delegat: Utskottet för samhälle och utveckling

   Med anledning av det föreslås punkten D4 tas bort.

Förvaltningen ser inga hinder till att förändringarna genomförs, då de innebär en tydlighet kring ansvarsfördelningen, dels vad gäller att det är kommunstyrelsen som ansvarar för Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion, det blir en tydlighet över vad som gäller beslut om tomträttsavtal vilket det inte är idag.

För ändringen som innebär att ingå och säga upp kollektivavtal läggs inom den förhandlingsansvarigas befogenheter är förenligt med gällande regler och lagstiftning och tillåtet under förutsättning att kommunstyrelsen beslutar om delegation, förvaltningen anser att det är bra att den förhandlingsansvariga även tillåts att besluta om att säga upp eventuella avtal.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Revideringen av kommunstyrelsens delegeringsordning har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål *Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen*.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har viss koppling till mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen där delmålen nedan särskilt kan nämnas.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

I första hand har kommunstyrelsens delegationsordning koppling till reglementet.
Delegering inom en nämnd förutsätter alltid beslut i två led. Först måste fullmäktige i ett reglemente eller i ett särskilt beslut ha uppdragit till nämnden att hantera ett visst verksamhetsområde eller besluta i vissa ärenden eller ärendegrupper. Därefter kan nämnden om den vill besluta om delegering av denna beslutanderätt.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Föreslagna ändringar bedöms inte ha någon större påverkan ur medborgar- och brukarperspektivet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

De förändringar som föreslås bedöms tydliggöra berörda befogenheter.

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inte några ekonomiska kostnader.

Förslag till kommunstyrelsen

1. Förslag på ny delegationsordning antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Linda Nygren
tf. kommundirektör

Tanja Tajic
stabschef utveckling och innovation

Expedieras till:

För kännedom till:

Kommunstyrelsens delegationsordning

Delegationsordning

Grönt läggs till
Rött tas bort

Diarie-/dokumentnummer: KS2025/1052
Beslut:
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut 2025-02-19 Kommunstyrelsen § 44/2025
Dokumentansvarig: Kommunsekreterare
Senast uppdaterad av: Oskar Engdahl

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

Delegering av beslutanderätt inom nämnd 3
1. Vad innebär delegering? 3
2. Förutsättningar för nämndens delegeringsrätt 3
3. Vad man kan delegera. 3
a. Nämndens delegeringsrätt – delegeringsförbud (6 kap 38 § KL) 3
b. Delegering och ren verkställighet 4
c. Delegering av rätt att överklaga 4
d. Beslut utan delegeringsuppdrag 4
4. Vem kan man delegera till? (6 kap 73 § KL) 4
5. Ansvar/Innebörd 5
6. Återkallelse och omprövning 5
7. Delegering av beslutsrätten i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas. (6 kap 39 § KL) 5
8. Anmälan av delegeringsbeslut (6 kap 40 § KL) 6
9. Exempel på ren verkställighet är: 6
Allmänna bestämmelser för kommunens delegationsordning 7
Kommunstyrelsens delegationsordning 10
PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN 10
Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion. 10
EKONOMIADMINISTRATIVA ÄRENDEN/EKONOMISK FÖRVALTNING 14
ALLMÄNNA ÄRENDEN OCH RÄTTSFRÅGOR 21
SAMHÄLLSBYGGNAD 25
SOCIALTJÄNST 38
UTBILDNING 40
Grundskola och anpassad grundskola 41
Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola 42
Vuxenutbildning 44
ÖVRIGA ÄRENDEN 45

KUNGÄLVS KOMMUN

Delegering av beslutanderätt inom nämnd

(6 kap 37 – 40 §§ kommunallagen)

1. Vad innebär delegering?

Delegering enligt kommunallagen (KL) innebär att beslutanderätten, i ett visst ärende eller i en ärendegrupp, flyttas över till någon annan (= delegaten).

Delegaten träder helt in i nämndens ställe. Ett beslut av delegaten ses som ett nämndens beslut och kan överklagas genom laglighetsprövning.

Nämnden kan inte ändra delegatens beslut men kan återkalla delegeringsuppdraget. Nämnden kan också genom eget handlande föregripa ett beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över ärendet och fatta beslut.

Nämnden har redovisningsansvaret men delegaten har det juridiska ansvaret (t ex tjänstefel, skadestånd).

2. Förutsättningar för nämndens delegeringsrätt

Delegering inom en nämnd förutsätter alltid beslut i två led. Först måste fullmäktige i ett reglemente eller i ett särskilt beslut ha uppdragit till nämnden att hantera ett visst verksamhetsområde eller besluta i vissa ärenden eller ärendegrupper. Därefter kan nämnden om den vill besluta om delegering av denna beslutanderätt. Nämnden lämnar delegeringsuppdrag genom särskilt beslut eller genom att fatta beslut om en delegationsordning där beslutanderätten i olika ärenden överförs till delegater.

Nämnden beslutar själv i vilka ärenden eller ärendegrupper beslutanderätten skall delegeras. Räckvidden för en nämnds delegeringsbefogenhet framgår av 6 kap 38 § KL (se nedan) som anger vilka ärendetyper som inte får delegeras

3. Vad man kan delegera.

a. Nämndens delegeringsrätt – delegeringsförbud (6 kap 38 § KL)

Nämnden får inte delegera beslutanderätten i följande slag av ärenden:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet, dvs. nämndens övergripande ansvar för verksamheten,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige,
3. yttranden med anledning av att fullmäktiges beslut överklagats,
4. yttranden med anledning av att nämndens egna beslut överklagats,
5. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
6. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter bl.a. inom socialområdet

KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattningsvis kan man säga att **ärenden som är av *principiell beskaffenhet* eller som annars är av *större vikt* är förbehållna nämnden.** Oftast handlar det om ärenden som får stora konsekvenser för kommunen och ofta där politiska bedömningar är avgörande. Någon klar gräns för vad som är delegerbart eller inte delegerbart finns inte. Man får se på hur ofta ärendena förekommer, kommunens storlek, budgetomslutning, förvaltningens/verksamhetens storlek och organisation.

Förutom de generella undantagen från delegering ovan innehåller en del specialförfattningar, t.ex. socialtjänstlagen, också uttryckliga delegeringsförbud.

b. Delegering och ren verkställighet

Man skiljer mellan *beslut i kommunallagens mening och ren verkställighet. I delegationsordningen skall m.a.o. endast upptas beslut i kommunallagens mening.*

Gränsen mellan beslut som kräver delegering och ren verkställighet går inte att dra med exakthet.

Beslut i kommunallagens mening kännetecknas bl.a. av att det finns *utrymme för alternativa lösningar* och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar. Normalt kan denna typ av beslut *överklagas* genom laglighetsprövning eller genom förvaltningsbesvär. Men man kan inte endast gå på överklagbarheten för att särskilja ren verkställighet från beslut i kommunallagens mening eftersom t.ex. yttranden normalt inte kan överklagas men ofta innehåller självständiga bedömningar och fodrar delegering för att kunna föras över från nämnd till annan.

Vid *ren verkställighet* saknas utrymme för självständiga bedömningar och beslutsalternativ. Det rör sig här om ”mekanisk verkställighet”, t.ex. avgiftsdebitering enligt en fastställd taxa eller tilldelning av daghemsplats efter en klar turordning. Beslut av rent förberedande eller verkställande art kan inte överklagas (jmf 13 kap. 2 §) Även om den enskilde inte kan överklaga beslutet genom laglighetsprövning – eller förvaltningsbesvär - finns andra vägar för den enskilde att angripa ett beslut den enskilde upplever som felaktigt, nämligen genom rättslig prövning vid allmän domstol, anhållan om en JO-granskning eller påkallande av de kommunala revisorernas uppmärksamhet.

c. Delegering av rätt att överklaga

Beslut att *överklaga dom* av allmän förvaltningsdomstol går att delegera, liksom beslut att begära *inhibition*. En förutsättning är att det överklagade beslutet i sig är delegerbart. Ett bemyndigande skall vara försett med förbehållet, att vad gäller ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda får delegeringen inte omfatta ärenden av principiell betydelse eller annars av större vikt.

d. Beslut utan delegeringsuppdrag

Om en anställd fattar ett beslut utan stöd av ett delegeringsuppdrag kan ett sådant beslut inte överklagas genom laglighetsprövning eftersom beslutet inte kan sägas existera i kommunallagens mening. Kommunen kan dock bli civilrättsligt bunden av beslutet om mottagaren är i god tro och det rör civilrättsliga förhållanden. Mottagaren kan i sådant fall även driva ärendet via allmän domstol.

4. Vem kan man delegera till? (6 kap 73 § KL)

En nämnd kan lämna delegeringsuppdrag till

- ett utskott bestående av ledamöter eller ersättare i nämnden
- en ledamot eller ersättare i nämnden
- en anställd hos kommunen

KUNGÄLVS KOMMUN

- presidiet

Det är inte tillåtet att lämna delegeringsuppdrag till

- flera anställda i grupp
- till anställd tillsammans med ledamot eller ersättare, s.k. blandad delegering
- anställd i kommunalt företag

Det bör också vara klart, genom delegationsordning eller på annat sätt, vem som går in i en delegats ställe vid delegatens frånvaro.

5. Ansvar/Innebörd

Delegaten träder helt i nämndens ställe. Beslut som fattas med stöd av ett delegeringsuppdrag är dock juridiskt sett ett nämndens beslut. Det betyder att delegatens beslut kan överklagas precis som nämndens. *Revisionsansvaret* ligger hos nämnden. Delegaten har dock *det juridiska ansvaret* (tjänstefel, skadestånd m.m.). Oavsett om delegering har skett så har alltså nämnden kvar det övergripande ansvaret.

6. Återkallelse och omprövning

Nämnd kan när som helst återkalla eller ändra ett delegeringsuppdrag. Detta kan göras generellt eller i ett visst ärende.

Nämnd kan i princip inte ändra eller återta ett beslut som delegaten fattat. Nämnden har m.a.o. ingen omprövningsmöjlighet.

Nämnd kan när som helst ta över ett delegeringsuppdrag och föregripa delegatens beslut och själv fatta beslut i ärendet. Detta kan vara aktuellt om nämnden anser att ärendet är av principiell vikt (prop. 1990/91:117 s. 203).

Möjligheten att ändra på ett beslut beror på ärendets beskaffenhet. I förvaltningsärenden kan gynnande positiva beslut endast ändras negativt under vissa förhållanden. Möjligheterna att ändra ett beslut inom det kommunala frivilliga området är större och störst i fråga om rent interna angelägenheter. Om beslutet rör civilrättsliga förhållanden krävs normalt avtalspartens medgivande.

7. Delegering av beslutsrätten i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas. (6 kap 39 § KL)

En nämnd får enligt kommunallagen uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot i nämnden att besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Det rör sig alltså här om ärenden som oundgängligen måste avgöras. Vilka beslut som kan delegeras och om det finns några begränsningar framgår inte av lagtexten. Ärenden som avgjorts med stöd av denna bestämmelse skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Denna typ beslut anses som ett

KUNGÄLVS KOMMUN

beslut av nämnden.

8. Anmälan av delegeringsbeslut (6 kap 40 § KL)

Beslut som fattats med stöd av delegering skall anmälas till nämnden. Nämnden bestämmer själv hur och när detta skall ske. (se vidare under ”Allmänna bestämmelser” punkterna 7–11)

Observera att nämnden inte ska godkänna delegationsbesluten. Delegatens beslut gäller såvida det inte blir ändrat vid ett överklagande. Anmälan till nämnden syftar istället på att fastställa tidpunkten då besvärstiden börjar löpa när det gäller överklagande enligt kommunallagen (s.k. **laglighetsprövning**). Tidpunkten räknas då tre veckor från den dag som det på kommunens anslagstavla anslagits att protokollet justerats.

Vid **förvaltningsbesvär** är också besvärstiden tre veckor, men då räknas besvärstiden från den dag, då den som beslutet rör, fått ta del av beslutet.

Genom anmälan tillgodoses även nämndens informations- och kontrollbehov av beslut som fattats med stöd av delegering.

9. Exempel på ren verkställighet är:

a) Anskaffning av varor, inventarier, tjänster och entreprenader upp till ½ prisbasbelopp
b) Arbetsmiljöfrågor av löpande karaktär.
c) Avrop på ramavtal.
d) Beslut om tidsbegränsad vikariatsanställning upp till 6 månader.
e) Bidragsgivning enligt fastställda normer.
f) Debitering och uttagande av avgift enligt taxa och fullföljande av krav.
g) Försäljning av lös egendom upp till ½ prisbasbelopp.
h) Förändringar av fritidsgårdar och anläggningars öppethållande handling).
i) Godkännande av uppsägning på egen begäran.
j) Fullfölja krav till tingsrätt och kronofogdemyndighet.
k) Interna lokalupplåtelser.
l) Ledigkungörande av tjänst.
m) Lönesättning då av kommunen utfärdade riktlinjer finns.
n) Planering och godkännande av semester samt beviljande av annan ledighet upp till 6 månader.
o) Representation och uppvaktning (löpande, vardaglig under 0,06 prisbasbelopp).
p) Söka och bevaka statsbidrag.
q) Upplåtelse av fritidsgårdar, anläggningar och lokaler vid enstaka tillfällen.
r) Utfärdande av anställningsavtal och intyg.
s) Utseende av firmatecknare för kommunen i fråga om postgiro, bank samt postförsändelser av alla slag (= KS ordförande).
t) Utbildning, studiebesök, konferensbesök och övriga tjänsteresor med upp till 0,08 prisbasbelopp.

samt andra frågor av liknande art och omfattning som ovan.

Om belopps- och tidsgränser

Om beslut omfattar större belopp eller längre tidsperioder än vad som anges i denna delegationsordning ankommer det på kommunstyrelsen att besluta.

KUNGÄLVS KOMMUN

Med *prisbasbelopp* avses aktuellt prisbasbelopp enligt lag (SFS 1962:381) om allmän försäkring.

Allmänna bestämmelser för kommunens delegationsordning

Genom antagande av denna delegationsordning fastställs att inom ovanstående nämnds ansvarsområden skall gälla nedanstående regler.

1. **Vid förfall för kommunstyrelsens ordförande**
   Vid förfall för kommunstyrelsens ordförande inträder förste vice ordföranden och vid förfall för både ordföranden och förste vice ordföranden inträder andre vice ordföranden, om ej annat anges.

2. **Vid förfall för övriga delegater**
   Vid förfall för övriga delegater inträder vikarie/ställföreträdare som delegat om ej annat anges. Av delegationsordningen eller av annan förteckning skall klart framgå vem som träder in i viss delegats ställe vid delegatens frånvaro. Lämpligen förvaras beslut om förteckning över olika delegaters ersättare i en *särskild pärm* tillsammans med delegationsordningen. *Om ordinarie delegat (inklusive vikarie och ställföreträdare) har förfall och beslut inte bör dröja skall ärendet avgöras av delegatens chef, om inget annat anges under respektive punkt.*

3. **Ordförandens beslut i brådskande ärenden**
   Med stöd av 6 kap. 39 § kommunallagen uppdras åt kommunstyrelsens ordförande, eller vid förfall för ordföranden, till vice ordföranden, att besluta på kommunstyrelsens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

4. **Ärenden av principiell betydelse m.m.**
   Delegaten skall överlämna ärendet till kommunstyrelsen om ärendet är av *principiell betydelse* eller ***om andra skäl*** motiverar att ärendet skall förbehållas kommunstyrelsen.

5. **Överklagande av beslut och domar, inhibitionsansökan och yttranden**
   Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att:

5.1 Besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut

5.2 Besluta att avge yttrande till högre instans med anledning av överklagande av delegeringsbeslut samt besluta att ansöka om inhibition.

6. **Anmälan av delegeringsbeslut**
   Samtliga beslut som fattats med stöd av delegering– skall anmälas till kommunstyrelsen på sätt som anges nedan under punkterna

7. **Registrering av delegeringsbeslut**

1. Delegater noterar sitt beslut på den blankett eller handling som utgör underlag för beslutet. Saknas handling *skall en handling upprättas* där beslutet noteras.
2. Av noteringen skall framgå
   - Ärendet (vad som beslutats)

KUNGÄLVS KOMMUN

- Beslutsfattare
- Beslutsdatum
- Hänvisning till punkt i delegationsordningen

8. Rapportering

Delegat skall löpande rapportera in de beslut som fattats med stöd av delegering till ärendehanteringssystemet och anmäla dessa till nästkommande sammanträde i kommunstyrelsen. Rapportering skall avse de beslut som inte redan anmälts till kommunstyrelsen.

9. Registrering i kommunstyrelsens protokoll

Vid kommunstyrelsens sammanträde redovisas besluten genom att förteckning över besluten finns tillgängliga vid sammanträdet. Anmälan av beslut antecknas under särskild paragraf i kommunstyrelsens protokoll. I paragrafen anges ärendet, diarienummer samt beslutsfattare.

10. Beslut endast inom ramen för detaljbudget

Delegerad beslutanderätt får utnyttjas endast inom ramen för respektive enhets detaljbudget eller inom ramen för kostnadskalkyl för visst projekt.

KUNGÄLVS KOMMUN

Förkortningar

Författningar

AL	= Anläggningslagen (1973:1149)
AvtL	= Avtalslagen (1915:218)
FBL	= Fastighetsbildningslagen (1970:988)
DL	= Diskrimineringslag (2008:567)
EU:s DSF	= EU:s dataskyddsförordning (GDPR)
FvL	= Förvaltningslag (2017:900)
FTL	= Fastighetstaxeringslag (1979:1152)
FVV	= Förordning om vattenverksamhet (1998:1388)
Gyf	= Gymnasieförordningen (2010:2039)
HSL	= Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)
JaktF.	= Jaktförordningen (1987:905)
JaktL.	= Jaktlagen (1987:259)
JB	= Jordabalken (1970:994)
KL	= Kommunallag (2017:725)
LL	= Ledningsrättslagen (1973:1144)
LMA	= Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
LOU	= Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
LSO	= Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
LSV	= Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (1998:812)
MB	= Miljöbalken (1998:808)
OSL	= Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
PBL	= Plan- och bygglagen (2010:900)
	= Lag om ändring av plan och bygglagen (2014:900)
SFL	= Lag om förvaltning av samfälligheter (1973:1150)
SkL	= Skadeståndslag (1972:207)
SL	= Skollagen (2010:800)
SoL	= Socialtjänstlag (2001:453)
Sf	= Skolförordningen (2011:185)
SVL	= Skogsvårdslagen (1979:429)
TF	= Tryckfrihetsförordning (1949:105)
Trf	= Trafikförordning (1998:1276)
VL	= Väglagen (1971:948)
ÄULL	= Lag om äganderättsutredningar och legalisering (1971:1037)

Övrigt

KS	= Kommunstyrelsen
SMN	= Sociala myndighetsnämnden
TGP	= Enhet Trafik Gata Park

Kommunstyrelsens delegationsordning

PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN
Kommundirektör får ej fatta personalbeslut avseende sig själv.
Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion.
Kommunstyrelsens ordförande beslutar i samtliga övriga personalärenden rörande kommundirektör (Gäller ej beslut om anställning och beslut om att anta instruktion till Kommundirektör)

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 1	Ingå och säga upp kollektivavtal		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 2	Ingå kollektivavtal enligt AB § 13 mom.7 beträffande begränsningsperiod, nattvila, veckovila och måltidsuppehåll		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 3	Samordna löneöversynen samt genomföra förhandling om principer och ramar		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 4	Beslut om tillsättning av tjänst		Närmast överordnad chef	Innan chefstillsättningar krävs samråd med HR-chef samt facklig samverkan.
A 5	Besluta om tidsbegränsat ledarskap		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-chef
A 6	Permanent omplacering inom ramen för anställningsavtalet om enighet uppnåtts mellan chefer		Närmast överordnad chef	Efter samråd med HR-chef och samverkan med facklig organisation
A 7	Permanent omplacering inom ramen för anställningsavtalet om oenighet finns mellan chefer		HR-chef	Efter samverkan med facklig organisation

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 8	Permanent omplacering *utanför ramen* för anställningsavtalet om *enighet* uppnåtts mellan chefer		Närmast överordnad chef HR-chef	Efter samråd med HR-chef och samverkan med facklig organisation
A 9	Permanent omplacering *utanför ramen* för anställningsavtalet om *oenighet* finns mellan chefer		HR-chef	Efter samverkan med facklig organisation
A 10	Vid nyanställning Chefslöner och löner fr.o.m. arbetsvärderingsbox 400 samt s.k. "lönestegar"		HR-chef	Vid all lönesättning förutsätts att gällande riktlinjer angående lönesättning följs.
A 11	Beslut om av eller nedskrivningar av lönefordringar 1. Sektorchef/ stabschef 2. övriga		1. Kommundirektör 2. Sektorchef/ stabschef	I samråd med HR-chef
A 12	Icke lagstadgade ledigheter, *över 6 månader*		HR-chef	
A 13	Beslut om utbildning, studiebesök, konferensbesök och övriga tjänsteresor. a) Under 0,4 prisbasbelopp b) Över 0,4 prisbasbelopp c) För Kommundirektör, över 0,08 prisbasbelopp		a) Närmsta överordnad chef b) Kommundirektör c) Kommunstyrelsens ordförande	Upp till 0,08 prisbasbelopp är ren verkställighet.
A 14	Högre uttag av övertid och mertid än 200 timmar per kalenderår		HR-chef	I samråd med stabschef Utveckling och innovation
A 15	Nya/ändrade befattningsbenämningar		HR-chef	I samråd med stabschef

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 16	Beslut om särskilda anställningsvillkor/-förmåner ex. bilförmån		HR-chef	
A 17	Kvarstående i tjänst efter uppnådd LAS-ålder		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-chef
A 18	Beslut om uppsägning från arbetsgivarens sida 1. av sektorchef 2. av övrig anställd		1. Kommundirektör 2. Sektorchef/stabschef	I samråd med HR-chef
A 19	Individuella pensionslösningar		HR-chef	I samråd med stabschef Utveckling och innovation
A 20	Beslut om avsked		HR-chef	
A 21	Avgångsvederlag 3. Till och med åtta månader 4. Över åtta månader		1. Sektorchef 2. Kommundirektör I samråd med KS presidium	I samråd med HR-chef
A 22	Beslut om disciplinfrågor För sektorchef/stabschef		Sektorchef/stabschef/HR-chef Kommundirektör	I samråd med HR-chef För sektorchef/stabschef i samråd med kommundirektör
A 23	Avstängning enligt AB (Allmänna bestämmelser)		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-specialist
A 24	Beslut om prövning av bisysslor		Sektor-/stabschef	I samråd med kommunjurist eller annan juridiskt kompetent tjänsteperson
A 25	Förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser, resor m.m. vid en totalkostnad mellan 0,08 och 0,15 prisbasbelopp per person och tillfälle			Om kostnaderna understiger 0,08 pbb är beslutet ren verkställighet

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	a. för ordföranden b. för övriga förtroendevalda i kommunstyrelsen		a. Vice ordförande b. Ordförande	
A 26	Kommunstyrelsens representation mellan 0,06 och 0,1 prisbasbelopp		Ordföranden	Om kostnaderna understiger 0,06 pbb är beslutet ren verkställighet
A 27	Beslut att utse verksamhetschef för den medicinska och psykologiska elevhälsan	HSL 28-29 §§	Utskottet för bildning och lärande	

KUNGÄLVS KOMMUN

EKONOMIADMINISTRATIVA ÄRENDEN/EKONOMISK FÖRVALTNING

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 1	Nyupplåning		Kommundirektör Ersättare: Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt i budget angivna riktlinjer och villkor.
B 2	Tillfällig upplåning och omplacering av tidigare upptagna lån		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt Finanspolicy och i samråd med kommundirektör. Ersättare: Redovisningsansvarig
B 3	Avskrivning av fordran mot utomstående ½ - 3 prisbasbelopp		Resp sektorchef/stabschef	Enligt KS riktlinjer för kravverksamheten
B 4	Placering av donationsmedel		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 5	Placering av likvida medel		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt Finanspolicy Ersättare: Redovisningsansvarig
B 6	Skadestånds- och ersättningsärenden 1. ½ - 3 prisbasbelopp 2. 3 - 10 prisbasbelopp	3 kap SkL	1.Enhetschef 2.Sektorchef 1–2 Kommundirektör	Kommundirektör i ärenden som ej ingår i sektorernas ansvarsområden.
B 7	Rätten att ingå förlikningsavtal 1. ½ - 3 prisbasbelopp 2. 3 – 10 prisbasbelopp		1. resp sektorchef/stabschef 2. Kommundirektör	
B 8	Köp/Försäljning/avyttring av lös egendom ½ - 3 prisbasbelopp		resp sektorchef/stabschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 9	Betalningsanstånd med fordringar upp till 1 år		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt kommunstyrelsens riktlinjer för kravverksamhet
B 10	Permutationer eller annan förändring av fonder (ansökan om)		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 11	Utse beslutsattestanter och ersättare för dessa		Sektorchef/stabschef	
B 12	Pröva och godkänna borgensförbindelse där KF eller KS beslutat att kommunen skall ha säkerhet för sitt åtagande		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 13	Beslut om medverkan i projekt med extern offentlig finansiär som inte sträcker sig över ett budgetår eller berör flera sektorer/stabsenheter a) Projekt som sträcker sig mellan över sex månader, upp till ett år b) Projekt sig upp till 6 månader		a) kommundirektör b) Respektive sektorchef/stabschef	Enligt Riktlinjer för externt finansierade driftsprojekt inklusive EU-projekt.
B 14	Tillämpning i särskilda fall av taxa, allmänna bestämmelser (t.ex. avvikelse från norm)		resp sektorchef/stabschef	
B 15	Föreningsbidrag och IOP: a) Föreningsbidrag		a) Enhetschef sektor	I enlighet med riktlinjer KS2023/1118 och KS2023/1896 a) Maximalt 0.6

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	b) Övriga föreningsbidrag inom socialtjänstens verksamhet c) Beslut om bidrag till och avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP)		Samhällsbyggnad samt Bildning och lärande b) Utskottet för bildning och lärande c) Utskottet för bildning och lärande	prisbasbelopp b) Över 0.6 prisbasbelopp
B 16	Fördelning och utdelning av bidrag till studieförbund		Utskottet för bildning och lärande	
B 17	Beviljande av sponsringsbidrag a) upp till ett prisbasbelopp b) över ett prisbasbelopp		a) kommundirektör b) Utskottet för bildning och lärande	
B 18	Beviljande av värdskapsbidrag a) upp till ett prisbasbelopp b) över ett prisbasbelopp		a) kommundirektör b) Utskottet för bildning och lärande	
B 20	Utdelning från donationsfonder exklusive fonder avseende socialt ändamål		Utskottet för bildning och lärande	
B 21	Utdelning av kommunala stipendier och kulturpris		Utskottet för bildning och lärande	
B 22	Bidrag till olika kulturarrangemang		Utskottet för bildning och lärande	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 23	Kulturbidrag i form verksamhetsstöd		Utskottet för bildning och lärande	Enligt fastställda riktlinjer för verksamhetsstöd
B 24	Bidrag till annan fritidsfrämjande verksamhet		Kulturskolan. Verksamhetschef. Kultur/Kulturchef. Verksamhetschef Lokaler och anläggningar.	Enligt fastställda regler och villkor om bidragsgivning till kommunens ungdomsorganisationer samt inom fastställd beloppsram.
B 25	Träffa sådana avtal inom kommunstyrelsens verksamhetsområden som ej omfattas av delegationsordningen i övrigt		Kommundirektör	Under förutsättning att rätten att träffa avtalet ej: 1. Strider mot 5 kap. 1 § eller 7 kap 7 § 7 kap. 23 §. 2. Följer särskilt av befattningsbeskrivning, beslut eller liknande. 3. Överstiger 150 prisbasbelopp
B 26	Underteckna förtydligande av direkttilldelade uppdrag till Renova AB	Enligt aktieägaravtalet mellan ägarna av Renova AB	Sektorchef Samhällsbyggnad	
B 27	Upphandling av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för tilldelad driftbudget. Driftbudget avser den budget enheten blir tilldelad för utförande av sitt grunduppdrag. I samband med att besluta om tilldelning, ändra, förlänga och säga upp 1. Ramavtal		 1. Stabschef Projekt, upphandling och inköp	Se ”Allmänna bestämmelse för kommunstyrelsens delegationsordning” punkt 12. Gäller ej objekt som omfattas av B28. 1. Maximalt 5 år

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	2. Avtal inom området för		2:	2:
	A. Staben		A. a)Kommundirektör b)Ekonomichef (Stabschef ekonomi) c)Stabschef Projekt, upphandling och inköp d)Stabschef Säkerhet e)Stabschef Utveckling och innovation	A. a)Maximalt 200 prisbasbelopp b)Maximalt 150 prisbasbelopp c)Maximalt 100 prisbasbelopp d)Maximalt 30 prisbasbelopp e)Maximalt 30 prisbasbelopp b) Ersättare Stabschef Projekt, upphandling och inköp c) Ersättare ekonomichef (Stabschef ekonomi): d) Ersättare Stabschef Utveckling och innovation e) Ersättare Stabschef Säkerhet
	B. Sektor Trygghet och Stöd		B. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	B. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 20 prisbasbelopp Maximalt 3 prisbasbelopp
	C. Sektor Samhällsbyggnad		C. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	C. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 100 prisbasbelopp Maximalt 25 prisbasbelopp
	D. Sektor Bildning och lärande		D. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	D. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 25 prisbasbelopp

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	E. Övriga områden samt kommunövergripande upphandling och inköp		E. Stabschef Projekt, upphandling och inköp	Maximalt 3 prisbasbelopp E. Maximalt 150 prisbasbelopp Ersättare ekonomichef (Stabschef ekonomi)
B 28	1. Upphandling och inköp av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för investeringsprogrammet avseende Portfölj tillväxt och Portfölj social hållbarhet. I samband därmed besluta om tilldelning samt ingå, ändra, förlänga och säga upp avtal.		a) Ekonomichef (Stabschef ekonomi) b) Stabschef Projekt, upphandling och inköp c) Sektorchef d) Verksamhetschef e) Enhetschef/Beställare f) Projektledare g) Byggledare	a) Maximalt 560 prisbasbelopp b) Maximalt 455 prisbasbelopp c) Maximalt 445 prisbasbelopp d) Maximalt 445 prisbasbelopp e) Maximalt 100 prisbasbelopp f) Maximalt 22 prisbasbelopp g) Maximalt 3 prisbasbelopp I de projekt där politiskt startbeslut krävs (Entreprenad inom projekt beslutade i investerings- och driftsprogram) ska hänvisning göras till gällande beslut I kommunstyrelsen.
	2. Upphandling av konsulttjänster för projekt i Investeringsprogram under planering		2. Beställare/enhetschef	2. maximalt 50 prisbasbelopp
B 29	Vara ombud vid entreprenader enligt AB och ABT		Sektorchef/ Verksamhetschef/stabschef projekt, inköp och upphandling	Med begräsning enligt B 28 Befullmäktigade (konsulter)

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	Utfärda fullmakt (skriftlig) vid entreprenader		Sektorchef/verksamhetschef, stabschef projekt, inköp och upphandling tillika ombud i entreprenaden	a. Projektledare - maximalt 22 prisbasbelopp b. Byggledare - maximalt 3 prisbasbelopp
B 30	Teckna avtal i löpande verksamhet inom ramen för fastställd budget. Om inte annat anges i delegationsordningen i övrigt.		a. Sektorchef/stabschef b. Verksamhetschef c. Enhetschef VA-Drift d. Enhetschef	a. Maximalt 150 prisbasbelopp b. Maximalt 25 prisbasbelopp c. Maximalt 10 prisbasbelopp d. Maximalt 3 prisbasbelopp
B 31	Underteckna handlingar i egenskap av funktion motsvarande *firmatecknare* avseende ekonomiadministrativa ärenden		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	I samråd med kommundirektör
B 32	Teckna avtal mellan kommunen och den boende avseende vård och omsorgsboende		Enhetschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

ALLMÄNNA ÄRENDEN OCH RÄTTSFRÅGOR

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 1	Ändring av delegationsbeslut	37-38 §§ FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	
C 2	Rättelse av skrivfel	36 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	
C 3	Prövning av om överklagande skett i rätt tid och avvisning av överklagande som kommit in för sent	45 § FvL	Kommunjuristen Ersättare: 1. Kommunarkivarien 2. Huvudregistrator	
C 4	Tillstånd att använda kommunens vapen i näringsverksamhet enligt lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar.		Kommunstyrelsens presidium	
C 5	Yttrande enligt Kamerabevakningslagen (2018:1200).		Kommunjuristen Ersättare: Säkerhets-samordnaren	
C 6	Yttrande över ansökan om att bli antagen som hemvärnsman		Säkerhetskyddschef	
C 7	Beslut i ärenden rörande lotterilagen (1994:1000)		Chef kundcenter Ersättare: Samhälls-vägledare	I samråd med kommunjurist
C 8	Beslut om avslag på begäran om utlämnande av allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild som inskränker den enskildes rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen	2 kap 14 § TF, 6 kap 2 §, 10 kap 4, 13-14 §, 12 kap 2 § OSL	Kommunjuristen Ersättare: 1. Kommunarkivarien 2. Huvudregistrator	Efter samråd med verksamhetsansvarig. Beslut om att lämna ut handling fattas av den som har handlingen i sin vård om inte viss befattnings-havare enligt arbetsledning eller

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
				särskilt beslut skall göra detta.
C 9	Beslut om att inleda rättslig process eller förrättning		resp sektorchef/stabschef	Efter samråd med Kommundirektör
C 10	Beslut om att överklaga dom eller beslut		resp sektorchef/stabschef	Avser ej delegeringsbeslut. jfr "Allmänna bestämmelser för KS delegationsordning" punkt 5
C 11	Utseende av skiljeman		resp sektorchef/stabschef	I samråd med kommunjurist
C 12	Gallringsbeslut av allmänna handlingar i Kungälvs kommun.	Arkivlagen	Kommunarkivarien	I samråd med kommunjurist
C 13	Befullmäktiga ombud att föra kommunstyrelsens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar och förhandlingar av skilda slag.		Kommundirektör	Ersättare: Kommunjurist Om ej annat anges under avsnitt D.
C 14	Yttrande över länsstyrelsens remisser angående ansökning rörande borgerliga vigsel- eller registreringsförrättare		Kommunjuristen Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 15	Rätten att ingå personuppgiftsbiträdesavtal enligt Dataskyddsförordningen	artikel 28 DsF	Sektorchef/ stabschef	Ersättare: Verksamhetschef
C 16	Rätten att ingå datadelningsavtal, gemensamt personuppgiftsansvar och samarbetsavtal enligt Dataskyddsförordningen		Sektorchef/ stabschef	Ersättare: Verksamhetschef
C 17	Beslut om placering av anställning eller deltagande i säkerhetsklass. Beslut om placering av anställning eller uppdrag i säkerhetsklass till följd av ingått säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddsförordningen 5 kap 8 §	Säkerhetsskyddschef	
C 17.1	Beslut om en persons lämplighet ur säkerhetssynpunkt efter genomförd säkerhetsprövning	Säkerhetsskyddslagen 3 kap 4 §	Säkerhetsskyddschef Ersättare: HR-chef	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 17.2	Ingå säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddslagen 4 kap 1 §	Säkerhetsskyddschef	
C 18	Underteckna handlingar i egenskap av funktion motsvarande *firmatecknare* med undantag avseende ekonomiadministrativa ärenden		Kommundirektör	I samråd med kommunstyrelsens ordförande
C 19	Beslut om att ta ut avgift vid begäran av registerutdrag enligt Dataskyddsförordningen	Artikel 15 DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 20	Beslut om att ej lämna ut information till den registrerade	Artikel 15 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 21	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om rättelse	Artikel 16 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 22	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om radering	Artikel 17 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 23	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om begränsning av behandling	Artikel 18 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 24	Beslut om att inte tillmötesgå begäran från den registrerade om information avseende rättelse eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling	Artikel 19 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 25	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om dataportabilitet	Artikel 20 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 26	Beslut om att ej tillmötesgå begäran enligt rätten att invända mot behandling	Artikel 21 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 27	Ärenden som rör personuppgiftsincidenter	Artikel 33, 34; EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 28	Yttranden till Diskrimineringsombudsmannen		Sektorchef/stabschef	Expedierat yttrande ska muntligt redovisas för kommunstyrelsen
C 29	Beslut om rätt till ersättning vid materiell eller immateriell skada.	Artikel 82 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 30	Ingå säkerhetsskyddsavtal	2 kap. 6 § Säkerhetsskyddslagen	Säkerhetsskyddschef	
C 31	Beslut om undantag från bestämmelser i styrdokument inom informationssäkerhetsområdet		Stabschef Säkerhet	I enlighet med Riktlinjer för informationssäkerhet KS2023/1938
C 32	Beslut om delegering av arbetsuppgifter och anmälan till Elsäkerhetsverket om att bedriva elarbete inom elsäkerhetsansvaret	Aml Ellag	Sektorchef Samhällsbyggnad	

KUNGÄLVS KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNAD
Mark- och bostadsärenden

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 1	Beslut om att ingå, ändra och upphäva avtal om parkeringsköp och andra nyttjanderätter än hyresavtal	JB		Gäller även behörighet att väcka och föra talan vid domstol eller annan myndighet I denna typ av ärende
	- Till förmån för kommunen		Enhetschef planering, mark och exploatering Enhetschef Trafik Gata Park	
	- Belastande kommunens mark, upp till tio år		Enhetschef planering, mark och exploatering	
	- Belastande kommunens mark, 10 till 25 år		Sektorchef Samhällsbyggnad	
	- Belastande kommunens mark över 25 år		Utskottet för samhälle och utveckling	
	Rätt att som upplåtare, inom ramen för beslutade nyttjanderätter, - Godkänna avtalsparts överlåtelse av avtal - Godkänna avtalsparts upplåtelse I andra hand av avtal - Lämna medgivande till avtalspart att uppföra byggnad - Lämna medgivande till avtalspart att utföra andra åtgärder (ej uppförande av byggnad) som behövs för utövandet av nyttjanderätten		Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 2	Beslut om att ingå, ändra och upphäva avtal om lägenhetsarrende för parkeringsändamål		Handläggare TGP	
D 3	Beslut om att ingå, ändra och upphäva hyresavtal samt godkännande av avtalsparts upplåtelse i andra hand av avtalen - upp till fem år, årshyran upp till 5 miljoner kronor - 5-10 år, årshyran över 5 miljoner kronor		Fastighetscontroller Verksamhetschef Teknik Utskottet för Samhälle och Utveckling	Gäller även behörighet att väcka och föra talan vid domstol eller annan myndighet i denna typ av ärenden. Ersättare för fastighetscontroller: Fastighetschefen
D 4	Upphävande av tomträtt vid försäljning (friköp) av tomträtten eller beslut att ändra tomträttsavtalet, efter överenskommelse med tomträttshavaren, på sätt som inte innebär en förlängning av avtalsperioden	JB 13 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 5 D 4	Beslut om ingå, ändra och upphäva avtal om **servitut**, vägrätt eller annan servitutsliknande rättighet.	JB 14 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 6 D 5	Besluta i ärenden rörande inteckningar och andra inskrivningar samt ansökningar om lagfart	JB 6 kap, 17-24 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 7 D 6	Köp, försäljning, byte och inlösen av fast egendom samt fastighetsreglering 1. upp till och med 100 prisbasbelopp	JB 4 kap FBL	1. Enhetschef planering, mark och exploatering	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	2. 101-250 prisbasbelopp		2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 8 D 7	Köp och försäljning av bostadsrätt 1. upp till och med 40 prisbasbelopp 2. 31 – 100 prisbasbelopp		 1. Sektorchef Samhällsbyggnad 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 9 D 8	Ansöka om lantmäteriförrättning, godkänna förrättning, vara kommunens ombud i sådan förrättning och i anslutning därtill lämna medgivanden samt sluta överenskommelser 1. upp till 10 prisbasbelopp, 2. Upp till 100 prisbasbelopp 3. Upp till 250 prisbasbelopp	FBL AL LL SFL ÄULL	 1. Mark- och exploateringsingenjör 2. Enhetschef planering, mark och exploatering 3. Utskottet för Samhälle och Utveckling	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 10 D 9	Rätt att ingå förlikningsavtal upp till 6 prisbasbelopp i ärenden avseende 1. hyresavtal 2. övrig nyttjanderätt		1. Fastighetscontroller 2. Enhetschef planering, mark och exploatering	Ersättare för fastighetscontroller: Fastighetschefen
D 11 D 10	Företräda och föra kommunens talan i fastighetstaxeringsärenden	FTL	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	
D 12 D 11	Medge placering av byggnad eller anläggning närmare än 4,5 meter från fastighet som innehas av kommunen a) om kommunal lokal eller verksamhet berörs b) i övriga fall	PBL 9 kap 4 §	a) Fastighetschef b) Enhetschef planering, mark och exploatering/ Mark- och Exploateringsingenjör	
D 13 D 12	Beslut som samråd om planförslag	PBL 5 kap. 11-11a §§	Enhetschef planering, mark och exploatering	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 14 D 13	Beslut om granskning av planförslag	PBL 5 kap. 18-18a §§	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 15 D 14	Beslut om genomförandet av plan, program eller ändring enligt PBL kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.	MB 6 kap. 7 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 16 D 15	Beslut om hänskjutning av arrendetvist till arrendenämnden	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 17 D 16	Remissyttrande i egenskap av markägare i bygglov- och miljöärenden	PBL MB	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 18 D 17	Föra kommunens talan inför arrendenämnden vid arrendetvister samt i mark- och miljödomstol vid tvist rörande tomträttsavgäld, genom egen medverkan eller genom befullmäktigande av ombud	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	
D 19 D 18	Beslut om stämning till mark- och miljödomstol vid tvist rörande tomträtt	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 20 D 19	Rätt att föra kommunens talan i markägarsamråd rörande skötselplan älgskötselområde	JaktL. 33 § JaktF. 3 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 21 D 20	Beslut om planbesked som inte är av stor vikt.		Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 22 D 21	Beslut att godkänna planprogram enligt PBL		Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 23 D 22	Bevilja iståndsättningsbidrag för vägföretag a) upp till ett prisbasbelopp b) upp till tre prisbasbelopp		a) Gatuingenjör b) Enhetschef TGP	
D 24 D 23	Beslut om att ingå och ändra avtal om tomträtt avseende fastighet vars värde bedöms vara 1. upp till och med 100 prisbasbelopp 2. 101-250 prisbasbelopp		1. Enhetschef planering, mark och exploatering 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 25 D 24	Tillåtelse till skyddsjakt på kommunägd mark	JaktL 9 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 26 D 25	Beslut med stöd av lag (1997:735) om riksfärdtjänst		Färdtjänsthandläggare	
D 27 D 26	Beslut med stöd av lag (1997:736) om färdtjänst		Färdtjänsthandläggare	
D 28 D 27	Beslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade	13 kap 8 § TrF	Färdtjänsthandläggare	
D 29 D 28	Beslut om föreskrifter med särskilda trafikregler för en väg eller en viss vägsträcka a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övrigt	10 kap 14 § TrF	a) Trafikingenjör b) Trafikingenjör	Ersättare a) Hamnchef Parkeringsansvarig b) Parkeringsansvarig/ Handläggare TGP
D 30 D 29	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter a) Transportdispenser m m b) Dispenser från trafikföreskrift inom parkering	kap 3 § TrF	1. Trafikingenjör 2. Parkeringsansvarig	Ersättare: a) Parkeringsansvarig/Handläggare TGP b) Trafikingenjör

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 31 D 30	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter för Marstrand och Koöns hamnområde		Enhetschef Hamnverksamhet	Ersättare: Trafikingenjör
D 32 D 31	Yttrande angående upplåtelse av offentlig plats a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övriga områden	3 kap 2 § Ordningslagen	a) Handläggare TGP b) Avtalsansvarig samhällsbyggnad	Ersättare: Avtalsansvarig sektor Samhällsbyggnad Handläggare TGP
D 33 D 32	Upplåtelse av offentlig plats för särskilda ändamål a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övriga områden		a) Handläggare TGP b) Avtalsansvarig samhällsbyggnad	Ersättare: Avtalsansvarig sektor Samhällsbyggnad Handläggare TGP
D 34 D 33	Beslut om trafikregleringar genom lokala trafikföreskrifter	10 kap 1 § TrF	Trafikingenjör Parkeringsansvarig	
D 35 D 34	Beslut om föreskrift om hastighet inom tättbebyggt område	3 kap. 17 § TrF	Trafikingenjör	
D 36 D 35	Beslut om föreskrift om bärighetsklass	4 kap. 11 § TrF	Trafikingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 37 D 36	Förordnande av parkeringsövervakare	Lag (1987:24) om kommunal parkeringsöverva-kning	Parkeringsansvarig / Handläggare TGP	Beslutet anmäls till polismyndighet
D 38 D 37	Avtal om anslutande av abonnenter utanför VA-verksamhetsområde		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 39 D 38	Avtal om mottagande av och leverans av vatten		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 40 D 39	Avtal om mottagande av och leverans av slam		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 41 D 40	Övriga avtal med stöd av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, Allmänna bestämmelser för brukande av Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA)		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 42 D 41	Uppsägning eller hävande av avtal avseende vatten- och avloppsverksamhet som ej är principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 43 D 42	Beslut att utse trafikansvarig		Sektorchef Samhällsbyggnad	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 44 D 43	Beslut om flyttning av fordon	Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall /Förordning (1992:182) om flyttning av fordon i vissa fall	Gatuingenjör Parkeringsansvarig/ Handläggare TGP	Ersättare: 1. Gatuingenjör Handläggare på Kundcenter
D 45 D 44	Beslut om föreläggande, förbud och åtgärder med stöd av 12 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning		Gatuingenjör	
D 46 D 45	Begäran om uppgifter från den som bedriver yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall	Avfallsförordningen (2011:927) 74 §	Enhetschef Renhållning	
D 47 D 46	Lämna uppgifter till Naturvårdsverket kring kommunens insamling av förpackningar	Förordning om producentansvar för förpackningar (2022:1274) 9 kap 2§	Enhetschef Renhållning	
D 48 D 47	Avge yttrande till Naturvårdsverket ang. nationell avfallsplanering	Avfallsförordningen (2020:614) 9 kap 11 §	Enhetschef Renhållning	
D 49 D 48	Ansöka om dispens om skyldighet tillhandahålla ett system för separat insamling och borttransport av matavfall.	Avfallsförordningen (2020:614) 3 kap. 1 och 13 §§	Enhetschef Renhållning	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 50 D 49	Avge yttrande över remisser inom området renhållning från myndigheter och kommunala nämnder. Dock ej i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt		Handläggare renhållningsenheten	
D 51 D 50	Beslut om avsteg från renhållningstaxa för enskilda abonnemang		Enhetschef Renhållning	
D 52 D 51	Medge avvikelser eller undantag från renhållningstaxan om avvikelsen eller undantaget inte är av principiell betydelse eller kan anses innebära någon olägenhet		Enhetschef Renhållning	
D 53 D 52	Ansökan eller anmälan av avfallsverksamheter	Miljöprövningsförordningen (2013:251) 1kap. 3-10 §§	Enhetschef Renhållning	
D 54 D 53	Beslut om avfallsbehållarens typ, storlek och placering enligt 26–27 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 55 D 54	Beslut om anvisad plats enligt 61 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 56 D 55	Beslut i ärende om gemensam avfallslösning enligt 87 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 57 D 56	Beslut om uppehåll i hämtning av matavfall och restavfall enligt 89 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 58 D 57	Beslut om uppehåll i hämtning av slam enligt 90 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 59 D 58	Beslut om undantag för insamling av matavfall och restavfall via säck enligt 98 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 60 D 59	Tillämpning av timpriser och övriga avgifter för tjänster som inte finns reglerade i renhållningstaxan		Enhetschef Renhållning	
D 61 D 60	Ingå avtal om försäljning, röjning, skötselåtgärder och avverkning av skog omfattande en yta upp till 500 m2 omfattande en yta över 500 m2	JB, SVL	 Mark- och exploateringsingenjör Driftingenjör TGP Enhetschef planering, mark och exploatering Enhetschef TGP	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 62 D 61	Ansökan i ärenden om markavvattningsföretag/-samfällighet och företräda kommunen i sådant ärende	MB 11 kap, LSV, FVV	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 63 D 62	Beslut att ingå, ändra och upphäva avtal om nyttjanderätt till förmån för kommunen enligt jordabalken 7-8 kap. i syfte att skapa markupplåtelse för kommunala vatten-, spillvatten- och avloppsledningar och därmed tillhörig utrustning.	JB 7-8 kap	Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 64 D 63	Besluta att lämna tillstånd för jaktlag att inom kommunägd skogsmark som upplåtits med jaktavtal, utföra röjning av siktgator i syfte att underlätta jakten.	JB, JL	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 65 D 64	Beslut om att avskriva ärenden om planbesked efter att de återkallats av sökande		Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 66 D 65	Ansökan om tillstånd till jakt (skyddsjakt) efter fredade djur som orsakar sådana skador som avses i 23 a § jaktförordningen.	Jaktförordningen (1987:905) 29 §	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 67 D 66	Vara kommunens ombud i lantmäteriförrättning som rör rättigheter för kommunalt vatten- och avlopp	FBL AL LL	VA-ingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

SOCIALTJÄNST

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
E 1	Beslut om talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	10 kap 2 § SoL	Sektorchef för Trygghet och stöd	Tillsynsärenden avseende verksamheten
E 2	Utfärdande av fullmakt att föra nämndens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar och förhandlingar av skilda slag.	10 kap 2 § SoL	Sektorchef för Trygghet och stöd	Tillsynsärenden avseende verksamheten
E 3	Beslut huruvida omprövning skall ske Omprövning av beslut	27 § FvL 27 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet Delegaten i ursprungsbeslutet	Ej individärenden
E 4	Beslut om rättelse av beslut som blivit fel på grund av förbiseende och som är uppenbart oriktigt **(självrättelse)**	26 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	Ej individärenden
E 5	Anmälan till länsstyrelsen om missförhållanden i enskild verksamhet	13 kap 5 § SoL	Sektorchef	
E 6	Yttrande till tillsynsmyndighet i verksamhetsfrågor	13 kap 2 § SoL	Sektorchef	Tillsynsmyndighet är exempelvis Socialstyrelsen, länsstyrelsen i respektive län, JO och JK. I ärenden av principiell betydelse bör i första hand KS avge yttrande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
E 7	Upprättande av avtal med annan kommun för handläggning av individärenden inom socialtjänst vid jäv och liknande förhållanden	9 kap. 37 § KL	Enhetschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

UTBILDNING

Utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, pedagogisk omsorg, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 1	Beslut om **dagarna för höst- och vårterminens början och slut**	Sf 3:3 Gyf 3:2	Utskottet för bildning och lärande	
F 2	Beslut rörande **samverkansavtal i GR** (inkl prislista för interkommunal ersättning) inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola, ISGR, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, anpassad utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare		Utskottet för bildning och lärande	
F 3	Yttranden till Skolinspektionen i ärenden som inte rör enskild		Utskottet för bildning och lärande	SMN ansvarar för yttranden gällande enskild person
F 4	**Överenskommelse med annan kommun** att denna tar emot Elever i ett visst geografiskt område: Barn i förskolan Elev i förskoleklass Elev i grundskola Elev i anpassad grundskola	 SL 8:12 SL 9:12 SL 10:24 SL 11:24	Verksamhetschef	Avser t.ex. om restiden blir mycket kortare för bar I ett visst geografiskt område. Redovisas löpande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 5	**Interkommunal ersättning** a. Förskola b. Förskoleklass c. Grundskola d. Anpassad grundskola e. Fritidshem f. Gymnasieskola (nationellt program) g. Utbildning på introduktionsprogram, gymnasieskolan h. Anpassad gymnasieskola i. Kommunal vuxenutbildning j. Anpassad utbildning för vuxna	a) SL 8:17 b) SL 9:16 c) SL 10:34 d) SL 11:33 e) SL 14:14 f) SL 16:50-51 g) SL 17: 23-26, 26 a. h) SL 19: 43-44, 44 a i) SL 20:15, 21 j) SL 22:17	Verksamhetschef a,b,c,d,e,f,g,h, i, j Stabschef Utveckling och innovation	Samverkansavtal finns för mottagande av barn och elever inom GR. Samverkansavtalet för elever i gymnasieskolan gäller för elever i på nationellt och gruppbaserade introduktionsutbildningar. Redovisas löpande
F 6	Upprättande av årlig plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan	SL 6:8 DL 3:16	Rektor	Årlig redovisning
F 7	Beslut om fördelning av **bidrag till föräldraföreningar**		Sektorchef (skola)	

Grundskola och anpassad grundskola

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 8	Beslut om fördelning mellan årskurserna av **undervisningstiden** i grundskola och anpassad grundskola (efter förslag av rektorn)	Sf 9:4 Sf 10:3	Verksamhetschef grundskola	Verksamhetschef redovisar avvikelser från gemensam grund årligen till utskottet för bildning och lärande

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 9	Beslut om **urval av ämnen** som elevens val i grundskola och anpassad grundskola	SL 10:4, 11:6 Sf 9:8, 10:5	Rektor	Löpande redovisning
F 10	Beslut om urval av moderna språk	SL 10:4 Sf 9:5,7	Rektor	Efter samråd med verksamhetschef och rektorsgrupp Löpande redovisning av förändringar
F 11	Beslut om antalet skoldagar i veckan ska begränsas till fyra för en klass eller grupp i åk 1 eller 2 i anpassad grundskola.	SF 3:4	Rektor	Löpande redovisning
F 12	Besluta om skolskjutsarnas färdväg och de platser där av- eller påstigning sker	Förordning (1970:340) om skolskjutsning	Kollektivtrafiksamordn-are	Redovisas årligen Ersättare: Skolskjutssamordnare

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 13	Beslut att **arbetsplatsförlagt lärande** ska finnas på högskoleförberedande program (inkl. omfattning)	Gyf 4:12	Verksamhetschef (gymnasieskola)	Löpande redovisning
F 14	Arbetsplatsförlagt lärande byts vid platsbrist ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan	Gyf 4:13, 6:5	Rektor	Årlig redovisning

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 15	Beslut om antalet **undervisningstimmar** för varje kurs och för gymnasiearbetet/gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt om hur fördelningen av **undervisningstiden** över läsåren ska göras.	Gyf 4:22	Rektor	Årlig redovisning
F 16	Beslut om vilka kurser som skall erbjudas som **programfördjupning**	Gyf 4:6	Rektor	Årlig redovisning av förändringar
F 17	Beslut om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val	Gf 4:7, 4:7a	Rektor	Årlig redovisning av förändringar
F 18	Beslut om **fördelning av elever inom program** indelade i nationella inriktningar, särskilda varianter eller gymnasiala lärlingsutbildningar som börjar det andra eller tredje läsåret	Gyf 7:6	Rektor	Då inriktningsgaranti ej medgivits. Årlig redovisning.
F 19	Beslut om ändring av studieorganisation genom justering av antal platser och inriktningar för år 1 på gymnasieskolan/anpassad gymnasieskola under tiden december – september.		Verksamhetschef	Preliminärt beslut tas av kommunstyrelsen. Utifrån elevernas val kan justeringar behöva göras. Löpande redovisning.
F 20	Beslut om att eleverna i gymnasieskolan ska hålla sig med enstaka **egna hjälpmedel**	SL 15:17	Rektor	
F 21	Beslut om plan för utbildning på introduktionsprogram	SL 17:7	Verksamhetschef	Årlig redovisning
F 22	Teckna samverkansavtal för NIU	16 kap.12 §	Verksamhetschef	Årlig redovisning

KUNGÄLVS KOMMUN

Vuxenutbildning

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 23	Beslut om vilka nationella kurser som ska ges.	VuxF 2:9	Rektor	
F 24	Beslut om att böcker och andra lärverktyg, som varje elev I kommunal vuxenutbildning/ särskild utbildning för vuxna/ har för eget bruk får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgift som högst motsvarar anskaffningskostnaderna.	SL 20:7 SL 21:6	Rektor	

KUNGÄLVS KOMMUN

ÖVRIGA ÄRENDEN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
G 1	Föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand	2 kap 7 § FSO	Kommundirektör	
G2	Beslut om att begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)		1. Kommundirektör 2. Tjänsteman i beredskap	

Kommunstyrelsens delegationsordning

Delegationsordning

Diarie-/dokumentnummer: KS2025/1052
Beslut:
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut 2025-02-19 Kommunstyrelsen § 44/2025
Dokumentansvarig: Kommunsekreterare
Senast uppdaterad av: Oskar Engdahl

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

Delegering av beslutanderätt inom nämnd 3

1. Vad innebär delegering? 3

2. Förutsättningar för nämndens delegeringsrätt 3

3. Vad man kan delegera. 3

a. Nämndens delegeringsrätt – delegeringsförbud (6 kap 38 § KL) 3

b. Delegering och ren verkställighet 4

c. Delegering av rätt att överklaga 4

d. Beslut utan delegeringsuppdrag 4

4. Vem kan man delegera till? (6 kap 73 § KL) 4

5. Ansvar/Innebörd 5

6. Återkallelse och omprövning 5

7. Delegering av beslutsrätten i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas. (6 kap 39 § KL) 5

8. Anmälan av delegeringsbeslut (6 kap 40 § KL) 6

9. Exempel på ren verkställighet är: 6

Allmänna bestämmelser för kommunens delegationsordning 7

Kommunstyrelsens delegationsordning 10

PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN 10

Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion. 10

EKONOMIADMINISTRATIVA ÄRENDEN/EKONOMISK FÖRVALTNING 14

ALLMÄNNA ÄRENDEN OCH RÄTTSFRÅGOR 21

SAMHÄLLSBYGGNAD 25

SOCIALTJÄNST 38

UTBILDNING 40

Grundskola och anpassad grundskola 41

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola 42

Vuxenutbildning 44

ÖVRIGA ÄRENDEN 45

KUNGÄLVS KOMMUN

Delegering av beslutanderätt inom nämnd

(6 kap 37 – 40 §§ kommunallagen)

1. Vad innebär delegering?

Delegering enligt kommunallagen (KL) innebär att beslutanderätten, i ett visst ärende eller i en ärendegrupp, flyttas över till någon annan (= delegaten).

Delegaten träder helt in i nämndens ställe. Ett beslut av delegaten ses som ett nämndens beslut och kan överklagas genom laglighetsprövning.

Nämnden kan inte ändra delegatens beslut men kan återkalla delegeringsuppdraget. Nämnden kan också genom eget handlande föregripa ett beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över ärendet och fatta beslut.

Nämnden har redovisningsansvaret men delegaten har det juridiska ansvaret (t ex tjänstefel, skadestånd).

2. Förutsättningar för nämndens delegeringsrätt

Delegering inom en nämnd förutsätter alltid beslut i två led. Först måste fullmäktige i ett reglemente eller i ett särskilt beslut ha uppdragit till nämnden att hantera ett visst verksamhetsområde eller besluta i vissa ärenden eller ärendegrupper. Därefter kan nämnden om den vill besluta om delegering av denna beslutanderätt. Nämnden lämnar delegeringsuppdrag genom särskilt beslut eller genom att fatta beslut om en delegationsordning där beslutanderätten i olika ärenden överförs till delegater.

Nämnden beslutar själv i vilka ärenden eller ärendegrupper beslutanderätten skall delegeras. Räckvidden för en nämnds delegeringsbefogenhet framgår av 6 kap 38 § KL (se nedan) som anger vilka ärendetyper som inte får delegeras

3. Vad man kan delegera.

a. Nämndens delegeringsrätt – delegeringsförbud (6 kap 38 § KL)

Nämnden får inte delegera beslutanderätten i följande slag av ärenden:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet, dvs. nämndens övergripande ansvar för verksamheten,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige,
3. yttranden med anledning av att fullmäktiges beslut överklagats,
4. yttranden med anledning av att nämndens egna beslut överklagats,
5. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
6. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter bl.a. inom socialområdet

KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattningsvis kan man säga att **ärenden som är av *principiell beskaffenhet* eller som annars är av *större vikt* är förbehållna nämnden.** Oftast handlar det om ärenden som får stora konsekvenser för kommunen och ofta där politiska bedömningar är avgörande. Någon klar gräns för vad som är delegerbart eller inte delegerbart finns inte. Man får se på hur ofta ärendena förekommer, kommunens storlek, budgetomslutning, förvaltningens/verksamhetens storlek och organisation.

Förutom de generella undantagen från delegering ovan innehåller en del specialförfattningar, t.ex. socialtjänstlagen, också uttryckliga delegeringsförbud.

b. Delegering och ren verkställighet

Man skiljer mellan *beslut i kommunallagens mening och ren verkställighet. I delegationsordningen skall m.a.o. endast upptas beslut i kommunallagens mening.*

Gränsen mellan beslut som kräver delegering och ren verkställighet går inte att dra med exakthet.

Beslut i kommunallagens mening kännetecknas bl.a. av att det finns *utrymme för alternativa lösningar* och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar. Normalt kan denna typ av beslut *överklagas* genom laglighetsprövning eller genom förvaltningsbesvär. Men man kan inte endast gå på överklagbarheten för att särskilja ren verkställighet från beslut i kommunallagens mening eftersom t.ex. yttranden normalt inte kan överklagas men ofta innehåller självständiga bedömningar och fodrar delegering för att kunna föras över från nämnd till annan.

Vid *ren verkställighet* saknas utrymme för självständiga bedömningar och beslutsalternativ. Det rör sig här om ”mekanisk verkställighet”, t.ex. avgiftsdebitering enligt en fastställd taxa eller tilldelning av daghemsplats efter en klar turordning. Beslut av rent förberedande eller verkställande art kan inte överklagas (jmf 13 kap. 2 §) Även om den enskilde inte kan överklaga beslutet genom laglighetsprövning – eller förvaltningsbesvär - finns andra vägar för den enskilde att angripa ett beslut den enskilde upplever som felaktigt, nämligen genom rättslig prövning vid allmän domstol, anhållan om en JO-granskning eller påkallande av de kommunala revisorernas uppmärksamhet.

c. Delegering av rätt att överklaga

Beslut att *överklaga dom* av allmän förvaltningsdomstol går att delegera, liksom beslut att begära *inhibition*. En förutsättning är att det överklagade beslutet i sig är delegerbart. Ett bemyndigande skall vara försett med förbehållet, att vad gäller ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda får delegeringen inte omfatta ärenden av principiell betydelse eller annars av större vikt.

d. Beslut utan delegeringsuppdrag

Om en anställd fattar ett beslut utan stöd av ett delegeringsuppdrag kan ett sådant beslut inte överklagas genom laglighetsprövning eftersom beslutet inte kan sägas existera i kommunallagens mening. Kommunen kan dock bli civilrättsligt bunden av beslutet om mottagaren är i god tro och det rör civilrättsliga förhållanden. Mottagaren kan i sådant fall även driva ärendet via allmän domstol.

4. Vem kan man delegera till? (6 kap 73 § KL)

En nämnd kan lämna delegeringsuppdrag till

- ett utskott bestående av ledamöter eller ersättare i nämnden
- en ledamot eller ersättare i nämnden
- en anställd hos kommunen

KUNGÄLVS KOMMUN

- presidiet

Det är inte tillåtet att lämna delegeringsuppdrag till

- flera anställda i grupp
- till anställd tillsammans med ledamot eller ersättare, s.k. blandad delegering
- anställd i kommunalt företag

Det bör också vara klart, genom delegationsordning eller på annat sätt, vem som går in i en delegats ställe vid delegatens frånvaro.

5. Ansvar/Innebörd

Delegaten träder helt i nämndens ställe. Beslut som fattas med stöd av ett delegeringsuppdrag är dock juridiskt sett ett nämndens beslut. Det betyder att delegatens beslut kan överklagas precis som nämndens. *Revisionsansvaret* ligger hos nämnden. Delegaten har dock *det juridiska ansvaret* (tjänstefel, skadestånd m.m.). Oavsett om delegering har skett så har alltså nämnden kvar det övergripande ansvaret.

6. Återkallelse och omprövning

Nämnd kan när som helst återkalla eller ändra ett delegeringsuppdrag. Detta kan göras generellt eller i ett visst ärende.

Nämnd kan i princip inte ändra eller återta ett beslut som delegaten fattat. Nämnden har m.a.o. ingen omprövningsmöjlighet.

Nämnd kan när som helst ta över ett delegeringsuppdrag och föregripa delegatens beslut och själv fatta beslut i ärendet. Detta kan vara aktuellt om nämnden anser att ärendet är av principiell vikt (prop. 1990/91:117 s. 203).

Möjligheten att ändra på ett beslut beror på ärendets beskaffenhet. I förvaltningsärenden kan gynnande positiva beslut endast ändras negativt under vissa förhållanden. Möjligheterna att ändra ett beslut inom det kommunala frivilliga området är större och störst i fråga om rent interna angelägenheter. Om beslutet rör civilrättsliga förhållanden krävs normalt avtalspartens medgivande.

7. Delegering av beslutsrätten i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas. (6 kap 39 § KL)

En nämnd får enligt kommunallagen uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot i nämnden att besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Det rör sig alltså här om ärenden som oundgängligen måste avgöras. Vilka beslut som kan delegeras och om det finns några begränsningar framgår inte av lagtexten. Ärenden som avgjorts med stöd av denna bestämmelse skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Denna typ beslut anses som ett

KUNGÄLVS KOMMUN

beslut av nämnden.

8. Anmälan av delegeringsbeslut (6 kap 40 § KL)

Beslut som fattats med stöd av delegering skall anmälas till nämnden. Nämnden bestämmer själv hur och när detta skall ske. (se vidare under ”Allmänna bestämmelser” punkterna 7–11)

Observera att nämnden inte ska godkänna delegationsbesluten. Delegatens beslut gäller såvida det inte blir ändrat vid ett överklagande. Anmälan till nämnden syftar istället på att fastställa tidpunkten då besvärstiden börjar löpa när det gäller överklagande enligt kommunallagen (s.k. **laglighetsprövning**). Tidpunkten räknas då tre veckor från den dag som det på kommunens anslagstavla anslagits att protokollet justerats.

Vid **förvaltningsbesvär** är också besvärstiden tre veckor, men då räknas besvärstiden från den dag, då den som beslutet rör, fått ta del av beslutet.

Genom anmälan tillgodoses även nämndens informations- och kontrollbehov av beslut som fattats med stöd av delegering.

9. Exempel på ren verkställighet är:

a) Anskaffning av varor, inventarier, tjänster och entreprenader upp till ½ prisbasbelopp
b) Arbetsmiljöfrågor av löpande karaktär.
c) Avrop på ramavtal.
d) Beslut om tidsbegränsad vikariatsanställning upp till 6 månader.
e) Bidragsgivning enligt fastställda normer.
f) Debitering och uttagande av avgift enligt taxa och fullföljande av krav.
g) Försäljning av lös egendom upp till ½ prisbasbelopp.
h) Förändringar av fritidsgårdar och anläggningars öppethållande handling).
i) Godkännande av uppsägning på egen begäran.
j) Fullfölja krav till tingsrätt och kronofogdemyndighet.
k) Interna lokalupplåtelser.
l) Ledigkungörande av tjänst.
m) Lönesättning då av kommunen utfärdade riktlinjer finns.
n) Planering och godkännande av semester samt beviljande av annan ledighet upp till 6 månader.
o) Representation och uppvaktning (löpande, vardaglig under 0,06 prisbasbelopp).
p) Söka och bevaka statsbidrag.
q) Upplåtelse av fritidsgårdar, anläggningar och lokaler vid enstaka tillfällen.
r) Utfärdande av anställningsavtal och intyg.
s) Utseende av firmatecknare för kommunen i fråga om postgiro, bank samt postförsändelser av alla slag (= KS ordförande).
t) Utbildning, studiebesök, konferensbesök och övriga tjänsteresor med upp till 0,08 prisbasbelopp.

samt andra frågor av liknande art och omfattning som ovan.

Om belopps- och tidsgränser

Om beslut omfattar större belopp eller längre tidsperioder än vad som anges i denna delegationsordning ankommer det på kommunstyrelsen att besluta.

KUNGÄLVS KOMMUN

Med *prisbasbelopp* avses aktuellt prisbasbelopp enligt lag (SFS 1962:381) om allmän försäkring.

Allmänna bestämmelser för kommunens delegationsordning

Genom antagande av denna delegationsordning fastställs att inom ovanstående nämnds ansvarsområden skall gälla nedanstående regler.

1. **Vid förfall för kommunstyrelsens ordförande**
   Vid förfall för kommunstyrelsens ordförande inträder förste vice ordföranden och vid förfall för både ordföranden och förste vice ordföranden inträder andre vice ordföranden, om ej annat anges.

2. **Vid förfall för övriga delegater**
   Vid förfall för övriga delegater inträder vikarie/ställföreträdare som delegat om ej annat anges. Av delegationsordningen eller av annan förteckning skall klart framgå vem som träder in i viss delegats ställe vid delegatens frånvaro. Lämpligen förvaras beslut om förteckning över olika delegaters ersättare i en *särskild pärm* tillsammans med delegationsordningen. *Om ordinarie delegat (inklusive vikarie och ställföreträdare) har förfall och beslut inte bör dröja skall ärendet avgöras av delegatens chef, om inget annat anges under respektive punkt.*

3. **Ordförandens beslut i brådskande ärenden**
   Med stöd av 6 kap. 39 § kommunallagen uppdras åt kommunstyrelsens ordförande, eller vid förfall för ordföranden, till vice ordföranden, att besluta på kommunstyrelsens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

4. **Ärenden av principiell betydelse m.m.**
   Delegaten skall överlämna ärendet till kommunstyrelsen om ärendet är av *principiell betydelse* eller ***om andra skäl*** motiverar att ärendet skall förbehållas kommunstyrelsen.

5. **Överklagande av beslut och domar, inhibitionsansökan och yttranden**
   Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att:

5.1 Besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut

5.2 Besluta att avge yttrande till högre instans med anledning av överklagande av delegeringsbeslut samt besluta att ansöka om inhibition.

6. **Anmälan av delegeringsbeslut**
   Samtliga beslut som fattats med stöd av delegering– skall anmälas till kommunstyrelsen på sätt som anges nedan under punkterna

7. **Registrering av delegeringsbeslut**

1. Delegater noterar sitt beslut på den blankett eller handling som utgör underlag för beslutet. Saknas handling *skall en handling upprättas* där beslutet noteras.
2. Av noteringen skall framgå
   - Ärendet (vad som beslutats)

KUNGÄLVS KOMMUN

- Beslutsfattare
- Beslutsdatum
- Hänvisning till punkt i delegationsordningen

8. Rapportering

Delegat skall löpande rapportera in de beslut som fattats med stöd av delegering till ärendehanteringssystemet och anmäla dessa till nästkommande sammanträde i kommunstyrelsen. Rapportering skall avse de beslut som inte redan anmälts till kommunstyrelsen.

9. Registrering i kommunstyrelsens protokoll

Vid kommunstyrelsens sammanträde redovisas besluten genom att förteckning över besluten finns tillgängliga vid sammanträdet. Anmälan av beslut antecknas under särskild paragraf i kommunstyrelsens protokoll. I paragrafen anges ärendet, diarienummer samt beslutsfattare.

10. Beslut endast inom ramen för detaljbudget

Delegerad beslutanderätt får utnyttjas endast inom ramen för respektive enhets detaljbudget eller inom ramen för kostnadskalkyl för visst projekt.

KUNGÄLVS KOMMUN

Förkortningar

Författningar

AL	= Anläggningslagen (1973:1149)
AvtL	= Avtalslagen (1915:218)
FBL	= Fastighetsbildningslagen (1970:988)
DL	= Diskrimineringslag (2008:567)
EU:s DSF	= EU:s dataskyddsförordning (GDPR)
FvL	= Förvaltningslag (2017:900)
FTL	= Fastighetstaxeringslag (1979:1152)
FVV	= Förordning om vattenverksamhet (1998:1388)
Gyf	= Gymnasieförordningen (2010:2039)
HSL	= Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)
JaktF.	= Jaktförordningen (1987:905)
JaktL.	= Jaktlagen (1987:259)
JB	= Jordabalken (1970:994)
KL	= Kommunallag (2017:725)
LL	= Ledningsrättslagen (1973:1144)
LMA	= Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
LOU	= Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
LSO	= Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
LSV	= Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (1998:812)
MB	= Miljöbalken (1998:808)
OSL	= Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
PBL	= Plan- och bygglagen (2010:900)
	= Lag om ändring av plan och bygglagen (2014:900)
SFL	= Lag om förvaltning av samfälligheter (1973:1150)
SkL	= Skadeståndslag (1972:207)
SL	= Skollagen (2010:800)
SoL	= Socialtjänstlag (2001:453)
Sf	= Skolförordningen (2011:185)
SVL	= Skogsvårdslagen (1979:429)
TF	= Tryckfrihetsförordning (1949:105)
Trf	= Trafikförordning (1998:1276)
VL	= Väglagen (1971:948)
ÄULL	= Lag om äganderättsutredningar och legalisering (1971:1037)

Övrigt

KS	= Kommunstyrelsen
SMN	= Sociala myndighetsnämnden
TGP	= Enhet Trafik Gata Park

Kommunstyrelsens delegationsordning

PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN
Kommundirektör får ej fatta personalbeslut avseende sig själv.
Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion.
Kommunstyrelsens ordförande beslutar i övriga personalärenden rörande kommundirektör.

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 1	Ingå och säga upp kollektivavtal		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 2	Ingå kollektivavtal enligt AB § 13 mom.7 beträffande begränsningsperiod, nattvila, veckovila och måltidsuppehåll		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 3	Samordna löneöversynen samt genomföra förhandling om principer och ramar		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 4	Beslut om tillsättning av tjänst		Närmast överordnad chef	Innan chefstillsättningar krävs samråd med HR-chef samt facklig samverkan.
A 5	Besluta om tidsbegränsat ledarskap		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-chef
A 6	Permanent omplacering inom ramen för anställningsavtalet om enighet uppnåtts mellan chefer		Närmast överordnad chef	Efter samråd med HR-chef och samverkan med facklig organisation
A 7	Permanent omplacering inom ramen för anställningsavtalet om oenighet finns mellan chefer		HR-chef	Efter samverkan med facklig organisation

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 8	Permanent omplacering *utanför ramen* för anställningsavtalet om *enighet* uppnåtts mellan chefer		Närmast överordnad chef HR-chef	Efter samråd med HR-chef och samverkan med facklig organisation
A 9	Permanent omplacering *utanför ramen* för anställningsavtalet om *oenighet* finns mellan chefer		HR-chef	Efter samverkan med facklig organisation
A 10	Vid nyanställning Chefslöner och löner fr.o.m. arbetsvärderingsbox 400 samt s.k. "lönestegar"		HR-chef	Vid all lönesättning förutsätts att gällande riktlinjer angående lönesättning följs.
A 11	Beslut om av eller nedskrivningar av lönefordringar 1. Sektorchef/ stabschef 2. övriga		1. Kommundirektör 2. Sektorchef/ stabschef	I samråd med HR-chef
A 12	Icke lagstadgade ledigheter, *över 6 månader*		HR-chef	
A 13	Beslut om utbildning, studiebesök, konferensbesök och övriga tjänsteresor. a) Under 0,4 prisbasbelopp b) Över 0,4 prisbasbelopp c) För Kommundirektör, över 0,08 prisbasbelopp		a) Närmsta överordnad chef b) Kommundirektör c) Kommunstyrelsens ordförande	Upp till 0,08 prisbasbelopp är ren verkställighet.
A 14	Högre uttag av övertid och mertid än 200 timmar per kalenderår		HR-chef	I samråd med stabschef Utveckling och innovation
A 15	Nya/ändrade befattningsbenämningar		HR-chef	I samråd med stabschef

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 16	Beslut om särskilda anställningsvillkor/-förmåner ex. bilförmån		HR-chef	
A 17	Kvarstående i tjänst efter uppnådd LAS-ålder		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-chef
A 18	Beslut om uppsägning från arbetsgivarens sida 1. av sektorchef 2. av övrig anställd		1. Kommundirektör 2. Sektorchef/stabschef	I samråd med HR-chef
A 19	Individuella pensionslösningar		HR-chef	I samråd med stabschef Utveckling och innovation
A 20	Beslut om avsked		HR-chef	
A 21	Avgångsvederlag 3. Till och med åtta månader 4. Över åtta månader		1. Sektorchef 2. Kommundirektör I samråd med KS presidium	I samråd med HR-chef
A 22	Beslut om disciplinfrågor För sektorchef/stabschef		Sektorchef/stabschef/HR-chef Kommundirektör	I samråd med HR-chef För sektorchef/stabschef i samråd med kommundirektör
A 23	Avstängning enligt AB (Allmänna bestämmelser)		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-specialist
A 24	Beslut om prövning av bisysslor		Sektor-/stabschef	I samråd med kommunjurist eller annan juridiskt kompetent tjänsteperson
A 25	Förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser, resor m.m. vid en totalkostnad mellan 0,08 och 0,15 prisbasbelopp per person och tillfälle			Om kostnaderna understiger 0,08 pbb är beslutet ren verkställighet

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	a. för ordföranden b. för övriga förtroendevalda i kommunstyrelsen		a. Vice ordförande b. Ordförande	
A 26	Kommunstyrelsens representation mellan 0,06 och 0,1 prisbasbelopp		Ordföranden	Om kostnaderna understiger 0,06 pbb är beslutet ren verkställighet
A 27	Beslut att utse verksamhetschef för den medicinska och psykologiska elevhälsan	HSL 28-29 §§	Utskottet för bildning och lärande	

KUNGÄLVS KOMMUN

EKONOMIADMINISTRATIVA ÄRENDEN/EKONOMISK FÖRVALTNING

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 1	Nyupplåning		Kommundirektör Ersättare: Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt i budget angivna riktlinjer och villkor.
B 2	Tillfällig upplåning och omplacering av tidigare upptagna lån		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt Finanspolicy och i samråd med kommundirektör. Ersättare: Redovisningsansvarig
B 3	Avskrivning av fordran mot utomstående ½ - 3 prisbasbelopp		Resp sektorchef/stabschef	Enligt KS riktlinjer för kravverksamheten
B 4	Placering av donationsmedel		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 5	Placering av likvida medel		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt Finanspolicy Ersättare: Redovisningsansvarig
B 6	Skadestånds- och ersättningsärenden 1. ½ - 3 prisbasbelopp 2. 3 - 10 prisbasbelopp	3 kap SkL	1.Enhetschef 2.Sektorchef 1–2 Kommundirektör	Kommundirektör i ärenden som ej ingår i sektorernas ansvarsområden.
B 7	Rätten att ingå förlikningsavtal 1. ½ - 3 prisbasbelopp 2. 3 – 10 prisbasbelopp		1. resp sektorchef/stabschef 2. Kommundirektör	
B 8	Köp/Försäljning/avyttring av lös egendom ½ - 3 prisbasbelopp		resp sektorchef/stabschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 9	Betalningsanstånd med fordringar upp till 1 år		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt kommunstyrelsens riktlinjer för kravverksamhet
B 10	Permutationer eller annan förändring av fonder (ansökan om)		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 11	Utse beslutsattestanter och ersättare för dessa		Sektorchef/stabschef	
B 12	Pröva och godkänna borgensförbindelse där KF eller KS beslutat att kommunen skall ha säkerhet för sitt åtagande		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 13	Beslut om medverkan i projekt med extern offentlig finansiär som inte sträcker sig över ett budgetår eller berör flera sektorer/stabsenheter a) Projekt som sträcker sig mellan över sex månader, upp till ett år b) Projekt sig upp till 6 månader		a) kommundirektör b) Respektive sektorchef/stabschef	Enligt Riktlinjer för externt finansierade driftsprojekt inklusive EU-projekt.
B 14	Tillämpning i särskilda fall av taxa, allmänna bestämmelser (t.ex. avvikelse från norm)		resp sektorchef/stabschef	
B 15	Föreningsbidrag och IOP: a) Föreningsbidrag		a) Enhetschef sektor	I enlighet med riktlinjer KS2023/1118 och KS2023/1896 a) Maximalt 0.6

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	b) Övriga föreningsbidrag inom socialtjänstens verksamhet c) Beslut om bidrag till och avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP)		Samhällsbyggnad samt Bildning och lärande b) Utskottet för bildning och lärande c) Utskottet för bildning och lärande	prisbasbelopp b) Över 0.6 prisbasbelopp
B 16	Fördelning och utdelning av bidrag till studieförbund		Utskottet för bildning och lärande	
B 17	Beviljande av sponsringsbidrag a) upp till ett prisbasbelopp b) över ett prisbasbelopp		a) kommundirektör b) Utskottet för bildning och lärande	
B 18	Beviljande av värdskapsbidrag a) upp till ett prisbasbelopp b) över ett prisbasbelopp		a) kommundirektör b) Utskottet för bildning och lärande	
B 20	Utdelning från donationsfonder exklusive fonder avseende socialt ändamål		Utskottet för bildning och lärande	
B 21	Utdelning av kommunala stipendier och kulturpris		Utskottet för bildning och lärande	
B 22	Bidrag till olika kulturarrangemang		Utskottet för bildning och lärande	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 23	Kulturbidrag i form verksamhetsstöd		Utskottet för bildning och lärande	Enligt fastställda riktlinjer för verksamhetsstöd
B 24	Bidrag till annan fritidsfrämjande verksamhet		Kulturskolan. Verksamhetschef. Kultur/Kulturchef. Verksamhetschef Lokaler och anläggningar.	Enligt fastställda regler och villkor om bidragsgivning till kommunens ungdomsorganisationer samt inom fastställd beloppsram.
B 25	Träffa sådana avtal inom kommunstyrelsens verksamhetsområden som ej omfattas av delegationsordningen i övrigt		Kommundirektör	Under förutsättning att rätten att träffa avtalet ej: 1. Strider mot 5 kap. 1 § eller 7 kap 7 § 7 kap. 23 §. 2. Följer särskilt av befattningsbeskrivning, beslut eller liknande. 3. Överstiger 150 prisbasbelopp
B 26	Underteckna förtydligande av direkttilldelade uppdrag till Renova AB	Enligt aktieägaravtalet mellan ägarna av Renova AB	Sektorchef Samhällsbyggnad	
B 27	Upphandling av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för tilldelad driftbudget. Driftbudget avser den budget enheten blir tilldelad för utförande av sitt grunduppdrag. I samband med att besluta om tilldelning, ändra, förlänga och säga upp 1. Ramavtal		 1. Stabschef Projekt, upphandling och inköp	Se "Allmänna bestämmelse för kommunstyrelsens delegationsordning" punkt 12. Gäller ej objekt som omfattas av B28. 1. Maximalt 5 år

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	2. Avtal inom området för		2:	2:
	A. Staben		A. a)Kommundirektör b)Ekonomichef (Stabschef ekonomi) c)Stabschef Projekt, upphandling och inköp d)Stabschef Säkerhet e)Stabschef Utveckling och innovation	A. a)Maximalt 200 prisbasbelopp b)Maximalt 150 prisbasbelopp c)Maximalt 100 prisbasbelopp d)Maximalt 30 prisbasbelopp e)Maximalt 30 prisbasbelopp b) Ersättare Stabschef Projekt, upphandling och inköp c) Ersättare ekonomichef (Stabschef ekonomi): d) Ersättare Stabschef Utveckling och innovation e) Ersättare Stabschef Säkerhet
	B. Sektor Trygghet och Stöd		B. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	B. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 20 prisbasbelopp Maximalt 3 prisbasbelopp
	C. Sektor Samhällsbyggnad		C. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	C. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 100 prisbasbelopp Maximalt 25 prisbasbelopp
	D. Sektor Bildning och lärande		D. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	D. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 25 prisbasbelopp

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	E. Övriga områden samt kommunövergripande upphandling och inköp		E. Stabschef Projekt, upphandling och inköp	Maximalt 3 prisbasbelopp E. Maximalt 150 prisbasbelopp Ersättare ekonomichef (Stabschef ekonomi)
B 28	1. Upphandling och inköp av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för investeringsprogrammet avseende Portfölj tillväxt och Portfölj social hållbarhet. I samband därmed besluta om tilldelning samt ingå, ändra, förlänga och säga upp avtal.		a) Ekonomichef (Stabschef ekonomi) b) Stabschef Projekt, upphandling och inköp c) Sektorchef d) Verksamhetschef e) Enhetschef/Beställare f) Projektledare g) Byggledare	a) Maximalt 560 prisbasbelopp b) Maximalt 455 prisbasbelopp c) Maximalt 445 prisbasbelopp d) Maximalt 445 prisbasbelopp e) Maximalt 100 prisbasbelopp f) Maximalt 22 prisbasbelopp g) Maximalt 3 prisbasbelopp I de projekt där politiskt startbeslut krävs (Entreprenad inom projekt beslutade i investerings- och driftsprogram) ska hänvisning göras till gällande beslut I kommunstyrelsen.
	2. Upphandling av konsulttjänster för projekt i Investeringsprogram under planering		2. Beställare/enhetschef	2. maximalt 50 prisbasbelopp
B 29	Vara ombud vid entreprenader enligt AB och ABT		Sektorchef/ Verksamhetschef/stabschef projekt, inköp och upphandling	Med begräsning enligt B 28 Befullmäktigade (konsulter)

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	Utfärda fullmakt (skriftlig) vid entreprenader		Sektorchef/verksamhet-schef, stabschef projekt, inköp och upphandling tillika ombud i entreprenaden	a. Projektledare - maximalt 22 prisbasbelopp b. Byggledare - maximalt 3 prisbasbelopp
B 30	Teckna avtal i löpande verksamhet inom ramen för fastställd budget. Om inte annat anges i delegationsordningen i övrigt.		a. Sektorchef/stabschef b. Verksamhetschef c. Enhetschef VA-Drift d. Enhetschef	a. Maximalt 150 prisbasbelopp b. Maximalt 25 prisbasbelopp c. Maximalt 10 prisbasbelopp d. Maximalt 3 prisbasbelopp
B 31	Underteckna handlingar i egenskap av funktion motsvarande *firmatecknare* avseende ekonomiadministrativa ärenden		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	I samråd med kommundirektör
B 32	Teckna avtal mellan kommunen och den boende avseende vård och omsorgsboende		Enhetschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

ALLMÄNNA ÄRENDEN OCH RÄTTSFRÅGOR

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 1	Ändring av delegationsbeslut	37-38 §§ FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	
C 2	Rättelse av skrivfel	36 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	
C 3	Prövning av om överklagande skett i rätt tid och avvisning av överklagande som kommit in för sent	45 § FvL	Kommunjuristen Ersättare: 1. Kommunarkivarien 2. Huvudregistrator	
C 4	Tillstånd att använda kommunens vapen i näringsverksamhet enligt lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar.		Kommunstyrelsens presidium	
C 5	Yttrande enligt Kamerabevakningslagen (2018:1200).		Kommunjuristen Ersättare: Säkerhets-samordnaren	
C 6	Yttrande över ansökan om att bli antagen som hemvärnsman		Säkerhetskyddschef	
C 7	Beslut i ärenden rörande lotterilagen (1994:1000)		Chef kundcenter Ersättare: Samhälls-vägledare	I samråd med kommunjurist
C 8	Beslut om avslag på begäran om utlämnande av allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild som inskränker den enskildes rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen	2 kap 14 § TF, 6 kap 2 §, 10 kap 4, 13-14 §, 12 kap 2 § OSL	Kommunjuristen Ersättare: 1. Kommunarkivarien 2. Huvudregistrator	Efter samråd med verksamhetsansvarig. Beslut om att lämna ut handling fattas av den som har handlingen i sin vård om inte viss befattnings-havare enligt arbetsledning eller

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
				särskilt beslut skall göra detta.
C 9	Beslut om att inleda rättslig process eller förrättning		resp sektorchef/stabschef	Efter samråd med Kommundirektör
C 10	Beslut om att överklaga dom eller beslut		resp sektorchef/stabschef	Avser ej delegeringsbeslut. jfr "Allmänna bestämmelser för KS delegationsordning" punkt 5
C 11	Utseende av skiljeman		resp sektorchef/stabschef	I samråd med kommunjurist
C 12	Gallringsbeslut av allmänna handlingar i Kungälvs kommun.	Arkivlagen	Kommunarkivarien	I samråd med kommunjurist
C 13	Befullmäktiga ombud att föra kommunstyrelsens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar och förhandlingar av skilda slag.		Kommundirektör	Ersättare: Kommunjurist Om ej annat anges under avsnitt D.
C 14	Yttrande över länsstyrelsens remisser angående ansökning rörande borgerliga vigsel- eller registreringsförrättare		Kommunjuristen Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 15	Rätten att ingå personuppgiftsbiträdesavtal enligt Dataskyddsförordningen	artikel 28 DsF	Sektorchef/ stabschef	Ersättare: Verksamhetschef
C 16	Rätten att ingå datadelningsavtal, gemensamt personuppgiftsansvar och samarbetsavtal enligt Dataskyddsförordningen		Sektorchef/ stabschef	Ersättare: Verksamhetschef
C 17	Beslut om placering av anställning eller deltagande i säkerhetsklass. Beslut om placering av anställning eller uppdrag i säkerhetsklass till följd av ingått säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddsförordningen 5 kap 8 §	Säkerhetsskyddschef	
C 17.1	Beslut om en persons lämplighet ur säkerhetssynpunkt efter genomförd säkerhetsprövning	Säkerhetsskyddslagen 3 kap 4 §	Säkerhetsskyddschef Ersättare: HR-chef	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 17.2	Ingå säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddslagen 4 kap 1 §	Säkerhetsskyddschef	
C 18	Underteckna handlingar i egenskap av funktion motsvarande *firmatecknare* med undantag avseende ekonomiadministrativa ärenden		Kommundirektör	I samråd med kommunstyrelsens ordförande
C 19	Beslut om att ta ut avgift vid begäran av registerutdrag enligt Dataskyddsförordningen	Artikel 15 DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 20	Beslut om att ej lämna ut information till den registrerade	Artikel 15 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 21	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om rättelse	Artikel 16 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 22	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om radering	Artikel 17 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 23	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om begränsning av behandling	Artikel 18 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 24	Beslut om att inte tillmötesgå begäran från den registrerade om information avseende rättelse eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling	Artikel 19 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 25	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om dataportabilitet	Artikel 20 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 26	Beslut om att ej tillmötesgå begäran enligt rätten att invända mot behandling	Artikel 21 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 27	Ärenden som rör personuppgiftsincidenter	Artikel 33, 34; EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 28	Yttranden till Diskrimineringsombudsmannen		Sektorchef/stabschef	Expedierat yttrande ska muntligt redovisas för kommunstyrelsen
C 29	Beslut om rätt till ersättning vid materiell eller immateriell skada.	Artikel 82 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 30	Ingå säkerhetsskyddsavtal	2 kap. 6 § Säkerhetsskyddslagen	Säkerhetsskyddschef	
C 31	Beslut om undantag från bestämmelser i styrdokument inom informationssäkerhetsområdet		Stabschef Säkerhet	I enlighet med Riktlinjer för informationssäkerhet KS2023/1938
C 32	Beslut om delegering av arbetsuppgifter och anmälan till Elsäkerhetsverket om att bedriva elarbete inom elsäkerhetsansvaret	Aml Ellag	Sektorchef Samhällsbyggnad	

KUNGÄLVS KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNAD
Mark- och bostadsärenden

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 1	Beslut om att ingå, ändra och upphäva avtal om parkeringsköp och andra nyttjanderätter än hyresavtal	JB		Gäller även behörighet att väcka och föra talan vid domstol eller annan myndighet I denna typ av ärende
	- Till förmån för kommunen		Enhetschef planering, mark och exploatering Enhetschef Trafik Gata Park	
	- Belastande kommunens mark, upp till tio år		Enhetschef planering, mark och exploatering	
	- Belastande kommunens mark, 10 till 25 år		Sektorchef Samhällsbyggnad	
	- Belastande kommunens mark över 25 år		Utskottet för samhälle och utveckling	
	Rätt att som upplåtare, inom ramen för beslutade nyttjanderätter, - Godkänna avtalsparts överlåtelse av avtal - Godkänna avtalsparts upplåtelse I andra hand av avtal - Lämna medgivande till avtalspart att uppföra byggnad - Lämna medgivande till avtalspart att utföra andra åtgärder (ej uppförande av byggnad) som behövs för utövandet av nyttjanderätten		Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 2	Beslut om att ingå, ändra och upphäva avtal om lägenhetsarrende för parkeringsändamål		Handläggare TGP	
D 3	Beslut om att ingå, ändra och upphäva hyresavtal samt godkännande av avtalsparts upplåtelse i andra hand av avtalen - upp till fem år, årshyran upp till 5 miljoner kronor - 5-10 år, årshyran över 5 miljoner kronor		Fastighetscontroller Verksamhetschef Teknik Utskottet för Samhälle och Utveckling	Gäller även behörighet att väcka och föra talan vid domstol eller annan myndighet i denna typ av ärenden. Ersättare för fastighetscontroller: Fastighetschefen
D 4	Beslut om ingå, ändra och upphäva avtal om **servitut**, vägrätt eller annan servitutsliknande rättighet.	JB 14 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 5	Besluta i ärenden rörande inteckningar och andra inskrivningar samt ansökningar om lagfart	JB 6 kap, 17-24 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 6	Köp, försäljning, byte och inlösen av fast egendom samt fastighetsreglering 1. upp till och med 100 prisbasbelopp 2. 101-250 prisbasbelopp	JB 4 kap FBL	1. Enhetschef planering, mark och exploatering 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 7	Köp och försäljning av bostadsrätt 1. upp till och med 40 prisbasbelopp 2. 31 – 100 prisbasbelopp		1. Sektorchef Samhällsbyggnad 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 8	Ansöka om lantmäteriförrättning, godkänna förrättning, vara kommunens ombud i sådan förrättning och i anslutning därtill lämna medgivanden samt sluta överenskommelser 1. upp till 10 prisbasbelopp, 2. Upp till 100 prisbasbelopp 3. Upp till 250 prisbasbelopp	FBL AL LL SFL ÄULL	1. Mark- och exploateringsingenjör 2. Enhetschef planering, mark och exploatering 3. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 9	Rätt att ingå förlikningsavtal upp till 6 prisbasbelopp i ärenden avseende 1. hyresavtal 2. övrig nyttjanderätt		1. Fastighetscontroller 2. Enhetschef planering, mark och exploatering	Ersättare för fastighetscontroller: Fastighetschefen

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 10	Företräda och föra kommunens talan i fastighetstaxeringsärenden	FTL	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	
D 11	Medge placering av byggnad eller anläggning närmare än 4,5 meter från fastighet som innehas av kommunen a) om kommunal lokal eller verksamhet berörs b) i övriga fall	PBL 9 kap 4 §	 a) Fastighetschef b) Enhetschef planering, mark och exploatering/ Mark- och Exploateringsingenjör	
D 12	Beslut som samråd om planförslag	PBL 5 kap. 11-11a §§	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 13	Beslut om granskning av planförslag	PBL 5 kap. 18-18a §§	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 14	Beslut om genomförandet av plan, program eller ändring enligt PBL kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.	MB 6 kap. 7 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 15	Beslut om hänskjutning av arrendetvist till arrendenämnden	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 16	Remissyttrande i egenskap av markägare i bygglov- och miljöärenden	PBL MB	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 17	Föra kommunens talan inför arrendenämnden vid arrendetvister samt i mark- och miljödomstol vid tvist rörande tomträttsavgäld, genom egen medverkan eller genom befullmäktigande av ombud	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	
D 18	Beslut om stämning till mark- och miljödomstol vid tvist rörande tomträtt	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 19	Rätt att föra kommunens talan i markägarsamråd rörande skötselplan älgskötselområde	JaktL. 33 § JaktF. 3 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 20	Beslut om planbesked som inte är av stor vikt.		Utskottet för Samhälle och Utveckling	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 21	Beslut att godkänna planprogram enligt PBL		Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 22	Bevilja iståndsättningsbidrag för vägföretag a) upp till ett prisbasbelopp b) upp till tre prisbasbelopp		a) Gatuingenjör b) Enhetschef TGP	
D 23	Beslut om att ingå och ändra avtal om tomträtt avseende fastighet vars värde bedöms vara 1. upp till och med 100 prisbasbelopp 2. 101-250 prisbasbelopp		1. Enhetschef planering, mark och exploatering 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 24	Tillåtelse till skyddsjakt på kommunägd mark	JaktL 9 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 25	Beslut med stöd av lag (1997:735) om riksfärdtjänst		Färdtjänsthandläggare	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 26	Beslut med stöd av lag (1997:736) om färdtjänst		Färdtjänsthandläggare	
D 27	Beslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade	13 kap 8 § TrF	Färdtjänsthandläggare	
D 28	Beslut om föreskrifter med särskilda trafikregler för en väg eller en viss vägsträcka a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övrigt	10 kap 14 § TrF	a) Trafikingenjör b) Trafikingenjör	Ersättare a) Hamnchef Parkeringsansvarig b) Parkeringsansvarig/ Handläggare TGP
D 29	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter a) Transportdispenser m m b) Dispenser från trafikföreskrift inom parkering	kap 3 § TrF	1. Trafikingenjör 2. Parkeringsansvarig	Ersättare: a) Parkeringsansvarig/Handläggare TGP b) Trafikingenjör
D 30	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter för Marstrand och Koöns hamnområde		Enhetschef Hamnverksamhet	Ersättare: Trafikingenjör
D 31	Yttrande angående upplåtelse av offentlig plats a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övriga områden	3 kap 2 § Ordningslagen	a) Handläggare TGP b) Avtalsansvarig samhällsbyggnad	Ersättare: Avtalsansvarig sektor Samhällsbyggnad Handläggare TGP

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 32	Upplåtelse av offentlig plats för särskilda ändamål a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övriga områden		a) Handläggare TGP b) Avtalsansvarig samhällsbyggnad	Ersättare: Avtalsansvarig sektor Samhällsbyggnad Handläggare TGP
D 33	Beslut om trafikregleringar genom lokala trafikföreskrifter	10 kap 1 § TrF	Trafikingenjör Parkeringsansvarig	
D 34	Beslut om föreskrift om hastighet inom tättbebyggt område	3 kap. 17 § TrF	Trafikingenjör	
D 35	Beslut om föreskrift om bärighetsklass	4 kap. 11 § TrF	Trafikingenjör	
D 36	Förordnande av parkeringsövervakare	Lag (1987:24) om kommunal parkeringsöverva-kning	Parkeringsansvarig / Handläggare TGP	Beslutet anmäls till polismyndighet
D 37	Avtal om anslutande av abonnenter utanför VA-verksamhetsområde		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 38	Avtal om mottagande av och leverans av vatten		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 39	Avtal om mottagande av och leverans av slam		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 40	Övriga avtal med stöd av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, Allmänna bestämmelser för brukande av Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA)		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 41	Uppsägning eller hävande av avtal avseende vatten- och avloppsverksamhet som ej är principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 42	Beslut att utse trafikansvarig		Sektorchef Samhällsbyggnad	
D 43	Beslut om flyttning av fordon	Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall /Förordning (1992:182) om flyttning av fordon i vissa fall	Gatuingenjör Parkeringsansvarig/ Handläggare TGP	Ersättare: 1. Gatuingenjör Handläggare på Kundcenter

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 44	Beslut om föreläggande, förbud och åtgärder med stöd av 12 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning		Gatuingenjör	
D 45	Begäran om uppgifter från den som bedriver yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall	Avfallsförordningen (2011:927) 74 §	Enhetschef Renhållning	
D 46	Lämna uppgifter till Naturvårdsverket kring kommunens insamling av förpackningar	Förordning om producentansvar för förpackningar (2022:1274) 9 kap 2§	Enhetschef Renhållning	
D 47	Avge yttrande till Naturvårdsverket ang. nationell avfallsplanering	Avfallsförordningen (2020:614) 9 kap 11 §	Enhetschef Renhållning	
D 48	Ansöka om dispens om skyldighet tillhandahålla ett system för separat insamling och borttransport av matavfall.	Avfallsförordningen (2020:614) 3 kap. 1 och 13 §§	Enhetschef Renhållning	
D 49	Avge yttrande över remisser inom området renhållning från myndigheter och kommunala nämnder. Dock ej i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt		Handläggare renhållningsenheten	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 50	Beslut om avsteg från renhållningstaxa för enskilda abonnemang		Enhetschef Renhållning	
D 51	Medge avvikelser eller undantag från renhållningstaxan om avvikelsen eller undantaget inte är av principiell betydelse eller kan anses innebära någon olägenhet		Enhetschef Renhållning	
D 52	Ansökan eller anmälan av avfallsverksamheter	Miljöprövningsförordningen (2013:251) 1kap. 3-10 §§	Enhetschef Renhållning	
D 53	Beslut om avfallsbehållarens typ, storlek och placering enligt 26–27 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 54	Beslut om anvisad plats enligt 61 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 55	Beslut i ärende om gemensam avfallslösning enligt 87 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 56	Beslut om uppehåll i hämtning av matavfall och restavfall enligt 89 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 57	Beslut om uppehåll i hämtning av slam enligt 90 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 58	Beslut om undantag för insamling av matavfall och restavfall via säck enligt 98 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 59	Tillämpning av timpriser och övriga avgifter för tjänster som inte finns reglerade i renhållningstaxan		Enhetschef Renhållning	
D 60	Ingå avtal om försäljning, röjning, skötselåtgärder och avverkning av skog omfattande en yta upp till 500 m2 omfattande en yta över 500 m2	JB, SVL	 Mark- och exploateringsingenjör Driftingenjör TGP Enhetschef planering, mark och exploatering Enhetschef TGP	
D 61	Ansökan i ärenden om markavvattningsföretag/-samfällighet och företräda kommunen i sådant ärende	MB 11 kap, LSV, FVV	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 62	Beslut att ingå, ändra och upphäva avtal om nyttjanderätt till förmån för kommunen enligt jordabalken 7-8 kap. i syfte att skapa markupplåtelse för kommunala vatten-, spillvatten- och avloppsledningar och därmed tillhörig utrustning.	JB 7-8 kap	Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 63	Besluta att lämna tillstånd för jaktlag att inom kommunägd skogsmark som upplåtits med jaktavtal, utföra röjning av siktgator i syfte att underlätta jakten.	JB, JL	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 64	Beslut om att avskriva ärenden om planbesked efter att de återkallats av sökande		Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 65	Ansökan om tillstånd till jakt (skyddsjakt) efter fredade djur som orsakar sådana skador som avses i 23 a § jaktförordningen.	Jaktförordningen (1987:905) 29 §	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 66	Vara kommunens ombud i lantmäteriförrättning som rör rättigheter för kommunalt vatten- och avlopp	FBL AL LL	VA-ingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

SOCIALTJÄNST

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
E 1	Beslut om talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	10 kap 2 § SoL	Sektorchef för Trygghet och stöd	Tillsynsärenden avseende verksamheten
E 2	Utfärdande av fullmakt att föra nämndens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar och förhandlingar av skilda slag.	10 kap 2 § SoL	Sektorchef för Trygghet och stöd	Tillsynsärenden avseende verksamheten
E 3	Beslut huruvida omprövning skall ske Omprövning av beslut	27 § FvL 27 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet Delegaten i ursprungsbeslutet	Ej individärenden
E 4	Beslut om rättelse av beslut som blivit fel på grund av förbiseende och som är uppenbart oriktigt **(självrättelse)**	26 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	Ej individärenden
E 5	Anmälan till länsstyrelsen om missförhållanden i enskild verksamhet	13 kap 5 § SoL	Sektorchef	
E 6	Yttrande till tillsynsmyndighet i verksamhetsfrågor	13 kap 2 § SoL	Sektorchef	Tillsynsmyndighet är exempelvis Socialstyrelsen, länsstyrelsen i respektive län, JO och JK. I ärenden av principiell betydelse bör i första hand KS avge yttrande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
E 7	Upprättande av avtal med annan kommun för handläggning av individärenden inom socialtjänst vid jäv och liknande förhållanden	9 kap. 37 § KL	Enhetschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

UTBILDNING

Utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, pedagogisk omsorg, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 1	Beslut om **dagarna för höst- och vårterminens början och slut**	Sf 3:3 Gyf 3:2	Utskottet för bildning och lärande	
F 2	Beslut rörande **samverkansavtal i GR** (inkl prislista för interkommunal ersättning) inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola, ISGR, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, anpassad utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare		Utskottet för bildning och lärande	
F 3	Yttranden till Skolinspektionen i ärenden som inte rör enskild		Utskottet för bildning och lärande	SMN ansvarar för yttranden gällande enskild person
F 4	**Överenskommelse med annan kommun** att denna tar emot Elever i ett visst geografiskt område: Barn i förskolan Elev i förskoleklass Elev i grundskola Elev i anpassad grundskola	 SL 8:12 SL 9:12 SL 10:24 SL 11:24	Verksamhetschef	Avser t.ex. om restiden blir mycket kortare för bar I ett visst geografiskt område. Redovisas löpande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 5	**Interkommunal ersättning** a. Förskola b. Förskoleklass c. Grundskola d. Anpassad grundskola e. Fritidshem f. Gymnasieskola (nationellt program) g. Utbildning på introduktionsprogram, gymnasieskolan h. Anpassad gymnasieskola i. Kommunal vuxenutbildning j. Anpassad utbildning för vuxna	a) SL 8:17 b) SL 9:16 c) SL 10:34 d) SL 11:33 e) SL 14:14 f) SL 16:50-51 g) SL 17: 23-26, 26 a. h) SL 19: 43-44, 44 a i) SL 20:15, 21 j) SL 22:17	Verksamhetschef a,b,c,d,e,f,g,h, i, j Stabschef Utveckling och innovation	Samverkansavtal finns för mottagande av barn och elever inom GR. Samverkansavtalet för elever i gymnasieskolan gäller för elever i på nationellt och gruppbaserade introduktionsutbildningar. Redovisas löpande
F 6	Upprättande av årlig plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan	SL 6:8 DL 3:16	Rektor	Årlig redovisning
F 7	Beslut om fördelning av **bidrag till föräldraföreningar**		Sektorchef (skola)	

Grundskola och anpassad grundskola

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 8	Beslut om fördelning mellan årskurserna av **undervisningstiden** i grundskola och anpassad grundskola (efter förslag av rektorn)	Sf 9:4 Sf 10:3	Verksamhetschef grundskola	Verksamhetschef redovisar avvikelser från gemensam grund årligen till utskottet för bildning och lärande

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 9	Beslut om **urval av ämnen** som elevens val i grundskola och anpassad grundskola	SL 10:4, 11:6 Sf 9:8, 10:5	Rektor	Löpande redovisning
F 10	Beslut om urval av moderna språk	SL 10:4 Sf 9:5,7	Rektor	Efter samråd med verksamhetschef och rektorsgrupp Löpande redovisning av förändringar
F 11	Beslut om antalet skoldagar i veckan ska begränsas till fyra för en klass eller grupp i åk 1 eller 2 i anpassad grundskola.	SF 3:4	Rektor	Löpande redovisning
F 12	Besluta om skolskjutsarnas färdväg och de platser där av- eller påstigning sker	Förordning (1970:340) om skolskjutsning	Kollektivtrafiksamordn-are	Redovisas årligen Ersättare: Skolskjutssamordnare

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 13	Beslut att **arbetsplatsförlagt lärande** ska finnas på högskoleförberedande program (inkl. omfattning)	Gyf 4:12	Verksamhetschef (gymnasieskola)	Löpande redovisning
F 14	Arbetsplatsförlagt lärande byts vid platsbrist ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan	Gyf 4:13, 6:5	Rektor	Årlig redovisning

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 15	Beslut om antalet **undervisningstimmar** för varje kurs och för gymnasiearbetet/gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt om hur fördelningen av **undervisningstiden** över läsåren ska göras.	Gyf 4:22	Rektor	Årlig redovisning
F 16	Beslut om vilka kurser som skall erbjudas som **programfördjupning**	Gyf 4:6	Rektor	Årlig redovisning av förändringar
F 17	Beslut om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val	Gf 4:7, 4:7a	Rektor	Årlig redovisning av förändringar
F 18	Beslut om **fördelning av elever inom program** indelade i nationella inriktningar, särskilda varianter eller gymnasiala lärlingsutbildningar som börjar det andra eller tredje läsåret	Gyf 7:6	Rektor	Då inriktningsgaranti ej medgivits. Årlig redovisning.
F 19	Beslut om ändring av studieorganisation genom justering av antal platser och inriktningar för år 1 på gymnasieskolan/anpassad gymnasieskola under tiden december – september.		Verksamhetschef	Preliminärt beslut tas av kommunstyrelsen. Utifrån elevernas val kan justeringar behöva göras. Löpande redovisning.
F 20	Beslut om att eleverna i gymnasieskolan ska hålla sig med enstaka **egna hjälpmedel**	SL 15:17	Rektor	
F 21	Beslut om plan för utbildning på introduktionsprogram	SL 17:7	Verksamhetschef	Årlig redovisning
F 22	Teckna samverkansavtal för NIU	16 kap.12 §	Verksamhetschef	Årlig redovisning

KUNGÄLVS KOMMUN

Vuxenutbildning

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 23	Beslut om vilka nationella kurser som ska ges.	VuxF 2:9	Rektor	
F 24	Beslut om att böcker och andra lärverktyg, som varje elev I kommunal vuxenutbildning/ särskild utbildning för vuxna/ har för eget bruk får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgift som högst motsvarar anskaffningskostnaderna.	SL 20:7 SL 21:6	Rektor	

KUNGÄLVS KOMMUN

ÖVRIGA ÄRENDEN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
G 1	Föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand	2 kap 7 § FSO	Kommundirektör	
G2	Beslut om att begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)		1. Kommundirektör 2. Tjänsteman i beredskap	

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Lena Arnfelt

2025-04-29

Implementering av kommunfullmäktiges styrande dokument gällande trygg och rättvis arbetsmiljö (Dnr KS2024/2486-5)

Sammanfattning

2024-11-13 behandlade kommunstyrelsen ärende KS2024/2486-1, där beslutet bland annat avsåg att ”Arbeta för en tryggare arbetsmiljö där anställda vågar uttrycka sina åsikter”. Mot bakgrund av detta har kommunstyrelsen tillsammans med förvaltningsledning träffats och fört dialog om att förenkla och förtydliga, samt skapa gemensam förståelse för kommunens vision och värdegrund. Detta har åstadkommits genom extrainsatta styrelsemöten med gemensamt arbete för målet att skapa en trygg och rättvis arbetsmiljö. Syftet har inte varit att ta fram en ny vision och värdegrund, utan plocka ut det viktigaste, utgå ifrån kommunfullmäktiges beslut och skapa en grund för det fortsatta och kontinuerliga arbetet med att processer, samarbeten, samtal, möten med politiker, tjänstepersoner, målgrupper och medborgare ska präglas av en kultur och ett förhållningssätt som bygger på mod, respekt och medskapande.

Förvaltningen återkommer nu till kommunstyrelsen med ett förslag på sammanfattande formuleringar.

Juridisk bedömning

Framtagandet av en förenklad vision och värdegrund bedöms vara en del av det kommunala uppdraget.

Förvaltningens bedömning

Kommunstyrelsen har tillsammans med förvaltningsledningen fört en dialog utifrån Vision 2040 och styrdokumentet Värderingar i Kungälvs kommun. Syftet har inte varit att ta fram en ny vision och värdegrund, utan plocka ut det viktigaste och utgå ifrån kommunfullmäktiges beslut.

Det är kommunstyrelsens uppgift att omsätta Kommunfullmäktiges styrande dokument och arbetsgrupper inom kommunstyrelsen har identifierat fokusområden/meningar, ord för ökad enkelhet.

Utifrån dialogerna som genomomförts föreslår förvaltningen följande sammanfattningar:

Ledord/värderingar

Mod
Vi vågar tänka nytt, utmana det invanda och driva förändring – utifrån ett helhetsperspektiv.

Respekt
Vi bemöter varandra med värdighet, öppenhet och förståelse – utifrån allas lika värde och olikheter.

Medskapande
Tillsammans skapar vi värde – genom delaktighet, engagemang och gemensamt ansvar.

Ledorden är valda utifrån vad som framkom och återkom i samtliga arbetsgrupper. Vad gäller vision var samtliga grupper överens om att en kortare version var önskvärt.

Vision

Kungälv är en plats där livskvalitet, trygghet och framtidstro går hand i hand. Här formas en hållbar framtid genom demokrati, delaktighet och jämlika möjligheter för alla.

Vi värnar vårt kulturella arv, stärker utbildning och välfärd, och bygger ett samhälle där människor vill bo – i dag och i generationer framåt.

Med mod och omtanke skapar vi ett Kungälv som håller – för alla, för alltid.

Fortsatt arbete och integrering

Förvaltningen kommer arbeta med implementering av ledord och vision i hela organisationen. Detta kommer att omhändertas i förvaltningens verksamhetsplan 2026. Det ska utgöra en grund och ett stöd för det gemensamma och kontinuerliga mötet mellan chefer, medarbetare, fackliga organisationer och andra samarbetspartners, som en integrerad del av arbetet med kvalitet, utveckling, styrning och ledning samt arbetsmiljö och kommunikation. Alla kommer att kunna ta sig an vision och ledord på det sätt som är ändamålsenligt utifrån uppdrag och sammanhang. En öppen och tillåtande kommunikation i alla delar och på alla nivåer om innebörd och användning av begreppen kan skapa gemensam förståelse och stödja ett förhållningssätt som bygger en hållbar kultur.

I övrigt är tidsplanen för kommunens samlade arbete för en trygg och rättvis arbetsmiljö enligt följande:

- 28 maj, Dialog fackliga företrädare, KS presidium, förvaltningsledning – Trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 11 juni, Samtliga nämndpresidier **-** Nämndernas arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 18 juni, Bolagsinformation/koncerndialog - Bolagens arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 8 oktober, Bolagsinformation/koncerndialog - Bolagens arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 10 oktober, Samtliga nämndpresidier **-** Nämndernas arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)
- 3 december, Bolagsinformation/koncerndialog - Bolagens arbete med en trygg och rättvis arbetsmiljö (KF vision och värderingar)

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Visionen är den gemensamma utgångspunkten för hur Kungälvs kommun ska utvecklas för att vara en attraktiv kommun att bo och verka i. Visionen ska genomsyra alla kommunens mål och verksamheter samt ska ge vägledning vid beslut.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet och förslaget till beslut har ingen tydlig koppling till miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Aktuellt ärende bygger på Vision 2040 samt styrdokumentet Värderingar i Kungälvs kommun. Förenklade sammanfattningar tar inte fram något nytt som står i konflikt till dessa dokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Framtagandet av en förenklad version och värdegrund som lättare skulle kunna kommuniceras till kommunens medborgare bedöms som positivt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Framtagandet av en förenklad version och värdegrund som är lättare att ta till sig och kommunicera till medarbetare bedöms som positivt och efterfrågat.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut innebär ingen kostnad för kommunen.

Förslag till kommunstyrelsen

Förslag till sammanfattande och förenklande av Vision 2040 samt ledord/värderingar i Kungälvs kommun godkänns.

Linda Nygren
Kommundirektör

Lena Arnfelt
Sektorchef

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Tanja Tajic

2025-05-05

Godkännande av process för rekrytering av kommundirektör (Dnr KS2025/0181-3)

Sammanfattning

I samband med att processen för rekrytering av tillförordnad kommundirektör påbörjades i december 2024 fastställdes att en liknande process behöver påbörjas för rekrytering av ordinarie kommundirektör. Processen delas därmed upp i två steg, där första steget omfattar tillförordnad kommundirektör och andra steget innebär rekrytering av ordinarie kommundirektör.

Innan det andra steget att besluta om rekrytering av ordinarie kommundirektör har kommunstyrelsen haft extra kommunstyrelsemöten för att tillsammans arbeta fram en rekryteringsprocess för ökad delaktighet och transparens, samt i övning arbetat förslag till kompetensprofil inför rekryteringen, arbetet har genomförts utifrån processen ökad trygg och rättvis arbetsmiljö.

Ett arbete för rekrytering av ordinarie kommundirektör behöver nu startas upp under maj/juni 2025. Inom ramen för detta har en mall för processkarta tagits fram. Kommunstyrelsen föreslås gemensamt gå igenom processkartan, med stöd av förvaltningen, och fastställa vilka funktioner som ska delta i vilka delar av processen. Vidare har ledamöternas önskemål och krav i sin tur sammanställts i en kravprofil som ska godkännas av kommunstyrelsen.

Del i processen	Deltagare	Roll i delmoment
Kravspec.	KS + FL	Deltar
Slut kravspec.	KS	Deltar
Annons	KS+FL + CSG	På uppdrag av KS
Urval	KS + HR + (facket)	Gör urval med stöd av HR
Intervju	KS-pres + HR + facket	Gör intervju med stöd av HR
Provtryck förslag 3 slutkandidater	KS	Förslag på kandidater med stöd från HR
Avstämning med FL	KS-pres + FL	Deltar
Beslut	KS	KS beslutar och slutbesked till kandidaten

Kommunikation	Intranätet, KP	

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen att:

1. Process för rekrytering av kommundirektör godkänns.
2. Rekrytering inleds.
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Juridisk bedömning

Enligt kommunallagen (2017:725), 7 kap.1§ och 2§ är det kommunstyrelsen som ska utse en direktör.

Förvaltningens bedömning

Direktören ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen. Det fastställer kommunallagen (2017:725), 7 kap.1§ och 2§ att kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska också fastställa direktörens övriga uppgifter och avser även en tillförordnad kommundirektör.

Kommunstyrelsens delegationsordning (KS2024/2456) fastställer följande under PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN:

- Kommundirektör får ej fatta personalbeslut avseende sig själv
- Kommunstyrelsens ordförande beslutar i samtliga personalärenden rörande kommundirektör (Gäller ej beslut om anställning och beslut om att anta
- instruktion till Kommundirektör)
- Kommunstyrelsen beslutar om Kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och villkor ska följa för tiden sedvanligt anställningsavtal och villkor för kommundirektörer

Ett arbete för rekrytering av kommundirektör behöver startas upp. Inom ramen för detta har en mall för processkarta tagits fram.
Kommunstyrelsen föreslås gemensamt gå igenom processkartan, med stöd av förvaltningen.
Vidare har ledamöternas önskemål och krav i sin tur sammanställts i en kravprofil som sedan godkänns av kommunstyrelsen. Dokumentation av kravprofilen bifogas.

Syftet med detta ärende är att påbörja process för rekrytering av kommundirektör.

Del i processen	Deltagare	Roll i delmoment
Kravspec.	KS + FL	Deltar
Slut kravspec.	KS	Deltar
Annons	KS+FL + CSG	På uppdrag av KS
Urval	KS + HR + (facket)	Gör urval med stöd av HR
Intervju	KS-pres + HR + facket	Gör intervju med stöd av HR

Provtryck förslag 3 slutkandidater	KS	Förslag på kandidater med stöd från HR
Avstämning med FL	KS-pres + FL	Deltar
Beslut	KS	KS beslutar och slutbesked till kandidaten
Kommunikation	Intranätet, KP	

KS – kommunstyrelsen
KS-pres – kommunstyrelsens presidium
FL – Förvaltningsledningen
CSG – Central samverkansgrupp

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berör kommunstyrelsens resultatmål:

- Attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun
- Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet berör delmål 16.6 i Agenda 2030 om att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet berör kommunstyrelsens delegationsordning som fastställer att det är kommunstyrelsen som ansvarar för beslut om anställning av kommundirektör.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ärendet avseende process för rekrytering av kommundirektör syftar till att skapa en tydlighet och transparens i rekryteringsprocessen gentemot brukare, medborgare, föreningar och näringsliv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet avseende process för rekrytering av kommundirektör syftar till att skapa en tydlighet och transparens i rekryteringsprocessen både inom förvaltningen och dess medarbetare.

Ekonomisk bedömning

Tidigare rekryteringar av exempelvis verksamhetschef har kostat cirka 120 000 - 150 000 kronor. Vid rekrytering av chefer inom ledningsgrupper används externa rekryteringsbolag. Förvaltningen bedömer att kostanden för rekrytering av kommundirektör kommer att hamna inom detta spann.

Förslag till beslut

1. Process för rekrytering av kommundirektör godkänns.
2. Rekrytering inleds.
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Linda Nygren
TF kommundirektör

Expedieras till:

För kännedom till:

Sammanfattning från grupparbeten på Lökeberg

Uppdraget i korthet

- Vara en strategisk rådgivare till den politiska ledningen.
- Säkerställa att politiska beslut genomförs på ett tydligt, effektivt och rättssäkert sätt.
- Leda kommunens förvaltningsorganisation utifrån ett helhetsperspektiv med fokus på kvalitet, hållbarhet och utveckling.
- Vara en kulturbärare och drivkraft för delaktighet, öppenhet och innovationskraft.

Personliga egenskaper

Vi söker en ledare – inte en chef. En person med starka värderingar, som:

- Är trygg, stabil och prestigelös även i utmanande lägen.
- Har hög integritet och står för sina beslut.
- Är modig, visionär i lagom dos och vågar leda i förändring utan att förhasta.
- Har genuin empati och lyhördhet – för både organisation och medborgare.
- Är entusiasmerande och skapar arbetsglädje.
- Har god självinsikt och ödmjukhet inför sitt uppdrag.

Kompetenser och erfarenhet

- Dokumenterad erfarenhet av att leda en komplex organisation – gärna som kommundirektör eller förvaltningschef.
- Gedigen erfarenhet av offentlig sektor, särskilt kommunal förvaltning.
- Förändringsledning och strategisk styrning, gärna i samband med organisationsförändringar.
- Ekonomisk styrning och uppföljning på övergripande nivå.
- Kommunikativ ledare som bygger förtroende, både internt och externt.
- Förmåga att sätta struktur för delegation och ansvar, med fokus på tydlighet.
- Van att tolka och omsätta politiska beslut i operativ handling.

Värderingar och förhållningssätt

- Ser värdet i att förvalta det som fungerar väl, samtidigt som du driver långsiktig utveckling.
- Har ett hållbart ledarskap, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt.
- Är öppen och transparent, skapar delaktighet och dialog.
- Har omvärldsbevakning och analysförmåga – håller koll på trender som påverkar kommunen.

Kommundirektör till framtidens Kungälv – tillsammans formar vi hållbar utveckling!

Kungälvs kommun söker en engagerad, trygg och utvecklingsinriktad kommundirektör som med hög integritet och tydlighet vill bidra till en hållbar och framtidsinriktad kommun.

Välkommen till Kungälv – en kommun i rörelse

I Kungälv bor över 50 000 invånare i en växande kommun med historiska rötter, stark framtidstro och närhet till både hav och stad. Här formas en hållbar framtid genom mod, samarbete och ansvar – från skola och omsorg till klimat och stadsutveckling. Vi söker nu en **visionär och trygg kommundirektör** som vill vara med och leda vår resa mot målen i Kungälv. I nära samverkan med politiken, medarbetare och näringsliv blir du den som förverkligar kommunens strategi **– där xxxx, xxxx och xxxx är ledord.**

Ditt uppdrag

Som kommundirektör är du högsta tjänsteperson i Kungälvs kommun. Du leder kommunens samlade förvaltningsorganisation, är direkt underställd kommunstyrelsen och fungerar som en strategisk länk mellan politik och verksamhet.

Du ansvarar för att:

- Implementera kommunfullmäktiges mål, visioner och budgetdirektiv
- Leda kommunens utvecklingsarbete med fokus på effektivitet, innovation och kvalitet
- Stärka samverkan inom kommunkoncernen, inklusive våra bolag
- Driva arbetet med social hållbarhet, robusthet och Agenda 2030
- Vara en kulturbärare för medarbetarengagemang, delaktighet och ett sunt arbetsliv

Vi söker dig som

- Har flerårig erfarenhet av att leda en stor, komplex organisation – gärna inom offentlig sektor
- Är en trygg och kommunikativ ledare med förmåga att inspirera andra
- Har god politisk förståelse och vana att arbeta nära förtroendevalda
- Är strategisk, utvecklingsorienterad och har ett genuint engagemang för samhällsnytta
- Har relevant akademisk examen och mycket goda kunskaper i svenska i tal och skrift

Det är meriterande om du har erfarenhet från arbete med hållbarhetsstyrning, förändringsledning, stadsutveckling eller välfärdsverksamhet.

Vi erbjuder dig

- Ett av Sveriges viktigaste ledaruppdrag – i en kommun med hög ambitionsnivå
- Engagerade medarbetare, stark tillväxt och god ekonomisk grund
- Möjlighet att forma framtidens kommunledning tillsammans med politik och näringsliv
- En kommun i framkant – redo att ta nästa steg i digitalisering, klimatansvar och medborgarfokus

Kommunstyrelsens delegationsordning

Delegationsordning

Diarie-/dokumentnummer: KS2025/1052
Beslut:
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut 2025-02-19 Kommunstyrelsen § 44/2025
Dokumentansvarig: Kommunsekreterare
Senast uppdaterad av: Oskar Engdahl

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

Delegering av beslutanderätt inom nämnd 3

1. Vad innebär delegering? 3

2. Förutsättningar för nämndens delegeringsrätt 3

3. Vad man kan delegera. 3

a. Nämndens delegeringsrätt – delegeringsförbud (6 kap 38 § KL) 3

b. Delegering och ren verkställighet 4

c. Delegering av rätt att överklaga 4

d. Beslut utan delegeringsuppdrag 4

4. Vem kan man delegera till? (6 kap 73 § KL) 4

5. Ansvar/Innebörd 5

6. Återkallelse och omprövning 5

7. Delegering av beslutsrätten i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas. (6 kap 39 § KL) 5

8. Anmälan av delegeringsbeslut (6 kap 40 § KL) 6

9. Exempel på ren verkställighet är: 6

Allmänna bestämmelser för kommunens delegationsordning 7

Kommunstyrelsens delegationsordning 10

PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN 10

Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion. 10

EKONOMIADMINISTRATIVA ÄRENDEN/EKONOMISK FÖRVALTNING 13

ALLMÄNNA ÄRENDEN OCH RÄTTSFRÅGOR 20

SAMHÄLLSBYGGNAD 24

SOCIALTJÄNST 37

UTBILDNING 39

Grundskola och anpassad grundskola 41

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola 42

Vuxenutbildning 43

ÖVRIGA ÄRENDEN 44

KUNGÄLVS KOMMUN

Delegering av beslutanderätt inom nämnd

(6 kap 37 – 40 §§ kommunallagen)

1. Vad innebär delegering?

Delegering enligt kommunallagen (KL) innebär att beslutanderätten, i ett visst ärende eller i en ärendegrupp, flyttas över till någon annan (= delegaten).

Delegaten träder helt in i nämndens ställe. Ett beslut av delegaten ses som ett nämndens beslut och kan överklagas genom laglighetsprövning.

Nämnden kan inte ändra delegatens beslut men kan återkalla delegeringsuppdraget. Nämnden kan också genom eget handlande föregripa ett beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över ärendet och fatta beslut.

Nämnden har redovisningsansvaret men delegaten har det juridiska ansvaret (t ex tjänstefel, skadestånd).

2. Förutsättningar för nämndens delegeringsrätt

Delegering inom en nämnd förutsätter alltid beslut i två led. Först måste fullmäktige i ett reglemente eller i ett särskilt beslut ha uppdragit till nämnden att hantera ett visst verksamhetsområde eller besluta i vissa ärenden eller ärendegrupper. Därefter kan nämnden om den vill besluta om delegering av denna beslutanderätt. Nämnden lämnar delegeringsuppdrag genom särskilt beslut eller genom att fatta beslut om en delegationsordning där beslutanderätten i olika ärenden överförs till delegater.

Nämnden beslutar själv i vilka ärenden eller ärendegrupper beslutanderätten skall delegeras. Räckvidden för en nämnds delegeringsbefogenhet framgår av 6 kap 38 § KL (se nedan) som anger vilka ärendetyper som inte får delegeras

3. Vad man kan delegera.

a. Nämndens delegeringsrätt – delegeringsförbud (6 kap 38 § KL)

Nämnden får inte delegera beslutanderätten i följande slag av ärenden:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet, dvs. nämndens övergripande ansvar för verksamheten,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige,
3. yttranden med anledning av att fullmäktiges beslut överklagats,
4. yttranden med anledning av att nämndens egna beslut överklagats,
5. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
6. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter bl.a. inom socialområdet

KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattningsvis kan man säga att **ärenden som är av *principiell beskaffenhet* eller som annars är av *större vikt* är förbehållna nämnden.** Oftast handlar det om ärenden som får stora konsekvenser för kommunen och ofta där politiska bedömningar är avgörande. Någon klar gräns för vad som är delegerbart eller inte delegerbart finns inte. Man får se på hur ofta ärendena förekommer, kommunens storlek, budgetomslutning, förvaltningens/verksamhetens storlek och organisation.

Förutom de generella undantagen från delegering ovan innehåller en del specialförfattningar, t.ex. socialtjänstlagen, också uttryckliga delegeringsförbud.

b. Delegering och ren verkställighet

Man skiljer mellan *beslut i kommunallagens mening och ren verkställighet. I delegationsordningen skall m.a.o. endast upptas beslut i kommunallagens mening.*

Gränsen mellan beslut som kräver delegering och ren verkställighet går inte att dra med exakthet.

Beslut i kommunallagens mening kännetecknas bl.a. av att det finns *utrymme för alternativa lösningar* och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar. Normalt kan denna typ av beslut *överklagas* genom laglighetsprövning eller genom förvaltningsbesvär. Men man kan inte endast gå på överklagbarheten för att särskilja ren verkställighet från beslut i kommunallagens mening eftersom t.ex. yttranden normalt inte kan överklagas men ofta innehåller självständiga bedömningar och fodrar delegering för att kunna föras över från nämnd till annan.

Vid *ren verkställighet* saknas utrymme för självständiga bedömningar och beslutsalternativ. Det rör sig här om ”mekanisk verkställighet”, t.ex. avgiftsdebitering enligt en fastställd taxa eller tilldelning av daghemsplats efter en klar turordning. Beslut av rent förberedande eller verkställande art kan inte överklagas (jmf 13 kap. 2 §) Även om den enskilde inte kan överklaga beslutet genom laglighetsprövning – eller förvaltningsbesvär - finns andra vägar för den enskilde att angripa ett beslut den enskilde upplever som felaktigt, nämligen genom rättslig prövning vid allmän domstol, anhållan om en JO-granskning eller påkallande av de kommunala revisorernas uppmärksamhet.

c. Delegering av rätt att överklaga

Beslut att *överklaga dom* av allmän förvaltningsdomstol går att delegera, liksom beslut att begära *inhibition*. En förutsättning är att det överklagade beslutet i sig är delegerbart. Ett bemyndigande skall vara försett med förbehållet, att vad gäller ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda får delegeringen inte omfatta ärenden av principiell betydelse eller annars av större vikt.

d. Beslut utan delegeringsuppdrag

Om en anställd fattar ett beslut utan stöd av ett delegeringsuppdrag kan ett sådant beslut inte överklagas genom laglighetsprövning eftersom beslutet inte kan sägas existera i kommunallagens mening. Kommunen kan dock bli civilrättsligt bunden av beslutet om mottagaren är i god tro och det rör civilrättsliga förhållanden. Mottagaren kan i sådant fall även driva ärendet via allmän domstol.

4. Vem kan man delegera till? (6 kap 73 § KL)

En nämnd kan lämna delegeringsuppdrag till

- ett utskott bestående av ledamöter eller ersättare i nämnden
- en ledamot eller ersättare i nämnden
- en anställd hos kommunen

KUNGÄLVS KOMMUN

- presidiet

Det är inte tillåtet att lämna delegeringsuppdrag till

- flera anställda i grupp
- till anställd tillsammans med ledamot eller ersättare, s.k. blandad delegering
- anställd i kommunalt företag

Det bör också vara klart, genom delegationsordning eller på annat sätt, vem som går in i en delegats ställe vid delegatens frånvaro.

5. Ansvar/Innebörd

Delegaten träder helt i nämndens ställe. Beslut som fattas med stöd av ett delegeringsuppdrag är dock juridiskt sett ett nämndens beslut. Det betyder att delegatens beslut kan överklagas precis som nämndens. *Revisionsansvaret* ligger hos nämnden. Delegaten har dock *det juridiska ansvaret* (tjänstefel, skadestånd m.m.). Oavsett om delegering har skett så har alltså nämnden kvar det övergripande ansvaret.

6. Återkallelse och omprövning

Nämnd kan när som helst återkalla eller ändra ett delegeringsuppdrag. Detta kan göras generellt eller i ett visst ärende.

Nämnd kan i princip inte ändra eller återta ett beslut som delegaten fattat. Nämnden har m.a.o. ingen omprövningsmöjlighet.

Nämnd kan när som helst ta över ett delegeringsuppdrag och föregripa delegatens beslut och själv fatta beslut i ärendet. Detta kan vara aktuellt om nämnden anser att ärendet är av principiell vikt (prop. 1990/91:117 s. 203).

Möjligheten att ändra på ett beslut beror på ärendets beskaffenhet. I förvaltningsärenden kan gynnande positiva beslut endast ändras negativt under vissa förhållanden. Möjligheterna att ändra ett beslut inom det kommunala frivilliga området är större och störst i fråga om rent interna angelägenheter. Om beslutet rör civilrättsliga förhållanden krävs normalt avtalspartens medgivande.

7. Delegering av beslutsrätten i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas. (6 kap 39 § KL)

En nämnd får enligt kommunallagen uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot i nämnden att besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Det rör sig alltså här om ärenden som oundgängligen måste avgöras. Vilka beslut som kan delegeras och om det finns några begränsningar framgår inte av lagtexten. Ärenden som avgjorts med stöd av denna bestämmelse skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Denna typ beslut anses som ett

KUNGÄLVS KOMMUN

beslut av nämnden.

8. Anmälan av delegeringsbeslut (6 kap 40 § KL)

Beslut som fattats med stöd av delegering skall anmälas till nämnden. Nämnden bestämmer själv hur och när detta skall ske. (se vidare under ”Allmänna bestämmelser” punkterna 7–11)

Observera att nämnden inte ska godkänna delegationsbesluten. Delegatens beslut gäller såvida det inte blir ändrat vid ett överklagande. Anmälan till nämnden syftar istället på att fastställa tidpunkten då besvärstiden börjar löpa när det gäller överklagande enligt kommunallagen (s.k. **laglighetsprövning**). Tidpunkten räknas då tre veckor från den dag som det på kommunens anslagstavla anslagits att protokollet justerats.

Vid **förvaltningsbesvär** är också besvärstiden tre veckor, men då räknas besvärstiden från den dag, då den som beslutet rör, fått ta del av beslutet.

Genom anmälan tillgodoses även nämndens informations- och kontrollbehov av beslut som fattats med stöd av delegering.

9. Exempel på ren verkställighet är:

a) Anskaffning av varor, inventarier, tjänster och entreprenader upp till ½ prisbasbelopp
b) Arbetsmiljöfrågor av löpande karaktär.
c) Avrop på ramavtal.
d) Beslut om tidsbegränsad vikariatsanställning upp till 6 månader.
e) Bidragsgivning enligt fastställda normer.
f) Debitering och uttagande av avgift enligt taxa och fullföljande av krav.
g) Försäljning av lös egendom upp till ½ prisbasbelopp.
h) Förändringar av fritidsgårdar och anläggningars öppethållande handling).
i) Godkännande av uppsägning på egen begäran.
j) Fullfölja krav till tingsrätt och kronofogdemyndighet.
k) Interna lokalupplåtelser.
l) Ledigkungörande av tjänst.
m) Lönesättning då av kommunen utfärdade riktlinjer finns.
n) Planering och godkännande av semester samt beviljande av annan ledighet upp till 6 månader.
o) Representation och uppvaktning (löpande, vardaglig under 0,06 prisbasbelopp).
p) Söka och bevaka statsbidrag.
q) Upplåtelse av fritidsgårdar, anläggningar och lokaler vid enstaka tillfällen.
r) Utfärdande av anställningsavtal och intyg.
s) Utseende av firmatecknare för kommunen i fråga om postgiro, bank samt postförsändelser av alla slag (= KS ordförande).
t) Utbildning, studiebesök, konferensbesök och övriga tjänsteresor med upp till 0,08 prisbasbelopp.

samt andra frågor av liknande art och omfattning som ovan.

Om belopps- och tidsgränser

Om beslut omfattar större belopp eller längre tidsperioder än vad som anges i denna delegationsordning ankommer det på kommunstyrelsen att besluta.

KUNGÄLVS KOMMUN

Med *prisbasbelopp* avses aktuellt prisbasbelopp enligt lag (SFS 1962:381) om allmän försäkring.

Allmänna bestämmelser för kommunens delegationsordning

Genom antagande av denna delegationsordning fastställs att inom ovanstående nämnds ansvarsområden skall gälla nedanstående regler.

1. **Vid förfall för kommunstyrelsens ordförande**
   Vid förfall för kommunstyrelsens ordförande inträder förste vice ordföranden och vid förfall för både ordföranden och förste vice ordföranden inträder andre vice ordföranden, om ej annat anges.

2. **Vid förfall för övriga delegater**
   Vid förfall för övriga delegater inträder vikarie/ställföreträdare som delegat om ej annat anges. Av delegationsordningen eller av annan förteckning skall klart framgå vem som träder in i viss delegats ställe vid delegatens frånvaro. Lämpligen förvaras beslut om förteckning över olika delegaters ersättare i en *särskild pärm* tillsammans med delegationsordningen. *Om ordinarie delegat (inklusive vikarie och ställföreträdare) har förfall och beslut inte bör dröja skall ärendet avgöras av delegatens chef, om inget annat anges under respektive punkt.*

3. **Ordförandens beslut i brådskande ärenden**
   Med stöd av 6 kap. 39 § kommunallagen uppdras åt kommunstyrelsens ordförande, eller vid förfall för ordföranden, till vice ordföranden, att besluta på kommunstyrelsens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

4. **Ärenden av principiell betydelse m.m.**
   Delegaten skall överlämna ärendet till kommunstyrelsen om ärendet är av *principiell betydelse* eller ***om andra skäl*** motiverar att ärendet skall förbehållas kommunstyrelsen.

5. **Överklagande av beslut och domar, inhibitionsansökan och yttranden**
   Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att:

5.1 Besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut

5.2 Besluta att avge yttrande till högre instans med anledning av överklagande av delegeringsbeslut samt besluta att ansöka om inhibition.

6. **Anmälan av delegeringsbeslut**
   Samtliga beslut som fattats med stöd av delegering– skall anmälas till kommunstyrelsen på sätt som anges nedan under punkterna

7. **Registrering av delegeringsbeslut**

1. Delegater noterar sitt beslut på den blankett eller handling som utgör underlag för beslutet. Saknas handling *skall en handling upprättas* där beslutet noteras.
2. Av noteringen skall framgå
   - Ärendet (vad som beslutats)

KUNGÄLVS KOMMUN

- Beslutsfattare
- Beslutsdatum
- Hänvisning till punkt i delegationsordningen

8. Rapportering

Delegat skall löpande rapportera in de beslut som fattats med stöd av delegering till ärendehanteringssystemet och anmäla dessa till nästkommande sammanträde i kommunstyrelsen. Rapportering skall avse de beslut som inte redan anmälts till kommunstyrelsen.

9. Registrering i kommunstyrelsens protokoll

Vid kommunstyrelsens sammanträde redovisas besluten genom att förteckning över besluten finns tillgängliga vid sammanträdet. Anmälan av beslut antecknas under särskild paragraf i kommunstyrelsens protokoll. I paragrafen anges ärendet, diarienummer samt beslutsfattare.

10. Beslut endast inom ramen för detaljbudget

Delegerad beslutanderätt får utnyttjas endast inom ramen för respektive enhets detaljbudget eller inom ramen för kostnadskalkyl för visst projekt.

KUNGÄLVS KOMMUN

Förkortningar

Författningar

AL	= Anläggningslagen (1973:1149)
AvtL	= Avtalslagen (1915:218)
FBL	= Fastighetsbildningslagen (1970:988)
DL	= Diskrimineringslag (2008:567)
EU:s DSF	= EU:s dataskyddsförordning (GDPR)
FvL	= Förvaltningslag (2017:900)
FTL	= Fastighetstaxeringslag (1979:1152)
FVV	= Förordning om vattenverksamhet (1998:1388)
Gyf	= Gymnasieförordningen (2010:2039)
HSL	= Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)
JaktF.	= Jaktförordningen (1987:905)
JaktL.	= Jaktlagen (1987:259)
JB	= Jordabalken (1970:994)
KL	= Kommunallag (2017:725)
LL	= Ledningsrättslagen (1973:1144)
LMA	= Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
LOU	= Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
LSO	= Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
LSV	= Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (1998:812)
MB	= Miljöbalken (1998:808)
OSL	= Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
PBL	= Plan- och bygglagen (2010:900)
	= Lag om ändring av plan och bygglagen (2014:900)
SFL	= Lag om förvaltning av samfälligheter (1973:1150)
SkL	= Skadeståndslag (1972:207)
SL	= Skollagen (2010:800)
SoL	= Socialtjänstlag (2001:453)
Sf	= Skolförordningen (2011:185)
SVL	= Skogsvårdslagen (1979:429)
TF	= Tryckfrihetsförordning (1949:105)
Trf	= Trafikförordning (1998:1276)
VL	= Väglagen (1971:948)
ÄULL	= Lag om äganderättsutredningar och legalisering (1971:1037)

Övrigt

KS	= Kommunstyrelsen
SMN	= Sociala myndighetsnämnden
TGP	= Enhet Trafik Gata Park

Kommunstyrelsens delegationsordning

PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN
Kommundirektör får ej fatta personalbeslut avseende sig själv.
Kommunstyrelsen beslutar om kommundirektörens anställningsavtal, eventuella tilläggsavtal och instruktion.
Kommunstyrelsens ordförande beslutar i övriga personalärenden rörande kommundirektör.

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 1	Ingå och säga upp kollektivavtal		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 2	Ingå kollektivavtal enligt AB § 13 mom.7 beträffande begränsningsperiod, nattvila, veckovila och måltidsuppehåll		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 3	Samordna löneöversynen samt genomföra förhandling om principer och ramar		Förhandlingsansvarig	I samråd med HR-chef
A 4	Beslut om tillsättning av tjänst		Närmast överordnad chef	Innan chefstillsättningar krävs samråd med HR-chef samt facklig samverkan.
A 5	Besluta om tidsbegränsat ledarskap		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-chef
A 6	Permanent omplacering inom ramen för anställningsavtalet om enighet uppnåtts mellan chefer		Närmast överordnad chef	Efter samråd med HR-chef och samverkan med facklig organisation
A 7	Permanent omplacering inom ramen för anställningsavtalet om oenighet finns mellan chefer		HR-chef	Efter samverkan med facklig organisation
A 8	Permanent omplacering *utanför ramen* för anställningsavtalet om *enighet* uppnåtts mellan chefer		Närmast överordnad chef HR-chef	Efter samråd med HR-chef och samverkan med facklig organisation

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 9	Permanent omplacering *utanför ramen* för anställningsavtalet om *oenighet* finns mellan chefer		HR-chef	Efter samverkan med facklig organisation
A 10	Vid nyanställning Chefslöner och löner fr.o.m. arbetsvärderingsbox 400 samt s.k. "lönestegar"		HR-chef	Vid all lönesättning förutsätts att gällande riktlinjer angående lönesättning följs.
A 11	Beslut om av eller nedskrivningar av lönefordringar 1. Sektorchef/ stabschef 2. övriga		1. Kommundirektör 2. Sektorchef/ stabschef	I samråd med HR-chef
A 12	Icke lagstadgade ledigheter, *över 6 månader*		HR-chef	
A 13	Beslut om utbildning, studiebesök, konferensbesök och övriga tjänsteresor. a) Under 0,4 prisbasbelopp b) Över 0,4 prisbasbelopp c) För Kommundirektör, över 0,08 prisbasbelopp		a) Närmsta överordnad chef b) Kommundirektör c) Kommunstyrelsens ordförande	Upp till 0,08 prisbasbelopp är ren verkställighet.
A 14	Högre uttag av övertid och mertid än 200 timmar per kalenderår		HR-chef	I samråd med stabschef Utveckling och innovation
A 15	Nya/ändrade befattningsbenämningar		HR-chef	I samråd med stabschef
A 16	Beslut om särskilda anställningsvillkor/-förmåner ex. bilförmån		HR-chef	
A 17	Kvarstående i tjänst efter uppnådd LAS-ålder		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-chef

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 18	Beslut om uppsägning från arbetsgivarens sida 1. av sektorchef 2. av övrig anställd		1. Kommundirektör 2. Sektorchef/stabschef	I samråd med HR-chef
A 19	Individuella pensionslösningar		HR-chef	I samråd med stabschef Utveckling och innovation
A 20	Beslut om avsked		HR-chef	
A 21	Avgångsvederlag 3. Till och med åtta månader 4. Över åtta månader		1. Sektorchef 2. Kommundirektör I samråd med KS presidium	I samråd med HR-chef
A 22	Beslut om disciplinfrågor För sektorchef/stabschef		Sektorchef/stabschef/HR-chef Kommundirektör	I samråd med HR-chef För sektorchef/stabschef i samråd med kommundirektör
A 23	Avstängning enligt AB (Allmänna bestämmelser)		Närmast överordnad chef	I samråd med HR-specialist
A 24	Beslut om prövning av bisysslor		Sektor-/stabschef	I samråd med kommunjurist eller annan juridiskt kompetent tjänsteperson
A 25	Förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser, resor m.m. vid en totalkostnad mellan 0,08 och 0,15 prisbasbelopp per person och tillfälle a. för ordföranden b. för övriga förtroendevalda i kommunstyrelsen		a. Vice ordförande b. Ordförande	Om kostnaderna understiger 0,08 pbb är beslutet ren verkställighet

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
A 26	Kommunstyrelsens representation mellan 0,06 och 0,1 prisbasbelopp		Ordföranden	Om kostnaderna understiger 0,06 pbb är beslutet ren verkställighet
A 27	Beslut att utse verksamhetschef för den medicinska och psykologiska elevhälsan	HSL 28-29 §§	Utskottet för bildning och lärande	

EKONOMIADMINISTRATIVA ÄRENDEN/EKONOMISK FÖRVALTNING

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 1	Nyupplåning		Kommundirektör Ersättare: Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt i budget angivna riktlinjer och villkor.
B 2	Tillfällig upplåning och omplacering av tidigare upptagna lån		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt Finanspolicy och i samråd med kommundirektör. Ersättare: Redovisningsansvarig
B 3	Avskrivning av fordran mot utomstående ½ - 3 prisbasbelopp		Resp sektorchef/stabschef	Enligt KS riktlinjer för kravverksamheten
B 4	Placering av donationsmedel		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 5	Placering av likvida medel		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt Finanspolicy Ersättare: Redovisningsansvarig
B 6	Skadestånds- och ersättningsärenden 1. ½ - 3 prisbasbelopp 2. 3 - 10 prisbasbelopp	3 kap SkL	1.Enhetschef 2.Sektorchef 1–2 Kommundirektör	Kommundirektör i ärenden som ej ingår i sektorernas ansvarsområden.
B 7	Rätten att ingå förlikningsavtal 1. ½ - 3 prisbasbelopp 2. 3 – 10 prisbasbelopp		1. resp sektorchef/stabschef 2. Kommundirektör	
B 8	Köp/Försäljning/avyttring av lös egendom ½ - 3 prisbasbelopp		resp sektorchef/stabschef	
B 9	Betalningsanstånd med fordringar upp till 1 år		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Enligt kommunstyrelsens riktlinjer för kravverksamhet

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 10	Permutationer eller annan förändring av fonder (ansökan om)		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 11	Utse beslutsattestanter och ersättare för dessa		Sektorchef/stabschef	
B 12	Pröva och godkänna borgensförbindelse där KF eller KS beslutat att kommunen skall ha säkerhet för sitt åtagande		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	Ersättare: Redovisningsansvarig
B 13	Beslut om medverkan i projekt med extern offentlig finansiär som inte sträcker sig över ett budgetår eller berör flera sektorer/stabsenheter a) Projekt som sträcker sig mellan över sex månader, upp till ett år b) Projekt sig upp till 6 månader		a) kommundirektör b) Respektive sektorchef/stabschef	Enligt Riktlinjer för externt finansierade driftsprojekt inklusive EU-projekt.
B 14	Tillämpning i särskilda fall av taxa, allmänna bestämmelser (t.ex. avvikelse från norm)		resp sektorchef/stabschef	
B 15	Föreningsbidrag och IOP: a) Föreningsbidrag b) Övriga föreningsbidrag inom socialtjänstens verksamhet		a) Enhetschef sektor Samhällsbyggnad samt Bildning och lärande	I enlighet med riktlinjer KS2023/1118 och KS2023/1896 a) Maximalt 0.6 prisbasbelopp

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	c) Beslut om bidrag till och avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP)		b) Utskottet för bildning och lärande c) Utskottet för bildning och lärande	b) Över 0.6 prisbasbelopp
B 16	Fördelning och utdelning av bidrag till studieförbund		Utskottet för bildning och lärande	
B 17	Beviljande av sponsringsbidrag a) upp till ett prisbasbelopp b) över ett prisbasbelopp		a) kommundirektör b) Utskottet för bildning och lärande	
B 18	Beviljande av värdskapsbidrag a) upp till ett prisbasbelopp b) över ett prisbasbelopp		a) kommundirektör b) Utskottet för bildning och lärande	
B 20	Utdelning från donationsfonder exklusive fonder avseende socialt ändamål		Utskottet för bildning och lärande	
B 21	Utdelning av kommunala stipendier och kulturpris		Utskottet för bildning och lärande	
B 22	Bidrag till olika kulturarrangemang		Utskottet för bildning och lärande	
B 23	Kulturbidrag i form verksamhetsstöd		Utskottet för bildning och lärande	Enligt fastställda riktlinjer för verksamhetsstöd

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
B 24	Bidrag till annan fritidsfrämjande verksamhet		Kulturskolan. Verksamhetschef. Kultur/Kulturchef. Verksamhetschef Lokaler och anläggningar.	Enligt fastställda regler och villkor om bidragsgivning till kommunens ungdomsorganisationer samt inom fastställd beloppsram.
B 25	Träffa sådana avtal inom kommunstyrelsens verksamhetsområden som ej omfattas av delegationsordningen i övrigt		Kommundirektör	Under förutsättning att rätten att träffa avtalet ej: 1. Strider mot 5 kap. 1 § eller 7 kap 7 § 7 kap. 23 §. 2. Följer särskilt av befattningsbeskrivning, beslut eller liknande. 3. Överstiger 150 prisbasbelopp
B 26	Underteckna förtydligande av direkttilldelade uppdrag till Renova AB	Enligt aktieägaravtalet mellan ägarna av Renova AB	Sektorchef Samhällsbyggnad	
B 27	Upphandling av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för tilldelad driftbudget. Driftbudget avser den budget enheten blir tilldelad för utförande av sitt grunduppdrag. I samband med att besluta om tilldelning, ändra, förlänga och säga upp 1. Ramavtal 2. Avtal inom området för		1. Stabschef Projekt, upphandling och inköp 2:	Se ”Allmänna bestämmelse för kommunstyrelsens delegationsordning” punkt 12. Gäller ej objekt som omfattas av B28. 1. Maximalt 5 år 2:

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	A. Staben		A. a)Kommundirektör b)Ekonomichef (Stabschef ekonomi) c)Stabschef Projekt, upphandling och inköp d)Stabschef Säkerhet e)Stabschef Utveckling och innovation	A. a)Maximalt 200 prisbasbelopp b)Maximalt 150 prisbasbelopp c)Maximalt 100 prisbasbelopp d)Maximalt 30 prisbasbelopp e)Maximalt 30 prisbasbelopp b) Ersättare Stabschef Projekt, upphandling och inköp c) Ersättare ekonomichef (Stabschef ekonomi): d) Ersättare Stabschef Utveckling och innovation e) Ersättare Stabschef Säkerhet
	B. Sektor Trygghet och Stöd		B. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	B. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 20 prisbasbelopp Maximalt 3 prisbasbelopp
	C. Sektor Samhällsbyggnad		C. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef	C. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 100 prisbasbelopp Maximalt 25 prisbasbelopp
	D. Sektor Bildning och lärande		D. Sektorchef Verksamhetschef Enhetschef E. Stabschef Projekt,	D. Maximalt 200 prisbasbelopp Maximalt 25 prisbasbelopp Maximalt 3 prisbasbelopp

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	E. Övriga områden samt kommunövergripande upphandling och inköp		upphandling och inköp	E. Maximalt 150 prisbasbelopp Ersättare ekonomichef (Stabschef ekonomi)
B 28	1. Upphandling och inköp av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för investeringsprogrammet avseende Portfölj tillväxt och Portfölj social hållbarhet. I samband därmed besluta om tilldelning samt ingå, ändra, förlänga och säga upp avtal.		a) Ekonomichef (Stabschef ekonomi) b) Stabschef Projekt, upphandling och inköp c) Sektorchef d) Verksamhetschef e) Enhetschef/Beställare f) Projektledare g) Byggledare	a) Maximalt 560 prisbasbelopp b) Maximalt 455 prisbasbelopp c) Maximalt 445 prisbasbelopp d) Maximalt 445 prisbasbelopp e) Maximalt 100 prisbasbelopp f) Maximalt 22 prisbasbelopp g) Maximalt 3 prisbasbelopp I de projekt där politiskt startbeslut krävs (Entreprenad inom projekt beslutade i investerings- och driftsprogram) ska hänvisning göras till gällande beslut I kommunstyrelsen.
	2. Upphandling av konsulttjänster för projekt i Investeringsprogram under planering		2. Beställare/enhetschef	2. maximalt 50 prisbasbelopp
B 29	Vara ombud vid entreprenader enligt AB och ABT		Sektorchef/ Verksamhetschef/stabschef projekt, inköp och upphandling	Med begräsning enligt B 28 Befullmäktigade (konsulter)
	Utfärda fullmakt (skriftlig) vid entreprenader		Sektorchef/verksamhetschef, stabschef	a. Projektledare - maximalt 22 prisbasbelopp

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
			projekt, inköp och upphandling tillika ombud i entreprenaden	b. Byggledare - maximalt 3 prisbasbelopp
B 30	Teckna avtal i löpande verksamhet inom ramen för fastställd budget. Om inte annat anges i delegationsordningen i övrigt.		a. Sektorchef/stabschef b. Verksamhetschef c. Enhetschef VA-Drift d. Enhetschef	a. Maximalt 150 prisbasbelopp b. Maximalt 25 prisbasbelopp c. Maximalt 10 prisbasbelopp d. Maximalt 3 prisbasbelopp
B 31	Underteckna handlingar i egenskap av funktion motsvarande *firmatecknare* avseende ekonomiadministrativa ärenden		Ekonomichef (Stabschef ekonomi)	I samråd med kommundirektör
B 32	Teckna avtal mellan kommunen och den boende avseende vård och omsorgsboende		Enhetschef	

ALLMÄNNA ÄRENDEN OCH RÄTTSFRÅGOR

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 1	Ändring av delegationsbeslut	37-38 §§ FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	
C 2	Rättelse av skrivfel	36 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	
C 3	Prövning av om överklagande skett i rätt tid och avvisning av överklagande som kommit in för sent	45 § FvL	Kommunjuristen Ersättare: 1. Kommunarkivarien 2. Huvudregistrator	
C 4	Tillstånd att använda kommunens vapen i näringsverksamhet enligt lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar.		Kommunstyrelsens presidium	
C 5	Yttrande enligt Kamerabevakningslagen (2018:1200).		Kommunjuristen Ersättare: Säkerhets-samordnaren	
C 6	Yttrande över ansökan om att bli antagen som hemvärnsman		Säkerhetskyddschef	
C 7	Beslut i ärenden rörande lotterilagen (1994:1000)		Chef kundcenter Ersättare: Samhälls-vägledare	I samråd med kommunjurist
C 8	Beslut om avslag på begäran om utlämnande av allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild som inskränker den enskildes rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen	2 kap 14 § TF, 6 kap 2 §, 10 kap 4, 13-14 §, 12 kap 2 § OSL	Kommunjuristen Ersättare: 1. Kommunarkivarien 2. Huvudregistrator	Efter samråd med verksamhetsansvarig. Beslut om att lämna ut handling fattas av den som har handlingen i sin vård om inte viss befattnings-havare enligt arbetsledning eller särskilt beslut skall göra detta.

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 9	Beslut om att inleda rättslig process eller förrättning		resp sektorchef/stabschef	Efter samråd med Kommundirektör
C 10	Beslut om att överklaga dom eller beslut		resp sektorchef/stabschef	Avser ej delegeringsbeslut. jfr "Allmänna bestämmelser för KS delegationsordning" punkt 5
C 11	Utseende av skiljeman		resp sektorchef/stabschef	I samråd med kommunjurist
C 12	Gallringsbeslut av allmänna handlingar i Kungälvs kommun.	Arkivlagen	Kommunarkivarien	I samråd med kommunjurist
C 13	Befullmäktiga ombud att föra kommunstyrelsens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar och förhandlingar av skilda slag.		Kommundirektör	Ersättare: Kommunjurist Om ej annat anges under avsnitt D.
C 14	Yttrande över länsstyrelsens remisser angående ansökning rörande borgerliga vigsel- eller registreringsförrättare		Kommunjuristen Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 15	Rätten att ingå personuppgiftsbiträdesavtal enligt Dataskyddsförordningen	artikel 28 DsF	Sektorchef/ stabschef	Ersättare: Verksamhetschef
C 16	Rätten att ingå datadelningsavtal, gemensamt personuppgiftsansvar och samarbetsavtal enligt Dataskyddsförordningen		Sektorchef/ stabschef	Ersättare: Verksamhetschef
C 17	Beslut om placering av anställning eller deltagande i säkerhetsklass. Beslut om placering av anställning eller uppdrag i säkerhetsklass till följd av ingått säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddsförordningen 5 kap 8 §	Säkerhetsskyddschef	
C 17.1	Beslut om en persons lämplighet ur säkerhetssynpunkt efter genomförd säkerhetsprövning	Säkerhetsskyddslagen 3 kap 4 §	Säkerhetsskyddschef Ersättare: HR-chef	
C 17.2	Ingå säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddslagen 4 kap 1 §	Säkerhetsskyddschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 18	Underteckna handlingar i egenskap av funktion motsvarande *firmatecknare* med undantag avseende ekonomiadministrativa ärenden		Kommundirektör	I samråd med kommunstyrelsens ordförande
C 19	Beslut om att ta ut avgift vid begäran av registerutdrag enligt Dataskyddsförordningen	Artikel 15 DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 20	Beslut om att ej lämna ut information till den registrerade	Artikel 15 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 21	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om rättelse	Artikel 16 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 22	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om radering	Artikel 17 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 23	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om begränsning av behandling	Artikel 18 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 24	Beslut om att inte tillmötesgå begäran från den registrerade om information avseende rättelse eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling	Artikel 19 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 25	Beslut om att ej tillmötesgå begäran om dataportabilitet	Artikel 20 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 26	Beslut om att ej tillmötesgå begäran enligt rätten att invända mot behandling	Artikel 21 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 27	Ärenden som rör personuppgiftsincidenter	Artikel 33, 34; EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
C 28	Yttranden till Diskrimineringsombudsmannen		Sektorchef/stabschef	Expedierat yttrande ska muntligt redovisas för kommunstyrelsen
C 29	Beslut om rätt till ersättning vid materiell eller immateriell skada.	Artikel 82 EU:s DsF	Kommunjurist Ersättare: Stabschef Säkerhet	
C 30	Ingå säkerhetsskyddsavtal	2 kap. 6 § Säkerhetsskyddslagen	Säkerhetsskyddschef	
C 31	Beslut om undantag från bestämmelser i styrdokument inom informationssäkerhetsområdet		Stabschef Säkerhet	I enlighet med Riktlinjer för informationssäkerhet KS2023/1938
C 32	Beslut om delegering av arbetsuppgifter och anmälan till Elsäkerhetsverket om att bedriva elarbete inom elsäkerhetsansvaret	Aml Ellag	Sektorchef Samhällsbyggnad	

SAMHÄLLSBYGGNAD
Mark- och bostadsärenden

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 1	Beslut om att ingå, ändra och upphäva avtal om parkeringsköp och andra nyttjanderätter än hyresavtal	JB		Gäller även behörighet att väcka och föra talan vid domstol eller annan myndighet I denna typ av ärende
	- Till förmån för kommunen		Enhetschef planering, mark och exploatering Enhetschef Trafik Gata Park	
	- Belastande kommunens mark, upp till tio år		Enhetschef planering, mark och exploatering	
	- Belastande kommunens mark, 10 till 25 år		Sektorchef Samhällsbyggnad	
	- Belastande kommunens mark över 25 år		Utskottet för samhälle och utveckling	
	Rätt att som upplåtare, inom ramen för beslutade nyttjanderätter, - Godkänna avtalsparts överlåtelse av avtal - Godkänna avtalsparts upplåtelse I andra hand av avtal - Lämna medgivande till avtalspart att uppföra byggnad - Lämna medgivande till avtalspart att utföra andra åtgärder (ej uppförande av byggnad) som behövs för utövandet av nyttjanderätten		Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	
D 2	Beslut om att ingå, ändra och upphäva avtal om lägenhetsarrende för parkeringsändamål		Handläggare TGP	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 3	Beslut om att ingå, ändra och upphäva hyresavtal samt godkännande av avtalsparts upplåtelse i andra hand av avtalen - upp till fem år, årshyran upp till 5 miljoner kronor - 5-10 år, årshyran över 5 miljoner kronor		Fastighetscontroller Verksamhetschef Teknik Utskottet för Samhälle och Utveckling	Gäller även behörighet att väcka och föra talan vid domstol eller annan myndighet i denna typ av ärenden. Ersättare för fastighetscontroller: Fastighetschefen
D 4	Beslut om ingå, ändra och upphäva avtal om **servitut**, vägrätt eller annan servitutsliknande rättighet.	JB 14 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 5	Besluta i ärenden rörande inteckningar och andra inskrivningar samt ansökningar om lagfart	JB 6 kap, 17-24 kap	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 6	Köp, försäljning, byte och inlösen av fast egendom samt fastighetsreglering 1. upp till och med 100 prisbasbelopp 2. 101-250 prisbasbelopp	JB 4 kap FBL	1. Enhetschef planering, mark och exploatering 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 7	Köp och försäljning av bostadsrätt 1. upp till och med 40 prisbasbelopp		1. Sektorchef Samhällsbyggnad	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	2. 31 – 100 prisbasbelopp		2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 8	Ansöka om lantmäteriförrättning, godkänna förrättning, vara kommunens ombud i sådan förrättning och i anslutning därtill lämna medgivanden samt sluta överenskommelser 1. upp till 10 prisbasbelopp, 2. Upp till 100 prisbasbelopp 3. Upp till 250 prisbasbelopp	FBL AL LL SFL ÄULL	1. Mark- och exploateringsingenjör 2. Enhetschef planering, mark och exploatering 3. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 9	Rätt att ingå förlikningsavtal upp till 6 prisbasbelopp i ärenden avseende 1. hyresavtal 2. övrig nyttjanderätt		1. Fastighetscontroller 2. Enhetschef planering, mark och exploatering	Ersättare för fastighetscontroller: Fastighetschefen
D 10	Företräda och föra kommunens talan i fastighetstaxeringsärenden	FTL	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 11	Medge placering av byggnad eller anläggning närmare än 4,5 meter från fastighet som innehas av kommunen a) om kommunal lokal eller verksamhet berörs b) i övriga fall	PBL 9 kap 4 §	a) Fastighetschef b) Enhetschef planering, mark och exploatering/ Mark- och Exploateringsingenjör	
D 12	Beslut som samråd om planförslag	PBL 5 kap. 11-11a §§	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 13	Beslut om granskning av planförslag	PBL 5 kap. 18-18a §§	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 14	Beslut om genomförandet av plan, program eller ändring enligt PBL kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.	MB 6 kap. 7 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 15	Beslut om hänskjutning av arrendetvist till arrendenämnden	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 16	Remissyttrande i egenskap av markägare i bygglov- och miljöärenden	PBL MB	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 17	Föra kommunens talan inför arrendenämnden vid arrendetvister samt i mark- och miljödomstol vid tvist rörande tomträttsavgäld, genom egen medverkan eller genom befullmäktigande av ombud	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och Exploateringsingenjör	
D 18	Beslut om stämning till mark- och miljödomstol vid tvist rörande tomträtt	JB	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 19	Rätt att föra kommunens talan i markägarsamråd rörande skötselplan älgskötselområde	JaktL. 33 § JaktF. 3 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 20	Beslut om planbesked som inte är av stor vikt.		Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 21	Beslut att godkänna planprogram enligt PBL		Utskottet för Samhälle och Utveckling	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 22	Bevilja iståndsättningsbidrag för vägföretag a) upp till ett prisbasbelopp b) upp till tre prisbasbelopp		a) Gatuingenjör b) Enhetschef TGP	
D 23	Beslut om att ingå och ändra avtal om tomträtt avseende fastighet vars värde bedöms vara 1. upp till och med 100 prisbasbelopp 2. 101-250 prisbasbelopp		1. Enhetschef planering, mark och exploatering 2. Utskottet för Samhälle och Utveckling	
D 24	Tillåtelse till skyddsjakt på kommunägd mark	JaktL 9 §	Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 25	Beslut med stöd av lag (1997:735) om riksfärdtjänst		Färdtjänsthandläggare	
D 26	Beslut med stöd av lag (1997:736) om färdtjänst		Färdtjänsthandläggare	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 27	Beslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade	13 kap 8 § TrF	Färdtjänsthandläggare	
D 28	Beslut om föreskrifter med särskilda trafikregler för en väg eller en viss vägsträcka a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övrigt	10 kap 14 § TrF	a) Trafikingenjör b) Trafikingenjör	Ersättare a) Hamnchef Parkeringsansvarig b) Parkeringsansvarig/ Handläggare TGP
D 29	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter a) Transportdispenser m m b) Dispenser från trafikföreskrift inom parkering	kap 3 § TrF	1. Trafikingenjör 2. Parkeringsansvarig	Ersättare: a) Parkeringsansvarig/Handläggare TGP b) Trafikingenjör
D 30	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter för Marstrand och Koöns hamnområde		Enhetschef Hamnverksamhet	Ersättare: Trafikingenjör
D 31	Yttrande angående upplåtelse av offentlig plats a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övriga områden	3 kap 2 § Ordningslagen	a) Handläggare TGP b) Avtalsansvarig samhällsbyggnad	Ersättare: Avtalsansvarig sektor Samhällsbyggnad Handläggare TGP
D 32	Upplåtelse av offentlig plats för särskilda ändamål a) Marstrandsön samt Koöns hamnområde b) Övriga områden		a) Handläggare TGP b) Avtalsansvarig samhällsbyggnad	Ersättare: Avtalsansvarig sektor Samhällsbyggnad Handläggare TGP

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 33	Beslut om trafikregleringar genom lokala trafikföreskrifter	10 kap 1 § TrF	Trafikingenjör Parkeringsansvarig	
D 34	Beslut om föreskrift om hastighet inom tättbebyggt område	3 kap. 17 § TrF	Trafikingenjör	
D 35	Beslut om föreskrift om bärighetsklass	4 kap. 11 § TrF	Trafikingenjör	
D 36	Förordnande av parkeringsövervakare	Lag (1987:24) om kommunal parkeringsöverva-kning	Parkeringsansvarig / Handläggare TGP	Beslutet anmäls till polismyndighet
D 37	Avtal om anslutande av abonnenter utanför VA-verksamhetsområde		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 38	Avtal om mottagande av och leverans av vatten		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 39	Avtal om mottagande av och leverans av slam		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 40	Övriga avtal med stöd av lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, Allmänna bestämmelser för brukande av Kungälvs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar (ABVA)		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 41	Uppsägning eller hävande av avtal avseende vatten- och avloppsverksamhet som ej är principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.		Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 42	Beslut att utse trafikansvarig		Sektorchef Samhällsbyggnad	
D 43	Beslut om flyttning av fordon	Lag (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall /Förordning (1992:182) om flyttning av fordon i vissa fall	Gatuingenjör Parkeringsansvarig/ Handläggare TGP	Ersättare: 1. Gatuingenjör Handläggare på Kundcenter
D 44	Beslut om föreläggande, förbud och åtgärder med stöd av 12 § lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning		Gatuingenjör	
D 45	Begäran om uppgifter från den som bedriver yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall	Avfallsförordningen (2011:927) 74 §	Enhetschef Renhållning	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 46	Lämna uppgifter till Naturvårdsverket kring kommunens insamling av förpackningar	Förordning om producentansvar för förpackningar (2022:1274) 9 kap 2§	Enhetschef Renhållning	
D 47	Avge yttrande till Naturvårdsverket ang. nationell avfallsplanering	Avfallsförordningen (2020:614) 9 kap 11 §	Enhetschef Renhållning	
D 48	Ansöka om dispens om skyldighet tillhandahålla ett system för separat insamling och borttransport av matavfall.	Avfallsförordningen (2020:614) 3 kap. 1 och 13 §§	Enhetschef Renhållning	
D 49	Avge yttrande över remisser inom området renhållning från myndigheter och kommunala nämnder. Dock ej i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt		Handläggare renhållningsenheten	
D 50	Beslut om avsteg från renhållningstaxa för enskilda abonnemang		Enhetschef Renhållning	
D 51	Medge avvikelser eller undantag från renhållningstaxan om avvikelsen eller undantaget inte är av principiell betydelse eller kan anses innebära någon olägenhet		Enhetschef Renhållning	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 52	Ansökan eller anmälan av avfallsverksamheter	Miljöprövningsförordningen (2013:251) 1kap. 3-10 §§	Enhetschef Renhållning	
D 53	Beslut om avfallsbehållarens typ, storlek och placering enligt 26–27 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 54	Beslut om anvisad plats enligt 61 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 55	Beslut i ärende om gemensam avfallslösning enligt 87 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 56	Beslut om uppehåll i hämtning av matavfall och restavfall enligt 89 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 57	Beslut om uppehåll i hämtning av slam enligt 90 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	
D 58	Beslut om undantag för insamling av matavfall och restavfall via säck enligt 98 §	Avfallsföreskrifter	Handläggare renhållningsenhet	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 59	Tillämpning av timpriser och övriga avgifter för tjänster som inte finns reglerade i renhållningstaxan		Enhetschef Renhållning	
D 60	Ingå avtal om försäljning, röjning, skötselåtgärder och avverkning av skog omfattande en yta upp till 500 m2 omfattande en yta över 500 m2	JB, SVL	 Mark- och exploateringsingenjör Driftingenjör TGP Enhetschef planering, mark och exploatering Enhetschef TGP	
D 61	Ansökan i ärenden om markavvattningsföretag/-samfällighet och företräda kommunen i sådant ärende	MB 11 kap, LSV, FVV	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 62	Beslut att ingå, ändra och upphäva avtal om nyttjanderätt till förmån för kommunen enligt jordabalken 7-8 kap. i syfte att skapa markupplåtelse för kommunala vatten-, spillvatten- och avloppsledningar och därmed tillhörig utrustning.	JB 7-8 kap	Enhetschef VA-teknik	Ersättare: Verksamhetschef teknik
D 63	Besluta att lämna tillstånd för jaktlag att inom kommunägd skogsmark som upplåtits med jaktavtal, utföra röjning av siktgator i syfte att underlätta jakten.	JB, JL	Enhetschef planering, mark och exploatering	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
D 64	Beslut om att avskriva ärenden om planbesked efter att de återkallats av sökande		Enhetschef planering, mark och exploatering	
D 65	Ansökan om tillstånd till jakt (skyddsjakt) efter fredade djur som orsakar sådana skador som avses i 23 a § jaktförordningen.	Jaktförordningen (1987:905) 29 §	Enhetschef planering, mark och exploatering Mark- och exploateringsingenjör	
D 66	Vara kommunens ombud i lantmäteriförrättning som rör rättigheter för kommunalt vatten- och avlopp	FBL AL LL	VA-ingenjör	

SOCIALTJÄNST

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
E 1	Beslut om talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	10 kap 2 § SoL	Sektorchef för Trygghet och stöd	Tillsynsärenden avseende verksamheten

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
E 2	Utfärdande av fullmakt att föra nämndens talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar och förhandlingar av skilda slag.	10 kap 2 § SoL	Sektorchef för Trygghet och stöd	Tillsynsärenden avseende verksamheten
E 3	Beslut huruvida omprövning skall ske Omprövning av beslut	27 § FvL 27 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet Delegaten i ursprungsbeslutet	Ej individärenden
E 4	Beslut om rättelse av beslut som blivit fel på grund av förbiseende och som är uppenbart oriktigt **(självrättelse)**	26 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	Ej individärenden
E 5	Anmälan till länsstyrelsen om missförhållanden i enskild verksamhet	13 kap 5 § SoL	Sektorchef	
E 6	Yttrande till tillsynsmyndighet i verksamhetsfrågor	13 kap 2 § SoL	Sektorchef	Tillsynsmyndighet är exempelvis Socialstyrelsen, länsstyrelsen i respektive län, JO och JK. I ärenden av principiell betydelse bör i första hand KS avge yttrande.
E 7	Upprättande av avtal med annan kommun för handläggning av individärenden inom socialtjänst vid jäv och liknande förhållanden	9 kap. 37 § KL	Enhetschef	

KUNGÄLVS KOMMUN

UTBILDNING

Utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, pedagogisk omsorg, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 1	Beslut om **dagarna för höst- och vårterminens början och slut**	Sf 3:3 Gyf 3:2	Utskottet för bildning och lärande	
F 2	Beslut rörande **samverkansavtal i GR** (inkl prislista för interkommunal ersättning) inom förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola, ISGR, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, anpassad utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare		Utskottet för bildning och lärande	
F 3	Yttranden till Skolinspektionen i ärenden som inte rör enskild		Utskottet för bildning och lärande	SMN ansvarar för yttranden gällande enskild person
F 4	**Överenskommelse med annan kommun** att denna tar emot Elever i ett visst geografiskt område: Barn i förskolan Elev i förskoleklass Elev i grundskola Elev i anpassad grundskola	 SL 8:12 SL 9:12 SL 10:24 SL 11:24	Verksamhetschef	Avser t.ex. om restiden blir mycket kortare för bar I ett visst geografiskt område. Redovisas löpande.
F 5	**Interkommunal ersättning** a. Förskola b. Förskoleklass c. Grundskola d. Anpassad grundskola e. Fritidshem f. Gymnasieskola (nationellt program) g. Utbildning på introduktionsprogram, gymnasieskolan h. Anpassad gymnasieskola i. Kommunal vuxenutbildning	a) SL 8:17 b) SL 9:16 c) SL 10:34 d) SL 11:33 e) SL 14:14 f) SL 16:50-51 g) SL 17: 23-26, 26 a. h) SL 19: 43-44, 44 a	Verksamhetschef a,b,c,d,e,f,g,h, i, j Stabschef Utveckling och innovation	Samverkansavtal finns för mottagande av barn och elever inom GR. Samverkansavtalet för elever i gymnasieskolan gäller för elever i på nationellt och gruppbaserade introduktionsutbildningar. Redovisas löpande

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
	j. Anpassad utbildning för vuxna	i) SL 20:15, 21 j) SL 22:17		
F 6	Upprättande av årlig plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan	SL 6:8 DL 3:16	Rektor	Årlig redovisning
F 7	Beslut om fördelning av **bidrag till föräldraföreningar**		Sektorchef (skola)	

Grundskola och anpassad grundskola

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 8	Beslut om fördelning mellan årskurserna av **undervisningstiden** i grundskola och anpassad grundskola (efter förslag av rektorn)	Sf 9:4 Sf 10:3	Verksamhetschef grundskola	Verksamhetschef redovisar avvikelser från gemensam grund årligen till utskottet för bildning och lärande
F 9	Beslut om **urval av ämnen** som elevens val i grundskola och anpassad grundskola	SL 10:4, 11:6 Sf 9:8, 10:5	Rektor	Löpande redovisning
F 10	Beslut om urval av moderna språk	SL 10:4 Sf 9:5,7	Rektor	Efter samråd med verksamhetschef och rektorsgrupp Löpande redovisning av förändringar

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 11	Beslut om antalet skoldagar i veckan ska begränsas till fyra för en klass eller grupp i åk 1 eller 2 i anpassad grundskola.	SF 3:4	Rektor	Löpande redovisning
F 12	Besluta om skolskjutsarnas färdväg och de platser där av- eller påstigning sker	Förordning (1970:340) om skolskjutsning	Kollektivtrafiksamordn-are	Redovisas årligen Ersättare: Skolskjutssamordnare

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 13	Beslut att **arbetsplatsförlagt lärande** ska finnas på högskoleförberedande program (inkl. omfattning)	Gyf 4:12	Verksamhetschef (gymnasieskola)	Löpande redovisning
F 14	Arbetsplatsförlagt lärande byts vid platsbrist ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan	Gyf 4:13, 6:5	Rektor	Årlig redovisning
F 15	Beslut om antalet **undervisningstimmar** för varje kurs och för gymnasiearbetet/gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt om hur fördelningen av **undervisningstiden** över läsåren ska göras.	Gyf 4:22	Rektor	Årlig redovisning
F 16	Beslut om vilka kurser som skall erbjudas som **programfördjupning**	Gyf 4:6	Rektor	Årlig redovisning av förändringar
F 17	Beslut om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val	Gf 4:7, 4:7a	Rektor	Årlig redovisning av förändringar

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 18	Beslut om **fördelning av elever inom program** indelade i nationella inriktningar, särskilda varianter eller gymnasiala lärlingsutbildningar som börjar det andra eller tredje läsåret	Gyf 7:6	Rektor	Då inriktningsgaranti ej medgivits. Årlig redovisning.
F 19	Beslut om ändring av studieorganisation genom justering av antal platser och inriktningar för år 1 på gymnasieskolan/anpassad gymnasieskola under tiden december – september.		Verksamhetschef	Preliminärt beslut tas av kommunstyrelsen. Utifrån elevernas val kan justeringar behöva göras. Löpande redovisning.
F 20	Beslut om att eleverna i gymnasieskolan ska hålla sig med enstaka **egna hjälpmedel**	SL 15:17	Rektor	
F 21	Beslut om plan för utbildning på introduktionsprogram	SL 17:7	Verksamhetschef	Årlig redovisning
F 22	Teckna samverkansavtal för NIU	16 kap.12 §	Verksamhetschef	Årlig redovisning

Vuxenutbildning

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 23	Beslut om vilka nationella kurser som ska ges.	VuxF 2:9	Rektor	

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
F 24	Beslut om att böcker och andra lärverktyg, som varje elev I kommunal vuxenutbildning/ särskild utbildning för vuxna/ har för eget bruk får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgift som högst motsvarar anskaffningskostnaderna.	SL 20:7 SL 21:6	Rektor	

ÖVRIGA ÄRENDEN

KUNGÄLVS KOMMUN

Nr	Ärende	Lag/Lagrum	Delegat	Anmärkning
G 1	Föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand	2 kap 7 § FSO	Kommundirektör	
G2	Beslut om att begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)		1. Kommundirektör 2. Tjänsteman i beredskap	

Denna behandling '130/25 Förslag till reviderad budgetprocess utifrån arbetet med trygg och rättvis arbetsmiljö ' har inget tjänsteutlåtande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Ann-Charlott Backström

2025-04-20

Tjänsteutlåtande – Uppsägning av samverkansavtal (Dnr KS2025/0975)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har lokala kollektivavtal om samverkan med samtliga kommunens avtalsbärande parter sedan 2017-01-01. Kommunal har sagt upp det lokala samverkansavtalet med förvaltningen och det upphör att gälla från 2025-05-01. Detta medför ett arbete inom två parallella processer eftersom Kommunal kommer att övergå till att hantera sina frågor i MBL struktur (medbestämmandelagen) och övriga fackförbund kvarstår i samverkanssystemet. Samverkansavtalet baseras på två lagar, medbestämmandelagen samt arbetsmiljölagen. Med samverkansavtalet uppfyller arbetsgivaren sin skyldighet att informera och förhandla enligt medbestämmandelagen (MBL) och samverka enligt arbetsmiljölagen (AML). En väl fungerande samverkan underlättar och förkortar införande av nya rutiner och arbetssätt.

Orsaken till att samverkansavtalet sades upp av Kommunal anges bland annat vara oenighet om avtalsvillkor och tillämpningen ute på enheter. Beslut ska tas efter att arbetsgivaren har uppfyllt sin samverkanskyldighet, men upplevelsen är att beslut tas före information och samverkan. Vidare upplevs att tidig dialog inte fungerar och att arbetsgivarföreträdare samt fackliga ombud inte har tillräcklig kunskap om MBL. Arbetsgivaren har haft överläggningar med Kommunal efter att uppsägningen skedde under hösten 2024.

För verksamheten innebär Kommunals uppsägning ett arbete i två parallella processer vilket innebär en ökad arbetsbelastning och tidsåtgång för chefer.

Den 1 april 2025 var ärendet uppe för samverkan på CSG där fackförbunden fick inkomma med synpunkter till och med den 9 april. Den 22 april var ärendet uppe i förvaltningsledningen, där man var eniga om att samtliga samverkansavtal bör sägas upp.

Förvaltningens förslag till beslut
Informationen antecknas till protokollet.

Juridisk bedömning

Att hantera samverkan eller förhandlingsstruktur faller inom ramen för den kommunala kompetensen och det framgår inga juridiska hinder för detta.

Arbetsgivarens ansvar för medbestämmande och arbetsmiljö regleras i olika lagar och föreskrifter:

- **Arbetsmiljölagen**. I arbetsmiljölagen finns grundläggande regler om arbetsmiljöns utformning. Här framgår till exempel att arbetsgivaren ska se till att det finns en organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet på arbetsplatsen.
- **Arbetsmiljöverkets föreskrifter**. Hur arbetsmiljölagen ska tillämpas återfinns i Arbetsmiljöverkets olika föreskrifter. I föreskrifterna om arbetsanpassning beskrivs arbetsgivarens skyldigheter på området.
- **Medbestämmandelagen.** De grundläggande reglerna för den kollektiva arbetsrätten finns i Lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL). Syftet med lagen är ökad delaktighet och

ökat inflytande för de anställda och säkerställs genom arbetsgivarens skyldighet att informera och förhandla med de fackliga organisationerna.

Verksamhetens bedömning

För verksamheterna kan detta innebära att man behöver hantera betydande eller nya förändringar genom två parallella processer. Vissa enheter kommer inte att beröras av uppsägningen då deras medarbetare inte är medlemmar och därav inte omfattas av Kommunals avtalsområde. Andra enheter kommer helt övergå till förhandlingsstruktur, medan många enheter kommer att behöva hantera både samverkan och förhandlingsstruktur (MBL).

De enheter som måste hantera båda systemen tvingas hantera två parallella processer där information ska behandlas vid två olika tillfällen och på två olika sätt. Detta torde generera en kostnadsdrivande effekt då dubbelt så mycket arbetstid kommer att läggas för att ge samma information, vilket kommer att leda till en negativ påverkan på chefers arbetsmiljö. Det kan också påverka och förlänga beslutsfattandet eftersom beslut kommer att behöva hanteras både via samverkansavtal och MBL. Dessutom ökar risken för felhantering av både samverkan och förhandlingsstrukturen.

Därav förespråkas en enhetlig hantering med samtliga fackförbund, där arbetsgivaren avser att säga upp det lokala samverkansavtalet senast 31 maj 2025 med samtliga fackförbund. En uppsägningstid på sex månader råder.

Förvaltningens chefer har fått utbildning i MBL, samverkan och kommunikation. HR-enheten arbetar med att ta fram förslag på struktur för hanteringen av uppsägningen. Mallar för dokumentation och protokoll finns sedan tidigare hos HR så att formaliakraven hålls. Skyddskommittén kommer att fortsatt att vara på central nivå eftersom arbetsmiljölagen gäller oavsett om det finns ett samverkansavtal eller inte. Arbetsplatsträffar för chefer och medarbetare kommer fortsätta hållas regelbundet och kommer hantera arbetsmiljöfrågor. De förändringar som kommer att ske är samverkan på gruppnivåer (LSG, VSG, SSG). Enhetschefer kommer att hantera förhandlingsfrågor enligt MBL §11 och verksamhetschefer kommer att hantera löpande informationsfrågor enligt MBL §19. Kommundirektör hanterar löpnade informationsfrågor på central nivå.

Vidare förespråkar förvaltningen att förhandlingsstrukturen ska pågå i minst ett år. På så sätt hinner förvaltningen att lära sig grunderna i att vara arbetsgivarföreträde samt samla erfarenheter av samtliga delar av en revisionsperiod/löneårshändelser. Efter detta kan en utvärdering ske och från utvärderingen ta ett nytt beslut om förvaltningen ska forma ett nytt samverkansavtal med fackliga.

Samverkan med fackförbund:
Den 1 april 2025 var ärendet uppe för samverkan på CSG och fackförbunden hade möjlighet att inkomma med synpunkter till och med den 9 april.

Enligt fackförbundens synpunkter framkommer det både för- och nackdelar med förslaget att säga upp samtliga samverkansavtal. Ett av fackförbunden framför en vilja att behålla avtalet, då man anser att en uppsägning skulle leda till ökad arbetsbelastning för arbetsgivaren som måste förhandla med alla enskilda förbund, vilket resulterar i fler möten. De menar även att det blir svårare att få en helhetsbild och samsyn i organisationen, och medarbetarna blir mindre delaktiga i processerna när förhandlingar sker med fackliga organisationer i stället för genom direkt dialog.

Det framkom även synpunkter på att samverkan syftar till att skapa en löpande dialog och delaktighet, vilket ofta leder till bättre arbetsmiljö och långsiktiga lösningar. En MBL-modell skulle kunna leda till sämre arbetsmiljö och försämrat samarbetsklimat, då MBL-förhandlingar är mer formella och kan skapa motparter. Samtidigt har MBL lagstadgade regler som minskar risken för olika tolkningar mellan arbetsgivare och förbund, och klargör rollerna för båda parter.

Det finns även en förståelse för kommunens anledningar till att säga upp samverkansavtalen där man håller med i många delar. Där fokus framåt bör ligga på att visa god kommunikation och dialog mellan arbetsgivare och arbetstagare, vilket är den viktigaste faktorn för ett gott arbetsklimat.

Innan uppsägningen ser man behovet av att komma fram till en tydlig struktur, tidsplan och plan för utbildning av chefer och fackliga ombud. Det finns också ett förväntat ökat behov av stöd på enheterna, vilket kräver mer tid för arbetsplatsombud och skyddsombud. För att underlätta överblicken för centralfackliga behövs en gemensam lagring av kallelser och protokoll. Det är också viktigt med tydliga direktiv och täta återkopplingar inom ledningsgrupperna samt att klargöra vem som har förhandlingsmandat om vad.

Samlad bedömning

Att hantera medbestämmandelagen och arbetsmiljölagen på två olika sätt kommer troligtvis generera en ekonomisk och administrativ belastning för verksamheterna. Två parallella system skapar i vart fall en ökad risk för otydlighet. En uppsägning av samverkansavtalet med övriga fackförbund under en period kommer att gynna verksamheterna långsiktigt, även om det initialt kommer vara utmanande för arbetsgivare såväl som för fackförbunden. Långsiktigt kommer kompetensen om innebörden av att vara arbetsgivarföreträdare att öka. Målet är att återinföra samverkansavtalet med samtliga fackförbund när grunden har stabiliserats.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunfullmäktiges strategiska mål om *att det sak vara attraktivt att vara anställd* är det mål som närmast berörs av detta ärende genom en tydlig struktur för hantering av hur medbestämmande ska hanteras.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har en koppling till Agenda 2030s mål 8: *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*. Främst till delmål 8:8 *Skydda arbetstagares rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare.*

Insatsen bidrar till att skapa en arbetsplats där medarbetarnas hälsa, säkerhet och välbefinnande prioriteras och minskar ojämlikhet i arbetslivet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har en koppling till styrdokumentet Arbetsgivarpolicy, där ”*det övergripande syftet för medarbetare och chefer/ledare i Kungälvs kommun är att tillhandahålla välfärd, service och tjänster av hög kvalitet till kommunens medborgare, brukare, föreningar och näringsliv”.* Arbetspolicyn berör även målet *”Det ska vara attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun*”.

Ärendet har även en koppling till kommunens Hälso- och arbetsmiljöpolicy där: ”*En förutsättning för hälsofrämjande arbetsplatser är att stärka de faktorer som bidrar till att skapa god arbetsmiljö. Det handlar om att arbeta systematiskt utifrån individ, grupp och organisation*”.

Att hantera två parallella processer kommer generera en kostnadsdrivande effekt eftersom samma information ska hanteras på två olika sätt och ges vid två olika tillfällen. En högre arbetsbelastning leder i sin tur till en negativ påverkan på chefers arbetsmiljö.

Arbetsgivaren erbjuder alternativa sätt att säkerställa god kommunikation och samarbete om samverkansavtalet sägs upp. Exempel på detta är att fortsatt ha regelbundna dialogmöten såsom arbetsplatsträffar utifrån arbetsmiljö, verksamhetsinformation och dialog. Det ger fortfarande de anställda möjlighet att påverka beslut och ha en röst i viktiga frågor som rör den egna arbetsplatsen. Samt kommer skyddskommitté att fortsätta på central nivå.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ur ett medborgar- och brukarperspektiv har insatsen stor potential att förbättra kvaliteten och tillgängligheten i kommunens tjänster.

Uppsägning av samverkansavtalet kan ge arbetsgivaren möjlighet att fokusera mer på att uppnå konkreta resultat och höja kvaliteten på de tjänster som medborgare och brukare får. När samverkansavtalet innebär en betydande administrativ börda, kan det leda till att fokus läggs mer

på processer än på resultat. Genom att förenkla processerna kan säkerställning av att tjänsterna effektivt levereras och att medborgarnas och brukarnas behov tillgodoses.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Uppsägning av samverkansavtal kan innebära att beslutsprocesserna blir snabbare och mer flexibla. Genom att minska antalet nivåer av samverkan och frigöra arbetstid för medarbetare till kärnarbetsuppgifter.

Ekonomisk bedömning

Ur ett ekonomiskt perspektiv bedöms det vara kostnadsdrivande att arbeta utifrån två nivåer av samverkan. En uppsägning av samverkansavtalet med samtliga fackförbund ger potential till att skapa positiva effekter för kommunens ekonomi genom att inte hantera parallella processer.

Förslag till beslut

Informationen antecknas till protokollet.

Tanja Tajic
Innovation och Utveckling, Stabschef

Linda Nygren
Kommundirektör

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-04-16

Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst (Dnr KS2025/0897-2)

Sammanfattning

Tolkförmedlingen Väst har inkommit med ett förslag till ny förbundsordning för fastställande i medlemskommunernas kommunfullmäktige där följande förändringar föreslås:

1. Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.

2. Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.

3. Informationen i paragraf 18-19 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

Förslag till kommunfullmäktige:
Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst antas.

Juridisk bedömning

Förslaget på ny förbundsordning bedöms inte strida mot några lagar eller andra styrdokument.

Förvaltningens bedömning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk. Förbundets medlemmar är idag Västra Götalandsregionen samt 46 kommuner.

Ett förslag till ny förbundsordning har inkommit för fastställande i medlemskommunernas kommunfullmäktige där följande förändringar föreslås:

1. Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.

2. Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.

3. Informationen i paragraf 18-19 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

Förbundsordningen föreslås gälla från och med 1 januari 2026.

Förvaltningen ser inga hinder med att godkänna förslaget ny förbundsordning.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berör kommunfullmäktiges strategiska mål om att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen. Genom att erbjuda språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till att kommunmedborgare kan ta till sig, och i sin tur förmedla, information.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet berörs av Agenda 2030:s mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen. Delmål 16.6 är att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förbundsordningen har ingen direkt koppling till kommunens egna styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Att få hjälp av en tolk ger medborgare och brukare möjlighet att ge uttryck för sina åsikter, tankar samt bidrar till att dem känner sig delaktiga i samhället.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Att få hjälp av tolk vid kontakt med brukare, anhöriga och medborgare skapar en trygghet i kommunikationen.

Ekonomisk bedömning

Förslaget om förändrad förbundsordning bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Kungälvs kommun.

Förslag till kommunfullmäktige

Förslag till ny förbundsordning för Tolkförmedling Väst antas.

Mirsad Radoncic
Tf. sektorchef samhällsbyggnad

Tomas Gustavsson
Verksamhetschef kommuncenter

Anna Hedlin
Enhetschef förvaltning och utredning

Expedieras till:

Tolkförmedlingen
Väst

För kännedom till:

Förbundsordning

Gäller fr.o.m. 2026-01-01

Diarienummer: 25/0014-2	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad: 2025-03-28	Granskad: 2025-03-28
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 47 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten.

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

Tolkförmedling Väst

TJÄNSTEUTLÅTANDE
Dnr 25/0014-1
2025-03-28

Förslag till reviderad förbundsordning

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att anta den reviderade förbundsordningen och översända den för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Följande revideringar föreslås:

- Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.

- Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.

- Informationen i paragraf 18-19 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

I övrigt föreslås inga förändringar.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- REVIDERAD FÖRBUNDSORDNING, dnr 25/0014-2
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar

Beslutet skickas till

Förbundsmedlemmarna

Åsa Fröding
Förbundsdirektör

Intern

Förbundsordning

ÄNDRINGSMARKERINGAR

Diarienummer:	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad:	Granskad:
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 47 ~~46~~ medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

~~Fd Paragraf 16 Eget kapital~~

~~Direktionen fattar årligen beslut om återbetalning av eget kapital i samband med direktionens godkännande av årsredovisningen.~~

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten. ~~Direktionsmötet då budgeten fastställs är offentligt.~~

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

~~Direktionsmötet då årsredovisningen behandlas är inte offentligt.~~

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

ÄNDRINGSMARKERINGAR

Tolkförmedling Väst

PROTOKOLL
Direktionen
2025-03-28
Dnr 25/0001-1

§ 587 Förslag till reviderad förbundsordning

Beslut

Direktionen beslutar att anta den reviderade förbundsordningen och översända den för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Följande revideringar föreslås:

- Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.

- Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.

- Informationen i paragraf 19-20 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

I övrigt föreslås inga förändringar.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- REVIDERAD FÖRBUNDSORDNING, dnr 25/0014-2
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar

Beslutet skickas till

Förbundsmedlemmarna

Comfact Signature Referensnummer: 204622SE

KUNGÄLVS KOMMUN

Beredningsskrivelse

Instans:
Demokratiberedningen

Datum:
2025-02-20

Revidering av reglemente för kommunstyrelsen (Dnr KS2025/0491-1)

Sammanfattning

Demokratiberedningen har noterat att det i kommunens styrdokument saknas styrning vad gäller ledamöters möjlighet att lämna in ärenden till kommunens nämnder, så kallade nämndinitiativ. Initiativrätten regleras i 20 § Kommunallagen där det anges att ”Varje ledamot i en nämnd får väcka ärenden i nämnden”, men konkret hur en ledamot får väcka ärenden och behandling av ärendena är inget som regleras, utan det är upp till varje enskild nämnd att besluta om.

Med anledning av det har beredningen tagit fram ett tillägg till reglementet för kommunstyrelsen med ett förslag på tillvägagångssätt över behandling av nämndinitiativ då de väcks i kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

1. förslag till reglemente för kommunstyrelsen godkänns.

Thomas Alpner (M)
Ordförande

Victoria Dahlqvist (SD)
Vice ordförande

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Reglemente för kommunstyrelsen

Reglemente

Diarie-/dokumentnummer:	KS2023/1806
Beslut:	2023-12-07 Kommunfullmäktige § 240/2023
Beredande politiskt organ:	Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut	2023-03-30 Kommunfullmäktige § 47/2023
Dokumentansvarig:	Kommunsekreterare
Senast uppdaterad av:	Oskar Engdahl

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter 4
Ledningsfunktionen 4
Styrfunktion 4
Verksamhetens inriktning 5
Kommunstyrelsens övriga ansvarsområden 6
Ekonomisk förvaltning 6
Personalpolitiken 7
Uppgifter enligt speciallagstiftning 8
Näringsliv, sysselsättning och arbetsmarknad 9
Kultur och fritid 9
Samhällsbyggnad och teknisk verksamhet 9
Socialtjänst 10
Utbildning 11
Övrig verksamhet 11
Delegering från kommunfullmäktige 12
Rapporterings- och redovisningsskyldighet 13
Kommunstyrelsens delegering 13
Kommunstyrelsens arbetsformer 14
Ärendehandläggning, skriftväxling m.m. 14
Delgivningsmottagare 14
Sammansättning 14
Ersättarnas tjänstgöring 14
Jäv/växeltjänstgöring 15
Ersättare för ordföranden 15
Offentlighet vid kommunstyrelsens sammanträden 16
Sammanträdena 16
Tidpunkt 16
Kallelse 16
Ärendenas beredning 17
Justering av protokoll 17
Reservation 18

KUNGÄLVS KOMMUN

Protokollsanteckning 18
Undertecknande av handlingar/expeditioner 18
Kommunstyrelsens ordförande 19
Kommunstyrelsens presidium 19
Kommunstyrelsens utskott 20
Utskottet för bildning och lärande (utbildning, kultur och fritid) 21
Utskottet för samhälle och utveckling 22
Utskottet för trygghet och stöd 23
Deltagande på distans 23

KUNGÄLVS KOMMUN

Reglemente för kommunstyrelsen i Kungälvs kommun

Utöver vad som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

Ledningsfunktionen

1 §

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan.

Kommunstyrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Kommunstyrelsen skall också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen.

2 §

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att ansvara för samt leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i aktiebolag där kommunen direkt eller indirekt innehar samtliga aktier (i enlighet med 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen) och sådana kommunalförbund och andra samverkansformer som kommunen är medlem eller ingår i.

Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Styrfunktion

3 §

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att

1. leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållen myndighetsnämnderna,

KUNGÄLVS KOMMUN

2. övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,

3. tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,

4. ha uppsikt och tillsyn över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen. Kommunstyrelsen rapporterar tertialvis uppföljningen av detta till kommunfullmäktige,

5. ansvara för samordningsträffar mellan utskottspresidier, beredningspresidier och bolags-/stiftelsepresidier,

6. ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,

7. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser som kommunen äger eller har intresse i,

8. i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet skall delges kommunfullmäktige snarast. Finner kommunstyrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder,

9. svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i,

10. ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

11. upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Verksamhetens inriktning

4 §

Kommunstyrelsen skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten samt i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt i enlighet med bestämmelser i detta reglemente. Kommunstyrelsen skall också se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Därutöver skall kommunstyrelsen

KUNGÄLVS KOMMUN

1. inom ramen för fullmäktiges övergripande strategiska mål och givna strategiska förutsättningar utarbeta resultatmål för verksamheten,

2. genom beslut om årsplan fördela den ekonomiska ramen utifrån de av kommunstyrelsen fastställda resultatmålen

3. för kännedom till fullmäktige, före aktuellt budgetår, redovisa resultatmål och årsplan

4. följa upp genomförande av årsplan och andra måldokument samt redovisa till kommunfullmäktige i enlighet med den styrprocess som kommunfullmäktige fastställer

5. ta initiativ till utveckling och effektivisering samt skapa förutsättningar för årsplan och andra måldokument

6. i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige överlämnar till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen främsta styrdokument är Årsplanen. I Årsplanen skall kommunstyrelsen, inom ramen för kommunfullmäktiges övergripande strategiska mål och givna strategiska förutsättningar, utarbeta resultatmål för verksamheten. Dessa skall fastställas av kommunfullmäktige. Genom beslut om Årsplan fördelas den ekonomiska ramen utifrån behov och politiska prioriteringar. Årsplanen återrapporteras till kommunfullmäktige genom tertial- och årsbokslut.

Kommunstyrelsens övriga ansvarsområden

Ekonomisk förvaltning

5 §

Kommunstyrelsen skall ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av kommunfullmäktige meddelade föreskrifter.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bl.a. att

1. underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom samt ta fram och kontinuerligt uppdatera en underhållsplan för att undvika kapitalförstöring

2. tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett

3. handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden

4. ansvara för utdelning ur donationsfonder när detta inte ankommer på annan nämnd

KUNGÄLVS KOMMUN

5. upprätta förslag till budget samt investeringsprogram i enlighet med kommunallagen,

6. se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal redovisning,

7. upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal redovisning, dock ska fullfonderingsmodellen tillämpas för pensionerna.

8. i enlighet med fullmäktiges särskilda föreskrifter förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser.

Personalpolitiken

6 §

Kommunstyrelsen skall ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, och skall därvid bland annat

1. med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

2. förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11–14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden.

3. besluta om stridsåtgärd.

4. avgöra frågor om tolkning och tillämpning av författning, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

5. lämna uppdrag som avses i 6 kap. 3 § lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

6. själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,

7. ansvara för kommunens övergripande jämställdhetsarbete

8. ansvara för arbetsmiljön på de kommunala arbetsplatserna

Under kommunstyrelsen lyder kommunens förvaltningsorganisation.

KUNGÄLVS KOMMUN

Uppgifter enligt speciallagstiftning

7 §

Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd och patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Krisledningsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Nämndens verksamhet regleras i särskilt reglemente.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet (Arkivlag 1990:782) Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i kommunstyrelsens verksamhet. Dataskyddsförordningen (EU) 2016/679).

Kommunstyrelsen ansvarar för planprocessen enligt plan- och bygglagen (2010:900) när det gäller översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.

Kommunstyrelsen fullgör kommunens uppgifter enligt författningar på arbetsmarknadspolitikens område, såvida de inte ankommer på annan nämnd.

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden rörande kamerabevakningslagen (2018:1200).

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden enligt spellagen (2018:1138) och Spelförordning (2018:1475).

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och Säkerhetsskyddsförordningen (2021:955)

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden rörande tillstånd att använda kommunens vapen enligt lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar.

Kommunstyrelsen skall vara den nämnd som enligt 4 § lagen (1997:736) om färdtjänst och enligt 3 § lagen (1997:735) om riksfärdtjänst fullgör kommunens uppgifter enligt nämnda lagar.

Kommunstyrelsen är den nämnd som enligt 1 § lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor fullgör kommunens uppgifter inom trafik- tillika trafiksäkerhetsområdet.

Kommunstyrelsen beslutar om föreskrifter enligt 2 kap 7 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor.

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden enligt lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen, via presidiet, ansvarar för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete och att rapportera om det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbetet.

Näringsliv, sysselsättning och arbetsmarknad

8 §

Kommunstyrelsen svarar för näringslivsfrågor samt strukturella sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågor i kommunen. I samband härmed skall kommunstyrelsen med uppmärksamhet följa samhällsutvecklingen såväl nationellt som internationellt och verka för och ansvara för åtgärder som siktar till att allmänt främja en positiv näringslivs- och sysselsättningsutveckling i kommunen.

Kultur och fritid

9 §

Kommunstyrelsen skall fullgöra kommunens uppgifter avseende den kommunala kultur- och fritidsverksamheten.

Kommunstyrelsen har därvid hand om bl.a. följande uppgifter:

1. bedriva biblioteksverksamhet,
2. främja kulturverksamhet såsom konst, teater, film, museiverksamhet, musik m.m.,
3. -vidta åtgärder för att bevara byggnader och miljöer i kommunen med estetiskt och kulturhistoriskt värde,
4. delta i samhällsplaneringen utifrån ett kulturperspektiv,
5. tillhandahålla lokaler och anläggningar för sport- och fritidsverksamhet samt rekreation,
6. driva fritidsgårdar, annan fritidsverksamhet samt genom olika stödinsatser främja föreningsverksamheten
7. handlägga ansökningar om olika föreningsbidrag från fritidsföreningar
8. den kommunala kulturskolan
9. samt i övrigt verka för främjande av kulturen och fritid.

Samhällsbyggnad och teknisk verksamhet

10 §

Kommunstyrelsen skall fullgöra kommunens uppgifter, såvida det inte ankommer på annan, inom följande områden:

KUNGÄLVS KOMMUN

1. färdtjänst och riksfärdtjänst,
2. färjor och hamnanläggningar,
3. gator, gång- och cykelvägar, parker och naturområden,
4. kollektivtrafik,
5. lokala trafikföreskrifter,
6. mark och fastigheter,
7. bostadsförsörjning
8. offentlig belysning,
9. renhållning, avfallshantering
10. renhållningsuppgifter vid sanitär olägenhet på mark som ej är offentlig plats,
11. trafiknät och parkeringar,
12. trafiksäkerhet,
13. utreda och utföra eventuella förstärkningsarbeten för att eliminera geotekniska risker,
14. vatten och avlopp samt
15. vara väghållningsmyndighet inom det område som vägverket beslutat att kommunen skall vara
16. väghållare för i statens ställe

Socialtjänst

11 §

Kommunstyrelsen skall, såvitt det inte avser myndighetsutövning mot enskild samt beslut i individärenden, fullgöra kommunens uppgifter avseende:

1. Socialtjänsten, i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL). När det i annan författning hänvisas till den nämnd som avses i 4 § SoL fullgör nämnden de uppgifter som författningen anger förutom myndighetsutövning mot enskild.
2. Den kommunala hälso- och sjukvården, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen HSL
3. Stöd och service till funktionshindrade i enlighet med Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS
4. Mottagande av nyanlända enligt gällande lagstiftning.
5. Insatser i arbetsmarknadsåtgärder

I kommunstyrelsens verksamhetsområde ingår även handläggning av följande ärenden:

- Socialstyrelsens och länsstyrelsens tillsyn över socialtjänsten enligt 13 kap SoL och 25 och 26 §§ LSS förutom tillsyn i individärenden

Myndighetsutövning mot enskild inom ansvarsområdena utövas av den sociala myndighetsnämnden.

KUNGÄLVS KOMMUN

Utbildning

12 §

Kommunstyrelsen är den nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom och vuxna enligt gällande skolförfattningar såvitt uppgifterna inte avser myndighets- utövning mot enskild. Kommunstyrelsen skall – såvitt uppgifterna inte avser myndighetsutövning mot enskild - fullgöra kommunens uppgifter avseende

1. utbildningen inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg
2. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar:
    a. Förskoleklass
    b. Grundskola
    c. Gymnasieskola
    d. Obligatorisk särskola och gymnasiesärskola
3. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för vuxna:
    a. Kommunal vuxenutbildning
    b. Svenska för invandrare (sfi)
    c. Särvux
4. svara för kommunens uppdragsutbildning
5. svara för kommunens kvalificerade yrkesutbildning

Myndighetsutövning mot enskild inom ansvarsområdena ovan utövas av den sociala myndighetsnämnden.

Övrig verksamhet

13 §

Kommunstyrelsen svarar vidare för

1. besöksnäring[1]
2. energirådgivning
3. fastighetsförvaltning
4. informationsverksamheten
5. internationella kontakter
6. IT och kommunikation
7. Kultur
8. Lokalförsörjning
9. Medborgarservice
10. näringslivsfrågor
11. turism

[1] KF 2010-12-09 § 339

KUNGÄLVS KOMMUN

12. måltidsverksamheten

samt de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.

Delegering från kommunfullmäktige

14 §

Med de begränsningar som framgår av 5 kap. 1 och 2 §§ kommunallagen, nämligen bland annat att beslutanderätten inte avser ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, uppdrar kommunfullmäktige åt kommunstyrelsen att besluta i följande ärendegrupper:

1. Vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit
2. Förvaltningsorganisationen inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
3. Ingå avtal om servitut, nyttjanderätt, ledningsrätt, vägrätt eller annan liknande rättigheter samt säga upp och förlänga motsvarande rättigheter
4. Förvärv och överlåtelse av lös och fast egendom samt tomträtt genom köp, försäljning, byte, gåva, fastighetsreglering, lantmäteriförrättningar, expropriation och inlösen upp till 500 prisbasbelopp
5. I sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal
6. Avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige.
7. Ärenden rörande inteckningar och andra inskrivningar
8. Exploateringsavtal och övriga typer av avtal för genomförande av detaljplan som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt
9. Antagande, ändring eller upphävande av detaljplan eller områdesbestämmelse, enligt 5 kap 7 §, 27 §, 38 § och 39 § plan- och bygglagen (2010:900), som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt (frågan om en detaljplan är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt bedöms av kommunstyrelsen efter samråd med Enhetschef plan). En förutsättning för kommunstyrelsens befogenhet är att planen eller bestämmelserna inte reglerar exploateringssamverkan. Kommunstyrelsens befogenhet innefattar också rätt att förlänga eller förnya detaljplanens genomförandetid. Kommunstyrelsen har däremot inte rätt att ändra eller upphäva detaljplan före genomförandetidens utgång mot fastighetsägares bestridande.
10. Kommunstyrelsen ansvarar för planprocessen och kan fatta beslut om samråd och granskning enligt plan- och bygglagen när det gäller översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.[2]

[2] KF 2009-12-03 § 234

KUNGÄLVS KOMMUN

11. Fatta erforderliga beslut för upphandling/inköp av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för tillgängliga medel[3]
12. Besluta om bidrag till organisationer som verkar inom kommunstyrelsens ansvarsområde
13. Upplåtelse av offentlig plats för särskilda ändamål och av allmän platsmark.
14. Utöka eller minska antalet avgiftsbelagda parkeringsplatser i begränsad omfattning.
15. Besluta om taxor och avgifter inom kulturområdet.[4]

Rapporterings- och redovisningsskyldighet

15 §

Kommunstyrelsen skall till fullmäktige redovisa hur nämnden fullgjort uppdrag från kommunfullmäktige och genomfört viss verksamhet inom ramen för de riktlinjer eller andra generella beslut om verksamheten som fullmäktige har fastställt. Redovisningen skall ske i den ordning som fullmäktige särskilt beslutar om.

Kommunstyrelsen skall tertialvis eller vid anmodan, till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Kommunstyrelsens delegering

16 §

Kommunstyrelsen får uppdra åt sina utskott eller åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på kommunstyrelsen vägnar i de ärenden som kommunstyrelsen bedömer lämpliga.

I 6 kap. 38 § kommunallagen anges vilka ärenden som inte får delegeras.

Omfattningen av den delegering som kommunstyrelsen har rätt att lämna enligt nämnda lagrum bestämmer kommunstyrelsen i särskild delegeringsordning.

Överlåten beslutanderätt får ej användas i ärende som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Delegeringsbeslut skall anmälas till kommunstyrelsen som bestämmer i vilken ordning och på vilket sätt det skall ske.

Det åligger kommunstyrelsen att fortlöpande övervaka hur förtroendevalda och anställda utövar sin beslutanderätt.

---

[3] Beslut enligt lagen om valfrihetssystem anses här som upphandling.

[4] KF 2008-02-07 § 19

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens arbetsformer

Ärendehandläggning, skriftväxling m.m.

17 §

Av förvaltningslagen följer att nämnd/styrelse skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör kommunstyrelsens verksamhetsområde. Förvaltningslagen föreskriver dessutom att varje ärende där någon enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Där nämnden/styrelsen eller förvaltningen tar emot en ansökan i ett ärende som inte kan avgöras inom en snar framtid bör – när så inte är olämpligt eller svårgenomförbart – den sökande underrättas om att ansökan har kommit in och vem som kommer att handlägga ärendet samt – om möjligt – när ärendet förväntas bli avgjort.

Nämnden/styrelsen och förvaltningen skall sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt och i övrigt underlätta för den enskilde att ha med kommunstyrelsen att göra.

Delgivningsmottagare

18 §

Behöriga att motta delgivning på kommunstyrelsens vägnar är kommunstyrelsens presidium, kommundirektören, kommunstyrelsens sekreterare eller annan anställd som nämnden bestämmer

Sammansättning

19 §

Kommunstyrelsen består av 17 ledamöter och 7 ersättare. Kommunstyrelsens presidium består av en ordförande, en förste vice ordförande och en andre vice ordförande tillika oppositionsråd.

Ersättarnas tjänstgöring

20 §

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

KUNGÄLVS KOMMUN

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättaren väljs proportionellt skall ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i kommunstyrelsens överläggningar och få sin mening antecknad till protokollet

Jäv/växeltjänstgöring

21 §

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare för ordföranden

22 §

Om ordföranden inte kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör förste vice ordföranden[5] ordförandens uppgifter. Om varken ordföranden eller förste vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör andre vice ordföranden ordförandens uppgifter.

Om varken ordföranden eller någon av vice ordförandena kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid full-görs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

[5] KS utser någon av utskottens ordförande till förste vice ordförande

KUNGÄLVS KOMMUN

Offentlighet vid kommunstyrelsens sammanträden

23 §

Kommunstyrelsen avgör om dess sammanträden skall vara öppna för allmänheten i en utsträckning som medges i 6 kap. 25 § kommunallagen och vilka delar av dagordningen som skall vara offentliga.

Sammanträdena skall dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som hos styrelsen omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Sammanträdena

Tidpunkt

24 §

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som kommunstyrelsen bestämmer.

Sammanträden skall också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst en tredjedel av ledamöterna begär det. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse

25 §

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller någon av vice ordförandena kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelsen skall på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald, som får närvara vid sammanträdet, senast fem kalenderdagar före sammanträdesdagen. Om ett ärende anses vara av sådan vikt eller brådska att det inte kan vänta, får kallelse ske med kortare varsel. I sådant fall ska kommunstyrelsens vice ordföringar och kommunjurist konsulteras.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten från majoriteten göra detta.

Ärendenas beredning

26 §

Ordföranden ansvarar för att de ärenden som skall handläggas av kommunstyrelsen, bereds och föredras i vederbörlig ordning.

Nämndinitiativ

Nämndinitiativet kan lämnas in före ett nämndsammanträde eller under ett nämndsammanträde. Oavsett när initiativet lämnats in måste ärendet väckas på ett nämndsammanträde. För att ett ärende ska anses vara väckt måste ärendet lyftas på ett sammanträde.

Oavsett när ett nämndinitiativ lyfts behandlas det lämpligen under en punkt "Övriga frågor" på sammanträdet.

Om ett nämndinitiativ lämnats in före sammanträdet kan ordföranden på eget initiativ informera att det inkommit och att initiativet kommer att lyftas under "Övriga frågor".

Om en ledamot eller grupp ledamöter har för avsikt att väcka ett ärende lyfts frågan lämpligen i början av sammanträdet under tillkommande och utgående ärenden för vidare hantering under "Övriga frågor".

Vid nästkommande sammanträde tas nämndinitiativet upp för beslut om hur initiativet ska behandlas.

Justering av protokoll

27 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot under eller i omedelbar anslutning till sammanträdet.

Reservation

28 §

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Protokollsanteckning

29 §

Ledamot eller ersättare som anmält en protokollsanteckning skall lämna denna före den tidpunkt som har fastställts för justering av protokollet.

Undertecknande av handlingar/expeditioner

30 §

Skrivelser, avtal och andra handlingar från kommunstyrelsen ska på kommunstyrelsens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av kommundirektören eller av anställd som nämnden bestämmer. Vid förfall för ordföranden inträder förste vice ordföranden och vid förfall för denne inträder andre vice ordföranden. Vid förfall för presidiet inträder den ledamot som styrelsen utser.

Skrivelser, avtal och andra handlingar från något av utskotten ska på utskottets vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av anställd som utskottet bestämmer. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som utskottet utser.

Beslut som fattas med stöd av delegering samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning sådana beslut undertecknas av den som fattat beslutet

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som skall underteckna handlingar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens ordförande

31 §

Det åligger kommunstyrelsens ordförande att:

1. närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
3. främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder samt
4. representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.
5. tillse att samtliga ledamöter tillsänds underlag inför beslut.

Kommunstyrelsens presidium får närvara vid sammanträde med övriga nämnder. De får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunstyrelsens 1 vice ordförande

Kommunstyrelsens 1 vice ordförande har ett särskilt ansvar att bistå kommunstyrelsens ordförande genom att följa och förekommande fall bereda ärenden som är av kommungemensam och strategisk betydelse så som frågor som rör kommunens övergripande finansiella frågor samt kommunens övergripande personal- och verksamhetsfrågor.

Särskilt ansvar som rör ekonomistyrning, personal, arbetsmiljö, ekonomisk uppföljning, strategiska verksamhetsfrågor bevakas och bereds av kommunstyrelsens 1 vice ordförande.
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande bistår och rapporterar till kommunstyrelsens ordförande och kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens 2 vice ordförande

Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande ingår i styrelsens presidium och är med och leder arbetet i kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens presidium

32 §

Sedan val av kommunstyrelsen skett utser kommunfullmäktige bland styrelsens ledamöter ett kommunalråd, en förste vice ordförande och en andre vice ordförande tillika oppositionsråd. Kommunalråd och oppositionsråd verkar på heltid.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunfullmäktige har medgivit att oppositionsrådet delats i olika stora tjänstgöringsgrader mellan två personer och att ansvaret för funktionen delats.

Kommunstyrelsens ordförande skall tillika vara kommunalråd.

Kommunalrådet och oppositionsrådet skall ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Övriga råd och oppositionsråd skall ägna arbetstid åt uppdrag för kommunen motsvarande de antal timmar/eller procent av heltidsuppdrag kommunfullmäktige fastställt för att klara sitt ansvar/uppdrag.

Kommunstyrelsens presidium skall leda kommunstyrelsens arbete, samt samordna, utvärdera och utveckla arbetet i och samarbetet mellan kommunstyrelsen, dess utskott och övriga nämnder.

Kommunstyrelsens presidium har ansvar för bilaterala kontakter. De företräder kommunen i överläggningar och förhandlar med till t.ex. grannkommuner och andra myndigheter och organ på lokal, regional och nationell nivå.

Näringslivskontakter är en av presidiets ansvarsuppgifter.

Kommunstyrelsens presidium skall i samråd med kommunfullmäktiges presidium ansvara för internationella kontakter

Kommunfullmäktige beslutar om rådens ansvarsområden.

Kommunstyrelsens utskott

33 §

Inom kommunstyrelsen skall det finnas tre utskott:

- Utskottet för samhälle och utveckling
- Utskottet för bildning och lärande
- Utskottet för trygghet och stöd

De ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av utskotten om beredning behövs. Kommunstyrelsens presidium överlämnar sådana ärenden till utskotten. När ärendet beretts skall utskotten lägga fram förslag till beslut. I övrigt beslutar utskotten i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning.

Utskottet för samhälle och utveckling består av 7 ledamöter, Utskottet för bildning och lärande består av 7 ledamöter och Utskottet för trygghet och stöd består av 7ledamöter.

Kommunstyrelsens presidium får närvara vid utskottens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

KUNGÄLVS KOMMUN

34 §

Ledamöter i utskotten väljs av kommunstyrelsen bland dess ledamöter och ersättare för den tid kommunstyrelsen bestämmer. Kommunstyrelsen utser för samma tid bland utskottens ledamöter vardera en utskottsordförande och en vice ordförande.

Vid utskottsordförandens förfall skall vice ordföranden utöva ordförandens uppgifter. Vid förfall för ordförandena utser utskottet annan ledamot at fullgöra ordförandens uppgifter. Om utskottsordföranden är frånvarande en längre tid skall kommunstyrelsen utse en tillfällig ersättare

35 §

Utskotten sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden skall också hållas när utskottsordföranden anser att det behövs eller när minst hälften av ledamöterna begär det.

Utskotten får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har utskottsordföranden utslagsröst.

36 §

Det som föreskrivits i 15 § - 29 § om kommunstyrelsens sammanträden gäller i tillämpliga delar även för utskotten. Det som föreskrivs i 5 kap. 54-57 och 65-67 §§ kommunallagen om hur ärendena avgörs och om protokoll och dess innehåll m.m. gäller i tillämpliga delar för utskotten.

Utskottet för bildning och lärande (utbildning, kultur och fritid)

37 §

Utskottet för bildning och lärande skall inom följande verksamhetsområden bereda ärenden som enligt 33 § andra stycket överlämnats till utskottet

1. Föreningsbidrag
2. förvaltning av donerad egendom såsom samlingar och konstverk
3. kommunala kulturskolan
4. kultur och fritid
5. sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågor ur utbildningsperspektiv
6. översyn av befintliga driftsformer och frågor om alternativa driftsformer som ryms inom utskottets kompetensområde
7. utbildningen inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg
8. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar:

KUNGÄLVS KOMMUN

   a. Förskoleklass
   b. Grundskola
   c. Gymnasieskola
9. Obligatorisk särskola och gymnasiesärskola
10. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för vuxna:
11. Kommunal vuxenutbildning
   a. Svenska för invandrare (sfi)
   b. Särvux
12. svara för kommunens uppdragsutbildning
13. svara för kommunens kvalificerade yrkesutbildning
14. Ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL).
15. Mottagande av nyanlända enligt gällande lagstiftning
16. insatser i arbetsmarknadsåtgärder

Kommunstyrelsens ordförande avgör huruvida ärenden som varit föremål för beredning av något av kommunfullmäktiges beredningar eller ärenden som inte omfattas av ovanstående uppräkning skall beredas av utskottet.

I övrigt beslutar utskottet i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning.

Utskottet för samhälle och utveckling

38 §

Utskottet för samhälle och utveckling skall inom följande verksamhetsområden bereda ärenden som enligt 33 § första stycket överlämnats till utskottet:

1. färjor
2. gator, gång- och cykelvägar, parker och naturområden
3. geotekniska risker
4. hamnanläggningar
5. kollektivtrafik och färdtjänst
6. kommunens fastigheter
7. kommunens lokalförsörjning
8. bostadsförsörjning
9. markpolitik
10. miljö- och energiplanering
11. måltidsverksamhet
12. parkeringsfrågor
13. renhållning
14. trafikfrågor inkl. offentlig belysning
15. vatten och avlopp
16. översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser
17. översyn av befintliga driftsformer och frågor om alternativa driftsformer som ryms inom utskottets kompetensområde

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens ordförande avgör huruvida ärenden som varit föremål för beredning av något av kommunfullmäktiges beredningar eller ärenden som inte omfattas av ovanstående uppräkning skall beredas av utskottet.

I övrigt beslutar utskottet i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning.

Utskottet för trygghet och stöd

Utskottet för trygghet och stöd skall inom följande verksamhetsområden bereda ärenden som enligt 33 § första stycket överlämnats till utskottet

1. Socialtjänsten, i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL) förutom myndighetsutövning mot enskild, ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd.
2. Den kommunala hälso- och sjukvården, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen HSL
3. Stöd och service till funktionshindrade i enlighet med Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS
4. Socialstyrelsens och länsstyrelsens tillsyn över socialtjänsten enligt 13 kap SoL och 25 och 26 §§ LSS förutom tillsyn i individärenden
5. översyn av befintliga driftsformer och frågor om alternativa driftsformer som ryms inom utskottets kompetensområde

Kommunstyrelsens ordförande avgör huruvida ärenden som varit föremål för beredning av något av kommunfullmäktiges beredningar eller ärenden som inte omfattas av ovanstående uppräkning skall beredas av utskottet.

I övrigt beslutar utskottet i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning. Myndighetsutövning mot enskild utövas av den sociala myndighetsnämnden

Deltagande på distans

Kommunstyrelsen med dess utskott får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Videokonferensen skall uppfylla de krav som följer av sekretess- och dataskyddslagstiftningen. Ledamot som önskar delta på distans ska företrädelsevis 5 dagar i förväg anmäla detta till kommunkansliet. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

KUNGÄLVS KOMMUN

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga – Tillägg i kommunstyrelsens reglemente

Följande lagar och paragrafer träder i kraft endast då höjd beredskap råder i Sverige.

Ledningsfunktionen

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen skall bedriva	Lag (2006:544) 3 kap. 2 § st 1, om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Delegering från kommunfullmäktige

Styrelsen får i ett ärende som inte kan anstå besluta i stället för fullmäktige. Styrelsen får dock inte besluta i ett ärende som rör 1. val av ledamöter och ersättare i styrelsen eller någon annan nämnd eller av revisorer, 2. ansvarsfrihet för styrelsens eller en annan nämnds ledamöter eller åtgärd för att bevara kommunens, landstingets eller kommunalförbundets rätt. Beslut som har fattats med stöd av första stycket skall anmälas till fullmäktige vid nästa sammanträde.	Lag (1988:97) 7 §, om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
Fullmäktige får uppdra åt styrelsen eller åt en eller flera andra nämnder att helt eller delvis handha förvaltning eller verkställighet som annars enligt lag eller annan författning ankommer på annan nämnd än styrelsen	Lag (1988:97) 10 §, om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Sammansättning

Styrelsen eller en annan nämnd får handlägga ett ärende endast om mer än en tredjedel av ledamöterna är närvarande. Antalet ledamöter skall dock alltid vara minst tre.	Lag (1988:97) 8 §, om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

KUNGÄLVS KOMMUN

Reglemente för kommunstyrelsen

Reglemente

Diarie-/dokumentnummer: KS2025/0491
Beslut:
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Ersätter tidigare beslut 2023-12-07 Kommunfullmäktige § 240/2023
Dokumentansvarig: Kommunsekreterare
Senast uppdaterad av: Oskar Engdahl

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter 4
Ledningsfunktionen 4
Styrfunktion 4
Verksamhetens inriktning 5
Kommunstyrelsens övriga ansvarsområden 6
Ekonomisk förvaltning 6
Personalpolitiken 7
Uppgifter enligt speciallagstiftning 8
Näringsliv, sysselsättning och arbetsmarknad 9
Kultur och fritid 9
Samhällsbyggnad och teknisk verksamhet 9
Socialtjänst 10
Utbildning 11
Övrig verksamhet 11
Delegering från kommunfullmäktige 12
Rapporterings- och redovisningsskyldighet 13
Kommunstyrelsens delegering 13
Kommunstyrelsens arbetsformer 14
Ärendehandläggning, skriftväxling m.m. 14
Delgivningsmottagare 14
Sammansättning 14
Ersättarnas tjänstgöring 14
Jäv/växeltjänstgöring 15
Ersättare för ordföranden 15
Offentlighet vid kommunstyrelsens sammanträden 16
Sammanträdena 16
Tidpunkt 16
Kallelse 16
Ärendenas beredning 17
Justering av protokoll 17
Reservation 18

KUNGÄLVS KOMMUN

Protokollsanteckning 18
Undertecknande av handlingar/expeditioner 18
Kommunstyrelsens ordförande 19
Kommunstyrelsens presidium 19
Kommunstyrelsens utskott 20
Utskottet för bildning och lärande (utbildning, kultur och fritid) 21
Utskottet för samhälle och utveckling 22
Utskottet för trygghet och stöd 23
Deltagande på distans 23

KUNGÄLVS KOMMUN

Reglemente för kommunstyrelsen i Kungälvs kommun

Utöver vad som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

Ledningsfunktionen

1 §

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan.

Kommunstyrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Kommunstyrelsen skall också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen.

2 §

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att ansvara för samt leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i aktiebolag där kommunen direkt eller indirekt innehar samtliga aktier (i enlighet med 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen) och sådana kommunalförbund och andra samverkansformer som kommunen är medlem eller ingår i.

Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Styrfunktion

3 §

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att

1. leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållen myndighetsnämnderna,

KUNGÄLVS KOMMUN

2. övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,

3. tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,

4. ha uppsikt och tillsyn över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen. Kommunstyrelsen rapporterar tertialvis uppföljningen av detta till kommunfullmäktige,

5. ansvara för samordningsträffar mellan utskottspresidier, beredningspresidier och bolags-/stiftelsepresidier,

6. ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,

7. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser som kommunen äger eller har intresse i,

8. i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet skall delges kommunfullmäktige snarast. Finner kommunstyrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder,

9. svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i,

10. ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

11. upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Verksamhetens inriktning

4 §

Kommunstyrelsen skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten samt i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt i enlighet med bestämmelser i detta reglemente. Kommunstyrelsen skall också se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Därutöver skall kommunstyrelsen

KUNGÄLVS KOMMUN

1. inom ramen för fullmäktiges övergripande strategiska mål och givna strategiska förutsättningar utarbeta resultatmål för verksamheten,

2. genom beslut om årsplan fördela den ekonomiska ramen utifrån de av kommunstyrelsen fastställda resultatmålen

3. för kännedom till fullmäktige, före aktuellt budgetår, redovisa resultatmål och årsplan

4. följa upp genomförande av årsplan och andra måldokument samt redovisa till kommunfullmäktige i enlighet med den styrprocess som kommunfullmäktige fastställer

5. ta initiativ till utveckling och effektivisering samt skapa förutsättningar för årsplan och andra måldokument

6. i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige överlämnar till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen främsta styrdokument är Årsplanen. I Årsplanen skall kommunstyrelsen, inom ramen för kommunfullmäktiges övergripande strategiska mål och givna strategiska förutsättningar, utarbeta resultatmål för verksamheten. Dessa skall fastställas av kommunfullmäktige. Genom beslut om Årsplan fördelas den ekonomiska ramen utifrån behov och politiska prioriteringar. Årsplanen återrapporteras till kommunfullmäktige genom tertial- och årsbokslut.

Kommunstyrelsens övriga ansvarsområden

Ekonomisk förvaltning

5 §

Kommunstyrelsen skall ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av kommunfullmäktige meddelade föreskrifter.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bl.a. att

1. underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom samt ta fram och kontinuerligt uppdatera en underhållsplan för att undvika kapitalförstöring

2. tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett

3. handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden

4. ansvara för utdelning ur donationsfonder när detta inte ankommer på annan nämnd

KUNGÄLVS KOMMUN

5. upprätta förslag till budget samt investeringsprogram i enlighet med kommunallagen,

6. se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal redovisning,

7. upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal redovisning, dock ska fullfonderingsmodellen tillämpas för pensionerna.

8. i enlighet med fullmäktiges särskilda föreskrifter förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser.

Personalpolitiken

6 §

Kommunstyrelsen skall ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, och skall därvid bland annat

1. med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

2. förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11–14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden.

3. besluta om stridsåtgärd.

4. avgöra frågor om tolkning och tillämpning av författning, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

5. lämna uppdrag som avses i 6 kap. 3 § lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

6. själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,

7. ansvara för kommunens övergripande jämställdhetsarbete

8. ansvara för arbetsmiljön på de kommunala arbetsplatserna

Under kommunstyrelsen lyder kommunens förvaltningsorganisation.

KUNGÄLVS KOMMUN

Uppgifter enligt speciallagstiftning

7 §

Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd och patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Krisledningsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Nämndens verksamhet regleras i särskilt reglemente.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet (Arkivlag 1990:782) Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i kommunstyrelsens verksamhet. Dataskyddsförordningen (EU) 2016/679).

Kommunstyrelsen ansvarar för planprocessen enligt plan- och bygglagen (2010:900) när det gäller översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.

Kommunstyrelsen fullgör kommunens uppgifter enligt författningar på arbetsmarknadspolitikens område, såvida de inte ankommer på annan nämnd.

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden rörande kamerabevakningslagen (2018:1200).

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden enligt spellagen (2018:1138) och Spelförordning (2018:1475).

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och Säkerhetsskyddsförordningen (2021:955)

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden rörande tillstånd att använda kommunens vapen enligt lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar.

Kommunstyrelsen skall vara den nämnd som enligt 4 § lagen (1997:736) om färdtjänst och enligt 3 § lagen (1997:735) om riksfärdtjänst fullgör kommunens uppgifter enligt nämnda lagar.

Kommunstyrelsen är den nämnd som enligt 1 § lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor fullgör kommunens uppgifter inom trafik- tillika trafiksäkerhetsområdet.

Kommunstyrelsen beslutar om föreskrifter enligt 2 kap 7 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor.

Kommunstyrelsen ansvarar för ärenden enligt lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen, via presidiet, ansvarar för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete och att rapportera om det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbetet.

Näringsliv, sysselsättning och arbetsmarknad

8 §

Kommunstyrelsen svarar för näringslivsfrågor samt strukturella sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågor i kommunen. I samband härmed skall kommunstyrelsen med uppmärksamhet följa samhällsutvecklingen såväl nationellt som internationellt och verka för och ansvara för åtgärder som siktar till att allmänt främja en positiv näringslivs- och sysselsättningsutveckling i kommunen.

Kultur och fritid

9 §

Kommunstyrelsen skall fullgöra kommunens uppgifter avseende den kommunala kultur- och fritidsverksamheten.

Kommunstyrelsen har därvid hand om bl.a. följande uppgifter:

1. bedriva biblioteksverksamhet,
2. främja kulturverksamhet såsom konst, teater, film, museiverksamhet, musik m.m.,
3. -vidta åtgärder för att bevara byggnader och miljöer i kommunen med estetiskt och kulturhistoriskt värde,
4. delta i samhällsplaneringen utifrån ett kulturperspektiv,
5. tillhandahålla lokaler och anläggningar för sport- och fritidsverksamhet samt rekreation,
6. driva fritidsgårdar, annan fritidsverksamhet samt genom olika stödinsatser främja föreningsverksamheten
7. handlägga ansökningar om olika föreningsbidrag från fritidsföreningar
8. den kommunala kulturskolan
9. samt i övrigt verka för främjande av kulturen och fritid.

Samhällsbyggnad och teknisk verksamhet

10 §

Kommunstyrelsen skall fullgöra kommunens uppgifter, såvida det inte ankommer på annan, inom följande områden:

KUNGÄLVS KOMMUN

1. färdtjänst och riksfärdtjänst,
2. färjor och hamnanläggningar,
3. gator, gång- och cykelvägar, parker och naturområden,
4. kollektivtrafik,
5. lokala trafikföreskrifter,
6. mark och fastigheter,
7. bostadsförsörjning
8. offentlig belysning,
9. renhållning, avfallshantering
10. renhållningsuppgifter vid sanitär olägenhet på mark som ej är offentlig plats,
11. trafiknät och parkeringar,
12. trafiksäkerhet,
13. utreda och utföra eventuella förstärkningsarbeten för att eliminera geotekniska risker,
14. vatten och avlopp samt
15. vara väghållningsmyndighet inom det område som vägverket beslutat att kommunen skall vara
16. väghållare för i statens ställe

Socialtjänst

11 §

Kommunstyrelsen skall, såvitt det inte avser myndighetsutövning mot enskild samt beslut i individärenden, fullgöra kommunens uppgifter avseende:

1. Socialtjänsten, i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL). När det i annan författning hänvisas till den nämnd som avses i 4 § SoL fullgör nämnden de uppgifter som författningen anger förutom myndighetsutövning mot enskild.
2. Den kommunala hälso- och sjukvården, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen HSL
3. Stöd och service till funktionshindrade i enlighet med Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS
4. Mottagande av nyanlända enligt gällande lagstiftning.
5. Insatser i arbetsmarknadsåtgärder

I kommunstyrelsens verksamhetsområde ingår även handläggning av följande ärenden:

- Socialstyrelsens och länsstyrelsens tillsyn över socialtjänsten enligt 13 kap SoL och 25 och 26 §§ LSS förutom tillsyn i individärenden

Myndighetsutövning mot enskild inom ansvarsområdena utövas av den sociala myndighetsnämnden.

KUNGÄLVS KOMMUN

Utbildning

12 §

Kommunstyrelsen är den nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom och vuxna enligt gällande skolförfattningar såvitt uppgifterna inte avser myndighets- utövning mot enskild. Kommunstyrelsen skall – såvitt uppgifterna inte avser myndighetsutövning mot enskild - fullgöra kommunens uppgifter avseende

1. utbildningen inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg
2. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar:
    a. Förskoleklass
    b. Grundskola
    c. Gymnasieskola
    d. Obligatorisk särskola och gymnasiesärskola
3. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för vuxna:
    a. Kommunal vuxenutbildning
    b. Svenska för invandrare (sfi)
    c. Särvux
4. svara för kommunens uppdragsutbildning
5. svara för kommunens kvalificerade yrkesutbildning

Myndighetsutövning mot enskild inom ansvarsområdena ovan utövas av den sociala myndighetsnämnden.

Övrig verksamhet

13 §

Kommunstyrelsen svarar vidare för

1. besöksnäring[1]
2. energirådgivning
3. fastighetsförvaltning
4. informationsverksamheten
5. internationella kontakter
6. IT och kommunikation
7. Kultur
8. Lokalförsörjning
9. Medborgarservice
10. näringslivsfrågor
11. turism

[1] KF 2010-12-09 § 339

KUNGÄLVS KOMMUN

12. måltidsverksamheten

samt de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.

Delegering från kommunfullmäktige

14 §

Med de begränsningar som framgår av 5 kap. 1 och 2 §§ kommunallagen, nämligen bland annat att beslutanderätten inte avser ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, uppdrar kommunfullmäktige åt kommunstyrelsen att besluta i följande ärendegrupper:

1. Vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit
2. Förvaltningsorganisationen inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
3. Ingå avtal om servitut, nyttjanderätt, ledningsrätt, vägrätt eller annan liknande rättigheter samt säga upp och förlänga motsvarande rättigheter
4. Förvärv och överlåtelse av lös och fast egendom samt tomträtt genom köp, försäljning, byte, gåva, fastighetsreglering, lantmäteriförrättningar, expropriation och inlösen upp till 500 prisbasbelopp
5. I sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal
6. Avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige.
7. Ärenden rörande inteckningar och andra inskrivningar
8. Exploateringsavtal och övriga typer av avtal för genomförande av detaljplan som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt
9. Antagande, ändring eller upphävande av detaljplan eller områdesbestämmelse, enligt 5 kap 7 §, 27 §, 38 § och 39 § plan- och bygglagen (2010:900), som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt (frågan om en detaljplan är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt bedöms av kommunstyrelsen efter samråd med Enhetschef plan). En förutsättning för kommunstyrelsens befogenhet är att planen eller bestämmelserna inte reglerar exploateringssamverkan. Kommunstyrelsens befogenhet innefattar också rätt att förlänga eller förnya detaljplanens genomförandetid. Kommunstyrelsen har däremot inte rätt att ändra eller upphäva detaljplan före genomförandetidens utgång mot fastighetsägares bestridande.
10. Kommunstyrelsen ansvarar för planprocessen och kan fatta beslut om samråd och granskning enligt plan- och bygglagen när det gäller översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.[2]

[2] KF 2009-12-03 § 234

KUNGÄLVS KOMMUN

11. Fatta erforderliga beslut för upphandling/inköp av varor, tjänster och entreprenader inom ramen för tillgängliga medel[3]
12. Besluta om bidrag till organisationer som verkar inom kommunstyrelsens ansvarsområde
13. Upplåtelse av offentlig plats för särskilda ändamål och av allmän platsmark.
14. Utöka eller minska antalet avgiftsbelagda parkeringsplatser i begränsad omfattning.
15. Besluta om taxor och avgifter inom kulturområdet.[4]

Rapporterings- och redovisningsskyldighet

15 §

Kommunstyrelsen skall till fullmäktige redovisa hur nämnden fullgjort uppdrag från kommunfullmäktige och genomfört viss verksamhet inom ramen för de riktlinjer eller andra generella beslut om verksamheten som fullmäktige har fastställt. Redovisningen skall ske i den ordning som fullmäktige särskilt beslutar om.

Kommunstyrelsen skall tertialvis eller vid anmodan, till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Kommunstyrelsens delegering

16 §

Kommunstyrelsen får uppdra åt sina utskott eller åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på kommunstyrelsen vägnar i de ärenden som kommunstyrelsen bedömer lämpliga.

I 6 kap. 38 § kommunallagen anges vilka ärenden som inte får delegeras.

Omfattningen av den delegering som kommunstyrelsen har rätt att lämna enligt nämnda lagrum bestämmer kommunstyrelsen i särskild delegeringsordning.

Överlåten beslutanderätt får ej användas i ärende som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

Delegeringsbeslut skall anmälas till kommunstyrelsen som bestämmer i vilken ordning och på vilket sätt det skall ske.

Det åligger kommunstyrelsen att fortlöpande övervaka hur förtroendevalda och anställda utövar sin beslutanderätt.

---

[3] Beslut enligt lagen om valfrihetssystem anses här som upphandling.

[4] KF 2008-02-07 § 19

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens arbetsformer

Ärendehandläggning, skriftväxling m.m.

17 §

Av förvaltningslagen följer att nämnd/styrelse skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör kommunstyrelsens verksamhetsområde. Förvaltningslagen föreskriver dessutom att varje ärende där någon enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Där nämnden/styrelsen eller förvaltningen tar emot en ansökan i ett ärende som inte kan avgöras inom en snar framtid bör – när så inte är olämpligt eller svårgenomförbart – den sökande underrättas om att ansökan har kommit in och vem som kommer att handlägga ärendet samt – om möjligt – när ärendet förväntas bli avgjort.

Nämnden/styrelsen och förvaltningen skall sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt och i övrigt underlätta för den enskilde att ha med kommunstyrelsen att göra.

Delgivningsmottagare

18 §

Behöriga att motta delgivning på kommunstyrelsens vägnar är kommunstyrelsens presidium, kommundirektören, kommunstyrelsens sekreterare eller annan anställd som nämnden bestämmer

Sammansättning

19 §

Kommunstyrelsen består av 17 ledamöter och 7 ersättare. Kommunstyrelsens presidium består av en ordförande, en förste vice ordförande och en andre vice ordförande tillika oppositionsråd.

Ersättarnas tjänstgöring

20 §

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

KUNGÄLVS KOMMUN

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättaren väljs proportionellt skall ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i kommunstyrelsens överläggningar och få sin mening antecknad till protokollet

Jäv/växeltjänstgöring

21 §

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare för ordföranden

22 §

Om ordföranden inte kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör förste vice ordföranden[5] ordförandens uppgifter. Om varken ordföranden eller förste vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör andre vice ordföranden ordförandens uppgifter.

Om varken ordföranden eller någon av vice ordförandena kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid full-görs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

[5] KS utser någon av utskottens ordförande till förste vice ordförande

KUNGÄLVS KOMMUN

Offentlighet vid kommunstyrelsens sammanträden

23 §

Kommunstyrelsen avgör om dess sammanträden skall vara öppna för allmänheten i en utsträckning som medges i 6 kap. 25 § kommunallagen och vilka delar av dagordningen som skall vara offentliga.

Sammanträdena skall dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som hos styrelsen omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Sammanträdena

Tidpunkt

24 §

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som kommunstyrelsen bestämmer.

Sammanträden skall också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst en tredjedel av ledamöterna begär det. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse

25 §

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller någon av vice ordförandena kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelsen skall på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald, som får närvara vid sammanträdet, senast fem kalenderdagar före sammanträdesdagen. Om ett ärende anses vara av sådan vikt eller brådska att det inte kan vänta, får kallelse ske med kortare varsel. I sådant fall ska kommunstyrelsens vice ordföringar och kommunjurist konsulteras.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten från majoriteten göra detta.

Ärendenas beredning

26 §

Ordföranden ansvarar för att de ärenden som skall handläggas av kommunstyrelsen, bereds och föredras i vederbörlig ordning.

Nämndinitiativ

Nämndinitiativet kan lämnas in före ett nämndsammanträde eller under ett nämndsammanträde. Oavsett när initiativet lämnats in måste ärendet väckas på ett nämndsammanträde. För att ett ärende ska anses vara väckt måste ärendet lyftas på ett sammanträde.

Oavsett när ett nämndinitiativ lyfts behandlas det lämpligen under en punkt "Övriga frågor" på sammanträdet.

Om ett nämndinitiativ lämnats in före sammanträdet kan ordföranden på eget initiativ informera att det inkommit och att initiativet kommer att lyftas under "Övriga frågor".

Om en ledamot eller grupp ledamöter har för avsikt att väcka ett ärende lyfts frågan lämpligen i början av sammanträdet under tillkommande och utgående ärenden för vidare hantering under "Övriga frågor”.

Vid nästkommande sammanträde tas nämndinitiativet upp för beslut om hur initiativet ska behandlas.

Justering av protokoll

27 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot under eller i omedelbar anslutning till sammanträdet.

Reservation

28 §

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Protokollsanteckning

29 §

Ledamot eller ersättare som anmält en protokollsanteckning skall lämna denna före den tidpunkt som har fastställts för justering av protokollet.

Undertecknande av handlingar/expeditioner

30 §

Skrivelser, avtal och andra handlingar från kommunstyrelsen ska på kommunstyrelsens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av kommundirektören eller av anställd som nämnden bestämmer. Vid förfall för ordföranden inträder förste vice ordföranden och vid förfall för denne inträder andre vice ordföranden. Vid förfall för presidiet inträder den ledamot som styrelsen utser.

Skrivelser, avtal och andra handlingar från något av utskotten ska på utskottets vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av anställd som utskottet bestämmer. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som utskottet utser.

Beslut som fattas med stöd av delegering samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning sådana beslut undertecknas av den som fattat beslutet

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som skall underteckna handlingar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens ordförande

31 §

Det åligger kommunstyrelsens ordförande att:

1. närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
3. främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder samt
4. representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.
5. tillse att samtliga ledamöter tillsänds underlag inför beslut.

Kommunstyrelsens presidium får närvara vid sammanträde med övriga nämnder. De får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunstyrelsens 1 vice ordförande

Kommunstyrelsens 1 vice ordförande har ett särskilt ansvar att bistå kommunstyrelsens ordförande genom att följa och förekommande fall bereda ärenden som är av kommungemensam och strategisk betydelse så som frågor som rör kommunens övergripande finansiella frågor samt kommunens övergripande personal- och verksamhetsfrågor.

Särskilt ansvar som rör ekonomistyrning, personal, arbetsmiljö, ekonomisk uppföljning, strategiska verksamhetsfrågor bevakas och bereds av kommunstyrelsens 1 vice ordförande.
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande bistår och rapporterar till kommunstyrelsens ordförande och kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens 2 vice ordförande

Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande ingår i styrelsens presidium och är med och leder arbetet i kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens presidium

32 §

Sedan val av kommunstyrelsen skett utser kommunfullmäktige bland styrelsens ledamöter ett kommunalråd, en förste vice ordförande och en andre vice ordförande tillika oppositionsråd. Kommunalråd och oppositionsråd verkar på heltid.

Kommunfullmäktige har medgivit att oppositionsrådet delats i olika stora tjänstgöringsgrader mellan två personer och att ansvaret för funktionen delats.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens ordförande skall tillika vara kommunalråd.

Kommunalrådet och oppositionsrådet skall ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Övriga råd och oppositionsråd skall ägna arbetstid åt uppdrag för kommunen motsvarande de antal timmar/eller procent av heltidsuppdrag kommunfullmäktige fastställt för att klara sitt ansvar/uppdrag.

Kommunstyrelsens presidium skall leda kommunstyrelsens arbete, samt samordna, utvärdera och utveckla arbetet i och samarbetet mellan kommunstyrelsen, dess utskott och övriga nämnder.

Kommunstyrelsens presidium har ansvar för bilaterala kontakter. De företräder kommunen i överläggningar och förhandlar med till t.ex. grannkommuner och andra myndigheter och organ på lokal, regional och nationell nivå.

Näringslivskontakter är en av presidiets ansvarsuppgifter.

Kommunstyrelsens presidium skall i samråd med kommunfullmäktiges presidium ansvara för internationella kontakter

Kommunfullmäktige beslutar om rådens ansvarsområden.

Kommunstyrelsens utskott

33 §

Inom kommunstyrelsen skall det finnas tre utskott:

- Utskottet för samhälle och utveckling
- Utskottet för bildning och lärande
- Utskottet för trygghet och stöd

De ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av utskotten om beredning behövs. Kommunstyrelsens presidium överlämnar sådana ärenden till utskotten. När ärendet beretts skall utskotten lägga fram förslag till beslut. I övrigt beslutar utskotten i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning.

Utskottet för samhälle och utveckling består av 7 ledamöter, Utskottet för bildning och lärande består av 7 ledamöter och Utskottet för trygghet och stöd består av 7ledamöter.

Kommunstyrelsens presidium får närvara vid utskottens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

KUNGÄLVS KOMMUN

34 §

Ledamöter i utskotten väljs av kommunstyrelsen bland dess ledamöter och ersättare för den tid kommunstyrelsen bestämmer. Kommunstyrelsen utser för samma tid bland utskottens ledamöter vardera en utskottsordförande och en vice ordförande.

Vid utskottsordförandens förfall skall vice ordföranden utöva ordförandens uppgifter. Vid förfall för ordförandena utser utskottet annan ledamot at fullgöra ordförandens uppgifter. Om utskottsordföranden är frånvarande en längre tid skall kommunstyrelsen utse en tillfällig ersättare

35 §

Utskotten sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden skall också hållas när utskottsordföranden anser att det behövs eller när minst hälften av ledamöterna begär det.

Utskotten får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har utskottsordföranden utslagsröst.
36 §

Det som föreskrivits i 15 § - 29 § om kommunstyrelsens sammanträden gäller i tillämpliga delar även för utskotten. Det som föreskrivs i 5 kap. 54-57 och 65-67 §§ kommunallagen om hur ärendena avgörs och om protokoll och dess innehåll m.m. gäller i tillämpliga delar för utskotten.

Utskottet för bildning och lärande (utbildning, kultur och fritid)

37 §

Utskottet för bildning och lärande skall inom följande verksamhetsområden bereda ärenden som enligt 33 § andra stycket överlämnats till utskottet

1. Föreningsbidrag
2. förvaltning av donerad egendom såsom samlingar och konstverk
3. kommunala kulturskolan
4. kultur och fritid
5. sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågor ur utbildningsperspektiv
6. översyn av befintliga driftsformer och frågor om alternativa driftsformer som ryms inom utskottets kompetensområde
7. utbildningen inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg
8. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar:
   a. Förskoleklass
   b. Grundskola

KUNGÄLVS KOMMUN

   c. Gymnasieskola
9. Obligatorisk särskola och gymnasiesärskola
10. utbildningen inom det offentliga skolväsendet för vuxna:
11. Kommunal vuxenutbildning
    a. Svenska för invandrare (sfi)
    b. Särvux
12. svara för kommunens uppdragsutbildning
13. svara för kommunens kvalificerade yrkesutbildning
14. Ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL).
15. Mottagande av nyanlända enligt gällande lagstiftning
16. insatser i arbetsmarknadsåtgärder

Kommunstyrelsens ordförande avgör huruvida ärenden som varit föremål för beredning av något av kommunfullmäktiges beredningar eller ärenden som inte omfattas av ovanstående uppräkning skall beredas av utskottet.

I övrigt beslutar utskottet i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning.

Utskottet för samhälle och utveckling

38 §

Utskottet för samhälle och utveckling skall inom följande verksamhetsområden bereda ärenden som enligt 33 § första stycket överlämnats till utskottet:

1. färjor
2. gator, gång- och cykelvägar, parker och naturområden
3. geotekniska risker
4. hamnanläggningar
5. kollektivtrafik och färdtjänst
6. kommunens fastigheter
7. kommunens lokalförsörjning
8. bostadsförsörjning
9. markpolitik
10. miljö- och energiplanering
11. måltidsverksamhet
12. parkeringsfrågor
13. renhållning
14. trafikfrågor inkl. offentlig belysning
15. vatten och avlopp
16. översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser
17. översyn av befintliga driftsformer och frågor om alternativa driftsformer som ryms inom utskottets kompetensområde

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens ordförande avgör huruvida ärenden som varit föremål för beredning av något av kommunfullmäktiges beredningar eller ärenden som inte omfattas av ovanstående uppräkning skall beredas av utskottet.

I övrigt beslutar utskottet i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning.

Utskottet för trygghet och stöd

Utskottet för trygghet och stöd skall inom följande verksamhetsområden bereda ärenden som enligt 33 § första stycket överlämnats till utskottet

1. Socialtjänsten, i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL) förutom myndighetsutövning mot enskild, ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd.
2. Den kommunala hälso- och sjukvården, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen HSL
3. Stöd och service till funktionshindrade i enlighet med Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS
4. Socialstyrelsens och länsstyrelsens tillsyn över socialtjänsten enligt 13 kap SoL och 25 och 26 §§ LSS förutom tillsyn i individärenden
5. översyn av befintliga driftsformer och frågor om alternativa driftsformer som ryms inom utskottets kompetensområde

Kommunstyrelsens ordförande avgör huruvida ärenden som varit föremål för beredning av något av kommunfullmäktiges beredningar eller ärenden som inte omfattas av ovanstående uppräkning skall beredas av utskottet.

I övrigt beslutar utskottet i frågor enligt kommunstyrelsens delegeringsordning. Myndighetsutövning mot enskild utövas av den sociala myndighetsnämnden

Deltagande på distans

Kommunstyrelsen med dess utskott får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Videokonferensen skall uppfylla de krav som följer av sekretess- och dataskyddslagstiftningen. Ledamot som önskar delta på distans ska företrädelsevis 5 dagar i förväg anmäla detta till kommunkansliet. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga – Tillägg i kommunstyrelsens reglemente

Följande lagar och paragrafer träder i kraft endast då höjd beredskap råder i Sverige.

Ledningsfunktionen

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen skall bedriva	Lag (2006:544) 3 kap. 2 § st 1, om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Delegering från kommunfullmäktige

Styrelsen får i ett ärende som inte kan anstå besluta i stället för fullmäktige. Styrelsen får dock inte besluta i ett ärende som rör 1. val av ledamöter och ersättare i styrelsen eller någon annan nämnd eller av revisorer, 2. ansvarsfrihet för styrelsens eller en annan nämnds ledamöter eller åtgärd för att bevara kommunens, landstingets eller kommunalförbundets rätt. Beslut som har fattats med stöd av första stycket skall anmälas till fullmäktige vid nästa sammanträde.	Lag (1988:97) 7 §, om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
Fullmäktige får uppdra åt styrelsen eller åt en eller flera andra nämnder att helt eller delvis handha förvaltning eller verkställighet som annars enligt lag eller annan författning ankommer på annan nämnd än styrelsen	Lag (1988:97) 10 §, om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Sammansättning

Styrelsen eller en annan nämnd får handlägga ett ärende endast om mer än en tredjedel av ledamöterna är närvarande. Antalet ledamöter skall dock alltid vara minst tre.	Lag (1988:97) 8 §, om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-04-24

Förvaltningens bedömning (Dnr KS2025/0491-2)

Juridisk bedömning

Initiativrätten för ledamöter i nämnder regleras i Kommunallagen (2017:725), 4 kap. § 19, där anges att varje ledamot i en nämnd får väcka ärenden i nämnden.

Hur ett nämndinitiativ ska behandlas av nämnden är inget som regleras, utan det är upp till respektive nämnd att själv välja hur de ska behandlas.

Därav bedömer förvaltningen att det inte finns några hinder för revideringen i enlighet med förslaget.

Ekonomisk bedömning

Förslaget att lägga till rubriken nämndinitiativ för att klargöra hur de ska behandlas bedöms inte ha någon ekonomisk påverkan.

Mirsad Radoncic
tf. Sektorchef

Tomas Gustavsson
verksamhetschef

Anna Hedlin
enhetschef

Sammanträdesprotokoll

§ 14/2025

Initiativärenden/nämndinitiativ – Reglemente för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Demokratiberedningen har noterat att det i kommunens styrdokument saknas styrning vad gäller ledamöters möjlighet att lämna in ärenden till kommunens nämnder, så kallade nämndinitiativ. Initiativrätten regleras i 20 § Kommunallagen där det anges att ”Varje ledamot i en nämnd får väcka ärenden i nämnden”, men konkret hur en ledamot får väcka ärenden och behandling av ärendena är inget som regleras, utan det är upp till varje enskild nämnd att besluta om.

Med anledning av det har beredningen tagit fram ett tillägg till reglementet för kommunstyrelsen med ett förslag på tillvägagångssätt över behandling av nämndinitiativ då de väcks i kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Beredningsskrivelse
Reglemente för kommunstyrelsen med ändringar

Beslut

Förslag till reglemente för kommunstyrelsen godkänns.

_____

Expedieras till

För kännedom till

KUNGÄLVS KOMMUN

Beredningsskrivelse

Instans:
Beredningen för lärande och kultur

Datum:
2025-02-26

Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy (Dnr KS2023/2620-8)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har haft uppe Kulturpolicy för revidering med anledning av den nya mandatperioden. Förslaget till ny Kulturpolicy återremitterades i kommunfullmäktige den 7 mars 2024. Beredningen har därefter arbetat fram ett helt nytt förslag och ändrat namnet till Kulturpolitisk policy. Policyn har varit ute på remiss till partierna och kulturrådet. Beredningen har tagit i beaktande de synpunkter som lämnats in.

Förslag till beslut

Kulturpolitiskt policy antas.

Beredningen för lärande och kultur

Expedieras till: Sophie.nygren@kungalv.se

För kännedom till: amela.filipovic@skola.kungalv.se, monica.carhultkarlsson@kungalv.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Kulturpolitisk policy

Policy

Selma Lagerlöf skrev en gång i tiden följande rader om Kungälv:

"En stad heter Kungelf. Den är liten och lång, trängd mellan lodrätt berg och mäktig älf. Den har kyrktaket uppfylldt av domedagsmålningar. Den har blott en visare på tornuret, ty minuterna räknas ej där, knappt timmarna. Den ligger vid en stor älf, som är uppgrundad utan skeppsfart. Dess stoltaste utsikt är en öfergifven fästnings ruiner. Den omgifes av en aldrig plöjd betesmark, tuftig som skogsmosse. Den kan aldrig tillväxa, ty dess grannstad är stor, mäktig och alltuppslukande. Tro dock ej, att den lilla staden vill lägga sig ned och dö. En lefnadslustig stad är den, gammal som stjärnorna och alltjämt en käck skönhet. Ju längre den lever, ju mer föryngras den!"

Diarie-/dokumentnummer:	KS2023/2620
Beslut:	<Datum-…Instans §…/År>
Beredande politiskt organ:	Beredningen för lärande och kultur
Ersätter tidigare beslut	<Datum-…Instans §…/År>
Giltighetstid:	2027-12-31
Dokumentansvarig:	Beredningen för lärande och kultur
Senast uppdaterad av:	Sophie Nygren

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning ... 3
1.1 Kungälv är staden där Nordens historia och framtid möts ... 3
1.2 Historia ... 3
2. Relation till andra styrdokument ... 4
3. Syfte ... 4
4. Mål och viljeinriktning ... 4
5. Kommunfullmäktiges strategiska mål ... 4
6. Varför kultur? ... 4
7. Syfte med en kulturpolitisk policy ... 5
8. Kulturpolitikens värdegrund ... 5
8.1 Bemötande ... 5
8.2 Inflytande ... 5
8.3 Tillgänglighet ... 5
8.4 Trygghet ... 5
9. Kulturpolitikens hörnstenar ... 6
9.1 Demokrati ... 6
Mål ... 6
9.2 God livsmiljö ... 6
Mål ... 6
9.3 Mångfald ... 6
Mål ... 7
9.4 Identitet ... 7
Mål ... 7
10. Kulturpolitikens verksamhetsområden ... 7
10.1 Bibliotek ... 7
10.2 Konst ... 8
10.3 Kulturskolan ... 8
10.4 Kulturmiljö och kulturarv ... 8
11. Kulturella mötesplatser ... 9
12. Det fria kulturlivet ... 9
Mål ... 9
13. Levandegöra ... 10
14. Uppföljning ... 10

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Kultur är ett vitt begrepp och det är svårt att definiera alla delar och beredningen ser fram emot en fortsatt dialog med kulturarbetarna och medarbetarna. Detta är en början.

1.1 Kungälv är staden där Nordens historia och framtid möts

Dagens Kungälv är en på många sätt attraktiv stad och kommun vilken expanderar i såväl bebyggelse som i folkmängd och därför har ett särskilt ansvar att bevara och synliggöra dess unika kulturarv in i framtiden.

1.2 Historia

Kungälv är staden där Nordens historia och framtiden möts.

Det är lätt att känna historiens vingslag när man vandrar på kullerstensgatorna längs västra gatan i en av Sveriges få bevarade trästäder, besöker Bohus fästning eller Carlstens Fästning på Marstrand.

Ända sedan 900 talet har dess strategiska läge och lättillgänglighet till älven gjort Kungälv och även Marstrand till en arena för många dramatiska strider men även betydelsefulla fredsmöten mellan kungar.

Berömt är Trekungamötet 1101 vid Göta älvs mynning mellan de tre nordiska kungarna Magnus Olavsson (Magnus Barfot) från Norge, Inge den äldre från Sverige och Erik Ejegod från Danmark vilka möttes för att sluta fred.

Kungälv är en modern småstad där besökare kan hitta spår ända tillbaka till bronsåldern och stenåldern.

Runt om i trakterna finns många fornlämningar så som hällristningar, fornborgar, gravfält och även hembygdsgårdar, soldattorp samt gamla kyrkor för den kulturintresserade.

Dagens bebyggelse är väl integrerad i den historiska arkitekturen där en av Sveriges bäst bevarade barockkyrkor harmonierar med nutida Kongahälla shoppinggalleria och nybyggt resecentrum.

Kongahälla (Konungahälla eller Kongehelle) var en medeltida stad i belägen ca 4 km sydväst om nuvarande Kungälv vid Ragnhildsholmen och som då tillhörde Norge.

Kongahälla var en strategiskt viktig stad vilken anfölls och härjades åtskilliga gånger för att slutligen brännas ner år 1612 av den svenske översten Jesper Mattson Kruus.

Kung Kristian IV beslöt då att lämna platsen och bygga en ny stad nedanför Bohus fästning och Kongelf blev anlagd på Bohus slottsholme

KUNGÄLVS KOMMUN

2. Relation till andra styrdokument

Kungälvs kulturpolitiska policy grundar sig i:

- Kulturavsnittet i ”Vision 2040”
- ”Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2024–2027”
- Nationell kulturpolitiska mål 2009
- Kungälv 2030, budgetdirektiv 2024

3. Syfte

Allt arbete som rör kultur på alla nivåer i vår organisation, är av stor betydelse. Detta dokument är en inriktning för hur organisationens planeringsarbete med hur framtidens kulturpolitik ska utformas. Här beskriver beredningen för lärande och kultur våra visioner om den framtida kulturpolitiska verksamheten i Kungälvs kommun.

Syftet med policyn är att skapa en gemensam riktning för utvecklingen av kommunens kulturpolitik. Policyn skall bidra till kultur i alla kommundelar.

Beredningen för lärande och kultur föreslår att denna Kulturpolitiska policy ligger till grund för en ny handlingsplan för kulturen i kommunen.

4. Mål och viljeinriktning

Målet med policyn är att utveckla kulturen i kommunen och ge fler medborgare möjlighet att delta i kulturaktiviteter av olika slag.

5. Kommunfullmäktiges strategiska mål

Kulturpolitiska policyn knyter an till kommunfullmäktiges strategiska mål (majoritetens budgetdirektiv 2024, KF 2024 04 11):

- Alla invånare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv
- Utveckla kulturutbudet i kommundelarna
- Ungdomar skall få möjlighet att aktivt delta i musik och kulturaktiviteter
- Kulturen är en del i utformningen av den nya stadsmiljön
- Utveckla kulturen för att skapa starka mötesplatser och stråk där kulturen kan mötas

6. Varför kultur?

Kungälv är en av Sveriges främsta tillväxtkommuner vilket ställer höga krav inom flera områden, inte minst kulturen. Kungälvs intention är att tänka nytt och att utvecklas när det gäller attraktivitet, tillväxt och god livsmiljö. Kultur handlar om att lära känna och uppleva befintliga och nya världar, och att möta sig själv och andra i skapandet och njutandet av olika konstarter. Kultur är inte bara viktigt för ökad attraktivitet utan genererar även tillväxt, utveckling och arbetstillfällen, samt främjar människors hälsa och livsvillkor. Kulturen kan även spela en avgörande roll för var människor vill bo eller lokalisera sina företag. En satsning på bredd, djup, kvalitet och mångfald inom kulturen är en viktig del i arbetet att göra Kungälv till en attraktiv kommun för både invånare, besökare och företag.

Kulturen har en allt viktigare roll att spela i samhällets totala utveckling. Med kultur kan folkhälsan främjas, socialt arbete för utsatta grupper utvecklas, och därtill bidrar det kulturpedagogiska arbetet till

KUNGÄLVS KOMMUN

att elever kan uppnå sina utbildningsmål i högre grad. Kultur kan skapa mötesplatser människor emellan och främja demokrati och mångfald när människor ges möjlighet att uttrycka sig inom de olika konstformerna, samt ta del av andras bilder av den upplevda verkligheten.

Kulturen är inte bara lokal. Samverkan mellan staten, regionerna, kommunerna, företag och olika föreningar spelar en allt viktigare roll. Det är därför viktigt att kulturen i Kungälv ständigt samverkar lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Detta skapar förankring och delaktighet där gemensamma prioriteringar tas tillvara.

7. Syfte med en kulturpolitisk policy

Den kulturpolitiska policyn utgår från Kungälvs kommunfullmäktiges prioriterade mål. Syftet för policyn är att tydliggöra vilka hörnstenar som det kulturpolitiska arbetet vilar på, samt den värdegrund som det kulturpolitiska arbetet utgår ifrån. Policyn definierar också inom vilka verksamhetsområden som den offentliga kulturpolitiken verkar, och strategierna för de olika verksamhetsområdena.

8. Kulturpolitikens värdegrund

Kulturpolitiken i Kungälv ska vila på den värdegrund som är antagen för allt arbete i Kungälvs kommun. Värdegrunden pekar ut Bemötande, Inflytande och Tillgänglighet som de ledord som ska genomsyra alla kulturpolitiska beslut och verksamheter, i syfte att skapa trygghet hos invånare, besökare och intressenter som kulturens verksamhet är till för.

8.1 Bemötande

Den offentliga kulturens verksamheter möter varje dag människor när de utövar, eller upplever kultur. Att möta varje människa med en öppenhet och med respekt för olikheter både avseende behov och upplevelse, ska vara självklart i alla avseende. Kulturpolitiken ska främja möjligheterna till det personliga mötet, reflektion och att kvaliteten i dessa möten bibehålls och utvecklas.

8.2 Inflytande

I ett demokratiskt samhälle har alla människor både ansvar för, och rätt till att vara med att påverka. Inte minst gäller detta kulturen där inflytandet från varje individ ger ett värdefullt bidrag till hur vår gemensamma kultur utvecklas. Kulturpolitiken ska skapa förutsättningar för inflytande när det gäller den offentliga kulturen och beakta invånare, besökare och andra intressenters perspektiv i sina beslut.

8.3 Tillgänglighet

Kultur ska vara åtkomlig för alla och kulturpolitiken ska tillse att det är enkelt för invånare, besökare och andra intressenter att komma i kontakt med och utöva kultur. Tillgänglighetsperspektivet ska beaktas i alla beslut utifrån olika målgruppers behov, önskemål och främja generationsöverskridande möten.

8.4 Trygghet

Det som känns tryggt för en person kan innebära tristess för en annan. Det som för vissa är en spännande utmaning upplevs av andra som obekant och skrämmande. Ett gott bemötande, hög grad

KUNGÄLVS KOMMUN

av inflytande och tillgänglighet för alla invånare, besökare och intressenter, skapar goda förutsättningar för trygghet hos de som den offentliga kulturens verksamheter är till för. Detta oavsett om individen söker nyheter och utmaningar, eller något som känns välbekant. Kulturpolitiken ska därför beakta samtliga aspekter i Kungälvs kommuns värdegrund inom sitt ansvarsområde i syfte att nå målet med ökad trygghet för den enskilde individen.

9. Kulturpolitikens hörnstenar

Kultur är något som finns vart vi än vänder oss, något som berättar var vi befinner oss, vilka vi är, både som människor men också som samhälle. Kulturen formar oss, men vi formar också kulturen i en ständig växelverkan. Kungälvs kulturpolitiska hörnstenar Demokrati, God Livsmiljö, Mångfald och Identitet beskriver de områden som den offentliga kulturen ska främja med sina verksamheter. I dessa ingår bildning som en röd tråd. Hörnstenarna är ett uttryck för vilken kultur som råder i Kungälv. Hörnstenarna visar även i vilken riktning den offentliga kulturpolitiken vill utveckla Kungälvs invånares och besökares upplevelse av vår gemensamt formade kultur i Kungälv.

9.1 Demokrati

Kulturpolitiken ska lyfta och främja demokratiska värderingar genom att skapa förutsättningar för mötesplatser och forum för upplevelser, skapande och samtal där allas lika värde, jämställdhet, individens frihet, och förståelse för andras olikheter tas tillvara. Kulturpolitiken ska främja utveckling av respekt och ansvarstagande där det demokratiska samhällets rättigheter och skyldigheter synliggörs, undersöks och diskuteras.

Mål

- Prioritera barn och ungas kultur
- Främja mötesplatser i alla kommundelar

9.2 God livsmiljö

Den kultur som skapas varje dag samt vårt kulturarv utgör en livsmiljö för upplevelser och minnen som berör och ger individer möjligheter till att både utveckla och utvecklas. Att främja goda livsmiljöer och säkerställa tillgängligheten till vårt kulturarv, samtidigt som möjligheter att utforska och skapa framtidens kulturmiljö erbjuds, är en av kulturpolitikens uppgifter och hörnstenar.

Mål

- Göra Kungälv känt som en kommun med ett rikt kulturarv och levande kulturliv.

9.3 Mångfald

Begreppet mångfald innefattar flera dimensioner. Mångfald handlar om att inkludera och skapa jämställda livsvillkor för människor med olika egenskaper, förutsättningar och livserfarenheter. Det kan gälla ålder, kön, etnisk/kulturell bakgrund, religiös tillhörighet, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Men det kan också gälla andra personliga ställningstagande, värderingar och åsikter såsom smakriktning, hur man ser på kvalitet, vad som är meningsfullt, moraliskt, provocerande, livsbejakande, roligt, intressant och spännande.

Kulturpolitiken ska främja mångfald och ge utrymme för och ta tillvara dessa olikheter, där det inte är olikheterna i sig som är det centrala utan samspelet mellan dem. I samspelet blir mångfalden en framgångsfaktor och en viktig resurs i vårt samhälle. Genom att främja tillvaratagandet, förståelsen, och värdesättandet av olikheter hos både oss själva och vår omvärld kan kulturpolitiken bidra till utvecklingen av en attraktiv och vital kommun.

KUNGÄLVS KOMMUN

Mål

- Främja både bredd och spets
- Främja gränsöverskridande uttryck och ligga i framkant för nya konstformer, ny teknik och pedagogik
- Samverka med enskilda kulturutövare och underlätta för kulturentreprenörer
- Samverka med ideell sektor, näringsliv och andra offentliga förvaltningar, kommuner och institutioner

9.4 Identitet

En människas identitet formas i relationer med andra och dess omgivningar. Bland byggstenarna för identiteten finns miljön, mellanmänskliga relationer, traditioner och kulturyttringar. Landskapet, och samhället som tidigare generationer format och byggt, samt hur vi förhåller oss till och agerar mot varandra är den livsram inom vilka värderingar skapas och fördjupas. Kulturpolitiken ska främja varje individs möjligheter att forma sin identitet i en god livsmiljö. Särskilt fokus ska kulturpolitiken lägga på barns lika rättigheter (enligt barnkonventionen) att ta del av det kulturella och konstnärliga livet. Kulturpolitiken ska även uppmuntra tillhandahållandet av möjligheter för kulturellt och konstnärligt skapande.

Mål

- Kulturpolitiska policyn utgör en tidig resurs i den kommunala planprocessen

10. Kulturpolitikens verksamhetsområden

Kulturens verksamhetsområden består av bland annat bibliotek, konst, kulturskola, kulturarv samt kulturmiljö. Utöver dessa ska kulturpolitiken främja det fria kulturlivet och ge stöd till dess utveckling. Kulturpolitiken ska även betona samverkan med det omgivande samhällets ideella krafter, folkbildningens organisationer, näringslivet samt övriga offentliga verksamheter och stiftelser såväl som övriga potentiella kommunala verksamheter.

10.1 Bibliotek

Biblioteket ska säkerställa medborgarnas möjlighet till kultur, information och yttrandefrihet och på så vis underlätta för individen att kunna delta i det demokratiska samhället. Biblioteket ska ha en central funktion i tätorten och i kommundelarna där även samverkan med skolbiblioteken kan utvecklas. Biblioteket ska fortsätta utveckla tjänster för människor med läs- och skrivsvårigheter och andra funktionsvariationer.

Verksamheten för barn och unga ska ges särskilt hög prioritet. Biblioteken har en betydelsefull uppgift i informationssamhället när det gäller det livslånga lärandet och att göra informationstekniken tillgänglig för alla. Detta gäller såväl det fysiska som det digitala biblioteket.

Biblioteket ska vara en mötesplats för människor som ger möjligheter till utveckling, gemenskap, avkoppling, meningsfull fritid samt inspiration till lärande och väcka nyfikenhet. Biblioteken i Kungälv ska vidareutveckla sin roll som mötesplats för kultur, information, lärande och samhällsdebatt i enlighet med den av kommunfullmäktige antagna Policy för biblioteken i Kungälvs kommun och Policy för skolbibliotek i Kungälvs kommuns kommunala grundskolor.

Mål

- Fri tillgång till bibliotekets media och informationsservice ska garanteras

KUNGÄLVS KOMMUN

- Demokratins förutsättningar och yttrandefriheten ska värnas
- Hinder för människor som av olika skäl har svårt att ta del av information och medieutbud ska i möjligaste mån avhjälpas
- Främja barn, unga och äldres tillgång till litteratur och övrig media

10.2 Konst

Konst i det offentliga rummet skapar debatt och stimulerar demokratiska samtal. Den bär även ett estetiskt värde och bidrar till att bygga platsidentitet och attraktionskraft. I Kungälvs kommun ska konst finnas som en naturlig del att ta del av både i kommunens lokaler och på gator och torg. Både gammal och ny konst ska vara tillgänglig för alla invånare och besökare. Konsten ska vidareutvecklas och bevaras som en del av vårt historiska narrativ. Detta säkerställer att Kungälvs kommun blir en levande och attraktiv plats för konstnärer, besökare och invånare.

Mål

- Konst kan ha olika former och spegla olika epoker
- Konst ska beröra och den ska vara tillgänglig

10.3 Kulturskolan

Kulturskolan arbetar med skapande i alla dess olika former och har en central roll när det gäller att tillhandhålla ett attraktivt kulturutbud med fokus på mångfald avseende målgrupper, bredd, djup och spets. Verksamheten ska verka för att scenkonsten och konsten kan upplevas i olika miljöer och i olika former.

Kulturskolan har en viktig uppgift i att presentera och skapa diskussion kring olika konstbegrepp och konstnärliga uttrycksformer. Det pedagogiska uppdraget ska främst fokusera på barn och unga som på lika villkor ska ges möjligheter att reflektera och undersöka olika konstformers uttryck och innehåll. Kulturskolan har också särskilt ansvar för att främja den fria kulturens utveckling genom att erbjuda offentliga arenor.

Mål

- Främja konstnärlig frihet, öppenhet och mångfald
- Kulturupplevelser som gagnar människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande erbjuds
- Främja alla barns rätt att ta del av kulturen och utforska konstformernas möjligheter genom eget skapande
- Ungdomar får möjlighet till att utvecklas med hjälp av musik och kultur
- Oavsett ålder kan kulturskolan, då det medges, vara tillgänglig för fler än endast barn och unga, genom t ex samverkan med ideella föreningar eller andra aktörer. Detta för att främja generationsöverskridande aktiviteter.

10.4 Kulturmiljö och kulturarv

Kungälv har ett unikt kulturlandskap med dess fornlämningar, odlingsformer, bebyggelser, torg, parker, älv och planteringar från olika epoker. Dessa är viktiga för Kungälvs historia och har stor betydelse för invånarnas identitet. En bevarad kulturmiljö bidrar till att kommunens invånare lär känna sin hembygd, dess kulturarv, traditioner, seder och bruk.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kulturmiljöarbetet präglas av viljan att bevara kulturarvet och Kungälvs unika kulturmiljöer, göra det tillgängligt för invånarna och besökarna samt tillse att Kungälvs utveckling sker i samklang med kommunens historiska arv och miljöer.

Barn och ungas rätt att ta del av och lära känna sin hembygds historia och unika miljöer beaktas särskilt.

Mål

- Bevarandet och vården av kulturarvet till glädje och nytta för nu levande och kommande generationer säkerställs
- Förståelsen för vår hembygds historiska utveckling och kulturmiljöernas unika värden ska öka. Till exempel genom att Kungälv och Bohusläns särskilda plats i Nordens gemensamma historia uppmärksammas i skolan
- Barns rätt att ta del av vårt levande kulturarv och dess miljöer ska främjas

11. Kulturella mötesplatser

Kungälvs kommun ska ta sin del av ansvaret för att skapa kontinuerlig utveckling samt bidra till Kungälvs identitet. Vi ser gärna att stadskärnan tas tillvara för att utveckla kulturen och skapa mötesplatser där ett framtida kulturhus/kreativitetshus/museum/upplevelsecenter med flera funktioner kan ingå där besökare aktivt kan deltaga, uppleva och upptäcka.

Mål

- Kulturen är en del i utformningen av den nya stadsmiljön såsom:
    - Trädgårdsstaden Kungälv
    - Trästaden Kungälv
    - Det historiska Kungälv
- Utvecklingen av stadskärnan tas tillvara och utvecklar kulturen för att skapa starka mötesplatser och stråk

12. Det fria kulturlivet

Det fria kulturlivet är en viktig del i ett vitalt kulturliv. De fria aktörerna och kulturutövarna bidrar med ett utbud präglat av variation och aktiviteter. Detta skapar liv och dynamik som möjliggör att nya kulturformer kan växa fram. I Kungälv ska det fria kulturlivet stödjas och ges möjlighet att utvecklas till att verka på sina egna villkor. Kulturpolitiken ska verka för att de kommersiella aktörerna ges möjlighet att utvecklas inom de kreativa näringarna. Kulturpolitiken har också en viktig uppgift när det gäller att värna de ideella kulturaktörernas, samt folkbildningsorganisationernas möjligheter att verka.

Mål

- Främja det fria ideella kulturlivet för mångfald och vitalitet
- Säkerställa att studieförbunden kan bedriva en fortsatt folkbildningsverksamhet
- Lokal och regional samverkan ska öka förutsättningarna för de kreativa näringarna och dess aktörer att utvecklas
- Erbjuda invånare och besökare scenkonst och konst av externa aktörer

KUNGÄLVS KOMMUN

13. Levandegöra

Den Kulturpolitiska policyn publiceras på kommunens hemsida och revideras varje mandatperiod.

Mål

- Policyn ska användas i kommunens verksamhet

14. Uppföljning

I samband med att den Kulturpolitiska policyn revideras varje mandatperiod blir ansvariga politiker uppdaterade och dialog förs om utvecklingen inom området.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Anna Byvald/Kajsa Persson

2025-04-07

Förvaltningen bedömning på Kulturpolitisk policy (Dnr KS2023/2620-10)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har haft uppe Kulturpolicy för revidering med anledning av den nya mandatperioden. Förslaget till ny Kulturpolicy återremitterades i kommunfullmäktige den 7 mars 2024. Beredningen har därefter arbetat fram ett helt nytt förslag och ändrat namnet till Kulturpolitisk policy.

Förvaltningen har i uppgift att göra en ekonomisk och juridisk bedömning på dokument som tas fram av kommunfullmäktiges beredningar inför beslut.

Juridisk bedömning

Den kulturpolitiska policyn utgör inga hinder ur juridisk synpunkt.

Ekonomisk bedömning

Kungälv ligger i dag lågt i landet i förhållande till andra kommuner på kulturpeng vilket begränsar möjligheterna att utöka verksamheten. Att arbeta med de delar som i policyn syftar till att öka och utveckla verksamhet kräver en resursmässig satsning på kulturområdet.

Policyn har som mål att säkerställa att studieförbunden kan bedriva en fortsatt folkbildningsverksamhet. Kultursamordnarna och fritidskonsulenten samarbetar med studieförbunden för att uppnå en god verksamhet för de pengar som kommunen bidrar med. Dock kan kommunen ha svårt att kompensera för de minskade statliga stödet. Verksamheten är beroende av både statliga medel och kommunala bidrag. Folkbildningsrådet fördelar de statliga medlen, medan kommunen bidrar med en mindre del.

I policyn framgår att stadskärnan tas tillvara för att utveckla kulturen och skapa mötesplatser där ett framtida kulturhus/kreativitetshus/museum/upplevelsecenter med flera funktioner kan ingå där besökare aktivt kan deltaga, uppleva och upptäcka. Förvaltningen har ett politiskt uppdrag om att utreda en ny lokalisering av stadsbiblioteket samt etablerande av ett stadsmuseum. Inom ramen för det politiska uppdraget har även en strukturplan för Kungälvs innerstad tagits fram.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv att det finns en kulturpolitisk policy som ett övergripande styrande dokument som anger riktning för verksamheten tillsammans med strategiska mål och politiska uppdrag.

Amela Filipovic
Verksamhetschef gymnasium och kultur

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef bildning och lärande

Sammanträdesprotokoll

§ 13/2024

Beredningsskrivelse - Kulturpolicy/kulturprogram (Dnr KS2023/2620)

Sammanfattning
Beredningen för lärande och kultur har haft uppe Kulturpolicy för revidering med anledning av den nya mandatperioden.

Beredningen har sett över policyn och reviderat faktafel samt genomfört redaktionella förändringar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Beredningsskrivelse - Kulturpolicy/kulturprogram
Bilaga Kulturpolicy, reviderad 231122 blk
Bilaga Förvaltningens bedömning
Bilaga Protokollsutdrag - Beredningsskrivelse - Kulturpolicy/kulturprogram - Utskottet för Bildning och lärande
Bilaga Protokollsutdrag - Beredningsskrivelse - Kulturpolicy/kulturprogram – Kommunstyrelsen

Information på sammanträdet
Fredrik Daun (KD), Ulrica Brogren (S), Erik Andreasson (V), Gun-Marie Daun (KD) och Jan Tollesson (UP).

Yrkande
Ulrica Brogren (S): att återremittera policyn så att beredningen för lärande och kultur får tillfälle att revidera policyn.

Propositionsordning
Ordförande ställer proposition på att avgöra ärendet idag mot att återremittera ärendet och finner att kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet.

Ordförande ställer därefter proposition på Ulrica Brogrens (S) yrkande och finner att kommunfullmäktige antar yrkandet.

Beslut

Policyn återremitteras så att beredningen för lärande och kultur får tillfälle att revidera policyn.

Kristdemokraterna lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

§ 65/2025

Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy (Dnr KS2023/2620)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har haft uppe Kulturpolicy för revidering med anledning av den nya mandatperioden. Förslaget till ny Kulturpolicy återremitterades i kommunfullmäktige den 7 mars 2024. Beredningen har därefter arbetat fram ett helt nytt förslag och ändrat namnet till Kulturpolitisk policy. Policyn har varit ute på remiss till partierna och kulturrådet. Beredningen har tagit i beaktande de synpunkter som lämnats in.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy
Bilaga Kulturpolitisk policy ändrad 2025-02-26
Bilaga Förvaltningens bedömning
Bilaga Protokollsutdrag - Beredningsskrivelse - Kulturpolicy/kulturprogram - Kommunfullmäktige

Förslag till kommunfullmäktige

Kulturpolitiskt policy antas.

Expedieras till: Sophie.nygren@kungalv.se

För kännedom till: amela.filipovic@skola.kungalv.se, monica.carhultkarlsson@kungalv.se

Sammanträdesprotokoll

§ 65/2025

Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy (Dnr KS2023/2620)

Sammanfattning

Beredningen för lärande och kultur har haft uppe Kulturpolicy för revidering med anledning av den nya mandatperioden. Förslaget till ny Kulturpolicy återremitterades i kommunfullmäktige den 7 mars 2024. Beredningen har därefter arbetat fram ett helt nytt förslag och ändrat namnet till Kulturpolitisk policy. Policyn har varit ute på remiss till partierna och kulturrådet. Beredningen har tagit i beaktande de synpunkter som lämnats in.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Beredningsskrivelse - Kulturpolitisk policy
Bilaga Kulturpolitisk policy ändrad 2025-02-26
Bilaga Förvaltningens bedömning
Bilaga Protokollsutdrag - Beredningsskrivelse - Kulturpolicy/kulturprogram - Kommunfullmäktige

Förslag till kommunfullmäktige

Kulturpolitiskt policy antas.

Expedieras till: Sophie.nygren@kungalv.se

För kännedom till: amela.filipovic@skola.kungalv.se, monica.carhultkarlsson@kungalv.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Motionssvar

2025-01-13

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna (Dnr KS2024/1452-3)

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har skrivit en motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare. De menar att införandet skulle innebära minskande av kommunens tolkkostnader och ökade incitament för individen att lära sig det svenska språket.

Sverigedemokraterna yrkar att Kommunstyrelsen uppdras att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper.
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift.

Förslag till beslut:

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Politisk bedömning

Vi anser att frågan om att införa en tolkavgift för svenska medborgare är problematisk ur flera perspektiv. Utifrån det juridiska perspektivet har kommunen som myndighet en skyldighet att anlita tolk när det krävs för att den enskilde ska kunna tillvarata sina rättigheter, detta oavsett medborgarskap.

Genom att införa en avgift kan det att leda till rättsförluster och att enskilda individer med behov avstår från att anlita tolk och därmed missar nödvändig information. Det kan i förlängningen göra så att myndighetsutövningen i kommunen försvåras och minska medborgarnas förtroende för kommunen.

I Kungälvs kommun arbetas det redan behovsanpassat med användning av tolk. Rätten till tolk är för oss en viktig del av ett rättssäkert och inkluderande samhälle. Ett införande av en avgift är inte förenligt med detta.

Juridisk bedömning

Införande av tolkavgift för svenska medborgare påverkas av en rad olika lagar, exempelvis förvaltningslagen och kommunallagen.

- Förvaltningslagen 13 § gällande Tolkning och översättning:
  "En myndighet ska använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska.
  En myndighet ska under samma förutsättningar använda tolk och göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala."
  Enligt bestämmelsen ställs det krav på tolkning och översättning för fall då den enskilde behöver sådan hjälp för att kunna ta till vara sin rätt, t.ex. för att kunna förstå innehållet i ärendet och själv göra sig förstådd.

  Att myndigheterna som huvudregel ska använda svenska i tal och skrift medför ett behov av regler som tar sikte på att lösa de kommunikationssvårigheter som kan uppkomma vid handläggningen av ärenden, eftersom det annars finns en risk för att den enskilde gör rättsförluster (prop 2016/17:180 s 84)

  Av förarbetena till förvaltningslagen framgår vidare att det anses självklart att det allmänna ska stå för kostnaderna även i dessa fall, även om det inte särskilt reglerats (prop 2016/17:180 s 86).

- Kommunallagen 2 kap 5 § gällande rätt att ta ut avgifter:
  " Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Lag (2019:835)."
  Av bestämmelsen framgår att kommuner har rätt, men inte någon skyldighet, att finansiera sin verksamhet med avgifter. Avgiftsrätten förutsätter att fullmäktige fattat beslut om att finansiera verksamheten med avgifter. Inom obligatoriska verksamheter får avgiftsuttag endast göras om det finns särskilt lagstöd för det.

- Kommunallagen 2 kap 3 §- Likställighetsprincipen:
  "Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat".
  Likställighetsprincipen har betydelse för avgiftsuttag i kommunal verksamhet. Kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Däremot får avgifter skilja sig åt om det finns kostnadsskillnader mellan olika prestationer.

Förvaltningens bedömning

Sverigedemokraterna har lagt fram en motion angående att utreda och förbereda förslag om att införa tolkavgift för svenska medborgare i Kungälvs kommun, med undantag för nationella minoritetsgrupper eller vid tolkbehov utifrån funktionsnedsättning.

Omvärldsbevakning
Regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna har skrivit i Tidöavtalet att rätten till offentligt finansierad tolk ska begränsas. Exempelcitat:

” Begränsning av rätten till tolk för personer med uppehållstillstånd och svenskt medborgarskap: Rätten till offentligt finansierad tolk ska begränsas. Utgångspunkten ska vara att den enskilde i första hand ska betala för tolktjänster. Det ska övervägas att införa en avgift för nyanlända efter att en viss tid förflutit sedan uppehållstillstånd beviljats. Den statliga kontrollen och kvalitetsbedömning av tolkar som arbetar för det offentliga ska öka.”

Region Blekinge röstade igenom ett beslut om att införa tolkavgift i vården i februari 2024. Förslaget mötte stark kritik, bland annat samlade 190 läkare in underskrifter i ett protestbrev och region Blekinges regionjurist uttalade sig om att det stred mot flera lagar. Beslutet överklagades och upphävdes sedan i oktober 2024 i förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten hävdade att det inte finns lagstöd för att ta ut avgift för tolk i vården.

Tolk i Kungälv

Kompetenscentrum i Kungälv använder sig regelbundet av tolk i kontakten med medborgare. De har som rutin att inte beställa tolk om personen i fråga har läst minst B-nivå på SFI, men det är i slutändan alltid en individuell bedömning som avgör. Kungälvs kommun har i dagsläget ingen statistik över i vilken utsträckning personer med svenskt medborgarskap använder tolk, då det är individens behov av tolk som styr och därav behöver eventuellt medborgarskap inte dokumenteras.

Tolk används dock i samtliga sektorer och många olika verksamheter i kommunen, exempelvis inom skolan samt socialtjänsten. Det finns i dagsläget ingen sammanställning över användandet av tolk i hela kommunen, och i vilken utsträckning personer med svenskt medborgarskap använder tolk.

Bedömning

Frågan om att införa tolkavgifter för svenska medborgare är en komplex och omfattande fråga, bland annat ur ett juridiskt och ekonomiskt perspektiv. Det skulle krävas en mer omfattande utredning för att utreda införandet av tolkavgifter vilket skulle kräva mer omfattande personella resurser. Det är upp till kommunfullmäktige att besluta om resurser ska läggas på att undersöka detta.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Nedanstående mål har påverkan på införandet av tolkavgifter för svenska medborgare.

Kommunfullmäktiges strategiska mål

- ***Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen***
  När medborgarna är i kontakt med kommunen ska de känna ett förtroende. Förtroendet kan bland annat påverkas av att kommuninvånarna kan ta till sig av kommunala beslut som de berörs av, vilket kan relateras till frågan om tolk.

Kommunstyrelsens resultatmål

- ***Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser***
  Utanförskapet kan bland annat minska genom ökade kunskaper i svenska språket, vilket kan relateras till frågan om tolk.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Nedanstående mål har påverkan på införandet av tolkavgifter för svenska medborgare.

Mål 10 | Minskad ojämlikhet
- ***Delmål 10.2 | Främja social, ekonomisk och politisk inkludering***
- ***Delmål 10.3 | Säkerställa lika rättigheter för alla och utrota diskriminering***
- ***Delmål 10.4 | Anta skatte- och socialskyddspolitik som främjar jämlikhet***

Målet innebär exempelvis att alla ska ha lika rättigheter och möjligheter att delta i samhället vilket kan relateras till frågan om en jämlik tillgång till tolk.

Mål 16 | Fredliga och inkluderande samhällen
- ***Delmål 16.3 | Främja rättssäkerhet och säkerställ tillgång till rättvisa***
- ***Delmål 16.6 | Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner***
- ***Delmål 16.10 | Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna***
- ***Delmål 16.B | Främja och verkställ icke-diskriminerande politik och lagstiftning***

Målet innebär exempelvis att samhällen ska vara inkluderande med tillförlitliga institutioner med icke-diskriminerande politik där medborgarna får tillgång till information. Detta kan relateras till frågan om tolk bland annat på så vis att samhällsinstitutioner måste kunna ge tillgång till information på ett jämlikt sätt.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Nedanstående politiska styrdokument är relaterade till frågan om tolkavgifter för svenska medborgare.

- Kommunikationspolicy
  - Mål i policyn***: "All information ska utformas på mottagarens villkor. Medborgarens, brukarens, organisationer och näringslivets perspektiv och behov ska vara vägledande vid varje informationstillfälle."***

- Handläggning av ekonomiskt bistånd- Riktlinjer
  - 10.2 Information och rättssäkerhet: ***"Till den som inte behärskar svenska ska tolk anlitas."***
  - 10.5.2 Underrättelse om beslut: ***"Det är också viktigt att förvissa sig om att den som berörs av beslutet förstått dess innehåll. Vid behov ska tolk anlitas för att undvika eventuella missförstånd."***

- Program Social hållbarhet
  - Inledning: ***"Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader."***

Styrdokumenten tydliggör att det måste finnas en jämlik rätt till tolk när behov finns för att individen ska kunna ta till sig av information. Däremot säger de inget specifikt angående om tolk i vissa fall skulle kunna få kosta pengar för individen.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Införandet av tolkavgifter för svenska medborgare berör de svenska medborgare som är i behov av tolk vid kontakt med kommunen. En potentiell effekt är att det blir en kostnadsfråga, vilket i värsta fall skulle kunna innebära att någon inte har råd att anlita tolk. Det i sin tur kan skapa ett problem för kommunen som är skyldig att anlita tolk för att förmedla information när behov finns. En annan potentiell effekt är att införandet kan innebära en högre motivation att lära sig svenska som svensk medborgare. Det finns idag ingen tillgänglig statistik i kommunen för hur många medborgare som skulle påverkas av införandet av tolkavgift.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Att införa tolkavgifter för svenska medborgare är en komplex och omfattande fråga som kräver vidare utredning, bland annat utifrån ett juridiskt och ekonomiskt perspektiv. Det är upp till Kommunfullmäktige att besluta om en sådan utredning ska genomföras. Den kommer att innebära ökad arbetsbelastning för bland annat sektorchef, jurist och ekonomichef.

En möjlig påverkan på arbetsmiljön skulle kunna vara att svenska medborgare i behov av tolk inte vill betala för det, vilket gör det komplext för kommunen att förmedla information. Kommunen är skyldig att anlita tolk om behov finns för att kunna förmedla myndighetsbeslut som medborgaren i fråga förstår.

Ekonomisk bedömning

Tolkar används inom samtliga sektorer i kommunen. Kungälvs kommun har i dagsläget ingen statistik över i vilken utsträckning personer med svenskt medborgarskap använder tolk, då det är individens behov av tolk som styr och därav behöver eventuellt medborgarskap inte dokumenteras. Det är därav inte möjligt att säga vad införandet av tolkavgifter för svenska medborgare kommer innebära i dagsläget. Frågan kräver vidare omfattande ekonomisk utredning.

Kompetenscentrum i Kungälvs tolkkostnader är normala i jämförelse med andra jämförbara kommuner. Kommunen får statligt bidrag för kostnader i samband med mottagande av nyanlända, vilket inkluderar kostnader för tolk. Dessa medel får användas i 24 månader och gäller alltså främst nyanlända som inte är svenska medborgare.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Pia Gillerstedt (S)
Ordförande Utskottet för Trygghet och stöd

Expedieras till:

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

§ 114/2024

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna (Dnr KS2024/1452)

Sverigedemokraterna har inkommit med en motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare.

Motionen föreslår att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift

Beslut

Motionen remitteras till kommunstyrelsen.

Expedieras till

För kännedom till

Kungälv 2024-06-11

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare

Bakgrund

Tolkkostnader är en växande del av kommunens kostnad. Denna tjänst är idag kostnadsfri för användaren. Även de som har varit i Sverige så länge att de har blivit svenska medborgare har rätt till kostnadsfria tolktjänster.

Det svenska språket är en viktig del för att kunna ta till sig den svenska kulturen och integreras i det svenska samhället.

För att bryta trenden med växande tolkkostnader, samt för att införa incitament för att lära sig det svenska språket, så måste en rimlig gräns sättas för hur mycket denna förmån kan användas.

På den moderatledda regeringens bord ligger ett förslag om att begränsa tillgången till SFI till max tre år. Denna motion ligger därmed väl i linje med ovan nämna förslag.

Sverigedemokraterna tycker att det är rimligt att svenska medborgare ska kunna det svenska språket alternativt betala en avgift för de tjänster man rimligen inte borde behöva använda.

Ekonomiska konsekvenser

De direkta ekonomiska besparingarna torde vara relativt begränsade och beroende av på vilken nivå tolkavgifterna sätts. Dock är det en viktig signal, och ett viktigt incitament, för att vilja integrera sig i det svenska samhället. De positiva samhällsekonomiska effekterna på sikt ska inte heller underskattas och kan bli betydande.

Yrkande

Sverigedemokraterna yrkar därför på att kommunstyrelsen uppdras att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift

För Sverigedemokraterna

Greger Plannthin

Greger Plannthin (SD)
Oppositionsråd, Samhälle och Utveckling

Sammanträdesprotokoll

§ 46/2025

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna (Dnr KS2024/1452)

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har skrivit en motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare. De menar att införandet skulle innebära minskande av kommunens tolkkostnader och ökade incitament för individen att lära sig det svenska språket.

Sverigedemokraterna yrkar att Kommunstyrelsen uppdras att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper.
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift.

Förslag till beslut:

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna
Bilaga Protokollsutdrag - Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna - Kommunfullmäktige
Bilaga Motion – Tolkar

Yrkande

Pia Gillerstedt (S): Avslag på motionen.
Peter Skoglund Ferrari (SD): Bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Utskottet för Trygghet och stöd beslutar att anta Pia Gillerstedts (S) yrkande.

Omröstning begärs. Utskottet för Trygghet och stöd godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Pia Gillerstedts (S) yrkande och
Nej-röst för bifall till Peter Skoglund Ferraris (SD) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 4 ja-röster för Pia Gillerstedts (S) yrkande och 1 nej-röst för Peter Skoglund Ferraris (SD) yrkande antas Pia Gillerstedts (S) yrkande.

Sammanträdesprotokoll

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Pia Gillerstedt (S)	ja		
Mikael Wintell (UP)	ja		
Peter Skoglund Ferrari (SD)		nej	
Carin Gerefalk (S)	ja		
Marcus Adiels (M)	ja		
Summa:	4	1	0

Förslag till beslut i Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Expedieras till:

För kännedom till:

§ 46/2025

Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna (Dnr KS2024/1452)

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har skrivit en motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare. De menar att införandet skulle innebära minskande av kommunens tolkkostnader och ökade incitament för individen att lära sig det svenska språket.

Sverigedemokraterna yrkar att Kommunstyrelsen uppdras att:

1. utreda och förbereda förslag till kommunfullmäktige om införande av en avgift för svenska medborgare som är i behov av språktolk.
2. avgift ska dock inte införas för personer med grav hörselnedsättning, grav synnedsättning, uppenbara medicinska eller kognitiva hinder samt för personer som kommer från nationella minoritetsgrupper.
3. avgiften ska endast införas under förutsättning att dom vunnit laga kraft i Förvaltningsrätten som ger en möjlighet att införa sådan avgift.

Förslag till beslut:

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna
Bilaga Protokollsutdrag - Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna - Kommunfullmäktige
Bilaga Motion – Tolkar

Yrkande

Pia Gillerstedt (S): Avslag på motionen.
Peter Skoglund Ferrari (SD): Bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Utskottet för Trygghet och stöd beslutar att anta Pia Gillerstedts (S) yrkande.

Omröstning begärs. Utskottet för Trygghet och stöd godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Pia Gillerstedts (S) yrkande och
Nej-röst för bifall till Peter Skoglund Ferraris (SD) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 4 ja-röster för Pia Gillerstedts (S) yrkande och 1 nej-röst för Peter Skoglund Ferraris (SD) yrkande antas Pia Gillerstedts (S) yrkande.

Sammanträdesprotokoll

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Pia Gillerstedt (S)	ja		
Mikael Wintell (UP)	ja		
Peter Skoglund Ferrari (SD)		nej	
Carin Gerefalk (S)	ja		
Marcus Adiels (M)	ja		
Summa:	4	1	0

Förslag till beslut i Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Sara Flytström

2025-04-29

Ny valdistriktsindelning (Dnr KS2025/1009-1)

Sammanfattning

Kommunen behöver justera om sina valdistrikt inför valet 2026 då de inte uppfyller vallagens bestämmelser. Fem av kommunens 28 valdistrikt har legat över alternativt under gränsen för antalet röstberättigade som ett valdistrikt ska innehålla.

Enligt vallagen (4 kap. § 17) ska ett valdistrikt omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om särskilda skäl föreligger, får ett distrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade.

Den ojämna fördelningen av valdistrikten har tidigare påverkat både röstberättigade och röstmottagare negativt. Större distrikt har fått hantera långa köer och arbetsbördan har varit ojämnt fördelad mellan distrikten. Ordförande, vice ordförande och röstmottagare har under de senaste två valen framfört synpunkter på att arbetsbördan inte är rimlig.

Enligt vallagen (4 kap. § 20) ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Vallokalerna ska vara tydligt avgränsade och lämpade för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Det har även varit svårt att hitta lämpliga vallokaler som uppfyller vallagens krav på rättssäkerhet när distrikten ska ansvara för stora mängder röstberättigade. Valdistrikten har setts över i sin helhet för att få en jämnare fördelning över hela kommunen.

Det nya förslaget innebär att kommunen, liksom vid tidigare val, har 28 valdistrikt. Förslaget innebär en jämnare fördelning av antalet väljare per valdistrikt, vilket leder till en god framkomlighet för väljarna, ett mer rättssäkert genomförande och mindre arbetsbelastning på röstmottagare samt valsamordnare.

Förvaltningens förslag till beslut:
Valdistrikten antas enligt förslag.

Juridisk bedömning

Enligt vallagen 4 kap § 17 ska ett valdistrikt omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om det finns särskilda skäl, får ett valdistrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade. Ett valdistrikt får omfatta färre än 300 röstberättigade endast om det finns synnerliga skäl.

På förslag av kommunfullmäktige skall länsstyrelsen besluta om kommunens indelning i valdistrikt. Kommunen skall se över indelningen året närmast före det år då ordinarie val till riksdagen skall hållas.

Om det behövs får länsstyrelsen självmant besluta om indelningen i valdistrikt. Innan länsstyrelsen fattar ett sådant beslut, skall kommunfullmäktige få tillfälle att yttra sig.

Kap 4 § 20 Varje kommun ska se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

En vallokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Förvaltningens bedömning

Enligt vallagen ska valdistrikten omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Den 1 mars 2024 uppfyllde fem av kommunens valdistrikt inte dessa bestämmelser. Valdistrikten Skälebräcke-Kongahälla-Trankärr (2 264 röstberättigade) och Tega-Vena-Ulvesund (2 476 röstberättigade) låg över det tillåtna antalet. Samtidigt låg valdistrikten Komarken Ö (888 röstberättigade), Harestad (848 röstberättigade) och Rollsbo-Bredsten (962 röstberättigade) under det tillåtna antalet.

Enligt Vallagen har länsstyrelsen möjlighet att självmant fatta beslut om indelningen av valdistrikten om kommunen själva inte inkommer med ett förslag.

Valdistrikten i kommunen har inte ritats om på många år och den generella fördelningen av valdistrikt och röstberättigade har varit ojämn. Valdistrikten har setts över i sin helhet för att skapa en jämnare fördelning och godare framkomlighet.

Utöver vallagens krav på valdistriktens indelning finns flera perspektiv som motiverar en översyn och omritning av distrikten. Under de senaste två valen i kommunen har både väljare och röstmottagare framfört synpunkter på att fördelningen av valdistrikten inte är hållbar. Arbetsbördan på röstmottagarna har varit ojämn, där de större distrikten har haft betydligt högre ansvar och arbetsbelastning. De större distrikten har också behövt hantera långa köer, vilket har varit problematiskt både ur ett tillgänglighets- och rättssäkerhetsperspektiv. Det har vid tidigare val även funnits svårigheter att hitta lämpliga vallokaler som kan hantera stora mängder väljare och bibehålla valhemligheten.

Det är valnämndens uppdrag att se till att alla väljare har möjlighet att avlägga sin röst. Oavsett andra förutsättningar ska lokalens placering eller utformning inte vara ett hinder. Röstnings- och vallokaler har valts utifrån de krav som vallagen ställer på tillgänglighet och möjlighet till öppethållande (vallagen 4 kap 22 §).

Vid framtagandet av nya valdistrikt har man haft ett hållbarhetsperspektiv. Det är viktigt att distrikten är hållbara över tid och klarar av nybyggnation och framtida befolkningsökning. För att möta vallagens bestämmelser om tillgänglighet och ge väljarna goda möjligheter att rösta, har man beaktat kommunens vägnät och korrigerat distrikten utifrån väljarnas framkomlighet. Alternativa vallokaler har setts över för att säkerställa att alla valdistrikt har en vallokal att tillgå. Det slutgiltiga beslutet angående vallokaler tas närmare valet.

I samband med omritningen av valdistrikten, som nu omfattar nya områden, har de fått nya namn. Namnen har tagits fram enligt Länsstyrelsens riktlinjer, som anger att namnet inte får innehålla mer än 36 tecken och ska representera de stora områdena inom valdistriktet. Valdistrikten har även fått nya valdistriktskoder. Koderna är utformade enligt nuvarande bestämmelser och för att kunna användas långsiktigt samt för att underlätta manuell hantering.

Under arbetet har man varit i kontakt med Länsstyrelsen och deltagit i webbinarier för att säkerställa att alla krav och riktlinjer inom valgeografin uppfylls.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet är kopplat till kommunfullmäktiges strategiska mål, punkt 5: "Att medborgare och näringsliv ska känna ett ökat förtroende för kommunen." Hållbara valdistrikt som är baserade på god framkomlighet och ökad rättssäkerhet skapar tillit och förtroende hos medborgarna.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

I framtagandet av de nya valdistrikten har kommunens vägnät och medborgares resväg till vallokalerna varit väsentlig. Detta bör leda till att det inte blir några onödiga utsläpp när medborgarna ska ta sig till deras vallokaler. Att skapa mer lättillgängliga vallokaler och skapa valdistrikt med en bra resväg kan öka den politiska inkluderingen som delmål 10.2 tar upp. I delmål 16.6 beskrivs det att ”bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner” (Regeringen, u.å.). Att skapa bättre valdistrikt som gör det lättare för alla röstberättigade medborgare att rösta leder till mer hållbara och demokratiska samhällen. Valdistrikten är även skapade för att hålla de nästkommande valen och att skapa en kommun där det är lätt att ta sig till sina vallokaler lägger grunden till ett mer demokratiskt samhälle vilket gynnar framtida generationer. Att valdistrikten även är skapade utifrån framtida planer på bostadsbyggande i kommunen skapar utifrån från ett långsiktigt perspektiv hållbara ändringar.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har en direkt koppling till dokumentet *Värderingar i Kungälvs kommun (*KS2023/1867) där det framhålls att ”Alla medborgare i Kungälv ska ha möjligheten till delaktighet och inflytande i de demokratiska processerna”.

Det finns även en koppling till styrdokumentet *Valnämndens delegeringsordning (*KS2023/2085) och Reglemente för valnämnden (KS2023/2038) även om denna koppling är rent administrativ och främst vilar på tillit mellan ansvariga politiker, tjänstemän samt deras förmåga att tillgodose behoven för de röstberättigade i kommunen.

Det är valnämndens uppdrag att se till att alla väljare har möjlighet att avlägga sin röst. Oavsett andra förutsättningar ska lokalens placering eller utformning inte vara ett hinder. Röstnings- och vallokaler har valts utifrån de krav som vallagen ställer på tillgänglighet och möjlighet till öppethållande (vallagen 4 kap 22 §)

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

De nya valdistrikten, med en jämnare fördelning, förbättrar framkomligheten för väljarna och minskar risken för långa köer, vilket tidigare har varit problematiskt både ur tillgänglighets- och rättssäkerhetsperspektiv. Jämnare och mer tillgängliga valdistrikt kan ur ett demokratiperspektiv leda till ökat valdeltagande, då fler medborgare kan ta sig till sin vallokal utan hinder. Detta bidrar till ett mer demokratiskt samhälle, vilket gynnar både barnperspektivet och kommande generationer.

Valdistrikten är utformade för att majoriteten av kommunens röstberättigade ska få det enklare och smidigare att rösta och ta sig till sin vallokal. Genom vägnätsanalyser har man kunnat mäta alla röstberättigades resväg till vallokalen och säkerställa att de nya distrikten är så tillgängliga som möjligt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Röstmottagarna är en central och viktig del av valorganisationen, och det är avgörande att behålla deras erfarenhet och kompetens inför varje val. Genom att rita om valdistrikten minskar vi arbetsbelastningen på de större distrikten och får en jämnare fördelning över kommunen. Detta ökar motivationen för röstmottagare att återkomma inför framtida val och minskar risken för avhopp.

En jämnare fördelning av valdistrikten minskar också arbetsbelastningen för kommande valsamordnare. Rekrytering och placering av ordförande, vice ordförande och röstmottagare är ett omfattande arbete som kräver mer tid vid ojämna distriktsindelningar. Dessutom kräver planeringen av vallokaler mer arbete för valsamordnaren, eftersom större distrikt behöver större lokaler för att säkerställa rättssäkerheten.

Denna förändring påverkar även valorganisationen och vallokalernas ordförande och vice ordförande positivt under valnatten, då det har varit en större spridning på inkommande röster från

vallokalerna. Mindre distrikt har inkommit tidigt på kvällen, medan större distrikt har inkommit flera timmar senare.

Ekonomisk bedömning

Att rita om valdistrikten innebär inga direkta kostnader i sig. Det är dock ett omfattande arbete som kräver hänsyn till flera perspektiv och lagar. Omritningen medför arbetskostnader för förvaltningen i form av medarbetarnas tid. Därför är det viktigt att valdistrikten ritas om med ett hållbart perspektiv, så att de kan vara effektiva och användbara under flera val framåt.

.

Förslag till beslut

Valdistrikten antas enligt förslag.

Tomas Gustavsson
Verksamhetschef

Mirsad Radoncic
T.f. Sektorchef

Expedieras till:

För kännedom till:

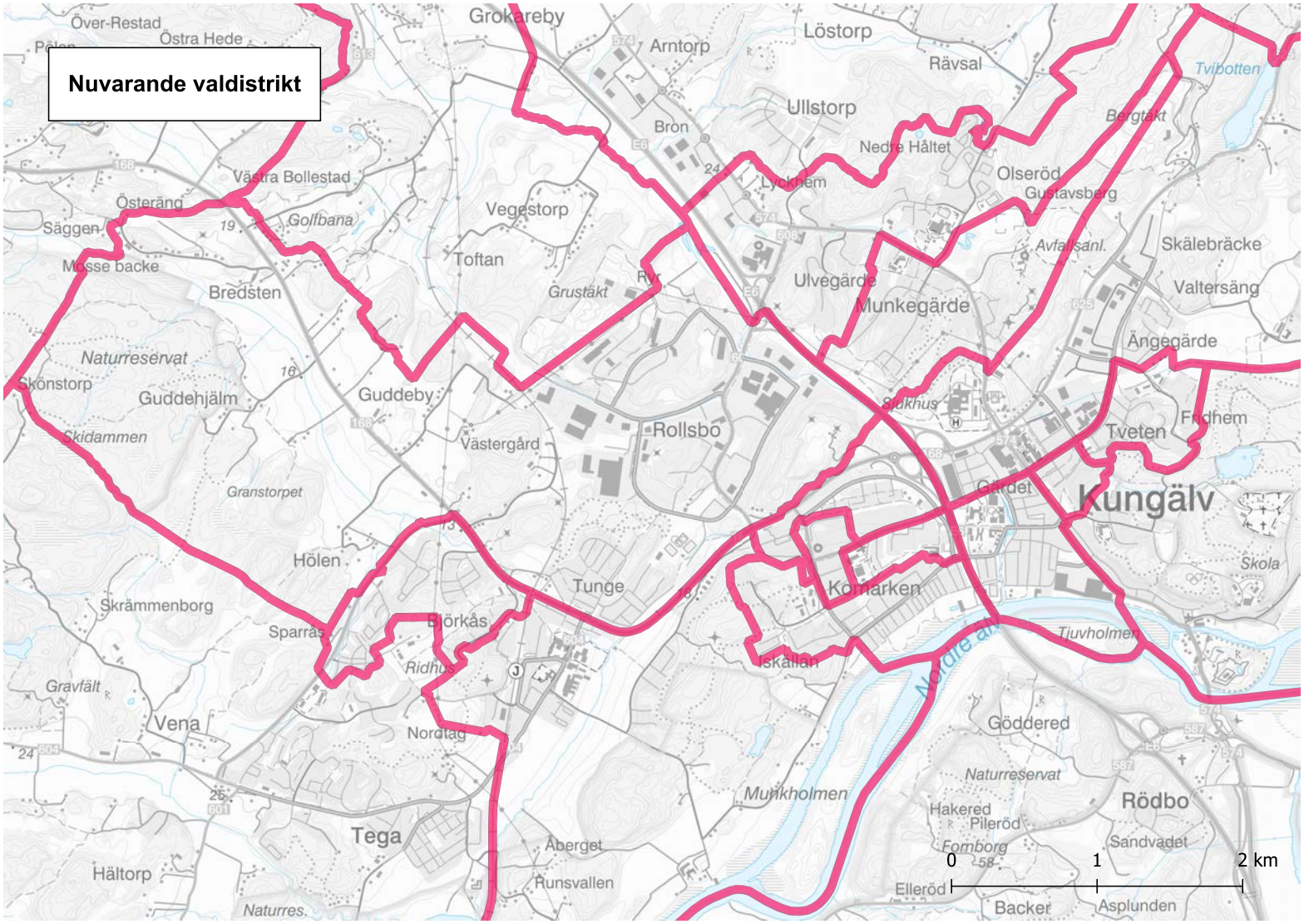
Nuvarande valdistrikt
Över-Restad
Östra Hede
Grokareby
Arntorp
Löstorp
Rävsal
Tvibotten
Ullstorp
Bergtäkt
Bron
Nedre Håltet
Olseröd
Gustavsberg
Lyckhem
Västra Bollestad
Österäng
Säggen
Golfbana
Vegestorp
Toftan
Avfallsanl.
Skälebräcke
Mosse backe
Bredsten
Grustäkt
Ulvegärde
Munkegärde
Valtersäng
Ängegärde
Naturreservat
Skönstorp
Guddehjälm
Guddeby
Sjukhus
Fridhem
Rollsbo
Tveten
Skidammen
Västergård
Gardet
Kungälv
Granstorpet
Skola
Hölen
Tunge
Kornhamn
Skrämmenborg
Björkås
Sparrås
Tjuvholmen
Ridhus
Iskällan
Gravfält
Vena
Nordtag
Göddered
Naturreservat
Munkholmen
Hakered
Rödbo
Pileröd
Tega
Aberget
Fomborg
Sandvadet
Hältorp
Runsvallen
Elleröd
Backer
Asplunden
Naturres.
0
1
2 km

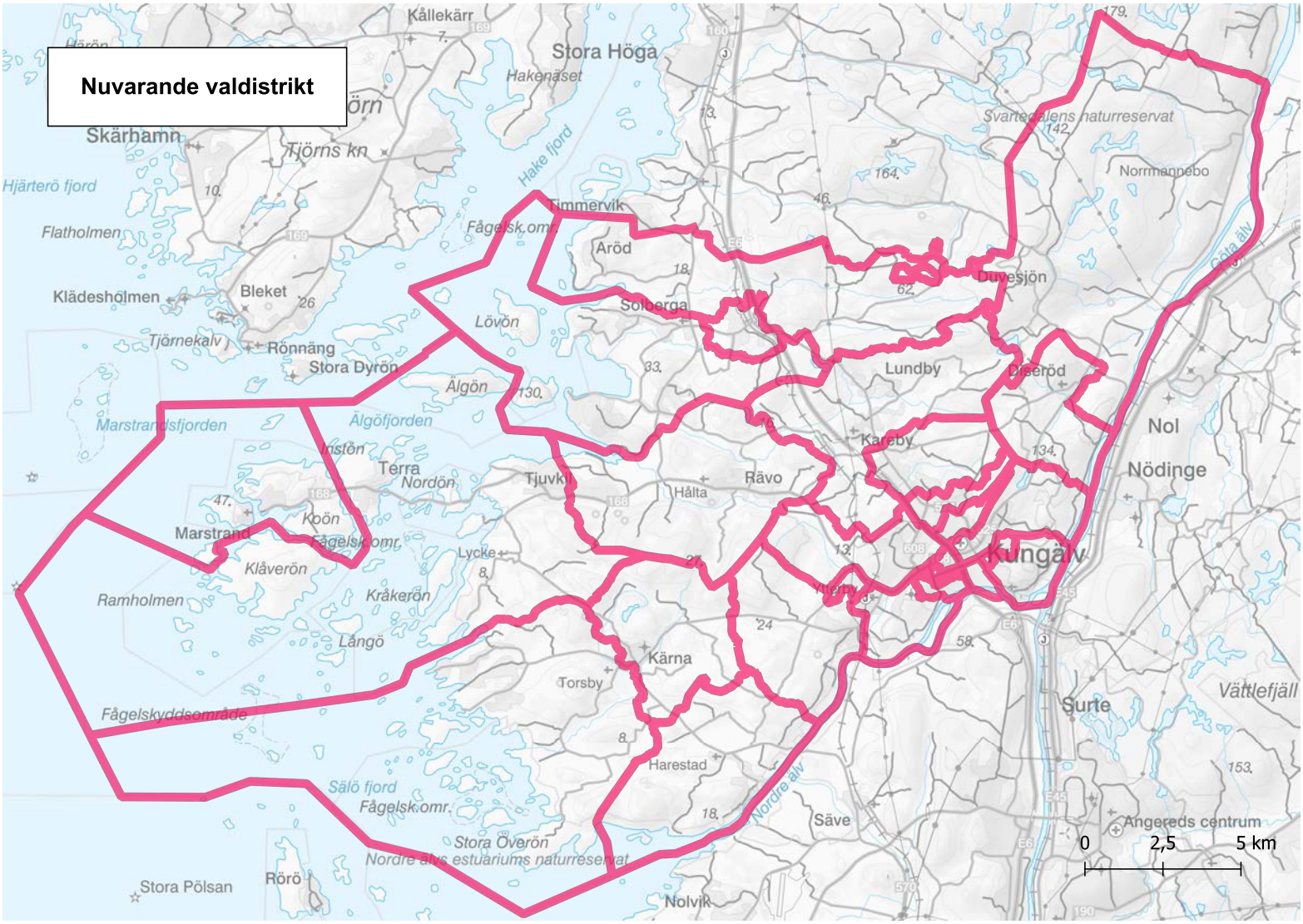
Nuvarande valdistrikt
Kållekärr
Stora Höga
Hakenäset
Skärhamn
Tjörns kn
Hjärterö fjord
Hake fjord
Flatholmen
Fågelsk.omr.
Timmervik
Aröd
Svartedalens naturreservat
Norrmannebo
Duvesjön
Klädeshölmen
Bleket
Tjörnekalv
Rönnäng
Stora Dyrön
Lövön
Älgön
Solberga
Lundby
Diseröd
Marstrandsfjorden
Älgöfjorden
Karseby
Nol
Nödinge
Terra
Nordön
Tjuvkil
Hålta
Rävo
Marstrand
Koön
Fågelsk.omr.
Lycke
Kungälv
Klåverön
Kråkerön
Ramholmen
Långö
Kärna
Torsby
Surte
Vättlefjäll
Fågelskyddsområde
Harestad
Nordre älv
Sälö fjord
Fågelsk.omr.
Säve
Angereds centrum
Stora Överön
Nordre älvs estuariums naturreservat
Stora Pölsan
Rörö
Nolvik
0
2,5
5 km

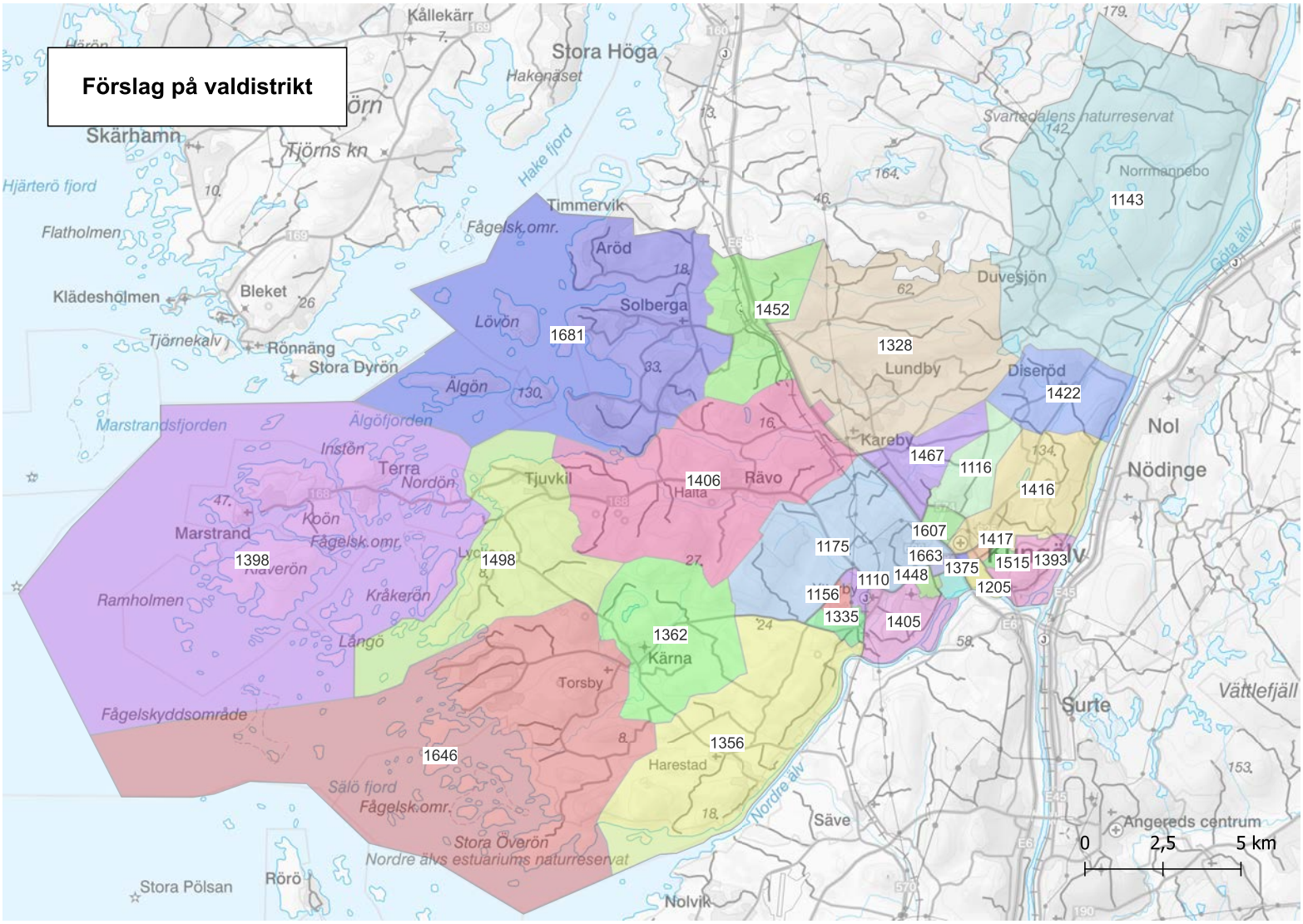
Förslag på valdistrikt
Kållekärr
Stora Höga
Hakenäset
Skärhamn
Tjörns kn
Hjärterö fjord
Hake fjord
Flatholmen
Timmervik
Fågelsk.omr.
Aröd
Klädeshölmen
Bleket
Solberga
Lövön
Tjörnekalv
Rönnäng
Stora Dyrön
Älgön
Marstrandsfjorden
Älgöfjorden
Instön
Terra
Nordön
Tjuvkil
Rävo
Halta
Marstrand
Koön
Fågelsk.omr.
Ramholmen
Kråkerön
Långö
Torsby
Kärna
Fågelskyddsområde
Harestad
Sälö fjord
Fågelsk.omr.
Stora Överön
Nordre älvs estuariums naturreservat
Stora Pölsan
Rörö
Nolvik
Säve
Nordre älv
Svartedalens naturreservat
Norrmannebo
Duvesjön
Göta älv
Lundby
Diseröd
Kareby
Nol
Nödinge
Surte
Vättlefjäll
Angereds centrum
1681
1452
1328
1422
1467
1116
1416
1406
1607
1417
1175
1663
1515
1393
1375
1110
1448
1205
1156
1335
1405
1498
1398
1362
1356
1646
1143
0
2,5
5 km

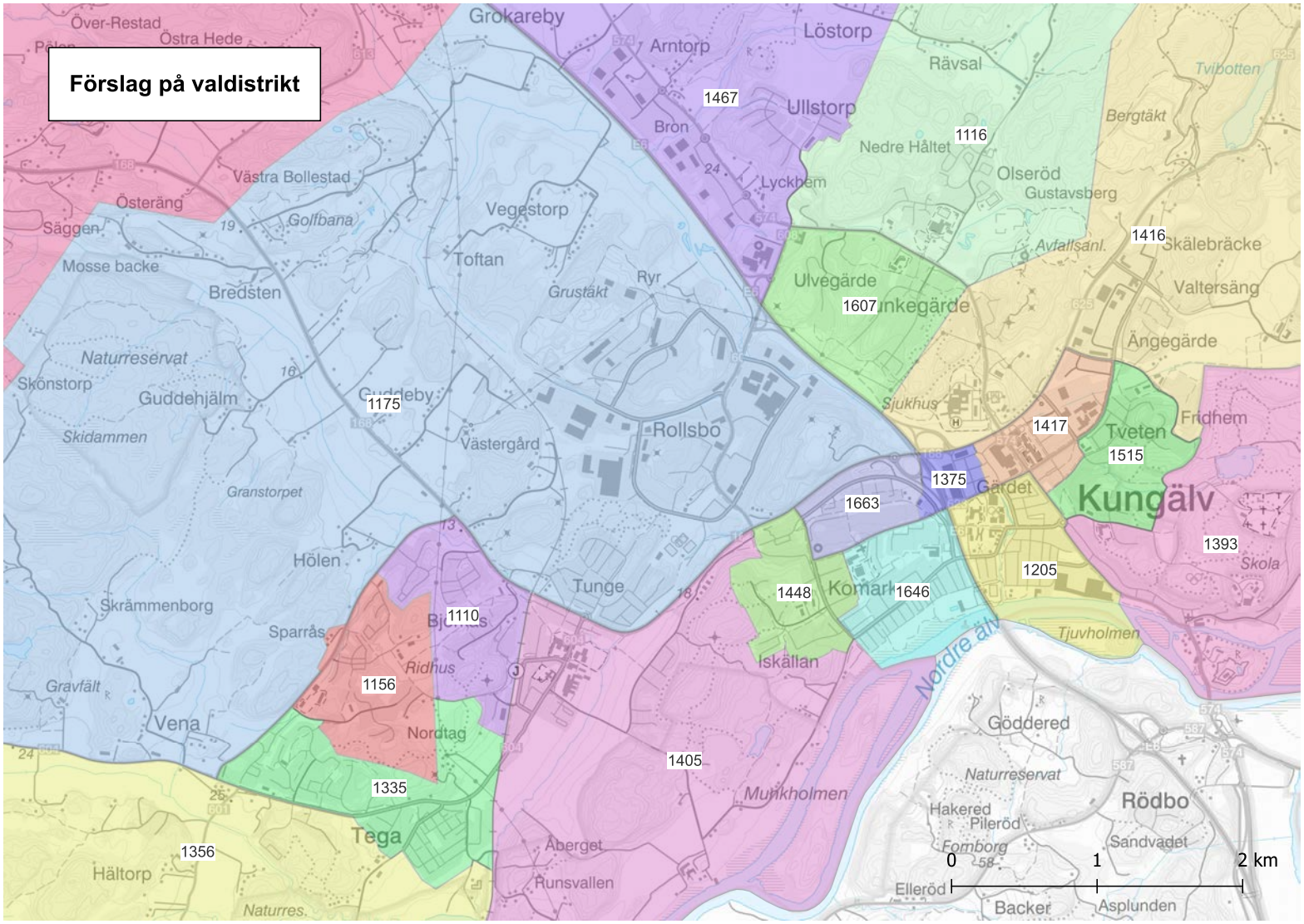
Förslag på valdistrikt
Grokareby
Löstorp
Arntorp
Rävsal
Tvibotten
1467
Ullstorp
Bergtäkt
Bron
1116
Nedre Håltet
Olseröd
Gustavsberg
Lyckhem
Västra Bollestad
Österäng
Vegestorp
Säggen
Golfbana
Avfallsanl.
1416
Skälebräcke
Toftan
Mosse backe
Ryr
Valtersäng
Bredsten
Grustäkt
Ulvegärde
1607
Ängegärde
Naturreservat
Skönstorp
Guddehjälm
1175
Sjukhus
1417
Fridhem
Tveten
Skidammen
Rollsbo
Västergård
1515
1375
Gärdet
Granstorpet
1663
Kungälv
1393
Hölen
Skola
1205
Tunge
1448
Komarn
1646
Skrämmenborg
1110
Sparrås
Tjuvholmen
Iskällan
Ridhus
Gravfält
1156
Vena
Nordtag
Göddered
1405
Naturreservat
1335
Munkholmen
Rödbo
Hakered
Pileröd
Tega
Sandvadet
Fomborg
1356
Aberget
Hältorp
Runsvallen
Elleröd
Backer
Asplunden
Naturres.
0
1
2 km

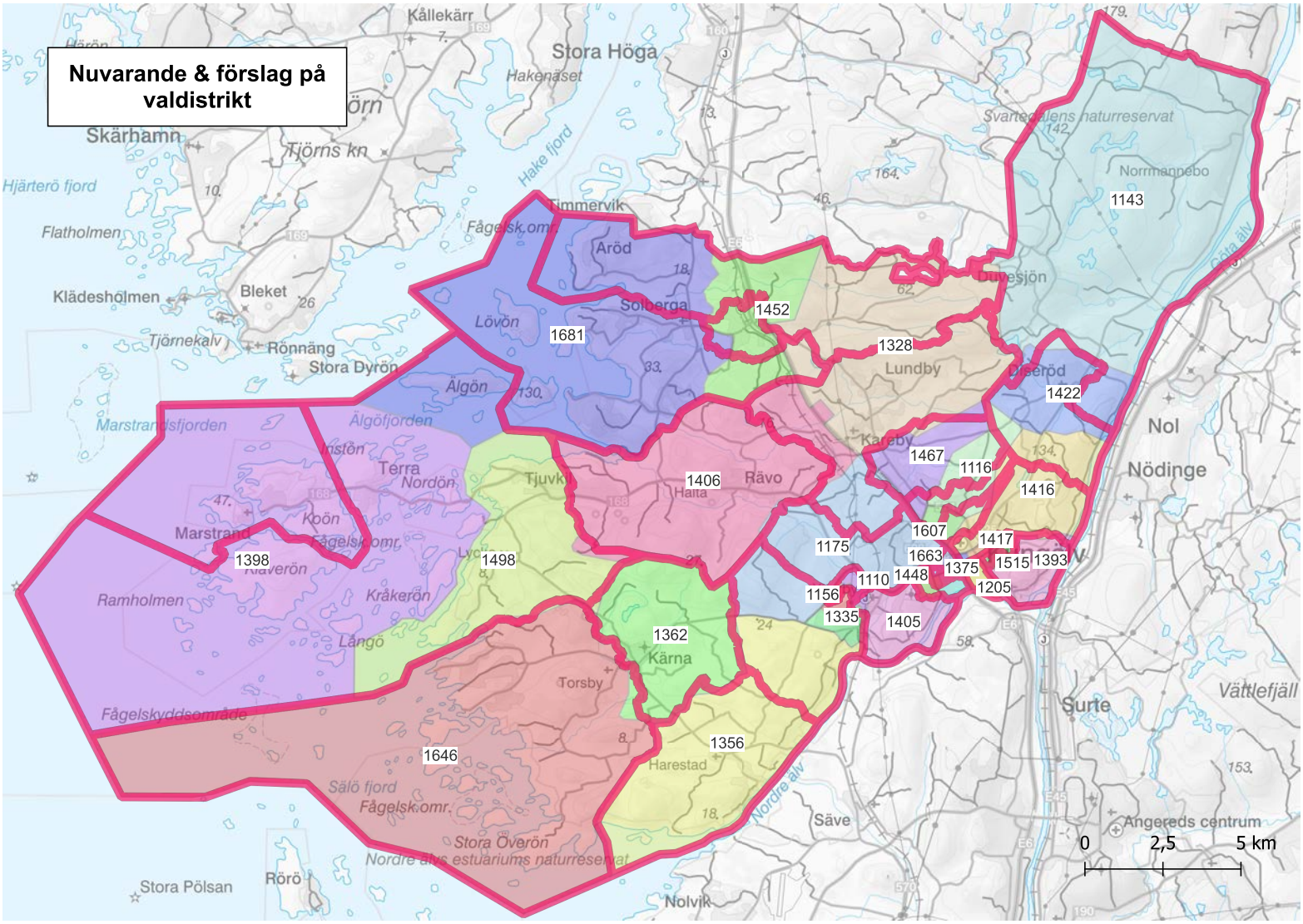
Nuvarande & förslag på valdistrikt
Kållekärr
Stora Höga
Hakenäset
Skärhamn
Tjörns kn
Hjärterö fjord
Hake fjord
Flatholmen
Timmervik
Fågelsk.omr.
Aröd
Klädesholmen
Bleket
Sotberga
Lövön
Tjörnekalv
Rönnäng
Stora Dyrön
Älgön
Älgöfjorden
Marstrandsfjorden
Terra
Nordön
Tjuvkil
Rävo
Halta
Koön
Marstrand
Fågelsk.omr.
Ramholmen
Kråkerön
Långö
Fågelskyddsområde
Torsby
Kärna
Harestad
Sälö fjord
Fågelsk.omr.
Stora Överön
Nordre älvs estuariums naturreservat
Stora Pölsan
Rörö
Nolvik
Säve
Nordre älv
Svartedalens naturreservat
Norrmannebo
Bövesjön
Lundby
Diseröd
Nol
Nödinge
Surte
Vättlefjäll
Ängereds centrum
1143
1452
1681
1328
1422
1467
1116
1406
1416
1607
1417
1175
1663
1515
1393
1498
1398
1375
1110
1448
1205
1156
1335
1405
1362
1356
1646
0
2,5
5 km

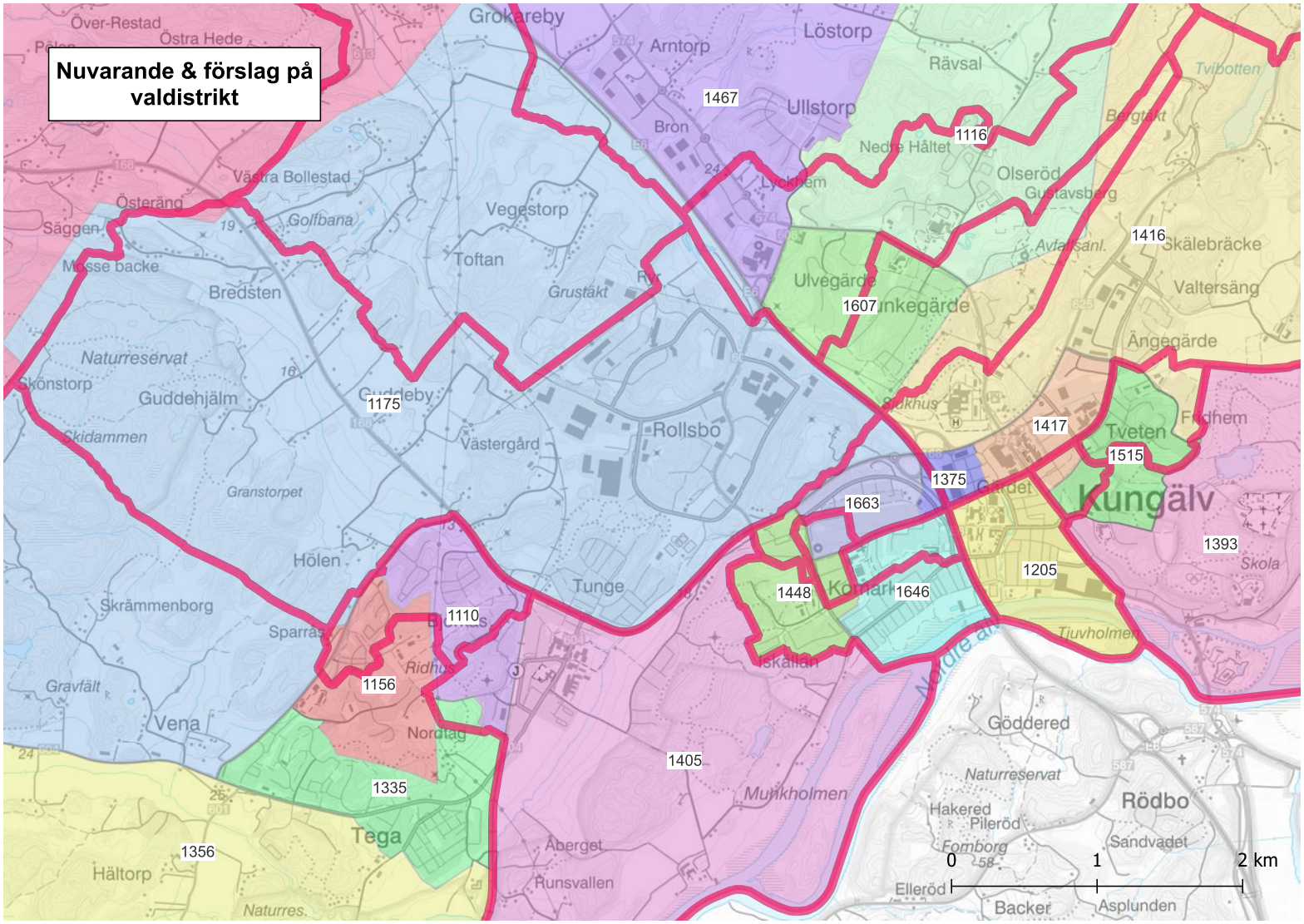
Nuvarande & förslag på valdistrikt
Över-Restad
Östra Hede
Grokareby
Arntorp
Löstorp
Rävsal
Tvibotten
1467
Ullstorp
Bron
Nedre Håltet
1116
Olseröd
Gustavsberg
Västra Bollestad
Österäng
Säggen
Golfbana
Vegestorp
Toftan
Lyckhem
Avfallsanl.
1416
Skälebräcke
Mosse backe
Bredsten
Grustäkt
Ulvegärde
1607
Valtersäng
Ängegärde
Naturreservat
Skönstorp
Guddehjälm
1175
Guddleby
Rollsbo
1417
Tveten
Fridhem
Skidammen
Västergård
1515
Granstorpet
1375
Kungälv
1663
1393
Hölen
Tunge
1205
Skola
1448
1646
Skrämmenborg
1110
Sparrås
Ridhus
Tjuvholmen
Gravfält
1156
Vena
Nordtag
Göddered
1405
Naturreservat
1335
Munkholmen
Hakered
Rödbo
Tega
Pileröd
Sandvadet
Fomborg
1356
Aberget
0
1
2 km
Hältorp
Runsvallen
Elleröd
Backer
Asplunden
Naturres.

Valdistrikt, alla kommuner, val 2026

Kommunkod	Kommun	Valdistriktskod före beslut	Valdistriktsnamn före beslut	Ny valdistriktskod efter beslut	Nytt valdistriktsnamn efter beslut	Gränsändring efter beslut	Ändring	Beräknat antal rösträttsberättigade efter beslut
				14821150	Ingetorp-Skålldal-Lundby	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1328
				14821151	Normannebo-Solberg-Duvesjön	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1143
				14821152	Diseröd-Hålseröd	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1422
				14821153	Olseröd-Rävsal	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1116
				14821154	Rishammar-Ullstorp	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1467
				14821155	Ulvegärde-Munkegärde	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1607
				14821156	Fridhem-Rostock-Marieberg	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1416
				14821157	Centrum N	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1417
				14821158	Kongahälla	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1375
1482	Kungälv	14820105	Centrum	14821159	Centrum S		Ändring av namn	1205
				14821160	Tveten	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1515
				14821161	Fontin-Gamla Staden	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1393
				14829901	Kode	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1452
				14829902	Solberga-Rörtången-Aröd	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1681
				14829903	Marstrand-Instön-Klåverön	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1398
				14829904	Tjuvkil-Tofta	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1498
				14829905	Hålta-Lökeberg-Skårby	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1406
				14829906	Rollsbo-Bredsten-Vena	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1173
				14829907	Kärna-Staby	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1462
1482	Kungälv	14820502	Kovikshamn-Glose	14829908	Torsby-Kovikshamn-Glose		Ändring av namn	1646
				14829909	Harestad-Ulvesund	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1356
				14829910	Tega	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1335
				14829911	Sparrås-Nordtag	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1156
				14829912	Björkås-Tornhaga-Stället	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1110
				14829913	Ytterby C-Kastellegården	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1405
				14829914	Grinden-Komarken V	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1448
				14829915	Komarken N	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1663
				14829916	Komarken S	Nygränsdragning	Nytt valdistrikt	1646
1482	Kungälv	14820101	Komarken N-Gamla Grinden				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820102	Komarken V				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820103	Komarken Ö				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820104	Komarken S-Grinden				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820106	Fontin-Gamla Staden				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820107	Sadelmakaren-Reparatören				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820108	Fridhem-Tveten				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820109	Skålebräcke-Kongahälla-Trankärr				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820110	Munkegärde				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820111	Ulvegärde-Solbräcke-Olseröd				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820301	Marstrand				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820401	Harestad				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820501	Kärna-Staby				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820601	Tjuvkil-Instön-Tofta				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820701	Tega-Vena-Ulvesund				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820702	Ytterby C-Kastellegården				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820703	Rollsbo-Bredsten				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820704	Sparrås-Tornhaga				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820801	Solberg-Duvesjön-Normannebo				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820802	Diseröd-Dösebacka				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820901	Kareby-Ullstorp				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14820902	Lundby-Skårby-Arnebo				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14821001	Hålta-Lökeberg				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14821101	Aröd-Skålldal				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14821102	Solberga-Rörtången				Distriktet finns inte längre	
1482	Kungälv	14821103	Kode				Distriktet finns inte längre	

fid	Lokal	Adress	Placering	Distrikt	Antal_rostberattiga	Bokad	Rostning	Notering	Lokalansvarig	Telefon	MI_PRINX	
1	Bokens förskola, s	Smaragdvägen 1	Kode	Solberga-Rörtånge			Valdagen	Kanske tas bort på grund av redundans				1
2	Diseröd skola, mat	Diserödsvägen 1	Diseröd-Romeland	Diseröd-Romeland			Valdagen					2
4	Kajan, allrum vånir	Christian IV väg 11	Grinden-Komarker	Grinden-Komarker			Valdagen					5
5	Kullens skola, café	Nunnegårdsgatan	Ulvegärde-Munkeg	Ulvegärde-Munkeg			Valdagen					8
6	Kvarnkullen, stora	Kvarngatan 8	Centrum S	Centrum S		Ja	Valdagen					9
7	Kärna skola, gymn	Kärnavägen 8	Kärna C-Staby	Tjuvkil-Tofta			Valdagen					10
9	Harestad församlir	Kyrkeby 250	Harestad-Ulvesund	Harestad-Ulvesund			Valdagen					12
10	Norrmannebo fritid	Norrmannebo 500	Norrmannebo-Solt	Norrmannebo-Solt			Valdagen					13
11	Olseröds skola, m	Räfsalsvägen 5	Munkegärde N-Ols	Munkegärde N-Ols			Valdagen					14
12	Sandbackaskolan,	Nordmannatorget	Komarken S	Komarken N			Valdagen					15
13	Solängens förskol	Ivar Claessons gat	Tveten	Tveten			Valdagen					16
14	Stadshuset, sessic	Ytterbyvägen 2	Centrum S	Fontin-Gamla stad			Valdagen					17
16	Kvarnkullen, lilla s	Kvarngatan 8	Centrum	Komarken S			Valdagen					21
17	Kode skola, matsa	Smaragdvägen 9B	Kode	Kode			Valdagen					23
18	Mimers hus, matsa	Trollhättevägen 4	Centrum N	Ängegärde-Fridhe			Valdagen					24
20	Kareby skola, mat	Prästvägen 120	Kareby SÖ-Ullstor	Kareby SÖ-Ullstor			Valdagen					27
21	Kareby skola, idrot	Prästvägen 120	Kareby SÖ-Ullstor	Kareby NV-Skålld			Valdagen					28
22	Hålta skola, matsa	Hålta Annex 140	Hålta-Lökeberg-Sk	Hålta-Lökeberg-Sk			Valdagen					29
23	Tunge skola, mats	Tunge 110	Solberga-Rörtånge	Solberga-Rörtånge			Valdagen					30
25	Sparråsskolan, ma	Sparåsvägen 155	Sparrås-Nordtag	Sparrås-Nordtag			Valdagen					34
26	Kärna skola, torge	Kärnavägen 8	Kärna C-Staby	Kärna C-Staby			Valdagen					36
28	Mimers hus, hörsa	Trollhättevägen 4	Centrum N	Kongahälla			Valdagen					38
29	Marstrands Segels	Stapelbäddsgatan	Marstrand-Koön-In	Marstrand-Koön-In			Valdagen					39
30	Nordtag förskola	Nordtagsgatan 73	Sparrås-Nordtag	Tega			Valdagen					40
31	Kastellegårdshalle	Lekmannagatan 1	Ytterby C-Kastelle	Ytterby C-Kastelle			Valdagen					41
32	Kastellegårdsskola	Lekmannagatan 1	Ytterby C, Kastelle	Rollsbo-Bredsten-I			Valdagen					42
33	Ekebackens förskc	Torsby 125, 442 7:	Kärna V-Kovikshar	Kärna V-Kovikshar			Valdagen					43
34	Kongahälla Center	Älvbacken 1	Kongahälla				Förtidsröstning och valdagen					44
36			Kastellegården	Ytterby V-Tornhag			Valdagen					
37			Centrum N	Centrum N			Valdagen					

Sammanträdesprotokoll

§ 3/2025

Ny valdistriktsindelning (Dnr VN2025/0001)

Sammanfattning

Kommunen behöver justera om sina valdistrikt inför valet 2026 då de inte uppfyller vallagens bestämmelser. Fem av kommunens 28 valdistrikt har legat över alternativt under gränsen för antalet röstberättigade som ett valdistrikt ska innehålla.

Enligt vallagen (4 kap. § 17) ska ett valdistrikt omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om särskilda skäl föreligger, får ett distrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade.

Den ojämna fördelningen av valdistrikten har tidigare påverkat både röstberättigade och röstmottagare negativt. Större distrikt har fått hantera långa köer och arbetsbördan har varit ojämnt fördelad mellan distrikten. Ordförande, vice ordförande och röstmottagare har under de senaste två valen framfört synpunkter på att arbetsbördan inte är rimlig.

Enligt vallagen (4 kap. § 20) ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Vallokalerna ska vara tydligt avgränsade och lämpade för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Det har även varit svårt att hitta lämpliga vallokaler som uppfyller vallagens krav på rättssäkerhet när distrikten ska ansvara för stora mängder röstberättigade. Valdistrikten har setts över i sin helhet för att få en jämnare fördelning över hela kommunen.

Det nya förslaget innebär att kommunen, liksom vid tidigare val, har 28 valdistrikt. Förslaget innebär en jämnare fördelning av antalet väljare per valdistrikt, vilket leder till en god framkomlighet för väljarna, ett mer rättssäkert genomförande och mindre arbetsbelastning på röstmottagare samt valsamordnare.

Förvaltningens förslag till beslut:
Valdistrikten antas enligt förslag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Ny valdistriktsindelning
Bilaga valdistrikt_nuvarande_centrum
Bilaga valdistrikt_nuvarande
Bilaga valdistrikt_forslag
Bilaga valdistrikt_forslag_centrum
Bilaga valdistrikt_nuvarande_o_forslag
Bilaga valdistrikt_nuvarande_o_forslag_centrum
Bilaga VG_kungalv_andr
Bilaga Vallokaler

Förslag till kommunfullmäktige

Valdistrikten antas enligt förslag.

_____

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2025-04-29

Redovisning av pågående motioner 2025 (Dnr KS2025/1011-1)

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska kommunstyrelsen årligen redovisa de motioner som ännu inte har beretts. En motion bör också beredas så att fullmäktige inom ett år kan fatta ett beslut om motioner från den tid då motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har kommit fram vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Totalt finns 9 pågående motioner per 29 april 2025. Ytterligare 4 motioner finns anmälda till kommunfullmäktiges sammanträde den 8 maj, och har således inte remitterats än.

Motionssvar för *Motionen om att införa tolkavgift för svenska medborgare – Sverigedemokraterna är anmält för behandling i utskottet för trygghet och stöd 30/5, Kommunstyrelsen 14/5 och kommunfullmäktige 2025-06-12.*

Till övriga motioner finns inga planerade behandlingar framtagna.

Efter demokratiberedningens beslut 2025-01-30 finns ett nytt arbetssätt för besvarande a motioner, där motioner ska besvaras politiskt med stöd av förvaltningen som är behjälplig att stötta med att ta fram faktaunderlag.

Ingen av de nu ej ännu besvarade motionerna har remitterats för över ett år sedan.

Förvaltningen föreslår att redovisningen antecknas till protokollet.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Redovisningen antecknas till protokollet.

Mirsad Radoncic
tf. sektorchef

Tomas Gustavsson
verksamhetschef

Anna Hedlin
enhetschef

Expedieras till:

För kännedom till:

Redovinsing av motioner 2025 KF 2025-06-12 framställd 2025-04-29

Dnr	Rubrik	Remitterad	Instans	Behandlas i KF
KS2024/1452	Motion om att införa tolkavgift för svenska medborgare - Sverigedemokraterna	6/14/2024	Kommunstyrlesen	6/12/2025
KS2024/1468	Motion angående möjlighet för pedagogisk personal och övrig personal att köpa mat i skolmatsalen - Liberalerna	2024-09-05	Kommunstyrelsen	
KS2024/1808	Motion rörande införande av minibibliotek - Liberalerna	9/5/2024	Kommunstyrelsen	
KS2024/1952	Motion om att stänga av Älvebacken vid Kongahälla center för genomfartstrafik - Svergidemokraterna	9/5/2024	Kommunstyrelsen	
KS2024/2630	Motion från Liberalerna rörande utbildning för kommunstyrelsens presidium - Liberalerna	12/5/2024	Kommunstyrelsen	
KS2024/2648	Motion om att främja demokrati genom lunchmöte mellan gymnasieelever och lokala politiker i Kungälv - Liberalerna	12/5/2024	Kommunstyrelsen	
KS2025/0231	Motion angående force majeure - Utvecklingspartiet	2/6/2025	Kommunstyrelsen	
KS2025/0541	Motion Stoppa vindkraftetablering till havs - Kristdemokraterna	3/6/2025	Kommunstyrelsen	
KS2025/0825	Motion om att upphandla entreprenader klimatsmart - Centerpartiet	4/3/2025	Kommunstyrelsen	
KS2025/0954	Motion rörande deltagande i SKRs utvecklingsprojekt för budgetprocessen - Liberalerna	2025-05-08*		
KS2025/0955	Motion rörande genomlysning av Kungälvs kommuns ekonomi - Liberalerna	2025-05-08*		
KS2025/0957	Motion rörande att Uppkalla gata, plats eller väg efter Lise Meitner i Kungälvs kommun - Liberalerna	2025-05-08*		
Ks2025/0956	Motion uppdrag till förvaltningen att utreda korrelation mellan frånvaro på Thorildsskolan och kunskapsuppfyllande på Mimers Gymnasium - Utvecklingspartiet	2025-05-08*		

* inkomna, ej behandlade

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Linda Hedqvist

2025-04-09

Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen (Dnr KS2015/106-31)

Sammanfattning

Tilläggsavtal framtaget för reglering av exploateringsbidrag gällande ombyggnad av Hamnvägen i Tjuvkil samt åtgärder i Tjuvkils dike: omledning av del av diket samt byte av två kulvertar.

Sedan det ursprungliga exploateringsavtalet tecknades för detaljplanen Tjuvkils ängar, se bilaga 1, har förutsättningar förändrats. Det tecknades ett tilläggsavtal 2022, se bilaga 2, för att reglera bland annat fördelning av kostnader. Förvaltningen och Exploatören är nu överens om att göra avsteg från tidigare tecknat tilläggsavtal och exploateringsavtal.
Den tidigare planerade, stora ombyggnaden av Tjuvkils dike har ändrats till att endast en liten del av diket planeras att grävas om så att dikesdragningen ändras i enlighet med detaljplanen, se bilaga 3. Nytt tilläggsavtal redovisar de ändringar och tillägg som parterna är överens om ska gälla framför tidigare tilläggsavtal, bilaga 2. I övriga delar gäller tidigare tecknade avtal.

Förändringar från tidigare avtal är fördelning av kostnader, dikesåtgärder och exploateringsbidrag. Tidigare reglerades exploateringsbidraget att gälla hela kostnaden för ombyggnationen av Hamnvägen men var tidsbegränsad till att gälla fram till 2025.12.31, om inte byggnationen skulle vara slutbesiktad och klar vid årsskiftet skulle kommunen få stå hela kostnaden för ombyggnationen själv. Vid detaljprojektering av Hamnvägen 2024 blev den uppskattade kostnaden 19 mkr. Exploatören hade i samband med tilläggsavtal nr 1, 2022 fått en kalkyl på 8 mkr.
I nytt tilläggsavtal föreslås exploatören erlägga ett exploateringsbidrag om totalt 9 mkr, 8,1 mkr betalas direkt efter undertecknat avtal och 900 000 kr betalas vid godkänd slutbesiktning. Kommunen har inte längre ett krav på färdig väg till 2025.12.31, nu förlängs tidsfristen till 2026.12.31 för Hamnvägen.

Kommunen har huvudmannaskap i området och ansvar för Tjuvkils dike, två av kulvertarna i diket behöver bytas och del av diket ska ledas om för att vara i enlighet med detaljplanen. En permanent spont ska anläggas som skydd för befintliga vatten- och avloppsledningar. I nytt tilläggsavtal justeras regleringen för dessa arbeten också. Även spontarbetet var i tidigare avtal tidsbegränsat och förenat med att kommunen skulle betala ett vite på 190 000kr till exploatören om inte arbetet var utfört senast 2023.12.31, detta har exploatören nu gått med på att förlänga till 2025.12.31 med samma krav på ersättning om kommunen inte utför sponten.
De två kulvertarna som ska bytas bekostas av kommunen via investeringsbudgeten, exploatören står för beläggning av asfalt på ena kulverten. Åtgärder med diket är beroende av beslut om vattenverksamhet från Länsstyrelsen.

Juridisk bedömning

Tilläggsavtalet är upprättat i enlighet med plan- och bygglagen.
Avtalets innehåll har stämts av med kommunjuristen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Kommunen tog över Hamnvägen från Trafikverket för ett par år sedan. Vägen är i stort behov av upprustning och det planeras för en ny gång- och cykelväg ut till hamnområdet. MEXAB har drivit och genomfört stora delar av detaljplaneområdet Tjuvkils Ängar. De har några byggrätter kvar inom området och är angelägna att ombyggnationen av Hamnvägen och åtgärder med diket genomförs.

Då befintligt exploateringsavtal med MEXAB hade en tidsbegränsning för exploateringsbidraget och MEXAB tyckte att kalkylen för ombyggnationen inte stämde överens med det som var beräknat från början, inleddes en förhandling mellan kommunen och exploatören.

Förvaltningen ser positivt på förlängningen av tidsfristen för ombyggnationen, hade det gamla avtalet fått gälla hade inget exploateringsbidrag betalats ut och kommunen hade stått hela kostnaden själv då den utsatta tiden inte blev möjlig att uppnå.

Tilläggsavtalet har tagits fram i nära samarbete med kommunjurist och representant på byggenheten.

Bedömning
Förvaltningen bedömer att det är lämpligt att upprätta ett tilläggsavtal inom området. Tilläggsavtalet innebär ett exploateringsbidrag till kommunen för ombyggnad av Hamnvägen. Tilläggsavtalet gör det möjligt för kommunen att utveckla området på sikt.

Förvaltningen föreslår att tilläggsavtalet med tillhörande bilagor ska godkännas och att kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna tilläggsavtalet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Vid tillfället för detaljplanens genomförande och exploateringsavtalets tecknande gjordes följande bedömning enligt då gällande strategiska mål:

Området ingår i kommunens översiktsplan som ett område som är tänkt som förtätnings- eller omvandlingsområde. Upprättande av detaljplan och med tillhörande exploateringsavtal innebär att kommunen följer sina intentioner i översiktsplanen. Planförslaget följer även ÖP:s utbyggnadsstrategi för det sekundära stråket Marstrand – Tjuvkil - Kungälv och Tjuvkil avses på sikt utvecklas till en serviceort.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

I detaljplanens planbeskrivning redogörs för planområdets förhållande till de miljömål som bedömts relevanta för planförslaget.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Vägledning finns i styrdokumentet Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och medfinansieringsersättning.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Vuxna och barn kommer att bo i området. Inom planområdet har också en förskola byggts. Barnperspektivet har beaktats i planarbetet. Jämställdhetsperspektivet har beaktats i framtagandet av detaljplanen och bedöms ge en bra grund för jämlika och sociala levnadsförhållanden.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Denna punkt är inte relevant i ärendet.

Ekonomisk bedömning

Ombyggnationen av Hamnvägen, bilaga 5 Lokalgatan, beräknas kosta 19 Mkr. Avtal om 9 mkr för finansiering inom planområdet är slutet med exploatören. Exploatören betalar 8,1 Mkr i förskott, medan återstående 0,9 Mkr betalas till kommunen vid godkänd slutbesiktning av Hamnvägen.

Resterande kostnad för ombyggnation av Hamnvägen bekostar kommunen. Medel för detta är avsatt i investeringsprogrammet.

Omledning av Tjuvkils dike samt byte av två kulvertar finansierar kommunen. En första grov kostnadsuppskattning indikerar drygt 2 Mkr för utbyte av kulvertar, medan kostnad för dikesflytt i nuläget är oklar.

Ekonom har gjort en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

1. Upprättat tilläggsavtal med Marstrands Exploaterings AB godkänns.
2. Kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna tilläggsavtalet.

Thomas Turnéus
Verksamhetschef Samhällsbyggnad

Mirsad Radoncic
Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till:
Kaj Dahlberg,
Marstrands
Exploaterings AB

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk
Planering Mark och
Exploatering,
Thomas Turnéus
Verksamhetschef
Samhällsbyggnad,
Mirsad Radoncic
Sektorchef
Samhällsbyggnad

Mellan Marstrands Fastighets AB (org nr 556782-7364), Box 236, 444 23 Stenungsund, nedan kallad exploatören, och Kungälvs kommun, 442 81 Kungälv, nedan kallad kommunen, träffas härmed följande

EXPLOATERINGSAVTAL

Avseende exploatering inom detaljplan för Tjuvkil 2:67 m fl, Kungälvs kommun, Västra Götalands län.

Till avtalet hör bilagda handlingar:

Bil 1: *Detaljplaneförslag*
Bil 2: *Va-plan*
Bil 3: *Berörda samfälligheter*
Bil 4: *Berörda servitut*
Bil 5: *Karta över skoltomten*
Bil 6: *Köpeavtal för skoltomten*

A. BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

1. Bakgrund och syfte

Detaljplan för Tjuvkil 2:67 har varit på utställning och kommer att tas upp för beslut om antagande i kommunfullmäktige.

Detta exploateringsavtal syftar till att reglera villkoren för genomförandet av den planerade byggnationen för exploatören.

B. DETALJPLAN

1. Beskrivning

Detaljplanens syfte är att göra det möjligt att bygga ca 150 bostäder, i form av friliggande enbostadshus till gruppbyggda radhus, i Tjuvkil. Inom området ges också möjlighet att uppföra en förskola samt separata förrådsbodar. Se bifogat detaljplaneförslag, bilaga 1.

2. Plankostnad

Exploatören och kommunen har upprättat plankostnadsavtal vilket reglerar hur plankostnaderna skall betalas.

3. Planavgift

När exploatören har erlagt plankostnader enligt plankostnadsavtalet behöver exploatören, eller köpare av exploatörens fastighet, inte betala planavgift i samband med bygglov inom denna detaljplan.

C. MARKÖVERLÅTELSER OCH FASTIGHETSBILDNING

1. Marköverlåtelse

Den mark som enligt detaljplanen utgör allmän plats (lokalgata 1-3, gc-väg och natur) skall överföras från exploatörens fastighet Tjuvkil 2:67 till kommunens fastighet Tjuvkil 2:58 genom fastighetsreglering, se bilaga 1.

2. Gemensamhetsanläggning

Exploatören ansvarar för att erforderliga gemensamhetsanläggningar bildas inom planområdet. Exploatören förbinder sig att i samband med försäljningen av enskilda tomter informera om att fastigheten i fråga kommer att delta i gemensamhetsanläggning. Gemensamhetsanläggningar kan komma att behöva bildas för kvartersgator, parkering, lekytor m m.

3. Ledningsrätt

Inom områden markerade med "u" på bifogad karta, bilaga 1 kan det bli aktuellt att nedlägga kommunala va-ledningar. Rätten att nedlägga, bibehålla, underhålla och förnya ledningarna skall säkerställas genom att kommunen utan ersättning erhåller ledningsrätt.

4. Samfälligheter

Inom detaljplaneområdet finns ett antal marksamfälligheter, s:4, s:9, s:11, , s:17, s:18, s:19, s:21, s:22. Dessa skall genom exploatörens försorg inlösas och upphöra i de delar de berör detaljplaneområdet. Exploatören svarar för all kostnader för detta och överlåter den mark av s:4, s:9, s:11, s:17, s:18, s:19, s:21, s:22 som utgör allmän plats till kommunen.
Samfälligheternas utbredning/läge framgår av bilaga 3.

5. Servitut

För befintliga fastigheter i planområdets västra del finns idag officialservitut för utfart till allmän väg (FRK-akt nr: 1482-114.1, 1482-114.2 och 1482-176.1). Dessa servitut blir onödiga, genom att fastigheterna utfart fortsättningsvis kommer att ha utfart via allmän plats. Exploatören förbinder sig att i samband med lantmäteriförrättning tillse att dessa servitut upphävs. De servitut som berörs markeras på bilaga 4.

6. Fastighetsbildning

Kommunen ansöker om och exploatören bekostar fastighetsreglering, ledningsrättsåtgärder, upphävande av servitut, inlösen av samfälligheter m m enligt ovan.
All annan fastighetsbildning såsom avstyckning av enskilda tomter samt bildande av gemensamhetsanläggningar bekostar och ansöker exploatören om.

D. ALLMÄNNA OCH GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR

1. Allmän plats

Kommunen skall vara huvudman för allmän plats inom planområdet. Kommunen ansvarar för utbyggnad av alla allmänna vägar inom detaljplanen.
Principutformningen av allmän plats/gata framgår av illustrationskartan och skall i övrigt hålla normal kommunal standard.

2. Va-anläggningar

Kommunen ansvarar för utbyggnad och skall vara huvudman för vatten o spillvatten-anläggningar belägna inom allmän platsmark, samt för kommunala vatten o spillvattenanläggningar fram till fastighetsgräns inom kvartersmark.

För att kunna ansluta området till kommunalt VA krävs att pumpstationen inom "E-tomten" samt ledningar till densamma, från Marstrandsvägen byggs ut först. I samband med detta läggs också parallella vattenledningar.

NC

Va-ledningar för områdets västra del, blåmarkerade på bifogad karta, bilaga 2, byggs ut i en första etapp. Medan övriga va-ledningar byggs ut efter avrop från exploatören. För ledningar i eller i anslutning till "Hamnvägen" gäller att dessa byggs ut i samband med att "Hamnvägen" iordningställs.

Projektering av va-ledningar inom kvartersmark skall göras i samråd med exploatören då dessa måste samordnas nivåmässigt med kvartersgatorna. Eventuella merkostnader för va-kollektivet beroende på brist på samordning vid utbyggnaden av kvartersgatorna bekostas av exploatören.

3. Byggmöten

Kommunen skall såsom genomförandeansvarig för ovan nämnda åtgärder kalla exploatören till de byggmöten som kommer att avhållas under byggtiden.

Protokoll skall föras genom kommunens försorg vid dessa byggmöten.

4. Slutbesiktning

När arbetena enligt punkt D1/D2/D3 färdigställts skall kommunen kalla exploatören till slutbesiktning.

5. Exploateringsbidrag

Exploatören skall i exploateringsbidrag, till kommunen, betala de faktiska kostnaderna för utbyggnaden av allmän plats i detaljplanen, vilket inkluderar utbyggnad av samtliga lokalgator och gc-väg inom detaljplaneområdet samt eventuellt iordningställandet av naturmark. Kostnader för åtgärder på befintlig bäck (n_2 på detaljplanekarta bilaga 1) för att omhänderta dagvatten ingår inte i ovanstående exploateringsbidrag då detta arbete skall utföras av exploatören. Se vidare under punkt E4 nedan.

Exploateringsbidragets storlek kommer slutligt att fastställas när kommunen utfört sina åtagande enligt punkt D1 ovan. I samband med projektering av området tas en preliminär kostnadsbedömning fram. Kommunen handlar sedan upp arbetena i enlighet med LOU.

Kommunen skall samråda med exploatören vid framtagandet av projekteringshandlingar och fortgående under utbyggnadsarbetet för att säkerställa att parterna är överens under arbetets gång.

Exploateringsbidraget erläggs med 500.000 kr när anläggningarna enligt D1 är färdigställda och exploatören får tillträde till dem. Därefter skall exploateringsersättningen erläggas i den takt exploatören söker bygglov för respektive område. Beräkningsgrund för erläggande av ersättningen för respektive område utgör respektive områdes andel av byggrätter i förhållande till hela detaljplanens byggrätter. Skulle utbyggnaden av området ta längre tid än 5 år från detaljplanens lagakraft datum skall exploateringsersättning som kvarstår att betalas vid denna tidpunkt betalas i sin helhet. Det åligger exploatören att anmäla till kommunens exploateringsavdelning när bygglov söks för respektive område.

Belopp av exploateringsersättningen som ej erlagts räknas upp med KPI från dag då exploatören tillträtt anläggningarna enligt punkt E6.

MK

6. Gatukostnadsersättning

När exploatören till alla delar fullgjort sina förpliktelser enligt detta avtal, är blivande fastigheter på exploatörens mark inom avtalsområdet befriade från att betala ersättning för gatukostnad i enlighet med nu aktuell detaljplan.

Friskrivningen gäller dock inte ersättning för arbeten på gata och allmän plats som efter slutbesiktning kan komma att belasta fastigheterna.

7. Arkeologi

Inom området finns ett antal fasta fornlämningar som berör både allmän plats och kvartersmark. Exploatören beställer, hos Länsstyrelsens Kulturmiljöenhet, och bekostar erforderliga slutundersökningar för att säkerställa att byggnation kan genomföras utan hinder. Exploatören upprättar och bekostar ett skyltprogram, i samråd mer länsstyrelsens kulturmiljöenhet, för att synliggöra bevarade fornlämningar.

8. Dikningsföretag

Exploatören är medveten om att det finns ett dikningsföretag inom detaljplaneområdet, Tjuvkil Mellangårds dikningsföretag. I den mån det uppkommer några men för dikningsföretaget eller att det från annan myndighet kommer krav på åtgärd med dikningsföretaget åligger det exploatören att utföra och bekosta dessa åtgärder.

E. HUSBYGGNATION OCH ANLÄGGNINGAR INOM KVARTERSMARK

1 Husbyggnation

Exploatören och framtida fastighetsägare ansvarar för alla åtgärder inom kvartersmark. De gestaltningsprinciper som beskrivs i detaljplanens planbeskrivning, planprogram och speciellt framtaget gestaltningsprogram skall följas.
Majoriteten av husen utgörs av 1½-plans hus. Minst ett hus i radhuslängor om tre enheter eller fler utförs i en våning för att säkerställa variationen av hushöjden inom kvarteren.

2. Villkor vid tomtförsäljning

Exploatören ansvarar för att samtliga planförutsättningar vad beträffande geoteknik, miljökrav, gestaltning m m klart redovisas för köpare av nya tomter och att dessa villkor förs in i respektive köpeavtal vid tomtförsäljning.

3 Tillgänglighetsanpassning

Exploatören skall projektera och bygga i enlighet med BBR.

4. Dagvatten

Området ingår inte i kommunens verksamhetsområde för dagvattenhantering. Exploatören är medveten om att dagvattenhanteringen inom området kräver särskild hänsyn och ansvarar för att dagvattenhanteringen sker i enlighet med anvisningarna i planbeskrivningen och upprättad va- och dagvattenutredning. I detta ingår även att iordningställa befintlig bäck så att den fungerar som dagvattenmagasin. Detta gäller även iordningställandet av bäcken inom "Natur" i detaljplanen, då alla arbeten med bäcken skall ske samordnat. Hänsyn har tagits till detta vid fastställandet av det exploateringsbidrag som exploatören skall erlägga.

Exploatören skall i samband med utformningen av dagvattensystem samråda med kommunens va-verk, för att uppnå en så effektiv lösning som möjligt.

MS

5. VA-anslutning

Samtliga fastigheter inom planområdet skall anslutas till den kommunala vatten- och spillvattenanläggningen. Anläggningsavgift för vatten och spillvatten skall betalas enligt vid varje tillfälle gällande taxa.

Anläggningsavgiften är uppdelad i fyra avgiftsslag, servisavgift (SA), förbindelsepunktsavgift (FA), tomtyteavgift (TA) och lägenhetsavgift (LA).

Servisavgifter, förbindelspunktsavgifter, lägenhetsavgifter samt tomtyteavgifter, som inte överstiger SA+FA+LA tillsammans, skall erläggas när förbindelsepunkt är upprättad och kommunen informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Om fastighet är obebyggd vid underrättelsen av förbindelsepunktens läge, ska lägenhetsavgifter betalas först när bygglov beviljats och till den va-taxa som gäller vid detta tillfälle.

Eventuell ytterligare tomtyteavgift som skall erläggas, debiteras samtidigt med lägenhetsavgifterna.

Anläggningsavgift debiteras den som vid respektive debiteringstillfälle enligt ovan är ägare till fastigheten/erna inom området.

6. Tillgänglighet under byggtiden

Samtliga allmänplatsanläggningar, exklusive LOKALGATA 1, skall vara utbyggda innan exploatören/blivande fastighetsägare äger rätt att påbörja arbeten på kvartersmarken om inte annat skriftligen överenskommes mellan parterna.

F. ÖVRIGT

1. Skador

Exploatören/blivande fastighetsägare skall iaktta aktsamhet så att skador undviks på befintliga gator och närliggande anläggningar. Skador som uppkommer på befintliga anläggningar utanför tomtmark skall återställas av exploatören till den del skadan uppkommit till följd av exploatören eller dennes entreprenörs verksamhet. Det åligger exploatören att undvika lerspill o.d som uppkommer vid transporter till och från området i samband med byggnationen. Det åligger exploatören att i förekommande fall kalla berörda till syn av befintliga anläggningar före och efter genomförd byggnation. De skador som uppkommer under byggnadstiden och som vållats av exploatören eller av denne anlitad entreprenör skall återställas genom exploatörens försorg och på dess bekostnad.

2. Upplag o.d

Upplag eller uppställning av bodar m.m får inte ske utanför exploatörens kvartersmark utan skriftligt medgivande från kommunen eller annan markägare.

3. Säkerhet och fastighetsförvärv

Kommunen har framställt önskemål om att förvärva den s.k."Skoltomten" vilken markerats med blå markering på bilaga 6. Beslut om detta har inte fattats av kommunen ännu. Parterna har enats om att ge kommunen möjlighet att fatta beslut om förvärv till den dag detaljplanen vinner laga kraft. Värdet på fastigheten har fastställts till 4,5 Mkr.

MK

Köpekontrakt där kommunen förvärvar fastigheten upprättas och undertecknas samma dag som exploateringsavtalet. Kommunen ansöker om avstyckning omgående efter att avtal undertecknas där avstyckning skall ske efter att detaljplanen vunnit laga kraft. I kontraktet intas ett villkor där kommunen har möjlighet att frånträda köpet om detta beslutas av kommunfullmäktige inom 6 månader efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Ärendet skall tas upp till behandling direkt efter att detaljplanen vunnit laga kraft, om ett avstående av köp blir aktuellt.

Köpeavtal utgör säkerhet för exploatörens åtaganden enligt exploateringsavtalet. För det fall exploatören ej fullgör sina åtaganden äger kommunen reducera köpeskillingen för fastigheten med motsvarande den skada kommunen lider. Slutlig reglering av köpeskillingen görs när exploatören fullgjort sina åtagande enligt punkt D5 ovan.

Skulle kommunen välja att inte förvärva fastigheten skall exploatören ställa annan säkerhet, på ett belopp, som kommunen och exploatören kan godta.

4. Arbetsgång/Tidplan

Parterna är överens om följande arbetsgång:
Omgående efter att detaljplanen antagits av kommunfullmäktige skall kommunen upphandla och genomföra projektering i samråd med exploatören. Skulle detaljplanen inte vinna laga kraft och planprocessen därmed avbryts, ersätter exploatören kommunen för verifierbara nedlagda projekteringskostnader. Omgående efter att detaljplanen vunnit laga kraft skall kommunen upphandla entreprenör som utför utbyggnaden av allmän plats samt va-ledningar.

När dessa anläggningar är färdigställda kan exploatören efter klartecken från kommunen, tillträda anläggningarna för att påbörja byggnation, eller vid annan tidpunkt som avtalas mellan parterna.

Utbyggnad av Lokalgata 1 samt toppbeläggning kan avvakta tills delar av planområdet byggts ut. Utbyggnaden sker efter samråd mellan parterna.

5. Överlåtelseförbud

Detta avtal får inte helt eller delvis överlåtas på annan utan godkännande av kommunstyrelsen i Kungälvs kommun. För det fall marken överlåts till dotterbolag likställs dotterbolaget med exploatören och avtalet skall då komma att gälla på oförändrade villkor för detta bolag vilket godkänns av kommunen.

Om exploatören säljer sin fastighet skall ett förbehåll göras i köpekontraktet att detta avtal skall gälla även mot köparen. Köparen skall förbinda sig att göra motsvarande förbehåll vid en försäljning av fastigheten innan detaljplanens genomförandetid upphör.

6. Tvist

Tvist med anledning av detta avtal skall avgöras i allmän domstol.

7. Exploateringsavtalets giltighet

Detta avtal är till alla delar, förutom punkterna B2 och F8, förfallet om:
a) det detaljplaneförslag som ligger till grund för detta avtal inte antas av kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut senast 2017-12-31 som därefter vinner laga kraft.

KLG

b) detta exploateringsavtal inte godkänns av kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut senast 2017-12-31.

8. Återgång

Om exploateringsavtalet inte skulle bli giltigt enligt ovan skall överläggningar upptas mellan parterna beträffande projektets fortsatta handläggning.

Detta avtal har upprättats i tre likalydande exemplar. Parterna har tagit var sitt exemplar och det tredje bifogas ansökan om fastighetsbildning genom kommunens försorg.

Kungälv 2015-09-21

För KUNGÄLVS KOMMUN

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordf.

Magnus Gyllestad
Kommunchef

Bevittnas:

Kungälv 2015-03-20

För Marstrands Fastighets AB

Kent Jansson

Berkil Börjesson

Bilaga 3
Berörda samfälligheter

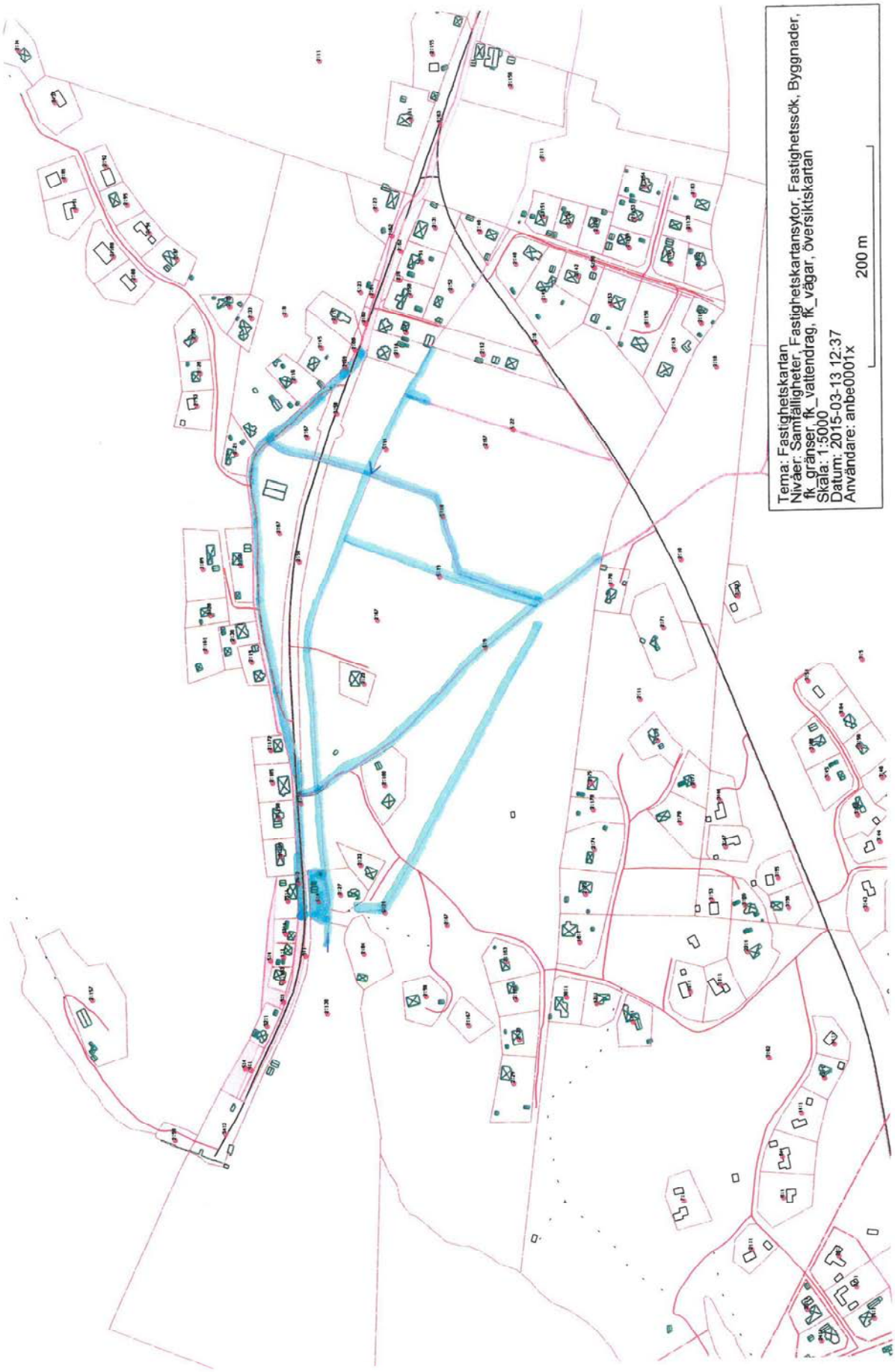

MS

Bilaga 4

Befintliga servitut

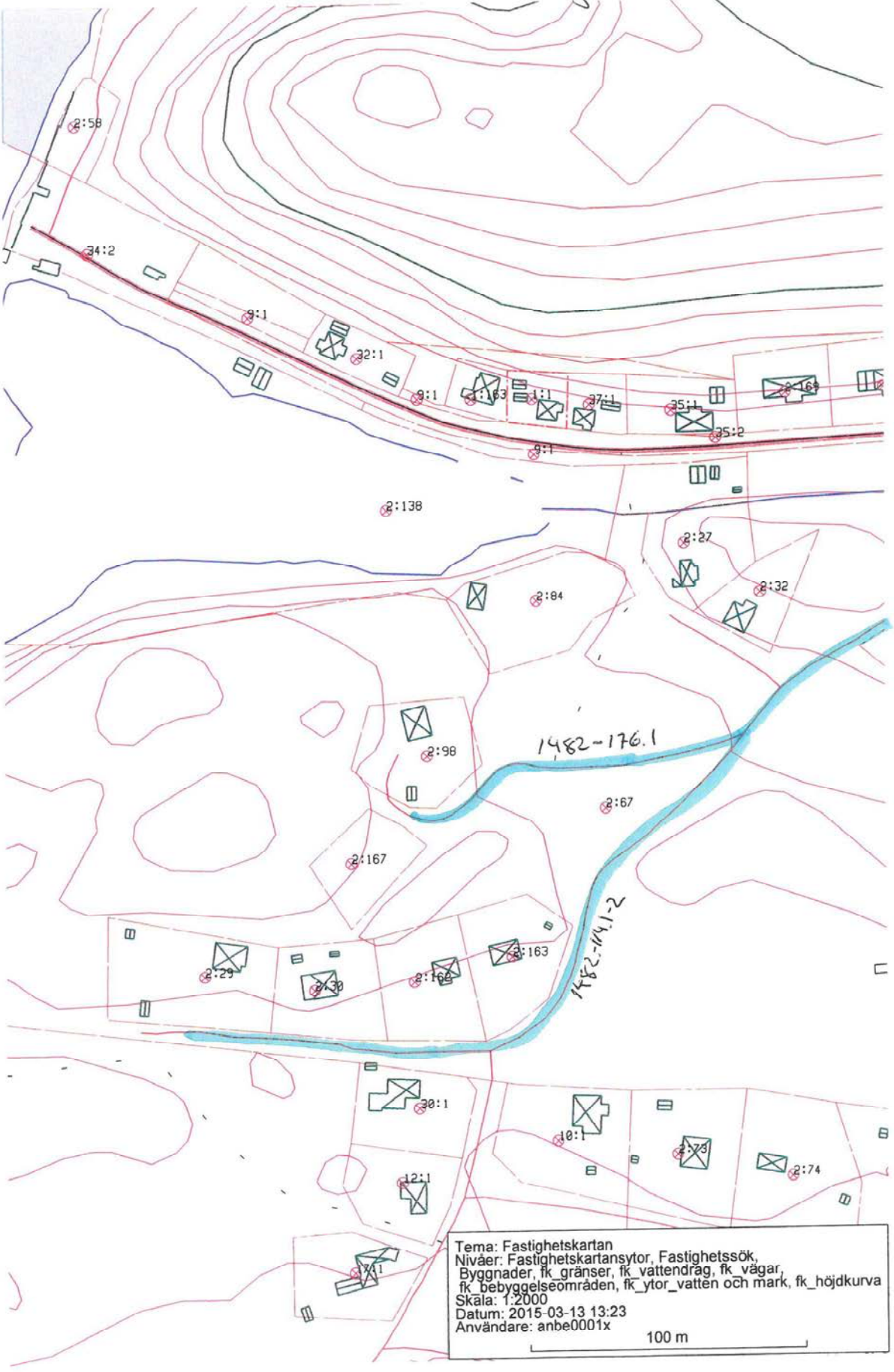

MC

Bilaga 6

Mellan säljaren **Marstrands Fastighets AB**, (org.nr: 556782-7364), Box 236, 442 81 Stenungsund, nedan kallad Marfab och **Kungälvs kommun**, (org.nr: 212000-1371), 442 81 Kungälv, nedan kallad kommunen träffas härmed följande

KÖPEKONTRAKT

avseende tomt för Skola m m Tjuvkil 2:67 i Kungälvs kommun

1. Marköverlåtelse

Marfab överlåter till kommunen del av Tjuvkil 2:67, omfattande ca 6000 m^2 i Kungälvs kommun. Fastighetens omfattning, se skrafferat område bilaga 1.

Marfab överlåter och försäljer fastigheten till kommunen för överenskommen köpeskilling om:

FYRAMILJONERFEMHUNRATUSENKRONOR/4 500 000/KRONOR

För överlåtelsen gäller följande: Överlåtelsen gäller såsom säkerhet för kostnader för åtgärder som Marfab åtagit sig att bekosta enligt exploateringsavtal upprättat mellan parterna gällande genomförandet av detaljplanen för Tjuvkil 2:67. När Marfab fullföljt sina åtaganden enligt exploateringsavtalet skall kommunen till Marfab erlägga överenskommen köpeskilling. För det fall exploatören inte fullgör sina åtagande enligt exploateringsavtalet äger kommunen rätt att reducera köpeskillingen för fastigheten med motsvarande den skada kommunen lider. Marfab äger rätt att begära att kommunen erlägger köpeskillingen på eller efter tillträdesdagen men skall i så fall ställa säkerhet, i form av bankgaranti, på samma belopp.

2. Detaljplan

För fastigheten Tjuvkil 2:67 är **"Detaljplan för Tjuvkil 2:67 m fl"** under framtagande.

3. Fastighetsbildning

Kommunen ansöker och bekostar lantmäteriförrättning avseende avstyckning från Tjuvkil 2:67. Marfab biträder ansökan om fastighetsbildning genom detta avtals undertecknande.

4. Tillträde

Tillträde till fastigheten sker när lantmäteriförrättningen vunnit laga kraft och köperskillingen är betald.

Vid tillträdet överlämnas köpebrev och övriga för lagfart erforderliga handlingar till köparen. Alla med köpet förenade lagfarts-, stämpel- och inteckningskostnader betalas av köparen. Kommunen förbinder sig att inte söka lagfart på detta köpekontrakt.

5. Anslutningsavgifter och nybyggnadskarta

Köpeskillingen inkluderar inte anslutningsavgifter för VA, el m.m. eller kostnader för nybyggnadskarta.

6. Fastighetens skick

Fastigheten överlåts i befintligt skick sådan den besiktigats av köparen och fri från panträtter.

7. Fördelning av kostnader och intäkter

Räntor, skatter, avgifter och andra kostnader samt intäkter för del av Tjuvkil 2:67 ska enligt detta köpekontrakt fördelas mellan Marfab och kommunen med hänsyn till vad som belöper tiden före respektive efter tillträdesdagen.

8. Köpeavtalets giltighet

Detta avtal gäller under förutsättning att:
-kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut som vinner laga kraft senast 2017-12-31 godkänner detta avtal.
-kommunfullmäktige i Kungälvs genom beslut som vinner laga kraft senast 2017-12-31 godkänner detaljplaneförslag för Tjuvkil 2:67.
-kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut som vinner laga kraft senast 2017-12-31, godkänner exploateringsavtal mellan parterna gällande detaljplan för Tjuvkil 2:67.

9. Villkor för köpets bestånd

Kommunen äger rätt att häva detta köp senast sex månader efter det att detaljplanen för Tjuvkil 2:67 vunnit laga kraft. Beslut om att häva köpet kräver beslut i kommunfullmäktige.

Detta köpekontrakt har upprättats i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Kungälv 2015-03-20
För Marstrands Fastighets AB

Kent Jansson

Kungälv 2015-09-21
För Kungälvs kommun

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordf

Magnus Gyllestad
Kommunchef

Ovanstående säljares och köpares egenhändiga namnteckningar bevittnas:

Mellan Marstrands Exploaterings AB (org nr 559004-0696), Box 236, 444 23 Stenungsund, nedan kallad exploatören, och Kungälvs kommun, 442 81 Kungälv, nedan kallad kommunen, träffas härmed följande:

TILLÄGG TILL EXPLOATERINGSAVTAL
Detta avtal är ett tillägg till
Exploateringsavtal daterat 2016-09-21, KS2015/106-10

Bilagor

Bilaga 1	*Tecknat exploateringsavtal*
Bilaga 2	*Tidplan utbyggnad*
Bilaga 3	*Befintlig spont*
Bilaga 4	*Alternativ utbyggnadsmodell VA*
Bilaga 5	*Moderbolagsgaranti*
Bilaga 6	*Förlängning av Moderbolagsgaranti*

A. BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

1. Bakgrund och syfte

Sedan det ursprungliga exploateringsavtalet, se bilaga 1, tecknades har vissa förutsättningar förändrats och nya överväganden gjorts. Bland annat har Tjuvkil 2:67 ombildats och området övergått till Tjuvkil 2:174 och därmed bytt ägare från Marstrands Fastighets AB till Marstrands Exploaterings AB. Marstrands Exploaterings AB skall ta över samtliga avtalsvillkor i dessa avtal, det ursprungliga exploateringsavtalet och detta tilläggsavtal.

Vidare har det konstaterats att enskilt huvudmannaskap för dagvattenhantering inte är lämpligt inom detaljplanen.

Detta avtal syftar till att justera de beslut som fattats efter signeringen av det ursprungliga exploateringsavtalet. Punkter i detta avtal redovisar de ändringar och tillägg som parterna är överens om ska gälla framför ursprungligt exploateringsavtal. I övriga delar, som inte omnämns i detta avtal, gäller ursprungligt avtal.

B. ALLMÄNNA OCH GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR

1. Va-anläggningar

Kommunen ansvarar för utbyggnad och skall vara huvudman för anläggningar gällande vatten, spill- och dagvatten belägna inom allmän platsmark samt för kommunala vatten, spill och dagvattenanläggningar fram till fastighetsgräns inom kvartersmark.

2. Exploateringsbidrag

Kommunen kommer att utföra byggnationen av Lokalgata 1 (Hamnvägen), under förutsättning att väghållaransvaret övergår till kommunen från Trafikverket. Lokalgata 1 skall utföras med en ca 3m bred GC-väg och belysning på södra sidan. Kommunen beslutar och informerar löpande exploatören kring utformning och materialval för Lokalgata 1. Val av kantsten och belysning sker efter samråd mellan kommun och exploatör. Bärigheten för Lokalgata 1 skall vara av BK1 standard och huvudsakligen med en sektion på 10m. Sektionen kan göras smalare om Kommunen och Exploatören kommer överens om en lämpligare/mer ekonomisk lösning under projekteringsfasen. Exploatören står kommunens samtliga kostnader berörande Hamnvägens förprojektering, projektering och byggnation. Vidare står exploatören även sina egna kostnader kopplade till förprojektering, projektering och byggnation fram till 2025-12-31. Betalningen sker löpande mot nedlagda kostnader.

Eventuella kostnader avseende utbyggnaden av Lokalgatan 1 efter 2025-12-31 skall betalas av kommunen. En förutsättning för att exploatören ska bekosta projektering m.m. är att vägen övertas av kommunen. Om projektering påbörjas av kommunen innan beslut tagits om framtida väghållaransvar står kommunen kostnaderna kopplat till projektering i det fall väghållaransvaret inte övergår till kommunen.

Om det visar sig att Lokalgata 1 innehåller markföroreningar, utöver identifierad stenkolstjära, som behöver tas om hand vid byggnationen och Trafikverket inte tar kostnaderna för hanteringen, ska exploatören och kommunen dela lika på den kostnaden.

Exploatören har till och med undertecknandet av detta avtal betalat 3 808 239 kr i exploateringsersättning. Återstående exploateringsersättning för utförd byggnation skall erläggas då detta avtal undertecknats av båda parter. Exploateringsersättningen inkluderar inte kostnaderna för diket. Kommunen skickar faktura.

3. Dike

I ursprungligt exploateringsavtal (KS2015/106-10) angavs att exploatören skulle stå för kostnader kopplat till åtgärder på befintligt dike. Det har sedan dess beslutats att kommunen ska vara huvudman för dagvattenhanteringen inom området och det är istället kommunen som ska stå för kommande kostnader för genomförande av åtgärder på befintligt dike. Åtgärder på befintligt dike ingår därmed inte längre i exploatörens åtagande, och exploatören ska inte heller stå för några ytterligare kostnader kopplat till iordningställande av diket.

Efter beslut om kommunalt verksamhetsområde för dagvatten tar kommunen över ansvaret för vidare utredning kring framtida utformning, funktion och skötsel av diket som löper i öst-västlig riktning genom planområdet. Ansvaret omfattar även iordningställandet av diket inom området ”Natur” i detaljplanen. Utredningen ska också ge förslag på förändringar avseende förutsättningar och utbredning för det upphävda dikningsföretag som har båtnadsområde för del av dikets sträckning.

Exploatörens kostnader för sina utredningar 52 253 kronor plus moms, slutfaktureras i samband med att detta avtal undertecknas. Kommunen står för fortsatta utredningskostnader

samt kostnader för de eventuella åtgärder som föreslås genom utredningsarbetet. Alla arbeten med diket skall ske samordnat mellan exploatör och kommun.

Tjuvkil 2:174 skall överlåtas till Kommunen utan ersättning, för övriga fastigheter som berörs av diket ska avtalsservitut upprättas. För de fastigheter som ägs av Exploatören utgår ingen ersättning för upplåtelse av avtalsservitut.

Kommunen skall, för anläggningsarbete av dagvattendiket, ha framkomlighet till diket. Exploatören ska i möjligaste mån, med hänsyn till Exploatörens tidplan medverka till att kommunen har framkomlighet till diket norrifrån och söderifrån där bostäder inte ska byggas. Tidplan utbyggnad, se bilaga 2.
Då Exploatören ska bygga bostäder som angränsar till diket ska Exploatören och Kommunen samordna bygglogistiken så att det inte påverkar kommunens anläggningsarbete av dagvattendiket eller Exploatörens bostadsbyggnation.

Exploatören skall löpande informeras om kontakterna med länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen fram till en laga kraftvunnen dom för kommande dikesomläggning. I det fall dessa myndigheters handläggning och synpunkter innebär förseningar och förändringar skall diskussioner upptas om hur det fortsatta arbetet skall fortgå för att minimera störningar i projektets framdrift.

I samband med att dagvattendiket anläggs kommer kommunen att anlägga en permanent spont inom Tjuvkil 2:174, för att skydda befintliga VA-ledningar som ligger nära en av byggrätterna, se bifogad karta och ritning, bilaga 3. Detta ska vara utfört av kommunen senast 2023-12-31. Om inte detta arbete är utfört senast 2023-12-31 ska kommunen betala en ersättning på 120 000 kr till exploatören, så att exploatören kan utföra sponten på egen hand. Ersättningen ska indexuppräknas från januari 2019. Ett avtalsservitut för detta ska upprättas och det ska upplåtas utan ersättning.

C. HUSBYGGNATION OCH ANLÄGGNINGAR INOM KVARTERSMARK

1. Dagvatten

I tidigare tecknat exploateringsavtal, pkt 4, Dagvatten, var det inskrivet att detaljplaneområdet skulle ha enskild dagvattenhantering. Efter att kommunen utfört en ny prövning har kommunen inrättat kommunalt VA-verksamhetsområde för dagvattenhantering. Kommunen ansvarar därför för utbyggnad av kommunala anläggningar gällande dagvatten som är belägna inom allmän platsmark, samt för kommunala anläggningar för dagvatten fram till fastighetsgräns inom kvartersmark.

Exploatören godkänner att kommunen utför arbeten på fastigheten Tjuvkil 2:174, eller därifrån avstyckade fastigheter, för att iordningställa befintligt dike inom kvartersmarken, så att den fungerar som dagvattenmagasin. Kommunen skall samråda med exploatören vid framtagandet av projekteringshandlingar och fortgående under utbyggnadsarbetet för att säkerställa att parterna är överens under arbetets gång.

Exploatören är medveten om att dagvattenhanteringen inom området kräver särskild hänsyn och medger att dagvattenhanteringen inom kvartersmarken sker i enlighet med anvisningarna i planbeskrivningen och upprättad VA- och dagvattenutredning.

Kommunens dagvattenplan (dnr KS2013/1902) antogs 2017-05-18 och ska i tillämpliga delar följas.

Då delar av den fortsatta exploateringen är beroende av iordningställandet av diket krävs samordning mellan exploatören och kommunen samt skyndsamt genomförande av iordningställandet.

2. VA-anslutning

Samtliga fastigheter inom planområdet skall anslutas till den kommunala anläggningen för vatten, spill- och dagvatten. Exploatören ska betala anläggningsavgift för vatten, spill- och dagvatten enligt vid varje tillfälle gällande VA-taxa med följande undantag:

Tjuvkil 2:193 (Brf Ängen), – Lägenhetsavgift för dagvatten ska inte betalas för fastigheten.

Tjuvkil 2:194 – 211, lägenhetsavgifter för dagvatten ska inte betalas för fastigheterna. Fastigheterna ingår i det område där Exploatören byggt ut VA-anläggning enligt tecknat avtal, KS2017/1013, i enlighet med "Alternativ utbyggnadsmodell för VA", se bilaga 4.

Ovanstående fastigheter planerades ursprungligen med förutsättningen att fastigheterna inte skulle ingå i kommunalt verksamhetsområde för dagvatten och därmed inte skulle erlägga anläggningsavgift för dagvatten. Exploatören har redan bekostat delar av planering och utförande av dagvattenanläggningen, vilket är anledningen till att exploatören inte ska erlägga full VA-taxa för dessa fastigheter.

Avgifter för tillkommande anslutningar inom området debiteras av kommunen enligt vid tidpunkten gällande VA-taxa. För sådana anslutningar kommer även lägenhetsavgifter för dagvatten att tas ut.

D. ÖVRIGT

1. Säkerhet och fastighetsförvärv

Skoltomten som utgjort säkerhet för exploatörens åtaganden enligt exploateringsavtalet har ersatts, av en annan säkerhet i samband med att köpeskillingen erlades och köpet av skoltomten fullbordats. Exploatören har nu istället ställt en säkerhet på 4,5 Mkr genom en moderbolagsborgen. Se bilaga 5, Moderbolagsgaranti.

Till detta avtal biläggs också en förlängning av moderbolagsborgen. Se bilaga 6, Förlängning av moderbolagsgaranti. När mindre än 4,5 Mkr återstår att erlägga för de arbeten som kommunen utfört, skrivs säkerheten ner så att den motsvarar högst återstående belopp.

Före produktionsstart av Lokalgata 1 (Hamnvägen) ska säkerhet föreligga. Beloppet skall motsvara 50% av beräknad produktionskostnad, dock högst 4,5 Mkr, och skrivs ner i takt med

erlagda exploateringsavgifter. Kravet på säkerhet för upprustning av Lokalgata 1 gäller fram till 2025-12-31. Kravet på säkerhet för exploatörens åtagande i detta avtal överstiger sammantaget aldrig 4,5 Mkr.

E. AVTALETS GILTIGHET

Detta avtal är till alla delar förfallet om det inte godkänns av kommunstyrelsen i Kungälv genom beslut som vinner laga kraft senast 2022-12-31.
Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar där parterna tar var sitt exemplar.

Kungälv 2022- -

För KUNGÄLVS KOMMUN

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordf.

Haleh Lindqvist
Kommunchef

Kungälv 2022- 04 -27

För Marstrands Exploaterings AB

Nils Engström

Ingemar Bengtsson

Bevittnas:

Frida Källberg
Frida Källberg

Jenny Björness Bergdahl

Bilaga 1.

Mellan Marstrands Fastighets AB (org nr 556782-7364), Box 236, 444 23 Stenungsund, nedan kallad exploatören, och Kungälvs kommun, 442 81 Kungälv, nedan kallad kommunen, träffas härmed följande

EXPLOATERINGSAVTAL

Avseende exploatering inom detaljplan för Tjuvkil 2:67 m fl, Kungälvs kommun, Västra Götalands län.

Till avtalet hör bilagda handlingar:

Bil 1: *Detaljplaneförslag*
Bil 2: *Va-plan*
Bil 3: *Berörda samfälligheter*
Bil 4: *Berörda servitut*
Bil 5: *Karta över skoltomten*
Bil 6: *Köpeavtal för skoltomten*

A. BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

1. Bakgrund och syfte

Detaljplan för Tjuvkil 2:67 har varit på utställning och kommer att tas upp för beslut om antagande i kommunfullmäktige.

Detta exploateringsavtal syftar till att reglera villkoren för genomförandet av den planerade byggnationen för exploatören.

B. DETALJPLAN

1. Beskrivning

Detaljplanens syfte är att göra det möjligt att bygga ca 150 bostäder, i form av friliggande enbostadshus till gruppbyggda radhus, i Tjuvkil. Inom området ges också möjlighet att uppföra en förskola samt separata förrådsbodar. Se bifogat detaljplaneförslag, bilaga 1.

2. Plankostnad

Exploatören och kommunen har upprättat plankostnadsavtal vilket reglerar hur plankostnaderna skall betalas.

3. Planavgift

När exploatören har erlagt plankostnader enligt plankostnadsavtalet behöver exploatören, eller köpare av exploatörens fastighet, inte betala planavgift i samband med bygglov inom denna detaljplan.

C. MARKÖVERLÅTELSER OCH FASTIGHETSBILDNING

1. Marköverlåtelse

Den mark som enligt detaljplanen utgör allmän plats (lokalgata 1-3, gc-väg och natur) skall överföras från exploatörens fastighet Tjuvkil 2:67 till kommunens fastighet Tjuvkil 2:58 genom fastighetsreglering, se bilaga 1.

2. Gemensamhetsanläggning

Exploatören ansvarar för att erforderliga gemensamhetsanläggningar bildas inom planområdet. Exploatören förbinder sig att i samband med försäljningen av enskilda tomter informera om att fastigheten i fråga kommer att delta i gemensamhetsanläggning. Gemensamhetsanläggningar kan komma att behöva bildas för kvartersgator, parkering, lekytor m m.

3. Ledningsrätt

Inom områden markerade med "u" på bifogad karta, bilaga 1 kan det bli aktuellt att nedlägga kommunala va-ledningar. Rätten att nedlägga, bibehålla, underhålla och förnya ledningarna skall säkerställas genom att kommunen utan ersättning erhåller ledningsrätt.

4. Samfälligheter

Inom detaljplaneområdet finns ett antal marksamfälligheter, s:4, s:9, s:11, , s:17, s:18, s:19, s:21, s:22. Dessa skall genom exploatörens försorg inlösas och upphöra i de delar de berör detaljplaneområdet. Exploatören svarar för all kostnader för detta och överlåter den mark av s:4, s:9, s:11, s:17, s:18, s:19, s:21, s:22 som utgör allmän plats till kommunen.
Samfälligheternas utbredning/läge framgår av bilaga 3.

5. Servitut

För befintliga fastigheter i planområdets västra del finns idag officialservitut för utfart till allmän väg (FRK-akt nr: 1482-114.1, 1482-114.2 och 1482-176.1). Dessa servitut blir onödiga, genom att fastigheterna utfart fortsättningsvis kommer att ha utfart via allmän plats. Exploatören förbinder sig att i samband med lantmäteriförrättning tillse att dessa servitut upphävs. De servitut som berörs markeras på bilaga 4.

6. Fastighetsbildning

Kommunen ansöker om och exploatören bekostar fastighetsreglering, ledningsrättsåtgärder, upphävande av servitut, inlösen av samfälligheter m m enligt ovan.
All annan fastighetsbildning såsom avstyckning av enskilda tomter samt bildande av gemensamhetsanläggningar bekostar och ansöker exploatören om.

D. ALLMÄNNA OCH GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR

1. Allmän plats

Kommunen skall vara huvudman för allmän plats inom planområdet. Kommunen ansvarar för utbyggnad av alla allmänna vägar inom detaljplanen.
Principutformningen av allmän plats/gata framgår av illustrationskartan och skall i övrigt hålla normal kommunal standard.

2. Va-anläggningar

Kommunen ansvarar för utbyggnad och skall vara huvudman för vatten o spillvatten-anläggningar belägna inom allmän platsmark, samt för kommunala vatten o spillvattenanläggningar fram till fastighetsgräns inom kvartersmark.

För att kunna ansluta området till kommunalt VA krävs att pumpstationen inom "E-tomten" samt ledningar till densamma, från Marstrandsvägen byggs ut först. I samband med detta läggs också parallella vattenledningar.

NC

Va-ledningar för områdets västra del, blåmarkerade på bifogad karta, bilaga 2, byggs ut i en första etapp. Medan övriga va-ledningar byggs ut efter avrop från exploatören. För ledningar i eller i anslutning till "Hamnvägen" gäller att dessa byggs ut i samband med att "Hamnvägen" iordningställs.

Projektering av va-ledningar inom kvartersmark skall göras i samråd med exploatören då dessa måste samordnas nivåmässigt med kvartersgatorna. Eventuella merkostnader för va-kollektivet beroende på brist på samordning vid utbyggnaden av kvartersgatorna bekostas av exploatören.

3. Byggmöten

Kommunen skall såsom genomförandeansvarig för ovan nämnda åtgärder kalla exploatören till de byggmöten som kommer att avhållas under byggtiden.

Protokoll skall föras genom kommunens försorg vid dessa byggmöten.

4. Slutbesiktning

När arbetena enligt punkt D1/D2/D3 färdigställts skall kommunen kalla exploatören till slutbesiktning.

5. Exploateringsbidrag

Exploatören skall i exploateringsbidrag, till kommunen, betala de faktiska kostnaderna för utbyggnaden av allmän plats i detaljplanen, vilket inkluderar utbyggnad av samtliga lokalgator och gc-väg inom detaljplaneområdet samt eventuellt iordningställandet av naturmark. Kostnader för åtgärder på befintlig bäck (n_2 på detaljplanekarta bilaga 1) för att omhänderta dagvatten ingår inte i ovanstående exploateringsbidrag då detta arbete skall utföras av exploatören. Se vidare under punkt E4 nedan.

Exploateringsbidragets storlek kommer slutligt att fastställas när kommunen utfört sina åtagande enligt punkt D1 ovan. I samband med projektering av området tas en preliminär kostnadsbedömning fram. Kommunen handlar sedan upp arbetena i enlighet med LOU.

Kommunen skall samråda med exploatören vid framtagandet av projekteringshandlingar och fortgående under utbyggnadsarbetet för att säkerställa att parterna är överens under arbetets gång.

Exploateringsbidraget erläggs med 500.000 kr när anläggningarna enligt D1 är färdigställda och exploatören får tillträde till dem. Därefter skall exploateringsersättningen erläggas i den takt exploatören söker bygglov för respektive område. Beräkningsgrund för erläggande av ersättningen för respektive område utgör respektive områdes andel av byggrätter i förhållande till hela detaljplanens byggrätter. Skulle utbyggnaden av området ta längre tid än 5 år från detaljplanens lagakraft datum skall exploateringsersättning som kvarstår att betalas vid denna tidpunkt betalas i sin helhet. Det åligger exploatören att anmäla till kommunens exploateringsavdelning när bygglov söks för respektive område.

Belopp av exploateringsersättningen som ej erlagts räknas upp med KPI från dag då exploatören tillträtt anläggningarna enligt punkt E6.

MK

MC

6. Gatukostnadsersättning

När exploatören till alla delar fullgjort sina förpliktelser enligt detta avtal, är blivande fastigheter på exploatörens mark inom avtalsområdet befriade från att betala ersättning för gatukostnad i enlighet med nu aktuell detaljplan.

Friskrivningen gäller dock inte ersättning för arbeten på gata och allmän plats som efter slutbesiktning kan komma att belasta fastigheterna.

7. Arkeologi

Inom området finns ett antal fasta fornlämningar som berör både allmän plats och kvartersmark. Exploatören beställer, hos Länsstyrelsens Kulturmiljöenhet, och bekostar erforderliga slutundersökningar för att säkerställa att byggnation kan genomföras utan hinder. Exploatören upprättar och bekostar ett skyltprogram, i samråd mer länsstyrelsens kulturmiljöenhet, för att synliggöra bevarade fornlämningar.

8. Dikningsföretag

Exploatören är medveten om att det finns ett dikningsföretag inom detaljplaneområdet, Tjuvkil Mellangårds dikningsföretag. I den mån det uppkommer några men för dikningsföretaget eller att det från annan myndighet kommer krav på åtgärd med dikningsföretaget åligger det exploatören att utföra och bekosta dessa åtgärder.

E. HUSBYGGNATION OCH ANLÄGGNINGAR INOM KVARTERSMARK

1 Husbyggnation

Exploatören och framtida fastighetsägare ansvarar för alla åtgärder inom kvartersmark. De gestaltningsprinciper som beskrivs i detaljplanens planbeskrivning, planprogram och speciellt framtaget gestaltningsprogram skall följas.
Majoriteten av husen utgörs av 1½-plans hus. Minst ett hus i radhuslängor om tre enheter eller fler utförs i en våning för att säkerställa variationen av hushöjden inom kvarteren.

2. Villkor vid tomtförsäljning

Exploatören ansvarar för att samtliga planförutsättningar vad beträffande geoteknik, miljökrav, gestaltning m m klart redovisas för köpare av nya tomter och att dessa villkor förs in i respektive köpeavtal vid tomtförsäljning.

3 Tillgänglighetsanpassning

Exploatören skall projektera och bygga i enlighet med BBR.

4. Dagvatten

Området ingår inte i kommunens verksamhetsområde för dagvattenhantering. Exploatören är medveten om att dagvattenhanteringen inom området kräver särskild hänsyn och ansvarar för att dagvattenhanteringen sker i enlighet med anvisningarna i planbeskrivningen och upprättad va- och dagvattenutredning. I detta ingår även att iordningställa befintlig bäck så att den fungerar som dagvattenmagasin. Detta gäller även iordningställandet av bäcken inom "Natur" i detaljplanen, då alla arbeten med bäcken skall ske samordnat. Hänsyn har tagits till detta vid fastställandet av det exploateringsbidrag som exploatören skall erlägga.

Exploatören skall i samband med utformningen av dagvattensystem samråda med kommunens va-verk, för att uppnå en så effektiv lösning som möjligt.

MS

5. VA-anslutning

Samtliga fastigheter inom planområdet skall anslutas till den kommunala vatten- och spillvattenanläggningen. Anläggningsavgift för vatten och spillvatten skall betalas enligt vid varje tillfälle gällande taxa.

Anläggningsavgiften är uppdelad i fyra avgiftsslag, servisavgift (SA), förbindelsepunktsavgift (FA), tomtyteavgift (TA) och lägenhetsavgift (LA).

Servisavgifter, förbindelspunktsavgifter, lägenhetsavgifter samt tomtyteavgifter, som inte överstiger SA+FA+LA tillsammans, skall erläggas när förbindelsepunkt är upprättad och kommunen informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Om fastighet är obebyggd vid underrättelsen av förbindelsepunktens läge, ska lägenhetsavgifter betalas först när bygglov beviljats och till den va-taxa som gäller vid detta tillfälle.

Eventuell ytterligare tomtyteavgift som skall erläggas, debiteras samtidigt med lägenhetsavgifterna.

Anläggningsavgift debiteras den som vid respektive debiteringstillfälle enligt ovan är ägare till fastigheten/erna inom området.

6. Tillgänglighet under byggtiden

Samtliga allmänplatsanläggningar, exklusive LOKALGATA 1, skall vara utbyggda innan exploatören/blivande fastighetsägare äger rätt att påbörja arbeten på kvartersmarken om inte annat skriftligen överenskommes mellan parterna.

F. ÖVRIGT

1. Skador

Exploatören/blivande fastighetsägare skall iaktta aktsamhet så att skador undviks på befintliga gator och närliggande anläggningar. Skador som uppkommer på befintliga anläggningar utanför tomtmark skall återställas av exploatören till den del skadan uppkommit till följd av exploatören eller dennes entreprenörs verksamhet. Det åligger exploatören att undvika lerspill o.d som uppkommer vid transporter till och från området i samband med byggnationen. Det åligger exploatören att i förekommande fall kalla berörda till syn av befintliga anläggningar före och efter genomförd byggnation. De skador som uppkommer under byggnadstiden och som vållats av exploatören eller av denne anlitad entreprenör skall återställas genom exploatörens försorg och på dess bekostnad.

2. Upplag o.d

Upplag eller uppställning av bodar m.m får inte ske utanför exploatörens kvartersmark utan skriftligt medgivande från kommunen eller annan markägare.

3. Säkerhet och fastighetsförvärv

Kommunen har framställt önskemål om att förvärva den s.k."Skoltomten" vilken markerats med blå markering på bilaga 6. Beslut om detta har inte fattats av kommunen ännu. Parterna har enats om att ge kommunen möjlighet att fatta beslut om förvärv till den dag detaljplanen vinner laga kraft. Värdet på fastigheten har fastställts till 4,5 Mkr.

MK

HL

Köpekontrakt där kommunen förvärvar fastigheten upprättas och undertecknas samma dag som exploateringsavtalet. Kommunen ansöker om avstyckning omgående efter att avtal undertecknas där avstyckning skall ske efter att detaljplanen vunnit laga kraft. I kontraktet intas ett villkor där kommunen har möjlighet att frånträda köpet om detta beslutas av kommunfullmäktige inom 6 månader efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Ärendet skall tas upp till behandling direkt efter att detaljplanen vunnit laga kraft, om ett avstående av köp blir aktuellt.

Köpeavtal utgör säkerhet för exploatörens åtaganden enligt exploateringsavtalet. För det fall exploatören ej fullgör sina åtaganden äger kommunen reducera köpeskillingen för fastigheten med motsvarande den skada kommunen lider. Slutlig reglering av köpeskillingen görs när exploatören fullgjort sina åtagande enligt punkt D5 ovan.

Skulle kommunen välja att inte förvärva fastigheten skall exploatören ställa annan säkerhet, på ett belopp, som kommunen och exploatören kan godta.

4. Arbetsgång/Tidplan

Parterna är överens om följande arbetsgång:
Omgående efter att detaljplanen antagits av kommunfullmäktige skall kommunen upphandla och genomföra projektering i samråd med exploatören. Skulle detaljplanen inte vinna laga kraft och planprocessen därmed avbryts, ersätter exploatören kommunen för verifierbara nedlagda projekteringskostnader. Omgående efter att detaljplanen vunnit laga kraft skall kommunen upphandla entreprenör som utför utbyggnaden av allmän plats samt va-ledningar.

När dessa anläggningar är färdigställda kan exploatören efter klartecken från kommunen, tillträda anläggningarna för att påbörja byggnation, eller vid annan tidpunkt som avtalas mellan parterna.

Utbyggnad av Lokalgata 1 samt toppbeläggning kan avvakta tills delar av planområdet byggts ut. Utbyggnaden sker efter samråd mellan parterna.

5. Överlåtelseförbud

Detta avtal får inte helt eller delvis överlåtas på annan utan godkännande av kommunstyrelsen i Kungälvs kommun. För det fall marken överlåts till dotterbolag likställs dotterbolaget med exploatören och avtalet skall då komma att gälla på oförändrade villkor för detta bolag vilket godkänns av kommunen.

Om exploatören säljer sin fastighet skall ett förbehåll göras i köpekontraktet att detta avtal skall gälla även mot köparen. Köparen skall förbinda sig att göra motsvarande förbehåll vid en försäljning av fastigheten innan detaljplanens genomförandetid upphör.

6. Tvist

Tvist med anledning av detta avtal skall avgöras i allmän domstol.

7. Exploateringsavtalets giltighet

Detta avtal är till alla delar, förutom punkterna B2 och F8, förfallet om:
a) det detaljplaneförslag som ligger till grund för detta avtal inte antas av kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut senast 2017-12-31 som därefter vinner laga kraft.

KLG

b) detta exploateringsavtal inte godkänns av kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut senast 2017-12-31.

8. Återgång

Om exploateringsavtalet inte skulle bli giltigt enligt ovan skall överläggningar upptas mellan parterna beträffande projektets fortsatta handläggning.

Detta avtal har upprättats i tre likalydande exemplar. Parterna har tagit var sitt exemplar och det tredje bifogas ansökan om fastighetsbildning genom kommunens försorg.

Kungälv 2016-09-21

För KUNGÄLVS KOMMUN

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordf.

Magnus Gyllestad
Kommunchef

Bevittnas:

Renate Danielsson

Kungälv 2015- 03-20

För Marstrands Fastighets AB

Kent Jansson

Bertil Börjesson

Bilaga 3
Berörda samfälligheter

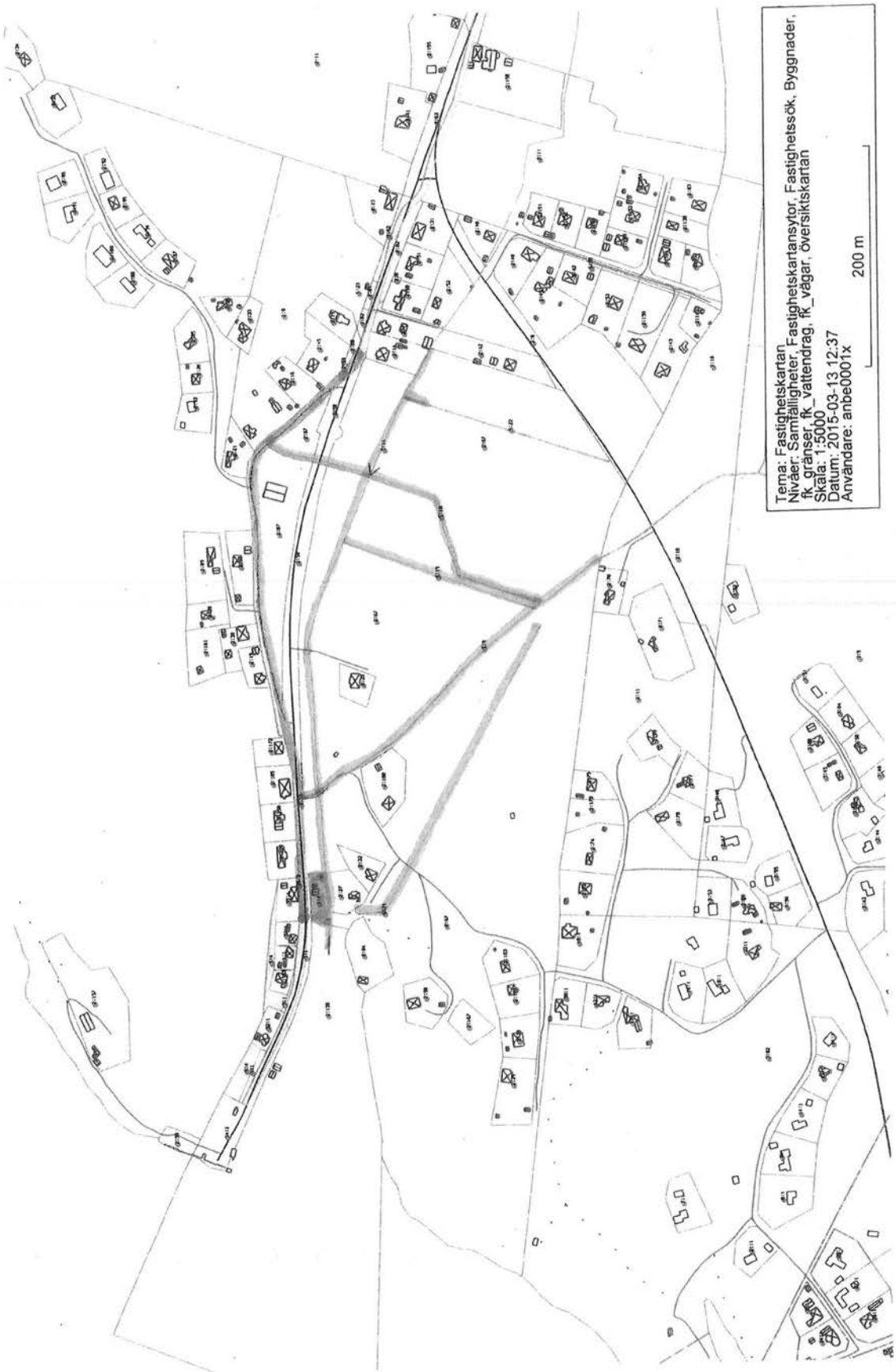

MS

Bilaga 4

Befintliga servitut

MK

Bilaga 6

Mellan säljaren **Marstrands Fastighets AB**, (org.nr: 556782-7364), Box 236, 442 81 Stenungsund, nedan kallad Marfab och **Kungälvs kommun**, (org.nr: 212000-1371), 442 81 Kungälv, nedan kallad kommunen träffas härmed följande

KÖPEKONTRAKT

avseende tomt för Skola m m Tjuvkil 2:67 i Kungälvs kommun

1. Marköverlåtelse

Marfab överlåter till kommunen del av Tjuvkil 2:67, omfattande ca 6000 m^2 i Kungälvs kommun. Fastighetens omfattning, se skrafferat område bilaga 1.

Marfab överlåter och försäljer fastigheten till kommunen för överenskommen köpeskilling om:

FYRAMILJONERFEMHUNRATUSENKRONOR/4 500 000/KRONOR

För överlåtelsen gäller följande: Överlåtelsen gäller såsom säkerhet för kostnader för åtgärder som Marfab åtagit sig att bekosta enligt exploateringsavtal upprättat mellan parterna gällande genomförandet av detaljplanen för Tjuvkil 2:67. När Marfab fullföljt sina åtaganden enligt exploateringsavtalet skall kommunen till Marfab erlägga överenskommen köpeskilling. För det fall exploatören inte fullgör sina åtagande enligt exploateringsavtalet äger kommunen rätt att reducera köpeskillingen för fastigheten med motsvarande den skada kommunen lider. Marfab äger rätt att begära att kommunen erlägger köpeskillingen på eller efter tillträdesdagen men skall i så fall ställa säkerhet, i form av bankgaranti, på samma belopp.

2. Detaljplan

För fastigheten Tjuvkil 2:67 är **"Detaljplan för Tjuvkil 2:67 m fl"** under framtagande.

3. Fastighetsbildning

Kommunen ansöker och bekostar lantmäteriförrättning avseende avstyckning från Tjuvkil 2:67. Marfab biträder ansökan om fastighetsbildning genom detta avtals undertecknande.

4. Tillträde

Tillträde till fastigheten sker när lantmäteriförrättningen vunnit laga kraft och köperskillingen är betald.

Vid tillträdet överlämnas köpebrev och övriga för lagfart erforderliga handlingar till köparen. Alla med köpet förenade lagfarts-, stämpel- och inteckningskostnader betalas av köparen. Kommunen förbinder sig att inte söka lagfart på detta köpekontrakt.

5. Anslutningsavgifter och nybyggnadskarta

Köpeskillingen inkluderar inte anslutningsavgifter för VA, el m.m. eller kostnader för nybyggnadskarta.

6. Fastighetens skick
Fastigheten överlåts i befintligt skick sådan den besiktigats av köparen och fri från panträtter.

7. Fördelning av kostnader och intäkter
Räntor, skatter, avgifter och andra kostnader samt intäkter för del av Tjuvkil 2:67 ska enligt detta köpekontrakt fördelas mellan Marfab och kommunen med hänsyn till vad som belöper tiden före respektive efter tillträdesdagen.

8. Köpeavtalets giltighet
Detta avtal gäller under förutsättning att:
-kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut som vinner laga kraft senast 2017-12-31 godkänner detta avtal.
-kommunfullmäktige i Kungälvs genom beslut som vinner laga kraft senast 2017-12-31 godkänner detaljplaneförslag för Tjuvkil 2:67.
-kommunfullmäktige i Kungälv genom beslut som vinner laga kraft senast 2017-12-31, godkänner exploateringsavtal mellan parterna gällande detaljplan för Tjuvkil 2:67.

9. Villkor för köpets bestånd
Kommunen äger rätt att häva detta köp senast sex månader efter det att detaljplanen för Tjuvkil 2:67 vunnit laga kraft. Beslut om att häva köpet kräver beslut i kommunfullmäktige.

Detta köpekontrakt har upprättats i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Kungälv 2015-03-20
För Marstrands Fastighets AB

Kent Jansson

Kungälv 2015-04-21
För Kungälvs kommun

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordf

Magnus Gyllestad
Kommunchef

Ovanstående säljares och köpares egenhändiga namnteckningar bevittnas:

Bilaga 2

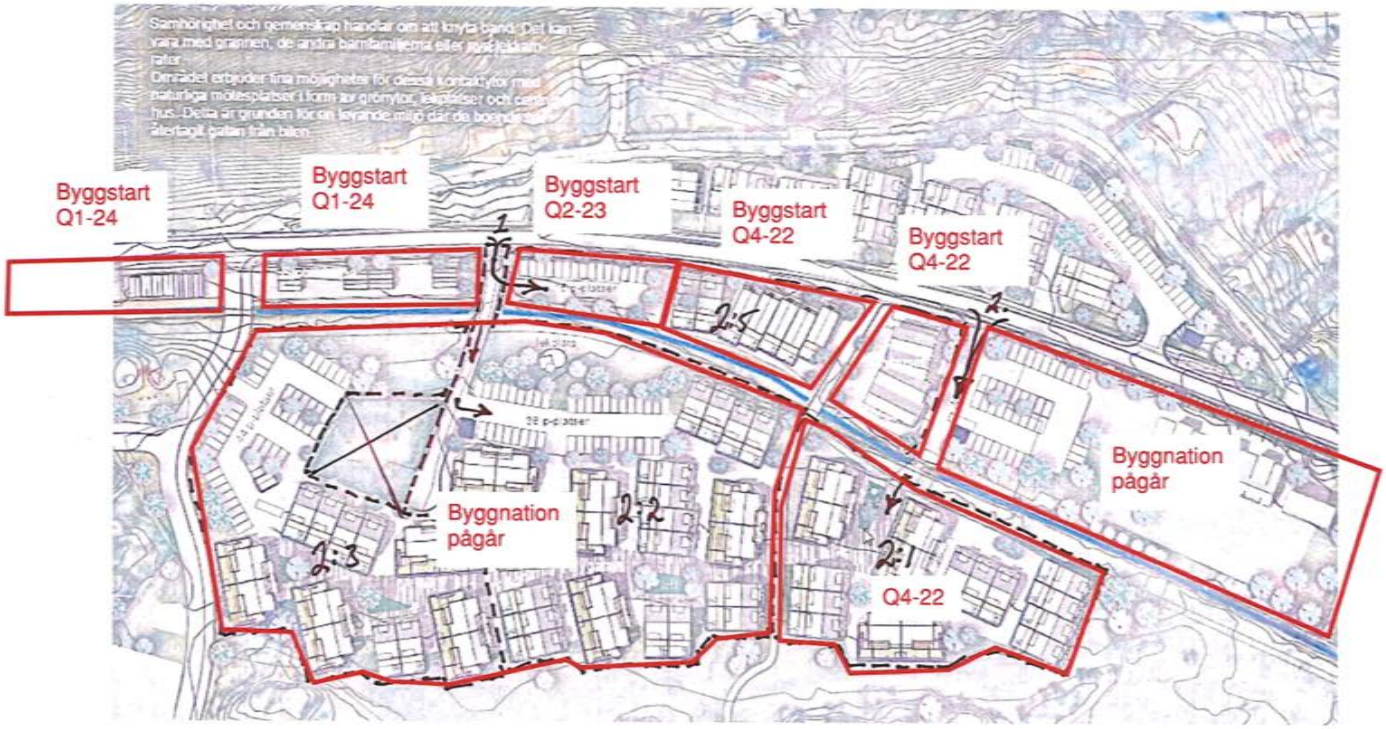

Bilaga 2.

Bilaga 3.

TJUVKIL – SKYDD AV LEDNING 2018-02-13

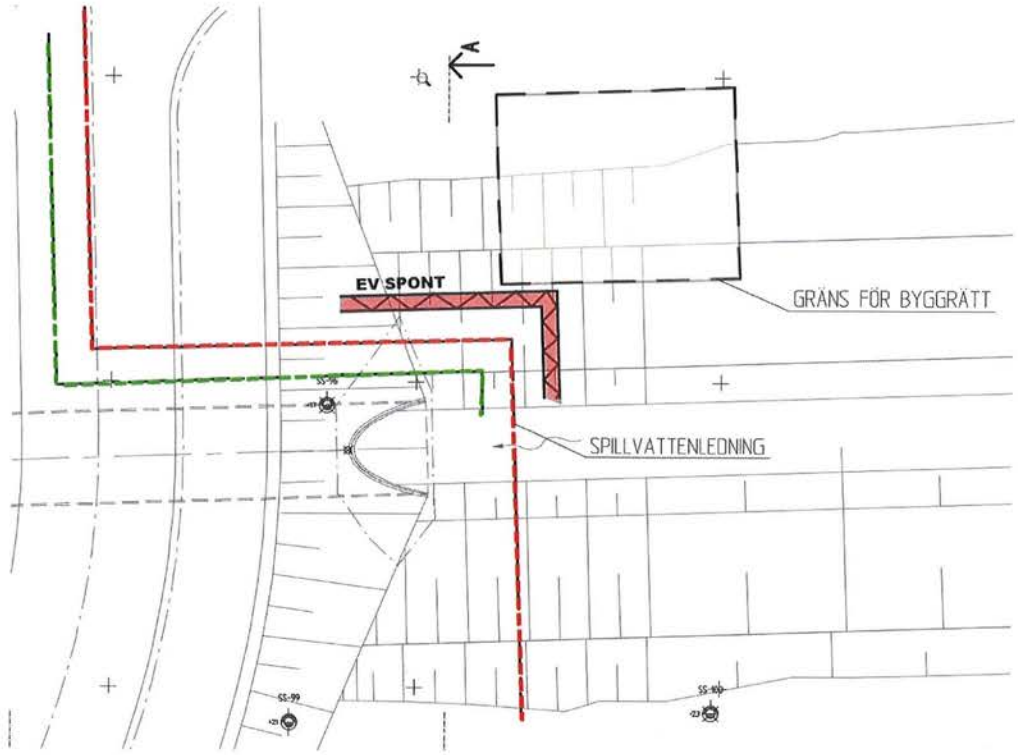

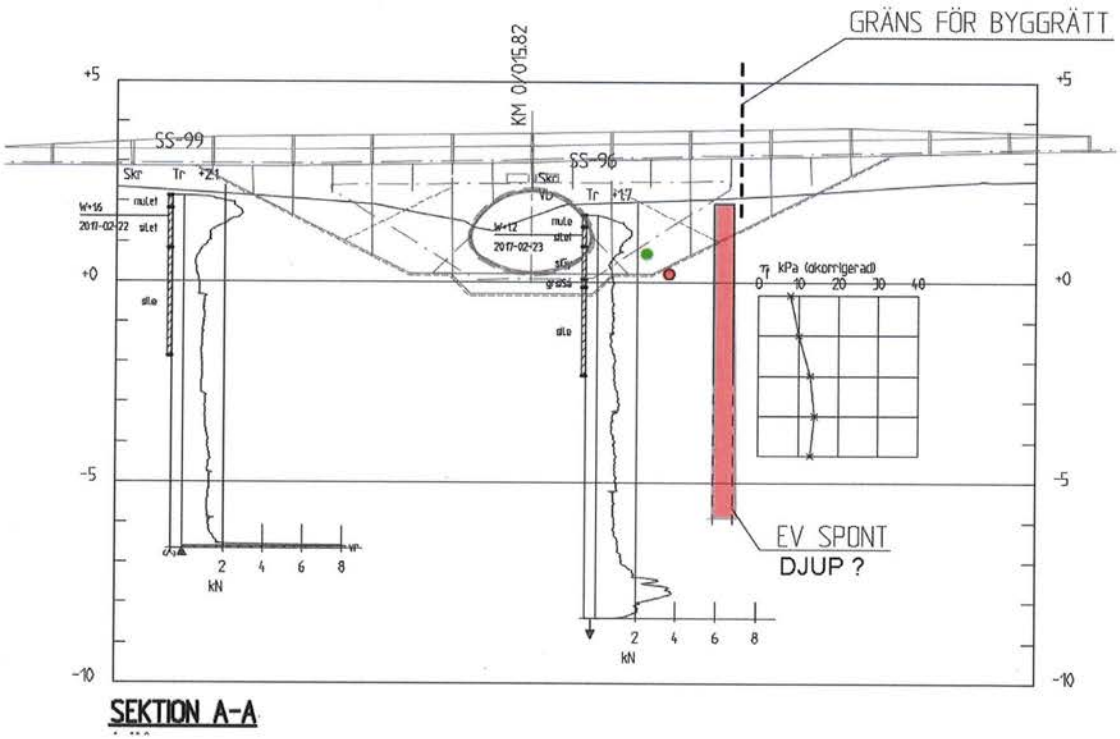

SEKTION A-A

Bilaga 2: *Avtal avseende överlåtelse av vatten- och avloppsanläggning inom del av deltaljplanen Tjuvkil 2:67, enligt Alternativ utbyggnadsmodell för VA*

Bilaga 4.

Avtal mellan Marstrands Exploaterings AB och Kungälvs kommun

Avtalet gäller utbyggnad av vatten- och avloppsanläggning inom del av detaljplanen Tjuvkil 2:67, enligt *Alternativ Utbyggnadsmodell för VA*

Diarienummer: KS2017/1013

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Avtalets parter

Mellan Kungälvs kommun, (org. nr 212000-1371), 442 81 Kungälv, såsom huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen, nedan kallad *Huvudmannen*, och *Marstrands Exploaterings AB* med organisationsnummer *559004-0696*, nedan kallad *Exploatören* är följande avtal träffat.

2. Bakgrund

Exploatören har skriftligen ansökt om att projektera och bygga ut VA-anläggning i enlighet med dokumentet Alternativ utbyggnadsmodell för VA (KS2013/1907).

Anläggningen ska omfatta försörjning med vatten och avledning av spillvatten samt dagvatten för *18* fastigheter (Tjuvkil 2:194 – 2:211) som innefattar totalt 35 lägenheter.

Fastigheternas beteckningar och geografiska läge återfinns i *Bilaga 1*.

Exploatören ska efter färdigställande av VA-anläggningen och godkänd slutbesiktning överlåta denna till *Huvudmannen*.

Kommunen ska efter godkänd slutbesiktning och tecknat övertagandeavtal vara *Huvudman* för VA-anläggningen inom avtalat område.

3. Projektering och utbyggnad

3.1 Generella bestämmelser

Exploatören ska bekosta och ansvara för projektering och utbyggnaden av vatten- och avlopps-anläggningar inom området som innefattas av detta avtal. Området redovisas i *Bilaga 1*.

Tjänster för projektering och utförande av entreprenadarbete för VA-anläggningen ska upphandlas i konkurrens.

Exploatörens dokumentation beträffande utförd konkurrensutsättning för upphandlade tjänster rörande projekterings- och entreprenadarbeten ska redovisas och överlämnas till *Huvudmannen*.

Projektering och utbyggnad ska ske enligt *Huvudmannens* projekteringsanvisningar med bilagan *Tekniska krav på ledningsmaterial*. Senaste versioner av Svenskt Vattens publikationer ska tillämpas i fråga om dimensionering av VA-anläggning.

Projektering ska utföras av konsultfirma med god kännedom gällande VA-projektering. *Exploatören* ska tillse att *Projektören* uppfyller de krav som kommunen normalt ställer i upphandling av projektör enligt *Bilaga 2*.

Entreprenaden ska utföras av entreprenör med god kännedom gällande VA-entreprenad. *Exploatören* ska tillse att *Entreprenören* uppfyller de krav som kommunen normalt ställer i upphandling av entreprenör enligt *Bilaga 3*.

Allmänna Bestämmelser AB 04, Allmänna bestämmelser för totalentreprenader ABT 06, Allmänna bestämmelser för konsultuppdrag ABK 09, AMA AF 12 och Anläggnings AMA 13 (alternativt AMA 17) ska användas vid upphandling av projektör och entreprenör.

Arbetena med VA-anläggning och gata ska utföras i samma entreprenad. Gatan ska byggas med sådan bärighet att ledningarna inte skadas av byggtransporter.

Vid projektstart ska *Huvudmannen* kallas till projekteringsmöte där *Huvudmannens* anvisningar gås igenom.

Huvudmannen ska kallas till samtliga projekteringsmöten.

Innan överlämning av slutgiltig handling ska *Exploatören* kalla till ett möte för genomgång av projekterad handling med *Huvudmannen*. Under mötet ska *Projektören* presentera förslaget och redovisa hur VA-anläggningen är utformad och varför lösningen valts. Specificerat ska redovisas i vilka punkter som särskilda åtgärder är tvungna att utföras för att det finns områdesspecifika problem, krav från myndigheter, arbetsmiljöåtgärder m.m.

Bygghandlingar inklusive ritningar ska vara redovisade för *Huvudmannen* innan byggnationen startar.

I samband med byggstart ska *Huvudmannen* kallas till projektgenomgång med *Exploatörens Entreprenör*.

Exploatören bär fullt ansvar för att VA-anläggningen uppfyller krav i enlighet med detta avtal. Kommunen avgör ensidigt om kraven är uppfyllda och om ett kommunalt övertagande av VA-anläggningen är möjligt.

3.2 Krav på utförande

Rengöring av ledningar ska utföras före inre inspektion. Inre inspektion av självfallsledning ska utföras och dokumenteras enligt Svenskt Vatten P93 (kod PCE.12).

I samband med inre inspektion av självfallsledning ska kontroll av deformation hos självfalls-ledning av plaströr utföras med lasermätning, samt kontroll av riktningsavvikelse i plan respektive hos ledningsprofil enligt Svenskt Vatten P91.

Ledningar och brunnar ska uppfylla kraven på toleransklass A. Om detta krav inte uppfylls ska felet åtgärdas eller värdeminskningsavdrag betalas till *Huvudmannen* innan övertagande av VA-anläggningen är aktuellt. För *Deformationskontroll av avloppsledning* (kod YBC.342) och *Kontroll av riktningsavvikelse hos avloppsledning* (kod YBC.343) är dessa avdrag specificerade i *Bilaga 3*.

Ledningar och gata utförs i samma entreprenad då det förekommer arbeten med VA-ledningar i gatumark. *Exploatören* ansvarar för att gata byggs med sådan bärighet att ledningar inte skadas av trafik.

VA-anläggningen som byggs ut ska ha servisavsättning för vatten, spillvatten och i förekommande fall dagvatten, till varje fastighets tomtgräns.

Kommunen övertar VA-anläggning fram till förbindelsepunkten som normalt upprättas 0,5 m utanför tomtgräns enligt kommunens ABVA.

Förbindelsepunkter ska i normalfall upprättas 0,5 meter utanför varje enskild tomts fastighetsgräns.

3.3 Anslutningspunkt

Utbyggt nät för vatten, spillvatten och dagvatten i området ska anslutas till kommunens allmänna VA-ledningsnät i, en av VA-verksamheten, anvisad anslutningspunkt som framgår enligt *Bilaga 1*.

3.4 Dagvatten

Det område där ledningsnätet byggs ut, planeras att ingå i kommunalt verksamhetsområde för dagvatten. Ledningarna ska projekteras och byggas ut på sådant sätt att detta går att genomföra.

Mot anläggningar för gatuavvattning ansvarar *Huvudmannen* för servisledning fram till 0,5 meter från huvudledning, för resterande del av anläggningen ansvarar väghållare.

En dialog pågår kring att revidera upprättat exploateringsavtal avseende avgifter för dagvattenhantering inom detaljplanen. Den frågan behandlas därför inte i detta avtal.

4. Myndigheter, ansökningar, anmälan, tillstånd

Exploatören ska för *Huvudmannen* redovisa vilka tillstånd och anmälningar som krävs i samband med byggnation av aktuell VA-anläggning. *Exploatören* ansvarar för samtliga tillståndsansökningar och anmälningar. Samtliga ansökningar, anmälningar samt inkomna svar och beslut ska dokumenteras och skriftligen redovisas för *Huvudmannen*. Tillståndsansökan och anmälan kan behöva göras beträffande exempelvis:

- Miljö
- Arkeologi
- Vattenverksamhet
- Biotopskydd
- Naturinventering
- Naturreservat
- Natura 2000
- Geoteknik
- Strandskydd
- Bygglov

För att ett kommunalt övertagande av VA-anläggningen ska vara möjligt så krävs att erforderliga tillstånd är beviljade.

Exploatören tillser att lantmäteriförrättning utförs för upprättande av servitut för samtliga VA-ledningar och VA-anläggningar. Dessa servitut ska innan kommunalt övertagande, övergå i ledningsrätt med *Huvudmannen* som förmånstagare, utan särskild ersättning. Lantmäteriförrättningen genomförs och bekostas av *Exploatören*.

5. Granskning och kontroll

Exploatören ska bedriva kontroll så att anvisningar i bygghandlingar följs. Dokumentation, innefattande bland annat relationshandlingar (enligt anvisningar för inmätning), kvalitetskontroll och dagbok ska överlämnas till kommunen innan övertagande av VA-anläggningen kan ske.

Huvudmannen äger rätt till utökad kontroll över anläggningsarbetena om så anses lämpligt. *Huvudmannens* representanter ska ges tillträde till arbetsområdet under hela entreprenadtiden.

Huvudmannen ska kallas till samtliga byggmöten och arbetsplatsmöten för att erhålla information om arbetenas fortskridande. Samtliga protokoll från dessa möten ska delges *Huvudmannen* i

informationssyfte.

Exploatören ska under entreprenadtiden utse byggledare som följer upp så att entreprenaden genomförs i överensstämmelse med upprättat entreprenadkontrakt och regelbundet rapporterar entreprenadens status för *Exploatören* och *Huvudmannen.*

Byggledaren ska säkerställa att entreprenören bedriver egenkontroll inom kvalitet, miljö, säkerhet och arbetsmiljö efter överenskomna planer och lagstiftning.

Byggledaren ska kontinuerligt delta vid protokollförda byggmöten samt andra möten beträffande entreprenadens genomförande. *Huvudmannen* ska kallas till dessa möten.

6. Slutbesiktning

När VA-anläggningen är färdigställd ska *Exploatören* kalla till slutbesiktning.

Exploatören utser besiktningsförrättare i enlighet med ABT 06.

Vid godkänd slutbesiktning överlämnas VA-anläggningen enligt punkt 7.

7. Överlämnande av VA-anläggningen

Vid kommunalt övertagande av anläggningen ska ett särskilt övertagandeavtal tecknas mellan *Exploatören* och kommunen som bland annat innefattar förändringar i det avtalsrättsliga förhållandet mellan *Entreprenör, Exploatör* och *Huvudman.*

För att ovan nämnda övertagandeavtal ska vara gällande erfordras ett i förväg tecknat avtal mellan *Exploatör, Entreprenör* och *Huvudmannen* som hanterar kommande förändringar beträffande garantiåtaganden. Avtalet ska vara utformat så att *Huvudmannen* efter godkänd slutbesiktning och övertagande av VA-anläggningen äger rätt till garantiåtaganden från *Entreprenören.*

För att övertagande av anläggningen ska vara aktuellt krävs att *Exploatören* säkerställt ledningsrätt för samtliga ledningar som ska övertas av *Huvudmannen.*

8. Garantitid, garantibesiktning

Garantitid och garantibesiktning regleras i enlighet med AB04 eller i förekommande fall ABT06.

9. Avgifter

9.1 Anslutningsavgifter

Kommunen upprättar en anslutningspunkt för aktuellt utbyggnadsområde. För anslutning till den kommunala VA-anläggningen betalar *Exploatören* följande avgifter:

Servisavgift – Avgift avseende framdragning av ledningar till anslutningspunkter (V, S, D).

Förbindelspunktsavgift – Avgift avseende upprättande av anslutningspunkter (V, S, D).

Lägenhetsavgift – Avgift för varje ansluten lägenhets/bostadsenhets användning av den samlade kommunala VA-anläggningen (vattenverk, ledningsnät, pumpstationer m.m.)

Servis-, förbindelsepunkts- och lägenhetsavgift betalas enligt vid varje tidpunkt gällande VA-taxa.

9.2 Brukningsavgifter

Varje fastighet inom aktuellt utbyggnadsområde ska betala följande brukningsavgifter:

Fast årsavgift per vattenmätare – Avgift för brukande av VA-tjänster

Avgift för förbrukning – Avgift baserad på fastighetens vattenförbrukning

Avgift för dagvatten – Avgift baserad på fastighetens bebyggelsetyp (småhus) eller tomtyta (övrig bostadsfastighet).

Ovan nämnda avgifter betalas enligt vid varje tidpunkt gällande VA-taxa.

För varje fastighet ska finnas vattenmätarplats för installation av kommunal vattenmätare. Utformning av vattenmätarplats bestäms i samråd med *Huvudmannen*.

10. Ersättningar

Om VA-anläggningen, vid överlämnandetillfället har dokumenterade fel som efter överenskommelse inte ska åtgärdas av *Exploatören*, ska *Exploatören* erlägga värdeminskningsavdrag till *Huvudmannen* enligt *Bilaga 3*. I de fall *Bilaga 3* ej är tillämplig krävs särskild överenskommelse beträffande ersättning.

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar av vilka vardera parten tagit var sitt.

Kungälv den 29/3 - 18

För Kungälvs kommun

Sten-Ove Dahllöf
VA-teknikchef

Kungälv den 2018-03-26

För Marstrands Exploaterings AB

Bertil Börjesson
Namnförtydligande

Namnförtydligande

Bilaga 5.

Kungälvs Kommun
442 81 Kungälv

Moderbolagsgaranti

Exploateringsavtal har träffats den 21 september 2016 mellan Marstrands Fastighets AB och Kungälvs kommun avseende exploatering inom detaljplan för Tjuvkil 2:67 m.fl. I enlighet med punkt F 5 i avtalet har fastigheten överlåtits på dotterbolaget Marstrands Exploaterings AB, 559004-0696 (Dotterbolaget), som därmed likställs som exploatören. Dotterbolaget har i sin tur sålts till närstående Tjuvkils By AB, 559063-6006 (Moderbolaget).

I samband med att kommunen avser fullfölja förvärvet av "Skoltomten" enligt tecknat Köpeavtal i bilaga 6 till Exploateringsavtalet önskar kommunen erhålla annan säkerhet. Med anledning av detta garanterar härigenom Tjuvkils By AB Dotterbolagets betalningsförpliktelser gentemot Kommunen under Exploateringsavtalet såsom för egen skuld till dess att full betalning skett. Denna moderbolagsgaranti gäller till och med ~~31.12.2024~~ 31.12.2025 och är begränsad till högst 4 500 000 kr.

Ianspråktagande av denna moderbolagsgaranti förutsätter att Kommunen framställer skriftligt krav på betalning med angivande av grund för betalningsförpliktelse till Dotterbolaget och Tjuvkils By AB inom moderbolagsgarantins giltighetstid enligt ovan.

Tvist med anledning av denna moderbolagsgaranti skall avgöras i allmän domstol.

Kungälv den 13 oktober 2020

Tjuvkils By AB

Nils Engström

Ingemar Bengtsson

Bilaga 6

ANKOM
2022 -05- 06
KUNGÄLVS KOMMUN

Förlängning av Moderbolagsgaranti

Dotterbolag: Marstrands Exploaterings AB (org.nr 559004-0696)
Moderbolag: Tjuvkils By AB (org.nr 559063-6006)

Med anledning av upprättat tilläggsavtal tillhörande Exploateringsavtal (daterat 2016-09-21, ärendenummer KS2015/106-10) förlängs giltighetstiden för moderbolagsgarantin som tecknades 2020-10-13 i samband med Exploateringsavtalet. Giltighetstiden förlängs till 2025-12-31.

I övrigt gäller tecknad moderbolagsgaranti i sin helhet.
Moderbolagsgarantin som tecknades 2020-10-13 bifogas.

Datum och ort 2022-05-02 Kungälv

Nils Engström
Tjuvkils By AB

Datum och ort 2022-05-02 Kungälv

Ingemar Bengtsson
Tjuvkils By AB

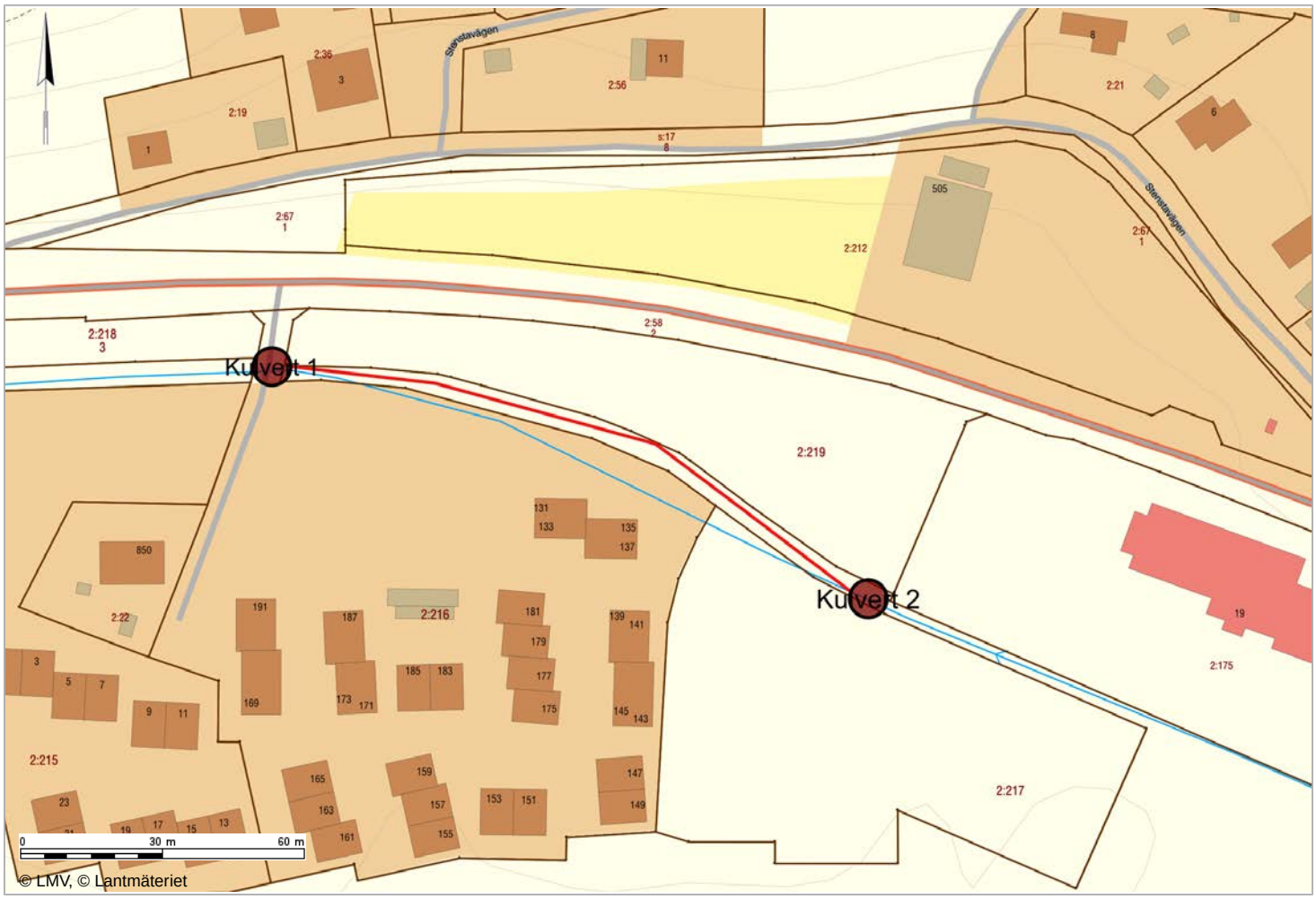
Kulvert 1
Kulvert 2
Stenstavägen
Stenstavägen
2:36
3
2:19
1
11
2:56
s:17
8
8
2:21
6
505
2:67
1
2:212
2:67
1
2:58
2
2:218
3
2:219
131
133
135
137
850
2:22
191
187
2:216
181
179
177
175
139
141
145
143
19
2:175
3
5
7
9
11
169
173
171
185
183
2:215
165
163
161
159
157
155
153
151
147
149
2:217
23
19
17
15
13
0
30 m
60 m
© LMV, © Lantmäteriet

Bilaga 4

TJUVKIL – SKYDD AV LEDNING 2018-02-13

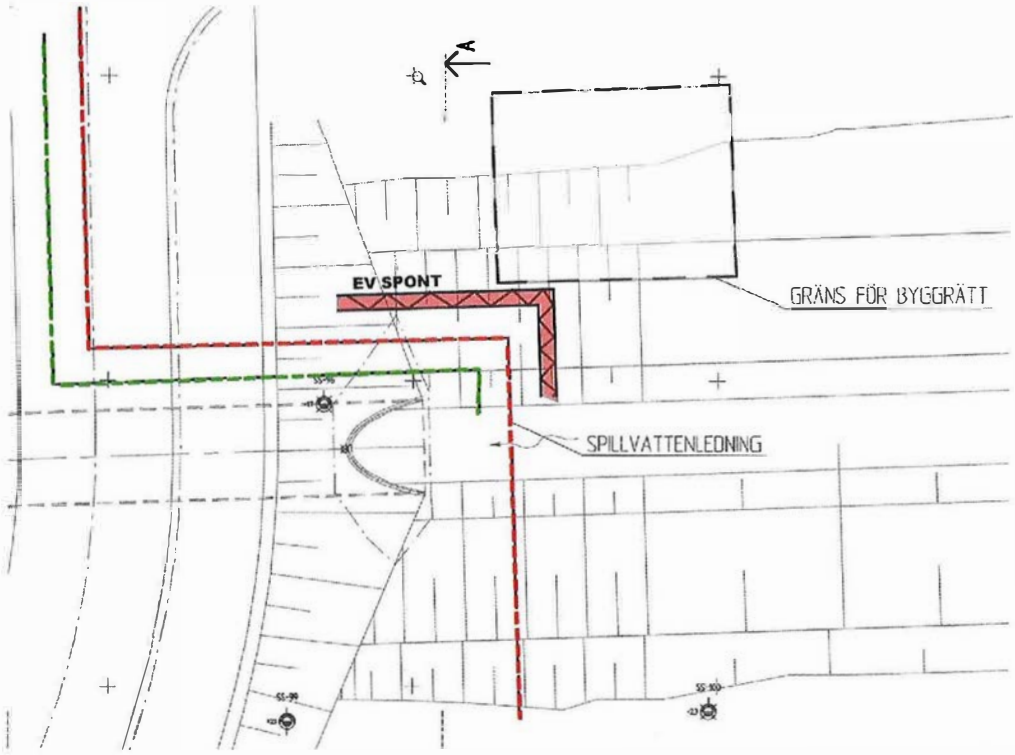

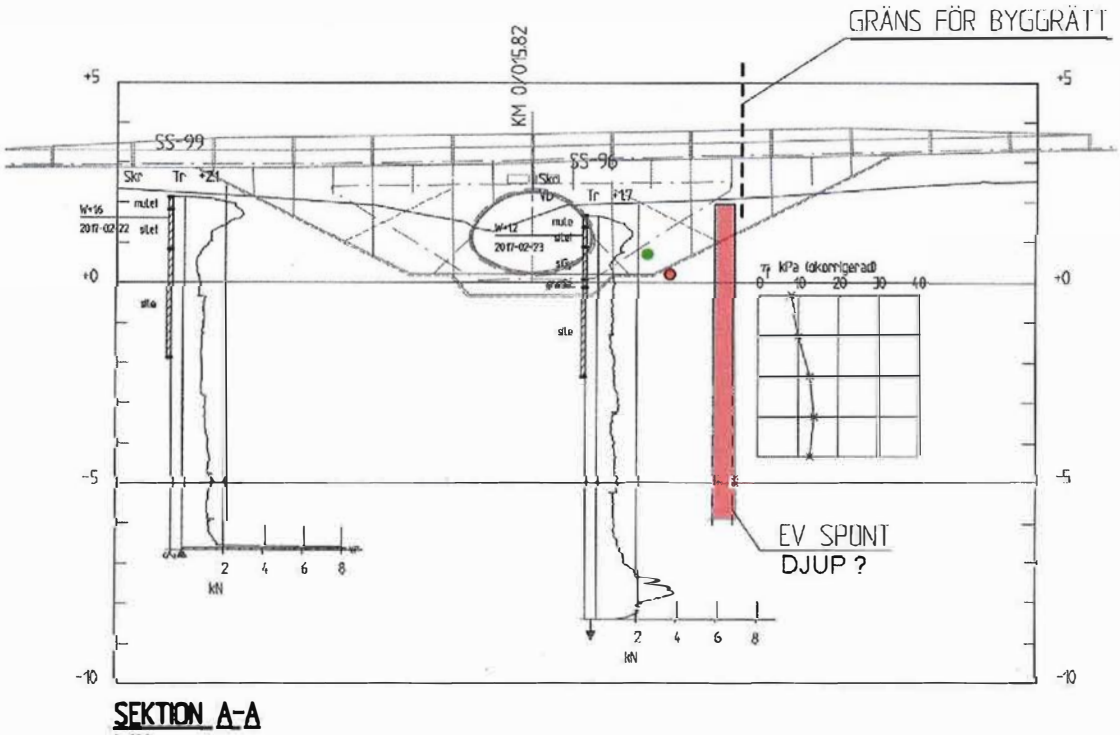

SEKTION A-A

Skala: 1:2000

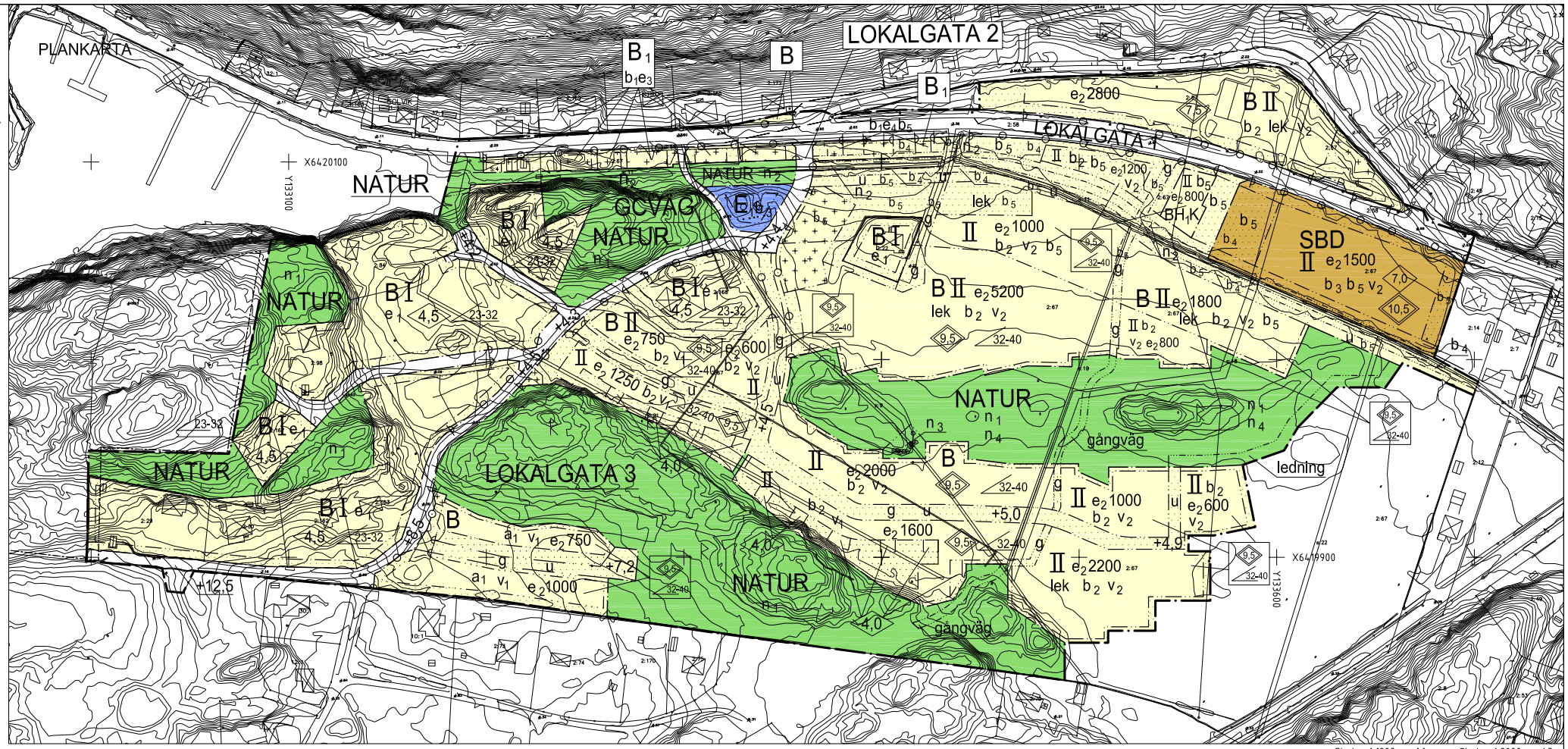

UPPLYSNINGAR

Grundkartans beteckningar

Trakträns
Traktnamn
Fastighetsgräns
Registernummer
Bostad, uthus
Damm
Väg, gångväg
Höjdkurvor
Elledning
Fornminne
Dike
Gårdsgård
Barrskog
Lövskog
Berg i dagen
Belysningsstolpe
Brunn
Rutnätspunkt

Grundkartan är upprättad 2014 av Kart- och mätenheten

Mätklass: II

Koordinatsystem
I plan: SWEREF 99 12 00
I höjd: RH 2000

Kenth Olsson
Mätningschef

ANTAGANDEHANDLING

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela området. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

BETECKNINGAR PÅ PLANKARTAN

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Egenskapsgräns, vilken ej låses i läge

1. ANVÄNDNING AV MARK

Allmän plats

LOKAL-GATA 1	Lokaltrafik, gatuprofil 1
LOKAL-GATA 2	Lokaltrafik, gatuprofil 2
LOKAL-GATA 3	Lokaltrafik, gatuprofil 3
GC-VÄG	Gång- och cykeltrafik
NATUR	Naturmark

Kvartersmark

B	Bostäder, bostadskomplement
B_1	Bostadskomplement (ej bostad), förråd, garage alternativt enklare verksamhet
BH_1K	Bostäder, Handel i entréplan, Kontor
SBD	Skola, Bostäder, Vård
E_1	Transformatorstation Avloppspumpstation

2. UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

+0,0	Föreskriven höjd över nollplanet
n_1	Naturmarken ska behålla sin befintliga struktur och vegetation och ska inte omfattas av markarbeten eller utfyllnader
n_2	Anläggning för omhändertagande av dagvatten. Skötsel enligt genomförandebeskrivning
n_3	Bestånd av björnbär ska skyddas. Skötsel enligt genomförandebeskrivning
n_4	Stenmur ska anläggas
gångväg	Gångväg ska anordnas
ledning	Underjordisk ledning får finnas

Stengårdsgård som påverkas av exploatering ska återuppbyggas inom planområdet

3. UTNYTTJANDEGRAD

e_1	Endast fristående hus. Minsta tomtstorlek är 750 kvm. Största byggnadsarea för huvudbyggnad är 150 kvm samt 50 kvm för förråd/garage. Högst en huvudbyggnad per fastighet
e_2 000	Största sammanlagda bruttoarea i kvm
e_3	Största bruttoarea i kvm per enhet är 20 kvm
e_4	Största bruttoarea i kvm per enhet är 35 kvm

4. BEGRÄNSNING AV MARKENS BEBYGGANDE

- Byggnader får inte uppföras
- Marken får endast bebyggas med uthus och garage/carport
- g Marken skall vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning
- u Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar.

5. MARKENS ANORDNANDE

+0,0	Föreskriven höjd över nollplanet
lek	Lekplats ska anordnas
Parkeringsplats ska finnas inom kvartersmark	
gång	Gångväg ska anordnas

Carport/garage ska anordnas med vegetationstäckta tak med minst en bilplats per bostad

- Körbar utfart får inte anordnas

6. PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Där inget annat anges ska huvudbyggnad placeras minst 3 m från gräns mot gata och carport/garage minst 6 m från gata. Huvudbyggnad skall placeras minst 4 m från gräns mot intill liggande bostadsfastighet och uthus/carport/garage 1 m från tomtgräns alternativt vid gemensam golvnivå sammanbyggas i gråns mot grannfastighet. Gäller ej grupphusbebyggelse vid samordnad bygglovansökan

0,0	Högsta byggnadshöjd i meter
0,0	Högsta nockhöjd i meter
00-00	Minsta respektive största takvinkel i grader
I-V	Högsta tillåtna antal våningar

Högsta nockhöjd för komplementbyggnader är 4,2 meter

v_1	Endast fristående bostadshus Högst en huvudbyggnad per fastighet/tomt
v_2	Området får Innehålla radhus, kedjehus och friliggande småhus

Takkupa får anordnas till högst en tredjedel av takets längd

Sadeltaks takås ska förläggas i byggnaders längdriktning

b_1	Byggnader ska utföras vattentåliga pga dess placering inom lägt beläget område, som kan komma att översvämmas
b_2	Färdig invändig golvnivå ska vara lägst +3,5 m över nollplanet Under denna nivå ska byggnadsdelar utföras vattentåliga
b_3	Färdig invändig golvnivå ska vara lägst +4,0 m över nollplanet Under denna nivå ska byggnadsdelar utföras vattentåliga

Vid parkeringsplatser/carportar för fler än 30 bilar ska oljeavskiljare anordnas

Byggnader ska utformas så att ekvivalent ljudnivå inomhus i bostad inte överstiger 30 dB(A) samt att maximal ljudnivå inte överstiger 45 dB(A) nattetid

Uteplatser ska klara riktvärde om högst 70 dB(A). Skyddande plank ska ha höjden minst 1,75 m ovan anslutande marknivåer

Dagvatten ska omhändertas lokalt (LOD) och fördröjas inom tomtmark samt avledas till naturmark eller till dråherande stråk. Byggnaderna ska ha en sockelvisning om minst 0,3 m och en marklutning om 1:20 ut från huset, inom 3 m runt byggnaden. Tomtmarken ska ha en lutning om minst 1:50 mot närliggande gata. Dräneringsvatten ska avledas via dagvattensystemet, varvid dämningsnivåer ska beaktas.

Byggnader ska utföras så att gällande gränsvärden för radon inomhus inte överskrids

b_4	Ingen belastning får påföras marken
b_5	Marken får högst påföras en belastning av 10 kPa, utöver fyllning till nivån + 3,2, m

7. ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetiden är 10 år från det datum planen vunnit laga kraft

- a_1 Bygglov ska medges samtidigt för all ny bebyggelse inom resp byggrättsområde

8. UPPLYSNINGAR

Placering och utformning av bebyggelse ska i huvudsak ske i enlighet med Illustrationskartan samt tillhörande gestaltningsprogram

Ingrepp i fornlämning kräver Länsstyrelsens tillstånd

PLANHANDLINGAR

Antagandehandlingarna består av:

- plankarta med bestämmelser
- illustrationskartor A och B
- planbeskrivning
- genomförandebeskrivning
- fastighetsförteckning
- gestaltningsprogram
- utställningsutlåtande

ÖVRIGA HANDLINGAR

- behovsbedömning
- biotop och naturvärdesbedömning
- inventering av åkergroda mm
- pm geoteknik
- bullerutredning
- va- och dagvattenutredning
- arkeologisk utredning
- fiskevårdsåtgärder

Detaljplan för

TJUVKIL 2:67 M FL

Kungälvs kommun
Västra Götalands län

Upprättad 3 juli 2014, rev 2 april 2015
av Exark Arkitekter AB

Martina Hermans
Enhetschef Planering

Jessica Andersson
Planeringsarkitekt

Hans Jönsson
Exark arkitekter

PLANKARTA

Antagen av kommunfullmäktige: 2015-11-12
Laga kraft: 2016-09-09

Akt nr: 352

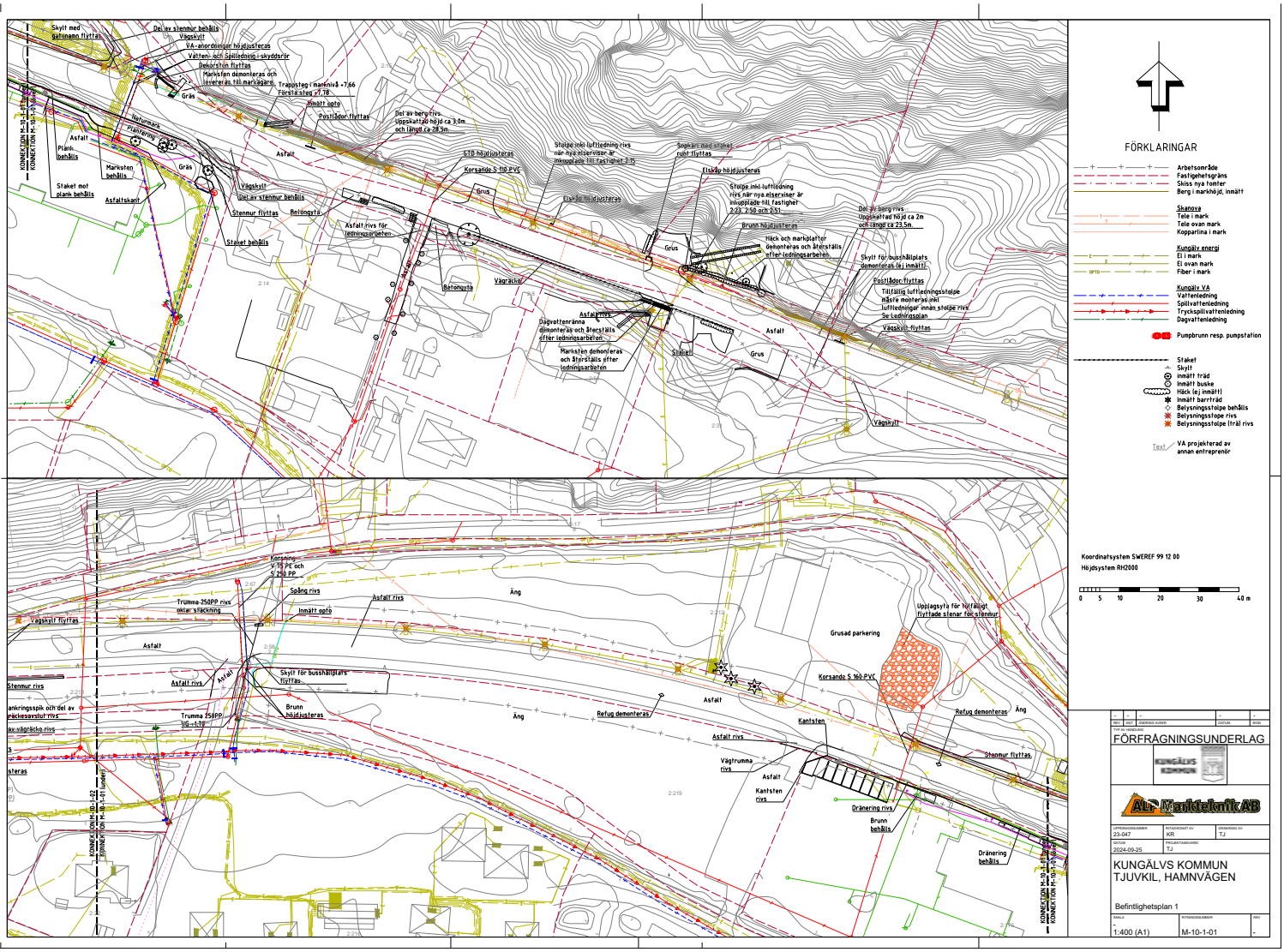
FÖRKLARINGAR
Arbetsområde
Fastighetsgräns
Skiss nya tomter
Berg i markhöjd, innätt
Skanova
Tele i mark
Tele ovan mark
Kopparlina i mark
Kungälv energi
El i mark
El ovan mark
Fiber i mark
Kungälv VA
Vattenledning
Spillvattenledning
Tryckspillvattenledning
Dagvattenledning
Pumpbrunn resp. pumpstation
Staket
Skylt
Innätt träd
Innätt buske
Häck (ej innätt)
Innätt barrträd
Belysningsstolpe behålls
Belysningsstolpe rivs
Belysningsstolpe (träl) rivs
Text
VA projekterad av annan entreprenör
Koordinatsystem SWEREF 99 12 00
Höjdsystem RH2000
0 5 10 20 30 40 m
Skylt med gatunamn flyttas
Del av stenmur behålls
Vägskylt
VA-anordningar höjdjusteras
Vatten- och Spilledning i skyddsrör
Belysning flyttas
Marksten demonteras och levereras till markägare
Gräs
Trappsteg i markhöjd +7,66
Första steg +7,78
Innätt opto
Postlådor flyttas
Del av berg rivs. Uppskattad höjd ca 3,0m och längd ca 28,5m
Asfalt
Plank behålls
Marksten behålls
Staket mot plank behålls
Asfaltskant
Stenmur flyttas
Betongyta
Asfalt rivs för ledningsarbeten
Staket behålls
STB höjdjusteras
Korsande S 110 PVC
Grus
Stolpe inkl luftledning rivs när nya elservisar är inkopplade till fastighet 2:13, 2:50 och 2:51
Elskåp höjdjusteras
Sopcont med staket rivs flyttas
Brunn höjdjusteras
Häck och markplatter demonteras och återställs efter ledningsarbeten
Del av berg rivs. Uppskattad höjd ca 2m och längd ca 23,5m
Skylt för busshållplats demonteras (ej innätt)
Postlådor flyttas
Tillfällig luftledningsstolpe måste monteras innan stolpe rivs. Se ledningsplan
Vägskylt flyttas
Vägräcke
Betongyta
Asfalt rivs
Dagvattenränna demonteras och återställs efter ledningsarbeten
Marksten demonteras och återställs efter ledningsarbeten
Staket
Asfalt
Grus
Vägskylt
Korsande PE 90 PE och S 250 PP
Trumma 250PP rivs
Spång rivs
Innätt opto
Asfalt rivs
Äng
Vägskylt flyttas
Asfalt
Grusad parkering
Upplagsyta för tillfälligt flyttade stenar för stenmur
Stenmur rivs
Asfalt rivs
Skylt för busshållplats flyttas
Brunn höjdjusteras
Trumma 250PP VG-LTH
Refug demonteras
Kantsten
Asfalt rivs
Vägtrumma rivs
Kantsten rivs
Dränering rivs
Brunn behålls
Dränering behålls
Stenmur flyttas
KONNEKTION M-10-1-01 (KONNEKTION M-10-1-02)
KONNEKTION M-10-1-02 (KONNEKTION M-10-1-01)
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG
KUNGÄLVS KOMMUN
ALF Markteknik AB
23-047
2024-09-25
KR
TJ
KUNGÄLVS KOMMUN
TJUVKIL, HAMNVÄGEN
Befintlighetsplan 1
1:400 (A1)
M-10-1-01
-

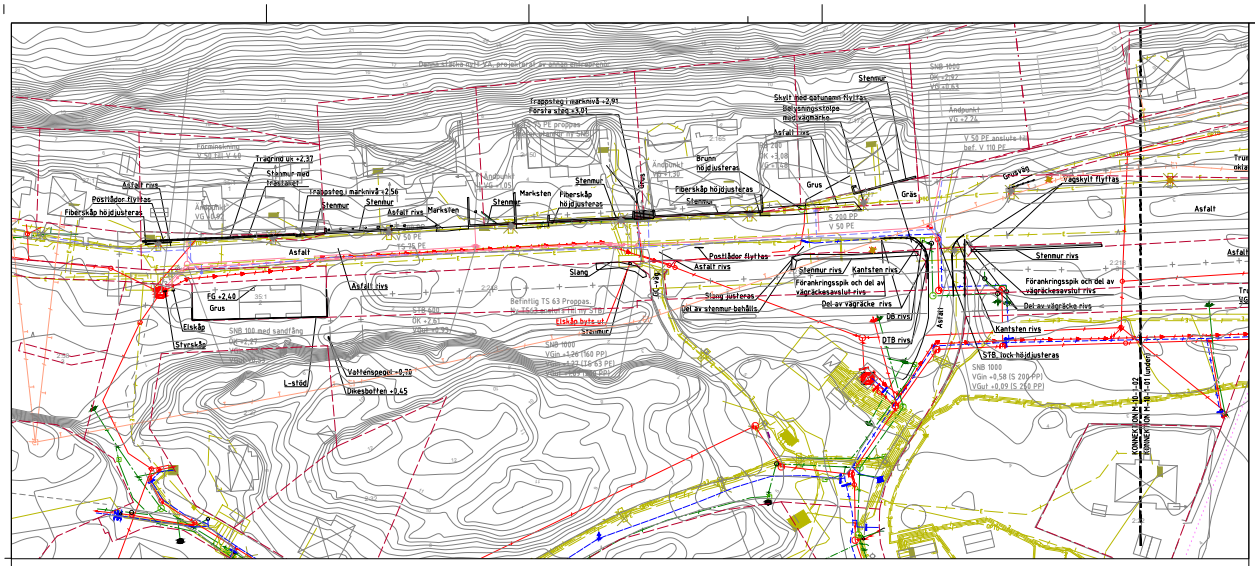
Trappsteg i marknivå -2,01
Första steg +3,01
Trappsteg i marknivå +2,56
Trappsteg ute +2,37
Stennur med trästaket
Stennur
Asfalt riv
Postlådor flyttas
Fiberskåp höjdjusteras
Asfalt
Gräs
Grus
Slang
Slang justeras
Del av stennur behålls
Stennur rivs
Kantsten rivs
Förankringsspik och del av vägräckesavslut rivs
Del av vägräcke rivs
Stennur rivs
Kantsten rivs
STB Inck höjdjusteras
Vägskylt flyttas
Grusväg
Asfalt rivs
Markstenen
Vattenspegel +0,78
Linesbotten +0,65
Befintlig TS 63 Proppas
Elskåp ej byts ut
Elskåp
Gc-väg
Asfalt
Grus
Brunn höjdjusteras
Fiberskåp höjdjusteras
Skylt med påtrumma flyttas
Belysningsstolpe med vägmärke
Asfalt rivs
Stennur
Gräs
Grus
Asfalt
Asfalt
Asfalt

Mellan Marstrands Exploaterings AB (org nr 559004-0696) c/o Evap Konsult AB, Änghagsgatan 13, 531 40 Lidköping, nedan kallad Exploatören och Kungälvs kommun (org nr 212000-1371), 442 81 Kungälv, nedan kallad Kommunen träffas härmed följande

TILLÄGG 2 TILL EXPLOATERINGSAVTAL

Avseende ombyggnad av del av Hamnvägen inom detaljplan för Tjuvkils Ängar, Kungälvs kommun, Västra Götalands län.

Till avtalet hör bilagda handlingar:
Bil 1: *Tecknat exploateringsavtal*
Bil 2: *Tecknat tilläggsavtal*
Bil 3: *Omledning dagvattendike- Tjuvkils dike*
Bil 4: *Spont*
Bil 5: *Del av Hamnvägen, Lokalgata 1, som omfattas av detta avtal*
Bil 6: *Plankarta antagandehandling*
Bil 7: *Projektering Hamnvägen*

A. BAKGRUND OCII FÖRUTSÄTTNINGAR

1. Bakgrund och syfte

Syfte med detta tillägg till exploateringsavtal är att reglera villkoren mellan Kommunen och Exploatören för genomförandet av planerad ombyggnation av del av Hamnvägen som omfattas av detaljplanen för Tjuvkils Ängar, Lokalgata 1("Lokalgatan"), se bilaga 5 och 6, samt omledning av Tjuvkils dike, bilaga 3.

Sedan det ursprungliga exploateringsavtalet, se bilaga 1, tecknades har förutsättningar förändrats. Det tecknades ett tilläggsavtal 2022, se bilaga 2, för att reglera bland annat fördelning av kostnader. Kommunen och Exploatören är nu överens om att göra avsteg från tidigare tecknat tilläggsavtal och exploateringsavtal.
Detta tilläggsavtal syftar till att justera de beslut som fattats efter signeringen av det ursprungliga tilläggsavtalet. Den tidigare planerade, stora ombyggnaden av Tjuvkils dike har ändrats till att endast en liten del av diket planeras att grävas om så att dikesdragningen ändras i enlighet med detaljplanen, se bilaga 3. Punkter i detta avtal redovisar de ändringar och tillägg som parterna är överens om ska gälla framför tilläggsavtal, bilaga 2. I övriga delar gäller tidigare tecknade avtal.

B. ALLMÄNNA OCH GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR

1. Exploateringsbidrag

Kommunen kommer att utföra byggnationen av Lokalgatan i enlighet med projektering slutförd hösten 2024, se bilaga 7. Eventuella avsteg från projekteringen ska föregås av ett samråd mellan Kommunen och Exploatören. Kommunen och Exploatören är överens om att Exploatören erlägger ett exploateringsbidrag på totalt 9 000 000kr (NIO MILJONER KRONOR). Ingen moms ska utgå. Dock ska 10% av denna summa avvakta slutbesiktning av Lokalgatan innan utbetalning. Det betyder att Kommunen fakturerar Exploatören 8 100 000kr innan ombyggnad av Lokalgatan. Detta belopp ska betalas senast 60 dagar efter att detta avtal undertecknats av båda parter. Kommunen fakturerar Exploatören slutbetalning om 900 000kr mot faktura inom 60 dagar efter godkänd slutbesiktning av Lokalgatan.

Lokalgatan ska vara färdigbyggd (godkänd slutbesiktning) senast 2026.12.31.
Om så inte sker får Exploatören innehålla 10% av exploateringsbidraget tills Lokalgatan är färdigbyggd (godkänd slutbesiktning). Om godkänd slutbesiktning ej erhållits före 30 juni 2027 är innestående beloppet om 900 000kr förverkat och ska ej erläggas till kommunen.

2. Dike
Det är Kommunen som är huvudman för anläggningar gällande dagvatten inom allmän plats och det ska utföras åtgärder på dagvattendiket som löper i öst-västlig riktning genom detaljplaneområdet för Tjuvkils Ängar. Åtgärderna specificeras i bilaga 3 då förutsättningar kring diket har ändrats sedan tidigare tilläggsavtal tecknades. En ansökan om vattenverksamhet har lämnats av Kommunen till Länsstyrelsen och besked om förlängd handläggningstid har erhållits från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer inte att kunna fatta beslut om vattenverksamhet förrän tidigast 2025.04.15. Diket ska, förutsatt att beslut om vattenverksamhet vinner laga kraft, vara färdigbyggt senast 2025.12.31.
Alla arbeten med diket ska ske samordnat mellan Kommunen och Exploatören. Kommunen anlägger kulvert 1 och kulvert 2 i samband med dikesomledning, enligt bilaga 3. Vid anläggning av kulvert 1 står Kommunen för överbyggnad och asfaltering, kulvert 2 anlägger Kommunen och Exploatören står för asfaltering.

Kommunen ska, för anläggningsarbete av dagvattendiket, ha framkomlighet till diket. Exploatören ska i möjligaste mån, med hänsyn till Exploatörens tidplan medverka till att kommunen har framkomlighet till diket norrifrån och söderifrån där bostäder inte ska byggas. Då Exploatören ska bygga bostäder som angränsar till diket ska Exploatören och Kommunen samordna bygglogistiken så att det inte påverkar Kommunens anläggningsarbete av dagvattendiket eller Exploatörens bostadsbyggnation.

Exploatören skall löpande informeras av Kommunen om kontakterna med Länsstyrelsen fram till ett laga kraftvunnet beslut för kommande dikesomledning. I det fall myndighetens handläggning och synpunkter innebär förseningar och förändringar skall diskussioner upptas om hur det fortsatta arbetet skall fortgå för att minimera störningar i projektets framdrift.

I samband med att dagvattendiket anläggs kommer kommunen att anlägga en permanent spont inom Tjuvkil 2:218, för att skydda befintliga VA-ledningar som ligger nära en av byggrätterna, se bifogad karta och ritning, bilaga 4. Detta ska vara utfört av kommunen senast 2026-12-31. Om inte detta arbete är utfört senast 2026-12-31 ska kommunen betala en ersättning på 120 000 kr till exploatören, så att exploatören kan utföra sponten på egen hand. Ersättningen ska indexuppräknas från januari 2019 enligt KPI. Ett avtalsservitut för sponten ska upprättas vid behov och det ska upplåtas utan ersättning.

4. Slutbesiktning
Kommunen ska kalla Exploatören till slutbesiktning av anläggningsarbeten i anslutning till befintligt dagvattendike samt vid anläggningsarbeten för ombyggnad av Lokalgatan.

C. ÖVRIGT

1. Moderbolagsgaranti
Den nuvarande moderbolagsgarantin gäller fram till 2025-12-31. Moderbolagsgarantin skrivs ned till 1000 000kr vid betalning av exploateringsbidraget om 8 100 000kr. Giltighetstiden för moderbolagsgarantin ändras till att gälla till 2026-12-31.

2. Överlåtelse
Om fastigheter med byggrätt överlåts till annan bostadsutvecklare är Exploatören skyldig att informera om överenskommelse gällande framkomlighet och samordning av kommunens arbeten med dike och Hamnvägen, samt avtala med ny bostadsutvecklare att Exploatörens skyldigheter kring ovan övertages.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Kungälv 2025-
För KUNGÄLVS KOMMUN

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordf.

Linda Nygren
Tf Kommundirektör

Göteborg 2025- 04-09
För Marstrands Exploaterings AB

Nils Engström

Kaj Dahlberg

Bevittnas:

Eleonor Lahti
0303- 23 90 52

MARIE OLSSON
0303-239253

§ 67/2025

Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen (Dnr KS2015/106)

Sammanfattning

Tilläggsavtal framtaget för reglering av exploateringsbidrag gällande ombyggnad av Hamnvägen i Tjuvkil samt åtgärder i Tjuvkils dike: omledning av del av diket samt byte av två kulvertar.

Sedan det ursprungliga exploateringsavtalet tecknades för detaljplanen Tjuvkils ängar, se bilaga 1, har förutsättningar förändrats. Det tecknades ett tilläggsavtal 2022, se bilaga 2, för att reglera bland annat fördelning av kostnader. Förvaltningen och Exploatören är nu överens om att göra avsteg från tidigare tecknat tilläggsavtal och exploateringsavtal.
Den tidigare planerade, stora ombyggnaden av Tjuvkils dike har ändrats till att endast en liten del av diket planeras att grävas om så att dikesdragningen ändras i enlighet med detaljplanen, se bilaga 3. Nytt tilläggsavtal redovisar de ändringar och tillägg som parterna är överens om ska gälla framför tidigare tilläggsavtal, bilaga 2. I övriga delar gäller tidigare tecknade avtal.

Förändringar från tidigare avtal är fördelning av kostnader, dikesåtgärder och exploateringsbidrag.
Tidigare reglerades exploateringsbidraget att gälla hela kostnaden för ombyggnationen av Hamnvägen men var tidsbegränsad till att gälla fram till 2025.12.31, om inte byggnationen skulle vara slutbesiktad och klar vid årsskiftet skulle kommunen få stå hela kostnaden för ombyggnationen själv. Vid detaljprojektering av Hamnvägen 2024 blev den uppskattade kostnaden 19 mkr. Exploatören hade i samband med tilläggsavtal nr 1, 2022 fått en kalkyl på 8 mkr.
I nytt tilläggsavtal föreslås exploatören erlägga ett exploateringsbidrag om totalt 9 mkr, 8,1 mkr betalas direkt efter undertecknat avtal och 900 000 kr betalas vid godkänd slutbesiktning. Kommunen har inte längre ett krav på färdig väg till 2025.12.31, nu förlängs tidsfristen till 2026.12.31 för Hamnvägen.

Kommunen har huvudmannaskap i området och ansvar för Tjuvkils dike, två av kulvertarna i diket behöver bytas och del av diket ska ledas om för att vara i enlighet med detaljplanen. En permanent spont ska anläggas som skydd för befintliga vatten- och avloppsledningar. I nytt tilläggsavtal justeras regleringen för dessa arbeten också. Även spontarbetet var i tidigare avtal tidsbegränsat och förenat med att kommunen skulle betala ett vite på 190 000kr till exploatören om inte arbetet var utfört senast 2023.12.31, detta har exploatören nu gått med på att förlänga till 2025.12.31 med samma krav på ersättning om kommunen inte utför sponten.
De två kulvertarna som ska bytas bekostas av kommunen via investeringsbudgeten, exploatören står för beläggning av asfalt på ena kulverten. Åtgärder med diket är beroende av beslut om vattenverksamhet från Länsstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen
Bilaga Bilaga 1 Tecknat exploateringsavtal
Bilaga Bilaga 2 Tecknat tilläggsavtal
Bilaga Bilaga 3 Dike
Bilaga Bilaga 4 spont
Bilaga Bilaga 5 Lokalgatan
Bilaga Bilaga 6 Plankarta
Bilaga Bilaga 7 projektering Hamnvägen
Bilaga Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen undertecknat av exploatör

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Upprättat tilläggsavtal med Marstrands Exploaterings AB godkänns.

2. Kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna tilläggsavtalet.

Expedieras till:
Kaj Dahlberg,
Marstrands
Exploaterings AB

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk
Planering Mark och
Exploatering, Thomas
Turnéus
Verksamhetschef
Samhällsbyggnad,
Mirsad Radoncic
Sektorchef
Samhällsbyggnad

§ 67/2025

Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen (Dnr KS2015/106)

Sammanfattning

Tilläggsavtal framtaget för reglering av exploateringsbidrag gällande ombyggnad av Hamnvägen i Tjuvkil samt åtgärder i Tjuvkils dike: omledning av del av diket samt byte av två kulvertar.

Sedan det ursprungliga exploateringsavtalet tecknades för detaljplanen Tjuvkils ängar, se bilaga 1, har förutsättningar förändrats. Det tecknades ett tilläggsavtal 2022, se bilaga 2, för att reglera bland annat fördelning av kostnader. Förvaltningen och Exploatören är nu överens om att göra avsteg från tidigare tecknat tilläggsavtal och exploateringsavtal.
Den tidigare planerade, stora ombyggnaden av Tjuvkils dike har ändrats till att endast en liten del av diket planeras att grävas om så att dikesdragningen ändras i enlighet med detaljplanen, se bilaga 3. Nytt tilläggsavtal redovisar de ändringar och tillägg som parterna är överens om ska gälla framför tidigare tilläggsavtal, bilaga 2. I övriga delar gäller tidigare tecknade avtal.

Förändringar från tidigare avtal är fördelning av kostnader, dikesåtgärder och exploateringsbidrag.
Tidigare reglerades exploateringsbidraget att gälla hela kostnaden för ombyggnationen av Hamnvägen men var tidsbegränsad till att gälla fram till 2025.12.31, om inte byggnationen skulle vara slutbesiktad och klar vid årsskiftet skulle kommunen få stå hela kostnaden för ombyggnationen själv. Vid detaljprojektering av Hamnvägen 2024 blev den uppskattade kostnaden 19 mkr. Exploatören hade i samband med tilläggsavtal nr 1, 2022 fått en kalkyl på 8 mkr.
I nytt tilläggsavtal föreslås exploatören erlägga ett exploateringsbidrag om totalt 9 mkr, 8,1 mkr betalas direkt efter undertecknat avtal och 900 000 kr betalas vid godkänd slutbesiktning. Kommunen har inte längre ett krav på färdig väg till 2025.12.31, nu förlängs tidsfristen till 2026.12.31 för Hamnvägen.

Kommunen har huvudmannaskap i området och ansvar för Tjuvkils dike, två av kulvertarna i diket behöver bytas och del av diket ska ledas om för att vara i enlighet med detaljplanen. En permanent spont ska anläggas som skydd för befintliga vatten- och avloppsledningar. I nytt tilläggsavtal justeras regleringen för dessa arbeten också. Även spontarbetet var i tidigare avtal tidsbegränsat och förenat med att kommunen skulle betala ett vite på 190 000kr till exploatören om inte arbetet var utfört senast 2023.12.31, detta har exploatören nu gått med på att förlänga till 2025.12.31 med samma krav på ersättning om kommunen inte utför sponten.
De två kulvertarna som ska bytas bekostas av kommunen via investeringsbudgeten, exploatören står för beläggning av asfalt på ena kulverten. Åtgärder med diket är beroende av beslut om vattenverksamhet från Länsstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen
Bilaga Bilaga 1 Tecknat exploateringsavtal
Bilaga Bilaga 2 Tecknat tilläggsavtal
Bilaga Bilaga 3 Dike
Bilaga Bilaga 4 spont
Bilaga Bilaga 5 Lokalgatan
Bilaga Bilaga 6 Plankarta
Bilaga Bilaga 7 projektering Hamnvägen
Bilaga Tilläggsavtal exploateringsavtal Hamnvägen undertecknat av exploatör

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Upprättat tilläggsavtal med Marstrands Exploaterings AB godkänns.

2. Kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna tilläggsavtalet.

Expedieras till:
Kaj Dahlberg,
Marstrands
Exploaterings AB

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk
Planering Mark och
Exploatering, Thomas
Turnéus
Verksamhetschef
Samhällsbyggnad,
Mirsad Radoncic
Sektorchef
Samhällsbyggnad

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Hans Nilsson de la Croix

2025-04-10

Granskning Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl (Dnr KS2019/1311-70)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fattade beslut 2019-10-09 om att inleda ett planarbete för kurbad, hotell och vandrarhem, KS§333/2019. Detaljplanen var på samråd 2023-08-07 – 2023-09-22. Efter samrådet har förslaget bearbetas enligt inkomna synpunkter.

Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Detaljplanen syftar också till att möjliggöra ett nytt kallbadhus på samma plats som det historiskt har funnits ett. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser. Nya byggnader ska utformas med särskild hänsyn till miljön. Detaljplanen syftar till att ge möjlighet till att skydda både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att möjliggöra att uppföra ett högvattenskydd. Allmänhetens tillträde säkerställs genom att Kungsplan samt gator redovisas som allmän plats.

Förvaltningens förslag till beslut är att detaljplanen godkänns för granskning enligt plan- och bygglagen PBL (2010: 900) kap.5 § 11.

Juridisk bedömning

Detaljplanen har tagits fram enligt plan och bygglagen, PBL (SFS 2010:900). Planen handläggs med utökat förfarande.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Kommunstyrelsen beslutade 2013-11-13 om positivt planbesked KS §415/2013. Planarbete inleddes och detaljplanen antogs 2017-11-09. Mark- och miljödomstolen upphävde kommunens beslut att anta detaljplanen 2018-10-25. Mark- och miljööverdomstolen beslutade 2019-02-22 att inte ge prövningstillstånd och kommunens beslut om antagande blev slutligt upphävt. Kommunstyrelsen fattade beslut 2019-10-09 om att inleda ett nytt planarbete för kurbad, hotell och vandrarhem KS§333/2019.

Beslut om samråd för detaljplanen tog den 21 juni 2023 och förslag till detaljplan för Marstrand 5:39 m.fl. har varit utställt på samråd under perioden 7 augusti 2023 till 22 september 2023.

Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Detaljplanen syftar också till att möjliggöra ett nytt kallbadhus på samma plats som det historiskt har funnits ett. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser. Nya byggnader ska utformas med särskild hänsyn till miljön.

Detaljplanen syftar till att ge möjlighet till att skydda både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att möjliggöra att uppföra ett högvattenskydd. Allmänhetens tillträde säkerställs genom att Kungsplan samt gator redovisas som allmän plats.

Planförslaget
Detaljplanen ger möjlighet till uppförande av ett nytt kallbadhus i planområdets norra del. Det nya kallbadet föreslås placeras på den plats där det historiskt tidigare har funnits ett kallbad.
Byggnaden ska utformas med stor hänsyn till kulturmiljön och på sådant sätt att påverkan på vattenområdets naturvärden med ålgräs blir så liten som möjligt.
För Societetshuset justeras byggrätten för att möjliggöra återställandet av de balkonger som tidigare fanns utmed fasadens södra sida.
För Kurhotellet innebär planförslagen enbart mindre justeringar av byggrätten för den aktuella byggnaden/verksamheten. Den kulturhistoriskt värdefulla byggnadens utformning säkerställs med varsamhetsbestämmelser
Som skydd för både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer lämnas möjlighet att uppföra ett högvattenskydd.

Mellan samråd och granskning har vattenverket och vandrarhemmet utgått från detaljplanen med hänsyn till lämplighet.

Bedömning
Detaljplanen är, med avseende på lokaliseringen på Marstrandsön och de riksintressen som gäller inom planområdet, av betydande intresse för allmänheten.

Planen kan innebära en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning har genomförts och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tillhörande planen har tagits fram. I miljökonsekvensbeskrivningen har planen i relation till följande frågor belysts: marina naturvärden, miljökvalitetsnormer vatten, riksintresse naturvård, riksintresse friluftsliv, strandskydd, vattenverksamhet, förorenade sediment och risk för översvämning/geotekniska åtgärder. Bedömningen är att genomförandet av planförslaget inte medför några större konsekvenser för riksintressen eller övriga intressen. Påverkan på den marina miljön och strandskyddet bedöms vara liten men konsekvensen blir måttlig med hänsyn till platsens höga naturvärden (ålgräs).

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Planförslaget bedöms inte gå emot något av de strategiska målen eller resultatmålen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Agenda 2030 bedöms inte vara relevant då större delen av de delmål som Agenda 2030 behandlar rör åtgärder på en högre nivå än aktuellt ärende.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Detaljplanen är i linje med de politiska styrdokumenten som berör planområdet.

Översiktsplan

Den 13 juni 2024 antog kommunfullmäktige en planeringsstrategi. I strategin har fullmäktige tagit ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. I strategin anges bland annat att en översvämningsstudie ska göras i Marstrand för att identifiera områden som löper risk att översvämmas vid förhöjda vattennivåer och ökad nederbörd samt vilka åtgärder som kommer att krävas för att undvika skador. Studien ska också bedöma om kompletterande bebyggelse eller skydd för densamma kan anpassas för att ge ett ökat skydd för befintlig bebyggelse.

Planeringsstrategin anger också att översiktsplanens inriktning vad gäller förtätning, exploatering och närströvsområden för Marstrand gäller i sin helhet. Förslagna förändringar i detaljplanen bedöms vara i överensstämmelse med översiktsplanen.

Idealbild Marstrand

En fördjupning av översiktsplanen för Marstrand *Idealbild Marstrand* antogs av kommunfullmäktige i april 2008. Förslagen från denna har inarbetats i gällande översiktsplan 2010. Enligt översiktsplanen ska Marstrandsön utvecklas genom att utnyttja de möjligheter till boende som finns idag och uppmuntra till åretruntboende. Service är en viktig förutsättning för att Marstrand ska kunna leva året runt, för nya företagsetableringar och för besöksnäringen. Inriktningen enligt Idealbilden handlar om ett medvetet bevarande av den unika kulturmiljön på Marstrand, men med syftet att få en levande stad och fler åretruntboende.

I *Idealbild Marstrand* anges att det är viktigt att skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling för att bidra till ett levande samhälle året runt. Bland annat nämns att det är viktigt att skapa förutsättningar för hotellnäringen. Vidare anges att det i första hand är aktuellt att utveckla vidare marin verksamhet med koppling till besöksnäringen. Nya områden för verksamheter ska för detta ändamål skapas i anslutning till vattnet. Vid nyexploatering är det av största vikt att vara medveten om och hänsynsfull mot den befintliga kulturmiljön. Kultur- och naturmiljön med tätortsnära natur- och strandpromenader är viktiga tillgångar för Marstrand, både för lokalbefolkningen och för turister.

Målsättningen med *Idealbild Marstrand* har varit att genom ett konstruktivt samtal få en gemensam vision om ett hållbart Marstrandsamhälle utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv; det vill säga ett samhälle som är mindre säsongsberoende och med möjlighet till framtida utveckling på kort och lång sikt. Med ett helhetsperspektiv ska balansen mellan exploateringsönskemålen och de bevarandevärden som finns i kultur- och naturmiljön bevaras, vilka är en del av Marstrands varumärke.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Planförslaget möjliggör en utvidgning av den befintliga hotellverksamheten i och med kallbadhuset och ger därmed förutsättningar till verksamheten att utvecklas vilket är positivt för näringslivet på Marstrand.

Den badplats (ej kommunal) som finns i området i dag kommer att till stor del finnas kvar. För att kompensera för att betongpiren, som idag används för vad, tas i anspråk för kallbadhuset ges möjlighet att utöka befintlig brygga till Kurhotellet. Allmänheten har efter genomförande fortsatt tillgång till det skogsområde som finns i direkt anslutning till kallbadhuset.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detaljplanearbetet resurssätts med de interna resurser och externa konsulter för att ta fram underlag och planförslag.

Ekonomisk bedömning

Kostnad för detaljplanearbetet regleras i ett avtal mellan exploatör och kommun. Arbetet bekostas till 50% av exploatören och 50% av kommunen.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen
Kungälvs kommun, såsom huvudman för allmän plats, kommer få kostnader för iordningställande av allmänna anläggningar inom allmän plats som inte exploatören bekostar då exploateringsavtalet är tecknat. Vidare får kommunen en kostnad för utbyggnad av va-ledningar och eventuellt upprättande av ny förbindelsepunkt, vilket delvis finansieras av anslutningsavgift.

Ekonomiska konsekvenser för exploatören
Inom planområdet skapas ny byggrätt för kallbadhus. Exploatören får en utgift för köp av mark.

Exploatören får kostnader för utbyggnad inom fastighet utlagd som kvartersmark, parkeringsfriköp, anslutningsavgifter (VA, el, tele mm), lantmäteriförrättning, bygglov och övriga kostnader. Exploateringsavtalet avser reglera att exploatör ska bekosta utbyggnad av tillkommande lokalgata, vändplats och eventuell flytt av lokalgata vid societetshuset samt VA-ledningar och diken.

Ekonomiska konsekvenser för övriga
Ledningshavare bekostar erforderlig utbyggnad av sina respektive ledningsnät om inget annat avtalats. Blivande fastighetsägare erlägger en avgift för användningen av den samlade kommunala användningen. Ledningshavare kan även få kostnader för flytt av ledningar.

Förslag till beslut

1. *Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl. i Kungälvs kommun* godkänns för granskning enligt plan- och bygglagen PBL (2010: 900) kap.5 § 11.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef Planering och projekt

Mirsad Radoncic
tf Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till: claes-goran.nilsson@nilhome.com

För kännedom till: Pernilla Attnäs-Björk, Plan och MEX
Hans Nilsson de la Croix, Plan och MEX
Josefin Brodén, Plan och MEX
Ann-Sofie Sjögren, Plan och MEX

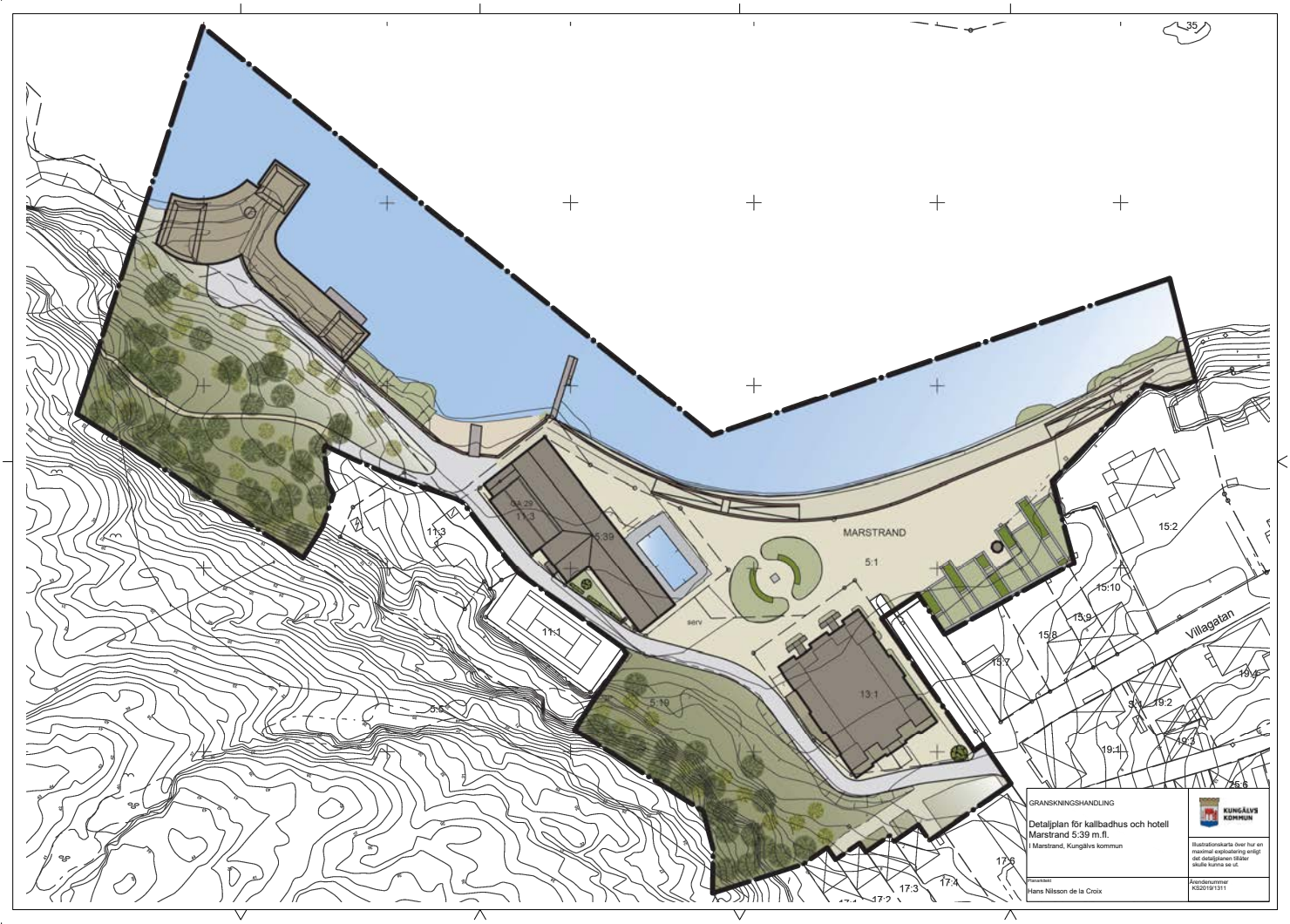

GRANSKNINGSHANDLING

Detaljplan för kallbadhus och hotell
Marstrand 5:39 m.fl.
I Marstrand, Kungälvs kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Illustrationskarta över hur en maximal exploatering enligt det detaljplanen tillåter skulle kunna se ut.

Planarkitekt
Hans Nilsson de la Croix

Ärendenummer
KS2019/1311

KUNGÄLVS KOMMUN

Granskningshandling
Ärende: KS2019/1311
2025-04-10

Planbeskrivning

Detaljplan för kallbadhus och hotell

Marstrand 5:39 m.fl.

På Marstrand, Kungälvs kommun

PLANPROCESSEN

VAD ÄR EN DETALJPLAN

En detaljplan är ett juridiskt dokument som styr hur marken får användas inom ett visst område inom kommunen. Detaljplanen reglerar vilka delar av ett område som får användas till vad, exempelvis bostäder, kontor, handel, park eller industri. Detaljplanen kan även reglera exempelvis var gator ska anläggas, hur höga byggnader får vara och var byggnaderna ska placeras. Genom en detaljplan kan kommunen se till att ett område används på det sätt som det är mest lämpat för. En detaljplan består av en plankarta som är juridiskt bindande och en planbeskrivning som beskriver plankartan. Planbeskrivningen (denna handling), som inte är juridiskt bindande, ska underlätta förståelsen för plankartans innebörd.

DETALJPLANENS FÖRFARANDE

Enligt plan- och bygglagen (PBL) (SFS 2010:900) ska framtagandet av en detaljplan följa en viss handläggningsordning. Vad som ingår i handläggningsordningen beror på om detaljplanen hanteras med ett standardförfarande eller utökat förfarande. Standardförfarande kan tillämpas om förslaget är förenligt med översiktsplanen och om det inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När något av dessa kriterier inte uppfylls ska ett utökat förfarande tillämpas. Oavsett förfarande genomgår en detaljplaneprocess några bestämda skeden vilka förklaras nedan.

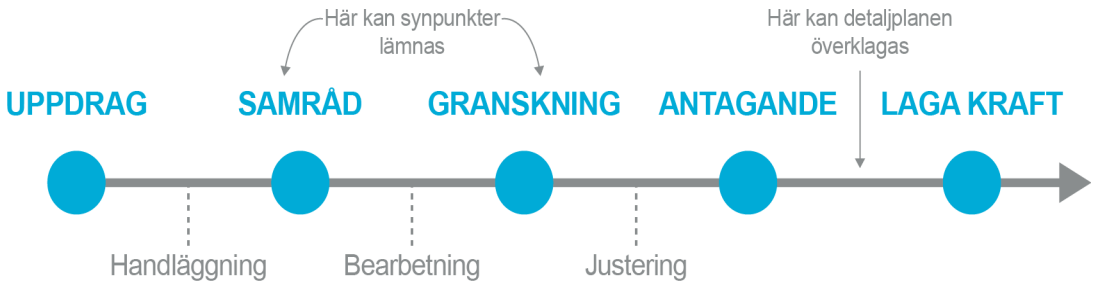

1.UPPDRAG

Ett detaljplanearbete kan inledas på olika sätt. Det kan initieras från politiskt håll för att lösa ett behov av detaljplanerad mark. En ansökan om att upprätta eller ändra en detaljplan kan även skickas in av en exploatör eller fastighetsägare.

2.SAMRÅD

När kommunen har tagit fram ett förslag på detaljplan skickas det ut på samråd. Samrådet innebär att invånare får möjlighet att ta del av planförslaget och lämna in synpunkter. Remissinstanser och sakägare, de personer som anses vara direkt berörda av planförslaget, får under samrådet ett utskick med information om planarbetet. Förslaget läggs även ut på kommunens hemsida.

3.GRANSKNING

Efter samrådet bearbetas detaljplanen utifrån de synpunkter som kommit in. Planförslaget ställs sedan ut på granskning vilket är nästa tillfälle att lämna synpunkter. Invånare, berörda myndigheter, fastighetsägare och sakägare får återigen möjlighet att ta del av kommunens förslag. Även här får de som anses vara direkt berörda av planen ett utskick. Den som inte skriftligen framfört sina synpunkter senast under granskningstiden kan förlora rätten att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

4.ANTAGANDE OCH LAGA KRAFT

Efter granskningstiden kan mindre ändringar göras utifrån de synpunkter som inkommit. Detaljplanen skickas sedan för beslut om antagande. Beslutet att anta detaljplanen kan överklagas av sakägare som inte fått sina synpunkter tillgodosedda under samrådet eller granskningen. Om ingen överklagar detaljplanen inom tre veckor så får detaljplanen laga kraft

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PLANPROCESSEN 2
VAD ÄR EN DETALJPLAN 2
DETALJPLANENS FÖRFARANDE 2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING 4
INLEDNING 6
DETALJPLANENS SYFTE 6
GEOGRAFISKT LÄGE 6
AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN 7
ÄRENDEINFORMATION 7
GENOMFÖRANDETID 8
PLANFÖRSLAG 9
SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET 9
ALLMÄN PLATS 9
KVARTERSMARK 14
VATTENOMRÅDE 21
MOTIV TILL PLANBESTÄMMELSER 22
ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN 22
EGENSKAPSBESTÄMMELSER ALLMÄN PLATS 23
EGENSKAPSBESTÄMMELSER KVARTERSMARK 23
GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN 28
ORGANISATORISKA FRÅGOR 28
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR 28
AVTAL OCH ÖVERENSKOMMELSER 30
TEKNISKA FRÅGOR 31
EKONOMISKA FRÅGOR 32
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING 33
PLANERINGSUNDERLAG 34
KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG 34
UTREDNINGAR 34
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 36
KOMMUNALA 36

RIKSINTRESSEN 37
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN 38
MILJÖKVALITETSNORMER 38
NATUR 38
MILJÖ 39
HÄLSA OCH SÄKERHET 40
GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN 42
KULTURMILJÖ 42
FYSISK MILJÖ 47
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR 47
SERVICE 48
TRAFIK 48
TEKNIK 48

KONSEKVENSER 50
RIKSINTRESSEN 50
MILJÖKVALITETSNORMER 51
NATUR 51
MILJÖ 51
HÄLSA OCH SÄKERHET 52
KULTURMILJÖ 53
FYSISK MILJÖ 54
SOCIALA KONSEKVENSER 54
TRAFIK 54

MEDVERKANDE 56

INLEDNING

DETALJPLANENS SYFTE

Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Detaljplanen syftar också till att möjliggöra ett nytt kallbadhus på samma plats som det historiskt har funnits ett. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser. Nya byggnader ska utformas med särskild hänsyn till både natur- och kulturmiljön.

Detaljplanen syftar till att ge möjlighet till att skydda både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att möjliggöra att uppföra ett högvattenskydd. Allmänhetens tillträde säkerställs genom att Kungsplan samt gator redovisas som allmän plats.

GEOGRAFISKT LÄGE

Planområdet är beläget på nordsidan av Marstrandsön och omfattar området kring Kungsplan, inklusive Marstrands Kurhotell och Societetshuset. Förutom området kring befintliga byggnader inrymmer planområdet angränsande lövskogsklädda sluttningar samt en del av strandzonen norr om Kurhotellet.

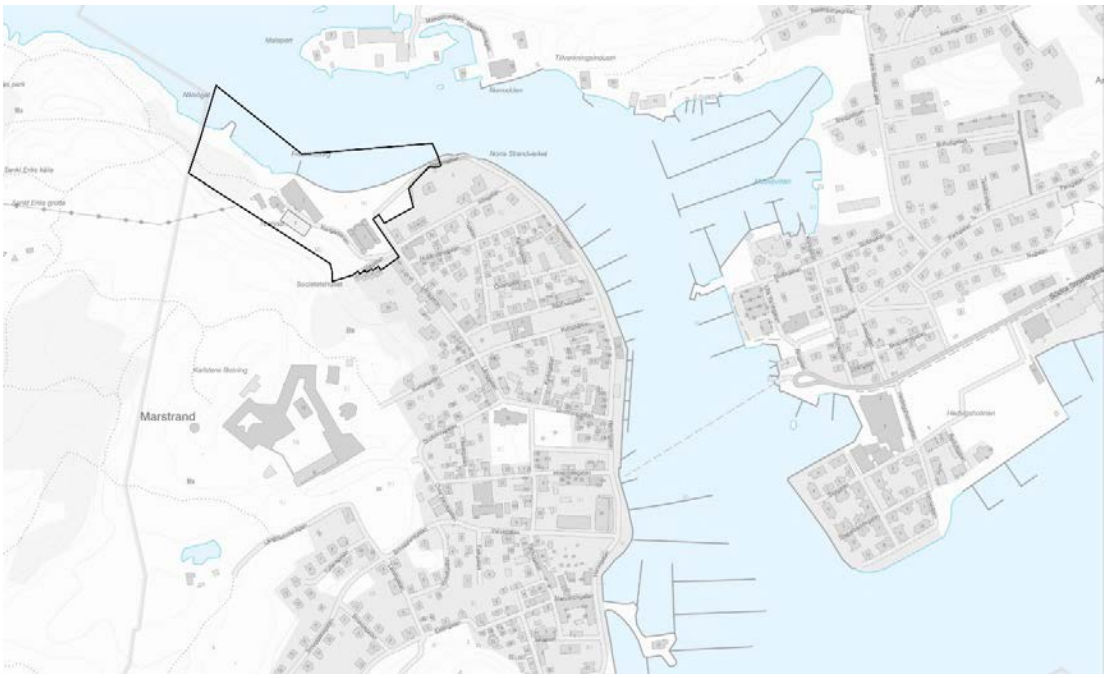

Planområdets läge i Marstrand

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Fastigheter inom planområdet.

Planområdet har en areal på cirka 2,6 hektar. Av denna yta utgör ca 1,1 ha vattenområde. Fastigheterna Marstrand 5:19, 5:1 och 11:3 ägs av Kungälvs kommun. Del av Marstrand 11:3 ligger under mark, under fastigheten Marstrand 5:39. Fastigheten 11:1 är upplåten med tomträtt. Fastigheten Marstrand 5:39 ägs av Marstrands Kulturfastighet AB. Fastigheten Marstrand 13:1 ägs av Societetshuset Fastighet i Marstrand AB.

ÄRENDEINFORMATION

TIDPLAN

Följande preliminära tidplan gäller för detaljplanen:

Samråd	tredje kvartalet 2023
Granskning	andra kvartalet 2025
Antagande	fjärde kvartalet 2025

Genomförande av planen beräknas påbörjas första kvartalet 2026.

PLANHANDLINGAR

I planarbetet har ett antal olika underlag och utredningar tagits fram, vilka dessa är hittar du under avsnittet ”Planeringsunderlag”. Planhandlingarna består av:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Illustrationsplan
- Samrådsredogörelse

Till planen hör även:

- Fastighetsförteckning
- Grundkarta (ingår i plankartan)

PLANFÖRFARANDE

Arbetet med denna detaljplan påbörjades hösten 2019. Planarbetet handläggs med utökat förfarande i enlighet med 5 kap. Plan- och bygglagen (PBL) (2010:900). Planförslaget är förenligt med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande. Planförslaget är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Planförslaget bedöms medföra en betydande miljöpåverkan.

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden för detaljplanen är tio år. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Vald genomförandetid ger en skälig tid för utbyggnad av planområdet.

Under genomförandetiden har fastighetsägaren en lagstadgad rätt att bygga i enlighet med detaljplanen och den får inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger. Efter genomförandetidens slut fortsätter planen att gälla tills kommunen tar fram ny plan eller ändrar gällande plan. Fastighetsägaren äger efter genomförandetidens slut ingen rätt till ersättning för förlorade rättigheter som fanns i den ursprungliga planen.

PLANFÖRSLAG

SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET

Detaljplanen ger möjlighet till uppförande av ett nytt kallbadhus i planområdets norra del. Det nya kallbadet föreslås placeras på den plats där det historiskt tidigare har funnits ett kallbad. Byggnaden ska utformas med stor hänsyn till kulturmiljön och på sådant sätt att påverkan på vattenområdets naturvärden med ålgräs blir så liten som möjligt.

För Societetshuset justeras byggrätten för att möjliggöra återställandet av de balkonger som tidigare fanns utmed fasadens södra sida.

För Kurhotellet innebär planförslagen enbart mindre justeringar av byggrätten för den aktuella byggnaden/verksamheten. Den kulturhistoriskt värdefulla byggnadens utformning säkerställs med varsamhetsbestämmelser.

Som skydd för både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer lämnas möjlighet att uppföra ett högvattenskydd.

ALLMÄN PLATS

HUVUDMANNASKAP

Kommunen är huvudman för all allmän plats inom planområdet och ansvarar för skötsel och drift av denna. Den allmänna platsen utgörs av TORG vid Kungsplan samt GATA fram till områdets byggnader. Sluttningen i områdets västra del regleras som NATUR respektive PARK.

TRAFIK

Biltrafik samt gång- och cykeltrafik

Den befintliga gatan från Långgatan i öster fram till Kurhotellet och vattenverket planläggs som lokalgata. Lokalgatan förlängs fram till det nya kallbadhuset, med en bredd av ca 3 meter. Yta för en mindre vändplats säkerställs framför den nya byggnaden.

Parkering, leveranser

Parkeringsbehovet för tillkommande verksamheter behöver studeras närmare och fastställs vid bygglovsskedet. Parkering för besökande till Marstrandsön samordnas på Koön genom parkeringsfriköp. Kungälvs kommun arbetar med framtagandet av en ny parkeringsnorm vilket kan komma att innebära nya ställningstaganden för hur parkeringen ska anordnas till ett antagande.

Leveranser till den nya verksamheten, kallbadhuset, ska ske samlat med nuvarande verksamheter, Kurhotellet och Societetshuset. Inga stora leveranser får ske direkt till kallbadhuset och kommer att regleras med trafikföreskrift.

Vid eventuella ändringar av befintliga byggnader inom planen kommer det i bygglovet ställas krav på antal parkeringsplatser enligt gällande parkeringsnorm.

Godstransporter till Marstrandsön sker via färjan till Marstrand. Möjlighet till leveranser sker längs med lokalgatan som angör samtliga byggnader inom planområdet.

TORG

Kungsplan och stråket längs kajen är viktiga platser för lek och rekreation och föreslås även i framtiden bevaras som en öppen yta med grus och/eller markbeläggning i natursten. Illustrationskartan ger exempel på hur området med gräs i den södra delen kan rustas upp och ges en mera parkbetonad utformning. Syftet är att kunna ge Kungsplan en mer tilltalande och flexibel användning. Illustrationen visar även att platsen kring Oskar II byst med den njurformade planteringen kan bevaras.

Placering av eventuella mindre byggnader i form av allmänna servicebyggnader eller pumphus prövas i bygglov. Tillkommande byggnader inom Kungsplan ska placeras och utformas med särskild hänsyn till kulturmiljön.

För att skydda både Kungsplan och angränsande byggnader från höga vattenstånd kommer på sikt ett högvattenskydd behöva uppföras. Skyddet kommer att påverka både den nuvarande öppna karaktären och hur ytan kan användas. Läs mer under rubriken “Högvattenskydd”.

NATUR

Sluttningen i områdets västra del utgörs av en bergsbrant bevuxen med lövskog av delvis parkartad karaktär. Norr om vattenverket finns en populär gångstig som leder vidare ut till naturreservatet på Marstrandsön. Sluttningen bevaras med nuvarande karaktär.

Vid Kurhotellets norra gavel finns en ramp som används för upptagning och iläggning av jollar, en så kallad slip. Området bibehålls som en tilläggsplats för jollar. I anslutning till slipen finns en mindre sandstrand som är möjlig att använda för bad. I anslutning till Kurhotellet finns även en träbrygga som kan utnyttjas för bad. Strandzonen nordväst om Kurhotellet utgör i övrigt erosionsskydd i form av sprängsten.

Gångstig

Slip och minde sandstrand

PARK

Nedre delen av sluttningen i områdets västra del utgörs i anslutning till Societetshuset av en klippt gräsmatta. Denna del av sluttningen redovisas som park. Utanför planområdet längs Långgatan vid Societetshuset finns en trädallé som är skyddad genom generellt biotopskydd.

DAGVATTEN

En dagvattenutredning (ALP Markteknik, 2025-03-07) har tagits fram för detaljplanen. Dagvattnet kommer huvudsakligen att ledas via diken och ledningar till Marstrandsfjorden utan att fördröjande åtgärder krävs. Planområdet har i dag tre huvudsakliga dagvattenutlopp, där avrinning även sker diffust längs strandkanten. Dessa utloppspunkter bibehålls i största möjliga mån, med undantag för utloppet vid det planerade kallbadhuset, vilket flyttas till västra sidan av kallbadhuset för att minska påverkan på ålgräsängarna.

För att minska belastningen på Marstrandsfjorden införs två reningsanläggningar, förslagsvis i form av makadamdiken. Vid gatan som leder till kallbadhuset kommer det att behövas ett dike för att ta hand om dagvattnet från berget, gatan och delar av kallbadhuset. Den västra delen av diket ska också utföras som ett makadamdike för rening. Diket har två utlopp till Marstrandsfjorden. Ett ytterligare makadamdike behövs söder om Societetshuset längs med området planlagt som PARK för att säkerställa rening från kringliggande avrinningsområden. Från diket leds vattnet via ledning till Marstrandsfjorden.

När högvattenskyddet är uppfört behöver dagvattensystemet fortsatt kunna omhänderta dagvatten vid ett 10-årsregn när det är högt vattenstånd och vattnet inte kan rinna ut med självfall. Vattnet som ansamlas innanför högvattenskyddet kommer då att behöva pumpas ut. Dagvattensystemet kommer därför att behöva kopplas till en pumpstation på Kungsplan. Pumpstationen behöver inte överbyggas och dess exakta läge bestäms i projekteringsskedet.

Föreslagen dagvattenhantering innebär att vattnet kommer avledas på annat sätt jämfört med dagsläget men medför ingen markavvattning. Inget ytterligare vatten kommer att avledas från området.

SKYFALL

För att klara av ett framtida 100-års och 200-års regn med max 30 centimeters vattendjup inom för framkomlighet behöver skyfallsstråk skapas inom planområdet. På Kungsplan behövs ett nytt skyfallsstråk skapas mellan Kurhotellet och Societetshuset för att leda vattnet till Marstrandsfjorden. Vid det nya kallbadhuset justeras marken för att leda vattnet till diket och gatan innan det släpps ut i fjorden. Runt befintliga byggnader behöver marken justeras höjdmässigt på några ställen för att säkra dem.

När det nya högvattenskyddet uppförs behöver det utformas med stängbara öppningar vid skyfallsstråken.

HÖGVATTENSKYDD

Stora delar av planområdet ligger lågt och hotas på sikt av återkommande översvämningar vid höga vattenstånd. Områdets kulturhistoriskt värdefulla byggnader är i nuläget inte akut hotade av inträngande vatten. I takt med att havsnivån höjs på grund av klimatförändringar ökar dock risken för att de lägre belägna delarna av planområdet översvämmas samt att vatten tränger in i byggnader. Kungsplan och befintliga byggnader föreslås skyddas av ett högvattenskydd i form av en mur placerad i anslutning till kajkant respektive strandlinjen. På plankartan redovisas en zon där skydd får uppföras. Exakt placering och utformning av skyddet regleras inte. Inte heller konstruktion av skyddet regleras. Syftet är att ge möjlighet att kunna studera lämplig utformning, placering och konstruktion närmare i samband med genomförandet. Under detaljplanens genomförandetid på 10 år bedöms höjningen av havets medelvattenstånd inte vara av sådan omfattning att det bedöms utlösa ett akut behov av skyddsåtgärder.

Högvattenskyddet har följande syften:

- Skydda de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna Societetshuset och Kurhotellet från höga vattennivåer så att byggnaderna inte skadas av inträngande vatten.
- Skydda Vattenverket, som utgör en samhällsviktig verksamhet, från att skadas av inträngande vatten.
- Skydda befintlig pumpstation för spillvatten på Kungsplan.
- Säkerställa tillgängligheten för besökande och räddningstjänst vid höga vattennivåer.
- Minska risken för skador på Kungsplan, till exempel genom att befintlig grustäckning spolas bort och planteringar förstörs.

Gestaltningsprinciper

Ett högvattenskydd kommer att påverka och förändra stadsbilden och upplevelsen av miljön. Med hänsyn till kulturmiljön är det av stor vikt att skyddet ges en omsorgsfull utformning som harmonierar med områdets karaktär. För att minska negativa påverkan på kulturmiljön bör följande principer vara vägledande för utformningen.

- Skyddet ska placeras i anslutning till kajkanten/strandlinjen så att Kungsplan kan bevaras som en större sammanhängande yta.
- Höjden på skyddet begränsas till högst +2,9 meter över kartans nollplan så att skyddet inte blir för högt och dominerande. I förhållande till befintliga marknivå på Kungsplan innebär detta en höjd på ca 0,9 till 1,3 meter över marken. Höjden bedöms ge begränsad påverkan på kulturmiljön samt medger fri sikt ut över havet för vuxna och äldre barn.
- För att minska påverkan på stadsbilden kan skyddet i en första etapp byggas ut till en lägre nivå för att i en senare etapp byggas på till en högre höjd när klimatförändringarna och höjningen av havsnivån så påkallar.

- Skyddet bör ges en lugn och lågmäld utformning som inte sticker ut och som inte framhäver skyddsmuren i stadsrummet.
- Stommen ska kläs med plattor av i grå granit som i färgskala ansluter till Norra Strandverkets försvarsmurar som kantar Kungsplans östra sida samt de klippor och branter som finns väster om tennisbanan.
- Skalan på den långsträckta muren kan brytas ner med till exempel utplacerade sittplatser. Dessa kan utgöras av fristående bänkar alternativ bänkar/sittmöjligheter förankrade i skyddsmuren. Diskret färgsättning bör användas. Genom att göra muren tillgänglig på detta sätt kan den upplevas som en naturlig del av Kungsplan och inte ett främmande inslag i kulturmiljön.

Referensexempel: Högvattenskydd vid Packhuskajen Göteborg

Exempel på utformning

På illustrationskartan ges ett exempel på utformning med ett högvattenskydd placerat i anslutning till kajkanten utmed Kungsplan. Skyddet är utformat som en mur där läget växlar mellan kajens yttre kant och ett indraget läge. Syftet är att bevara flanörers närhet till vattnet vid promenad. Placeringen innebär att Kungsplan kan behålla sin nuvarande karaktär som en större sammanhållen och öppen yta. Norr om Kurhotellet föreslås högvattenskydda placeras innanför strandlinjens erosionsskydd.

Vy åt sydväst utmed Långgatan nedanför Norra Strandverkets mur.

Vy åt väst från Kungsplan mot Marstrands kurhotellet och kallbadhus.

Kungsplan kompletterat med högvattenskydd	*Nuvarande utseende. Vy från nordväst.*

Kungsplan kompletterat med högvattenskydd

Nuvarande utseende. Vy från Långgatan.

Kungsplan kompletterat med högvattenskydd

Nuvarande utseende. Vy från väster.

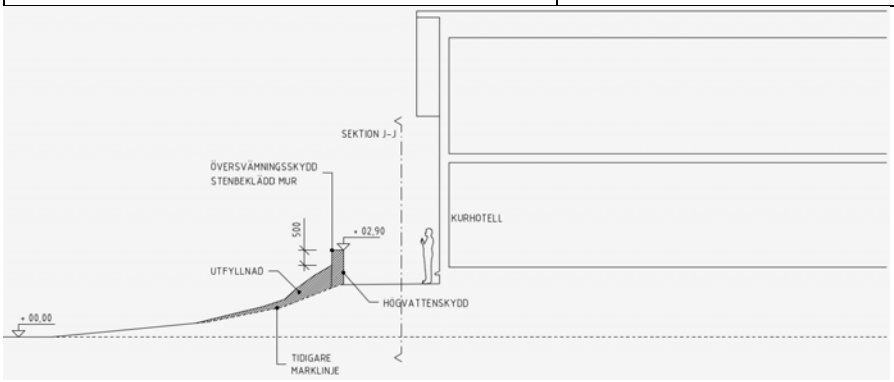

Exempel på utformning av ett högvattenskydd skydd norr om Kurhotellet.

Hur kajkanten är grundlagd och konstruerad finns inte närmare dokumenterat. Den geotekniska utredningen pekar på att det i framtiden kan uppstå problem med erosion av kajen när denna i ökad utsträckning kommer att utsättas för vågornas kraft vid höga vattenstånd. Det kan därför bli aktuellt att nuvarande kajkant behöver stärkas och/eller ersättas. Med hänsyn till detta regleras inte skyddets exakta placering. Plankartan redovisar en zon närmast kajkant och strandlinje inom vilken ett högvattenskydd får placeras. Oavsett placering ska högvattenskyddet utformas och projekteras med hänsyn till geotekniska förhållanden, speciellt så att tillkommande last från högvattenskyddet inte äventyrar stabilitetsförhållandena i området. I projekteringsskedet rekommenderas kompletterande undersökningar av jordens egenskaper i området för att kunna optimera och dimensionera grundläggningarna. Placering och utformning av eventuella passager genom muren får preciseras i samband med projektering och genomförande.

Öppningar i högvattenskyddet behövs för att möjliggöra avrinning av vatten från Kungsplan till havet vid skyfall. Dessa kan utformas som hela öppningar i eller integrerade luckor i skyddet. Öppningarna ska placeras utifrån skyfallsstråk för att effektivt leda ut vattnet. Om öppningarna utformas som integrerade luckor i skyddet behöver de ha en höjd på minst 30 centimeter. Öppningarna ska vara stängningsbara för att säkerställa skydd vid högt vattenstånd och bör ha en bredd på cirka 10 meter.

KVARTERSMARK

SOCIETETSHUSET

Societetshuset omfattas av markanvändningen tillfällig vistelse. Planförslaget innebär att byggrätten justeras från gällande plan för att möjliggöra återuppförandet av den ursprungliga verandan i två våningar på södra sidan.

Societetshuset har sedan byggnaden uppförts främst använts under sommarhalvåret för festligheter och evenemang av olika slag. Huset avses byggas om till hotell och restaurang med verksamhet året runt. Idag finns dock begränsade möjligheter att bygga hotellrum. För att ge möjlighet att uppföra hotellrum föreslås den indragna andra våningen byggs ut över första våningens tak fram till första våningens väggliv på byggnadens båda långsidor. På kortsidorna flyttas vägglivet fram i båda våningsplanen mellan de tre risaliterna. Hela fasadmotivet flyttas med och återuppförs lika befintligt utseende. Taket byggs samman med befintligt tak och bildar en ny något flackare takvinkel. I den nya delen byggs hotellrum. På södra sidan möjliggör planen för återuppförande av den ursprungliga verandan i två våningar. På norra sidan planeras befintlig inbyggnad av verandans övre del att rivas. Ursprungligt utseende har varit vägledande för föreslagen ändring av exteriören.

Societetshuset. Befintligt utseende, fasad mot öster

Förslag blivande utseende. Fotomontage Okidoki arkitekter.

Befintligt utseende, fasad mot söder. På foto ses även allén av oxlar längs Långgatan som är skyddad genom generellt biotopskydd och som Parkenheten sköter.

Förslag blivande utseende med utflyttat väggliv och återuppförd veranda.
Fotomontage Okidoki arkitekter.

Detaljplanen medger en tillbyggnad av källarvåningen med teknikutrymmen mellan de båda utskjutande hörntornen vid den sydvästra sidan. Högsta tillåtna höjd på tillbyggnaden är nederkant den längsgående vattbrädan som avgränsar träfasaden från sockeln, se figur nedan. Befintliga tillbyggnader utmed fasaden ger ett brokigt intryck och syftet är att kunna ersätta detta med en ny mer enhetlig byggnad som också blir lägre än de befintliga. Tillbyggnaden bör utformas på ett sätt som visuellt inte konkurrerar med Societetshusets exteriör.

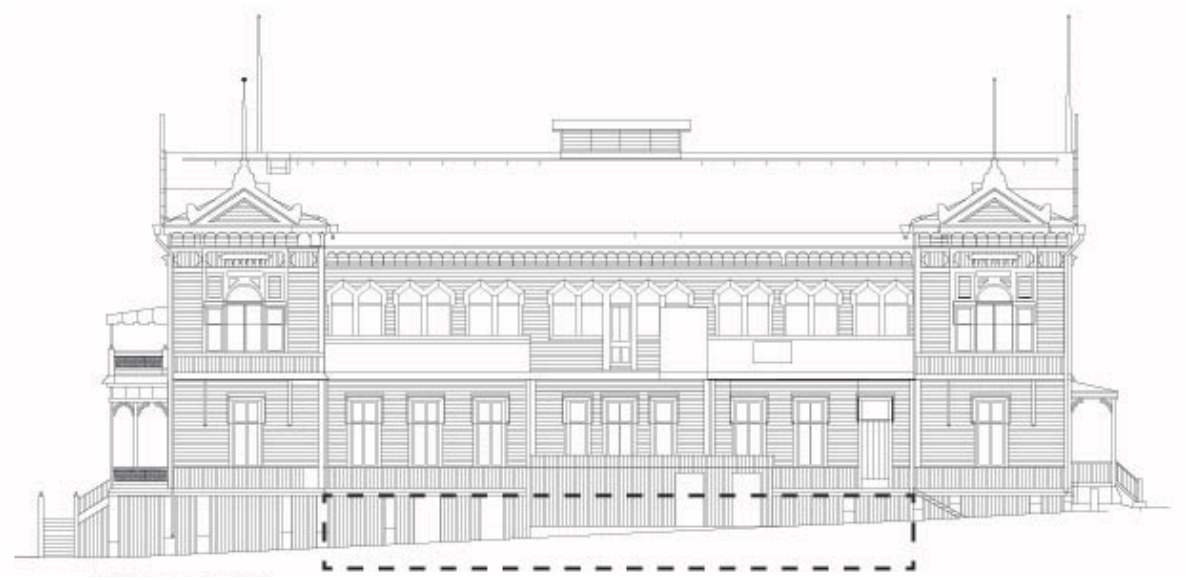

Tillbyggnad med teknikutrymmen

Societetshusets kulturvärden är skyddade genom byggnadsminnesförklaringen och dess regelverk. Detaljplanen anger att byggnaden inte får rivas. Ändring av byggnaden får inte förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen. Ovan redovisade förslag till ombyggnader bedöms uppfylla dessa krav och bedöms ta tillvara byggnadens kulturhistoriska värde på ett tillfredsställande sätt.

För exteriören bör gälla att underhållsåtgärder skall utföras med material och metoder lika ursprungliga och att färgsättning bör ske utifrån originalfärgsättning eller en färgsättning som bedöms kulturhistoriskt riktig. Fasadens originalsnickerier, fönster och dörrar bör så långt som möjligt bevaras och vid behov ersättas med nytillverkade lika original.

Societetshuset utgör ett byggnadsminne enligt kulturmiljölagen (KML). Beslut enligt KML krävs för ombyggnad. En separat ansökan om att ansöka tillstånd enligt KML krävs för önskade förändringar. I ansökan ska redovisas måttsatta ritningar med beskrivning av planerade åtgärder och hur de ska utföras varsamt. En antikvarisk konsekvensbeskrivning ska tas fram i samband med ansökan för ändring av byggnadsminne. Ansökan om tillstånd för ändring av Societetshuset har tidigare beviljats men genomförandetiden för beslutet på fem år har passerat. Detta innebär att en ny uppdaterad ansökan behöver göras.

MARSTRANDS KURHOTELL

Marstrands Kurhotell är en byggnad som genom sin historia och välbevarade exteriör bedöms som särskilt värdefull enligt PBL 8:13. Till skydd för byggnaden har rivningsförbud införts. Detaljplanen anger markanvändningen tillfällig vistelse. Byggrätten är anpassad efter den befintliga byggnaden. På framsidan av byggnad ligger en befintlig simbassäng.

Marstrands Kurhotell

Byggnadens exteriör skyddas från förvanskning genom varsamhetsbestämmelser. Underhållsåtgärder skall utföras med material och metoder lika ursprungliga och färgsättning bör ske utifrån originalfärgsättning eller en färgsättning som bedöms som tidstypiskt. Fasadens originalsnickerier bör så långt möjligt bevaras och vid behov ersättas med nytillverkade lika original. Fönster och dörrar bör utformas lika original vad gäller material, dimensioner, profilering etc. Takets nuvarande utseende bör i stort bevaras. I övrigt bör exteriörens ursprungliga utseende vara vägledande vid eventuella ändringar.

För interiören bör gälla att ändringar av planlösning genomförs med utgångspunkt i den övergripande strukturen samt att ändringar genomförs med varsamhet.

KALLBADHUS

Detaljplanen ger möjlighet till att uppföra ett nytt kallbadhus på platsen för ett tidigare kallbad. Byggnaden är grundlagd vid strandlinjen på befintlig mark samt har en del som får kraga ut över

vattenområdet. På plankartan redovisas delen på mark med beteckningen R_1 och delen som får kraga ut över vattenområdet med beteckningen (R_1).

Okidoki Arkitekter har tagit fram ett förslag till utformning av kallbadet, se bild nedan. Förslaget har lagts till grund för plankartans utformning med tillhörande bestämmelser. Illustrationen visar en lågmäld byggnad med fasader av träpanel. Mot havssidan kompletteras byggnaden med en loggia från vilken man kan nå ner till en mindre badbrygga. Med hänsyn till stadsbild och områdets kulturmiljövärden är det av vikt att byggnaden ges en omsorgsfull utformning väl anpassad till platsens förutsättningar. Detta ställer höga krav på att byggnaden utförs med hög arkitektonisk kvalitet avseende detaljering och bearbetning samt att material och färgskala harmonierar med platsens karaktär och angränsande kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Exempel på utformning. Okidoki Arkitekter AB.

Takets form har inspirerats av ett så kallat pagodtak som historiskt funnits på kallbadhus uppförda åren kring sekelskiftet 1900. Ett pagodtak kännetecknas av taket har en lätt svängd form. Byggnadens ändpunkter markeras med ett förhöjt tak i två etager. De förhöjda delarna är ett exempel på hur byggnadens skala kan brytas upp och refererar till badortsepokens kallbad som ofta var utförda med tinnar och torn och iögonfallande takformer. Takets form styrs inte i plankartan utan även andra taktyper kan uppföras som harmonierar med de taktyper som återfinns på Marstrand (framför allt sadeltak, och mansardtak). Inom del av taket får en takterrass anordnas. För att inte störa utformningen av taket från ska takterrassen utföras nedsänkt, se sektion nedan. Utmed terrassen medges ett skyddsräcke utformat med spjälor som medger genomsikt och ger ett luftigt intryck. Taket ska vara klätt med plåt eller papp i mörkgrå eller svart färg. Även en stor utskjutande takfot, så som är illustrerat i sektioner nedan, är viktiga delar i upplevelsen av taket då det knyter an till arkitekturen på Marstrand och traditionella kallbadhus.

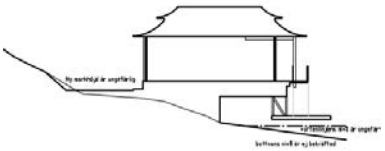

Sektion genom pagodtak
Okidoki Arkitekter AB

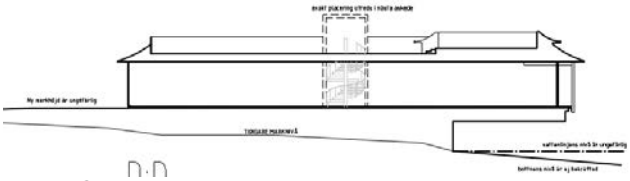

Sektion genom takterrass, trapphus samt pagodtak

Byggnadens form regleras med bestämmelser som anger högsta totalhöjd. Uppstickande delar i form av ett trapphus samt spjälstaket medges ovanför takets volym. Staketet, som tillåts sticka upp med högst 50 cm ovan takets volym, kan till exempel utformas som ett smidesräcke med glest placerade spjälor som medger genomsikt.

Fasader ska utföras med träpanel där utformning av detaljer har stor betydelse för byggnadens helhetsintryck. Figur nedan ger exempel på hur träpanelen kan varieras och ge reliefverkan. Fasader ska vara målade i ljus ton alternativt bestå av pigmenterat trä i en färgskala som harmonierar med platsens karaktär och omgivande bebyggelsemiljö. Placering och utformning av fönster och dörrar samt snickeridetaljer är andra element som är viktiga för helheten och bör utformas med stor omsorg.

Exempel på utformning av fasader, Okidoki arkitekter

Exempel på färgsättning, Okidoki arkitekter.

Byggnaden ska utformas med hänsyn till risk för inträngande vatten genom att färdigt golv läggs på nivån lägst +2,9 meter samt att byggnadsdelar under denna nivå utformas med vattentät konstruktion. Översvämningsskydd för entréer ska ordnas till minst +2,9 m.

Den del av byggnaden som kragar ut över vattenområdet får anläggas på nivån lägst +1,0 meter. Grundläggning medges inte i vattenområdet. I anslutning till byggnaden får en brygga infäst i byggnadens konstruktion uppföras. Bryggan får inte grundläggas i vattenområdet eller utföras som en flytande konstruktion.

Exempel på utformning. Okidoki Arkitekter AB.

I området för kallbadet sluttar berget relativt kraftig och jordlagren blir snabbt djupa utanför befintlig strandlinje. Eftersom den innersta delen av bottenplattan troligtvis är belägen nära berg, så förekommer risk att skadliga differenssättningar kan uppstå om inte den yttre delen även grundläggs ned till berg eller fast botten. Byggnaden bör grundläggas på pålar/plintar. Föreslagen utformning innebär omfattande grundläggning, med stora dragkrafter, i berg. Vid slutlig utformning behöver dessa krafter hanteras.

ÖVERSVÄMNINGSSKYDD

I områdets norra del föreslås ett nytt Kallbad. Höjdsättning och placering av byggnaden är även den känslig med hänsyn till kulturmiljön. Med hänsyn till risk för höga vattennivåer ska byggnadens utformas med vattentät konstruktion under nivån +2,9 meter. Översvämningsskydd för entréer ska ordnas till minst denna nivå. På så sätt minska risken för inträngande vatten vid höga vattenstånd. En högre höjd bedöms innebära allt för stora ingrepp och uppfyllnader i marken med hänsyn till såväl angränsande naturmark som kulturmiljön. Kallbadets grundkonstruktion utförs så att den kan utgöra en del av ett framtida högvattenskydd.

DAGVATTENHANTERING

Dagvattnet som genereras från det nya kallbadhuset kan släppas direkt till Marstrandsfjorden från den delen av byggnaden som är vänd mot havet. För den andra halvan av kallbadhuset ska dagvattnet ledas till det makadamdike som ligger mellan byggnaden och berget. För Societetshuset och Kurhotellet ska dagvattenledningar kopplas på som leder till närliggande diken.

PUMPSTATION PÅ KUNGSPLAN

Befintlig pumpstationen för spillvatten ligger inom användningen E_2. När högvattenskyddet längs med Kungsplan är utbyggt och höga flöden sammanfaller med högt havsvattenstånd måste dagvatten pumpas från den öppna torgytan till recipienten.

VATTENOMRÅDE

Inga nya anläggningar föreslås i vattenområdet utan detta kommer även fortsättningsvis utgöras av öppet vatten. I anslutning till Kurhotellet finns en befintlig brygga som ges möjlighet att utökas något för att stärka förutsättningar för bad inom denna del av Marstrandsön.

I områdets norra del ger detaljplanen möjlighet till att uppföra ett nytt kallbad. Byggnaden grundläggs på land samt ges en konstruktion så att den kan sträcker sig ut över vattenområdet på en fri höjd av lägst +1 meter över grundkartans nollplan, vilket motsvarar nuvarande medelvattenstånd. Byggrätten har avgränsats så att den utkragande delen inte inkräktar på den angränsande ålgräsängen. Se vidare beskrivning av Kallbadet ovan, sidan 17.

MOTIV TILL PLANBE-STÄMMELSER

ANVÄNDNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

ALLMÄN PLATS

GATA$_1$ Lokalgata

Användningen används för trafik som har sitt mål vid gatan. Det ingår även komplement som behövs för gatans funktion. Motiv till användningen är att säkerställa tillgängligheten till befintlig och tillkommande bebyggelse.

NATUR Natur

Användningen används för grönområden som inte är anlagda och som inte kräver någon omfattande skötsel. Motiv till användningen är att bevara grönområdet inom planområdet. Inom den del av naturmarken som ligger i direkt anslutning till stranden medges högvattenskydd samt erosionsskydd.

PARK Park

Användningen park används för områden för grönområden som kräver skötsel och som helt eller till viss del är anlagda. Motiv till användningen är att säkerställa skötsel av den markytan som angränsar mot lokalgatan mot Kungsplan.

SKYDD Erosionsskydd

Strandzonen nordväst om Kurhotellet utgör i ett erosionsskydd i form av sprängsten.

TORG Torg

Användningen används för alla typer av torg med tillhörande verksamheter som ska vara avsett för ett gemensamt behov. Motiv till användningen är att bevara Kungsplan som den öppna yta som är av kulturhistoriskt intresse.

KVARTERSMARK

E$_1$ **Tekniska anläggningar**

I Kurhotellet finns en befintlig teknisk anläggning i källarplan som avses vara kvar.

E$_2$ **Pumpstation**

Användningen säkerställer befintlig pumpstation för spillvatten på Kungsplan och en eventuell framtida pumpstation för dagvatten.

O **Tillfällig vistelse**

Användningen används för områden för olika typer av tillfällig övernattning och konferensanläggningar såsom till exempel hotell. Motivet till användningen är att bevara och utveckla pågående och kommande verksamheter.

R1 **Badanläggning**

Användningen används för att möjliggöra för ett nytt kallbadhus. Motivet till användningen är att möjliggöra en byggnad för besöksnäring, inriktat på badanläggning. I användningen ingår även tillhörande verksamheter som kan förväntas finnas i en badanläggning, exempelvis restaurang och behandling.

(R1) **Badanläggning. Avgränsad vertikalt nedåt till +1,0 meter över angivet nollplanet.**

Vattenområde som får överbyggas med anläggning som riktar sig till besökare. Byggnaden får inte grundläggas i vattenområdet. Lägsta höjd för anläggningen är +1,0 meter över nollplanet. Användningen används för att möjliggöra för ett nytt

kallbadhus. Motivet till användningen är att möjliggöra en byggnad för besöksnäring, inriktat på badanläggning. I användningen ingår även tillhörande verksamheter som kan förväntas finnas i en badanläggning, exempelvis restaurang och behandling.

VATTENOMRÅDEN

W **Vattenområde**

Användningen används vid planläggning av områden som ska vara öppet vatten. Motiv till användningen är att bevara det öppna vattenområdet inom planområdet.

W_1 **Bryggor**

Användningen används vid planläggning av områden som ska vara öppet vatten eller där karaktären av öppet vatten ska finnas kvar. Motiv till användningen är att möjliggöra byggnation av brygga ut över det öppna vattenområdet.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER ALLMÄN PLATS

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

+0,0 **Markens höjd över nollplanet**

Bestämmelsen används för att säkerställa tillgänglighet till tillkommande byggnad som byggs med färdigt golv över +2,9 meter samt säkerställa avrinning ned från den angivna punkten i kartan.

skydd $_1$ **Översvämningsskydd med högsta höjd +2,9 meter. Översvämningsskydd ska placeras och utformas med särskild hänsyn till kulturmiljö. Ytmaterial ska utgöras av grå granit.**

Bestämmelsen säkerställer möjlighet att uppföra högvattenskydd placerat och utformat med hänsyn till kulturmiljön.

slip $_1$ **Slip**

Regleringen säkerställer fortsatt användning av slip för iläggning av mindre båtar.

beläggning $_1$ **Markbeläggning ska huvudsakligen utgöras av grus eller natursten.**

Regleringen används för att säkerställa att markbeläggning utformas med hänsyn till kulturmiljön. Nuvarande karaktär med grus med en rödaktig ton bör bibehållas på Kungsplan. Ytor som kräver hårdare beläggning ska utformas med natursten i liknande grå kulör som strandverkets murar.

plantering $_1$ **Plantering får anordnas.**

Bestämmelsen används för att möjliggöra att del av torget får utgöras av planterade ytor.

dike **Dagvattendike**

Regleringen används för att säkerställa område för ett 1 meter brett dike för dagvattenhantering.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER KVARTERSMARK

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

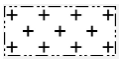

Marken får endast förses med tekniska komplementdelar.

Bestämmelsen används för att begränsa markens utnyttjande. Motiv till bestämmelsen är att markens utnyttjande ska begränsas och på så vis anpassa tillkommande bebyggelse (teknikutrymmen) till platsens och byggnadens

kulturmiljö och kulturhistoriska värde. Tillbyggnaden får inte förvanska Societetshusets karaktär eller anpassning till omgivningen.

$ö_1$ **Marken får inte förses med byggnad**

Bestämmelsen används för att begränsa markens utnyttjande. Motiv till bestämmelsen är att begränsa byggnadernas utbredning i enlighet med befintliga byggnader. Detta för att förhindra förändring av byggnadernas utbredning och påverkan på det kulturhistoriska värdet.

För den tillkommande bebyggelsen används regleringen för att skapa ett bebyggelsefritt område mot kringliggande allmän plats kring nya byggnader.

De åtgärder och byggnadsverk som fortsatt är möjliga att uppför, så som mur eller plank, regleras av Plan- och bygglagens varsamhetskrav.

HÖJD PÅ BYGGNADSVERK

h_1–h_7 **Högsta byggnadshöjd/nockhöjd/totalhöjd är X,X meter över angivet nollplan**

Bestämmelser om höjd på byggnadsverk används för att reglera höjd på byggnadsverk. Angivna höjder syftar till att bevara befintliga kulturhistoriska byggnaders karaktär samt att nya byggnader ska ges en skala anpassad till kulturmiljön och områdets karaktär.

h_9 **Högsta totalhöjd är 4,0 meter över angivet nollplan. Utöver angiven totalhöjd medges skyddsräcke.**

Bestämmelsen syftar till att tillbyggnadens höjd ska anpassa till Societetshusets karaktär och fasadindelning. Utmed byggnadens fasad löper en längsgående vattbräda. Tillbyggnaden får uppföras upp till underkant av vattbrädan, se figur sidan 16 (Tillbyggnad med teknikutrymmen). Tillbyggnadens tak kan användas som lastkaj och skyddsräcke får därför tillkomma utöver den angivna totalhöjden.

PLACERING

p_1 **Brygga infäst i byggnadens konstruktion får placeras på nivån lägst +1,0 meter över angivet nollplan**

Reglering används för att med hänsyn till vattenområdets höga naturvärden reglera bryggans konstruktion och höjd över vattenytan.

p_2 **Byggnad ska placeras minst 0,65 meter från gräns mot allmän plats**

Bestämmelsen används för att begränsa markens utnyttjande. Motiv till bestämmelsen är att begränsa byggnadernas utbredning mot allmän plats.

RIVNINGSFÖRBUD

r_1 Byggnad får inte rivas.

Reglering av att byggnad inte får rivas tillämpas för att bevara de kulturhistoriska värdefulla byggnaderna Kurhotellet och Societetshuset.

UTFORMNING

f_1 Fasadmaterial ska utföras med träpanel och målas med ljus kulör.

Regleringen används för att anpassa tillkommande byggnader till kringliggande bebyggelse som är av högt kulturhistoriskt värde. Utformningen av träpanelen och detaljer har stor betydelse för byggnadens helhetsintryck. Byggnaden bildar tillsammans med befintliga byggnader ett mer definierat gaturum där det med hänsyn till kulturmiljön är av stor vikt att fasadmaterial ansluter till det angränsande Kurhotellet. Byggnadens träfasader ska vara i ljus kulör alternativt bestå av pigmenterat trä i en färgskala som harmonierar med platsens karaktär och omgivande bebyggelsemiljö.

f_3 Byggnad ska utformas med särskild hänsyn till omgivningens kulturhistoriska värde avseende form, material, proportioner, fasadindelning och färgsättning.

Regleringen används för att säkerställa att byggnadernas yttre utformas med särskild hänsyn till Marstrands särpräglade miljö. Stor omsorg krävs på byggnadens gestaltning avseende proportioner, tak- och fasadmaterial samt färgsättning för att utformningen inte ska medföra negativa konsekvenser för kulturmiljön. Utseende och utförande ska ske med stor omsorg avseende såväl helhet som detaljer. Det kan till exempel innebära att det är gedigna material som används till nybyggnation och fönstersättningen matchar befintlig bebyggelse.

f_4 Tak ska vara av svart eller mörkgrå plåt eller papp.

Regleringen används för att anpassa taket på det nya kallbadhuset till kringliggande bebyggelse som är av högt kulturhistoriskt värde.

f_5 Fönster ska ha stående proportioner

Regleringen används för att anpassa tillkommande byggnader till kringliggande bebyggelse som är av högt kulturhistoriskt värde. Byggnaden bildar tillsammans med befintliga byggnader ett mer definierat gaturum där det med hänsyn till kulturmiljön är av stor vikt att fönstrens proportioner ansluter till det angränsande Kurhotellet.

f_6 Tak ska utformas med utskjutande takfot minst 0,3 meter från fasadliv

Regleringen används för att anpassa tillkommande byggnader till kringliggande bebyggelse som är av högt kulturhistoriskt värde och även knyta an till traditionella kallbadhus.

UTFÖRANDE

b_1 Byggnad ska grundläggas med pålar eller plintar till fast botten

Regleringen används för att säkerställa det nya kallbadhuset inte skadas av sättningar.

b_2 Översvämningsskydd för entréer ska ordnas till minst +2,9 meter över angivet nollplan. Nya byggnader och byggnadsdelar ska utföras med vattentät konstruktion under denna höjd.

Regleringen används för att säkerställa tillgängligheten till byggnaden även vid framtida högvatten och undvika skador på byggnader genom att hindra vatten från att tränga in i byggnaden.

b_3 Lägsta nivå färdigt golv för huvudbyggnad ska vara lägst +2,9 meter över angivet nollplan.

Regleringen används för att säkerställa tillgängligheten till byggnaden även vid framtida högvatten.

b_4 Brygga får inte utföras med grundläggning i vattenområdet eller som flytande konstruktion.

Regleringen syftar till att förhindra grundläggning i vattenområdet för att minimera negativ påverkan på vattenområdets höga naturvärden. Bryggor får inte utföras med flytande konstruktion eftersom detta påverkar bottenfaunan negativt. Bryggor ska istället utföras med en konstruktion fastgjord i byggnadsverk som grundlagts på land, eller annan liknande konstruktion som uppnår samma syfte med bestämmelsen.

b_5 Grundläggning får inte utföras i vattenområdet.

Regleringen syftar till att förhindra grundläggning i vattenområdet för att minimera negativ påverkan på vattenområdets höga naturvärden.

b_6 Lägsta nivå färdigt golv för huvudbyggnad ska vara lägst +2,9 meter över angivet nollplan. Lägsta nivå för bärande konstruktion och andra byggnadsdelar är +1,8 meter. Under denna nivå får endast brygga utföras samt trappa eller stege för bad i havet.

Regleringen syftar till att reglera byggnadens lägsta nivå över vattenytan så att dess påverkan på ljusförhållanden på havsbotten begränsas.

VARSAMHET

Bestämmelser om varsamhet används för att reglera vilka karaktärsdrag och värden hos befintliga byggnader som varsamheten speciellt ska inriktas på.

k_1 Byggnadens ursprungliga exteriör ska bibehållas

Regleringen syftar till att säkerställa att befintlig byggnads karaktärsdrag, exteriören, bibehålls. Underhåll av exteriören bör utföras med material och metoder lika ursprunglig. Fasadens originalsnickerier bör så långt som möjligt bevaras och vid behov ersättas med nytillverkade lika original. Vid eventuella förändringar bör exteriörens ursprungliga utseende vara vägledande.

k_2 Färgsättning av fasader skall ske med utgångspunkt från originalfärgsättning eller annan färgsättning som bedöms vara kulturhistoriskt riktig.

Regleringen syftar till att säkerställa att byggnadens karaktärsdrag gällande färgsättning av fasader sker med utgångspunkt i byggnadens originalfärgsättning eller annan färgsättning som bedöms vara kulturhistoriskt riktig. Med byggnadens originalfärgsättning avses den färgsättning som byggnaden har vid denna detaljplans laga kraft eller färgsättning som byggnadens historiskt har haft, bedömt utifrån dokumenterat material så som kulturhistorisk byggnadsbeskrivning eller fotografier.

k_3 Taktäckning ska vara av skiffer, rött oglaserat tegel eller röd alternativt grön falsad plåt.

Regleringen säkerställer att byggnadens karaktärsdrag i form av taktäckning utformas i enlighet med byggnadens ursprungliga taktäckning och bebyggelsens kulturhistoriska värden.

k_4 Takkupor medges ej.

Takets nuvarande utseende bör i stort bevaras. Regleringen säkerställer att byggnadens karaktärsdrag bevaras genom att takkupor inte medges.

k_5 Fönster ska till form, material, indelning och proportioner bibehållas till sin utformning.

Regleringen säkerställer att byggnadens fönster utformas i enlighet med byggnadens befintliga karaktärsdrag. Nya fönster och dörrar bör utformas lika original vad gäller material, dimensioner, profilering etc.

k_6 Ändring av byggnaden får inte förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen

Regleringen används för att förhindra att byggnadens karaktär ändras på ett sådant sätt att den förvanskas. Underhåll av exteriören ska ske med material och metoder likt ursprungliga. Vid ändring av exteriören ska ursprungligt utseende vara vägledande. Med ursprungligt utseende avses utseende som finns dokumenterat i exempelvis kulturhistorisk byggnadsbeskrivning eller historiska fotografier. Färgsättning ska ske med utgångspunkt från originalfärgsättning eller annan färgsättning som bedöms vara kulturhistoriskt riktig enligt bestämmelse k_2. Utflyttat väggliv är möjligt inom ramen för bestämmelsen och är i enlighet med detaljplanens syfte att utveckla och komplettera befintliga verksamheter.

SEKUNDÄRA EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

HÖJD PÅ BYGGNADSVERK

h_8 **Utöver angiven nockhöjd medges trapphus med största byggnadsarea 8 kvadratmeter samt med högsta totalhöjd +9,5 meter över angivet nollplan.**

Illustrerad utformning av kallbadet innebär att del av byggnadens tak kan utformas som en uteterrass. Bestämmelsen syftar till att ge möjlighet till att uppföra ett väderskyddat trapphus upp till takterrassen.

h_{10} **Utöver angiven totahöjd medges ett skyddsräcke med högsta totalhöjd +7,9 meter över angivet nollplan. Räcket ska utformas med spjälor och vara genomsiktligt till minst 80%**

Bestämmelsen används för att tillåta att ett skyddsräcke uppförs i anslutning till takterrassen. Räcket tillåts högst sticka upp 50 centimeter ovan takets volym och ska vara genomskinligt till minst 80%.

UTFORMNING

f_2 Takterrass får uppföras.

Regleringen används och begränsas av sekundär egenskapsgräns för att reglera inom vilken yta det är tillåtet att uppföra takterrass. Takterrass ska utföras nedsänkt för att inte störa utformningen av taket.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK

UPPHÄVANDE AV STRANDSKYDD

Strandskyddet är upphävt.

Upphävande av strandskydd regleras i plankartan eftersom strandskyddet återinträder vid upprättandet av ny detaljplan och att strandskyddets syften inte uppnås inom de områden där bestämmelsen finns. Motiv till upphävande inom kvartersmarken inom planområdet är skäl 1. området är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften och skäl 4.området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför planområde i Miljöbalken 7 kap. 18c§. Bestämmelsen gäller inom all kvartersmark.

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Genomförandeavsnittet redovisar de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behöver vidtas för att genomföra detaljplanen. Den redovisar vem som vidtar åtgärderna och när de ska vidtas. Genomförandefrågorna förtydligar detaljplanens syfte ur genomförandesynpunkt, är vägledande vid genomförandet av detaljplanen och har ingen självständig rättsverkan. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och dess planbestämmelser.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

TIDPLAN

Genomförande av planen beräknas påbörjas så snart detaljplanen vinner laga kraft. Detaljplanen förväntas vinna laga kraft fjärde kvartalet 2025 under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. Kallbadhuset förväntas stå klart 2027.

HUVUDMANNASKAP

Huvudmannaskap innebär ett ansvar för utbyggnad, drift och underhåll av allmänna platser. Med huvudmannaskap har kommunen en rättighet, men även en skyldighet att lösa in allmän platsmark som ligger inom privatägda fastigheter. Huvudmannaskap innebär även att kommunen före genomförandetidens utgång ska ha upplåtit de allmänna platserna till allmänt nyttjande.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

Berörda fastighetsägare, kända rättighetshavare och delägare i eventuella samfälligheter framgår av fastighetsförteckningen. För att göra förändringar i fastighetsindelningen, ompröva gemensamhetsanläggningar, ändra rättigheter eller bilda ledningsrätt krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Vid förrättningen prövar lantmäterimyndigheten åtgärdens lämplighet, överenstämmelse med detaljplanen med mera. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägarna själva.

Fastighetsbildnings-, ledningsrätts- och anläggningsåtgärder kan ske efter det att beslut om antagande av detaljplanen vunnit laga kraft. Förrättningskostnaderna debiteras enligt en av staten fastställd taxa. Ansökan ställs skriftligen till Lantmäteriet.

FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Den mark som utgör kvartersmark för kallbadhus, R_1 och (R_1), i detaljplanen ska regleras till Marstrand 5:39.

För de delar av kallbadhuset som kragar ut över vattnet, (R_1), ska ett 3D-utrymme tillskapas.

Den mark som utgör kvartersmark för vattenverk E_1, transformatorstation E_2, kan regleras till Marstrand 11:3.

Kommunen ansöker om fastighetsbildning och exploatören bekostar densamma.

Den mark som utgör allmän plats i detaljplanen, inom fastigheterna Marstrand 5:1 och 5:19, är i kommunens ägo.

FASTIGHETSRÄTTSLIGA KONSEKVENSER

Nedan har konsekvenser för berörda fastigheter inom planområdet listats. I tabellen anges framtida användningsområden för respektive fastighet enligt detaljplaneförslaget samt vilka för-

ändringar avseende fastighetsgränser som föreslås. Konsekvenser avseende befintliga och framtida rättigheter på eller till förmån för berörda fastigheter kommer att utredas inför detaljplanens granskningsskede. Planbestämmelserna för respektive fastighet anges nedan med bestämmelsernas beteckningar. För information om beteckningarnas innebörd hänvisas till rubriken ”Planförslag” högre upp i dokumentet alternativt plankartan, där detta beskrivs.

FASTIGHET	PLANBESTÄMMELSER (Användning)	Avstår mark	Erhåller mark
Marstrand 5:1	$R_1W_1(R_1)$ GATA	Se och markerat område om ca 613 m^2	Ingen
Marstrand 5:19	R_1 GATA	Se markerat område om ca 79 m^2 Se markerat område om ca 20 m^2	Se markerat område om ca 17,5 m^2
Marstrand 5:39	O	Ingen	Se och markerat område om ca 692 kvm. Varav 510 m^2 utgörs av ett 3D-utrymme
Marstrand 11:3	GATA	Se markerat område om ca 17,5 m^2	
Marstrand 13:1	O	Ingen	Se markerat område om ca 20 m^2

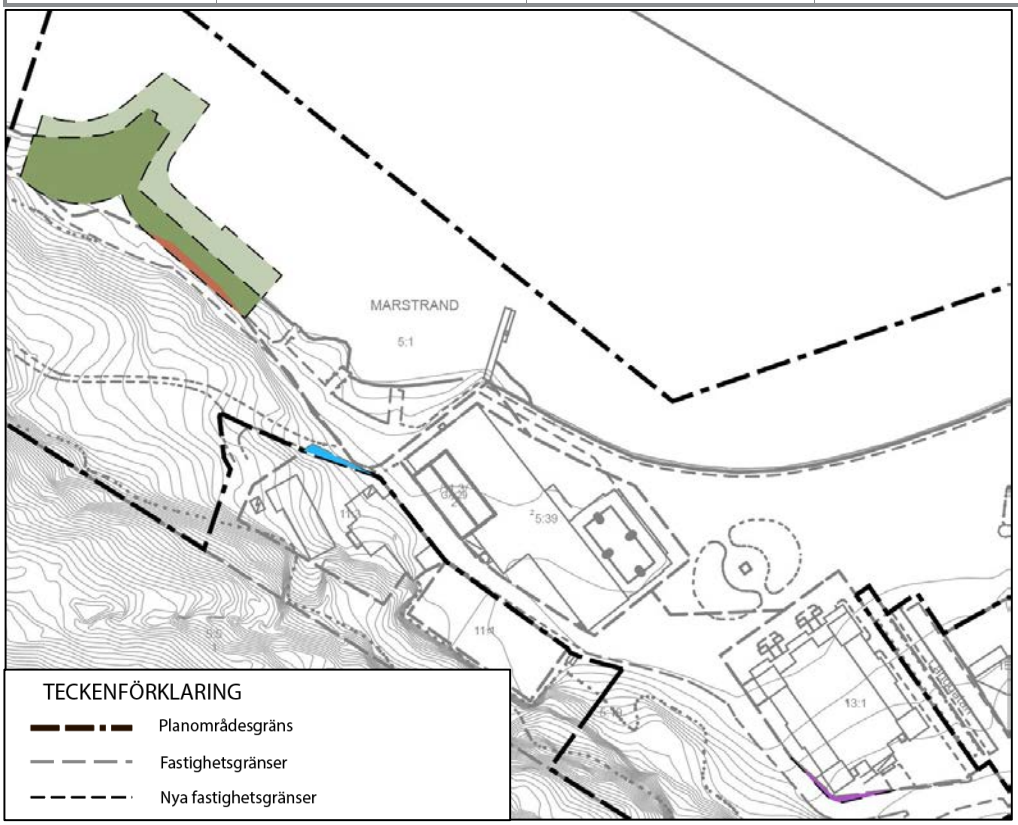

Bild för att illustrera fastighetskonsekvenser i form av arealförändringar inom planområdet vilka även listas i tabellen ovan.

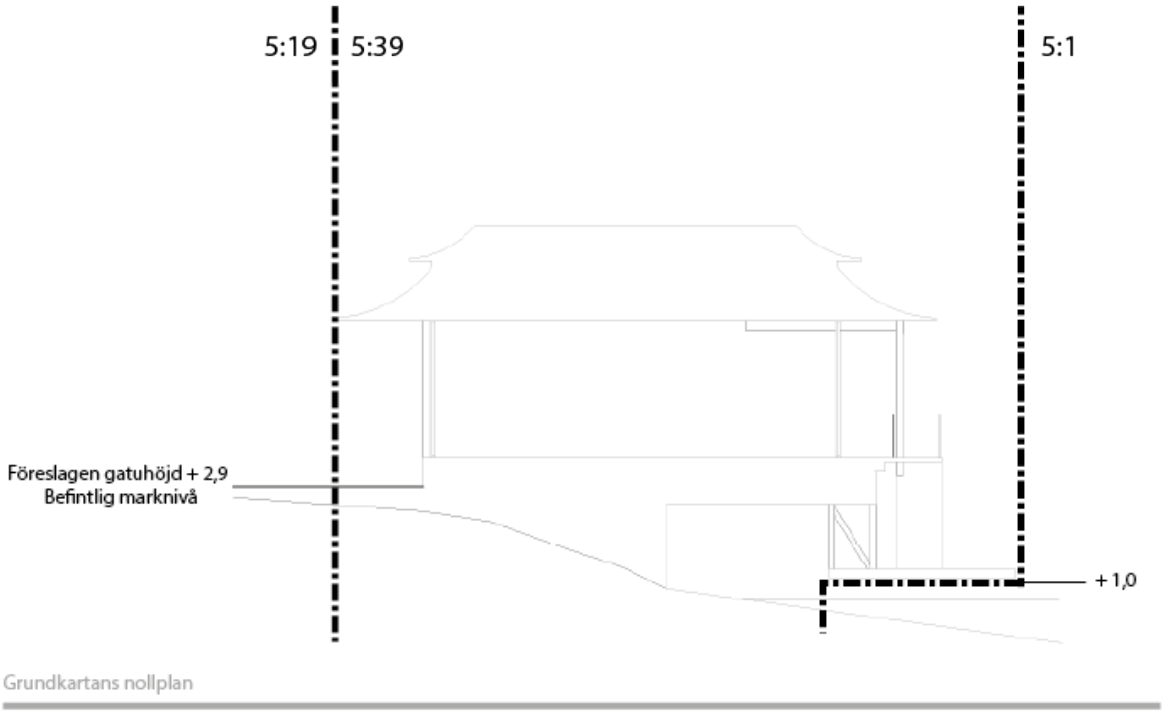

Bild: Sektion över tredimensionell fastighetsbildning för badanläggning, R1.

RÄTTIGHETER

Ledningsrätt

Eventuellt säkerställande av allmänna ledningar inom planområdet bör ske med ledningsrätt. Ansökan och bildande av ledningsrätt ombesörjs och bekostas av ledningsägaren.

Servitut

Servitut 1482–1247.3, med ändamål bergvärme till förmån för Marstrand 5:39 påverkas inte av planläggningen.

Gemensamhetsanläggning

Gemensamhetsanläggning, Marstrand ga:29, med ändamål byggnadsfundament finns inom planområdet. Deltagande fastigheter är Marstrand 11:3 och 5:39. Gemensamhetsanläggningen kommer inte påverkas av planläggningen.

AVTAL OCH ÖVERENSKOMMELSER

EXPLOATERINGSAVTAL

Exploateringsavtal ska upprättas mellan Kungälvs kommun och exploatören innan detaljplanen tas upp för antagande.

Exploateringsavtalet ska bland annat reglera marköverlåtelser, medfinansieringsersättning för infrastruktur, utbyggnadsordning samt kostnads- och genomförandeansvar för åtgärder som krävs med anledning av exploateringen inom allmän platsmark och kvartersmark. Avtalet behandlar även utbyggnad av mark för allmän plats, parkeringsfriköp, samt dagvattenhantering och diken.

ÖVERENSKOMMELSE OM FASTIGHETSREGLERING

En överenskommelse om fastighetsreglering ska upprättas mellan Kungälvs kommun och exploatören innan detaljplanen går upp för antagande. Överenskommelsen ska innehålla

aktuella markområden som ska regleras, ersättning för marköverföringen, tillträde samt betalansvar för lantmäteriförrättningen. Se fastighetsrättsliga konsekvenser ovan.

TEKNISKA FRÅGOR

TEKNISKA ÅTGÄRDER

El-, bredband- och teleförsörjning

Planområdet är anslutet till el-, bredband och telenät.

Vattenfall AB, ansvarar för elnätet inom området. El-anslutningsavgifter uttages i enlighet med gällande taxa.
Telia Company ansvarar för genomförande och skötsel av tele- och bredbandsförsörjning. Bredband finns utbyggt inom området.

Värme

Respektive fastighetsägare ansvarar för uppvärmning av anläggningarna på kvartersmark. Befintliga byggnader inom planområdet värms upp med bergvärme, borrhålen är belägna på Kungsplan, söder om Kurhotellet.

Marksanering

Exploatör ansvarar för erforderlig marksanering om sådan skulle behövas inom den egna fastigheten.

Avfall

Fastighetsägaren ansvara för det avfall som uppkommer på fastigheten. Fastighetsägaren bekostar installation och underhåll av alla inom fastigheten förekommande anordningar och utrymme för avfallshantering. Kommunens renhållningsenhet ansvarar för att hämta matavfall, förpackningar hämtas av valfri entreprenör. Kommunens avfallsföreskrifter (KS2022/0331) som finns på kommunens hemsida ska följas.

Vatten och spillvatten

Verksamhetsområde för vatten och spillvatten kommer att utökas och omfatta hela planområdet. Den ökade mängden spillvatten som tillkommer från exploateringen bedöms rymmas inom befintligt spillvattennät. Anslutning från vattennätet till planområdet finns och vattentillförseln till fastigheten bedöms tillräcklig efter exploateringen. Exploatörerna betalar anslutningsavgift i enlighet med vid var tidpunkt gällande VA-taxa.

Dagvatten

Dagvattnet inom planområdet ska omhändertas enligt kommunens dagvattenplan och den framtagna VA- och dagvattenutredningen (ALP Marktenik, 2025-03-07). Kommunens verksamhetsområde för dagvatten kommer inte utökas för att omfatta den nordvästra delen av planområdet.

Allmänna dagvattenanläggningar inom planområdet kommer att byggas ut av kommunen och delfinansieras av exploatören. Dagvattenanläggningar, som förläggs inom allmän plats kommer att underhållas och skötas av kommunen. Inga dagvattenanläggningar läggs på kvartersmark.

Dagvatten från kvartersmark leds antingen direkt ut till havet eller till diken.

Dike

Diken ska anläggas inom allmän platsmark för att skydda befintlig och ny bebyggelse. Inför anläggande av diket söder om Societetshuset ska det block som identifierats med hög utfallsrisk hanteras.

Brandvatten och släckvatten

Kommunen ansvarar för släckvattenförsörjning för tillkommande bebyggelse. I den genomförda VA utredningen (ALP Marktenik, 2025-03-07) har en placering av ny brandpost studerats vid de

norra delarna av Kurhotellet. Anläggning och ombesörjning av brandvattenpost ska utredas vidare i planarbetet.

Högvattenskydd

Kommunen utreder förutsättningar för att uppföra ett högvattenskydd.

Erosionsskydd

För strandlinje som bibehålls ska översyn av befintligt erosionsskydd och reparation/komplettering utföras.

Parkering

Detaljplanen möjliggör för utökad verksamhet. Parkering till redan befintlig och ny verksamhet kan inte lösas inom planområdet utan måste ske på Koön. Det är fastighetsägarens ansvar att lösa verksamhetens parkering utifrån det parkeringsbehov som verksamheten genererar. Fastighetsägaren ska som regel lösa parkering inom egen fastighet. Då det i detta fall inte är möjligt löses parkering via parkeringsfriköp. Parkeringsfriköp ska hanteras i det framtida bygglovsärendet.

UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS

Tidplan och utbyggnadsordning kommer tittas vidare på inför granskning och hanteras i exploateringsavtalet.

UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Nya ledningar för vatten och avlopp ska anläggas fram till anvisad förbindelsepunkt. Anläggningsavgifter för vatten och avlopp ska erläggas enligt vid varje tillfälle gällande taxa. Tidplan, och utbyggnadsordning kommer hanteras i exploateringsavtalet.

EKONOMISKA FRÅGOR

PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Kostnaden för upprättande av detaljplan har reglerats i ett plankostnadsavtal varvid exploatören och kommunen delar på plankostnaden 50/50. Exploatören inom området betalar samtliga kostnader som berör kvartersmark som uppkommer i samband med upprättandet av detaljplanen.

EKONOMISKA KONSEKVENSER FÖR KOMMUNEN

Kungälvs kommun, såsom huvudman för allmän plats, kommer få kostnader för iordningställande av allmänna anläggningar inom allmän plats som inte exploatören bekostar då exploateringsavtalet är tecknat. Vidare får kommunen en kostnad för utbyggnad av va-ledningar och eventuellt upprättande av ny förbindelsepunkt, vilket delvis finansieras av anslutningsavgift.

EKONOMISKA KONSEKVENSER FÖR EXPLOATÖREN

Inom planområdet skapas ny byggrätt för kallbadhus. Exploatören får en utgift för köp av mark.

Exploatören får kostnader för utbyggnad inom fastighet utlagd som kvartersmark, parkeringsfriköp, anslutningsavgifter (VA, el, tele mm), lantmäteriförrättning, bygglov och övriga kostnader. Exploateringsavtalet avser reglera att exploatör ska bekosta utbyggnad av tillkommande lokalgata, vändplats och eventuell flytt av lokalgata vid societetshuset samt VA-ledningar och diken.

EKONOMISKA KONSEKVENSER FÖR ÖVRIGA

Ledningshavare bekostar erforderlig utbyggnad av sina respektive ledningsnät om inget annat avtalats. Blivande fastighetsägare erlägger en avgift för användningen av den samlade kommunala användningen.

Ledningshavare kan även få kostnader för flytt av ledningar. Kostnadsansvaret för eventuell flytt av underjordiska ledningar är beroende av den rätt som ledningen är belägen i marken med.

Kostnadsansvaret för flytt av underjordisk ledning kan även regleras i exploateringsavtal. Kostnader som är förknippade med att tillskapa rätt för (servitut, ledningsrätt, gemensamhetsanläggning och/eller annan nyttjanderätt) anläggning på annans mark bekostas av ägare av anläggningen/ ledningen

FRAMTIDA DRIFTSKOSTNADER

Kommunen svarar för drift och underhåll av allmän plats inklusive dess anläggningar såsom gata och torg.

Respektive fastighetsägare svarar för drift och underhåll inom kvartersmark inklusive dagvattenavledning inom kvartersmark.

PLANAVGIFT

Kommunen kommer inte att ta ut någon planavgift.

DRIFT ALLMÄN PLATS

Kommunen ansvarar för drift av allmän platsmark inom planområdet.

DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Kommunen ansvarar för drift av vatten och avlopp inom allmän plats till anvisad förbindelsepunkt.

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

VATTENVERKSAMHET

Åtgärder som påverkar vattenområdet såsom till exempel byggnation, erosionsskydd och bryggor kan innebära vattenverksamhet. Detta kan vara antingen anmälningspliktigt hos Länsstyrelsen eller tillståndspliktigt hos Mark- och miljödomstolen.

Planen kan innebära markavvattning i samband med uppförande av högvattenskydd. I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden. Om så avses att utföras krävs dispens och tillåtelse från Länsstyrelsen eller Mark- och miljödomstolen.

KULTURMILJÖLAGEN

Societetshuset är byggnadsminnesförklarat genom beslut 1978-03-13 med stöd av lagen om byggnadsminnen, numera Kulturmiljölagen. Vid byggnadsminnesförklaringen antogs skyddsföreskrifter som framgår i kapitlet planeringsförutsättningar. Skyddsföreskrifterna gäller vid ändring av byggnaden.

Merparten av planområdet omfattas av lagskyddad fornlämning L1968:115. Markingrepp i fornlämningen är tillståndspliktigt enligt 2 kap Kulturmiljölagen.

8 KAP. PLAN- OCH BYGGLAGEN

Kurhotellet, Societetshuset och hela bebyggelsemiljön omfattas av förvanskningsförbud enligt plan- och bygglagen och paragraferna i 8 kap. PBL ska följas vid eventuella ändringar av byggnaden.

PLANERINGSUNDERLAG

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

GÄLLANDE DETALJPLANER

- Del av Marstrand (nr 878), fastställd 1982-10-07
- Båtellet i Marstrand (nr 904), laga kraft 2002-09-23

GRUNDKARTA

- Grundkarta 2025-04-10

ÖVERSIKTSPLAN

- Översiktsplan 2010

MILJÖBEDÖMNING

- Länsstyrelsens yttrande om undersökning av betydande miljöpåverkan detaljplan för Båtellet, Marstrand 5:39 m.fl., 2019-11-21
- Länsstyrelsens yttrande, avgränsningssamråd till detaljplan för Marstrand 5:39 med flera, 2020-05-04
- Miljökonsekvensbeskrivning detaljplan för Marstrand 5:39 m.fl, Ramboll, 2023-05-17, reviderad 2025-04-10

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

- Mobilitetspolicy, 2023
    - Parkeringsnorm
- Dagvattenplan, 2017
    - Del 1 – Dagvattenpolicy
    - Del 2 – Dagvattenhandbok
- Del 3 – Åtgärdsförslag

UTREDNINGAR

- Lokaliseringsutredning, Norconsult, 2023-05-08
- PM Bedömning upphävande av strandskydd, Kungälvs kommun, 2023-05-12
- Naturvärdesinventering, Kungälvs kommun, 2020
- Inventering och areell avgränsning av marina bottenmiljöer, Marine Monitoring AB, 2020
- Kulturmiljöanalys och konsekvensutredning, Varsamt, 2023-03-30
- Marinarkeologisk utredning, Marstrands norra inlopp, Bohusläns museum, 2014:42
- Marinarkeologisk utredning, Brygglämningar vid Kungsplan, Bohusläns museum, 2016:03
- VA- och dagvattenutredning, Alp Marktenik, 2025-03-07
- PM geoteknik, Tyréns, 2023-05-17
- Kompletterande blockkartering, Tyrens, 2025-01-28
- Markteknisk undersökningsrapport, Tyréns, 2016-05-19
- Översiktlig miljöteknisk undersökning, Ensucon, 2024-09-27
- Utredning högvattenskydd, Okidoki arkitekter, 2025-04-07

- Solljus- och skuggstudie, Okidoki arkitekter, 2025-03-19

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

KOMMUNALA

DETALJPLAN

Fastigheten Marstrand 5:39 inrymmer Marstrands Kurhotell, tidigare kallat ”Båtellet” och redovisas i gällande detaljplan (Ändring och utvidgning av stadsplanen för del av Marstrand, aktnummer 878) som Centrum, vandrarhem, samlingslokaler, restaurang och simhall. Societetshuset ligger inom fastigheten Marstrand 13:1 och markanvändningen redovisas som Hotell. Marken utanför den äldre delen av byggnaden är redovisad med byggnadsförbud. Marken väster om huvudbyggnaden har dock utnyttjats för teknikutrymmen mm i källarplanet. Övrig mark inom planområdet redovisas som allmän plats. Del av vattenområdet nordväst om Båtellet redovisas som vattenområde för bryggor och dylikt. Genomförandetiden för detaljplanerna har gått ut.

PLANBESKED

Kommunstyrelsen beslutade 2013-11-13 om positivt planbesked KS §415/2013. Planarbete inleddes och detaljplanen antogs 2017-11-09. Mark- och miljödomstolen upphävde kommunens beslut att anta detaljplanen 2018-10-25. Mark- och miljööverdomstolen beslutade 2019-02-22 att inte ge prövningstillstånd och kommunens beslut om antagande blev slutligt upphävt.

Kommunstyrelsen fattade beslut 2019-10-09 om att inleda ett nytt planarbete för kurbad, hotell och vandrarhem KS§333/2019. Sedan dess har vandrarhemmet utgått från planarbetet.

ÖVERSIKTSPLAN

Den 13 juni 2024 antog kommunfullmäktige en planeringsstrategi. I strategin har fullmäktige tagit ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. I strategin anges bland annat att en översvämningsstudie ska göras i Marstrand för att identifiera områden som löper risk att översvämmas vid förhöjda vattennivåer och ökad nederbörd samt vilka åtgärder som kommer att krävas för att undvika skador. Studien ska också bedöma om kompletterande bebyggelse eller skydd för densamma kan anpassas för att ge ett ökat skydd för befintlig bebyggelse.

Planeringsstrategin anger också att översiktsplanens inriktning vad gäller förtätning, exploatering och närströvsområden för Marstrand gäller i sin helhet. Förslagna förändringar i detaljplanen bedöms vara i överensstämmelse med översiktsplanen.

ÖVRIGA KOMMUNALA STYRDOKUMENT

Idealbild Marstrand

En fördjupning av översiktsplanen för Marstrand *Idealbild Marstrand* antogs av kommunfullmäktige i april 2008. Förslagen från denna har inarbetats i gällande översiktsplan 2010. Enligt översiktsplanen ska Marstrandsön utvecklas genom att utnyttja de möjligheter till boende som finns idag och uppmuntra till åretruntboende. Service är en viktig förutsättning för att Marstrand ska kunna leva året runt, för nya företagsetableringar och för besöksnäringen. Inriktningen enligt Idealbilden handlar om ett medvetet bevarande av den unika kulturmiljön på Marstrand, men med syftet att få en levande stad och fler åretruntboende.

I *Idealbild Marstrand* anges att det är viktigt att skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling för att bidra till ett levande samhälle året runt. Bland annat nämns att det är viktigt att skapa förutsättningar för hotellnäringen. Vidare anges att det i första hand är aktuellt att utveckla vidare marin verksamhet med koppling till besöksnäringen. Nya områden för verksamheter ska för detta ändamål skapas i anslutning till vattnet. Vid nyexploatering är det av största vikt att vara medveten om och hänsynsfull mot den befintliga kulturmiljön. Kultur- och naturmiljön med tätortsnära natur- och strandpromenader är viktiga tillgångar för Marstrand, både för lokalbefolkningen och för turister.

Målsättningen med *Idealbild Marstrand* har varit att genom ett konstruktivt samtal få en gemensam vision om ett hållbart Marstrandsamhälle utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv; det vill säga ett samhälle som är mindre säsongsberoende och med möjlighet till framtida utveckling på kort och lång sikt. Med ett helhetsperspektiv ska balansen mellan exploateringsönskemålen och de bevarandevärden som finns i kultur- och naturmiljön bevaras, vilka är en del av Marstrands varumärke.

Parkeringsnorm

Kungälvs kommuns parkeringsnorm, en del av mobilitetspolicyn, syftar till att främja hållbart resande genom att anpassa antalet parkeringsplatser efter områdets tillgång till kollektivtrafik och cykelvägar. Det planerade kallbadhuset ligger inom zon C, vilket innebär att tillgången till kollektivtrafik och cykelbanor är begränsad.

Den nu gällande parkeringsnormen, antagen 2023, anger inga specifika parkeringstal för badanläggning, detaljplanens reglering för kallbadhuset. För den aktuella anläggningen behöver en utredning göras för att redovisa parkeringsbehovet och hur detta ska lösas till bygglovsskedet.

Kungälvs kommun håller på att ta fram en ny parkeringsnorm och ställningstaganden kan komma att ändras till ett antagande.

RIKSINTRESSEN

YRKESFISKET

Vattenområdet är av riksintresse för yrkesfisket. Det utgör en liten del i det större området Hakefjorden Åstol som anges som lekområde för torsk.

NATURVÅRD

Planområdet ligger i sin helhet inom ett område av riksintresse för naturvården. Området utgörs av Hakefjorden- Marstrandsfjorden-Sälöfjorden. Områdets värde är framför allt knutet till de biologiskt högproduktiva grundområdena, vilka bland annat utgör många kommersiellt viktiga fiskarters uppväxtområden. I området finns också värdefulla lövskogsområden.

FRILUFTSLIV

Kustområdet och skärgården i Bohuslän utgörs i sin helhet av riksintresse, där turismens och friluftslivets intressen särskilt skall beaktas. Västra delen av Marstrandsön är utpekat som riksintresse för friluftslivet och västra delen av planområdet ingår i det utpekade området.

KULTURMILJÖVÅRD

Riksintresset för kulturmiljövården – Marstrand (O 14) – omfattar hela Marstrandsön samt en del av Koön och består av många kulturhistoriska lager, från stadens medeltida planmönster till det sena 1800-talets badortsmiljöer.

Marstrands riksintressemiljö omfattar flera hundraåriga årsringar, som är mer eller mindre fysiskt tydliga i miljön och bidrar till att man kan utläsa stadens struktur och ändrade funktioner över tid. Riksintresset avser bland annat bevarandedrag av medeltidens planmönster med gatunät och öppna platser, försvarsanläggningarna, främst Carlstens fästning, samt kyrka med medeltida anor. Bostadsbebyggelse i trä från 1700- och 1800-talet liksom badortsepokens byggnader och miljöer är också delar av riksintresset.

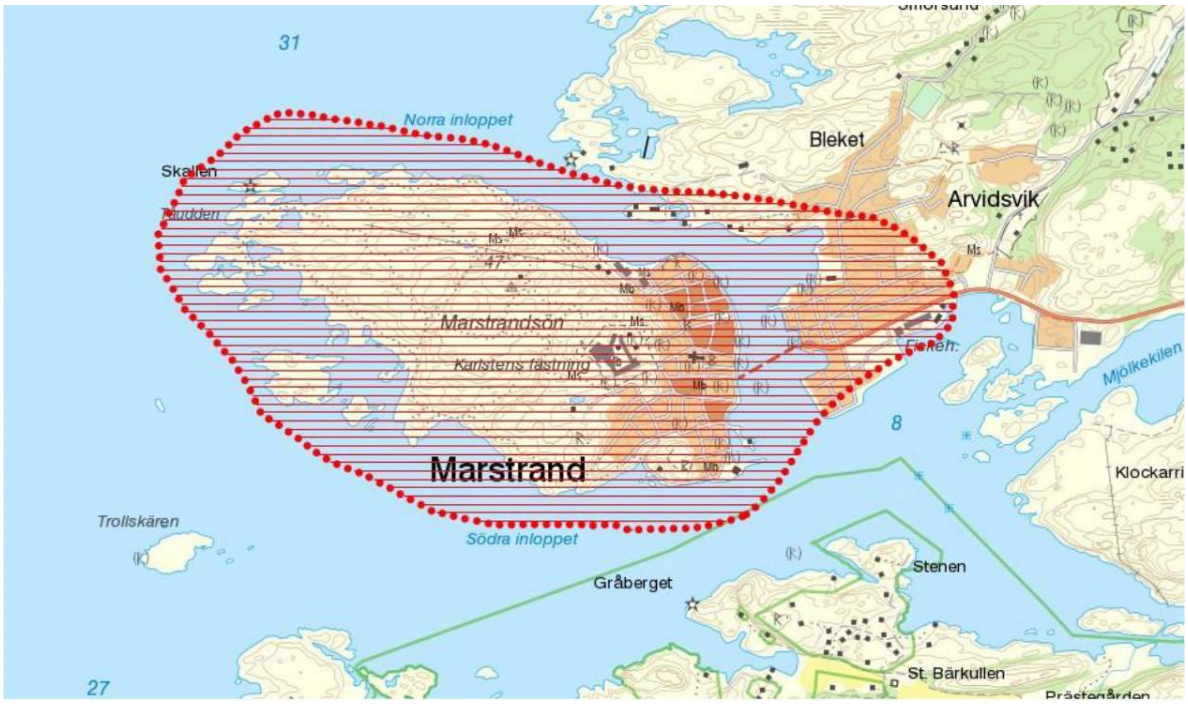

Riksintresse för kulturmiljövården

TRAFIKKOMMUNIKATION

Farleden Marstrand-Albrektsund utgör riksintresse för kommunikation, farled.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Det aktuella planområdet omfattar inga av de intressen som enligt 3 kap. Miljöbalken utgör särskilt markanvändningsintresse (jordbruk, skogsbruk, ekologisk särskilt känsliga områden eller stora oexploaterade områden). Planförslaget bedöms inte heller påverka något sådant intresse beläget utanför planområdet.

MILJÖKVALITETSNORMER

VATTEN

Marstrandsfjorden är utpekad som vattenförekomst enligt förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Vattenförekomsten omfattas av miljökvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kapitlet miljöbalken.

Fastställd MKN för vattenförekomsten Marstrandsfjorden är god ekologisk status 2027 samt god kemisk ytvattenstatus (med undantag: sänkt krav för bromerad difenyleter samt kvicksilver- och kvicksilverföreningar och tidsfrist till 2027 för tributyltennföreningar).

NATUR

MARK

Den västra delen av planområdet utgörs av en bergsbrant bevuxen med lövskog av delvis parkartad karaktär. Lövskogen hänger ekologiskt ihop med lövskogen i St Eriks park och har stora naturvärden. Marstrands naturreservat gränsar till området i nordväst. En särskild naturvärdesinventering har utförts för sluttningens norra del. Resultatet från inventeringen visar att området hyser höga naturvärden (klass 2) i form av en ädellövskog med flertalet medelgrova askar (EN), lönnar och enstaka skogsalmar (CR). Epifytfloran (barklevande växter som mossor och lavar) på framför allt ask och alm är tämligen artrik med flertalet lavar och mossor.

Sammanlagt har 30 träd av de rödlistade arterna ask och skogsalm koordinatsatts inom inventeringsområdet.

Marken omkring Kungsplan och kring befintliga byggnader utgörs huvudsakligen av hårdgjord eller grusad mark. Strandzonen består i öster av en kajanläggning och i väster huvudsakligen erosionsskydd i form av utfyllnader med grov sprängsten. Strax intill Kurhotellet finns en mindre sandstrand med en slip.

Stranden norr om Kurhotellet

Strand och slip vid Kurhotellet

VATTEN

Sundet mellan Marstrandsön och Koön utgör Marstrands hamn. Sundet är överlag mellan 100 och 200 meter bred och är som djupast 12–13 meter. Planområdet är beläget på västra sidan av det norra inloppet till hamnsundet. ver

Vattenområdet utgörs av en relativt skyddad, grund vik i direkt anslutning till farleden. Hela strandlinjen är exploaterad i form av skoning (mur och sten), en brygga och en mindre pir. Botten utgörs av grus och sten närmast strandlinjen för att en bit ut från land övergå i ren grusbotten. Vegetationen är spridd fläckvis över hela området, vilket ger en mosaik av vegetationsklädda ytor med ålgräs, tångbälten och tareskogar samt öppna ytor med sand/grusbotten. Eftersom inslaget av sten och mindre block är större närmast stranden är också förekomsten av alger mer frekvent här. Mer sammanhängande utbredning av tareskog förekommer i områdets östra del samt i anslutning till bryggan och piren i områdets västra del. Ålgräs bildar sammanhängande ängar i delar av området och förekommer även fläckvis mellan block och sten.

Vattenområdet har inventerats vid flera tillfällen avseende djup, bottensubstrat, marina habitat och naturvärden. År 2020 utfördes den senaste inventeringen (Marine Monitoring AB). I utredningen bedömdes sammanhängande ålgräsängar utgöra ett högsta naturvärde (klass 1), större delen av detaljplanens vattenområde i övrigt bedömdes ha ett högt naturvärde (klass 2) förutom den östra delen med vegetationsfri sandbotten som främst har ett påtagligt naturvärde (klass 3).

MILJÖ

STRANDSKYDD

Planområdet berörs idag inte av strandskydd. Planområdet är dock i sin helhet beläget närmare strandlinjen än 100 meter. I områden som inte idag omfattas av strandskydd återinträder detta när en ny detaljplan upprättas. Ett upphävande av strandskyddet inom berörda delar krävs för att den nya detaljplanen skall kunna genomföras.

DAGVATTEN

Planområdets recipient för dagvatten är Skagerrak.

Dagvatten från sluttningarna väster och söder om planområdet avrinner mot planområdet. Del av dagvattnet rinner ner till den befintliga tennisbanan och samlas där utan att kunna rinna

vidare med hjälp av självfall. Kungsplan ligger i de lägre nivåerna av planområdet och det är även hit dagvatten leds via självfall från de högre nivåerna i planområdet.

Marken väster och söder om planområdet utgörs till stora delar av berg i dagen och skog. Detta gör att infiltrationsmöjligheterna är begränsade. Då landskapet är kuperat och ojämnt är det svårt med lokalt omhändertagande av dagvatten. Söder om Kungsplan gränsar planområdet till bebyggelse. Dagvatten i området infiltreras inte. Dagvatten som genereras på taken leds ner till dagvattenledning för de flesta husen och släpps vid kajen vid Kungsplan.

Vid högvattenstånd i havet översvämmas delar av planområdet och dagvattensystemet dämmer upp.

HÄLSA OCH SÄKERHET

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Pågående klimatförändringar innebär att havets medelvattenstånd successivt höjs. I ÖP 2010 kalkylerar kommunen med att havsnivån vid Västkusten kan komma att stiga till mellan +1,2 och +2,2 m fram till år 2100. Effekten av landhöjningen här gör dock att vi kommer att uppleva det som en höjning på 0,9-1,9 meter. Till detta ska läggas höjningen vid extremt högvatten samt en extra säkerhetsmarginal som minst bör vara 0,3 meter.

Enligt data från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) för Stenungsunds station är lägsta uppmätta vattennivå -1,18 m och högsta högvattennivå +1,57 m.

I översiktsplanen anges att golvytan för nybyggnation av samhällsviktiga funktioner och bostäder normalt alltid ska överstiga +2,7 meter och bör överstiga +3,7 meter. Om man bygger i intervallet mellan +2,7–3,7 meter ska en åtgärdsanalys med hänsyn till klimatförändringar redovisas. Denna skall innehålla konkreta åtgärder och en kostnadsanalys över hur bebyggelsen skall kunna skyddas upp till +3,7 metersnivån. För övriga byggnader, t ex verksamheter, gäller samma riktlinjer som för bostäder. Undantag görs för byggnader av enklare karaktär (såsom förråd och uthus) eller om byggnader konstrueras så att de klarar en tillfälligt hög vattennivå.

Hela Marstrand är av riksintresse för kulturmiljön och den ökande havsnivån kommer på sikt att riskera att skada en lång rad byggnader samt påverka lågt liggande områden kring kajerna. I ett längre perspektiv behöver ett samlat grepp tas kring hur kulturmiljön för Marstrand som helhet skall skyddas. Någon form av högvattenskydd kommer att behöva uppföras utmed samtliga kajer för att förhindra att vattnet tränger in i lågt liggande byggnader och skadar dessa. Dessa åtgärder kommer att påverka och förändra den nuvarande upplevelsen av Marstrand. Om inga åtgärder vidtas finns risk för att byggnader får så omfattande vattenskador att de behöver rivas, vilket kommer att få stor negativ inverkan på kulturmiljön. Uppförande av högvattenskydd kommer i sin tur också att påverka stadsbilden och förändra upplevelsen av miljön. Sammantaget innebär den ökande havsnivån att den historiska stadsbilden inte kommer att kunna bevaras i oförändrat skick.

Marknivån vid Kungsplan ligger på nivåer kring +1,6 m närmast kajkanten. Marken stiger därifrån sakta och ligger på nivån ca +1,8 i anslutning till entrén till Kurhotellet. Söder och väster om Kurhotellet utgörs marken av en sluttning där nivån stiger kraftigt. De lägre belägna delarna av planområdet riskerar att översvämmas vid stigande havsnivåer.

Vid Kungsplan ligger de båda byggnaderna Kurhotellet och Societetshuset. Kurhotellet är uppfört på en stensockel och bottenvåningens golv ligger på nivån ca +2,3. Societetshuset har en högre sockel och bottenvåningens golv ligger på nivån ca +4,0. Byggnadens källare ligger på nivån ca +1,9 m. Byggnaderna är inte akut hotade av inträngande vatten vid kraftiga stormar. I takt med klimatförändringarna och att havsnivån höjs ökar dock risken för inträngande vatten.

RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

En bergteknisk besiktning har utförts i syfte att fastställa bergstabiliteten (Tyréns 2023-05-17, bilaga 1, kompletterande blockkartering, Tyrens 2025-01-28). Enligt denna förekommer i området, under rådande förhållanden, liten eller ingen risk för spontana blocknedfall. Lösa block har noterats i slänten ovan Societetshuset, majoriteten av dessa bedöms ligga stabilt under rådande markförhållanden. Ett undantag från detta har noterats, ett block som finns i södra delen av området bakom Societetshuset, nära bostäderna bedöms ha hög risk för utfall. Men på grund av sluttningens utformning förväntas konsekvensen av ett utfall vara liten. Om personer vistas i närheten av blocket eller om arbete sker i närheten av slänten bör blocket skrotas ned. Om slänten bevaras som naturmark och få människor vistas i direkt anslutning bedöms ingen åtgärd behövas. Vid eventuell bergschakt förändras de naturliga stabilitetsförhållandena och en risk för bergutfall föreligger. Vid grundläggning på berg där bergytan lutar mer än 20 grader från horisontalplanet bör bergsakkunnig tillkallas för stabilitetsbedömning och råd avseende behövliga förstärkningsåtgärder. Rådande egenskaper hos berget kan potentiellt medföra instabilitet vilket behöver fastställas ur förstärkningssynpunkt.

Stabiliteten för befintliga såväl som planerade förhållanden har kontrollerats i utförd geoteknisk utredning (Tyréns 2023-05-17). Stabiliteten inom området anses tillfredsställande för befintliga förhållanden och för den lastsituation som råder i området idag. Även för planerade anläggningar nära strandkanten anses stabiliteten vara tillfredsställande, med förutsättning att nya anläggningar grundläggs på fast botten eller berg.

En okulär inventering av eventuell stranderosion har utförts längs strandkanten. Strandkanten utgörs av en stenuppbyggd kaj i öster samt strand med erosionsskydd av sprängsten i väster. Vid besiktningen observerades två områden med erosionsskador, dels vid betongpiren i områdets västra del och dels vid stenkajen utmed Kungsplan.

FÖRORENAD MARK

Mark

En översiktlig miljöteknisk undersökning (Ensucon, 2024-09-27) har utförts i syfte att säkerställa markens lämplighet för den föreslagna användningen inom detaljplanen. Det finns ingen kännedom om att det har bedrivits någon verksamhet inom planområdet tidigare som skulle kunna ge upphov till föroreningar i mark eller grundvatten. Området runt Kungsplan och andra delar av planområdet består däremot av fyllnadsmassor som misstänkts kunna bestå av avfall. Det har även tagits sedimentprover vid fyra punkter.

Analysresultaten visar på att flera olika typer av föroreningar som överstiger åtgärdsmålet känslig markanvändning (KM) har påträffats över hela undersökningsområdet. I två av punkterna inom planområdet har även värden som överstiger mindre känslig markanvändning (MKM) påträffats gällande bly och kvicksilver.

Grundvatten

Grundvattenprovet påvisade förhöjda halter av aluminium och natrium som båda påträffades strax över respektive tröskelvärden för SGU:s tillståndsklass 4. De förhöjda halterna av natrium kan eventuellt härledas till havsvatten som trängt in i provröret då detta placerats nära kajen. Samtliga halter av petroleumrelaterade ämnen underskred laboratoriets rapporteringsgräns. Ett flertal vanligt förekommande PFAS har analyserats i grundvattnet. Resultatet visar att summan på PFAS11 och summan i PFOA-ekvivalenter överstiger tröskelvärdet för PFAS11, 90 ng/L.

Havsbotten

Inom planområdet har sedimentprovtagning genomförts i fyra provpunkter för att bedöma eventuella föroreningar i bottenmaterialet. Analyserna visar att majoriteten av uppmätta metallhalter ligger inom eller strax över förindustriella nivåer, med undantag för zink, som uppvisar en liten avvikelse enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder.

Vidare har organiska ämnen såsom PAH och tennorganiska föreningar påträffats i vissa prover i halter som klassificeras som höga till mycket höga. Koppar, tributyltenn (TBT), antracen och fluoranten har identifierats i halter som kan innebära en risk för bottenlevande organismer.

För att minimera potentiell spridning av föroreningar vid eventuella muddrings- eller byggnadsarbeten i vatten rekommenderas skyddsåtgärder, såsom användning av siltgardiner. Vid hantering av sedimentmassor bör ytterligare bedömning av lakbarhet genomföras för att säkerställa att materialet hanteras på ett miljösäkert sätt.

Eftersom detaljplanen endast tillåter användningar som medger tillfällig vistelse bedömer kommunen att halter upp till MKM kan tillåtas utan att det medför en oacceptabel risk. Rörande de områden där värden påträffades som överstiger MKM planeras ingen ändrad markanvändning eller markingrepp och kommunen bedömer därför att ingen åtgärd krävs. Det nya kallbadhuset ska också anslutas till kommunalt vatten och det de påvisade fynden av PFAS bedöms därför heller inte utgöra någon hälsorisk.

Inför schaktning och arbeten inom planområdet behöver en saneringsanmälan enligt § 28 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) lämnas in och godkännas av tillsynsmyndigheten minst sex veckor innan planerat arbete.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

En geoteknisk utredning har utförts för planområdet som helhet (Tyréns 2023-05-17). I rapporten anges att planområdet till stora delar angränsar till berg i dagen som sluttar ner mot havet. Jordlagren i området i och runt Kungsplan består under fyllnadsmaterial generellt av 1-2 meter mäktig siltig lera med skalskikt. Jordlagrens mäktighet ökar bort från land. Ca 10 meter från strandkanten varierar jordlagrens mäktighet mellan 3-7 meter. På djupet finns inslag av lerig silt, främst i områdets östra del. Såväl sonderingar som upptagna kolvprover visar att leran innehåller varierande mängd av silt samt mycket marina skal. Lera och silt överlagrar ett tunt friktionsjordslager på berg.

I planområdet förekommer områden med fyllnadsmassor, främst i anslutning till befintlig väg och vändplats i den nordvästra delen. Fyllnadsmassorna består av grusig sand med spår av tegel och organiskt material och kan variera i mäktighet mellan 2-3 meter. Strandkanten i den nordvästra delen av området är utfylld med grov sprängsten.

Vattendjupet inom det undersöka området är generellt grundare än 3 meter. Botten består av sand, grus och skalgrus inom det grunda partiet. De djupare områdena består av mjukare sediment som siltig lera med marinskalsskikt.

Berggrunden klassificeras som normalradonriskområde. Nya byggnadernas grundkonstruktioner ska vara av radonskyddande utförande.

KULTURMILJÖ

KULTURMILJÖ

Marstrand är en småstadsmiljö av medeltida ursprung och miljön i sin helhet utgörs av riksintresse för kulturmiljövården. Bebyggelsen vittnar om en utveckling från betydelsefull handelsplats och militär stödpunkt till fashionabel kunglig badort under 1800-talets andra hälft. Badortsepokens byggnader och miljöer utgör ett av uttrycken för riksintresset.

Varmbadhuset (nuvarande Marstrands Kurhotell) och Societetshuset är två av institutionsbyggnaderna som uppfördes under badortsepoken och är mycket representativa för tiden. De båda byggnaderna präglar områdets helhet och samspelet med Marstrands bebyggelse i övrigt är av stort kulturhistoriskt värde. Byggnaderna och dess ursprungliga verksamheter speglar också de stora sociala skiktningar som fanns i samhället under denna tid. Societetshusets monumentala formspråk står i kontrast till varmbadhusets lågmälda utformning.

Trots förändringar innehar byggnaderna välbevarade och autentiska exteriörer och interiörer. Sammantaget har byggnaderna både höga arkitektur- och socialhistoriska värden.

SOCIETETSHUSET

Societetshuset är en byggnad som under lång tid betraktats som mycket kulturhistoriskt värdefull och som har haft ett lagskydd sedan 1978 genom byggnadsminnesförklaringen enligt kulturmiljölagen (KML). Byggnaden utgör även en särskilt värdefull byggnad enligt Plan- och bygglagen och omfattas därmed av förvanskningsförbud (PBL 8:13) vilket omfattar både exteriör och interiör.

Byggnaden uppfördes 1886 efter ritningar av Adrian Crispin Peterson. Det uppfördes som lokal för högtider och festligheter, och utgjorde en viktig samlingspunkt i sommarstaden Marstrand under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Byggnaden har fungerat som festlokal fram till idag.

Societetshuset är en byggnad i två våningar med delvis inredd källare. Byggnadskroppen är rektangulär och är placerad i nordväst-sydöstlig riktning. Byggnadsvolymen är av basilikatyp med andra våningsplanet indraget från fasadlivet. Byggnaden är symmetrisk och har en huvud-fasad mot vattnet och en sekundär fasad som vänder sig mot staden. Båda gavlarna har karaktären av entréfasader och har en utskjutande mittrisalit och sidorisaliter. Fasaden mot norr har två mindre entréer som flankerar mittrisaliten och fasaden har en större centralt placerad entré.

Societetshuset med byst av Oskar II i förgrunden

Huset är uppfört i nyrenässansstil med tydliga klassicistiska influenser, inte minst genom dess basilikaform som har antika förebilder. Den vertikala indelningen av fasaden med särskild tonvikt på andra våningen, liksom den kraftiga takfoten är också typiska för nyrenässansen. Byggnaden är dock uppförd med en lätthet och lekfullhet som mer har gemensamt med schweizerstilen. Verandan, de fasade träpelarna, räckena och takryttarna är alla typiska för denna träbyggnadskonst som utvecklades under 1800-talets andra hälft.

Exteriören är överlag mycket välbevarad och originalutseendet är till stora delar intakt. Den ursprungliga verandan i två våningar mot söder samt två balkonger på andra våningen har dock rivits. På västra sidan finns en senare byggd altan och stora huvar på taket som i någon mån förvanskar intrycket, liksom den inbyggda balkongen på norra sidan.

Byggnadens utseende och kulturhistoriska värde är närmare dokumenterat och beskrivet i utredningen *”Kulturmiljöanalys med konsekvensbeskrivning”*.

BYGGNADSMINNE

Länsstyrelsen byggnadsminnesförklarade societetshuset 1978 och utfärdade igenom denna ett antal skyddsbestämmelser för byggnadens exteriör och interiör.

1. *Byggnaden får ej utan länsstyrelsens tillstånd rivas eller till sitt yttre ombyggas eller på annat sätt förändras.*
2. *Stora salongen får ej ombyggas eller på annat sätt förändras utan länsstyrelsens tillstånd.*
3. *Arbeten i övriga delar av byggnadens inre som medför ingrepp i befintlig rumsindelning skall utföras i samråd med länsstyrelsen eller av kontrollant, som förordnats av länsstyrelsen.*
4. *Byggnaden skall ägnas för dess bestånd nödvändigt underhåll.*

MARSTRANDS KURHOTELL OCH KALLBADHUS

Byggnaden som numera inrymmer Marstrands Kurhotell uppfördes 1858 efter ritningar av arkitekt Hans Jakob Strömberg, sedermera stadsarkitekt i Göteborg, och skall då det var nytt ha varit landets största varmbadhus. Byggnaden placerades mellan Societetshuset och kallbadhuset på en strandremsa som breddades för ändamålet med stenfyllningar ut i vattnet. Badhuset uppfördes i en och en halv våning och utgjordes av en länga med ett centralt utskjutande parti i bakkant mot bergssluttningen. Fasaderna kläddes med liggande och stående panel och taken var av sadelmodell. En hög skorsten stack upp från utbyggnadens tak. Varmbadhuset fick en mycket enkel utformning och för en besökare i slutet av 1800-talet tedde sig huset med sin höga skorsten snarast som en fabriksbyggnad.

Varmbadhuset byggdes till på 1890-talet med en mindre bassäng och tvagningsutrymmen i nordvästra hörnet. Omkring 1910 byggdes badhuset till på västra sidan med en envåningsbyggnad innehållande bassäng, bastu, omklädningsrum och tvättstuga etc. Denna tillbyggnad fanns kvar fram till 1972.

Till kurhotellet hörde ett kallbadhus, placerat mellan dagens brygga till Kurhotellet och betongpiren norröver. Kallbadhuset uppfördes 1856 och förstördes i en storm 1969. Byggnaden var i ett våningsplan med fyra uppstickande torn och hade en dam- och en herravdelning.

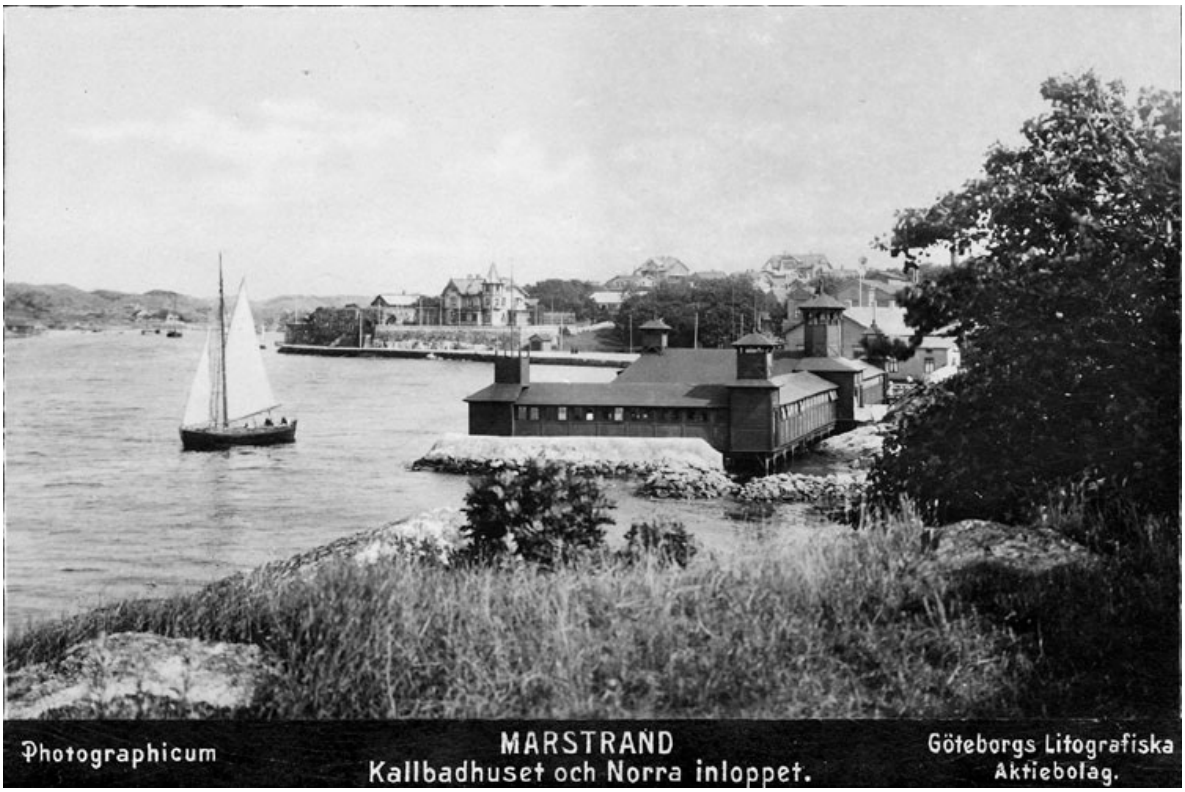

Marstrands Kurhotell, fd varmbadhuset och kallbadhuset

Varmbadhuset fungerade som badhus med kurbadsverksamhet ända fram till 1969. Det fanns då något enstaka badkar kvar samt en anställd baderska som tog hand om de få gäster som fortfarande var intresserade av de gamla behandlingarna. För att få ekonomi i byggnaden föreslogs då att man skulle bygga om varmbadhuset till vandrarhem. 1969-70 byggdes vindsvåningen om och försågs med flerbäddsrum utmed en korridor. 1972 byggdes badavdelningen om och kompletterades med en utvändig bassäng. På 1990-talet byggdes aktivitetshallen och bassängen byggdes in.

Marstrands Kurhotell har renoverats varsamt till ett hotell om ca 40 hotellrum. I samband med renoveringen revs tillbyggnaden från 1972 med simbassängen så att huvudbyggnaden återfått sin ursprungliga form mot Kungsplan, så som den var utformad 1858. Simbassängen finns kvar som en utomhusbassäng.

Byggnadens utseende och kulturhistoriska värde är närmare dokumenterat och beskrivet i utredningen *”Kulturmiljöanalys med konsekvensbeskrivning”*.

FORNLÄMNINGAR

Marstrands stadsbebyggelse vilar idag på ett kulturlager från medeltid samt 1500-1700-tal. Hela området är utpekat som fornlämning och är skyddat enligt kulturmiljölagen kap 2. Markingrepp i fornlämningen är tillståndspliktigt enligt 2 kap KML. Historiska kartor redovisar att stora delar av det område som idag utgör Kungsplan tidigare varit en havsvik som succesivt blivit utfylld. Äldre stadsplaner för Marstrand visar att delar av planområdet tidigare varit bebyggt med numera försvunna sjöbodar och magasin med mera. Bryggor har sträckt sig ut i den tidigare hamnbassängen. Delar av denna fylldes igen i samband med uppförandet av Societetshuset. 1856 uppfördes ett nytt och stort varmbadhus, det nuvarande Marstrands Kurhotell och denna byggnad har sannolikt medfört en viss utfyllnad av strandlinjen. Som en del av anläggningen byggdes även två kallbadhus ute i och vid havet. De båda byggnaderna skall ha byggts om år 1882 och benämndes *Dambassäng* och *Herrebassäng*. De sista delarna av byggnaden revs 1971 medan vågbrytaren finns kvar.

I samband med byggnadsåtgärder kring nuvarande Kurhotellet har Länsstyrelsen tidigare gett kommunen tillstånd att göra ingrepp i delar av fornlämningen. Ingreppet ska föregås av en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Tillståndet gick ut 2016-10-14 och behöver förnyas om det blir aktuellt att utföra nya åtgärder.

Sannolika lämningstyper inom förundersökningsområdet är de verksamheter som har föregått badortsepokens byggnationer. Framför allt bör det finnas förutsättningar att träffa på byggnadsfundament (stenkistor), avsatta stadslager både på land som i marin miljö, och båt-/fartygslämningar. Förutsättningarna står dock i paritet med exploateringens utformning, med hänsyn till att förundersökningen utförs såsom en schaktningsövervakning.

Två marinarkeologiska utredningar har utförts inom det vattenområde som ingår i detaljplanen. Vid den första undersökningen (2014:42) som omfattade den norra och mellersta delen av detaljplanens vattenområde påträffades två större anläggningar av sten under vatten. Den ena kan sannolikt kopplas till de tidigare kallbadhusen. Det är ovisst om även anläggning två skall sammankopplas med något kallbadhus. Möjligen har en anläggning tillkommit under 1900-talet och då som del av det befintliga strandsäkringsskyddet. Enligt Bohusläns museum är den arkeologiska potentialen för anläggning 1 begränsad, medan det pedagogiska värdet kan ha ett visst värde för berättelsen om badortsepoken. Anläggning 2 anses sakna arkeologiskt värde. Förutom dessa två anläggningar gjordes inga avsevärda fynd. Sammanfattningsvis bedömer Bohusläns museum att inga ytterligare arkeologiska insatser är nödvändiga inom utrednings-området.

Den andra marinarkeologiska undersökningen (2016:03) omfattar den östra delen av detalj-planens vattenområde. Här påträffade tre anläggningar som Bohusläns museum anser utgöra lämningar av bryggor och utgör en del av fornlämningen Marstrand 32:1. Brygglämningarna är idag de enda tydliga, och synliga, exponenterna för den forna hamnmiljön och är därför av särskilt pedagogiskt värde.

KUNGSPLAN

Framför Marstrands Kurhotell och Societetshuset ligger Kungsplan som är en öppen och obebyggd plats med utsikt mot havet. Kungsplan utgör en större öppen yta täckt med främst grus. I södra delen övergår markbeläggningen till gräsmatta. Del av den allmänna platsen avgränsas av ett staket och en klippt häck och utnyttjas som en privat villaträdgård. I gränsen mellan gräsmatta och grusplan finns ett pumphus utformat som en åttkantig paviljong.

Kungsplan med Societetshuset och Marstrands Kurhotell i bakgrunden

Kungsplan sett från norr

Framför Societetshuset finns en plantering med en byst av Oskar II i mitten. Byggandet av Societetshuset och Kungsplan sammanföll med perioden mellan 1887 och 1907, då Oscar II var en ständigt återkommande sommargäst. Oscar II:s månadslånga sommarvistelser kom att förändra Marstrands status och det sociala livets karaktär. Vid hans årliga ankomst togs Oscar II emot på bryggan vid varmbadhuset och välkomnades av en stor folksamling vid Kungsplan och utmed kajerna. Bysten finns rest som ett minne av den betydelse Oscar II haft för Marstrand.

FYSISK MILJÖ

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Området kring Kungsplan domineras av Societetshuset och det nuvarande Marstrands Kurhotell, se avsnittet Kulturmiljö ovan för beskrivning av dessa byggnader.

Bakom Kurhotellet ligger Marstrands vattenverk som försörjer Marstrand med dricksvatten.

TOPOGRAFI

Marken kring Kungsplan och befintliga byggnader är i huvudsak plan med små höjdskillnader. Västra delen av planområdet utgörs av en kraftig sluttning.

SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

BARNPERSPEKTIV

Inom planområdet finns inga särskilda anläggningar direkt riktade till barn. Kungsplan utgör en större sammanhängande yta som kan utnyttjas för olika aktiviteter. I anslutning till Kurhotellet finns en simbassäng som är möjligt att utnyttja för bad. Möjlighet till bad finns även vid den nuvarande slipen samt vid piren väster om denna. Tennisbanan som är belägen väster om Kurhotellet kan utnyttjas av äldre barn. I planområdets västra del finns en stig som leder vidare ut till Marstrands naturreservat.

TILLGÄNGLIGHET

Tillgängligheten till området från Marstrands färja är god. Besökande kan antingen promenera till området utmed kajerna eller genom staden. Området kring Kungsplan upplevs som tillgängligt och folk kan röra sig fritt kring Societetshuset och Kurhotellet och vidare ut på Marstrandsön. Kurhotellets simbassäng är avgränsad med skärmar och glas, vilka signalerar att bassängen ligger på privat mark.

TRYGGHET

Området har flest besökare sommartid som rör sig kring och genom området medan det är inte lika välbesökt vintertid. Området kan därför upplevas som mindre tryggt under tidpunkter när få personer vistas i området.

Belysning finns utmed strandpromenaden fram till Kungsplan samt utmed Långgatan vilket bidrar till ökad känsla av trygghet när det är mörkt. Allmän belysning saknas dock på baksidan av Kurhotellet.

MÖTESPLATSER

Området erbjuder flera olika former av mötesplatser. Besökande kan t ex utnyttja några av områdets badmöjligheter eller slå sig ner på någon av Kungsplans parkbänkar. I den mån Kurhotellet och Societetshuset är öppet för besökande kan även dessa utgöra mötesplatser.

REKREATION

Inom planområdet finns möjlighet till bad dels vid utomhusbassängen i anslutning till Kurhotellet, dels vid stranden väster om hotellet. I anslutning till området finns en tennisbana. På Marstrandsön finns ett omfattande nät av promenadstigar inom naturområdet väster om bebyggelsen. En av de huvudstigar som leder ut till naturområdet utgår från planområdet.

SERVICE

Service i form av butiker, restauranger och bibliotek finns att tillgå på Marstrand och den intilliggande Koön. I Kungälvs centrum finns ett komplett serviceutbud att tillgå.

TRAFIK

GATUNÄT OCH BILTRAFIK

Marstrand består av ett finmaskigt gatunät som till stora delar är belagt med gatsten eller kullersten. Samtliga gator har beteckningen gågator, och är tillgängliga för biltrafik för boende och för transporter med begränsning att det inte är tillåtet att köra fordon med högre hastighet än gångfart, fordon får inte parkeras och väjningsplikt mot gångtrafikanter gäller. Det finns inga separata cykelvägar, men det anses inte heller motiverat eftersom både andelen cyklister och bilar är få.

Från Långgatan som är belägen öster om Societetshuset sträcker sig en transportgata med enkel standard fram till Kurhotellet och Vattenverket. Utmed plangränsen söder om Societetshuset är fyra radhus belägna. Dessa nås via en enkel väg inom planområdet belägen inom mark som i gällande detaljplan är redovisad som Natur.

Väg 168 leder fram till Marstrands färjeläge där färjan till Marstrandsön avgår. En trafikmätning (2016) har gjort under 4 månader kring sommaren. Under den uppmätta perioden trafikerades vägen med i genomsnitt cirka 3550 fordon per dygn. Antalet besökande till Marstrand varierar med olika årstider och vintertid är antalet fordon betydligt mindre. Det nya Kallbadet bedöms generera ett begränsat nettotillskott av fordonsrörelse med hänsyn till att en stor andel av de besökande kommer att vara gäster på Kurhotellet.

GÅNGTRAFIK

Nordväst om Kurhotellet finns en gångstig som leder vidare väster ut till naturområdena på Marstrandsön.

KOLLEKTIVTRAFIK

Buss 302 går från Kungälv och Ytterby station till Marstrands färjeläge med regelbundna turer såväl vintertid som sommartid. Det finns goda förutsättningar för turister och besökande att åka kollektivt Marstrand.

TEKNIK

VATTEN OCH AVLOPP

Med undantag av den västra delen kring befintlig pir ligger planområdet inom kommunens verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten. Vatten och avloppsledningar finns i och i anslutning till planområdet. På Kungsplan ligger en pumpstation. Tillkommande bebyggelse ansluts till det kommunala VA-nätet.

I planområdet finns ett spillvattennät som leder spillvattnet vidare till reningsverket. Två nödutlopp från avloppspumpstationer finns inom planområdet och leder spillvattnet ut i havet vid bräddningar. I de områden där ledningarna går finns skyltar som förbjuder ankring av båtar.

Vattenverket i västra delen av planområdet försörjer Marstrand med dricksvatten. Tryckvattenledningar som leder vattnet till övriga området går i planområdet. Norr om Kurhotellet är en vattenledning lagd ut i havet som en sjöledning till andra sidan sundet.

BRANDVATTEN

Idag finns den närmaste brandposten vid änden av Långgatan närmast hörnet vid Societetshuset.

EL

El och tele finns utbyggt inom området. En transformatorstation som försörjer byggnader inom planområdet med el är belägen väster om vattenverket.

VÄRME

Befintlig bebyggelse värms med enskilda anläggningar. Kurhotellet har en bergvärmeanläggning där borrhålen är belägna på Kungsplan, söder om byggnaden.

FIBER

Bredband finns utbyggt inom området.

KONSEKVENSER

RIKSINTRESSEN

NATURVÅRD

Riksintresset Hakefjorden-Marstrandsfjorden-Sälöfjorden har betydande värden knutna till den marina miljön och skärgårdslandskapet och anslutande odlingsmarker och lövskogar på fastlandet och på öarna. De skilda naturgeografiska förutsättningarna inom området har gett upphov till en mångfald av olika marina naturtyper. Av de huvudkriterier som lyfts i riksintressebeskrivningen påverkas planförslaget främst delen *”Områden med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter”* genom att viss marin miljö påverkas.

Planförslaget har anpassats utifrån den marina miljön och grundläggning av kallbadet får endast ske på land. De överskjutande delarna av kallbadets konstruktion berör inga av de sammanhängande ålgräsängarna enligt utförd inventering. Kallbadhuset kommer dock att medföra viss påverkan på den marina miljön genom skuggning, där ibland den närliggande ålgräsängen som uppnår naturvärdesklass 1.

Skuggningen som sker till följd av kallbadhuset kommer sannolikt att medföra en påverkan på de delar av ålgräsängen som är närmast byggnaden. Dessa delar av ålgräsängen bedöms fortsatt exponeras för tillräckligt mycket solljus för att skuggningen inte ska leda till några större skador. Det går däremot inte att utesluta att dessa delar minskar i täthet av ålgräs och som följd kan tappa status från naturvärdesklass 1 till naturvärdesklass 2 på lokalnivå inom ålgräsängen. Skuggningen bedöms däremot inte leda till att ålgräset försvinner från området och bedöms heller inte leda till sämre ekosystemtjänster för den marina miljön. Miljöeffekten bedöms mot denna bakgrund därför som liten, men med måttlig konsekvens på grund av områdets höga ekologiska värden. Vid en tillståndsprövning ska ytterligare tekniska lösningar och kompensationsåtgärder övervägas för att begränsa negativ påverkan.

FRILUFTSLIV

Den föreslagna utbyggnaden av ett kallbad innebär att en del av strandområdet ianspråktas. Detta kommer i någon utsträckning att minska allmänhetens tillgång till strandområdet. Det avsnitt där byggnaden föreslagits tillhör dock inte någon av de mer attraktiva strandområdena då en stor del av den befintliga stranden är utfylld med sprängsten. Allmänhetens möjlighet att röra sig förbi kurbadet kommer att kvarstå. Möjlighet till bad inom området kommer att finnas kvar vid stranden i anslutning till slipen samt från befintlig brygga öster om denna. Planförslaget bedöms påverka det rörliga friluftslivet inom riksintresseområdet negativ endast i liten utsträckning.

KULTURMILJÖVÅRD

Kurhotellet och Societetshuset är två av de byggnader som direkt motiverar temat *badortsepoken* i riksintresset. Införandet av varsamhetsbestämmelser bedöms innebära måttligt positiva konsekvenser för riksintresset.

Det nya kallbadhuset bedöms potentiellt kunna förstärka riksintresset *badortsepoken* under förutsättning att byggnaden når upp till omgivande byggnaders kvalitet. Byggnaden uppförs i trä med ett formspråk som delvis återknyter till utformningen av äldre kallbadhus.

Gällande detaljplan skyddar bebyggelsen i området med en generell bestämmelse som lyder: “Byggnads yttre ska gestaltas med särskilt beaktande av ortens särpräglade miljö, vilken är av riksintresse från kulturhistorisk synpunkt. Byggnads fasad ska utföras av trä och ges en mild ljus färg som ansluter till ortens traditionella färger”. Utformning av nya byggnader regleras även genom högsta tillåten byggnadshöjd samt taks lutning, form, färg och material.

I förhållande till gällande detaljplan får befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader ett ökat skydd och krav ställs på att nya byggnader ska utföras med särskild hänsyn till områdets kulturvärden.

Stadsbilden kommer att påverkas och förändras av ett högvattenskydd i form av en mur. Muren kommer att bryta den nuvarande fria siktlinjen ut mot havet. Påverkan blir dock relativt begränsad genom att murens höjd medger fri sikt över denna. Den visuella påverkan på miljön minskas om muren ges en lågmäld utformning och kläs i stenmaterial såsom till exempel granit.

Efter uppförandet av högvattenskyddet kommer Kungsplan även i fortsättningen utgöras av en större sammanhängande yta där den nuvarande karaktär till stor del kommer att kvarstå. Nuvarande markbeläggning med grus kan kvarstå och behöver inte ersättas med annat material som tål påverkan av vågor. Plantering och utformning i anslutning till bysten av Oscar II kan bevaras. Påverkan på närmiljön kring Societetshuset och Kurhotellet blir liten genom att inga förändringar krävs i direkt anslutning till byggnaderna. Viss påverkar uppstår dock i anslutning till Kurhotellets norra sida i och med det begränsade utrymmet för placering av högvattenskyddet.

Konsekvenserna av att inte uppföra ett högvattenskydd bedöms få betydligt större negativa inverkan på kulturmiljön än att uppföra skyddet.

MILJÖKVALITETSNORMER

VATTEN

Detaljplanens påverkan på recipient bedöms, ur föroreningssynpunkt, inte ha någon negativ inverkan i relation till kvalitetskraven i Marstrandsfjorden, eftersom planen till största del består av befintlig bebyggelse och två dagvattenreningsåtgärder planeras. Föroreningsberäkningarna visar att genomförande av detaljplanen, med föreslagna reningsanläggningar för dagvatten, inte innebär några ökade föroreningsmängder.

Sammantaget bedöms genomförande av detaljplanen inte riskera att sänka den ekologiska eller kemiska statusen på kvalitetsfaktornivå eller äventyra möjligheterna att uppnå god status.

NATUR

GRÖNOMRÅDE

Nuvarande park- och naturmark inom planområdet bevaras.

LANDSKAPSBILD

Det nya kallbadet underordnar sig Kurhotellets byggnad genom en något lägre byggnadshöjd. Byggnaden ska utformas med stor hänsyn till kulturmiljön och konsekvenserna för landskapsbilden bedöms som små. Byggnaden är placera på ungefär samma plats som det tidigare kallbadet. Den nya byggnaden bryter en siktlinje från hamninloppet i norr på motsvarande sätt som det tidigare kallbadet.

Påverkan på landskapsbilden bedöms blir ringa.

NATURRESERVAT

Planförslaget påverkar inte naturreservatet i väster om planområdet.

MILJÖ

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Planförslagets konsekvenser redovisas i en miljökonsekvensbeskrivning (Ramboll 2023-05-17, reviderad 2025-04-03).

MILJÖBEDÖMNING

Länsstyrelsen har i ett undersökningssamråd 2020-05-04 angett att man delar kommunens uppfattning. Länsstyrelsen ansåg att följande frågor behöver belysas i den fortsatta hanteringen:

- Marina naturvärden
- Miljökvalitetsnormer vatten
- Riksintresse naturvård och friluftsliv
- Strandskydd
- Förorenade sediment
- Risk för översvämning/geotekniska åtgärder
- Vattenverksamhet

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunens bedömning är att genomförandet av aktuell detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

STRANDSKYDD

I samband med att detaljplanen vinner laga kraft återinträder strandskyddet inom all allmän plats samt inom vattenområdet medan strandskyddet upphävs inom kvartersmark. Befintlig kvartersmark är redan ianspråktagen på ett sätt som gör att den saknar betydelse för strandskyddets syften. För det nya kallbadet upphävs strandskyddet med stöd i punkt 4, 7 kap 18c§ MB eftersom området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och att utvidgningen inte kan genomföras utanför planområdet.

DAGVATTEN

Planförslaget innebär enbart en marginell ökning av hårda ytor och möjligheten till infiltration är redan idag begränsad. Föreslagen dagvattenhantering medför ingen eller endast en marginell ökning av avrinningen om man bortser från en framtida klimatrelaterad ökning av nederbörden.

Planområdets läge på Marstrandsön innebär endast begränsade vägtransporter men då dagvattnet leds direkt till recipienten behöver det renas i någon mån. Föreslagen dagvattenhantering med makadamdiken bedöms ha tillräckligt renande effekt. Genom att dagvatten från lokalgatan översilar genomsläpplig mark innan bortledning till recipienten kan eventuellt spill i vägområdet upptäckas och saneras.

FÖRORENINGAR I MARK OCH VATTEN

En översiktlig miljöteknisk undersökning har genomförts (Ensucon, 2024-09-27) och föroreningar i både mark och på havsbotten har påträffats. För att minimera potentiell spridning av föroreningar vid eventuella muddrings- eller byggnadsarbeten i vatten rekommenderas skyddsåtgärder, såsom användning av siltgardiner. Vid hantering av sedimentmassor bör ytterligare bedömning av lakbarhet genomföras för att säkerställa att materialet hanteras på ett miljösäkert sätt. Inför schaktning och arbeten inom planområdet behöver en saneringsanmälan enligt § 28 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) lämnas in och godkännas av tillsynsmyndigheten minst sex veckor innan planerat arbete.

HÄLSA OCH SÄKERHET

OMGIVNINGSBULLER

Planförslag ger upphov till en begränsad ökning av trafik på Marstrandsön genom transporter till områdets verksamheter. Trafiken kommer inte vara av den omfattningen att några gränsvärden för buller riskerar att överskridas.

OLYCKOR

Ett genomförande av planförslaget bedöms inte innebära ökad risk för olyckor.

ÖVERSVÄMNING

Områdets byggnader är inte akut hotade av inträngande vatten vid kraftiga stormar. I takt med klimatförändringarna och att havsnivån höjs ökar dock risken för inträngande vatten. För att på sikt skydda mark och byggnader från höga vattennivåer krävs att ett högvattenskydd uppförs.

RAS

Det förekommer ingen eller liten risk för spontana blocknedfall. Vid grundläggning på berg där bergytan lutar mer än 20 grader från horisontalplanet bör bergsakkunnig tillkallas för stabilitetsbedömning och råd avseende behövliga förstärkningsåtgärder. Rådande egenskaper hos berget kan potentiellt medföra instabilitet vilket behöver fastställas ur förstärkningssynpunkt.

SKRED

Stabiliteten i området bedöms som tillfredsställande för befintliga förhållanden och planerade anläggningar under förutsättning att nya anläggningar grundläggs på fast botten eller berg.

EROSION

Detaljplanen säkerställer att befintliga erosionsskydd kan bibehållas och underhållas. Vid nya strandkonstruktioner/anläggningar i strandkant ska nytt erosionsskydd dimensioneras med hänsyn till högsta vattennivå och vågkrafter. Byggnader ska grundläggas och konstrueras på ett erosionsskyddat sätt.

KULTURMILJÖ

Placeringen och utformning av de nya byggnaderna bedöms vara utformade med hänsyn till natur- och kulturmiljövärdena och bedöms inte försvåra läsbarheten av platsens kulturhistoriska sammanhang. De befintliga byggnaderna blir fortfarande upplevbara på samman sätt som idag från flera olika vinklar och betraktningsavstånd. Vyer påverkas marginellt och främst på nära håll. Undantaget är kallbadhuset som bildar en ny vy från det norra inloppet tillsammans med befintlig bebyggelse. Sammanfattningsvis bedöms den befintliga kulturmiljön även i detaljplaneförslagets framtida vision vara tongivande och inte utmanas på ett betydande sätt av de nya byggnaderna.

En utbyggnad av högvattenskydd kommer att påverka upplevelsen av Marstrand som kulturmiljö. Oavsett placering kommer skyddet att förändra både upplevelsen av Kungsplan med omgivningar och hur ytan kan användas. Uppförs inget skydd kommer Societetshuset och Kurhotellet med flera byggnader samt Kungsplan att efterhand med allt tätare intervaller drabbas av översvämningar. Detta riskerar skada byggnaderna permanent och med sådana skador att risk finns att dessa inte går att bevara. För att kajen inte skall erodera och rasa ut i viken kommer även krävas åtgärder. Vid en avvägning mellan intresset att bevara kulturmiljön sådan den är och upplevs idag och mellan att skydda miljön mot de skador som höga vattenstånd kommer att orsaka, har det bedömts som mest angeläget att skydda miljön.

FORNLÄMNINGAR

Hela planområdet är utpekat som fornlämning och är skyddat enligt kulturmiljölagen kap 2. För ingrepp krävs tillstånd av Länsstyrelsen.

BYGGNADSMINNEN

Detaljplanens rivningsförbud och varsamhetsbestämmelse i kombination med länsstyrelsens utfärdade skyddsbestämmelser bedöms ge Societetshuset ett gott skydd mot förvanskning som skulle kunna hota byggnadens kulturvärde.

FYSISK MILJÖ

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Societetshuset och Kurhotellet skyddas med rivningsförbud och varsamhetsbestämmelser som syftar till att byggnadernas karaktär inte ska förvanskas. Vid utformning krävs stor hänsyn till kulturmiljön. Byggnaderna får genom detaljplanens bestämmelser ett stärkt skydd.

STADSBILD

Stadsbilden kommer att förändras genom detaljplanen medger att nya byggnader får uppföras. Dessa ska placeras och utformas med stor hänsyn till områdets kulturvärden och karaktär. Stadsbilden kommer med hänsyn till detta endast påverkas i liten grad och i huvudsak bibehålla sin nuvarande karaktär.

Stadsbilden kring Kungsplan kommer att påverkas vid uppförandet av ett högvattenskydd. Med en placering av skyddet i anslutning till kajkanten kommer Kungsplan även fortsättningsvis vara tillgängligt som en större sammanhängande öppen yta. Angiven högsta höjd på skyddet medger fri sikt ut mot havet.

SOCIALA KONSEKVENSER

BARNPERSPEKTIV

Detaljplanen tillför inte nya platser eller anläggningar som är särskilt riktade mot barn. Möjlighet finns dock att komplettera miljön vid Kungsplan genom att utforma del av denna som en parkmiljö riktad till barn.

TILLGÄNGLIGHET

Området runt Kungsplan utgör allmän plats och tillgängligheten till området kommer även fortsättningsvis vara god. Befintlig grusväg i områdets norra del kommer att breddas för att ge god tillgänglighet till det nya kallbadet. Möjligheten att fortsätt vandra utmed stranden norr om kallbadet bibehålls.

TRYGGHET

Området har flest besökare sommartid medan det är inte lika välbesökt vintertid. Med ökad beläggningsgrad inom Kurhotellet året runt kommer fler människor att vistas i området, vilket leder till ökad känsla av trygghet. Det nya kallbadet kommer att utgöra ett besöksmål som drar ytterligare besökare till platsen. För ökad trygghet behöver vägen fram till kallbadhuset kompletteras med belysning.

MÖTESPLATSER

Kurbadet utgör en ny destination som erbjuder en mötesplats. Kungsplan har potential att stärkas som mötesplats genom att till exempel utveckla den nuvarande gräsmattan till en parkmiljö som bjuder in till vila och rekreation. Viktigt att områdets bänkar bevaras.

REKREATION

Möjligheten till bad begränsas något genom att möjligheten till bad i områdets västra del endast kan ske via det nya kallbadet. Badmöjligheter i anslutning till slipen samt brygga vid Kurhotellet kommer dock att kvarstå och ges möjlighet att utvecklas. Nytt kallbad blir en rekreationsmålpunkt. Mark runt befintliga och nytillkommande byggnader redovisas som allmän plats, vilket säkerställer möjligheten att röra sig fritt inom området. Tillgängligheten till naturområdena på västra delen av Marstrandsön kommer fortsatt att vara god.

TRAFIK

MOTORTRAFIK

Planförslag ger upphov till en begränsad ökning av trafik på Marstrandsön genom transporter till områdets verksamheter. Utrymmet för att anlägga en större vändplats är begränsat med hänsyn till natur- och kulturvärden. Redovisad vändyta vid kallbadet förutsätter att transporter till

byggnaden sker med mindre fordon. Transporter till övriga byggnader inom området får likt idag utnyttja del av Kungsplan för att vända. Efter ett genomförande av detaljplanen kommer en lokal trafikföreskrift att upprättas.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Detaljplanen påverkar inte möjligheten att röra sig genom området för promenerande eller cyklister.

MEDVERKANDE

Planförslaget har tagits fram av enhet Plan, Samhälle och utveckling, Kungälvs kommun, i samarbete med Norconsult AB samt med representanter från andra enheter och förvaltningar. Följande kompetenser från Kungälvs kommun har medverkat i planarbetet: *Planarkitekt, mark- och exploateringsingenjör, stadsarkitekt, lantmäteriingenjör, GIS-ingenjör, trafikingenjör, VA-ingenjör, miljöinspektör, bygglovhandläggare.*

Planbeskrivningen har upprättats av Gunnar Håkansson, planarkitekt Norconsult AB. Genomförandedelen har upprättats av Ann-Sofie Sjögren, exploateringsingenjör Anso Lantmäterikonsult AB. Hans Nilsson de la Croix, planarkitekt Kungälvs kommun har varit projektledare.

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef Planering, mark och exploatering

Hans Nilsson de la Croix
Planarkitekt

Ann-Sofie Sjögren
Exploateringsingenjör

Josefin Brodén
Planarkitekt

Gunnar Håkansson
Planarkitekt, Norconsult AB

KUNGÄLVS KOMMUN

Granskningshandling
Ärende: KS2019/1311
2025-04-10

Samrådsredogörelse

Detaljplan för kallbadhus och hotell

MARSTRAND 5:39 M.FL.

Marstrand, Kungälvs kommun

PLAN
SAMHÄLLE OCH UTVECKLING
KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset, 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 (växel)
FAX 0303-23 91 67

INNEHÅLL

INLEDNING 3

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE ... 3

SAMMANFATTNING ... 3

INKOMNA SYNPUNKTER 5

STATLIGA MYNDIGHETER ... 5

STATLIGA BOLAG ... 18

REGIONALA ORGAN ... 19

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR ... 23

SAKÄGARE ... 29

BOSTADSRÄTTSINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE ... 32

ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER ... 37

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET 42

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE 43

INLEDNING

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Förslag till detaljplan för Marstrand 5:39 m.fl. har varit utställt på samråd under perioden 7 augusti 2023 till 22 september 2023. Samrådshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på Marstrands bibliotek samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälvs-Posten och Göteborgs-Posten.

SAMMANFATTNING

De viktigaste synpunkterna som framkommit under samråd är placering av kallbadhuset med hänsyn till den marina miljön. Ändringarna som gjorts i handlingarna är framförallt borttagande av vattenverk och vandrarhem och anpassningar i byggrätt och utbredning av bryggor för kallbadhuset för att minska påverkan på ålgräs. Det har även gjorts en uppdatering av dagvatten- och skyfallsutredning, markmiljöutredning, fler studier av föreslaget högvattenskydd och en utökning av miljökonsekvensbeskrivningen med anledning av ålgräset.

YTTRANDE FRÅN	UTAN ERINRAN	MED ERINRAN	SYNPUNKT SOM EJ TILLGODOSETTS
1. Länsstyrelsen		x	
2. Lantmäteriet		x	
3. SGI		x	
4. Trafikverket	x		
5. Statens fastighetsverk		x	
6. Polisen	x		
7. Sjöfartsverket	x		
8. Telia	x		
9. Vattenfall		x	
10. Bohusläns museum		x	
11. Miljö- och byggnadsnämnden		x	
12. Fastighetsägare 1		x	
13. Fastighetsägare 2		x	
14. Fastighetsägare 3		x	
15. Privatperson 1		x	
16. Privatperson 2		x	
17. Privatperson 3		x	
18. Marstrands hembygdsförening		x	
19. Naturskyddsföreningen		x	

Samrådsredogörelse
Kungälvs kommun
Ärende: KS2019/1311

INKOMNA SYNPUNKTER

Under samrådstiden har 19 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 9 skrivelser inkommit. Från sakägare har 3 skrivelser inkommit. Från bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende har 3 skrivelser inkommit. Från övriga privatpersoner, föreningar med mera har 2 skrivelser inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer KS2019/1311. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet i *Bilaga 1*.

STATLIGA MYNDIGHETER

1. LÄNSSTYRELSEN (2023-09-29)

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen vill säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samt komplettera och utveckla platsen. Den övergripande inriktningen i planen är god, men hur den ska göras i förhållande till riksintresse för kulturmiljö, strandskydd, miljökvalitetsnormer för vatten samt hälsa och säkerhet behöver studeras vidare.

Till granskningsskedet behöver kommunen:

- Tydligare reglera utformningen av tillkommande byggnader och översvämningsskydd så att de inordnar sig i den kulturhistoriska miljön på ett sätt som detaljplanen syftar till att säkerställa.
- Kraftigt begränsa den yta där man planerar att förlägga bryggor.
- Beskriva hur man avser att lösa strandskyddet gällande bryggor. Beroende på framtida utformning bör kommunen överväga om strandskyddet ska upphävas i planen eller skötas genom separat prövning av kommunen.
- Förtydliga vilka skyddsåtgärder som föreslås på sandstranden och tydligare beskriva vilken inverkan detta får på mark som är planlagd som natur.
- Förtydliga vilka konsekvenser som fås för vattenverket vid en eventuell översvämning. Om planerat översvämningsskydd är en förutsättning för att konsekvenserna ska vara acceptabla behövs en tydligare beskrivning av placering och utformning av skyddet.
- Tydliggöra risker kopplat till skyfall och översvämning.
- Säkerställa geotekniska åtgärder på ett plantekniskt godtagbart sätt.
- Tydligare beskriva de vattenförekomster som kan komma att påverkas av planen tillsammans med en bedömning av planens påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten.

Det bör framgå av planbeskrivningen att Societetshuset är byggnadsminne enligt kulturmiljölagen (KML) och att ett beslut enligt KML krävs för planerad ombyggnad av Societetshuset.

Merparten av planområdet omfattas av lagskyddad fornlämning L1968:115. Markingrepp i fornlämningen är tillståndspliktigt enligt 2 kap KML.

Då planen kan innebära markavvattning, vill Länsstyrelsen upplysa om att i Västra Götalands län är markavvattning förbuden. Om så avses att utföras krävs dispens och tillåtelse från Länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen.

Planerad byggnation, erosionsskydd och bebyggelse av bryggor kan innebära vattenverksamhet. Detta kan vara antingen anmälningspliktigt hos Länsstyrelsen eller tillståndspliktigt hos mark- och miljödomstolen.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa/säkerhet, riksintresse, strandskydd och miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte ska prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagendebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna

Riksintressen

Riksintresse för kulturmiljö

Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen i sin nuvarande utformning inte i tillräckligt hög grad reglerar utformning av tillkommande byggnader så att de inordnar sig i den kulturhistoriska miljön på ett sätt som detaljplanen syftar till att säkerställa.

Planförslaget möjliggör bland annat uppförande av ett kallbadhus med ett mycket exponerat läge vid inloppet mot Marstrand i ett område med mycket höga kulturhistoriska värden. Mot bakgrund av detta ställs det höga krav på arkitektonisk utformning och att byggnaden inordnar sig i karaktären för riksintresse för kulturmiljö. Detaljplanen syftar bland annat till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden.

Byggnader och miljöer från societetstiden är särskilt utpekade uttryck för riksintresse för kulturmiljö. Kungsplan med Societetshuset och det tidigare varmbadhuset är ur riksintresseperspektiv Marstrands mest framträdande kulturmiljö från denna tidsepok. De öppna platserna på Marstrand är utpekade som ett uttryck för riksintresset. Det är av central betydelse att Kungsplan hanteras på ett kulturhistoriskt genomtänkt sätt.

Kallbadhuset

Den valda platsen för kallbadhuset har en kulturhistorisk förankring då det funnits kallbadhus tidigare på platsen. I planbeskrivningen presenteras ett förslag på en arkitektonisk utformning som med sin skala och utformning och gestaltning ur ett kulturhistoriskt perspektiv bedöms inordna sig i områdets karaktär, vilket är bra.

Bestämmelsen f3 med innebörden ”*byggnad ska utformas med hög arkitektonisk kvalitet och med särskilt beaktande av ortens särpräglade miljö, vilken är av riksintresse för kulturmiljö*” föreslås för såväl kallbadhuset, vattenverket och pumpstationen. Vad som avses med bestämmelsen behöver förtydligas och beskrivas i planbeskrivningen.

En beskrivning över gestaltningen behöver tas fram för vägledning av utformningen för tillkommande byggnader. I beskrivningen behöver det tydligt framgå vad det är i gestaltningen som behöver säkerställas, med hänsyn till kulturmiljön och omgivningen. Om det finns någon särskild kvalitet som kommunen vill säkerställa bör detta ske på ett plantekniskt godtagbart sätt.

Vandrarhemmet

Kommunen behöver se över bestämmelser över taket på vandrarhemmet. Utformningen av taket regleras endast genom f6 - sadeltak. Bestämmelsen öppnar upp för tillkommande byggnadselement såsom balkonger, takkupor med mera. Då högsta byggnadshöjd anges kunna bli 12,2 meter kommer taket att bli uppskjutande ovan varmbadhuset och väl synligt från Kungsplan och från inloppet. Utformningen av taket är viktigt mot bakgrund av det exponerade läget och ett uppbrutet tak riskerar att inverka negativt på upplevelsen av kulturmiljön.

Översvämningsskydd

I planbestämmelserna anges att översvämningsskydd ska placeras och utformas med särskild hänsyn till kulturmiljön. I planbeskrivningen anges att skyddet kommer att påverka både den nuvarande öppna karaktären och hur ytan kan användas. I planbeskrivningen anges också att utformningen fastställs i samband med framtida detaljprojektering. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) bedöms ett översvämningsskydd utmed kajen medföra en liten negativ konsekvens visuellt. Det framgår inte hur denna bedömning gjorts eftersom det saknas visualiseringar av vilken påverkan ett högvattenskydd skulle medföra. Ett underlag behöver tas fram som visualiserar skyddets påverkan på kulturmiljön beroende på utformning och placering.

Gata

Den vägsträckning som förbinder det föreslagna kallbadhuset med anslutningen mot Långgatan bakom Societetshuset anges till en höjd om +2,9 meter. Dem förhöjda vägen riskerar att medföra negativ påverkan på kulturmiljön då det är svårt att se hur den är tänkt att utformas och släntas ut, samt hur den är tänkt att anpassas till kulturmiljöns olika delar. Detta behöver studeras vidare i det fortsatta planarbetet.

Kungsplan

En pumpstation föreslås uppföras på Kungsplan. Denna behöver regleras med en högsta höjd på byggnadsverk.

Riksintresse för farled, naturvård, friluftsliv samt riksintresse enligt 4 kap 4 § MB
Länsstyrelsen bedömer utifrån nu föreliggande uppgifter att dessa riksintressen inte kommer att påverkas negativt av planens genomförande. För ytterligare synpunkter gällande riksintresse för friluftsliv se rubriken under *Råd enligt 2 kap. PBL.*

Strandskydd
Bryggor

I den tredimensionella plankartan upphävs strandskyddet inom (R1), det vill säga från 1,8 meter till 8,2 meter ovanför vattenytan. Inom W1 som överlappar (R1), och avser allt under 1,8 meter över vattenytan, avser man inte att upphäva strandskyddet. Inom detta område planeras istället att möjliggöra för att anlägga brygga. Det framgår dock inte av handlingarna hur man avser lösa strandskyddet gällande brygga.

I nuvarande planförslag tillåts bryggor inom hela W1 och (R1). Detta omintetgör i praktiken de skyddsåtgärder man vidtagit genom att begränsa kallbadhusets överhäng till 1,8 meter över vattenytan. Även om bryggorna är fritt hängande över vattenytan kommer den skuggning som de ger upphov till 0,4 meter från vattenytan inte skilja sig från vanliga bryggor eller huskroppar på den höjden över vattnet.

Kommunen behöver därför kraftigt begränsa den yta där man planerar att förlägga bryggor. Bryggplaceringen bör inte vara större än vad som är nödvändigt för att ta sig i och ur vattnet. Bryggan ska i så stor utsträckning som möjligt även höjas från vattenytan för att ge större solinstrålning. Platsen bör också anpassas till

bottendjupet för att i så stor utsträckning som möjligt undvika att badande gör åverkan på botten och ålgräsängar genom att slita på vegetationen och orsaka grumling.

Beroende på framtida utformning bör kommunen överväga om strandskyddet ska hanteras i planen eller skötas genom separat prövning av kommunen. Åtgärder som är nödvändiga för planens genomförande bör inte skjutas på en framtida prövning.

Länsstyrelsen anser därför att nuvarande planförslag inte är förenligt med strandskyddsbestämmelserna och kan därför komma att överpröva planen om inte justeringar görs inför antagandet.

Erosionsskydd

I plankartan finns det två områden som båda är benämnda skydd1. I legenden till kartan finns det också två förklaringar till skydd1. Beskrivningarna skiljer sig dock inte från varandra i betydelse. Länsstyrelsen antar att det ena avser ett översvämningsskydd och det andra avser ett erosionsskydd. Detta behöver dock förtydligas. Om det är så att båda skydd1 avser översvämningsskydd behöver planhandlingarna tydligare beskriva vilken inverkan översvämningsskyddet får på mark som är planlagd som natur. I detta fall avses den sandstrand som är tänkt att bevaras intill slipen.

Oavsett om det planeras erosionsskydd eller översvämningsskydd på sandstranden inom naturmark är detta något som kommunen i planen behöver hantera varsamt. Sandstranden omfattas av strandskydd och är en populär plats för allmänheten att nyttja för bad i sin nuvarande utformning. Alla typer av åtgärder som inskränker allmänhetens möjlighet att använda platsen som sandstrand behöver föregås av en strandskyddsprövning. Kommunen behöver därför i sin planbeskrivning redogöra för hur strandens värden tillvaratas i planen.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Översvämningsrisk stigande hav

Detaljplanen möjliggör att uppföra ett högvattenskydd placerat i anslutning till kajkanten och strandlinjen och på plankartan redovisas en zon där skyddet får uppföras. Exakt placering och utformning av skyddet regleras inte. Detaljplanen reglerar även utbyggnad av vattenverket. Ett vattenverk kan bedömas utgöra samhällsviktig verksamhet och ska därför, utifrån Boverkets tillsynsvägledning, placeras i den högsta översvämningszonen (motsvarande zon 1 i *Stigande vatten*). Utifrån *Stigande vatten* och faktablad för kusten motsvarar det +3,4 meter över havet. Andra nivåer kan accepteras om det finns argument för det, till exempel särskilda beräkningar/ställningstaganden eller ett planerat yttre skydd. Kommunen behöver förtydliga vilka konsekvenser som fås för vattenverket vid en eventuell översvämning. Om planerat översvämningsskydd är en förutsättning för att konsekvenserna ska vara acceptabla behövs en tydligare beskrivning av placering och utformning av skyddet.

Översvämningsrisk skyfall

I planbeskrivningen finns en kort beskrivning där förslag på åtgärder ges vid ett kraftigt regn eller skyfall. Bland annat föreslås ett dike att anläggas längs med förlängningen av lokalgatan för att säkerställa tillgängligheten. Diket föreslås dimensioneras så att det även har kapacitet att avleda ett skyfall. Kommunen skriver även att lokalgata och torg ska utformas och höjdsättas för att säkerställa avrinning vid regn, kraftiga skyfall och höga flöden.

Om åtgärderna i form av dike och höjdsättning är en förutsättning för att bebyggelse ska vara lämplig utifrån ett skyfallsperspektiv behöver åtgärderna säkerställas på

plankarta. Det behöver också vara utrett vilken kapacitet som diket behöver ha för att klara ett klimatanpassat 100-års regn.

Kommunen behöver även komplettera handlingarna med en beskrivning och bedömning av vilka konsekvenser som fås för planområdet vid ett skyfall. Som grund för bedömningen av skyfall är ett klimatanpassat 100-årsregn normalt utgångspunkten men Länsstyrelsen rekommenderar en högre återkomsttid för samhällsviktig verksamhet.

I bedömningen behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen för omkringliggande områden. Framkomligheten till och från planområdet behöver också beskrivas vid ett skyfall och vid behov säkerställas.

Geoteknik

Statens geotekniska institut (SGI) har lämnat ett yttrande som bifogas i sin helhet. SGI noterar att planområdets stabilitet anses vara tillfredsställande även för planerad användning under förutsättning att nya anläggningar grundläggs på fast botten eller berg. Länsstyrelsen bedömer att nödvändiga åtgärder för att hantera stabilitets- och sättningssituationen för byggnader, högvattenskydd med mera behöver säkerställas på ett plantekniskt godtagbart sätt.

Vidare påpekar SGI att ytterligare precisering behöver göras beträffande risk för blocknedfall. Länsstyrelsen delar SGI:s synpunkter.

Miljökvalitetsnormer (MKN) vatten

Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en MKN, enligt 5 kap miljöbalken (MB) överträds. Kommunen behöver redovisa hur genomförandet av detaljplanen påverkar möjligheten att följa MKN vatten i berörda vattenområden. Det är dessutom viktigt att man även belyser påverkan på eventuella hydromorfologiska vattenkvalitetsfaktorer och inte bara vattenkvalitet.

För att skydda ålgräs och andra naturvärden har flertalet planbestämmelser implementerats som styr att bryggor samt byggnad inte får grundläggas i vattenområdet. Då planerad byggnation tillsammans med planerade bryggor kommer att orsaka en ökad skuggning av bottenområdet kommer dock verksamheten ändå innebära en negativ påverkan på närliggande ålgräsängar. Verksamheten kommer även innebära en ökad mängd dagvatten från planområdet vilket också riskerar att påverka den ekologiska statusen negativt. Påverkan på miljökvalitetsnormerna behöver bedömas ner på kvalitetsfaktornivå och resonemanget behöver utvecklas ytterligare och tydligare kopplas till nuvarande status på ingående parametrar. Bedömningen behöver tydligt kopplas till om det finns enskilda kvalitetsfaktorer som riskerar att försämras eller äventyras och om det inom vattenförekomsten finns utrymme för den planerade negativa påverkan.

Som underlag i samrådsskedet finns en VA- och dagvattenutredning. I den redovisas inga renande åtgärder för dagvattnet från området utan endast hur det ska ledas till recipienten. Då utredningen bygger på det tidigare detaljplaneförslaget innehåller den uppgifter som nu inte är aktuella.

Länsstyrelsen anser att det saknas delar i utredningen som numera krävs kopplat till påverkan på MKN vatten. Dagvattenutredningen behöver uppdateras med hur föroreningssituationen ser ut idag samt hur den kommer att se ut efter exploateringen. Med underlaget ska sedan en bedömning på samtliga recipienter kopplat till MKN för vatten göras. Detta ska också ligga till grund för den bedömning som görs i MKB. Nuvarande bedömning bygger inte på någon historisk inventering eller modellering.

I nuvarande förslag finns inga reningslösningar föreslagna och inte heller några fördröjande åtgärder innan dagvattnet släpps ut vid befintliga utsläppspunkter. Det kommer förvisso bli viss fördröjning och rening i makadamdikena men dessa har inte kvantifierats. Länsstyrelsen anser att valet av dagvattenlösning ska motiveras kopplat till att ingen fördröjning eller rening krävs för att inte påverka MKN vatten. Då det finns yta och plats inom planområdet bör man se över om det går att anlägga fördröjande, och som en följd, renande åtgärder. Fördröjning får gärna ske nära källan. Vidare ska säkerställas att inga naturvärden i Marstrandsfjorden kan skadas vid de planerade utsläppspunkterna eller vid befintliga utsläppspunkter där flödet kommer att öka.

I dagvattenutredningen argumenteras för att flöden från planområdet inte kommer att öka mer än marginellt om man bortser från ökningen kopplat till klimatförändringar. Detta anser Länsstyrelsen är feltänkt. Dagvattensystemet för en ny detaljplan ska kunna hantera de extremare väder som kan komma att uppstå och de åtgärder som vidtas ska därför vara anpassade till dessa.

En tydligare beskrivning av dagvattenhanteringen tillsammans med en beskrivning av samtliga recipienter ska lyftas in i planbeskrivningen. Där ska också en bedömning av om MKN vatten kan påverkas negativt göras.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP

Kommunen har tagit fram en planeringsstrategi, daterat 2022-12-15 som bedömer att översiktsplanen (ÖP2010) är inte aktuella längre. I planeringsstrategin framgår också att *Idealbild Marstrand* inte är en ändring av översiktsplanen men att det kan användas som planeringsunderlag. Fram till att kommunen antagit en ny översiktsplan eller en ny planeringsstrategi bedömer Länsstyrelsen att kommunen saknar en översiktsplan att stödja sig mot i det aktuella planområdet.

Gestaltad livsmiljö

I planbeskrivningen finns illustrationer på det tillkommande kallbadhuset och vandrarhemmet. Länsstyrelsen anser att byggnadernas gestaltning samspelar väl med platsens karaktär.

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att fundera kring hur ett förslag kommer att bedömas i bygglovsskedet, för att få det uttryck man önskar. Om det finns element på pagodtaket eller takterrassen som är viktiga för utformningen bör dessa säkerställas.

Gällande fasader bör kommunen ta ställning till om det finns element såsom proportioner, materialval eller andra uttrycker som man vill säkra.

Kommunen bör studera vilka rörelsemönster förbi och över Kungsplan som är viktiga. Hur ska platsen användas och upplevas? Kan översvämningsskyddet exempelvis utformas på ett sätt där det är ett tillförande element med platsskapande kvaliteter?

Vatten

Ansvarsfördelningen för dagvattenfrågor bör tydliggöras. I dagvattenutredningen står det att ansvarig fastighetsägare tar hand om de planerade makadamdikena. De ligger, med nuvarande fastighetsfördelning, på kommunens mark enligt fastighetsregistret.

De beräkningar som har gjorts för spillvatten och vatten bör ses över för att säkerställa att beräkningarna är uppdaterad till nu gällande standard då bilagd utredning är från 2016.

Riksintresse för friluftsliv

Planförslaget innebär viss inskränkning på allmänhetens tillgång till badmöjligheter och havet. Kommunen bör säkerställa tillgängligheten och upplevelsen av tillgänglighet för allmänheten till vattnet inom planområdet.

Vatten och avfall

Kommunen bör beakta att ett genomförande av planförslaget kommer att belasta VA-systemet på Marstrand. Kommunen bör under planprocessen involvera sin VA-avdelning (eller motsvarande).

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Kulturmiljö

Det bör framgå av planbeskrivningen att Societetshuset är byggnadsminne enligt KML och att ett beslut enligt KML krävs för planerad ombyggnad av Societetshuset. En separat ansökan om att ansöka tillstånd enligt KML ska göras för det ombyggnadsförslag som planeras. I ansökan ska redovisas måttsatta ritningar med beskrivning av planerade åtgärder och hur de ska utföras varsamt. En antikvarisk konsekvensbeskrivning ska tas fram i samband med ansökan för ändring av byggnadsminne. Ansökan om tillstånd för ändring av Societetshuset har tidigare beviljats men genomförandetiden för beslutet på fem år har passerat. Detta innebär att en ny uppdaterad ansökan behöver göras.

Bysten av Kung Oscar II bör skyddas med bevarandeinriktade bestämmelser liksom även ytan som omger bysten bör förses med bevarandebestämmelser. Kungsplanen gavs sin nuvarande utformning med bysten och den njurformade planteringen i samband med uppförandet av Societetshuset och utfylldes då också till sin nuvarande utbredning.

För varmbadhuset anges bestämmelse k3 vilket innebär att taktäckning av skiffer, tegel eller plåt möjliggörs. Då byggnaden idag har taktäckning av skiffer vilket är det ursprungliga taktäckningsmaterialet, bör inte bestämmelsen tillåta val av andra material.

I kulturmiljöunderlaget anges att det gamla elverket bibehålls alternativt tas i anspråk för vattenverket och att detta innebär en försumbar konsekvens för kulturmiljön. Länsstyrelsen har svårt att förstå denna bedömning eftersom det kulturhistoriska värdet för befintliga vattenverket inte har bedömts i kulturmiljöunderlaget. Byggnaden är inte ett uttryck för riksintresse för kulturmiljö men kan ändå ha ett kulturhistoriskt värde i miljön.

Fornlämningar

Merparten av planområdet omfattas av lagskyddad fornlämning L1968:115, som är av lämningstyp *stadslager*. Med detta menas konstruktioner och så kallat kulturlager, som har ackumulerats under stadens historiska varande och utveckling. Markingrepp i fornlämningen är därför tillståndspliktigt enligt 2 kap KML. Av de planerade verksamheterna i planens innehåll så bedömer Länsstyrelsen att framför allt utbyggnation av Societethuset och högvattenskyddet är de arbetsföretag som skulle medföra störst ingrepp i fornlämningen. Byggnation av vandrarhem inom befintlig tennisbana är inom bergig exploaterad yta och rymmer enligt Länsstyrelsen ingen bevarad del av fornlämningen. Det samma gäller för vattenverket och kallbadhuset. Kallbadhusets föreslagna placering är inom betongpir och utfylld strandremsa utan förutsättningar att påträffa väsentliga delar av fornlämningen.

Planteringar, beläggningar med mera som medför ringa markingrepp är generellt tillståndspliktiga enligt 2 kap KML, men motiverar i regel inga arkeologiska insatser. Större arbetsföretag, som under byggnationen i Societetshuset och översvämningsskydd, är av sådan omfattning att tillstånd enligt 2 kap KML kommer

villkoras med arkeologisk undersökning. Omfattning av sådan undersökning behöver i regel preciseras genom sonderande undersökning, så kallad arkeologisk förundersökning. Alternativet är arkeologisk schaktningsövervakning/-dokumentation vilket genomförs i samband med byggentreprenaden. Detta innebär i regel en period av stillestånd för entreprenaden. Man bör i sammanhanget vara medveten om att stora delar av Kungsplan skapades genom utfyllnader på 1800-talet. Tidigare upptogs området av en hamn, med bryggor, bodar, magasin med mera, vilket framgår med tydlighet i stadsplaner från 1600, 1700- och 1800-talen.

Vattenverksamhet

Åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för till exempel bebyggelse kan innebära markavvattning enligt 11 kap. MB. Att anlägga en vall eller annan anläggning i eller vid vattenområde som skydd mot vatten kan därför innebära markavvattning. I det aktuella fallet hänvisas framför allt till översvämningsskydd vid kajen och avrinningsskydd ovanför vandrarhemmet. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda ska prioriteras i det fortsatta planarbetet och beskrivas i planhandlingen. I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen.

Planerad byggnation, erosionsskydd och bebyggelse av bryggor kan innebära vattenverksamhet. Även om byggnationen grundläggs på land kan detta ske inom högsta förutsägbara vattenområde. Verksamheten kan vara antingen anmälningspliktig hos Länsstyrelsen eller tillståndspliktig hos mark- och miljödomstolen. Det är verksamhetsutövarens ansvar att samtliga tillstånd som kan krävas finns på plats innan några vattenverksamheter påbörjas.

Övrigt

Planbestämmelser

Planbestämmelserna W1 och (R1) överlappar varandra i nuläget. Det är oklart vad som gäller för den delen som nu enbart är tänk som brygga på plankartan. I praktiken tillåter planen att man bygger kallbadhus även här. Detta bör ses över och formuleras tydligare i den fortsatta Genomföplanprocessen.

Planbeskrivningen

Under rubriken *Prövning enligt annan lagstiftning*, sidan 31 i planbeskrivningen bör kommunen lägga till För tillstånd ingrepp i fornlämning, 2 kap kulturmiljölagen.

Under rubriken *Fornlämningar* på sidan 42–43 i planbeskrivningen ges i huvudsak en bra och korrekt beskrivning av fornlämningen. Hur och var arkeologiska insatser är nödvändiga är dock daterat. Nytt samråd behöver hållas med Länsstyrelsen i god tid innan byggstart.

KOMMENTAR

Riksintresse för kulturmiljön

Kallbadhuset regleras med planbestämmelser avseende höjder, fasadmaterial, och fasadkulör. Genom att reglera detta anser kommunen att det går att uppföra en byggnad som är väl anpassad till kulturmiljön samtidigt som ett nytt tidslager läggs till. I planbeskrivningen beskrivs den nya byggnaden i relation till kulturmiljön mer utförligt och planbestämmelserna motiveras i planbeskrivningen för att ge ytterligare stöd i bygglovsgivning.

Visualiseringar och mer studier av högvattenskyddet har gjorts inför granskning och planbeskrivningen har kompletterats med detta.

Till granskning har sektioner tagits fram som visar ett förslag till vägsektion. En stödmur eller liknande kommer att behövas uppföras, något som studeras i kommande förprojektering.

Pumpstationen på Kungsplan avses ha samma byggrätt som idag med en byggnadshöjd på 3 meter.

Strandskydd
Utbredning bryggor har begränsats och placeringen av dessa har flyttats för att minska påverkan på ålgräsängarna. Påverkan på ålgräsängarna har även utretts mer till granskningsskedet.

Erosionsskydd
Befintligt erosionsskydd vid sandstranden har ändrats till att regleras som användningsområde SKYDD för att tydliggöra markens användning.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion
Översvämningsrisk stigande hav

Vattenverket har tagits bort ur detaljplanen.

Översvämningsrisk skyfall

En ny dagvatten- och skyfallsutredning har tagits fram. Åtgärder för hantering av skyfall har lagts till i plankartan och beskrivs mer utförligt i planbeskrivningen. Se även svar under ”Miljökvalitetsnormer MNK Vatten”.

Geoteknik

Se svar under SGI

Miljökvalitetsnormer (MKN) vatten

En ny dagvatten- och skyfallsutredning har tagits fram. Kortfattat visar utredningen att ett genomförande av inte bedöms ha någon negativ inverkan i relation till kvalitetskraven för Marstrandsfjorden. Ett genomförande bedöms inte riskera att sänka den ekologiska eller kemiska statusen på kvalitetsfaktornivå eller äventyra möjligheterna att uppnå god status. Gällande ålgräs har byggrätten flyttas något för att minska skuggpåverkan och en sol- och skuggstudie som redovisar kallbadhusets påverkan på ålgräset har gjorts.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP
Sedan detaljplanen har varit ute på samråd (2023) har en ny planeringsstrategi tagits fram (2024). I planeringsstrategin står att “ÖP2010 bedöms fortsatt aktuell övergripande utifrån hur utveckling, bevarande och skydd ska hanteras.” En ny översiktsplan är under framtagande, preliminärt klar under 2026.

Gestaltad livsmiljö
De element som kommunen bedömer är viktiga i gestaltningen (byggrättens placering och utformning, höjder, fasadmaterial och fasadkulör) regleras i plankartan. Principer för högvattenskyddet har tagits fram där bland annat integreringen av högvattenskyddet i relation till Kungsplan och kulturmiljön är en viktig punkt.

Vatten
Dagvatten- och skyfallsutredningen har uppdaterats. Kommunen har ansvar för drift av avlopp och allmän platsmark inom planområdet. Under planarbetet har VA varit delaktiga som bedömer att det finns kapacitet.

Riksintresse för friluftsliv
Den strand som idag används för bad planläggs som allmän plats SKYDD för att tydliggöra att området idag är ett erosionsskydd, även om bad och inläggning av båtar förekommer. Slipen som används för iläggning av båtar säkerställs i plankartan.

Vatten och avfall
Kommunen arbetar i en projektorganisation där VA är en aktiv del i planläggningen. Kontinuerlig dialog förs med bland annat VA som även granskar detaljplanen både internt och under granskningsskedet.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Kulturmiljö
Texten om societetshuset har uppdaterats. Planteringen och bysten av Oscar II skyddas inte i detaljplanen, men kan komma att läggas till antagande. Varmbadhuset regleras fortsatt med bestämmelse k_3- Taktäckning ska vara av skiffer, rött oglaserat tegel eller röd alternativ grön falsad plåt.

Vattenverket och vandrarhemmet är inte längre aktuella för planläggning.

Fornlämningar
Text om fornlämningar har kompletterats.

Vattenverksamhet
Text om vattenverksamhet har kompletterats.

Övrigt

Planbestämmelser och planbeskrivningen
Plankartan och planbeskrivningen har justerats enligt synpunkt.

2. LANTMÄTERIET (2023-09-07)

ANGE GENOMFÖRANDETIDEN I ANTAL ÅR I STÄLLET

Genomförandetiden bör i anges i antal år i stället för i antal månader. Enligt 4 kap. 21§ PBL ska genomförandetiden bestämmas till mellan 5 och 15 år. Att ange genomförande tiden i antal månader gör detaljplanen mer otydlig och svårare att förstå. I de nationella specifikationerna som gäller för digitala detaljplaner vilka ska laddas upp till Nationella geodataplattformen NGP anges visserligen att genomförandetiden ska anges i antal månader i NGP. Vid utformningen av specifikationerna var dock avsikten att:

- genomförandetiden i planbestämmelsen och i planbeskrivningen även i fortsättningen ska anges i antal år och
- omvandlingen från antal år till antal månader ska ske i det dataprogram som kommunen använder för att skapa detaljplanen och ladda upp informationen till NGP.

FÖRTYDLIGANDE AV 3D-BESTÄMMELSE

I planbestämmelsen med beteckningen *(R1) – kallbadhus* finns det en avgränsning vertikalt nedåt. På plankartan finns det en ritning som visar avgränsning vertikalt uppåt om +8,2 meter och nedåt om +1,8 meter. Om de vertikal avgränsning ska redovisas i planbestämmelsen bör höjden både uppåt och nedåt anges.

REDOVISNING AV HUR BEFINTLIGA PLANER PÅVERKAS

I planbeskrivningen finns på sidan 34 en redovisning av vilka befintliga detaljplaner som finns inom planområdet. För att underlätta förståelsen för de som inte är insatta i hur systemet med detaljplaner fungerar bör det även framgå vad som sker med gällande detaljplaner som berörs av planarbetet. För en befintlig detaljplan där endast en del av området berörs av ett planförslag kan detta till exempel beskrivas

genom en text i stil med ”*Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.”*

Glöm inte att kontrollera så att gällande plan fortfarande går att genomföra efter att den aktuella planen fått laga kraft.

OTYDLIG REDOVISNING I PLANKARTAN

Den sekundära egenskapsgränsen som begränsar egenskapsbestämmelsen *slip1* är svår att tyda i plankartan. Även bestämmelsen om korsmark är svår att lokalisera i plankartan då korsen verkar ha tryckts ihop. Om det går att åtgärda bör det ändras så att de bättre stämmer överens med hur de redovisas i listan under planbestämmelser.

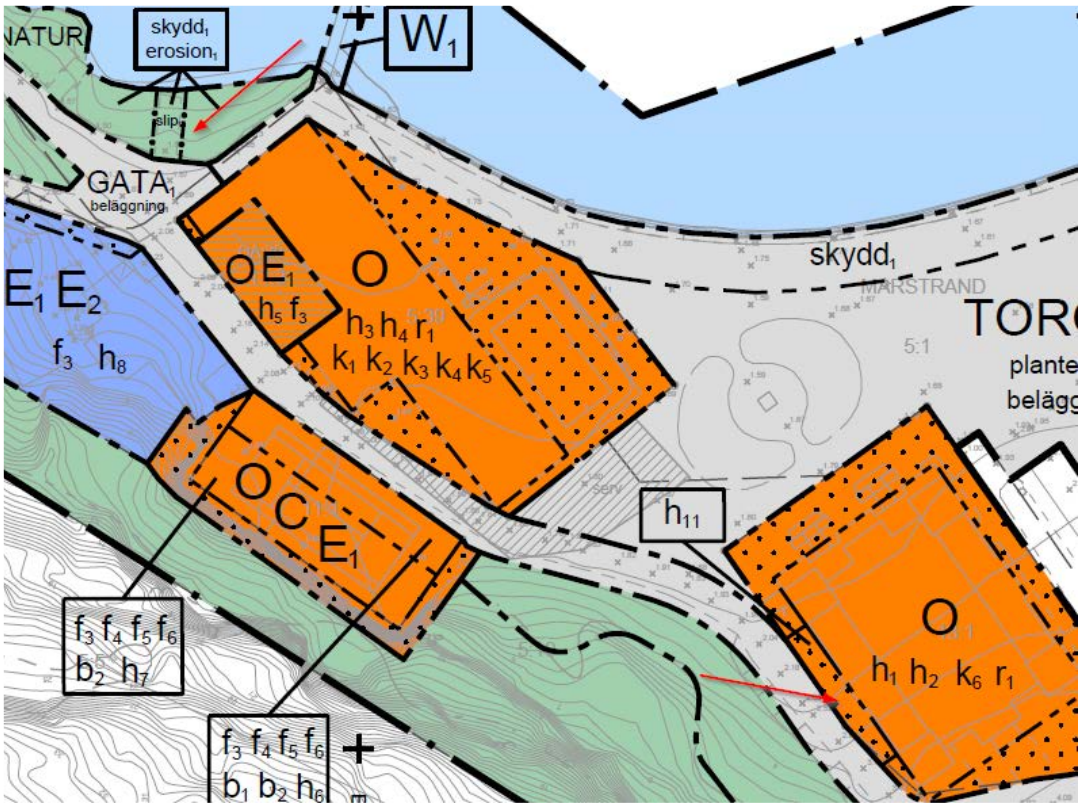

KOMMENTAR

Genomförandetid i antal år
Genomförandetiden har ändrats så att antal år istället för månader redovisas.

Förtydligande om 3D-avgränsning
Syftet med den vertikala avgränsningen är för att inte påverka vattenområdet. Därför görs ingen vertikal avgränsning uppåt, då byggrätten ändå avgränsas med en höjdbegränsning.

Status gällande detaljplaner
Text om status på gällande detaljplaner har lagts till i planbeskrivningen.

Plankarta
Plankartan har justerats efter synpunkt rörande gränslinjer och korsmark.

3. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI) (2023-09-15)

Geoteknisk utredning

Den geotekniska stabilitetsutredning har som slutsats avseende områdets totalstabilitet att ”Stabiliteten inom området för ny detaljplan anses tillfredsställande för befintliga förhållanden och för den lastsituation som råder i området idag. Även för planerade anläggningar nära strandkanten anses stabiliteten vara tillfredsställande, med förutsättning att nya anläggningar grundläggs på fast botten eller berg.” (se [2] kap 7.1). SGI vill lyfta frågan till Länsstyrelsen om nödvändiga grundläggningsåtgärder för byggnader, högvattenskydd m.m. är säkerställda utan att vara införda i plankartan.

Bergteknisk utredning

En bergteknisk besiktning finns redovisad som bilaga 1 till [2]. I denna finns en skiss som redovisar ungefärligt vilka områden som besiktigats (bild 1 i bilagan). I utlåtandet under ”Rekommendationer” anges att det under rådande förhållanden är ”liten eller ingen risk för spontana blocknedfall”. SGI anser att området som besiktigats behöver preciseras för att säkerställa att alla potentiella riskkällor i bergslänter har tagits hänsyn till vid besiktningen. I nedanstående bild framgår var det finns branta bergslänter i området, där lila färgtoner motsvarar en sluttlutning 4 0 (utsnitt från Lantmäteriets produkt ”Terränglutning brunton”).

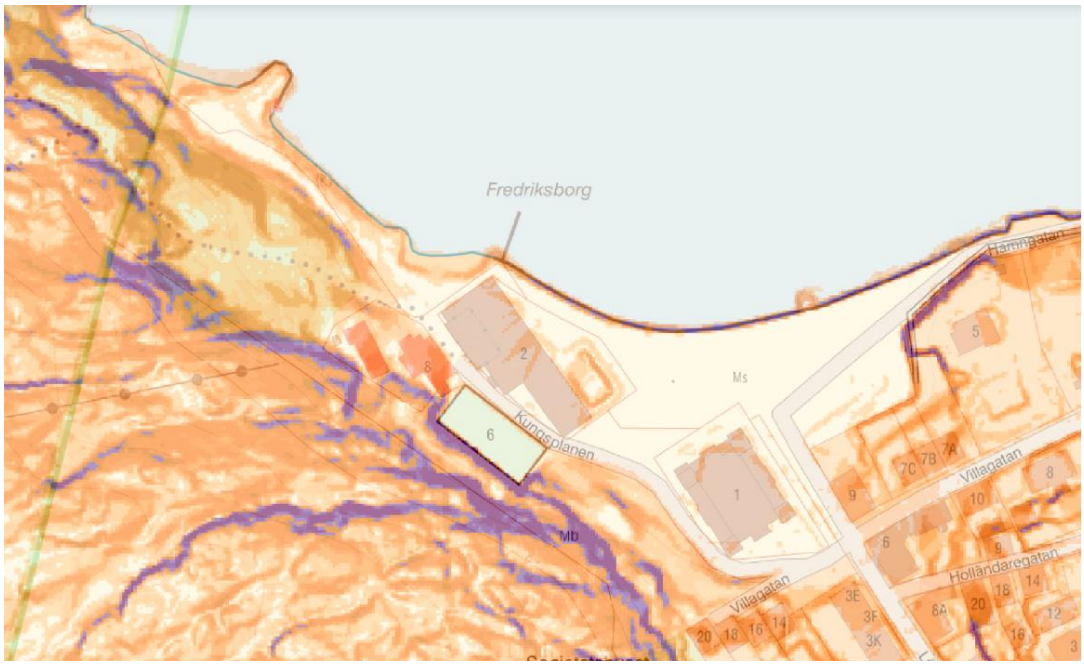

KOMMENTAR

Bergteknisk utredning

Undersökningsområdet har preciserats i utredningen.

Geoteknik

Grundläggningen regleras i plankartan för byggnader men inte för högvattenskydd då placering och konstruktion av sådan inte ännu är fastställt.

4. TRAFIKVERKET (2023-09-21)

Syftet med detaljplanen är att dels säkerställa befintlig verksamhet samt komplettera med möjlighet till att anlägga ett kallbadhus.

Den utökade verksamheten som möjligtvis kan påverka Trafikverket i form av ökad trafik bedöms som marginell och parkeringsmöjligheten regleras genom parkeringsköp i särskild ordning.

Trafikverket har inget att erinra i detta ärende.

KOMMENTAR

Noteras

5. STATENS FASTIGHETSVERK (2023-09-27)

Sammanfattning

SFV har inga synpunkter på detaljplaneförslaget utifrån påverkan på förvaltad fastighet Carlstens fästning.

SFV anser att det är positivt med verksamheter som bidrar till att utveckla ön för året runt verksamheter.

SFV menar att förändringar som planförslaget innebär måste visa särskilt stor hänsyn till den skyddade kulturmiljön och riksintresset för kulturmiljövården. Det är avgörande att nya byggnader utformas på ett sätt som anknyter till omgivande miljö och utförs med hög ambition och detaljomsorg för att nå upp till omgivande byggnaders kvalitet.

Planförslaget

Det framgår av planbeskrivningen att detaljplanens syfte är ”*att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell och vattenverk ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser. Nya byggnader ska utformas med särskild hänsyn till miljön.”*

Detaljplanen ger möjlighet till uppförande av ett nytt kallbadhus på den plats där det historiskt tidigare har funnits ett kallbad. För Societetshuset justeras byggrätten för att möjliggöra återställandet av de balkonger som tidigare fanns utmed fasadens södra sida. För Kurhotellet innebär planförslagen enbart mindre justeringar av byggrätten för den aktuella byggnaden/verksamheten.

SFV anser att det är positivt med verksamheter som bidrar till att utveckla ön för året runt verksamheter. De förändringar och den nybyggnationen som det innebär måste visa särskilt stor hänsyn till den skyddade kulturmiljön och de specifikt skyddade angränsande byggnaderna och för ön generellt.

SFV har inga synpunkter på detaljplaneförslaget utifrån direkt påverkan på förvaltad fastighet Carlstens fästning.

SFV framhåller vikten av att den kulturhistoriskt värdefulla byggnadens utformning säkerställs med varsamhetsbestämmelser och att krav ställs på att nya byggnader ska utföras med särskild hänsyn till områdets kulturvärden. Det är avgörande att nya byggnader utformas på ett sätt som anknyter till omgivande miljö och utförs med hög ambition och detaljomsorg för att nå upp till omgivande byggnaders kvalitet.

Riksintresset Marstrand och Carlstens fästning (SBM)

Carlstens fästning och Marstrand är klassat som riksintresse. Motivet är en ”småstadsmiljö av medeltida ursprung i skydd av Carlstens fästning, som visar utvecklingen från betydelsefull handelsplats och militär stödpunkt i en orolig gränsbygd, till fashionabel kunglig badort under 1800-talets andra hälft”. I uttrycket för riksintresset framhålls fästningens siluett. Carlstens fästning med Södra strandverket är statligt byggnadsminne sedan den 25 januari 1935. Byggnadsminnet omfattar hela fästningen med samtliga omgivande försvarsverk och vallar samt de på

fästningsområdet liggande Kommendantshuset och Yttre kasern liksom Södra strandverket.

Det framgår av kulturmiljöanalysen och planhandlingarna att Kurhotellet och Societetshuset är två av de byggnader som direkt motiverar temat badortsepoken i riksintresset. Införandet av varsamhetsbestämmelser bedöms innebära måttligt positiva konsekvenser för riksintresset. Det nya kallbadhuset bedöms potentiellt kunna förstärka riksintresset badortsepoken under förutsättning att byggnaden når upp till omgivande byggnaders kvalitet. Byggnaden uppförs i trä med ett formspråk som delvis återknyter till utformningen av äldre kallbadhus. Ny byggnad bakom Kurhotellet ska utformas med sadeltak samt fasader i trä och med särskilt beaktande av ortens särpräglade miljö. Det undanskymda läget gör att konsekvensen för riksintresset bedöms som försumbar.

SFV har inga synpunkter på detaljplaneförslaget utifrån direkt påverkan på förvaltad fastighet Carlstens fästning.

SFV framhåller vikten av att den kulturhistoriskt värdefulla byggnadens utformning säkerställs med varsamhetsbestämmelser och att krav ställs på att nya byggnader ska utföras med särskild hänsyn till områdets kulturvärden. Det är avgörande att nya byggnader utformas på ett sätt som anknyter till omgivande miljö och utförs med hög ambition och detaljomsorg för att nå upp till omgivande byggnaders kvalitet.

KOMMENTAR

Noteras

6. POLISMYNDIGHETEN (2023-08-15)

Lokalpolisområde Kungälv/Ale har i nuläget inga synpunkter på detaljplanen.

KOMMENTAR

Noteras

7. SJÖFARTSVERKET (2023-09-20)

Sjöfartsverket har inga synpunkter på samrådsunderlaget.

KOMMENTAR

Noteras

STATLIGA BOLAG

8. TELIASONERA SKANOVA ACCESS AB (2023-08-07)

Skanovas anläggningar bedöms inte påverkas av planförslaget. Skanova har därför inget att erinra mot planförslaget.

KOMMENTAR

Noteras

9. VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB (2023-09-18)

Vattenfall har flera elanläggningar inom och i närheten av planområdet, se bifogad karta. Röd linje = 11 kV högspänningsledning, blå linje = 0,4 kV lågspänningsledning. Heldragna linjer är luftledningar och streckade linjer är markförlagda kablar. Kablarnas läge i kartan är ungefär. För att få exakt placering av kablar så måste personal ut på plats som mäter in kablar så kallad *ledningsanvisning*. Nätstation visas som svart blixtförsedd kvadrat.

Det finns ett E2-område för befintlig nätstation inom planområdet. Vattenfall vill inte ha någon byggnad närmare än 5 meter till nätstationen. Vattenfall vill ha en

bestämmelse att ingen byggnad inklusive byggnader till vattenverket får placeras närmare än 5 meter till nätstationen.

Några av Vattenfalls kablar inom planområdet måste flyttas, vilket beskrivs i planbeskrivningen.

Sedan måste några av kablarna skyddas (med skyddsrör) eller flyttas p.g.a. GATA (beläggning) eller TORG (beläggning, plantering).

Viktigt att exploatören beställer flytt/skydd av kablar i mycket god tid. Flytt/skydd av elanläggningar beställs via: Flytta anläggning offert | Vattenfall Eldistribution Eventuell flytt/förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall, men bekostas av exploatören.

Enligt det allmänna avtalet Nät 2012 K § 7.3 får inte byggnader uppföras, marknivån ändras, eller andra åtgärder vidtagas som äventyrar funktionen eller driften av nätägarens elanläggningar. Se länk för att se Nät 2012 K: nat_2012_k_rev_2_k1.pdf (vattenfalleldistribution.se)

Vid schaktningsarbeten ska *ledningsanvisning*, beställas via https://www.ledningskollen.se/. Om ärendet brådskar kontakta Vattenfalls kundtjänst på telefon: 020–82 00 00, kostnaden för utryckningen debiteras då beställaren. Vattenfall har den lokala elnätsförsörjningen. Inför anslutning av ny byggnad till befintligt elnät måste beställning av offert på el-servis beställas i mycket god tid. Offert på el-serviser, både byggkraft och permanent servis, beställs via Offertförfrågan ny anslutning – Vattenfall Eldistribution eller på telefon: 020–82 10 00.

KOMMENTAR

Området som berörs av yttrandet är inte längre aktuellt för planläggning.

REGIONALA ORGAN

10.BOHUSLÄNS MUSEUM (2023-09-15)

Sammanfattning

Eftersom planområdet ligger inom registrerad fornlämning, L1968:1155, finner Bohusläns museum att samråd sker med Länsstyrelsen i fråga om arkeologiska insatser. Tillstånd krävs från Länsstyrelsen för ingrepp i fornlämning samt tillhörande fornlämningsområde. (se sid 43 i planbeskrivningen)

Ur bebyggelsesynpunkt är planen i sina huvuddrag bra, med sin kombination av utveckling i form av kallbadhus och säkerställande av kulturvärden.

Den bör dock inte möjliggöra tillbyggnad på Societetshusets andra våning på det sätt som illustreras i planbeskrivningen, eftersom det innebär förvanskning och därmed en konflikt med planens egna bestämmelser om förvanskningsförbud.

Några av k-bestämmelserna kan också behöva justeras något, och diskussionen kring översvämningsskyddets utformning bör föras något längre.

Kulturhistorisk bakgrund

Marstrand utgör område av riksintresse för kulturmiljövården. Marstrands societetshus från 1886 är särskilt kulturhistoriskt värdefullt enligt PBL, och även byggnadsminnesförklarat. Det f d Varmbadhuset från 1858, senare Båtellet, numera Kurhotellet, är också särskilt värdefullt. Stadslagret i Marstrand utgör också fast fornlämning, och även i vattnet utanför planområdet har genomförts arkeologiska utredningar. Mer detaljerad historik mm för platsen och byggnaderna bl a i den kulturmiljöutredning av Varsamt daterad 2023-03-30 som ingår i underlagsmaterialet, liksom i de marinarkeologiska utredningarna.

Utlåtande ur fornlämningsperspektiv

Planområdet ligger inom en fornlämning L1968:1155, ett område som är registrerat som medeltida stadslager. Därutöver finns ytterligare en fornlämning i området L1968:1038, en fästning/skans samt en övrig kulturhistorisk lämning L1968:833, ett minnesmärke i form av en byst av Oscar II (Fornreg. 2023-09-12).

Ett flertal undersökningar har utförts såväl på land som i vatten inom och i anslutning till planområdet. Bland annat kan nämnas en schaktövervakning på södra sidan av Societetshuset där stenkistor påträffades som tolkats vara grundsyllar till byggnader (Bohusläns museum rapport 2006:49). Inom det aktuella vattenområdet har två arkeologiska utredningar (Bohusläns museum rapport 2016:03 och 2014:42) samt en arkeologisk förundersökning utförts (Bohusläns museum rapport 2018:14). Bland annat har det i anslutning till Kungsplan påträffats tre anläggningar av sten, som bedömts vara efter bryggor. Därtill iakttogs ett mäktigt och omfattande lager med varvat med sand och grus i anslutning till vattenområdet vid Båtellet. I lagret påträffades fynd som bestod till övervägande grad av svallat material (Bohusläns museum rapport 2014:42 och 2016:03). Stenkonstruktionerna som tolkats vara bryggor förundersöktes 2017 med syfte att avgränsa dessa (Bohusläns museum 2018:14). I denna rapport framgår det att, det är av vikt att uppmärksamma om och hur nya byggnadskonstruktioner i vattenmiljön (exempelvis bryggor, kallbadsinstallationer) kan komma att påverka den rådande vattenmiljön. Ett potentiellt samband mellan nya byggnadselement och ändrade påverkansförhållanden kan förändra vattenmiljön (Bohusläns museum rapport 2018:14). Yttre delen av Kallbadhusets grundläggning avses genomföras med ingrepp i botten i form av pålning eller muddring/sprängstensfyllning. Utifrån de marinarkeologiska undersökningar som genomförts, så kan detta innebära arkeologiska insatser.

I planens konsekvensbeskrivning, avsnittet för kulturvärden sid 49–50, kan det vara lämpligt att tydliggöra huruvida det är troligt att grundläggningen för Kallbadhuset kommer påverka fast fornlämning eller de ytor som berörts av marinarkeologiska utredningar, eller ej. Slutligt avgörande i frågan ligger dock hos Länsstyrelsen.

Utlåtande ur bebyggelseperspektiv

I generell mening är planens syfte bra och innebär samtidigt både säkerställande av kultur-värden för två av Marstrands nyckelbyggnader, och möjlighet till varsam utveckling genom att möjliggöra att det ånyo byggs ett kallbadhus, med en utformning som är anpassad till platsens kulturhistoriska värden.

Vi har följande detaljkommentarer: 1. Kallbadhuset Kallbadhusets volym och utformning enligt planförslag och illustrationer kan anses tillräckligt anpassat till platsens kulturvärden. Utformningsbestämmelsen om ”pagodtak” kan dock behöva en mer precis definition och/eller illustration.

2. Nybyggnation bakom kurhotellet

Byggnadernas volym och utformning enligt planförslag och illustrationer kan anses tillräckligt anpassat till platsens kulturvärden.

3. Översvämningsskydd

Att översvämningsskydd ska utformas med hänsyn till platsens kulturvärden fastslås i planen, men en något utförligare diskussion om utformning och placering är önskvärd, som ett led i gestaltningen av Kungsplan.

I detta sammanhang bör tydliggöras att själva kajen i sig har ett värde, vilket är ytterligare ett skäl till att tydliggöra vad som är önskvärt och inte när det gäller framtida översvämningsskydd. Preliminärt bedöms ett högnivåskydd som ligger en bit in vara att föredra, eftersom stenkajens utseende då kan behållas.

Det finns idag tillräckligt många genomförda eller projekterade översvämningsskydd för att kunna föra ett principiellt resonemang i frågan. Ett väl gestaltat översvämningsskydd kan bli en tillgång för miljön som gör Kungsplan till en än mer attraktiv plats att vistas på, medan ett mindre lämpligt gestaltat kan bli en oönskad belastning.

Hänsyns- och skyddsbestämmelser för kulturvärden

Det är bra att platsens och byggnadernas kulturvärden skyddas genom precisa bestämmelser. Dock finns några kommentarer till de enskilda bestämmelserna:

K2 ”Färgsättning …med utgångspunkt från originalfärgsättning….” Det kan vara bra om det i planbeskrivningen förtydligas vad som avses. Båda de äldre byggnaderna har haft ursprungliga färgsättningar som bygger på **tredelat kulörschema: Ljus fasad, och två olika mörkare nyanser på foder respektive fönster/dörrar**. Detta är tydligt på de äldre fotografierna. Societetshuset var ursprungligen ljusbrunt med mellanbruna foder och mörkbruna fönsterbågar. Det nuvarande vit-gröna schemat etablerades i början av 1900-talet. Varmbadhuset var ursprungligen även det målat i tredelat kulörschema, och troligen även det i bruna nyanser, vilket sedan avlöstes av först ockragul tredelad färgsättning för att senare under 1900-talet bli vitt. Vid renovering på 1990-talet återfördes färgsättning i gult med gröna fönster. Både 90-talets gula och dagens färgsättningar har något för liten kontrast mellan kulörerna på panel respektive foder.

K3 ”Taktäckning ska vara skiffer, tegel eller plåt”. Bör förtydligas till ”…skiffer, rött oglaserat tegel, eller röd alt grön falsad plåt”. Samma andemening, men dels är det mer likt formuleringarna i planen för resten av Marstrandsön, dels för att undvika t ex svart korrugerad plåt.

K5 ”Fönster ska till form, material, indelning och proportioner bibehållas till sin utformning”. Det blir tydligare om det formuleras som ”För fönster och dörrar ska ursprunglig form, material, indelning och proportioner bibehållas”.

Tillbyggnad av Societetshuset

I planen föreslås Societetshuset att få byggas till dels med **teknikbyggnad** på baksidan dels med utbyggda hotellrum på övervåningen. Teknikbyggnaden kommer ersätta en nuvarande utbyggnad på samma plats, och får anses acceptabel ur kulturhistorisk synvinkel. Den hanteras i konsekvensbeskrivningen i Varsamts kulturmiljöutredning, och bedömningen ”ingen/försumbar” påverkan är rimlig för denna del. Societetshuset är byggt som en solitär med fyra likvärdiga fasader, men baksidan av Societetshuset där teknikbyggnaden finns är den mindre synliga av dessa fyra fasader. Övriga fasader är betydligt viktigare för stadsbilden.

När det gäller att **bygga ut utrymmena på andra våningen**, mellan tornen, för att skapa möjlighet för fler hotellrum, så kommer det däremot innebära en förvanskning av byggnadens kulturhistoriskt värdefulla egenskaper. Det bör graderas som ”stor negativ” påverkan.

Dessa utbyggnader för hotellrum finns dock inte med i Varsamts kulturmiljöutredning: De har utelämnats i tabellen över förändringar i tabellen på sid 30 i konsekvensbeskrivningen, vilket leder till att den samlade konsekvensbedömningen för tillbyggnad av Societetshuset i matrisen på sid 33 landar på ”ingen/försumbar” negativ påverkan. Därmed hanteras inte frågan heller i Planbeskrivningens konsekvensbeskrivning för kulturvärden sid 49–50.

Utbyggnaderna nämns inte uttryckligen i planbestämmelserna, som föreslås säga att byggnaden inte får förvanskas (bestämmelse k6, som har förtydligandet ”Vid ändring av exteriören ska ursprungligt utseende vara vägledande”). Men de föreslås i

planbeskrivningen på ett sätt som kommer vara vägledande för framtida bedömning av vad som kan innebära förvanskning eller ej. Förutom det olämpliga i själva utbyggnaderna, innehåller planen därmed också en inbyggd motsättning, när den dels säger att byggnaden inte får förvanskas, samtidigt som det illustreras med dessa förändringar som en möjlighet.

Anledningen till att detta är en viktig fråga är att *den egenskap som innebär att övervåningens byggnadskropp är rejält indragen från hörntornen också är en viktig del av byggnadens ursprungliga gestaltning* (dvs det ”ursprungliga utseende” bestämmelse k6 hänvisar till), och därmed också en del av dess karaktär och dess kulturvärden.

De ursprungliga ritningarna till Societetshuset visar tydligt att förebilden för byggnadens övergripande former är franska barockslott, där utstickande hörntorn är en bärande del i arkitekturen. Även om ritningens kraftiga torntak inte blev genomförda, och även om snickeridetaljer i övrigt snarare kan karaktäriseras som ”tidstypiska” än uttalad barockstil, så kvarstår den grundläggande arkitektoniska egenskapen att byggnadens övre del är kraftigt artikulerad genom att den består av utskjutande torn med indragna fasadpartier emellan.

Att enligt förslaget bygga ut på sidorna mellan tornen kommer göra byggnaden mer ”lådlik”, oavsett att snickerier och detaljutformning i övrigt följer byggnadens befintliga snickerier. Societetshusets arkitektur, karaktär och kulturhistoriska värde består alltså inte enbart av tidstypiska välbevarade snickeridetaljer, utan också av en helhetsverkan genom att det är en komplex byggnadskropp med både indragna och utskjutande byggnadsdelar. Societetshuset skulle förlora en av sina betydelsebärande egenskaper, vilket gör åtgärden olämplig ur kultur-historisk synvinkel och att den bör bedömas som förvanskning, om den genomfördes.

Åtgärden är vidare olämplig ur det perspektivet att denna nya utformning av Societetshuset inte bara påverkar byggnaden själv, utan också platsen som helhet. Marstrands Societetshus ligger som en solitär vid norra hamninloppet och dominerar hela Kungsplan. Byggnadens utseende är en omistlig del av stadsbilden i denna del av Marstrand, och exteriör påverkan på Societetshuset får återverkningar också på riksintresset Marstrand.

Till den exteriöra påverkan kommer också det faktum att ljusinsläppet till Stora salen inne i byggnaden, vilket kommer från övervåningens fönster, är en viktig del i Stora salens egenvärde. Stora salens interiör har skyddsbestämmelser i byggnadsminnesförklaringen, och det infallande ljuset uppifrån är en viktig del av dess egenskaper. Utbyggnaden kommer blockera över-våningens fönster och därmed också ljusinsläppet till Stora salen, vilket innebär ytterligare en negativ påverkan. Stora salens interiör är skyddad i byggnadsminnesföreskrifterna

Att Societetshusets karaktär påverkas kraftigt framgår tydligt av de illustrationer som finns i planbeskrivningen, vilka återges här nedan.

KOMMENTAR

Högvattenskydd
Fler studier av högvattenskyddet har gjorts till granskningsskedet. Slutgiltig gestaltning är inte reglerad förutom att skyddet ska vara ca 1,3 meter högt och kläs i granit och hänsyn ska tas till riksintresset för kulturmiljö. Skyddet kan placeras vid kajkant, 7 meter in från kajkant eller en kombination. Högvattenskyddet ska bli en naturlig del av Kungsplan och en naturlig del i kulturmiljön.

Planbestämmelser
Bestämmelse k2 ock k6 beskrivs mer utförligt i planbeskrivningen gällande vad som avses med originalfärgsättning och ursprungligt utseende.

Bestämmelse k3 ändras till föreslagen lydelse.

Bestämmelse k5 har stämts av med kommunens bygglovshandläggare och byggnadsantikvarie som bedömer att lydelsen från samrådet tillsammans med motiv till regleringen i planbeskrivningen ger tillräcklig reglering

Utbyggnad Societetshuset
Bedömningen av påverkan har inte ändrats utan kvarstår.

KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

11. MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN (2023-08-28)

Sammanfattning

Miljö- och byggnadsnämnden har fått detaljplan för utökad verksamhet på Marstrand 5:39 med flera på samrådsremiss. Planen ställs ut för samråd mellan 7 augusti och 22 september 2023. Planområdet är beläget på nordsidan av Marstrandsön och omfattar området kring Kungsplan, inklusive Kurhotellet, vattenverket och Societetshuset.

Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell och vattenverk ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Bland annat föreslås ett nytt kallbadhus. Detaljplanen syftar även till skydd för både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att möjliggöra ett högvattenskydd. När den befintliga detaljplanen ersätts återinträder strandskyddet vilket då behöver prövas om det kan upphävas.

Miljö- och byggnadsnämnden har tagit del av samrådshandlingarna gällande detaljplan för kallbad m m. Marstrand 5:39 m.fl. och lämnar tjänsteskrivelsen som sitt yttrande. Av tjänsteskrivelsen framgår bland annat att Miljöenheten och Bygglovenheten anser att nuvarande utformning av kallbadhus med brygga, avstyrks enligt 2 och 7 kap. miljöbalken (MB) och 2 och 8 kap. plan- och bygglagen (PBL).

Juridisk bedömning

Detaljplanen i sin nuvarande utformning av kallbadhus med brygga, avstyrks enligt 2 och 7 kap. miljöbalken (MB) och 2 och 8 kap. plan- och bygglagen (PBL).

Miljöenheten anser att konsekvenserna på den marina miljön inte utretts, kvantifierats och konsekvensbedömts tillräckligt. Miljöbalkens försiktighetsprincip (MB 2 kap.) talar för att inte genomföra detaljplanen innan tillräcklig kunskapsnivå uppnåtts rörande konsekvenserna för den marina miljön. Såväl den kumulativa som den specifika påverkan behöver beskrivas liksom kopplingen till MKN för vatten.

Det är med utredningsunderlaget inte heller möjligt att göra en korrekt avvägning mellan det enskilda och allmänna intresset (MB 7 kap. 25 §). Nyttan av kallbadhuset behöver överväga påverkan på naturvärdena och andra allmänna intressen för att strandskyddet ska kunna upphävas.

Bygglovenheten anser att nuvarande utformning av kallbadhus med brygga bedöms strida mot riksintresset samt varsamhets- och förvanskningskraven enligt 2 kap. 6 § och 8 kap. 13 och 17 §§ PBL. Bygglovenheten anser att tillförandet av ett kallbadhus till viss del skulle stärka platsens kulturhistoriska värde genom att tydliggöra platsens historiska funktion/användning. Det är dock av största vikt att alla nya tillägg på platsen utformas varsamt, med största möjliga hänsyn till kulturmiljön, både sett till storlek, placering och arkitektoniskt uttryck. Detta är särskilt viktigt med tanke på att en ny byggnad skulle påverka allmänhetens tillgång till platsen.

Bygglovenheten anser i övrigt att föreslagen detaljplan främjar värdet och skyddet av viktiga kulturhistoriska byggnader och miljöer på Marstrand, samt ger möjlighet till viss utveckling av området. Bygglovenheten anser dock att det finns oklarheter och formuleringar som kommer att innebära svårigheter att tolka detaljplanen i bygglovsskedet enligt PBL. Planbestämmelserna måste ses över i den fortsatta processen i samråd med bygglovenheten.

Det är också i planarbetet oklart om tidigare beräknad VA-dimensionering 2016 (både vattentillgång och kapaciteten för att ta emot planområdets avloppsvatten i ledningar och reningsverk) har tagit hänsyn till aktuella förutsättningar i detaljplanen.

Förvaltningens bedömning

Miljö- och byggnadsnämnden har fått detaljplan för utökad verksamhet på Marstrand 5:39 med flera på samrådsremiss. Planen ställs ut för samråd mellan 7 augusti och 22 september 2023. Planområdet är beläget på nordsidan av Marstrandsön och omfattar området kring Kungsplan, inklusive Kurhotellet, vattenverket och Societetshuset.

Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell och vattenverk ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser. Nya byggnader ska utformas med särskild hänsyn till miljön. Detaljplanen syftar till skydd för både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att möjliggöra ett högvattenskydd. Allmänhetens tillträde säkerställs genom att Kungsplan samt gator redovisas som allmän plats. Planområdets areal är 3,2 ha varav 1,1 ha utgör vatten. Detaljplanen bedöms medföra betydande miljöpåverkan och en MKB har därför framställts.

När den befintliga detaljplanen ersätts återinträder strandskyddet vilket då behöver upphävas. Motiven för upphävande anges i planen till att området redan är i anspråkstaget samt att en redan befintlig verksamhet behöver utvidgas. I detaljplanen bedöms konsekvenserna för det allmänna intresset vara begränsade. Allmänheten ges dock inte fritt tillträde till själva kallbadhuset. Detaljplanen är belägen inom tätortsavgränsningen för serviceorten Marstrand.

Planområdet tillhör vattenförekomsten Marstrandsfjorden som, i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten, ska uppnå god ekologisk och kemisk status år 2027. Vattenförekomstens ekologiska status klassas idag som måttlig. En marinbiologisk inventering har utförts i planområdet under 2020 och de marina värdena bedömdes vara höga bland annat beroende på förekomst av ålgräs. Området utgör även en potentiell livsmiljö för framtida ålgräs eller annat marint liv. Dessa möjligheter kommer reduceras i och med att ett ca 430 kvadratmeter stort vattenområde överbyggs och närliggande områden kommer utsättas för skugga från byggnaderna.

Verksamhetsområde för vatten och spillvatten kommer att utökas och omfatta hela planområdet. Tillkommande bebyggelse avses anslutas till det kommunala VA-nätet. I planområdet finns ett spillvattennät som leder spillvattnet vidare till Marstrands reningsverk på Koön.

Miljöenhetens bedömning

Detaljplanen i sin nuvarande utformning av kallbadhus med brygga, avstyrks med hänvisning till att konsekvenserna på den marina miljön inte utretts, kvantifierats och konsekvensbedömts tillräckligt. Miljöbalkens försiktighetsprincip (MB 2 kap.) talar för att inte genomföra detaljplanen innan tillräcklig kunskapsnivå uppnåtts rörande konsekvenserna för den marina miljön. Såväl den kumulativa som den specifika påverkan behöver beskrivas liksom kopplingen till Miljökonsekvensnorm för vatten.

Detaljplanen beskriver exploateringen som en ringa inverkan på det marina livet utan att fördjupa sig i bedömningsgrunderna för ställningstagandet. I den inventering av bottenmiljön som gjorts i samband med detaljplanen (Inventering och areell avgränsning av marina bottenmiljöer inom planområde 5:39, Marstrand) framkommer det att bottenmiljön har en mångformighet och variationsrikedom av biotoper inom området, vilket indikerar en hög biologisk mångfald av fauna och vegetation och således ett högt naturvärde. Med bakgrund av de höga naturvärdena anser miljöenheten att det är extra viktigt att man utreder konsekvenserna av planens påverkan på växt- och djurlivet. Kallbadhuset innebär beskuggning och potentiellt ökat friluftsliv i vatten och strandområde men någon definitiv innebörd av detta beskrivs inte. Eftersom byggrätten för badhus med brygga förläggs ovan vattnet behöver konsekvenserna av detta utredas under planprocessen. Vid en framtida tillståndsprocess för vattenverksamhet prövas inte byggnadens lokalisering vidare.

Det är med utredningsunderlaget inte heller möjligt att göra en korrekt avvägning mellan det enskilda och allmänna intresset (MB 7 kap. 25 §). Nyttan av kurbadet behöver överväga påverkan på naturvärdena och andra allmänna intressen för att strandskyddet ska kunna upphävas.

Området för föreslagen detaljplan omfattas av riksintresse för friluftsliv, kustområde samt naturvård. Området angränsar även till naturreservat. Inom och i närheten av dessa naturområden bedöms oftast det allmänna intresset vara extra starkt och viktigt att bevara. Utgångspunkten för en intresseavvägning vid en strandskyddsprövning är att det allmänna intresset av att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden för friluftsliv och områden med goda livsvillkor för djur- och växtliv är mycket starkt. Den allemansrättsliga tillgången till naturen är grundlagsfäst i 2 kap. 15 § regeringsformen. Marstrand är idag ett populärt område att vistas på, till stor del för sin natur och havsnära läge. Miljöenheten håller inte med detaljplanens bedömning om att konsekvenserna för det allmänna intresset skulle vara begränsade. Ett kallbadhus på en plats som idag är tillgänglig för allmänheten skulle begränsa för alla andra än de som är gäster på kurhotellet/kallbadhuset. Platsen för kallbadhuset består idag av en pir och en strandremsa som är tillgänglig för allmänheten. Strax söder om det föreslagna kallbadhuset går en stig som leder vidare till välbesökta vandringsleder i naturreservatet. Miljöenheten ser även en risk med att området mellan kurhotellet och kallbadhuset skulle privatiseras av verksamheten och begränsa allmänhetens tillgång till naturreservatets vandringsleder.

Detaljplanen konstaterar att den befintliga kajens grundläggning och konstruktion i stort är okänd. I planområdet förekommer områden med fyllnadsmassor, främst i den nordvästra delen i anslutning till befintlig väg och vändplats. Både fyllnadsmassornas mäktighet och innehåll är obestämda. Miljöenheten anser att fyllnadsmassor bör undersökas för föroreningar i en övergripande miljöteknisk markundersökning med tillhörande riskbedömning. Likaså behöver havssedimenten undersökas avseende föroreningar då sediment i marstrandsområdet ofta är påverkade av hamn- och varvsverksamhet sedan lång tid tillbaka. Markens och sedimentens lämplighet för föreslagen användning ska vara fastställd innan detaljplanen kan antas.

I planområdet finns ett spillvattennät som leder spillvattnet vidare till Marstrands reningsverk på Koön. Två nödutlopp från avloppspumpstationer finns inom planområdet och leder spillvattnet ut i havet vid bräddningar. Enligt VA-utredningen (Tyréns 2016) kommer orenat spillvatten att släppas i havet vid bräddningar. Vid bräddningar då nödutloppen för spillvatten används kommer förorening av havet att förekomma. Detta bör beaktas och tas upp i planprocessen om området vill användas som rekreationsyta för bad.

Planbeskrivningen anger att anslutning från vattennätet till planområdet finns och vattentillförseln till fastigheten bedöms tillräcklig efter exploateringen. Den ökade mängden spillvatten som tillkommer från exploateringen bedöms rymmas inom befintligt spillvattennät. Enligt VA-utredningen från 2016 har en översiktlig dimensionering gjorts för mängden spillvatten från området. Aktuell plankarta är delvis förändrad sedan 2016 och det är oklart om den översiktliga dimensioneringen är aktuell. Marstrands reningsverk har haft kapacitetsproblem att ta emot spillvatten. Detaljplanen behöver säkerställa och tydliggöra att tidigare beräknad VA-dimensionering (både vattentillgång och kapaciteten för att ta emot planområdets avloppsvatten i ledningar och reningsverk) har tagit hänsyn till aktuella förutsättningar. Till exempel Kurhotellets ombyggnad från vandrarhem till hotell, planerad ombyggnad av Societetshuset till hotell och restaurang för åretruntverksamhet, kallbadhus med VA-installationer såsom toaletter, duschar och spabehandlingsverksamhet samt möjliggörande för tex ett vandrarhem med 180 bäddar.

Bygglovenhetens bedömning

Bygglovenheten har granskat plankartan med planbestämmelser samt tillhörande planbeskrivning och kulturmiljöanalys. Bygglovenheten anser att föreslagen detaljplans intention främjar värdet och skyddet av viktiga kulturhistoriska byggnader och miljöer på Marstrand, samt ger möjlighet till viss utveckling av området. Bygglovenheten anser dock inte att föreslaget kallbadhus i sin nuvarande utformning främjar kulturmiljön.

Bygglovenheten anser att det finns oklarheter och formuleringar som kommer att innebära svårigheter att tolka detaljplanen i bygglovsskedet. Följande behöver generellt ses över i det fortsatta planarbetet:

- Grafiskt behöver illustrationen av prickar (punktprickad mark) och kors (korsprickad mark) ses över så att det går att se skillnad på dem i plankartan.
- Se över så att det inte finns några dubbelregleringar, så som skydd1, b3/b6 samt eventuellt även ö och prickad mark.
- Se över så att alla planbestämmelser har en beteckning och att alla är motiverade i planbeskrivningen.

Nedan följer synpunkter gällande de respektive användningsområdena i detaljplanen.

Allmän platsmark

Gällande bestämmelsen beläggning1 så bör det förtydligas vad som menas med i ”huvudsak”, samt om det är viktigt för kulturmiljön och riksintresset vad det är för natursten och grus som avses, då det kan komma i mycket olika varianter, där vissa inte är lämpliga i denna miljö. En utveckling och motiveringen av bestämmelsen behövs i planbeskrivningen.

Kallbadhuset

Bygglovenheten anser att nuvarande utformning av kallbadhuset bedöms strida mot riksintresset samt varsamhets- och förvanskningskraven enligt 2 kap. 6 § och 8 kap. 13 och 17 §§ plan- och bygglagen, PBL. Bygglovenheten anser att tillförandet av ett kallbadhus till viss del skulle stärka platsens kulturhistoriska värde genom att tydliggöra platsens historiska funktion/användning. Det är dock av största vikt att alla nya tillägg på platsen utformas varsamt, med största möjliga hänsyn till kulturmiljön, både sett till storlek, placering och arkitektoniskt uttryck. Detta är särskilt viktigt med tanke på att en ny byggnad skulle påverka allmänhetens tillgång till platsen.

Användningsbestämmelsen R1 behöver förklaras ytterligare i planbeskrivningen med vad som menas med ett kallbadhus. Användningen (R1) behöver också motiveras och förklaras i planbeskrivningen. Bygglovenheten ställer sig frågande till bestämmelsen f2 om att det ska vara pagodtak samt att takterrass får uppföras. Det är svårt att se hur detta är en varsam anpassning till kulturmiljön. Det innebär snarare ett främmande inslag, dels då pagodtak inte förekommer i denna bebyggelsemiljö, dels att bestämmelsen möjliggör takterrass på hela byggnaden. För funktionen kallbadhus och möjligheten att bada i kallvatten finns det inget motiv till en takterrass av den omfattningen som planen medger inom denna kulturmiljö.

Bestämmelsen f1 om material och färg behöver ses över. I nuvarande bevarandeplan på Martarand anges att det ska vara ljusa kulörer vilket kan antas ha plockats upp till den nu föreslagna detaljplanen. Bestämmelsen kan dock bli svår att tolka; var går gränsen för en ljus kulör? I bestämmelsen anges även att fasader ska vara i trä. Med hänsyn till kulturmiljön bör detta specificeras, är det till exempel träpanel som man har menat?

Societetshuset

Societetshuset omfattas redan av byggnadsminne och är via detta redan skyddat av annan lagstiftning. Bygglovenheten ser därför positivt till en mindre reglering av denna byggnad samt att det införs ett rivningsförbud.

Kurhotellet

Bygglovenheten ser positivt på att varsamhetsbestämmelser införs för Kurhotellet samt att det förses med ett rivningsförbud.

Bygglovenheten anser att man behöver se över varsamhetsbestämmelserna (k). I och med k1-bestämmelsen torde övriga k-bestämmelser egentligen vara onödiga. Bygglovenheten kan dock se ett syfte i att förtydliga vissa delar. Bestämmelserna skulle i sådana fall behöva ses över. I bestämmelsen k2 behöver man fastställa tydligt i planbeskrivningen vad som är originalfärgsättning samt vad som anses kulturhistoriskt riktigt på denna plats. I k3 behöver det definieras vad det är för sorts tegel och plåt som man menar. Färgsättning på taket bör också anges för att säkerställa bevarandet.

Se över om interiören i Kurhotellet behöver skyddas med någon planbestämmelse. Nu omfattar varsamhetsbestämmelserna endast exteriören.

Vandrarhem/Teknisk anläggning

Bygglovenheten ser positivt till en utveckling av Marstrandsön där det möjliggörs för ytterligare användning av centrumändamål och tillfällig vistelse. Det är dock viktigt att yta som kan komma att behövas för en utbyggnad av vattenverket inte hämmas av annan byggnation på platsen. Synpunkten delas även av Miljöenheten.

Utformningsbestämmelserna behöver ses över så att varsam anpassningen till kulturmiljön uppfylls. I bestämmelsen f4 behöver det förtydligas vad som menas med i ”huvudsak” i trä, samt behöver typ av trä preciseras. På denna plats anser Bygglovenheten att det bör vara någon form av träpanel. Bör takmaterial och kulör regleras inom detta användningsområde? Borde även takvinkel regleras då endast byggnadshöjd är angivet? Bör takkupor och takfönster regleras på något sätt?

Vattenverket

Bestämmelsen h8 om nockhöjd är inte mot angivet nollplan likt övriga h-bestämmelser. Detta behöver ses över. Det bör vara mot angivet nollplan för tydlighet i planen.

Vattenverket, både befintlig och eventuella om- och tillbyggnader omfattas av bestämmelsen f3- ”Byggnad ska utformas med hög arkitektonisk kvalitet och med särskilt beaktande av ortens särpräglade miljö, vilken är av riksintresse från kulturhistorisk synpunkt.” Ska kraven ställas för nybyggnation eller också ändringar av befintliga byggnader? Har ställning tagits till om befintliga byggnader är förenliga med bestämmelsen f3?

Inom området finns en skarp bergskant enligt nivåkurvorna. Denna del bör anges med prickad mark då det inte är lämpligt att bebygga den delen av området.

Parkering

I planbeskrivningen finns skrivet (sidan 30) ”Parkeringsfriköp ska hanteras i det framtida

Bygglovsärendet”. Bygglovenheten vill se ett förtydligande i denna text då Bygglovenheten inte kan hantera några friköp, endast granska så att kommunens parkeringsnorm uppfylls kopplat till bedömningen enligt 8 kap 9 p. 4 och 10 §§ PBL.

I planbeskrivningen omnämns att parkeringsbehovet för föreslaget nytt vandrarhem är 14 platser, men det framkommer också av planbeskrivningen att det planeras 180 st bäddar i vandrarhemmet. Detta innebär ett mycket större behov av parkeringsplatser enligt kommunens parkeringsnorm.

Övrigt

I planbeskrivningen omnämns att en brandpost eventuellt kan behövas. Bygglovenheten anser att det ska vara utrett i planarbetet om det behövs eller inte, samt vem som ska anlägga och ombesörja den.

I planbeskrivningen framgår på sidan 47 att tidigare detaljplaner inte reglerat något om varsamhet och utformning. Detta stämmer inte och behöver ses över och uppdateras. Nu gällande detaljplaner anger detta.

I planbeskrivningen finns beskrivet prövningar enligt annan lagstiftning (sid 30–31). Där listas att Kurhotellet omfattas av förvanskningsförbud enligt PBL. Bygglovenheten anser att Societetshuset och hela bebyggelsemiljön också omfattas av förvanskningskravet och att de därför också ska omnämnas där.

KOMMENTAR

Marin miljö
Konsekvenserna för den marina miljön har undersökts vidare och miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats.

Strandskydd
Kompletterande utredningar har genomförts till granskning för att vidare undersöka bland annat kallbadhusets påverkan på den marina miljön. Justeringar av byggrätt har gjorts utefter råd från utredningarna. Allmänheten har fortsatt tillgång till bad i närområdet och det är möjligt att passera kallbadhuset till den befintliga skogsstigen som finns i utkanten av planområdet. Det finns även ett allmänt intresse av att tillföra verksamheter på Marstrand som ger liv och rörelse året om och inte bara under högsäsong. Utifrån detta är bedömningen att avvägningen mellan det allmänna och enskilda intresset är god.

Friluftsliv
Efter genomförande av planen finns det fortsatt tillgång till bad i närområdet. Kajen som kallbadhuset tar i anspråk kompenseras genom att det finns möjlighet att bygga ut befintlig brygga vid Kurhotellet något. Det kommer fortsatt finnas utrymme för allmänheten att röra sig förbi kallbadhuset upp i skogen.

Markmiljö
En översiktlig markmiljöundersökning har genomförts till granskning. I två provtagningsprover översteg föroreningarna mindre känslig markanvändning, men dessa provpunkter ligger på allmän platsmark GATA/TORG och bedöms inte innebära ett saneringsbehov. Till granskningen har havssediment provtagits. Analyserna visar att majoriteten av uppmätta metallhalter ligger inom eller strax över förindustriella nivåer, med undantag för zink, som uppvisar en liten avvikelse enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder.

VA
Dialog har hållits med VA angående bräddavloppet. Eftersom fjorden är ström bedöms risken att förorenat avlopp påverkar badmöjligheterna som liten. När avloppet behöver bräddas finns det även möjlighet att varsko kallbadhuset så att anläggningen får tillfälligt stoppa bad om det finns behov av det.

Plankarta
Plankartan har justerats efter samråd med bland annat ändring av hur prickmark redovisas.

Planbeskrivning
Planbestämmelserna motiv har utvecklats i planbeskrivning för att ge bättre stöd vid bygglovsprövning.

Reglering av pagodtak har tagits bort i plankartan och takets utformning styrs istället av höjd och material samt vad som tillåts över tillåten totalhöjd. Takterrass är fortsatt med i detaljplanen då den inte anses störa intrycket av taket och därmed påverka kulturmiljön negativt. Takterrassen tillför stora värden till kallbadhuset och behöver ha utbredningen som redovisas i plankartan för att kunna anpassas till takets utformning.

Kurhotellet är så pass ombyggt att det inte är motiverat att reglera bevarande av interiören då denna har i så stor omfattning förändrats. Det finns även mycket begränsade möjligheter att skydda byggnaders interiör genom detaljplaneläggning.

Byggrätt för vattenverk och vandrarhem har utgått ur planen.

Behov av brandpost behöver utredas vidare.

Övriga synpunkter gällande planbeskrivning justeras.

SAKÄGARE

12. FASTIGHETSÄGARE 1 (2023-09-19 + 2023-10-21)

1.Nuvarande badplats ute på piren försvinner helt och tillgängligheten för allmänheten tas bort till området vid nuvarande badplats.

Den lilla stranden/jolleslipen kan inte ersätta den badplats som idag finns på piren. Nuvarande badplats har också en ramp som underlättar för små barn och rörelsehindrade att komma i vattnet. Både stranden/jolleslipen och befintliga bryggan ligger mitt i ett promenadstråk med väldigt lite ytor att vara på i närheten av bad.

2.Det föreslagna området för kallbadhus är för stort. Nästan hela strandlinjen tas i anspråk och blir otillgänglig för allmänheten. Det behöver säkerställas mer yta för allmänheten vid strandlinjen och att det även fortsättningsvis finns en riktig badplats i området.

3.Transporter kommer att öka. Under säsong så är det redan idag mycket transporter på Marstrandsön och detta kommer att öka ytterligare. En ökning av transporter ser vi som väldigt negativt.

4.Det föreslagna högvattenskyddet som innebär att man kan bygga en hög mur kring Kungsplan tar ju bort hela områdets nuvarande karaktär. Att som idag sitta på Kungsplan och blicka ut mot havet blir ju inte längre möjligt utan man kommer att titta in i en mur. Kungsplan tål att översvämmas, det sker ganska regelbundet redan. Högvattenskyddet bör utformas så att enbart de fastigheter som behöver skyddas får ramas in med ett skydd som ska ligga i direkt anslutning till byggnaderna.

5.Med modern belysning är det möjligt att styra belysningen så att den tänds upp när någon passerar och sedan efter en stund dimmas ner till ett minimum när ingen är i närheten. Dessutom sparar man energi. Detta behöver kravställas i planen. Krav på att belysning inte får lysa uppåt behöver också tas med.

2023-10-21

1. Det är direkt felaktigt att påstå att området där byggnaden föreslagits inte tillhör ett attraktivt område. Piren som nu finns inom det föreslagna området har badstege och ramp och används flitigt under sommarmånaderna. Här kan äldre och personer med funktionshinder lätt ta sig i havet via badrampen. Många solbadar på piren och använder området runt omkring till picknick. Kommunen har under många år låtit omgivningen till denna plats förstöras genom att ha dumpat sprängsten men trots detta används den flitigt. Jag bifogar en bild hur det kan se ut en sommardag. Tänk vilken fantastisk allmän badplats Marstrand hade haft om man rustade upp området

2. Hur säkerställer man att Marstrand gator och kaj klarar ökade transporter både under byggandet och vid en utökad verksamhet. Skifferplattor och gatstenar är redan hårt ansatt.

KOMMENTAR

Högvattenskydd
Högvattenskyddet har som syfte inte att i första hand skydda Kungsplan utan skydda bebyggelsen närmast vattnet mot höjda havsnivåer. Det är en kommunal angelägenhet och ansvaret kan inte läggas på varje enskild fastighetsägare. Kommunen bedömer att skyddet inte behöver anläggas inom närtid, men vid detaljplaneläggningen finns det krav som styr att kommunen måste möjliggöra att ett skydd kan uppföras när behovet uppstår.

Belysning
I detaljplanering finns det begränsade möjligheter att styra belysning och görs endast i undantagsfall i känsliga lägen för ex. fladdermöss. I denna detaljplan bedömer kommunen inte att det finns motiv att styra belysning.

Tillgänglighet bad
Allmänheten har fortsatt tillgång till den befintliga stranden/erosionsskyddet. För att kompensera att betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid Kurhotellet/varmbadhuset. Byggrätten är anpassad så att de finns fortsatt möjlighet för allmänheten att passera kallbadhuset upp till skogsområdet. Kommunen har ingen avsikt att anordna en planerad badplats i området då det finns en kommunal badplats, "Barnbadet" ca 800 meter söderut vid Strandverket. Kommunen har placerats sprängsten i området som erosionsskydd då området är utsatt för erosion.

Transporter
Vid detaljplaneläggning förs en dialog med kommunens gatu- och parkenhet. Både trafik vid byggnation och trafik efter byggnation bevakas.

13.FASTIGHETSÄGARE 2 (2023-09-21)

Havsbad.

Enligt konsekvensbeskrivning kommer möjligheter för fria havsbad för barn och personer med funktionsnedsättning att bli begränsade. Återstår en brygga med badstege och minimerad vik att dela med båtar (kanoter). Trots att området nästan inte haft något underhåll och av kommunen använts för dumpning av sprängsten har viken och piren med ramp använts av badande vår till höst, morgon till sen kväll och också vinterbadare. Området med piren ger möjlighet till bad även vid hårda vindar. Det är viktigt att stranden utanför kallbadhuset behålls för bad utan kostnad.

Transporter.

Hur planeras transporter under byggtid för vandrarhem, tillbyggnad och kallbadhus? Gatunätet på ön tål inte en så stor belastning som avses.

KOMMENTAR

Tillgänglighet bad

Den befintliga stranden kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten och slipen, som används som handikappramp, är fortsatt kvar. För att kompensera att betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid Kurhotellet/varmbadhuset. Kommunen har placerats sprängsten i området som erosionsskydd då området är utsatt för erosion.

Transporter
Vid detaljplaneläggning förs en dialog med kommunens gatu- och parkenhet. Både trafik vid byggnation och trafik efter byggnation bevakas. Det är ännu inte fastställt hur transporterna under byggtiden kommer att gå utan kommer att utredas vidare.

14.FASTIGHETSÄGARE 3 (2023-09-22)

Gällande den detaljplan som ni presenterar har vi synpunkter:

1. Societetshuset utbyggnad på baksidan mot Villagatan. Vi är närmaste granne, vi vill ej ha en hotelldel med balkong mot oss, kommer väldigt nära, vi anser att det ej finns utrymme för detta, de ljud som kommer från hotell som Nautic som ligger ute på Långgatan kan vara störande. Societetshuset vill ha balkong precis framför vår entré, sovrum och vårt kök. Hotellets utsikt är rakt in hos oss, avståndet anser vi är för nära.

2. Tennisbanan tas bort och vandrarhem är planerad, hur högt kommer den byggnaden att vara? Kommer den att synas från Villagatan? I dagsläget har vi en skogs sluttning som ger platsen en naturskön upplevelse. Vart tar tennisbanan vägen?

3. Byggnad stranddelen, att den delen tillhör är ytterst märklig, vi har badat där i generationer och aldrig någon som tagit ansvar för denna del, här har vi som bor plockat bort skräp och försökt hålla platsen så att vi i alla åldrar har tillgång till badet. Nu tillhör de plötsligt hotellet? Att ta bort tillgången för oss alla Marstrands bor är vi emot och anser att det är en stor åverkan på platsen framförallt på miljön och som boende inte kommer oss tillgodo. Snarare något som stänger ute oss från vår kommunala badplats. Byggnaden kommer även att ändra vår utsikt, vi har idag havsutsikt som kommer försvinna och det är helt oacceptabelt, värdet på vårt hus ändras pga ny byggnad.

4. Transporter, vi kommer att ha en byggarbetsplats utanför vår ytterdörr under en väldigt lång tid, tunga transporter medföljer, hur klarar Långgatan det? Ökade transporter längre fram medföljer om dessa byggnader byggs, hur kommer det att köras, via Kungsplan eller via Villagatan? Redan idag sedan de stängt av Kungsplan för transporter så märker vi skillnad då lastbilar skall båda fram och tillbaka framför vårt hus och entré.

5. Byggmaterial. Vi har tidigare haft problem med byggmaterial som dumpas på vår framsida. Societetshuset baksida har en mindre plätt som används som avställning

och detta har vi påpekat utan resultat. Där ställs även arbetsbodar mm, var är det planerat att ställa dem denna gång?

KOMMENTAR

Societetshuset
Balkongen är ett återställande av Societetshusets ursprungliga utseende. Avståndet mellan balkong och närmaste grannar blir efter byggnation cirka 35–40 meter, en skillnad på ca 2 meter från dagens fasad. Kommunens bedömer avståndet som tillräckligt för att grannar inte ska påtagligt påverkas. Om boende störs av verksamheter som bedrivs, ex. Av störande ljus, kan dessa rapporteras in till kommunens miljöenhet.

Tennisplan
Vandrarhemmet är inte längre aktuellt och har utgått från planområdet.

Tillgänglighet bad
Allmänheten har fortsatt tillgång till den befintliga stranden. För att kompensera att betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid Kurhotellet/varmbadhuset

Det är inte troligt att kallbadhuset kommer att ta havsutsikt från närliggande fastigheter då byggnaden är placerad indraget mot strandlinjen.

Transporter
Vid detaljplaneläggning förs en dialog med kommunens gatu- och parkenhet. Både trafik vid byggnation och trafik efter byggnation bevakas.

Byggmaterial
Om byggmaterial etc. dumpas olovligen på er fastighet ska detta rapporteras in till kommunen som då kan vidta åtgärder. Vart arbetsbodar etc. kommer att placeras är ännu inte fastställt och behandlas inte i detaljplaneläggningen utan i senare skede.

BOSTADSRÄTTSINNEHAVARE, HYRESGÄSTER OCH BOENDE

15. PRIVATPERSON 1 (2023-09-22)

Jag vill först nämna att där det är tänkt att kallbadhuset skall ligga (stenpiren norr) är verkligen en väl besökt badplats för oss som bor här på Marstrands ön både från söder samt norr.

Vi kommer inte att kunna bada där längre. Det var lätt att ta sig i för många tack vare rampen.

Jag vill inte betala för att bada.

Det måste ju finnas möjlighet att kunna komma i vattnet även för personer som har svårt att röra sig. Rampen var väl behövlig.

Ny ramp önskas om ni ändå måste förstöra vår badplats. Kan ni ordna med ramp i närheten av flytbryggan på norr vid Societetshuset? Det borde gå att ordna.

Varför har man dumpat all sten runt badplatsen?

KOMMENTAR

Den befintliga stranden kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten och slipen, som används som handikappramp, är fortsatt kvar. För att kompensera att betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid

Kurhotellet/varmbadhuset, om ramp ska ingå i denna är inte utrett. Kommunen har dock ingen avsikt i nuläget att anordna en planerad badplats i området då det finns en kommunal badplats, "Barnbadet" ca 800 meter söderut vid Strandverket. Kommunen har placerats sprängsten i området som erosionsskydd då området är utsatt för erosion.

16.PRIVATPERSON 2 (2023-09-21)

Piren används flitigt av badare. Handikapprampen är ovärderligt Jag protesterar mot att allmänheten skall ifråntagas denna badplats för kommersiella orsaker. När jag var skadad var detta min möjlighet till bad. Här bor många äldre som nyttjar rampen och badet. Här byggs för kommersiella syften utan att tänka på de boende. En boende 94 årig dam fick nyss en bar framför fönstret. Innan satt hon på sin balkong och tittade på hav och båtar. Nu tittar hon in i en bar samt får det stök det innebär precis utanför. Hon gråter men är tyst. Hon vill att jag förmedlar. Vi skrev till er för ett år sedan men inget svar.

KOMMENTAR

Den befintliga stranden kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten och slipen, som används som handikappramp, är fortsatt kvar. För att kompensera att betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid Kurhotellet/varmbadhuset.

17. PRIVATPERSON 3(2023-10-22/2023-10-23)

VA-försörjning

Marstrandssamhällets utveckling är beroende av många faktorer, bland andra tillgången till renvatten och tillräcklig kapacitet hos avloppsreningsverket på Koön (alternativt den överföringsledning till Ryaverken som tidigare planerades vara klar 2025).

Ett genomförande av det föreslagna kallbadhuset förutsätter att verksamhetsområdet för vatten och avlopp utökas.

Finns det utrymme inom avloppsreningsverkets nuvarande tillstånd för att ta hand om spillvatten från såväl kallbadhuset som från de bostäder m.m. som ryms inom gällande men ej utnyttjade detaljplaner och från en ny skolbyggnad? Överskrids gränserna för nuvarande tillstånd under högsäsong och vilka konsekvenser medför det?

Har vattenverket på Marstrand kapacitet för att förse även kallbadhuset med renvatten? Vad skulle det innebära om renvatten behöver tillföras Marstrandsön från Kungälvs vattenverk via Koön?

Medverkande i planarbetet

Hur ska man tolka uppgiften i planbeskrivningen att bland andra stadsarkitekt och bygglovarkitekt har medverkat i planarbetet? Har de haft möjlighet att aktivt medverka eller enbart att lämna synpunkter på fastighetsägarnas förslag och på i princip färdiga planhandlingar?

Planärendets rubricering

Kommunens kungörelse är missvisande genom att rubriken enbart anger ”Detaljplan för Marstrand 5:39”. Kan ha inneburit att kungörelsen inte har uppmärksammats tillräckligt. Kungörelsen hänvisar till en sida där en länk till planförslaget finns under ”Marstrand, kallbadhus vid Kungsplan”, vilket bara är en del av planförslagets innehåll.

Även detaljplanens rubricering på plankartan och planbeskrivningen kunde vara tydligare och stämma bättre med vad detaljplaneförslaget syftar till och medger.

Societetshuset

Höjderna på olika delar av befintlig byggnad borde framgå i planbeskrivningen.

Ändamålsbestämmelsen ”Tillfällig vistelse” kan behöva preciceras. Särskilt om en utökning av byggnadens volym kommer att accepteras för att ge möjlighet att bygga fler, önskvärda, hotellrum trots den påverkan det kommer att få på upplevelsen av både societetssalongen (bör beskrivas) och byggnadens exteriör.

Planbeskrivningen anger att planförslaget innebär en justering av byggrätten som möjliggör ett återuppförande av den södra sidans ursprungliga veranda i två våningar. Om avsikten inte är att tillåta att en veranda begränsas av väggar, inte ens om de är genomsiktliga, så behöver det klargöras i en planbestämmelse.

Detaljplanen ska fungera tillsammans med de skyddsföreskrifter som kan förutsättas ha formulerats i samband med byggnadsminnesförklaringen. Dessa borde framgå av planbeskrivningen eller åtminstone ingå bland de utredningar som är kopplade till samrådet.

Även om det inte finns anledning att betvivla fastighetsägarnas goda avsikter bör ett borttagande av inglasningen av den norra balkongen vara en förutsättning för eventuella möjligheter att förändra byggnadsvolymen så att fler hotellrum kan tillskapas.

Ett bevarande av de uppvuxna träden mellan Societetshusets fasad och Långgatan kommer att vara välgörande för synintrycket av Societetshuset om dess andra våning tillåts att expandera utöver den nedre.

Kallbadhuset

Det föreslagna kallbadhuset skulle komma att blockera tillgången till den pir som är en av många marstrandsbor, fritidsboende och tillfälliga besökare uppskattad badplats. Dessutom är det en lätt tillgänglig vattennära plats för dem som har svårt för att röra sig på öns klippor. Den bör, åtminstone till någon del, vara tillgänglig fortsättningsvis. Det bör gå att lösa i kombination med kallbadhuset.

Planbeskrivningen borde, beträffande den för allmänheten hittills lätt tillgängliga piren, ha haft med de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser.

Utformningsbestämmelsen som anger att tak ska utformas som ”pagodtak” motsvaras inte av sektionsritningarna i planbeskrivningen. Och det kan vara olyckligt att redan i detta skede binda sig för en bestämd utformning – bättre att ge riktlinjer för utformningen.

Planbeskrivningens motiv till användningsbestämmelsen R1 Kallbadhus anges vara att möjliggöra byggnation av en byggnad för besöksnäring. Här bör det tydligt framgå att syftet är just ett kallbadhus.

Allmän platsmark

Planbeskrivningens korta text om godstransporter bör utökas. Det bör tydligt framgå att det finns begränsningar för biltrafiken på Marstrandsön både i form av bestämmelser och gatornas mått och beläggningar. Beskriv gärna hur Kurhotellet har löst sina transportbehov – med god vilja fanns det lösningar.

I gällande detaljplan för fastigheten som inrymmer Kurhotellet är gatan på dess västra sida betecknad som gågata. Det bör övervägas att använda en sådan

egenskapsbestämmelse för denna gata och för den föreslagna förlängningen ut till det föreslagna kallbadhuset.

Lokalgatan väster om Kurhotellet föreslås, i planbeskrivningen, inrymma ett dagvattendike. Det bör särskilt studeras hur gångtrafik kan samsas med fordonstrafik om även ett dagvattendike ska inrymmas inom gatumark.

Det bör övervägas att införa en egenskapsbestämmelse som innebär att fotgängare och andra oskyddade trafikanter ska prioriteras.

Klippstranden väster om det föreslagna kallbadhuset bör göras tillgänglig genom en gångpassage utefter fastighetsgränsen.

Natur

Planbeskrivningens uppgift om att nuvarande park- och naturmark inom planområdet bevaras är inte korrekt beträffande de strandnära delarna där en byggrätt för kallbadhuset med utrymme för tillfartsgata föreslås.

Att det illustrerade kallbadets påverkan på landskapsbilden skulle bli ”ringa” kan ifrågasättas. Planbestämmelserna måste säkra att det inte blir en negativ påverkan.

Det bör studeras i vilken mån det föreslagna kallbadhuset, om det tillåts byggas ut över den befintliga piren, kommer att påverka perspektivet in mot Kungsplan och Societetshuset med bakomliggande bebyggelse, sedda från norra inloppet.

Kulturmiljöanalysen

Kulturmiljöanalysen med konsekvensbedömning kan behöva omarbetas. Den anger t.ex. att vyn mot vattnet från befintlig promenadväg bakom Kurhotellet skulle döljas av kallbadhuset men inte hur kallbadhuset skulle påverka det perspektiv mot Marstrand med sin riksintressanta bebyggelse som möter dem som anländer med båt genom norra inloppet. Det är för närvarande ett storslaget perspektiv som riskerar att naggas i kanten av kallbadhuset om det byggs ut över den befintliga piren.

Kulturmiljöanalysens bedömning att den befintliga kulturmiljön kommer att vara tongivande även i detaljplaneförslagets framtida vision och inte utmanas på ett betydande sätt av de nya byggnaderna, kan vara korrekt men det finns anledning till tveksamhet.

Tyvärr så framgår det inte om det är kommunen eller intressenten som är uppdragsgivare till kulturmiljöanalysen med konsekvensbedömning och inte heller om kommunen har haft sakkunniga representanter som har medverkat i någon form. Om det är en partsinlaga bör det framgå.

Jag tror att det är en korrekt bedömning som har gjorts, att ”ett tillskott till badortsepokens byggnader och miljöer kan innebära positiva konsekvenser för denna del av riksintresset”.

Kulturmiljöanalysen med konsekvensbedömning undviker den föreslagna expansionen av Societetshusets andra våning vilket är olyckligt. Kanske beror det på att påbyggnadsmöjligheten inryms i gällande detaljplan och att byggnadsminnesförklaringen innehåller skyddsföreskrifter. Det kunde i så fall ha framgått.

Övrigt

Den s.k. bevarandeplanen för de äldre delarna av Marstrand, på Marstrandsön och Koön, vann laga kraft för mer än fyrtio år sedan. Den är inte längre funktionell efter det att byggnadslagstiftningen har genomgått stora förändringar och tillämpningen av lagstiftningen har påverkats av rättsfall. Det finns anledning att tro att den nu

föreslagna detaljplanen kan komma att bli minst lika långlivad. Användningsbestämmelserna bör ta hänsyn till det. Bestämmelsen ”Tillfällig vistelse” kan därför behöva preciseras genom att ange vilka användningar som avses och/eller vad som inte bör tillåtas.

I avsnittet om befintliga förhållanden bör det framgå att direktbussen mellan Marstrand och Göteborg kommer att dras in och att kollektivtrafiken till och från Göteborg kommer att förutsätta byten till buss eller tåg. I vilken mån ”Det finns goda förutsättningar för turister och besökande att åka kollektivt till Marstrand” kan diskuteras.

Det är väsentligt att ha med kommunens byggnadsantikvarie och stadsarkitekt m. fl. tjänstepersoner med viss lokalkännedom i det fortsatta arbetet. Omarbetningar av bl. a. planbeskrivningen behövs.

I planbeskrivningen bör inte Marstrand och Marstrandsön blandas ihop.

Olika former av anpassning till och skydd mot höga vattenstånd i havet och kraftig nederbörd behöver översiktligt studeras för de bebyggda delarna av Marstrand samt väg 168. Förutsättningar och riktlinjer behöver formuleras nu och inte avvakta till dess att behoven blir akuta.

KOMMENTAR

VA
Kontinuerlig dialog förs med VA-enheten under planarbetet. Kapaciteten har undersökts och är tillräcklig.

Medverkande i planarbetet
Kommunen arbetar i en projektorganisation där stadsarkitekt och tjänstepersoner från bygglov, miljö, trafik, VA och mark- och exploatering är en aktiv del i planläggningen. Kontinuerlig dialog förs med hela projektgruppen under framtagandet av handlingarna. Innan handlingarna ställs ut granskar tjänstepersonerna dessa internt och ibland även under samråd/granskningsskedet.

Ärenderubricering
Namnsättningen följer den norm för namnsättning som kommunen har för detaljplaner. Vid utskick av granskningshandlingar justeras detaljplanens syfte så att den stämmer överens med detaljplanens namn.

Societetshuset
Kommunenen bedömer att det inte är nödvändigt att redovisa Societetshusets olika höjder utan att detta framgår av det material som finns tillgängligt. Inom ändamålet tillfällig vistelse är det möjligt att uppföra hotell, vandrarhem eller annan typ av besöksanläggning. För att detaljplanen ska vara aktuell över tid har kommunen valt att inte specificera Societetshusets användning.

Plankartan kompletteras med en bestämmelse om att verandans räcken ska utföras genomsiktliga.

Texten om byggnadsminnesförklaringen kompletteras, men alla skyddsföreskrifter redovisas inte.

Inglasningen i den norra delen kommer inte beröras.

Träden ingår i en allé som ligger utanför planområdet. Planbeskrivningen kompletteras med information om allén.

Tillgänglighet bad
Den befintliga stranden kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten och slipen, som används som handikappramp, är fortsatt kvar. För att kompensera att

betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid Kurhotellet/varmbadhuset.

Kallbadhuset
Reglering av pagodtak har tagits bort i plankartan och takets utformning styrs istället av höjd och material samt vad som tillåts över tillåten totalhöjd. I planbeskrivningen redovisas pagodtak som ett fortsatt tänkbart alternativ.

I motiv till planbestämmelser förtydligas att det är kallbadhus som åsyftas.

Transporter
Vid detaljplaneläggning förs en dialog med kommunens gatu- och parkenhet. Både trafik vid byggnation och trafik efter byggnation bevakas.

Allmän plats
I förprojekteringen av gatan kommer gatusektionen väster om Kurhotellet att studeras vidare.

Det finns fortsatt behov av att tillåta biltrafik på Marstrand och därför är det inte möjligt att reglera i detaljplanen att oskyddade trafikanter ska prioriteras.

Byggrätten är anpassad så att de finns fortsatt möjlighet för allmänheten att passera kallbadhuset upp till skogsområdet. Kommunen har ingen avsikt att anordna en planerad badplats i området då det finns en kommunal badplats, "Barnbadet" ca 800 meter söderut vid Strandverket

Natur
Park- och naturmarken bevaras till stor del och det är endast ytan närmast strandlinjen, ca 5 meter, som berörs.

Landskapsbild
Kommunen bedömer att den reglering som har införts i plankartan gällande byggrättens utbredning, storlek, tak, fasad med mera är tillräckligt för att säkerställa att påverkan blir ringa.

Perspektivet från det norra inloppet har inte studerats vidare.

Planbeskrivning
Texten i planbeskrivningen rörande kollektivtrafik har justerats.

ÖVRIGA INKOMNA SYNPUNKTER

18.MARSTRANDS HEMBYGDSFÖRENING (2023-09-15)

Allmänhetens tillträde till sandstranden

Det finns inte många platser på Marstrandsön som är lämpliga när små barn vill bada. Endast barnbadet på söder med två mindre stränder och den lilla sandstranden invid Kurhotellets norra gavel. Det behövs inte mycket vind innan de på söder är mindre tilltalande, då är det bra att den på norr finns och ligger i lä.

Allmänhetens tillträde till stranden på norr får inte begränsas.

Handikappbad

Det finns bara ett badställe som är handikappanpassat på Marstrandsön, nämligen det som är anordnat vid betongpiren (som är en rest av det gamla kallbadhuset, vilket skadades i stormen 1969). Detta utnyttjas både av handikappade och andra badsugna. Det är närmaste badet för alla som bor på norr och lättåtkomligt för talrika besökare.

KOMMENTAR

Den befintliga stranden kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten och slipen, som används som handikappramp, är fortsatt kvar. För att kompensera att betongpiren tas i anspråk ges möjlighet att utöka befintlig brygga vid Kurhotellet/varmbadhuset.

19.NATURSKYDDSFÖRENINGEN I KUNGÄLV (2023-09-21)

1. Bakgrund

Vi anser att Planbeskrivingen med bilagor och rapporter på ett omfattande och gediget sätt redovisar höga värden i den kulturhistoriska miljön, i naturmiljön och i den marina miljön inom planområdet.

Bedömningen görs att hänsynsregler skall tillämpas för att bevara den kulturhistoriska miljön. När det gäller naturmiljön dvs den marina miljön vid det så kallade Kallbadet är vi kritiska till bedömningen som medger byggnation som kan skugga ålgräset och anser att hänsynsregler skall tillämpas även i det fallet.

I Planbeskrivningen finns förslag till uppförande av ett Kallbad. Länsstyrelsen framför i Avgränsningssamråd (Dnr 402-14800-2020) att den generellt är negativ till nya exploateringar inom marina grundområden. Detta har kommunen att förhålla sig till i arbetet med detaljplanen. I Planbeskrivningen anges att förslaget till Kallbad inte skall medföra negativ påverkan på ålgräs. Inga byggnader får uppföras i vatten. Kallbadet skall förankras på land. Inga flytbryggor får anläggas. Kallbadet utformas därför med en överkragning samt med bryggor som förankras på land. Detta kommer, enligt Planbeskrivningen, att medföra ”viss” skuggning av ålgräset men denna negativa inverkan på ålgräset bedöms som ”försumbar”.

Ålgräs

I Kungälvs kommun har ålgräsängarna inventerats under åren och de arealer som försvunnit fram till idag kan därför jämföras under tid. Per-Olav Moksnes (se Information) redovisade 2016 att ” I Kungälvs kommun återstår idag mindre än 2 % (ca 13 ha) av de 770 ha ålgräs som hittades inom det inventerade området i början av 1980-talet. Flertalet av dessa ängar är dessutom svårt fragmenterade och består av meterstora fläckar av ålgräs”. Småskalig exploatering är en trolig orsak till att ålgräset minskat. En stor andel av Bohusläns skyddade mjukbottenområden är idag exploaterade genom marinor, småbåtshamnar och muddrade bryggor. De återstående bestånden av ålgräs står under starkt tryck från fortsatt exploatering.

2. Idealbild Marstrand – Översiktsplan

Planbeskrivningen anger att översiktsplanen är en av förutsättningarna i planarbetet.

”Målsättningen har varit att genom ett konstruktivt samtal få en gemensam vision om ett hållbart Marstrandsamhälle utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv; det vill säga ett samhälle som är mindre säsongsberoende och med möjlighet till framtida utveckling på kort och lång sikt. Med ett helhetsperspektiv ska balansen mellan exploateringsönskemålen och de bevarandevärden som finns i kultur- och naturmiljön bevaras, vilka är en del av Marstrands varumärke”, (Planbeskrivning s 34).

Våra synpunkter

En förutsättning i planarbetet är att Marstrand skall bli mindre säsongsberoende, nya verksamheter skall skapas för besöksnäringen och service erbjudas som gynnar åretruntboende. I förslaget har ”Kallbadet” utformats med överkragning samt försetts med bryggor. Detta kommer att medföra skuggning som påverkar ålgräsbeståndet negativt.

Hur bärkraftiga är argumenten när det gäller samhällsnyttan i förhållande till de risker och intrång som exploateringen av Kallbadet medför?

3. Detaljplanens syfte

Planbeskrivningen: “Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell och vattenverk ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser”.

Våra synpunkter: I syftet framhålls den kulturhistoriska miljön och dess höga värde. Det skall även, anser vi, framgå redan i syftet att den marina miljön har mycket högt naturvärde och att planförslaget i denna del medför betydande miljöpåverkan.

4. Naturvärden

I rapporten *Inventering och areell avgränsning av marina bottenmiljöer inom planom*råde 5:39, Marstrand (Andersson, S. och Bergkvist, J. 2020) redovisas ca **1629 m2** bestånd av ålgräs i planområdet.

I texten på sidan 16 görs bedömningen att “till följd av ålgräsets hotstatus”

- har de sammanhängande ängarna av ålgräs som täcker en yta motsvarande ca 421 m2 högsta naturvärde, klass 1, (100 % täckning).
- har området med glesare bestånd som täcker en yta motsvarande ca 843 m2 naturvärde klass 2, (10–50% täckning).
- har området med potentiell ålgräsbotten som täcker en yta av ca 365 m2, ha naturvärde klass 3, (<10% täckning).

Miljökonsekvensbeskrivningen (Ramböll 2020) använder fakta från inventeringen och lyfter fram och betonar ålgräsets höga värde. I MKBn redovisas att en “överkragning av byggnad och nya bryggor berör ca 430 m2 av vattenområdet och kan skugga ytterligare områden. Inom denna yta finns fläckvis eller glest med ålgräs. Området utgör även en potentiell livsmiljö för framtida ålgräs eller annat marint liv. Dessa möjligheter reduceras i och med att området kommer att skuggas”. Därefter framförs bedömningen: ”I ett större perspektiv är dock ytan som påverkas mycket begränsad och det bedöms inte medföra någon risk för ålgräsets eller andra arters fortlevnad. Även om påverkan är liten bedöms dock konsekvensen som måttlig med hänsyn till områdets höga värden”.

I MKBn nämns vidare att ”för möjligheten att uppnå miljömålet *levande kust och skärgård* är förslaget både positivt och negativt och för möjligheten att uppnå miljömålet e*tt rikt växt- och djurliv* är planförslaget till viss del negativt”.

Våra synpunkter: I de ovan nämnda rapporterna redovisas ålgräsets höga värden och den hotstatus som finns. Rapporterna är, enligt vår uppfattning, vederhäftiga och de fakta som presenteras är samstämmiga med rapporter av Per-Olav Moksnes m fl som forskar om ålgräs, (se Information).

Men Naturskyddsföreningen är kritisk till den bedömning som görs i planförslaget avseende konsekvenser av byggnadernas utformning. Det är positivt att inga flytbryggor eller annan byggnation får förekomma i vattnet. Men trots att ålgräsets höga naturvärden redovisas innebär förslaget “att ca 380 m2 vattenyta får kragas över med byggnad och att brygga får täcka ca 50 m2. Dock berör överkragning och bryggor 430 m2 med högt naturvärde där det finns fläckvis eller glest med ålgräs”.

I inventeringen (Andersson, S. och Bergkvist, J. 2020) redovisas sammanlagt **1629 m2** ålgräs inom planområdet varav **421 m2** med högsta naturvärde. Det innebär att

de **430 m2** som kommer kragas över/täckas utgör **25 %** av ålgräset, en yta som **inte kan anses försumbar**.

Vi gör således en annan bedömning än den som framförs i MKBn och i Planbeskrivningen.

- MKB s 46: *Planen kan påverka potentiella ålgräsområden med förändrade ljusförhållanden. Den begränsade påverkan detta kan medföra för det marina ekosystemet bedöms som försumbar.*
- Planbeskrivningen s 47, Konsekvenser, Riksintresse Naturvård: *Konstruktionen kommer dock att skugga del av bottenområde som utgör en potentiell livsmiljö för framtida ålgräs eller annat marint liv. I ett större perspektiv är dock ytan som påverkas mycket begränsad och det bedöms inte medföra någon risk för ålgräsets eller andra arters fortlevnad inom området. Sammantaget bedöms inte planförslaget påverka syftet med riksintresset.*

5. Bedömning Miljömål

I MKBn görs en avstämning mot två miljömål som berör vattenverksamheten i planen.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Kommentar i MKBn: Planförslaget skapar en möjlighet till överkragning av ett grunt havsområde, vilket till viss del bedöms motverka möjligheten att uppnå miljömålet då en potentiell livsmiljö för ålgräs finns inom området Planförslaget innebär dock att befintliga lövskogsområden bevaras som naturmark i plan.

Våra synpunkter: Det är en fördel att bevara lövskogsområden men riskerna för ålgräset kvarstår.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Kommentar i MKBn: Planförslaget skapar möjligheter för att utveckla kustsamhället och ökar även skyddet för befintliga kulturmiljöer. Detta bedöms sammantaget positivt för möjligheten att uppnå miljömålet. Planförslaget medför också att delar av nuvarande strandområde kan exploateras och att värdefull marin miljö påverkas. Detta bedöms till viss del motverka möjligheten att uppnå miljömålet.

Våra synpunkter: Denna brist behöver beaktas och hanteras i planförslaget.

6. Yrkande

Kumulativ dvs samlad påverkan på ålgräs måste beaktas vid all småskalig exploatering. Försiktighetsprincipen skall gälla för att skydda ålgräset.

Förslag till kompensationsåtgärder vid förlust av ålgräs skall föras in i planen.

Enligt Hav och vattenmyndighetens rapport 2020, Kompensationsrestaurering av ålgräs i Sverige – Vägledning (Vägledning) bör kompensationsrestaurering av ålgräs övervägas i alla ärenden där skadan på ålgräs kan komma att omfatta minst 100 m2. ”Ålgräsängar har behov av skydd mot alla typer av skador, även mot små intrång**”.** Det tydligaste kravet är att undvika negativ påverkan och skador på ålgräs eftersom det är mycket kostsamt att restaurera ålgräs. Det är heller inte säkert att det lyckas. Skador ska i första hand undvikas, i andra hand minimeras och avhjälpas och endast i sista hand kompenseras.

Planen behöver arbetas om så att ”Kallbadet” utformas på ett sätt som inte skuggar och sålunda påverkar ålgräset negativt.

Vi anser att när planen genomförts och “Kallbadet” byggts skall utvecklingen av ålgräset följas genom återkommande inventering.

KOMMENTAR

Ytterligare undersökningar om påverkan på ålgräset har genomförts. Byggrätten har justerats och skuggningen på ålgräset utretts. I och med justeringen av byggrätten är bedömningen att ålgräset påverkas i liten grad.

Eftersom ålgräset inte kommer att påverkas i den grad som tidigare förväntat har kompensationsåtgärder inte undersökts vidare.

Kommunen har i nuläget ingen årlig inventering av ålgräs. Detta sker i viss utsträckning istället för Länsstyrelsen eller Göteborgs universitet.

FÖRÄNDRING AV PLANFÖRSLAGET

Inför granskning av detaljplanen har planförslaget förändrats enligt nedan. Mindre redaktionella justeringar redovisas ej.

Utredningar

- Miljökonsekvensbeskrivning 2025-04-10
- VA- och dagvattenutredning 2025-03-07
- Översiktlig miljöteknisk undersökning 2024-09-27
- Kompletterande blockkartering 2025-01-28
- Utredning högvattenskydd 2025-04-07
- Solljus- och skuggstudie 2025-03-19

Plankarta

- Borttagande av vattenverk och vandrarhem
- Korrigering av placering av byggrätt för kallbadhus
- Redaktionella ändringar och kompletteringar

Planbeskrivning

- Redaktionella ändringar och kompletteringar

Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef Plan
Samhälle och utveckling

Hans Nilsson de la Croix
Planarkitekt
Samhälle och utveckling

BILAGA 1. LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande 1 (12)

Datum
2023-09-29

Ärendebeteckning
402-30095-2023

Kungälvs kommun
kommun@kungalv.se
Ert änr: KS2019/1311

Förslag till detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem, vattenverk Marstrand 5:39 m. fl. på Marstrand i Kungälvs kommun i Västra Götalands län

Handlingar daterade 2023-05-19 för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Syftet med detaljplanen är att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell och vattenverk ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Detaljplanen syftar även till att ge möjlighet till att skydda både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att uppföra ett högvattenskydd.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen vill säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samt komplettera och utveckla platsen. Den övergripande inriktningen i planen är god, men hur den ska göras i förhållande till riksintresse för kulturmiljö, strandskydd, miljökvalitetsnormer för vatten samt hälsa och säkerhet behöver studeras vidare.

Till granskningsskedet behöver kommunen:

- Tydligare reglera utformningen av tillkommande byggnader och översvämningsskydd så att de inordnar sig i den kulturhistoriska miljön på ett sätt som detaljplanen syftar till att säkerställa.
- Kraftigt begränsa den yta där man planerar att förlägga bryggor.
- Beskriva hur man avser att lösa strandskyddet gällande bryggor. Beroende på framtida utformning bör kommunen överväga om strandskyddet ska upphävas i planen eller skötas genom separat prövning av kommunen.

- Förtydliga vilka skyddsåtgärder som föreslås på sandstranden och tydligare beskriva vilken inverkan detta får på mark som är planlagd som natur.

- Förtydliga vilka konsekvenser som fås för vattenverket vid en eventuell översvämning. Om planerat översvämningsskydd är en förutsättning för att konsekvenserna ska vara acceptabla behövs en tydligare beskrivning av placering och utformning av skyddet.

- Tydliggöra risker kopplat till skyfall och översvämning.

- Säkerställa geotekniska åtgärder på ett plantekniskt godtagbart sätt.

- Tydligare beskriva de vattenförekomster som kan komma att påverkas av planen tillsammans med en bedömning av planens påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten.

Det bör framgå av planbeskrivningen att Societetshuset är byggnadsminne enligt kulturmiljölagen (KML) och att ett beslut enligt KML krävs för planerad ombyggnad av Societetshuset.

Merparten av planområdet omfattas av lagskyddad fornlämning L1968:115. Markingrepp i fornlämningen är tillståndspliktigt enligt 2 kap KML.

Då planen kan innebära markavvattning, vill Länsstyrelsen upplysa om att i Västra Götalands län är markavvattning förbuden. Om så avses att utföras krävs dispens och tillåtelse från Länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen.

Planerad byggnation, erosionsskydd och bebyggelse av bryggor kan innebära vattenverksamhet. Detta kan vara antingen anmälningspliktigt hos Länsstyrelsen eller tillståndspliktigt hos mark- och miljödomstolen.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa/säkerhet, riksintresse, strandskydd och miljökvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte ska prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagendebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Riksintressen

Riksintresse för kulturmiljö
Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen i sin nuvarande utformning inte i tillräckligt hög grad reglerar utformning av tillkommande byggnader så att de inordnar sig i den kulturhistoriska miljön på ett sätt som detaljplanen syftar till att säkerställa.

Planförslaget möjliggör bland annat uppförande av ett kallbadhus med ett mycket exponerat läge vid inloppet mot Marstrand i ett område med mycket höga kulturhistoriska värden. Mot bakgrund av detta ställs det höga krav på arkitektonisk utformning och att byggnaden inordnar sig i karaktären för riksintresse för kulturmiljö. Detaljplanen syftar bland annat till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden.

Byggnader och miljöer från societetstiden är särskilt utpekade uttryck för riksintresse för kulturmiljö. Kungsplan med Societetshuset och det tidigare varmbadhuset är ur riksintresseperspektiv Marstrands mest framträdande kulturmiljö från denna tidsepok. De öppna platserna på Marstrand är utpekade som ett uttryck för riksintresset. Det är av central betydelse att Kungsplan hanteras på ett kulturhistoriskt genomtänkt sätt.

Kallbadhuset
Den valda platsen för kallbadhuset har en kulturhistorisk förankring då det funnits kallbadhus tidigare på platsen. I planbeskrivningen presenteras ett förslag på en arkitektonisk utformning som med sin skala och utformning och gestaltning ur ett kulturhistoriskt perspektiv bedöms inordna sig i områdets karaktär, vilket är bra.

Bestämmelsen f_3 med innebörden ”*byggnad ska utformas med hög arkitektonisk kvalitet och med särskilt beaktande av ortens särpräglade miljö, vilken är av riksintresse för kulturmiljö*” föreslås för såväl kallbadhuset, vattenverket och pumpstationen. Vad som avses med bestämmelsen behöver förtydligas och beskrivas i planbeskrivningen.

En beskrivning över gestaltningen behöver tas fram för vägledning av utformningen för tillkommande byggnader. I beskrivningen behöver det tydligt framgå vad det är i gestaltningen som behöver säkerställas, med hänsyn till kulturmiljön och omgivningen. Om det finns någon särskild kvalitet som kommunen vill säkerställa bör detta ske på ett plantekniskt godtagbart sätt.

Vandrarhemmet

Kommunen behöver se över bestämmelser över taket på vandrarhemmet. Utformningen av taket regleras endast genom f_6 - sadeltak. Bestämmelsen öppnar upp för tillkommande byggnadselement såsom balkonger, takkupor med mera. Då högsta byggnadshöjd anges kunna bli 12,2 meter kommer taket att bli uppskjutande ovan varmbadhuset och väl synligt från Kungsplan och från inloppet. Utformningen av taket är viktigt mot bakgrund av det exponerade läget och ett uppbrutet tak riskerar att inverka negativt på upplevelsen av kulturmiljön.

Översvämningsskydd

I planbestämmelserna anges att översvämningsskydd ska placeras och utformas med särskild hänsyn till kulturmiljön. I planbeskrivningen anges att skyddet kommer att påverka både den nuvarande öppna karaktären och hur ytan kan användas. I planbeskrivningen anges också att utformningen fastställs i samband med framtida detaljprojektering. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) bedöms ett översvämningsskydd utmed kajen medföra en liten negativ konsekvens visuellt. Det framgår inte hur denna bedömning gjorts eftersom det saknas visualiseringar av vilken påverkan ett högvattenskydd skulle medföra. Ett underlag behöver tas fram som visualiserar skyddets påverkan på kulturmiljön beroende på utformning och placering.

Gata

Den vägsträckning som förbinder det föreslagna kallbadhuset med anslutningen mot Långgatan bakom Societetshuset anges till en höjd om +2,9 meter. Dem förhöjda vägen riskerar att medföra negativ påverkan på kulturmiljön då det är svårt att se hur den är tänkt att utformas och släntas ut, samt hur den är tänkt att anpassas till kulturmiljöns olika delar. Detta behöver studeras vidare i det fortsatta planarbetet.

Kungsplan

En pumpstation föreslås uppföras på Kungsplan. Denna behöver regleras med en högsta höjd på byggnadsverk.

Riksintresse för farled, naturvård, friluftsliv samt riksintresse enligt 4 kap 4 § MB

Länsstyrelsen bedömer utifrån nu föreliggande uppgifter att dessa riksintressen inte kommer att påverkas negativt av planens genomförande. För ytterligare synpunkter gällande riksintresse för friluftsliv se rubriken under *Råd enligt 2 kap. PBL.*

Strandskydd

Bryggor

I den tredimensionella plankartan upphävs strandskyddet inom (R1), det vill säga från 1,8 meter till 8,2 meter ovanför vattenytan. Inom W1 som överlappar (R1), och avser allt under 1,8 meter över vattenytan, avser

man inte att upphäva strandskyddet. Inom detta område planeras istället att möjliggöra för att anlägga brygga. Det framgår dock inte av handlingarna hur man avser lösa strandskyddet gällande brygga.

I nuvarande planförslag tillåts bryggor inom hela W1 och (R1). Detta omintetgör i praktiken de skyddsåtgärder man vidtagit genom att begränsa kallbadhusets överhäng till 1,8 meter över vattenytan. Även om bryggorna är fritt hängande över vattenytan kommer den skuggning som de ger upphov till 0,4 meter från vattenytan inte skilja sig från vanliga bryggor eller huskroppar på den höjden över vattnet.

Kommunen behöver därför kraftigt begränsa den yta där man planerar att förlägga bryggor. Bryggplaceringen bör inte vara större än vad som är nödvändigt för att ta sig i och ur vattnet. Bryggan ska i så stor utsträckning som möjligt även höjas från vattenytan för att ge större solinstrålning. Platsen bör också anpassas till bottendjupet för att i så stor utsträckning som möjligt undvika att badande gör åverkan på botten och ålgräsängar genom att slita på vegetationen och orsaka grumling.

Beroende på framtida utformning bör kommunen överväga om strandskyddet ska hanteras i planen eller skötas genom separat prövning av kommunen. Åtgärder som är nödvändiga för planens genomförande bör inte skjutas på en framtida prövning.

Länsstyrelsen anser därför att nuvarande planförslag inte är förenligt med strandskyddsbestämmelserna och kan därför komma att överpröva planen om inte justeringar görs inför antagandet.

Erosionsskydd
I plankartan finns det två områden som båda är benämnda skydd$_1$. I legenden till kartan finns det också två förklaringar till skydd$_1$. Beskrivningarna skiljer sig dock inte från varandra i betydelse. Länsstyrelsen antar att det ena avser ett översvämningsskydd och det andra avser ett erosionsskydd. Detta behöver dock förtydligas. Om det är så att båda skydd$_1$ avser översvämningsskydd behöver planhandlingarna tydligare beskriva vilken inverkan översvämningsskyddet får på mark som är planlagd som natur. I detta fall avses den sandstrand som är tänkt att bevaras intill slipen.

Oavsett om det planeras erosionsskydd eller översvämningsskydd på sandstranden inom naturmark är detta något som kommunen i planen behöver hantera varsamt. Sandstranden omfattas av strandskydd och är en populär plats för allmänheten att nyttja för bad i sin nuvarande utformning. Alla typer av åtgärder som inskränker allmänhetens möjlighet att använda platsen som sandstrand behöver föregås av en strandskyddsprövning. Kommunen behöver därför i sin planbeskrivning redogöra för hur strandens värden tillvaratas i planen.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Översvämningsrisk stigande hav

Detaljplanen möjliggör att uppföra ett högvattenskydd placerat i anslutning till kajkanten och strandlinjen och på plankartan redovisas en zon där skyddet får uppföras. Exakt placering och utformning av skyddet regleras inte.

Detaljplanen reglerar även utbyggnad av vattenverket. Ett vattenverk kan bedömas utgöra samhällsviktig verksamhet och ska därför, utifrån Boverkets tillsynsvägledning, placeras i den högsta översvämningszonen (motsvarande zon 1 i *Stigande vatten*). Utifrån *Stigande vatten* och faktablad för kusten motsvarar det +3,4 meter över havet. Andra nivåer kan accepteras om det finns argument för det, till exempel särskilda beräkningar/ställningstaganden eller ett planerat yttre skydd. Kommunen behöver förtydliga vilka konsekvenser som fås för vattenverket vid en eventuell översvämning. Om planerat översvämningsskydd är en förutsättning för att konsekvenserna ska vara acceptabla behövs en tydligare beskrivning av placering och utformning av skyddet.

Översvämningsrisk skyfall

I planbeskrivningen finns en kort beskrivning där förslag på åtgärder ges vid ett kraftigt regn eller skyfall. Bland annat föreslås ett dike att anläggas längs med förlängningen av lokalgatan för att säkerställa tillgängligheten. Diket föreslås dimensioneras så att det även har kapacitet att avleda ett skyfall. Kommunen skriver även att lokalgata och torg ska utformas och höjdsättas för att säkerställa avrinning vid regn, kraftiga skyfall och höga flöden.

Om åtgärderna i form av dike och höjdsättning är en förutsättning för att bebyggelse ska vara lämplig utifrån ett skyfallsperspektiv behöver åtgärderna säkerställas på plankarta. Det behöver också vara utrett vilken kapacitet som diket behöver ha för att klara ett klimatanpassat 100-års regn.

Kommunen behöver även komplettera handlingarna med en beskrivning och bedömning av vilka konsekvenser som fås för planområdet vid ett skyfall. Som grund för bedömningen av skyfall är ett klimatanpassat 100-årsregn normalt utgångspunkten men Länsstyrelsen rekommenderar en högre återkomsttid för samhällsviktig verksamhet.

I bedömningen behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen för omkringliggande områden. Framkomligheten till och från planområdet behöver också beskrivas vid ett skyfall och vid behov säkerställas.

Mer information finns i ”Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall” (Fakta 2018:5), utgiven av länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland.

Geoteknik

Statens geotekniska institut (SGI) har lämnat ett yttrande[1] som bifogas i sin helhet. SGI noterar att planområdets stabilitet anses vara tillfredsställande även för planerad användning under förutsättning att nya anläggningar grundläggs på fast botten eller berg. Länsstyrelsen bedömer att nödvändiga åtgärder för att hantera stabilitets- och sättningssituationen för byggnader, högvattenskydd med mera behöver säkerställas på ett plantekniskt godtagbart sätt.

Vidare påpekar SGI att ytterligare precisering behöver göras beträffande risk för blocknedfall. Länsstyrelsen delar SGI:s synpunkter.

Miljökvalitetsnormer (MKN) vatten

Enligt 2 kap. 10 § PBL får planläggning inte medverka till att en MKN, enligt 5 kap miljöbalken (MB) överträds. Kommunen behöver redovisa hur genomförandet av detaljplanen påverkar möjligheten att följa MKN vatten i berörda vattenområden. Det är dessutom viktigt att man även belyser påverkan på eventuella hydromorfologiska vattenkvalitetsfaktorer och inte bara vattenkvalitet.

För att skydda ålgräs och andra naturvärden har flertalet planbestämmelser implementerats som styr att bryggor samt byggnad inte får grundläggas i vattenområdet. Då planerad byggnation tillsammans med planerade bryggor kommer att orsaka en ökad skuggning av bottenområdet kommer dock verksamheten ändå innebära en negativ påverkan på närliggande ålgräsängar. Verksamheten kommer även innebära en ökad mängd dagvatten från planområdet vilket också riskerar att påverka den ekologiska statusen negativt. Påverkan på miljökvalitetsnormerna behöver bedömas ner på kvalitetsfaktornivå och resonemanget behöver utvecklas ytterligare och tydligare kopplas till nuvarande status på ingående parametrar. Bedömningen behöver tydligt kopplas till om det finns enskilda kvalitetsfaktorer som riskerar att försämras eller äventyras och om det inom vattenförekomsten finns utrymme för den planerade negativa påverkan.

Som underlag i samrådsskedet finns en VA- och dagvattenutredning[2]. I den redovisas inga renande åtgärder för dagvattnet från området utan endast hur det ska ledas till recipienten. Då utredningen bygger på det tidigare detaljplaneförslaget innehåller den uppgifter som nu inte är aktuella.

---

[1] Dnr: 5.2-2308-0947, daterat 2023-09-15

[2] VA- och dagvattenutredning för Båtellet i Marstrand, Tyréns, daterad 2016-08-26

Länsstyrelsen anser att det saknas delar i utredningen som numera krävs kopplat till påverkan på MKN vatten. Dagvattenutredningen behöver uppdateras med hur föroreningssituationen ser ut idag samt hur den kommer att se ut efter exploateringen. Med underlaget ska sedan en bedömning på samtliga recipienter kopplat till MKN för vatten göras. Detta ska också ligga till grund för den bedömning som görs i MKB. Nuvarande bedömning bygger inte på någon historisk inventering eller modellering.

I nuvarande förslag finns inga reningslösningar föreslagna och inte heller några fördröjande åtgärder innan dagvattnet släpps ut vid befintliga utsläppspunkter. Det kommer förvisso bli viss fördröjning och rening i makadamdikena men dessa har inte kvantifierats. Länsstyrelsen anser att valet av dagvattenlösning ska motiveras kopplat till att ingen fördröjning eller rening krävs för att inte påverka MKN vatten. Då det finns yta och plats inom planområdet bör man se över om det går att anlägga fördröjande, och som en följd, renande åtgärder. Fördröjning får gärna ske nära källan. Vidare ska säkerställas att inga naturvärden i Marstrandsfjorden kan skadas vid de planerade utsläppspunkterna eller vid befintliga utsläppspunkter där flödet kommer att öka.

I dagvattenutredningen argumenteras för att flöden från planområdet inte kommer att öka mer än marginellt om man bortser från ökningen kopplat till klimatförändringar. Detta anser Länsstyrelsen är feltänkt. Dagvattensystemet för en ny detaljplan ska kunna hantera de extremare väder som kan komma att uppstå och de åtgärder som vidtas ska därför vara anpassade till dessa.

En tydligare beskrivning av dagvattenhanteringen tillsammans med en beskrivning av samtliga recipienter ska lyftas in i planbeskrivningen. Där ska också en bedömning av om MKN vatten kan påverkas negativt göras.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP

Kommunen har tagit fram en planeringsstrategi, daterat 2022-12-15 som bedömer att översiktsplanen (ÖP2010) är inte aktuella längre. I planeringsstrategin framgår också att *Idealbild Marstrand* inte är en ändring av översiktsplanen men att det kan användas som planeringsunderlag. Fram till att kommunen antagit en ny översiktsplan eller en ny planeringsstrategi bedömer Länsstyrelsen att kommunen saknar en översiktsplan att stödja sig mot i det aktuella planområdet.

Gestaltad livsmiljö

I planbeskrivningen finns illustrationer på det tillkommande kallbadhuset och vandrarhemmet. Länsstyrelsen anser att byggnadernas gestaltning samspelar väl med platsens karaktär.

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att fundera kring hur ett förslag kommer att bedömas i bygglovsskedet, för att få det uttryck man önskar. Om det finns element på pagodtaket eller takterrassen som är viktiga för utformningen bör dessa säkerställas.

Gällande fasader bör kommunen ta ställning till om det finns element såsom proportioner, materialval eller andra uttrycker som man vill säkra.

Kommunen bör studera vilka rörelsemönster förbi och över Kungsplan som är viktiga. Hur ska platsen användas och upplevas? Kan översvämningsskyddet exempelvis utformas på ett sätt där det är ett tillförande element med platsskapande kvaliteter?

Vatten

Ansvarsfördelningen för dagvattenfrågor bör tydliggöras. I dagvattenutredningen står det att ansvarig fastighetsägare tar hand om de planerade makadamdikena. De ligger, med nuvarande fastighetsfördelning, på kommunens mark enligt fastighetsregistret.

De beräkningar som har gjorts för spillvatten och vatten bör ses över för att säkerställa att beräkningarna är uppdaterad till nu gällande standard då bilagd utredning är från 2016.

Riksintresse för friluftsliv

Planförslaget innebär viss inskränkning på allmänhetens tillgång till badmöjligheter och havet. Kommunen bör säkerställa tillgängligheten och upplevelsen av tillgänglighet för allmänheten till vattnet inom planområdet.

Vatten och avfall

Kommunen bör beakta att ett genomförande av planförslaget kommer att belasta VA-systemet på Marstrand. Kommunen bör under planprocessen involvera sin VA-avdelning (eller motsvarande).

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Kulturmiljö

Det bör framgå av planbeskrivningen att Societetshuset är byggnadsminne enligt KML och att ett beslut enligt KML krävs för planerad ombyggnad av Societetshuset. En separat ansökan om att ansöka tillstånd enligt KML ska göras för det ombyggnadsförslag som

planeras. I ansökan ska redovisas måttsatta ritningar med beskrivning av planerade åtgärder och hur de ska utföras varsamt. En antikvarisk konsekvensbeskrivning ska tas fram i samband med ansökan för ändring av byggnadsminne. Ansökan om tillstånd för ändring av Societetshuset har tidigare beviljats men genomförandetiden för beslutet på fem år har passerat. Detta innebär att en ny uppdaterad ansökan behöver göras.

Bysten av Kung Oscar II bör skyddas med bevarandeinriktade bestämmelser liksom även ytan som omger bysten bör förses med bevarandebestämmelser. Kungsplanen gavs sin nuvarande utformning med bysten och den njurformade planteringen i samband med uppförandet av Societetshuset och utfylldes då också till sin nuvarande utbredning.

För varmbadhuset anges bestämmelse k_3 vilket innebär att taktäckning av skiffer, tegel eller plåt möjliggörs. Då byggnaden idag har taktäckning av skiffer vilket är det ursprungliga taktäckningsmaterialet, bör inte bestämmelsen tillåta val av andra material.

I kulturmiljöunderlaget anges att det gamla elverket bibehålls alternativt tas i anspråk för vattenverket och att detta innebär en försumbar konsekvens för kulturmiljön. Länsstyrelsen har svårt att förstå denna bedömning eftersom det kulturhistoriska värdet för befintliga vattenverket inte har bedömts i kulturmiljöunderlaget. Byggnaden är inte ett uttryck för riksintresse för kulturmiljö men kan ändå ha ett kulturhistoriskt värde i miljön.

Fornlämningar

Merparten av planområdet omfattas av lagskyddad fornlämning L1968:115, som är av lämningstyp *stadslager*. Med detta menas konstruktioner och så kallat kulturlager, som har ackumulerats under stadens historiska varande och utveckling. Markingrepp i fornlämningen är därför tillståndspliktigt enligt 2 kap KML. Av de planerade verksamheterna i planens innehåll så bedömer Länsstyrelsen att framför allt utbyggnation av Societethuset och högvattenskyddet är de arbetsföretag som skulle medföra störst ingrepp i fornlämningen. Byggnation av vandrarhem inom befintlig tennisbana är inom bergig exploaterad yta och rymmer enligt Länsstyrelsen ingen bevarad del av fornlämningen. Det samma gäller för vattenverket och kallbadhuset. Kallbadhusets föreslagna placering är inom betongpir och utfylld strandremsa utan förutsättningar att påträffa väsentliga delar av fornlämningen.

Planteringar, beläggningar med mera som medför ringa markingrepp är generellt tillståndspliktiga enligt 2 kap KML, men motiverar i regel inga arkeologiska insatser. Större arbetsföretag, som under byggnationen i Societetshuset och översvämningsskydd, är av sådan omfattning att

tillstånd enligt 2 kap KML kommer villkoras med arkeologisk undersökning. Omfattning av sådan undersökning behöver i regel preciseras genom sonderande undersökning, så kallad arkeologisk förundersökning. Alternativet är arkeologisk schaktningsövervakning/-dokumentation vilket genomförs i samband med byggentreprenaden. Detta innebär i regel en period av stilleståndför entreprenaden. Man bör i sammanhanget vara medveten om att stora delar av Kungsplan skapades genom utfyllnader på 1800-talet. Tidigare upptogs området av en hamn, med bryggor, bodar, magasin med mera, vilket framgår med tydlighet i stadsplaner från 1600, 1700- och 1800-talen.

Vattenverksamhet

Åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för till exempel bebyggelse kan innebära markavvattning enligt 11 kap. MB. Att anlägga en vall eller annan anläggning i eller vid vattenområde som skydd mot vatten kan därför innebära markavvattning. I det aktuella fallet hänvisas framför allt till översvämningsskydd vid kajen och avrinningsskydd ovanför vandrarhemmet. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda ska prioriteras i det fortsatta planarbetet och beskrivas i planhandlingen. I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen.

Planerad byggnation, erosionsskydd och bebyggelse av bryggor kan innebära vattenverksamhet. Även om byggnationen grundläggs på land kan detta ske inom högsta förutsägbara vattenområde. Verksamheten kan vara antingen anmälningspliktig hos Länsstyrelsen eller tillståndspliktig hos mark- och miljödomstolen. Det är verksamhetsutövarens ansvar att samtliga tillstånd som kan krävas finns på plats innan några vattenverksamheter påbörjas.

Övrigt

Planbestämmelser

Planbestämmelserna W1 och (R1) överlappar varandra i nuläget. Det är oklart vad som gäller för den delen som nu enbart är tänk som brygga på plankartan. I praktiken tillåter planen att man bygger kallbadhus även här. Detta bör ses över och formuleras tydligare i den fortsatta planprocessen.

Planbeskrivningen

Under rubriken *Prövning enligt annan lagstiftning*, sidan 31 i planbeskrivningen bör kommunen lägga till För tillstånd ingrepp i fornlämning, 2 kap kulturmiljölagen.

Under rubriken *Fornlämningar* på sidan 42-43 i planbeskrivningen ges i huvudsak en bra och korrekt beskrivning av fornlämningen. Hur och var arkeologiska insatser är nödvändiga är dock daterat. Nytt samråd behöver hållas med Länsstyrelsen i god tid innan byggstart.

Behovsbedömning

Kommunen bedömer att förslaget innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt. Samråd har hållits med Länsstyrelsen[3] om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för natur-, miljöskydds- och vattenavdelningen, enheten för samhällsskydd och beredskap samt kulturmiljöenheten har bidragit till beredningen av detta yttrande. Detta yttrande har beslutats av planhandläggare Johanna Severinsson med arkitekt Ann-Louise Hulter som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från:
Statens geotekniska institut, daterat 2023-09-15
Trafikverket, daterat 2023-09-21

Kopia till:

Statens geotekniska institut
Trafikverket

Länsstyrelsen/
Naturavdelningen, John Thorbäck
Miljöskyddsavdelningen, Robert Jalvin
Enheten för samhällsskydd och beredskap, Linda Tofeldt
Kulturmiljöenheten, Lena Emanuelsson, Thomas Bergstrand
Vattenavdelningen, Josefin Dannerstedt

Funktionschef Plan och bygg, Nina Kiani Janson

[3] Yttrande daterat 2020-05-04, dnr 402-14800-2020

PLANKARTA

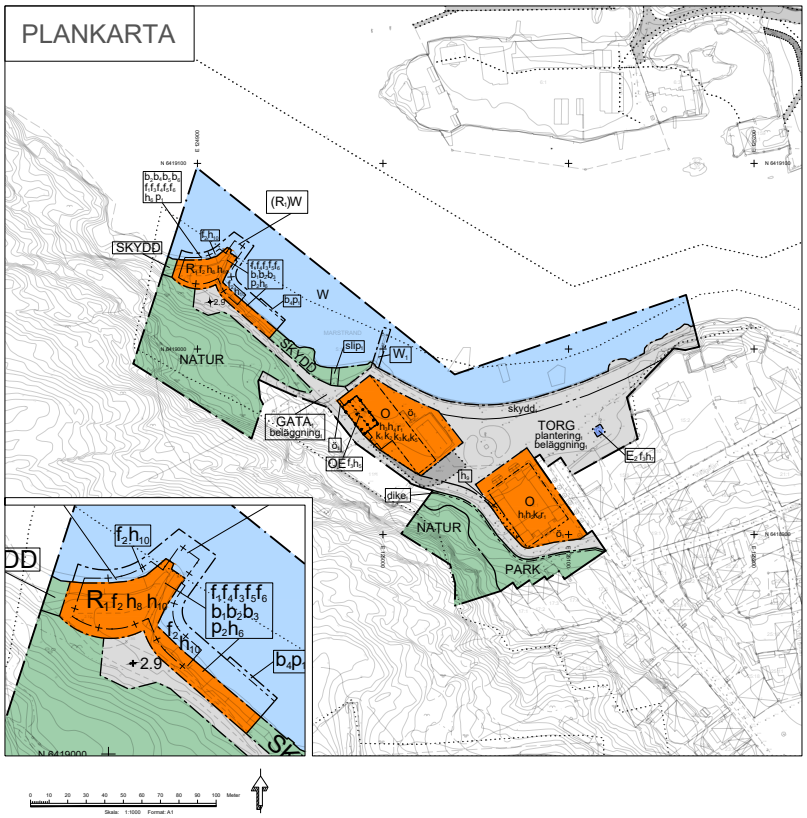

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 Meter

Skala: 1:1000 Format: A1

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Sekundär egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

- GATA – Lokalgata
- NATUR – Natur
- PARK – Park
- SKYDD – Erosionsskydd
- TORG – Torg

Kvartersmark

- E – Tekniska anläggningar
- E_1 – Pumpstation
- O – Tillfällig vistelse
- R – Badanläggning
- (R) – Badanläggning. Avgränsad vertikalt nedåt till +1 meter över angivet nollplan

Vattenområde

- W – Vattenområde
- W_1 – Bryggor

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

- +2.9 – Markens höjd över angivet nollplan
- skydd, – Översvämningsskydd får placeras med högsta höjd +2,9 meter över kartans nollplan. Skyddet ska placeras och utformas med särskild hänsyn till kulturmiljön. Ytmaterial ska utföras av grå granit
- slip, – Slip
- beläggning, – Markbeläggning ska huvudsakligen utgöras av grus eller natursten.
- plantering, – Plantering får anordnas
- dike, – Dagvattendike

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får endast förses med tekniska komplementbyggnader
- $ö_1$ – Marken får inte förses med byggnad.

Höjd på byggnadsverk

- h_1 – Högsta byggnadshöjd är 13.0 meter över angivet nollplan.
- h_2 – Högsta totalhöjd är 17.5 meter över angivet nollplan.
- h_3 – Högsta byggnadshöjd är 7.9 meter över angivet nollplan.
- h_4 – Högsta nockhöjd är 11.0 meter över angivet nollplan.
- h_5 – Högsta byggnadshöjd är 4,8 meter över angivet nollplan. (Begränsas av användningsgräns)
- h_6 – Högsta totalhöjd är 8.2 meter över angivet nollplan.
- h_7 – Högsta byggnadshöjd är 4,7 meter över angivet nollplan. (Begränsas av användningsgräns)
- h_8 – Högsta totalhöjd är 4.0 meter över angivet nollplan. Utöver angiven totalhöjd medges skyddsräcke.

Placering

- p_1 – Brygga anlöst i byggnadens konstruktion får placeras på nivå lägst +1 meter över angivet nollplan.
- p_2 – Byggnad ska placeras minst 0,65 meter från gräns mot allmän plats. (Begränsas av användningsgräns)

Rivningsförbud

- r_1 – Byggnad får inte rivas.

Utformning

- f_1 – Fasad ska utföras med träpanel och målas i ljus kulör.
- f_2 – Byggnad ska utformas med särskild hänsyn till omgivningens kulturhistoriska värde avseende form, material, proportioner, fasadindelning och färgsättning.
- f_3 – Tak ska vara av svart eller mörkgrå plåt eller papp. (Begränsas av användningsgräns)
- f_4 – Fönster ska ha stående proportioner.
- f_5 – Fönster ska ha stående proportioner. (Begränsas av användningsgräns)
- f_6 – Tak ska utformas med utskjutande takfot minst 0,3 meter från fasadliv.

Utförande

- b_1 – Byggnad ska grundläggas med pålar eller plintar till fast botten. (Begränsas av användningsgräns)
- b_2 – Översvämningsskydd för entréer ska ordnas till minst +2,9 meter. Nya byggnader och byggnadsdelar ska utföras med vattentät konstruktion under denna höjd. (Begränsas av användningsgräns)
- b_3 – Översvämningsskydd för entréer ska ordnas till minst +2,9 meter. Nya byggnader och byggnadsdelar ska utföras med vattentät konstruktion under denna höjd.
- b_4 – Lägsta nivå färdigt golv är +2,9 meter över angivet nollplan. (Begränsas av användningsgräns)
- b_5 – Brygga får inte utföras med grundläggning i vattenområdet eller som flytande konstruktion.
- b_6 – Grundläggning får inte utföras i vattenområdet.
- b_7 – Färdigt golv för huvudbyggnad ska vara lägst +2,9 meter. Lägsta nivå för bärande konstruktion och andra byggnadsdelar är +1,8 meter. Under denna nivå får endast brygga utföras samt trappa eller stege för bad i havet.

Varsamhet

- k_1 – Byggnadens ursprungliga exteriör ska bibehållas.
- k_2 – Färgsättning av fasader ska ske med utgångspunkt från originalfärgsättning eller annan färgsättning som bedöms vara kulturhistoriskt riktig.
- k_3 – Taktäckning ska vara av skiffer, rött oglaserat tegel eller röd alternativt grön falsad plåt.
- k_4 – Takkupor medges ej.
- k_5 – Fönster ska till form, material, indelning och proportioner bibehållas till sin utformning.
- k_6 – Ändring av byggnaden får inte förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen.

SEKUNDÄRA EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Höjd på byggnadsverk

- h_9 – Utöver angiven totalhöjd medges trapphus med största byggnadsarea 8 kvadratmeter samt med högsta totalhöjd +9,5 meter över angivet nollplan.
- h_{10} – Utöver angiven totalhöjd medges ett skyddsräcke med högsta totalhöjd +7,9 meter över angivet nollplan. Räcket ska utformas med sjöjärn och vara genomsiktligt till minst 80%

Utformning

- f_7 – Takterrass får uppföras.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK

Upphävande av strandskydd

Strandskyddet är upphävt.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år och börjar gälla fr.o.m. Laga Kraft

Grundkartans beteckningar

- Byggnader
- Skärmtak
- Väg, gångväg
- Dike
- Gärdsgård
- Lövträd
- Strandlinje
- Höjdkurvor
- Fastighetsbeteckning
- Trakttramm
- 3d fastighet
- Fastighetsgräns
- Stängsel
- Markhöjder
- Gemensamhetsanläggning
- Gemensamhetsanläggning
- Ledningsrätt
- Servitut
- Servitut
- Formlinne
- Formlinne

Grundkartans information

Grundkartan utgör ett kompletterat utdrag ur baskartan.

Grundkartans standardklass: 2
Grundkartan aktualitetsdatum: 2025-03-27

Koordinatsystem
Plan: SWEREF 99 12 00
Höjd: RH 2000

Jürgen Persson
Kart- och Mark

Lokaliseringskarta

Vertikal avgränsning av bestämmelse (R_1)

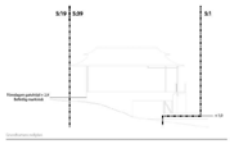

GRANSKNINGSHANDLING

Detaljplan för kallbadhus och hotell
Marstrand 5:39 m.fl.

på Marstrand, Kungälvs kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunens aktnummer
xxx

Ärendenummer
KS2019/1311

Enhetschef	Planarkitekt
Pernilla Attnäs Björk	Hans Nilson de la Croix
Upprättad 2025-04-10 KS §2019/1311	Antagandedatum XXXX-XX-XX KS/KF § XX

Laga kraft
20XX-XX-XX

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum **2019-09-18**
Sida 1 (1)

§ 112/2019

Start (omstart) planarbete - detaljplan för kurbad, hotell och vandrarhem, Marstrand 5:39 m.fl (Båtellet m.m.) (Dnr KS2019/1311)

Kommunstyrelsen beslutade § 415/2013-11-13 (ärende nr. 2013/1416) om positivt planbesked. Planarbete startade. Kommunfullmäktige beslutade 2017-11-09 att anta detaljplan för kurbad, hotell och vandrarhem på Marstrand 5:39 m.fl. (Båtellet m.m.). Beslutet om antagande överklagades av bl.a. Naturskyddsföreningen och sakägare. Mark- och miljödomstolen upphävde i dom 2018-10-25 kommunens beslut om antagande. Mark- och miljööverdomstolen 2019-02-22 beslutade att inte ge prövningstillstånd. Kommunens beslut om antagande är därmed slutgiltigt upphävt.

Nu startar planarbete igen. Av mark- och miljödomstolens dom 2018-10-25 framgår att kommunens beslut om antagande upphävdes p.g.a. dels frågan om strandskydd, dels frågan om miljökonsekvensbeskrivning och framförallt sakfrågan ålgräs. Dessa frågor skall därmed lösas i det nya planarbetet. Därtill skall utredas kommunens nu aktuella avsikter i vatten och på land, bl.a. vad gäller badplats och pir.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Start (omstart) planarbete - detaljplan för kurbad, hotell och vandrarhem, Marstrand 5:39 m.fl (Båtellet m.m.) 2019-08-27

Förslag till kommunstyrelsen

Planarbete startar.

Expedieras till:

För kännedom till: asa.johansson@kungalv.se

Sammanträdesprotokoll

§ 66/2025

Granskning Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl (Dnr KS2019/1311)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fattade beslut 2019-10-09 om att inleda ett planarbete för kurbad, hotell och vandrarhem, KS§333/2019. Detaljplanen var på samråd 2023-08-07 – 2023-09-22. Efter samrådet har förslaget bearbetas enligt inkomna synpunkter.

Detaljplanen syftar till att säkerställa områdets höga kulturhistoriska värden samtidigt som befintliga verksamheter i form av hotell ges möjlighet att kompletteras och utvecklas. Detaljplanen syftar också till att möjliggöra ett nytt kallbadhus på samma plats som det historiskt har funnits ett. Utformning av befintliga kulturhistoriskt värdefulla byggnader säkerställs med varsamhetsbestämmelser. Nya byggnader ska utformas med särskild hänsyn till miljön.
Detaljplanen syftar till att ge möjlighet till att skydda både befintliga och nytillkommande byggnader mot stigande vattennivåer genom att möjliggöra att uppföra ett högvattenskydd. Allmänhetens tillträde säkerställs genom att Kungsplan samt gator redovisas som allmän plats.

Förvaltningens förslag till beslut är att detaljplanen godkänns för granskning enligt plan- och bygglagen PBL (2010: 900) kap.5 § 11.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Granskning Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl
Bilaga Illustrationsplan Granskning - Marstrand 5.39 m.fl
Bilaga Planbeskrivning Granskning - Detaljplan för Marstrand 5.39 m.fl
Bilaga Samrådsredogörelse - Detaljplan för Marstrand 5.39 m.fl
Bilaga Plankarta Granskning - Detaljplan för Marstrand 5.39 m.fl

Förslag till Kommunstyrelsen

Detaljplan för kallbad, hotell, vandrarhem och vattenverk, Marstrand 5:39 m.fl. i Kungälvs kommun godkänns för granskning enligt plan- och bygglagen PBL (2010: 900) kap.5 § 11.

Expedieras till: claes-goran.nilsson@nilhome.com

För kännedom till: Pernilla Attnäs-Björk, Plan och MEX
Hans Nilsson de la Croix, Plan och MEX
Josefin Brodén, Plan och MEX
Ann-Sofie Sjögren, Plan och MEX

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Frida Anderberg

2025-04-04

Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten (Dnr KS2025/0705-1)

Sammanfattning

Ängegärde torrläggningsföretag tillkom år 1943 genom förrättning enligt 1918 års vattenlag och denna typ av dikningsföretag med syfte att avvattna mark benämns idag markavvattningsföretag. I texten nedan benämns *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* för *markavvattningsföretaget*. Markavvattningsföretaget utgjordes av rörledningar och öppna dikessträckor som gemensamt förvaltades och underhölls av berörda fastighetsägare. Ändamålet med företaget var att möjliggöra bättre förutsättningar för att odla marken inom området, som vid tidpunkten var jordbruksmark.

Idag ser berört område helt annorlunda ut och behovet av avvattning genom markavvattningsföretaget har förändrats. Området är idag bebyggt med industri och verksamheter i en del och det planeras för ny bostadsbebyggelse och centrumverksamhet. Ett verksamhetsområde för dagvatten inrättades år 1994 på hela markavvattningsföretagets båtnadsområde.

Utifrån dagens situation med bakgrund i ovanstående är det uppenbart att en avveckling av markavvattningsföretaget är den mest lämpliga juridiska hanteringen. Detta kan åstadkommas genom ett godkännande enligt 7 kap. 18 § *lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet* som fastställs av mark- och miljödomstolen i en ny dom. En omprövning innebär då att markavvattningsföretagets tillstånd upphör och att huvudmannen för verksamhetsområde dagvatten övertar ansvaret för den funktion som markavvattningsföretaget tidigare upprätthållit.

När godkännandet är undertecknad av kommunen är nästa steg i processen att ansöka till Mark- och miljödomstolen om att avveckla markavvattningsföretaget. Undertecknat godkännande bifogas till ansökan för att underlätta domstolsprocessen.

Förvaltningen föreslår följande beslut:

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

Juridisk bedömning

Upprättat förslag för Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten har granskats och kvalitetssäkrats av kommunjurist.

Förvaltningens bedömning

Ängegärde torrläggningsföretag tillkom år 1943 genom förrättning enligt 1918 års vattenlag och denna typ av dikningsföretag med syfte att avvattna mark benämns idag markavvattningsföretag. I texten nedan benämns *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* för *markavvattningsföretaget*. Markavvattningsföretaget utgjordes av rörledningar och öppna dikessträckor som gemensamt förvaltades och underhölls av berörda fastighetsägare. Ändamålet med företaget var att möjliggöra bättre förutsättningar för att odla marken inom området, som vid tidpunkten var jordbruksmark. En samfällighet upprättades och kostnaderna för utförande och underhåll fördelades mellan de fastigheter som fick nytta av markavvattningsföretagets anläggning utifrån ett båtnadsområde.

Idag ser berört område helt annorlunda ut och behovet av avvattning genom markavvattningsföretaget har förändrats. Området är idag bebyggt med industri, verksamheter och bostäder i en del och det planeras för ny bostadsbebyggelse och centrumverksamhet. Ett verksamhetsområde för dagvatten inrättades år 1994 på hela markavvattningsföretagets båtnadsområde.

I det fall då ett markavvattningsföretag avvecklas övergår ansvaret för underhåll, om inget annat bestäms, till respektive fastighetsägare som har markavvattningsföretagets anläggning inom sin fastighet. Finns en huvudman för verksamhetsområdet för dagvatten tar huvudmannen över ansvaret för anläggningen i stället för fastighetsägaren.
I detta fall kommer inte längre syftet med markavvattningsföretaget att finnas kvar då vattenanläggningarna i området anpassats för en annan situation än för avvattning av odlingsmark. Kungälvs kommun ansvarar för omhändertagande av dagvatten inom verksamhetsområdet för dagvatten. Ansvaret omfattar skötsel och underhåll av de anläggningar som behövs för att hantera dagvatten inom området.

Utifrån dagens markanvändning och med bakgrund i ovanstående är det uppenbart att en avveckling av markavvattningsföretaget är den mest lämpliga juridiska hanteringen. Detta kan åstadkommas genom ett godkännande enligt *7 kap. 18 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet* som fastställs av mark- och miljödomstolen i en ny dom. En omprövning innebär då att markavvattningsföretagets tillstånd upphör och att huvudmannen för verksamhetsområde dagvatten övertar ansvaret för den funktion som markavvattningsföretaget tidigare upprätthållit.

När godkännandet är undertecknad är nästa steg i processen att ansöka till Mark- och miljödomstolen om att avveckla markavvattningsföretaget. Undertecknat godkännande bifogas till ansökan för att underlätta domstolsprocessen.

Förvaltningen föreslår följande beslut:

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Mål nr 9; ”Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel”
Avveckling av markavvattningsföretaget möjliggör för planläggning av bostäder och centrum inom Ängegärde.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Mål 11 ”Hållbara städer och samhällen” Avveckling av markavvattningsföretaget möjliggör för planläggning av bostäder och centrum inom Ängegärde.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det finns inga politiska styrdokument gällande detta ärende.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Avveckling av markavvattningsföretaget möjliggör utveckling av bostäder och centrumverksamhet inom Ängegärde. Överenskommelsen främjar därmed medborgarnas och brukarnas behov av bostäder och handel.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ej relevant.

Ekonomisk bedömning

Efter upphörandet av markavvattningsföretaget ansvarar Kungälvs kommun för dagvattenhanteringen för de kvarvarande vattenanläggningarna och för att upprätthålla den funktion gällande avledning av dagvatten som markavvattningsföretagets anläggningar tidigare har syftat till. Kommunalt verksamhetsområde för dagvatten inrättades redan 1994, så kommunen har i praktiken redan ansvarat för dagvattnet i området sedan drygt 30 år tillbaka i tiden. Detta innebär inga nya kostnader för drift och underhåll för kommunen.

Förslag till beslut

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef planering och projekt

Mirsad Radonic
TF Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till:

För kännedom till: Frida Anderberg
Pernilla Attnäs Björk

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs Tingsrätt
Box 1070
462 30 Vänersborg

2025-04-04
KS2025/0705

Ansökan om omprövning av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 Kungälvs kommun, Västra Götalands län

Sökande Kungälvs kommun

442 81 Kungälv

Organisationsnummer: 212000-1371

Saken Ansökan om omprövning av Ängegärde torrläggningsföretag 1943.

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs Tingsrätt
Box 1070
462 30 Vänersborg

2025-04-04
KS2025/0705

Bilageförteckning

Bilaga 1a. Akt till Ängegärde torrläggningsföretag 1943 med arkivnummer O-E1a-0377

Bilaga 1b. Ritningar Ängegärde torrläggningsföretag 1943. O-E1a-0377. Plan- och profilritning

Bilaga 2a. Beslut om inrättande av verksamhetsområde dagvatten

Bilaga 2b. Verksamhetsområde dagvatten kartöversikt

Bilaga 3. Godkännande

Bilaga 4. PM: Ängegärde torrläggningsföretag 1943

Bilaga 5. Behörighetshandlingar

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs Tingsrätt
Box 1070
462 30 Vänersborg

2025-04-04
KS2025/0705

Orientering och bakgrund

Ängegärde torrläggningsföretag 1943, nedan kallat markavvattningsföretaget, är beläget ca 1 km norr om Kungälv centrum i Västra Götalands län.

Markavvattningsföretaget har meddelats tillstånd genom Laga syneförrättning enligt äldre Vattenlagen år 1943 (Länsstyrelsens aktnummer O-E1a-0377).

Markavvattningsföretagets ändamål var vid tillkomsten att genom uppgrävning av diken och rörläggning förbättra dräneringsmöjligheterna på cirka 15,41 hektar ängs- och åkermark. Markavvattningsföretagets anläggning bestod vid utförandet av ett öppet dike på sträcka benämnt A-B-C i handlingarna och en ledning på sträckan D-E. När markavvattningsföretaget utfördes förbättrades dräneringsmöjligheterna så att åkermarken kunde dräneras till 1,2 m djup. Markavvattningsföretagets akt och ritningar finns i bilaga 1a och 1b.

Kungälvs kommun har tidigare planlagt områden som berör markavvattningsföretaget och planerar nu att anlägga bostäder och centrumverksamhet (Ängegärde 5:1 m fl) på delar av markavvattningsföretagets båtnadsmark. Ett verksamhetsområde för dag och spillvatten har inrättats (se bilaga 2) och berör hela markavvattningsföretagets båtnadsområde och anläggning. Markavvattningsföretagets anläggning är en naturlig recipient för dagvatten från stora delar av planområdena. Det ursprungliga syftet med markavvattningsföretaget att avvattna åkermark kvarstår inte idag, varför markavvattningsföretaget föreslås avvecklas. Ett godkännande i syfte att få markavvattningsföretaget att upphöra har avgivits av Kungälvs kommun, se bilaga 3. En beskrivning av markavvattningsföretaget finns i PM bilaga 4.

Rådighet

Sökande har rådighet att ansöka såsom fastighetsägare av Kungälv Ängegärde 5:1 och Kungälv Tveten 1:1 med mark inom markavvattningsföretagets båtnadsområde.

Yrkanden

Sökanden yrkar följande:

1. att Ängegärde torrläggningsföretag 1943 ska upphöra.
2. att Kungälvs kommun i egenskap av huvudman för verksamhetsområde för dagvatten som berör hela markavvattningsföretagets båtnadsområde och anläggning tar över ansvaret för att upprätthålla den funktion som markavvattningsföretagets anläggning syftar till.

Yrkandena är i enlighet med bilagt godkännande.

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs Tingsrätt
Box 1070
462 30 Vänersborg

2025-04-04
KS2025/0705

Sakägare

Fastighetsägare till ursprungligt deltagande fastigheter i markavvattningsföretaget anses vara sakägare. Samtliga ursprungligt deltagande fastigheter har dock avregistrerats. För fastigheter som tillkommit sedan markavvattningsföretaget bildades och som idag är belägna inom detaljplanelagt verksamhetsområde för dagvatten anses huvudmannen för verksamhetsområdet Kungälvs kommun vara sakägare i målet i stället för fastighetsägarna.

Handläggning

Ansökan om avveckling av markavvattningsföretaget berör endast en sakägare som godkänner att markavvattningsföretaget avvecklas. Ansökan kan därmed med fördel handläggas som stämningsmål enligt miljöbalken 21 kap, 1a § sista stycket.

Uppdragsgivare: Kungälvs kommun
Uppdragsnr: 108 92 52

Norconsult

PM: Ängegärde torrläggningsföretag 1943

Beskrivning av markavvattningsföretaget

Markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” (benämnt markavvattningsföretaget nedan) tillkom efter förrättning enligt äldre vattenlagen (1918:523). Uppgifter nedan är sammanställda från handlingar ur Länsstyrelsens arkiv (arkivnummer O-E1a-0377), se bilaga 1a och 1b. De marker som vid tillkomsten hade nytta av markavvattningsföretaget ligger ca 1 km norr om Kungälvs centrum inom Göta älvs avrinningsområde. Vattnet rinner i sydvästlig riktning och mynnar i Nordre älv. Totalt förbättrades 15,41 ha mark när markavvattningsföretaget utfördes och det totala båtnadsvärdet beräknades till 7 786,15 kr. Vid tillkomsten av markavvattningsföretaget förbättrades dräneringsmöjligheterna så att åkermarken kunde dräneras till 1,2 m djup. Det ursprungliga läget för markavvattningsföretagets anläggningar framgår av blå linje i figur 1 och båtnadsområdet visas i röd skraffering.

Figur 1: Ängegärde torrläggningsföretag 1943 markerat med blå linje för anläggning och röd skraffering för båtnadsområde enligt Länsstyrelsens GIS-data med topografiska webbkartan (Lantmäteriet) som bakgrund.

Version	Datum	Beskrivning	Upprättat	Granskat	Godkänt
2	2025-02-24	Slutlig	Magnus Jewert	Jacob Friman	Petter Norén
1	2024-09-04	Utkast	Magnus Jewert		

Detta dokument är framtaget av Norconsult AB som del av det uppdrag dokumentet gäller. Upphovsrätten tillhör Norconsult. Beställaren har, om inte annat avtalats, endast rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat för uppdragets avsedda ändamål.

Uppdragsgivare: Kungälvs kommun
Uppdragsnr: 108 92 52

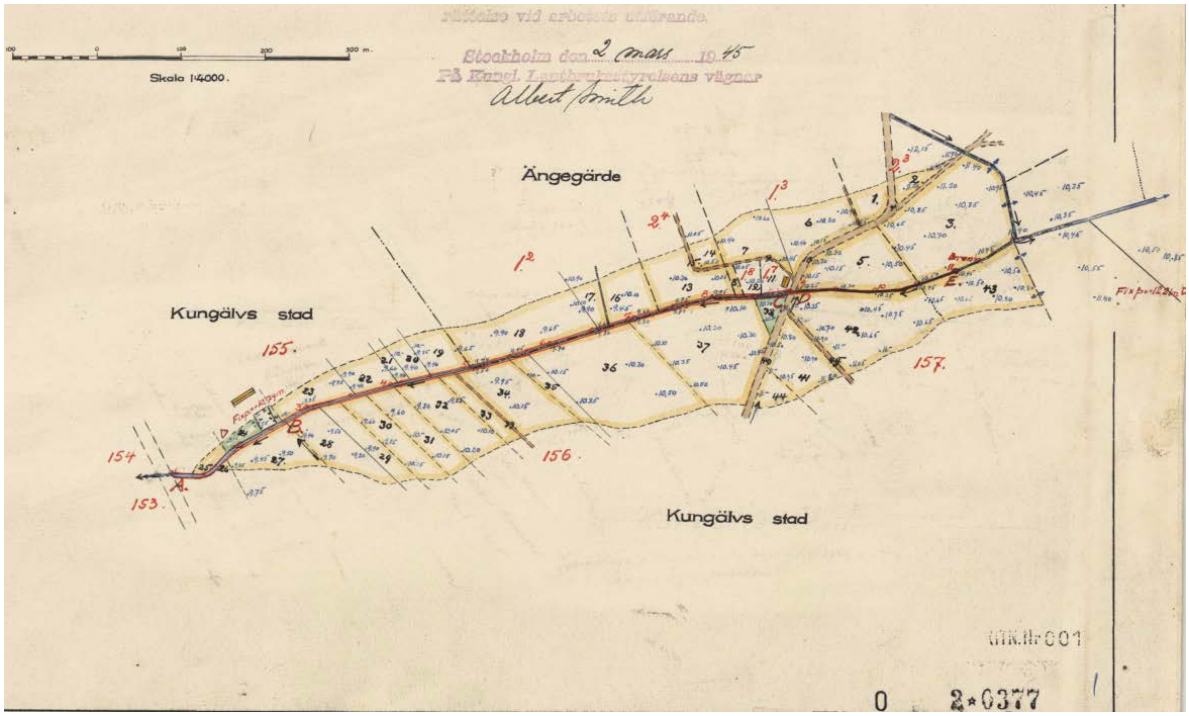

Figur 2: Planritning i handlingarna till Ängegärde torrläggningsföretag 1943 (O-E1a-0377*).*

I figur 2 visas den planritning som hör till markavvattningsföretagets handlingar. Marken har värderats och delats upp i ägofigurer inom de deltagande fastigheterna. De ägofigurer som finns inom gul avgränsningslinje har i förrättningen ansetts ha nytta av markavvattningsföretaget. Dubbla röda linjer illustrerar ett öppet avlopp (dike) medan enkel röd linje visar en ledning (rörläggning). Sträckan med beteckningen A-B-C i markavvattningsföretaget utgjordes alltså efter utförandet av ett öppet dike medan sträckan med beteckningen D-E utfördes med ledning.

Det öppna diket i markavvattningsföretaget utfördes med en bottenbredd på 0,5 m (A-B), 0,3 m (C-D), med en släntlutning på 1:1,5 och en bottenlutning på 1,0-1,8 promille. Ledningen (D-E) bestod av 150 mm tegelrör lagda med en bottenlutning på 1,8 promille. I figur 3 visas den profil och sektionsritning som hör till markavvattningsföretagets akt och där framgår avloppens utförande med dimensioner och fall på föreslagna anläggningar.

Ytan på avrinningsområdet till punkt B beräknades till 70 ha och i punkt D till 35 ha. Markavvattningsföretagets anläggningar är dimensionerade för 2,5 l/s ha vid högflöden och 0,15 l/s ha vid medelvattenföring. Sträckan A-B beräknades klara ett flöde motsvarande 500 l/s.

Uppdragsgivare: Kungälvs kommun
Uppdragsnr: 108 92 52

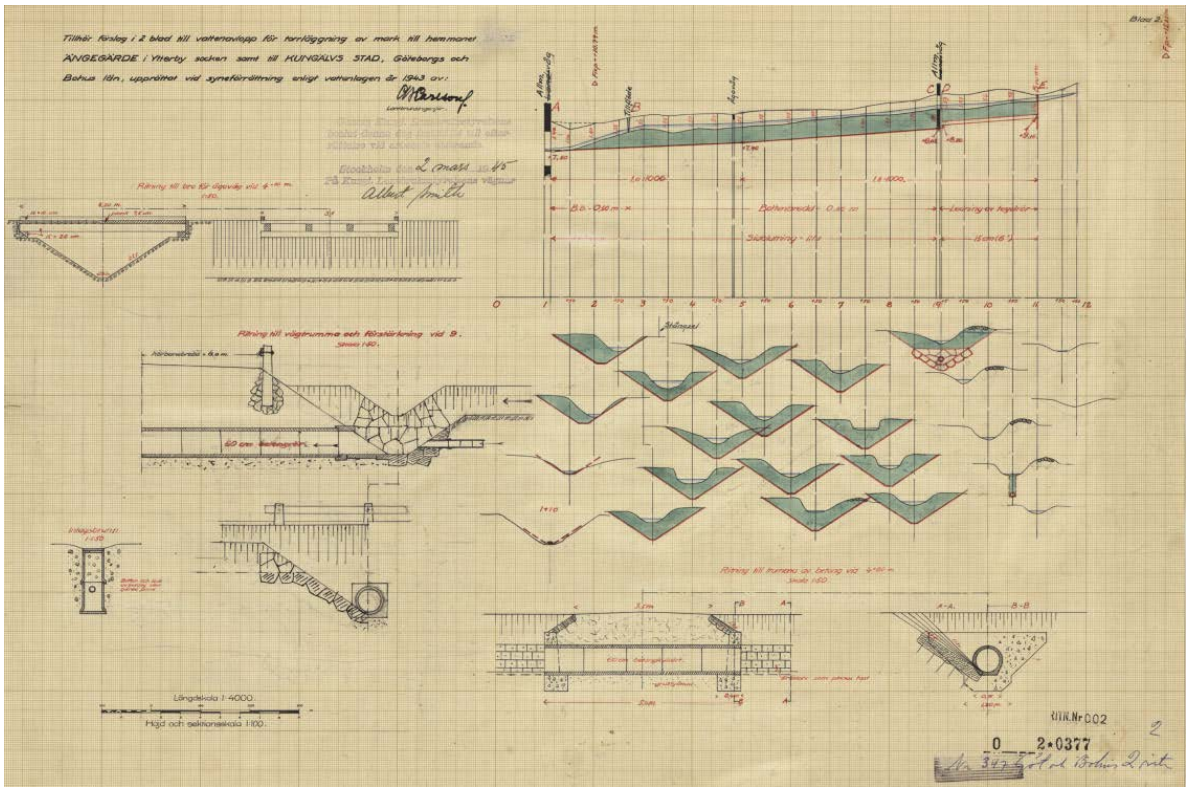

Figur 3: Sektions- och profil-ritning i handlingarna till Ängegärde torrläggningsföretag år 1943 (O-E1a-0377).

Nyttan med markavvattningsföretaget förutsatte att den dåvarande trumman under Trollhättevägen (se figur 2 och 3) byttes till en trumma med minst 600 mm diameter.

Värderingen av markavvattningsföretaget gjordes genom att marken delades upp i 45 stycken ägofigurer (nr 1-45) fördelat på nio fastigheter (se klipp ur förrättningsakten i figur 4). Marken värderades och fick ett sammanlagt förbättringsvärde på 7 786,15 kr (figur 5).

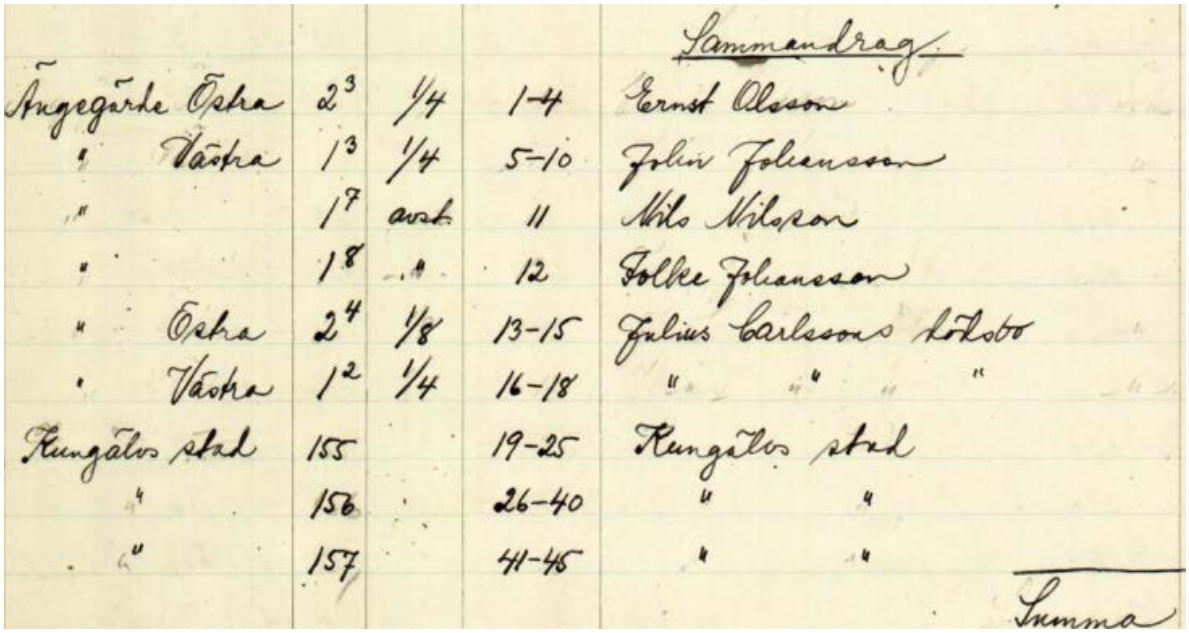

				Sammandrag.
Ängegärde Östra	2^3	1/4	1-4	Ernst Olsson
" Västra	1^3	1/4	5-10	Folke Folkesson
"	1^7	avst.	11	Nils Nilsson
"	1^8	"	12	Folke Folkesson
" Östra	2^4	1/8	13-15	Julius Carlsons dödsbo
" Västra	1^2	1/4	16-18	" " "
Kungälvs stad	155		19-25	Kungälvs stad
"	156		26-40	" "
"	157		41-45	" "
				Summa

Figur 4: Tabell med värderingslängden ur förrättningshandlingarna med sammandrag av ägofigurer och berörda fastigheter i markavvattningsföretaget.

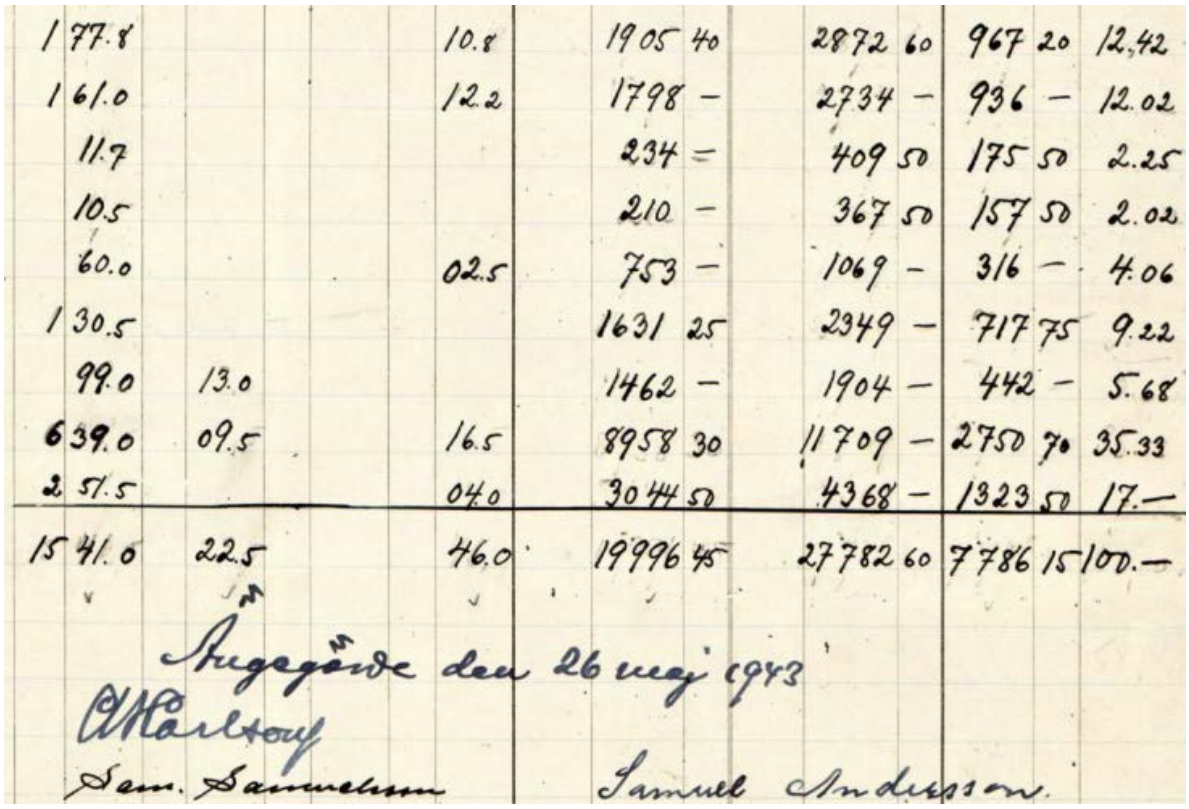

1	77.8		10.8	1905 40	2872 60	967 20	12,42
1	61.0		12.2	1798 –	2734 –	936 –	12.02
	11.7			234 =	409 50	175 50	2.25
	10.5			210 –	367 50	157 50	2.02
	60.0		02.5	753 –	1069 –	316 –	4.06
1	30.5			1631 25	2349 –	717 75	9.22
	99.0	13.0		1462 –	1904 –	442 –	5.68
6	39.0	09.5	16.5	8958 30	11709 –	2750 70	35.33
2	51.5		04.0	3044 50	4368 –	1323 50	17.–
15	41.0	22.5	46.0	19996 45	27782 60	7786 15	100.–

Ängegärde den 26 maj 1943

A Karlsson
Sam. Samuelsson

Samuel Andersson.

Figur 5: Tabell med värderingslängden ur förrättningshandlingarna med sammandrag av areal och värdering av mark på berörda fastigheter i markavvattningsföretaget.

En separat kostnadsfördelningslängd saknas i markavvattningsföretagets akt men de procentuella båtnadsvärdena finns beräknade längst till höger i tabellen från värderingslängden i figur 5.

I tabell 1 sammanfattas de ursprungligt ingående fastigheternas indelning i ägofigurer, markyta och båtnad i markavvattningsföretaget.

Tabell 1. Ursprungligt deltagande fastigheter, ägofigurer, markyta, båtnad och andelstal i Ängegärde 1943. Efter tabeller som visas i figur 4 och 5.

Fastighet	Ägofigur (nr)	Förbättrad mark (ha),	Båtnad (kr)	Båtnad (%)
Ängegärde Östra 2:3	1-4	1,77	967,20	12,42
Ängegärde Västra 1:3	5-10	1,61	936,00	12,02
Ängegärde Västra 1:7	11	0,11	175,50	2,25
Ängegärde Västra 1:8	12	0,33	157,50	2,02
Ängegärde Östra 2:4	13-15	0,10	316,00	4,06
Ängegärde Västra 1:2	16-18	0,60	717,75	9,22
Kungälv stad 155	19-25	0,99	442,00	5,68
Kungälv stad 156	26-40	6,39	2750,70	35,33
Kungälv stad 157	41-45	2,51	1323,50	17,00
SUMMA	1-45	15,41	7786,15	100,00

Uppdragsgivare: Kungälvs kommun
Uppdragsnr: 108 92 52

Norconsult

Förändrad markanvändning inom båtnadsområdet

När markavvattningsföretaget utfördes var den mark som hade nytta av företaget odlingsmark men under årens lopp har området som ligger nära Kungälvs centrala delar exploaterats. En visuell jämförelse av marken som har nytta av markavvattningsföretaget i form av flygfoton från år 1960 och år 2024 kan göras med hjälp av figur 6 och 7 där den senare figuren visar markavvattningsföretagets utsträckning. Bilden år 1960 är tagen ca 15 år efter tillkomsten av markavvattningsföretaget. Markanvändningen var då som syns i figur 6 fortfarande odlingsmark. År 2024 var markanvändningen industriområde, tillfälliga bostäder, gräsplaner och en dagvattendamm. På den sydvästra sidan av Trollhättevägen är markanvändningen i huvudsak industriområde.

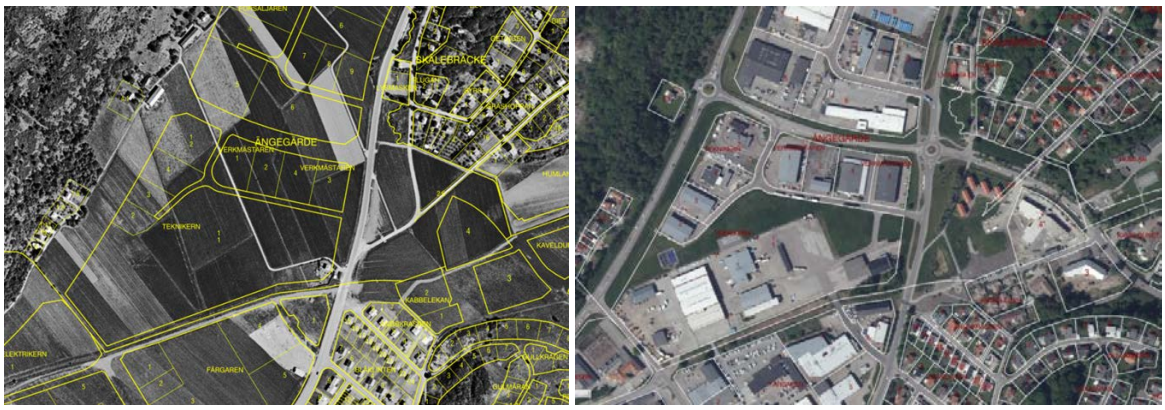

Figur 6: Flygbild över båtnadsområdet tagen år 1960 (till vänster) och år 2024 (till höger). På båda bilderna visas dagens fastighetsgränser för lättare orientering.

På senare tid har det arbetats med ett förslag till planläggning ”Ängegärde 5:1 – bostäder och centrumverksamheter” med nya bostäder och plats för ett mindre centrum men detta har ännu inte gått ut på samråd. I figur 7 visas hur markavvattningsföretaget berörs av den nya detaljplanen vid Ängegärde. Figuren visar också utbredningen på verksamhetsområde för dag och spillvatten på platsen.

Uppdragsgivare: Kungälvs kommun
Uppdragsnr: 108 92 52

Figur 7: Verksamhetsområde för dag och spillvatten visas med blå skraffering medan detaljplan vid Ängegärde visas med grön markering och markavvattningsföretaget med röd skraffering på topografiska webbkartan (Lantmäteriet).

I figur 8 visas dagens fastighetsbild i området som berör markavvattningsföretaget. Ingen av de ursprungligt deltagande fastigheterna i markavvattningsföretaget finns kvar idag. Samtliga fastigheter har avregistrerats och omvandlats till nya fastigheter.

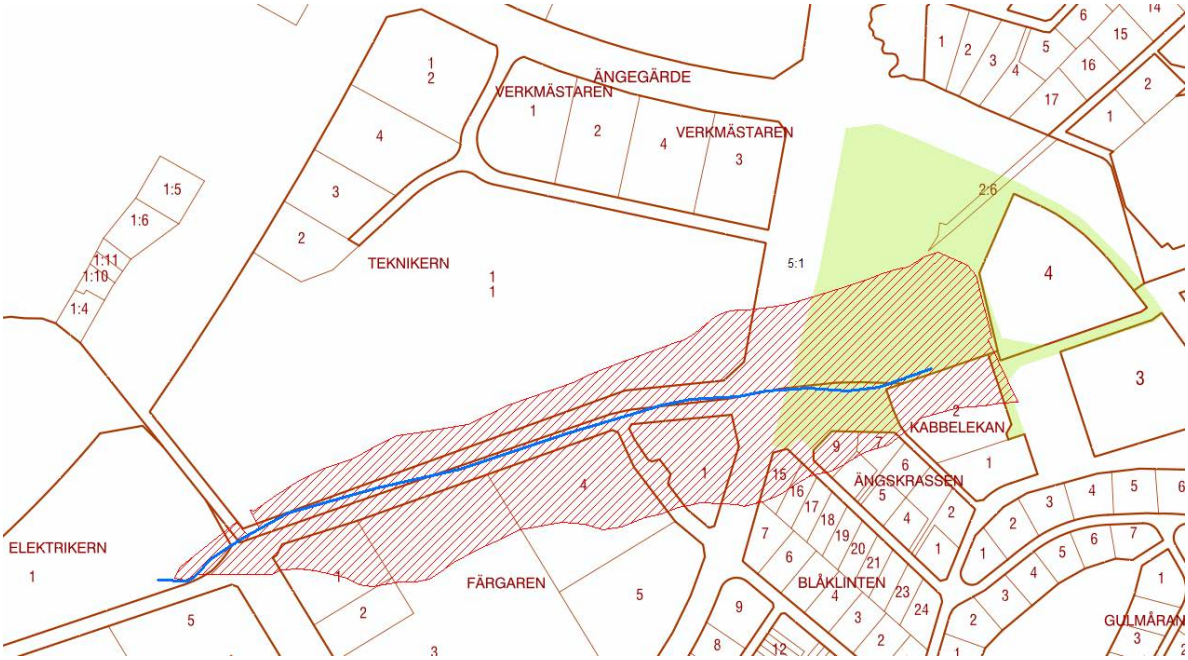

Figur 8: Fastigheter inom verksamhetsområde dagvatten, båtnadsområde (röd skraffering) och detaljplanområde Ängegärde (grön yta).

Förslag till juridisk hantering av markavvattningsföretaget

Eftersom markanvändningen inom markavvattningsföretaget förändrats från jordbruksmark till industriområde, kommande bostadsområde och centrumverksamhet föreslås att markavvattningsföretaget avvecklas. Kungälvs kommun har inrättat ett verksamhetsområde för dag och spillvatten, se bilaga 2a och 2b, som berör hela det område som vid tidpunkten för markavvattningsföretagets tillkomst hade nytta av företaget – båtnadsområdet. Markavvattningsföretagets anläggning (dike och rörledning) som eventuellt finns kvar ligger också inom verksamhetsområdet. Avvecklingen sker genom att huvudmannen för verksamhetsområdet tar på sig ansvaret för den funktion som markavvattningsföretaget en gång haft. Huvudmannaskap för verksamhetsområde för dagvatten ersätter i denna fråga fastighetsägare av berörd fastighet som sakägare i att ompröva (avveckla) markavvattningsföretaget. Formellt sett är de fastigheter som en gång var deltagare i markavvattningsföretaget när företaget bildades fortfarande deltagare. Nedan i tabell 2 visas resultatet av en kontroll av om någon av de ursprungligt deltagande fastigheterna fortfarande är aktiva. De är i så fall parter i en överenskommelse om att markavvattningsföretaget avvecklas. Om fastigheterna avregistrerats är de inte parter i en sådan process.

Parter

I och med att verksamhetsområde för dagvatten omfattar all mark med nytta av markavvattningsföretaget och den mark som markavvattningsföretagets anläggningar ligger på blir huvudmannen för verksamhetsområdet part i godkännandet av avvecklingen. I tabell 2 visas de ursprungliga fastigheter som ingick i markavvattningsföretaget och fastigheternas fastighetsrättsliga status. Ur tabellen kan läsas att nio av fastigheterna är avregistrerade och därmed inte längre part. Sex av fastigheterna är avregistrerade till Kungälv Ängegärde 5:1. De övriga tre fastigheterna (stadsägorna) är avregistrerade till Tveten 1:1.

Tabell 2. Fastigheter och Verksamhetsområden till vars ägare och huvudmän identifierats som parter och sakägare i en process för att ompröva markavvattningsföretaget.

Ursprunglig fastighet i Ängegärde torrläggningsföretag 1943	Fastighetsrättslig status
Ängegärde Östra 2:3	Avregistrerad till Kungälv Ängegärde 5:1
Ängegärde Västra 1:3	Avregistrerad till Kungälv Ängegärde 5:1
Ängegärde Västra 1:7	Avregistrerad till Kungälv Ängegärde 5:1, 5:10
Ängegärde Västra 1:8	Avregistrerad till Kungälv Ängegärde 5:1, 5:10
Ängegärde Östra 2:4	Avregistrerad till Kungälv Ängegärde 5:1
Ängegärde Västra 1:2	Avregistrerad till Kungälv Ängegärde 5:1
Kungälv stad 155*	Avregistrerad via andra fastigheter till Tveten 1:1
Kungälv stad 156*	Avregistrerad via andra fastigheter till Tveten 1:1
Kungälv stad 157*	Avregistrerad via andra fastigheter till Tveten 1:1

* Fastighetsutdrag för fastigheterna visas i bilaga 1.

Sammanfattningsvis så blir huvudmannen för verksamhetsområde dag och spillvatten (Kungälvs kommun) och fastighetsägarna till Ängegärde 5:1 och Tveten 1:1 (Kungälvs kommun) parter i en överenskommelse om att avveckla Ängegärde torrläggningsföretag 1943. Då fastighetsägarna för de berörda fastigheterna och huvudmannen för verksamhetsområde dagvatten i båda fall är Kungälvs kommun (med samma organisationsnummer) formuleras ett godkännande av att markavvattningsföretaget avvecklas, se bilaga 3.

Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten

Parter

Som parter räknas ägare till de fastigheter som ingår i den gällande kostnadsfördelningslängden tillhörande Ängegärde torrläggningsföretag 1943 (nedan kallad ”markavvattningsföretaget”). Som parter räknas också fastighetsägare med mark inom båtnadsområdet eller med markavvattningsföretagets anläggning på sin mark. I det fall då båtnadsområdet och anläggningen ligger inom kommunalt verksamhetsområde för dagvatten har huvudmannen för verksamhetsområdet ansetts vara part i stället för fastighetsägaren.

Tabell 1. Part i godkännandet.

Fastighet eller Verksamhetsområde dagvatten	**Fastighetsägare/Ansvarig huvudman**	**Orsak till att fastighetsägare/ huvudman är part**
Verksamhetsområde dagvatten	Kungälvs Kommun 442 81 Kungälv	Verksamhetsområdet omfattar torrläggningsföretagets anläggning och båtnadsmark
Kungälv Ängegärde 5:1	Kungälvs Kommun 442 81 Kungälv	De ursprungligt deltagande fastigheterna Kungälv Västra 1:2 och 1:3, Kungälv Östra 2:3 och 2:4 har avregistrerats till fastigheten Kungälv Ängegärde 5:1.
Kungälv Tveten 1:1	Kungälvs Kommun 442 81 Kungälv	De ursprungligt deltagande fastigheterna Kungälv stad 155, 156 och 157 har avregistrerats till fastigheten Kungälv Tveten 1:1.

Samtliga fastigheter som återfinns i markavvattningsföretagets kostnadsfördelningslängd, har avregistrerats till förmån för fastigheterna Kungälv Ängegärde 5:1 och Kungälv Tveten 1:1. De fastigheter och fastighetsägare som idag berörs av båtnadsområdet till markavvattningsföretaget ligger alla inom kommunalt verksamhetsområde för dagvatten.

Bakgrund

Markavvattningsföretaget tillkom år 1943 och utgjordes av rörledningar och öppna dikessträckor som gemensamt förvaltades och underhölls av berörda fastighetsägare, se bilaga 1a och 1b. Ändamålet med företaget var att möjliggöra bättre förutsättningar för att odla marken inom området, som vid tidpunkten var jordbruksmark. En samfällighet upprättades och kostnaderna för utförande och underhåll fördelades mellan de fastigheter som fick nytta av markavvattningsföretagets anläggning utifrån ett båtnadsområde.

Idag ser berört område helt annorlunda ut och behovet av avvattning genom markavvattningsföretaget har förändrats. Området är idag bebyggt med industri, verksamheter och bostäder i en del och det planeras för ny bostadsbebyggelse och centrumverksamhet. Ett verksamhetsområde för dagvatten inrättades år 1994 på hela markavvattningsföretagets båtnadsområde, se bilaga 2a och 2b. Markavvattningsföretagets sträckning och verksamhetsområde för dagvatten som berörs av markavvattningsföretagets anläggning och båtnadsområde framgår av kartan på sid. 2, se Figur 1.

Utifrån dagens markanvändning och dagvattenhantering är det med bakgrund i ovanstående uppenbart att en avveckling av markavvattningsföretaget är den mest lämpliga juridiska hanteringen.

Detta kan åstadkommas genom ett godkännande/överenskommelse enligt 7 kap. 18 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet som fastställs av mark- och miljödomstolen i en ny dom. En omprövning innebär då att markavvattningsföretagets tillstånd upphör och att huvudmannen för verksamhetsområde dagvatten övertar ansvaret för den funktion som markavvattningsföretaget tidigare upprätthållit.

Figur 1. Karta med dikningsföretagets anläggning (blå tjockare linje), båtnadsområde (röd skraffering), kommunala planområde (grön yta) och verksamhetsområde dag och spillvatten (blå skraffering).

Ansvarsförhållanden

I det fall då ett markavvattningsföretag avvecklas övergår ansvaret för underhåll, om inget annat bestäms, till respektive fastighetsägare som har markavvattningsföretagets anläggning inom sin fastighet. Finns en huvudman för verksamhetsområdet för dagvatten tar huvudmannen över ansvaret för anläggningen i stället för fastighetsägaren.

I detta fall kommer inte längre syftet med torrläggningsföretaget att finnas kvar då vattenanläggningarna i området anpassats för en annan situation än för avvattning av odlingsmark. Kungälvs kommun ansvarar för omhändertagande av dagvatten inom verksamhetsområdet för dagvatten. Ansvaret omfattar skötsel och underhåll av de anläggningar som behövs för att hantera dagvatten inom området.

Mot bakgrund av det ovan nämnda får det anses lämpligt att markavvattningsföretaget avvecklas och att Kungälv kommun tar över ansvaret för framtida underhåll av markavvattningsföretagets anläggning inom fastigheterna i den mån denna finns kvar.

Godkännande

Kungälvs kommun godkänner genom undertecknande av denna handling att *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* upphör. Efter upphörandet av markavvattningsföretaget ansvarar Kungälvs kommun, så som huvudman för dagvattenhanteringen inom kommunalt verksamhetsområde för dagvatten för att upprätthålla den funktion gällande avledning av dagvatten och möjlighet till dränering som markavvattningsföretagets anläggningar tidigare har syftat till.

Detta godkännande har upprättats i två likalydande exemplar, av vilka kommunen behåller ett exemplar och ett exemplar bifogas till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen med en ansökan om att markavvattningsföretaget ska upphöra.

Ort: Datum:

För Kungälvs kommun

Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordförande
Kungälvs kommun

Linda Nygren
TF Kommundirektör
Kungälvs kommun

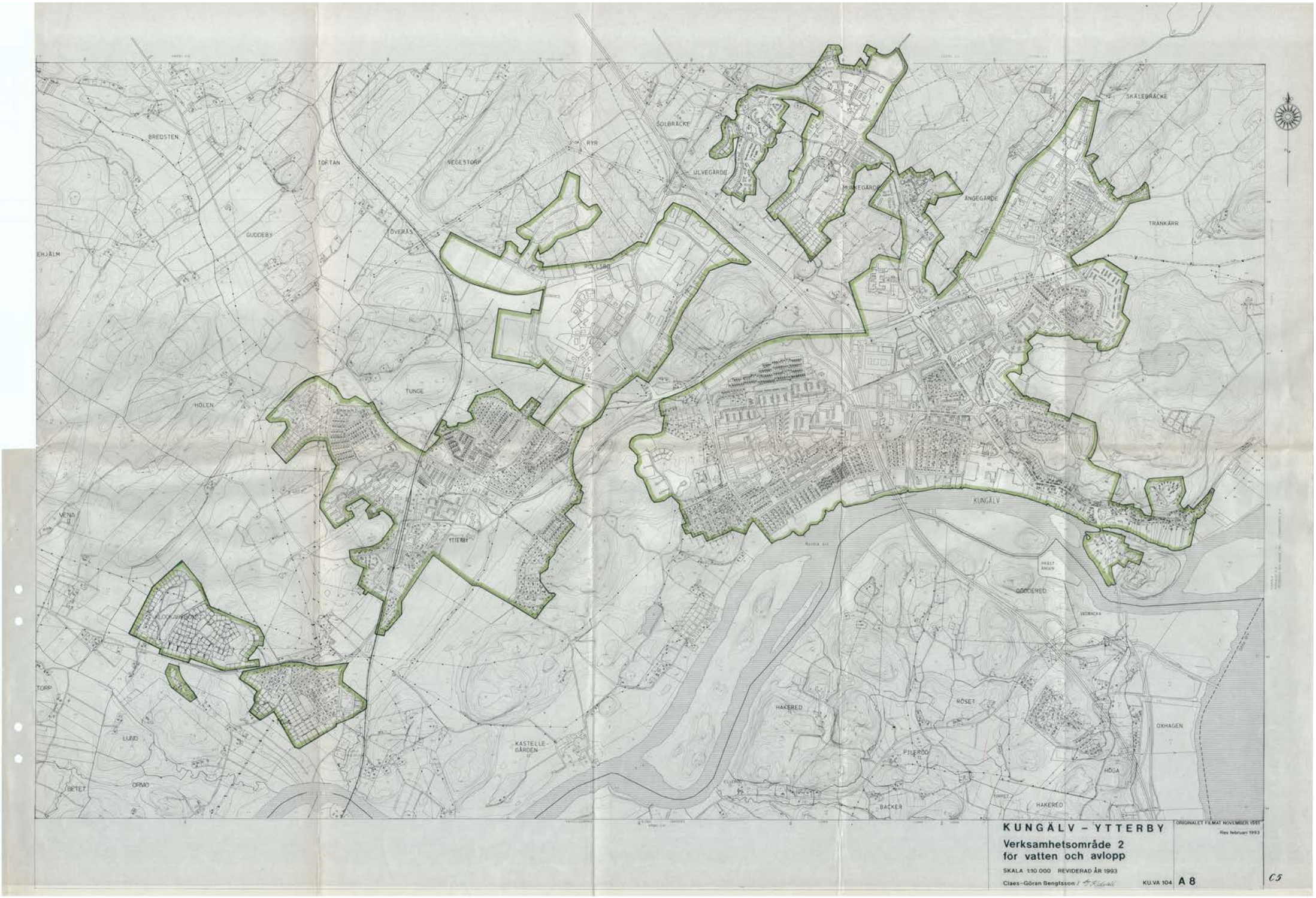

ningsföretag 1943" och om ansvar för dagvatten - KS2025/0705-1 Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget "Ängegärde torrläggningsföretag 1943" och om ansvar för dagvatten : Bilaga 2b Ängegärde verksamhetsområde Karta

Aktbilaga 4

Kf § 54 Dnr 1994.144

KUNGÄLVS KOMMUN, VERKSAMHETSOMRÅDE FÖR VATTEN OCH AVLOPP

Tekniska nämnden har vid sammanträde 1994-02-14, § 6, i ärende som är rubricerat "Verksamhetsområde för vatten och avlopp" beslutat följande:

> Hemställa hos kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att fastställa verksamhetsområde för VA enligt bifogade ritningar och översända materialet till länsstyrelsen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har vid sammanträde 1994-03-01, § 129, lämnat förslag till beslut i ärendet som framgår enligt nedan.

Kommunstyrelsen har behandlat ärendet vid sammanträde 1994-03-30, § 62.

BESLUT

> Verksamhetsområde för vatten och avlopp för Kungälvs kommun fastställs i enlighet med tekniska nämndens beslut 1994-02-14, § 6, och därtill bifogade ritningar. Materialet översänds till Länsstyrelsen.

Reservation mot beslutet anmäldes av ny demokrati.

Aktbilaga 3

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
1994-03-30

Sida
7

Ks § 62 Dnr 1994.144

KUNGÄLVS KOMMUN, VERKSAMHETSOMRÅDE FÖR VATTEN OCH AVLOPP

Tekniska nämnden har vid sammanträde 1994-02-14, § 6, i ärende som är rubricerat "Verksamhetsområde för vatten och avlopp" beslutat följande:

> Hemställa hos kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att fastställa verksamhetsområde för VA enligt bifogade ritningar och översända materialet till länsstyrelsen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har vid sammanträde 1994-03-01, § 129, lämnat förslag till beslut i ärendet som framgår enligt nedan.

Kommunstyrelsen har vid dagens sammanträde överläggningar i ärendet.

BESLUT

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige.

> Verksamhetsområde för vatten och avlopp för Kungälvs kommun fastställs i enlighet med tekniska nämndens beslut 1994-02-14, § 6, och därtill bifogade ritningar. Materialet översänds till Länsstyrelsen.

Aktbilaga 2

KUNGÄLVS KOMMUN	SAMMANTRÄDESPROTOKOLL	
	Sammanträdesdatum	Sida
Kommunstyrelsens arbetsutskott	1994-03-01	8

Au § 129 Dnr 1994.144

KUNGÄLVS KOMMUN, VERKSAMHETSOMRÅDE FÖR VATTEN OCH AVLOPP

Tekniska nämnden har vid sammanträde 1994-02-14, § 6, i ärende som är rubricerat "Verksamhetsområde för vatten och avlopp" beslutat följande:

> Hemställa hos kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att fastställa verksamhetsområde för VA enligt bifogade ritningar och översända materialet till länsstyrelsen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har vid dagens sammanträde överläggningar i ärendet.

BESLUT

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

> Verksamhetsområde för vatten och avlopp för Kungälvs kommun fastställs i enlighet med tekniska nämndens beslut 1994-02-14, § 6, och därtill bifogade ritningar. Materialet översänds till Länsstyrelsen.

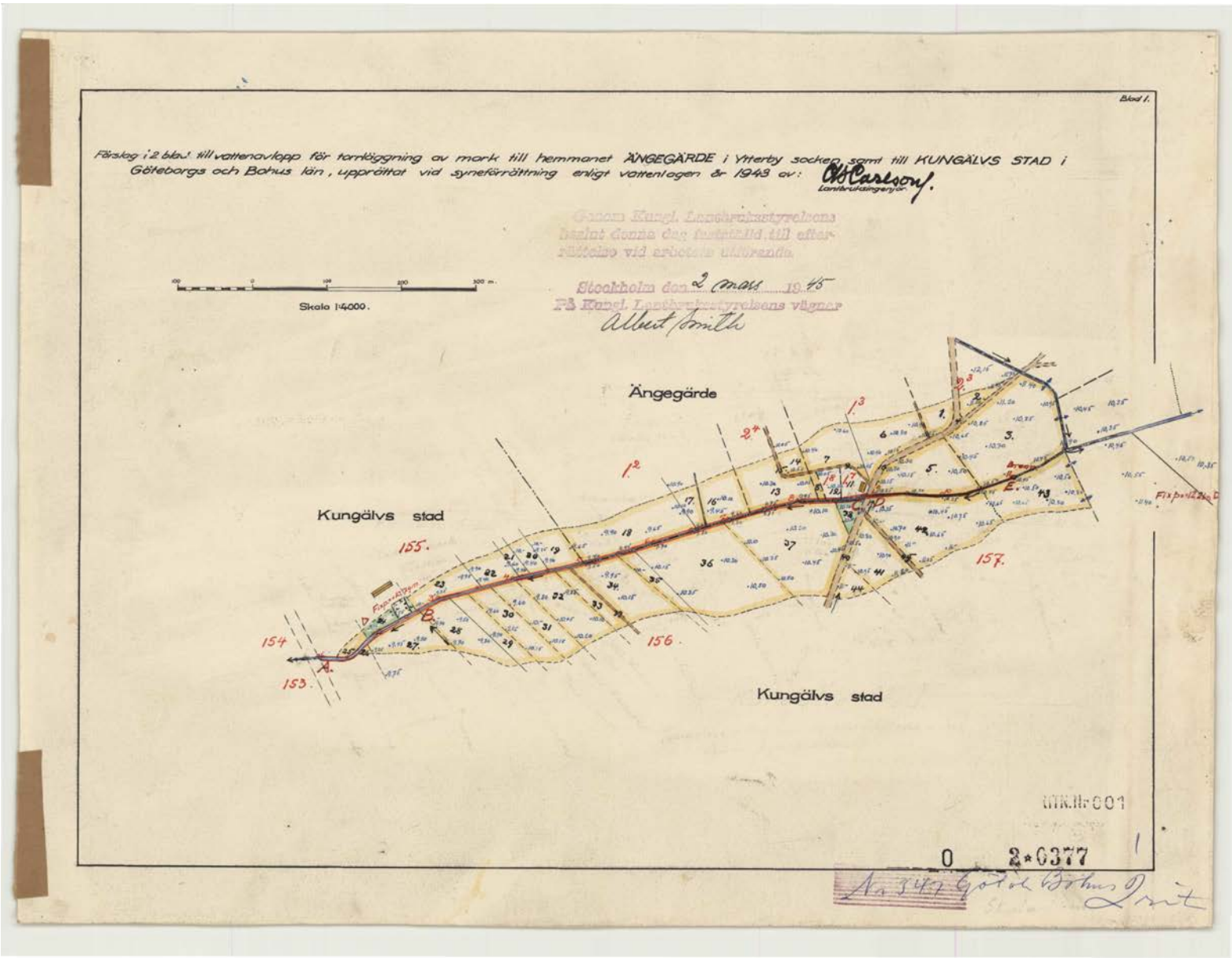
Blad 1.
Förslag i 2 blad till vattenavlopp för torrläggning av mark till hemmanet ÄNGEGÄRDE i Ytterby socken samt till KUNGÄLVS STAD i Göteborgs och Bohus län, upprättat vid syneförrättning enligt vattenlagen år 1943 av: Olof Carlsson
Lantbruksingenjör.
Genom Kungl. Lantbruksstyrelsens
beslut denna dag fastställd till efter-
rättelse vid arbetets utförande.
Stockholm den 2 maj 1945
På Kungl. Lantbruksstyrelsens vägnar
Albert Smitt
Skala 1:4000.
Ängegärde
Kungälvs stad
155.
154
153.
156.
157.
Kungälvs stad
Fixpunkt
Fixpunkt
0 2*0377
1
Nr 347 Göteborgs Bohus Län

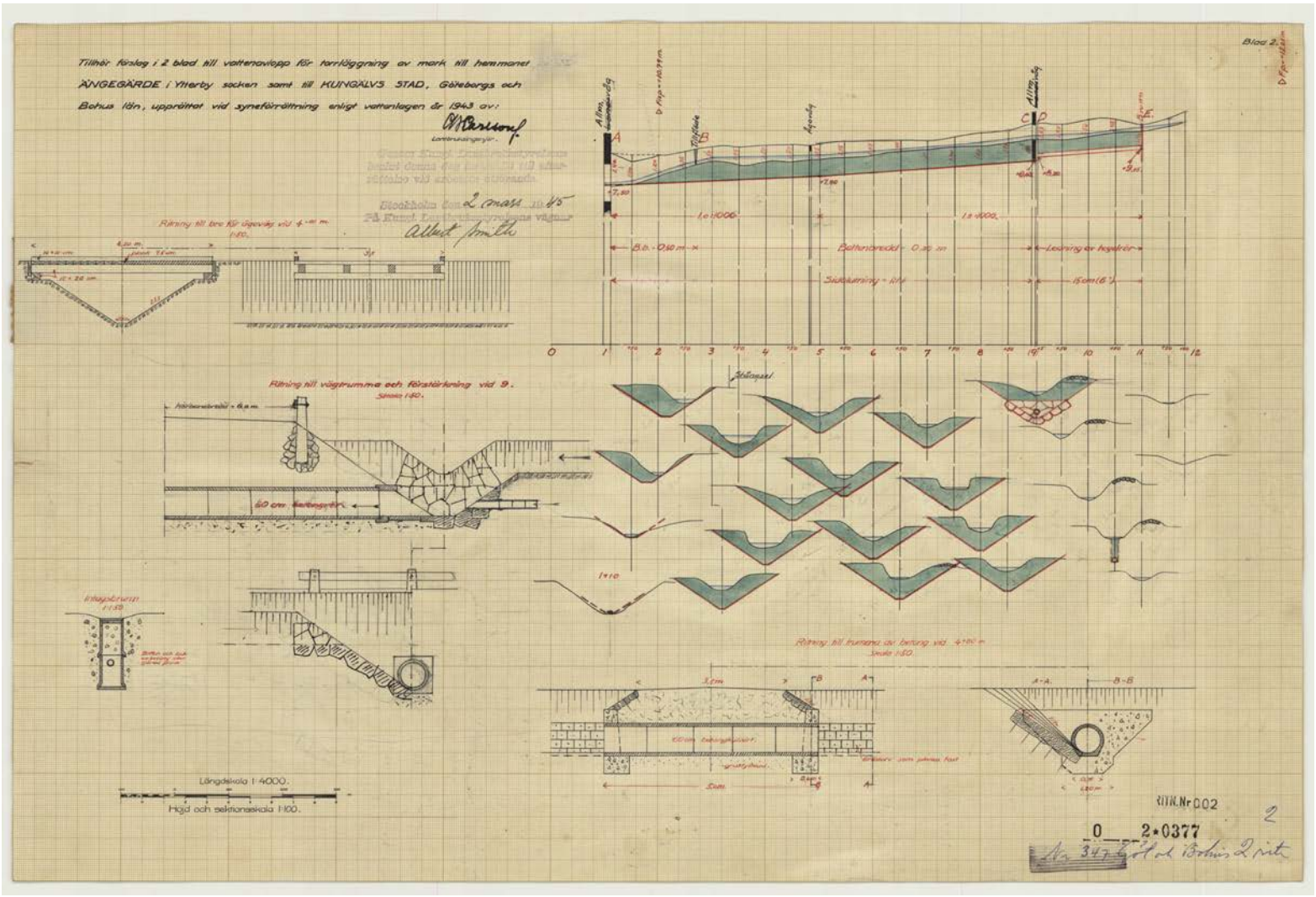
Tillhör förslag i 2 blad till vattenavlopp för torrläggning av mark till hemmanet ÄNGEGÄRDE i Ytterby socken samt till KUNGÄLVS STAD, Göteborgs och Bohus län, upprättat vid syneförrättning enligt vattenlagen år 1943 av:
Blad 2
Ritning till bro för öppenväg vid 4 +41 m.
Ritning till vägtrumma och förstärkning vid 9.
Trapptrum
Längdskala 1:4000.
Höjd och sektionsskala 1:100.
RITN.Nr 002
0 2-0377
Bohus 2 rit

Akt nr:

O-E1a-0377

AU$O-E1a-0377

ärab. 252

242/45 1 E. Hamell.

2

Skuldförbindelse överlämnad till K. [illegible]skontoret den 31/5 1945 godkänd den 7/6 1945

DIARIE N:r 11515
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
26 MAJ 1945

0 2·0377

KONTRAKT.

Sedan Kungl. Lantbruksstyrelsen den 2 mars 1945 till torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad av

GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN

beviljat dels ***statsbidrag*** med tvåtusensexhundrasjuttio (2.670) kronor att utgå från ***statens avdikningsanslag*** och *dels* ***lån*** med tretusenfemhundrafyrtio (3.540) kronor att utgå från ***statens avdikningslånefond*** ävensom fastställt en av f.d. statens lantbruksingenjör C.B. Carlson vid syneförrättning år 1943 för företaget upprättad arbetsplan med därtill hörande kostnadsförslag, ~~hava~~ undertecknade, som av vederbörande intressenter utsetts till styrelse ~~förtroendeman~~ för företaget, _____ med Lantbruksstyrelsen avslutat följande kontrakt, varigenom vi ~~jag~~ för egen del samt å vederbörande intressenters i företaget vägnar åtaga och förbinda oss ~~mig~~.

1:o) att utföra företaget i överensstämmelse med den fastställda arbetsplanen med de eventuella ändringar däri, varom Lantbruksstyrelsen må komma att efter framställning besluta;

att fullborda arbetet till den *1 september* 1946,

att vid företagets utförande iakttaga de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t eller Lantbruksstyrelsen må hava meddelats,

K. Lantbruksstyrelsens formulär d. 6/3 1945 K 66.
3. 1945. 500.

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
100245

att vid sådana betongarbeten, som kunna ifrågakomma vid företaget, giva företräde för material av inhemsk tillverkning, då icke särskilda omständigheter till annat föranleda,

att bestrida vad utöver beviljat statsbidrag kan erfordras för företagets fullbordande,

att gälda vederbörande förrättningsman tillkommande gottgörelse för besiktning och avsyning av företaget,

att, när sådant av Lantbruksstyrelsen påfordras, förete behörigen verifierade räkenskaper över de med företaget förenade utgifterna ävensom att, därest det skulle visa sig, att torrläggningskostnad, varför statsmedel beviljats, beräknats till högre belopp än den verkliga kostnaden, efter föreskrift av Lantbruksstyrelsen vidkännas motsvarande minskning av statsbidraget och lånet,

att underhålla det utförda arbetet intill dess sådan underhållsskyldighet kan varda andra i laga ordning ålagd eller vederbörande från underhållsskyldigheten befriats, samt

att vid arbetets utförande ävensom i fråga om underhållsskyldighetens fullgörande underkasta ~~mig~~ oss Lantbruksstyrelsens inseende och kontroll;

2:o) att för tjänsteman, som förordnats att verkställa besiktning eller avsyning av företaget eller inspektion av underhållsarbetet, tillhandahålla den för företaget fastställda arbetsplanen med därtill hörande handlingar och ritningar;

3:o) att i händelse avvikelse utan därtill i vederbörlig ordning erhållet tillstånd skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet icke blivit fullbordat inom därför bestämd tid och Lantbruksstyrelsen ej heller medgivit anstånd med dess utförande, eller Kungl. Statskontoret skulle finna den säkerhet, som blivit ställd för till Statskontoret avgiven skuldförbindelse angående lånets återbetalning, icke vidare nöjaktig, och ny säkerhet som av Statskontoret godkännes, icke varder inom bestämd tid avlämnad, eller den bestämda annuiteten icke varder i behörig tid erlagd, låta det ankomma på Lantbruksstyrelsen att inställa vidare utbetalning av statsmedlen samt att återfordra vad därav uppburits, beträffande lånet dock endast därest icke beslut om detsammas återbetalning och fördelning blivit meddelat, att inom viss angiven tid på en gång eller efter hand inbetalas, bidragsmedlen till Lantbruksstyrelsen, och lånemedlen till Statskontoret, ävensom att å sålunda lyftade och återburna medel erlägga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen till dess återbetalning sker;

4:o) att ifråga om tid för lyftande av statsmedlen låta gälla vad Lantbruksstyrelsen därutinnan bestämmer, och skall någon del av statsbidraget och lånet innestå i Lantbruksstyrelsen, intill dess arbetet blivit vederbörligen avsynat och av Lantbruksstyrelsen godkänt;

5:o) att vid avslutandet av detta kontrakt för förvaring i Lantbruksstyrelsens arkiv till Styrelsen överlämna ett exemplar av till ärendet hörande förslag och utredning, dock med undantag för sådana förrättningsakter, som enligt gällande bestämmelser i fråga om redovisning av akter rörande företag enligt 7 kap. vattenlagen må vid nämnda tidpunkt hava överlämnats till Lantbruksstyrelsen, ävensom att, innan sista delen av statsmedlen lyftes, till Lantbruksstyrelsen överlämna fullständig beskrivning jämte ritning över sådan avvikelse från den fastställda planen, vartill vederbörligt tillstånd må hava meddelats;

6:o) att bestrida eller gottgöra kostnader, som i följd av erhållna statsbidrag och lån kunna föranledas för Lantbruksstyrelsen eller Statskontoret;

7:o) att för fullgörande av detta kontrakt ävensom, därest mot kontraktet brytes, för återbäring av lyftade statsmedel jämte därå upplupen ränta, ställa säkerhet, som av Lantbruksstyrelsen godkännes;

8:o) att till Statskontoret avgiva med behörig borgen eller annan säkerhet försedd skuldförbindelse angående lånets återbetalning; samt

9:o) att fullgöra de övriga åtaganden, som enligt gällande bestämmelser åligga mottagare av ifrågavarande statsmedel.

Härav äro två lika lydande exemplar upprättade, av vilka vardera kontrahenten tagit ett.

Kungsäter den 12 maj 1945.

John Johansson Ängegärde pr Kungsäter

Ernst Olsson " "

Gunnar Pettersson Ängatorp 3 pr Kungsäter

Att John Johansson, Ernst Olsson och Gunnar Pettersson

i bägges vår närvaro egenhändigt undertecknat förestående kontrakt, intyga:

Viktor Hansson
Adress Kungsäter

Jonas Olsson
Adress Kungsäter

Kungl. Lantbruksstyrelsen antager detta kontrakt.

Stockholm den 12 juni 1945.

På Kungl. Lantbruksstyrelsens vägnar

Vederbörandes uppmärksamhet fästes å bestämmelserna i 13 kap. 17 § vattenlagen, vari stadgas att, därest det framtida underhållet försummas, Konungens Befallningshavande eller annan myndighet Konungen bestämmer äger själv bota bristen på den försumliges bekostnad.

Avskrift.

Kungl. Lantbruksstyrelsens arkiv

Genom Kungl.Lantbruksstyrelsens beslut denna dag fastställd till efterrättelse vid arbetets utförande.

Stockholm den 2 mars 1945. O 2*0377

På Kungl.Lantbruksstyrelsens vägnar:

Albert Smith.

DIARIE N:r 11515
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
26 MAJ 1945

Betänkande
i fråga om vattenavlopp genom ägor till hemmanet Ängegärde samt till Kungälvs stad i Göteborgs och Bohus län.
1943.

Översiktskarta.

1:100000

Avskrift:

Betänkande

i fråga om understöd av statsmedel till utförande av företag avseende vattenavlopp för torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad, Göteborgs och Bohus län.

Läge: Det område, om vars torrläggning är fråga, är beläget omkring 1 kilometer nordväst ut från Kungälvs kyrka samt är till ungefärligt läge utmärkt med gul färg å vidstående översiktskarta.

Rättsförhållanden m.m.: Vid syneförrättning enligt vattenlagen har förslag till vattenavledningen upprättats, kostnad och båtnad beräknats samt deltagningsskyldigheten reglerats. Mot förrättningen, som avslutades den 26 maj 1943, har såsom framgår av bilagt diariibevis besvär ej anförts.

Sedan frågan om ny trumma för allmänna vägen, som korsar vattendraget, blivit avgjord i en för samtliga parter godtagbar riktning lär något annat intresse än torrläggningsintresset icke påverkas av företaget.

Företag, som avse t torrläggning av något område, berört av det nu ifrågakommande, har så vitt är bekant icke tidigare varit föremål för understöd från ststens sida.

Hydrografiska förhållanden m.m.: I utlåtandet från förrättningen äro de faktorer angivna, på vilka förslaget till vattenavledningen vilar liksom och de dimensioner och lutningar det till förstoring ifrågakommande vattenavloppet ansetts erfordra för att ernå syftet med företaget.

Arbetstid: Enligt det vid förrättningen meddelade utlåtandet åböra arbetena för företaget vara bragta till slut senast vid 1945 års utgång.

Företagets betydelse: På grund av vattenloppets små dimensioner kan någon rationell dränering av åkerfälten icke komma till stånd och förty grundvattnet ej nedbringas till en för växtligheten och alstringsförmågans fulla utnyttjande nöjaktig nivå. Företagets genomförande måste alltså betraktas såsom en angelägenhet av betydande värde för de berörda fastigheternas ägare.

Statsunderstöd: Samtliga intressenter hava ifrågasatt bidrag och lån av statsmedel till bestridnade av kostnaderna för företaget. I bifogad tabell är den av företaget berörda marken till arealen angiven liksom ock värdet av båtnaden och andelen i kostnaden ävensom anparten i beräknade bidrags-ooch lånebelopp. på sätt tabellen utvisar skulle företaget kunna understödjas med i jämnt tal 2670:- kronor såsom bidrag från avdikningsanslaget och med 3540:- kronor i form av lån från avdikningslånefonden.

Till detta betänkande är fogat: Översiktskarta, kostnadssammansrag, tabell utvisande areal, båtnad och kostnad ävensom beräknade bidrags- och lånebelopp, diariibevis beträffande besvär mot förrättningen, avskrift av synehandlingarna i ett häfte och kopia av ritningar i ett blad arvodesräkningar samt förteckning över lånesökandenas fastigheter.

Göteborg den 2 september 1943.

C.B.Carlson

Kostnadssammandrag

Vattenavledningskostnad:	kr.	kr.
Arbete och material	4359;22	
Ersättningar	1410:78	5770:-
Förrättningskostnad:		
Synneförrättning	419:97	
Utredning om statsunderstöd	29:20	4 449:17
Summa:		6219:17

Göteborg den 2 september 1943.

C.B.Carlson.

Vid arbetsplanens fastställande har kostnaden för företaget beräknats till 6.219 kronor 17 öre.

Stockholm den 2 mars 1945.
På Kungl. Lantbruksstyrelsens vägnar:
Albert Smith.

Bil.

Sammanfattning av uppgifter om företagets areal, kostnad och båtnad.

Sam-fällighet	Areal			Kostnad	Båtnad	Relativ kostnad
	Åker	Annan mark	Summa			
	Hektar			kronor	kronor	
A - B	15,410	0,225	15,635	6219:17	7786:15	0,80

PETTERSONSKA BOKTR.EFTR. SKARA

414072

Tabell, utvisande varje särskild delägares andel i

Mantal	Reg.-n:r	Littera	Socken, by och hemman	Samfällighet, avdelning, ägares namn	Areal					
					Åker		Annan mark		Summa	
					ha	ar	ha	ar	ha	ar
1/4	2:3		Ytterby, Ängegärde Östra	Ernst Olsson	1	77,8			1	77,8
1/4	1:3		" " Västra	John Johansson	1	61,0			1	61,0
avst.	1:7		" " "	Nils Nilsson		11,7				11,7
"	1:8		" " "	Folke Johansson		10,5				10,5
1/8	2:4		" " Östra	Julius Carlssons dödsbo		60,0				60,0
1/4	1:2		" " Västra	" " "	1	30,5			1	30,5
	155		Kungälv.	Kungälvs stad		99,0		13,0	1	12,0
	156		"	" "	6	39,0		09,5	6	48,5
	157		"	" "	2	51,5			2	51,5
				Summa:	15	41,0		22,5	15	63,5

Bil.

företaget ävensom beräknade bidrags- och lånebelopp.

Båtnad		Kostnad för						Summa kostnad		Relativ kostnad	Bidragets storlek i proc. av kostnaden	Bidrag		Lån	
		torrläggningen		syneförrättningen		betänkandet									
kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre			kr.	öre	kr.	öre
967	20	716	64	52	16	3	62	772	42			331	62	439	67
936	-	693	55	50	48	3	51	747	54			320	93	425	51
175	50	129	83	9	45		66	139	94			60	08	79	65
157	50	116	55	8	48		59	125	62			53	93	71	51
316	-	234	26	17	05	1	19	252	50			108	40	143	72
717	75	531	99	38	72	2	69	573	40			246	17	326	39
442	-	327	74	23	86	1	66	353	26			151	66	201	07
2750	70	2038	54	148	38	10	32	2197	24			943	31	1250	68
1323	50	980	90	71	39	4	96	1057	25			453	90	601	80
7786	15	5770	-	419	97	29	20	6219	17	0,80	43,-	2670	-	3540	-

Göteborg den 2 september 1943.

W. Carlson

Räkning

å arvode för utredning om statsunderstöd till företag avseende vatten-
av lopp för torrläggning av mark hörande till Ängegärde i Ytterby soc-
ken samt till Kungälvs stad i Göteborgs och Bohus län.

Översiktskarta i 2 exemplar	kr.	8:-
Betänkande med kostnadssammandrag 3 sidor à 3:- kr.....	"	9:-
Tabell med uträkning av statsunderstödet 2+4,50	"	6:50
Avskrift av handlingar 5 sidor à 0,55 kr.....	"	2:75
Diariibevis med komm. arvode.....	"	2:95
Summa kronor		29:20

Därest talan i avseende till denna räkning finnes påkallad,
må denna talan föras vid Inlands häraderätt inom tre månader här-
efter. Göteborg den 2 september 1943.

A Karlsson

Vidimeras ex officio:

G. Hagelthorn

_0___2•0377
27775
Kungl. Lantbruksstyrelsens
Kulturtekniska byrås arkiv

Vattenavlopp genom ägor till ÄNGEGÄRDE i Ytterby socken samt till KUNGÄLVS stad Göteborgs och Bohus län. 1943.

Till akten höra 38 oskrivna sidor och 2 blad ritningar

Protokoll vid syneförrättning be-
träffande vattenavlopp för torrläggning
av mark hörande till hemmanet
Ängegärde i Ytterby socken samt
till Kungälvs stad, Göteborgs och Bo-
hus län.

§1.

Den 5 december 1941 i Ängegärde.
Närvarande: lantmäterikonduktören C.B. Carlson, för-
rättningsman;
Sam. Samuelsson i Rollsbo och
Samuel Andersson i Olsröd, godemän;
Ernst Olsson, ägare till 1/4 mtl. Ängegärde;
sökande till företaget samt
John. Johansson, ägare till 3/8 " — 4 —
Vaktmästaren Gunnar Pettersson och
stadsingenjören Nils Rosengren såsom ombud, enligt full-
makt, för Kungälvs stad;
Albert Larsson, Rexegården, arrendator;
Förste vägmästaren Einar Eriksson såsom ombud, en-
ligt fullmakt, för Tjulands vägsträckning;
Fru Natalia Carlsson, delägare i 3/8 mtl Ängegärde.

Vid förrättningen upprättade kartor över den avloppsträcka, om vars företagande fråga, företeddes tillika med ändamålsenligt upp-gjord kartskiss över den av vatten berörda marken.

Sökanden förklarade att han önskade den

den undersökta sträckan vidgad och djupad på sätt att möjlighet till ändamålsenlig torrläggning av marken till hans fastighet kunde emås samt deltagningsskyldigheten i kostnaderna för dessa arbeten regleras mellan de berörda fastigheterna.

För enkelhets skull är samma möjlighet till torrläggning av den tillkörig mark som sökanden ägt beträffande till hans fastighet hörande mark både tej John Johansson och Natalia Carlsson i Ängegärde vilja förena sig med sökandens om företaget, varom tillbörlig handling vart upprättad, undertecknad och bokstavligt samt vidtagit förrättningsakten.

Vid det förhållandet att vattnet från Vibodentjärnet tragtar att avrinna i dess nedre del österut till Byske älv förmedelst ett tidigare utförande varande företag förmenades att med detta vatten icke var att räkna vid planering av det företag, varom nu ansöges.

Beträffande loppet genom allmänna vägen Ängegärde-Ronneslandet, vilken korsade vattendraget, var dåtid påtaglig för grund för att möjliggöra åstadkommande av markens uppströms vägen. En nedsänkning ansågs förty påkallad. Omläggning av vägen togs emellertid vara planerad i förbindelse med arbetet över ordn

pet, i vilket arbete möjligen kunna att ingå avläggandet av ny trumma i vallenloppet tidtom ersättning för den (numera) enligt uppgift tvenne lägre belägna fastigheter byggnaden. Det synes nödigt att innan några åtgärder vidtagas förläggningsföretagets tidsförhållanden redogöres i omröjningsföretagets tidsförhållanden utrönt huru långt planen för vägens läggning framskridit och vad denna plan innebär med avseende till loppet genom ägan i fråga.

Vidkommande allmänna vägen Kungälv-Ilddevalla, vilken även berörde vallendraget, förutsättes loppet i denna väg vara tillfyllest och icke utgöra hinder för den planerade vallarledningen.

Direkt bro för överfart å ägor till Kungälvs stad behöver ändras eller ny bro byggas i anledning av loppets förläggning finge detta enligt stadsombudens mening ingå såsom ett led i arbetena för företaget och bekostas i likhet med detta.

För upplåtelse av mark till erforderlig utsträckning m.m. och för intrånget genom schaktningsmassornas upplägning ställdes en årlig ersättning åsyftande markägarnes och ombudens tidsåtgång.

Arloppet och byggnaderna i detta äro föremål för besiktning och marken rätt undersökt och upptagen. Tillkännagivet rätt därpå att tiden utsträckning nekbetäldt kunna

förslag till vattenledningen tillika med resultatet av kostnads- och båtnadsberäkningarna att föreläggas intressenterna vid sammanträde, om tid och plats för vilket stolle kungöras i stadgad ordning.

Carlsson

Sam. Samuelsson / Samuel Andersson

Den 26 maj 1943 i Ängegärde.

Närvarande: förestående syneman och nedanskrivne sakägare och ombud:

Ernst Olsson i Ängegärde;
John Johansson i -"- i
Vandringsrättaren Gunnar Pettersson i Kungälv;
Stadsingenjören Nils Rosengren i -"-;
ordföranden i styrelsen för Tjalands vägdistrikt
L. V. Olsson i Västerlanda.
Folke Johansson i Ängegärde.

Förslag till vattenledningen föredrogs jämte kostnadsberäkning. Mot förslag eller beräkning förekommer ej annan erinran än den nedan särskilt angående förläggning å ägor till Kungälv stad.

Från telegrafstyrelsen hade inkommit skrivelse angående företagets inverkan på den över ortsappet framdragna rikskabeln föredrogs och vidtog ej någon erinran. Likaledes hade från vägingenjören inkommit yttrande beträffande förslaget i den del det berörde allmänna vägen Kungälv-Trollhättan föredraget.

Med avseende till den omständigheten att den

i nämnda väg befintliga trummor i trafikhänseende tyckes vara av vederbörande att kräva dessa ombyggnad både dig representanterna för vägen vara av den uppfattningen, att arbetet och bekostnaden för ombyggnaden skäligen borde åvila väghållarna och ställdes på den grund inga anspråk på deltagande från torrläggningsintressenternas sida.

Beträffande bron för överfart å Ängegärde ställe ägor, för vilken föreslagit upptog ombyggnad enligt den befintliga typ, förklarade ställets ombud att med hänsyn till underhållet trumma av betongrör vore att föredraga och ifrågasatte anläggning av sådan i stället för bro av trä.

Efter pröfning av förekomna frågor vid utlåtande i ärendet meddelat och i utlåtandet omnämnda längder föredragos.

Att förrätta företaget förordnade handlingar utsågs tjänstemannen Ernst Olsson i Ängegärde pr Ängelholm, åt vilken jämväl tillmätes uppdraget att i förekommande ordning kalla delägarna till sammanträde för val av ledamot för företaget.

Förrättningen förklarades därpå avslutad dag som ovan

A Karlsson.

Sam. Samuelsson Samuel Andersson

6

LÄNSSTYRELSEN
i
GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN
LANDSKANSLIET

N:r 14 fol. 146

E.D.I.1940.

Resolution.

Översändes till lantbruksingeniören i Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs läns norra del, som förordnas att i laga ordning verkställa i bilagda handlingar omförmälda förrättning; skolande bevis om detta förordnandes emottagande hit insändas.

Göteborg i landskansliet den 18 juni 1940.

Utan avgift.

N:r 14 fol. 146
E. D. L. 1911.

7

Inkom till Landskansliet
i Göteborg
den 18 JUN. 1940.

Till
Kommunernas Hushållningssällskap
i Göteborgs och Bohus län.

Undertecknad anhåller härmed att behörig person förordnas att jämlikt 10 kap. vattenlagen verkställa syneförrättning beträffande vattenavlopp för torrläggning av mark hörande till fastigheten Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad.

Företaget påminnes bestå i:
1/4 mantal Ängegärde, ägare Ernst Olsson,
3/8 " " " John Johansson
3/8 " " " Max Julius Karlssons Stubbe
samt ägor till Kungälvs stad.

Ängegärde per. Kungälv den 5 juni 1940
Ernst Olsson

8

Lantbruksingenjören
i Göteborgs och Bohus län
samt Älvsborgs läns norra del
GÖTEBORG.

Inkom till Landskansliet
i Göteborg
den 18 JUN 1940

Till

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Mig tillställd ansökning om förordnande för behörig person att verkställa syneförrättning beträffande vattenavlopp för torrläggning av mark Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad överlämnas med förmälan att omständigheterna icke synas påforda att sökanden ställer säkerhet för förrättningskostnaderna.

till

Götebprg den 17 juni 1940.

O Karlsson

Kungörelse.

Beträffande vattenavlopp för torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad handlägges syneförrättning jämlikt 10 kap. vattenlagen vid sammanträde hos lantbrukaren Ernst Olsson i Ängegärde fredagen den 5 december 1941 kl. 10,15 f.m. då sakägarne hava att utföra sin talan. Allmän väg kan även komma att beröras av företaget. Göteborg den 11 november 1941.

Lantbruksingenjör.

Utsänd till pastorsämbetena i Ytterby och Kungälv den 12 november samt införd i Handelstidningens Veckoblad den 14 november 1941.

Underrättelser angående tid och plats för sammanträdet avlämnade på posten den 15 november 1941 till:

Lantbrukaren Ernst Olsson,	Ängegärde,	Kungälv
" John Johansson,	"	"
Fru Natalia Carlsson,	"	"
Herr Einar Carlsson,	"	"
Fru Rut Nilsson,	Skällebräcke,	"
Fröken Astrid Carlsson,	Ängegärde,	"
Tullvaktmästaren Erik Karlsson,	Hagen,	Göteborg.
Lantbrukaren Johan Nilsson,		Kungälv.
Charkuterihandl. Orvar Killander,		"
Trädgårdsmästaren Oskar Tolvers,		"
Lantbrukaren Albin Larsson,	Skällebräcke,	"
" John Matiasson,	Rexgården	"
Handlanden Knut Olsson,		"
Lantbrukaren Albert Larsson,	"	"
" Alf Nilsson,	Skällebräcke,	"
" Viktor Hansson,	Fridhem,	"
Fabrikör Sven Vedelin,	Skällebräcke,	"
Drätselkammaren i Kungälvs stad,		"
Styrelsen för Inlands vägdistrikt, dess ordf.		
Herr Kvarnägaren E.V. Olsson,	Västerlanda kvarn,	Västerlanda.

betygar:

10

Kungörelse.

Syneförrättningen beträffande vattenavlopp för torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad handlägges ånyo vid sammanträde hos lantbrukaren Ernst Olsson i Ängegärde onsdagen den 26 maj 1943 kl. 10,15 f.m., då sakägarna hava att utföra sin talan. Göteborg den 4 maj 1943

Förrättningsmännen.

Kungörelsen utsänd till pastorsämbetena i Ytterby och Kungälv den 4 maj samt införd i Handelstidningens veckoblad den 8 maj 1943, betygar:

Underrättelse om tid och plats för sammanträdet avlämnade å posten den 18 maj 1943 till:

Fabriksarbetaren Nils Nilsson , Ängegärde Kungälv.

Skomakaren Folke Johansson " "

betygar:

A Karlsson

11

KUNGÄLVS STAD

F U L L M A K T

för vandringsrättaren Gunnar Pettersson och stadsingeniören Nils Rosengren att vid av lantbruksingeniören C.B.Carlsson utsatt förrättning jämlikt 10 kap.vattenlagen beträffande avlopp för torrläggning av mark,hörande till hemmanet Ängegärde,i Ytterby socken,och Kungälvs stad,föra Kungälvs stads talan,

godkännande Kungälvs drätselkammare ombudens lagliga åtgärder.

Kungälv den 27 november 1941

För Kungälvs stads Drätselkammare:

ordförande

Egenhändiga namnteckningen bevittna:

Förrättningen hålles hos lantbrukaren Ernst Olsson,i Ängegärde,fredagen den 5 december 1941 kl.10,15.

12

VÄGSTYRELSEN
I
INLANDS VÄGDISTRIKT

D.nr.

Fullmakt för förste vägmästaren Einar Eriksson att vid sammanträde i Ängegärde den 5/12 1941 för förrättning jämlikt 10 kap. Vattenlagen beträffande avlopp för torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken föra Inlands vägstyrelses talan.

Ombudets laga åtgärder godkännas.

Stenungsund den 4 december 1941.

INLANDS VÄGSTYRELSE

É. Wilh. Olsson
ordförande.

Bevittnas:

A. Eriksson.

Jämlikt 10:58 vattenlagen förena sig undertecknade med sökanden till företag avseende vattenavlopp för torrläggning av mark till hemmanet Ängegärde i Yttriby socken och åsyfta med denna ansökning en gemensamhet av vattenlopp som möjliggör en ändamålsenlig torrläggning av marken till de fastigheter, vilka vi äga resp. äga del uti.

Ängegärde den 5 december 1941

John Johansson Ägare till 3/8 mtl. Ängegärde

Natalia Carlsson delägare till 3/8 mtl. Ängegärde

Att John Johansson och Natalia Carlsson i Ängegärde träffat förestående förening och undertecknat denna handling bevittna:

Carlsson Sam. Samuelsson Samuel Andersson

VÄGSTYRELSEN
I
INLANDS VÄGDISTRIKT

D.nr.

14

Utdrag av protokoll fört vid sammanträde med vägstyrelsen i Inlands vägdistrikt i Stenungsund den 31 december 1940.

-"-"-"

15

TELEGRAFVERKET
[redacted]
ANDRA DISTRIKTET
Liljeholmsgatan
GÖTEBORG.
ANDRA DISTRIKTET
Distriktschefen
Kaserntorget 6
GÖTEBORG

Till

Lantbruksingenjören i Göteborgs och Bohus län samt
Älvsborgs läns norra del
Herr C.B. Carlsson
Anneholmsgatan 1
G ö t e b o r g.

Med anledning av Eder skrivelse den 5 maj 1942 rörande förstoring av ett mindre vattendrag mellan Ängegärde i Ytterby socken och Kungälvs stad får jag meddela, att den rikskabel, som korsar vattendraget, vid utdikningen måste sänkas. Arbetet torde kunna utföras för en beräknad kostnad av kronor 200:-.

Rekvisition å arbetets utförande måste insändas hit i god tid, innan detsamma behöver utföras. Göteborg den 20 maj 1942.

(S.H. Siewert)

Nr 2 tj. Ld. II.

16

TELEGRAFVERKET

[redacted]N

ANDRA DISTRIKTET
Distriktschefen
Kaserntorget 6
GÖTEBORG

Till

Lantbruksingenjören i Göteborgs och Bohus län
samt Älvsborgs norra del
Herr C.B. Carlsson
Anneholmsgatan 1
G ö t e b o r g.

Med anledning av Eder skrivelse den 26 juni 1942 rörande sänkning av rikskabel vid vattendrag mellan Ängegärde och Ytterby får jag meddela, att kostnaden skall helt gäldas av dikningsföretaget. Kostnaden, kronor 200:-, är beräknad, som om arbetet skulle utföras genom telegrafverkets försorg. Hinder möter givetvis icke för dikningsföretaget att ställa arbetskraft till förfogande. Telegrafverket kommer i så fall endast att hålla en förman, för vilken kostnaden gäldas av dikningsföretaget. Skriftlig rekvisition å arbetet ävensom ansvarsförbindelse för kostnaden böra med hänvisning till denna skrivelse insändas till förste sektionsingenjören C.H. Peilitz, Göteborg. Göteborg den 6 juli 1942.

A. St. Ericsson

7

VÄGINGENJÖREN
I
GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN

D. N. 550/1943.

Till

Förre Lantbruksingenjören i Göteborgs och Bohus län
samt Älvsborgs läns norra del.

Göteborg.

Med återställande av för yttrande remitterat utdrag ur förslag till vattenavlopp genom ägor till Ängegärde i Ytterby socken i Inlands södra härad och Inlands vägdistrikt samt till Kungälvs stad får jag härmed i enlighet med 10 kap. 52 § vattenlagen anföra följande.

Företaget berör allmänna vägen Kungälv - Trollhättan. Enligt Länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förordnande har civilingenjör Harry Lind, Göteborg, den 16 juni 1942 uppgjort renstakningsförslag för omläggning av vägen å delen Kungälv - Skår. Vägbredden är enligt förslaget 11,10 m. fördelad på 7,0 m:s körbana och 2,05 m. breda banketter. Förslaget upptar bl.a. en ny vägtrumma av betongrör med en inre diameter av 0,60 m. i rågången mellan Kungälvs stad och Ytterby socken eller på samma plats som den gamla.

Diametern på det i dikningsföretaget föreslagna vägröret skall därför ökas från 0,45 m:s diam. till 60 m:s diam. och givas en längd, som svarar mot den enligt ovan angivna körbanebredden. Rördikets mynning i vägdiket bör vidare förses med trumöga av betong. Vägröret skall vara av godkänt fabrikat och fylla fordringarna enl. Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens normalbestämmelser för betongrör till vägtrummor och vidare skall i tillämpliga delar Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens normalbestämmelser för vägbyggnad utfärdade år 1938 lända till efterrättelse.

Beträffande den del av arbetet som berör vägområdet bör vägstyrelsen lämnas i uppdrag att utföra arbetet för dikningsföretaget.

Göteborg den 30 april 1943.

Kjell Westman

Kjell Westman.
t.f. vägingenjör.

Utlåtande

ifråga om vattenavlopp för torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad i Göteborgs och Bohus län.

Det vattendrag om vars förstoring är fråga, leder i sydvästlig riktning till en bäck med utfall i Nordre älv och räknas förty till Vänern - Göta älvs nederbördsområde nr: 108 sektionen 2/ huvudälven.

Å nivåkartan över torrläggningsområdet är vattenloppets läge till den del det avses öppet utmärkt med tvänne jämnlöpande röda linjer samt betecknat med A-B-C. och till den del det avses täckt med enkel röd linje och betecknat med D-E i denna del.

Omedelbart uppströms den plats där allmänna vägen Kungälv-Uddevalla korsar vattendraget har detta en relativt stark lutning med påföljd att för ernående av en ändamålsenlig torrläggning av marken till sökandenas fastigheter arbetena med loppets förstoring funnits kunna begynna vid den allmänna vägen ifråga. Loppet i vägen erbjuder intet hinder mot den sålunda åsyftade vattenavledningen.

Vid utflödet genom vägen tillrinner vatten från omkring 200 hektar stort område, vilket vatten avbördas genom sträckan A-B. Till sträckan B-D rinner vatten från ca: 70 hektar och vid D från 35 hektar.

Med avseende till förekomsten av odlade fält och annan mark samt bergstrakter inom nederbördsområdena ävensom till dessas topografiska gestaltning och till nederbördsmängden i trakten kan tillrinningen vid

tillfällen för ordinära flöden skattas till 2,5 liter pr hektar och sekund i genomsnitt samt medelvattenmängden till 0,15 sek.lit. pr hektar. Dessa tal leda till en flodvattenmängd av 500 liter i sekunden å sträckan A-B och 175 liter å sträckan B-C samt en medelvattenmängd av 30 och 10 sek. lit. i resp. sträckor.

Med beaktande av de vattenmängder , som enligt ovan beräknats komma till avrinning genom avloppet i fråga samt till behovet av torrläggning för marken inom sökandenas fastigheter, har förslag till avloppets förstoring uppgjorts. Detta förslag innebär vidgning och djupning med en bottenbredd av 0,50 meter för sträckan A-B och 0,30 meter för C-D, en bottenlutning av minst 1:1000 samt en sidolutning av 1:1,5. Bottenläget är så valt att vid inträdande sommarvattenstånd en dikning till i regel 1,2 meters djup kan åstadkommas.

I ett enligt detta förslag gestaltat lopp har flodvattenmängden beräknats avrinna vid vattendjup icke överstigande 0,70 m och medelvattenmängden icke 0,20 m.

För sträckan D-E, vilken har att avleda vattnet från allenast 3 hektar åkerfält med en uppskattad högsta avrinningsmängd av 6 sek. lit. upptager förslaget anläggning av rörledning av 15 cm (6") invändig diameter i lutning 1,8 : 1000.

Loppet i allmänna vägen vid C D är för grunt för att kunna tillstödja den sänkning av vattenstånden som åsyftas med företaget och måste förty nedbringas till den nivå förslaget utvisar. Sedan

vattnet från Tvibottentjärnet genom ett till utförande kommet företag bragts att avrinna österut till Göta älv rinner vatten numera allenast från ovan uppgivna 35 hektar fram till vägen vid D, vilket vatten beräknats kunna framsläppas genom vägen medelst en rörledning om 45 cm diameter. Eftersom förslaget till omläggning av vägen i fråga enligt vägingenjörens besked emellertid upptager anläggning av ny trumma av betongrör med en inre diameter av 0,60 m på samma plats som den nu befintliga synes från torrläggnings/intressets/ sida intet vara att erinra mot denna utökning av dimensionen å vattenloppet genom vägen.

I förbindelseleden mellan ömse sidor vattenloppet belägna stadsägor förutsättes uppförande av ny bro av typ som den befintligas eller anläggning av trumma av betongrör med minst 0,60 m:s diameter.

Över vattendraget framdragen rikskabel synes enligt besked från telegrafverket vara av beskaffenhet att böra undergå sänkning i anledning av loppets förstoring, ett arbete som förty måste utföras enligt verkets föreskrift.

Resultatet av den jämlikt 10 kap. 60 § vattenlagen vidtagna uppskattningen av den i den i torrläggningshänseende av företaget berörda marken har införts i en detta utlåtande bifogad längd, i vilken för varje fastighet finnes upptaget markens areal, dess värde före och efter företaget samt värdet av båtnaden.

Skäl till hänförande av marken till särskilda avdelningar, för den jämkning i kostnadshänseende, varom avhandlas i 7:24 vattenlagen, föreligger icke. För varje fastighet, till vilken hör mark, som röner båtnad genom företaget, deltages förty jämlikt 7:23 nämda lag i kostnaderna för

företaget i förhållande till värdet avbåtnaden för samma mark , sådant detta värde finnes uträknat i förenämnda lämgd. Enligt denna grund är den relativa anparten i kostnaden för företaget jämväl uttryckt medelst procenttal. Enär planen till vägomläggningen å sträckan C-D upptager anläggning av ny trumma å denna plats samt representanterna för vägens ägare med hänsyn jämväl till den befintliga trummans bristfälliga skick förklarat anläggningen i fråga kunna i nödig utsträckning ske i samband med arbetena för torrläggningsföretaget och på väghållarnas bekostnad kommer någon kostnad för byggnaden icke att åvila företaget. Till kostnad för detta räknas kostnaden för avloppets upptagande, för rörledningens anläggande och för ombyggnaden av bron för överfart å Kungälvs stads ägor samt ersättningar för markupplåtelse och intrångävensom kostnaden för rikskabelns nedsänkning. Därest trumma av betongrör kommer till anläggning i stället för bro av trä på Kungälvs stads ägor och kostnaden för betongtrumman överstiger den beräknade för träbron utgöres merkostnaden av markens ägare.

För upplåtelse av mark till vidgning av avloppet gäldas ersättning med belopp svarande mot värdet av den härför i anspråk tagna marken före företaget. För intrång genom schaktningsmassornas uppläggande gives ersättning och med hänsyn till massornas storlek med såsom skäligt ansett belopp av 0,50-0,70 kronor för varje kubikmeter massa, som kommer till upptagande. Efter förenämnda grunder beräknade ersättningar för markupplåtelse och intrång finnas införda i en längd, bifogad detta utlåtande, och tillgodoräknas de ersättningsberättigade vid

kostnadernas slutliga fördelning.

Underhållet av anläggningarna bestrides efter samma grund som ovanbestämts för deltagandet i kostnaden för företaget. Bron för överfart vidmakthålles dock av ägaren till marken,å vilken byggnaden uppförts.

Avgift varom förmäles i 11 kap. 95 § vattenlagen, skulle understiga femton kronor och skall förty ej erläggas .

Kostnaden för syneförrättningen gäldas av delägarna i företaget i förhållande till deras anpart i kostnaden för detta men förskjutes, om så erfodras,av sökandena.

Beträffande företaget bestämmes jämlikt 10;62 vattenlagen:

att företaget skall utföras i överensstämmelse med det förslag, varom avhandlas i detta utlåtande;

att för öppen avloppssträcka uppgrävd jord och sten skall läggas minst en /1/ meter från avloppets kanter och med en lutning mot dessa icke skarpare än 1:1, varjämte öppningar med slänt 1:1 anordnas i upplagda jordsträngar vid svackor i markytan samt i övrigt på minst var 40:de meter, på det dagvattnet från angränsande terräng må fritt kunna nedrinna i avloppet;

att tillstötande diken ej må inkräktas med uppgrävda massor;

att uppläggning ej må ske på väg;

att i god tid innan arbetena med sänkningen av rikskabeln behöva företagas till telegrafverkets vederbörande sektion ingives rekvisition om arbetets utförande jämte ansvarsförbindelse för kostnaden,

att vid in och utloppet vid trumman i allmänna vägen vid C och D befästning av loppets botten och sidor äger rum till förebyggande av utskärning.

att bron för överfart bygges av friskt vinterhugget virke och till dimensioner enligt ritningen, eller ock av prima betongrör enligt ritning;

att vid till äventyrs inträffande ras oförtövat avhjälpande äger rum och medelst förstärkning av botten och sidor, där så påfordras;

att tegelrören till ledningen å sträckan D-E skola vara välbrända och av oklanderlig form;

att vid utloppet D rören ersättas av betongrör eller och trummöga av betong anbringas samt befästning kring mynningen äger rum med sten på sätt ritning utvisar;

att vid ändpunkten E bygges intagsbrunn av betongrör om minst 45 cm (18") invändig diameter med botten nående 0,5 meter under ledningen samt förses, med lock och botten av betong eller tjärad plank och med hål för vattnets inledande ävensom med kringskolning medelst skärv eller småsten;

att påhöjning av ledningen ej må ske förrän anläggningen i denna del varit föremål för kontroll och godkännamde;

att arbetena för företagets genomförande böra överlåtas till därför skickad person, med vilken kontrakt om utförandet enligt bestämmelserna i detta utlåtande bör upprättas;

att samma förfaringssätt bör komma till användning vid framtida ränsningar av loppen;

att arbetena må begynna omedelbart efter det detta utlåtande vunnit laga kraft samt böra vara bragta tillslut senast vid 1945 års utgång och efter

färdigställandet avsynas av lantbruksingenjör;

att upplagda schaktningsmassor böra vara utplanerade eller bortförda senast fem år efter det vattenavledningsarbetena avslutats, svarande varje fastighetsägare för bortförandet på egen mark mot åtnjutande av ersättning för intrång;

att åverkan genom betande kreatur avhjälpes av vederbörande ägare och på hans bekostnad,

Därest talan mot förrättningen finnes påkallad, bör denna talan föras vid Västerbygdens Vattendomstol, till vilken besväran för att komma under prövning skola vara ingivna inom 60 dagar från nedanskrivna dag och därvid iakttagas vad i 11 kap. 85 § vattenlagen är stadgat i avseende till besvärs ingivande.

Ängegärde den 26 maj 1943.

O. Karlsson

Sam. Samuelsson Samuel Andersson

2½.

25

Areal								Värde						Båtnadsvärde		
Åker		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		före företaget			efter företaget					
								för har	för ägofigur		för har	för ägofigur				
har	ar	har	ar	har	ar	har	ar	kr.	kr.	öre	kr.	kr.	öre	kr.	öre	%

Värderingslängd.

26 7.30 – 9.45

Socken, hemman	Registernummer	Mantal	Ägofigurens nummer	Ägare och ägobeskrivning
Ängegärde Östra	2:3	1/4		Ernst Olsson
			1	åker, 0.25-0.30 m mylla på lera
			2	-"- -"- -"- -"-
			3	-"- -"- -"- på gyttjig lera
			4	väg.
				Summa
-"- Västra	1:3	1/4		John Johansson
			5	åker, 0.20-0.25 m. mylla på lera
			6	-"- -"- -"- -"-
			7	-"- -"- -"- -"-
			8	-"- 0.15-0.20 -"- -"-
			9	väg
			10	-"-
				Summa
-"- -"-	1:7	arst.		Nils Nilsson
			11.	tomt och trädgård
-"- -"-	1:8	-"-		Folke Johansson
			12	tomt och trädgård
-"- Östra	2:4	1/8		Julius Carlssons dödsbo
			13	åker, 0.20-0.25 m. mylla på lera
			14	-"- -"- -"- -"-
			15	väg
				Summa
-"- Västra	1:2	1/4		Julius Carlssons dödsbo
			16	åker, 0.20-0.25 m. mylla på lera
			17	-"- -"- -"- -"-
			18	-"- -"- -"- -"-
				Summa

Areal								Värde						Båtnadsvärde		
Åker		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		före företaget			efter företaget					
								för har	för ägofigur		för har	för ägofigur				
har	ar	har	ar	har	ar	har	ar	kr.	kr.	öre	kr.	kr.	öre	kr.	öre	%
	16.2							1500	243	—	1700	275	40	32	40	
	11.6							1400	162	40	"	197	20	34	80	
1	50.0							1000	1500	—	1600	2400	—	900	—	
							10.8									
1	77.8						10.8		1905	40		2872	60	967	20	
	68.0							1000	680	—	1700	1156	—	476	—	
	50.5							1300	656	50	1700	858	50	202	—	
	39.5							1100	434	50	"	671	50	237	—	
	03.0							900	27	—	1600	48	—	21	—	
							10.4									
							01.8									
1	61.0						12.2		1798	=		2734	—	936	—	
	11.7							2000	234	—	3500	409	50	175	50	
	10.5							2000	210	=	3500	367	50	157	50	
	49.0							1200	588	—	1800	882	—	294	—	
	11.0							1500	165	—	1700	187	—	22	—	
							02.5									
	60.0						02.5		753	—		1069	—	316	—	
	34.5							1250	431	25	1800	621	—	189	75	
	13.5							"	168	75	"	243	—	74	25	
	82.5							"	1031	25	"	1485	—	453	75	
1	30.5								1631	25		2349	—	717	75	

Socken, hemman	Registernummer	Mantal	Ägofigurens nummer	Ägare och ägobeskrivning
	Stadsäga			
Kungälvs stad	155	-		Kungälvs stad
			19	åker, 0.20 m. mylla på lera
			20	-"- -"- -"- -"-
			21	-"- -"- -"- -"-
			22	-"- -"- -"- -"-
			23	-"- -"- -"- -"-
			24	äng -"- -"- -"-
			25	åker -"- -"- -"-
				Summa
— " —	156			Kungälvs stad
			26	åker, 0.20-0.25 m. mylla på lera
			27	-"- -"- -"- -"-
			28	-"- -"- -"- -"-
			29	-"- -"- -"- -"-
			30	-"- -"- -"- -"-
			31	-"- 0.20 m. -"- -"-
			32	-"- -"- -"- -"-
			33	-"- -"- -"- -"-
			34	-"- 0.20-0.25 -"- -"-
			35	-"- -"- -"- -"-
			36	-"- -"- -"- -"-
			37	-"- 0.25-0.30 -"- -"-
			38	äng -"- -"- -"-
			39	väg
			40	-"-
				Summa

Areal								Värde						Båtnadsvärde		
Åker		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		före företaget			efter företaget					
								för har	för ägofigur		för har	för ägofigur				
har	ar	har	ar	har	ar	har	ar	kr.	kr.	öre	kr.	kr.	öre	kr.	öre	%
	25.5							1250	318	75	1700	433	50	114	75	
	12.7							"	158	75	"	215	90	57	15	
	06.3							"	78	75	"	107	10	28	35	
	21.5							"	268	75	"	365	50	96	75	
	26.5							1300	344	50	"	450	50	106	—	
			13.0					1500	195	—	"	221	—	26	—	
	06.5							"	97	50	"	110	50	13	—	
	99.0		13.0						1462	—		1904	—	442	—	
	01.3							1600	20	80	1800	23	40	2	60	
	40.0							1500	600	—	"	720	—	120	—	
	46.0							1350	621	—	"	828	—	207	—	
	27.0							"	364	50	"	486	—	121	50	
	39.0							"	526	50	"	702	—	175	50	
	39.0							1300	507	—	1700	663	—	156	—	
	56.0							"	728	—	"	952	—	224	—	
	18.5							1400	259	—	"	314	50	55	50	
	62.0							1500	930	—	1800	1116	—	186	—	
	18.2							"	273	—	"	327	60	54	60	
1	52.0							1450	2204	—	"	2736	—	532	—	
1	40.0							1300	1820	—	1900	2660	—	840	—	
			09.5					1100	104	50	"	180	50	76	—	
							03.0									
							13.5									
6	39.0		09.5				16.5		8958	30		11709	—	2750	70	

Socken, hemman	Registernummer	Mantal	Ägofigurens nummer	Ägare och ägobeskrivning
Kungälvs stad	157.			Kungälvs stad
			41	åker, 0,20-0,25 m. mylla på lera
			42	-"- -"- -"- -"-
			43	-"- -"- -"- -"-
			44	-"- -"- -"- -"-
			45	väg
				Summa
				Sammandrag:
Ängegärde Östra	2^3	1/4	1-4	Ernst Olsson
" Västra	1^3	1/4	5-10	Folin Folinsson
"	1^7	avst.	11	Nils Nilsson
"	1^8	"	12	Folke Folinsson
" Östra	2^4	1/8	13-15	Julius Carlssons kötsbo
" Västra	1^2	1/4	16-18	" " "
Kungälvs stad	155		19-25	Kungälvs stad
"	156		26-40	" "
"	157		41-45	" "
				Summa

Areal								Värde						Båtnadsvärde		
Åker		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		före företaget			efter företaget					
								för har	för ägofigur		för har	för ägofigur				
har	ar	har	ar	har	ar	har	ar	kr.	kr.	öre	kr.	kr.	öre	kr.	öre	%
	44.0							1600	704	–	1800	792	–	88	–	
1	21.0							1150	1391	50	"	2178	=	786	50	
	72.5							1000	725	–	1600	1160	–	435	–	
	14.0							1600	224	–	1700	238	–	14	–	
							04.0									
2	51.5						04.0		3044	50		4368	–	1323	50	
1	77.8						10.8		1905	40		2872	60	967	20	12.42
1	61.0						12.2		1798	–		2734	–	936	–	12.02
	11.7								234	=		409	50	175	50	2.25
	10.5								210	–		367	50	157	50	2.02
	60.0						02.5		753	–		1069	–	316	–	4.06
1	30.5								1631	25		2349	–	717	75	9.22
	99.0		13.0						1462	–		1904	–	442	–	5.68
6	39.0		09.5				16.5		8958	30		11709	–	2750	70	35.33
2	51.5						04.0		3044	50		4368	–	1323	50	17.–
15	41.0		22.5				46.0		19996	45		27782	60	7786	15	100.–

Ängegärde den 26 maj 1943

Olof Karlsson

Dem. Sammelsm

Samuel Andersson.

Ersättningslängd

vid företag avseende vattenavlopp genom ägor till Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad, Göteborgs och Bohus län.

Hemman och ägare.	Ersättning för markupplåtelse				Ersättning för intrång				Summa ersättning.	
	m^2	à ö	kr.	ö.	m^3	à ö	kr.	ö.	kr.	ö.
Ängegärde 1:3, John Johansson	5	10	-	50						
	10	9	-	90	20	55	11	-	12	40
" 1:7, Nils Nilsson	60	20	12	-	20	55	11	-		
					60	70	42	-	65	-
" 1:8, Folke Johansson	30	2o	6	-	35	55	19	25	25	25
" 2:4, J.Carlsons stbh.	150	12	18	-	160	55	88	-	106	-
" 1:2, " " "	260	12,5	32	50	360	55	198	-	230	50
Kungälvs stad 155, Kungälvs stad	120	12,5	15	-						
	100	13	13	-						
	5	15	-	75	320	50	160	-	188	75
" " 156, " "	20	16	3	20						
	150	15	22	50						
	130	13,5	17	55						
	90	13	11	70						
	10	14	1	40						
	90	15	13	50						
	180	14,5	26	10	200	60	120	-		
	240	13	31	20	330	50	165	-		
	40	11	4	40	660	55	363	-	779	55
" " 157, " "	5	11,5	-	58	5	55	2	75	3	33
Summa									1410	78

Ängegärde den 26 maj 1943.

Olof Carlsson

Kostnadsförslag.

Bil.

Läge	Längd m.	Arbete, jordmån m. m.	Antal	à pris	Kostnad Kr.	Kostnad öre	Kostnad Kr.	Kostnad öre	Summa Kr.	Summa öre
1	2	3	4	5	6		7		8	
		Kostnadsförslag								
		tillhörande torrläggningsföretaget i Ängegärde i Ytterby socken samt								
		Kungälvs stad, Göteborgs och Bohus län.								
		Sträckan A-B-C.								
+10 +68 1 -2	158	Lera med vass o.rötter m^3	200	1:75			350	-		
+68 2 - 5	232	" "	650	1:25			812	5o		
5-7+32	232	" "	710	1:25	887	50				
		" med sten "	50	2:-	100	-	987	50		
+32 +30 7 -8	98	" "	330	1:25			412	50		
+3o +94 8 -8	64	" "	160	1:25	200	-				
		" "	60	1:50	90	-	290	-	2852	50
4+80		Bro av trä eller trumma av betongrör om 60 cm:s inre diam. bygges enl. ritning st	1				200	-		
5+53		Rikskabel, sänkes för en uppskattad kostnad av					200	-		
8+94		Befästning medelst sten av loppet vid anslutningen till trumman för allm. vägen vid C till 2 m:s längd					40	-	440	-
		Sträckan D-E.								
9-9+5	5	Lera m^3	10	1:5o			15	-		
9+4-11	196	Grävning för ledning, läggning o. påhöljning lm.	196	o:8o	156	80				
		15 cm(6") tegelrör med transport "	196	1:75	343	-	499	80	514	80
		Grävning och befästning av loppet vid anslutningen till trumman för allm. vägen vid D ävensom vid ledningens utlopp					100	-		
		Trp.					100	-	3807	3o

34

Läge	Längd m.	Arbete, jordmån m. m.	Antal	à pris	Kostnad Kr.	Kostnad öre	Kostnad Kr.	Kostnad öre	Summa Kr.	Summa öre
1	2	3	4	5	6		7		8	
		Trp.					100	-	3807	30
11		Intagsbrunn av 45 cm(18") betongrör med botten och lock av tjärad plank el. av betong st	1				50	-	150	-
		För markupplåtelse och intrång enl.utlåtande o.läng							1410	78
		För oförutsett, tillsyn m.m. c:a 10 % tillägg							401	92
		Summa							5770	-

Ängegärde den 26 maj 1943.

C.A. Carlsson

35

ARVODESRÄKNING

för laga syneförrättning angående vattenavlopp gruvan ägor till Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad *socken och i* Göteborgs och Bohus *län,*
upprättad enligt nedanstående §§ i lantbruksingenjörstaxan av den 27 juni 1930.

År och månad	Dag	Arbete		Antal	à kr.	Kr.	öre	Kr.	öre
1	2	3		4	5	6		7	
1941, 42		**Kallelser och kungörelser,** § 5	st.	25	0,50			12	50
1941		**Ägomätning:** *i skala 1: 4000, §§ 6—10*							
		a) för mätningsområdets gränser enl. tariff I							
		1) i åker, raklinje	km.		1,50				
		kroklinje	„	2,35	3,00	7	05		
		i annan mark, raklinje	„		3,00				
		kroklinje	„		6,00				
		2) för strandsträckor utefter sjö o. vattendrag med bredd över 15 m.							
		i åker, raklinje	km.		3,00				
		kroklinje	„		5,00				
		i annan mark, raklinje	„		5,00				
		kroklinje	„		11,00				
		3) för strandsträckor utefter mindre vattendrag, bredd 10—15 meter							
		i åker, raklinje	„		1,00				
		kroklinje	„		2,00				
		i annan mark, raklinje	„		2,00				
		kroklinje	„		5,00				
		b) för mätningsområdets olika ägoslag, ägofigurer och areal enligt tariff II							
		åker, medelareal 12.5 *ar*	st.	36	0,24	8	64		
			har	15,410	0,78	12	02		
		äng och odlingsmark, medelareal 11.2 *ar*	st.	2	0,05		10		
			har	0225	1,46		33		
		annan mark och impediment, medelareal 6.6 *ar*	st.	7	0,05		35		
			har	0460	0,78		36		
		Tillägg för mätning i skala 1:							
		c) för vattenavlopp enl. tariff III med en medelbredd av > 15 / 10—15 / < 10 *m.*							
		i åker o. d., raklinje	km.						
		kroklinje	„						
		i annan mark, raklinje	„						
		kroklinje	„						
		d) för textning, skala o. d., 1:sta regalarket / bladet				4	—		
		övriga regalark / blad	st.					32	85
			Överföres					45	35

36

1	2	3	4	5	6	7
		Överfört				45 35
		Avvägning:				
		a) avvägning, längdmätning o. d., § 46 mom. 4 ... dagar	1 3/4	12,00	21 —	
		b) ytavvägning, § 11, mom. 1, tariff IV				
		i öppen mark, medelantal 8 punkter pr har ... har	15,635	0,50	7 82	
		avvägda punkter ... st.	129	0,03	3 87	
		i annan mark, medelantal ... punkter pr har ... „				
		avvägda punkter ... „				
		c) begränsningskurva, § 11, mom. 2:				
		i öppen mark ... km.	2.10	2,00	4 20	
		i annan mark ... „		5,00		36 89
		Arealuträkning, § 13, tariff V, medelareal 36 ar, ... st.	45	0,05	2 25	
		... har	16,095	0,10	1 61	3 86
		Ägobeskrivning, § 14, ägofigurer ... st.	45	0,04	—	1 80
		Markvärdering:				
		a) uppskattning och värdering, § 46, mom. 5 ... dagar	1/2	12,00	6 —	
		b) gradtabell eller kurva, § 16, mom. 1:				
		för första kilometern av avlopps längd ... km.			4 —	
		för övriga kilometer ... st.		1,50		
		c) uträkning därmed av värde pr ytenhet, § 16, mom. 2, värdetal „	38	0,06	2 28	
		d) uträkning av förbättring eller försämring, § 17, ägofigurer „	38	0,12	4 56	16 84
		Längdprofil, § 19 längdskala 1: ...				
		a) uppritning enl. tariff VI, 1) endast markyta ... km.				
		2) befintligt avlopp eller vall ... „	1.08	3,50		3 78
		Tvärsektioner §§ 21 och 22 i skala 1: 100,				
		vid uppritning av endast befintlig eller ny sektion ... st.	5	0,12	60	
		... „				
		vid uppritning av såväl befintlig som ny sektion ... „	18	0,22	3 96	
		/— ... „	6	0,03	54	
		... „				5 10
		Antal profil- och sektionsritningar ... „	1	3,00		3 —
		Hydrografisk utredning, §§ 23 och 48, grundbelopp ...			2 —	
		för vattenområdets areal ... km.²	2	0,02	04	
		... dagar		12,00		2 04
		Dimensionsberäkning, § 24:				
		a) för öppet avlopp, ~~utan~~ med särskild beräkning ... km.	1	~~3,50~~	4 50	
		tillägg för särskild beräkning av dimensionerna ... „		1,00		
		„ „ våta sektionsarean vid h. v. y. 0,50 kr. pr m.² „				
		nämligen 1 m.² sektion på ... „			50	
		... „ „ „ „				
		... „ „ „ „				
		... „ „ „ „				
		b) täckt ledning, 1) inre diameter intill 20 cm. ... „		6,00	6 —	
		2) „ „ över 20 „ ... „		10,00		11 —
		Inritning å kartan av avlopp och vallar, § 26 grundbelopp ...			1 —	
		tillägg för varje cm. verkligt mått å kartan ... cm.	25	0,03	75	1 75
		Överföres				131 41

1	2	3	4	5	6	7
		Överfört				131 41
		Arbetsbeskrivning, *§ 27, 1:a sidan*			3	
		tillägg för övriga sidor st.	1	2,00	2	5 —
		Kostnadsberäkning, *§ 28, a) nyanläggning* km.		2,50		
		därjämte 25 öre pr m² av våta sektionsarean vid h. v. y.				
		nämligen m² *sektion på* „				
		b) vid förändring av befintligt avlopp „		4,00	4 —	
		därjämte 50 öre pr m.² av våta sektionsarean vid h.v.y.				
		nämligen m² *sektion på* „			50	
		c) av kostnadsförslagets slutsumma 0,1 % (broar och vallar inberäknade)			4 36	8 86
		Förslag till invallning, *§ 29*				
		a) Konstruktion och dimensionering av vallar			6 —	
		b) Inläggning av vallkrön km.		0,50		
		c) Uppritning av tvärsektioner st.		0,25		
		d) Kostnadsberäkning km.		3,00		
		§ 46 Förslag till pumpstation dagar		12,00		
		Förslag till bro- och trumbyggnad, *§§ 33—35 och 38*				
		Dimensionsberäkning		8,00		
		Ritarbete	3	5	15 —	
		för särskilt konstruerat landfäste st.		4,00		
		Kostnadsberäkning	1		3 —	
		för särskilt konstruerade landfästen st.		4,00		
		Grandförstärkning m²		0,10		
		Antal särskilda ritningar st.		3,00		18 —
		Införande av höjdsiffror å plankartan, *§ 39*	129	0,01		1 29
		Översiktskarta, *§ 41*				
		Ersättningslängd, *§ 42, grundbelopp*			1 50	
		antal ersättningar st.	30	0,25	7 50	9 —
		Kostnadsfördelning, *§ 43, grundbelopp*			2 —	
		antal fastigheter st.	9	0,30		2 70
		tillägg för fastigheter i olika avdelningar „		0,20		
		Utlåtande och betänkande, *§ 45* sid.	7	3,00		21 —
		Sammanträden o. upprättande av protokoll, *§ 46, mom. 1,* dagar	2	12,00		24 —
		Särskild utredning, *§ 46, mom. 2*	1,5	12,00		18 —
		Utredning å länets lantmäterikontor rörande fastighetsgränser, jordregisternummer o. d., *§ 46, mom. 15* dagar	½	12,00		6
		Förslag enl. § 46 mom. 15, *brunn* „	½	12,00		6 —
		utlopp för täckt ledning „		12,00		
		slamficka „		12,00		
		Summa kronor				251 26
		Lösen för:				
		Kopia av plankartan, *§ 51*				
		1) 1:sta regalarket bladet			7 —	
		övriga regalark blad st.				
		2) efter kartans skala och ägofigurernas medelareal, tariff VII,				
		skala 1: 4000, medelareal 36 ar ägofigurer st.	45	007	3 15	
		har	160,5	0,14	22 5	
		Överföres			12 40	

38

1	2	3	4	5	6	7
		Överfört			12 40	
		höjning för handkopia å ritpapper, 25 %				
		3) insättning av höjdlägestal st.	129	0,02	2 58	
		" " kanaler och diken, grundbelopp			1 75	
		tillägg för varje cm. verkligt mått å kartan, cm.	25	0,05	1 25	17 98
		Kopia av profil-, sektions-, bro- och trumritningar, § 54,				
		1) enligt tariff VIII, endast markyta km.				
		befintligt vattendrag ell. vall "				
		nytt avlopp eller vall "				
		ändring av befinligt avlopp "	1.08	6	6 48	
		2) tvärsektioner, originalritningens belopp			5 10	
		3) broar och trummor, " "			15 -	
		4) för varje med rubrik, skalor o. d. försett blad st.		3,00		
					26 58	
		nedsättning för kopia å kalkérväv 25 %			6 65	19 93
		Kopia av annan ritning, § 46, pumpstation dagar		12,00		
		brunn, rörutlopp och slamficka "	1/3	12,00		4 -
		Avskrift av synehandlingarna, § 55 sid.	28	0,55		15 40
		Översiktskarta i d:o, § 41				
		Summa kronor				57 31
		Övriga förrättningskostnader.				
		Lösen av förordnandet jämte kommissionärsarvode				
		Annonskostnader ang. sammanträden 8.15+3.85				12 -
		Inbindning av förrättningshandlingar o. uppklistring av ritningar				
		Arvode till biträdande förrättningsmannen				
		Ersättning till gode männen enligt egna räkningar			42 40	
		Kostnader för hantlangning, materialer o. d.			57 -	99 40
		Summa kronor				111 40
		Sammandrag.				
		Förrättningsmannens arvode			251 26	
		Lösen för kopior och avskrifter			57 31	308 57
		Övriga förrättningskostnader				111 40
		Summa kronor				449 97

Den, som icke åtnöjes med denna räkning, äger att inom tre månader från nedanstående dag klander därå anställa genom stämning till Fastighetsnämnden *häradsrätt.*

Göteborg *den* 2 September *19* 43

Statens lantbruksingenjör.

Att sakägare erhållit en med denna lika lydande räkning betyga:

Kronor 320:57 *kvitteras:*

Göteborg *den* 10 sept. *19* 43

PETTERSONSKA BOKTR.-EFTR.
SVARA
392212

Godk 22/6 45

242
45

DIARIE N:r 13434
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
20 JUN. 1945

På därom gjord framställning och med dikbistämmehavarens tillstyrkande har undertecknad verkställt utsättning och kontroll av arbetena för det företag som avser vattenavrinning för torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby tvåsocken samt till Kungälvs stad i Göteborgs och Bohus län.

Vid den 7 juni 1945 verkställd slutkontroll av arbetena för företaget i fråga befanns desamma arbeten utförda i god överensstämmelse med den vid syneförrättning år 1943 upprättade planen för företaget och förty av beskaffenhet att böra förordas till godkännande.

Enligt inhämtade upplysningar skulle planen för företaget hava varit föremål för fastställelse den 2 mars 1945 och till företaget samma dag hava anvisats ett bidrag från statens avdikningsanslag av 2670:- kronor och ett lån från dess avdikningsanslagsfond av 3540:- kronor, varjämte tidpunkten för arbetenas färdigställande enligt upprättat bonitetsbevis angående företaget hava bestämts till den 1 september 1946.

Göteborg den 15 juni 1945.

C. H. Carlson
f.d. lantbruksingenjör

2/3 V5

Förteckning

över fastigheter och deras ägare, till vilkas anpart i kostnaderna för torrläggningsföretaget i Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad, Göteborgs och Bohus län, lån från avdikningslånefonden sökes:

Ängegärde	Västra	1^2	1/4 mtl.	Ägare:	Julius Carlssons dödsbo
"	"	1^3	1/4 "	"	John Johansson
"	"	1^7	avst.	"	Nils Nilsson
"	"	1^8	avst.	"	Folke Johansson
"	Östra	2^3	1/4 "	"	Ernst Olsson
"	"	2^4	1/8 "	"	Julius Carlssons dödsbo
Kungälvs stad		155		"	Kungälvs stad
"	"	156		"	" "
"	"	157		"	" "

Göteborg den 4 september 1943.

A Karlsson

242
45

DIARIE N:r 11514
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
26 MAJ 1945

Intyg.

Undertecknade få härmed intyga att arbetet med torrläggningsföretaget i Ängegärde i Hjelteby socken samt Lin Kungälvs stad, är påbörjat och delvis färdigt.

Trankärr och Skilebräcke pr Kungälv d. 12 maj. 1945

Diktföreståndare Benjamin Augustsson

Bevittnas

Viktor Hansson
Kungälv.

Jarre Olsson
Kungälv

Utdrag ur protokoll vid sammanträde med intressenterna i vattenavlopp genom ägor till Ängegärde i Ytterby socken samt Kungälvs stad.den 28 juni 1943.

Närvarande: Herrar Ernst Olsson,Ängegärde; John Johansson,Ängegärde; samt vandringsrättare Gunnar Pettersson som ombud för Kungälvs stad.

---

§ 4.

Till styrelse för dikningsföretaget valdes: Ernst Olsson. John Johansson och Gunnar Pettersson med Olsson som sammankallande.

Ängegärde den 28 juni 1943
vid protokollet
Gunnar Pettersson

Justerat: Ernst Olsson
John Johansson

Rätt utdraget betygar
Gunnar Pettersson

1945 den 12 juni

Uppgift jämlikt stadgandet i 1 §, 1 stycket, av lag om kronans förmånsrätt för avdikningslån den 14 juni 1929 (nr 164).

Företagets namn: Torrläggning av mark hörande till hemmanet Ängegärde i Ytterby socken samt till Kungälvs stad av Göteborgs och Bohus län.

Lån 3.540 kronor från statens avdikningslånefond enligt Kungl. Lantbruksstyrelsens beslut den 2 mars 1945.

Lånet har beviljats för nedanstående, i utredningen angående detsamma upptagna fastigheter.

Socken, by och hemman	Mantal	Registernummer	Ägare
346.39 9.22% Ytterby socken Ängegärde Västra	1/4	1^2 ○	Julius Carlssons dödsbo
" "	1/4	1^3	John Johansson
" "	avst.	1^7	Nils Nilsson
" "	avst.	1^8	Folke Johansson
" Östra	1/4	2^3	Ernst Olsson
14372 4.06% " "	1/8	2^4 ○	Julius Carlssons dödsbo
Kungälvs stad stadsäga	155		Kungälvs stad
" " "	156		" "
" " "	157		" "

3340 100%

Stockholm den 12 juni 1945.

På Kungl. Lantbruksstyrelsens vägnar

Albert Smith

Sammanträdesprotokoll

§ 69/2025

Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten (Dnr KS2025/0705)

Sammanfattning

Ängegärde torrläggningsföretag tillkom år 1943 genom förrättning enligt 1918 års vattenlag och denna typ av dikningsföretag med syfte att avvattna mark benämns idag markavvattningsföretag. I texten nedan benämns ***Ängegärde torrläggningsföretag 1943*** för ***markavvattningsföretaget***. Markavvattningsföretaget utgjordes av rörledningar och öppna dikessträckor som gemensamt förvaltades och underhölls av berörda fastighetsägare. Ändamålet med företaget var att möjliggöra bättre förutsättningar för att odla marken inom området, som vid tidpunkten var jordbruksmark.

Idag ser berört område helt annorlunda ut och behovet av avvattning genom markavvattningsföretaget har förändrats. Området är idag bebyggt med industri och verksamheter i en del och det planeras för ny bostadsbebyggelse och centrumverksamhet. Ett verksamhetsområde för dagvatten inrättades år 1994 på hela markavvattningsföretagets båtnadsområde.

Utifrån dagens situation med bakgrund i ovanstående är det uppenbart att en avveckling av markavvattningsföretaget är den mest lämpliga juridiska hanteringen. Detta kan åstadkommas genom ett godkännande enligt 7 kap. 18 § ***lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet*** som fastställs av mark- och miljödomstolen i en ny dom. En omprövning innebär då att markavvattningsföretagets tillstånd upphör och att huvudmannen för verksamhetsområde dagvatten övertar ansvaret för den funktion som markavvattningsföretaget tidigare upprätthållit.

När godkännandet är undertecknad av kommunen är nästa steg i processen att ansöka till Mark- och miljödomstolen om att avveckla markavvattningsföretaget. Undertecknat godkännande bifogas till ansökan för att underlätta domstolsprocessen.

Förvaltningen föreslår följande beslut:

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten

Sammanträdesprotokoll

Bilaga Ansökan omprövning Ängegärde torrläggningsföretag 1943
Bilaga Bilaga 4 PM Ängegärde torrläggningsföretag 1943
Bilaga Bilaga 3 Godkännande om Ängegärde torrläggningsföretaqg
Bilaga Bilaga 2b Ängegärde verksamhetsområde Karta
Bilaga Bilaga 2a Beslut kommunalt VO för VA
Bilaga Bilaga 1b O-E1b-0377 karta markavvattningsföretag Ängegärde
Bilaga Bilaga 1a O-E1a-0377 Ängegärde markavvattningsföretag

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

_____

Expedieras till:

För kännedom till: Frida Anderberg
Pernilla Attnäs Björk

§ 69/2025

Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten (Dnr KS2025/0705)

Sammanfattning

Ängegärde torrläggningsföretag tillkom år 1943 genom förrättning enligt 1918 års vattenlag och denna typ av dikningsföretag med syfte att avvattna mark benämns idag markavvattningsföretag. I texten nedan benämns ***Ängegärde torrläggningsföretag 1943*** för ***markavvattningsföretaget***. Markavvattningsföretaget utgjordes av rörledningar och öppna dikessträckor som gemensamt förvaltades och underhölls av berörda fastighetsägare. Ändamålet med företaget var att möjliggöra bättre förutsättningar för att odla marken inom området, som vid tidpunkten var jordbruksmark.

Idag ser berört område helt annorlunda ut och behovet av avvattning genom markavvattningsföretaget har förändrats. Området är idag bebyggt med industri och verksamheter i en del och det planeras för ny bostadsbebyggelse och centrumverksamhet. Ett verksamhetsområde för dagvatten inrättades år 1994 på hela markavvattningsföretagets båtnadsområde.

Utifrån dagens situation med bakgrund i ovanstående är det uppenbart att en avveckling av markavvattningsföretaget är den mest lämpliga juridiska hanteringen. Detta kan åstadkommas genom ett godkännande enligt 7 kap. 18 § ***lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet*** som fastställs av mark- och miljödomstolen i en ny dom. En omprövning innebär då att markavvattningsföretagets tillstånd upphör och att huvudmannen för verksamhetsområde dagvatten övertar ansvaret för den funktion som markavvattningsföretaget tidigare upprätthållit.

När godkännandet är undertecknad av kommunen är nästa steg i processen att ansöka till Mark- och miljödomstolen om att avveckla markavvattningsföretaget. Undertecknat godkännande bifogas till ansökan för att underlätta domstolsprocessen.

Förvaltningen föreslår följande beslut:

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Godkännande gällande avveckling av markavvattningsföretaget ”Ängegärde torrläggningsföretag 1943” och om ansvar för dagvatten

Bilaga Ansökan omprövning Ängegärde torrläggningsföretag 1943
Bilaga Bilaga 4 PM Ängegärde torrläggningsföretag 1943
Bilaga Bilaga 3 Godkännande om Ängegärde torrläggningsföretaqg
Bilaga Bilaga 2b Ängegärde verksamhetsområde Karta
Bilaga Bilaga 2a Beslut kommunalt VO för VA
Bilaga Bilaga 1b O-E1b-0377 karta markavvattningsföretag Ängegärde
Bilaga Bilaga 1a O-E1a-0377 Ängegärde markavvattningsföretag

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Avveckling av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* och därmed ansvar för dagvattnet godkänns.
2. Godkännandet gällande avveckling av Ängegärde torrläggningsföretag 1943 och om ansvar för dagvatten enligt upprättat förslag undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.
3. Sektorchef Samhällsbyggnad får i uppdrag att till mark- och miljödomstolen inge ansökan om omprövning av *Ängegärde torrläggningsföretag 1943* samt i övrigt föra kommunens talan vid domstolen.

_____

Expedieras till:

För kännedom till: Frida Anderberg
Pernilla Attnäs Björk

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Maria Hübinette

2025-04-03

Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten (Dnr KS2025/0525-2)

Sammanfattning

Kungälvs kommun är medlem i Vattenrådet för Bohuskusten, VRBK, en ideell förening som är öppen för kommuner, föreningar, företag och enskilda personer längs med Bohuskusten som vill vara med och verka för en god kustvattenmiljö. I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Kungälvs kommun ombeds att senast innan VRBK:s årsmöte 2025-06-05 ta ställning till tre alternativa framtidsvägar från och med verksamhetsåret 2026:

1. Lägga ner föreningen.
2. Avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.
3. Bibehålla föreningen – en förening som fortsatt bygger på kommunernas medlemskap.

I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Styrelsen skriver att frågan om verksamhet och framtid för VRBK har diskuterats vid flera tillfällen under åren. Medlemmarna har då varit överens om att föreningen kan spela en viktig roll för vattenvård och medlemmarnas ansvar längs Bohuskusten. Denna inriktning speglas dock enligt styrelsen inte alltid i engagemang för rådets verksamhet. Inför årsmötet 2025-06-05 vill styrelsen därför resa tre alternativ för diskussion och ber om kommunens synpunkter.

Kungälvs kommun föreslår Vattenrådet för Bohuskustens styrelse (VRBK) att avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.

Juridisk bedömning

Ärendet som sådant bedöms inte behöva någon juridisk granskning. Verksamheten har själv gjort den juridiska bedömningen.

Förvaltningens bedömning

Kungälvs kommun är medlem i Vattenrådet för Bohuskusten, VRBK, en ideell förening som är öppen för kommuner, föreningar, företag och enskilda personer längs med Bohuskusten som vill vara med och verka för en god kustvattenmiljö. I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Kungälvs kommun ombeds att senast innan VRBK:s årsmöte i juni 2025 ta ställning till tre alternativa framtidsvägar från och med verksamhetsåret 2026:
1. Lägga ner föreningen.
2. Avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.
3. Bibehålla föreningen – en förening som fortsatt bygger på kommunernas medlemskap.

Kungälvs kommun är tillsammans med bland andra kommunerna Strömstad, Tanum, Sotenäs, Lysekil, Munkedal, Uddevalla, Orust, Stenungsund, Tjörn och Öckerö medlem i VRBK, en ideell förening som är öppen för kommuner, föreningar, företag och enskilda personer längs med Bohuskusten som vill vara med och verka för en god kustvattenmiljö. VRBK är en samverkansplattform där man kan diskutera gemensamma vattenfrågor och där man kan fånga upp lokal kunskap och synpunkter om hur vattnet mår. VRBK omfattar hela Bohuskusten med avrinningsområden, förutom Göteborgs kommun.

Kungälvs kommun är även medlem i Bohuskustens vattenvårdsförbund, BVVF, också en ideell förening som består av medlemmar från industrier, kommuner och övriga aktörer som bedriver verksamheter eller åtgärder i anslutning till kusten. BVVF genomför ett kontrollprogram för övervakning av vattnets kvalitet för att se hur kvaliteten förändras över tid. Medlemmarna har antingen en åliggande kontrollskyldighet eller påverkar eller påverkas genom sin verksamhet av vattenförhållandena längs kusten.

För medlemskap och kontrollavgift i BVVF betalade Kungälvs kommun 2024 349 383 kr och för medlemskapet i VRBK 10 000 kr.

Kungälv deltar även i samarbetsprojektet 8+fjordar som sedan starten 2008 i huvudsak har arbetat med åtgärder för att restaurera vattenmiljöerna i kustområdet samt fjordarna runt Kungälv, Stenungsund, Tjörn, Orust och Uddevalla.

I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Styrelsen skriver att frågan om verksamhet och framtid för VRBK har diskuterats vid flera tillfällen under åren. Medlemmarna har då varit överens om att föreningen kan spela en viktig roll för vattenvård och medlemmarnas ansvar längs Bohuskusten. Denna inriktning speglas dock enligt styrelsen inte alltid i engagemang för rådets verksamhet. Inför årsmötet 2025-06-05 vill styrelsen därför resa tre alternativ för diskussion och ber om kommunens synpunkter.

I Sverige finns flera exempel där vattenvårdsförbund i början av 2000-talet ombildades till vattenråd. I början av 2000-talet började Sverige implementera ramdirektivet för vatten. Vattenråd var den samarbetsform mellan kommuner, myndigheter, allmänhet och föreningar som förordades för att Sverige skulle kunna nå målet med en god vattenkvalitet. Dessa vattenråd bedriver idag verksamhet som både omfattar det som vattenvårdsförbunden historiskt har gjort, i form av provtagningar och sammanställningar av dessa. Samma vattenråd bedriver också den typ av verksamhet som vattenråd i Sverige ofta gör, det vill säga framför allt genomför de en mängd åtgärdsprojekt för förbättrad vattenkvalitet och informationsprojekt för att öka kunskapen om våra vattenmiljöer. Ytterligare ett antal vattenvårdsförbund valde att fortsätta kalla sig för vattenvårdsförbund, men med en verksamhet som inkluderar det som vattenråd vanligtvis genomför.

För Göta älv finns idag både ett aktivt vattenråd och ett aktivt vattenvårdsförbund.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berör kommunstyrelsens resultatmål Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Genom att Kungälvs kommun fortsätter att vara aktiva i organisationer såsom VRBK och BVVF arbetar kommunen aktivt mot att nå de globala målen 13 – Bekämpa klimatförändringarna samt 14 – Hav och marina resurser.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har inte någon direkt mot Kungälvs kommuns politiska styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Vattenråd eller vattenvårdsförbund är viktiga organisationer för det demokratiska och breda arbetet mot välmående hav och kust. I Kungälv finns en mängd föreningar som är medlemmar i framför allt VRBK. Det är viktigt att även framöver ta vara på deras kunskap och engagemang.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Inom förvaltningen kan det förenkla och vara resurseffektiviserande att ha färre organisationer att bemanna och arbeta i, rörande arbetet med kust och hav.

Ekonomisk bedömning

För medlemskap och kontrollavgift i BVVF betalade Kungälvs kommun 2024 349 383 kr och för medlemskapet i VRBK 10 000 kr.

VRBK:s styrelse har i sin skrivelse inte fört någon diskussion om hur kostnaderna för kommunerna skulle kunna se ut för kommande år för respektive förslag.

Ekonom eller ekonomichef har inte gjort någon finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Kungälvs kommun föreslår till Vattenrådet för Bohuskustens styrelse (VRBK) att avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.

Tony Strandh
Verksamhetschef

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef Samhällbyggnad

Expedieras till:
Vattenrådet för
Bohuskusten,
VRBK.
annika@westh.se

För kännedom till:

VRBK
VATTENRÅDET FÖR BOHUSKUSTEN

Till: Kommunstyrelsen i medlemskommun av Vattenrådet för Bohuskusten VRBK

Er kommun är sedan ett antal år tillbaka medlem i Vattenrådet för Bohuskusten, VRBK. Vid flera tillfällen under åren, senast i samband med årsmötet 2022, har frågan om VRBK:s verksamhet och framtid diskuterats. Medlemmarna har då vid varje tillfälle varit överens om att föreningen kan spela en viktig roll för vattenvård och medlemmarnas ansvar längs Bohuskusten. Denna inriktning speglas dock inte alltid i engagemang för rådets verksamhet. Mot den bakgrunden vill styrelsen återigen väcka frågan om föreningens framtid. Inför årsmötet som kommer att äga rum den 5/6 vill styrelsen därför resa tre alternativ för diskussion. Vi ber om era synpunkter i god tid före årsmötet. Se alternativen nedan.

- VRBK – syfte och organisation

VRBK syfte - ur portalparagrafen:

§1 *Verksamheten Vattenrådet för Bohuskusten, VRBK, är skapat för att utgöra den sammanslutning som samverkar med Västerhavets vattenmyndighet om att sträva efter ett helhetsperspektiv för den marina miljön.*

Den marina miljön utgör en betydelsefull vattenresurs som det åligger olika intressenter att vårda och utveckla och VRBK:s uppgift är att i samverkan med olika intressenter verka för att vattenresursen utvecklas på ett hållbart sätt.

VRBK bör utgöra kommunernas huvudsakliga forum för samverkan om vattenkvaliteten i den marina miljön. VRBK bör samverka med resp. kommun, företag och andra parter som påverkar eller påverkas av den marina miljön.

Utöver kommunerna bör även andra viktiga aktörer som värnar om den marina miljön delta i VRBK:s verksamhet. VRBK får efter hörande av medlemmarna yttra sig över av Vattenmyndigheten, m fl framlagda program, promemorior, åtgärdsprogram, mm. Vattenrådet är en rådgivande organisation.

Medlemmar får för yttrande överlämna ärenden till VRBK. Vattenrådet får genomföra utredningar på uppdrag om dessa ansluter till verksamhetens huvudsakliga ändamål.

- Geografisk omfattning: Vattenrådet för Bohuskusten VRBK omfattar hela Bohuskusten med avrinningsområden, förutom Göteborgs kommun.
- Organisation: se verksamhetsberättelse. Bifogas.
- VRBK önskar att Er kommunstyrelse besvarar de alternativ som presenteras nedan. OSA senast 2025-05-04 till annika@westh.se
- VRBK inbjuder Er kommun till årsmöte för VRBK, Göteborgsregionen GR, Anders Personsgatan 8, Göteborg kl:10.00-12.00 den 2025-06-05. Möjlighet att delta online kommer att erbjudas. Bra om Ni når egen klarhet i hur ni utser ombud till årsmötet, samt meddela kansliet namn och kontaktuppgifter senast 2025-05-05. Det skulle underlätta vårt arbete och undvika att inbjudningar når fel person eller kommer bort. 1 ombud per kommun. Anmäl er till: ylva.barr@goteborgsregionen.se

VRBK önskar att ni som medlemskommun inkommer med svar på hur ni ser på framtiden för VRBK. Era svar kommer att behandlas under årsmötet.

Styrelsen presenterar tre olika alternativa framtidsvägar fr o m. verksamhetsåret 2026:

1. Lägga ner föreningen.
2. Avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.
3. Bibehålla föreningen – en förening som fortsatt bygger på kommunernas medlemskap. Uppdraget är att arrangera symposier *samt* framöver anställa en åtgärdssamordnare som ansvarar för att skapa förutsättningar för och samordna fysiska vattenvårdsåtgärder hos medlemskommunerna i VRBK:s verksamhetsområde.

För VRBK styrelse – med stort tack för er medverkan.

Annika Westh, ordförande

Sveriges vattenförvaltning utgår ifrån EU:s vattendirektiv som uttrycker att ” Vatten är ingen vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant”. Vattendirektivet appliceras på nationell nivå genom Åtgärdsprogrammen som tas fram av vattenmyndigheterna för Sveriges vattendistrikt. På västkusten gäller Åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt. I åtgärdsprogrammen specificeras vad kommuner och myndigheter är rättsligt bundna till att göra inom vattenförvaltning, för kommunerna specificeras detta genom sex stycken åtgärdspaket. I första åtgärdspaketet står det uttryckligen att kommunerna skall arbeta ”avrinningsområdebaserad” och samverka med aktörer inom kommunens avrinningsområden. Vattenråden är ett sätt att svara upp till detta på ett kostnadseffektivt sätt, möta upp kraven ovanifrån genom faktisk handling underifrån. Om kommunerna uppfyller sina administrativa förpliktelser och vattenråden svarar upp med det praktiska sker en positiv förflyttning av statusen i Sveriges vatten.

För valberedningen: Ordförande Carl Dahlberg, dahlberg.cmo@gmail.com

https://www.vattenradivast.se/vattenradet-for-bohuskusten.html

- se hemsida för alla protokoll med mera

VRBK
VATTENRÅDET FÖR BOHUSKUSTEN

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023/2024

VRBK
VATTENRÅDET FÖR BOHUSKUSTEN

VRBK
VATTENRÅDET FÖR BOHUSKUSTEN

Innehåll

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024 3
Deltagande 3
Invigning av Västerhavsveckan 2023-08-05 3
Frihamnsdagarna 2023-08-31 4
Medlemmar 4
Årsmöte 5
Styrelse 5
Styrelsemöten 6
Kansli / Sekretariat 6
Hemsida och Sociala medier 7
Konferens Tanumstrand 2024-01-18 7
Styrelsen underskrifter – Vattenrådet för Bohuskusten 10

VRBK
VATTENRÅDET FÖR BOHUSKUSTEN

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023/2024

Verksamhetsåret som beskrivs i den här verksamhetsberättelsen avser vad som hänt mellan årsmötena.

Året har präglats ett arbete med att genomföra ett renodlat syfte för VRBK. Efter beslut att ha fokus på att vara en kunskapsplattform för medlemskommunerna har en konferens genomförts. Att vara en remissinstans var också ett av besluten och ett remissvar har sänts till Hav och vattenmyndigheten.

Styrelsen har arbetat utifrån den verksamhetsplan som antogs under årsmötet.

Under hela året har föreningens ekonomi varit i fokus och vi har särskilt haft våra kostnader för ögonen. Kostnader har minskat kraftigt. Vi har även under året fått slutligt besked av Länsstyrelsen att bidragen är indragna.

Arbetet har präglats av övertygelsen att föreningen kan göra viktiga insatser för Västerhavets miljö genom att svara på remisser och vara en kunskapsplattform.

En konferens har hållits under året, vilket var vårt mål. Vi var på Tanumstrand konferensanläggning och samlade 43 deltagare och fem föreläsare. Konferensen gick dessutom med ekonomiskt överskott.

Vattenrådets uppdrag att bidra till lärande och spridning av erfarenheter och information innebär att föreningen också har en viktig uppgift när det gäller besvarande av remisser.

Deltagande

Invigning av Västerhavsveckan 2023-08-05

Vattenrådet för Bohuskusten representerades av ordförande under invigningen i Göteborg (se foto nedan) Broschyrer delades ut och samtal fördes med deltagare. VRBK hade även del i ett utställningsbord.

Frihamnsdagarna 2023-08-31

Ordförande deltog heldag under Frihamnsdagarna i Göteborg. Träffade företag som serverar musslor ”Blå näring”, advokat för miljöfrågor som senare skulle delta utan kostnad som föreläsare på konferens på Tanumstrand, Sotenäs kommun som visade valda delar av kommunens näringsliv. Delade ut broschyrer och informationsblad om kommande konferens som VRBK skulle anordna.

Medlemmar

Under 2023 bestod medlemmarna i VRBK av 11 kommuner: Strömstad, Tanum, Sotenäs, Lysekil, Munkedal, Uddevalla, Orust, Tjörn, Stenungssund, Kungälv och Öckerö.

3 företag: Inovyn, Linde Gas (tidigare Aga) Perstorp Oxo

3 föreningar: (Naturskyddsföreningen i Bohuslän, Sportfiskarna, Västsvenska Båtunionen) samt

4 st enskilda privatpersoner.

Årsmöte

Årsstämman hölls digitalt och fysiskt (hybridmöte) på GR:s lokaler i Göteborg på Anders Personsgatan 8, den 2024-06-02 kl:10.00-13.00.

Styrelse

Från årsmötet i juni 2023 har VRBK:s styrelse haft följande sammansättning:

Roll	Namn
Ordförande (omval)	Annika Westh
Vice ordförande (omval)	Sofia Stengavel
Ledamot (omval)	Inge Löfgren
Ledamot (omval)	Maria Granberg
Ledamot (omval)	Hans Schub
Ledamot ers (nyval)	Tobias Kjellqvist
Ledamot ers(nyval)	Linnéa Sjögren
Ledamot ers (omval)	Bo Svärd

Till styrelsens möten har en representant / kontakt från Länsstyrelsen varit adjungerad; Marcus Stenegren Marinbiolog fram till augusti. Maya Strömgren, kommunekolog Tanum har varit adjungerad till samtliga styrelsemöten och hon har varit engagerad i alla frågor.

Revisor Ander G Högmark har under året hållits informerad och erbjudits att delta i möten.

Valberedning:
Carl Dahlberg, sammankallande (Projektkoordinator Leader Bohuskust-Gränsbygd)
Anders Kjellgren, Öckerö kommun (M)

Revisorer (2 ordinaire, 2 suppleanter)

Anders G Högmark (sammankallande)
Ulf Teghammar (nyval)
Bosse Ferm (nyval) ers.
Stellan Dahlberg (omval) ers.

Styrelsemöten

Styrelsen har haft sju sammanträden; samtliga har varit fysiska, med möjlighet att delta online.

2023-06-22 konstituerande styrelsemöte

2023-09-08 styrelsemöte i Uddevalla

2023-09-20 extra styrelsemöte gällande konferens

2023-12-15 styrelsemöte

2024-01-26 styrelsemöte

2024-03-22 styrelsemöte

2024-04-26 styrelsemöte

Kansli / Sekretariat

Under 2023/2024 har Ylva Barr (GR) haft ansvar för kansli/sekretariat.

För ekonomi/redovisning har Maria Olsson (GR) ansvarat.

Sedan 2019 har VRBK avtal med GR – Göteborgsregionen. Avtalet omfattar köp av administrativt stöd (sekretariat inklusive fakturahantering/ekonomi) motsvarande *minst* 10 % av heltidstjänst. Avtalet har påkallat extra vaksamhet över användning av GR:s tjänster under verksamhetsåret för att minska kostnaderna.

Hemsida och Sociala medier

Hemsidan administreras av personal på GR och uppdateras när nya protokoll läggs ut där. Under året har de protokoll som finns lagts ut och nu uppdateras sidan regelbundet. https://www.vattenradivast.se/vattenradet-for-bohuskusten.html

Linkedin: uppdateras av ordförande.
Adress: https://www.linkedin.com/company/vrbk-vattenradetforbohuskusten

Konferens Tanumstrand 2024-01-18

Konferens genomfördes på Tanumstrand i januari. Ursprunglig plan var att genomföra den i oktober, men när det krockade med KIMO flyttades datum. Det kom 43 personer, varav 15 var elever från Öckerö seglande gymnasieskola, Marinbiologiskt program Gullmarsgymnasiet, Folkhögskolan Tanum.

Program:

09.30-10.00	Incheckning, kaffe och smörgås
10.00-10.05	Välkommen, ordförande Annika Westh
10.05-11.00	Projekt Dynamo – det invasiva ostronet. Åsa Strand, Svenska Miljöinstitutet
11.05-12.00	Vattentjänstplanen. Hur ska nya miljölagar tillämpas? Johanna Lindqvist, Lindahl advokater
12.00-13.00	Lunch
13.00-14.15	Hur mår livet i havet på Sveriges saltaste kust? Stefan Edman, författare föreläsare.
14.20-14.40	Fritidsbåtslivets organisationer - en resurs för ett effektivt miljöarbete i sjö och hav. Stellan Dahlberg, Västsvenska Båtförbundet / Svenska båtunionen.
14.40-15.00	Info om projektplan ReSource2Sea – Ålgräsprojekt, Stenungsund. Björn Lagerdahl, Länsstyrelsen

VRBK
VATTENRÅDET FÖR BOHUSKUSTEN

Göteborg 2024-04-17

Styrelsen underskrifter – Vattenrådet för Bohuskusten

Annika Westh

Sofia Stengavel

Inge Löfgren

Hans Schub

Maria Granberg

Sammanträdesprotokoll

§ 68/2025

Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten (Dnr KS2025/0525)

Sammanfattning

Kungälvs kommun är medlem i Vattenrådet för Bohuskusten, VRBK, en ideell förening som är öppen för kommuner, föreningar, företag och enskilda personer längs med Bohuskusten som vill vara med och verka för en god kustvattenmiljö. I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Kungälvs kommun ombeds att senast innan VRBK:s årsmöte 2025-06-05 ta ställning till tre alternativa framtidsvägar från och med verksamhetsåret 2026:

1. Lägga ner föreningen.
2. Avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.
3. Bibehålla föreningen – en förening som fortsatt bygger på kommunernas medlemskap.

I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Styrelsen skriver att frågan om verksamhet och framtid för VRBK har diskuterats vid flera tillfällen under åren. Medlemmarna har då varit överens om att föreningen kan spela en viktig roll för vattenvård och medlemmarnas ansvar längs Bohuskusten. Denna inriktning speglas dock enligt styrelsen inte alltid i engagemang för rådets verksamhet. Inför årsmötet 2025-06-05 vill styrelsen därför resa tre alternativ för diskussion och ber om kommunens synpunkter.

Kungälvs kommun föreslår Vattenrådet för Bohuskustens styrelse (VRBK) att avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten
Bilaga Ert medlemskap i VRBK
Bilaga Verksamhetsberättelse 2024

Förslag till Kommunstyrelsen

Kungälvs kommun föreslår till Vattenrådet för Bohuskustens styrelse (VRBK) att avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.

Expedieras till:
Vattenrådet för
Bohuskusten, VRBK.
annika@westh.se

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

§ 68/2025

Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten (Dnr KS2025/0525)

Sammanfattning

Kungälvs kommun är medlem i Vattenrådet för Bohuskusten, VRBK, en ideell förening som är öppen för kommuner, föreningar, företag och enskilda personer längs med Bohuskusten som vill vara med och verka för en god kustvattenmiljö. I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Kungälvs kommun ombeds att senast innan VRBK:s årsmöte 2025-06-05 ta ställning till tre alternativa framtidsvägar från och med verksamhetsåret 2026:

1. Lägga ner föreningen.
2. Avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.
3. Bibehålla föreningen – en förening som fortsatt bygger på kommunernas medlemskap.

I en skrivelse från VRBK:s styrelse har nu frågan om föreningens framtid väckts. Styrelsen skriver att frågan om verksamhet och framtid för VRBK har diskuterats vid flera tillfällen under åren. Medlemmarna har då varit överens om att föreningen kan spela en viktig roll för vattenvård och medlemmarnas ansvar längs Bohuskusten. Denna inriktning speglas dock enligt styrelsen inte alltid i engagemang för rådets verksamhet. Inför årsmötet 2025-06-05 vill styrelsen därför resa tre alternativ för diskussion och ber om kommunens synpunkter.

Kungälvs kommun föreslår Vattenrådet för Bohuskustens styrelse (VRBK) att avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Framtiden för Vattenrådet för Bohuskusten
Bilaga Ert medlemskap i VRBK
Bilaga Verksamhetsberättelse 2024

Förslag till Kommunstyrelsen

> Kungälvs kommun föreslår till Vattenrådet för Bohuskustens styrelse (VRBK) att avveckla nuvarande form av organisering och inleda dialog om att uppgå i Bohuskustens Vattenvårdsförbund.

Expedieras till:
Vattenrådet för
Bohuskusten, VRBK.
annika@westh.se

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Anna Mårtén

2025-04-04

Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård (Dnr KS2025/0271-2)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har inbjudits att svara på en remiss gällande förslag till inriktningsdokument gällande det kommunala primärvårdsuppdraget.

Förvaltningen välkomnar dokumentet men anser att det behöver omarbetas enligt bilaga innan det kan antas i kommunen. Det är också av vikt att dokumentet i stort inte beskriver samma saker som står i hälso- och sjukvårdsavtalet eller kommande hälso- och sjukvårdsavtal då det kan skapa otydlighet kring dokumentets syfte.

Förvaltningen föreslår att synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på ”Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård”.

Juridisk bedömning

Kommuner och regioner har ett gemensamt ansvar för primärvård enligt bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30).

Den 1 juli 2021 infördes en ny definition av primärvård i hälso- och sjukvårdslagen. (2 kap §6) Den nya definitionen innebär att primärvård är hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården utför medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.
Samtidigt infördes även bestämmelser om primärvårdens grunduppdrag. Primärvårdens grunduppdrag (HSL 13 a kap) innebär att regioner och kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska:

1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
2. se till att vården är lätt tillgänglig,
3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
4. tillhandahålla rehabiliterande insatser utifrån patientens individuella behov och förutsättningar,
5. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården, och
6. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.

Förvaltningens bedömning

Kungälvs kommun har mottagit en remiss avseende förslag till inriktningsdokument för det kommunala primärvårdsuppdraget. Förslaget har utarbetats i samverkan mellan VästKom, kommunalförbunden och de 49 kommunerna i Västra Götaland. Remissen inkom till kommunen den 29 januari 2025, och Göteborgsregionen önskar svar senast den 30 maj 2025.

Det råder bred enighet om att en länsgemensam skrivning avseende kommunernas primärvårdsuppdrag för de 49 kommunerna i Västra Götaland stärker den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen. Framför allt skulle detta dokument utgöra ett stöd för att uppnå en mer jämlik vård.

Under åren 2023 och 2024 har dialoger förts kring ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt en länsgemensam skrivning avseende kommunernas primärvårdsuppdrag.

Viktiga aspekter som särskilt lyfts fram och som genomsyrar inriktningsdokumentet är:

- Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.
- Samverkan är en grundförutsättning för kommunal primärvård.
- Hälso- och sjukvårdsinsatser via kommunen ges under förutsättning att kommunen bedömt att patienten/insatserna ingår i kommunens åtagande.
- Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behovet av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilde patienten.

Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Om vi inte har en tydlig beskrivning av det kommunala primärvårdsuppdraget upplever kommunerna att det finns risk för övervältring från region till kommun.

Dokumentet ska färdigställas och beslutas i samtliga kommuner i Västra Götaland under 2025. Efter beslut i kommunen gäller dokumentet i den beslutande kommunen.

Kungälvs kommun anser att det finns ett behov av ett inriktningsdokument. Dock behöver syfte och mål förtydligas samt hur inriktningsdokumentet förhåller sig i relation till nuvarande och kommande hälso- och sjukvårsavtal. Kungälvs kommun anser även att stora del av texten är upprepningar som kan kortas ner samt förtydligas. Kungälvs kommun välkomnar ett dokument som stödjer en mer jämlik vård och som kan ena kommunerna i tolkning av uppdrag för den kommunala primärvården.

Synpunkter på remissen ska endast lämnas i ett digitalt formulär. Förvaltningen föreslår därför att synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet är i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål om en trygg omsorg med valmöjligheter genom livet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har viss koppling till mål tre om god hälsa och välbefinnande. Förslagen bedöms dock ha ingen eller liten betydelse för klimat och miljö.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Hälso och sjukvårdsavtalet antas av kommunfullmäktige och gäller fram till nytt hälso- och sjukvårdsavtal som väntas träda i kraft 20270101. Inriktningsdokumentet bör vara ett förtydligande dokument som skiljer sig från hälso- och sjukvårdsavtalet och den tydligheten saknas i inriktningsdokumentet.

Kommunens program för social hållbarhet samt underliggande planer Social översiktsplan samt Äldreplan har till viss del koppling till ärendet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett inriktningsdokument påverkar inte den enskilde medborgaren och patienten i den kommunala primärvården. Dock kan ett inriktningsdokument förtydliga vilken förväntan som den enskilde medborgaren och patienten kan ha på den kommunala primärvården.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka arbetsbelastning, arbetsmiljö eller personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut innebär ingen kostnad.

Förslag till kommunstyrelsen

Synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.

Lena Arnfelt
Sektorchef

Anna Mårtén
Verksamhetschef

Expedieras till: Anna Mårtén

För kännedom till: Lena Arnfelt

From: GR
Sent: Wed, 29 Jan 2025 07:07:56 +0000
To: Stenungsunds kommun; Tjörns kommun; kommun@ockero.se; kundcenter@partille.se; Stadsledningskontoret | Stadsledningskontoret; kontakt@molndal.se; kommun@lerum.se; kommunstyrelsen@alingsas.se; kommunen@lillaedet.se; kommun@ale.se; kommun@harryda.se; Kungälvs kommun
Cc: Maria Ljung
Subject: VB: Remiss på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård
Attachments: Synpunkter på förslag till inriktningsdokument kommunal primärvård 1.docx, Remissförslag Inrikningsdokument kommunal primärvård.pdf
Categories: Maria

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Vänligen se nedan.

Hälsningar
Registrator

GÖTEBORGS REGIONEN

Göteborgsregionen (GR)
Anders Personsgatan 8 * Box 5073 * 402 22 Göteborg
Tel 031-335 50 00
www.goteborgsregionen.se

Till
kommunerna i Västra Götaland

Ni bjuds in att svara på remiss kring Inriktningsdokument kommunal primärvård

Ett förslag till inriktningsdokument gällande det kommunala primärvårdsuppdraget har tagits fram i samverkan mellan VästKom, kommunalförbunden och de 49 kommunerna i Västra Götaland.
Det finns en stor enighet inom kommunerna i Västra Götaland om att en länsgemensam skrivning skulle stärka den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen, men framför allt att det skulle den vara ett stöd för att nå en mer jämlik vård.

Vid genomförda dialoger under hösten 2023 och 2024 poängterades vikten av att tydligt beskriva den kommunala primärvården med dess avgränsningar. Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Om vi inte har en tydlig beskrivning av det kommunala primärvårdsuppdraget upplever flertalet kommuner att det finns risk för övervältring från region till kommun.

Svara på remissen
Lämna synpunkter via denna digitala: Formulär för synpunkter Kommunal Primärvård senast 30 maj 2025.

Vi önskar **ett** samlat svar från respektive kommun

Formuläret bifogas *även i word-form som arbetsmaterial för att vid behov underlätta* dialog, överblick och insamling av era svar *inom* respektive kommun. *Samlat svar måste dock lämnas ett per kommun i det digitala formuläret.* Synpunkter på inriktningsdokumentet som helhet går att ange under punkten *Övriga medskick kring Inriktningsdokumentet.*
Efter remisstiden och slutbearbetning kommer dokumentet redovisas för direktörsgrupp, chefsgrupp Kommunalförbund och VästKoms styrelse för ställningstagande innan slutligt förslag går till beslutsprocess i respektive kommun.

Bifogade underlag för synpunkter:

- Förslag Inriktningsdokument kommunal primärvård
- Worddokument med de rubriker som ingår i formuläret

Tidsplan:

1. Möjlighet att lämna synpunkter fram till och med 30 maj 2025.
2. Bearbetning av inkomna synpunkter och revidering av underlag sker under juni - augusti 2025.
3. Augusti - oktober ställningstagande Direktörsgrupp, chefsgrupp, VästKom styrelse.
4. Oktober 2025 – mars 2026 beslutsprocess i respektive kommun

För frågor om processen kontakta projektansvarig:
Angela Olausson, angela.olausson@vastkom.se

Angela Olausson
Strateg Hälso- och sjukvård

Telefon: 073-0306242
E-post: angela.olausson@vastkom.se

VästKom
Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Postadress: Box 5073 I 402 22 GÖTEBORG
Besöksadress: c/o GR, Anders Personsgatan 8 I 416 64 GÖTEBORG
Leveransadress: c/o GR, Norra Kustbanegatan 9B | 416 64 GÖTEBORG
Webadress: vastkom.se

VästKom

Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård

Kommunerna i Västra Götaland

Remissversion

2025-01-28

Angela Olausson, Strateg, hälso- och sjukvård VästKom
Malin Swärd Davidsson, Strateg, hälso- och sjukvård VästKom
Maria Olsson, Strateg, hälso- och sjukvård VästKom

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 402 22 GÖTEBORG
E-post: info@vastkom.se
Org.nr: 858501-2084

Besök: Anders Personsgatan 8 GÖTEBORG
www.vastkom.se

VästKom

Innehåll

Inledning 3

Bakgrund 3

Primärvård – ett gemensamt ansvar för kommun och region 4

Samverkan 4

Fast vårdkontakt 5

Kommunal primärvård 5

Målgrupp 6

Kommunens primärvårdsuppdrag: 6

Samverkan enligt överenskommelse 6

Beslut om kommunal primärvård 6

Patientsäkerhet 7

Hälso- och sjukvård i hemmet 8

Hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård 8

Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag 9

Kompetens 10

Egenvård 10

Koppling till socialtjänst 10

Ekonomisk reglering 11

Uppföljning 11

Övrigt 11

Definitioner 12

Vårdnivå 12

Ansvar 12

Organisering 13

Referenser 14

Remissversion

Dokumentinformation

Beslutad: datum

Nämnd:

Kommun

VästKom

Inledning

I mars 2023 fick VästKom ett uppdrag av VästKoms styrelse att:
samla kommunalförbunden och kommunerna för en fördjupad analys och för att få samsyn kring kommunernas primärvårdsuppdrag.

Under hösten 2023 genomfördes dialoger kring avtalsform för nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt kommunal primärvård med nätverk och utsedda arbetsgrupper i kommunerna i Västra Götaland.

Viktiga aspekter som särskilt lyftes i de inledande dialogerna 2023.

- Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.
- Samverkan är en grundförutsättning för kommunal primärvård
- Hälso- och sjukvårdsinsatser via kommunen ges under förutsättning att kommunen bedömt att patienten/insatserna ingår i kommunens åtagande.
- Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behov av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilde patienten

Det fanns en stor enighet om att en länsgemensam skrivning gällande kommunernas primärvårdsuppdrag för de 49 kommunerna i Västra Götaland stärker den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen, men framför allt så skulle den vara ett stöd för att nå en mer jämlik vård.

Hösten 2024 genomfördes fördjupade dialoger på liknande sätt som hösten 2023, nu med fokus på innehållet i vad ett länsgemensamt inriktningsdokument gällande kommunernas primärvårdsuppdrag ska innehålla.

Vid dialogkonferenserna poängterades vikten av att tydligt beskriva den kommunala primärvården med dess avgränsningar. Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Om vi inte har en tydlig beskrivning av det kommunala primärvårdsuppdraget upplever kommunerna att det finns risk för övervältring från region till kommun.

Målet var att efter fördjupade dialoger hösten 2024, ta fram ett kommungemensamt inriktningsdokument kring kommunernas primärvårdsuppdrag som förankras politiskt, vilket är grunden till detta framtagna dokument.

Dokumentet ska färdigställas och beslutas i samtliga kommuner i Västra Götaland under 2025. Efter beslut i kommunen gäller dokumentet i den beslutande kommunen.

Bakgrund

Kommuner och regioner har ett gemensamt ansvar för primärvård enligt bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30). Kommunens åtagande är på primärvårdsnivå och motsvarar insatser från sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Regionen ansvarar för läkare, specialistkompetenser och övriga professioner som exempelvis dietist, logoped och psykolog, till gemensamma patienter.

Remissversion

VästKom

Den 1 juli 2021 infördes en ny definition av primärvård i hälso- och sjukvårdslagen. (2 kap §6) Den nya definitionen innebär att primärvård är hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården utför medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.

Samtidigt infördes även bestämmelser om primärvårdens grunduppdrag. Primärvårdens grunduppdrag (HSL 13 a kap) innebär att regioner och kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska:

1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
2. se till att vården är lätt tillgänglig,
3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
4. tillhandahålla rehabiliterande insatser utifrån patientens individuella behov och förutsättningar,
5. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården, och
6. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.

Primärvård – ett gemensamt ansvar för kommun och region

Primärvården är basen och navet i vården. Det är en vårdnivå som utförs av både kommun och region och där de båda huvudmännen ska samverka. Kommunerna och Västra Götalandsregionen (VGR) har ett gemensamt ansvar för att tillhandahålla en god och nära vård genom ett personcentrerat arbetssätt. Detta innebär att ge individen förutsättningar att ta ansvar för sin egen hälsa.

Enligt HSL är primärvård öppen vård som ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper och avser vanligt förekommande vårdbehov, både enkla och komplexa. Primärvårdens hälso- och sjukvårdsuppdrag omfattas av två huvudmän: den regionala och kommunala primärvården.

Primärvårdsansvaret omfattar endast insatser som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Med särskilda medicinska resurser menas annan kompetens än specialistkompetens i allmänmedicin eller annan likvärdig generalistkompetens. Särskilda tekniska resurser kan exempelvis vara särskilt avancerad eller kostsam utrustning som brukar koncentreras till exempelvis sjukhusen.

Samverkan

Huvudmännen är skyldiga att samverka för att utföra vården på ett patientsäkert sätt. Samverkan är reglerad via lagar, länsgemensamma avtal, överenskommelser och riktlinjer. Samverkan är en grundläggande förutsättning för den kommunala primärvården och nödvändig i samband med all pågående hälso- och sjukvård. Det beror på att olika huvudmän ansvarar för olika professioner som tillsammans bidrar till patientens vård och

Remissversion

hälsa. Regionen ansvarar för läkare som är en viktig och självklar roll i teamet kring patienter med kommunal primärvård. Det kan vara en eller flera läkare och de kan komma från antingen regionens primärvård eller specialistvård.

Hälso- och sjukvården omfattar vårdövergångar mellan huvudmännen som ska planeras och genomföras i nära samverkan mellan patienten, anhöriga och berörda professioner. Det förutsätter att alla aktörer som är involverade i patientens vård samarbetar i ett strukturerat partnerskap. En effektiv samverkan inom vårdteamet är avgörande för att patienten ska få en personcentrerat och patientsäker vård.

Samverkan vid behov av vård i hemmet utgår från patientsäkerhet, jämlik vård och ett personcentrerat arbetssätt. Möjligheterna för vård i hemmet eller på boendet kan se olika ut beroende på patientens förutsättningar, personalens kompetens, var vården ges och så vidare.

Vårdövergångar ska utformas enligt ett personcentrerat arbetssätt, vilket innebär att patienten inte ska påverkas negativt av att ansvaret för vården delas mellan eller övergår från en vårdgivare till en annan. För att upprätthålla kontinuitet är det av största vikt att samverkan inom och mellan huvudmännen fungerar väl i det gemensamma arbetet kring patienten. Patienten, och i förekommande fall dennes anhöriga, behöver vara delaktiga i planeringen av hälso- och sjukvårdsåtgärderna.

Patienter som har behov av kommunal primärvård och omfattas av kommunens åtagande kan samtidigt få vissa hälso-och sjukvårdsåtgärder utförda av regionen baserat på upprättad vårdplan eller samordnad individuell plan (SIP).

Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.

Fast vårdkontakt

De patienter som vill ska erbjudas en fast vårdkontakt. Både region och kommun kan utse en fast vårdkontakt och denna ska bistå patienten i att samordna vårdens insatser, informera om vårdsituationen, förmedla kontakter och vara patientens kontaktperson. Fast vårdkontakt ska oavsett huvudman utses där den huvudsakliga vården ges och ska grundas på patientens medicinska och övriga behov och vilken kompetens som bäst kan tillgodose det behovet. Vid in- och utskrivning ska en fast vårdkontakt alltid utses i regionen.
Patienten kan ha fler än en fast vårdkontakt.

Kommunal primärvård

Kommunalt hälso- och sjukvårdsansvar är på primärvårdsnivå och avgränsat enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och hälso- och sjukvårdsavtalet. Kommunal hälso- och sjukvård är ett erbjudande om man tillhör kommunens åtagande och målgrupp.
Enligt patientlagen (2014:821) ska vård och behandling ges i samförstånd med patienten och hen har rätt att delta i beslutsfattande som gäller hen själv.

Remissversion

VästKom

Målgrupp

I hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2017:30) framgår det att kommunerna ska erbjuda en god hälso- och sjukvård till personer inom särskilda boenden för äldre, korttidsplats, bostäder med särskild service, för personer med funktionsnedsättning och dagverksamheter som är reglerade i socialtjänstlagen. Ansvaret omfattar också personer i bostad med särskild service (LSS-boenden) samt dagliga verksamheter som är reglerade i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Enligt HSL 12 kap 2§ får kommunen erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) även till personer i ordinärt boende. Sedan 1999 har kommunerna i Västra Götaland ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå till patienter som på grund av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte kan ta sig till VGR:s mottagningar utan större svårigheter och där det på grund av insatsernas omfattning och frekvens motiverar att vården ges i patientens hem.

Kommunens primärvårdsuppdrag:

Kommunen har ett primärvårdsansvar som gäller patienter oavsett ålder eller diagnos där insatsernas omfattning och frekvens motiverar att vården ges i patientens hem. Behov av insatsen ska vara över tid och kunna ges med bibehållen patientsäkerhet.

Kommunen har även ansvar för rehabiliterings- och habiliteringsinsatser inom primärvård, samt omhändertagande av avlidna med beslut om kommunal primärvård.

Samverkan enligt överenskommelse

Hälso- och sjukvårdsinsatser som ska ges i patientens hem kan utföras av annan huvudman än den som har det formella ansvaret. Det förutsätter att parterna har kommit överens om detta genom dialog, att insatsen kan utföras på primärvårdsnivå och att informationsöverföring skett skriftligt som stöd för hälso- och sjukvårdsinsatserna.

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen får regioner och kommuner sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som regionen eller kommunen ansvarar för enligt denna lag. Av avtalet skall framgå vad som gäller för överlämnandet. 15 kap 1 § HSL.

En överenskommelse kan endast göras i de fall kommunens ordinarie grunduppdrag kan säkerställas.

- Planerade eller förutsägbara hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet under kvälls- och nattetid för patienter som normalt besöker VGR:s vårdcentraler. Under mottagningarnas öppethållande har VGR hälso- och sjukvårdsansvaret för dessa patienter.
- Hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet till patienter på permission från slutenvård som inte kan ta sig till mottagning.

Beslut om kommunal primärvård

Initiativ till behovet av kommunal primärvård kan komma från patienten själv, närstående eller regionens öppen- eller slutenvård. Hälso- och sjukvårdsinsatserna via kommunen ges under förutsättning att kommunen bedömt att insatserna ingår i kommunens åtagande. Den kommun där patienten är folkbokförd utreder och fattar beslut om kommunal

Remissversion

primärvård tillsammans med patienten. Kommunen ansvarar för att meddela patient eller närstående om godkännande eller avslag till kommunal primärvård och den eventuella kostnad som kommunen debiterar för tjänsten.

Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behov av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilda patienten. Vårdgivarens ledning har ett övergripande ansvar och kan vid behov behöva involveras i beslutet. I utredningen ska en **riskbedömning** göras som säkerställer att hälso- och sjukvårdsåtgärden kan ges med bibehållen patientsäkerhet.

Beslut om kommunal primärvård kan bli aktuell i följande fall:

- När patienten på grund av fysiska eller psykiska hinder inte kan ta sig till regionens primärvård eller sjukhusets mottagningar på egen hand eller med stöd av någon annan.
- Insatsernas omfattning och frekvens motiverar att insatserna ges i patientens hem.
- Patienten har en diagnos eller funktionshinder som motiverar att vården ges i hemmet, oavsett ålder.
- Patienten har vårdats inom slutenvården och behöver hälso- och sjukvård i hemmet för en kortare eller längre tid.
- Hälso- och sjukvårdsåtgärden är bedömd att kunna utföras med bibehållen patientsäkerhet i hemmet

Förutsättningar för beslutet är att det finns en namngiven fast ansvarig läkare och att kompetensen finns inom kommunen för de aktuella insatserna.

Beslut om att avsluta kommunal primärvård

Kommunens legitimerade personal bedömer när patienten inte längre har behov av insatser från kommunens primärvård. Ansvaret återgår då till regionen efter nödvändigt informationsutbyte.

Patientsäkerhet

Alla som är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården har ett professionellt ansvar att arbeta patientsäkert.

En förutsättning för att göra en patientsäker bedömning av behovet av kommunal primärvård är att kommunens legitimerade personal har tillgång till information om patientens hälsotillstånd, aktivitet, funktion, eventuella risker, utförda och pågående åtgärder, behov och förmågor samt orsak till behov av kommunal primärvård. Beslutet förutsätter en planering där patient och parterna är överens om ansvarsfördelning och har utbytt nödvändig information.

All hälso- och sjukvård förutsätter att den kan ges på ett sätt som upprätthåller patientsäkerhet. Det inledande steget för att garantera patientsäkerheten är att säkerställa en trygg och stabil kontakt, utan att förlora fokus på patienten.

Remissversion

VästKom

En riskbedömning ska göras för att säkerställa patientsäkerheten och den bör innehålla en beskrivning av förutsättningarna för att den utförande personalen kan utföra hälso- och sjukvårdsinsatserna på ett patientsäkert sätt. En sådan förutsättning kan till exempel vara att det ska finnas läkarkontakt dygnets alla timmar.

Vid vårdövergångar bör det göras en riskbedömning inom den regionala hälso- och sjukvården, samt även en gemensam riskbedömning mellan kommun och region.

Som stöd kan "Mall riskbedömning och analys" se bilaga 1 användas Förslag att ta fram en länsgemensam mall för riskbedömning (finns inte med ännu)

Löf "Om risk och riskhantering" https://lof.se/filer/Om-risk-och-riskhantering.pdf

Hälso- och sjukvård i hemmet

Hälso- och sjukvård i hemmet är en allt mer vanlig vårdform och kan utföras av primärvård likväl som av specialiserad vård.

Den regionala hälso- och sjukvården har möjlighet att självständigt bedriva vård i hemmet, både på primärvårdsnivå och specialiserad nivå. Detta skiljer sig från kommunens ansvar, som är begränsat till primärvårdsnivå och förutsätter stöd från regionen i form av läkare och andra specialistkompetenser. Kommunens ansvar kräver därför att samverkan mellan berörda vårdaktörer fungerar effektivt.

Gränsen mellan primärvård och specialiserad vård bestäms av om det krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Denna gräns är oskarp och förändras i takt med att den medicinska utvecklingen möjliggör för allt fler personer att få sjukvård i hemmet. Exakt vilka insatser som kan ges i hemmet och vilken huvudman som har ansvar för vad, framgår inte av lag. Kommun och region har ett gemensamt ansvar. Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård. Det är läkare eller andra specialistkompetenser inom sitt område, till exempel dietist, som bedömer när vård och behandling kan ske på primärvårdsnivå.

I hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser beskrivs flera områden där huvudmännen har ett gemensamt ansvar. Ibland förekommer sjukvård i hemmet som kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens – då är VGR behandlingsansvariga. En viktig aspekt när det gäller att arbeta för att undvika slutenvård är att samtliga vårdnivåer kan delta i vården.

Hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård

Insatserna i den kommunala primärvården kan delas upp i tre områden, utifrån patientens behov.

Hälso- och sjukvårdsinsatser på kommunal primärvårdsnivå

En del av dessa insatser utförs av baspersonal genom delegering från sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut enligt rutin från kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR).

Remissversion

VästKom

Hälso- och sjukvårdsinsatser på specialiserad nivå

Ordination och behandlingsansvar är regionens ansvar. Hälso- och sjukvård i kommunal primärvård kan bli aktuellt om insatserna bedöms kunna utföras på primärvårdsnivå. Insatserna eller ordinationerna kan utföras av kommunal primärvård efter individuell bedömning, riskbedömning och förtydligande av ansvar.

Hälso- och sjukvårdsinsatser som inte utförs eller hanteras av kommunal primärvård

Det finns hälso- och sjukvårdsinsatser som är för riskabla att utföras av kommunal primärvård i hemmet, till exempel om det kräver särskilda resurser, övervakning och utrustning för att utföras patientsäkert.

Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag

Regionen har det medicinska ansvaret för specialiserad nivå och för att utföra de insatser som inte bedöms kunna utföras på primärvårdsnivå. Krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens, är insatsen att betrakta som specialistvård och ett ansvar för regionen, utförandet kan inte överföras till primärvårdsnivå.

Vid insatser som kan utföras på primärvårdsnivå kan både specialistnivån och primärvårdsnivå ansvara för utförandet.

Specialiserad vård i hemmet kan pågå parallellt med andra insatser från både regional och kommunal primärvård. Detta förutsätter en aktiv samverkan mellan parterna när flera aktörer ansvarar för hälso- och sjukvården i patientens hem. Bedömning av behovet görs individuellt.

Kommunalt anställd hälso- och sjukvårdspersonal kan *medverka i* och *utföra* hälso- och sjukvård som regionens specialistvård har behandlingsansvar för, under förutsättning att:

1. insatserna är bedömda av ordinatör att kunna utföras på primärvårdsnivå
2. huvudmännen haft dialog och har enats om ansvar och förutsättningar för insatserna

Vid en sådan överenskommelse ligger huvudmannaskapet för uppgiften kvar hos regionen medan kommunen är vårdgivare. Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård.

Enligt SOU 2020:19 s. 158 f. finns inga lagliga hinder mot att kommunens personal utför insatser på områden som den regionfinansierade hälso- och sjukvården ansvarar för. En förutsättning är emellertid att kommun och region är överens om att så ska ske (15 kap 1 § HSL).

Det är viktigt att skilja på ordination/förskrivningsnivå och utförarnivå. Ordinatörens organisationstillhörighet saknar betydelse. Utförandet kan vara på primärvårdsnivå även om ordinationen kommer från den specialiserade vården.

Remissversion

VästKom

Kompetens

Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det enligt hälso- och sjukvårdslagen finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att kunna ge god vård. För patientsäkerheten är det viktigt att det finns tillräckligt med bemanning och personal med rätt kompetens för att kunna utföra arbetsuppgifterna. Det är vårdgivarens ansvar att det finns den personal som behövs för att ge en god vård. Kompetenserna i den kommunala primärvården utifrån grunduppdraget är sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Det kan även förekomma andra kompetenser som till exempel dietist och farmaterapeut men då är det en utökning av kommunens grundåtagande.

Kommunen ansvarar för att det i verksamheten finns kompetens för att kunna utföra arbetsuppgifter på ett sådant sätt som garanterar en god vård och omsorg.

Kunskapsöverföring mellan region och kommun, ska ske i samverkan så att kommunen får nödvändig kompetens och kan säkerställa patientsäkerheten. Regionen ska handleda och informera vid enskilda insatser för patient där särskild kompetens eller teknisk utrustning ska användas.

Egenvård

I lagen om egenvård (2022:1250) definieras egenvård som en hälso- och sjukvårdsåtgärd som behandlande hälso- och sjukvårdspersonal, med legitimation eller särskilt förordnande, har bedömt att en patient kan utföra själv eller med hjälp av någon annan.

Egenvård syftar till att underlätta och ge patienten förutsättningar för ett mer självständigt liv, där denne inte blir beroende av hälso- och sjukvårdens insatser.

Vilka hälso- och sjukvårdsåtgärder som kan utföras som egenvård är inte reglerat i lagen utan ska bedömas i varje enskilt fall. I kommunen kan både sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut i samband med ordination även besluta att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård. Bedömning om egenvård kan även komma från annan vårdgivare.

Koppling till socialtjänst

Gränsen mellan vad som är hälso- och sjukvård, socialtjänst eller LSS är inte alltid tydlig. Många personer som får hälso- och sjukvård i hemmet har insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten eller enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det medför att personalen som ger vård och omsorg i hemmet kan utföra arbetsuppgifter som omfattas av olika lagar och regler. För arbetsuppgifter som utgör hälso- och sjukvård gäller lagar och regler på hälso- och sjukvårdens område och för arbetsuppgifter som utgör socialtjänst eller stöd och service till funktionshindrade gäller lagar och regler på dessa områden. Gränsen mellan vad som är hälso- och sjukvård, socialtjänst eller LSS är inte alltid tydlig.

Till exempel kan hjälp att ta ett läkemedel vara en biståndsbedömd socialtjänståtgärd, så kallad **handräckning.** Det innebär att personen ansvarar själv för läkemedlet, dos med mera men kanske inte kan öppna burken själv och därför får hjälp av personalen med det.

Remissversion

VästKom

Personen kan också ha ett **egenvårdsbeslut** med läkemedelsgivning, vilket betyder att ordinerande legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att läkemedelsgivningen inte behöver vara en hälso- och sjukvårdsåtgärd utan kan ges med stöd av socialtjänst/LSS. När hälso- och sjukvården ansvarar för läkemedelsgivningen är åtgärden att betrakta som en **hälso- och sjukvårdsuppgift**.

Det är kanske inte heller viktigt att särskilja dessa åt för personen som får vård och omsorg. Men det är viktigt för omsorgspersonalen som arbetar i personens hem, eftersom det kan innebära att deras arbetsuppgifter under en arbetsdag omfattas av olika lagar och regler. När omsorgspersonalen utför hälso- och sjukvårdsåtgärder är de att betrakta som hälso- och sjukvårdspersonal som omfattas av lagar och regler på hälso- och sjukvårdens område. Om omvårdnadspersonalen utför egenvårdsbedömd åtgärd eller biståndsbedömd åtgärd omfattas de av lagar och regler inom socialtjänst och eller LSS.

Ekonomisk reglering

Sedan regionbildningen 1999 har kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen reglerat ansvarsfördelningen av primärvård och samverkan för hälso- och sjukvård genom ett gemensamt hälso- och sjukvårdsavtal. Det gjordes också en ekonomisk reglering genom skatteväxling. Beräkningen av skatteintäkter baseras på det slutliga taxeringsutfallet för inkomståret, uppräknat med de uppräkningsfaktorer som rekommenderas för året av Svenska kommunalförbundet.

Uppföljning

Varje huvudman bär ansvaret för uppföljning av sin verksamhet. Att utveckla gemensamma nyckeltal för att följa upp den kommunala primärvården betraktas som en framgångsfaktor, eftersom detta möjliggör samordning och jämförbara uppföljningar mellan kommunerna i Västra Götaland.

Övrigt

Under dialogerna i kommunerna och kommunalförbund identifierades fler områden som skulle stärka kommunerna i sitt primärvårdsuppdrag.

- Ta fram länsgemensamma principer för ”beslut om kommunal primärvård” samt hur gränserna går mellan vem som ska vända sig till vårdcentralen och vem som får behovet tillgodosett i hemmet.
- Gemensamma bedömningsgrunder för primärvårdsnivån vore en framgångsfaktor.
- En gemensam riskmatris att använda vid patientsäkerhetsbedömningar.
- Lokala rutiner för hur kommunens legitimerade personalgrupper involverar ansvarig chef/ledning inför beslutet om kommunal primärvård bör upprättas.

Remissversion

VästKom

Definitioner

Gemensamma definitioner ger en samsyn och stärker samverkan mellan kommunerna och i samverkan med regionen. Nedanstående definitioner är nationellt framtagna och finns i dokumentet Specialiserad vård i hemmet från **Sveriges kommuner och regioner (SKR)** om inget annat anges.

Vårdnivå

Primärvård – Vårdnivå för hälso- och sjukvårdstjänster för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov. Såväl regioner som kommuner är huvudmän.

Efter en ändring i HSL 2021 definieras primärvårdens uppdrag som att svara för behovet av åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Kommuner och regioner ska inom ramen för verksamhet som utgör primärvård tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov, se till att vården är lätt tillgänglig, och samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården (2 kap. 6 § och 13 a kap. 1 § HSL).

I förarbetena framhålls att primärvårdens uppdrag inte är begränsat till enkla, okomplicerade insatser utan att den delen av hälso- och sjukvården även svarar för att ge mer kvalificerad vård (prop. 2019/20:164 Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform, s. 116).

Specialiserad vård – Vårdnivå för hälso- och sjukvårdstjänster som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård. Regionen är huvudman. Kommunens personal kan i begränsad utsträckning medverka i utförandet.

Egenvård – Egenvård är hälso- och sjukvårdsåtgärder som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har bedömt att en patient kan göra själv eller med hjälp av någon annan, till exempel en närstående, en personlig assistent eller personal på ett HVB-hem eller annat boende. Egenvården är inte hälso- och sjukvård och omfattas inte av HSL. Bedömning, planering och uppföljning är däremot hälso- och sjukvård.

Ansvar

Huvudman – Med huvudman avses den region eller kommun som ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård. Huvudmännen har det övergripande ansvaret för att ge en god och säker vård. I huvudmannaskapet ingår att prioritera insatser, att besluta vilka som ska få del av tjänsterna och i vilken omfattning, att fastställa förekommande avgifter och att följa upp och kontrollera verksamheten.

Inom en huvudmans geografiska område kan en eller flera vårdgivare bedriva verksamhet. Regioner och kommuner kan avtala med någon annan, till exempel ett privat bolag, att utföra hälso- och sjukvården. Då uppgifter överlämnas till någon annan övergår ansvaret för utförandet av uppgiften till denna. Regionen eller kommunen har dock det fortsatta ansvaret som huvudman för de uppgifter som överlämnats. Regionen eller kommunen har således kvar ett övergripande ansvar för att dess medborgare får en god vård.

Remissversion

Vårdgivare – Den som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet är en vårdgivare. Det gäller både privat och offentligt finansierad verksamhet. En vårdgivare kan till exempel vara en region, en kommun, ett aktiebolag eller en egenföretagare.

Vårdgivaren har ett organisatoriskt ansvar och ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att den lever upp till kravet på god vård. Det innebär bland annat ansvar för att det finns hälso- och sjukvårdspersonal med rätt kompetens och att det finns ett kvalitetsledningssystem med rutiner och processer. Vårdgivaren ska vidare se till att det finns rutiner för dokumentation samt utreda och anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Utöver de lagreglerade uppgifterna är det vårdgivaren som bestämmer vilka arbetsuppgifter som ingår i funktionen som MAS eller MAR (se mer om dessa funktioner nedan). Det är också vårdgivaren som bestämmer vilket ansvar och vilka arbetsuppgifter som verksamhetschefen ska ha. Oavsett delegationer har vårdgivaren alltid kvar det övergripande ansvaret.

Yrkesansvar – Alla som arbetar i hälso- och sjukvård ansvarar för att de utför sitt arbete på ett patientsäkert sätt. Arbetet ska ske utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är inte bara legitimerade yrkesutövare som ingår i gruppen hälso- och sjukvårdspersonal. Dit räknas även till exempel undersköterskor och vårdbiträden som utför hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Organisering

Kommunal hälso- och sjukvård – Hälso- och sjukvård som utförs med kommunen som huvudman. Kommunens ansvar som huvudman är alltid på primärvårdsnivå.

Hemsjukvård – Hälso- och sjukvård när den ges i patients bostad eller motsvarande och som är sammanhängande över tiden. Hemsjukvård kan ges både på primärvårdsnivå och på specialiserad nivå. Huvudman kan vara både kommun och region.

Hälso- och sjukvård i hemmet – Hälso- och sjukvård när den ges i patients bostad eller motsvarande. Huvudman kan vara både kommun och region.

Remissversion

VästKom

Referenser

Lag

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade | Sveriges riksdag

Patientlag (2014:821) Patientlag (2014:821) | Sveriges riksdag

Lag (2022:1250) om egenvård Lag (2022:1250) om egenvård | Sveriges riksdag

Statens offentliga utredningar, SOU

SOU 2022:41 Nästa steg, Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer. Nästa steg. Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (riksdagen.se)

God och nära vård. En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem SOU 2020:19, s.158 God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19)

Regeringens proposition 1994/95:195. Primärvård, privata vårdgivare m.mF06B5E9E-8629-417E-83A6-D5651455E3B7, s.46

Socialstyrelsen

Hälso- och sjukvård i hemmet, Kunskapsstöd för personcentrerad vård och rehabilitering. Hälso- och sjukvård i hemmet (socialstyrelsen.se)

Hälso- och sjukvård i hemmet – personcentrerad vård och rehabilitering https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/god-och-nara-vard/halso--och-sjukvard-i-hemmet/

Sveriges kommuner och regioner, SKR

SKR, Specialiserad vård i hemmet Specialiserad vård i hemmet

Länsgemensamma styrdokument Västra Götaland

Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland 2017-2020 Utskriftsvänlig-3.pdf (vgregion.se)

Med primärvården som nav i utvecklingen av god och nära vård Med primärvården som nav i utvecklingen av god och nära vård, slutrapport (vgregion.se)

Remissversion

Synpunkter på "Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård" Ett svar lämnas från respektive kommun. Fråga 1-3 avser obligatorisk information. Formuläret är därefter uppdelat utifrån de rubriker och underrubriker som återfinns i styrdokumentet. I slutet finns också möjlighet att lämna övriga medskick kring Inriktningsdokumentet. Om ni inte har några medskick- ange detta under övriga medskick. Svar lämnas senast den 30 maj 2025 via digitalt formulär.

Obligatorisk information

1. Kommun Kungälvs kommun

2. Namn och mailadress till kontaktperson Anna Mårtén anna.marten@kungalv.se

3. Svarsdatum Efter KS beslut

4. Inledning

Kungälvs kommun anser att det är en bra inledning som förklarar bakgrunden till dokumentet. Dock behöver syfte och mål förtydligas samt hur ställer sig inriktningsdokumentet i förhållande till nuvarande och kommande hälso- och sjukvårsavtal. Kungälvs kommun föreslår att inledningen kortas ner i ett slutligt dokument.

5. Bakgrund

I den inledande beskrivningen kring ansvar beskrivs de olika tjänstgörande professionerna i kommunen. I beskrivningen av regionen så utelämnas sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut (som anges som professioner i kommunen) vilket skulle kunna tolkas som att dessa professionen på primärvårdsnivå enbart är kommunens ansvar, vilket är felaktigt. Kungälvs kommunen föreslår att om yrkestitlar ska skrivas ut att det även titlarna adderas till regionen alternativt att stycket tas bort helt.

Primärvård- ett gemensamt ansvar för kommun och region

Kungälvs kommun ställer sig tveksam till stycket om särskilda medicinska resurser som beskrivs som annan kompetens än specialistkompetens i allmänmedicin. Hur översätts det till den medicinska resursen i kommunen? Kungälvs kommun föreslår att meningen förtydligas.

Samverkan

I stycket om samverkan anser Kungälv att sista mening i först stycket kan strykas då det inledningsvis beskrivs att samverkan krävs då behöver det inte definieras om det är en eller flera läkare som medverkar eftersom det likställt kan vara en eller flera sjuksköterskor eller andra professioner.

Kommunal primärvård

Kungälvs kommun föreslår att första meningen står kvar och övrig text stryks. Meningen där det står att kommunal hälso- och sjukvård är ett erbjudande skapar en otydlighet. Erbjudande kan uppfattas som att det inte ligger en behovsbedömning till grund för den kommunala primärvården. Meningen om patientlagen som följer första stycket är inte specifik för kommunal primärvård, Kungälvs kommun föreslår att meningen tas bort.

6. Målgrupp

Inga synpunkter

7. Kommunens primärvårdsuppdrag

Kungälvs kommun anser att beskrivningen som står om kommunens primärvårdsuppdrag är en upprepning av tidigare text. Det som skiljer sig är andra stycket där skrivs rehabilitering och habiliteringsinsatserna ut. Kungälvs kommun föreslår att det behöver förtydligas vilken skiljelinje som finns gällande dessa insatser då det finns flera aktörer inom rehabilitering och habilitering.

8. Samverkan enligt överenskommelse

Kungälvs kommun föreslår ett tillägg till sista mening kring hälso- och sjukvårdsinsatser under permission likt det står i hälso- och sjukvårdsavtalet *att insatser vid permission gäller endast under förutsättning att överenskommelse har skett.*

9. Beslut om kommunal primärvård

Inga synpunkter

10. Patientsäkerhet

Inga synpunkter

11. Hälso- och sjukvård i hemmet

Kungälvs kommun anser att sista meningen där det står att en viktig aspekt när det gäller att arbeta för att undvika slutenvård. Kungälvs kommun föreslår att meningen tas bort då det kommunala uppdraget snarare är att tillsammans med andra ge vård på rätt vårdnivå.

12. Hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård

Kungälvs kommun ställer sig frågande till den tredelade uppdelningen som stycket inleds med varav en del är en beskrivning vad kommunen inte gör. Kungälvs kommun anser även att stycket är förenklat då det kan tolkas som om att kommunen antingen delegerar arbetsuppgifter eller utför ordinerade insatser på primärvårdsnivå.

Kungälvs kommun anser att första stycket är otydligt och beskriver detaljer kring hur kommunen organiserar arbetet med delegering. Kungälvs kommun anser att det är viktigt att hålla sig till ansvarsnivå och beskrivning av uppdrag. Likväl kan en såromläggning på sjukhus ske på delegering.

När det gäller hälso- och sjukvårdsinsatser på specialiserad nivå anser Kungälvs kommun att det är en upprepning av tidigare text. Kungälvs kommun saknar i texten distriktsköterskans ordination och behandlingsansvar liksom de rehabiliterande professionernas ordinations och behandlingsansvar.

Kungälvs kommun anser att sista stycket kan tas bort som upprepar vad som kommunen inte gör och som inte förtydligar vilka insatser som utförs så som rubriken antyder.

13. Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag

Kungälvs kommun föreslår att texten skrivs om då första stycket och fjärde stycket motsätter varandra. Först så nämns det att utförandet av specialistvård inte kan överföras till primärvård medan i fjärde stycket så står det att kommunalt anställd hälso- och sjukvårdspersonal kan medverka i och utföra. Texten blir således inte tydlig.

Kungälvs kommun anser även att i fjärde stycket justera till vårdnivåer i stället för huvudmän. Förslagsvis att primärvården kan medverka i och utföra hälso- och sjukvårdsinsatser eftersom både den regionala och kommunala primärvården kan medverka.

Kungälvs kommun föreslår även att punkterna som räknas upp inte ska benämnas som siffror 1 och 2 utan snarare som punkter utan siffror för att undvika missförstånd att något ska ske innan något annat.

Kungälvs kommun anser i motsats till sista stycket att ordinatörens organisationstillhörighet spelar roll eftersom om det är olika huvudmän måste vården planeras och samverkas innan den går över till annan organisation och vårdnivå. Kungälvs kommun anser även att ordinatören alltid bär det medicinska ansvaret.

14. Kompetens

Kungälvs kommun anser att sista meningen skapar en otydlighet då det tidigare i texten står att kommunen inte kan utföra det som kräver särskild medicinska kompetens eller teknisk utrustning och sista meningen beskriver att regionen ska handleda och informera vid enskilda insatser för patient där särskild kompetens eller teknisk utrustning ska användas.

Kungälvs kommun föreslår att det läggs till en text om regionens utbildningsansvar gentemot kommunen.

15. Egenvård

Kungälvs kommun föreslår att stycket stryks från texten då det inte definierar inriktningen av kommunal primärvård och lagen om egenvård är den samma oavsett profession eller organisation.

16. Koppling till socialtjänst

Kungälvs kommun föreslår att stycket tas bort då det inte beskriver den kommunala primärvården utan snarare komplexiteten i kommunens ansvar.

17. Ekonomisk reglering

Kungälvs kommun föreslår att stycket tas bort då det inte tillför inriktningsdokumentet något annat än en bakgrund.

18. Uppföljning

Kungälvs kommun föreslår att första meningen kan behållas men att andra meningen tas bort då det är en viljeinriktning snarare än att det finns tydliga nyckeltal för kommunal primärvård.

19. Övrigt (rubrik i dokumentet)

Kungälvs kommun föreslår att stycket tas bort då det i huvudsak nämner områden och punkter som kan vara bra.

Definitioner

Kungälvs kommun föreslår att definitionerna tas bort då de upprepar det som redan står i övrig text.

20. Övriga medskick kring Inriktningsdokumentet

Kungälvs kommun tycker att dokumentet har en ambition att förtydliga den kommunala primärvården och det är bra. Dock finns det risker att dokumentet mer liknar delar av hälso-

och sjukvårdsavtalet vilket skulle kunna leda till att det som tidigare blir fler dokument som vi hänvisar till. Förslagsvis behöver dokumentet kortas ner till en mer kärnfull beskrivning av just kommunal primärvård.

Sammanträdesprotokoll

§ 45/2025

Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård (Dnr KS2025/0271)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har inbjudits att svara på en remiss gällande förslag till inriktningsdokument gällande det kommunala primärvårdsuppdraget.

Förvaltningen välkomnar dokumentet men anser att det behöver omarbetas enligt bilaga innan det kan antas i kommunen. Det är också av vikt att dokumentet i stort inte beskriver samma saker som står i hälso- och sjukvårdsavtalet eller kommande hälso- och sjukvårdsavtal då det kan skapa otydlighet kring dokumentets syfte.

Förvaltningen föreslår att synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på ”Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård”.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård
Bilaga Missiv - Remiss på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.msg
Bilaga Remissförslag Inrikningsdokument kommunal primärvård.pdf
Bilaga Svarbilaga till förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.

Expedieras till: Anna Mårtén

För kännedom till: Lena Arnfelt

Sammanträdesprotokoll

§ 45/2025

Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård (Dnr KS2025/0271)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har inbjudits att svara på en remiss gällande förslag till inriktningsdokument gällande det kommunala primärvårdsuppdraget.

Förvaltningen välkomnar dokumentet men anser att det behöver omarbetas enligt bilaga innan det kan antas i kommunen. Det är också av vikt att dokumentet i stort inte beskriver samma saker som står i hälso- och sjukvårdsavtalet eller kommande hälso- och sjukvårdsavtal då det kan skapa otydlighet kring dokumentets syfte.

Förvaltningen föreslår att synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på ”Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård”.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss gällande förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård
Bilaga Missiv - Remiss på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.msg
Bilaga Remissförslag Inrikningsdokument kommunal primärvård.pdf
Bilaga Svarbilaga till förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Synpunkter enligt bilaga antas som kommunstyrelsens svar på Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård.

Expedieras till: Anna Mårtén

För kännedom till: Lena Arnfelt

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

From: Tamara Markovic
Sent: Thu, 20 Feb 2025 13:29:31 +0000
To: kommun@ale.se; info@almegautbildning.se; info@atr.nu; info@aneby.se; registrator; kommunstyrelsen@arvidsjaur.se; attunda tingsratt; kommun@bengtsfors.se; bergs.kommun@berg.se; info@bildkonstsverige.se; bolagsverket@bolagsverket.se; kommun@borgholm.se; kommun@borlange.se; registrator@bra.se; registrator@csn.se; domstolsverket@dom.se; kommun@eda.se; huvudregistrator; registrator; eskilstuna.kommun@eskilstuna.se; kontaktcenter@falun.se; info@folkbildningsradet.se; eva.dovresjo@fremia.se; info@foretagarna.se; forvaltningsrattenifalun; forvaltningsrattenimalmo; forvaltningsrattenistockholm; huvudkontoret; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; kommun@hedemora.se; kontaktcenter@helsingborg.se; kommun@harnosand.se; info@ideburenskola.se; iaf; registrator; imy; registrator; kommun@kalmar.se; registratur; kammarrattenistockholm; info@karlshamn.se; kommunledningsforvaltningen@katrineholm.se; konkurrensverket; kronofogdemyndigheten@kronofogden.se; Kungälvs kommun; kopings.kommun@koping.se; info@lo.se; kommun@lindesberg.se; registrator; lulea.kommun@lulea.se; kommunstyrelsen@malmo.se; kommun@malung-salen.se; kommunen@mellerud.se; registrator; motala.kommun@motala.se; registrator@digg.se; registrator@mucf.se; kommun@monsteras.se; kontaktcenter@norrtalje.se; kommun@ockelbo.se; ks@olofstrom.se; registrator; kommun@pitea.se; registrator kansli; regelradet@regelradet.se; region@regionblekinge.se; region.dalarna@regiondalarna.se; rg@regiongavleborg.se; registrator.rlk@regionstockholm.se; post@regionsormland.se; region.uppsala@regionuppsala.se; region.vasternorrland@rvn.se; anders.lundberg@adv-lundberg.se; justitieombudsmannen@jo.se; riksgalden; riksidrottsforbundet@rf.se; registrator; kansli@skurup.se; charlotta@smakom.se; socialstyrelsen; kommun@solleftea.se; info@sotenas.se; info@spfseniorerna.se; registrator@statenssc.se; skolinspektionen; registrator; scb; registrator; kommunstyrelsen@stockholm.se; kommun@stromsund.se; info@studieforbunden.se; sundsvalls.kommun@sundsvall.se; info@financesweden.se; info@insurancesweden.se; registrator@ivo.se; remisser@svensktnaringsliv.se; remisser@advokatsamfundet.se; kansli@saco.se; info@sverigesakassor.se; info@hembygdsforbundet.se; registrator@skr.se; sakerhetspolisen@sakerhetspolisen.se; kommunstyrelsen@soderhamn.se; sodertalje.kommun@sodertalje.se; kommun@tibro.se; info; kommun@tjorn.se; kontakt; tranaskommun@tranas.se; trosa@trosa.se; registrator; registrator; registrator@ubm.se; vindelns.kommun@vindeln.se; kommunstyrelsen@vingaker.se; info@sv.se; karin.elinder@vardforetagarna.se; ida.ingero@vardforetagarna.se; kontaktcenter@varnamo.se; vasterviks.kommun@vastervik.se; post@vgregion.se; kommunstyrelsen@vaxjo.se; ydre.kommun@ydre.se; registrator; kommun@amal.se; kommun@overkalix.se
Cc: betankande@elanders.com; Johanna Edner; Elin Bengtsson; Maria Antonsson
Subject: Remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20), svar senast 20/5 2025
Attachments: Remissmissiv.pdf
Categories: Maria

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Länk: https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/02/sou-202520/

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 20 maj 2025**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2025/00415 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Synpunkter efterfrågas på samtliga alternativa författningsförslag. Remissinstanserna bör även ange om något av de alternativa författningsförslagen förordas.
Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.
För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett beställningsformulär hos Elanders Sverige AB.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Med vänlig hälsning

Tamara Markovic
Kanslisekreterare
Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Kommunenheten
103 33 Stockholm
Tel. 084059441
Mobil 070-3102816
tamara.markovic@regeringskansliet.se
www.regeringen.se

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Betänkande av Utredningen om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Stockholm 2025

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR

SOU 2025:20

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.
Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet
Omslag: Elanders Sverige AB
Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2025

ISBN 978-91-525-1159-6 (tryck)
ISBN 978-91-525-1160-2 (pdf)
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Erik Slottner

Regeringen beslutade den 11 maj 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att bland annat analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Hovrättspresidenten Ylva Norling Jönsson förordnades till särskild utredare den 1 september 2023.

Den 25 september 2023 förordnades kanslirådet Johanna Edner, Karin Gustavsson och Karl Gutberg samt departementssekreteraren Fredrik Lund och ämnesrådet Hampus Strömberg som sakkunniga i utredningen. Som experter förordnades samma dag ekonomidirektören Tobias Dahlström (Region Dalarna), säkerhetsstrategen Katarina Ehn Blomgren (Helsingborgs kommun), rättsliga experten Göran Fagerström (Skatteverket), säkerhetschefen Anna Flink (Kalmar kommun), juristen Ellen Hausel Heldahl (Svenskt näringsliv), juristen Amanda Hugosson (Försäkringskassan), samordnare Christina Kiernan (Sveriges Kommuner och Regioner), ordföranden Peter Lindroth (SmåKom), utredaren Mari Lindskog (Södertälje kommun), stadsjuristen Ellinor Malmborg (Göteborgs kommun), juristen Kristoffer Martinsson (Region Stockholm), brottsförebyggande specialisten Sara Persson (Ekobrottsmyndigheten), biträdande enhetschefen Johanna Skinnari (Brottsförebyggande rådet) och Per Örlander (Polismyndigheten).

Den 18 oktober 2023 entledigades Per Örlander från uppdraget som expert och verksamhetsexperten Anna Björklund (Polismyndigheten) förordnades i hans ställe. Den 24 januari 2024 entledigades Fredrik Lund från uppdraget som sakkunnig och i hans ställe förordnades rådgivaren Ulrika Johansson (Utbetalningsmyndigheten) som expert. Den 2 april 2024 entledigades Amanda Hugosson från uppdraget som expert och i hennes ställe förordnades rättsliga experten Maria Ångman Wiesel (Försäkringskassan). Den 20 april 2024 entledigades Mari Lindskog från uppdraget som expert och i hennes

ställe förordnades resultatområdeschefen Pierre Gharzani. Den 28 oktober 2024 entledigades Peter Lindroth från uppdraget som expert.

Hovrättsrådet Fredrik Van Kesbeeck Andersson har varit huvudsekreterare i utredningen från och med den 7 september 2023. Konsulten Anette Ömossa har varit sekreterare i utredningen på halvtid från och med den 11 september 2023 och på heltid från och med den 1 oktober 2023 till om med den 31 oktober 2024. Utredaren Andreas Hagström (Statskontoret) har såsom stabsbiträde biträtt utredningens sekretariat mellan den 23 oktober 2023 och 4 juli 2024. Den rättsliga experten Liselotte Westerlind har biträtt utredningens sekretariat mellan den 1 september 2024 och den 31 januari 2025.

Arbetet har bedrivits i nära samråd med de sakkunniga och experterna. Betänkandet har skrivits i vi-form. Detta hindrar inte att det finns skilda uppfattningar i enskilda frågor.

Utredningen överlämnar härmed betänkandet *Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet* (SOU 2025:20).

Uppdraget är med detta slutfört.

Stockholm i februari 2025

Ylva Norling Jönsson

Fredrik Van Kesbeeck Andersson

Innehåll

Sammanfattning 21

1 Författningsförslag 1 39

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten 39

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar 42

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten 45

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten 47

2 Författningsförslag 2 49

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar 49

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten 52

3 Författningsförslag 3 55

3.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten 55

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

4 Uppdraget och dess genomförande 59

4.1 Utredningsuppdraget 59

4.2 Ramen för utredningsuppdraget 59

4.3 Utredningens begreppsanvändning 61
4.3.1 Välfärd, välfärdssystem och välfärdsutbetalningar 61
4.3.2 Felaktiga utbetalningar 63
4.3.3 Kommunal, kommun och region 65

4.4 Genomförandet av arbetet 65

4.5 Betänkandets disposition och struktur 66

DEL 1 Att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar

5 Inledande beskrivningar och allmänna utgångspunkter 69

5.1 Brottslighet med stor samhällspåverkan 69

5.2 Felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen 72
5.2.1 Olika typer av felaktiga utbetalningar 72
5.2.2 Oavsiktliga fel 73
5.2.3 Avsiktliga, mindre fel 74
5.2.4 Ekonomisk brottslighet 74
5.2.5 Organiserad brottslighet 75

5.3 Arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet över tid 76
5.3.1 Förändringar i synen på felaktiga utbetalningar 76
5.3.2 Initiativ för ökat informationsutbyte 83

5.4 Kommunsektorn och felaktiga utbetalningar 89
5.4.1 Allmänt om kommuner och regioner 89
5.4.2 Fokus har legat på den statliga nivån 90
5.4.3 Intåget av privata aktörer på det kommunala området 93
5.4.4 Felaktiga utbetalningar från kommunsektorn 97

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5.5 Det finns skäl för ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna ... 106
5.5.1 Välfärden tillhandahålls av såväl staten som kommuner och regioner ... 106
5.5.2 Brottsligheten och de felaktiga utbetalningarna ställer höga krav på informationsutbyte ... 108
5.5.3 Förtroendet för välfärdssystemen och hanteringen av offentliga medel ... 109
5.5.4 Att förhindra felaktiga utbetalningar innebär stora vinster ... 111

5.6 Kommunsektorns förutsättningar att motverka felaktiga utbetalningar behöver stärkas ... 112
5.6.1 Tidigare åtgärder på det kommunala området har inte varit tillräckliga ... 112
5.6.2 Det behövs ett nytt verktyg för att motverka felaktiga utbetalningar i kommunsektorn ... 114
5.6.3 Ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna förbättrar förutsättningarna för kommuner och regioner ... 116
5.6.4 Utbetalningsmyndighetens verksamhet talar i sig för en kommunal anslutning ... 117

5.7 Utgångspunkter för utredningens överväganden ... 119
5.7.1 En kommunal anslutning kan bidra till att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet ... 120
5.7.2 Det är viktigt att kontrollen är likvärdig inom välfärdssystemen ... 121
5.7.3 Felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet ska motverkas på ett tidigt stadium ... 121

5.8 Alternativa och kompletterande åtgärder till en kommunal anslutning ... 122
5.8.1 Det finns ytterligare verktyg att använda ... 122
5.8.2 Alternativa åtgärder inom regionernas område ... 123
5.8.3 Kompletterande åtgärder ... 126

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

6 Utbetalningsmyndigheten 129

6.1 Inledning 129

6.2 En ny myndighet med nytt uppdrag 129

6.3 Organisation och uppgifter 130

6.4 Systemet med transaktionskonto 131
6.4.1 Allmänt 131
6.4.2 Begrepp 133
6.4.3 Organisationskommitténs tankar bakom utformningen av systemet med transaktionskonto 134
6.4.4 Närmare om systemet med transaktionskonto 136
6.4.5 Serviceåtagande till allmänheten 138

6.5 Dataanalyser och urval 139

6.6 Inledande och fördjupade granskningar 140
6.6.1 Inledande granskning 141
6.6.2 Fördjupad granskning 143

6.7 Uppgiftsskyldighet och underrättelseskyldighet 145
6.7.1 Uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten 145
6.7.2 Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet 149

6.8 Regleringen av personuppgiftsbehandling vid Utbetalningsmyndigheten 153

6.9 Samverkan 154

6.10 Förväntningar på Utbetalningsmyndighetens verksamhet 154
6.10.1 Utbetalningsmyndighetens uppdrag 154
6.10.2 Utbetalningsmyndighetens analysverksamhet 156
6.10.3 Fortsatt kontrollarbete efter kommunal anslutning 157

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

DEL 2 Kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar

7 Kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar 161

7.1 Utredningsuppdraget 161

7.2 Närmare om uppdragets omfattning 162

7.3 Den kommunala ekonomin i förhållande till de kartlagda utbetalningarna 165
- 7.3.1 Kommunernas kostnader för eget åtagande 166
- 7.3.2 Regionernas kostnader för eget åtagande 166
- 7.3.3 Kommunernas utbetalningar till enskilda, privata utförare och föreningar 167
- 7.3.4 Regionernas utbetalningar till privata utförare och föreningar 168

7.4 Det finns många utmaningar med att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar 169
- 7.4.1 Kommunsektorns felaktiga utbetalningar har inte kartlagts tidigare på nationell nivå 169
- 7.4.2 Vissa förhållanden kan försvåra identifiering av felaktiga utbetalningar 170
- 7.4.3 Kommunsektorns arbetssätt och vissa regelverk har medfört utmaningar i kartläggningsarbetet 176
- 7.4.4 Ett brett perspektiv i kartläggningsarbetet 178

7.5 Metoden för kartläggningen 179
- 7.5.1 Kartläggningens övergripande struktur 179
- 7.5.2 Närmare om enkätundersökningen 180
- 7.5.3 Närmare om intervjudelen 183

8 Resultaten av kartläggningen 185

8.1 Fokus riktas mot riskerna för felaktiga utbetalningar 185

8.2 Kommunsektorns arbete mot felaktiga utbetalningar 185
- 8.2.1 Riskanalyser och interna kontroller 185
- 8.2.2 Verksamhetsområden som omfattas av riskanalyser och/eller interna kontroller 187

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

8.2.3 It-system och it-tjänster som motverkar felaktiga utbetalningar 188
8.2.4 Andra arbetssätt för att motverka felaktiga utbetalningar..... 188

8.3 Riskfaktorer och hinder för att motverka felaktiga utbetalningar..... 189
8.3.1 Riskfaktorer och/eller hinder enligt kommunerna..... 190
8.3.2 Riskfaktorer och/eller hinder enligt regionerna..... 192

8.4 Risker för felaktiga utbetalningar inom olika verksamhetsområden..... 194
8.4.1 Risker inom kommunernas verksamhetsområden 195
8.4.2 Risker inom regionernas verksamhetsområden .. 202

8.5 Kända felaktiga kommunala utbetalningar 205
8.5.1 Kända felaktiga utbetalningar i kommunerna – skattningar utifrån enkätresultaten..... 205
8.5.2 Kända felaktiga utbetalningar i regionerna – skattningar utifrån vårt enkätresultat..... 208

9 Slutsatser av vår kartläggning.....211

9.1 Analysens inriktning 211

9.2 Vad kartläggningen säger om felaktiga utbetalningar 212
9.2.1 Riskerna för felaktiga utbetalningar..... 212
9.2.2 Sifferunderlaget..... 213

9.3 Sammanfattande iakttagelser gällande modus vid felaktiga utbetalningar..... 213

9.4 Sammanfattande iakttagelser gällande riskerna för felaktiga utbetalningar från kommunsektorn..... 214
9.4.1 Riskerna innebär utmaningar 214
9.4.2 Kommunsektorns eget arbete och externa faktorer 215

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

9.5 Sammanfattande iakttagelser gällande omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar 217
9.5.1 Andelen felaktiga kommunala utbetalningar som redovisats är låg 217
9.5.2 Ramen för utredningens arbete påverkar resultatet av kartläggningen 217
9.5.3 Många kommuner och regioner saknar rutiner för att dokumentera felaktiga utbetalningar 218
9.5.4 Felaktiga utbetalningar knutna till en viss aktör eller vissa verksamhetsområden får stor påverkan på kartläggningen 219
9.5.5 Tidigare bedömningar av felaktiga utbetalningar 220
9.5.6 Slutsatser kring omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar 222
9.5.7 Nyttan med en kartläggning 224
9.5.8 Kommunsektorns felaktiga utbetalningar enligt tre scenarier 226
9.6 Kartläggningens betydelse för en kommunal anslutning ... 227

DEL 3 Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

10 Rättsliga förutsättningar för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet 233

10.1 Flera omfattande regelverk får betydelse 233
10.2 Rättsliga aspekter gällande kommunsektorn 234
10.2.1 Allmänt om den kommunala självstyrelsen 234
10.2.2 Den kommunala självstyrelsens innebörd 234
10.2.3 Området för den kommunala självstyrelsen 236
10.2.4 Den kommunala självstyrelsen kan inskränkas ... 236
10.2.5 Nationella värden kan motivera ett inskränkande av självbestämmanderätten 237
10.2.6 Normgivning beträffande den kommunala självstyrelsen 238

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

10.2.7 Hur påverkar anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet den kommunala självstyrelsen? ... 239
10.2.8 Den kommunala finansieringsprincipen ... 239
10.2.9 Finansieringsprincipens betydelse för anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ... 240

10.3 Regler om offentlig upphandling, statsstöd och konkurrensbegränsning ... 241
10.3.1 Flera regelverk aktualiseras ... 241
10.3.2 Påverkan på relationer mellan olika aktörer ... 241
10.3.3 Allmänt om de olika regelverken ... 243
10.3.4 Regelverkens betydelse för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ... 249

11 Alternativ för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ... 253

11.1 Innebörden av en kommunal anslutning ... 253

11.2 Alternativa utformningar av en anslutning ... 256
11.2.1 Olika grader av integrering mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner ... 256
11.2.2 Olika sätt att se på alternativen för anslutning ... 262

11.3 Alternativen i förhållande till syftet med en anslutning ... 263

11.4 Alternativen i förhållande till de rättsliga förutsättningarna för anslutning ... 267

11.5 Samtliga kommuner och regioner bör anslutas ... 271

11.6 Anslutningen bör vara obligatorisk för kommuner och regioner ... 272

11.7 Samtliga utbetalningar inom vårt uppdrag bör anslutas ... 273

11.8 Två anslutningsalternativ förordas ... 275

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12 Förslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet 281

12.1 Alternativa författningsförslag till kommunal anslutning 281

12.2 Kommunal anslutning kräver reglering genom lag 282

12.3 Kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto enligt författningsförslag 1 283
12.3.1 Regleringen av kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet 283
12.3.2 En kommunal utbetalning föranleder inte registrering av ett transaktionskonto 285
12.3.3 Uppgifter om kommunala utbetalningar ska registreras 285
12.3.4 De kommunala utbetalningar som ska registreras i systemet med transaktionskonto ska anges i lag 287

12.4 Kommunal anslutning till verksamheten dataanalys och granskning enligt författningsförslag 1 och 2 292
12.4.1 Inledande synpunkter 292
12.4.2 Kommunala utbetalningar kommer att omfattas av dataanalys- och granskningsverksamheten 293
12.4.3 Kommunala utbetalningar ska kunna granskas ... 294

12.5 Kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto enligt författningsförslag 3 298
12.5.1 Inledande synpunkter 298
12.5.2 Anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare till systemet med transaktionskonto 299
12.5.3 Medskick vid en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare 301

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

DEL 4 Informationsutbyte

13 Utbetalningsmyndighetens informationsbehov och rättsliga förutsättningar för informationsutbyte 307

13.1 Utredningsuppdraget 307

13.2 Kartläggning av informationsbehovet 307

13.3 Informationsbehovet vid anslutning till systemet med transaktionskonto 309

13.4 Informationsbehovet vid anslutning till dataanalys- och granskningsverksamhet 310
13.4.1 Inledning 310
13.4.2 Exempel på informationsbehov 311

13.5 Rättsliga förutsättningar för informationsdelning 316
13.5.1 Bestämmelser om sekretess i allmän verksamhet 317
13.5.2 Bestämmelser om tystnadsplikt i enskild verksamhet 318
13.5.3 Sekretessbrytande bestämmelser 319
13.5.4 Prövningen av utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter 325
13.5.5 Sekretessregelverkets betydelse för utredningens uppdrag 326

14 Uppgiftsskyldigheter och underrättelseskyldigheter 329

14.1 Informationsutbyte vid olika grader av integrering 329

14.2 Behovet av uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten 330
14.2.1 Uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner bör införas 330
14.2.2 Uppgiftsutlämnandet ska ske kontinuerligt 334

14.3 Uppgifter av betydelse för kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto 335
14.3.1 Det ska införas en skyldighet för kommuner och regioner att lämna uppgifter om utbetalningar 335

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

14.4 Uppgifter av betydelse för dataanalyser och urval 339
14.4.1 Uppgifter som rör beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd 339
14.4.2 Kontaktuppgifter som har lämnats till kommuner och regioner 345

14.5 Uppgifter av betydelse för fördjupad granskning 347
14.5.1 Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner för uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person 347

14.6 Underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten 353
14.6.1 Utbetalningsmyndigheten ska underrätta kommuner och regioner om granskning 353

14.7 Återkoppling på underrättelser 359

14.8 Medskick vid en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare 361
14.8.1 Uppgifter från kommuner och regioner av betydelse för dataanalys och granskning 362
14.8.2 Uppgifter från enskilda huvudmän och privata utförare av betydelse vid fördjupad granskning .. 365
14.8.3 En utökad uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter bör utredas vidare 368

15 Personuppgiftsbehandling 371

15.1 Uppdraget 371

15.2 Rättsliga förutsättningar för behandling av personuppgifter 371
15.2.1 Europakonventionen 372
15.2.2 Regeringsformen 372
15.2.3 EU:s dataskyddsförordning 373
15.2.4 Dataskyddslagen 377
15.2.5 Dataskyddsdirektivet och brottsdatalagen 380
15.2.6 Registerförfattningar 381
15.2.7 Dataskyddsregelverkets betydelse för utredningens uppdrag 390

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

15.3 En begränsning av skyddet för den personliga integriteten är godtagbar för ändamålet 392

15.4 Personuppgiftsbehandlingen hos Utbetalningsmyndigheten 395
15.4.1 Det kommer att finnas rättslig grund för behandlingen 395
15.4.2 Den befintliga regleringen är tillräcklig 397

15.5 Personuppgiftsbehandlingen inom kommuner och regioner 403
15.5.1 Personuppgiftsbehandlingen hos kommuner och regioner vid utlämnande av personuppgifter 403
15.5.2 Behandling av uppgifter vid mottagande av personuppgifter 406

16 Samlad integritetsanalys 409

16.1 Uppdraget 409

16.2 Några utgångspunkter för bedömningen 409

16.3 Förslagen om informationsutbyte utgör ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten 411

16.4 Den personuppgiftsbehandling som informationsutbytet medför är proportionerlig 415

DEL 5 Ikraftträdande, konsekvenser och författningskommentarer

17 Ikraftträdandebestämmelser 423

18 Konsekvenser 427

18.1 Konsekvensbeskrivningens innehåll 427

18.2 Förslagen i korthet 428

18.3 Syftet med en kommunal anslutning och alternativa lösningar 429

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.4 Grundläggande förutsättningar för reglering av kommuner och regioner ... 430

18.5 Svårigheter att bedöma konsekvenser ... 431

18.6 Effekter för offentliga finanser ... 433
18.6.1 Svårigheter att uppskatta kostnader ... 433
18.6.2 Kostnader för anslutning av statliga myndigheter ... 435
18.6.3 Utgångspunkter vid uppskattning av kostnader för en kommunal anslutning ... 439
18.6.4 Konsekvenser för kommuner och regioner inklusive uppskattade kostnader ... 440
18.6.5 Konsekvenser för Utbetalningsmyndigheten inklusive uppskattade kostnader ... 445
18.6.6 Finansiering av förslagen ... 447

18.7 Samhällsekonomiska konsekvenser ... 448

18.8 Konsekvenser för felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet ... 451
18.8.1 Konsekvenser för felaktiga utbetalningar ... 451
18.8.2 Konsekvenser för brottsligheten ... 453

18.9 Konsekvenser för enskilda ... 456

18.10 Fördelningseffekter ... 457

18.11 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män ... 457

18.12 Konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen ... 458

18.13 Konsekvenser för övriga statliga myndigheter ... 459
18.13.1 Myndigheter som är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ... 459
18.13.2 Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ... 460
18.13.3 Domstolar ... 461
18.13.4 Myndigheter som har ett informationsutbyte med Utbetalningsmyndigheten ... 462

18.14 Konsekvenser för organisationer ... 463

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.15 Konsekvenser för företag 463
18.15.1 Konkurrens 463
18.15.2 Sekretess för ekonomiska förhållanden 464
18.15.3 Uppgiftslämnarbördan kan öka marginellt 465
18.15.4 Förutsättningarna för små företag 465
18.15.5 Konsekvenser för försäkringsföretag 466

18.16 Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet 466

18.17 Konsekvenser för risk och sårbarhet i krig och kris 467

18.18 Konsekvenser i förhållande till Sveriges åtaganden gentemot EU 467

18.19 Konsekvenser för miljön 467

19 Författningskommentar till författningsförslag 1 469

19.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten 469

19.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar .. 473

19.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten 476

20 Författningskommentar till författningsförslag 2 483

20.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar .. 483

20.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten 486

21 Författningskommentar till författningsförslag 3 491

21.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten 491

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Bilagor

Bilaga 1 Kommittédirektiv 2023:63 497

Bilaga 2 Kommittédirektiv 2024:84 507

Bilaga 3 Enkätfrågor och bortfallsanalys 509

Sammanfattning

Uppdraget

Syftet med vårt uppdrag är att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. Utredningen gäller utbetalningar från kommuner och regioner och består av två delar. Den ena delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom vissa särskilt angivna utbetalningsslag, och den andra delen om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Felaktiga kommunala utbetalningar har inte fått samma uppmärksamhet som de statliga

Att det förekommer missbruk av välfärdssystemen började diskuteras på allvar under 1990-talet. Diskussionen har därefter intensifierats och en rad åtgärder har vidtagits. På nationell nivå har det bland annat införts ett särskilt brott för missbruk av välfärdssystemen, bidragsbrott, och möjligheterna för olika samhällsaktörer att utbyta information för att förhindra felaktiga utbetalningar har utökats. Fokus har emellertid legat på de statliga utbetalningarna. Det är först under senare år som debatten även tagit sikte på missbruk inom kommunsektorn. Felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans har visserligen uppmärksammats under ett antal år, men frågan lyftes på allvar efter det att ett antal stora felaktiga utbetalningar till privata aktörer på det kommunala området uppmärksammats. Genom intåget av de privata aktörerna, som till stor del skedde när lagen om valfrihetssystem infördes år 2009, ändrades förutsättningarna inom kommunsektorn. Välfärdsbrottsligheten har fått en ny dimension genom att grovt kriminella personer kommit att driva välfärdsföretag. Det har

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

föranlett både felaktiga utbetalningar i mångmiljonklassen och att välfärdstjänster inte tillhandahållits på avtalat sätt med personligt lidande som följd.

Eftersom de felaktiga kommunala utbetalningarna inte fått samma uppmärksamhet på nationell nivå som de statliga har arbetet inom kommunsektorn för att motverka dem inte kommit lika långt som inom den statliga sektorn. Det har exempelvis inte getts motsvarande förutsättningar för informationsutbyte och kommunsektorn har inte fullt ut kunnat dra nytta av arbetssätt och gemensamma problembilder som utvecklats i statliga verksamheter. Arbetet har inte heller prioriterats i lika hög grad och kunskapen om felaktiga kommunala utbetalningar är inte lika stor som om statliga sådana. Det finns därför anledning att befara att de felaktiga kommunala utbetalningar som identifierats endast är toppen av ett isberg. Eftersom mycket tyder på att det är enklare att begå välfärdsbrottslighet inom kommunsektorn än inom statens område och det dessutom är förenat med lägre upptäcktsrisk kommer problemen sannolikt att öka om det inte görs kraftfulla insatser.

Hur stora är de felaktiga utbetalningarna?

Ingen vet hur stora de är

Vi har haft i uppgift att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom tre områden. Det första området är utbetalningar från olika välfärdssystem direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som tar emot utbetalningen för den personens räkning. Inom den kategorin faller i huvudsak utbetalningar av ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans. Det andra området är utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen. Det handlar här om utbetalning av skolpeng till fristående skolor och utbetalningar till exempelvis vårdcentraler, tandläkarpraktiker och privata hemtjänstföretag för utförda tjänster. Det tredje området är utbetalningar av föreningsbidrag.

För att kartlägga de felaktiga utbetalningarna inom dessa områden har vi vänt oss till kommunsektorn genom en enkätundersökning. Samtliga kommuner och regioner har tillfrågats om vilka felaktiga utbetalningar som upptäckts och om vilka risker för så-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

dana utbetalningar som finns. När det gäller de belopp som redovisats till oss är det uppenbart att de är alldeles för låga. Flera har exempelvis angett att de inte haft några felaktiga utbetalningar, samtidigt som vi har kunnat konstatera att samma kommun eller region har gjort polisanmälningar om bidragsbrott. I vissa fall har företrädare för en viss kommun eller region, som i enkäten angett att det inte förekommit några felaktiga utbetalningar, berättat om sådana i utredningens intervjuer. Det kan därför konstateras att den närmare kännedomen om konkreta felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn är låg och att de belopp som redovisats till oss inte är tillförlitliga.

Att göra en helt rättvisande bedömning hade krävt en mer ingående granskning än vad vi inom ramen för vårt arbete haft möjlighet att göra. En sådan skulle ta mycket tid och resurser i anspråk och kräva tillgång till sekretessbelagd information samt specialistkunskap inom exempelvis medicin.

Vi tror att de felaktiga utbetalningarna är stora …

Det finns all anledning att tro att de felaktiga utbetalningarna från kommuner och regioner uppgår till stora belopp. Detta grundar vi på flera faktorer.

Inom det statliga området har arbetet mot felaktiga utbetalningar pågått under längre tid än inom det kommunala, vilket innebär att kunskapen, erfarenheten och säkerheten i bedömningarna sannolikt är större på det statliga området. Enligt KUT-delegationens bedömning år 2017 uppgick den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar till 5,5 procent eller motsvarande 18 miljarder kronor. ESV:s bedömning år 2021 var att andelen uppgick till cirka 2 procent och motsvarade 13–16 miljarder kronor. I en internationell studie, som rörde ”health-care fraud” men inte svenska förhållanden, bedömdes felaktiga utbetalningar uppgå till minst 3 procent, troligen mer än 5 procent och möjligen till så mycket som 10 procent. Dessa skattningar skiljer sig avsevärt från de resultat vi erhållit genom enkätundersökningen, vilka ligger mellan 0–0,6 procent.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Företrädare för kommuner och regioner har uppgett att antalet okända felaktiga utbetalningar sannolikt är stort. När felaktiga utbetalningar upptäckts inom enskilda verksamhetsområden har de i flera fall uppgått till en stor andel av de totala utbetalningarna inom det området. Som exempel kan nämnas att en kommun uppgav att de felaktiga utbetalningarna utgjorde 16 procent av kommunens totala köp av hemtjänst från privata utförare ett visst år. Motsvarande andelar från andra kommuner har uppgått till 7 respektive 14 procent.

Till detta ska läggas de risker för felaktiga utbetalningar som identifierats i kartläggningen. Den faktor som i störst utsträckning bedöms utgöra en risk för felaktiga utbetalningar är bristen på resurser för kontroller och därefter anges bristande kunskaper på området. Ytterligare risker som identifierats i vårt arbete är knutna till privata utförare. Här nämns oklara avtal och att regelverken om offentlig upphandling och valfrihet inte ger möjlighet till tillräckliga kontroller. Vidare kan kontrollen kompliceras av det faktum att förutsättningarna eller beviljandet av rätten till utbetalning beslutas av en part medan själva utbetalningen görs av en annan part. Så är fallet gällande skolpengen, där Skolinspektionen meddelar tillstånd att bedriva skola och kommunen därefter betalar ut skolpengen. En kommun har begränsade möjligheter att inte betala ut skolpeng när inspektionen meddelat tillstånd. Ett annat exempel där kontrollmöjligheterna är begränsade, är ersättning för den så kallade utomlänsvården. Om en patient söker vård i en annan region än där denne är folkbokförd, ska regionerna fakturera varandra för utförd vård. Det innebär att den region som ska betala inte har kontroll över vilka avtal som finns mellan betalningsmottagaren, som ofta är en privat vårdgivare, och den andra regionen, varför det är svårt att avgöra om vården utförts på ett sådant sätt att ersättning ska utgå.

Ytterligare en omständighet som talar för att det finns ett stort antal okända felaktiga utbetalningar är de brottsupplägg med användande av företag som uppdagats och där de felaktiga utbetalningarna uppgått till mångmiljonbelopp. Det finns sannolikt flera sådana upplägg som ännu inte upptäckts och som innebär att stora belopp försvinner i felaktiga utbetalningar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Mot denna bakgrund finns enligt vår bedömning inget skäl att tro att de kommunala felaktiga utbetalningarna skulle vara lägre än de statliga. Eftersom kontrollen är bättre på det statliga området och det finns en övervältringsrisk till kommunsektorn när kontrollerna på det statliga området skärps, finns tvärtom anledning att befara att de är högre. Enligt vår bedömning är det möjligt att de felaktiga kommunala utbetalningarna kan uppgå till så mycket som 10 procent av utbetalningarna. Det sammanlagda belopp som kommunsektorn betalar ut för de utbetalningar som vi kartlagt uppgår till 193 miljarder kronor årligen. Om antagandet stämmer kan det alltså handla om 19 miljarder kronor i felaktiga utbetalningar årligen enbart från kommuner och regioner. Beloppet kan dock vara både högre och lägre.

… och att de kommer att öka om inget görs

Privata aktörer inom kommunsektorn är som nämnts en relativt ny företeelse, i vart fall i större skala. Erfarenheterna av felaktiga utbetalningar knutna till privata utförare och huvudmän enligt skollagen är därför begränsade och kunskapen håller på att byggas upp. Som konstaterats är det svårt att motverka felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner och vi vet att brottsligheten söker sig dit upptäcktsrisken är låg och vinsterna stora. Därtill ska läggas den övervältringseffekt som kommunsektorn riskerar när den statliga sidan blir bättre på att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar. Sammantaget menar vi att det finns en uppenbar risk för att de felaktiga utbetalningarna från kommunsektorn kommer att fortsätta och även öka om inte kommuner och regioner ges bättre förutsättningar att motverka felaktigheterna.

En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Vad gör kommuner och regioner i dag?

Det bedrivs ett aktivt arbete inom kommunsektorn för att motverka felaktiga utbetalningar. Arbetet sker hos både SKR och i kommuner och regioner och består av alltifrån informationsspridning om

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar till konkret arbete med uppföljning och kontroll av utbetalningar. Vidare tas initiativ på nationell nivå som kan underlätta för kommuner och regioner att arbeta mot de felaktiga utbetalningarna, exempelvis genom möjligheter till ökat informationsutbyte. Det pågår också arbete som syftar till att ge bättre underlag vid offentliga upphandlingar. Trots dessa initiativ kan konstateras att det är de statliga utbetalningarna som stått i fokus för nationella åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar. Något motsvarande arbete avseende de kommunala utbetalningarna har inte bedrivits och det arbete som hittills gjorts har inte varit tillräckligt för att på ett tillfredsställande sätt motverka den systematiska och grova brottslighet som riktas mot de kommunala välfärdssystemen. Det kan dock ifrågasättas om kommunsektorn ensam kan stävja den välfärdsbrottslighet som riktas mot den.

Vad kan Utbetalningsmyndigheten göra?

Utbetalningsmyndigheten har till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Myndighetens verksamhet är en helt ny företeelse i svensk förvaltning och den är ett offensivt verktyg för att möta de felaktiga utbetalningar som förekommer på välfärdsområdet. Myndighetens arbete ska komplettera, men inte ersätta, det kontrollarbete som redan bedrivs hos de myndigheter som är anslutna till dess verksamhet.

Utbetalningsmyndigheten har till uppgift att bland annat göra granskningar baserade på dataanalys och urval av utbetalningar från välfärdssystemen, vilket ökar möjligheterna att upptäcka och förhindra den systematiska och grova brottslighet som vi ser växa fram. Arbetet bedrivs utifrån ett myndighetsövergripande perspektiv där Utbetalningsmyndigheten har tillgång till flera olika myndigheters beslut om utbetalningar och andra uppgifter i syfte att sambearbeta dessa för att upptäcka felaktigheter och angrepp som riktas mot systemen. Myndighetens verksamhet utgör därför ett viktigt brottsförebyggande verktyg för att minska de felaktiga utbetalningarna. Utbetalningsmyndighetens underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar till de anslutna myndigheterna tillför värdefull information som kan användas i dessa myndigheters uppföljnings- och kontrollarbete.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndighetens verksamhet startade den 1 januari 2024 och är under uppbyggnad. Myndighetens verksamhet är uppdelad i två huvudsakliga områden, systemet med transaktionskonto och verksamheten för dataanalys- och granskning.

Systemet med transaktionskonto ska vara i drift först den 1 januari 2027 och det är för tidigt att uttala sig om hur det i detalj kommer att se ut vid driftssättandet. I systemet ska administreras utbetalningar från de statliga myndigheter som är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Transaktionskontosystemet har organiserats i tre delar, betalningsförmedlingen (benämnd transaktionskonto), medborgargränssnittet och bankkontoregistret. När ett beslut om utbetalning har fattats av en ansluten myndighet ska beslutet skickas till Utbetalningsmyndigheten för verkställande. Utbetalningsmyndigheten ska då ta över betalningsansvaret för utbetalningen. En mottagare av en utbetalning ska i medborgargränssnittet kunna få en överblick över sina historiska och kommande offentliga utbetalningar. Det är således fråga om en informationstjänst till medborgarna. Vidare ska ett register över bankkonton som efter kontroll knutits till rätt betalningsmottagare byggas upp hos Utbetalningsmyndigheten.

Dataanalys och granskningsverksamheten har nyligen påbörjats och de första resultaten har kommunicerats. Utbetalningsmyndigheten har både befogenhet och möjlighet att göra dataanalyser som andra statliga myndigheter, kommuner eller regioner varken får eller kan utföra. I dataanalysen kan Utbetalningsmyndigheten sambearbeta uppgifter från flera olika källor. Det kan handla om inkomstuppgifter från Skatteverket som analyseras tillsammans med uppgifter om ekonomiskt bistånd från kommuner och uppgifter om företag från Bolagsverket. Det kan därmed upptäckas om en person arbetar samtidigt som denne felaktigt får ekonomiskt bistånd. Skulle samma person vara registrerad i ett antal bolagsstyrelser kan det indikera att personen utgör en så kallad målvakt. Om det dessutom skulle visa sig att de aktuella bolagen driver verksamhet inom välfärdsområdet kan det leda till en fördjupad granskning. Detsamma gäller om en analys visar att flera välfärdsföretag drivs av personer som ingår i andra bolag med stora skatteskulder eller som har många konkurser bakom sig. Dataanalys- och granskningsverksamheten kan också leda till att personer med kopplingar till systematisk och grov brottslighet identifieras.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Med sitt systemöverskridande perspektiv har Utbetalningsmyndigheten helt andra förutsättningar att upptäcka mönster och samband än vad den enskilde utbetalande aktören har. Det gäller även om uppgifterna som analyseras skulle vara offentliga. Det krävs både kunskap och ett systematiskt arbete för att genomföra dataanalyser på ett adekvat och effektivt sätt. De resurser som finns inom Utbetalningsmyndigheten och den kunskap om olika typer av tillvägagångssätt för att erhålla felaktiga utbetalningar som byggs upp inom myndigheten, har ingen enskild utbetalande aktör normalt möjlighet att nå upp till. Om man därtill lägger den möjlighet som Utbetalningsmyndigheten har att ta del av information som omfattas av sekretess och använda den i sin verksamhet, står det klart att myndigheten har bättre förutsättningar att upptäcka felaktiga utbetalningar än vad varje enskild utbetalande aktör har var för sig eller ens tillsammans.

När Utbetalningsmyndigheten har upptäckt en misstänkt felaktig utbetalning skickar myndigheten underrättelser om detta till de aktörer som är berörda. Förutom den beslutande myndigheten, underrättas också exempelvis Bolagsverket eller Skatteverket om det kan misstänkas att deras register innehåller felaktiga uppgifter. Utbetalningsmyndigheten kompletterar alltså de anslutna aktörernas kontroll- och uppföljningsarbete dels genom egen verksamhet, dels genom att dela information.

Finns det ett mervärde i att ansluta kommunsektorn till Utbetalningsmyndighetens verksamhet?

Kommuner och regioner behöver stärka sitt arbete med kontroll och uppföljning av felaktiga utbetalningar för att bättre kunna motverka att offentliga medel betalas ut felaktigt. Genom informationsutbyte, vilket inkluderar Utbetalningsmyndighetens underrättelser, får kommuner och regioner möjlighet att i konkreta fall upptäcka och stoppa felaktiga utbetalningar. Kommunsektorn får därmed bättre förutsättningar för att motverka enskilda felaktiga utbetalningar. Att motverka felaktiga utbetalningar genom att stoppa dem innan de sker är som regel mer effektivt än att reagera mot en felaktig utbetalning i efterhand när skadan redan är skedd. Underrättelserna innebär också en hjälp för kommunsektorn att på ett generellt plan höja sin kunskapsnivå på området. Det förbättrar

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

också förutsättningarna för att förebygga och motverka felaktiga utbetalningar även på andra områden. Trots att Utbetalningsmyndighetens verksamhet ännu inte har kunnat utvärderas anser vi att det är en effektiv åtgärd att ansluta kommuner och regioner till den verksamheten. Mot bakgrund av de systematiska och grova brottsliga angrepp som vi ser på välfärdssystemen menar vi dessutom att det är nödvändigt att vidta de åtgärder som är möjliga och rimliga. En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är både möjlig och rimlig.

Utbetalningsmyndighetens underrättelser till kommuner och regioner om misstänkta felaktiga utbetalningar fungerar som ytterligare ett verktyg i arbetet med att motverka de felaktiga utbetalningarna. De är dessutom ett verktyg som inte har någon annan motsvarighet eftersom Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning är unik. Den information om misstänkta felaktiga utbetalningar som underrättelserna innehåller kan användas i det kommunala kontroll- och uppföljningsarbetet, till exempel som underlag för prioriteringar och urval. Mot bakgrund av de systemövergripande och allvarliga angrepp som riktas mot välfärdssystemen menar vi att det är nödvändigt att använda de verktyg som finns tillgängliga för att komplettera kommunsektorns arbete med att förebygga och förhindra angreppen. Det är en prioriterad uppgift att på alla sätt motverka denna typ av brottslighet som göder annan grov och organiserad brottslighet, slår sönder tilltron till välfärdssystemen, undergräver förtroendet för välfärdsstaten och ytterst utgör ett hot mot demokratin.

Hur bör en kommunal anslutning se ut?

Det är på flera sätt en utmanande uppgift att ansluta kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Det handlar för det första om att 290 kommuner och 20 regioner ska anslutas till myndighetens verksamhet, till vilken i dag fem statliga myndigheter samt arbetslöshetskassorna är anslutna. Det innebär således en stor utökning av Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Till bilden hör också att de kommunala aktörernas verksamhet skiljer sig åt på olika sätt, exempelvis i fråga om organisation och i vilken grad de anlitar privata utförare. De har också kommit olika långt i

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

arbetet mot felaktiga utbetalningar och har olika mognadsgrad i fråga om it-system. Vi har inte haft i uppdrag att utreda hur den praktiska anslutningen ska gå till, men det bör lyftas fram att detta kräver noggranna överväganden. Föreskrifter behöver tas fram i samspel mellan Utbetalningsmyndigheten och andra berörda aktörer. Utrymme måste skapas för en smidig infasning och anpassning av befintliga it-lösningar.

Vi föreslår att kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Hit räknas bland annat utbetalningar av ekonomiskt bistånd, ersättning för personlig assistans och föreningsbidrag. Frågan om vilka kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen som kan och bör anslutas och vilka förutsättningar det finns för Utbetalningsmyndigheten att upptäcka felaktiga kommunala utbetalningar inom olika verksamhetsområden måste utredas närmare.

För att en kommunal anslutning ska få önskade effekter i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar, bör det ske en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner. Eftersom en av Utbetalningsmyndighetens styrkor är att göra systemövergripande analyser är det viktigt att hela kommunsektorn ansluts, annars faller det systemövergripande perspektivet. Av den anledningen har vi också gjort bedömningen att utgångspunkten bör vara att samtliga typer av utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag bör anslutas, det vill säga välfärdsutbetalningar till enskilda personer eller till någon som tar emot en sådan utbetalning för den personens räkning, utbetalningar av föreningsbidrag samt utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen.

Det nu sagda bör emellertid vara målbilden för en anslutning. Det är inte realistiskt att tro att samtliga kommunala utbetalningar ska kunna anslutas vid ett och samma tillfälle för att därefter fungera optimalt. Det behöver sannolikt genomföras pilotprojekt med några kommuner och regioner för att hitta fungerande sätt för informationsutbyte och granskning. Även tekniska lösningar för informationsutbytet behöver tas fram. Likaså bör inte samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag anslutas vid ett tillfälle. Vi bedömer att det är lämpligt att börja med utbetalningar till enskilda av ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans. Sådana ut-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

betalningar liknar till stora delar de statliga utbetalningar som redan är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Även utbetalningar av föreningsbidrag är då lämpliga att ansluta. Innan en anslutning av utbetalningar till privata utförare genomförs behöver vidare utredning göras av nödvändiga uppgiftsskyldigheter och hur dessa lämpligen bör utformas. Först när det är på plats bör verksamheten skalas upp till att omfatta samtliga utbetalningar i kommunsektorn.

Tre förslag till kommunal anslutning

Vi lämnar tre författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Författningsförslagen 1 och 2 innehåller de författningsändringar som är nödvändiga såväl för själva anslutningen som för det informationsutbyte som anses nödvändigt. Författningsförslag 3 innehåller endast författningsförslag som rör en anslutning till systemet med transaktionskonto.

Författningsförslag 1

Anslutningen

Vårt huvudförslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet innebär att samtliga kommuner och regioner ansluts till systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning. De utbetalningar som omfattas är välfärdsutbetalningar till enskilda personer och till någon annan som tar emot utbetalningar för en sådan persons räkning. Exempel på sådana utbetalningar är ekonomiskt bistånd, ersättning för personlig assistans och ersättning för sjukresor. Även utbetalningar av föreningsbidrag omfattas. Dessa utbetalningar faller in under begreppen ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Anledningen till att vi inte föreslår en anslutning av utbetalningar till huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen är att effekterna av och de praktiska detaljerna kring en sådan anslutning måste utredas närmare. Målbilden är dock att även sådana utbetalningar ska anslutas.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När det gäller anslutningen till transaktionskontosystemet föreslår vi att de kommunala utbetalningarna ska registreras i systemet och anslutas till systemets medborgargränssnitt och bankkontoregister. Genom en anslutning till medborgargränssnittet kan betalningsmottagarna få en översikt över sina historiska och kommande offentliga utbetalningar och genom en anslutning till bankkontoregistret sker en kontroll av att det bankkonto som betalningsmottagaren uppger också innehas av denne. Vi föreslår däremot inte att Utbetalningsmyndigheten ska ta över ansvaret för de kommunala utbetalningarna. En sådan anslutning kan inte motiveras i förhållande till de inskränkningar i den kommunala självstyrelsen som den skulle innebära. Hur en sådan anslutning skulle utformas för att inte komma i konflikt med regelverken om upphandling, statsstöd och konkurrens är inte heller givet. Till detta kommer en ökad administration som kan vara svår att motivera då betalningsförmedlingen (benämnd transaktionskontot) i sig inte medför något större mervärde i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.

När det gäller verksamheten dataanalys och granskning föreslår vi en anslutning innebärande att kommuner och regioner rapporterar uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Utbetalningarna blir där föremål för dataanalyser, urval och granskningar för att identifiera misstänkta felaktiga utbetalningar. Vid misstankar om felaktiga utbetalningar kan Utbetalningsmyndigheten underrätta den utbetalande kommunen eller regionen och de andra aktörer som berörs av felaktigheten. Kommuner och regioner kan då välja att använda sig av informationen om felaktiga utbetalningar i sitt kontroll- och uppföljningsarbete.

Informationsutbyte

Vi föreslår att kommuner och regioner ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som behövs för att registrera uppgifter om utbetalningar i systemet med transaktionskonto. När det gäller uppgifter av betydelse för verksamheten dataanalys och urval ska uppgifter om beslut om sådana utbetalningar lämnas samt uppgift om de omständigheter som legat till grund för ett sådant beslut eller som haft betydelse för verkställigheten av det. Vi menar även

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att Utbetalningsmyndigheten bör få rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten av kommuners och regioners uppgiftsskyldighet. Vidare ska kommuner och regioner lämna kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd samt uppgifter om de kontaktpersoner och ombud som uppgetts av betalningsmottagaren. När det gäller uppgifter av betydelse för fördjupad granskning föreslår vi att kommuner och regioner på begäran av Utbetalningsmyndigheten ska lämna de uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en sådan granskning. Det motsvarar den skyldighet som i dag gäller för anslutna statliga myndigheter och arbetslöshetskassor. Dock föreslår vi att uppgiftsskyldigheten inte ska gälla för uppgifter inom hälso- och sjukvården om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden.

Vi föreslår vidare att Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet i förhållande till kommuner och regioner ska utformas på samma sätt som för redan anslutna aktörer. Det innebär att Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den kommun eller region som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas. Myndigheten ska även lämna underrättelse om resultatet av granskningen.

Författningsförslag 2

Anslutningen

Det kan i det fortsatta lagstiftningsarbetet framkomma omständigheter som gör att det inte är lämpligt med en anslutning till Utbetalningsmyndighetens transaktionskontosystem enligt förslaget ovan. Vid en närmare analys kan det till exempel visa sig att praktiska förutsättningar som vi inte haft i uppgift att utreda lägger hinder i vägen för en anslutning eller att en sådan anslutning blir för dyr i förhållande till den nytta den medför. I sådana fall bör en anslutning endast till dataanalys- och granskningsverksamheten övervägas, vilket möjliggörs genom vårt andra författningsförslag.

Vårt förslag till anslutning till verksamheten dataanalys och granskning är identiskt med det föregående förslaget. Skillnaden mellan förslagen är att det inte sker en anslutning till transaktionskontosystemet varför betalningsmottagaren inte kan få en samman-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ställning över sina offentliga utbetalningar och att det inte sker någon kontroll av bankkonton. Med detta förslag kommer kommuners och regioners förutsättningar för kontroll- och uppföljningsarbete förbättras på motsvarande sätt som med författningsförslag 1.

Informationsutbyte

Vid en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning behöver motsvarande uppgifter utbytas som i författningsförslag 1. Skillnaden är att uppgifter som enligt författningsförslag 1 kommer få lämnas ut med stöd av den bestämmelse som reglerar uppgifter av betydelse för systemet med transaktionskonto i stället kommer att få lämnas med stöd av den bestämmelse som reglerar uppgifter av betydelse för dataanalys och urval.

Författningsförslag 3

Anslutningen

Detta förslag till anslutning avser endast en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto och är inte ett fullständigt författningsförslag. Skillnaden jämfört med förslaget om anslutning till transaktionskontot i författningsförslag 1 är att även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen omfattas. Att ansluta kommunala utbetalningar endast till systemet med transaktionskonto utan att också ansluta till dataanalys- och granskningsverksamheten skulle inte ha någon effekt i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar. Målbilden bör därför vara att även dessa utbetalningar ska anslutas till verksamheten dataanalys och granskning, men en sådan anslutning kräver vidare utredning.

Förslaget ska ses som ett underlag inför fortsatt arbete med att ansluta kommuner och regioner på ett sätt som innebär att även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen omfattas.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Informationsutbyte

När det gäller författningsförslag 3 som innebär att även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet lämnas inte några förslag på informationsutbyte. Det har inte varit möjligt för oss att inom ramen för utredningen göra en bedömning av om ett förslag om uppgiftsskyldighet avseende det kartlagda behovet av uppgifter går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten. En skyldighet för kommuner och regioner att lämna sådana uppgifter till Utbetalningsmyndigheten måste därför utredas vidare i det fortsatta lagstiftningsarbetet. I det sammanhanget bör också en uppgiftsskyldighet för enskilda huvudmän enligt skollagen, privata utförare enligt kommunallagen och en utökad uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter utredas.

Konsekvenser

Vi menar att det finns all anledning att med kraftfulla medel motverka felaktiga utbetalningar och samhällsskadlig välfärdsbrottslighet. Och det måste få kosta pengar i det korta perspektivet. Om inte välfärdsbrottsligheten förhindras står andra värden på spel, såsom tilliten till välfärdssystemen och samhället i stort inbegripet samhällets förmåga att hantera brottslighet. Till detta ska läggas risken för att viljan att betala skatt kan urholkas om offentliga medel tillåts att gå till välfärdsbrottslighet. I ett längre perspektiv är dessutom även stora kostnader för att motverka felaktiga utbetalningar sannolikt lägre än kostnaden för att låta de felaktiga utbetalningarna fortgå. Välfärdssystemen bygger på ett stort mått av tillit till betalningsmottagaren. När kontroll under lång tid inte prioriterats och välfärdssystemen inte omgärdats av tillräckligt skydd, samtidigt som brottsligheten blivit mer komplex och omfattande, måste åtgärder sättas in. Att låta en kortsiktig kostnadskalkyl vara den enda utslagsgivaren för vilka åtgärder som bör vidtas i den situation som råder är med all sannolikhet kontraproduktivt på sikt.

När det gäller kostnadsmässiga konsekvenser kommer vårt förslag ge Utbetalningsmyndigheten tillgång till ett större material om utbetalningar från välfärdssystemen att analysera. Det kommer att

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

kräva resurser hos myndigheten bland annat för att få praktiska och tekniska lösningar på plats samt därefter för den löpande verksamheten. Den uppgiftsskyldighet som följer av våra förslag innebär vidare ett nytt åliggande för kommuner och regioner som medför att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. Utbetalningsmyndigheten har uppgett att det i dagsläget inte är möjligt att göra några tillförlitliga uppskattningar för en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto, eftersom det fortfarande pågår utredning om och uppbyggnad av systemet. Systemet ska vara klart för anslutning den 1 januari 2027. När det gäller en anslutning till verksamheten dataanalys och granskning har Utbetalningsmyndigheten vidare uppgett att det inte finns kunskap tillgänglig om exempelvis kommunsektorns it-system, it-mognad och datahantering för att kunna bedöma kostnaderna. Mot denna bakgrund och med hänsyn till att vi inte haft möjlighet att fördjupa oss i exempelvis styckkostnadsberäkningar har det inte varit möjligt eller meningsfullt att uppskatta några konkreta belopp för vad en anslutning skulle kosta, eftersom det finns alldeles för stor osäkerhet i en sådan bedömning.

Förslagen förbättrar förutsättningarna för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar, bland annat genom att kommuner och regioner får bättre möjligheter att följa upp och kontrollera utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. I förlängningen ska även utbetalningar till skolhuvudmän och privata utförare anslutas vilket ytterligare förbättrar dessa förutsättningar. Förslagen bidrar därmed både till mer korrekta utbetalningar och en rättvis konkurrens mellan de aktörer som erbjuder välfärdstjänster. Med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna kan också fler felaktiga statliga utbetalningar hindras, vilket sammantaget innebär färre felaktiga utbetalningar av offentliga medel. Det leder i sin tur till att upprätthålla tilliten till välfärdssamhället i stort. Eftersom minskade felaktiga utbetalningar innebär att kommuners, regioners och statens utgifter för utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd blir lägre än vad de annars skulle ha blivit, kan medel också frigöras för finansiering av andra samhällsekonomiskt motiverade åtgärder. Förslagen kommer således att få positiva konsekvenser för samhällsekonomin.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När det gäller konsekvenser för felaktiga utbetalningar och brottslighet menar vi att Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och granskningar kan öka insikterna kring avancerade upplägg som riktas mot de kommunala utbetalningarna. Det gäller såväl ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som utbetalningar till juridiska personer. Inte minst gäller det de senare eftersom kunskaperna kring felaktiga utbetalningar och olika brottsupplägg än så länge är relativt begränsade. Med en ökad kunskap kan motståndskraften i systemen förväntas öka på sikt. Sådan kunskap kan tjäna som vägledning vid den framtida utformningen av välfärdssystemen och även användas för att identifiera nödvändiga förändringar inom området.

Vi menar således att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning av samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag skulle innebära en minskad välfärdsbrottslighet. Det gäller även en anslutning av kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd enligt författningsförslagen 1 och 2. En anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan således generellt antas höja förmågan såväl att stoppa pågående brottslighet som att förebygga och förhindra att brott alls sker. Det gäller både bidragsbrott och annan brottslighet. Även förutsättningarna att lagföra personer för olika former av välfärdsbrottslighet bör öka då det med hjälp av Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan vara enklare att få fram tillräcklig bevisning för fällande dom. Minskad välfärdsbrottslighet kan vidare leda till att annan, ännu grövre brottslighet, minskar eftersom det framkommit att brott mot välfärdsystemen ibland finansierar grov organiserad brottslighet och terroristverksamhet.

Ikraftträdandebestämmelser

Vi föreslår att de ändringar som framgår av författningsförslag 1 och 2 i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten, lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar och lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten, ska träda i kraft den 1 juli 2026. Vi föreslår dock att lagarna ska tillämpas fullt ut senast den 1 juli 2029 beträffande kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. I lik-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

het med vad som gäller för de statliga myndigheterna kan bestämmelserna därmed börja tillämpas successivt.

Eftersom de ändringar som föreslås i författningsförslag 3 inte utgör ett fullständigt författningsförslag föreslås inte något ikraftträdandedatum för dessa.

1 Författningsförslag 1

Författningsförslag för kommunal anslutning av utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd till både systemet med transaktionskonto och verksamheten för dataanalys och granskning.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

dels att 1, 2, 3 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nya paragrafer, 11 a–11 b §§, och närmast före 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §
Denna lag innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto och om de utbetalningar som ska ske genom detta system.	Denna lag innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto och om de *statliga* utbetalningar som ska ske genom detta system *samt om de utbetalningar från kommuner och regioner som ska registreras i systemet*.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

2 §

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

Kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto i den utsträckning som framgår av 11 a–11 b §§.

3 §

Med beslutande myndighet avses i lagen den myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske.

Med beslutande myndighet avses i lagen den *statliga* myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske.

Med kreditinstitut avses i lagen kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt utländska kreditinstitut enligt samma lag om institutet har filial i Sverige.

Kommunala utbetalningar

11 a §

Utbetalningsmyndigheten ska i systemet med transaktionskonto registrera uppgifter om de utbetalningar från kommuner och regioner som anges i 11 b §. Uppgifterna ska registreras så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag från kommunen eller regionen om att utbetalningen är beslutad.

11 b §

I systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar av ekonomiska för-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

måner och ekonomiska stöd som beslutats av kommuner eller regioner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att undanta vissa ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd från att registreras i systemet med transaktionskonto.

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka slags utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto, och

2. hur utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras.

1. vilka slags *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto,

2. hur *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras, *och*

3. hur registreringen av uppgifterna om de utbetalningar som avses i 11 b § ska göras.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Senast den 1 juli 2029 ska uppgifter om alla utbetalningar som avses i 11 b § registreras i systemet med transaktionskonto.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2–5 §§ och 3 kap. 1 och 6 §§ i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
2 §	
En inledande granskning ska leda till	
1. att granskningen avslutas utan åtgärd,	
2. att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet eller arbetslöshetskassa för hantering, eller	2. att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa för hantering, eller
3. att en fördjupad granskning inleds.	
3 §	
Om det finns anledning för Utbetalningsmyndigheten att anta att det har skett en felaktig utbetalning får myndigheten inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen.	
I 9 och 10 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om skyldighet för statliga myndigheter, arbetslöshetskassor och kreditinstitut att lämna vissa uppgifter när Utbetalningsmyndigheten har inlett en fördjupad granskning.	I 9 och 10 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om skyldighet för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner*, arbetslöshetskassor och kreditinstitut att lämna vissa uppgifter när Utbetalningsmyndigheten har inlett en fördjupad granskning.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

4 §

Vid bedömningen av vilka urvalsträffar som väljs ut för en fördjupad granskning ska Utbetalningsmyndigheten prioritera urvalsträffar där

1. det finns anledning att anta att fler än en myndighet eller arbetslöshetskassa berörs av det förhållande som ligger till grund för antagandet att det har skett en felaktig utbetalning, och

2. effektivitetsskäl talar för att granskningen utförs av Utbetalningsmyndigheten i stället för av berörda myndigheter eller arbetslöshetskassor.

1. det finns anledning att anta att fler än en myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa berörs av det förhållande som ligger till grund för antagandet att det har skett en felaktig utbetalning, och

2. effektivitetsskäl talar för att granskningen utförs av Utbetalningsmyndigheten i stället för av berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

5 §

En fördjupad granskning ska avslutas om

1. det inte längre finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har skett, eller

2. det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter eller arbetslöshetskassor.

2. det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

En fördjupad granskning får också avslutas om det finns andra skäl för det.

3 kap.

1 §

Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den myndighet eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

6 §

Av en underrättelse enligt 1–5 §§ ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters eller arbetslöshetskassors handläggning.	Av en underrättelse enligt 1–5 §§ ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters, *kommuners*, *regioners* eller arbetslöshetskassors handläggning.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

dels att 1, 2 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 a §.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.	Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.
2 §	
De myndigheter vars utbetalningar ska administreras via systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att administrera utbetalningarna.	De *statliga* myndigheter vars utbetalningar ska administreras via systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att administrera utbetalningarna. *Kommuner och regioner ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att registrera uppgifter om utbetalningar i systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.*

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

3 a §

Kommuner och regioner ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om

1. beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd och de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det, och

2. kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av sådana beslut som avses i punkten 1, samt uppgivna kontaktpersoner och ombud.

9 §

Statliga myndigheter och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

Statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

Första stycket gäller inte i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ och 26 kap. 1 a § första stycket och 3, 4 och 6 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs att 5 § förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 §
Utbetalningsmyndigheten får meddela föreskrifter om de krav på teknik och säkerhet som ska gälla vid anslutning av en beslutande myndighet till systemet med transaktionskonto.	Utbetalningsmyndigheten får meddela föreskrifter om de krav på teknik och säkerhet som ska gälla vid anslutning av en beslutande myndighet till systemet med transaktionskonto *och vid registrering av uppgifter om kommunala utbetalningar i systemet*.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

2 Författningsförslag 2

Författningsförslag för kommunal anslutning av utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd endast till verksamheten för dataanalys och granskning.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2–5 §§ och 3 kap. 1 och 6 §§ i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
2 §	
En inledande granskning ska leda till	
1. att granskningen avslutas utan åtgärd,	
2. att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet eller arbetslöshetskassa för hantering, eller	2. att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa för hantering, eller
3. att en fördjupad granskning inleds.	

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

3 §

Om det finns anledning för Utbetalningsmyndigheten att anta att det har skett en felaktig utbetalning får myndigheten inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen.

I 9 och 10 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om skyldighet för statliga myndigheter, arbetslöshetskassor och kreditinstitut att lämna vissa uppgifter när Utbetalningsmyndigheten har inlett en fördjupad granskning.

I 9 och 10 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om skyldighet för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner*, arbetslöshetskassor och kreditinstitut att lämna vissa uppgifter när Utbetalningsmyndigheten har inlett en fördjupad granskning.

4 §

Vid bedömningen av vilka urvalsträffar som väljs ut för en fördjupad granskning ska Utbetalningsmyndigheten prioritera urvalsträffar där

1. det finns anledning att anta att fler än en myndighet eller arbetslöshetskassa berörs av det förhållande som ligger till grund för antagandet att det har skett en felaktig utbetalning, och

1. det finns anledning att anta att fler än en myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa berörs av det förhållande som ligger till grund för antagandet att det har skett en felaktig utbetalning, och

2. effektivitetsskäl talar för att granskningen utförs av Utbetalningsmyndigheten i stället för av berörda myndigheter eller arbetslöshetskassor.

2. effektivitetsskäl talar för att granskningen utförs av Utbetalningsmyndigheten i stället för av berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

5 §

En fördjupad granskning ska avslutas om

1. det inte längre finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har skett, eller

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

2. det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter eller arbetslöshetskassor.	2. det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

En fördjupad granskning får också avslutas om det finns andra skäl för det.

3 kap.

1 §

Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den myndighet eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.	Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

6 §

Av en underrättelse enligt 1–5 §§ ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters eller arbetslöshetskassors handläggning.	Av en underrättelse enligt 1–5 §§ ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters, *kommuners*, *regioners* eller arbetslöshetskassors handläggning.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

dels att 1 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 a §.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.	Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.
	3 a §
	Kommuner och regioner ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om
	1. beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd och de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det, och
	2. kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av sådana beslut som avses i punkten 1, samt uppgivna kontaktpersoner och ombud.
9 §	
Statliga myndigheter och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Utbetalningsmyndig-	Statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Ut-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

heten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

betalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

Första stycket gäller inte i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ och 26 kap. 1 a § första stycket och 3, 4 och 6 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

3 Författningsförslag 3

Författningsförslag för kommunal anslutning av utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd samt utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800) och utbetalningar till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725), endast till systemet med transaktionskonto.

3.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

dels att 1, 2, 3 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nya paragrafer, 11 a–11 b §§, och närmast före 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §
Denna lag innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto och om de utbetalningar som ska ske genom detta system.	Denna lag innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto och om de *statliga* utbetalningar som ska ske genom detta system *samt om de utbetalningar från kommuner och regioner som ska registreras i systemet*.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

2 §

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

Kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto i den utsträckning som framgår av 11 a–11 b §§.

3 §

Med beslutande myndighet avses i lagen den myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske.

Med beslutande myndighet avses i lagen den *statliga* myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske.

Med kreditinstitut avses i lagen kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt utländska kreditinstitut enligt samma lag om institutet har filial i Sverige.

Kommunala utbetalningar

11 a §

Utbetalningsmyndigheten ska i systemet med transaktionskonto registrera uppgifter om de utbetalningar från kommuner och regioner som anges i 11 b §. Uppgifterna ska registreras så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag från kommunen eller regionen om att utbetalningen är beslutad.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

11 b §

I systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner som avser

1. ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd,

2. utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800), och

3. utbetalningar till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att undanta vissa utbetalningar enligt första stycket från att registreras i systemet med transaktionskonto.

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka slags utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto, och

2. hur utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras.

1. vilka slags *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto,

2. hur *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras, *och*

3. hur registreringen av uppgifterna om de utbetalningar som avses i 11 b § ska göras.

4 Uppdraget och dess genomförande

4.1 Utredningsuppdraget

Den 1 januari 2024 inledde Utbetalningsmyndigheten sin verksamhet med uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Myndigheten ska från och med den 1 januari 2027 administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från vissa statliga myndigheter. I syfte att identifiera felaktiga utbetalningar ska myndigheten genomföra dataanalyser och urval som resulterar i urvalsträffar vilka ligger till grund för granskningar. Utbetalningsmyndigheten är skyldig att underrätta berörda myndigheter och arbetslöshetskassor om misstänkta felaktiga utbetalningar och felaktiga uppgifter eller andra förhållanden.

Vi har haft i uppdrag att analysera de rättsliga förutsättningarna för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet och lämna flera alternativa författningsförslag om hur en sådan anslutning kan se ut. Vi har också haft i uppdrag att kartlägga felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner till enskilda individer, företag och föreningar.

En utförlig redogörelse för vårt uppdrag lämnas i anslutning till våra överväganden i respektive del. Utredningsdirektiven finns i dess helhet som bilaga till betänkandet.

4.2 Ramen för utredningsuppdraget

Utredningsuppdraget omfattar två huvudsakliga uppgifter. Vi ska dels analysera de rättsliga förutsättningarna för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, dels lämna flera alternativa författningsförslag om sådan anslutning.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppdraget innebär således att vi *ska* presentera författningsförslag för hur en anslutning kan utformas. Det ska göras på grundval av hur de rättsliga förutsättningarna för en anslutning ser ut, men även utifrån överväganden kring lämpligheten av olika förslag som i och för sig är rättsligt möjliga. Våra överväganden görs mot bakgrund av de ytterligare uppgifter som vi ska utföra enligt våra direktiv. Det innebär bland annat att utredningens kartläggning av omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar och av nödvändiga informationsutbyten ligger till grund för analysen av om en anslutning kan göras med olika grader av integrering mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner.

Enligt direktiven är frågor som rör det praktiska genomförandet av hur kommuner och regioner ska kunna anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet inte föremål för vårt uppdrag. Utbetalningsmyndighetens organisation och arbetsformer ligger utanför uppdraget och utredningen ska inte lämna förslag som innebär att myndighetens system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter måste förändras.

Mot denna bakgrund uppfattar vi att det övergripande syftet med vårt uppdrag är att föreslå olika författningstekniska lösningar för en kommunal anslutning som gör det möjligt att ansluta kommunsektorn så att sektorn kan både bidra till och dra nytta av Utbetalningsmyndighetens arbete för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Detta förhållningssätt får effekter på betänkandets innehåll. Vi ser det exempelvis som vår uppgift att föreslå bestämmelser som ger rättsliga förutsättningar för ett sådant informationsutbyte mellan å ena sidan Utbetalningsmyndigheten och å andra sidan kommuner och regioner som innebär att syftena bakom en anslutning kan uppnås. Däremot menar vi, utifrån de avgränsningar som finns i kommittédirektiven, att frågor om hur genomförandet praktiskt ska gå till inte faller inom vårt uppdrag. Hit hör till exempel tekniska lösningar, myndighetsföreskrifter och den praktiska utformningen av systemen för att säkerställa att inte fler uppgifter utbyts än vad som behövs. Sådana frågor har även under arbetet med anslutningen av statliga myndigheter till Utbetalningsmyndighetens verksamhet behandlats i ett senare skede.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I betänkandet *Kontroll för ökad tilltro*[1] som låg till grund för inrättandet av Utbetalningsmyndigheten gavs förslag på hur en myndighet skulle kunna inrättas och organiseras med därtill nödvändiga författningsförslag. En efterföljande utredning, *Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten*[2], fick uppdraget att vidta de ytterligare åtgärder som krävdes för att myndigheten skulle kunna inleda sin verksamhet, däribland föreslå hur informationsutbytet mellan myndigheten och berörda aktörer borde utformas i praktiken.

Trots att vi nu lägger förslag som ger rättsliga förutsättningar för en kommunal anslutning återstår frågor och utmaningar som måste tas om hand för att få anslutningen på plats. Inom ramen för det fortsatta arbetet, bland annat med att ta fram myndighetsföreskrifter, ges också helt andra möjligheter till dialog och samråd mellan berörda parter, i detta fall mellan Utbetalningsmyndigheten och kommunsektorn, än vad som är möjligt att åstadkomma inom ramen för denna utredning.

4.3 Utredningens begreppsanvändning

4.3.1 Välfärd, välfärdssystem och välfärdsutbetalningar

Vad som faller inom begreppet välfärd är inte givet och därför inte heller vad som i olika sammanhang avses med begrepp som välfärdsangrepp och välfärdsbrottslighet. Vissa områden, såsom de offentligt finansierade trygghetssystemen som säkrar att sjuka, arbetslösa och äldre på olika sätt kan få stöd från samhället, är i det närmaste självklara att inbegripa i välfärdsbegreppet. Det handlar då om socialförsäkringar, vård och omsorg.

Brå har dock påpekat att det kan finnas anledning att i begreppet välfärdssystem även räkna in andra, mer generella stöd, som har önskvärda konsekvenser för samhällsutvecklingen. Sådana stöd kan vara pedagogisk verksamhet och stöd till föreningar som arbetar med folkbildning, idrott, kultur och demokrati.[3] I rapporten *Välfärdsbrott mot kommuner och regioner* menar Brå att välfärdsbrott handlar om att offentliga utbetalningar inom politikområden som svarar för samhällets

[1] SOU 2020:35, *Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*.
[2] Se Regeringen, *Inrättande av Utbetalningsmyndigheten*, dir. 2022:8.
[3] Brå, *Välfärdsbrott mot kommuner och regioner*, rapport 2022:1, s. 18 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och medborgarnas välstånd tillfaller utföraren på felaktiga grunder. Brå gjorde därför en gränsdragning gentemot andra inköp med offentliga medel där det direkta syftet inte är att gynna den enskilde medborgaren, exempelvis inköp av byggnadsarbete för en kommuns räkning.[4]

Enligt förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen ska det vid Ekonomistyrningsverket (ESV) finnas ett råd för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. ESV ska enligt 9 § fjärde punkten i förordningen i sitt arbete även inkludera utbetalningar av kommunala ersättningar och andra statliga ersättningar än sådana som betalas ut från välfärdssystemen och som avser en enskild person. ESV har alltså ett breddat perspektiv i sitt arbete i förhållande till vad som faller inom begreppet välfärdssystem. I en rapport där myndigheten föreslår åtgärder för att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen konstateras att arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott rör hela välfärden, oavsett om den avser en statlig individersättning, ett föreningsbidrag eller en upphandlad välfärdstjänst. ESV lämnar därför förslag för att stärka arbetet mot felaktiga utbetalningar i denna vidare bemärkelse.[5]

Vi har uppfattat att utgångspunkten för vårt uppdrag är att på ett brett plan värna utbetalningar som rör välfärden. De tre typer av utbetalningar som ESV angett ovan korresponderar mot dem som ska ingå i den kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar som vi har i uppgift att göra. Dessa är (1) utbetalningar från de olika välfärdssystemen direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen, (2) utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725), och (3) utbetalningar av föreningsbidrag. Det kan också konstateras att sådana utbetalningar kan omfattas av den definition av begreppet välfärdssystem som Brå använt.

När vi i detta betänkande använder begrepp som välfärd, välfärdssystem och välfärdsutbetalningar syftar vi därför på den breda innebörd som nu beskrivits, såvida inte något annat anges uttryckligen.

[4] Brå, rapport 2022:1, s. 19.
[5] ESV, *Säkerställ korrekta utbetalningar från välfärdssystemen – förslag på åtgärder 2023*, rapport 2023:25, s. 10.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Samma breda innebörd läggs i begrepp som välfärdsbrottslighet och välfärdsangrepp. I begreppet ingår alltså angrepp på såväl utbetalningar till enskilda, till exempel ekonomiskt bistånd, som offentliga utbetalningar som svarar för samhällets och medborgarnas välstånd, exempelvis hemtjänst, tandvård eller köp av utbildning som utförs av privata aktörer (köp av verksamheter). Ytterligare exempel på sådana utbetalningar är föreningsbidrag, däremot inte utbetalningar för investeringsutgifter, till exempel utgifter för att bygga en skola. Väl medvetna om att en sådan innebörd kan föranleda en rad avgränsningssvårigheter menar vi att den är både ändamålsenlig och tillräcklig för vårt uppdrag.

I 1 kap. 1 § lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar används begreppet välfärdssystem. Där anges att myndighetens granskningar syftar till att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det finns ingen legaldefinition av begreppet välfärdssystem men mot bakgrund av vad som sagts ovan är vår uppfattning att begreppet i den nu aktuella bestämmelsen omfattar samtliga kommunala utbetalningar som ingår i vårt uppdrag.

4.3.2 Felaktiga utbetalningar

Beträffande frågan om vilka utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag kan vi konstatera att direktiven talar om såväl brottsliga förfaranden (välfärdsbrott och välfärdsangrepp) som felaktiga utbetalningar i stort. För den närmare innebörden av begreppet felaktiga utbetalningar hänvisas i direktiven till förarbetena till inrättandet av Utbetalningsmyndigheten.

Utbetalningsmyndighetens uppdrag är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.[6] I 1 kap. 2 § lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar anges att det med en felaktig utbetalning avses en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift som beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp. Definitionen är således bredare än bara felaktiga utbetalningar till följd av brottsliga förfaranden. Den innefattar även oavsiktliga

[6] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 27.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

fel hos såväl den som fått en utbetalning som hos den myndighet som beslutat om utbetalningen och både för höga och för låga belopp.

Med begreppen ekonomisk förmån och ekonomiskt stöd avses alltså i den lagen bidrag, ersättningar, pensioner och lån som betalats ut till eller tillgodoräknats fysiska personer. Detsamma gäller bidrag, stöd, ersättningar och lån som betalats ut till eller tillgodoräknats företag eller andra juridiska personer. Det ska noteras att det redan genom beslutet om en ekonomisk förmån eller ekonomiskt stöd kan vara fråga om en felaktig utbetalning enligt denna definition. Ett exempel på det som är hämtat från det statliga området är Pensionsmyndighetens beslut om pensionsrätt.[7] Det har vidare inte någon betydelse hur pengarna har kommit den enskilde till godo. Det kan exempelvis vara fråga om kontanta utbetalningar, överföringar till bankkonton eller tillgodoräknande på skattekonto.

När det gäller kommunala utbetalningar till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal lämnats över med stöd av kommunallagen grundar sig dessa på avtal. Det kan råda oenighet om avtalsinnehållet, exempelvis i fråga om vad som avtalats kring utförande av en viss tjänst, omfattningen och kvaliteten av tjänsten och om den ekonomiska ersättningen, vilket i sin tur kan påverka bedömningen av huruvida det har skett en felaktig utbetalning eller inte. Även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen skiljer sig från utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. För våra frågeställningar är det dock inte nödvändigt att fördjupa denna problematik. Vi konstaterar därför endast att det kan vara fråga om felaktiga utbetalningar även i dessa fall.

Vi kommer att använda begreppet felaktiga utbetalningar i vårt uppdrag. Eftersom uppdraget inte knyts enbart till brottsliga förfaranden utan till felaktigheter i stort och vi har i uppgift att utforma förslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kommer vi också att inkludera utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare trots att sådana utbetalningar inte anses utgöra ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd och därför inte i dag omfattas av definitionen.

[7] Prop. 2022/23:34 s. 186.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

4.3.3 Kommunal, kommun och region

Före den senaste grundlagsändringen i regeringsformen år 2010 användes begreppen primärkommuner och landstingskommuner som beteckning på det som i dagligt tal benämndes kommuner och landsting. I kommunallagen och i speciallagstiftning användes dock beteckningarna kommun och landsting. I regeringsformens nya lydelse talas i stället om kommuner på lokal och regional nivå, det vill säga kommuner och regioner. När begreppen kommun och kommunal används i regeringsformen avses alltså båda kommuntyperna. På samma sätt gäller kommunallagen både kommuner och regioner, vilket också anges i flera av lagens paragrafer.

Vi använder oss av samma terminologi. När vi talar om begreppen *kommunsektor* eller *kommunal* avses både kommuner och regioner. När vi talar om endast en av dem används de allmänt vedertagna begreppen *kommun* eller *region*.

4.4 Genomförandet av arbetet

Utredningen höll sitt första sammanträde med experter och sakkunniga den 30 oktober 2023. Därefter har sammanträden hållits regelbundet, totalt 9 stycken. Inför sammanträdena har utredningen producerat promemorior som diskuterats och vars förslag och texter i allt väsentligt återspeglas i detta betänkande.

Den 4 oktober 2023 deltog utredaren och sekreterarna i ett seminarium anordnat av Utbetalningsmyndigheten.

I oktober 2023 hade utredaren och sekreterarna möte med Ekonomistyrningsverket och Brottsförebyggande rådet för att diskutera frågor kring kartläggningen av felaktiga kommunala utbetalningar. Även möte med Utbetalningsmyndigheten hölls för att få information om myndighetens arbete.

I maj 2024 hade utredaren och sekreterarna en dialog med företrädare för Sveriges kommun och regioner (SKR) för att inhämta synpunkter på frågor kring en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Under utredningens gång har utredningen haft en kontinuerlig dialog med Svenskt Näringsliv och Utbetalningsmyndigheten för att inhämta synpunkter på olika frågor kring en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utredningen har därutöver följt lagstiftningsarbeten som behandlat frågor som varit av betydelse för vårt uppdrag, exempelvis gällande Utbetalningsmyndighetens verksamhet och informationsutbyten mellan olika aktörer.

4.5 Betänkandets disposition och struktur

Betänkandet delas in i fem delar och består av totalt 21 numrerade kapitel. *Kapitel 1–3* innehåller våra författningsförslag och därefter behandlas i detta kapitel – *kapitel 4* – vårt uppdrag och begreppsanvändning samt arbete.

Del 1 består av kapitlen 5–6. *Kapitel 5* innehåller inledande beskrivningar och allmänna utgångspunkter. I *kapitel 6* presenteras Utbetalningsmyndighetens uppdrag och verksamhet.

Del 2 består av kapitlen 7–9 och innehåller utredningens kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar. I *kapitel 7* beskrivs de utmaningar som finns med att kartlägga de kommunala felaktiga utbetalningarna och den metod som använts. I *kapitel 8* presenteras resultaten av kartläggningen och i *kapitel 9* presenterar vi våra slutsatser av kartläggningen.

Del 3 består av kapitlen 10–12 och behandlar våra förslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. I *kapitel 10* beskrivs några rättsliga ramverk som har betydelse för en kommunal anslutning. I *kapitel 11* finns våra överväganden kring olika alternativ för hur en kommunal anslutning kan se ut, vilka mynnar ut i våra förslag om hur olika anslutningar lämpligen kan utformas. I *kapitel 12* lägger vi tre författningsförslag på sådana anslutningar.

Del 4 består av kapitlen 13–16 och behandlar det informationsutbyte som är nödvändigt med anledning av anslutningen. I *kapitel 13* presenteras kartläggningen av Utbetalningsmyndighetens informationsbehov samt de rättsliga förutsättningar som gäller för informationsutbyten. I *kapitel 14* ger vi förslag på uppgiftsskyldigheter och i *kapitel 15* behandlas frågor kring personuppgiftsbehandling. I *kapitel 16* återfinns en samlad integritetsanalys av våra förslag.

Del 5 består av kapitlen 17–21. I *kapitel 17* tas frågor om ikraftträdande upp och *kapitel 18* innehåller en beskrivning av de konsekvenser som kan förväntas om våra förslag genomförs. I *kapitel 19–21* finns författningskommentarer.

DEL 1

Att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5 Inledande beskrivningar och allmänna utgångspunkter

5.1 Brottslighet med stor samhällspåverkan

År 2012 började Södertälje kommun tillämpa lagen om valfrihet i hemtjänsten. Under det följande året ökade kommunens kostnader med 60 miljoner kronor, vilket motsvarade en kostnadsökning med 50 procent. Det var endast i de privata utförarnas verksamheter som kostnaderna rusade, bland annat i företaget JAB, vars vd var före detta vice ordförande i kommunfullmäktige i Södertälje.

Företrädarna för företaget kom så småningom att ställas till svars i en omfattande brottmålsrättegång som avsåg bland annat grova bedrägerier mot kommun och stat.[1] Vid utredningen visade det sig att JAB hade fakturerat kommunen för timmar som inte hade utförts. Tillvägagångssätten hade varit systematiska och organiserade och det fanns en brottsplan, bland annat varnade de inblandade företagen varandra inför kommunens granskningar. Det framkom att brukarna fått instruktioner som att ligga under täcket och klä sig slarvigt när kommunens biståndshandläggare kom på besök och att vid besök från kommunen ha en käpp framme trots att de inte hade behov av någon sådan. Det framkom även fall där smärtstillande mediciner tagits bort inför kommunens besök så att brukaren skulle ha mer ont under besöket.

Brottsligheten omfattade inte bara angrepp på kommunen. Företrädarna för JAB hade också vilselett Arbetsförmedlingen att besluta om nystartsjobb åt anställda i företaget, vilket lett till att företagets skattekonto krediterats med belopp som bolaget inte haft rätt till. Den summa som företrädarna totalt lyckats tillgodogöra

[1] Svea hovrätts dom den 15 november 2018 i mål B 9208-16.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

sig felaktigt från Södertälje kommun och Arbetsförmedlingen uppgick till knappt 7 miljoner kronor.[2]

Förundersökningen i målet pågick i två år och tre månader, och omfattade totalt cirka 30 000 sidor. Huvudmannen var frihetsberövad i drygt ett och ett halvt år och övriga huvudmisstänkta i 7,5 månader, 4 månader, 3 månader respektive 2 månader. Totalt 32 personer åtalades och 38 försvarare var förordnade. Förhandlingen i tingsrätten pågick i 94 dagar och kostnaderna för försvararna uppgick till cirka 60 miljoner kronor. Två åklagare arbetade med ärendet under tre och ett halvt år respektive två år och åtta månader, varav på heltid under cirka två år. Ytterligare fyra åklagare arbetade på heltid med ärendet under vardera mer än ett år.[3] Målet överklagades till hovrätten av samtliga 24 personer som fälldes för brott i tingsrätten, vilket ledde till ytterligare försvararkostnader om drygt 10,6 miljoner kronor.

Fallet ger upphov till en rad reflektioner. Det visar för det första att det finns behov av att med kraft motverka att kriminella aktörer tar sig in på välfärdsområdet. Det är nödvändigt för att förhindra att välfärdstjänster antingen inte utförs eller inte håller erforderlig kvalitet. Det är också nödvändigt för att förhindra att välfärdssystemen dräneras på pengar och i förlängningen för att upprätthålla tilliten till och förtroendet för de skattefinansierade välfärdssystemen. Som kommer att framgå av detta kapitel har arbetet mot felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn inte kommit så långt som inom den statliga sektorn. Arbetet har inte prioriterats i lika hög grad och kunskaperna om felaktiga kommunala utbetalningar är inte lika stor som om de statliga. Det finns därför anledning att befara att de felaktiga utbetalningar som identifierats inom kommunsektorn endast är toppen av ett isberg. Som också kommer att framgå är förutsättningarna för välfärdsbrottsligheten gynnsamma inom kommunsektorn, vilket innebär att om inte insatser görs kommer problemen sannolikt att öka.

Fallet visar emellertid också att brottslighet som inriktas mot kommunala utbetalningar kan ha långt större påverkan på samhället än enbart uteblivna eller undermåliga välfärdstjänster och en förlust av de kommunala medel som de kriminella lyckas komma över. I detta

[2] Södertälje kommun, Polisen, *Fördjupad myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet – PAX – Erfarenheterna som formar ett sammanhållet arbete,* rapport 2022-10-05, s. 19.
[3] SOU 2017:7, *Straffprocessens ramar och domstolens beslutsunderlag i brottmål – en bättre hantering av stora mål*, s. 40.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

fall utsattes även Arbetsförmedlingen för brottsligheten, eftersom företaget som skulle bedriva hemtjänstverksamheten ansökte om och bedömdes vara berättigat till ersättning för nystartsjobb. Brottsligheten riktades alltså även mot en statlig myndighet.

Brottslighetens påverkan stannar dock inte vid detta. I fallet gjordes en mycket omfattande brottsutredning och de kostnader som är förknippad med en sådan är många gånger enorma för samhället. Det handlar inte endast om kostnader för det polisiära utredningsarbetet, vilket pågick i över två år, utan även om det utredningsarbete som utförts av de brottsutsatta aktörerna själva och som föregått polisanmälan, här kommunen och Arbetsförmedlingen. Därtill kommer kostnader för att hålla de misstänkta frihetsberövade och kostnader för den efterföljande domstolsprocessen vilken inkluderar de misstänkas försvar. Huvudmännen i fallet dömes till längre fängelsestraff (4 respektive 2 år), varför samhället orsakas ytterligare kostnader när de dömda ska avtjäna sina straff.

I fokus för den här utredningens uppdrag står kommunala utbetalningar och anslutning av dessa till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Det överordnade syftet med en sådan anslutning är att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet, således även de som orsakas av kriminella beteenden. Mot bakgrund av vad som sagts ovan kräver emellertid överväganden kring en anslutning att det anläggs ett bredare perspektiv än enbart den kommunala kontexten för att förslagen ska bli väl avvägda och ändamålsenliga. Perspektivet bör innefatta såväl hur de kommunala utbetalningarna samspelar med statliga utbetalningar som vilken roll och funktion de kommunala utbetalningarna har i samhället samt vilken total skada som samhället orsakas av angrepp på välfärdssystemen. Det är viktigt att framhålla att ett effektivt arbete mot denna typ av brottslighet innebär långt större vinster, både humant, ekonomiskt och demokratiskt, än enbart en minskning av felaktiga utbetalningar från kommunsektorn.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5.2 Felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

5.2.1 Olika typer av felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar är ett brett begrepp som kan innefatta olika typer av felaktigheter.[4] Det kan handla om allt från oavsiktliga fel till utbetalningar som har sin grund i systematisk och organiserad välfärdsbrottslighet. De felaktiga utbetalningarna kan illustreras med hjälp av den så kallade compliance-pyramiden, som ofta används i dessa sammanhang.

Compliance-pyramiden kan se lite olika ut beroende på var den används. Den utformning vi har valt att använda visas i figur 5.1 och är hämtad från betänkandet *Kontroll för ökad tilltro*[5] som låg till grund för inrättandet av Utbetalningsmyndigheten. Pyramiden visar att det finns olika orsaker och motiv bakom de felaktiga utbetalningarna, vilket innebär att felaktigheterna bör bemötas på olika sätt. Den illustrerar också att de oavsiktliga felaktigheterna är flest och att mängden felaktiga utbetalningar minskar ju mer kvalificerat brottsuppsåtet är.

Felaktigheterna delas in i fyra skikt, men de som erhåller felaktiga utbetalningar återfinnas inte alltid bara i ett av skikten. Det beror på att de mindre felaktigheterna och välfärdsbrotten i vissa fall utgör en del av inkomsten i en kriminell livsstil. Även mindre felaktiga utbetalningar till enskilda kan därför kopplas till brottslighet på mer organiserad nivå. De som ägnar sig åt verksamhet i de två översta skikten av pyramiden figurerar alltså ibland i samtliga skikt.

[4] Detta avsnitt bygger på framställningen i SOU 2020:35, *Kontroll för ökad tilltro*, s. 118–122.
[5] SOU 2020:35, s. 119.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Figur 5.1 Compliance-pyramiden

Källa: SOU 2020:35, s. 119.

5.2.2 Oavsiktliga fel

Med oavsiktliga fel avses fel som beror på till exempel stress, tidsbrist, missförstånd, okunskap, skrivfel, räknefel eller slarv som ger ett felaktigt eller ofullständigt underlag för beslut. Hit räknas också vissa fel som orsakas av hur regelverket är utformat.[6] Det kan naturligtvis vara svårt att avgöra om en felaktighet är avsiktlig eller inte.

Oavsiktliga fel kan begås av både den som ansöker om en utbetalning och av den myndighet som handlägger ansökan. Reglerna för att erhålla utbetalningar kan många gånger vara komplicerade och det kan vara svårt att fylla i en ansökan korrekt eller förstå när ändrade förhållanden ska anmälas. För de myndigheter som handlägger ansökan kan fel uppstå till följd av tidspress, svårigheter att kontrollera uppgifter hos andra myndigheter eller att fokus riktas mot andra mål än kontroll.

[6] Ett exempel på det som i och för sig inte är en kommunal utbetalning är bostadsbidraget. Bidraget betalas ut löpande som preliminärt bidrag och beräknas utifrån en uppskattad bidragsgrundande inkomst. Bostadsbidraget bestäms slutligt i efterhand på grundval av den fastställda bidragsgrundande inkomsten. Det innebär att även den som följer reglerna och meddelar en ökad inkomst kan bli återbetalningsskyldig.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

För att komma till rätta med oavsiktliga fel kan exempelvis regelverk och ansökningsprocesser förenklas samt systemstöd och rutiner utvecklas.

5.2.3 Avsiktliga, mindre fel

Med avsiktliga mindre fel avses fel som beror på en medveten handling som syftar till att tillgodogöra sig ersättning på oriktiga grunder. Sådana fel som begås av enskilda kan vara av olika slag och handla om allt från enskilda som fuskar på marginalen någon enstaka gång till de som löpande begär ersättning som de vet att de inte har rätt till. Att ta ut en dags sjukpenning trots att man inte är sjuk är ett exempel på en enstaka avsiktlig felaktighet. Mer regelbundna avsiktliga mindre fel kan vara att regelbundet begära tillfällig föräldrapenning trots att barnet inte är sjukt.

Avsiktliga mindre fel kan begås av både den enskilde och av den handläggande myndigheten. Avsiktliga fel som begås av myndigheter brukar benämnas interna oegentligheter.

För att minska dessa fel kan myndigheterna arbeta med olika informationsinsatser till de sökande och med olika typer av kontroller för att identifiera sådana fel.

5.2.4 Ekonomisk brottslighet

Den ekonomiska brottsligheten, även kallad ekobrott, är ett samlingsbegrepp som innehåller många typer av brott. De vanligaste brotten är skattebrott och bokföringsbrott, men andra exempel är förskingring, insiderbrott, marknadsmissbruk, penningtvättbrott och trolöshet mot huvudman. Enligt vissa definitioner av ekonomisk brottslighet inkluderas även bedrägerier och bidragsbrott, även om de långt ifrån alltid sker inom företagsstrukturer. Brottsförebyggande rådet (Brå) beskriver ekonomisk brottslighet som brottslighet där verksamheten är legal, men där brotten sker inom ramen för verksamheten. Typiska sådana brott när det gäller överträdelser av de regler som gäller för företagande är att företagen inte redovisar löner, källskatt och arbetsgivaravgifter (svartarbete). Brå talar om ”crime in business” när det gäller ekonomisk brottslighet, och om ”crime as business” vilket avser organiserad brotts-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

lighet som är den översta kategorin av brott i pyramiden och behandlas i nästa avsnitt.[7]

I de två översta delarna av compliance-pyramiden finns den kvalificerade välfärdsbrottsligheten. Utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden definierade detta begrepp som brott som innehåller ett eller flera moment som anses mer avancerade eller med samhällsskadliga än i normalfallet. Det kan vara fråga om att en person har använt oriktiga handlingar, till exempel anställningshandlingar eller identitetshandlingar, eller felaktigt mottagit ersättningar under lång tid.[8] I denna kategori handlar det om rena bedrägerier, som användande av förfalskade eller manipulerade arbetsgivarintyg eller sjukintyg för att erhålla felaktiga utbetalningar. Det kan även handla om identitetsmissbruk, exempelvis att en person med hjälp av dubbla identiteter får ut dubbel ersättning från samma eller flera olika välfärdssystem. Andra exempel är tandläkarmottagningar som systematiskt debiterar för behandlingar som inte har utförts eller assistansbolag som debiterar för timmar utan att assistans har utförts.

För att hitta denna typ av fel kan myndigheter arbeta med olika riskbaserade uppföljningar och med systematiska kontroller.

5.2.5 Organiserad brottslighet

Den översta delen i Compliance-pyramiden avser avancerade brottsupplägg som innefattar kriminella nätverk och grupperingar. Det handlar således om systematisk och grov organiserad brottslighet. Välfärdsbrottsligheten är i sådana fall sällan huvudsysslan utan utgör en del av en mer omfattande kriminell verksamhet. Användandet av företag är vanligt förekommande, liksom olika slag av identitetsmissbruk.

Organiserad brottslighet brukar avse en kriminell verksamhet som i sig är illegal, exempelvis narkotikaförsäljning. Som nämndes ovan kan man därför tala om crime as business. Skillnaden mellan ekonomisk och organiserad brottslighet är dock i praktiken inte lika tydlig. Personer med koppling till organiserad brottslighet kan använda ett eller flera bolag som brottsverktyg för att begå bedräge-

[7] Brå, *Administrativa åtgärder mot ekonomisk och organiserad brottslighet – Del 1: Tillstånd att bedriva verksamhet*, rapport 2015:15, s. 19.
[8] SOU 2017:37, *Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra*, s. 23.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

rier och skattebrott. Det handlar då knappast om någon legal verksamhet inom vars ram brotten begås. Motsatt kan fullt legala näringsverksamheter med hjälp av bulvaner och målvaktsföretag använda sig av svart arbetskraft med sådan systematik och i sådan omfattning att det bör anses vara fråga om organiserad brottslighet i stället för ekonomisk brottslighet.[9]

För att stävja den organiserade brottslighet som drabbar välfärdssystemen är det viktigt med myndighetsgemensamma samarbeten där välfärdsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter ingår.

5.3 Arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet över tid

5.3.1 Förändringar i synen på felaktiga utbetalningar

Den brottslighet som riktas mot välfärdssystemen har en särpräglad historia och utveckling jämfört med många andra typer av brott. Det är ingen vågad gissning att det under lång tid förekommit olika former av felaktiga utbetalningar till följd av fel, fusk, överutnyttjande och brottsliga förfaranden. Det som avviker från vad som normalt gäller för annan brottslighet har varit oviljan att se och erkänna förekomsten av brottsligheten, något som dock har förändrats väsentligt under senare år.

Historiskt sett har det inte varit självklart att denna typ av brottslighet bör synliggöras. Argument som att man inte ska peka ut den som redan är utsatt eller att kännedom om missbruken av systemen riskerar att urholka förtroende för dem, har framförts. Det är först under 2000-talet som det fullt ut har blivit accepterat att synliggöra den brottslighet som numera ofta benämns välfärdsbrottslighet.

Det finns anledning att på ett något djupare plan belysa frågan om hur politiken genom åren har sett på frågan om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. En sådan belysning kan skapa bättre förståelse för den näst intill totala omvändning som skett i frågan. Från att för cirka 50 år sedan i det närmaste ha varit en icke-fråga har ambitionen att komma till rätta med de felaktiga utbetalningarna lett till inrättandet av Utbetalningsmyndigheten, en nyhet

[9] Brå, rapport 2015:15, s. 19.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

inom svensk förvaltning med ett uppdrag som hittills varit främmande för vårt samhälle. Följande nedslag kan belysa denna utveckling.

Den svenska kriminalpolitiken ökade sitt fokus på ekonomisk brottslighet i början av 1970-talet, men det var först i mitten av 1990-talet som frågorna kring fel, överutnyttjande, fusk och brott mot välfärdssystemen lyftes upp på agendan. Tidigare hade det i och för sig funnits ett visst fokus på brott mot samhället, men då i första hand på skattebrott och problem förknippande med multinationella företag och arbetsmiljöbrott. Särskild debatt föranleddes av den så kallade AMOB-rapporten (Arbetsgruppen Mot Organiserad Brottslighet) där skatteundandragandet beräknades till ett antal miljarder kronor per år. Dessa belopp var väsentligt större än kostnaderna för den traditionella brottsligheten som dittills varit i fokus för samhället och rättsväsendet. De initiativ för att komma till rätta med brottsligheten som togs under framför allt 1980-talet handlade till stor del om skatter och då främst större undandragna värden. Bidragsfusk uppmärksammades i realiteten inte under dessa år och omfattades följaktligen inte av de insatser som gjordes mot den ekonomiska brottsligheten. I själva verket var bidragsfusket inte ens en fråga. Kontrollen av bidragssystemen hade snarare monterats ner successivt under många år.[10]

Under den ekonomiska krisen på 1990-talet, när det blev nödvändigt med besparingar, fick frågan om bidragsbrott ny aktualitet. Riksrevisionsverket (numera Riksrevisionen) fick uppdrag att undersöka fel, fusk och överutnyttjande inom de statliga välfärdssystemen (RRV 1995:32). Myndigheten kom fram till att det i och för sig inte var så vanligt med sådant missbruk av systemen, men att läckaget ändå uppskattades till 5–7 miljarder kronor. Det motsvarar cirka 8–11 miljarder kronor i 2023 års penningvärde.

Fram till 1990-talet hade det alltså varit ovanligt att utnyttjande av välfärdssystemen ifrågasattes. Man var rädd för att bilden av välfärdssamhället och den solidaritetstanke som det byggde på skulle äventyras om det upptäcktes oegentligheter i de olika bidragssystemen. Undersökningar av missbruk av välfärdssystemen ansågs dessutom peka ut utsatta människor, eftersom det antogs att det var de

[10] Korsell, Lars, Hagstedt, Johanna, Skinnari, Johanna, *Från kelgrisar till styvbarn – Fusket med välfärdssystemen*, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 2008, Vol 95 Nr 1, s. 21–38, och Korsell, Lars, *Fiffel och fusk i slott och koja*, i Sjöstrand, Glenn (red), *Fiffel-Sverige – sociologiska perspektiv på skandaler och fusk*, Liber, 2005, s. 29–45.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

som skulle få bidrag som också fuskade med systemen. Detta var en mycket känslig fråga.[11]

På 2000-talet kom bidragsfusket att diskuteras mer allmänt och blev en stor politisk fråga. Anledningen till fusket förklarades på olika sätt beroende på om argumenten kom från den politiska vänstern eller högern. I mitten av 2000-talet fanns dock en enighet om att bidragssystemen var utsatta för ”stöld och bedrägeri” och det blev politiskt gångbart med hårdare tag mot fuskarna. Det var också i detta skede som det blev mer accepterat med utökade kontroller på området, myndigheterna tillsatte fuskhandläggare och fler polisanmälningar om bidragsfusk gjordes. Debatten gick ut på att det var fråga om brottslighet som måste stoppas för att den inte med tiden skulle urholka trovärdigheten till de svenska trygghetssystemen. Fusket exemplifierades med föräldrar som fuskade med ersättning för vård av sjukt barn, par som skenseparerade och förtidspensionärer som drev företag.[12]

År 2005 tillsatte regeringen Delegationen mot felaktiga utbetalningar (FUT-delegationen) som hade till uppgift att utgöra ett samverkansorgan för åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Delegationen gav ut flera rapporter och kom år 2008 med betänkandet *Rätt och riktigt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*.[13] Från FUT-delegationens arbete kan framhållas slutsatsen att trygghetssystemen inte var utformade för att underlätta kontroll och hindra felaktiga utbetalningar. Som generella orsaker till de felaktiga utbetalningarna lyftes sammanfattningsvis fram att det var ett stort antal orsaker som ledde till felaktiga utbetalningar, att många av orsakerna var gemensamma för flera trygghetssystem, att det fanns ett väsentligt antal felorsaker som berodde på felaktiga underlag från den sökandes sida, att det fanns brister i handläggningen samt att det fanns bristande förutsättningar för kontroll och handläggning vilket innebar att felaktiga utbetalningar inte upptäcktes.[14] Det ska här noteras att FUT-delegationen lade fram förslag på att det skulle utredas en gemensam

[11] Ibid.
[12] Ibid.
[13] SOU 2008:74, *Rätt och riktigt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*.
[14] Delegationen mot felaktiga utbetalningar, *Varför blir det fel? Orsaker till felaktiga utbetalningar från trygghetssystemen*, rapport 5, maj 2007, s. 41 och 56.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

funktion för utbetalningskontroll som förmåner från välfärdssystemen skulle passera innan de betalades ut.[15]

I detta skede infördes också ett nytt brott, bidragsbrottet, som avsåg både avsiktliga och grovt oaktsamma beteenden. Bidragsbrottslagen (2007:612) trädde i kraft år 2007 och året därpå infördes en underrättelseskyldighet för vissa myndigheter som innebär en skyldighet att meddela andra myndigheter om det finns anledning att anta att det förekommer felaktiga utbetalningar hos den myndigheten.[16] Bakgrunden till lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen var att man ansåg att de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen måste minska och att myndigheterna borde bistå varandra i arbetet med att upptäcka felaktigheterna. Genom lagen undanröjdes de sekretesshinder som förelåg för sådana underrättelser.[17] Tillämpningsområdet för bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen har utvidgats, men omfattar inte utbetalningar till privata utförare enligt kommunallagen. Inte heller omfattas regioner av tillämpningsområdet.

Under de följande åren fortsatte arbetet mot felaktiga utbetalningar på olika sätt. De nämnda lagarna genomgick förändringar i takt med att nya behov uppstod och flera statliga myndigheter fick i uppdrag att motverka felaktigheter. Problematiken kring vilka utbetalningar som bör omfattas av lagarna belystes i olika betänkanden, bland andra *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning*[18] och *Det ska vara lätt att göra rätt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten*.[19] I syfte att fortsätta det arbete mot felaktiga utbetalningar som FUT-delegationen inlett fattade regeringen år 2009 beslut om ett samverkansuppdrag. Uppdraget gick bland annat ut på att ett antal myndigheter skulle samverka och genomföra löpande systemövergripande riskanalyser och omfattningsstudier. I samband med det skulle de definiera och sammanställa systemövergripande statistik och indikatorer i syfte att minska de felaktiga utbetalningarna. Vidare skulle

[15] SOU 2008:74, s. 143.
[16] Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.
[17] Prop. 2007/08:48, *Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, s. 15 f.
[18] SOU 2012:6, *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning*.
[19] SOU 2014:16, *Det ska vara lätt att göra rätt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten*.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

de samråda kring elektroniskt informationsutbyte och följa upp implementeringen av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, samt lämna förslag på systemövergripande regeländringar och organisations- och verksamhetsförändringar som kunde bidra till att minska felaktiga utbetalningar. Statskontoret fick i uppgift att följa upp samverkansuppdraget. Det kan noteras att Statskontoret drog slutsatsen att en så bred samverkan inte var ett optimalt sätt att bedriva arbetet mot felaktiga utbetalningar, utan att det i stället borde bedrivas med en tydlig uppdelning mellan å ena sidan fusk och bidragsbrott och å andra sidan att utbetalningar ska vara rätt ur ett kundperspektiv.[20]

Några år senare, 2015, kom Brå med rapporten *Intyget som dörröppnare till välfärdssystemen – En rapport om välfärdsbrott med felaktiga intyg*.[21] I rapporten lades ett systemövergripande perspektiv på de felaktiga utbetalningarna. Syftet var att studera helheten och se hur de myndigheter som ingår i välfärdssystemet är beroende av varandra och vad det får för konsekvenser för möjligheterna att förebygga och bekämpa brott. Fokus i rapporten låg på felaktiga intyg som användes för att begå brott mot välfärdssystemen. Brå konstaterade att olika intyg utgör ett viktigt underlag för beslut inom välfärdssystemen, exempel på sådana var identitetshandlingar, beslut om folkbokföring och arbetsgivarintyg. Brå lyfte fram att de olika myndigheternas regelsystem hänger ihop på så sätt att exempelvis beslut som fattas av Skatteverket angående folkbokföring, myndighetens registrering av uppgifter om identitet och beslut i fråga om beskattning av inkomst påverkar andra myndigheters beslut om utbetalningar. Trots detta, menade Brå, finns det skarpa gränser mellan myndigheterna vilket skapar tillfällen för gärningspersoner att begå brott och försvårar upptäckt och kontroll. I rapporten framhölls nyttan och behovet av kontroll redan innan beslut fattas, framför fokus på efterkontroller när beslut väl har fattats. Det anmärktes att kontroller av bidrag till företagare var särskilt eftersatt. Brå angav också att gärningspersonerna var av varierande art, alltifrån de som i grunden är berättigade till bidrag men fuskar till sig lite extra, till kriminella som använder välfärdssystemen som försörjning. I de senare fallen användes ofta företag för att genom-

[20] Statskontoret, *Uppföljning av samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, 2012-04-12, dnr 2009/60-5, s. 3 f.
[21] Brå, rapport 2015:8.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

föra brottsligheten och det handlade då om en kriminell affärsverksamhet som omsatte stora belopp.[22]

Rapporten från Brå ledde till att regeringen år 2015 tillsatte Utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden som år 2017 lämnade betänkandet *Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra*.[23] Utredningen gavs ett omfattande uppdrag som innebar att göra en översyn av välfärdsstatens förmåga att stå emot organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet. Syftet var att identifiera risker i välfärdssystemen och andra närliggande skattefinansierade och skattesubventionerade system, för att därigenom kunna säkerställa en korrekt användning av offentliga medel samt effektivt förebygga och beivra välfärdsbrottslighet. I uppdraget ingick bland annat att göra en inledande analys av de för- och nackdelar som en ökad samordning är förenad med. Denna analys skulle därefter ligga till grund för bedömningen av om det fanns skäl att närmare överväga en samordnad statlig utbetalningsfunktion. Utredningens slutsats var att frågan om en förstärkt och samordnad utbetalningskontroll kunde förväntas ha så stora fördelar att det var motiverat att frågan utreddes i särskild ordning.[24]

Under tiden som denna utredning arbetade tillsatte regeringen år 2016 Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (KUT-delegationen). Uppdraget var att motverka överutnyttjande och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Genom sitt arbete skulle delegationen bidra till att utbetalningar från systemen endast kom dem till del som resurserna var avsedda för. Delegationen skulle även förse regeringen med faktaunderlag och lämna förslag på hur de insatser som genomfördes av myndigheterna och resultaten av dessa skulle kunna följas upp. I sitt slutbetänkande *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen* konstaterade delegationen bland annat att de totala felaktiga utbetalningarna var omfattande och att fel i systemöverskridande uppgifter orsakar felaktiga utbetalningar. Med sådana uppgifter avses uppgifter som är centrala i många ersättningssystem för att bedöma rätten till och storleken på ersättning, exempelvis sjukpenninggrundande inkomst, folkbokföring och samordningsnummer.[25]

[22] Brå, rapport 2015:8, s. 8 f.
[23] SOU 2017:37.
[24] SOU 2017:37, s. 572 f.
[25] SOU 2019:59, *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen*, s. 92 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I detta skede tillsattes även en utredning för att utvärdera tillämpningen av bidragsbrottslagen och de effekter som lagen hade fått. Syftet med utredningen var att följa upp och undersöka hur bestämmelserna hade fungerat i praktiken och om intentionerna med reformen hade uppnåtts. Utredaren skulle samtidigt utvärdera lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.[26] Utredningen föreslog bland annat att bidragsbrottslagen skulle utvidgas till att omfatta även utbetalningar som avsåg en viss enskild person men som betalades ut till företag och att maximistraffet för grovt bidragsbrott skulle höjas. Dessa förslag kom också att genomföras. Beträffande lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen föreslogs en utvidgning till att omfatta utbetalningar till företag i konsekvens med ändringarna i bidragsbrottslagen. Det föreslogs även att pensioner skulle omfattas samt att kommuner skulle vara skyldiga att lämna underrättelser enligt lagen. Även dessa förslag genomfördes.[27] Det kan också noteras att denna utredning menade att det fanns ett behov av att samköra myndigheters beslut om utbetalningar och att en samordnad statlig utbetalningsfunktion därför borde inrättas.[28] Utredningens slutsatser, tillsammans med de slutsatser som presenteras i det ovan nämnda betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra, ledde även till att regeringen gav Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ett uppdrag om förbättrad hantering av bidragsbrotten.[29]

År 2018 tillsatte regeringen den utredning som kom att lämna ett konkret förslag till hur en samordningsfunktion för utbetalningar från välfärdssystemen skulle kunna se ut. Förslagen presenterades år 2020 i betänkandet *Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*.[30] Utredningens förslag ledde fram till en proposition om inrättande av Utbetalningsmyndigheten. Myndigheten

[26] Kommittédirektiv, *Utvärdering av bidragsbrottslagen*, dir. 2016:61.
[27] SOU 2018:14, *Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering*, och prop. 2018/19:132, *Ett starkare skydd för välfärdssystemen.*
[28] SOU 2018:14, s. 190.
[29] Justitiedepartementet, *Uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om förbättrad hantering av bidragsbrott*, 2018-05-14, dnr Ju2018/03037/KRIM.
[30] SOU 2020:35.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

påbörjade sitt arbete den 1 januari 2024.[31] I utredningens uppdrag ingick att analysera kommunernas förutsättningar att ansluta sig till funktionen. Slutsatsen var att det sannolikt vore bra om de kommunala utbetalningarna kunde omfattas av Utbetalningsmyndighetens uppdrag, men att frågan behövde analyseras ytterligare.[32]

Det ska här åter särskilt framhållas att frågan om en samordnad utbetalningsfunktion lyftes redan av FUT-delegationen år 2008. Argumenten som fördes fram var att kvaliteten i handläggningen och beslutsfattandet skulle bli högre, att servicen till medborgarna skulle öka, men också att de felaktiga utbetalningarna skulle minska. Komplexiteten i välfärdssystemen och bristen på informationsutbyte mellan myndigheter var alltså känd redan vid denna tidpunkt och ansågs redan då vara en orsak till felaktiga utbetalningar. Denna problembild förstärktes under de följande åren och är en anledning till inrättandet av Utbetalningsmyndigheten. Även därefter har behoven av informationsdelning lyfts i olika sammanhang.[33]

5.3.2 Initiativ för ökat informationsutbyte

Inrättandet av en samordnad utbetalningsfunktion har sin grund i att det finns behov av informationsutbyte mellan myndigheter för att de ska kunna fatta korrekta beslut. I flera sammanhang har lyfts fram att informationsutbytet måste bli bättre för att man ska kunna komma till rätta med de felaktiga utbetalningarna. Bristen på information kan bero på flera olika faktorer såsom att kontroller tar tid att utföra (det vill säga det tar tid att få tillgång till i och för sig tillgänglig information), att det är en stor mängd beslut som ska fattas och att resurserna är begränsade. I många fall har dock sekretesshinder lagts fram som en av de främsta anledningarna.

Möjligheterna till informationsutbyte för de myndigheter som handlägger utbetalningar från välfärdssystemen har behandlats i flera olika sammanhang under ett antal år. Studier har genomförts och konkreta lagstiftningsprodukter har lagts fram. Trots den mängd

[31] Se prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, och kapitel 6 i detta betänkande för en närmare presentation av myndighetens uppdrag och verksamhet.
[32] SOU 2020:35, s. 458.
[33] Se exempelvis Brå, *Välfärdsbrott mot kommuner och regioner – Fel och oegentligheter bland företag och föreningar*, rapport 2022:1, Ds 2022:13, *Utökat informationsutbyte*, SOU 2023:52, *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen* och SOU 2023:82, *Ökad kontroll över tandvårdssektorn*.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

åtgärder som vidtagits för att utöka möjligheterna till informationsutbyte har de av allt att döma hittills inte varit tillräckliga. En anledning kan vara att lagstiftaren varit för återhållsam i sina åtgärder eller låtit integritetsskäl väga tyngre än behovet av att bekämpa brottsligheten. En annan att brottsligheten har tagit nya former som innebär ytterligare behov av informationsinhämtning. Ännu en anledning skulle kunna vara myndigheternas egna ageranden eller brist på agerande. Flera faktorer kan tänkas hämma ett i och för sig möjligt informationsutbyte, såsom bristande tid och resurser, ett svårtillämpat och komplicerat regelverk, bristande kunskap om vad viss information innebär för förekomsten av felaktiga utbetalningar samt bristande insikt om för vem eller vilka viss information kan vara av betydelse. Oavsett hur det är med den saken måste inrättandet av Utbetalningsmyndigheten ses som en av de viktigare och mest långtgående åtgärderna på området hittills.

Mot denna bakgrund finns anledning att översiktligt belysa några initiativ som tagits på området för att få en bild av vilka åtgärder som hittills bedömts vara otillräckliga. Även i detta sammanhang finns anledning att gå ett antal år tillbaka i tiden för att få en uppfattning om utvecklingen på området.

I mitten av 1990-talet gjordes de första studierna av sådant bidragsfusk som kan upptäckas genom kontroller mellan utbetalningssystem hos olika myndigheter. De system som undersöktes var arbetsförmedlings-, socialförsäkrings-, studiestöds- och arbetslöshetsförsäkringssystemen. Fokus låg på att upptäcka fusk som bestod i att en enskild uppbar en förmån trots att förutsättningarna inte förelåg på grund av en omständighet hänförlig till ett annat av dessa system. Sådana omständigheter kunde vara utbetalning för samma period från ett annat system (så kallade dubbla utbetalningar), att personen inte var anmäld vid arbetsförmedlingen när det var ett villkor för ersättning, eller att personen i fråga uppbar arbetslöshetsersättning vid sidan om studier utan att ha rätt till det.[34]

I det så kallade STIKK-projektet (Skärpt Tillsyn och Kontroll av Kontantstöden) som genomfördes under åren 1994–1998 gjordes registersamkörningar för att kontrollera om arbetslöshetsersättning i något fall utbetalades samtidigt med förmåner från försäk-

[34] SOU 2000:97, *Rätt underlag – rätt beslut, Ökat informationsutbyte mellan de allmänna försäkringskassorna, Riksförsäkringsverket, Centrala studiestödsnämnden, länsarbetsnämnderna och arbetslöshetskassorna*, s. 157.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ringskassorna eller samtidigt som en person arbetat och deklarerat för inkomst av tjänst eller näringsverksamhet. Resultaten av projektet visade att det förekom sådant fusk.[35]

År 1995 presenterade Riksrevisionsverket (nuvarande Riksrevisionen) på uppdrag av riksdag och regering de tre så kallade Fuskrapporterna. Huvudrapporten benämndes *FUSK – Systembrister och fusk i välfärdssystemen* (RRV 1995:32) och de två övriga *Förtidspension – fusk och systembrister* (RRV 1995:33) och *Bidragsförskott – effektivitetsrevision av ett statligt stöd till barnfamiljer* (RRV 1995:34). Rapporterna kan sägas vara den första kartläggningen av systembrister och fusk inom social- och arbetslöshetsförsäkringen. Huvudrapporten behandlade fusk inom socialförsäkringsområdet, arbetslöshetsförsäkringsområdet och till viss del även studiestödsområdet. I kartläggningen gjordes flera sambearbetningar av registerinformation för att undersöka hur vanligt det var att dubbel ersättning betalades ut. Det kan här särskilt lyftas fram att man vid uppskattningen av omfattningen av otillåtna dubbla utbetalningar även tog hänsyn till felaktiga utbetalningar av socialbidrag.[36]

Genom ny lagstiftning år 2002 utökades möjligheterna till digitalt informationsutbyte mellan de myndigheter som i dag motsvarar Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN) och arbetslöshetskassorna.[37] Det ansågs att det fanns behov av ett ökat sådant informationsutbyte och att det skulle leda till effektivare ärendehantering, förbättrad service för den enskilde, stärkt kontroll av statliga medel och förebyggande av felaktiga utbetalningar. Bedömningen var att de felaktiga utbetalningarna skulle kunna reduceras avsevärt.[38]

Mot bakgrund av de nya reglerna fick Statskontoret i maj 2005 i uppdrag att bland annat utvärdera om, och i så fall i vilken utsträckning, informationsutbytet hade bidragit till att felaktiga utbetalningar och fusk hade kunnat förebyggas. Statskontoret kom fram till att informationsutbytet hade fungerat väl, men inte nått sin fulla potential. Anledningen till det var att det saknades olika förutsättningar för informationsutbytet, såväl legala och administrativa som tekniska. De legala förutsättningarna hindrade till exempel att vissa

[35] SOU 2000:97, s. 157 f.
[36] SOU 2000:97, s. 160 f.
[37] Prop. 2000/01:129, *Ökat informationsutbyte mellan arbetslöshetsförsäkringen, socialförsäkringen och studiestödet*.
[38] Prop. 2000/01:129 s. 29 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

nödvändiga uppgifter utbyttes i elektronisk form. De administrativa förutsättningarna brast framför allt i att informationsutbytet drevs utan ett tillräckligt helhetsperspektiv, vilket berodde på att ingen hade getts ett övergripande ansvar för att utbytet skulle drivas och utvecklas på ett rationellt och effektivt sätt. Vidare menade Statskontoret att regeringens styrning var svag och dåligt anpassad för tvärsektoriellt samarbete, inga mål hade formulerats för informationsutbytet och insatserna på området följdes upp i liten utsträckning. Statskontoret konstaterade samtidigt att det fanns tydliga drivkrafter i organisationerna för att få informationsutbytet att fungera bra.[39]

Parallellt med Statskontorets arbete tillsattes en utredning i september 2005 för att pröva om det var lämpligt att utöka möjligheterna till elektroniska informationsutbyten som var av direkt betydelse för utbetalningar från trygghetssystemen. Syftet var att förebygga och upptäcka felaktiga utbetalningar, säkerställa korrekt beslutsunderlag, förbättra servicen till den enskilde och öka effektiviteten hos myndigheterna. I uppdraget ingick att i viss utsträckning se över informationsutbyten med Kronofogden och Skatteverket som mottagare av uppgifter. Utredningen kom fram till att det fanns starka skäl för ett utökat elektroniskt informationsutbyte.[40]

Med utredningens förslag som grund lade regeringen fram en proposition år 2008 med förslag på ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan ett antal aktörer.[41] Förslagen avsåg Migrationsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Kronofogden, Statens pensionsverk, CSN, Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och kommunernas socialnämnder. I propositionen framhölls att de ändringar som skedde år 2002 hade medfört att dubbelutbetalningar hade minskat hos flera myndigheter. Försäkringskassan hade rapporterat att i de rutiner där informationsutbytet hade etablerats hade dubbelutbetalningarna minskat med 43 procent, medan de hade ökat i de rutiner där utbytet inte hade etablerats. För exempelvis föräldrapenning hade de ökat med 29 procent. Försäkringskassan bedömde att rutinerna hade haft goda effekter gällande minskningen av felaktiga utbetalningar och att rutinen dessutom

[39] Statskontoret, *Informationsutbyte kräver bra förutsättningar. En utvärdering av informationsutbytet mellan arbetslöshetskassorna, Arbetsmarknadsverket och Försäkringskassan*, rapport 2006:7, s. 7 f.
[40] SOU 2007:45, *Utökat elektroniskt informationsutbyte*, s. 19 f.
[41] Prop. 2007/08:160, *Utökat elektroniskt informationsutbyte*.

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

hade en preventiv inverkan mot fusket. I en senare rapport uppgav Försäkringskassan att felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning i kombination med socialförsäkringsförmån hade minskat med mer än 70 procent sedan de hade driftsatt informationsutbytet.[42]

I den nyss nämnda propositionen redovisade regeringen också uppgifter om den uppskattade omfattningen av felaktiga utbetalningar gällande ekonomiskt bistånd. Siffrorna kom från FUT-delegationens rapport *Vad kostar felen?* där det bedömdes att ekonomiskt bistånd var det mest drabbade systemet.[43] Även om det bara var Försäkringskassan som hade gjort en bedömning av minskningen av felaktiga utbetalningar, menade regeringen att man kunde räkna med att dessa skulle minska även från andra system hos andra aktörer. Särskilt, menade regeringen, fanns förutsättningar för att de felaktiga utbetalningarna från kommunernas socialtjänst kunde minska genom elektronisk tillgång till uppgifter från andra myndigheter och arbetslöshetskassor. Regeringen gjorde därefter bedömningen att ett utökat elektroniskt informationsutbyte kunde vara ett av de mera effektiva sätten, kanske det mest effektiva, att minska de felaktiga utbetalningarna.[44]

I detta sammanhang bör även den tidigare nämnda lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen lyftas fram. Lagen som infördes år 2008 gäller vissa ekonomiska förmåner och stöd som beslutas av Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa (1 §). Om det finns anledning att anta att en sådan förmån eller ett sådant stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska en underrättelse om det lämnas till den myndighet eller organisation som har fattat beslutet (3 §). En sådan underrättelseskyldighet gäller för de ovannämnda myndigheterna, kommunerna och arbetslöshetskassorna samt för Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och numera även Utbetalningsmyndigheten (2 §).

Ytterligare ett steg mot utökat informationsutbyte togs genom lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Lagen gäller för kommuner, arbets-

[42] Prop. 2007/08:160 s. 25 f.
[43] Delegationen mot felaktiga utbetalningar, *Vad kostar felen?*, rapport 7, den 9 november 2007.
[44] Prop. 2007/08:160 s. 43 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

löshetskassor och vissa statliga myndigheter. Kretsen av myndigheter är något utökad jämfört med tidigare nämnda lagar och avser Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, CSN, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Skatteverket. Dessa aktörer ska lämna en uppgift som den förfogar över till en annan av aktörerna om uppgiften behövs i mottagarens författningsreglerade verksamhet för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. En sekretesskyddad uppgift ska inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Uppgiftsskyldigheten gäller inte heller för vissa sekretesskyddade uppgifter, exempelvis vissa uppgifter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst (2 §). Därutöver finns en särskild uppgiftsskyldighet som gäller vissa uppräknade myndigheter i deras verksamhet för att planera, genomföra eller följa upp myndighetsgemensamma kontroller av arbetsplatser inom ramen för sådan samverkan som regeringen beslutar för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (4 §).[45] Det kan noteras att den sistnämnda uppgiftsskyldigheten inte omfattar kommuner och ingen av uppgiftsskyldigheterna omfattar regioner.

I betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar*[46] lämnas förslag om en ny generell sekretessbrytande bestämmelse. Bestämmelsen föreslås även omfatta vissa uppgifter om enskildas personliga förhållanden inom socialtjänsten. Hälso- och sjukvårdssekretessen i 25 kap. 1 § OSL föreslås dock vara undantagen från bestämmelsens tillämpningsområde.

När det särskilt gäller förslagen om en samordnad utbetalningsfunktion lades, som tidigare nämnts, ett sådant förslag redan i FUT-delegationens slutrapport *Rätt och riktigt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*.[47] Delegationen föreslog att regeringen skulle tillsätta en utredning om införande av en gemensam funktion för utbetalningskontroll där utbetalningarna från väl-

[45] Se vidare prop. 2023/24:85, *En ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.*
[46] SOU 2024:63, *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Behov och föreslagna förändringar*.
[47] SOU 2008:74.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

färdssystemen passerar innan de betalas ut.[48] Som framgått av föregående avsnitt har därefter frågan om en samlad utbetalningskontroll behandlats i tre betänkanden, varvid det konkreta förslaget som låg till grund för att inrätta Utbetalningsmyndigheten lades fram år 2020.

5.4 Kommunsektorn och felaktiga utbetalningar

5.4.1 Allmänt om kommuner och regioner

Sverige är indelat i 290 kommuner och 20 regioner[49]. Dessa utgör en central del av det svenska samhällssystemet och de utför en rad viktiga välfärdsuppgifter. I ett internationellt perspektiv utmärker sig Sverige genom att många uppgifter som i andra länder utförs av stat eller privat sektor i stället utförs av kommuner och regioner.[50]

Den kommunala sektorn har ett brett ansvarsområde som i grova dag kan beskrivas enligt följande. Obligatoriska uppgifter för kommunerna är bland annat social omsorg (äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg), för-, grund-, och gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning, plan- och byggfrågor, miljö- och hälsoskydd, renhållning och avfallshantering, vatten och avlopp, räddningstjänst, krisberedskap och civilt försvar, biblioteksverksamhet och bostäder. Exempel på frivilliga uppgifter för kommuner är fritid och kultur, energi, sysselsättning och näringslivsutveckling.

Regionerna ansvarar för uppgifter som är gemensamma för stora geografiska områden och som ofta kräver stora ekonomiska resurser. Obligatoriska uppgifter är hälso- och sjukvård, viss tandvård för barn och unga upp till en viss ålder och att stärka regionernas tillväxt och utveckling. Frivilliga uppgifter är kultur, utbildning och turism.

Området lokal och regional kollektivtrafik är en gemensam och obligatorisk uppgift för både kommuner och regioner.[51]

---

[48] SOU 2008:74, s. 143 f.
[49] Antalet inkluderar inte Gotlands kommun som har möjlighet att använda beteckningen region, se prop. 2018/19:162, *En ny beteckning för kommuner på regional nivå och vissa frågor om regionindelning*, s. 455 f.
[50] Prop. 2016/17:171, *En ny kommunallag*, s. 138.
[51] 2 kap. 1 § lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Kommunernas och regionernas ställning, organisation och verksamhet regleras i ett antal olika författningar. Regler finns bland annat i regeringsformen, kommunallagen (2017:725) och i flera specialförfattningar gällande särskilda verksamhetsområden såsom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Eftersom kommuner och regioner är offentligrättsliga objekt är även EU-rätten av betydelse.

Kommuner och regioner finansierar merparten av sin verksamhet framför allt genom kommunalskatten, även om en del av finansieringen kommer från statliga bidrag.

5.4.2 Fokus har legat på den statliga nivån

Det kan konstateras att den debatt som förts och de initiativ som tagits på statlig nivå för att motverka felaktiga utbetalningar, till allra största del har inriktats på statliga myndigheter och följaktligen statliga utbetalningar. Som nämndes strax ovan är en del av förklaringen till detta hur statliga respektive kommunala verksamheter finansieras. På det kommunala området har viss problematik kring socialbidrag (numera ekonomiskt bistånd) uppmärksammats under mitten av 1990-talet och kommunerna har kommit att omfattas av såväl bidragsbrottslagen som lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen i mitten av 00-talet. Från statens håll har diskussion och åtgärder beträffande felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn emellertid i princip kommit att stanna vid felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

Det är egentligen först under den senaste tiden som debatten om felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn vidgats och tagit fart på allvar. Det har skett efter att det uppmärksammats brister i de tjänster som privata aktörer utför åt både kommuner och regioner. Frågorna har fått ytterligare uppmärksamhet i samband med upptäckt av välfärdsbrottslighet riktad mot kommunsektorn som utförts av grovt kriminella personer som ägnar sig åt storskalig ekonomisk brottslighet. I det sammanhanget har det också framkommit att det kan vara fråga om mycket stora belopp som betalas ut felaktigt. Genom en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet tas nästa steg i arbetet mot felaktiga utbetalningar genom att ge kommuner och regioner ytterligare ett verktyg

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

i sitt kontroll- och uppföljningsarbete och därmed förbättrade förutsättningar för att förhindra felaktiga utbetalningar.

Det kan finnas flera orsaker till att det dröjt så länge innan kommunsektorn på allvar kommit att omfattas av debatten om felaktiga utbetalningar. Någon mer uttömmande analys av detta är inte möjlig att göra här, men några förhållanden kan lyftas fram som bidragande orsaker.

I Sverige har den kommunala sektorn en stark självständig ställning. Denna beskrivs närmare i avsnitt 10.2, men det finns anledning att redan här kort påpeka att det har betydelse för arbetet med att upptäcka, förebygga och förhindra felaktiga utbetalningar i kommunsektorn. Den kommunala självstyrelsen är en grundläggande princip som ger kommuner och regioner långtgående möjligheter att bestämma hur organisation och verksamhet ska se ut, tillhandahållas och bedrivas. Inom lagstadgade ramar ansvarar kommuner och regioner också för de olika verksamheternas resultat, kvalitet och innehåll. De ansvarar vidare enligt kommunallagen för kontroll och uppföljning av verksamheten. Det gäller både verksamhet som bedrivs i egen regi och sådana kommunala angelägenheter som har lämnats över till privata utförare genom avtal. Av kommunallagen följer vidare att de ansvarar för den interna kontrollen och därmed också för hur arbetet bedrivs för att motverka felaktiga utbetalningar.

Kommuner och regioner skiljer sig åt gällande exempelvis storlek och i hur stor utsträckning verksamhet bedrivs i egen eller privat regi. Det innebär i sin tur att utmaningarna när det kommer till att motverka felaktiga utbetalningar kan se olika ut. Förutom hänsynen till den kommunala självstyrelsen och därmed kommunerna och regionernas eget ansvar inom området, kan denna diversifiering mellan kommuner respektive regioner ha bidragit till att de flesta initiativ att motverka felaktiga utbetalningar på nationell nivå har avsett statlig verksamhet.

Till bilden hör också att det var utbetalningar till enskilda privatpersoner som stod i fokus när bidragsfusket började diskuteras mer ingående. De studier som gjordes inriktades på bidragssystem inom socialförsäkrings-, studiestöds- och arbetslöshetsförsäkringsområdet. Även om det ekonomiska biståndet uppmärksammades i sammanhanget så var det alltså de statliga systemen som till allra största del diskuterades. Det stora flertalet utbetalningar som görs till enskilda

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

personer kommer ju från statliga system och det är också dessa utbetalningar som i stor utsträckning kommit att förknippas med begreppet välfärd. Systemen med utbetalningar direkt till enskilda har också baserats på uppgifter från den enskilde och därför varit lätta att missbruka, exempelvis genom att uppge fel uppgifter eller förtiga andra uppgifter. Utrymmet för sådana ageranden har varit större i de statliga systemen än i de kommunala. Eftersom tyngdpunkten i debatten om felaktiga utbetalningar under flera år således har legat på de statliga utbetalningarna, är det inte märkligt att de initiativ som tagits på nationell nivå för att stävja felaktigheterna till allra största del har riktats mot de statliga myndigheterna. Härtill kommer att det kommunala självstyret innebär att regeringen inte heller kan ge uppdrag till kommuner och regioner på samma sätt som till statliga myndigheter. Av betydelse är också den inte lagfästa men av riksdagen godkända finansieringsprincipen som innebär att inga nya obligatoriska uppgifter från staten får införas för kommuner och regioner utan medföljande finansiering.

Av betydelse är också att det är svårare att få en tydlig och samlad bild av felaktiga utbetalningar i kommunsektorn än i den statliga nivån. Kommunernas och regionernas olika förutsättningar och variation i organisation och arbetssätt är bidragande orsaker till det. Likaså avsaknaden av mer kraftfulla initiativ för att på nationell nivå få en översikt över den samlade problematiken i kommunsektorn.

Den uppmärksamhet på statlig nivå som felaktiga kommunala utbetalningar ändå har fått, har riktats mot det ekonomiska biståndet. I likhet med flera av de statliga förmånerna bygger utbetalning av bistånd på den enskildes uppgifter och behov. Det är också gällande det ekonomiska biståndet som en särskild tjänst har införts för att förse kommunerna med information i handläggningen. Tjänsten SSBTEK (SammanSatt BasTjänst för EKonomiskt bistånd) är en digital tjänst som har till syfte att bidra till en säker, effektiv och förenklad handläggning av ärenden om ekonomiskt bistånd. Tjänsten gör det möjligt för kommuner att via sitt verksamhetssystem få information från statliga myndigheter och organisationer som kan användas vid prövning av en ansökan om ekonomiskt bistånd.[52] Det har även lagts förslag om att utöka uppgiftstillgången i SSBTEK för

[52] Se vidare https://skr.se/integrationsocialomsorg/ekonomisktbistandforsorjning/ssbtekdigitaltjanstforekonomisktbistand.2998.html.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att bidragsbrott och felaktiga utbetalningar ska förebyggas och motverkas.[53]

5.4.3 Intåget av privata aktörer på det kommunala området

Förutsättningarna för kommunsektorn ändrades väsentligt genom intåget av privata utförare på välfärdsområdet. År 2009 infördes lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). Lagen reglerar vad som gäller för de kommuner och regioner som vill konkurrenspröva kommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd, vård- och omsorgstjänster till brukaren eller patienten.

LOV är ett alternativ till upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och kan tillämpas på bland annat omsorgs- och stödverksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning samt på hälso- och sjukvårdstjänster. Både privata företag och ideella organisationer kan ansöka om att bli godkända som leverantörer. Genom avtal kan kommuner och regioner reglera förutsättningarna för valfrihetssystemet men alla leverantörer som ansökt om att få vara med i ett valfrihetssystem och som uppfyller kraven måste godkännas. LOV bygger på att det inte är någon prisskonkurrens mellan leverantörerna, utan den enskilde kan fritt välja bland de leverantörer som ingår i valfrihetssystemet.[54] Kommunerna kan själva genom politiska beslut välja om de ska införa valfrihetssystem och i så fall inom vilka områden. Det innebär att situationen skiljer sig åt mellan olika kommuner. För regionernas del är det obligatoriskt att tillhandahålla valfrihetssystem inom primärvården. Genom lagstiftningen öppnades möjligheterna för en mängd privata utförare att verka på välfärdsområdet, något som då var nytt för kommunsektorn.

Under senare år har det uppmärksammats att oseriösa leverantörer verkar inom valfrihetssystemen. En av orsakerna till detta har uppgetts vara det förenklade upphandlingsförfarandet som gäller inom LOV, vilket har underlättat för oseriösa aktörer att komma in på marknaden. Det har framförts att en omständighet som kan underlätta för oseriösa aktörer, är att en kommun eller region *ska* godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som uppställts

[53] SOU 2023:52, s. 448 f.
[54] Prop. 2008/09:29, *Lag om valfrihetssystem*, s. 1.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för att bli leverantör av en viss tjänst. Kommuner och regioner upplever därför att det är svårt att neka någon att bli leverantör även om det finns belägg för att de tidigare brustit i sitt utförande. Det förekommer också utförare som försöker locka till sig brukare med otillåtna medel eller som går med på otillåtna krav från brukarna, såsom att anhöriga ska anställas och även ges en viss lön, särskilt från brukare med stort omvårdnadsbehov som genererar höga ersättningar. Det drabbar i sin tur de seriösa företagen som följer reglerna och därför förlorar uppdrag och inkomster.[55]

Även LOU är av betydelse i detta sammanhang eftersom lagen reglerar den offentliga sektorns inköp av varor och tjänster. Inom den kommunala sektorn används upphandlingar bland annat för olika former av boenden och vårdbemanningsföretag samt när kommunens verksamheter i egen regi läggs ut på entreprenad.[56]

I upphandlingsprocessen ska de krav och villkor som måste uppfyllas för tjänsten specificeras. Aktörer får lämna anbud som sedan utvärderas av den upphandlande myndigheten. Syftet bakom lagen är att alla leverantörer ska behandlas lika vid upphandling och att offentliga medel ska användas så effektivt som möjligt. LOU har genomgått ändringar under senare år i syfte att främja bland annat samhälleliga mål. Det har också införts nya regler i lagen som ger större flexibilitet åt upphandlaren att utföra upphandlingar, men reglerna innebär också större krav på att upphandlingsdokumenten beskriver vad som gäller för den enskilda upphandlingen. Upphandlingar har störst potential att stänga ute oseriösa aktörer när tjänster som upphandlas är tydligt definierade och möjliga att följa upp. Inom välfärden är det dock inte alltid givet hur kvaliteten på en tjänst ska specificeras och det kan därför vara svårt att formulera exakt vad som ska ingå i en viss tjänst vilket ställer stora krav på de upphandlande myndigheterna.[57]

LOU leder också till utmaningar i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar. Eftersom förhållandet mellan kommun respektive region och den privata utföraren regleras genom avtal är uppföljningen av verksamheten mycket viktig. Det är i avtalet som den aktuella välfärdstjänsten definieras och villkoren fastställs, exempelvis i fråga om när, var och på vilket sätt hemtjänst ska utföras.

[55] Brå, rapport 2022:1, s. 34 f.
[56] Brå, rapport 2022:1, s. 35 f.
[57] Brå, rapport 2022:1, s. 36 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Brukaren (mottagaren) av välfärdstjänsten är dock en annan än kommunen eller regionen. Det är brukaren som är i behov av hemtjänsten och ska få denna utförd. Brukarens kunskap om vad som kan förväntas och förmåga att reagera och ställa krav när hemtjänsten inte utförs som den borde, kan dock vara mycket begränsad, exempelvis på grund av ålder eller sjukdom. Det innebär att kommunens eller regionens uppföljning av verksamheten blir mycket viktig, eftersom det inte går att förutsätta att brukaren kommer att kunna signalera när missförhållanden uppstår. Det innebär också att det är en utmanande uppgift att bedriva en tillräcklig och adekvat uppföljning. Brå har konstaterat att de kommuner och regioner som inte har ett utvecklat uppföljningsarbete är beroende av tips och klagomål för att upptäcka felaktigheter.[58] Att felaktiga utbetalningar kan förbli oupptäckta i situationer som nyss beskrivits är därför ett faktum.

Ytterligare ett förhållande som komplicerar bilden för den kommunala sektorn är områden där ansvar delas mellan stat, region och kommun i olika konstellationer. Brå har beskrivit detta som ansvar på vertikal och horisontell nivå.[59] Den vertikala nivån gäller områden där staten har en reglering av en verksamhet, men där kommun och region betalar, eller där staten betalar ut ersättning men regioner ansvarar för uppföljning. Exempel på sådana områden är den s.k. nationella taxan[60] och viss tandvård som ersätts av regionerna. När det gäller personlig assistans har kommun och stat ett delat ansvar för finansieringen samtidigt som vissa hälso- och sjukvårdsinsatser kan finansieras av regionerna.[61] Den horisontella nivån gäller framför allt regionerna där patientlagen (2014:821) innebär att invånare kan söka vård över hela landet, men ersättningen betalas av den region där den vårdsökande är folkbokförd. Brå menar att det skapar regelmässiga glapp när en aktör äger villkoren och en

[58] Brå, rapport 2022:1, s. 77.
[59] Se Brå, rapport 2022:1, s. 38.
[60] Det finns även möjlighet att bedriva hälso- och sjukvård enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och förordning (1994:1121) om läkarvårdsersättning. Sådan verksamhet går under benämningen nationella taxan och är ett samlingsbegrepp för de författningar som reglerar verksamhet och ersättning för fysioterapeuter och läkare som har privata etableringar. Villkoren för taxan beslutas nationellt, men ersättning betalas ut av regionerna.
[61] Huvudmannaskapsutredningen har i sitt betänkande *Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet*, SOU 2023:9, föreslagit hur personlig assistans ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Förslaget kan leda till förändringar i fråga om kommunernas ansvar för personlig assistans, men än så länge har inte några åtgärder vidtagits med anledning av utredningens förslag.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

annan äger ersättningen. Det kan på olika sätt utnyttjas av oseriösa aktörer. Till detta kommer den stränga sekretess som råder på hälso- och sjukvårdsområdet, vilket försvårar kontrollerna.

Kommuner och regioner betalar även ut föreningsbidrag. Sådana utbetalningar har förekommit under lång tid innan valfrihetssystemen infördes, men det är först på senare tid som problematiken med felaktiga utbetalningar uppmärksammats i större omfattning. Ofta uppställs ett antal villkor för att en förening ska få bidrag, såsom att den ska vara demokratiskt uppbyggd, öppen för alla, representera demokratins idéer och sakna vinstsyfte. Sådana villkor är svårtolkade och kan vara svåra att följa upp. Till detta kommer att det inte alltid är tydligt vem som är företrädare för föreningen eller vem som bär ansvaret för en viss åtgärd i föreningsverksamheten. Vidare är det ofta oklart hur rätten till bidrag påverkas av att en företrädare beter sig olämpligt eller begår brott.

Gemensamt för dessa områden är att mottagarna av utbetalningarna är privata aktörer, vilket kan innebära särskilda utmaningar för kommunsektorn, inte minst i arbetet med att förhindra felaktiga utbetalningar. I rapporten om välfärdsbrott mot kommuner och regioner har Brå lyft fram ett flertal förhållanden som kan sägas påverka kommuner och regioners möjlighet att motverka felaktiga utbetalningar.[62] Det rör bland annat

- att det vid reformer inom välfärden som möjliggjort ökade inslag av privata aktörer har funnits en låg beredskap för att oseriösa aktörer skulle utnyttja systemen. Vidare är kraven för att neka dem tillträde högt satta.
- att det är svårt att stänga ute aktörer om det inte finns konkreta bevis på omfattande brister hos deras företrädare med direkt koppling till verksamhetsområdet vilket många gånger är svårt att inhämta eller att informationen sällan når kommuner och regioner.

För att kunna agera på felaktigheter är dessutom avtalens utformning central. Villkor och krav måste specificeras för att kommuner och regioner ska kunna visa att det framgått för de privata aktörerna hur de ska agera. Sanktionsmöjligheter behöver finnas i avtalen för att ge kommuner och regioner verktyg när brister inte åtgärdas. När

[62] Brå, rapport 2022:1, s. 54.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

det gäller föreningsbidragen särskiljer sig dem genom att de syftar till att stötta ett aktivt och mångfasetterat lokalt föreningsliv. Det finns visserligen villkor och krav, men avtal saknas. Därmed har kommuner och regioner ett begränsat handlingsutrymme i de fall de upptäcker felaktigheter.

Sammanfattningsvis har det alltså skett ett intåg av privata utförare på välfärdsområdet samtidigt som regelverken på området varit otillräckliga ur kontrollsynpunkt. Det har dessutom skett på ett område där de tjänster som upphandlas i sig är svårdefinierade, vilket kan komplicera uppföljning och kontroll av tjänsterna. För detta sammanhang är det också relevant att notera att utbetalningarna för dessa tjänster kan uppgå till stora belopp. Sammantaget har detta inneburit att kommunsektorn har ställts inför en rad utmaningar, inte minst när det kommer till att motverka felaktiga utbetalningar.

5.4.4 Felaktiga utbetalningar från kommunsektorn

Omständigheterna kring felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn skiljer sig åt. Brottslighet som leder till felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn kan avse alltifrån mycket enkla tillvägagångssätt, som att uppge felaktig inkomst inför beslut om utbetalning av ekonomiskt bistånd, till mycket avancerade och omfattande upplägg som involverar ett flertal både fysiska och juridiska personer och ett stort antal transaktionsströmmar. Det finns därför skäl att på ett enkelt sätt belysa olika tillvägagångssätt som kan orsaka felaktiga utbetalningar inom några olika områden för välfärdsutbetalningar. Framställningen gör inte anspråk på att belysa problematiken i dess helhet utan är endast exemplifierande.[63]

[63] Se vidare exempelvis SOU 2020:35, s. 450. Se även *Myndighetsgemensam lägesbild – Organiserad brottslighet 2023*, s. 10, där det anges att brottsligheten har expanderat från statliga välfärdsutbetalningar till kommuners och regioners utbetalningar. Det gäller exempelvis utbetalningar till vårdcentraler, HVB-hem (hem för vård eller boende), skyddade boenden och familjehem.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd betalas ut av kommuner och utgör det yttersta skyddsnätet i samhället. Om en person saknar eller har mycket låga inkomster och inte heller kan erhålla några andra förmåner kan det bli aktuellt med utbetalning av ekonomiskt bistånd.

Felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd kan exempelvis inträffa när personen som ansöker om biståndet inte uppger rätt inkomstuppgifter. Det har uppmärksammats att personer har haft deltidsarbete, arbetat svart eller uppburit studiestöd samtidigt som de fått ekonomiskt bistånd. Dessa inkomster skulle ha uteslutit bistånd eller i vart fall påverkat biståndets storlek om de rätta förhållandena varit kända.

Den som ansöker om bistånd ska bifoga kontoutdrag från bank för att visa sin ekonomiska situation. Det finns exempel på att den sökande, som alltså själv ska ge in utdraget, har manipulerat detta så att vissa inkomster utelämnats och beslutet därför fattats på felaktiga grunder.[64]

Ett annat exempel som kan generera felaktiga utbetalningar är när den sökande uppger för höga hyreskostnader till exempel genom att förtiga att kostnaden delas med en sambo eller inneboende. Det finns även exempel på att en sökande har manipulerat sitt bostadsintyg så att det visar en högre hyra än den verkliga.[65]

Ytterligare exempel är att en person med dubbla identiteter fick ekonomiskt bistånd från samma kommun för båda identiteterna.[66]

Felaktiga utbetalningar inom hälso- och sjukvård

Inom hälso- och sjukvården har problem iakttagits med feldebiteringar, dubbeldebitering och överdebiteringar.[67] Exempel på *feldebiteringar* är knäoperationer som inte utförts, tandvård för personer utan tänder samt att gym och varma bad har angetts som fysioterapi. Det har även förekommit att anhöriga som följt med en patient på ett läkarbesök har registrerats som vårdtagare. Ett flagrant exempel

[64] Brå, rapport 2015:8, s. 47 f. och Brå, *Bedrägeribrottsligheten i Sverige – Kartläggning och åtgärdsförslag*, rapport 2016:9, s. 118 f. Se även SOU 2023:52, s. 448 f., där det föreslås vissa utökade möjligheter till uppgiftsinhämtning för socialnämnderna.
[65] Brå, rapport 2015:8, s. 43, och Brå, rapport 2016:9, s. 118 f.
[66] Brå, rapport 2015:8, s. 35.
[67] Exemplen är om inte annat anges hämtade från presentationsmaterial som framtagits av Ekobrottsmyndigheten.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

är ett fall där en stor andel män registrerats som vårdtagare på en gynekologimottagning.[68] I fråga om *dubbeldebiteringar* har debitering skett för försäkringspatienter vars vård redan betalats av försäkringsbolag. Vidare har samma ultraljudsundersökning rapporterats till olika system och därför kunnat debiteras enligt två olika avtal. Det har även registrerats återbesök som visat sig aldrig ha ägt rum. *Överdebitering* har skett genom att det angetts en dyrare vårdkontakt och vårdform än den faktiska, att frikort har registrerats i syfte att få fullt betalt från regionen trots att patienten betalt patientavgift, samt att patienter fått fler vårdtillfällen än vad som behövts.

Ett annat exempel är att en region vid en journalgranskning kunde konstatera att de patienter som avsågs i journalerna i genomsnitt hade gjort 16,5 läkarbesök på ett år, medan snittet för regionen var strax över ett besök per patient och år. Vidare bedömdes behandlingen enligt de granskade journalerna inte vara patientsäker i 60 procent av fallen. Det fanns också brister i journalföringen i samtliga journaler varav två tredjedelar av dem hade allvarliga brister. Det uppkom även misstankar om att det användes färdigskrivna mallar för journalanteckningar eftersom det fanns anteckningar som var identiska. Journalföringen hade dessutom utförts för sent och signerats för sent eller inte alls.

Felaktiga utbetalningar inom personlig assistans och hemtjänst

För områdena personlig assistans och hemtjänst är flera av de felaktigheter som identifierats gemensamma. Felaktigheterna kan grovt delas in i kategorierna felaktig rapportering, överdrivet eller fabricerat behov och arbetskraftsrelaterade felaktigheter.[69]

Felaktig rapportering kan avse att utföraren rapporterat mer tid än den verkliga eller att personer tidsredovisar trots att de inte utfört något arbete. Det kan ske genom att systemet för loggning hos brukaren manipuleras, men det finns också exempel på att tider manuellt justerats i efterhand så att längre besök än de som faktiskt ägt rum registrerats. Det har även förekommit att en och samma anställd registrerats på två eller flera ställen samtidigt och det har upptäckts att vissa individer fått betalt för att låna ut sin identitet

[68] Brå, rapport 2022:1, s. 66.
[69] Brå, rapport 2022:1, s. 62 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för felaktig registrering i digitala system. Vidare har felaktiga identiteter använts för att komma runt vissa kommuners förbud mot att anställa anhöriga inom hemtjänsten. I vissa fall har tidsredovisningarna varit orimliga då det har angetts att en person under lång tid har arbetat från kl. 07 till kl. 22 utan några raster. Avböjda besök har registrerats för att ge ersättning trots att brukaren har avbokat besöket på sådant sätt att betalning inte skulle utgå. Det har även förekommit att utförare av personlig assistans ansökt om retroaktiv ersättning när assistans väl beviljats. Utföraren kan få ersättning retroaktivt från kommunen om de visar att de haft kostnader för assistans som utförts under utredningstiden. I det sammanhanget har det förekommit bakåtdaterade anställningsavtal och tidrapporter, och de assistenter som tidrapporterat har i vissa fall haft andra bidrag under samma tid som de påstås ha arbetat.

När det gäller *överdrivet eller fabricerat behov* kan det vara fråga om att utföraren inte har anmält minskade behov hos brukaren, vilket de är skyldiga att göra. Samma sak gäller minskade behov under viss tid, exempelvis om brukaren är inlagd på sjukhus. Utföraren har då begärt ersättning som om behovet inte hade minskat. Det finns också exempel på fall där brukaren inte haft något behov alls, men där brukaren själv varit införstådd med upplägget och därför undanhållit korrekt information från kommunen. I något fall har brukaren sagt upp sin hemtjänst, varpå utföraren erbjudit sig att meddela kommunen. Detta gjordes inte och utföraren fortsatte att fakturera kommunen som tidigare. I vissa fall har det misstänkts att utföraren hjälpt brukaren att ansöka om utökad tid och då överdrivit behoven. I fråga om fabricerade behov gällande personlig assistans förutsätter ett sådant upplägg att brukaren och assistenten agerar i samförstånd. Sådant agerande tycks vara vanligast i samband med anhöriganställningar. Uppläggen kan innebära att stora belopp betalas ut felaktigt under lång tid. Ett ytterligare exempel på bedrägeribrottslighet inom hemtjänsten har sammanfattats enligt följande av utredningen *Kontroll för ökad tilltro*.[70] Ett hemtjänstföretag tillhandahöll under våren 2012 och 2013 hemtjänst åt äldre personer. Det rörde sig med något undantag om anhörigvård, det vill säga att en nära släkting anställdes av företaget för att utföra hemtjänsten. De åtalade brukarna, sammanlagt 13 personer, hade i stort sett inte

[70] SOU 2020:35, s. 451. Framställningen bygger på ett rättsfall från Svea hovrätt, den 15 november 2018, mål nr B 9208-16.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

haft något behov av hemtjänst och den anhörige hade inte utfört någon hemtjänst som skulle ersättas. Trots detta hade företaget fakturerat kommunen för ersättning som om all beviljad hemtjänst hade utförts. I tre fall var det även klarlagt att företaget hade lämnat kontant ersättning till brukare i stället för att utföra hemtjänst, men ändå fakturerat kommunen för kostnaden. Målet omfattade även bedrägerier riktade mot Arbetsförmedlingen gällande nystartsbidrag.

Arbetskraftsrelaterade felaktigheter döljs ofta genom felaktig rapportering. Utförare ökar sin ekonomiska vinning genom att utnyttja arbetskraft med svag ställning på arbetsmarknaden. Problemen har iakttagits främst inom hemtjänst, men även inom personlig assistans. Det har handlat om svarta löner och arbete under vad som beskrivits som slavkontrakt samt om s.k. brukarimport (se vidare nedan). Det har också förekommit att det betalats ut en vit lön, men att delar av den sedan återbetalats till arbetsgivaren. Vidare har det inte varit ovanligt med långa arbetspass som strider mot svensk lagstiftning. Exempel finns på att personer har arbetat utan arbetstillstånd och med åsidosättande av regler om exempelvis löneberäkning och uppsägning.

Med brukarimport avses följande upplägg. Ett företag anställer utländsk arbetskraft. När personen har fått uppehållstillstånd ansöker en funktionsnedsatt anhörig om anhöriginvandring. Företaget hjälper den funktionsnedsatta personen att ansöka om personlig assistans och anställer sedan den arbetstagare som brukaren åberopade som grund för sin ansökan om anhöriginvandring som assistent till sin funktionsnedsatta anhöriga. Detta har skapat beroendeförhållanden som inneburit att företaget har kunnat betala assistenterna mycket låga löner och därmed kunnat behålla merparten av den ersättning som betalats ut från det offentliga.

Felaktiga utbetalningar inom familjehemsverksamhet

Beträffande familjehemsplaceringar har till utredningen framförts att delvis samma oegentligheter iakttagits som inom områdena hälso- och sjukvård, personlig assistans och hemtjänst. Utbetalningar som skulle gå till familjehemmet har använts till privata levnadsomkostnader för företrädarna, det har förekommit orimligt

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

höga löner och löner har utbetalats utan motprestation. I något fall har ett företag köpt en fastighet som företagets företrädare sedan köpt av företaget till kraftigt underpris.

Felaktiga utbetalningar inom tandvårdsstöd

Felaktiga utbetalningar inom det regionala tandvårdsstödet har enligt uppgift till utredningen exempelvis uppmärksammats vid en uppföljning av nödvändig tandvård som gjorts i Region Stockholm. Det har då handlat om överbehandlingar genom att åtta olika vårdgivare uppgett att de har behandlat en och samma patient under ett år. Det har förekommit att vårdgivare fakturerat 20 profylaxbesök (förebyggande tandvård) per patient och år. Det finns exempel på att vårdgivare har utfört ett flertal omfattande lagningar under hembesök med patienten sittandes i en stol eller liggandes i en säng och att en stor del av tandvården utförts på patienter i livets slutskede. Ett sådant tillvägagångssätt är oetiskt och medför patientrisker. Utöver detta har upptäckts omfattande felfaktureringar.

Mot bakgrund av uppföljningens resultat genomfördes en pilotstudie där 706 fakturor från 139 vårdgivare granskades. I 44 procent av fallen avslogs fakturan helt och i 34 procent gjordes ett delvis avslag. Detta resulterade i återkrav om knappt 2 miljoner kronor, vilket motsvarade drygt hälften av de totalt 3,6 miljoner kronor som fakturerats.

Det finns ytterligare ett tillvägagångssätt som bör nämnas i detta sammanhang, även om det inte har direkt bäring på felaktiga utbetalningar från den kommunala sektorn. Sett till hela den offentliga sektorn och den förvaltningsöverskridande syn som bör anläggas på felaktiga utbetalningar är den dock relevant i sammanhanget. Det har framkommit att vårdgivare som utfört nödvändig eller akut tandvård som betalats av kommunerna i form av ekonomiskt bistånd, därefter har utfört omfattande och kostsamma behandlingar på patienten för vilka det utgått statligt tandvårdsstöd. När patientens sammanlagda kostnader nått den beloppsgräns i högkostnadsskyddet då det statliga tandvårdsstödet ersätter 85 procent av kostnaden, har vårdgivaren rapporterat kostnaderna till det statliga tandvårdsstödet medan patientens andel på 15 procent inte betalats av patienten. Att på detta sätt erbjuda socioekonomiskt utsatta personer

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

utan betalningsförmåga och med omfattande tandvårdsbehov ”gratis” tandvård är inte tillåtet, eftersom systemet bygger på att patienten betalar en viss del av behandlingen. I ett sådant upplägg görs alltså inte någon felaktig utbetalning från kommunens sida, men vårdgivare identifierar patienter som erhåller ekonomiskt bistånd och utnyttjar detta. I sådana här fall är det i stället det statliga tandvårdsstödet som drabbas av felaktiga utbetalningar.[71]

Felaktiga utbetalningar inom skolområdet

Kommunernas komplexa situation inom skolområdet kan illustreras genom ett ärende där Skolinspektionen återkallade tillståndet att bedriva skolverksamhet efter en ägar- och ledningsprövning av en förening och dess ledningskrets. Inspektionen bedömde styrelseledamöterna som olämpliga att bedriva skolverksamhet eftersom de inte tagit ett tillräckligt ansvar för att se till att föreningens ekonomi sköttes på ett betryggande sätt och inte heller i övrigt utövat tillräcklig tillsyn och kontroll över verksamheten.[72] Parallellt med Skolinspektionens prövning var tidigare företrädare för föreningen och föreningen själv föremål för brottsutredning och under en period gjorde två olika styrelser anspråk på att företräda föreningen. Samtidigt som det förelåg en osäkerhet om vem som hade rätt att uppbära utbetalning av bidrag fick kommunen information om att det bankgiro som bidraget tidigare hade betalats ut till inte längre var i bruk. Något nytt bankgiro kopplat till föreningens organisationsnummer kunde inte presenteras av föreningen. Kommunen ansökte då om att deponera bidraget hos länsstyrelsen enligt 1 § lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Enligt kommunen var det ett förutsebart och rimligt krav att föreningen tillhandahöll ett bankgiro för att kunna ta emot utbetalningen av bidrag. Vid prövning i domstol har det ansetts att föreningens avsaknad av bankgiro medfört att det funnits materiella förutsättningar att nedsätta medlen hos länsstyrelsen.[73]

[71] SOU 2023:82, s. 95.
[72] Skolinspektionens beslut den 27 oktober 2021 (dnr SI 2021:3767) som fastställdes av Kammarrätten i Stockholm den 27 oktober 2022 i mål nr 927-22.
[73] En rättsprocess kring utbetalning av medlen pågår, se Göteborgs tingsrätts dom den 25 januari 2023 i dess mål T 10073-22, överklagad till Hovrätten för Västra Sverige mål nr T 1936-23, som meddelat prövningstillstånd den 30 januari 2024.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Brottslighetens syfte är att inkassera offentliga medel avsedda för skolverksamhet. Tillvägagångssätten kan se olika ut, men gemensamt är att huvudmannen för skolverksamheten försöker dölja vart pengarna går.

I ett fall var en stiftelse huvudman för en skola. Från stiftelsen fördes 10 miljoner kronor över till andra företag än skolföretaget, med syfte att starta bankverksamhet. Det innebar att de offentliga medel som stiftelsen hade fått för att bedriva skolverksamhet förts vidare till andra bolag för helt andra syften.[74]

I ett annat fall förekom både osanna fakturor och ett upplägg med flera olika juridiska personer som företräddes av en och samma person. Föreningen A drev en skola. Den faktiska företrädaren för föreningen var även rektor för skolan. Företrädaren var dessutom faktisk företrädare för två andra juridiska personer (Föreningen B och ett aktiebolag). Företrädaren upprättade osanna fakturor för Förening B:s och aktiebolagets räkning vilka skickades till skolan. Företrädaren (tillika rektorn för skolan) attesterade fakturorna för skolans räkning och kunde därmed överföra drygt 12 miljoner kronor från skolverksamheten till Förening B och aktiebolaget. Pengarna fördes därefter vidare till bland annat företrädaren som i sin tur förde vidare en viss del av pengarna och använde en viss del till egna utlägg.[75]

Felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag

Det har uppmärksammats flera olika sätt att felaktigt erhålla föreningsbidrag.[76]

- *Föreningen saknar aktiv verksamhet men erhåller ändå bidrag.* Föreningen har i dessa fall skapats med det enda syftet att få bidrag utbetalade. Det finns exempel på att sådana föreningar även har utnyttjat subventionerade arbetsmarknadsanställningar.
- *Föreningen anger fler medlemmar än vad den faktiskt har*, exempelvis genom att skriva in ytterligare flickor om det ställs krav på att ett visst antal aktiva medlemmar ska vara just flickor.

[74] Svea hovrätts dom den 17 oktober 2019 i mål B 7875-19.
[75] Hovrätten för Västra Sveriges dom den 13 december 2022 i mål B 3661-22.
[76] Framställningen av tillvägagångssätt är hämtad från Brå, rapport 2022:1, s. 71.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

- *Föreningen får bidrag trots att den återkommande bryter mot demokrativillkoret*, till exempel genom att ledare inom idrottsföreningar ”toppar” lagen eller inte välkomnar flickor. Andra exempel gäller föreningar som består av en familj eller en snäv krets och inte är öppen för alla, samt föreningar med kopplingar till våldsbejakande extremism.
- *Föreningen används för att få tillgång till lokaler för syften som inte är tillåtna*, till exempel att en förening anger att en lokal ska användas av barn- och ungdomsgrupper för att slippa betala hyra, men sedan använder lokalen till vuxengrupper vilket innebär att hyra ska utgå.
- *Föreningen får bidrag för hyra till lokaler som sedan hyrs ut i andra hand.* Föreningen kan då få både bidrag och svarta inkomster.
- *Föreningen får bidrag för aktiviteter som inte har genomförts.*
- *Föreningar rapporterar in att fler personer deltagit i en aktivitet än vad som varit fallet.* Det finns exempel på att olika föreningar har rapporterat in att samma personer varit på aktiviteter i respektive förening vid samma tidpunkt. Personerna, vars identiteter utnyttjas, kan vara verkliga eller fiktiva medlemmar.

Det ska noteras att en förening kan få bidrag för både aktiviteter som utförs och för själva föreningsverksamheten. De tillvägagångssätt som beskrivs ovan utesluter alltså inte varandra, utan kan kombineras. Det har också förekommit att en förening felaktigt beviljats bidrag från flera olika nämnder inom en och samma kommun för olika delar av sin verksamhet.[77]

Vidare har det iakttagits en ökad koppling mellan föreningar och företag, på så sätt att företag också har bedrivit föreningsverksamhet. Syftet verkar ha varit att dra nytta av de fördelar en förening kan få i form av offentliga bidrag och tillgång till utbetalarnas lokaler. Det blir på så sätt en bolagsverksamhet förklädd i föreningskläder. Föreningar kan även användas för att söka bidrag, medan den aktivitet som ska bedrivas i föreningen i själva verket utförts av

[77] Governo, *Samordning av utbetalningar från välfärdssystemen – kommunal anslutning. Utredning på uppdrag av Fi 2018:05*, 2019-12-18, s. 20.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ett företag som sålt tjänsten till föreningen. Föreningen och företaget kan ha samma företrädare.[78]

Riksrevisionen har lyft att föreningsformen kan utnyttjas för att finansiera antidemokratiska verksamheter och verksamheter med kopplingar till våldsbejakande extremism. Enligt Säkerhetspolisen har totalt hundratals miljoner kronor betalats ut till verksamheter med sådana kopplingar.[79] Även förortsbaserade kriminella nätverk har uppmärksammats i sammanhang av föreningsbidrag.[80]

5.5 Det finns skäl för ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna

5.5.1 Välfärden tillhandahålls av såväl staten som kommuner och regioner

Den bild som hittills tecknats av de felaktiga utbetalningarna och välfärdsbrottsligheten i detta kapitel innebär att hela samhället måste kraftsamla för att motverka detta. Välfärdsbrottsligheten har bred samhällspåverkan. Den är svår att få ett ordentligt och tydligt grepp om både i fråga om tillvägagångssätt och omfattning, och den är ofta gränsöverskridande.

I en strävan att bygga upp ett omfattande och förmånligt trygghetssystem med valfrihet har kontrollmöjligheter ofta eftersatts i lagstiftningsarbetet. Möjligheten för de myndigheter som ska handlägga olika förmåner att kontrollera om förutsättningarna för dessa är uppfyllda, har fått stå tillbaka för ambitionen att tillhandahålla förmånerna. Tillit har varit överordnat kontroll.

Dessa förhållanden har medfört att det åtminstone historiskt sett inte har funnits någon större kännedom om vilka typer av felaktiga utbetalningar och brott som välfärdssystemen har varit utsatta för. Detsamma gäller omfattningen av dessa. Redan detta försvårar ett arbete med att ta fram åtgärder som på ett effektivt och träffsäkert sätt kan motverka både de felaktiga utbetalningarna och brottsligheten.

[78] Brå, rapport 2022:1, s. 72.
[79] Riksrevisionen, *Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället*, RiR 2023:7, s. 9.
[80] Brå, rapport 2022:1, s. 74.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Till bilden hör också att välfärden, i all politisk välvilja, har byggts ut framför allt från 1970-talet fram till 2000-talet. Detta sammantaget med att systemen i allt högre grad kommit att anpassas efter samhällets behov och önskningar, har inneburit att det har skapats en komplicerad väv av förmåner som handläggs av en rad olika statliga myndigheter, kommuner och regioner. Det kan krävas stor insats för att förstå hur dessa förmåner förhåller sig till varandra, hur de påverkar varandra, vilka som kan utgå parallellt och vilket ansvar den enskilde har att exempelvis anmäla ändrade förhållanden. Att ett beslut som fattas av en statlig myndighet, kommun eller region dessutom kan påverka rätten till förmåner hos en helt annan beslutsfattande aktör är inte heller självklart för den som inte är insatt i regelverket. Till detta ska läggas den alltmer digitaliserade handläggningsprocessen och de ökade kraven på effektiv handläggning med korta beslutstider. Vidare finns det områden med delat ansvar. Ett sådant exempel är ersättning för personlig assistans där kommun och stat har ett delat ansvar för finansieringen, men där även regionen kan ha visst ansvar för hälso- och sjukvårdande insatser. Ett annat exempel är tandvården där ansvaret kan falla på såväl stat som region och ytterligare ett är skolområdet där Skolinspektionen ger tillstånd, men kommunen gör utbetalningar. Bilden kompliceras ytterligare av att privata aktörer i form av företag och föreningar, i allt större utsträckning kan ta del av utbetalningar från välfärdssystemen. Det gäller inom såväl den statliga som den kommunala sektorn.

Vad gäller förhållandet mellan statlig och kommunal sektor kan särskilt noteras att ett beslut om att exempelvis stänga av en juridisk person från att erhålla utbetalningar från Försäkringskassan på grund av missbruk med systemen, inte automatiskt också leder till en avstängning inom den kommunala sektorn och det finns inte något organiserat informationsutbyte gällande sådana frågor. Ett exempel på detta är det ovannämnda tandvårdsstödet som kan vara såväl statligt som regionalt finansierat. Ett företag där missbruk uppdagats avseende det statliga tandvårdsstödet kan därför på grund av bristande informationsutbyte fortsätta sitt agerande inom den regionala sfären tills det upptäcks även där, om det över huvud taget upptäcks.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Välfärdssystemens övergripande karaktär, som sträcker sig över både den statliga och kommunala nivån och över den mängd aktörer som handlägger en ännu större mängd olika välfärdsutbetalningar, måste omgärdas av ett lika övergripande arbete för att motverka de felaktiga utbetalningarna. Det offentligas samlade förmåga att motverka de felaktiga utbetalningarna behöver bli bättre. De åtgärder som hittills vidtagits har av allt att döma inte varit tillräckliga.

Det finns således behov av att det bedrivs ett systematiskt arbete som sträcker sig över förvaltningsnivåerna. Med det avser vi att arbetet behöver överbrygga statlig och kommunal nivå, att det behöver sträcka sig över myndighetsgränserna inom respektive nivå, samt att det behöver bedrivas över de organisatoriska gränser som kan finnas inom en och samma myndighet, exempelvis mellan självständiga verksamhetsgrenar. Perspektivet behöver också inkludera samtliga välfärdsutbetalningar som sker till enskilda fysiska och juridiska personer. En sådan helhetssyn menar vi är nödvändig för att kunna hantera de utmaningar som den alltmer avancerade och systemövergripande välfärdsbrottsligheten innebär.

5.5.2 Brottsligheten och de felaktiga utbetalningarna ställer höga krav på informationsutbyte

Välfärdssystemens förvaltningsöverskridande karaktär och den brottslighet som riktas mot systemen och olika verksamhetsområden ställer höga krav på ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan olika statliga myndigheter, kommuner och regioner. Detta har uppmärksammats i flera olika utredningar och det har identifierats ett allt större behov av olika typer av uppgifter. Förutom uppgifter om den som är betalningsmottagare har exempelvis behov av uppgifter om, eller från, någon annan än betalningsmottagaren framställts. Det kan exempelvis gälla uppgifter om, eller från, en påstått sammanboende till mottagaren. Detta framgår bland annat av betänkandet *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen* där också förslag om vissa utökade möjligheter att kunna inhämta sådana uppgifter har lagts.[81]

[81] Se SOU 2023:52, s. 387 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppgifter inom socialtjänst och hälso- och sjukvård är av stor betydelse för att kunna motverka de felaktiga kommunala utbetalningarna. Denna uppfattning förs också fram av Brå som påpekade det i sitt remissvar på promemorian *Utökat informationsutbyte*[82], vilken låg till grund för införandet av lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.[83] Motsvarande uppfattning har också förts fram av ESV som föreslog att regeringen skulle se över möjligheterna att den sekretessbrytande bestämmelse som föreslogs i promemorian även skulle omfatta vissa uppgifter inom socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens område.[84]

Mot bakgrund av den myndighetsöverskridande karaktär brottsligheten och de felaktiga utbetalningarna kan ha, krävs ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan olika myndigheter. Även detta talar för att det bör bedrivas ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna som medger det informationsutbyte som är nödvändigt för att motverka och beivra dem.

5.5.3 Förtroendet för välfärdssystemen och hanteringen av offentliga medel

Ett något förenklat sätt att kategorisera de felaktiga utbetalningarna från välfärdsystemen är att dela in dem i avsiktliga fel orsakade av betalningsmottagaren, oavsiktliga fel orsakade av betalningsmottagaren och fel som begås av de utbetalande myndigheterna.[85] Oavsett orsak är det av stor vikt att minimera dem för att förtroendet för välfärdssystemen och för ett ansvarsfullt användande av de gemensamma medlen ska kunna upprätthållas. Även utredningen bakom Utbetalningsmyndigheten betonade detta och uttalade att

[82] Ds 2022:13.
[83] Brå, *Remissyttrande över promemorian Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13)*, dnr 0289/22, 2022-11-24.
[84] ESV, *Säkerställ korrekta utbetalningar från välfärdssystemen – förslag på åtgärder 2023*, rapport 2023:25, s. 29 f. För närvarande behandlas förslag inom Regeringskansliet som kan utvidga socialtjänstens möjligheter att utbyta information, se SOU 2024:63.
[85] Det finns naturligtvis fler former av fel än de vi har berört i detta betänkande, och som en kommunal anslutning kan tänkas ha effekt på. En sådan form är de medvetna handläggningsfelen, det vill säga de som sker på grund av exempelvis otillåten påverkan eller infiltration. Därutöver kan man tala om en typ av fel som har sin grund i gråzonen mellan det legala och det illegala. Denna gräns kan upplevas som tunn av de som överträder den och en skärpt kontrollverksamhet kan bidra till att gränsdragningen mellan rätt och fel framstår tydligare. Det kan i sin tur avskräcka personer som överväger att exempelvis lämna felaktiga uppgifter för att få ut mer pengar från välfärdssystemen än vad de har rätt till. Se SOU 2020:35, s. 492.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

det för välfärdssystemets legitimitet är nödvändigt att enskilda kan vara förvissade om att systemen fungerar effektivt och att pengarna fördelas till dem de är avsedda för samt att människors tilltro till medmänniskor och till samhällsinstitutioner är avgörande för hur väl ett samhälle fungerar.[86]

Vad man dock kan sluta sig till mot bakgrund av den senaste tidens nyhetsrapportering och myndighetsrapporter är att välfärdssystemen är utsatta för systematisk och/eller grov organiserad brottslighet. Det kommer ständigt nya uppgifter om hur yrkeskriminella på olika sätt utnyttjar systemen genom att framför allt använda sig av de möjligheter som ges för privata utförare att få ersättningar utbetalda. Sedan en tid tillbaka har det varit känt att den personliga assistansen varit ett utsatt område. Det har framkommit fall där personen bakom assistansföretaget har arrangerat brottet, gett råd och hjälpt mottagaren och dennes familj att uppsöka sjukvården samt bistå vid kontakter med Försäkringskassan. Kunskapen om hur assistansersättningen kan utnyttjas har personen ofta skaffat sig genom att tidigare ha medverkat i liknande brottsupplägg.[87] Sådana fall visar att det finns affärsidéer som bygger på att åstadkomma felaktiga behovsbedömningar för att på det sättet komma åt medel i välfärdssystemen som man inte har rätt till. Brottsupplägget medför inte bara att assistansersättning betalas ut felaktigt, utan också att de personer som påstås vara anställda i företaget på ett oriktigt sätt får tillgång till de välfärdsförmåner som är knutna till en anställning, exempelvis sjukförsäkring och pension. På senare tid har det också kommit uppgifter om att kriminella driver så kallade välfärdsföretag i form av både vårdcentraler, apotek och tandläkarpraktiker.[88]

För förtroendefrågan är det särskilt viktigt att stoppa de aktörer som på ett medvetet, organiserat och omfattande sätt tillskansar sig stora belopp från den gemensamma välfärden. Det är också viktigt att förhindra att funktioner i samhället, såsom föreningslivet som i grunden är inrättat för att stötta och stärka samhällets demokratiska krafter, utnyttjas för motsatta syften. Förutom att värna dessa för samhället viktiga verksamheter är det också en symbolfråga. Frågan

[86] SOU 2020 :35, s. 484.
[87] Inspektionen för socialförsäkringen i samarbete med Brottsförebyggande rådet, *Bidragsbrott och skattebrott – Välfärdens dubbla kriminalitet*, rapport 2011:12, kap. 6.
[88] Se till exempel Nationellt underrättelsecentrum, *Operativa rådsinsatsen Trollet – Organiserad brottslighet inom det statliga tandvårdsstödet*, dnr A445.667/2019, 2019-06-28.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

är i hur stor utsträckning samhället i praktiken kan tillåta att dessa ageranden får fortsätta utan att kraftfulla åtgärder vidtas.

Det är naturligtvis också viktigt att motverka felaktiga utbetalningar som har sin grund i oavsiktliga fel och handläggningsfel. Att värna offentliga medel på ett ansvarsfullt sätt är också en förtroendefråga. Ett sätt att åstadkomma detta är att omgärda alla offentliga utbetalningar med nödvändig grad av kontroll.

Oavsett vilken orsak som ligger bakom de felaktiga utbetalningarna bör de motverkas på ett tillräckligt och kraftfullt sätt. Även detta talar för att det bör bedrivas ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna för att motverka de felaktiga utbetalningarna.

5.5.4 Att förhindra felaktiga utbetalningar innebär stora vinster

Det finns stora vinster med att förhindra felaktiga utbetalningar, utöver de felaktigt utbetalda beloppen i sig. Tidigare i kapitlet beskrivs hur angreppen på välfärdssystemen har blivit alltmer avancerade och tar stora resurser i anspråk. Om de felaktiga utbetalningarna kan förhindras på ett tidigt stadium behöver myndigheter inte lägga stora resurser på utredningsarbete, återkrav och brottsanmälningar. Det i sin tur innebär en lägre belastning på polis och åklagare och att en domstolsprocess som genererar stora kostnader för staten kan förhindras. Dessa kostnader är i de flesta fall många gånger större än de belopp som betalats ut felaktigt.

När väl utbetalningar har skett kan beloppen ofta vara svåra, eller till och med omöjliga, att få tillbaka, även om en återbetalningsskyldighet fastställs i en domstolsprocess. Pengarna kan redan ha förbrukats, förts utomlands eller gömts i avancerade företagsupplägg och juridiska personer som träffas av återkrav kan ha försatts i konkurs.

Det finns således stora vinster med att bedriva ett aktivt arbete för att förhindra eller i vart fall minska de felaktiga utbetalningarna. Ett effektivt kontrollarbete kan dessutom antas fungera preventivt eftersom de flesta aktörer vill undvika upptäckt. Om komplicerade brottsupplägg med påföljande omfattande brottsutredningar kan undvikas medför redan detta stora vinster. Flera faktorer talar således för att det bör bedrivas ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna på området.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5.6 Kommunsektorns förutsättningar att motverka felaktiga utbetalningar behöver stärkas

5.6.1 Tidigare åtgärder på det kommunala området har inte varit tillräckliga

När de felaktiga kommunala utbetalningarna började diskuteras på nationell nivå låg fokus framför allt på det ekonomiska biståndet, alltså en utbetalning till en enskild fysisk person. Det är i sig inte märkligt med tanke på att felaktiga utbetalningar inom de statliga välfärdssystemen i stor utsträckning avser förmåner till enskilda fysiska personer. Det har uppmärksammats att enskilda fysiska personer i stor omfattning har lurat till sig exempelvis sjukpenning och föräldrapenning. Efter hand har felaktiga utbetalningar till enskilda fysiska personer inom fler och fler statliga utbetalningssystem, exempelvis studiestödet, uppmärksammats, medan det tog ganska lång tid innan felaktiga utbetalningar till juridiska personer uppmärksammades som ett reellt problem. Det skedde på allvar när missbruk med bland annat ersättning för personlig assistans uppmärksammades.

För kommunsektorns del utgör utbetalningar till enskilda fysiska personer en relativt liten del av välfärdsutbetalningarna (se avsnitt 7.3.3). Den stora merparten går till juridiska personer, det vill säga privata utförare enligt kommunallagen och huvudmän för skolverksamhet. Eftersom vi numera vet att det förekommer felaktiga utbetalningar även till privata utförare och att de i flera fall visat sig uppgå till mycket stora belopp kan vi anta att de största utmaningarna gällande felaktiga kommunala utbetalningar i praktiken inte har varit föremål för några åtgärder eller någon större uppmärksamhet förrän nu. Som angetts i avsnitt 5.4.3, uppstod problemen i samband med intåget av privata aktörer på det kommunala området under 2010-talet. Genom de reformer som då skedde, i kombination med att beredskapen för att motverka oseriösa aktörer var för låg, skapades en ny arena för den som vill tillskansa sig kommunala utbetalningar. Detta har lett till att kommunsektorn utsatts för kvalificerad välfärdsbrottslighet och grov kriminalitet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Åtgärderna för att motverka felaktiga utbetalningar inom de statliga utbetalningssystemen har hittills inte varit tillräckliga. Det mål som riksdagen satte upp år 2020[89] för att minska de felaktiga utbetalningarna har enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) bedömning år 2023 fortfarande inte uppfyllts. ESV bedömde att de felaktiga utbetalningar som myndigheterna och arbetslöshetskassorna tillsammans upptäcker, kräver tillbaka och som återbetalas fortfarande utgör en liten andel av de felaktiga utbetalningar som myndigheterna tidigare har skattat. Det finns, enligt ESV, inte heller några nyare omfattningsstudier eller andra tecken på att omfattningen av felaktiga utbetalningar har minskat i sådan grad att det skulle förklara de minskade upptäckta felaktiga utbetalningarna.[90]

Den kommunala sektorn står för en i flera avseenden svårare uppgift när det gäller att motverka felaktiga utbetalningar eftersom merparten av välfärdsutbetalningarna går till juridiska personer där felaktiga utbetalningar till stor del kan antas bero på kvalificerade brottsupplägg som är svårare att både upptäcka och förhindra än fusk av enskilda fysiska personer. Eftersom åtgärderna för att motverka felaktiga utbetalningar inom det statliga området bedömts vara otillräckliga kan det på goda grunder antas att de åtgärder som hittills vidtagits för att komma till rätta med problematiken inom kommunsektorn inte heller har varit tillräckliga.

ESV menar i sin rapport *Säkerställ korrekta utbetalningar från välfärdssystemen*[91] att kommunsektorn bör inkluderas för att arbetet med att förebygga brott och felaktigheter inom välfärden ska förbättras. Det föreslås att möjligheterna att utbyta information inom socialtjänst och sjukvård ska öka, att regionerna ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och att fler myndigheter än i dag ges ett uttalat brottsförebyggande uppdrag. Därutöver, menar ESV, att det sär-

[89] Målet är uttryckt på följande sätt: ”Det övergripande målet för att minska de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen är att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar minska och fel motverkas.” Målet syftar till att ge en helhetsbild av arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom välfärdssystemen och det ska bidra till en samlad styrning och uppföljning. Som en del av bedömningen av måluppfyllelsen kommer förekomsten och utvecklingen av felaktiga utbetalningar att behöva uppskattas, analyseras och kontinuerligt följas upp. Se prop. 2020/21:1, *Budgetpropositionen för 2021*, utgiftsområde 2 och bet. 2020/21:FiU2 *Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning*.
[90] ESV, *Målet att minska de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen – en samlad analys av måluppfyllelsen för 2023*, rapport 2024:32, s. 10.
[91] ESV, rapport 2023:25, s. 28 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

skilt bör följas upp hur kommuner arbetar med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrottslighet enligt lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I betänkandet som låg till grund för lagen fördes fram att ekonomisk brottslighet och så kallad välfärdsbrottslighet är brottstyper som förorsakar samhället stora kostnader och som ofta hänger ihop med annan allvarlig brottslighet såsom narkotikabrottslighet och våldsbrottslighet samt att tillståndsgivning, tillsyn, upphandling och bidragsgivning är kommunala verksamheter där det finns stora möjligheter att arbeta på ett sätt som förebygger sådan brottslighet. Det konstaterades samtidigt att det förebyggande arbetet i dag till stor del är inriktat på att förebygga brott mot person och att ett förebyggande arbete mot välfärdsbrottslighet kräver delvis andra tillvägagångssätt och berör andra aktörer än det arbetet.[92]

Vår bedömning är att de åtgärder som hittills vidtagits inte varit tillräckliga och framför allt behöver kommunsektorn inkluderas i arbetet på ett aktivt sätt, både för att få bättre förutsättningar att motverka de felaktiga kommunala utbetalningarna och för att bidra till att motverka sådana utbetalningar i stort.

5.6.2 Det behövs ett nytt verktyg för att motverka felaktiga utbetalningar i kommunsektorn

Som redan angetts är utmaningarna med arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar delvis andra inom kommunsektorn än inom det statliga området. Det beror till stor del på mängden privata aktörer som utför tjänster åt sektorn och att det är upp till varje kommun och region att lokalt bedriva ett motverkande arbete.

En viktig faktor är vidare att det finns *gränsöverskridande inslag* i brottsligheten även inom kommunsektorn. Det har framkommit exempel på hur en och samma person felaktigt har försökt erhålla utbetalningar från en kommun och när det inte lyckats har personen vänt sig till en annan kommun för att försöka där. För regionerna finns en gränsöverskridande problematik gällande den så kallade utomlänsvården som har sin grund i att en patient söker vård i en

[92] SOU 2021:49, *Kommuner mot brott*, s. 204 och 220 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

annan region än denne tillhör, vilket har öppnat möjligheter att fakturera större belopp än vad som rätteligen ska ersättas.[93]

Slutligen kan nämnas en gränsöverskridande problematik som varit känd sedan länge, nämligen den att olika verksamhetsgrenar/förvaltningar inom en och samma offentliga aktör inte får utbyta information med varandra. Ett konkret exempel är att kommunernas verksamhet inom socialtjänsten omgärdas av sträng sekretess, vilket kan hindra olika verksamheter inom en och samma kommun att utbyta information som kan vara nödvändig för att förhindra felaktiga utbetalningar.

Vidare försvåras arbetet med att motverka de felaktiga kommunala utbetalningarna av det faktum att *juridiska personer till stor del används för brottsligheten*. Kontrollerna kan försvåras av att det kan förekomma till synes komplicerade företagskonstruktioner och att det är de juridiska personerna som i första hand står som betalningsmottagare. Det är därför inte alltid uppenbart vilka personer som står bakom och de kan också bytas ut snabbt och enkelt. En och samma person kan vara företrädare för olika juridiska personer som är inblandade i flera upplägg med samma systematik (se avsnitt 5.4.4).

Det finns också risk för en *övervältringseffekt till kommunsektorn*. Brottslingar har en tendens att söka sig till områden där upptäcktsrisken är låg och de möjliga brottsvinsterna stora. Vi kan också konstatera att flera förhållanden inom kommunsektorn kan locka till sig välfärdsbrottslighet. Det finns möjlighet att tillskansa sig stora belopp, det är möjligt att använda juridiska personer, upptäcktsrisken är förhållandevis låg, fokus på felaktiga kommunala utbetalningar har ur ett övergripande perspektiv hittills varit lågt och det finns begränsad erfarenhet inom den kommunala sektorn av att ha motparter som är regelrätta affärsverksamheter. Till detta kommer att förhållandena för de statliga utbetalningarna har blivit mindre gynnsamma under senare tid. Det har skett i takt med att problemen uppmärksammats och att kraftfulla insatser har vidtagits beträffande de statliga utbetalningarna. Vår bedömning är att brottsligheten i viss mån redan har flyttats mot den kommunala sektorn och att den utvecklingen kommer att fortsätta.[94]

[93] Se vidare Brå, rapport 2022:1, s. 42 f. för en utförlig beskrivning av hur dessa tillvägagångssätt ser ut.
[94] Se SOU 2020:35, s. 513, där samma bedömning görs.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det finns vidare en risk för övervältringseffekt mellan kommuner. Om en kommun arbetar aktivt med frågorna om felaktiga utbetalningar, medan en annan inte kommit så långt i sitt arbete, kan brottsligheten komma att söka sig dit där upptäcktsrisken är lägre.

De omständigheter som lyfts fram visar på ett behov av nya åtgärder för att bekämpa välfärdsbrottsligheten. Det krävs en bredare kontroll och större informationstillgång än vad de offentliga aktörerna var för sig har förmåga att genomföra respektive rättsliga möjligheter att ta del av.

Det bedrivs visserligen i dag ett aktivt arbete inom kommunsektorn för att motverka felaktiga utbetalningar. Arbete sker hos såväl SKR som i enskilda kommuner och regioner och består av alltifrån informationsspridning om välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar till konkreta kontrollåtgärder av enskilda utbetalningar. Det är dock de statliga utbetalningarna som stått i fokus för åtgärder från nationellt håll för att motverka de felaktiga utbetalningarna. Något motsvarande arbete har inte bedrivits avseende de kommunala utbetalningarna och det arbete som har bedrivits har inte varit tillräckligt för att på ett tillfredsställande sätt motverka den systematiska och grova brottslighet som riktas mot dem. Frågan är om det är rimligt att lägga förväntningar på kommunsektorn att i den utsträckning som behövs ensamt kunna stävja den välfärdsbrottslighet som riktas mot dem.

Den gränsöverskridande problematiken inom brottsligheten gör att det arbete som bedrivs i varje enskild kommun och regioner behöver kompletteras med ett systematiskt arbete som sträcker sig över förvaltningsnivåerna.

5.6.3 Ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna förbättrar förutsättningarna för kommuner och regioner

Ett förvaltningsöverskridande arbete skulle i en mening innebära att kontrollen av felaktiga utbetalningar som utförs inom kommunsektorn på ett övergripande plan blir mer likvärdig i hela landet. Kontrollen skulle inte uteslutande bero på hur den enskilda kommunen eller regionen väljer att prioritera frågan eller vilken förmåga som finns att bedriva ett effektivt arbete.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Med förbättrade förutsättningar i kontrollarbetet kan kommuner och regioner i större utsträckning utforma sina interna kontrollsystem utifrån ett riskbaserat förhållningssätt. Detta är inte minst viktigt för att motverka den stora, komplexa och mer svårupptäckta brottsligheten. Det är annars lätt att kontrollerna inriktas på och fångar upp de mest uppenbara och okomplicerade tillvägagångssätten. Ett arbetssätt som innebär att endast de till beloppen små och lättupptäcka felaktiga utbetalningarna av exempelvis ekonomiskt bistånd upptäcks, medan komplexa upplägg som rör mycket stora summor förblir oupptäckta och kan fortgå, är av flera skäl inte acceptabelt. En förvaltningsöverskridande verksamhet som inriktas på att identifiera fel som är svåra för enskilda utbetalare att upptäcka och som dessutom avser allvarlig brottslighet har bättre förutsättningar att upptäcka dessa förfaranden än enskilda kommuner och regioner. En sådan kontroll skulle således hjälpa kommuner och regioner att identifiera även de komplexa och allvarliga fallen.[95]

5.6.4 Utbetalningsmyndighetens verksamhet talar i sig för en kommunal anslutning

Den nyinrättade Utbetalningsmyndigheten ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Utbetalningsmyndigheten ska komplettera, men inte ersätta, existerande kontrollarbete, och myndighetens arbete ökar förutsättningarna för att kunna bedriva ett förvaltningsöverskridande arbete.[96] Myndighetens uppdrag och verksamhet är en helt ny företeelse i svensk förvaltning och den är ett offensivt verktyg för att möta en del av den problembild som kan iakttas på välfärdsområdet. Myndigheten har till uppgift att bland annat göra granskningar baserade på dataanalyser och urval från utbetalningar från välfärdssystemen, vilket ökar möjligheterna att upptäcka och förhindra den systematiska och grova brottslighet vi i dag ser växa fram.[97] Utbetalningsmyndighetens verksamhet innebär därför ett viktigt brottsförebyggande verktyg för att minska de felaktiga utbetalningarna.

[95] Se Brå, rapport 2022:1, s. 87 f., avsnittet om att välja objekt att följa upp.
[96] Prop. 2022/23:34 s. 28.
[97] Se till exempel Rostami, Amir, Mondani, Hernan, *Kriminella entreprenörer – en studie av den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet*, rapport framtagen på uppdrag av Stockholms Handelskammare, januari 2024.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle utgöra ytterligare ett verktyg i kommuners och regioners arbete på området. En sådan anslutning skulle även vara ett steg på vägen mot att de kommunala utbetalningarna omgärdas av samma skydd som de statliga utbetalningarna. Det skulle också ge kommunsektorn möjlighet att bidra till och dra nytta av det helhetsgrepp som behövs för att komma till rätta med välfärdsbrottsligheten. Det ska redan här framhållas att en sådan anslutning inte kan ersätta det arbete som bedrivs i varje enskild kommun och region, utan ska endast ses som ytterligare ett verktyg att ta hjälp av i det redan befintliga arbetet.

Flera av de argument som anfördes av utredningen som låg till grund för Utbetalningsmyndighetens inrättande är giltiga för en kommunal anslutning. Exempelvis uttalades att förslaget om verksamheten med dataanalyser och urval syftar till att öka möjligheten att upptäcka felaktigheter som i dag förbli oupptäckta och att snabbare upptäckt innebär väsentligt större möjligheter att genom återkrav få tillbaka felaktiga utbetalningar.[98] Vidare angav utredningen att en viktig aspekt av att motverka brottslighet som riktas mot välfärdssystemen är att det kan ha betydelse för annan, ännu grövre brottslighet. Brott mot välfärdssystemen finansierar ibland annan brottslig verksamhet, till exempel grov organiserad brottslighet och terroristverksamhet. Utredningen menade att förslagen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten skulle minska möjligheterna att finansiera sådan allvarlig brottslighet, vilket innebär positiva effekter för samhället i stort.[99] Utredningen lyfte även fram andra positiva effekter av att välfärdsbrottsligheten minskar, exempelvis att det bidrar till konkurrens på lika villkor. Seriösa aktörer upplever svårigheter att hävda sig i konkurrensen med företag som har en affärskalkyl som bygger på utnyttjande av arbetskraft och på att välfärdssystemen missbrukas på ett systematiskt sätt.[100] Att motverka brottsligheten bidrar med andra ord inte bara till att pengar inte utbetalas felaktigt utan även till att förhindra att människor inte får det stöd de behöver (till exempel vid personlig assistans) eller till att de får vård de egentligen inte behöver (exempelvis tänder utdragna i onödan).

[98] SOU 2020:35, s. 489.
[99] SOU 2020:35, s. 493.
[100] SOU 2020:35, s. 515.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utgångspunkten vid inrättandet av Utbetalningsmyndigheten var att samtliga utbetalningar av förmåner och stöd från Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten samt utbetalningar från Skatteverkets skattekonto, skulle omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet.[101] För att få en samlad bild av utbetalningarna till enskilda fysiska och juridiska personer, och därmed på bästa sätt kunna motverka de felaktiga utbetalningarna, bör en sådan utgångspunkt gälla även för de kommunala utbetalningarna. Det faktum att sådana utbetalningar i större utsträckning än de statliga går till någon annan än den som är själva föremålet för utbetalningen, exempelvis inom hälso- och sjukvården, kan få betydelse för vilken typ av information som behöver kontrolleras av Utbetalningsmyndigheten är dock en annan fråga.

Det förtjänar vidare att framhållas att Utbetalningsmyndighetens potential att motverka felaktiga utbetalningar ökar med antalet anslutna aktörer och utbetalningar. För att uppnå största möjliga effekt med den reform som inrättandet av Utbetalningsmyndigheten innebär och för att ta vara på den potential som finns i myndighetens verksamhet, bör därför en bred anslutning av så många viktiga aktörer som möjligt eftersträvas. Som framgått är kommunsektorn en sådan aktör.

5.7 Utgångspunkter för utredningens överväganden

Våra direktiv innebär att vi *ska* lämna förslag om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Uppdraget består i att lämna alternativa författningsförslag för hur en anslutning kan utformas. Det ska göras på grundval av hur de rättsliga förutsättningarna för en anslutning ser ut, men även utifrån överväganden kring lämpligheten av olika förslag som är i och för sig rättsligt möjliga.

Mot bakgrund av vad som framkommit i detta kapitel har vi formulerat ett antal utgångspunkter som läggs till grund för de förslag vi lämnar om hur en anslutning kan utformas. Dessa utgör viktiga ingångsvärden för förslagen.

[101] Prop. 2022/23:34 s. 33.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5.7.1 En kommunal anslutning kan bidra till att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet

Av detta kapitel har framgått att det finns starka skäl för en kommunal anslutning. De avser såväl intresset att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet i sig som effekterna på förtroendet för välfärdsystemen och det allmännas förmåga att stå emot sådana angrepp. Fördelarna för det allmänna består i att värna hela landets ekonomiska välstånd genom att motverka felaktiga utbetalningar och att förebygga brott. Det gäller på såväl statlig nivå som på kommunal. Det finns också fördelar att vinna bland annat beträffande enskildas skydd för hälsa i form av patientsäkerhet och medborgerlig service.

De åtgärder som vidtagits har inte varit tillräckliga och det behövs ytterligare verktyg för kommunsektorn att använda i arbetet. En utgångspunkt för utredningens förslag är därför att en anslutning i sig är lämplig för att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. En anslutning innebär inte heller en börda för den enskilde i förhållande till det eftersträvade målet (proportionalitet i strikt mening).

En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten ska göras på grundval av hur de rättsliga förutsättningarna för en anslutning ser ut. För att fördelarna med en anslutning ska uppnås krävs att information om enskilda fysiska och juridiska personer lämnas från kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten.

När det gäller våra förslag om graden av en anslutning och i vilken omfattning uppgifter ska utbytas måste de fördelar som uppstår bedömas i förhållande till andra intressen, till exempel de åliggande som anslutningen innebär för kommuner och regioner, för att säkerställa att integreringens omfattning är proportionerlig i förhållande till fördelarna. Det intrång som behandling av personuppgifter innebär ska vägas mot de fördelar som en anslutning kan ha vid olika grader av integrering.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5.7.2 Det är viktigt att kontrollen är likvärdig inom välfärdssystemen

En utbetalning från välfärdssystemen ska vara rätt och komma den enskilde till godo. Detta gäller oavsett om det är fråga om en utbetalning av en förmån, ett stöd eller en annan offentligt finansierad tjänst. Det är därför viktigt att motverka alla anledningar till att det sker felaktiga utbetalningar, det vill säga oavsett om de uppstår på grund av avsiktliga eller oavsiktliga fel orsakade av mottagaren av betalningen eller om de beror på handläggningsfel.

Alla offentliga utbetalningar bör omgärdas av en nödvändig grad av kontroll. Utbetalningsmyndighetens arbete med dataanalyser och granskning kommer att vara ett viktigt bidrag i det arbetet. Att till stor del lämna kommunsektorn utanför ett sådant arbete skulle signalera att de kommunala utbetalningarna inte förtjänar samma skydd som de statliga. I det sammanhanget kan man till och med hävda att den kommunala verksamheten bör värnas i ännu högre grad än den statliga, eftersom den många gånger handlar om att hjälpa de svagaste grupperna i samhället. Även om verksamheten i kommuner och regioner behöver anpassas efter de skiftande förutsättningar som råder för att kunna fungera på bästa sätt är ett viktigt ingångsvärde att förutsättningarna för kontroll och granskning av utbetalningar bör vara god och i möjligaste mån vara likvärdig oavsett vilket stöd eller vilken tjänst som avses och oavsett var i landet den enskilde är bosatt.

5.7.3 Felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet ska motverkas på ett tidigt stadium

Angreppen på välfärdssystemen blir alltmer avancerade och kostsamma eftersom de tar stora resurser i anspråk. Ju tidigare det går att förhindra felaktiga utbetalningar (allra helst före beslut), desto mindre tid behöver myndigheter lägga på återkrav, utredningsarbete och brottsanmälningar, vilket i sin tur innebär att belastningen på polis och åklagare minskar. Vid en framgångsrik utredning kan dessutom en domstolsprocess följa, vilken i sig genererar stora kostnader för staten. Som framgått ovan kan samhällets kostnader för utredning och domstolsprocess många gånger vara långt större än de belopp som betalats ut felaktigt.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

De felaktigt utbetalda beloppen kan ofta vara svåra, ibland i princip omöjliga, att få tillbaka, även om en domstolsprocess leder till återbetalningsskyldighet. Så kan vara fallet om pengarna redan har förbrukats, förts utomlands eller gömts i avancerade företagsupplägg. Detsamma gäller om ett fastställt återkrav innebär att ett återbetalningsskyldigt företaget försätts i konkurs eller att företrädarna flyttar verksamheten till ett annat bolag. Utbetalda pengar kan därför många gånger vara förlorade, även om någon kan komma att hållas ansvarig för den felaktiga utbetalningen. Även detta talar för att brotten bör motverkas på ett tidigt stadium.

Vidare kan även allmänhetens förtroende för och tillit till välfärdssystemen både upprätthållas och stärkas om det i systemen finns en motståndskraft och robusthet för att på ett tidigt stadium motverka brottsliga angrepp och felaktiga utbetalningar.

Det finns därför all anledning att i så stor utsträckning som möjligt låta de fördelar som kan förväntas med Utbetalningsmyndighetens verksamhet komma kommunsektorn till del. På så sätt kan det kommunala arbetet med att förebygga felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet effektiviseras, intensifieras och fördjupas.

5.8 Alternativa och kompletterande åtgärder till en kommunal anslutning

5.8.1 Det finns ytterligare verktyg att använda

Som framgått av detta kapitel finns starka skäl för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Även om det inte ligger inom ramen för utredningens uppdrag, finns det skäl att kort beröra några tänkbara alternativa och/eller kompletterande åtgärder som kan motverka felaktiga (kommunala) utbetalningar från välfärdssystemen. Om sådana åtgärder skulle visas vara tillräckligt effektiva skulle det kunna motivera att en kommunal anslutning sker på ett annat och kanske mindre omfattande sätt än det vi föreslår.

Några sådana alternativa åtgärder har identifierats specifikt inom regionernas ansvarsområde för hälso- och sjukvård och några kompletterande åtgärder har identifierats på andra områden. Detta avsnitt ska inte uppfattas som att vi uttömmande har inventerat alternativa och kompletterande åtgärder eller analyserat dess konsekvenser,

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

utan endast som tankegods att ha med sig i de fortsatta överväg-andena kring en kommunal anslutning.

5.8.2 Alternativa åtgärder inom regionernas område

Tidigare i kapitlet har redogjorts för att arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar historiskt sett har fokuserat på framför allt de statliga utbetalningarna och att kommunsektorn, och då i synnerhet regionerna, har hamnat efter när det kommit till såväl ny lagstiftning på området som förslag på sådan lagstiftning. Detta gäller inte minst lagstiftning rörande ökade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter, särskilt sådan information som innefattar patientsekretess enligt bland annat 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), i fortsättningen OSL. För regionerna har det i praktiken inneburit att de inte omfattas av någon av de specifika lagar som ger ökade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter, se exempelvis lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet med därtill hörande förordning (2016:775) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet eller lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. I flera av den senaste tidens betänkanden som lämnat förslag till ökat informationsflöde, exempelvis *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter*[102] eller *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen*[103] har regionerna antingen helt exkluderats från författningsförslagen eller så har uppgifter som omfattas av patientsekretess undantagits.[104]

För regionernas del utgörs en väsentlig del av de utbetalningar som skulle komma att omfattas av en anslutning till Utbetalningsmyndigetens verksamhet enligt författningsförslag 3 av sådana utbetalningar som sker till privata utförare av olika vårdtjänster. Även om denna typ av vårdtjänster utförs av enskilda juridiska personer, som därmed också är mottagare av utbetalningarna, så avser vårdtjänsterna enskilda fysiska personer, det vill säga patienter. Utbetalningarna har därför i de fallen en koppling till en fysisk person, vilket

[102] SOU 2024:63.
[103] SOU 2023:69.
[104] Se SOU 2023:69 s. 387 f. beträffande frågan om anslutning av kommuner och regioner till lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet och SOU 2024:63, s. 323 f. beträffande frågan om att undanta patientsekretess från uppgiftsskyldighet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

i sig innebär att frågor om patientsekretess regelmässigt aktualiseras vid närmare granskning av underlagen för utbetalningarna för de utförda vårdtjänsterna (som ytterst utgörs av patientjournaler). Till det ska läggas att regionerna själva till övervägande del bedriver sagda vårdtjänster i egenskap av vårdgivare (ofta benämnt egen regi). Det innebär att det inom regionernas egen verksamhet finns en omfattande mängd uppgifter som omfattas av patientsekretess och som i mer eller mindre utsträckning kan komma att bli föremål för informationsutbyte med Utbetalningsmyndigheten.

En anslutning av regionernas samtliga utbetalningar (däribland utbetalningar till privata utförare) till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle därmed innebära en avsevärd skillnad mot nuvarande ordning genom att det skapas laglig möjlighet (och skyldighet) för ett omfattande ökat informationsutbyte mellan regionerna och andra myndigheter anslutna till Utbetalningsmyndigheten. Ett informationsutbyte som ytterst skulle innefatta delning av en stor mängd känsliga patientuppgifter. Ett sådant ökat informationsutbyte aktualiserar frågor om integritet, men också frågor som vad förslaget får för ekonomiska konsekvenser för regionerna och det långsiktiga förtroendet för hälso- och sjukvården.[105] Vad särskilt gäller frågan om förtroende för hälso- och sjukvården var denna fråga huvudskälet till förslaget om att undanta uppgifter som omfattas av patientsekretessen från ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Enligt betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter* skulle det krävas en grundligare analys än den som var möjlig att genomföra inom ramen för deras arbete.[106]

De utbetalningar som i dag är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet går i huvudsak till enskilda medan regionernas utbetalningar till största del görs till privata utförare. En skillnad är att utbetalningar till enskilda i form av ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd oftare bygger på fasta regelverk utifrån olika författningar, medan utbetalningar till privata utförare främst bygger på regelverk som består i avtalsvillkor som tagits fram av regionerna. Sådana avtalsvillkor innehåller ofta ett stort mått av kvalitativa krav där uppgifter från andra myndigheter (exempelvis folkbokföring) sällan är av någon som helst betydelse i frågan om en ut-

[105] Det var sådana konsekvenser som i SOU 2024:63 utgjorde huvudskälet till att undantag patientsekretessen från lagförslaget om ökat informationsutbyte mellan myndigheter.
[106] SOU 2024:63, avsnitt 8.4.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

betalning har varit felaktig eller inte. För att kunna bedriva en adekvat och effektiv avtalsuppföljning krävs god kunskap om avtalets innehåll, förståelse för avtalsområdet som helhet och inte sällan medicinsk specialistkunskap. Avtalsuppföljning är därför något som respektive upphandlande region i de flesta fall är bäst lämpade att utföra. En anslutning till Utbetalningsmyndigheten syftar inte heller till att myndigheten ska överta vare sig åtgärdshantering (exempelvis frågor om varningar och viten, krav på rättelser, återkrav och uppsägning av avtal) eller den avtalsuppföljning som i dag bedrivs av regionerna.

Förslag på åtgärder som skulle kunna utgöra alternativ till en regional anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet har lämnats i olika sammanhang, bland annat av SKR i december 2023 i en hemställan till regeringen. Åtgärderna som avser att bland annat motverka välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården och tandvården återges här.[107]

- Se över möjligheterna att genom ändringar i befintlig sekretesslagstiftning utöka regionernas möjligheter till informationsutbyte med andra myndigheter, såväl andra regioner och kommuner som andra myndigheter.
- Ge regioner ökade (och tydligare) möjligheter att genomföra effektiv avtalsuppföljning av privata aktörer som utför vårdtjänster för regionens räkning. Detta genom att i särskild lagstiftning, till exempel patientdatalagen (2008:355), tydliggöra regioners rätt att begära in och granska patientjournaler som upprättats av privata vårdgivare och som är kopplade till vårdtjänster utförda för regionens räkning.
- Se över möjligheterna att föra ett nationellt register över privata utförare som har misskött sitt offentligfinansierade uppdrag i sådan utsträckning att det har lett till sanktioner samt möjlighet för myndigheter, såväl regioner och kommuner som andra upphandlande myndigheter, att ta del av uppgifterna i registret.
- Utred frågan om tillståndsplikt inom hälso- och sjukvården inklusive krav på ägar- och ledningsprövning (vilket finns inom delar av det kommunala området).

[107] SKR, *Hemställan om åtgärder för att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvård samt tandvård*, dnr SKR2023/02118, 2023-12-15.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5.8.3 Kompletterande åtgärder

För att en anslutning av kommuner (och regioner) till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ska leda till minskat antal felaktiga utbetalningar är en avgörande förutsättning att det finns adekvata och effektiva verktyg för att kunna hantera underrättelserna från Utbetalningsmyndigheten. Några verktyg som efterfrågas av kommuner och regioner inom ramen för det utvecklingsarbete som pågår inom SKR är möjligheter att vid behov få göra tillräckliga register- och bakgrundskontroller, att på relevanta sätt kunna följa upp verksamheter avseende bidrag och stöd i syfte att kontrollera att de uppgifter som angetts är korrekta och att kunna dela information inom och mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter.

Det har också framförts att Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) verksamhet behöver ses över både såvitt avser funktionen som tillståndsgivande myndighet och som tillsynsmyndighet. Det krävs att IVO (och i förlängningen Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN) kan vidta kraftfulla och snabba åtgärder mot legitimerade möjliggörare som direkt eller indirekt orsakar felaktiga utbetalningar och att kunna utöva tillsyn vid tips om oegentligheter i tillståndsverksamheter. Det har framhållits att IVO:s roll är central och i flera fall en av de viktigaste aktörerna för att effektivt kunna förhindra felaktiga utbetalningar.

Ytterligare åtgärder som efterfrågas av kommuner och regioner är relaterade till lagföring. En del handlar om att kommuner och regioner ska ha som rutin att polisanmäla misstänkt välfärdsbrottslighet och att arbeta för att höja kompetensen kring att sammanställa adekvata underlag för polisanmälan. En annan del handlar om polisens prioriteringar och kompetens på välfärdsbrottslighetens område. Det kan behövas utbildning i hur de, ofta komplexa, regelverken på välfärdsområdet fungerar, tillräckliga resurser för att ta hand om den brottslighet som anmäls och att polisens möjligheter till att använda tvångsmedel, till exempel beslag, ses över. En grundförutsättning är dock att de brottsanmälningar som görs om välfärdsbrottslighet har viss prioritering hos polisen. En lagföring kan exempelvis vara en förutsättning för att utesluta en aktör i en upphandling.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

SKR har också lyft fram att det finns särskilda utmaningar när det gäller informationsutbyte. Det enskilt största hindret för digitalisering i offentlig sektor är att det i dag inte finns en gemensam nationell digital infrastruktur. SKR:s bedömning är att det i Sverige inte finns den digitala infrastruktur som krävs för att åstadkomma ett informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner avseende upphandlade kontrakt för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna genomföra en dataanalys- och granskningsverksamhet som bidrar till att motverka felaktiga kommunala och statliga utbetalningar samt för att förmedla information till utbetalande aktörer.

Svenskt Näringsliv har framhållit att kommuner och regioner har en mängd avtal. Det är inte ovanligt att en större kommun kan ha uppåt 2 000 olika avtal med privata aktörer. En region kan ha betydligt fler. En digital inköpsprocess, som inkluderar e-handel, är en förutsättning för arbetet med kontroll och uppföljning av dessa avtal samt för att ge kunskap om vilka leverantörer som en upphandlande organisation har. För att på ett effektivt sätt kunna göra detta kan det enligt Svenskt Näringsliv införas en sammanhängande digital infrastruktur för den offentliga inköpsprocessen. En hörnsten i detta arbete är att införa e-handel. Även om många kommuner och regioner har infört detta tillämpas det inte av samtliga. E-handel handlar om att skapa elektroniska flöden mellan köpare (beställare) och säljare (leverantör) och innefattar processen kring beställning, leverans och faktura. I princip alla avtal och leverantörer kan anslutas till ett e-handelssystem och för att nå fördelarna med e-handel bör den upphandlande organisationen ansluta så många avtal som möjligt. Att införa e-handel skulle enligt Svenskt Näringsliv ha många fördelar, bland annat ökad avtalstrohet, kostnadsbesparingar, tidsbesparingar, ökad internkontroll samt förbättrade möjligheter till uppföljning och analys. Det kan även möjliggöra interoperabilitet och smidigt datautbyte mellan uppgiftslämnare (till exempel kommuner och regioner) och insamlare (statliga myndigheter) för insamling och förädling av data.

6 Utbetalningsmyndigheten

6.1 Inledning

I detta kapitel redogör vi för Utbetalningsmyndighetens verksamhet. På ett övergripande plan presenterar vi myndighetens uppdrag för att skapa en grundläggande förståelse för vad dess verksamhet kommer att innebära, men också för att lyfta fram vad som inte omfattas av myndighetens uppdrag. Redogörelsen utgör på så sätt en grund för den fortsatta framställningen, såväl till kartläggningen av felaktiga utbetalningar som till förslagen om hur en kommunal anslutning kan se ut.

Utbetalningsmyndigheten inledde sin verksamhet den 1 januari 2024. Myndigheten är i ett uppstartsskede där de närmare formerna för delar av verksamheten ännu inte är fastlagda.

Kapitlet inleds med några allmänna ord om myndighetens inrättande och därefter följer en översiktlig beskrivning av Utbetalningsmyndighetens organisation och uppgifter. Vidare beskrivs myndighetens tre huvudsakliga uppgifter, systemet med transaktionskonto, dataanalyser och urval, samt granskningsverksamhet. Slutligen redogörs för myndighetens möjligheter och skyldigheter att både få del av och lämna uppgifter. Regleringen är i delar förhållandevis omfattande och detaljerad, varför framställningen är översiktlig i vissa avseenden.

6.2 En ny myndighet med nytt uppdrag

Utbetalningsmyndigheten är ett uttryck för statsmaktens ambition att i största möjliga mån förhindra angrepp på välfärdssystemen. Som framgått av tidigare avsnitt har angreppen av allt att döma blivit både fler och allvarligare i den meningen att de blir mer och mer avancerade och rör större och större belopp. Ett sådant läckage från välfärds-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

systemen måste förhindras för att de på sikt ska kunna fortleva, utvecklas och fortsatt ha allmänhetens förtroende.

Utbetalningsmyndigheten, som är en nyhet inom svensk förvaltning, har till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar som sker från välfärdssystemen. Det ska göras utifrån ett myndighetsövergripande perspektiv där Utbetalningsmyndigheten har tillgång till flera olika myndigheters beslut om utbetalningar och möjlighet att sambearbeta dessa, samla in information om utbetalningar och analysera dem för att upptäcka felaktigheter och angrepp som riktas mot systemen. Att en myndighet får till uppgift att samla in och bearbeta information från andra myndigheter för att förhindra olika typer av felaktiga utbetalningar har inte förekommit tidigare inom svensk förvaltning. Det är en komplex uppgift som har lagts på Utbetalningsmyndigheten. Myndighetens verksamhet kommer att byggas upp successivt och sist ut att driftsättas är systemet med transaktionskonto.

Syftet med detta kapitel är som angetts att ge en överblick över Utbetalningsmyndighetens verksamhet, inte att i detalj beskriva verksamheten och regleringen. I den mån en sådan redogörelse behövs kommer det att ske i det sammanhang det är relevant. Framställningen i detta kapitel bygger på hur verksamheten bedrivs eller kommer att bedrivas utifrån nu gällande författningar.

Fram till inrättandet av Utbetalningsmyndigheten förbereddes myndighetens uppstart av Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten (Fi 2022:01, i fortsättningen benämnd Organisationskommittén). I den fortsatta framställningen förekommer material från både den utredningen och myndighetens inledande arbete.

6.3 Organisation och uppgifter

Utbetalningsmyndighetens organisation framgår av förordningen (2023:461) med instruktion för Utbetalningsmyndigheten. Myndigheten leds av en styrelse som ska bestå av högst sju ledamöter (9 §).

Vid myndigheten ska det finnas ett integritetsskyddsråd som fortlöpande ska utöva insyn i de åtgärder som myndigheten vidtar för att säkerställa integritetsskyddet i verksamheten. Rådet ska rapportera sina iakttagelser till myndighetens ledning och, om rådet finner att det finns skäl för det, även till Integritetsskyddsmyndigheten

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och till regeringen. Integritetsskyddsrådet ska bestå av högst tre ledamöter som utses av regeringen och en av dem är ordförande (10 §).

Generaldirektören är myndighetschef (12 §) och det ska även finnas en personalansvarsnämnd (14 §).

Utbetalningsmyndighetens uppgift är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (1 §). Mer konkret ska myndigheten göra dataanalyser och urval, genomföra inledande och fördjupade granskningar samt administrera ett system med transaktionskonto (2 §). Myndigheten ska också bidra till kunskapsutvecklingen i den statliga förvaltningen och vid arbetslöshetskassorna genom att samla, analysera och förmedla kunskap och erfarenheter från sitt arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (3 §). Utbetalningsmyndigheten är beredskapsmyndighet (4 §)[1] och den ska delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten (4 a §).

I instruktionen har myndigheten också ålagts att samverka med en rad andra myndigheter i olika frågor (5–8 §§).

6.4 Systemet med transaktionskonto

6.4.1 Allmänt

Transaktionskontosystemet är centralt för Utbetalningsmyndighetens verksamhet, eftersom det administrerar utbetalningar från en myndighet som beslutat om en utbetalning till mottagaren av betalningen. Konkret innebär det att om till exempel Försäkringskassan beslutat om sjukpenning kommer själva utbetalningen till den person som beviljats sjukpenning att administreras via transaktionskontosystemet. Systemet innefattar flera olika funktioner och aktörer.

Transaktionskontosystemet ska vara i drift senast den 1 januari 2027, vilket innebär att det än så länge bara finns beskrivningar av hur systemet ska fungera.

Systemet med transaktionskonto kan beskrivas med hjälp av följande schematiska bild.

[1] Se förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Figur 6.1 Schematisk bild av utbetalningar via systemet med transaktionskonto

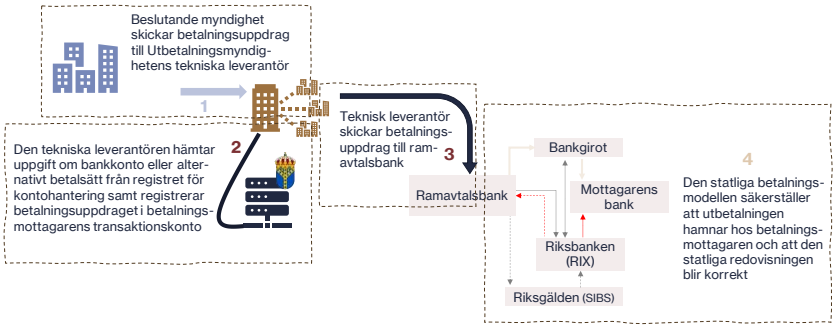

Källa: Utredningen om Inrättande av Utbetalningsmyndigheten (Fi 2022:01).

1. Den myndighet som beslutar om en utbetalning, exempelvis Försäkringskassan, skickar ett betalningsuppdrag till Utbetalningsmyndighetens tekniska leverantör (punkt 3). Den tekniska leverantören genomför utbetalningarna på Utbetalningsmyndighetens uppdrag.
2. Från Utbetalningsmyndighetens kontoregister hämtar den tekniska leverantören de uppgifter som behövs för att genomföra utbetalningen samt registrerar betalningsuppdraget i betalningsmottagarens transaktionskonto hos Utbetalningsmyndigheten.
3. Den tekniska leverantören skickar betalningsuppdraget till de ramavtalsbanker med vilka Utbetalningsmyndigheten har tecknat avropsavtal för betaltjänster.
4. Utbetalningsmyndigheten ansvarar för att utbetalningen genomförs och att uppgifterna om den enskildes fordran mot staten uppdateras i transaktionsregistret.

Det finns tre huvudkomponenter i systemet med transaktionskonto:

1. *Transaktionskonto* som är ett register med betalningsuppdrag från beslutande myndigheter. Transaktionskontot kan också innehålla ett saldo. Saldot uppstår när en utbetalning som sker genom en teknisk leverantör inte har kunnat genomföras på utbetalningsdagen.
2. *Bankkontoregister* som är ett register över de enskildas bankkonton dit utbetalningar ska skickas.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

3. *Medborgargränssnitt* som är ett gränssnitt som möjliggör registrering och ändring av en betalningsmottagares bankkonto. Det ska även visa en översikt över kommande och genomförda utbetalningar samt saldo på betalningsmottagarens fordran mot staten.

6.4.2 Begrepp

I beskrivningen av systemet med transaktionskonto förekommer några begrepp som definierats av Organisationskommittén.[2] Med begreppet *utbetalning* avses den summa som ska betalas ut till en bestämd betalningsmottagare. Den aktör som beslutar om en utbetalning, belopp, datum och mottagare benämns *beslutande myndighet*. Här inkluderas också Skatteverket även om myndigheten inte beslutar om utbetalningar på samma sätt som andra aktörer. Den fysiska eller juridiska person som beslutet gäller och som är mottagare av betalningen benämns *betalningsmottagare*, och det är denne som är *innehavare av ett transaktionskonto*.

Ett *betalningsuppdrag* syftar till att nödvändig information ska förmedlas till Utbetalningsmyndigheten för att myndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag samt tillgodose Riksgäldens krav på information i deras uppdrag med ansvar för den statliga betalningsmodellen. Med *nödvändig information* avses uppgifter som behövs för att beslutet om utbetalning ska kunna verkställas. Vilken information det är fråga om beror bland annat på hur utbetalningen ska ske till mottagaren. Grundläggande information som behövs är belopp, betaldatum och mottagare. Ytterligare information kan behövas om utbetalning exempelvis ska göras på annat sätt än till bankkonto i kreditinstitut i Sverige och för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna presentera tillräcklig information till mottagarna.

När det gäller begreppet *transaktionskonto* konstaterade Organisationskommittén att en transaktion kan vara såväl en bokföringstransaktion som en kontotransaktion. Likaså används kontobegreppet inom både ekonomisk redovisning och för att beskriva ett bankkonto, det vill säga en finansiell tjänst hos ett kreditinstitut. Organisationskommittén har gjort bedömningen att den kravställning som

[2] Organisationskommittén, *Förslag till tidsplan för införandet av systemet med transaktionskonto*, *Bilaga 1 Systemet med transaktionskonto*, Komm2022/ 00340-175, 2023-03-31, s. 3–4.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

finns på systemet med transaktionskonto överensstämmer bäst med det synsätt som finns inom ekonomisk redovisning.[3]

I ekonomisk redovisning innefattar begreppet transaktion en eller flera ekonomiska händelser som påverkar organisationens ekonomiska ställning. En sådan transaktion kan vara in- eller utgående och registreras i bokföringen hos berörda parter och kan påverka flera konton. Transaktionen synliggörs genom en förändring i skulder och tillgångar hos den ekonomiska aktör för vilken transaktionen har registrerats. I ekonomiska sammanhang kan begreppet konto därför ses som en etikett för olika ekonomiska händelser som har bokförts och som visas tillsammans. Med den utgångspunkten, menade Organisationskommittén, att ett transaktionskonto kan ses som en etikett för alla ekonomiska händelser som Utbetalningsmyndigheten registrerar för en betalningsmottagare. Hit hör alla ekonomiska händelser som uppstår i samband med genomförandet av utbetalningar och inte enbart själva uppgiften om en utbetalning. Det möjliggör en detaljerad spårbarhet av alla händelser som inträffar i samband med hanteringen av utbetalningar via systemet med transaktionskonto.

6.4.3 Organisationskommitténs tankar bakom utformningen av systemet med transaktionskonto

När systemet med transaktionskonto skulle utformas, uttalade Organisationskommittén att hänsynen till säkerheten, stabiliteten i den statliga betalningsmodellen och de beslutande myndigheternas övriga verksamhet och it-system måste vara avgörande.[4]

I fråga om säkerhetsaspekterna menade kommittén att transaktionskontosystemet kunde utgöra en risk för de statliga utbetalningarna beroende på hur det utformas. Eftersom systemet skulle utgöra en samhällsviktig verksamhet behövde helheten dimensioneras för motståndskraft mot angrepp och driftstörningar hos enskilda myndigheter. Om möjligt skulle systemkritiska felpunkter (single point of failure) undvikas och det behövde finnas skydd mot både fysiska angrepp och cyberangrepp. Systemet behövde också kunna skalas

[3] Även ESV har gjort en sådan bedömning och menar att transaktionskontot kan beskrivas som ett transaktionsregister för kommande, genomförda respektive icke-genomförbara utbetalningar från beslutande myndigheter. Enligt ESV är ett transaktionskonto i detta sammanhang alltså inte ett bankkonto där ett tillgodohavande förvaltas av ett kreditinstitut. Se ESV 2023:1, *Statens redovisning – förslag till åtgärder med anledning av inrättandet av Utbetalningsmyndigheten*, s. 12.
[4] Se Organisationskommittén, *Förslag till tidsplan för införandet av systemet med transaktionskonto*.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

upp utan ökade risker. Vidare fick inte genomförandet av reformen medföra onödiga risker för samhällsviktig verksamhet, vilket skulle få avgöra takten för genomförandet.

Organisationskommittén föreslog även att systemet skulle byggas upp med flera tekniska leverantörer av den infrastruktur som sammantaget skulle utgöra transaktionskontosystemet. Detta för att säkerställa både robusthet i systemet och kostnadseffektivitet. Det skulle, enligt kommittén, innebära alltför stora risker om systemet var beroende av en enda teknisk leverantör. Den lösning som valdes utformades för att kunna ansluta fler tekniska leverantörer från såväl offentlig som privat sektor.

Kommittén föreslog också att myndigheten skulle förvalta ett ramverk gällande den tekniska och organisatoriska delen av systemet. Ramverket skulle komplettera de författningar som reglerar systemet och innehålla bland annat regler för vilka uppgifter som skulle ingå i ett betalningsuppdrag och hur ett sådant uppdrag skulle hanteras. Det behövde också finnas regler för andra betalsätt än bankkontotransaktioner samt regler för kontroll av att ett bankkonto tillhör rätt betalningsmottagare.

Vidare togs hänsyn till den statliga betalningsmodellen.[5] Systemet skulle i så liten utsträckning som möjligt vara beroende av utformningen av statens betalningsmodell och enkelt kunna anpassas när förändringar görs i den. Fler typer av utbetalningar, utbetalningar från fler aktörer och fler leverantörer av tekniska tjänster skulle kunna införas i systemet. Det skulle öppna bland annat för att utbetalningar som inte regleras i den statliga betalningsmodellen på sikt kunde anslutas till systemet med transaktionskonto.

Kommittén bedömde att den tekniska utformning som valdes skulle medföra en skalbarhet och tekniskt sett vara kompatibel med olika framtida reformer såsom anslutning av andra aktörer till systemet, till exempel kommuner och regioner.

[5] Den statliga betalningsmodellen är samlingsnamnet för de regelverk, avtal, betaltjänster och system som stöder statens betalningar. Se SOU 2023:16, *Staten och betalningarna*, s. 920 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

6.4.4 Närmare om systemet med transaktionskonto

Rättslig reglering

Verksamheten regleras i första hand genom lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten (i fortsättningen transaktionskontolagen) med den därtill hörande förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten (i fortsättningen transaktionskontoförordningen).

I 12 § transaktionskontolagen anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om vilka slags utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto, och hur utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras. Enligt 5 § transaktionskontoförordningen får Utbetalningsmyndigheten meddela föreskrifter om de krav på teknik och säkerhet som ska gälla vid anslutning av en beslutande myndighet till systemet med transaktionskonto. I 6 § transaktionskontoförordningen anges att Utbetalningsmyndigheten får meddela föreskrifter om verkställigheten av transaktionskontolagen och av transaktionskontoförordningen.

Anslutna myndigheter, tekniska leverantörer och utbetalningar

Av transaktionskontolagen framgår att Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket omfattas av systemet med transaktionskonto (2 §). Dessa är alltså beslutande myndigheter (3 §).

Några av dessa myndigheter kommer också att fungera som tekniska leverantörer till Utbetalningsmyndigheten, bland annat Försäkringskassan och Skatteverket.

De utbetalningar som omfattas av transaktionskontosystemet är sådana som har beslutats av någon av de beslutande myndigheterna och som avser en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd eller en återbetalning av ett överskott på skattekontot. Utgångspunkten är att alla sådana utbetalningar ska omfattas av systemet, men regeringen har möjlighet att undanta vissa av dem (2 § transaktionskontoförordningen).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det närmare förfarandet

Utbetalningsmyndigheten ska registrera ett transaktionskonto för den som ska ta emot en utbetalning från systemet, det vill säga för varje fysisk och juridisk person som ska få en utbetalning (4 §). Så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag för utbetalning från en beslutande myndighet, ska beloppet registreras på mottagarens transaktionskonto (5 §). Betalningsuppdraget kommer att tillföras registret över betalningsuppdrag, det vill säga medborgargränssnittet, som möjliggör en sammanställning av en betalningsmottagares alla kommande och historiska utbetalningar.[6] Det belopp som har registrerats ska betalas ut den dag som den beslutande myndigheten har bestämt (6 §) och det är Utbetalningsmyndigheten som är ansvarig för att utbetalningen kommer mottagaren tillhanda på det datum som angetts.[7] För det fall en utbetalning inte har kunnat verkställas på utbetalningsdagen, exempelvis för att det saknas uppgift om giltigt bankkonto eller något annat alternativt utbetalningssätt, är det således Utbetalningsmyndigheten som ansvarar för mottagarens fordran mot staten. Myndigheten ska då meddela mottagaren vad denne behöver göra för att få utbetalningen.

I de fall en utbetalning misslyckas efter det att betalningsuppdraget har skickats till en bank och därför returneras, ska beloppet återföras till mottagarens transaktionskonto. Ett belopp som inte kan betalas ut ska stå kvar på transaktionskontot (10 §). Utbetalningsmyndigheten ansvarar för efterföljande försök att genomföra utbetalningen. Utbetalningsmyndigheten kommer däremot inte att hantera beslut och betalningar i samband med återkrav, sådana ska fortsatt hanteras av den beslutande myndigheten.

Den som har ett transaktionskonto behöver anmäla ett bankkonto som denne är innehavare av till Utbetalningsmyndigheten. På så sätt kommer även ett register över bankkonton att skapas. Med hjälp av i huvudsak automatiserade funktioner kommer myndigheten att kunna kontrollera om innehavaren av ett transaktionskonto också är innehavare av det uppgivna bankkontot. Sådana kontroller kan behövas när det exempelvis är fråga om utländska bankkonton, dödsbon, företagsombildning eller byte av identitetsbeteckningar. Även om huvudregeln är att utbetalning ska ske till

[6] Avsnittet bygger på Organisationskommittén, *Förslag till tidsplan för införandet av systemet med transaktionskonto, Bilaga 1 Systemet med transaktionskonto*, s. 7–9, såvida inte annat anges.
[7] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 35.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ett bankkonto, finns behov av alternativa utbetalningssätt, till exempel via avier. Detta behov kan finnas för personer som har rätt till en utbetalning men som saknar rättsliga förutsättningar eller av olika skäl har svårt att inneha ett bankkonto.

6.4.5 Serviceåtagande till allmänheten

Utformningen av systemet med transaktionskonto innebär att både Utbetalningsmyndigheten och de beslutande myndigheterna har ett serviceansvar gentemot enskilda rörande frågor om utbetalningar. Detta följer av 6 § förvaltningslagen (2017:900) där det anges att en myndighet ska hjälpa den enskilde att ta till vara sina intressen samt av 8 § i samma lag där det anges att en myndighet inom sitt verksamhetsområde ska samverka med andra myndigheter och i rimlig utsträckning hjälpa den enskilde genom att själv inhämta upplysningar eller yttranden från andra myndigheter. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämpligt med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska dessutom ges utan onödigt dröjsmål. I propositionen om inrättandet av Utbetalningsmyndigheten uttalade regeringen att det är viktigt att service till betalningsmottagarna ges på olika sätt och anpassas efter mottagarnas behov, till exempel vad gäller service till ungdomar, unga vuxna och personer med funktionsnedsättning. Det kan handla om information om vad som händer med genomförda utbetalningar eller om beslutade utbetalningar som inte har kunnat verkställas. Regeringen uttalade att det är Utbetalningsmyndighetens uppgift att utforma denna service.[8]

Utbetalningsmyndigheten har valt en lösning där service erbjuds genom tre kanaler. Huvuddelen av servicen ligger kvar på de beslutande myndigheterna, men service ska också ges på Statens servicecenter samt av Utbetalningsmyndigheten själv.[9]

Utbetalningsmyndigheten ska tillhandahålla tekniska lösningar i vilka de beslutande myndigheternas utbetalningsärenden kan integreras. Det möjliggör för handläggare på de beslutande myndigheterna att ge service till enskilda och för enskilda att lämna information

[8] Prop. 2022/23:34 s. 29 och 171 f.
[9] Se Organisationskommittén, *Förslag till tidsplan för införandet av systemet med transaktionskonto, Bilaga 2 Utbetalningsmyndighetens serviceåtagande avseende systemet med transaktionskonto*.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

såsom uppgift om bankkonto. Detta förenklar för enskilda och betalningsmottagarna kan använda de kanaler de redan använder gentemot beslutande myndigheter. Det kan dock fortfarande finnas behov för enskilda att vända sig direkt till Utbetalningsmyndigheten. Myndigheten kommer därför att tillhandahålla egna digitala och icke digitala kanaler, såsom webbplats och service via telefon.

Utbetalningsmyndigheten kommer att anslutas till den myndighetsgemensamma tjänsten Mina Meddelanden och använda den kanalen för utskick till fysiska och juridiska personer. Myndigheten kommer även att skicka fysisk post till dem som inte är anslutna till den digitala brevlådan. Utbetalningsmyndigheten kommer också att teckna avtal med Statens servicecenter samt erbjuda service anpassad för dem som inte vill eller kan använda e-legitimation.

Genom att tillhandahålla service på det nu beskrivna sättet kommer det vara möjligt för Utbetalningsmyndigheten att ge individanpassad kommunikation och service.

6.5 Dataanalyser och urval

Utbetalningsmyndigheten har till uppgift att komplettera den kontroll gällande felaktiga utbetalningar som sker hos de beslutande myndigheterna och arbetslöshetskassorna. Det första steget hos Utbetalningsmyndigheten för att fullgöra denna uppgift är att genomföra dataanalyser och urval.

Arbetsförmedlingen, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten använder i viss utsträckning redan i dag analyser och urval för att upptäcka felaktiga utbetalningar. Vid analyserna används data om beslut, förmånstagare, utbetalningar, kontaktuppgifter, tidigare kända fel och andra relevanta uppgifter för att upptäcka mönster, avvikelser och samband som indikerar att en enskild utbetalning är felaktig. Försäkringskassan har exempelvis i allt större utsträckning börjat använda detta arbetssätt för att välja ut ärenden för fördjupad handläggning och kontrollutredning.

Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval resulterar i urvalsträffar som ligger till grund för granskningar. Resultatet av dessa granskningar är en viktig del av myndighetens uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Avsikten är inte att de beslutande myndigheternas och arbetslöshetskassornas eget kon-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

trollarbete ska minska utan att underlaget från Utbetalningsmyndigheten ska utgöra ett viktigt och kompletterande material i deras kontrollarbete. I samband med en inledande granskning kontrollerar därför Utbetalningsmyndigheten att urvalen håller hög kvalitet och tillförlitlighet. Myndigheten har av den anledningen ett pågående arbete med att säkerställa att dataanalyserna och urvalen leder till urvalsträffar som även vid en närmare granskning indikerar en felaktighet. Se vidare avsnitt 6.7.1 när det gäller vilken information som Utbetalningsmyndigheten har tillgång till för sitt analysarbete.

Eftersom Utbetalningsmyndighetens uppgift är att komplettera de beslutande myndigheternas kontroll, inriktas verksamheten på att identifiera felaktiga utbetalningar som enskilda myndigheter och arbetslöshetskassor har svårt att upptäcka var för sig eller tillsammans. Det handlar bland annat om att identifiera felaktiga utbetalningar som är ett led i avancerade angrepp mot välfärdssystemen inom ramen för ekonomisk och organiserad brottslighet. Enligt Utbetalningsmyndigheten kan det både gälla felaktiga utbetalningar, som sammantaget uppgår till stora belopp och därför gör stor skada på de offentliga finanserna, och felaktiga utbetalningar som kan ha en vidare samhällsskada och som i slutändan påverkar allmänhetens förtroende för välfärdssystemen.[10]

6.6 Inledande och fördjupade granskningar

De urvalsträffar som Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval ger ska ligga till grund för myndighetens granskningar. I vissa fall kommer Utbetalningsmyndigheten att direkt kunna avgöra om en utbetalning är felaktig, medan det i andra fall kan krävas viss utredning för att avgöra om så är fallet. Om en sådan inledande granskning av urvalsträffen inte är tillräcklig kan en fördjupad granskning behöva göras.

Att dela in granskningen i olika steg medför tydliga effektivitetsvinster och innebär ett hänsynstagande till personlig integritet. Det vore inte ekonomiskt försvarbart att på ett djupare plan granska urvalsträffar som mer effektivt kan hanteras av den berörda myndigheten eller arbetslöshetskassan. Det är inte heller önskvärt att göra

[10] Se närmare prop. 2022/23:34 s. 46 f., och Organisationskommittén, *Kompletterande författningsförslag avseende Utbetalningsmyndigheten*, Fi2023/00880, s. 20 f., samt Organisationskommittén, *Utbetalningsmyndighetens budgetunderlag 2024–2026*, Promemoria 2023-02-24, s. 7.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

en mer omfattande informationsinhämtning än vad som krävs för att kunna avgöra om det kan antas att utbetalningen är felaktig. Utbetalningsmyndighetens granskningar har därför författningsreglerats så att de sker i två steg, en inledande respektive en fördjupad granskning.

Det ska framhållas att granskningarna inte kommer att utmynna i något beslut med rättsverkan mot någon enskild, utan granskningarna utgör endast ett underlag till de berörda myndigheternas och arbetslöshetskassornas kontrollverksamhet.[11] Det är de berörda myndigheterna och arbetslöshetskassorna som fattar beslut och vidtar övriga åtgärder med anledning av en felaktig utbetalning.

6.6.1 Inledande granskning

Enligt 2 kap. 1 § lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar (granskningslagen) ska myndigheten vid en inledande granskning gå igenom urvalsträffar för att identifiera felaktiga utbetalningar. Syftet är att ta ställning till om några ytterligare åtgärder bör vidtas. Om förhållanden som i sig utgör en risk för felaktiga utbetalningar, exempelvis en felaktig registrering i Bolagsverkets register, upptäcks ska Utbetalningsmyndigheten underrätta berörd myndighet om förhållandet.[12]

Den inledande granskningen ska enligt 2 kap. 2 § granskningslagen leda till antingen att granskningen avslutas utan åtgärd, att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet eller arbetslöshetskassa för hantering, eller att en fördjupad granskning inleds.

Granskningen bör avslutas utan åtgärd om det vid den inledande granskningen framgår eller framstår som troligt att det inte finns någon felaktighet i urvalsträffen. Ett exempel på det kan vara en träff som indikerar att det förekommer kolliderande utbetalningar, det vill säga ersättningar som inte ska kunna utgå parallellt, men att det vid granskningen visar sig att ersättningarna har avsett olika tidsperioder. Att avsluta granskningen utan åtgärd kommer sannolikt att vara vanligast under den första tiden när myndighetens urvalsmodeller utvecklas, men i takt med att dessa förfinas bör antalet urvalsträffar som lämnas utan åtgärd minska.

[11] Prop. 2022/23:34 s. 46–48.
[12] Avsnittet bygger på prop. 2022/23:34 s. 49–51.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I vissa fall kan Utbetalningsmyndigheten behöva göra kompletterande kontroller inom ramen för den inledande granskningen för att kunna bedöma om det finns anledning att anta att det finns felaktigheter eller för att kunna identifiera berörda myndigheter eller arbetslöshetskassor. Sådana kontroller kan ske genom sökningar i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval. Om kontrollerna indikerar att det finns felaktigheter bör en underrättelse lämnas till den beslutande myndigheten eller arbetslöshetskassan. Det kan handla om kolliderande ersättningar, alltså ersättningar som inte får kombineras, exempelvis arbetslöshetsersättning, föräldrapenning och sjukersättning för samma period. Det kan också handla om att en person felaktigt fått sjukpenning gällande en anställning när personen samtidigt arbetar hos en annan arbetsgivare eller om misstänkt identitetsmissbruk som lett till att en utbetalning skett till en person som inte har rätt till ersättningen. Utbetalningsmyndigheten bör då avsluta den inledande granskningen genom att överlämna informationen om urvalsträffen till berörd myndighet eller arbetslöshetskassa för vidare hantering.

Sådana underrättelser kommer i regel att kunna ske med stöd av lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen eller med stöd av granskningslagen. Underrättelse till andra myndigheter kan även i enskilda fall ske med stöd av andra bestämmelser, till exempel 32 c § folkbokföringslagen (1991:481) och den så kallade generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Vid den inledande granskningen kan Utbetalningsmyndigheten även komma att identifiera utbetalningar som bör utredas genom en fördjupad granskning. Så kan vara fallet om det krävs närmare utredning kring om en utbetalning är felaktig, om det är oklart vilken myndighet som är berörd av felaktigheten, om den bakomliggande orsaken till felaktigheten är komplicerad eller om det är flera olika myndigheter eller arbetslöshetskassor som berörs. Det kan även vara så att myndigheten behöver analysera en ny företeelse i form av misstänkta felaktigheter som inte har identifierats tidigare. I samband med att en fördjupad granskning inleds för urvalsträffen ska berörd myndighet eller arbetslöshetskassa underrättas.

Det finns inte något krav på manuell hantering hos Utbetalningsmyndigheten vid den inledande granskningen. Om det utvecklas analysmetoder som innebär att urvalsträffar utan vidare åtgärder

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

visar på felaktigheter och som kan ge beslutande myndigheter tillräckligt underlag, kan berörd myndighet underrättas om detta utan att någon manuell hantering behöver ske. Många gånger kan dock manuell hantering vara nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas.

6.6.2 Fördjupad granskning

Bestämmelserna kring de fördjupade granskningarna finns i 2 kap. 3–6 §§ granskningslagen. Av dessa framgår att om det finns anledning att anta att det har skett en felaktig utbetalning, får Utbetalningsmyndigheten inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen.

För vissa urvalsträffar finns det behov av en närmare analys för att bedöma vilka myndigheter eller arbetslöshetskassor som är berörda eller för att kunna göra en mer samlad utredning av en felaktighet som rör flera myndigheter. En fördjupad granskning är därför många gånger en förutsättning för att Utbetalningsmyndighetens arbete ska kunna utgöra ett effektivt stöd för myndigheterna och arbetslöshetskassorna i deras kontrollarbete.[13]

Att en fördjupad granskning får inledas redan om det finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har skett innebär att tröskeln är relativt lågt satt. Det bör dock finnas konkreta omständigheter i det enskilda fallet som tyder på att det har skett en felaktig utbetalning. Så kan vara fallet om ett bolag använder sig av olika kontaktuppgifter i förhållande till myndigheter samtidigt som företrädaren förekommer i ett stort antal bolagsledningar och är hårt skuldsatt, något som skulle kunna vara indikatorer på att bolaget använder sig av en så kallad målvakt. Indikatorerna kan sammantaget ge anledning att anta att det har skett en felaktig utbetalning.

På samma sätt som vid den inledande granskningen kan även andra typer av fel än misstänkta felaktiga utbetalningar upptäckas, exempelvis misstänkta felaktigheter i register hos Bolagsverket. Information om felet bör lämnas till berörda myndigheter som sedan har i uppgift att hantera felaktigheten.

[13] Avsnittet bygger på prop. 2022/23:34 s. 51–56.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Genom tillgången till information, sina dataanalyser och urval kommer Utbetalningsmyndigheten att ha bättre förutsättningar att bland annat upptäcka misstänkta felaktigheter som berör flera myndigheter eller arbetslöshetskassor, än vad de enskilda myndigheterna eller arbetslöshetskassorna har. Urvalsträffar som indikerar denna typ av felaktigheter bör därför enligt 2 kap. 4 § granskningslagen prioriteras vid valet av vilka träffar som ska bli föremål för fördjupad granskning. Enligt samma bestämmelse ska Utbetalningsmyndigheten också prioritera urvalsträffar där det finns effektivitetsskäl som talar för att granskningen ska utföras av myndigheten. Om den myndighet eller arbetslöshetskassa som berörs kan antas granska felaktigheten på ett mer effektivt sätt än Utbetalningsmyndigheten bör de också göra det. Exempelvis bör bedömningen av om en person genom läkarintyg har uppfyllt kriterierna för att beviljas sjukpenning inte göras av Utbetalningsmyndigheten utan i stället av Försäkringskassan eftersom det kräver en förmånsspecifik kompetens.

Det finns emellertid även andra situationer som bör föranleda en fördjupad granskning. Utbetalningsmyndigheten måste exempelvis kunna följa utvecklingen av nya företeelser och sätt att angripa välfärdssystemen. Ett skäl för granskning kan därför vara att bygga upp myndighetens kunskap, något som är viktigt för att myndigheten ska kunna förebygga fel. Kunskapen ska sedan införlivas i arbetet med dataanalyser och urval. Så länge grundförutsättningarna för att inleda en fördjupad granskning är uppfyllda, det vill säga att det finns anledning att anta att det har skett en felaktig utbetalning finns inget hinder för att lägga sådana aspekter till grund för granskningen.

En fördjupad granskning ska enligt 2 kap. 5 § granskningslagen avslutas om det inte längre finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har skett, eller om det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter eller arbetslöshetskassor. En granskning får även avslutas om det finns andra skäl för det, som att Utbetalningsmyndigheten gör en brottsanmälan med anledning av vad som framkommit i granskningen eller att den berörda myndigheten redan har påbörjat en utredning avseende den aktuella utbetalningen.

I 2 kap. 6 § granskningslagen ställs krav på att Utbetalningsmyndigheten dokumenterar inledandet, avslutandet och resultatet av den fördjupade granskningen. En sådan dokumentation är av stort värde för berörda myndigheter och andra aktörer, eftersom Utbetalnings-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

myndigheten har tillgång till information som de berörda aktörerna saknar. För att det tydligt ska framgå när myndigheten får använda sig av denna utökade informationsinhämtning bör såväl inledandet som avslutandet av en fördjupad granskning dokumenteras.[14]

Det ska noteras att den fördjupade granskningen inte innebär en överprövning av det beslut som ligger till grund för en utbetalning och inte heller någon tillsynsverksamhet. Granskningen syftar i stället primärt till att identifiera misstänkta fel och till att ta fram underlag som sedan kan lämnas till berörda myndigheter och arbetslöshetskassor. Det är dessa beslutsfattare som i sin tur ansvarar för eventuella utredningar, återkrav, omprövningar och liknande åtgärder med anledning av de eventuella fel som identifierats.

6.7 Uppgiftsskyldighet och underrättelseskyldighet

6.7.1 Uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten

För att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sin uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktigheter måste myndigheten förses med information som möjliggör dataanalyser och urval. En fördjupad granskning kräver ytterligare information. Därtill behövs information för att myndigheten ska kunna administrera utbetalningar i systemet med transaktionskonto.[15]

En del av de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten har behov av omfattas av sekretess hos de myndigheter och aktörer där uppgifterna finns. För att säkerställa att Utbetalningsmyndighetens informationsbehov kan tillgodoses har det därför införts en särskild lag som reglerar sådan uppgiftsskyldighet, lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Uppgiftsskyldigheterna i lagen har sekretessbrytande verkan. I lagen tydliggörs vilka aktörer som är skyldiga att lämna uppgifter till myndigheten.

[14] Prop. 2022/23:34 s. 55 f.
[15] Från och med den 1 mars 2025 föreslås berörda myndigheter enligt 2 § lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten vara skyldiga att lämna de uppgifter som myndigheten behöver för att administrera systemet med transaktionskonto, se prop. 2024/25:45, *Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten*.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Lagen behandlar uppgiftsskyldighet gällande Utbetalningsmyndighetens huvuduppgifter, det vill säga uppgifter av betydelse för utbetalningar via systemet med transaktionskonto (2 §), uppgifter av betydelse för dataanalys och urval (3–8 §§) och uppgifter av betydelse för en fördjupad granskning (9–10 §§).[16]

Uppgifter av betydelse för utbetalningar via systemet med transaktionskontot

De myndigheter vars utbetalningar ska administreras via transaktionskontosystemet ska lämna de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att administrera utbetalningarna. Det kan vara fråga om namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, postadress, belopp som ska betalas ut, datum för utbetalning, vad utbetalningen gäller och vilken period som utbetalningen avser. Det kan även gälla uppgifter om konto hos kreditinstitut och kontaktuppgifter. För utbetalningar till länder utanför EU kan fler uppgifter behövas.

Uppgiftsskyldigheten kan tyckas vid, men även om det inte är möjligt att exakt beskriva informationsbehovet, ligger en begränsning i att de uppgifter som lämnas ska vara nödvändiga för att administrera utbetalningarna.[17]

Uppgifter av betydelse för dataanalyser och urval

Utbetalningsmyndigheten behöver ha tillgång till en stor mängd uppgifter av olika slag för att kunna utföra dataanalyser och urval i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Sådana kan finnas såväl hos Utbetalningsmyndigheten själv som hos andra myndigheter.

När det gäller uppgifter som redan finns hos Utbetalningsmyndigheten kan dessa utan hinder användas för analyser och urval. Myndigheten har inte några sådana separata verksamhetsgrenar som med-

[16] Från och med den 1 mars 2025 föreslås att en statlig myndighet eller en arbetslöshetskassa som har mottagit en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten om en felaktig utbetalning på begäran ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av underrättelsen och resultatet av dessa, se prop. 2024/25:45 s. 34 f. Det föreslås att skyldigheten regleras i ny paragraf, 11 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.
[17] Prop. 2022/23:34 s. 84.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för att sekretess gäller mellan dem. Det behövs därför inte någon intern uppgiftsskyldighet.[18] Inte heller behövs uppgiftsskyldighet gällande offentliga uppgifter.

Genom den ovan nämnda lagen har de beslutande myndigheterna Arbetsförmedlingen, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten samt arbetslöshetskassorna ålagts att lämna vissa uttryckligen angivna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. På samma sätt ska Bolagsverket, Inspektionen för vård och omsorg, Migrationsverket och Skatteverket lämna vissa närmare angivna uppgifter till myndigheten.[19]

Utbetalningsmyndigheten ska dock endast ta emot sådana uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna utföra sin uppgift. I lagen anges därför att uppgiftsskyldigheten endast gäller i den utsträckning som uppgifter behövs för myndighetens dataanalyser och urval. Det innebär alltså att även om en viss uppgift omfattas av uppgiftsskyldigheten i någon av bestämmelserna, ska den inte lämnas ut om den inte behövs för myndighetens dataanalyser och urval.

Uppgifter av betydelse för fördjupad granskning

Vid de fördjupade granskningarna kommer det att göras en närmare analys av de urvalsträffar som identifierats genom dataanalyserna och urvalen. I det arbetet kan Utbetalningsmyndigheten behöva ytterligare underlag från berörda myndigheter och andra aktörer. Det kan handla om registeruppgifter, kontoutdrag eller uppgifter

[18] Prop. 2022/23:34 s. 86.

[19] Utgångspunkten är att Utbetalningsmyndigheten ansvarar för att transformera de data som lämnas av de uppgiftsskyldiga aktörerna. En långsiktig strävan är dock att de uppgifter som lämnas till myndigheten är interoperabla och direkt möjliga att sambearbeta. En förutsättning för sambearbetning av uppgifter är att de exempelvis följer samma interoperabla tekniska format och standarder. För att på sikt uppnå detta har Organisationskommittén föreslagit att den uppgiftsskyldighet som följer av 3–7 §§ och den föreslagna 11 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten bör kompletteras med en förordning med ett bemyndigande för Utbetalningsmyndigheten att meddela föreskrifter om verkställigheten av de aktuella paragraferna. Sådana föreskrifter kan avse definitioner av databegrepp, vilka tekniska format data ska inneha, vilka standarder som bör tillämpas och vilka specifika säkerhetsåtgärder som bör vidtas för att skydda uppgifterna vid den elektroniska överföringen mellan myndigheterna (se Organisationskommittén, *Kompletterande författningsförslag avseende Utbetalningsmyndigheten*, s. 10 och 39–41). Den föreslagna förordningen bereds för närvarande i Regeringskansliet och väntas träda i kraft den 1 mars 2025 samtidigt som lagförslagen om utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten enligt prop. 2024/25:45 planeras att träda i kraft.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

från en ärendeakt hos en myndighet, varför information kan behöva inhämtas från myndigheter, arbetslöshetskassor och kreditinstitut.[20]

När det gäller de fördjupade granskningarna har det därför införts en mer omfattande uppgiftsskyldighet än för de övriga åtgärderna. På begäran av Utbetalningsmyndigheten ska statliga myndigheter och arbetslöshetskassor lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en sådan granskning.

Uppgiftsskyldigheten är i detta fall alltså inte begränsad till vissa myndigheter, utan gäller samtliga statliga myndigheter. Anledningen till denna breda möjlighet att inhämta uppgifter har sin grund i att det inte har ansetts möjligt att en gång för alla precisera vilka kategorier av uppgifter som kan behövas vid den fördjupade granskningen.

Även om det inte har varit möjligt att exakt ange vilka uppgifter som skyldigheten avser, har en avgränsning skett i det att uppgifterna ska avse en namngiven fysisk eller juridisk person och att uppgifterna ska behövas för granskningen. Med kravet på att uppgiften ska behövas avses att den måste ha koppling till den aktuella fördjupade granskningen.

Det kan också noteras att uppgiftsskyldigheten inträder först efter att Utbetalningsmyndigheten har framställt en begäran om uppgifterna. En sådan begäran måste föregås av noggranna överväganden kring vilka uppgifter som behövs och begäran måste vara tydlig och tillräckligt precis för att kunna besvaras.

Även kreditinstitut har som nämnts en uppgiftsskyldighet. På begäran av Utbetalningsmyndigheten ska uppgifter om en namngiven fysisk eller juridisk persons förhållande till kreditinstitutet lämnas om uppgifterna är nödvändiga vid en fördjupad granskning. Uppgifterna ska lämnas snarast och i elektronisk form.

Uppgifter från kreditinstitut kan exempelvis avse en enskilds inkomst som kan ha betydelse för rätten till och nivån på många förmåner och stöd. Det förekommer vidare att belopp betalas ut till uppgivna anställda, för att sedan direkt återbetalas till utbetalaren, vilket kan tyda på att det inte är fråga om en faktisk löneutbetalning. I de fallen kan kontouppgifter behövas för att kunna följa pengarna.

Rätten att begära uppgifter från kreditinstitut är något mer begränsad än rätten att begära uppgifter från statliga myndigheter, på så sätt att uppgifterna ska vara nödvändiga vid en fördjupad granskning. Genom ett sådant krav säkerställs att det görs en noggrann

[20] Se prop. 2022/23:34 s. 100 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

prövning innan uppgifterna begärs ut. Vidare avgränsas skyldigheten till att avse uppgifter om en persons förhållande till institutet. Det kan handla om vem ett visst bankkonto tillhör och händelser på kontot. Med hjälp av sådana uppgifter kan Utbetalningsmyndigheten kontrollera uppgifter om lön som lämnats i en ansökan. Även andra uppgifter kan vara behövliga, till exempel uppgifter om kontaktpersoner eller fullmaktsinnehavare för konton.

För kreditinstitutens uppgiftsskyldighet har vidare stadgats ett skyndsamhetskrav samt ett krav på att uppgifterna ska lämnas i elektronisk form. Detta har motiverats med att Utbetalningsmyndigheten kan behöva omgående tillgång till uppgifterna för att kunna bedriva en effektiv granskning och förhindra brottsliga ageranden. Kravet på att uppgifterna ska lämnas i elektronisk form innebär att de ska lämnas i bearbetningsbart skick.

6.7.2 Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet

För att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sin uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktigheter räcker det inte att myndigheten kan få tillgång till information. Myndigheten måste också ha möjlighet att lämna information om bland annat misstänkta felaktiga utbetalningar till dem som har beslutat om utbetalningarna. Det finns också behov av att kunna lämna information om andra misstänkta felaktigheter som har betydelse för sådana utbetalningar. Att Utbetalningsmyndigheten är skyldig att underrätta berörda aktörer om misstänkta felaktiga utbetalningar och vissa andra felaktigheter framgår uttryckligen av två olika författningar. Underrättelseskyldighet finns dels i lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, dels i lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar. Författningarna avser olika situationer. Av den förstnämnda följer en mer allmän underrättelseskyldighet som också gäller för flera andra myndigheter, medan den andra lagen stadgar en skyldighet som är anpassad efter Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Av 1 § lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen framgår att lagen gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomiska förmåner). Lagen gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Av lagens 2 § framgår att underrättelseskyldighet gäller för Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket (dock inte den brottsbekämpande verksamheten), Kronofogdemyndigheten, Utbetalningsmyndigheten, CSN, Arbetsförmedlingen, kommunerna och arbetslöshetskassorna.

En underrättelse ska enligt 3 § i lagen lämnas om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Det är den myndighet eller organisation som har fattat beslutet som ska underrättas. Skyldigheten gäller inte om det finns särskilda skäl. Sådana särskilda skäl kan finnas om den beslutande myndigheten eller organisationen redan känner till felaktigheten eller om det är fråga om ett enstaka fel avseende ett försumbart belopp.[21]

Av underrättelsen ska framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet att en förmån eller ett stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Det framgår av 4 § i lagen.

Att Utbetalningsmyndigheten omfattas av denna underrättelseskyldighet kan bidra till att hindra felaktiga utbetalningar, såväl avsiktliga som oavsiktliga, vilket är angeläget för tilltron till välfärdssystemen. För att Utbetalningsmyndigheten ska kunna bidra till att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar, är det dessutom en förutsättning att informationen om misstänkt felaktiga

[21] Prop. 2007/08:48, *Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, s. 24 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

utbetalningar kan nå de beslutande myndigheterna, kommunerna och arbetslöshetskassorna.[22]

Underrättelseskyldighet vid granskning

Även i lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar har myndigheten ålagts en underrättelseskyldighet i vissa situationer. Som påpekats ovan ska en inledande granskning leda till en av de tre åtgärder som räknas upp i 2 kap. 2 § i lagen. I paragrafens andra punkt anges att en av dessa åtgärder är att lämna en underrättelse om en urvalsträff till en berörd myndighet eller arbetslöshetskassa för hantering. Så ska ske om det inte finns anledning att avsluta den inledande granskningen utan åtgärd eller inleda en fördjupad granskning.

Enligt 3 kap. 1 § ska myndigheten underrätta den myndighet eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.[23] Härigenom får myndigheten eller arbetslöshetskassan möjlighet att ta ställning till om någon åtgärd bör vidtas. Oavsett vad granskningen har lett till ska Utbetalningsmyndigheten underrätta den beslutande myndigheten eller arbetslöshetskassan när granskningen avslutas. Eftersom det är själva materialet från granskningen som kan antas ha störst betydelse för den beslutande myndigheten eller arbetslöshetskassan, ska Utbetalningsmyndigheten även informera om resultatet av den fördjupade granskningen.

Utbetalningsmyndigheten har varken någon möjlighet att själv stoppa en utbetalning eller ta initiativ till att den beslutande myndigheten eller arbetslöshetskassan stoppar betalningar i väntan på granskning. Det är i stället upp till den myndighet eller arbetslöshetskassa som mottar en underrättelse att i varje enskilt fall avgöra om några åtgärder, såsom att ompröva beslut eller framställa återkrav, ska vidtas. Underrättelsen från Utbetalningsmyndigheten utgör således endast ett underlag som den beslutande myndigheten eller arbetslöshetskassan kan välja att använda för vidare utredning, men något tvingande krav på det finns inte.

[22] Prop. 2022/23:34 s. 69.
[23] Se prop. 2022/23:34 s. 57–61.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Underrättelseskyldighet vid andra felaktigheter än felaktiga utbetalningar

I 3 kap. 2–5 §§ lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar har myndigheten ålagts en underrättelseskyldighet även gällande vissa andra förhållanden än vid misstänkta felaktiga utbetalningar.

Myndigheten ska underrätta Bolagsverket om det finns anledning att anta att en uppgift i verkets offentliga register om en enskild näringsidkare eller en juridisk person är felaktig och detsamma gäller för uppgifter om en företrädare eller en huvudman. Inspektionen för vård och omsorg ska underrättas om det finns anledning att anta att lämpligheten att bedriva verksamhet med personlig assistans kan ifrågasättas när det gäller någon som har tillstånd enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Vidare ska Migrationsverket underrättas om det finns anledning att anta att beviljat tillstånd enligt utlänningslagen (2005:716) är felaktigt och Skatteverket ska underrättas om det finns anledning att anta att en registrering i beskattningsverksamheten är felaktig eller att ett beslut om skatt eller avgift är felaktigt.[24]

Här ska nämnas att det också finns underrättelseskyldigheter som gäller för myndigheter generellt, såsom skyldigheten enligt 32 c § folkbokföringslagen att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig. Ytterligare ett exempel är 14 § förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret. Vid misstanke om att en uppgift som är hämtad ur det registret är oriktig, ska den som i tjänsten tagit del av uppgiften genast anmäla det till Skatteverket.

Vad som ska framgå av en underrättelse

För att en underrättelse ska tjäna sitt syfte måste mottagaren kunna förstå varför Utbetalningsmyndigheten antar att det föreligger en felaktighet. I 3 kap. 6 § lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar anges därför att en underrättelse ska innehålla de omständigheter som ligger till grund för antagandet om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheter eller arbetslöshetskassors handläggning.

[24] Se prop. 2022/23:34 s. 61 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vilka dessa omständigheter är varierar från fall till fall och det är inte möjligt att reglera detta närmare i författning. Det kan vara fråga om uppgifter som ger anledning att anta att en företrädare för ett bolag är en bulvan, exempelvis för att bolaget använder sig av olika kontaktuppgifter i förhållande till myndigheter samtidigt som företrädaren förekommer i ett stort antal bolagsledningar och är hårt skuldsatt.

Det finns inga formkrav för underrättelser, men de kan i första hand förväntas ske elektroniskt.[25]

Undantag från underrättelseskyldigheten

En underrättelse enligt lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar behöver inte lämnas om det finns särskilda skäl. Det framgår av 3 kap. 7 § i lagen.

Sådana särskilda skäl kan vara att Utbetalningsmyndigheten vet att ett misstänkt fel är känt hos den som borde underrättas, att felaktigheten är obetydlig eller att det pågår en brottsutredning.[26]

6.8 Regleringen av personuppgiftsbehandling vid Utbetalningsmyndigheten

Utbetalningsmyndighetens personuppgiftsbehandling regleras i lagen (2023:457) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten och i den därtill hörande förordningen (2023:463) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Personuppgiftsbehandlingen vid Utbetalningsmyndigheten behandlas vidare i kapitel 15, medan här endast görs några korta nedslag i fråga om den rättsliga regleringen.

Enligt 1 kap. 2 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten tillämpas lagen vid behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten i dess verksamhet med att administrera systemet med transaktionskonto och att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automati-

[25] Prop. 2022/23:34 s. 66 f.
[26] Prop. 2022/23:34 s. 65 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

serad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

I 13 § förordningen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten ges Utbetalningsmyndigheten möjlighet att meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen och förordningen. Utifrån bestämmelsen om lagens tillämpningsområde gäller alltså föreskriftsrätten såväl systemet med transaktionskonto som verksamheten dataanalys och granskning.

6.9 Samverkan

I förordningen med instruktion för Utbetalningsmyndigheten anges att myndigheten ska samverka med en rad andra myndigheter i olika frågor.

Enligt 5 § ska samverkan ske med Arbetsförmedlingen, CSN, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket i syfte att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. I 6 § anges att samverkan ska ske med Riksgäldskontoret i fråga om betalningar som administreras via systemet med transaktionskonto. Vidare ska myndigheten, enligt 7 §, tillsammans med CSN, Försäkringskassan och Skatteverket bestämma vilka uppgifter inom ramen för systemet med transaktionskonto som de myndigheterna ska utföra för Utbetalningsmyndighetens räkning. Försäkringskassan och Skatteverket kommer inledningsvis att fungera som tekniska leverantörer åt Utbetalningsmyndigheten (se avsnitt 6.4.4). Enligt 8 § ska myndigheten tillsammans med Skatteverket bestämma vilka it-drifttjänster samt vilket tekniskt och administrativt stöd som Skatteverket ska tillhandahålla för Utbetalningsmyndighetens räkning.

6.10 Förväntningar på Utbetalningsmyndighetens verksamhet

6.10.1 Utbetalningsmyndighetens uppdrag

Det finns en rad förväntningar på vad Utbetalningsmyndigheten både kan och förväntas kunna göra för att motverka felaktiga utbetalningar. Flera av dessa förväntningar kommer myndigheten inte att kunna tillgodose. En del förväntningar handlar om sådant som inte

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

faller inom myndighetens uppdrag. Andra förväntningar är praktiskt omöjliga eller i vart fall mycket svåra att uppfylla framför allt inom verksamheten dataanalys och granskning.

En förväntan är att Utbetalningsmyndigheten ska kunna stoppa misstänkta felaktiga utbetalningar. Myndigheten har emellertid inte getts någon sådan befogenhet. Regeringen ansåg att myndigheten varken skulle kunna stoppa utbetalningar eller meddela beslutande myndighet att betalningar inte bör verkställas i väntan på granskning. Regeringen anförde att Utbetalningsmyndigheten sannolikt inte skulle ha någon realtidsbevakning av utbetalningar, utan att redan genomförda utbetalningar skulle ligga till grund för arbetet med dataanalyser och urval. En möjlighet för Utbetalningsmyndigheten att stoppa utbetalningar skulle dessutom kräva stora förändringar i regelverk och innebära avsteg från förvaltningsrättsliga principer om att en myndighet inte ska överpröva en annan myndighets beslut och arbetsformer. Regeringen uttalade att det därför måste vara den beslutande myndighetens eller arbetslöshetskassans uppgift att vid behov ompröva beslut samt framställa återkrav och vidta liknande åtgärder med anledning av den information som erhålls från Utbetalningsmyndigheten. Regeringen menade att det var rimligt att anta att de beslutande myndigheterna och arbetslöshetskassorna skulle agera vid underrättelser om misstänkta felaktigheter, samt framhöll att resultatet av en fördjupad granskning hos Utbetalningsmyndigheten endast utgör ett underlag som den beslutande myndigheten eller arbetslöshetskassan kan välja att använda. Samtidigt ska framhållas att den beslutande myndigheten har möjlighet att stoppa en utbetalning av ett belopp fram till den dag som angivits för utbetalningen, det vill säga även efter det att beslutet om utbetalning har skickats till Utbetalningsmyndigheten. Detta under förutsättning att den beslutande myndigheten underrättar Utbetalningsmyndigheten i tid.[27]

En annan förväntan är att Utbetalningsmyndigheten i det närmaste ska ta över kontrollarbetet från de utbetalande myndigheterna. Det är emellertid inte avsikten, vilket tydligt framgår av förarbetena. I propositionen anges att Utbetalningsmyndighetens möjligheter att behandla en stor mängd uppgifter skapar förutsättningar för att identifiera felaktiga utbetalningar som är svåra att upptäcka för enskilda myndigheter och arbetslöshetskassor var för sig och att Utbetal-

[27] Prop. 2022/23:34 s. 34, 36, 60 och 181.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ningsmyndigheten därigenom kan komplettera det kontrollarbete som genomförs inom ramen för myndigheternas och arbetslöshetskassornas ansvar. Vidare anges att dessa aktörers ansvar för såväl kontroller som handläggning ska vara oförändrat och att Utbetalningsmyndigheten ska komplettera, men inte ersätta, existerande kontrollarbete hos aktörerna.[28]

6.10.2 Utbetalningsmyndighetens analysverksamhet

För att Utbetalningsmyndigheten ska kunna identifiera felaktiga utbetalningar krävs att myndigheten har både tillräcklig och adekvat information att analysera. Denna information måste komma från de aktörer som beslutar om utbetalningar och som är anslutna till myndighetens verksamhet, samt från andra aktörer som har information om vissa specifika förhållanden, exempelvis Bolagsverket när det gäller uppgifter om företag.

Av kapitel 5 framgår att de felaktiga utbetalningarnas karaktär kan skilja sig åt avsevärt, beroende på inom vilka välfärdsutbetalningar de förekommer och hur tillvägagångssätten ser ut. För att det ska vara möjligt för Utbetalningsmyndigheten att identifiera en felaktig utbetalning måste därför informationsinhämtning och dataanalys och urval anpassas till de olika välfärdsutbetalningarna, men även till olika tillvägagångssätt som orsakar felaktiga utbetalningar. Det innebär i sin tur att olika slags information behöver rapporteras till Utbetalningsmyndigheten för de olika välfärdsutbetalningarna och att dataanalys och urval måste anpassas i takt med att tillvägagångssätten som leder till felaktigheterna förändras.

En annan fråga är om det över huvud taget finns sådan information som behövs för att kunna identifiera en viss typ av felaktig utbetalning, var denna information i så fall finns och om den kan rapporteras till Utbetalningsmyndigheten på ett sätt som gör att den kan användas i verksamheten dataanalys och granskning.

Varje enskild typ av välfärdsutbetalning måste alltså noggrant analyseras i fråga om regelsystem och iakttagna tillvägagångssätt för att myndighetens dataanalyser och urval ska bli adekvata och träffsäkra, det vill säga för att felaktigheter ska kunna identifieras. Här krävs ett kontinuerligt arbete och Utbetalningsmyndighetens verksamhet

[28] Prop. 2022/23:34 s. 28.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för dataanalys och granskning behöver byggas upp successivt och efter hand utvecklas och anpassas utifrån bland annat förändrade tillvägagångssätt.

6.10.3 Fortsatt kontrollarbete efter kommunal anslutning

Som angetts ovan har kommuner och regioner ansvar för att kontrollera och följa upp den kommunala verksamheten och kan inte enbart förlita sig på Utbetalningsmyndighetens verksamhet för att motverka felaktiga utbetalningar. En kommunal anslutning kommer inte att få någon effekt alls på de felaktiga kommunala utbetalningarna, om inte kommunsektorn reagerar på de underrättelser som Utbetalningsmyndigheten skickar till sektorn. Att upprätthålla och förbättra kompetensen på området samt se till att det finns förutsättningar för att ta hand om informationen från Utbetalningsmyndigheten kommer därför vara av största vikt.

Vidare är det så att Utbetalningsmyndighetens underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar kan komma att innehålla material från andra myndigheter eller kreditinstitut som kommunsektorn i dag inte har tillgång till. Utbetalningsmyndigheten kommer nämligen att ha tillgång till annan och mer omfattande information än vad en enskild kommun eller region har.

Hur underrättelserna från Utbetalningsmyndigheten ska användas bestämmer den enskilda kommunen respektive regionen själv. Förutom att granska enskilda fall där det finns misstankar om felaktiga utbetalningar, kan informationen användas för kommunens eller regionens egna urval av ärenden för kontroll av felaktiga utbetalningar. Informationen kan även vara av värde i det förebyggande arbetet som fortsatt måste bedrivas på området. I det förebyggande arbetet kan informationen utgöra underlag för lärande och öka förståelsen för hur felaktiga utbetalningar uppkommer.

Enligt vår mening står det klart att underrättelserna från Utbetalningsmyndigheten kan utgöra ett värdefullt bidrag till den enskilda kommunens respektive regionens eget arbete för att motverka felaktiga utbetalningar, men det förutsätter att kommunsektorn har både rätt förutsättningar och rätt kompetens att ta hand om informationen.

DEL 2

Kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar

7 Kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar

7.1 Utredningsuppdraget

Välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar förekommer inom många kommunala välfärdssystem och verksamhetsområden. Hur omfattande de är har dock inte kartlagts närmare. I våra direktiv anges att en kartläggning av omfattningen av felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner skulle ge en bild av vilka behov som finns i fråga om anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Även kommuner och regioner skulle kunna ha användning av en sådan kartläggning i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.

Vi har därför i uppgift att kartlägga omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar inom följande tre områden:

- felaktiga utbetalningar från de olika välfärdssystemen direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen,
- felaktiga utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725), och
- felaktigt utbetalda föreningsbidrag.

I detta kapitel redogör vi inledningsvis för vilka utbetalningar som ingår i kartläggningsuppdraget avseende felaktiga kommunala utbetalningar (avsnitt 7.2). I det därpå följande avsnittet (avsnitt 7.3) redogörs för hur den kommunala ekonomin ser ut för de utbetalningar som omfattas av uppdraget. Avsnittet visar hur stora belopp

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

de kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag uppgår till. Därefter redovisar vi några utmaningar som finns med att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar (avsnitt 7.4). Sist i detta kapitel redogör vi för den metod som använts vid kartläggningen (avsnitt 7.5). I kapitel 8 beskriver vi risker för felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn och där presenteras också belopp avseende felaktiga utbetalningar som framkommit i kartläggningen. I kapitel 9 presenteras våra iakttagelser och slutsatser från kartläggningen.

Det ska redan här framhållas att det inte varit möjligt att inom ramen för denna utredning genomföra en så fullständig kartläggning att resultatet kan sägas ge en korrekt bild av de felaktiga kommunala utbetalningarna i fråga om konkreta belopp. En sådan kartläggning är förenad med många utmaningar, inte minst eftersom det inte finns någon erfarenhet från tidigare kartläggningar att bygga på. Det skulle också krävas betydligt mer resurser än vad som funnits tillgängliga för utredningen.

7.2 Närmare om uppdragets omfattning

Det första området vi ska kartlägga vållar inga direkta avgränsningssvårigheter. Inom området faller utbetalningar som går direkt till den som är berättigad, exempelvis ekonomiskt bistånd. Även utbetalningar för personlig assistans kan betalas direkt till den enskilde, men det finns också möjlighet att betala ut ersättningen direkt till den utförare som den assistansberättigade har valt. Utföraren tar då emot utbetalningen för den berättigade personens räkning.[1]

Inte heller det tredje området som avser föreningsbidrag vållar några tveksamheter i fråga om vilka utbetalningar som ska kartläggas.

Vad som däremot omfattas av det andra området bör beröras närmare. Vad som avses med utbetalningar som görs till enskilda huvudmän enligt skollagen, framgår direkt av skollagen. Vilka typer av verksamheter som kan lämnas över till privata utförare med stöd av kommunallagen behöver dock klargöras något.

Fullmäktige i kommuner och regioner får enligt 10 kap. 1 § kommunallagen besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ, så länge det

[1] I den ekonomiska statistik som vi utgått från vid kartläggningen omfattas dock sådana utbetalningar av verksamhetsområdet köp av verksamhet, se vidare nedan.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

inte i någon författning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd. Med privat utförare avses enligt 10 kap. 7 § i samma lag en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet enligt 1 § i kapitlet.

I kommunallagen finns ingen begränsning när det gäller till vilka juridiska personer som en angelägenhet får lämnas över. Det kan röra sig om alla former av juridiska personer, exempelvis aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar, ideella föreningar och stiftelser. I 10 kap. 7 § kommunallagen anges dock uttryckligen att hel- eller delägda kommunala bolag, kommunala stiftelser eller kommunala föreningar[2] inte ska anses som privata utförare i paragrafens mening.

Ett överlämnande av skötseln sker genom avtal mellan kommunen respektive regionen och utföraren. Det är därför som exempelvis huvudmän för fristående skolor inte är att anse som privata utförare i kommunallagens mening. De får sitt godkännande av Skolinspektionen och sluter inget avtal med kommunen enligt 10 kap. 1 § kommunallagen.[3]

Begreppet kommunal angelägenhet är brett och avser all verksamhet som faller inom ramen för den kommunala kompetensen.[4] I 2 kap. kommunallagen finns bestämmelser om kommunala angelägenheter. Enligt 1 § i kapitlet får kommuner och regioner själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar. I 2 § i kapitlet inskränks detta genom att de inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om. Det utrymme som definieras genom dessa paragrafer benämns den *allmänna kompetensen* (i kommunallagen anges dessa under rubriken *Allmänna befogenheter och lokaliseringsprincipen*). Inom ramen för denna kan kommun och region ta olika initiativ, göra vissa investeringar och driva viss verksamhet. Det kan exempelvis röra sig om insatser inom kultur- och fritidssektorn och att i egen regi bygga och förvalta bostäder genom allmännyttiga bostadsföretag.[5]

[2] Vad som avses med kommunala stiftelser och kommunala föreningar definieras i 10 kap. 6 § kommunallagen (2017:725).
[3] Prop. 2016/17:171, *En ny kommunallag*, s. 171 och 421.
[4] Prop. 2013/14:118, *Privata utförare av kommunal verksamhet*, s. 25.
[5] Ryberg-Welander, Lotti, Skoglund, Peter, Staaf, Annika, Zanderin Lars, *Kommunalrätt – en introduktion för professionsutbildningar* (2020, version 2, JUNO), Liber, s. 14 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vid sidan av den allmänna kompetensen finns bestämmelser om kommunernas och regionernas angelägenheter även i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter och i annan lag eller annan författning (2 kap. 9 § kommunallagen). Bestämmelserna utgör den *specialreglerade kompetensen* (i kommunallagen rubriceras paragrafen *Särskilda befogenheter*). Den specialreglerade kompetensen innefattar de tvingande krav som finns på kommuner och regioner att tillhandahålla verksamhet av viss innebörd. På många olika verksamhetsområden finns det befogenheter och skyldigheter för kommuner och regioner att bedriva viss verksamhet, exempelvis kan följande lagstiftningar nämnas:

- hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
- lagen om skydd mot olyckor (2003:778),
- lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387),
- miljöbalken (1998:808),
- plan- och bygglagen (2010:900),
- skollagen (2010:800), och
- socialtjänstlagen (2001:453) med därtill kopplade lagar om tvångsvård, till exempel lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870).[6]

Utan att precisera uttrycket kommunal angelägenhet mer i detalj, konstaterar vi att så vitt skilda verksamheter som fastighetsförvaltning, infrastruktur, hemtjänst, föreningsverksamhet, primärvård och tandvårdsverksamhet faller inom den kommunala kompetensen, och följaktligen utgör kommunala angelägenheter. Det är därmed också områden som kan överlämnas till privata utförare, såvida inte något uttryckligt hinder finns för det.

Det innebär att uppdraget att kartlägga de felaktiga kommunala utbetalningarna är mycket omfattande. Informationsinsamlingen kompliceras även av kommuners och regioners olika organisation av de granskade områdena. Eftersom det i direktiven inte enbart hänvisas till kommunala välfärdssystem utan även till kommunala

[6] Ibid.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

verksamhetsområden i stort, omfattas all den verksamhet som kan överlämnas till privata utförare enligt bestämmelserna ovan. Hur vi har tagit oss an kartläggningen framgår i det följande, men det kan redan här anmärkas att urvalet av de utbetalningar som kartlagts har gjorts mot bakgrund av den breda innebörd av välfärdsbegreppen som angetts i avsnitt 4.3.1.

7.3 Den kommunala ekonomin i förhållande till de kartlagda utbetalningarna

De totala kostnaderna för kommunsektorns verksamheter uppgick år 2022 till cirka 1 070 miljarder kronor. Detta belopp avser kommunernas och regionernas kostnader för eget åtagande. Med eget åtagande avses en kommuns eller regions kostnader för den egna verksamheten och mäts genom bruttokostnader minus interna intäkter och intäkter från försäljningar till exempelvis andra kommuner eller regioner. De verksamheter som omfattas av vårt uppdrag kostar cirka 193 miljarder kronor årligen och ingår i kommunsektorns totala kostnader om 1 070 miljarder kronor.

Som en bakgrund till vår kartläggning redogör vi i det följande för hur dessa kostnader fördelar sig mellan de verksamhetsområden som redovisas i SCB:s räkenskapssammandrag. Syftet med redovisningen är att dels översiktligt beskriva omfattningen av kommunsektorns ekonomi, dels redogöra för utbetalningarnas storlek i de tre områden som vi har i uppgift att kartlägga. Redogörelsen syftar också till att belysa hur utbetalningarna fördelar sig mellan de tre områdena. Huvuddelen av utbetalningarna avser sektorns köp av verksamhet, vilket blir tydligt när dessa sätts i relation till utbetalningarna för ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag, vilka särredovisas i det följande.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

7.3.1 Kommunernas kostnader för eget åtagande

Kommunernas kostnader för eget åtagande uppgick år 2022 till totalt knappt 746 miljarder kronor (se tabell 7.1).[7] Huvuddelen av kostnaderna avser uppdraget att tillhandahålla vård, skola och omsorg. Kostnaderna för pedagogisk verksamhet uppgick till drygt 332 miljarder kronor (44,6 procent av de totala kostnaderna), medan kostnaderna för vård och omsorg uppgick till 294 miljarder kronor (39,4 procent av de totala kostnaderna). Sett till kostnadsslag över alla verksamhetsområden är löner och övriga personalkostnader kommunernas enskilt största kostnadspost. Denna uppgick till 389 miljarder kronor, det vill säga 52,2 procent av de totala kostnaderna.

Tabell 7.1 Kommunernas kostnader för eget åtagande per verksamhetsområde 2022

Verksamhetsområde	Miljoner kronor
Politisk verksamhet	8 112
Infrastruktur, skydd	60 521
Kultur och fritid	36 403
Pedagogisk verksamhet	332 449
Vård och omsorg	293 953
Särskilt riktade insatser	14 073
Totala kostnader	**745 511**

Källa: Räkenskapssammandraget SCB. Sammanställningen omfattar inte kommunernas affärsverksamhet som år 2022 omslöt 28 914 miljoner kronor.

7.3.2 Regionernas kostnader för eget åtagande

Regionernas kostnader för eget åtagande (exklusive kostnader för läkemedel inom läkemedelsförmånen) uppgick år 2022 till totalt 324 miljarder kronor (tabell 7.2).[8] Kostnaderna för specialiserad somatisk vård motsvarade mer än hälften av de totala kostnaderna (drygt 169 miljarder kronor), medan kostnaderna för primärvård stod för ungefär en sjättedel (knappt 57 miljarder kronor). I likhet

[7] Statistiken i SCB:s räkenskapssammandrag över kommunernas kostnader fördelade efter verksamhetsområde redovisas som driftskostnader, det vill säga bruttokostnader exklusive interna intäkter och försäljning till andra kommuner och regioner. Uppgifterna som redovisas korresponderar med SKR:s redovisning av kommunernas kostnader för eget åtagande. Kostnaderna för kommunernas affärsverksamhet är exkluderade.
[8] Statistiken avser här regionernas nettokostnader, det vill säga bruttokostnader minus bruttointäkter. Uppgifterna som redovisas korresponderar med SKR:s redovisning av regionernas kostnader för eget åtagande.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

med vad som gäller för kommunerna utgör personalkostnader regionernas enskilt största kostnadsslag. Regionernas kostnader för löner och övriga personalkostnader uppgick till drygt 184 miljarder kronor eller nästan 57 procent av nettokostnaderna.

Tabell 7.2 Regionernas kostnader för eget åtagande per verksamhetsområde 2022

Verksamhetsområde	Miljoner kronor
Hälso- och sjukvård	**286 717**
Primärvård	56 643
Specialiserad somatisk vård	169 304
Specialiserad psykiatrisk vård	26 566
Tandvård	7 474
Övrig hälso- och sjukvård	25 472
Politisk verks. avseende hälso- och sjukvård	1 255
Regional utveckling	**37 699**
Utbildning	1 224
Kultur	4 005
Trafik och infrastruktur	30 115
Allmän regional utveckling	2 057
Politisk verks. avseende regional utveckling	295
Jämförelsestörande poster	**-452**
Totala kostnader	**323 964**

Källa: Räkenskapssammandraget SCB.

7.3.3 Kommunernas utbetalningar till enskilda, privata utförare och föreningar

De utbetalningar från kommuner som vi kartlagt faller inom verksamhetsområdena ekonomiskt bistånd (utbetalningar till enskilda), köp av verksamhet, däribland pedagogisk verksamhet, (utbetalningar till privata utförare) och bidrag till föreningar. Dessa utbetalningar uppgick år 2022 till sammanlagt 131 miljarder kronor.

I *ekonomiskt bistånd* betalade kommunerna ut sammanlagt 10,7 miljarder kronor, vilket motsvarade 1,4 procent av kommunernas totala driftskostnader.[9]

[9] Kommunernas utbetalningar till enskilda uppgick år 2022 till totalt 12 miljarder kronor (SCB:s räkenskapssammandrag). Vid sidan av ekonomiskt bistånd betalar kommuner ut till exempel anhörigstöd. Eftersom ekonomiskt bistånd avser huvuddelen av utbetalningar, och

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Kostnaden för *köp av verksamhet* (inköp från privata utförare) uppgick till sammanlagt 114,2 miljarder kronor, vilket motsvarade 15,3 procent av de totala driftskostnaderna. Hälften av kommunernas köp avsåg pedagogisk verksamhet (knappt 58 miljarder kronor), medan köp av vård och omsorg stod för ungefär 45 procent (51 miljarder kronor).[10]

Kommunernas utbetalningar av *bidrag till föreningar* och stiftelser uppgick till 5,5 miljarder kronor eller motsvarande 0,7 procent av de totala driftskostnaderna.[11]

7.3.4 Regionernas utbetalningar till privata utförare och föreningar

För regionernas del omfattar vår kartläggning utbetalningar gällande köp av verksamhet från privata utförare och utbetalningar av bidrag till föreningar. Kostnaderna för dessa uppgick år 2022 till totalt drygt 62 miljarder kronor, varav köp av verksamhet stod för den absoluta merparten.

Regionernas *köp av verksamhet från privata utförare* uppgick till sammanlagt 59,6 miljarder kronor. Detta motsvarade 18,4 procent av den sammanlagda kostnaden för eget åtagande (exklusive kostnader för läkemedel inom läkemedelsförmånen). Köpen avser främst de tre verksamhetsområdena primärvård från privata utförare (ungefär 23 miljarder kronor), trafik och infrastruktur (16 miljarder kronor), och specialiserad somatisk vård (15 miljarder kronor).

Regionernas utbetalningar av *bidrag till föreningar* och stiftelser uppgick till 2,8 miljarder kronor, eller 0,9 procent av nettokostnaderna.

---

då övriga stöd är svåra att kartlägga på grund av varierande benämningar och rutiner i kommunerna, omfattar studien i denna del endast felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

[10] För den fortsatta framställningens skull ska här nämnas att kommunernas köp av insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialförsäkringsbalken år 2022 uppgick till drygt 13,6 miljarder kronor. Detta verksamhetsområde omfattar bland annat insatser för personlig assistans som kan betalas ut till både företag och privatpersoner. Kommunernas inköp av hemtjänst från privata utförare uppgick för samma år till knappt 7 miljarder kronor. Vidare köpte kommunerna grundskoleutbildning för 21,3 miljarder kronor och gymnasieutbildning för 13,3 miljarder kronor.

[11] Den officiella statistiken över kommuners och regioners utbetalningar till föreningar omfattar i SCB:s räkenskapssammandrag också stiftelser. Vi använder genomgående dessa siffror när vi beskriver kommuners och regioners föreningsbidrag.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

7.4 Det finns många utmaningar med att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar

7.4.1 Kommunsektorns felaktiga utbetalningar har inte kartlagts tidigare på nationell nivå

Felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen har kartlagts under ett antal år. Några motsvarande kartläggningar har inte gjorts på nationell nivå av det kommunala området, även om felaktigheter inom vissa välfärdssystem, främst ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans, har uppmärksammats.[12] Det är värt att notera att dessa två kommunala ersättningssystem är de som har störst likhet med de statliga systemen. Ekonomiskt bistånd betalas, i likhet med en stor del av de statliga utbetalningarna, ut till enskilda fysiska personer, och ersättning för personlig assistans betalas ut av såväl kommuner som Försäkringskassan.[13]

Utredningens arbete med att kartlägga de felaktiga kommunala utbetalningarna har inneburit utmaningar, bland annat beroende på att andelen utbetalningar, både till antal och belopp, som går till privata aktörer (ofta juridiska personer) som utför välfärdstjänster är stor. Kommunernas och regionernas förutsättningar för kontroll och uppföljning av sådana utbetalningar skiljer sig avsevärt från utbetalningar till enskilda fysiska personer eftersom de styrs av avtalsvillkor och andra, ofta mer komplicerade, regelverk (exempelvis LOU och LOV), vilket framgår av avsnitt 5.4.3. Med i bilden finns också att det handlar om utbetalningar till aktörer som i många fall bedriver rena affärsverksamheter. Utbetalningar till juridiska personer görs i och för sig även från de statliga ersättningssystemen, men för kommunsektorns del är detta område mycket bredare och mer omfattande, eftersom en allt större del av den kommunala verksamheten har lagts ut på privata aktörer.

---

[12] Se till exempel Delegationen mot felaktiga utbetalningar, *Orsaker till felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd från kommunerna*, rapport 2, februari 2007.

[13] När det gäller personlig assistans har kommun och stat ett delat ansvar för finansieringen, samtidigt som vissa hälso- och sjukvårdande insatser inom assistansen kan finansieras av regionerna. Om brukarens behov understiger 20 timmar per vecka har kommunen ensamt ansvar för assistansen. Om behovet överstiger 20 timmar ska kommunen ersätta Försäkringskassan för 20 timmar assistans per vecka och brukare, och resterande kostnad bäras av staten genom Försäkringskassan. Huvudmannaskapsutredningen har i sitt betänkande *Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet*, SOU 2023:9, föreslagit hur personlig assistans ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Förslaget kan leda till förändringar i fråga om kommunernas ansvar för personlig assistans, men än så länge har inte några åtgärder vidtagits med anledning av utredningens förslag.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Ytterligare förhållanden som komplicerar vår kartläggning är att verksamhet, organisation, resurser och förmåga att motverka felaktiga utbetalningar kan variera stort mellan olika kommuner och regioner. Det påverkar kvaliteten på den information om felaktiga utbetalningar som vi har kunnat få fram.

7.4.2 Vissa förhållanden kan försvåra identifiering av felaktiga utbetalningar

Regelverk för privata utförare

Utbetalningar till privata utförare enligt kommunallagen har som framgår av avsnitt 5.4.3 sin grund i avtal mellan kommunsektorn och utföraren. Affärsrelationen har ofta föregåtts av en offentlig upphandling (LOU) eller etablerats med stöd av reglerna om valfrihetssystem (LOV). Gemensamt är att relationen styrs av avtal som slutits mellan å ena sidan en kommun eller region och å andra sidan en privat utförare.

Det är en stor utmaning för den upphandlande myndigheten, det vill säga den enskilda kommunen eller regionen, att säkerställa att det inte sker några felaktiga utbetalningar till privata utförare. Till att börja med måste avtalen utformas så att kommun respektive region ges förutsättningar att säkerställa att motparten till både omfattning och kvalitet levererar den tjänst som har beställts.

En särskild svårighet ligger i att tydligt definiera vad som ska ingå i en viss tjänst som upphandlas. Det är inte alltid givet hur kvaliteten på en tjänst ska specificeras och det kan därför vara svårt att exakt formulera vad som ska ingå i tjänsten.

När väl tjänsten utförs krävs en kontinuerlig uppföljning av avtalen för att det ska vara möjligt att kontrollera att den privata utföraren uppfyller sina åtaganden. Redan det kan vara utmanande och är tjänsten som ska levereras dessutom inte tydligt beskriven kan det vara svårt att hävda att en privat utförare inte har gjort vad som ankommer på denne. En sådan uppföljning kan i praktiken vara det enda sättet att identifiera eventuella felaktiga utbetalningar.

Här kan erinras om Brås slutsats att det har funnits en låg beredskap för att oseriösa aktörer skulle utnyttja systemen. Det kan vara svårt att stänga ute aktörer om det inte finns konkreta bevis på omfattande brister hos deras företrädare med direkt koppling till

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

verksamhetsområdet. Det är inte heller alltid tydligt på vilka grunder en kommun eller en region kan neka att ingå avtal med en aktör och ett felaktigt beslut kan utgöra grund för skadestånd. Detta kan innebära att avtal sluts med aktörer som kommunsektorn på förhand misstänker är oseriösa men inte anser sig kunna utestänga.

Regelverk på skolområdet

Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem (2 kap. 7 § skollagen). Inför Skolinspektionens beslut ska kommunen yttra sig över huruvida utbildningen innebär påtagliga negativa följder för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas i kommunen. Skolinspektionen beslutar om en fristående skolas ägar- och ledningskrets är lämplig att bedriva skolverksamhet och om den har tillräcklig insikt och kunskap om de regelverk som gäller för verksamheten. Skolinspektionen prövar också om det finns ekonomiska förutsättningar för huvudmannen att bedriva verksamheten i enlighet med regelverket. Syftet med lagstiftningen är bland annat att förhindra oseriösa aktörer att verka inom välfärdssektorn.[14] Myndigheten har också tillsyn över att en huvudman som godkänts fortlöpande uppfyller kraven i skollagen (26 kap. 3 § skollagen) och Skolinspektionen får återkalla ett godkännande för en huvudman om denne inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande (26 kap. 14 § skollagen).

Av skollagen framgår att en kommun, en region, staten eller en enskild person (inklusive en juridisk person) kan vara huvudman för en skolverksamhet.[15] Kartläggningen omfattar felaktiga utbetalningar till enskilda huvudmän varför den följande framställningen inriktas på sådana. Det ska också nämnas att även om en stor del av de utbetalningar som görs till skolor kommer från kommuner, så kan skolor också erhålla statsbidrag som administreras av Skolverket. Dessa utelämnas dock här.

När det gäller grund- och gymnasieskola samt anpassad grundrespektive gymnasieskola är kommunen skyldig att betala ut bidrag (ofta kallat skolpeng) till enskild som efter beslut från Skolinspek-

[14] Prop. 2017/18:158, *Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden*, s. 44 f.
[15] Se 2 och 10 kap. skollagen (2010:800).

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tionen godkänts som huvudman för en fristående skola. Det finns inte något avtalsförhållande mellan en kommun och en enskild huvudman, utan rättsförhållandet grundar sig i skollagens bestämmelser som reglerar under vilka förhållanden en kommun ska betala ut bidrag. Kommunen har inte någon författningsreglerad möjlighet att kontrollera hur utbetalade bidrag används eller någon möjlighet att självständigt hålla inne en utbetalning av bidrag till en huvudman som har tillstånd att bedriva skolverksamhet. En kommun har därför mycket begränsade möjligheter att agera på misstankar om felaktigheter innan Skolinspektionen fattat ett beslut om återkallelse av tillstånd som vunnit laga kraft. En kommun kan visserligen agera inom ramen för sitt verksamhetsansvar för att undvika felaktiga utbetalningar av bidrag till huvudmän som fortfarande har tillstånd att bedriva skolverksamhet men måste beakta risken för eventuella rättsprocesser och skadeståndsansvar varför många kommuner väljer att inte vidta några åtgärder alls under ett pågående tillsynsärende. Skulle Skolinspektionen återkalla tillståndet ska kommunens utbetalningar upphöra när beslutet vunnit laga kraft.

Ytterligare ett förhållande som komplicerar bedömningen av felaktiga utbetalningar till skolverksamhet är att det inte är tydligt angivet vad pengarna mer precist ska användas till, såsom exempelvis är fallet vid hemtjänst. En felaktig utbetalning föreligger naturligtvis om kommunen betalar för en elev som inte är inskriven på skolan, men att ifrågasätta kvaliteten på skolverksamheten kan vara betydligt svårare.

När det gäller andra delar av skolområdet, nämligen förskola och kommunal vuxenutbildning (komvux), är förhållandet dock annorlunda. Tillstånd att bedriva fristående förskola handläggs och beslutas av den kommun där utbildningen ska bedrivas och ersättning sker från kommunen till de huvudmän som har ett sådant godkännande. Kommunen har ansvar för tillsyn av den fristående förskolan och kan återkalla ett godkännande om ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen inte följts eller om missförhållandet är allvarligt. För utbildning inom komvux kan kommunen välja att sluta avtal med en enskild anordnare om att bedriva utbildning på entreprenad. Kommunen behåller alltjämt huvudmannaskapet för utbildning som genomförs på entreprenad och Skolinspektionen har tillsynsansvar över hur kommunen som huvudman fullgör sitt ansvar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Tandvårdsstöd

Tandvårdsområdet är ett område där kommunal och statlig nivå delar på ansvaret och där privata utförare kan stå för vården. Det kan därför redan av den anledningen vara svårt att genomföra tillräckliga kontroller. Den regionfinansierade tandvården delas in i dels tandvård till barn och unga vuxna, dels det regionala särskilda tandvårdsstödet för vuxna med särskilda behov. Regionerna ansvarar också för specialisttandvård, vilken till största del finansieras genom det statliga tandvårdsstödet men även genom regionernas försorg.[16]

Tandvården till barn och unga vuxna är, med några undantag, avgiftsfri, och inom det särskilda tandvårdsstödet sker finansieringen till största del av regionerna med en låg avgift för patienten.

Tandvårdslagen (1985:125) ger, med vissa undantag, regionerna möjlighet att sluta avtal med privata vårdgivare för att utföra sådan i lagen angiven tandvård som regionerna ansvarar för. Denna möjlighet inbegriper exempelvis tandvård till barn och unga vuxna samt viss specialisttandvård. Inom dessa områden står det dock regionerna fritt att bestämma att tandvården endast ska erbjudas i egen regi, det vill säga genom Folktandvården.

Vad däremot gäller det regionala tandvårdsstödet kan regionerna sluta avtal med privata utförare endast inom så kallad uppsökande verksamhet.[17] Vad gäller övrig tandvård inom det regionala tandvårdsstödet är det i stället patientens valmöjlighet som står i fokus. Den innebär att patienten fritt får välja om sådan övrig tandvård ska utföras av antingen regionen genom Folktandvården eller av valfri privat vårdgivare utan att denna har avtal med regionen. Det enda kriteriet för att en privat vårdgivare ska få utföra sådan tandvård, och debitera regionen för denna, är att vårdgivaren är ansluten till det statliga tandvårdsstödet.[18]

Föreningsbidrag

Civilsamhällets organisationer kan ansöka om föreningsbidrag från kommuner, regioner och ett flertal statliga myndigheter. Föreningsbidrag betalas ut till föreningar med ideella syften. Det finns en stor

[16] Den följande framställningen bygger på kap. 4.4 i SOU 2023:82, *Ökad kontroll över tandvårdssektorn*.
[17] 8 a § första stycket tandvårdslagen (1985:125).
[18] 15 a § jämte 8 a § tandvårdslagen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

variation av föreningar, både till storlek och aktiviteter, och vissa föreningar bedriver flera olika sorters verksamheter. Bidrag får sökas för den eller de verksamheter som bedrivs. En stor del av föreningsbidragen går till idrottsföreningar, men även studieorganisationer och kulturföreningar erhåller bidrag.

För att en förening ska få bidrag uppställs ofta ett antal grundvillkor, såsom att den ska vara demokratiskt uppbyggd, öppen för alla, representera demokratins idéer och sakna vinstsyfte. Andra villkor som kan förekomma är att föreningen ska ha ett visst antal medlemmar, att den ska ha varit verksam en viss tid eller att den ska bedriva verksamhet för en speciell målgrupp.

Kommuners och regioners utbetalning av föreningsbidrag bygger i hög grad på tillit och det kan ofta vara svårt att kontrollera att föreningarna bedriver den verksamhet de uppger och använder bidragen i enlighet med sin ansökan. Att kontrollera deltagarantal, aktiviteter samt hur och för vilka ändamål lokaler används är i sig en utmaning.[19]

De särskilda regelverken innebär stora utmaningar för kommunsektorn

Att kommuner och regioner hanterar offentliga medel på ett ansvarsfullt sätt är viktigt för att förtroendet för det demokratiska systemet ska upprätthållas. Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna ansvarar också för att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel.[20] I den föreslagna regleringen i lagrådsremissen *Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner* förtydligas att nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten.[21] I uttrycken fel och oegentligheter inbegrips avsiktliga

[19] Jfr Brå, *Välfärdsbrott mot kommuner och regioner*, rapport 2022:1.
[20] Prop. 2016/17:171 s. 362 och prop. 1998/99:66, *En stärkt kommunal revision*, s. 59.
[21] Lagrådsremiss, *Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner*, s. 27 och 35.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och oavsiktliga fel, avvikelser, brister, korruption, otillåten och otillbörlig påverkan, bedrägerier och välfärdsbrottslighet. I 10 kap. 8 § kommunallagen anges vidare att kommunen eller regionen ska kontrollera och följa upp verksamheten när skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare.

Kommuner och regioner måste vid sin kontroll och uppföljning av felaktiga utbetalningar förhålla sig till flera olika regelverk som skiljer sig åt och spänner över hela den stora flora av verksamheter som kommuner och regioner ansvarar för. För att kunna motverka felaktiga utbetalningar på ett effektivt sätt måste det således finnas kunskap, kompetens och förståelse kring felaktiga utbetalningar inom vitt skilda områden.[22] Det behöver också finnas förutsättningar och förmåga att i ett tidigt stadie minska risken för att felaktiga utbetalningar uppkommer, helst redan innan avtal upprättas med privata utförare och utbetalning sker. Det är också viktigt att det finns tillräcklig kompetens för uppföljning och kontroll av avtalsuppfyllelse, till exempel att någon överdebitering inte skett och att de utbetalade medlen används såsom förutsatts. En privat utförare kan vara en renodlad affärsverksamhet med stor eller specialiserad juridisk kompetens. I den intervjuundersökning som vi genomfört har beskrivits situationer där privata utförare haft med sig specialiserade juridiska ombud till möten där utförarens avtalsuppfyllelse har ifrågasatts. Detta innebär stora utmaningar för kommunsektorn.

Information, kompetens och förståelse för felaktiga utbetalningar är vidare avgörande för att kunna utforma adekvata avtal och kontroller. I vissa fall kan det exempelvis krävas platsbesök eller information om F-skatt och betalda arbetsgivaravgifter för att kontrollen ska vara ändamålsenlig. Behovet av sådana avgörs av förutsättningarna i det enskilda fallet, men kan sannolikt behövas gällande föreningsbidrag och skolpeng. Andra tillvägagångssätt kan behövas i andra situationer. Ett särskilt problemområde som identifierats i kapitel 5 är när ansvaret för en viss verksamhet är delat mellan offentliga aktörer. Delvis samma problematik finns när en aktör försöker få flera utbetalningar för samma verksamhet från olika kommuner eller när en aktör som stoppats av en kommun går vidare till nästa, för att där försöka erhålla utbetalningar. Kontrollerna i dessa fall

[22] Infiltration och otillåten påverkan kan också ha betydelse för felaktiga utbetalningar men har utelämnats i detta betänkande.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

måste sträcka över flera offentliga utbetalare och eventuellt utövas gemensamt för att vara adekvata.

7.4.3 Kommunsektorns arbetssätt och vissa regelverk har medfört utmaningar i kartläggningsarbetet

En anledning till att det har varit svårt att få fram tillräckligt tillförlitliga uppgifter under kartläggningen kan vara brister i kommunsektorns arbetssätt för att motverka felaktiga utbetalningar. Som berörts i tidigare avsnitt krävs både förutsättningar och förmåga att ta sig an frågan på ett adekvat sätt. Utöver det krävs att varje enskild kommun och region avsätter tillräckliga resurser för arbetet. Dessutom behöver det finnas strukturer för att upptäcka felaktigheter för att dessa ska kunna kommuniceras och hanteras. Under kartläggningen har det emellertid framförts att det inte alltid finns tillräckligt effektiva arbetssätt samt tillräcklig kunskap och resurser.

Det sagda kan illustreras genom följande exempel från kartläggningen. En region berättade att de belopp gällande felaktiga utbetalningar som rapporterades till oss var sådana som identifierats efter fördjupade uppföljningar av avtal med enskilda vårdgivare. En fördjupad uppföljning innebär i detta fall att regionen granskar ett på förhand gjort urval av vårdhändelser som debiterats av vårdgivaren. Urvalet kan vara slumpartat eller riktat under en avgränsad tidsperiod. Debiteringsunderlaget, alltså det material som granskas vid uppföljningen, består av journalanteckningar gällande vårdhändelserna. Eftersom urvalet är avgränsat till såväl antal vårdhändelser som tidsperiod utgör det granskade materialet normalt bara en bråkdel av all den vård som utförts och debiterats i enlighet med avtalet. Detta innebär att de felaktiga utbetalningar som identifieras vid uppföljningen inte ger en rättvisande bild av hur stora felaktiga utbetalningar som totalt förekommer till följd av det granskade avtalet. Regionen genomför dessutom fördjupade uppföljningar av avtal utifrån en riskbaserad prioritering, vilket innebär att det inte är möjligt att göra en uppskattning om andelen felaktiga utbetalningar i avtal som inte granskats. Vidare saknas en systematisk uppföljning eller samordning av andra felaktiga utbetalningar än sådana som identifieras vid fördjupade uppföljningar. Detta innebär sammantaget att det saknas förutsättningar att ta fram uppgifter om hur stora totala felaktiga utbetalningar som förekommer såväl gällande ett enskilt avtal som varit

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

föremål för viss granskning, som för hela verksamheten där delar inte granskats över huvud taget. Detta är inte unikt för vårdområdet, utan liknande problematik har noterats vid till exempel uppföljning av hemtjänst.

När det som här gäller att genomföra en kartläggning är det viktigt att uppmärksamma att det alltså inte bara är svårigheterna med att identifiera vad som utgör en felaktig utbetalning i sig, som innebär utmaningar. Det kan också vara så att vissa kommuners och regioners arbetssätt medför att hela eller delar av en viss verksamhet faller utanför granskningen och att de därför inte kan rapportera några felaktiga utbetalningar.

Kommuner och regioner måste också ta hänsyn till mer generella regelverk, vars innebörd kan försvåra arbetet. Ett exempel är sekretesslagstiftningen. Inom hälso- och sjukvård råder hög sekretess och förutsättningarna för att genomföra journalgranskningar under kontrollarbetet skiljer sig åt beroende på område. När det gäller uppföljning av tandvård och av läkare som arbetar enligt den så kallade nationella taxan finns möjlighet att ta del av fullständiga journaler vid granskning av verksamheten.[23] När det däremot gäller granskning av avtal med privata vårdgivare inom hälso- och sjukvård är rådande uppfattning att det inte finns något klart stöd för att begära in identifierbara journaler.[24] För privata vårdgivare gäller en tystnadsplikt enligt lagen (6 kap. 12–16 §§ patientsäkerhetslagen [2010:659]) och utgångspunkten är därför att ett utlämnande av journaler kräver samtycke från patienten såvida det inte finns någon grund för att bryta tystnadsplikten. I stället regleras normalt rätten att begära in journaler i avtalet med vårdgivaren, men det handlar då om anonymiserade journaler. Innan journalerna lämnas ut för granskning maskerar alltså vårdgivaren dem så att inga patientuppgifter förekommer. Att arbeta med avidentifierade journaler är något som försvårar kontrollarbetet.

Principen om kommunalt självstyre (se avsnitt 10.2) har också haft betydelse för våra möjligheter att få fram information till kartläggningen. Det kommunala självstyret innebär att varje kommun och region i stor utsträckning själv avgör hur organisation och verksamhet ska bedrivas, vilket i sin tur innebär att det kan skilja sig be-

[23] En sådan möjlighet att ta del av patientjournaler framgår direkt av lag, se 3 kap. 2 § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd och 26 § lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning.
[24] På detta område gäller patientsäkerhetslagen (2010:659).

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tydligt åt mellan olika kommuner och regioner. Verksamheter kan, inom lagens ramar, bedrivas i egen regi, de kan bedrivas i kommunala bolag eller överlämnas till privata utförare. Regleringen om uppföljning och kontroll ger utrymme för lokal anpassning och kommuner och regioner bestämmer själva i vilken utsträckning de tar stöd av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i arbetet mot felaktiga utbetalningar. Det innebär att de kommunala aktörerna organiserar sitt kontrollarbete på olika sätt, att de sannolikt har kommit olika långt i sitt arbete mot felaktiga utbetalningar, att förmågan att arbeta med frågorna skiftar och att resurserna som är avsatta för ändamålet varierar. Sådan variation kan även förekomma mellan de olika förvaltningarna inom en och samma kommun eller region.

7.4.4 Ett brett perspektiv i kartläggningsarbetet

De särskilda utmaningar som lyfts fram i föregående avsnitt innebär att det inte varit möjligt för oss att få fram ett rättvisande och robust underlag för att kunna kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar i fråga om konkreta belopp.

Till dessa utmaningar ska läggas att en felaktig utbetalning kan bero på såväl brottsligt agerande som på rena misstag hos såväl den som får utbetalningen som hos den handläggande kommunen eller regionen (se avsnitt 5.2). Det hör också till saken att arbetet med att identifiera och motverka felaktiga utbetalningar i den kommunala sektorn har kommit i fokus först under senare år (se avsnitt 5.4.2), varför det kan antas att sådant arbete är under uppbyggnad och att erfarenheterna kan skilja sig åt mellan olika kommuner och regioner. En ytterligare faktor som kan ha betydelse är kommunernas och regionernas storlek. Större kommuner och regioner kan antas avsätta mer resurser för sådant arbete än mindre kommuner och regioner. Olika kommuners och regioners kunskaper, kompetenser och resurser för att hantera felaktiga utbetalningar kan därför variera betydligt. Vidare har risken för övervältring av problemen med felaktiga utbetalningar till kommuner och regioner ökat i takt med att arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar förstärkts inom statliga verksamheter.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Samtliga dessa förhållanden försvårar våra möjligheter att kunna få fram ett fullgott underlag för att på ett rättvisande sätt kunna kartlägga de felaktiga utbetalningarna. Ett motsvarande arbete mot felaktiga utbetalningar som har utvecklats under ett antal år inom de statliga verksamheterna för att nå den kunskap som finns i dag, behöver göras inom kommunala verksamheter för att det ska vara möjligt att konkretisera de felaktiga utbetalningarna. Det tar tid och resurser att utveckla metoder för att på nationell nivå synliggöra felaktiga kommunala utbetalningar. Med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna, vilket en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle underlätta, ges bättre förutsättningar för att framöver kunna kartlägga de felaktiga kommunala utbetalningarna på samma konkretionsnivå som de statliga.

Mot denna bakgrund menar vi att det måste anläggas ett brett perspektiv i kartläggningsarbetet för att det ska bli användbart som ett underlag för förslag om en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. De kända belopp som rapporterats från enskilda kommuner och regioner visar visserligen på förhållandet mellan olika verksamhetsområden och indikerar ett mönster av felaktiga utbetalningar som kan antas finnas även hos de kommuner och regioner som inte rapporterat några sådana belopp. Sifferunderlaget kan däremot inte läggas till grund för en skattning av omfattningen av felaktiga utbetalningar i kommuner och regioner. Stor vikt bör i stället läggas vid andra faktorer än de belopp som sammantaget rapporterats, exempelvis vilka risker för felaktiga utbetalningar som kan identifieras inom de olika verksamhetsområdena.

7.5 Metoden för kartläggningen

7.5.1 Kartläggningens övergripande struktur

Kartläggningen har bestått av tre delar, ett sifferunderlag, en enkätundersökning och en intervjudel.

I sifferunderlaget finns de kända belopp som rapporterats till oss, men eftersom vi inte har kunnat få fram belopp som ger en rättvisande bild av förekomsten av felaktiga utbetalningar kan vi inte heller på ett tillförlitligt sätt ställa dessa i relation till de totala ekonomiska utbetalningarna.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Enkätundersökningen har riktats till samtliga kommuner och regioner för att samla in de uppgifter som finns tillgängliga. Avsikten med enkätundersökningen har varit att föra samman så fullständiga uppgifter om felaktiga utbetalningar som möjligt från den kommunala sektorn. Eftersom vi redan vid utformningen av enkätundersökningen förstod att det fanns utmaningar med att få fram korrekta uppgifter såg vi ett behov av att säkerställa en bred inriktning på undersökningen. Vi ställde därför också frågor om vilka risker för felaktiga utbetalningar som identifierats och vad dessa beror på. Det har vidare undersökts i vilken grad kommunsektorn arbetar med frågor om felaktiga utbetalningar samt vilka hinder man ser för att effektivt kunna arbeta med dem. Även gällande dessa frågor har vi bedömt att det är av stort värde att hela kommunsektorn får tillfälle att dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter.

Intervjudelen har främst inriktats på att undersöka vilka risker som finns för felaktiga utbetalningar samt i viss mån på skattningar av felaktigheterna. Syftet har varit att fördjupa den bild som framkommit genom sifferunderlaget och av enkätundersökningen, för att få en mer djupgående kunskap kring vilka risker som finns för felaktiga utbetalningar i de olika utbetalningssystemen.

Det direkta syftet med både enkätundersökningen och intervjudelen har varit att belysa de felaktiga utbetalningarna, men i dessa delar har det även lyfts frågor om hur en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet bör se ut.

7.5.2 Närmare om enkätundersökningen

Tillvägagångssätt

Enkätundersökningen har skickats till Sveriges samtliga 290 kommuner och 21 regioner. Sammanlagt 310 kommunala aktörer har alltså fått möjlighet att besvara enkäten. Gotlands kommun som ansvarar för både lokala och regionala frågor, har fått två utskick. Enkäten skickades ut den 8 december 2023 och avslutades den 2 februari 2024. Efter önskemål har svarstiden förlängts för vissa kommuner och regioner. Enkäten besvarades av samtliga regioner och drygt 60 procent av kommunerna.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Inriktningen på och frågeställningarna i enkäten har utformats utifrån uppdraget och i nära samarbete med SKR, Brottsförebyggande rådet (Brå) och Ekobrottsmyndigheten (EBM).

Enkäten har ställts till ekonomidirektörer eller personer med motsvarande funktioner, det vill säga personer som i sin övergripande funktion har ansvar för ekonomistyrning och intern kontroll av ekonomiprocesserna inom organisationen. Anledningen till detta angreppssätt har varit att utredningens kartläggningsuppdrag är omfattande med en mångfald av olika verksamhetsområden med ett stort antal typer av utbetalningar. Med den korta tidsram som utredningen har haft till sitt förfogande framstod ekonomidirektörer eller motsvarande funktion som den mest rimliga mottagaren. En sådan funktion har möjlighet att samordna svaren från hela organisationen, vilket bidrar till att svaren återspeglar en helhetssyn snarare än ger uttryck för enskilda uppfattningar. Den information som erhållits ger sannolikt dock bara en del av bilden av felaktiga utbetalningar, vilket beror på sekretess mellan olika förvaltningar, att uppföljningar görs både lokalt och centralt samt att det av allt att döma ofta inte finns någon sammanställd information om felaktiga utbetalningar.

Med utgångspunkt i de tre områden som vi enligt direktivet ska kartlägga har vi ringat in de verksamhetsområden i kommuner och regioner som korresponderar mot dessa områden. Verksamhetsområdena följer samma indelning som i de nationella räkenskaperna från Statistiska centralbyrån och som kommuner och regioner använder sig av i den ekonomiska statistiken och uppföljningen. För att skapa förutsättningar för kommuner och regioner att, i den mån det varit möjligt, redovisa belopp har vi gjort bedömningen att det har varit nödvändigt att ställa frågor utifrån dessa verksamhetsområden. Att ställa detaljerade frågor om felaktiga utbetalningar för enskilda välfärdsutbetalningar har vi bedömt inte vara möjligt inom ramen för vårt arbete.[25] Det finns därför en risk att resultatet har påverkats av hur långt olika respondenter kommit i arbetet mot felaktiga utbetalningar.

[25] Detta har inneburit att vissa typer av utbetalningar har lämnats utanför kartläggningen, exempelvis ersättning enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Frågorna i enkäten

Syftet har varit att samla informationen i olika delar som i ett nästa steg kan struktureras och analyseras på ett adekvat sätt. I princip har samma frågor ställts till både kommuner och regioner, men de har fått anpassas till att kommuner och regioner bedriver olika verksamheter.[26] Svaren från kommuner och regioner redovisas var för sig. De tre frågeområdena är följande.

- Kommuners och regioners arbete med att motverka felaktiga utbetalningar.
- Riskbedömningar och olika hinder för att motverka felaktiga utbetalningar. Dessa har bedömts för varje verksamhetsområde.
- Uppgifter om omfattningen av kända felaktiga utbetalningar kopplade till de olika verksamhetsområdena.

Till varje frågeområde har det funnits möjlighet för respondenterna att kommentera med fritextsvar. Denna möjlighet har syftat till att ge oss en bättre bild av läget samt att ge oss underlag till fördjupade intervjuer med kommuner och regioner.

Det första frågeområdet har avsett hur kommuner och regioner arbetar för att motverka felaktiga utbetalningar med hjälp av riskanalyser respektive interna kontroller. Syftet med detta har varit att öka förståelsen för i vilken omfattning de genomför insatser för att förebygga uppkomsten av och motverka felaktiga utbetalningar. Ett aktivt arbete har i sin tur betydelse för bland annat upptäcktsfrekvens och möjlighet att redovisa belopp. Genom enkäten har vi således, som ett led i att försöka kartlägga omfattningen och förstå resultaten av redovisade belopp, undersökt i vilken utsträckning samt på vilket sätt kommuner och regioner angriper frågorna. Det har som nämnts också bäring på vårt uppdrag att ge förslag på kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Det andra frågeområdet har syftat till att ge oss underlag för att beskriva dels riskfaktorer och verksamhetsområden med särskilt höga risker, dels olika hinder för kommuner och regioner i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar. Vi har med dessa frågor försökt fånga de svårigheter som kommunsektorn möter och som i förlängningen påverkar våra förutsättningar för att kartlägga de

[26] Enkätfrågorna finns redovisade i bilaga 3 till betänkandet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

felaktiga utbetalningarna. Vi har lyft fram betydelsen av exempelvis lagstiftning, uppsikt från tillsynsmyndigheter, kunskap om och resurser för att motverka felaktiga utbetalningar.

Frågor har ställts om i vilken grad olika förhållanden uppfattas som riskfaktorer för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar. Det har även ställts frågor om kommunsektorns bedömningar av hur stora riskerna för felaktiga utbetalningar är inom de olika verksamhetsområdena. De kommuner som har besvarat enkäten har fått lämna en bedömning av riskerna för envar av de 16 verksamhetsområden som kartläggningen omfattar. Regionerna har ombetts göra motsvarande bedömning för de 8 verksamhetsområden som för deras vidkommande ingår i kartläggningen.

Den tredje och avslutande delen i enkäten handlar om kommunsektorns kännedom om omfattningen av felaktiga utbetalningar inom den egna sektorn. För varje verksamhetsområde har kommuner och regioner ombetts att ange kända belopp för felaktiga utbetalningar under år 2022. Eftersom kommunsektorns faktiska kostnader för de olika utbetalningssystemen för år 2023 inte var tillgängliga i kartläggningsskedet valde vi året dessförinnan.

Om något av verksamhetsområdena inte haft några kända felaktiga utbetalningar under 2022, har respondenterna ombetts ange 0 (noll) kronor i beloppsrutan. Om uppgift om felaktiga utbetalningar har saknats har de ombetts att markera detta med ”#” i beloppsrutan. Respondenterna har uppmuntrats att i kommentarfältet redogöra mer utförligt för vilka källor de använt för att sammanställa beloppen (exempelvis belopp i beslut om återkrav, eftergiftsbeslut, belopp i polisanmälningar och förlikningar).

7.5.3 Närmare om intervjudelen

Intervjuer har hållits med några kommuner och regioner i syfte att komplettera resultaten och kunna fördjupa analysen av enkätundersökningen. Urvalet har skett på grundval av de svar som angetts i enkätundersökningen, exempelvis stora belopp för felaktiga utbetalningar inom vissa verksamhetsområden eller intressanta fritextsvar. Vid urvalet har även beaktats storleken på kommun och region och vi har försökt intervjua kommuner och regioner i olika delar av landet. Antalet genomförda intervjuer har uppgått till 15, varav 11 med före-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

trädare för kommuner och 4 med företrädare från regioner. Vi har i första hand vänt oss till de kontaktpersoner som uppgetts i enkäten. Vid intervjuerna har det dock getts möjlighet för flera personer med olika funktioner från respektive organisation att delta. Så har också skett, vilket har underlättat för dem att ge en lägesbild för olika verksamhetsområden.

Vid intervjuerna har frågor om omfattningen av felaktiga utbetalningar och mörkertal ställts. Fördjupade frågor har även ställts om riskfaktorer och riskbedömningar för olika verksamhetsområden. Även behovet av en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet har berörts.

8 Resultaten av kartläggningen

8.1 Fokus riktas mot riskerna för felaktiga utbetalningar

I avsnitt 7.4 har vi redogjort för de utmaningar som vi identifierat under vår kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar. Det konstaterades där att en kartläggning som ska vara användbar som underlag för förslag om en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet måste ha ett brett perspektiv och i första hand fokusera på de risker som finns för felaktiga utbetalningar.

Den fortsatta framställningen behandlar därför främst de risker för felaktiga utbetalningar som framkommit i kartläggningen. I det sammanhanget tas även sådana förhållanden upp som kommunsektorn upplever som hinder i arbetet med att motverka de felaktiga utbetalningarna. Därefter presenteras de belopp gällande felaktiga utbetalningar som redovisats till oss. Detta är siffror som måste ifrågasättas starkt. I kartläggningen ställdes även frågor om kommuners och regioners arbete för att motverka felaktiga utbetalningar. Vi inleder kapitlet med en redogörelse för vad som framkommit i den delen.

8.2 Kommunsektorns arbete mot felaktiga utbetalningar

8.2.1 Riskanalyser och interna kontroller

Nästan 80 procent av de kommuner som besvarat enkäten uppger att de genomför riskanalyser och/eller interna kontroller gällande felaktiga utbetalningar. Bland regionerna är andelen 81 procent. Ungefär 14 procent av såväl kommunerna som regionerna uppger

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att de inte genomför några sådana, medan resterande del svarar att de inte vet.

Enkätresultatet visar att bland annat kommunstorlek och geografiskt läge påverkar kommunens arbete med riskanalyser och interna kontroller. Landsbygdskommuner, pendlingskommuner nära mindre städer och långpendlingskommuner anger i större utsträckning än andra kommuner att de inte genomför sådana. Sådana kommuner köper också verksamhet från privata utförare i jämförelsevis liten utsträckning. Det omvända gäller för större städer, storstäder och pendlingskommuner till större orter. De genomför i högre grad riskanalyser och/eller interna kontroller men köper också en större andel av sin verksamhet från privata utförare än övriga kommuner.

I intervjuerna beskriver kommuner och regioner översiktligt hur de genomför riskanalyser och/eller interna kontroller i syfte att upptäcka felaktiga utbetalningar. Arbete utförs huvudsakligen på förvaltningarna där beslut om utbetalningar fattas. Materialet sammanställs på nämndnivå och centralt i kommun eller region och redovisas därefter till styrelsen. Åtgärder vidtas både lokalt och på övergripande nivå, men ett grundläggande problem som lyfts i både enkäten och vid intervjuerna är att det ofta är svårt att upptäcka felaktigheterna. Den samlade bilden är att det finns behov av ökat stöd inom området felaktiga utbetalningar, både kunskaps- och resursmässigt, samt behov av fler verktyg för kvalificerad granskning och kontroll.

Det ska här också framhållas att vårt underlag samtidigt talar för att arbetet mot felaktiga utbetalningar har utvecklats på olika sätt under de senaste åren. Fler handläggare, förvaltningsjurister och avtalscontrollers som är inriktade på arbetet mot felaktiga utbetalningar har anställts. Det genomförs fler utbildningsinsatser och det sker en ökad uppföljning och kontroll. Därtill har styrningen och ledningen av frågorna förstärkts i takt med att både förtroendevalda och tjänstemän har prioriterat upp arbetet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

8.2.2 Verksamhetsområden som omfattas av riskanalyser och/eller interna kontroller

Kommuner

Av de kommuner som genomför riskanalyser och/eller interna kontroller för att motverka felaktiga utbetalningar svarar 89 procent att arbetet omfattar ekonomiskt bistånd. Därefter följer bidrag till föreningar som omfattas i 74 procent av fallen. Det kan i sammanhanget noteras att bidrag till föreningar står för en relativt liten andel av kommunernas totala kostnader (se avsnitt 7.3.3).

Områden som köp av verksamheter enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialförsäkringsbalken (SFB) samt köp av individ- och familjeomsorg ingår i något lägre grad, 68 respektive 66 procent. I ännu lägre grad ingår köp av pedagogiska verksamheter; köp av förskoleverksamhet ingår i 60 procent av fallen, köp av grundskoleutbildning i 57 procent av fallen och köp av gymnasieutbildning i 53 procent av fallen.

Köp av äldreomsorg ingår i ytterligare något lägre utsträckning. För köp av hemtjänst är andelen 53 procent, köp av särskilt boende 49 procent och köp av korttidsboende 42 procent.

Att köp av verksamhet inte ingår i kommunernas riskanalyser och/eller interna kontroller i samma utsträckning som ekonomiskt bistånd kan sannolikt delvis förklaras med att kommunerna själva avgör i vilken omfattning de köper verksamhet från privata utförare. Till bilden hör också att fusk vid köp av verksamhet har uppmärksammats först på senare tid.

Regioner

Regionernas riskanalyser och interna kontroller omfattar i hög grad de verksamhetsområden som ingår i vårt uppdrag. Regionernas köp av primärvård och köp av specialiserad somatisk vård ingår till 100 procent. Köp av tandvård och köp av specialiserad psykiatrisk vård ingår vardera till 88 procent, medan köp av övrig hälso- och sjukvård omfattas till 82 procent. Köp av trafik och infrastruktur, köp av kultur, utbildning och allmän regional utveckling samt bidrag till föreningar ingår i ett spann mellan 71 och 76 procent.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

8.2.3 It-system och it-tjänster som motverkar felaktiga utbetalningar

Kommunsektorn använder till stor del olika it-system och it-tjänster som stöd i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar. Av de kommuner som besvarat frågan uppger 90 procent att de har ett it-stöd för detta ändamål utöver det ordinarie ekonomisystemet. Av regionerna uppger 95 procent att de har ett sådant it-stöd.

Av intervjuerna framgår att det på förvaltningarna används både övergripande it-system och systemstöd som är kopplade till olika verksamhetsområden. De övergripande systemen är kopplade till de ekonomiska utbetalningssystemen, vilket ökar förutsättningarna för att kunna stoppa utbetalningar i tid vid misstanke om felaktigheter.

Med hjälp av dessa system kan kommuner och regioner i viss utsträckning göra kontroller av leverantörer och av att utbetalningar är korrekta. Det görs oftast före utbetalningstillfället. Kontroller görs av exempelvis leverantörsfakturor, risker med leverantörer och obetalda skatter. Vid kontrollerna kan systemen ge olika varningssignaler. Vissa system kan ha inbyggda funktioner som kontrollerar beräkningen av utbetalningsbelopp. Den utmaning som flera intervjuade personer beskriver är att hinna åtgärda varningssignalerna innan utbetalning sker.

8.2.4 Andra arbetssätt för att motverka felaktiga utbetalningar

Kartläggningen visar att kommunerna i hög grad (90 procent) och att regionerna i viss grad (58 procent) även arbetar på andra sätt än de ovannämnda för att motverka felaktiga utbetalningar.

Några av dessa arbetssätt är kopplade till de olika ekonomiadministrativa processerna. Det kan handla om rutiner för att attestera fakturor (attestreglementen), kostnadskontroller i samband med månadsbokslut och bokslut, kontroller av avtal och leverantörer i samband med upphandling, kontroller av beslut och förebyggande utredningar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vidare kan kontroll av föreningsbidrag ske genom platsbesök, uppföljning av aktiviteter samt granskning av stämmoprotokoll och årsredovisningar. Rutinkontroller görs även via Skatteverket, Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Skolinspektionen.

Kommuner och regioner arbetar också preventivt genom att föra löpande dialoger med privata utförare som de köper verksamhet av. Dialogerna har till syfte att kontrollera och följa upp köpen och avtalen med avseende på verksamhetens kvalitet, volym och ekonomiska ersättning. Vid dialogerna deltar flera personer och funktioner från respektive part. Dialogerna är viktiga för att skapa ömsesidigt förtroende och insikt i verksamhetens behov och utveckling, och samtidigt kan värdefull information om risker för felaktiga utbetalningar erhållas. Vid eventuell misstanke om felaktigheter genomförs fördjupade dialoger och analyser.

8.3 Riskfaktorer och hinder för att motverka felaktiga utbetalningar

Kommuner och regioner har fått ta ställning till hur de bedömer följande förhållanden som riskfaktorer för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar: utformning av LOU-regelverket, utformning av LOV-regelverket, sekretessregelverket, brister i regelverket för tillstånd/tillståndsplikt, brister hos tillsynsmyndigheter, brist på resurser för kontroller, svårigheter att genomföra interna kontroller, bristande kunskaper om hur felaktiga utbetalningar kan motverkas, brist på vägledning/metod för att motverka felaktiga utbetalningar, brister i folkbokföringen och övriga riskfaktorer/hinder.

Respondenterna har ombetts gradera vilken risk de kopplar till de olika faktorerna genom att ange något av svarsalternativen *i mycket hög grad*, *i ganska hög grad*, *i ganska liten grad*, *i mycket liten grad* och *vet ej*. I redovisningen av resultatet fokuserar vi på andelen som svarat i mycket eller ganska hög grad.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

8.3.1 Riskfaktorer och/eller hinder enligt kommunerna

Kommunernas svar på enkätfrågan ”I vilken grad uppfattar ni nedanstående som riskfaktorer för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar?” fördelar sig enligt figur 8.1.[1]

Figur 8.1 Kommunernas bedömning av olika faktorer som risker för respektive hinder för att motverka felaktiga utbetalningar

Enkätsvar från 176 kommuner

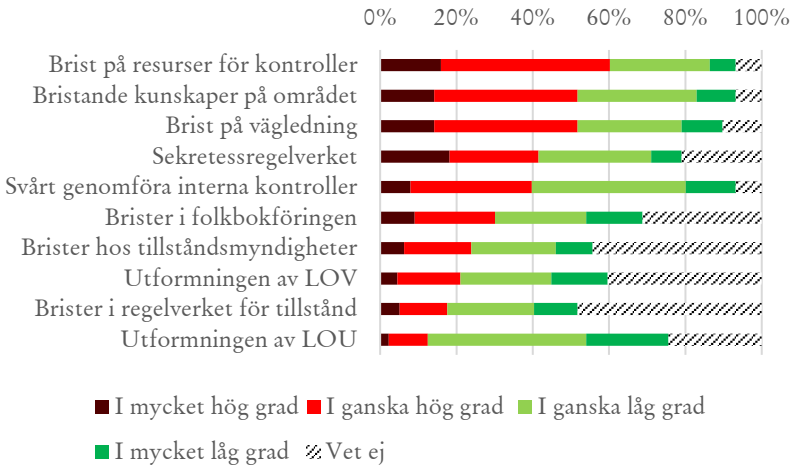

Källa: Egna uppgifter.

Den faktor som i störst utsträckning (i mycket hög eller ganska hög grad) uppges utgöra en risk för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar är brist på resurser för kontroller. Andelen kommuner som uppger det är 60 procent. Flera av de intervjuade påpekar att bristen inte är kopplad till något särskilt verksamhetsområde, utan att den snarare bottnar i den stora omfattningen av och komplexiteten i kommunens samlade utbetal-

[1] Utöver de riskfaktorer/hinder som listas i figur 8.1 har kommunerna fått ta ställning till i vilken grad ”övriga riskfaktorer/hinder” utgör en risk/hinder i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och i öppna svar getts möjlighet att förtydliga vad dessa avser. Eftersom en majoritet (69 procent) har svarat ”vet ej” och då övrig svarsfördelning avser olika risker som berörda kommuner har identifierat själva redovisar vi inte denna uppgift i figuren. Bland övriga risker som kommuner har uppgett i öppna svar kan nämnas risker i samband med köp av tjänster från andra kommuner på grund av mindre kontroll och insyn, avsaknad av samkörning av Försäkringskassans, arbetslöshetskassornas och bankernas register, korruption/otillåten påverkan riktad mot kommunföreträdare och it-attacker.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ningar. Det handlar bland annat om att kommuner inte har tillräckliga resurser för att följa upp olika slags avtal med privata utförare och de ersättningar som utbetalas till dessa.

Mer än hälften av kommunerna (52 procent) uppger att bristande kunskap om felaktiga utbetalningar respektive brist på vägledning i hög grad utgör riskfaktorer. Kommunernas ansvarsområde rymmer en mångfald verksamheter och en effektiv kontroll av dessa kräver stor kunskap om de olika verksamhetsområdena. Intervjuerna stärker bilden av att det är svårt för kommuner att upparbeta kunskap om felaktiga utbetalningar som är specifik för olika verksamheter och att detta har negativ påverkan på deras förutsättningar att motverka felaktigheter. Enkätresultatet pekar mot att många kommuner behöver bättre vägledning för att avhjälpa kunskapsbristen om felaktiga utbetalningar.

Brister på såväl resurser som kunskap kan förklara att 40 procent av kommunerna också anger att svårigheter att genomföra interna kontroller i hög grad är ett hinder för att motverka felaktiga utbetalningar. Svårigheterna kan till exempel avse kommunens hantering av rörliga ekonomiska ersättningar till privata utförare inom hemtjänst.

När det gäller sekretessregelverket bedömer 41 procent av kommunerna att detta i hög grad utgör en risk. I intervjuer har kommuner lyft att förvaltningarna i kommunen inte i tillräcklig utsträckning kan utbyta information på grund av sekretessregler, men också att reglerna påverkar deras förutsättningar att byta information med andra kommuner och statliga myndigheter.

Brister i folkbokföringen anges av 30 procent av kommunerna i hög grad utgöra risk/hinder i arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar. Av fritextsvar och intervjuer framgår att sådana brister kan leda till felaktiga utbetalningar av framför allt ekonomiskt bistånd.

De kommuner som besvarat enkäten anser inte i någon större utsträckning att LOU-regelverkets utformning utgör en hög risk i sammanhanget (12 procent). Uppfattningen att LOV-regelverkets utformning utgör en hög risk är däremot mer utbredd (21 procent). En risk som lyfts gällande LOV är svårigheten att utesluta en leverantör om felaktigheter uppstår efter att tillstånd getts av IVO. Det är den enskilde omsorgstagaren som väljer utförare, medan det enligt LOU-regelverket är kommunen som beslutar om leverantör efter en granskning i upphandlingsprocessen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

8.3.2 Riskfaktorer och/eller hinder enligt regionerna

Regionernas svar på enkätfrågan ”I vilken grad uppfattar ni nedanstående som riskfaktorer för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar?” fördelar sig enligt figur 8.2.[2]

Figur 8.2 Regionernas bedömning av olika faktorer som risker för respektive hinder för att motverka felaktiga utbetalningar

Enkätsvar från samtliga regioner

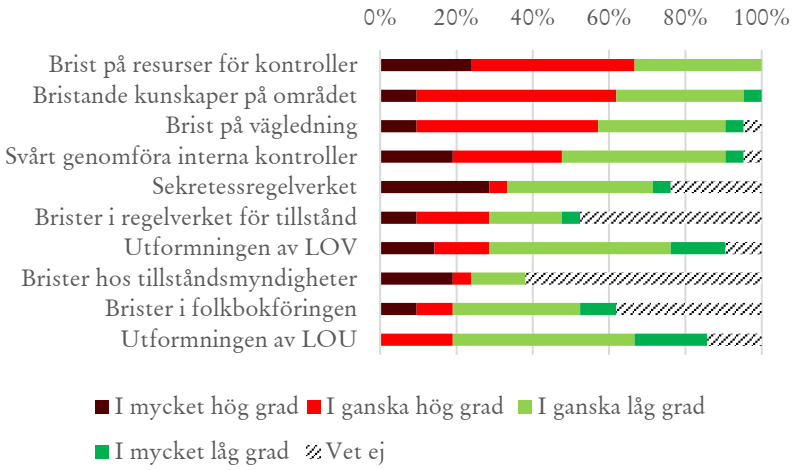

Källa: Egna uppgifter.

I likhet med kommunerna anger regionerna i störst utsträckning brist på resurser för kontroller som en riskfaktor för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar. Andelen som uppger att detta är fallet (i mycket eller ganska hög grad) uppgår till 67 procent, vilket är en något större andel än bland kommunerna. Bristen på resurser för kontroller har också lyfts fram i intervjuer med företrädare för regionerna.

[2] Utöver de riskfaktorer/hinder som listas i figur 8.2 har regionerna fått ta ställning till i vilken grad ”övriga riskfaktorer/hinder” utgör en risk/hinder i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och i öppna svar getts möjlighet att förtydliga vad riskerna/hindren avser. Eftersom flertalet (62 procent) har svarat ”vet ej” och då övrig svarsfördelning avser olika risker som berörda regioner har identifierat själva redovisar vi inte denna uppgift i figuren. Bland övriga risker som regioner har uppgett i öppna svar kan nämnas att det saknas möjlighet att kontrollera om företrädare för bolagsstyrelser finns i brottsregistret, att fördjupade kontroller av utbetalningar ofta fordrar tidskrävande journalgranskningar och att det saknas ett nationellt register över leverantörer till offentlig sektor med uppgifter om eventuella sanktioner som andra regioner/kommuner/myndigheter har belagt dem med.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Andelen regioner som uppger att bristande kunskaper inom området och brist på vägledning och metoder i hög grad utgör risker/hinder uppgår till 62 respektive 57 procent. Därefter lyfts svårigheter i att genomföra interna kontroller fram (48 procent), vilket hänger ihop med brist på resurser, kunskap och vägledning. Sammantaget bedömer regionerna att de nu berörda faktorerna påverkar arbetet med att motverka de felaktiga utbetalningarna i något högre grad än vad kommunerna bedömer.

Vad gäller sekretessregelverkets påverkan anger 33 procent av regionerna en hög risk, det vill säga en något lägre andel än bland kommunerna (41 procent).

Gällande faktorn brister i regelverket för tillstånd eller att tillståndsplikt saknas anger 29 procent av regionerna att den innebär hög risk och/eller hinder. För faktorn brister hos tillsynsmyndigheter anges risk och/eller hinder i hög grad av 24 procent av regionerna.

Andelen regioner som anger brister i folkbokföringen uppgår till 19 procent, vilket är en lägre siffra jämfört med kommunerna (30 procent).

Regionerna gör en något högre riskbedömning gällande utformningen av LOU-regelverket (19 procent) jämfört med kommunerna (12 procent).

Utformning av LOV-regelverket bedöms av 29 procent av regionerna utgöra en risk och/eller ett hinder i detta sammanhang. Också denna andel är högre bland regionerna än bland kommunerna (21 procent). I fritextsvar och intervjuer beskriver regionerna att riskerna med LOV-regelverket exempelvis handlar om svårigheter att kontrollera brottsliga företrädare i bolag och bolagsstyrelser. En annan risk som regioner lyfter fram, och som gäller både LOV och LOU, avser avtalens utformning. Om det till exempel finns utrymme för tolkning av avtalsvillkoren kan utföraren komma att tänja på gränsen för rätten till ersättning. Svaga avtal och otillräcklig juridisk kompetens hos beställaren, det vill säga regionen, utgör därmed riskfaktorer för såväl felaktiga utbetalningar som möjligheten att vid tvist kunna påvisa rätten till återkrav. Flera regioner upplever också att det är svårt att få fram information om leverantörer som misskött sig i rollen som leverantör till en annan region. Vid behov av granskning av en leverantör kan sekretessregelverket utgöra ett hinder.

Regionerna ger i enkätens fritextsvar och intervjuer uttryck för att det görs olika tolkningar av regelverken för till exempel vårdval,

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

upphandling och den nationella taxan. Avsaknad av nationella riktlinjer och gemensam praxis skapar utrymme för olika tolkningar och därmed risk för felaktiga utbetalningar. De ser ett behov av en ökad samsyn i dessa frågor och bedömer att en mer enhetlig hantering av frågorna kan bidra till att minska regionernas felaktiga utbetalningar.

8.4 Risker för felaktiga utbetalningar inom olika verksamhetsområden

Resultatet av enkätundersökningen visar stor variation mellan verksamhetsområden sett till i vilken utsträckning kommuner och regioner uppfattar att det finns risk för felaktiga utbetalningar (se figur 8.3 och 8.4). Det finns dock variationer mellan olika kommuner och regioner inom ett och samma verksamhetsområde och då särskilt när det gäller köp av verksamhet. Det kan bero på att de köper olika typer av verksamhet i olika grad, men också på vilka privata utförare som verkar lokalt och hur kommunens eller regionens kontroll och uppföljning fungerar. I detta avsnitt redovisar vi de aggregerade resultaten för respektive verksamhetsområde och redogör närmare för utvalda områden.

För kommunernas del avser den fördjupade beskrivningen de två områden som kommunerna i störst utsträckning uppfattar som riskfyllda (köp av insatser enligt LSS och SFB samt ekonomiskt bistånd). Därutöver beskriver vi riskerna i samband med köp av hemtjänst, köp av grundskola och gymnasieskola samt utbetalning av föreningsbidrag. De två sistnämnda tas upp särskilt i kartläggningen och när det gäller föreningsbidragen behandlas både kommuner och regioner i ett sammanhang då de bedömer riskerna på ett likartat sätt. Verksamhetsområdet köp av hemtjänst har tagits med för att belysa hur kommunens val av ersättningsmodell till privata utförare kan påverka risken för felaktiga utbetalningar.

För regionernas del har vi valt att närmare beskriva riskerna i samband med köp av primärvård och specialiserad somatisk vård från privata utförare eftersom dessa två verksamheter tillsammans omsätter merparten av regionernas köp från privata utförare och då problemen dem emellan är snarlika. Vi beskriver också riskerna i samband med köp av tandvård, som är det verksamhetsområde som

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

regionerna i störst utsträckning själva förknippar med risker för felaktiga utbetalningar.

8.4.1 Risker inom kommunernas verksamhetsområden

Kommunerna uppfattar att riskerna för felaktiga utbetalningar till enskilda eller privata utförare är störst inom verksamhetsområdena köp av insatser enligt LSS och SFB och ekonomiskt bistånd (se figur 8.3). Andelen kommuner som uppger att dessa verksamhetsområden är förknippade med mycket eller ganska stora risker för felaktiga utbetalningar är 37 procent.

Figur 8.3 Risker för felaktiga utbetalningar inom olika verksamhetsområden

Enkätsvar från 176 kommuner

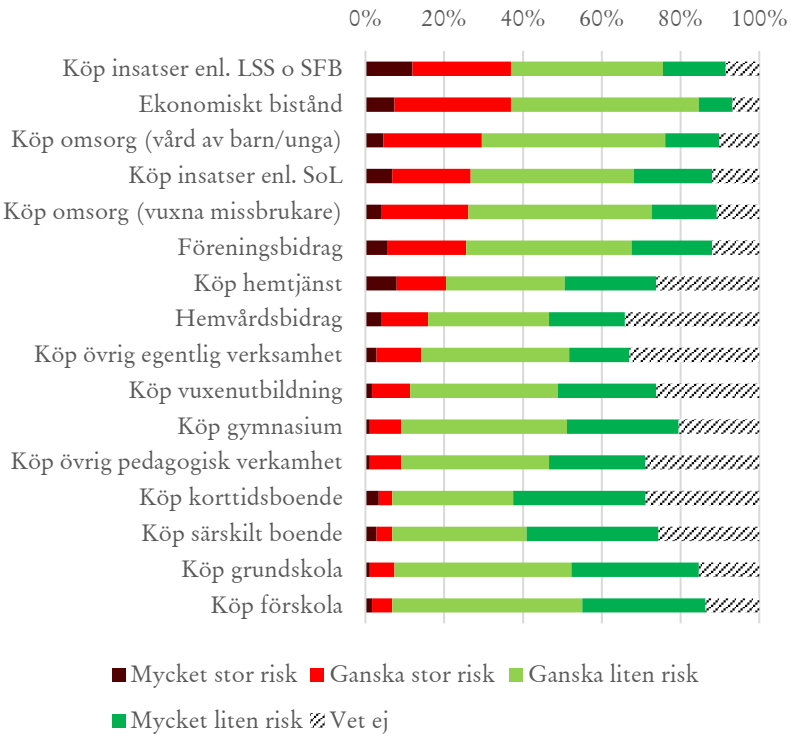

Källa: Egna uppgifter.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Köp av insatser enligt LSS och SFB från privata utförare

Flera kommuner har i intervjuerna lyft fram köp av personlig assistans som särskilt utsatt för risk för felaktiga utbetalningar. De menar bland annat att kontrollmöjligheterna är begränsade och att det är svårt för dem att byta information med andra kommuner och statliga myndigheter om vilka ersättningar som betalas ut till samma företag eller individ.

En kommun påpekar exempelvis att ersättningen kan avse jämförelsevis stora belopp för en enskild klient. Detta i kombination med att det i de flesta fall inte görs någon tillsyn av utförare innebär stora risker för felaktiga utbetalningar. Det är inte ovanligt att företrädaren för utföraren eller assistenterna är släkt med klienten, vilket kan innebära ytterligare begränsad insyn. I sådana fall är det lätt att misstänka att andra närstående, bland annat med hänsyn till familjesammanhållningen eller ekonomiska beroenden, inte vill eller vågar anmäla till kommunen om ersättning betalas ut på felaktiga grunder.

Ekonomiskt bistånd

Nästan fyra av tio kommuner i enkätundersökningen (37 procent) bedömer att risken för felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd är mycket eller ganska stor. Ett grundläggande problem som har framkommit i intervjuerna är att biståndshandläggningen till stor del är tillitsbaserad, samtidigt som kommunens kontrollmöjligheter enligt lag är begränsade. För att bevilja bistånd ska kommunen först säkerställa att den som ansöker inte har inkomster eller tillgångar över vissa gränsvärden. I intervjuerna har dock framkommit att det är svårt att få en heltäckande bild av den enskildes ekonomiska situation och att det finns betydande risker för att mottagare av ekonomiskt bistånd undanhåller tillgångar eller inkomster från svartarbete.

Brister i folkbokföringen kan också medföra risker för felaktiga utbetalningar. Det förekommer till exempel att utbetalningar sker till personer som har flyttat från kommunen men ännu inte folkbokförts på den nya hemorten.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Bidrag till föreningar (gäller både kommuner och regioner)

Kommuner och regioner bedömer risken för felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag på ett likartat sätt. Ungefär en fjärdedel anser att risken är ganska eller mycket stor. Jämfört med andra verksamhetsområden uppfattar kommunerna risken som medelstor, medan regionerna bedömer att risken är lägre än den genomsnittliga för deras verksamhetsområden.

Enkätsvaren och intervjuerna ger en blandad bild av riskerna för felaktiga utbetalningar. Enkätresultatet kan tolkas som att kommunerna upplever att riskerna för felaktigt utbetalda föreningsbidrag är ganska stora, medan underlaget från intervjuerna över lag inte tyder på att de uppfattar att det finns särskilt stora problem på området. Det har dock angetts att de tillitsbaserade relationerna innebär risker för felaktiga utbetalningar.

Några intervjuade understryker att deras kommun har ett nära samarbete med de föreningar som tar emot bidrag. De för kontinuerliga dialoger som bland annat innefattar uppföljningssamtal, vilket bidrar till att stärka tilliten mellan parterna. En kommun påpekar att föreningarna är beroende av medel från kommunen för att bedriva sina verksamheter och att de därför har starka incitament att undvika oegentligheter som skulle riskera deras finansiering.

Samtidigt beskriver kommuner att de har små möjligheter att kostnadseffektivt kontrollera att föreningarna använder bidragsmedlen på ett korrekt sätt. För att försäkra sig om att föreningar fullt ut uppfyller kraven för bidrag skulle kommunen till exempel behöva besöka aktiviteter såsom träningstillfällen för att kontrollera att de äger rum och, om bidraget är kopplat till deltagande, också räkna deltagare, vilket delvis kan förklara varför många kommuner anser att riskerna för felaktiga utbetalningar är relativt stora. Det ska samtidigt noteras att det finns vissa möjligheter att digitalt kontrollera om föreningar sköter sig genom att följa upp personnummer som registrerats för olika fritidsaktiviteter. På så sätt kan kommunen exempelvis kontrollera om samma person registrerats som närvarande på fler aktiviteter samtidigt.[3]

Riskerna för felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag har uppmärksammats under den senaste tiden i några rapporter från såväl kommunsektorn som statliga myndigheter. Stadsledningskontoret i

[3] Se BRÅ, *Välfärdsbrott mot kommuner och regioner*, rapport 2022:1, s. 94.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Göteborg har publicerat en rapport sedan det konstaterats att staden gett bidrag till föreningar som saknat verksamhet och misstänkts för brott.[4] I rapporten anges bland annat följande.[5]

- Kontrollen av ansökningar och uppföljningar behöver systematiseras för att kunna ske effektivt, och i dag saknas kontrollplaner.
- Kontrollen är ofta på en grundläggande basnivå trots att informationen i ansökningarna kan vara omfattande, och det saknas kunskap om hur man gör riskanalyser som ska ge stöd för urval till fördjupade granskningar.
- Kontrollarbetet baseras oftast på information som tillhandahålls av bidragssökande föreningar utan att förvaltningen stämmer av mot egen oberoende information.
- Det finns kunskapsbrister gällande arbetsmetodik och hur ekonomisk information ska värderas.
- Intern och extern samverkan är varierande och ofta händelsestyrd. Det saknas rutiner för samverkan och utbyte av information om föreningar och mellan förvaltningar.
- Genom att bidragsgivning ofta pågår under flera år finns en påtaglig risk för att långvariga relationer mellan sökande föreningar och handläggare uppstår. Relationerna kan övergå i en vänskapsliknande relation eller i någon form av beroendeställning där beslutsfattandet påverkas.

Det kan särskilt noteras att det i rapporten anges att ett åtal mot en av de granskade föreningarna har visat att Göteborgs stad inte ensam kan hitta avancerade fel och fusk utan att samverkan behöver ske tillsammans med granskande myndigheter. I detta sammanhang kan lyftas fram att Brå har uppmärksammat värdet av samarbete mellan olika kommuner och regioner samt har framfört att väsentligt fler kommuner och regioner behöver utöka sin resurstilldelning för uppföljningsverksamheten inom området.[6]

[4] Stadsledningskontoret Göteborgs stad, *Fördjupad rapport om föreningsbidrag – Riskbedömning vid beslut och bidragsutbetalningar till ideella föreningar*, 2023-12-06.
[5] Stadsledningskontoret, 2023-12-06, s. 3.
[6] Brå, rapport 2022:1, s. 10 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I en rapport från Eskilstuna kommun konstateras att ideella föreningar kan användas för välfärdsbrott (såsom felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag) och annan ekonomisk brottslighet (exempelvis penningtvätt). I rapporten som har ett vidare perspektiv uppges att det finns en betydande risk att föreningar startas för att användas som ”skalföreningar”, det vill säga ekonomiska frizoner som kan användas för att hysa parallella ekonomier, penningtvätt, söka föreningsbidrag med mera. Det anges att många föreningar startas på pappret, men efter att de tilldelats ett organisationsnummer så finns inte några spår av föreningen. Syftet i de fallen var troligen endast att få tillgång till ett organisationsnummer. I rapporten beskrivs dessutom en direkt koppling mellan ekonomiskt bistånd och ideella föreningar. En företrädare för en förening som söker ekonomiskt bistånd kan använda föreningen som en parallell ekonomi där denne kan undanhålla sina ekonomiska förutsättningar i handläggningen av ansökan och på så sätt få mer stöd än vad denne har rätt till.[7] Rapporten visar således på en annan problematik kring föreningar än enbart risken för felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag.

Bidragsgivningen till föreningar baseras av tradition på tillit och bidragsgivarna utgår i hög grad från att de kan lita på att de sökande organisationerna lämnar riktiga uppgifter, använder medlen som avsett och inte bedriver verksamhet som strider mot grundläggande värderingar i samhället. Mot bakgrund av att det på senare år kommit allt fler rapporter om att bidragsmedel har missbrukats av enskilda individer eller kriminella grupper, eller misstänkts ha finansierat extremistiska rörelser, bedömer Riksrevisionen att denna premiss inte längre håller. Enligt Riksrevisionen kan en bidragande orsak till den ökade rapporteringen om fusk och missbruk inom föreningsbidrag vara att kontrollen på andra områden har skärpts, och att ljusskygg verksamhet då sökt sig till områden med relativt låg risk för upptäckt.[8]

Flera rapporter pekar på risker kopplade till reglerna för föreningsverksamhet. Bidrag som utbetalas till ideella föreningar är till exempel vanligtvis undantagna från inkomstbeskattning, även om bidraget används för andra ändamål än det avsedda. Enligt Skatte-

[7] Eskilstuna kommun, *Varför så många föreningar som inte gör något? En granskning av 100 allmännyttiga ideella föreningar i Eskilstuna*, november 2023, s. 27.
[8] Riksrevisionen, *Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället*, RiR 2023:7, s. 7.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

verket bidrar detta till att göra föreningsformen attraktiv för oseriösa aktörer som är ute efter egen vinning.[9] I samband med ansökan om att registrera en förening hos Skatteverket sker heller ingen granskning av personerna som ingår i styrelsen, vilket medför att exempelvis individer med näringsförbud kan komma att utnyttja föreningsformen för att bedriva verksamhet.[10] Vidare har ideella föreningar som inte uttalat bedriver näringsverksamhet ingen skyldighet att ha en bokföring.[11]

Vid misstanke om att bidragsmedel utnyttjats otillbörligt genom till exempel kontantuttag och konsumtion för privat bruk är det ofta svårt för Skatteverket att identifiera en beskattningsbar person som kan bli inkomstbeskattad. Det beror i sin tur bland annat på att det saknas ett centralt företrädarregister över ideella föreningars styrelseledamöter, firmatecknare och revisorer och att möjligheterna att säkerställa identiteten på de personer som styr föreningens verksamhet därför ofta är små.[12] En annan konsekvens av att ett företrädarregister saknas är att det är svårt för Skatteverket att identifiera vem eller vilka i en förening som har ansvar för att inrapporterade uppgifter om att till exempel arbetsgivarförhållanden är korrekta. Eftersom det inte alltid går att fastställa en företrädare för föreningen kan det också vara svårt att upptäcka eventuella jävsförhållanden mellan exempelvis styrelsen och dess revisor.[13] Dessa förhållanden försvårar även ett eventuellt återkrav av felaktigt utbetalda bidrag.[14]

Flera myndigheter har även noterat att det finns risk för otillåten dubbelfinansiering, det vill säga att organisationer får bidrag från flera finansiärer för samma verksamhet. Detta beror både på det stora antalet regelverk som påverkar bidragsgivningen och på att det finns många finansiärer.[15] Bland andra Brå, Skatteverket och Statskontoret har föreslagit att en central databas eller någon annan form av nationellt register över föreningars ansökningar om bidrag

[9] Skatteverket, *Erfarenheter och iakttagelser från kontrollinsats avseende statsbidrag till ideella föreningar för att bedriva viss verksamhet för barn och unga*, promemoria 2022-09-15, dnr 8-1922875, s. 1.
[10] Riksrevisionen, RiR 2023:7, s. 8 f.
[11] Se exempelvis Statskontoret, *Korrekta utbetalningar av statliga stöd till företag och andra juridiska personer*, (2023:19), s. 27.
[12] Skatteverket, promemoria 2022-09-15, s. 2.
[13] Riksrevisionen, RiR 2023:7, s. 8 och 9.
[14] Se exempelvis Statskontoret (2023:19), s. 27 och 121, samt Riksrevisionen, RiR 2023:7, s. 9.
[15] BRÅ, rapport 2022:1, s. 13, Skatteverket, promemoria 2022-09-15, s. 9, Statskontoret, *Myndighetsanalys av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor*, rapport 2017:13, s. 89 f. och Riksrevisionen, RiR 2023:7, s. 10.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och mottagna utbetalningar från offentliga aktörer ska upprättas. Syftet med att samla sådana uppgifter är att förbättra samhällets insyn för att undvika felaktigheter.[16]

Köp av hemtjänst från privata utförare

Ungefär var femte kommun (21 procent) anger att risken för felaktiga utbetalningar är mycket eller ganska stor vid köp av hemtjänst från privata utförare. 8 procent anser att risken är mycket stor, vilket är den näst största andelen bland samtliga verksamhetsområden (efter köp av insatser enligt LSS och SFB där andelen av alla svar är 12 procent).

Flera kommuner lyfter fram ersättningsmodellens betydelse för risken för felaktiga utbetalningar till utföraren av hemtjänst. I korthet bedömer de att en modell som innebär att ersättning betalas för avtalad eller beslutad tid innebär större risker än när ersättning betalas för faktiskt utförd tid. Den förstnämnda varianten innebär att utföraren kan få ersättning för tjänster som de inte har utfört. Denna typ av debitering tycks vara relativt vanligt förekommande och praktiseras, enligt uppgifter i intervjuerna, också av välrenommerade leverantörer med etablering på flera håll i landet. Ett flertal kommuner uppger att de på senare tid har övergått från ersättning enligt avtalad tid till ersättning enligt utförd tid. Det har inneburit att utbetalningarna är lättare att kontrollera och de bedömer att kostnaderna för köp av hemtjänst har minskat som en effekt av minskad debitering. Flera uppger även att de har stramat upp kraven i avtalen och förtydligat sanktionstrappan för utförare som inte uppfyller avtalet.[17]

Köp av pedagogisk verksamhet från privata utförare

Endast 7 respektive 9 procent uppger att risken för felaktiga utbetalningar är mycket eller ganska stor i samband med köp av grundskole- respektive gymnasieutbildning från privata utförare. Kommunerna betalar ut skolpeng för i kommunen folkbokförda

[16] BRÅ, rapport 2022:1, s. 13, Skatteverket, promemoria 2022-09-15, s. 9, Statskontoret, rapport 2017:13, s. 89 f.
[17] Med sanktionstrappa avses en stegvis ökning av beställarens sanktioner mot en leverantör som inte uppfyller sin del av avtalet och inte genomför de åtgärdar som beställaren kräver.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

elever som är inskrivna på privatdrivna skolor. Av våra intervjuer framgår att kommunerna har goda förutsättningar att säkerställa uppgifter om i vilka skolor eleverna går och att det därmed är ovanligt att det sker fler än en utbetalning av skolpeng för en enskild elev. Närliggande kommuner samarbetar ofta genom att bland annat dela med sig av registeruppgifter. Det förekommer förvisso att folkbokföringen släpar efter vid flytt till och från kommuner, men de som intervjuats betraktar detta som ett litet problem i sammanhanget.

Eftersom gymnasieelever oftare har sin skolgång i en annan kommun än den där de är bosatta uppfattas risken för felaktiga utbetalningar av skolpeng för dessa elever som något större.

Flera intervjuade pekar på att kommunen inte har ansvar för tillståndsgivning och tillsyn av privata utförare. Om Skolinspektionen har meddelat tillstånd att bedriva skolverksamhet är kommunen ålagd att betala skolpeng för inskrivna elever som är hemmahörande i kommunen (se avsnitt 7.4.2).

Också vad gäller köp av förskoleverksamhet respektive vuxenutbildning uppfattar kommunerna att riskerna för felaktiga utbetalningar är jämförelsevis små. Till skillnad från grund- och gymnasieskoleverksamhet har kommuner ett tillsynsansvar för förskolor. En tolkning av enkätresultatet skulle kunna vara att i vart fall vissa kommuner uppfattar att deras tillsynsarbete är ändamålsenligt och därmed bidrar till att motverka felaktiga utbetalningar till fristående förskolor. Den kommunala vuxenutbildningen omfattas inte av skolpengssystemet. En intervjuad kommunföreträdare uppger att resursfördelningen till dessa verksamheter inte är föremål för en tillräckligt tydlig ekonomisk styrning och att risken för felaktiga utbetalningar därför är något förhöjd. Både enkätundersökningen och våra intervjuer ger dock vid handen att kommunerna har identifierat köp av vuxenutbildning som förknippat med låg grad av risk för felaktiga utbetalningar.

8.4.2 Risker inom regionernas verksamhetsområden

Regionerna bedömer, jämfört med kommunerna, generellt sett att riskerna för felaktiga utbetalningar är större i samband med köp av verksamhet från privata utförare. Störst risk bedöms finnas vid köp

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

av tandvård och köp av övrig hälso- och sjukvård (se figur 8.4). Regionernas köp gällande dessa båda verksamhetsområden avser emellertid relativt små belopp.[18] Nedan redogör vi kortfattat för vad som har framkommit i vår enkätundersökning och våra intervjuer vad gäller risker vid köp av primärvård och specialiserad vård som tillsammans utgör huvuddelen av regionernas utbetalningar. Flera regioner har upprättat särskilda funktioner för att kontrollera och följa upp sina köp av tandvård från privata utförare. Av det skälet redogör vi särskilt för regionernas risker för felaktiga utbetalningar också inom det verksamhetsområdet. När det gäller föreningsbidrag är de upplevda riskerna för felaktiga utbetalningar desamma som för kommuner, varför dessa risker har berörts för både kommuner och regioner i ett sammanhang i föregående avsnitt.

Generellt kan sägas att vården är en resurskrävande och komplex verksamhet med olika medicinska kompetenser. När felaktigheter väl upptäcks handlar det för regionernas del ofta om stora belopp och processerna för återkrav är förknippade med höga kostnader.

Figur 8.4 Risker för felaktiga utbetalningar inom olika verksamhetsområden

Enkätsvar från samtliga 21 regioner

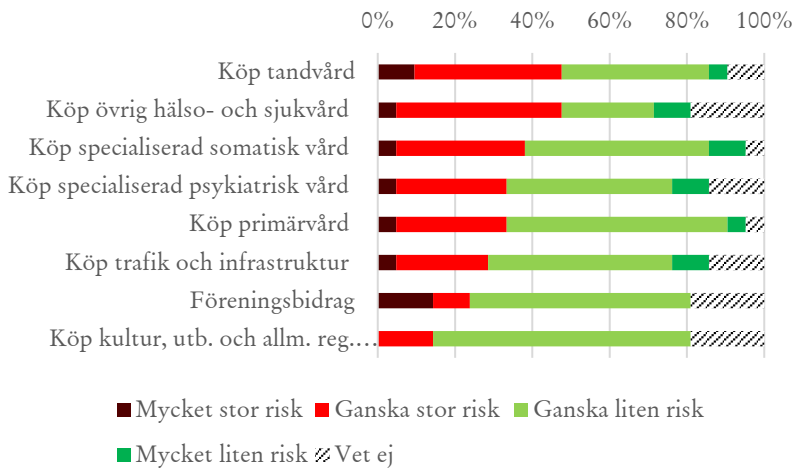

Källa: Egna uppgifter.

[18] Regionernas köp från privata utförare år 2022 gällande verksamhetsområdet tandvård uppgick till 1,4 miljarder kronor och gällande verksamhetsområdet övrig hälso- och sjukvård till 2 miljarder kronor.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Köp av primärvård och specialiserad somatisk vård från privata utförare

Av regionerna uppger 33 procent att köp av primärvård medför en mycket eller ganska stor risk för felaktiga utbetalningar. Motsvarande andel för köp av specialiserad somatisk vård är 38 procent. I enkätens fritextsvar och intervjuerna anger företrädare för regioner att dessa verksamhetsområden innebär utmaningar.

Vårdval är obligatoriskt för regionerna sedan år 2010, med fri etablering av utförare inom primärvården. Flera regioner beskriver att det pågår ett strukturerat arbete vad gäller kontroll och uppföljning och att möjlighet finns att jämföra olika resultat av privata utförares verksamheter med verksamheter inom egen regi. Kvalitetsregister över primärvården ger goda möjligheter att bedöma vårdgivarens produktion i förhållande till andra utförare. Samtidigt beskrivs att arbetet bara ”skrapat på ytan” vilket bland annat beror på att det saknas de kompetenser och resurser som krävs för att på ett adekvat sätt följa upp och kontrollera verksamheten.

Regioner vittnar också om ett hårdare klimat i dialogerna med utförare vid kontroll och uppföljning. Det finns vidare särskilda svårigheter att kontrollera och följa upp vid ersättning förutom-länsvård, eftersom det då inte är den egna regionens avtal som ska tillämpas.

Köp av tandvård från privata utförare

Nästan hälften (48 procent) av regionerna uppger att risken för felaktiga utbetalningar är mycket eller ganska stor i samband med köp av tandvård från privata utförare. Av fritextsvar och intervjuer framgår att denna uppfattning till stor del kan härledas till de villkor som gäller för regionerna när de köper tandvård.

En region påpekar att relationerna mellan regionen och de privata utförarna av tandvård ofta är avtalslösa. Avsaknaden av avtal innebär att det är svårt att följa upp regionens utbetalningar för att ställa dem i relation till den vård som utförts. Det är med andra ord svårt att upptäcka eventuellt felaktiga utbetalningar.

Många regioner som köper tandvård av privata utförare har inrättat kontrollfunktioner för att motverka felaktiga utbetalningar. Det kan handla om att så kallade bedömningstandläkare övervakar

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och särskilt granskar tandvård som utförs privat med ersättning från regionerna. Samtidigt innebär ersättningsmodellen och avtalslösheten att regionerna känner sig bakbundna. Så länge en vårdgivare har tillstånd att bedriva verksamhet, i de fall ett sådant behövs, är regionerna tvungna att betala ersättning. Det gäller även i de fall regionerna uppfattar att den vård som ges inte når upp till en tillfredsställande nivå.

8.5 Kända felaktiga kommunala utbetalningar

Kommunsektorns totala felaktiga utbetalningar omfattar såväl kända som okända sådana. I kartläggningen har vi bett kommuner och regioner att redovisa vilka kända felaktiga utbetalningar som finns för år 2022. Som nämnts antog vi från början att det skulle bli svårt att få fram ett tillförlitligt sifferunderlag, bland annat eftersom sektorn arbetar på olika sätt med att motverka felaktiga utbetalningar, att det inte tidigare har gjorts någon nationell kartläggning som var möjlig att bygga vidare på, och att studier från Brå har visat att kommunsektorn har stora utmaningar inom området. Syftet med undersökningen har mot den bakgrunden främst varit att få fram indikationer på mönster för felaktiga utbetalningar och att få en uppfattning om hur relationen mellan olika verksamhetsområden ser ut.

I kartläggningen har vi efterfrågat uppgifter gällande 16 verksamhetsområden för kommunerna och 8 verksamhetsområden för regionerna (se avsnitt 7.5.2). Uppgifter om felaktiga utbetalningar kan hämtas från exempelvis beslut om återkrav eller eftergift, polisanmälningar och förlikningar.

8.5.1 Kända felaktiga utbetalningar i kommunerna – skattningar utifrån enkätresultaten

Av de 176 kommuner som har besvarat enkäten har 141 uppgett ett belopp för kända felaktiga utbetalningar för år 2022 i minst ett av de 16 verksamhetsområdena. Det vanligaste är dock att kommunen inte har registrerat någon felaktig utbetalning och att beloppet således angetts till 0 kronor. Att den verkliga nivån skulle vara 0 kronor kan betraktas som uteslutet. Även de låga nivåer som redovisas

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

måste med hänsyn till vad som är känt om felaktiga utbetalningar från det offentliga antas ligga långt under de verkliga nivåerna.

Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om det är meningsfullt att skatta andelen felaktiga utbetalningar per verksamhetsområde utifrån de totala utbetalningar som görs av kommunerna. Vår bedömning är att det finns ett visst värde i att redovisa enkätsvaren för att visa på orimligheten i de siffror de leder fram till.

Ekonomiskt bistånd

Vad gäller ekonomiskt bistånd har 135 kommuner uppgett ett belopp, medan 41 kommuner har svarat att de inte har någon uppgift. De som angett ett belopp utgör 46,6 procent av landets samtliga kommuner och stod år 2022 för 62,7 procent av den totala utbetalningen av ekonomiskt bistånd. Det stora flertalet, 94 kommuner, har angett att de inte har haft några felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och således angett 0 kronor.

Summan av de felaktiga utbetalningarna av ekonomiskt bistånd som angetts i undersökningen uppgår till 40,7 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,61 procent av det belopp som de aktuella kommunerna tillsammans betalade ut år 2022. Sett till enskilda kommuner varierar andelen mellan 0 och 6,5 procent.

Kommunernas totala utbetalningar av ekonomiskt bistånd uppgick år 2022 till drygt 10,7 miljarder kronor. Om andelen felaktiga utbetalningar som framkommit i enkätundersökningen (0,61 procent) sätts i relation till detta belopp skulle det innebära att knappt 66 miljoner kronor har utbetalats felaktigt. Som påpekats ovan är det vår uppfattning att de resultat som redovisas inte speglar den verkliga nivån på felaktiga utbetalningar. Den spridning som finns mellan olika kommuner kan till stor del antas kopplas till hur moget arbetet mot felaktiga utbetalningar är snarare än att ange ett mått på utsattheten i olika kommuner.

Kommunernas köp av verksamhet

Antalet kommuner som i undersökningen har uppgett ett belopp för felaktiga utbetalningar, inklusive 0 kronor, i samband med köp av verksamhet varierar mellan 134 och 141 beroende på vilket av de

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

13 verksamhetsområden som avses.[19] De kommuner som har uppgett ett belopp för felaktiga utbetalningar stod år 2022, räknat i pengar, för 48 procent av samtliga 290 kommuners köp av verksamhet från privata utförare. Det kan knappast dras några slutsatser alls beträffande verkliga nivåer från de redovisade nivåerna.

Det totala beloppet för felaktiga utbetalningar i samband med köp av verksamhet uppgår i underlaget till 103,9 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,2 procent av värdet av kommunernas sammanlagda köp av aktuella verksamheter år 2022. Andelen är högst för köp av hemtjänst (1,1 procent) och lägst inom köp av övrig egentlig verksamhet (0 procent).

Kommunernas totala köp av de typer av verksamheter som ingår i undersökningen uppgick till knappt 114,2 miljarder kronor. Skattningen av andelen felaktiga utbetalningar som gjorts utifrån underlaget i enkätundersökningen (0,2 procent) ger vid handen att de felaktiga utbetalningarna under året skulle beräknas till ungefär 228 miljoner kronor men torde med största sannolikhet vara betydligt högre.

Föreningsbidrag

Sammanlagt 141 kommuner har angett ett belopp för felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag, men av dessa är det endast sex kommuner som har uppgett ett belopp som överskrider 0 kronor. Resultaten kan alltså även här antas vara starkt missvisande.

Summan av felaktiga utbetalningar för bidrag till föreningar uppgår i undersökningen till 1,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,05 procent av de totala utbetalningarna. Beräknat på samtliga kommuners utbetalningar kan felaktiga utbetalningar av bidrag till föreningar och stiftelser därmed skattas till ungefär 3 miljoner kronor år 2022 vilket alltså måste antas vara ett alldeles för lågt belopp.

[19] Av de 16 verksamhetsområden inom kommuner som omfattas av vårt uppdrag avser tre av dem utbetalningar till enskilda eller föreningar, det vill säga inte köp av verksamhet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

8.5.2 Kända felaktiga utbetalningar i regionerna – skattningar utifrån vårt enkätresultat

Samtliga regioner har uppgett ett belopp för kända felaktiga utbetalningar i minst ett av de åtta verksamhetsområdena, men endast två har uppgett ett belopp som överstiger 0 kronor för minst ett område. De allra flesta har därmed svarat antingen att de felaktiga utbetalningarna har uppgått till 0 kronor eller att de saknar uppgift.

Sett till de sju verksamhetsområden som avser köp av verksamhet har mellan 10 och 15 regioner kunnat uppge ett belopp (inklusive 0 kronor). För bidrag till föreningar har tolv regioner uppgett ett belopp, varav samtliga har angett 0 kronor.

Sammantaget innebär detta att de resultat som presenteras inte kan användas för någon beräkning av den verkliga nivån. I likhet med vad vi angett angående resultaten från kommunerna har vi sett ett värde i att redovisa enkätsvaren för att visa på orimligheten i de siffror de leder fram till.

Köp av verksamhet

Det summerade beloppet för kända felaktiga utbetalningar i samband med köp av verksamhet uppgår till 23,2 miljoner kronor. Som framgår ovan härstammar denna summa från belopp som endast två regioner har rapporterat.

När vi bortser från beloppet för köp av verksamhet för de regioner som saknar uppgifter om felaktiga utbetalningar, uppgår det totala beloppet för resterande regioner till 12,5 miljarder kronor. Det är det beloppet som vi ställer uppgifterna om felaktiga utbetalningar (23,2 miljoner kronor) i relation till för att beräkna andelen felaktiga utbetalningar (0,19 procent).

En enda region står för den absoluta merparten av totalbeloppet gällande felaktiga utbetalningar. I den regionen uppgick de kända felaktiga utbetalningarna till 0,73 procent av totalbeloppet för köp av verksamhet för de verksamhetsområden där uppgifter om felaktiga utbetalningar har angetts. Av de sju verksamhetsområden som vår datainsamling om regionernas köp av verksamhet täcker, har felaktiga utbetalningar till belopp större än 0 kronor angetts inom tre områden. Dessa områden är köp av primärvård, köp av specialiserad psykiatrisk vård och köp av tandvård.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Underlaget är mycket begränsat vilket beror på att antalet uppgifter i undersökningen om belopp som överstiger 0 kronor är få. Enskilda händelser har därmed fått stor betydelse för resultatet av beräkningarna. Som exempel kan nämnas att det totala beloppet på 16 miljoner kronor för felaktiga utbetalningar gällande köp av specialiserad psykiatrisk vård som framkommit i undersökningen avser felaktiga utbetalningar från en enda region. Det kan förutsättas att den verkliga graden av felaktiga utbetalningar är betydligt högre än den redovisade. De många uppgiftslämnare som angett 0 kronor kan därför ses som ett tecken på att arbetet med att identifiera felaktiga utbetalningar behöver utvecklas.

Regionernas samlade köp av verksamhet från privata utförare uppgick år 2022 till 59,6 miljarder kronor. Utifrån den andel felaktiga utbetalningar som har framkommit med hjälp av enkätundersökningen skulle de totala felaktiga utbetalningarna för regionernas köp av verksamhet kunna skattas till minst 113 miljoner kronor.

Föreningsbidrag

Inte någon region har uppgett ett belopp större än 0 kronor för felaktigt utbetalda bidrag till föreningar och stiftelser år 2022. Även riktigheten av denna redovisning måste ifrågasättas.

9 Slutsatser av vår kartläggning

9.1 Analysens inriktning

Syftet med kartläggningen är främst att belysa vilka behov som finns när det gäller en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. I detta kapitel, där slutsatserna av kartläggningen presenteras, kommer vi därför att inrikta analysen mot denna fråga och lyfta fram i vilka avseenden vi menar att en anslutning skulle kunna medföra nytta för arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.

Det kan här lyftas fram att samtliga regioner har besvarat enkätundersökningen, medan endast 61 procent av kommunerna har lämnat svar. En möjlig förklaring till den relativt låga svarsfrekvensen för kommunerna kan vara svarstidens längd, mot detta talar dock att endast någon enstaka kommun begärt förlängd tid. Vi hade önskat en högre svarsfrekvens eftersom enkäten gäller ett så viktigt och aktuellt ämne som felaktiga utbetalningar samt avser möjligheter till förbättrade förutsättningar för det kommunala arbetet. Som konstaterats tidigare bedömer vi att de svar vi har fått in inte utgör en robust grund att dra slutsatser från när det gäller konkreta belopp.

Inledningsvis följer en kort sammanfattning av kartläggningens resultat gällande risker för felaktiga utbetalningar och de uppgifter om kända felaktiga utbetalningar som lämnats. Därefter redovisar vi våra sammanfattande iakttagelser över de tillvägagångssätt, risker och bedömningar av omfattningen av felaktiga utbetalningar som gjorts i kapitel 7 och 8. Vi avslutar detta kapitel med att beskriva vilka belopp de felaktiga utbetalningarna skulle kunna uppgå till utifrån tre olika scenarier samt ge synpunkter på värdet av en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

9.2 Vad kartläggningen säger om felaktiga utbetalningar

9.2.1 Riskerna för felaktiga utbetalningar

Kartläggningen visar att det finns risk för felaktiga utbetalningar inom samtliga områden som ingår i studien och att det gäller för såväl kommuner som regioner.

För kommunerna har områdena köp av insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialförsäkringsbalken (SFB) samt ekonomiskt bistånd bedömts innebära de högsta riskerna. Risknivån för föreningsbidragen ligger något lägre och anges till samma nivå som några andra verksamhetsområden inom vård och omsorg. Riskerna vid köp av pedagogisk verksamhet bedöms som betydligt lägre.

Regionerna bedömer att det finns störst risk för felaktiga utbetalningar vid köp av tandvård och köp av övrig hälso- och sjukvård. Föreningsbidragen placeras relativt sett lågt i risknivå.

Ett par jämförande iakttagelser av resultaten kan göras. Generellt kan noteras att regionerna bedömer riskerna högre än kommunerna. En möjlig förklaring till det är att regionernas verksamhet till stor del bedrivs genom vårdval. Som tidigare framgått finns svårigheter i att granska privata utförare inom det området. Vidare bedömer kommuner och regioner risken för felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag på ett likartat sätt. Ungefär en fjärdedel anser att riskerna för felaktiga utbetalningar är höga. Jämfört med andra verksamhetsområden uppfattar kommunerna att risken för felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag är medelstor, medan regionerna bedömer risken lägre än genomsnittet för deras verksamhetsområden.

Det kan i sammanhanget konstateras att andelen privata utförare av kommunala angelägenheter har ökat successivt. År 2022 köpte kommunsektorn verksamhet från privata utförare för cirka 174 miljarder kronor, vilket justerat för inflationen innebar en ökning med nästan 50 miljarder kronor jämfört med år 2012.[1] Av de totala köpen från privata utförare står kommunerna för ungefär två tredjedelar och regionerna för ungefär en tredjedel. Vidare gjorde kommunerna utbetalningar av ekonomiskt bistånd med 10,7 miljarder kronor

[1] SCB:s räkenskapssammandrag för kommuner och regioner, SCB:s prisomräknare. Justerat till 2022 års priser ökade kommunsektorns köp av privata utförare från 125 miljarder kronor till 174 miljarder kronor mellan åren 2012 och 2022.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

år 2022, och kommuners och regionernas utbetalningar av föreningsbidrag uppgick till drygt 8 miljarder kronor det året. Sett till beloppen utgör alltså utbetalningar till privata utförare merparten av de utbetalningar som ingår i utredningens uppdrag.

9.2.2 Sifferunderlaget

Det har inte varit möjligt att inom ramen för vårt uppdrag få fram några tillförlitliga siffror på omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar. De belopp som redovisats i enkätundersökningen är inte av den kvalitet att de kan ligga till grund för en skattning av hur stora de felaktiga kommunala utbetalningarna är. Möjliga anledningar till detta har diskuterats i kapitel 7.

9.3 Sammanfattande iakttagelser gällande modus vid felaktiga utbetalningar

Med ledning av de exempel på tillvägagångssätt bakom felaktiga kommunala utbetalningar som presenterats i avsnitt 5.4.4 kan några mer generella iakttagelser göras.

Ett förhållande som särskilt bör noteras är att en stor andel av de kommunala utbetalningarna går till juridiska personer som har ett avtalsförhållande med kommunen eller regionen. Det faktum att rättsförhållandet mellan utbetalare (kommun och region) och mottagare av utbetalningarna regleras genom avtal kan komplicera bedömningarna av om det har skett en felaktig utbetalning eller inte. Det blir i flera avseenden en fråga om tolkning av parternas avtal. Därtill kommer att det kan vara svårt att följa upp ett företags verksamhet i den utsträckning som behövs samt att exempelvis kontrollera omfattande betalningsströmmar som kan ske mellan såväl fysiska som juridiska personer. Förutom att det kan krävas stora resurser hos kommunsektorn för att utföra tillräckliga uppföljningar och kontroller, kan det ställa särskilda krav på ekonomisk och juridisk kompetens.

Ett annat förhållande som avser en stor del av de kommunala utbetalningarna, är att den som ansöker om att få förmåner utbetalda inte är densamma som den som medlen är avsedda för, alltså den vars förhållanden utgör grund för beslutet om utbetalning. Så är

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

exempelvis fallet med utbetalningar inom hälso- och sjukvård och det statliga tandvårdsstödet, där det är vårdgivaren och alltså inte patienten som begär utbetalning från regionen. Av detta följer att det är den sökande, vårdgivaren, som ofta orsakar den felaktiga utbetalningen. Samma princip gäller för hemtjänsten hos kommunerna. Detta till skillnad från exempelvis ekonomiskt bistånd där felet oftast orsakats av den enskilde mottagaren själv.

Det kan också noteras att det i flera av de exempel som angetts ovan är redan kriminellt belastade personer som är mottagare av utbetalningarna, antingen direkt eller indirekt som företrädare för olika verksamheter.

9.4 Sammanfattande iakttagelser gällande riskerna för felaktiga utbetalningar från kommunsektorn

9.4.1 Riskerna innebär utmaningar

Kartläggningen visar att det finns en variation av risker och hinder som försvårar kommuners och regioners arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. Den visar också att det pågår ett aktivt arbete inom kommunsektorn för att motverka felaktigheterna, men att det finns stora utmaningar i det arbetet.

Mot bakgrund av hur kommunsektorn har svarat på frågan om risker och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar, kan det ifrågasättas hur rustad kommunsektorn som helhet är för att möta dessa utmaningar. Både kommuner och regioner rankar bristen på resurser för kontroller som den största risken och därefter att det finns bristande kunskaper på området, tätt följt av brist på vägledning och metodstöd. Det kan noteras att dessa risker härrör från interna förhållanden som kommunsektorn själv kan påverka. Externa förhållanden, såsom att regelverk försvårar arbetet eller att det föreligger brister på andra områden, exempelvis hos tillståndsmyndigheter eller på folkbokföringsområdet, bedöms i lägre grad utgöra risker för felaktiga utbetalningar än de ovan angivna interna förhållandena.

Det har också förts fram att svårigheterna inte är kopplade till något särskilt verksamhetsområde, utan i stället bottnar i den stora omfattningen av och komplexiteten i kommunens samlade utbetalningar. Det handlar om att det är resurskrävande att följa upp olika slags avtal med privata utförare och de ersättningar som utbetalas

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

till dessa. Det är svårt att upparbeta kunskap om felaktiga utbetalningar som är specifika för olika verksamheter vilket försvårar arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.

9.4.2 Kommunsektorns eget arbete och externa faktorer

Riskanalyser kan bli mer träffsäkra

Kartläggningen visar att cirka 80 procent av de kommuner och regioner som besvarat enkäten genomför riskanalyser och/eller interna kontroller gällande felaktiga utbetalningar. It-system används för att granska beräkningar och utbetalningsunderlag. Både kommuner och regioner för dialoger med privata utförare och med företrädare för föreningar i syfte att följa upp och kontrollera verksamheterna.

Av kartläggningen framgår att en stor andel av både kommuner och regioner uppger att det finns bristande kunskaper på området och att de saknar vägledning och metodstöd för arbetet mot felaktiga utbetalningar. En stor andel anger att detta utgör en risk för felaktiga utbetalningar eller ett hinder i det motverkande arbetet. Hälften av dem som gör riskanalyser/interna kontroller har uppgett att det förhåller sig så. I den grupp som inte gör riskanalyser/interna kontroller anser en ännu större andel, drygt två tredjedelar, att bristande kunskap och avsaknad av vägledning och metodstöd utgör en risk för felaktiga utbetalningar eller hinder i det motverkande arbetet.

Kartläggningen visar att ökad kunskap om felaktigheter behövs för att förbättra förutsättningarna för kommuner och regioner att kunna använda ett riskbaserat arbetssätt för att motverka felaktiga utbetalningar. Riskanalyser som riktar arbetet är en viktig del i en intern kontroll som bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler. Kunskap och adekvat information om felaktiga utbetalningar kan också ge vägledning för urval och prioriteringar i det arbete som bedrivs i olika verksamhetsprocesser, till exempel biståndsbeslut, fakturahantering och uppföljning av privata utförare.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Arbetet prioriteras upp

I kartläggningen har framkommit att arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar har fått större uppmärksamhet i kommunsektorn på senare tid. Det finns dock fortfarande en variation i omfattning och effektivitet i det arbete som bedrivs. Större kommuner och regioner har generellt möjlighet att avsätta mer resurser för att motverka felaktiga utbetalningar än mindre kommuner och regioner. Och de som köper en jämförelsevis stor andel av verksamheten från privata utförare tenderar att ha mer utbyggda kontrollfunktioner än andra. Här bör dock erinras om att både kommuner och regioner anger att den största risken i sammanhanget är bristande resurser för kontroller. Det visar att frågan fortfarande inte har prioriterats i tillräckligt hög grad av kommunsektorn. Bilden är dock, utifrån vad som framkommit i kartläggningen om bristande kunskaper och stöd på området, mer komplex eftersom kunskap behövs för att prioritera så att avsatta resurser används på rätt sätt.

Externa faktorer medför risker

Det finns en rad externa faktorer som bedöms utgöra risker för felaktiga utbetalningar eller hinder för ett motverkande arbete. Med extern faktor avses förhållanden eller krav som ställs på kommunsektorn utifrån och som sektorn inte kan påverka. Ett exempel är sekretessregelverket som sektorn måste förhålla sig till i sin verksamhet. Det har förts fram att regelverket hindrar, eller åtminstone försvårar, ett ändamålsenligt informationsutbyte mellan såväl förvaltningar inom en och samma kommun eller region, som mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och banker. Vidare har brister i folkbokföringen i kombination med sekretessregler ansetts medföra särskilda risker för felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Tjänsten SSBTEK, som avser ekonomiskt bistånd och har berörts i avsnitt 5.4.2, utgör inte ett tillräckligt effektivt verktyg i det motverkande arbetet.

Även regelverken gällande LOU och LOV har lyfts fram. I kartläggningen har angetts att LOV medför risker i större utsträckning än LOU. Anledningen anges vara att LOV oftare innebär svårigheter att dels följa upp om köpta insatser har genomförts, dels kontrollera leverantörers lämplighet att utföra kommunala åtaganden.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

9.5 Sammanfattande iakttagelser gällande omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar

9.5.1 Andelen felaktiga kommunala utbetalningar som redovisats är låg

Kartläggningen av felaktiga utbetalningar har, som angetts i avsnitt 8.5, fokuserat på kända felaktiga utbetalningar. Redan av det skälet kan den inte ge en rättvisande bild av kommunsektorns totala felaktiga utbetalningar, eftersom okända felaktiga utbetalningar utelämnats av naturliga skäl. Det innebär i sin tur att den andel som rapporterats till oss utgör den lägsta nivå som de felaktiga utbetalningarna kan uppgå till men säger lite om den totala nivån.

Enligt vår bedömning framstår den redovisade omfattningen av kända felaktiga utbetalningar som låg, vilket också stöds av uppgifter som framkommit i de intervjuer som hållits. Den låga andelen, menar vi, kan inte enbart förklaras med att vissa kommuner inte besvarat våra frågor.

Sammantaget menar vi att de belopp om kända felaktiga utbetalningar som redovisats till oss inte är användbara för att bedöma omfattningen av de totala felaktiga utbetalningarna, då det skulle leda till stora underskattningar. I det följande redogör vi för skälen bakom denna bedömning.

9.5.2 Ramen för utredningens arbete påverkar resultatet av kartläggningen

Att kartlägga felaktiga utbetalningar avseende kommuners och regioners köp av verksamhet är en stor utmaning då det rör sig om ett stort antal verksamhetsområden som i olika avseenden skiljer sig åt. För att kunna ge en rättvisande bild skulle utredningen behöva specialgranska vart och ett av dessa områden eller åtminstone de mest betydelsefulla, vilket skulle innebära ett mycket omfattande arbete.

Utredningen har varken haft resurser eller praktiska förutsättningar för att göra en heltäckande kartläggning. Som exempel kan nämnas att en granskning av regionernas köp av vård från privata utförare bland annat skulle kräva en noggrann undersökning av patientjournaler för att fastställa om utbetalningar skett korrekt. Detta

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

eftersom journalanteckningar ofta utgör det enda underlaget för en utbetalning. För att en rättvisande bedömning ska kunna göras måste sådana journalgranskningar utföras av medicinskt kunniga personer, exempelvis av läkare såsom sker i dag i samband med regionernas fördjupade granskningar.

Vidare skulle det behöva göras en närmare undersökning av innebörden av olika avtal mellan kommuner respektive regioner och privata utförare, och därefter en bedömning av i vilken mån den senare levererat i enlighet med avtalet. När det exempelvis gäller hemtjänst skulle undersökningen behöva omfatta olika typer av avtal och ersättningsmodeller samt en genomarbetad analysmetod för att fånga felaktiga utbetalningar i form av till exempel överdebitering. Ytterligare undersökningar skulle krävas inom en rad andra verksamhetsområden.

Det hör också till saken att exempelvis Ekonomistyrningsverkets (ESV) omfattningsstudie, vilken berörs nedan i avsnitt 9.5.5, till stor del vilar på empiriska metoder såsom samkörning av olika myndigheters register och slumpmässiga urval med extra kontroller. Någon sådan undersökning som är relevant för vårt sammanhang har inte varit möjlig att genomföra.

Att ta sig an kartläggningsuppdraget på ett sådant sätt som nu beskrivits skulle innebära en så stor arbetsinsats och sådana praktiska utmaningar, att det inte varit möjligt inom ramen för vårt uppdrag.

9.5.3 Många kommuner och regioner saknar rutiner för att dokumentera felaktiga utbetalningar

På frågan om till hur stora belopp de kända felaktiga utbetalningarna uppgick år 2022 har svaret i de flesta fall angetts till antingen 0 kronor eller ”ingen uppgift”. I de efterföljande intervjuerna har dock framkommit att flera kommuner och regioner har redovisat för låga belopp till oss eller inget belopp alls trots att det förekommit felaktiga utbetalningar. Anledningen till det har oftast handlat om att berörd kommun eller region saknat rutiner för dokumentation och redovisning av felaktiga utbetalningar, varför de inte har kunnat rapportera några uppgifter. I några fall har angetts att de haft svårt att rapportera belopp gällande ärenden som sträckt sig över flera år.

Att det finns brister i rutiner för dokumentation och redovisning framgår även om man jämför statistiken över polisanmälda brott med de uppgifter som rapporterats till oss. Kommunerna anmälde

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

år 2022 sammanlagt 1 160 bidragsbrott. Av 290 kommuner anmälde 124 kommuner minst 1 bidragsbrott, vilket motsvarar 43 procent av kommunerna. I kartläggningen har 98 kommuner genomgående angett att summan av deras felaktiga utbetalningar under år 2022 uppgick till 0 kronor för samtliga undersökta verksamhetsområden. Av dessa har 44 kommuner, motsvarande 45 procent av dem, samtidigt anmält minst 1 bidragsbrott under det året. Med förbehåll för att vissa brottsanmälningar som gjordes år 2022 avser händelser som inträffat tidigare år, stärker detta bilden av att det finns bristande rutiner för att dokumentera felaktiga utbetalningar.

I termer av kända och okända felaktiga utbetalningar kan man vidare fråga sig till vilken kategori felaktiga utbetalningar som fallit bort på grund av bristande dokumentation och rutiner hör. Hade all information som finns tillgänglig, om än inte sammanställd, hos kommuner och regioner sammanställts, hade kunskapsläget förbättrats och förutsättningarna för att bedriva ett ändamålsenligt och effektivt arbete för att motverka felaktigheterna hade varit bättre (jämför vad som sagts ovan i avsnitt 9.4.2).

9.5.4 Felaktiga utbetalningar knutna till en viss aktör eller vissa verksamhetsområden får stor påverkan på kartläggningen

I kartläggningen har kommuner och regioner lämnat exempel på hur stora belopp som de felaktiga utbetalningarna kan avse. Dessa exempel visar att det kan röra sig om stora belopp när oegentligheter upptäcks och att det då inte sällan handlar om felaktiga utbetalningar som har pågått under flera år.

Ett av exemplen avser upphandlad hemtjänst där kommunen upptäckte att en utförare hade överdebiterat genom att begära betalning för tid och tjänster som inte utförts. Beloppet för dessa felaktiga utbetalningar uppgick till motsvarande drygt 16 procent av kommunens totala köp av hemtjänst från privata utförare det året. Vidare finns exempel från två stora kommuner som angett felaktiga utbetalningar för köp av hemtjänst som motsvarar 7 respektive 14 procent av de totala köpen från privata utförare under det undersökta året.

När det gäller hela verksamhetsområden uppger företrädare för samtliga kommuner som intervjuats att de årligen och över tid har haft felaktiga utbetalningar inom ekonomiskt bistånd. Omfattningen

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

varierar, men en stor kommun har angett att andelen uppgår till minst 2–5 procent av utbetalningarna inom området. Genom enkätundersökningen har vi fått ta del av flera exempel inom LSS-verksamheten där en stor kommun uppgett att de felaktiga utbetalningarna uppgått till motsvarande 4 procent av kommunens totala köp av insatser enligt LSS och SFB år 2022. En annan mindre kommun har uppgett ett belopp för samma år som motsvarar 12 procent av deras totala inköp på området.

De rapporterade resultaten styrs alltså i hög grad av enskilda felaktiga utbetalningar eller felaktiga utbetalningar inom enskilda verksamhetsområden. Hur stora belopp som rapporteras beror på upptäckten av enskilda omfattande fall samt av huruvida det bedrivs ett systematiskt arbete mot felaktiga utbetalningar inom ett visst verksamhetsområde eller inte. Här bör lyftas fram att andelen kommuner och regioner som har svarat att de inte har någon uppgift om felaktiga utbetalningar har varierat mellan olika verksamhetsområden, och att andelen har varit stor för vissa områden. I kapitel 7 har konstaterats att det inte har varit möjligt för oss att genomföra en kartläggning av felaktiga kommunala utbetalningar som ger en fullständig och rättvisande bild av problematiken. Till de skäl som angetts där ska alltså adderas att enskilda ärenden kan röra stora belopp och när det inte bedrivs ett systematiskt arbete baserat på kunskap och information om felaktiga utbetalningar undgår sannolikt felaktiga utbetalningar i andra omfattande ärenden upptäckt. Även detta leder till slutsatsen att de felaktiga utbetalningarna inom kommunsektorn uppgår till betydligt större belopp än vad som redovisats till oss samt pekar på vikten av ett systematiskt motverkande arbete.

9.5.5 Tidigare bedömningar av felaktiga utbetalningar

Eftersom det inte tidigare har gjorts någon så omfattande kartläggning på nationell nivå av de felaktiga kommunala utbetalningarna som den som vi haft i uppdrag att göra, har vi inte någon motsvarande studie att jämföra våra resultat med. Det finns därför anledning att bredda perspektivet något för att sätta de till oss redovisade siffrorna i ett sammanhang.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (KUT-delegationen) redovisade i sin slutrapport en bedömning av den totala omfattningen i främst de statliga välfärdssystemen (exklusive ålderspensionssystemet). Enligt delegationens bedömning uppgick den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar till 5,5 procent eller motsvarande 18 miljarder kronor årligen. Osäkerhetsintervallet i bedömningen uppgick till 3,5–8 procent eller vid den tiden, år 2017, motsvarande 11–27 miljarder kronor. Gällande utbetalningar från kommunsektorn togs endast felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd upp och bedömes uppgå till 3,1–7,7 procent. KUT-delegationens skattning byggde dock på så kallade expertbedömningar (Expert Elicitation), vilka delegationen poängterade var behäftade med stor osäkerhet.[2]

ESV bedömde i rapporten *Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*[3] att felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen uppgick till 13–16,3 miljarder kronor år 2021, eller motsvarande 1,8–2,2 procent av de totala utbetalningarna. ESV:s bedömning inkluderade då ålderspensionssystemet. Om man drog av skattningen för allmän pension låg de felaktiga utbetalningarna på 3,6–4,5 procent. ESV:s skattning omfattade inte utbetalningar från kommuner och regioner.

Försäkringskassan har vid flera tillfällen skattat omfattningen av felaktiga utbetalningar av statlig assistansersättning. Enligt den senaste studien uppgick de felaktiga utbetalningarna år 2021 till nästan 2 miljarder kronor. Det motsvarar 8 procent av det totalt utbetalda beloppet, varav Försäkringskassan bedömer att de själva orsakade en mycket liten andel (0,05 procentenheter).[4]

[2] SOU 2019:59, *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen*, s. 91 och den därtill hörande rapport 4, *Läckaget från välfärdssystemen, del 1 – Omfattningsstudier och bedömningar av felaktiga utbetalningar från vissa välfärdssystem*, s. 198 f.

[3] Ekonomistyrningsverket, *Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, ESV 2023:22, s. 8.

[4] Försäkringskassan, *Felaktiga utbetalningar av assistansersättning, merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag*, PM 2023:11, s. 3. Det finns flera skäl till att vi inte kan använda Försäkringskassans metod som förlaga vid skattning av kommunernas felaktiga utbetalningar på området. Exempelvis är målgruppen som får ersättning förvisso till stora delar densamma, men de som erhåller de största utbetalningarna, det vill säga de som även får statlig ersättning, kan på olika sätt skilja sig från gruppen som bara får ersättning från kommunen. De två grupperna är således inte helt jämförbara. Vidare har vi inget underlag om i vilken utsträckning kommunerna själva orsakar felaktiga utbetalningar av ersättning för personlig assistans och kan inte göra antagandet att det sker i samma (låga) grad som Försäkringskassan bedömer för sin verksamhet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I ett internationellt perspektiv kan en brittisk artikel från år 2012 lyftas fram i vilken resultaten av 69 studier rörande felaktiga utbetalningar inom hälso- och sjukvårdssektorn sammanställts. Studierna hämtades från Storbritannien, USA, Frankrike, Belgien, Nederländerna och Nya Zeeland. Slutsatsen i artikeln var att de felaktiga utbetalningarna inom området kunde förväntas uppgå till minst 3 procent, men troligen till mer än 5 procent och möjligen vara så höga som 10 procent.[5]

KUT-delegationens, ESV:s och Försäkringskassans bedömningar är naturligtvis av visst värde när det kommer till kommunala utbetalningar, men det måste beaktas att studierna i princip uteslutande har avsett statliga utbetalningar och dessutom till enskilda fysiska personer. Huvuddelen av de kommunala utbetalningar som ingår i vår kartläggning (över 90 procent av det totala beloppet) avser köp av verksamheter och därmed utbetalningar till juridiska personer. När det gäller den brittiska artikeln berör den inte svenska förhållanden och dessutom grundas bedömningarna i den på förhållanden från flera olika länder. Sedan artikeln skrevs har både samhällsförhållanden och karaktären på de felaktiga utbetalningarna liksom det arbete som bedrivs för att motverka dessa förändrats, varför slutsatserna i den måste bedömas med försiktighet. Oaktat det kan konstateras att intervallet som anges för felaktiga utbetalningar korresponderar i stort mot bedömningarna i både KUT-delegationens och ESV:s bedömningar. Vi menar därför att artikeln trots allt kan ge en viss vägledning på grov nivå om hur omfattande de felaktiga utbetalningarna är.

9.5.6 Slutsatser kring omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar

Sammanfattningsvis kan konstateras att det inte har varit möjligt för oss att göra en kartläggning som ger en rättvisande bild av de felaktiga kommunala utbetalningarna i fråga om belopp. Det beror på flera orsaker. Många kommuners och regioners kontrollarbete är i sin linda, träffsäkra riskanalyser förutsätter mer kunskap och information om felaktiga utbetalningar och kommuner och regioner anlitar privata utförare bland annat med tillämpning av LOV. Detta innebär att det varit mycket svårt för oss att göra ett relevant urval

[5] Graham Brooks, Mark Button and Jim Gee, *The scale of health-care fraud: A global evaluation*, Security Journal, Volume 25, Number 1, 2012.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för att genomföra en kartläggning av omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar. Inom det statliga området har det under ett antal år lagts ner stora resurser för att kunna få en närmare uppfattning om de felaktiga utbetalningarna, vilket innebär att det är ett stort arbete som måste göras. Sådana resurser har inte funnits inom ramen för denna utredning.

Vad som däremot kan fastslås är att många kommuner och regioner har brister i sin dokumentation och redovisning gällande felaktiga utbetalningar och att kunskapsläget gällande felaktiga utbetalningar inte är tillräckligt högt. Det innebär utmaningar inte bara när det kommer till att kartlägga de felaktiga utbetalningarna, utan även i arbetet för att motverka dessa. Om kommuner och regioner inte har tillräcklig kännedom om vilka felaktiga utbetalningar de utsätts för, kan det antas att det arbete som bedrivs för att motverka dem inte är tillräckligt ändamålsenligt och effektivt. Kunskap och information om felaktiga utbetalningar behövs dels i de verksamhetsprocesser där utbetalningar genereras eller hanteras, till exempel biståndsbeslut, uppföljning av privata utförare och fakturahantering, dels för att den interna kontrollen ska kunna utformas så att den bidrar till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert, med medborgarnas bästa för ögonen.

När det gäller omfattningen av de felaktiga utbetalningarna kan så mycket sägas att det finns belägg för att omfattningen är större än de belopp som redovisats till oss. Denna slutsats bygger vi på informationen om de brister som framkommit i dokumentation och redovisning av felaktiga utbetalningar, men också på att kunskapsläget i stort torde ha brister. Därutöver har det vid intervjuer framkommit att de felaktiga utbetalningarna kan uppgå till betydligt högre belopp i vart fall vad gäller vissa enskilda verksamhetsområden. Till detta kan vi addera att merparten av de kommunala utbetalningarna görs till privata utförare, något som bedömts innebära stora risker för felaktiga utbetalningar och samtidigt avser stora belopp. Sådana utbetalningar har inte på nationell nivå kartlagts på ett tillräckligt omfattande och djupgående sätt tidigare, och som framgått har det inte heller varit möjligt inom ramen för vårt uppdrag. Det finns därför en osäkerhet kring dessa utbetalningar, men de uppgifter vi erhållit tyder på att det sannolikt rör sig om stora belopp. Vi kan vidare konstatera att de studier som presenterats ovan pekar på att de felaktiga utbetalningarna från de statliga systemen uppgår

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

till höga belopp. Mot bakgrund av vad som framkommit beträffande risker för felaktiga utbetalningar från kommunsektorn är det inte osannolikt att andelen felaktiga kommunala utbetalningar ligger i intervallet 5 till 10 procent, men andelen kan naturligtvis vara både högre och lägre.

9.5.7 Nyttan med en kartläggning

Vi har kunnat konstatera att det saknas tillräckligt säkra uppgifter om hur stora de felaktiga utbetalningarna är för att kunna bedöma omfattningen. Vi har också lyft fram några troliga orsaker till att underlaget är så osäkert. I det sammanhanget måste man, som framhölls i kapitel 5, också komma ihåg att det först är på senare år som de felaktiga kommunala utbetalningarna har börjat uppmärksammas och att det inte är så länge sedan som de privata aktörernas intåg på det kommunala området tog fart på allvar. Det är dock ett faktum att brister föreligger och att det påverkar möjligheterna att få tillgång till rättvisande uppgifter i en kartläggning.

I en sådan kontext är det i princip omöjligt att på ett någorlunda rättvisande sätt beskriva och synliggöra de felaktiga utbetalningarna i fråga om belopp. För att en sådan kartläggning ska vara möjlig krävs för det första att kommuner och regioner själva har tillräcklig kunskap om de felaktiga utbetalningar som görs. Eftersom respektive kommun och region ansvarar för sin verksamhet, är det också där kunskapen finns om till vilka aktörer utbetalningar görs, till vilket belopp, för vilket ändamål och vilka avtal som ingåtts med privata utförare samt vilka överenskommelser som gjorts med lokala föreningar. En sådan kunskap inom kommunen och regionen förutsätter att det bedrivs ett aktivt och adekvat kontrollarbete i de olika verksamhetsprocesserna och att det dokumenteras och sammanställs. Om kontrollarbetet brister, exempelvis för att det inte sker några avtalsuppföljningar, är det inte så konstigt att man upptäcker få eller inga felaktiga utbetalningar till privata utförare. Om man inte kontrollerar att föreningsbidragen används för de ändamål och under de förutsättningar som de beviljats, går det inte heller att avgöra om pengarna betalats ut felaktigt. Saknas dessutom riskanalyser som riktar arbetet dit risken för felaktiga utbetalningar är störst ges inte

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

heller förutsättningar för den interna kontrollen att med rimlig säkerhet fånga upp dessa.

En intressant konsekvens av detta är att de kommuner och regioner som rapporterar störst problem, det vill säga flest eller högst felaktiga utbetalningar, inte nödvändigtvis är de som har störst problem med felaktiga utbetalningar. Det är troligtvis i stället ett tecken på att de utför ett adekvat och effektivt kontrollarbete, vilket i förlängningen bör leda till färre felaktiga utbetalningar. Samtidigt kan det naturligtvis vara så att ett effektivt kontrollarbete utförs på förekommen anledning, det vill säga att de kommuner och regioner som utför frekventa kontroller gör detta på grund av att de vet att de har ett stort antal felaktiga utbetalningar medan andra kommuner och regioner förhåller sig mer passiva eftersom de på goda grunder är trygga i att de felaktiga utbetalningarna är få. Vi har dock svårt att anamma tanken att vissa kommuner och regioner skulle vara helt förskonade från felaktiga utbetalningar ens inom ett enskilt verksamhetsområde. Att det skulle förhålla sig på det sättet motsägs också av att vissa kommuner som uppgett att de har 0 kronor i felaktiga utbetalningar samtidigt har polisanmält bidragsbrott och i anmälan angett vissa belopp.

Trots de utmaningar som varit förknippade med kartläggningsarbetet bedömer vi att det varit meningsfullt att genomföra en kartläggning. Den ger indikationer om inom vilka kommunala områden felaktiga utbetalningar förekommer, hur de kan se ut och i vilken omfattning de hittills identifierats. Vi har framför allt fått till oss att bristande kunskap och information om felaktiga utbetalningar medför utmaningar för kommuner och regioner i arbetet med att utforma ändamålsenliga och effektiva arbetssätt, både inom verksamhetsområden och inom den interna kontrollen. Resultaten är således till nytta i arbetet för att utforma förslag om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten. Vi vill dock understryka att resultaten av kartläggningen måste tolkas mot bakgrund av den kontext i vilken den genomförts och vi bedömer att de belopp som anges är en underskattning. Det finns annars risk att kartläggningen skulle kunna ge en felaktig bild av problematiken som förmedlar att den är mindre allvarlig än vad den egentligen är, vilket i sin tur kan leda till att de felaktiga utbetalningarna inom kommunsektorn inte tas på det allvar som behövs.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Med en sådan felaktig bild följer ett flertal risker, såsom att den brottslighet som riktas mot kommunsektorn får fortgå utan några insatser eller åtminstone utan så kraftfulla insatser som vore motiverade, att offentliga medel göder grov ekonomisk och /eller organiserad brottslighet som påverkar samhället i stort, att ersättningssystemen urholkas och med det kommunsektorns ekonomi vilket kan leda till att de personer som är i behov av samhällets stöd inte får den hjälp de behöver. Till detta kan läggas risken för (ökad) osund konkurrens inom välfärdssektorn. Det bör även framhållas att det i ett större perspektiv är en demokratifråga då det handlar om vad allmänna medel används till.

Slutsatsen av det som nu framförts är att resultaten av en kartläggning av det slag som vi har i uppgift att genomföra måste tolkas och värderas med stor försiktighet. Det gäller inte minst i fråga om de konkreta belopp som framkommit i studien.

9.5.8 Kommunsektorns felaktiga utbetalningar enligt tre scenarier

Företrädare för kommuner och regioner som utredningen intervjuat pekar på svårigheter med att bedöma omfattningen av okända felaktiga utbetalningar. De är samtidigt övertygade om att de är förhållandevis stora. För de egna verksamheterna uppskattas de felaktiga utbetalningarna uppgå till mellan 2–3 och 10 procent. Flera företrädare menar att det som upptäcks endast utgör en bråkdel av det egentliga beloppet.

För att ge ett perspektiv på vad dessa bedömningar innebär i reella tal redovisar vi i tabell 9.1 tre räkneexempel (scenarier) för omfattningen av kommunernas och regionernas felaktiga utbetalningar enligt de avgränsningar vi gjort i vår kartläggning.

I ett ”lågscenario” utgår vi från att de felaktiga utbetalningarna uppgår till 1 procent. Beräknat på kommunsektorns utbetalningar år 2022 kan de felaktiga utbetalningarna då skattas till cirka 1,9 miljarder kronor, varav 1,3 miljarder kronor för kommunerna och drygt 600 miljoner kronor för regionerna.

I ”högscenariot” uppgår de felaktiga utbetalningarna till 10 procent av totalt utbetalt belopp, vilket motsvarar 19,3 miljarder kronor varav knappt 13,1 miljarder kronor för kommunerna och 6,2 miljarder kronor för regionerna. Om de felaktiga utbetalningarna upp-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

går till 5 procent motsvarar det drygt 9,6 miljarder kronor, varav 6,5 miljarder kronor för kommunerna och 3,1 miljarder kronor för regionerna.

Notera att dessa scenarion syftar till att åskådliggöra storleksordningen på det totalbelopp som kommunsektorns felaktiga utbetalningar skulle kunna omfatta.

Tabell 9.1 Kommunernas och regionernas felaktiga utbetalningar enligt tre scenarier: låg, mellan och hög andel

Miljoner kronor

Verksamhet	Utbetalt 2022	Scenario 1. (låg) Felaktiga utbetalningar om 1 procent	Scenario 2. (mellan) Felaktiga utbetalningar om 5 procent	Scenario 3. (hög) Felaktiga utbetalningar om 10 procent
Ekonomiskt bistånd	10 765	108	538	1 077
Kommunernas köp av verksamhet	114 232	1 142	5 712	11 423
Varav pedagogisk verksamhet	*57 577*	*576*	*2 879*	*5 758*
Kommunernas bidrag till föreningar och stiftelser	5 543	55	277	554
Kommunerna totalt	**130 540**	**1 305**	**6 527**	**13 054**
Regionernas köp av verksamhet	59 594	596	2 980	5 959
Regionernas bidrag till föreningar och stiftelser	2 842	28	142	284
Regionerna totalt	**62 436**	**624**	**3 122**	**6 244**
Kommunsektorn totalt	**192 976**	**1 930**	**9 649**	**19 298**

Källa: Egna beräkningar, sifferuppgifter från SCB/SKR.

9.6 Kartläggningens betydelse för en kommunal anslutning

Kartläggningen visar på svårigheter för kommunsektorn att motverka de felaktiga utbetalningarna. Anledningarna till detta är flera, men har i huvudsak sin grund i att kommuner och regioner bedriver en omfattande verksamhet med många olika typer av utbetalningar

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och att det inom kommunsektorn inte finns tillräcklig kunskap och information om felaktiga utbetalningar.

Vad gäller modus vid felaktiga utbetalningar kan konstateras att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle kunna ge värdefulla bidrag till en effektiv uppföljning och kontroll inom kommuner och regioner. Ett sådant bidrag är de underrättelser som Utbetalningsmyndigheten kommer att skicka till kommunsektorn och som kan ge vägledning om vilka personer, företag, föreningar, betalningar eller verksamhetsområden som bör granskas. Underrättelserna kan också användas för att få kunskap om *hur* en viss verksamhet bör granskas, exempelvis vilka uppgifter som är relevanta att kontrollera och på vilket sätt någon lyckats tillskansa sig en oriktig utbetalning. En anslutning skulle även öka förutsättningar för att identifiera oseriösa personer som satt i system att försöka erhålla felaktiga utbetalningar från flera olika utbetalare och system.

Kartläggningen visar också att kontrollen och uppföljningen av verksamheter sällan är tillräcklig eller ändamålsenligt utformad trots att det ofta handlar om utbetalningar av stora belopp. Kommunsektorn har inte haft rätt beredskap för att motverka de felaktiga utbetalningarna och det finns brister i det arbete som bedrivs. En anslutning skulle därför ge bättre förutsättningar för kunskapsuppbyggnad och stöd i det egna arbetet kring riskerna. Underrättelserna om misstänkta felaktiga utbetalningar från Utbetalningsmyndigheten skulle bland annat kunna hjälpa kommunsektorn att göra informerade urval och granskningar på området. Det är vidare vår bedömning att underrättelserna skulle kunna användas för att förbättra sektorns riskanalyser och interna kontroll i syfte att göra dem mer träffsäkra. Utbetalningsmyndighetens möjligheter att inhämta och sambearbeta uppgifter skulle dessutom kunna överbrygga vissa av de externa hinder som sektorn menar hindrar det motverkande arbetet. Det kan därvid noteras att Utbetalningsmyndighetens möjligheter att sambearbeta uppgifter är betydligt mer långtgående än kommunsektorns och informationen i underrättelser sträcker sig betydligt längre än den uppgiftssamling som finns tillgänglig i SSBTEK.

Som konstaterats måste det bedrivas ett systematiskt och kontinuerligt arbete mot de felaktiga utbetalningarna. En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle kunna vara ett verktyg i ett sådant arbete. Genom myndighetens möjlighet att ha ett perspektiv som sträcker sig över både förvaltningsnivåerna

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och de olika utbetalningssystemen samt möjligheten att dela med sig av informationen genom underrättelser till kommunsektorn, kan kunskapen om vilka felaktiga utbetalningar som förekommer förbättras. I den mån Utbetalningsmyndigheten underrättar kommuner och regioner om misstänkta felaktiga utbetalningar innebär det i praktiken också att det sker en dokumentation av dessa, vilket kommer sektorn till del. Som konstaterats i avsnitt 6.10.3 krävs dock att sektorn tar hand om de underrättelser som kommer från myndigheten och reagerar på dessa, för att de ska vara till nytta i arbetet. Sådana underrättelser kan bidra till att felaktiga utbetalningar stoppas och ligga till grund för kommuners och regioners urval av vilken typ av ärenden som bör granskas och inom vilka verksamhetensområden som granskningar bör göras. Här ska också erinras om att Utbetalningsmyndigheten i första hand ska fokusera på sådana felaktiga utbetalningar som myndigheterna själva har svårt att upptäcka. Även om det sker en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten har kommuner och regioner alltså ett eget arbete att göra med bland annat kvalitetssäkring i arbetet. I det arbetet kommer de underrättelser och den kunskap som byggs upp inom Utbetalningsmyndigheten att vara till nytta, inte minst för de kommuner och regioner som inte kommit så långt i sitt arbete.

Genom att låta Utbetalningsmyndigheten genomföra dataanalyser och granskningar av enskilda betalningar från både statliga myndigheter, kommuner och regioner, kan ökad kunskap om de felaktiga utbetalningarna genereras. Mönster och samband som är centralt för att förstå systemövergripande angrepp kan då identifieras. Kommuner och regioner kan sedan med hjälp av underrättelser från Utbetalningsmyndigheten med information som indikerar felaktigheter rikta sitt kontroll- och uppföljningsarbete mot sådana utbetalningar där det finns indikationer om fel. Ett sådant informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner förbättrar förutsättningarna för korrekta kommunala beslut. Det ger i sin tur förutsättningar för ett effektivare arbete för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. Det bidrar i förlängningen till att upprätthålla tilliten till välfärdssystemen.

Vad som också är tydligt utifrån kartläggningen är att en anslutning inte löser alla de utmaningar som kommunsektorn står inför när det gäller felaktiga utbetalningar. Utbetalningsmyndighetens

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

dataanalyser och granskningar kan identifiera en hel del felaktigheter, men inte alla. Myndighetens uppdrag är dessutom att komplettera de utbetalande aktörernas eget kontrollarbete, inte ersätta det. Det innebär att kommunsektorn måste ha beredskap att agera på de underrättelser som skickas från myndigheten och både fortsätta och utveckla sitt pågående arbete. En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ska därför ses som ytterligare ett verktyg i detta arbete.

Sammantaget bedömer vi alltså att kartläggningen ger stöd för att en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle gagna arbetet med att motverka de felaktiga kommunala utbetalningarna, även om anslutningen i sig endast är en kompletterande åtgärd i det motverkande arbetet. En anslutning kan således inte ersätta det ansvar som den kommunala sektorn och andra aktörer har att upptäcka, förebygga och förhindra felaktiga utbetalningar.

DEL 3

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

10 Rättsliga förutsättningar för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

10.1 Flera omfattande regelverk får betydelse

I våra direktiv anges att det är angeläget med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna för att hantera de utmaningar som uppstår till följd av avancerade och systemövergripande välfärdsangrepp, och att kommuner och regioner därför behöver anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Utredningen ska analysera de rättsliga förutsättningarna för en sådan kommunal anslutning utifrån gällande bestämmelser om bland annat den kommunala självstyrelsen, kartläggning av personliga förhållanden och dataskydd, offentlighet och sekretess samt upphandling och statsstöd.

En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet innebär att kommunal och statlig verksamhet integreras i viss mån. Graden av integrering skiljer sig åt beroende på hur en anslutning utformas och en rad frågor av förvaltningsrättslig karaktär aktualiseras. Vissa av dem blir relevanta att diskutera oavsett graden av integrering, exempelvis frågor om den kommunala självstyrelsen. Andra rättsliga frågor får olika betydelse beroende på integreringsgraden, exempelvis frågor om offentlig upphandling och statsstöd. Rättsliga förutsättningar gällande offentlighet och sekretess samt skyddet av den personliga integriteten har betydelse för kommunal anslutning oavsett grad av integrering och behandlas i kapitel 13–16.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I detta kapitel behandlas ramverken om kommunal självstyrelse, den kommunala finansieringsprincipen, offentlig upphandling, statsstöd och konkurrensbegränsande regler. Vart och ett av områdena är mycket omfattande. Det är varken möjligt eller för sammanhanget relevant att här ge en fullständig bild av dem. Framställningen tar upp sådant som har betydelse för de fyra alternativ till kommunal anslutning som vi presenterar i följande kapitel.

10.2 Rättsliga aspekter gällande kommunsektorn

10.2.1 Allmänt om den kommunala självstyrelsen

Kommuner och regioner har olika förutsättningar beroende på bland annat demografi, geografi, näringsstruktur och arbetsmarknadens utseende. För att kunna fungera på bästa sätt krävs att verksamheten i kommuner och regioner kan anpassas efter de förutsättningar som råder. Detta är ett av de två motiv som numera anses vara de tyngsta bakom principen om den kommunala självstyrelsen. Det andra motivet är demokratin, vilken har angetts som den viktigaste värdegrunden för självstyrelsen.[1]

Eftersom kommunal självstyrelse innebär att beslutsfattandet sker nära medborgarna, ger det en möjlighet till lokalt och regionalt inflytande över olika verksamheter och till ansvarsutkrävande för den genomförda politiken. Det anses i sin tur stärka legitimiteten i det politiska systemet.[2] Självstyrelsen utgör på så sätt en viktig funktion i det svenska politiska systemet, vilket inte minst understryks av att den är grundlagsfäst i regeringsformen.[3] En lagstiftning som innebär inskränkningar i den kommunala självstyrelsen måste därför övervägas noga.

10.2.2 Den kommunala självstyrelsens innebörd

Det finns inte någon allmänt accepterad definition av begreppet kommunal självstyrelse. I 1 kap. 1 § andra stycket regeringsformen anges att den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och

[1] Prop. 2001/02:80, *Demokrati för det nya seklet*, s. 73.
[2] Statskontoret, *Kommunalt självstyre och proportionalitet*, rapport 2011:17, s. 15 f.
[3] I arbetet med regeringsformen framhöll konstitutionsutskottet att den kommunala självstyrelsen utgör en av grunderna för den svenska demokratin (KU 1973:26, s. 39).

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

på allmän och lika rösträtt samt att folkstyrelsen förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom kommunal självstyrelse. Av förarbetena till regeringsformen framgår att det inte skulle vara lämpligt eller möjligt att i grundlag precist definiera gränserna för en sådan självstyrelse. Anledningen till det är att förhållandet mellan stat och kommun präglas av en helhetssyn, där samverkan sker på olika områden och i olika former för att uppnå målen i samhället. Arbets- och befogenhetsfördelningen mellan stat och kommun måste därför kunna ändras i takt med samhällsutvecklingen. Vidare framgår att det är av grundläggande betydelse för kommunernas kompetens att de utöver sina särskilda uppgifter har en fri sektor inom vilken de kan ta hand om sina egna angelägenheter och att det inom det området finns utrymme för en kommunal initiativrätt. Denna initiativrätt, anges det, bildar en kärna i den kommunala självbestämmanderätten.[4]

Genom de ändringar som skedde i regeringsformen år 2010 infördes ett nytt kapitel om kommunerna i grundlagen (14 kapitlet). I 14 kap. 2 § regeringsformen anges att kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund. Där anges vidare att kommunerna på samma grund även sköter de övriga angelägenheter som bestäms i lag. Detta innebär att självstyrelsen gäller för såväl den verksamhet som grundas på kommunallagen (vilken benämns den fria sektorn) som den verksamhet som följer av annan lag (den specialreglerade sektorn).

Principen om självstyrelse finns även angiven i kommunallagen. I 1 kap. 2 § kommunallagen (2017:725) anges att kommuner och regioner på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund sköter de angelägenheter som anges i kommunallagen eller annan författning. Paragrafens innebörd befäster därmed vad som sagts ovan om principens tyngd och att den gäller för all kommunal verksamhet.

[4] Prop. 1973:90, *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m.m.; given Stockholms slott den 16 mars 1973*, s. 190.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

10.2.3 Området för den kommunala självstyrelsen

Av 14 kap. 2 § regeringsformen följer att kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund. Närmare bestämmelser om detta finns i lag. På samma grund sköter kommunerna även de övriga angelägenheter som bestäms i lag. I 2 kap. 1 § kommunallagen anges att kommuner och regioner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till deras område eller deras medlemmar. Ett exempel på utvidgning av kommunernas handlingsutrymme som ges utanför kommunallagen är lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. I 1 kap. 1 § förtydligas att den lagen ger kommuner och regioner ökade befogenheter i förhållande till vad som gäller enligt kommunallagen. I lagen medges till exempel att viss verksamhet bedrivs på affärsmässiga grunder (1 kap. 3 §), att bidrag, bistånd och stöd lämnas till olika verksamheter som bland annat staten svarar för (2 kap. 1 §) och att kommuner har rätt att bedriva viss näringsverksamhet (3 kap.).

Även om principen om kommunal självstyrelse är fundamental och har en bred räckvidd, är den alltså inte obegränsad. I 2 kap. 2 § kommunallagen begränsas självstyrelsen genom att kommuner och regioner inte får ha hand om angelägenheter som enbart staten, en annan kommun eller region eller någon annan ska ha hand om. Exempel på sådana områden är försvars- och utrikespolitik. En kommun får inte heller agera inom till exempel penning- och kreditväsendet.

Ytterligare begränsningar kan sägas ligga i den s.k. likställighetsprincipen som finns i 2 kap. 3 § i kommunallagen. Där anges att kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Av 6 § i samma kapitel framgår att de inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

10.2.4 Den kommunala självstyrelsen kan inskränkas

Av 14 kap. 3 § regeringsformen framgår att en inskränkning av den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Paragrafen ger uttryck för den proportionalitetsprincip som ska iakttas vid införande av lagstiftning som påverkar den kommunala självstyrelsen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När den kommunala självstyrelsen ställs mot andra intressen i lagstiftningsärenden är det viktigt att konsekvenserna för självstyrelsen övervägs ingående. Att pröva om skälen för den tänkta regleringen motiverar det eventuella intrång som regleringen innebär i den kommunala självstyrelsen fyller en viktig funktion till skydd för självstyrelsen. Det innebär att riksdagen regelmässigt måste pröva intresset av självstyrelse när det övervägs begränsningar i den och också att riksdagen får ett bättre underlag när det gäller att bedöma följderna av olika beslut som påverkar den kommunala självstyrelsen.

I lagstiftningsarbeten som påverkar den kommunala självstyrelsen ska därför en proportionalitetsbedömning göras genom att undersöka om det ändamål som regleringen avser att tillgodose kan uppnås på ett för det kommunala självbestämmandet mindre ingripande sätt än det som föreslås. Om det finns olika möjligheter att uppnå samma mål bör riksdagen välja den reglering som lägger minst band på den kommunala självbestämmanderätten.[5]

10.2.5 Nationella värden kan motivera ett inskränkande av självbestämmanderätten

Staten har ett övergripande ansvar för att den nationella politiken genomförs i landet och för att garantera att alla medborgare ges likvärdiga förutsättningar oavsett var i landet de bor. Detta intresse kan ibland komma att ställas mot intresset av en långtgående kommunal självstyrelse. Statskontoret har sammanställt ett antal nationella intressen som kan motivera en inskränkning av den kommunala självstyrelsen.[6]

Ett sådant nationellt intresse är att medborgarna ska ha samma grundläggande demokratiska rättigheter och möjligheter till inflytande. Det gör att den kommunala demokratins former bör läggas fast i lag när det gäller exempelvis rösträtt och valsystem.

Det är vidare ett nationellt intresse att alla människor behandlas i enlighet med rättsstatens principer. Av betydelse är då till exempel likabehandling, förutsebarhet och skydd mot diskriminering, men även förhållanden som rätt till insyn och möjlighet till överklagande. Rättssäkerheten kan upprätthållas genom allmänna prin-

[5] Prop. 2009/10:80, *En reformerad grundlag*, s. 212 f.
[6] Se Statskontoret, rapport 2011:17, s. 37 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ciper för all verksamhet, men också genom detaljerade bestämmelser om hur frågor ska hanteras inom olika verksamhetsområden, exempelvis de kommunala.

I fråga om likvärdighet kan ett nationellt intresse vara att inom vissa områden skapa likhet i hela landet. Det kan handla om att sätta ett tak för en avgiftstaxa, ett golv för ersättningsnivåer eller om att införa rättighetslagstiftning eller att en likvärdig samhällsservice ska finnas för alla medborgare.

10.2.6 Normgivning beträffande den kommunala självstyrelsen

Av 8 kap. regeringsformen framgår att riksdag och regering kan meddela föreskrifter som påverkar den kommunala självstyrelsen. Föreskrifter kan också, efter bemyndigande av riksdagen eller regeringen, meddelas av andra myndigheter än regeringen och av kommuner. Ett sådant bemyndigande ska alltid ges i lag eller förordning. I 8 kap. 2 § 3 punkten regeringsformen anges att föreskrifter ska meddelas genom lag om de avser grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer. Likaså om de avser grunderna för den kommunala beskattningen eller kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden. I 8 kap. 3–8 §§ regeringsformen anges under vilka förutsättningar regeringen kan meddela föreskrifter på området.

Det finns också möjlighet för en förvaltningsmyndighet att meddela bestämmelser som har påverkan på den kommunala sektorn. I 8 kap. 10 § regeringsformen anges att för det fall riksdagen har bemyndigat regeringen att meddela föreskrifter i ett visst ämne, kan riksdagen också medge att regeringen bemyndigar en förvaltningsmyndighet (eller en kommun) att meddela föreskrifter i ämnet.

Regeringen får därutöver enligt 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om verkställighet av lag (första punkten) och föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (andra punkten). Sådana föreskrifter får enligt andra stycket i paragrafen inte avse riksdagen eller dess myndigheter. Inte heller får regeringen med stöd av andra punkten meddela föreskrifter som avser den kommunala beskattningen.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

10.2.7 Hur påverkar anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet den kommunala självstyrelsen?

En frivillig anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning skulle inte innebära någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Om anslutningen blir obligatorisk genom att exempelvis ålägga kommuner och regioner en uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten innebär det däremot en sådan inskränkning.

Om Utbetalningsmyndigheten skulle överta betalningsansvaret för de kommunala utbetalningarna skulle det utgöra en betydligt större inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Det gäller såväl själva administrationen kring utbetalningarna som valet av den aktör som ska verkställa utbetalningarna. Efter beslut om utbetalning och rapportering till Utbetalningsmyndigheten skulle kommuner och regioner alltså inte kunna påverka hur administrationen sköts och inte heller vilken aktör som ska ombesörja utbetalningarna.

En reglering som innebär att självstyrelsen inskränks ska meddelas genom lag och det finns även en möjlighet att bemyndiga regeringen och myndigheter att meddela sådana föreskrifter. Likaså kan verkställighetsföreskrifter meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

10.2.8 Den kommunala finansieringsprincipen

Sedan år 1993 gäller en kommunal finansieringsprincip som innebär att kommuner och regioner inte bör åläggas nya uppgifter utan att de samtidigt får möjlighet att finansiera dessa med annat än höjda skatter, det vill säga de bör erhålla ökade statsbidrag. Om det fattas beslut som gör att den kommunala verksamheten kan bedrivas billigare bör de statliga bidragen på motsvarande sätt minska. Principen är inte lagfäst, men den har godkänts av riksdagen och tillämpas sedan ovannämnda år.[7]

Finansieringsprincipen ska tillämpas för hela kommunsektorn. Den omfattar enbart statligt beslutade åtgärder som direkt tar sikte på den kommunala verksamheten, och den gäller när riksdag, regering

[7] Prop. 1991/92:150, *Regeringens proposition med förslag om slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1992/93 m.m.*, del II, avsnitt 4.4.2. Genom prop. 1993/94:150, *Förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1994/95, m.m.*, bilaga 7, avsnitt 2.5.1 har vissa preciseringar gjorts av tillämpningen av principen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

eller myndighet fattar bindande beslut som innebär ändrade regler för viss verksamhet. Principen gäller därför som huvudregel inte frivillig verksamhet. Den omfattar inte heller statliga beslut om åtgärder som inte direkt tar sikte på kommunsektorn, men som ändå får direkta ekonomiska effekter på sektorn. Sådana effekter ska däremot beaktas på annat sätt.

Exempel på situationer där finansieringsprincipen tillämpas är då nya uppgifter, som inte tidigare har tillhandahållits av kommunsektorn, görs obligatoriska. Det kan handla om att staten för över uppgifter till kommuner och regioner. Principen tillämpas även när det sker ändrade ambitionsnivåer för befintliga kommunala uppgifter, oavsett om det gäller ökade eller minskade nivåer. En minskad ambitionsnivå innebär en minskning av statens bidrag och en ökad ambitionsnivå en höjning.

Exempel på situationer där finansieringsprincipen inte tillämpas är vid förändringar avseende direkta skatter som påverkar det kommunala skatteunderlaget (till exempel förändringar i grundavdraget) eller om kommunsektorn får förändrade kostnader till följd av demografiska eller tekniska förändringar. Effekterna av sådana förändringar kan dock beaktas vid bedömningen av nivån på statsbidragen till kommunsektorn utifrån det samhällsekonomiska utrymmet och den kommunala ekonomin. Det måste därför ske en beräkning av effekterna för sådana förslag.[8]

10.2.9 Finansieringsprincipens betydelse för anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Finansieringsprincipen aktualiseras vid en obligatorisk anslutning av kommunsektorn till Utbetalningsmyndighetens verksamhet om det uppstår kostnader på grund av sektorns uppgiftsskyldighet i förhållande till myndigheten samt kostnader för kommunsektorn som föranleds av att myndigheten övertar betalningsförmedlingen av de kommunala utbetalningarna.

[8] *Den kommunala finansieringsprincipen*, informationsmaterial utformat av tjänstemän på Finansdepartementet och Sverige Kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner), 2007-04-16, med syfte att underlätta beredningen av den kommunala finansieringsprincipens tillämpning mellan företrädare för Regeringskansliet och SKL. Se även https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/prognoserplaneringbudget/finansieringsprincipen/finansieringsprincipenfordjupning.70993.html.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Eftersom vårt uppdrag inte omfattar det praktiska genomförandet av en anslutning av kommunsektorn kan varken de totala kostnaderna för en anslutning eller hur stor del av dessa som kommer att belasta kommunsektorn bedömas med tillräcklig grad av säkerhet vilket utvecklas i konsekvensbeskrivningen. Vi konstaterar emellertid att finansieringsprincipen kommer att få betydelse och måste beaktas i ett senare sammanhang.

10.3 Regler om offentlig upphandling, statsstöd och konkurrensbegränsning

10.3.1 Flera regelverk aktualiseras

Beroende på hur en (affärs)relation ser ut, eller kan komma att se ut, mellan olika offentliga aktörer eller mellan offentliga aktörer och det privata näringslivet kan olika regelverk aktualiseras. Sådana regelverk, som är relevanta för vårt sammanhang, är i första hand upphandlingslagstiftningen, reglerna om statsstöd och vissa konkurrensrättsliga regler.

För att kunna bedöma dessa regelverks betydelse för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet behöver det göras en analys av dels den relation som uppkommer mellan olika parter med anledning av en anslutning, dels vad relationen mellan parterna innebär. I det följande kommer dessa två frågeställningar att analyseras. Därefter berörs regelverken i korta drag med syfte att skapa en förståelse för vilken betydelse de har för frågan om en anslutning och vad som behöver utredas i detalj beroende på den grad av integrering som övervägs.

10.3.2 Påverkan på relationer mellan olika aktörer

De relationer som är av betydelse vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är dels relationen mellan Utbetalningsmyndigheten (det vill säga staten) och enskilda kommuner respektive regioner, dels relationen mellan enskilda kommuner respektive regioner och de aktörer som utför deras utbetalningar, det vill säga i första hand de banker som upphandlats inom kommunsektorn för att verkställa utbetalningar. Även avtalsrela-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tionen till de banker som är upphandlade i den statliga betalningsmodellen kan ha betydelse. Såvitt avser de regelverk som behandlas under detta avsnitt har vi gjort bedömningen att de inte påverkar relationen mellan den enskilda kommunen eller regionen och de privata utförarna enligt kommunallagen. Detsamma gäller relationen mellan kommuner och de som bedriver skolverksamhet.

Det är relationens egentliga innebörd som är avgörande vid en analys av förenligheten med regelverken. Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan delas upp i två huvudsakliga aktiviteter, en informationsutbytesdel och en betalningsförmedlingsdel. En kommunal anslutning kan ske till båda eller endast någon av dessa delar och i detta sammanhang finns därför skäl att skilja på de två delarna.

Informationsutbytesdelen

Vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning skulle kommuner respektive regioner leverera information till myndigheten om de beslutade utbetalningarna och om andra förhållanden som är av betydelse vid analys och granskning. Även annan information som kan ha betydelse för andra anslutna aktörer kan komma att lämnas. Myndigheten analyserar informationen tillsammans med annan information som finns tillgänglig hos myndigheten, exempelvis gällande utbetalningar från statliga myndigheter och registeruppgifter. Utbetalningsmyndigheten kan komma att inhämta ytterligare information från enskilda kommuner och regioner för det fall det behövs vid fördjupad granskning. Det kommer även att ske ett informationsutbyte från Utbetalningsmyndigheten till kommuner och regioner när resultaten av myndighetens dataanalyser och granskningar överlämnas till dem. Om man genomför förslaget om anslutna aktörers skyldighet att återkoppla till Utbetalningsmyndigheten gällande vilka åtgärder som vidtagits med anledning av en underrättelse och resultatet därav, måste naturligtvis också detta beaktas.

Vid en anslutning till systemet med transaktionskonto kommer ett informationsutbyte också att ske. Systemet består av tre delar, medborgargränssnittet, bankkontoregistret och transaktionskontot (betalningsförmedling, se nedan). Medborgargränssnittet, vilket

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ger betalningsmottagaren en överblick över historiska och kommande utbetalningar, finns tillgängligt hos Utbetalningsmyndigheten och bygger på information som kommuner och regioner vid en anslutning rapporterar om beslutade utbetalningar. I fråga om bankkontoregistret blir kommunsektorn en av de kanaler dit betalningsmottagaren kan rapportera sina uppgifter så att de blir tillgängliga i registret. Vid en anslutning till transaktionskontot (betalningsförmedlingen) måste det ske ett informationsutbyte gällande de uppgifter som är nödvändiga för att utföra den verksamheten.

Betalningsförmedlingsdelen

Ansvaret för de kommunala utbetalningarna ligger i dag på respektive kommun och region som har att upphandla betalningsförmedlare (banker) enligt gällande regelverk. En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet som omfattar betalningsförmedling, skulle innebära att myndigheten tar över ansvaret för utbetalningarna. Utbetalningarna kommer då att göras via den statliga betalningsmodellen, som i sin tur har betalningsförmedlare upphandlade.

10.3.3 Allmänt om de olika regelverken

Regler om offentlig upphandling

Inköpen från offentlig sektor i Sverige uppgår varje år till stora belopp och uppskattas till närmare 900 miljarder kronor årligen. För att på bästa sätt ta tillvara samhällets intressen har det skapats ett regelverk kring offentlig upphandling. I detta sammanhang är det lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) som är relevant.[9]

Regelverket syftar till att värna samhällsintressen såsom att främja kostnadseffektivt användande av skattemedel, främja fri rörlighet inom EU, undanröja ageranden som begränsar konkurrens, underlätta för företag att göra affärer med offentlig sektor, och se till att

[9] Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet).

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

det företag som säljer de efterfrågade varorna, tjänsterna eller entreprenaderna till de mest förmånliga villkoren vinner.

Regelverket bidrar även till att motverka korruption, bland annat genom att ställa krav på transparens och insyn i upphandlingsprocessen. Det används också som styrmedel för att uppnå olika mål i samhället, till exempel att driva på utvecklingen till ett mer hållbart samhälle genom att efterfråga socialt och miljömässigt hållbara produkter och tjänster. Offentlig upphandling kan även användas som ett styrmedel för att uppnå innovation.[10]

I 1 kap. 2 § LOU anges att lagen gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet. Med upphandling avses åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Med en upphandlande myndighet avses enligt 1 kap. 22 § LOU en statlig eller kommunal myndighet, men även en beslutande församling i en kommun eller region. Enligt samma stadgande likställs vissa offentligt styrda organ med en sådan myndighet, varför exempelvis kommunala bolag omfattas av LOU.

Av rättsfallet HFD 2021 ref. 35 framgår att regelverket om offentlig upphandling inte omfattar anskaffningar mellan statliga myndigheter under regeringen, eftersom statliga myndigheter ingår i samma juridiska person, nämligen staten. Kommuner och regioner är däremot åtskilda från staten och utgör fristående offentliga aktörer. Upphandlingsreglerna kan därför aktualiseras i förhållanden mellan en statlig myndighet och kommun respektive region.

I 1 kap. 15 § LOU definieras vad som avses med kontrakt i lagens mening. Ett sådant föreligger om det är fråga om ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer, och avser leverans av varor, tillhandahållande av tjänster eller utförande av byggentreprenad. För att det ska vara fråga om ett avtal med ekonomiska villkor krävs att den upphandlande myndigheten får en prestation i utbyte mot ekonomisk ersättning.[11] Ersättningen behöver inte innebära att leverantören går med vinst. Även ett avtal som innebär att leverantören bara får täckning för sina kostnader omfattas av begrep-

[10] https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/om-regler-for-upphandling.
[11] Se exempelvis mål C-451/08, *Helmut Müller mot Bundesanstalt für Immobilienaufgaben*, punkterna 48 och 49.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

pet kontrakt i upphandlingsregelverket.[12] Med begreppet leverantör avses enligt 16 § i samma kapitel den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggentreprenader. Begreppet avser även grupper av leverantörer.

I 3 kap. LOU undantas vissa varor och tjänster från upphandlingsreglerna. I det kapitlet finns även regler om intern upphandling och andra särskilda undantag från reglerna.

Regler om statsstöd

I fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) finns regler som ska säkerställa en väl fungerande konkurrens på den inre marknaden, däribland reglerna om statligt stöd. Dessa finns i fördragets artiklar 107–109 och har till syfte att förhindra att konkurrensförhållandena inom unionen snedvrids genom att medlemsstaterna gynnar vissa företag eller viss produktion ekonomiskt.[13]

I artikel 107.1 klargörs att statsstöd som utgångspunkt är förbjudet. Undantag från detta görs sedan i artikel 107.2 och 107.3 av vilka framgår att sådant stöd i vissa fall är eller kan vara förenligt med den inre marknaden. I så fall är stödet tillåtet.

Artikel 108 innehåller bestämmelser om EU-kommissionens granskning av statligt stöd. Reglerna bygger på ett system med förhandsgranskning. Enligt artikel 108.3 ska medlemsstaterna anmäla till kommissionen om det finns planer på att vidta eller ändra stödåtgärder och åtgärderna får inte utföras förrän kommissionen har genomfört granskningsförfarandet.

Rådet får enligt artikel 109 anta de förordningar som behövs för tillämpningen av artiklarna 107 och 108 och får särskilt fastställa villkoren för tillämpningen av artikel 108.3 och vilka slag av stödåtgärder som ska vara undantagna från detta förfarande. Exempel

[12] Se exempelvis mål C-113/13, *Azienda sanitaria locale n. 5 Spezzino m.fl. mot San Lorenzo Soc. coop. Sociale och Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus*, punkt 37.
[13] Innehållet i detta avsnitt är hämtat från SOU 2011:69, *Olagligt statsstöd*, prop. 2012/13:84, *Olagligt statsstöd* och SOU 2015:58, *EU och kommunernas bostadspolitik*. I dessa dokument finns rikliga hänvisningar till avgöranden av EU-domstolen, vilka har utelämnats här.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

på detta är EU:s gruppundantagsförordningar (GBER[14], ABER[15] och FIBER[16]). Stödåtgärder som utformas i enlighet med förordningarna är förenliga med den inre marknaden och behöver inte föranmälas till kommissionen, utan rapporteras av respektive medlemsstat i efterhand. Kommissionen ska enligt artikel 108.2 besluta om att den medlemsstat som lämnat stöd som inte är förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107 eller att sådant stöd missbrukas, ska upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.

I lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler finns regler om stödgivares och stödmottagares skyldigheter när statligt stöd har lämnats utan att anmälningsskyldigheten enligt fördraget har iakttagits, s.k. olagligt stöd. I lagen finns även regler om upplysningsskyldighet i statsstödsärenden och bestämmelser om Europeiska kommissionens kontrollbesök. Lagen kompletteras av förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Den centrala bestämmelsen om statligt stöd finns i artikel 107.1 i EUF-fördraget och lyder enligt följande.

> Om inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Av artikeln framgår att samtliga rekvisit måste vara uppfyllda för att det ska vara fråga om ett statligt stöd. EU-domstolen har definierat begreppet stöd enligt följande.

> [Varje åtgärd] varigenom medlemsstaterna för att genomföra sina egna ekonomiska och sociala mål genom ensidiga och självständiga beslut ger företag eller andra rättssubjekt tillgång till medel eller fördelar som skall

[14] Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.
[15] Kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 108 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
[16] Kommissionens förordning (EU) 2022/2473 av den 14 december 2022 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

> främja förverkligandet av de eftersträvade ekonomiska eller sociala målen.[17]

Artikel 107.1 ska tolkas i enlighet med dess syfte, alltså att skydda konkurrensen på den inre marknaden. Den ska vidare tolkas i förhållande till vilka effekter åtgärden medför eller skulle kunna medföra, och inte i förhållande till syftet med åtgärden.

Enligt det första rekvisitet krävs att stödet ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel. Även medel från offentligt ägda bolag kan vara statliga medel i detta sammanhang. Med medlemsstat avses inte enbart staten på central nivå utan även regionala och lokala offentliga organ omfattas, till exempel kommuner och regioner. Stödet behöver inte lämnas direkt av en medlemsstat utan kan ges genom privata eller offentliga organ som utsetts av staten. Vidare krävs att stödet innebär en överföring av statliga medel. Det kan då vara fråga om både direkta överföringar av medel och avstående från krav och kostnader. Exempel på åtgärder som ansetts som stöd är direkta bidrag, räntesubventioner, kreditgarantier, försäljning eller köp till särskilt förmånliga villkor, kapitaltillskott och avstående från fordringar.

Beträffande det andra rekvisitet krävs att åtgärden dels ska innebära en ekonomisk fördel för mottagaren, dels att åtgärden ska vara selektiv. En ekonomisk fördel föreligger om det mottagande företaget får ekonomiska fördelar som det inte skulle ha fått under normala marknadsvillkor. Att en åtgärd är selektiv innebär att den är begränsad till vissa branscher, vissa geografiska områden eller är förbehållna en viss kategori av företag. En åtgärd som utan åtskillnad gynnar alla företag som är etablerade i landet anses således inte utgöra statligt stöd eftersom en sådan åtgärd inte är selektiv.

Det tredje rekvisitet innebär att åtgärden dels ska snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, dels att den påverkar handeln mellan medlemsstaterna. EU-domstolen har uttalat att om ett statligt finansiellt stöd förstärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag i handeln inom unionen, så ska denna handel anses påverkas av stödet. Domstolen har också slagit fast att när en medlemsstat beviljar stöd till ett företag kan inhemsk produktion komma att upprätthållas eller ökas, vilket kan få till följd att möjligheterna minskar för företag som är etablerade i andra med-

[17] EU-domstolens dom den 27 mars 1980 i mål 61/79, *Amministrazione delle finanze dello stato och Denkavit italiana Srl.*, punkt 31.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

lemsstater att exportera sina produkter till marknaden i denna stat. Ett sådant stöd kan alltså påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen. Det är alltså inte nödvändigt att det företag som tar emot stöd bedriver handel med andra medlemsstater för att rekvisitet ska uppfyllas.

Regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Offentliga aktörer som är aktiva på en marknad kan störa konkurrensen, eftersom de verkar under andra förutsättningar än privata företag.[18] Det kan exempelvis ske genom att offentliga aktörer tillhandahåller tjänster till ett pris under marknadspriset. Av denna anledning finns regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet som innebär att staten, kommuner och regioner kan förbjudas att sälja varor och tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Regler finns i 3 kap. 27–32 §§ konkurrenslagen (2008:579).

Reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet gäller för stat, kommun och region. Reglerna kan också gälla för juridiska personer, exempelvis ett bolag som staten, kommunen eller regionen har ett dominerande inflytande över. Ett sådant inflytande kan åstadkommas genom ägande men också på annat sätt, till exempel genom finansieringsvillkor, styrelsetillsättning, lag och avtal.

Begreppet offentlig säljverksamhet avser en offentlig verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur, men den behöver inte vara inriktad på ekonomisk vinst.

En konkurrensbegränsning innebär att staten, kommuner eller regioner snedvrider eller hämmar en effektiv konkurrens. Det räcker med att ett förfarande är ägnat att snedvrida eller hämma konkurrensen för att det ska vara fråga om en konkurrensbegränsning i lagens mening. Med förfaranden menas både aktiva handlingar och underlåtenhet att göra något. Underprissättning och att vägra att ge tillträde till viktig infrastruktur är förfaranden som typiskt sett kan snedvrida eller hämma effektiv konkurrens. Om en offentlig aktör behandlar andra företag olika kan det också vara en konkurrensbegränsning.

[18] Informationen i avsnittet är hämtat från Konkurrensverkets webbplats.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det är Konkurrensverket som utreder om ett konkurrensbegränsande beteende skadar förutsättningarna för en effektiv konkurrens. En bedömning görs av om konkurrenstrycket på den aktuella relevanta marknaden på sikt ökar eller minskar till följd av en offentlig aktörs beteende. Vad som leder till konkurrensbegränsande effekter beror bland annat på hur situationen ser ut på den aktuella marknaden. Det kan exempelvis vara utan påverkan på konkurrensen om en offentlig aktör upprätthåller service och annan infrastruktur på områden där det saknas kommersiellt utbud.

10.3.4 Regelverkens betydelse för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

En fråga att ta ställning till vid överväganden om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är huruvida en anslutning ska vara obligatorisk eller frivillig för kommuner och regioner. Denna fråga är av avgörande betydelse för de regelverk som nu behandlas.

Obligatorisk anslutning

Vid en lagreglerad obligatorisk anslutning av kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet får regelverken om offentlig upphandling, statsstöd och konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet inte någon påverkan. Det gäller såväl informationsutbytesdelen som betalningsförmedlingsdelen.

En förutsättning för att upphandlingsregelverket ska bli tillämpligt är, enligt 1 kap. 2 § LOU, att en upphandlande myndighet anskaffar en tjänst genom tilldelning av kontrakt. En obligatorisk anslutning som innebär att kommunen respektive regionen och Utbetalningsmyndigheten inte kan förhandla om villkoren utesluter detta. Kommuner och regioner anskaffar i ett sådant fall inte någon tjänst genom tilldelning av kontrakt. Någon affärsrelation mellan parterna inleds inte och ännu mindre är det fråga om en tilldelning av kontrakt enligt den definition som anges i 1 kap. 15 § LOU.

Inte heller aktualiseras regelverket om statsstöd vid en obligatorisk anslutning. Utbetalningsmyndighetens verksamhet är anslagsfinansierad men erbjuds inte på en marknad. Vid en obligatorisk

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

anslutning kan finansieringen av Utbetalningsmyndigheten inte ses som ett gynnande av vissa företag eller viss produktion och någon snedvridning av konkurrensen genom ett sådant agerande kommer därför inte heller att ske.

Beträffande reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet blir inte heller de tillämpliga, eftersom det inte är fråga om en situation där en offentlig aktör säljer tjänster på en marknad.

Mot denna bakgrund kan konstateras att en obligatorisk kommunal anslutning inte kommer att stå i strid med de regelverk som nu berörts.

Frivillig anslutning

Om kommuner och regioner frivilligt ska kunna ansluta sig till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan däremot regelverken komma att få betydelse. I en sådan situation finns anledning att skilja på informationsutbytesdelen och betalningsförmedlingsdelen.[19]

Beträffande *informationsutbytet* utgör detta inte ett köp av tjänst i LOU:s mening. Kommuner och regioner kommer inte att köpa en analystjänst (verksamheten för dataanalys och granskning) eller betala Utbetalningsmyndigheten för tillhandahållandet av en ren informationstjänst till betalningsmottagaren (medborgargränssnittet) eller för uppbyggande av ett bankkontoregister. Det handlar alltså inte heller i detta fall om att upprätta någon affärsrelation mellan parterna eller om tilldelning av kontrakt såsom avses i LOU. I stället kommer den information som levereras från kommunsektorn till myndigheten att ingå i ett mycket större material som analyseras i ett sammanhang. Utkomsten av analyserna hos Utbetalningsmyndigheten är en del i ett större nationellt arbete med att motverka felaktiga offentliga utbetalningar som kommer att vara till fördel för en bred krets av aktörer inklusive kommunsektorn. Upphandlingsregelverket kommer alltså inte att aktualiseras i detta fall, och därmed inte heller reglerna om statsstöd och konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Om verksamheten däremot skulle organiseras så att den exempelvis kan anses innefatta ett utbyte av

[19] En dialog har förts med Upphandlingsmyndigheten om de upphandlings- och statsstödsrättsliga frågor som tas upp i avsnittet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tjänster eller om någondera parten skulle ta ut avgifter i sin verksamhet kan en annan bedömning behöva göras. Vi går dock inte närmare in på en sådan situation.

Beträffande *transaktionskontot* (*betalningsförmedlingen)* kan konstateras att kommuner och regioner har egna upphandlade betalningsförmedlare som sköter deras utbetalningar. Det finns således en redan existerande marknad där avtal sluts med privata aktörer enligt upphandlingsregelverket. Utbetalningsmyndigheten kommer därför att vara en aktör bland de redan existerande som kan förmedla utbetalningar. Vid en möjlighet för kommuner och regioner att frivilligt ansluta sig till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kommer en anslutning att ske genom ett förfarande som enligt vår bedömning kan komma att omfattas av LOU. Det handlar om att utföra en tjänst (betalningsförmedling) och parternas förpliktelser kommer att regleras genom kontrakt. Upphandlingsregelverket blir därmed tillämpligt, såvida det inte finns något tillämpligt undantag från upphandlingsplikten. Det är en fråga som måste utredas vidare utifrån hur tjänsten närmare kommer att utformas.

I ett fall när kommuner och regioner kan välja mellan privata lösningar eller lösningar som erbjuds av en statlig myndighet blir statsstödsregler och konkurrensregler tillämpliga. Om myndigheten erbjuder tjänster på en marknad till lägre priser än vad privata marknadsaktörer gör kan det komma att strida mot statsstödsreglerna. Som angavs i tidigare avsnitt beror det på att en offentlig aktör har andra förutsättningar än privata företag att konkurrera på en marknad. En myndighet kan inte gå i konkurs vilket i statsstödssammanhang anses som att den har en obegränsad garanti som är svår att prissätta för att hitta en konkurrensneutral lösning. I den delen blir myndigheten att betrakta som ett företag i statsstödsrättslig mening, och ett anslag till myndigheten riskerar att bli en form av otillåtet statsstöd.

Om myndigheten ska kunna vinna ett kontrakt utan statligt stöd och låga priser, krävs därför en ren affärsverks- eller bolagslösning där en separatredovisad del av myndigheten får ta marknadsmässigt betalt för tjänsterna. En marknadsmässig affärsverksamhet som genererar en marknadsmässig avkastning mottar inte statsstöd. För en statlig myndighet, alltså även Utbetalningsmyndigheten, är

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

en sådan lösning helt väsensskild från verksamheten i en statlig myndighet som inte har uppdrag att bedriva affärsverksamhet.

Vid sidan av statsstödsreglerna måste även hänsyn tas till reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet som berörts i tidigare avsnitt.

Det finns en möjlighet att reglera och med statliga medel helt eller delvis finansiera en myndighets verksamhet som bedrivs på en marknad.[20] Verksamheten måste då finansieras enligt villkoren i statsstödsreglerna om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.[21] När det gäller omsättningen för betalningslösningar på det kommunala området är den sannolikt så hög att det behöver göras en s.k. statsstödsanmälan till kommissionen för att få ett godkännande för en sådan allmännyttig tjänst. Ett sådant förfarande är mycket tidskrävande och syftar till att tydligt definiera varför tjänsten måste finanserias av det offentliga. Därefter måste tjänsten regleras så att myndighetens verksamhet blir kostnadseffektiv och avgränsad till sitt syfte.

Vid en lösning som innebär en möjlighet för kommuner och regioner att frivilligt ansluta sig till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för betalningsförmedling krävs därför en närmare analys av vad upphandlingsreglerna, statsstödsreglerna och konkurrensreglerna i detalj innebär för den valda lösningen.

[20] Se exempelvis förordning (2018:1528) om statlig ersättning till Samhall Aktiebolag för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.

[21] I ett sådant sammanhang måste tas hänsyn till kommissionens SGEI-beslut. Stöd i form av ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är förenligt med EUF-fördragets statsstödsregler om villkoren i beslutet är uppfyllda. Se 2012/21/EU: Kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (Celex nummer:32012D0021).

11 Alternativ för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

11.1 Innebörden av en kommunal anslutning

Utredningen ska med utgångspunkt i den rättsliga analysen och kartläggningen av felaktiga kommunala utbetalningar analysera om kommunal anslutning kan göras med olika grad av integration mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner samt bedöma lämpligheten i olika grader av integrering.

En anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet innebär åligganden för de anslutna aktörerna. Dessa åligganden består i första hand av att rapportera uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Det handlar dels om en löpande rapportering av uppgifter om de utbetalningar som beslutats och som omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet, dels om att på begäran från Utbetalningsmyndigheten lämna specifika uppgifter avseende vissa utbetalningar.

Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan, som framgår av kapitel 6, delas upp i två delar; systemet med transaktionskonto och verksamheten dataanalys och granskning. Utbetalningsmyndigheten har i sin tur organiserat systemet med transaktionskonto i tre beståndsdelar; ett medborgargränssnitt, ett bankkontoregister och ett transaktionskonto (betalningsförmedling). Det åligger de redan anslutna aktörerna att bidra med uppgifter till de olika delarna. För de anslutna aktörerna kan underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar som kommer från Utbetalningsmyndigheten leda till att de behöver vidta handläggningsåtgärder.[1]

[1] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 175 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När ett beslut om utbetalning har fattats av en myndighet som är ansluten till *systemet med transaktionskonto*, skickar myndigheten ett betalningsuppdrag till Utbetalningsmyndigheten. Betalningsuppdraget tas emot av en av Utbetalningsmyndighetens tekniska leverantörer (se avsnitt 6.4.1) som genomför utbetalningen. Från bankkontoregistret hämtar den tekniska leverantören de uppgifter som behövs för att genomföra utbetalningen och registrerar betalningsuppdraget på transaktionskontot vilket därefter visas upp i medborgargränssnittet. Denna process kräver att den beslutande myndigheten bifogar en rad uppgifter till betalningsuppdraget. Det krävs dels grundläggande uppgifter såsom belopp, betaldatum och mottagare, dels ytterligare information som kan behövas om utbetalningen ska göras på annat sätt än till ett svenskt bankkonto samt för att tillräcklig information ska kunna presenteras i gränssnittet. Vilken sorts information det handlar om avgörs bland annat utifrån vilken typ av utbetalning det är fråga om. När det gäller bankkontoregistret byggs informationen i registret upp successivt genom att den som ska få en utbetalning genom Utbetalningsmyndigheten behöver anmäla ett bankkonto till myndigheten. Som en del i det serviceåtagande som Utbetalningsmyndigheten har mot allmänheten kommer det att utformas en möjlighet för de beslutande myndigheterna att på uppdrag av enskilda registrera uppgifter om bankkonto i registret.

Utbetalningsmyndighetens verksamhet för *dataanalys (och urval)* syftar till att identifiera enskilda utbetalningar som kan antas vara felaktiga och som i vissa fall kan behöva granskas närmare. Analyserna görs mot bakgrund av iakttagelser av tillvägagångsätt som resulterat i felaktiga utbetalningar. Den information som rapporteras av de beslutande myndigheterna till systemet med transaktionskonto kan användas i dessa analyser, men därutöver behöver ytterligare uppgifter hämtas in. Vilka uppgifter som de beslutande aktörerna har skyldighet att lämna framgår av författning. Detta innebär att de beslutande aktörerna måste förse Utbetalningsmyndigheten med uppgifter även i verksamheten dataanalys och att det handlar om annan information än vad som rapporteras till systemet med transaktionskonto.

I *granskningsverksamheten* behandlas de urvalsträffar som identifierats i verksamheten för dataanalys. Först sker en inledande granskning där Utbetalningsmyndigheten går igenom urvalsträffar för att ta ställning till om några ytterligare åtgärder behöver vidtas. I det skedet inhämtas inte några ytterligare uppgifter från de beslutande

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

aktörerna. Den inledande granskningen kan leda till att misstänkta felaktiga utbetalningar identifieras, varvid Utbetalningsmyndigheten skickar en underrättelse till den beslutande aktören. Utbetalningar som inte misstänks vara felaktiga föranleder ingen åtgärd. Granskningen kan emellertid också leda till att en fördjupad granskning anses påkallad. Så kan vara fallet om det krävs närmare utredning av om en utbetalning är felaktig, om det är oklart vilken myndighet som är berörd, om den bakomliggande orsaken till felaktigheten är komplicerad eller om det är flera olika myndigheter eller arbetslöshetskassor som berörs. Om en fördjupad granskning inleds ska Utbetalningsmyndigheten underrätta beslutande myndighet eller arbetslöshetskassa om detta, och det kan behöva inhämtas fler uppgifter från bland annat de beslutande aktörerna. En fördjupad granskning kan leda till att Utbetalningsmyndigheten skickar en underrättelse om misstänkt felaktig utbetalning, en felaktig uppgift eller andra förhållanden till berörda aktörer som kan vidta åtgärder som bedöms lämpliga mot bakgrund av innehållet i underrättelsen. Utbetalningsmyndigheten har inte till uppgift att ompröva beslut om utbetalningar eller ta ställning till eventuella återkrav eller andra åtgärder. Det ansvaret ligger kvar hos den beslutande aktören.

I propositionen 2024/25:45, *Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten*, har regeringen föreslagit att de aktörer som har mottagit en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten ska vara skyldiga att på begäran av myndigheten lämna uppgifter om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av en enskild underrättelse och resultatet av åtgärderna.[2] Om en sådan skyldighet att återkoppla genomförs, måste den beslutande aktören ombesörja även det.

[2] Propositionen överlämnades till riksdagen den 12 november 2024 och behandlingen i riksdagen planeras till månadsskiftet januari/februari 2025. Det innebär att vi inte har kunnat avvakta riksdagsbeslut innan betänkandets färdigställande.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

11.2 Alternativa utformningar av en anslutning

11.2.1 Olika grader av integrering mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner

Det är nödvändigt med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna för att hantera de utmaningar som uppstår till följd av avancerade och systemövergripande välfärdsangrepp (se avsnitt 5.6.3). Kommuner och regioner behöver därför anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. I vilken grad kommunsektorn ska anslutas bör emellertid beslutas på grundval av i vilken utsträckning olika anslutningssätt kan underlätta kommuners respektive regioners arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. Av betydelse är naturligtvis också vilka fördelar en viss integreringsgrad har för det offentliga i stort. De positiva effekterna måste kunna motivera det arbete och de kostnader som en anslutning för med sig, och också rättsligt kunna motivera en anslutning med hänsyn till bland annat regelverken kring kommunal självstyrelse, skyddet för den enskildes personliga integritet samt offentlighet och sekretess.

Om Utbetalningsmyndigheten ska kunna identifiera utbetalningar som kan antas vara felaktiga måste myndigheten få tillgång till information om enskilda utbetalningar som kan analyseras och granskas. Ju fler utbetalningar som kan analyseras, desto mer kan upptäckas. Integrationsgraden mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommunsektorn har således betydelse för vilka fördelar en anslutning innebär. Med integrationsgrad menar vi såväl i vilken omfattning det sker informationsutbyte mellan sektorn och myndigheten (eller annorlunda uttryckt beträffande vilka olika kommunala utbetalningar som information lämnas), som till vilka av Utbetalningsmyndighetens verksamhetsdelar kommunsektorn ansluts (systemet med transaktionskonto och verksamheten dataanalys och granskning).

Det nu sagda innebär att integrationen mellan kommunsektorn och Utbetalningsmyndigheten förutsätter ett visst informationsutbyte för att vara meningsfull. En absolut lägsta grad skulle kunna innebära en anslutning på ett mer allmänt plan för att göra systemövergripande analyser i syfte att upptäcka felaktiga utbetalningar och risker för sådana utbetalningar. Ett minimum av uppgifter bestående av endast offentliga uppgifter, och inte uppgifter om enskilda utbetalningar, skulle då kunna delas för att på ett systematiskt och övergripande

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

sätt analyseras tillsammans med den övriga information som finns tillgänglig hos Utbetalningsmyndigheten. Det skulle sannolikt medföra ett visst mervärde för kunskapen om felaktiga utbetalningar genom att analyserna kan sträcka sig över olika kommunala och statliga utbetalningssystem och således över förvaltningsnivåerna.

Mot bakgrund av hur Utbetalningsmyndighetens uppdrag och verksamhet är utformad är emellertid ett sådant alternativ inte möjligt att genomföra. Myndighetens uppdrag är att genomföra dataanalyser och granskningar av enskilda betalningar och det är genom ett sådant arbete som kunskapen om de felaktiga utbetalningarna genereras. Det är först då mönster och samband kan identifieras. Den lägsta nivå för integrationen mellan kommunsektorn och Utbetalningsmyndigheten som bör övervägas måste därför omfatta ett informationsutbyte om vissa enskilda utbetalningar med verksamheten för dataanalys och granskning.

De utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag och som varit föremål för kartläggningen i betänkandets första del, avser välfärdsutbetalningar till enskilda, utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen, samt utbetalningar av föreningsbidrag. Den högsta nivån som kan övervägas är därför en anslutning av samtliga dessa utbetalningar till myndighetens hela verksamhet.

Vi ser att en kommunal anslutning förenklat uttryckt kan göras med följande fyra grader av integrering.[3]

Vissa utbetalningar ansluts till verksamheten dataanalys och granskning

Detta alternativ innebär en anslutning av vissa kommunala utbetalningar till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning. Vilka dessa kommunala utbetalningar är får avgöras utifrån en bedömning som styrs av behov och prioriteringar.

Utbetalningsmyndigheten kan vid en sådan anslutning ta in data om vissa enskilda kommunala utbetalningar och göra dataanalyser och urval som genererar urvalsträffar som ligger till grund för gransk-

[3] Governo har på uppdrag av Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen tagit fram tre möjliga alternativ till en anslutning som presenteras i skriften *Samordning av utbetalningar från välfärdssystemen – kommunal anslutning, Utredning på uppdrag av Fi 2018:05*. Vi har tagit intryck av dessa tre alternativ i vår bedömning.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ning. Utifrån dataanalysen och granskningen kan också kunskap utvecklas om mönster och samband. På detta sätt fördjupas kunskapen om både förfaranden som innefattar okomplicerade tillvägagångssätt och om förfaranden som innefattar avancerade upplägg. Detta är till gagn för myndighetens uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar, men också för att stödja och följa arbetet på området. Det ger också Utbetalningsmyndigheten möjlighet att upptäcka konkreta felaktigheter som andra myndigheter än de beslutande bör underrättas om, exempelvis felaktiga registeruppgifter.

I sin dataanalysverksamhet kan Utbetalningsmyndigheten analysera uppgifter från flera olika källor samtidigt. Det kan handla om inkomstuppgifter från Skatteverket som analyseras tillsammans med uppgifter om ekonomiskt bistånd från kommuner och uppgifter om företag från Bolagsverket. Det kan därmed upptäckas om en person arbetar samtidigt som denne får ekonomiskt bistånd. Skulle samma person förekomma i ett antal bolagsstyrelser kan det också misstänkas att personen figurerar som målvakt. Om det dessutom skulle visa sig att dessa bolag driver verksamhet inom välfärdsområdet kan finnas anledning till närmare granskning. Detsamma gäller om en analys visar att flera välfärdsföretag drivs av personer som i andra bolag har stora skatteskulder eller många konkurser bakom sig. I ett sådant sammanhang kan även finnas möjlighet att identifiera personer med kopplingar till systematisk och grov brottslighet.

Genom det systemöverskridande perspektiv som Utbetalningsmyndigheten har möjlighet att anlägga i sina dataanalyser finns helt andra förutsättningar att upptäcka mönster och samband än vad den enskilde utbetalande aktören har. Det gäller oavsett om uppgifterna som analyseras i sig skulle vara offentliga, eftersom sådana dataanalyser kräver både kunskap och ett systematiskt arbete för att genomföras på ett adekvat och effektivt sätt. De resurser som finns inom Utbetalningsmyndigheten och den kunskap om olika typer av tillvägagångssätt för att erhålla felaktiga utbetalningar som byggs upp inom myndigheten, har ingen enskild utbetalande aktör möjlighet att nå upp till. Om man därtill lägger den möjlighet som Utbetalningsmyndigheten har att ta del av information som omfattas av sekretess och använda den i sin verksamhet, står det klart att myndigheten har bättre förutsättningar att upptäcka felaktiga utbetalningar än vad varje enskild utbetalande aktör var för sig har.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Kommunsektorn får, genom underrättelserna från Utbetalningsmyndigheten om misstänkta felaktiga utbetalningar, en möjlighet att i konkreta fall upptäcka och stoppa felaktiga utbetalningar. Sektorn får därmed bättre förutsättningar för att motverka enskilda felaktiga utbetalningar gällande de anslutna utbetalningarna. Underrättelserna innebär också en hjälp för kommunsektorn att på ett generellt plan höja sin kunskapsnivå på området. Det förbättrar förutsättningarna för att förebygga och motverka felaktiga utbetalningar även på andra områden.

Samtliga utbetalningar ansluts till verksamheten dataanalys och granskning

Enligt detta alternativ ansluts samtliga kommunala utbetalningar (som omfattas av vårt uppdrag) till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning. Det som skiljer detta alternativ från alternativet ovan är således vilken mängd och vilken slags information som delas.

I likhet med förra alternativet tar Utbetalningsmyndigheten in data om enskilda kommunala utbetalningar och gör dataanalyser och urval som genererar urvalsträffar som ligger till grund för granskning. Utifrån dataanalysen och granskningen kan också kunskap utvecklas om mönster och samband. Eftersom samtliga kommunala utbetalningar omfattas blir kunskapen om felaktigheterna djupare och spänner över ett bredare fält. Det finns än bättre förutsättningar för att upptäcka bland annat avancerade upplägg som har kopplingar till grov kriminalitet. Myndighetens uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka samt stödja och följa arbetet på området kan bedrivas än mer ändamålsenligt och underrättelserna till andra myndigheter än de beslutande kan bli mer omfattande.

För kommunsektorn innebär det att felaktiga utbetalningar kan upptäckas på fler områden än i förra alternativet och förutsättningarna för att kunna motverka sådana utbetalningar ökar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Samtliga utbetalningar ansluts till verksamheten dataanalys och granskning samt till delar av transaktionskontosystemet

Detta alternativ innebär att samtliga kommunala utbetalningar ansluts till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning. Till detta kommer att utbetalningarna registreras i transaktionskontosystemet, men inte att utbetalningarna sker genom systemet. En sådan registrering skulle, utifrån hur Utbetalningsmyndighetens praktiska tillämpning av regelverket ser ut i dagsläget, innebära en anslutning till två av transaktionskontosystemets tre delar, nämligen medborgargränssnittet och bankkontoregistret. Däremot ansluts de kommunala utbetalningarna inte till den del som avser betalningsförmedling.[4]

Som framgått av kapitel 6.4.4 fyller medborgargränssnittet syftet att ge enskilda personer information om vilka utbetalningar som har gjorts, vilka beslutade utbetalningar som kommer att ske och till vilket datum de är planerade. Tjänsten är således en ren informationstjänst i förhållande till mottagarna av utbetalningarna. Varken Utbetalningsmyndighetens eller kommunsektorns verksamheter får således utifrån syftet att motverka felaktiga utbetalningar någon direkt fördel av att kommunsektorn ansluts till medborgargränssnittet. Mervärdet av en sådan anslutning är framför allt att betalningsmottagaren får en mer komplett bild av sina utbetalningar från det offentliga. För att mervärdet ska bli så stort som möjligt behöver samtliga kommunala utbetalningar anslutas. I annat fall kan informationen till betalningsmottagaren bli ofullständig och till och med komma att uppfattas som missvisande.

En anslutning till bankkontoregistret fyller en funktion som gagnar både enskilda och kommunsektorns verksamhet. Enskilda har möjlighet att uppdatera sina bankuppgifter så att utbetalningar görs till rätt konto och de kan kontrollera att registrerade uppgifter är korrekta. En anslutning innebär också att den enskilde bara behöver lämna sina bankkontouppgifter en gång i stället för till varje beslutande myndighet. För kommunsektorn innebär bankkontoregistret samma fördelar som för statliga myndigheter, nämligen att det kan säkerställas att ett visst bankkonto är knutet till den person som utbetalningen avser och att det kan ske kontroll av exempelvis utländska

[4] Utbetalningsmyndigheten har framfört att det i dagsläget är ovisst om en sådan lösning är möjlig ur ett tekniskt och verksamhetsperspektiv, eftersom utrednings- och uppbyggnadsarbetet av systemet fortfarande pågår, men att ambitionen är att det ska vara möjligt.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

bankkonton. Uppgifter från systemet med transaktionskonto, till exempel från bankkontoregistret, får också användas i Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning. Förutom de fördelar som följer med kontrollfunktionen underlättas även administrationen kring bankkontouppgifter.

Samtliga utbetalningar ansluts till verksamheten dataanalys och granskning samt full anslutning till transaktionskontosystemet

Detta alternativ innebär en fullständig kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet av samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag. I förhållande till närmast föregående alternativ innebär det att Utbetalningsmyndigheten tar över ansvaret för att utbetalningarna från kommuner och regioner kommer betalningsmottagarna till handa. De kommunala utbetalningarna skulle då administreras i systemet med transaktionskonto på motsvarande sätt som de statliga utbetalningarna. Utifrån Utbetalningsmyndighetens praktiska tillämpning av regelverken skulle det alltså innebära att kommunsektorn ansluts även till den tredje delen i transaktionskontosystemet, det vill säga betalningsförmedlingen.

För Utbetalningsmyndighetens verksamhet att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar innebär det inget större mervärde att myndigheten tar över betalningsansvaret för kommunsektorns utbetalningar med utgångspunkt i hur dagens regelverk är utformat.[5] Det skulle dock kunna innebära att betalsystemet blir mer robust, eftersom en anslutning innebär en standardisering av betalflöden och möjlighet till bättre kontinuitet vid störningar genom redundans. Det blir även lättare att använda andra tekniska leverantörer och att byta bank. Det kan dock inte uteslutas att en större koncentration av betalningsförmedlingar också kan innebära en ökad sårbarhet, till exempel en ökad risk för eller större negativa effekter av dataintrång. För att klargöra detta krävs ytterligare utredning och analys.

För kommunsektorn innebär detta alternativ att den administration som verkställandet av utbetalningar kräver flyttas från sektorn till Utbetalningsmyndigheten. Det innebär minskad administration och sannolikt minskade kostnader. För de enskilda betalningsmot-

[5] Vid eventuella framtida reformer, exempelvis införande av en bidragsspärr, kan transaktionskontot fylla en funktion i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tagarna innebär alternativet i princip inte någon praktisk skillnad jämfört med när kommunsektorn ansvarade för utbetalningarna.

11.2.2 Olika sätt att se på alternativen för anslutning

Vid överväganden om utformningen av anslutningen aktualiseras flera komplexa frågeställningar. Det finns därför skäl att se på anslutningsalternativen utifrån olika perspektiv beroende på vad som ska bedömas. Två möjliga sätt att se på alternativen är dels som grader eller nivåer av integrering mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner, dels som två olika typer av aktiviteter nämligen en informationsutbytesdel och en betalningsförmedlingsdel.

Grader eller nivåer av integrering

De fyra alternativen till anslutning kan beskrivas som grader eller nivåer av integrering mellan kommunsektorn och Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Det första alternativet motsvarar den lägsta nivån av integration, varefter integrationen ökar i de följande alternativen såväl gällande mängden information som utbyts (och därmed vilka typer av utbetalningar som ansluts) som till vilka delar av Utbetalningsmyndighetens verksamhet som kommunsektorn ansluts. Den högsta nivån av integrering innebär att samtliga kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag ansluts till Utbetalningsmyndighetens hela verksamhet.

Informationsutbyte och betalningsförmedling

Ett annat sätt att se på de alternativ som presenterats är att de innehåller två huvudsakliga aktiviteter, en aktivitet som innebär informationsutbyte (samtliga alternativ) och en aktivitet som innebär betalningsförmedling (alternativet samtliga utbetalningar ansluts till verksamheten dataanalys och granskning samt full anslutning till transaktionskontosystemet).

Informationsutbyte krävs såväl för delarna dataanalys och granskning som för delen medborgargränssnitt och bankkontoregister. I huvudsak är det fråga om att kommuner och regioner samt även

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

andra aktörer levererar information till Utbetalningsmyndigheten, dels löpande i fråga om beslutade utbetalningar och annan information om dessa utbetalningar, dels på begäran vid fördjupad granskning ytterligare information om fysiska eller juridiska personer vars utbetalningar identifierats i dataanalysen. Viss information tillgodoser också att betalningsmottagaren får en överblick över historiska och kommande utbetalningar när denne tar del av medborgargränssnittet. I fråga om bankkontoregistret blir kommunsektorn en av de kanaler dit betalningsmottagare kan rapportera sina kontouppgifter så att dessa blir tillgängliga i Utbetalningsmyndighetens kontoregister. Det kommer även att ske ett informationsutbyte från Utbetalningsmyndigheten till kommuner och regioner genom underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar från myndighetens analyser och granskningar. Likaså kommer myndigheten att underrätta andra aktörer om andra fel för det fall sådana upptäcks.

Beträffande betalningsförmedlingen är detta en annan aktivitet än informationsutbytet (även om förmedlingen i sig också kräver visst utbyte av information). Denna innebär att Utbetalningsmyndigheten ska verkställa de utbetalningar som beslutas av kommuner respektive regioner och ha ansvar för att utbetalningarna kommer mottagaren till handa. Det innebär således att Utbetalningsmyndigheten tar över en uppgift som kommunsektorn i dag ansvarar för.

11.3 Alternativen i förhållande till syftet med en anslutning

Bedömning: En kommunal anslutning bör göras med sådan nivå av integrering att syftet med anslutningen, det vill säga att minska de felaktiga utbetalningarna och därigenom förebygga brottslighet som drabbar välfärdssystemen, uppnås.

Skälen för bedömningen: En anslutning bör utformas så att den tillhandahåller ändamålsenliga och effektiva verktyg i arbetet med att motverka avancerade och systematiska välfärdsangrepp. Det handlar exempelvis om att Utbetalningsmyndighetens granskning av urvalsträffar kan hjälpa anslutna myndigheter att upptäcka eventuella felaktigheter så att de kan vidta åtgärder. Utbetalningsmyndigheten kan arbeta utifrån ett helhetsperspektiv genom att ha en för-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

valtningsövergripande överblick i sin granskning. Fördelarna med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna tillkommer både kommuner, regioner och staten. Genom att Utbetalningsmyndigheten kan upptäcka misstänkta felaktigheter som enskilda myndigheter har svårt att upptäcka får samtliga aktörer bättre förutsättningar att kunna hantera utmaningar till följd av avancerade och systemövergripande angrepp. Ett adekvat informationsutbyte över förvaltningsnivåerna är således till gagn för hela arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar. I förlängningen får detta positiva effekter på såväl förtroende för välfärdssystemen som dess förmåga att tillhandahålla samhällsmedborgarna en god välfärd (se avsnitt 5.5).

De största fördelarna för såväl kommunsektorn som Utbetalningsmyndighetens verksamhet uppnås alltså genom att ansluta sektorn till verksamheten för dataanalys och granskning. Det är genom denna verksamhet som information från kommuner och regioner kan bidra till att motverka felaktiga utbetalningar och fördjupa kunskapen kring sådana utbetalningar.

Vidare får kommunsektorn en direkt fördel genom att Utbetalningsmyndigheten på ett systemövergripande sätt kan genomföra dataanalyser och granskningar för att identifiera felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner. Myndigheten kommer exempelvis att kunna göra dataanalyser och granskningar utifrån ett mycket större material än vad enskilda kommuner och regioner har möjlighet att göra. Vid misstanke om felaktigheter kan Utbetalningsmyndigheten hämta in uppgifter från andra statliga myndigheter och andra aktörer som kommuner och regioner av rättsliga eller resursmässiga skäl inte har möjlighet att hämta in själva. Myndighetens dataanalyser och granskningar kan därför sträcka sig över förvaltningsnivåerna och mellan olika utbetalningsslag på ett sätt som skulle förbättra kommunernas och regionernas förutsättningar att motverka felaktiga utbetalningar. Detta är värdefullt för såväl den egna kommunen eller regionen som den övriga kommunsektorn och de statliga myndigheterna.

En sådan effekt kan delvis uppnås genom en anslutning av vissa utbetalningar till verksamheten dataanalys och granskning (det första anslutningsalternativet), men får sin fulla potential först genom en anslutning enligt något av de övriga alternativen eftersom de innebär en anslutning av samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag. Det är först när information om enskilda, konkreta utbetal-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ningar delas som dataanalys och granskning kan få största möjliga och eftersträvansvärda effekt. För största möjliga effekt bör därför samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag anslutas. Vid en anslutning kommer Utbetalningsmyndighetens dataanalys och granskning att leda till att kommuner och regioner får underrättelser om konkreta misstankar om felaktiga utbetalningar. Sådan information kan utgöra ett värdefullt utredningsmaterial i kommuners och regioners handläggning.

Att ansluta samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag till systemet med transaktionskonto ger avseende bankkontoregistret ett värde i form av att det kan ske kontroll av att ett visst bankkonto är knutet till den person som utbetalningen avser, exempelvis av utländska bankkonton. Uppgifter från systemet med transaktionskonto, till exempel från bankkontoregistret, får också användas i Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning. Förutom de fördelar som följer med kontrollfunktionen underlättas även administrationen kring bankkontouppgifter. Fördelarna med medborgargränssnittet är att betalningsmottagarna kan se vilka beslut om utbetalningar som har fattats och vid vilken tidpunkt som utbetalningar kommer att ske. Detta värde uppkommer vid en anslutning till såväl delar av transaktionskontosystemet som till hela transaktionskontosystemet.

Sett till syftet med Utbetalningsmyndighetens verksamhet som går ut på att motverka felaktiga utbetalningar ser vi dock inga fördelar med att Utbetalningsmyndigheten tar över ansvaret för de kommunala utbetalningarna. Som nämnts tidigare uppstår varken för den enskilda kommunen, regionen eller för Utbetalningsmyndighetens verksamhet något större mervärde i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar såsom dagens regelverk ser ut. En sådan anslutning medför inte att myndighetens dataanalys och granskning kan förbättras och ger inte heller några positiva effekter i kommuner eller regioners arbete för att motverka felaktigheter. Det kan också ifrågasättas om en sådan anslutning hindrar kommunernas möjligheter att snabbt, och på andra sätt än genom digitala överföringar, tillhandahålla ekonomiskt bistånd till personer i akut behov av hjälp. Det för kommunerna grundläggande ansvaret för lokala frågor skulle därmed kunna bli lidande.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

De positiva effekter som kan uppstå av en full anslutning till transaktionskontosystemet rör snarare administrationen av utbetalningarna. Kommunsektorns arbete och kostnader för att administrera utbetalningarna skulle sannolikt totalt sett minska trots den merkostnad som uppkommer för att förmedla betalningsuppdragen till Utbetalningsmyndigheten. Utbetalningsmyndighetens kostnader skulle i stället öka. Genom den mängd utbetalningar som myndigheten skulle komma att hantera skulle dock en viss stordriftsfördel i ekonomiskt hänseende troligen kunna påräknas. En sådan effekt är emellertid osäker och beror i stor utsträckning på hur en anslutning i detalj kommer att utformas. Förhållanden av avgörande betydelse är exempelvis hur en lösning med tekniska leverantörer ska utformas när upp till 310 nya aktörer ska anslutas och hur säkerhetsaspekterna kan tillgodoses. Vidare måste frågor om hanteringen av misslyckade utbetalningar lösas. Såsom verksamheten är utformad ska en betalning som inte går att verkställa stå kvar på transaktionskontot hos Utbetalningsmyndigheten till dess den antingen kan verkställas eller till dess den preskriberas. Även sådana frågor behöver hanteras med beaktande av att det är utbetalningar från kommunsektorn som kan komma att hanteras av en statlig myndighet.

Sammanfattningsvis bedömer vi att de alternativ till anslutning som i första hand kan motiveras utifrån syftet med en anslutning är de två alternativ som innebär en anslutning av samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag till dataanalys- och granskningsverksamheten, utan att det också sker en full anslutning till transaktionskontosystemet. Båda alternativen ger förbättrade förutsättningar för kommuner och regioner att motverka felaktiga utbetalningar genom att deras arbete kan kompletteras med underrättelser från Utbetalningsmyndigheten med information om misstänkta felaktiga utbetalningar, och ger dessutom genom ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna förbättrade förutsättningar att även motverka andra felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. En anslutning även till delar av transaktionskontosystemet innebär därutöver en service till betalningsmottagarna och medför vissa positiva effekter för den offentliga sektorn genom bankkontoregistret.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

11.4 Alternativen i förhållande till de rättsliga förutsättningarna för anslutning

Bedömning: En anslutning bör inte ske i högre grad än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med anslutningen.

Skälen för bedömningen: En kommunal anslutning kommer att påverka den kommunala självstyrelsen. Inskränkningen i denna blir dock förhållandevis liten vid en anslutning som inte omfattar betalningsförmedlingen i transaktionskontosystemet, eftersom dessa i princip endast innebär informationsutbyte mellan myndigheten och de kommunala aktörerna. För kommuner och regioner innebär det en skyldighet att rapportera uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. En betydligt större inskränkning i självstyrelsen följer vid en anslutning till betalningsförmedlingen. Ett övertagande av ansvaret för utbetalningarna skulle innebära att kommuner och regioner efter beslut om utbetalning inte längre har möjlighet att råda över sin utbetalningsverksamhet gällande de utbetalningar som ansluts till Utbetalningsmyndigheten. Det innebär bland annat att de inte kan välja betalningsförmedlare och i övrigt organisera utbetalningsverksamheten i dessa delar. Jämfört med i dag är det fråga om en stor förändring. Som framgått av avsnitt 10.2.4 kan den kommunala självstyrelsen inskränkas varvid det ska göras en proportionalitetsbedömning genom att undersöka om det ändamål som regleringen avser att tillgodose kan uppnås på ett för det kommunala självbestämmandet mindre ingripande sätt än det som föreslås och om skälen för en reglering motiverar det intrång i självstyrelsen som regleringen innebär.

Vår bedömning är att skälen för en anslutning av samtliga utbetalningar till dataanalys- och granskningsverksamheten och/eller till delar av transaktionskontosystemet är tillräckligt starka för att motivera den inskränkning i självstyrelsen som dessa innebär. Ändamålen med anslutningen kan inte heller uppfyllas på något annat mindre ingripande sätt. Det informationsutbyte som krävs enligt dessa alternativ är av stor betydelse i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar, både på lokal, regional och statlig nivå. Påverkan på självstyrelsen är relativt liten då den till allra största del består av att de kommunala aktörerna förser Utbetalningsmyndigheten med information på det sätt som Utbetalningsmyndigheten föreskriver

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

om. Samhällsintresset av att på ett effektivt sätt motverka felaktiga utbetalningar är tungt vägande och motiverar de skyldigheter som de kommunala aktörerna åläggs vid en anslutning till verksamheten dataanalys och granskning. Felaktiga utbetalningar medför att offentliga medel inte används till de ändamål som de är avsedda för, vilket också riskerar att skada förtroende för välfärdssystemen och skattesystemets legitimitet. Eftersom minskade felaktiga kommunala utbetalningar innebär att kommuners och regioners utgifter för utbetalningar av förmåner och stöd från välfärdssystemen blir lägre än vad de annars skulle ha blivit, kan medel frigöras för användning till sådant som prioriteras av respektive kommun eller region. Om även de felaktiga utbetalningarna från de statliga välfärdssystemen minskar till följd av ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna frigörs också statliga medel för finansieringen av reformer som är positiva för hela samhället. De uppgifter som behövs för att motverka felaktiga utbetalningar finns hos olika aktörer inom den offentliga förvaltningen. Om enbart statliga myndigheter ska omfattas av uppgiftsskyldighet i syfte att förhindra felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen blir effekten otillräcklig. Den begränsade inskränkningen i den kommunala självstyrelsen som en kommunal anslutning ger upphov till får därför anses vara proportionerlig med hänsyn till de negativa effekter för den samlade offentliga sektorn som felaktiga utbetalningar orsakar. Dessa anslutningsalternativ bedömer vi därmed vara nödvändiga för det ändamål som en anslutning är avsedd att tillgodose.

Vid valet av en anslutning endast till dataanalys- och granskningsverksamheten eller till både den verksamheten och delar av transaktionskontosystemet kan konstateras att det finns fördelar för enskilda betalningsmottagare om anslutningen också omfattar medborgargränssnittet och fördelar för den offentliga sektorn genom bankkontoregistret.

En anslutning även till betalningsförmedlingsdelen i transaktionskontosystemet innebär inte några ytterligare fördelar för enskilda. Vi menar dessutom att det intrång som en anslutning till betalningsförmedlingen innebär i självstyrelsen inte utifrån dagens regelverk kan motiveras genom det mervärde som kan uppstå framför allt i form av besparing i administration och en möjlig ökad robusthet i betalsystemet. Sannolikt finns andra sätt att uppnå samma effekt, om det över huvud taget skulle anses nödvändigt.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vid bedömningen av om samtliga utbetalningar bör omfattas menar vi att det kan ifrågasättas om en anslutning av en begränsad mängd kommunala utbetalningar till verksamheten dataanalys och granskning kan anses innebära så stora fördelar i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar, att det kan motivera den inskränkning av självstyrelsen som det innebär. Denna bedömning ska göras i ljuset av att en anslutning av samtliga kommunala utbetalningar som har omfattats av vår kartläggning till den verksamheten, enligt vår bedömning, innebär avsevärt större fördelar i det motverkande arbetet. Slutsatsen är att om en inskränkning ändå ska göras, bör den göras genom att så många kommunala utbetalningar som möjligt ansluts för att intrånget i den kommunala självstyrelsen ska vara motiverat.

När det gäller regelverken om upphandling, statsstöd och konkurrensbegränsning framgår av avsnitt 10.3 att det främst är ett övertagande av betalningsansvaret (betalningsförmedlingen) som behöver anpassas efter regelverken även om hänsyn också måste tas i informationsutbytesdelen. Vid en första bedömning leder det till att något av de alternativ som inte innefattar betalningsförmedling bör övervägas. Den kanske mest avgörande frågan vad gäller de nämnda regelverken är dock om anslutningen till Utbetalningsmyndighetens verksamhet ska vara frivillig eller obligatorisk. Denna fråga återkommer vi till nedan i avsnitt 11.6.

Som nämnts inledningsvis redovisas de rättsliga förutsättningarna gällande frågan om offentlighet och sekretess i kapitel 13. Det kan dock redan här konstateras att en kommunal anslutning kräver förändringar i myndigheternas möjligheter att utbyta sekretessbelagda uppgifter. Det kan exempelvis ske genom införandet av uppgiftsskyldigheter i lag. Enligt vår bedömning är skillnaden i detta avseende inte särskilt stor mellan de olika alternativen sett till att uppgifter, oavsett alternativ, måste utbytas för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna analysera och granska kommunala utbetalningar och skicka underrättelser till kommuner och regioner. En anslutning av endast vissa utbetalningar kan innebära ett mer begränsat behov av uppgifter, men karaktären av de uppgifter som måste utbytas är dock sådana att de många gånger omfattas av sekretess oavsett vilket alternativ som väljs. Även om endast vissa utbetalningar skulle omfattas av myndighetens uppdrag skulle det att vara fråga om sådana utbetalningar som kan anses särskilt utsatta för felaktigheter, och också i de fallen förekommer sekretessbelagda uppgifter. Beträffande för-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

svarligheten att lämna ut sådana uppgifter till Utbetalningsmyndigheten kan vi konstatera att frågan om informationsutbyte bedömdes när det gäller anslutningen av de statliga utbetalningarna. Några principiella hinder har inte uppställts för det informationsutbytet varför regelverket i sig inte utgör ett hinder för en kommunal anslutning. I vilken omfattning det utökade informationsutbyte som föranleds av en kommunal anslutning bör få ske med hänsyn till skyddet för den enskildes integritet måste dock beaktas i de författningsförslag som föreslås i kapitel 14. Det gäller oavsett grad av anslutning. De frågor som aktualiseras utifrån offentlighet och sekretess kan därför inte med någon nämnvärd styrka anses tala för att något eller några av de fyra alternativen bör väljas framför de andra.

Frågor om de rättsliga förutsättningarna för personuppgiftsbehandling redovisas närmare i kapitel 15. Resonemanget blir dock i stor utsträckning detsamma som gällande offentlighet och sekretess. En kommunal anslutning innebär dock att den totala mängden sådan information som samlas hos Utbetalningsmyndigheten blir betydligt större och kan analyseras i ett sammanhang tillsammans med de uppgifter som kommer från statliga myndigheter och arbetslöshetskassor. Ansamlingen av personuppgifter som ska behandlas av Utbetalningsmyndigheten blir därför större och med tanke på uppgifternas karaktär har detta en stor inverkan på frågor om den personliga integriteten. Detta faktum gäller emellertid i princip oavsett vilket av anslutningsalternativen som väljs. Den största skillnaden i detta avseende torde föreligga mellan alternativen att ansluta endast vissa eller samtliga utbetalningar till verksamheten för dataanalys och granskning, eftersom det då handlar om en skillnad i hur stor mängd information som kommer att samlas in (vilket beror på antalet anslutna utbetalningar). Frågan om personuppgiftsbehandling får anses tala för det alternativ till anslutning som innebär att en så liten mängd information som möjligt samlas in och analyseras.

Vår samlade bedömning utifrån de rättsliga förutsättningarna talar därför för att en anslutning inte bör ske i högre grad än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med anslutningen. I förhållande till syftet med en kommunal anslutning talar det dock för en anslutning av samtliga utbetalningar till enbart verksamheten dataanalys och granskning eller till både den verksamheten och till delar av transaktionskontosystemet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

11.5 Samtliga kommuner och regioner bör anslutas

Bedömning: Samtliga kommuner och regioner bör anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Skälen för bedömningen: Både kommuner och regioner är utsatta för felaktiga utbetalningar. Till vilket belopp dessa uppgår är mycket svårt att bedöma, men utifrån vad som framgått av kartläggningen av felaktiga utbetalningar handlar det om avsevärda summor. Det har vidare konstaterats att de felaktiga utbetalningarna till sin karaktär är förvaltningsöverskridande, eftersom de sträcker sig över både statlig och kommunal nivå och är både kommun och regionöverskridande. Vidare sträcker sig avancerade och systemövergripande angrepp över olika utbetalningssystem. Brottsligheten är dessutom lättrörlig och förflyttar sig dit det är enklast att tillskansa sig felaktiga utbetalningar. Det finns därför all anledning att anta att de felaktiga utbetalningarna inom kommunsektorn kommer att öka om det inte vidtas kraftfulla åtgärder för att motverka dem. Det gäller särskilt om förmågan att upptäcka, förebygga och förhindra felaktiga utbetalningar ökar inom det statliga området utan motsvarande förändring inom kommunsektorn.

Som vi tidigare redogjort för i avsnitt 5 är det flera anledningar som tillsammans med de nyss redovisade gör det svårt för den enskilda kommunen eller regionen att motverka felaktiga utbetalningar. Det är dessutom inte alltid möjligt på grund av gällande sekretessregelverk. Av kartläggningen framgår också att varken kommuner eller regioner har full kontroll på vilka felaktiga utbetalningar som görs och att de inte heller på ett övergripande plan har tillräcklig kunskap, kompetens eller förmåga att motverka dessa på ett adekvat och effektivt sätt.

Sammantaget talar detta för att kommuner och regioner är i behov av ytterligare verktyg och stöd för att kunna motverka de felaktiga utbetalningarna på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Redan mot denna bakgrund bör såväl kommuner som regioner anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Därutöver talar syftet bakom inrättandet av Utbetalningsmyndigheten och effektiviteten i myndighetens verksamhet för att både kommuner och regioner ansluts. Förutsättningarna i fråga om att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet ökar med antalet aktörer (och utbetalningar) som ansluts. Många av de för-

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

delar som kan nås genom myndighetens övergripande perspektiv och analysmöjligheter gagnas av en bred anslutning. Mot bakgrund av det som ovan konstaterats kring de felaktiga utbetalningarnas karaktär bör Utbetalningsmyndigheten ges förutsättningar att utifrån ett så brett informationsunderlag som möjligt göra omfattande och djupgående analyser för att de felaktiga utbetalningarna ska kunna motverkas på bästa sätt. Vår bedömning är därför att samtliga kommuner och regioner bör anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

11.6 Anslutningen bör vara obligatorisk för kommuner och regioner

Bedömning: Anslutningen för kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet bör vara obligatorisk.

Skälen för bedömningen: Av de föregående avsnitten har framgått att det finns skäl som talar för respektive emot en obligatorisk kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Den kommunala självstyrelsen talar för att det ska vara frivilligt för kommuner och regioner att ansluta sig. Principen om den kommunala självstyrelsen är stark och kommuner och regioner bör i så stor utsträckning som möjligt själva få styra sin verksamhet efter vad de bedömer är lämpligt. Det står klart att en anslutning inskränker självbestämmanderätten även om graden av inskränkning varierar betydligt beroende på vilket anslutningsalternativ som väljs.

Det finns dock flera tungt vägande argument för att en anslutning bör vara obligatorisk. Ett sådant är att regelverken om upphandling, statsstöd och konkurrensbegränsning starkt talar för att anslutningen bör vara obligatorisk. För det fall anslutningen är frivillig uppstår en rad frågeställningar kring hur verksamheten ska organiseras för att inte komma i konflikt med regelverken. Som vi identifierat i avsnitt 10.3 kommer det att bland annat kräva avsevärda förändringar i Utbetalningsmyndighetens verksamhet med framför allt betalningsförmedling för att kunna leva upp till regelverkens krav. Även om det skulle kunna vara möjligt att åstadkomma en sådan ordning, bedöms fördelarna med förändringen inte på något sätt uppväga det arbete och de kostnader som anpassningen för med sig.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det starkaste argumentet för att anslutningen bör vara obligatorisk är dock att skapa möjligheter för att på bästa sätt ta tillvara Utbetalningsmyndighetens potential att förhindra felaktiga utbetalningar. Om en anslutning bygger på frivillighet och endast några kommuner och regioner skulle välja att ansluta sig skulle många av de fördelar som kan nås genom Utbetalningsmyndighetens övergripande perspektiv och analysmöjligheter inte uppnås. Ju färre aktörer som ansluter sig ju sämre helhetsbild av de felaktiga utbetalningarna kan sannolikt erhållas. Vidare skulle fördelarna för de kommuner och regioner som väljer att ansluta sig inte bli så stora som om samtliga kommer och regioner ansluter sig, vilket beror på att analysunderlaget blir mindre. Mot bakgrund av vad som sagts om bland annat brottslighetens förvaltningsöverskridande karaktär behöver en totalanslutning ske för att det motverkande arbetet ska bli så ändamålsenligt och effektivt som möjligt. Slutligen finns det en överhängande risk att viss välfärdsbrottslighet skulle flytta från kommuner och regioner som är anslutna till Utbetalningsmyndigheten till sådana som inte anslutit sig.

Sammantaget är vår bedömning att en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet bör vara obligatorisk för samtliga kommuner och regioner.

11.7 Samtliga utbetalningar inom vårt uppdrag bör anslutas

Bedömning: Kommunala utbetalningar som avser en enskild individ, utbetalningar enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen samt utbetalningar av föreningsbidrag bör anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Skälen för bedömningen: En del av vårt uppdrag är, som framgått av betänkandets Del 2, att kartlägga felaktiga välfärdsutbetalningar som avser enskilda individer, felaktiga utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen samt felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag. Samtliga kategorier av utbetalningar på den nivå vi har undersökt dem är utsatta för felaktiga utbetalningar. I vilken grad de är utsatta varierar sannolikt

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

mellan utbetalningssystemen, men också över tid då brottslighetens modus förändras i takt med samhällsutvecklingen.

När det gäller frågan om vilka kommunala utbetalningar som bör anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet gör sig i mångt och mycket samma argument gällande som för bedömningen av att samtliga kommuner och regioner bör anslutas samt att anslutningen bör vara obligatorisk. Det handlar om att de felaktiga utbetalningarna berör flera offentliga aktörer och flera olika utbetalningssystem samt brottslighetens natur. Det står klart att kommuner och regioner inte har hela bilden klar för sig om hur de felaktiga utbetalningarna ser ut och i vilken omfattning de sker. Vidare talar syftet med Utbetalningsmyndighetens inrättande och verksamhet för att det sker en så bred anslutning som möjligt.

De starkaste argumenten för en bred anslutning är att förmågan hos kommunsektorn att motverka de felaktiga utbetalningarna inte är tillräcklig och att brottsligheten förflyttar sig dit det finns möjlighet att göra ekonomisk vinning. Det talar för att ansluta samtliga utbetalningar oavsett graden av deras utsatthet i dagsläget. Det är ett faktum att det förekommer att grovt kriminella bedriver omsorgsverksamhet (exempelvis HVB-hem, assistansbolag och daglig verksamhet) och hälso- och sjukvård, vilket för några år sedan framstod som otänkbart. Hur de kriminellas verksamhet kommer att se ut framöver är således svårt att bedöma, annat än antagandet att brottsligheten letar sig dit möjligheterna till vinning finns. En bred anslutning av utbetalningar är ett verktyg för att motverka detta.

För det fall några enstaka utbetalningar skulle väljas ut för en anslutning skulle det sannolikt ligga nära tillhands att ansluta utbetalningar som har likheter med de statliga utbetalningar som redan är anslutna. Av den tidigare framställningen har framgått att det i första hand skulle vara fråga om det ekonomiska biståndet. Det går till enskilda fysiska personer och är den typ av utbetalning där kommunsektorn har störst erfarenhet av att hantera felaktigheter. Som också framgått av vår kartläggning är dock denna kategori av utbetalningar den som sannolikt orsakar de totalt lägsta felaktiga utbetalningarna sett till belopp. En anslutning som koncentreras till sådana utbetalningar skulle lämna utbetalningarna till företag, vilka visat sig uppgå till mycket större belopp, utanför Utbetalningsmyndighetens dataanalyser. I praktiken skulle det innebära att Utbetalningsmyndighetens verksamhet går ut på att identifiera de små utbetalningarna

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

som går till enskilda fysiska personer och lämna de större utbetalningarna till företag utanför analyserna. Det skulle i sin tur innebära att de avancerade kriminella upplägen skulle hamna utanför Utbetalningsmyndighetens analysområde. En sådan ordning skulle strida mot syftena bakom myndighetens inrättande. Inte heller skulle man ta vara på myndighetens potential och verksamheten skulle inte utgöra det ändamålsenliga och effektiva verktyg som är avsikten. Även detta talar således för att samtliga utbetalningar inom de kategorier som ingått i vår kartläggning bör anslutas.

Även om samtliga utbetalningar således bör anslutas är det vår bedömning att de inte bör anslutas samtidigt. Som framgått tidigare skiljer det sig åt mellan olika utbetalningar beträffande vilken information som är relevant för Utbetalningsmyndigheten att analysera och det måste därför göras noggranna överväganden kring vilken information som kommuner och regioner ska rapportera. Kommunsektorn måste också få möjlighet att bygga upp formerna för en omfattande informationsutlämning. I likhet med vad som gäller för de statliga utbetalningarna bör det finnas möjlighet för regeringen att besluta att undanta vissa utbetalningar från en anslutning, om det skulle visa sig lämpligt.

11.8 Två anslutningsalternativ förordas

Bedömning: En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet bör göras genom en stegvis anslutning av samtliga utbetalningar (som omfattas av vårt uppdrag) till verksamheten för dataanalys och granskning, alternativt genom en sådan anslutning i kombination med en anslutning till delar av transaktionskontosystemet. Anslutningen bör börja med utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, det vill säga utbetalningar direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen samt utbetalningar av föreningsbidrag. Först efter en noggrann analys, inom ramen för en annan utredning, bör det sedan göras en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Skälen för bedömningen: Vår uppgift är att lämna minst två alternativa författningsförslag om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, där ett av förslagen ska innebära att Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter även ska omfatta de kommunala utbetalningar som omfattas av kartläggningen av felaktiga utbetalningar.

Såväl syftet med (avsnitt 11.3) som de rättsliga förutsättningarna för en anslutning (avsnitt 11.4), talar för att en anslutning bör göras genom att samtliga utbetalningar ansluts till verksamheten för dataanalys och granskning eller genom en sådan anslutning i kombination med en anslutning till delar av transaktionskontosystemet. Varken en anslutning av endast vissa utbetalningar till dataanalys- och granskningsverksamheten eller en full anslutning till både den verksamheten och till systemet med transaktionskonto kan vid en helhetsbedömning av omständigheterna anses innebära sådana fördelar att de bör föranleda konkreta förslag till kommunal anslutning. Att endast ansluta vissa utbetalningar till verksamheten för dataanalys och granskning skulle innebära att Utbetalningsmyndighetens fulla potential inte tas tillvara och att arbetet mot felaktiga utbetalningar inte kan bedrivas så ändamålsenligt och effektivt som det bör, och kan, göras. En full anslutning både till dataanalys- och granskningsverksamheten och till transaktionskontosystemet skulle enligt vår bedömning gå för långt i integration och innebära stora kostnader och mycket arbete utan några motsvarande fördelar samt inte kunna motiveras i förhållande till bland annat de inskränkningar i den kommunala självstyrelsen som alternativet innebär. Inte heller kan alternativet motiveras utifrån de förändringar av verksamheterna som sannolikt måste göras för att leva upp till regelverken om upphandling, statsstöd och konkurrens.

En anslutning av samtliga utbetalningar till verksamheten för dataanalys och granskning innebär däremot att Utbetalningsmyndighetens potential att motverka felaktiga utbetalningar tas tillvara i så stor utsträckning som är möjligt att föreslå inom ramen för vårt uppdrag. Om man därtill lägger en anslutning till delar av transaktionskontosystemet adderar det mervärdet av ett bankkontoregister och service till betalningsmottagarna genom medborgargränssnittet. Vid valet mellan dessa alternativ menar vi att en anslutning till delar av transaktionskontosystemet har ett försteg genom de extra fördelar en anslutning till systemet medför.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det som nu sagts bör emellertid utgöra målbilden för en kommunal anslutning. Att ansluta samtliga kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är en mycket stor och utmanande uppgift. Det handlar dels om att ansluta 310 nya aktörer till en verksamhet som i dag har fem anslutna statliga myndigheter, dels om att det kommer att krävas en noggrann analys av huruvida samtliga enskilda kommunala utbetalningstyper inom de tre kategorierna av utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag bör anslutas och i så fall under vilka närmare förutsättningar, exempelvis i fråga om uppgiftsutbyten. Frågan om den praktiska anslutningen av de kommunala aktörerna ligger utanför vårt uppdrag, medan frågan om vilka utbetalningar som bör omfattas ingår.

Vår bedömning är att utbetalningar från välfärdssystemen direkt till de enskilda individer som utbetalningen avser eller till någon annan som tar emot utbetalningen för den personens räkning bör anslutas. Till största del handlar det om utbetalningar av ekonomiskt bistånd, det vill säga en utbetalning till en enskild individ utifrån en ansökan, eller om ersättning för personlig assistans där utbetalning kan ske till såväl brukaren (en fysisk person) som till assistansanordnaren (oftast en juridisk person). Sådana utbetalningar liknar till stor del de utbetalningar från statliga myndigheter som redan i dag är anslutna. Det är också för denna typ av utbetalningar det finns risk för en direkt övervältringseffekt från de statliga myndigheterna till kommunerna när kontrollen blir starkare för de statliga utbetalningarna. I den kunskap som Utbetalningsmyndigheten bygger upp för de statliga utbetalningarna, vilka rör samma typer av utbetalningar, passar dessa kommunala utbetalningar väl in. Det bör därför vara relativt lätt för Utbetalningsmyndigheten att bygga upp sin kompetens att identifiera felaktiga utbetalningar för denna typ av kommunala utbetalningar. I stort handlar det också om att de uppgifter som kommuner behöver rapportera in till myndigheten är samma typ av uppgifter som de statliga myndigheterna ska rapportera in till Utbetalningsmyndigheten redan i dag. Denna typ av utbetalningar faller in under den definition av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som används i Utbetalningsmyndighetens verksamhet (se avsnitt 4.3.2).

Vad gäller föreningsbidragen bör även dessa vara förhållandevis okomplicerade att ansluta. Utbetalningarna utgör ekonomiska stöd som betalas ut till föreningar (juridiska personer) efter ansökan. Även sådana omfattas alltså av definitionen och bör relativt lätt kunna in-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

kluderas i Utbetalningsmyndighetens verksamhet, såväl vad gäller att identifiera felaktiga utbetalningar som i fråga om nödvändiga uppgiftsutbyten.

När det däremot gäller utbetalningar till huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen är situationen en annan. Till skillnad från de två andra kategorierna av utbetalningar är mottagarna ofta affärsdrivande verksamheter, såsom vårdcentraler, tandläkarpraktiker och hemtjänstföretag. I sådana fall kan en privat utförare argumentera för att en utbetalning som framstår som oskälig inte är felaktig eftersom utföraren har rätt till utbetalningen enligt det ingångna avtalet. Arbetet för att motverka sådana felaktiga utbetalningar blir därmed mer resurskrävande och utgången osäkrare än när det görs gällande att en utbetalning skett i strid med reglerna för en författningsreglerad förmån. Eftersom det handlar om juridiska personer, ibland hela koncerner, är förutsättningarna för kontroll annorlunda och det ställer andra krav på utbetalande aktörer vid kontroll. Det kan inte heller uteslutas att det finns andra sätt att kontrollera en viss typ av utbetalning som är så effektiva att det inte finns anledning att rapportera just den typen av utbetalning till Utbetalningsmyndigheten eller att det bör påverka graden av uppgiftsskyldighet (se avsnitt 5.8). Det kan också bli fråga om att andra regelverk aktualiseras, exempelvis inom hälso- och sjukvården, vilket komplicerar informationsutbytet mellan utbetalare och betalningsmottagare. Uppgifter inom hälso- och sjukvård omgärdas av stark sekretess och integritetsaspekten blir därför särskilt viktig. Som angetts tidigare är Utbetalningsmyndigheten beroende av att få tillgång till uppgifter för att kunna utföra sin verksamhet. Mot detta gör sig skyddet för den enskildes integritet gällande. En avvägning av vilka uppgifter som ska utbytas måste därför göras ytterst noggrant och dessutom i detalj för olika enskilda utbetalningsslag. Detta för att så få känsliga uppgifter som möjligt ska utbytas samtidigt som Utbetalningsmyndigheten ska kunna bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Detta är en komplicerad och tidskrävande uppgift som inte ryms inom ramen för vårt uppdrag (se avsnitt 14.8). Inte desto mindre menar vi att det måste göras och att utbetalningarna till dessa privata aktörer ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Mot bakgrund av ovanstående innebär detta att även om vi förordar en anslutning av samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag, menar vi att de bör anslutas successivt. Till en början bör utbetalningar direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen anslutas. Även utbetalningar av föreningsbidrag bör då anslutas. Först i ett senare steg, efter en noggrann analys inom ramen för en annan utredning av vilka utbetalningsslag till privata aktörer som det finns skäl att ansluta inkluderat ingående överväganden kring uppgiftsskyldigheter och integritet, bör även sådana utbetalningar anslutas.

I det följande lägger vi två författningsförslag (1 och 3) som innefattar att kommuner och regioner ansluts till Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto.

Genom att uppgifter om de kommunala utbetalningarna föreslås registreras i transaktionskontosystemet ansluts de till två av transaktionskontosystemets tre delar (det vill säga en anslutning till bankkontoregistret och medborgargränssnittet, men inte till betalningsförmedlingsdelen). Författningsförslag 1 innebär att utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ansluts till systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning. Författningsförslag 3 innebär att samtliga utbetalningar, det vill säga ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd samt utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen, ansluts enbart till transaktionskontosystemet. Det sistnämnda förslaget innebär att samtliga utbetalningar som omfattas av kartläggningen av felaktiga utbetalningar ansluts till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Direktivets utredningspunkt i denna del är därför uppfylld.

12 Förslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

12.1 Alternativa författningsförslag till kommunal anslutning

Enligt utredningens direktiv ska vi presentera alternativa författningsförslag om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Av avsnitt 11.8 framgår att vi anser att samtliga utbetalningar bör anslutas till i vart fall verksamheten dataanalys och granskning och helst även till transaktionskontosystemet. En anslutning till både transaktionskontosystemet och verksamheten för dataanalys och granskning menar vi har extra fördelar som gör att vi förespråkar det alternativet. I avsnitt 11.6 gör vi vidare bedömningen att anslutningen bör vara obligatorisk och att alla utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag bör anslutas men att olika kategorier bör anslutas successivt.

Beträffande de olika kategorierna av utbetalningar har vi i avsnitt 11.8 konstaterat att utbetalningar direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen bör anslutas i ett första skede. I samband med det bör även utbetalningar av föreningsbidrag anslutas. Först i ett senare skede, som kräver ett noggrant fortsatt utredningsarbete, bör även utbetalningar till huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725) anslutas.

I detta kapitel behandlas frågor om registrering av kommunala utbetalningar i systemet med transaktionskonto och om anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vi lämnar två fullständiga författningsförslag. Det ena innefattar en anslutning av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd till systemet med transaktionskonto och till verksamheten för dataanalys och granskning (författningsförslag 1) och det andra en anslutning av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd endast till verksamheten för dataanalys och granskning (författningsförslag 2). Förslag till reglering av informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner behandlas i kapitel 14.

Beträffande utbetalningar till huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen har det inte varit möjligt för oss att göra en så djupgående utredning som krävs för att lämna ett fullständigt författningsförslag. Det har inom ramen för denna utredning inte varit möjligt att på ett fullständigt sätt bedöma behovet av nödvändiga uppgiftsskyldigheter och hur sådana uppgiftsskyldigheter lämpligen bör utformas. Följaktligen har det inte varit möjligt att göra en tillräckligt ingående integritetsanalys av ett sådant förslag. Vi kommer dock presentera ett begränsat författningsförslag som inkluderar även sådana utbetalningar, men då endast till systemet med transaktionskonto (författningsförslag 3). Som ett medskick inför fortsatt utredningsarbete presenterar vi i samband därmed våra bedömningar kring i vilka avseenden även lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar (granskningslagen) kan anpassas för en sådan anslutning. Motsvarande medskick avseende uppgiftsskyldigheter görs i avsnitt 14.8.

12.2 Kommunal anslutning kräver reglering genom lag

Bedömning: Kommunal anslutning kräver reglering genom lag.

Skälen för bedömningen: En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kommer att innebära såväl åligganden för kommuner och regioner att rapportera uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som intrång i enskildas personliga integritet (se kapitel 14–16).

Av 8 kap. 2 § regeringsformen framgår att föreskrifter ska meddelas genom lag om de avser grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen samt kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vidare framgår av 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Bestämmelser som inskränker denna rättighet ska enligt 2 kap. 20 § regeringsformen meddelas genom lag. Detta innebär att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet behöver regleras genom lag.

Reglerna om delegation av föreskriftsrätt innebär vidare att riksdagen i lag kan bemyndiga regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter inom vissa områden. Det framgår av 8 kap. regeringsformen. Här ska erinras om regeringens möjligheter enligt 8 kap. 7 § regeringsformen att, oberoende av delegering från riksdagen, meddela föreskrifter om verkställighet av lag och om sådant som faller inom regeringens så kallade restkompetens.

12.3 Kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto enligt författningsförslag 1

12.3.1 Regleringen av kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Förslag: Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens transaktionskontosystem ska regleras i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

Skälen för förslaget

Statliga och kommunala aktörers anslutning skiljer sig åt

De statliga myndigheternas anslutning till systemet med transaktionskonto regleras i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. Samtliga bestämmelser som reglerar anslutningen till Utbetalningsmyndighetens transaktionskontosystem bör samlas i den lagen. På så sätt blir det tydligt vilka aktörers utbetalningar som kommer att falla inom systemet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndigheten ska, enligt 2 § lagen om transaktionskonto, administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. Av kapitel 6.4.1 framgår att systemet med transaktionskonto har organiserats i tre delar – medborgargränssnitt, bankkontoregister och transaktionskonto (betalningsförmedling). De statliga myndigheternas anslutning avser systemets samtliga tre delar. Eftersom Utbetalningsmyndigheten inte ska överta kommuners och regioners betalningsansvar ser vi dock behov av att åstadkomma en ordning för de kommunala utbetalningarna som innebär att kommuners och regioners anslutning endast avser medborgargränssnittet och bankkontoregistret. I lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten görs ingen tydlig åtskillnad mellan de olika organisatoriska delarna i transaktionskontosystemet, utan utgångspunkten är att de myndigheter som anges i lagen till fullo är anslutna till systemet. Det medför att anslutningen för kommuner och regioner behöver regleras i lagen på ett annat sätt än anslutningen för de statliga myndigheterna samt att vissa bestämmelser behöver förtydligas, till exempel huruvida det är fråga om statliga eller kommunala utbetalningar. Vi föreslår därför att det redan i lagens första paragraf anges att det är uppgifter om de kommunala utbetalningarna som ska registreras i systemet med transaktionskonto, och att det förtydligas att det är de *statliga* utbetalningarna som sker genom systemet (se vidare nedan).

I 2 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten anges vilka statliga myndigheter som är anslutna till systemet. I den paragrafen bör det även framgå att kommuner och regioner omfattas av systemet. Eftersom den kommunala anslutningen skiljer sig från den statliga bör den regleras i särskilda paragrafer i lagen, varför det i andra paragrafen bör anges att kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto i den utsträckning som framgår av de nya paragrafer som föreslås, 11 a och b §§.

Författningsförslag

Paragraferna i 1 och 3 §§ lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten förtydligas och ett nytt andra stycke införs i 2 § samma lag.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12.3.2 En kommunal utbetalning föranleder inte registrering av ett transaktionskonto

Bedömning: Utbetalningsmyndigheten ska inte registrera ett transaktionskonto för mottagaren av en kommunal utbetalning.

Skälen för bedömningen: Enligt 4 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska myndigheten registrera ett transaktionskonto för den som ska ta emot en utbetalning från systemet med transaktionskonto. Ett sådant konto registreras alltså för en enskild person när myndigheten för första gången tar emot ett betalningsuppdrag från en beslutande myndighet som avser en enskild. Med enskild avses både en fysisk och juridisk person. Transaktionskontot registreras för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna överta betalningsansvaret för utbetalningen och se till att pengarna når mottagaren. Såsom systemet med transaktionskonto organiserats vid Utbetalningsmyndigheten består systemet, förutom av transaktionskontot, även av ett medborgargränssnitt som fungerar som en informationsservice till betalningsmottagarna och av ett bankkontoregister som fungerar som ett verktyg för att kunna verkställa betalningarna och för att underlätta för enskilda genom att endast behöva lämna kontouppgifter en gång.

En kommunal anslutning ska enligt vårt förslag endast avse registrering av uppgifter om kommunala utbetalningar i systemet och inte övertagande av betalningsansvaret. Det är därför inte nödvändigt att registrera ett transaktionskonto för den som ska ta emot en kommunal utbetalning. Mottagaren kan naturligtvis redan ha ett transaktionskonto registrerat om denne har mottagit en offentlig utbetalning sedan tidigare, eller kan få ett transaktionskonto registrerat senare med anledning av en sådan utbetalning. Det finns dock ingen anledning att en transaktionskontoregistrering ska föranledas av enbart det faktum att en enskild ska ta emot en kommunal utbetalning.

12.3.3 Uppgifter om kommunala utbetalningar ska registreras

Förslag: Utbetalningsmyndigheten ska registrera uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner i systemet med transaktionskonto. Endast uppgifter om sådana kommunala utbetal-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ningar som uttryckligen anges i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska registreras.

Registrering ska ske så snart myndigheten får ett underlag från kommunen eller regionen om att utbetalningen är beslutad.

Skälen för förslaget

Utbetalningsmyndigheten ska registrera uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner

Enligt 5 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska ett belopp registreras på mottagarens transaktionskonto så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag för utbetalningen från den beslutande myndigheten. En registrering av ett belopp på kontot innebär i praktiken att kontot krediteras (tillgodoförs) detta belopp. Att registreringen ska ske så snart det finns underlag för det innebär att ett belopp kommer att kunna registreras, och därmed synas på transaktionskontot, innan utbetalningen ska ske.

Av föregående avsnitt framgår att Utbetalningsmyndigheten inte ska verkställa utbetalningen av de belopp som beslutas av kommuner och regioner, och att något transaktionskonto därför inte behöver registreras för mottagaren. För de kommunala utbetalningarna handlar det alltså inte om att ”registrera ett belopp” för en utbetalning, vilket är fallet för de statliga utbetalningarna. I stället handlar det om att registrera *uppgifter* om utbetalningen så att den kan framgå av medborgargränssnittet. Detta uttrycks lämpligen på så sätt att uppgifter om utbetalningen ska registreras i systemet med transaktionskonto.

Det sker en mängd olika typer av utbetalningar från kommuner och regioner, men inte alla ska rapporteras till Utbetalningsmyndigheten. Det bör därför uttryckligen anges vilka typer av utbetalningar som det ska registreras uppgifter om.

Närmare bestämmelser om vilken typ av uppgifter som ska rapporteras till Utbetalningsmyndigheten från beslutande aktörer kommer att framgå av lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten och behandlas i avsnitt 14.3. Utgångspunkten är dock att samma typ av uppgifter som lämnas om statliga utbetalningar också ska lämnas om kommunala utbetalningar. Detta för att informationen till medborgarna ska bli så enhetlig som möjligt.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Beträffande tidpunkten för när registrering ska ske bör regleringen i så stor utsträckning som möjligt utformas i likhet med vad som gäller för utbetalningar från statliga myndigheter. Det innebär att registrering ska ske så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag från kommunen eller regionen om att utbetalningen är beslutad. I detta ligger ett visst skyndsamhetskrav. Ett sådant krav innebär god service till betalningsmottagarna som får tillgång till information om framtida utbetalningar i ett tidigt skede.

Författningsförslag

En ny paragraf, 11 a §, införs i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

12.3.4 De kommunala utbetalningar som ska registreras i systemet med transaktionskonto ska anges i lag

Förslag: Det ska i lag anges att det i systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som beslutats av kommuner eller regioner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att uppgifter om kommunala utbetalningar av vissa ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd inte ska registreras i systemet med transaktionskonto.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur registreringen av uppgifter om de kommunala utbetalningarna ska göras i systemet med transaktionskonto. Utbetalningsmyndigheten ska vidare få meddela föreskrifter om de krav på teknik och säkerhet som ska gälla vid registrering av de kommunala utbetalningarna i systemet med transaktionskonto.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Skälen för förslaget

I systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd

I lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten anges inte vilka statliga utbetalningar som ska omfattas av systemet med transaktionskonto. I stället anges i 12 § i lagen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om vilka slags utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto. Skälet bakom denna ordning är möjligheten att snabbt kunna anpassa regelverket efter exempelvis beslutade förändringar av välfärdssystemen.[1]

Föreskrifter om vilka statliga utbetalningar som ska omfattas av systemet har tagits in i förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. I 2 § anges att en utbetalning som har beslutats av en beslutande myndighet och som avser en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd eller en återbetalning av ett överskott på skattekontot, ska administreras via systemet med transaktionskonto, om inte regeringen har beslutat något annat.

I avsnitt 12.2 konstateras att det av 8 kap. 2 § regeringsformen framgår att föreskrifter ska meddelas genom lag om de avser grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen samt kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden. Mot denna bakgrund bör det i lag anges vilka kommunala utbetalningar som ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet, eftersom det kommer att innebära åligganden för kommuner och regioner i form av en uppgiftsskyldighet gällande dessa utbetalningar.

Vid en kommunal anslutning till transaktionskontosystemet enligt författningsförslag 1 omfattas ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Det handlar om utbetalningar från välfärdssystemen direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen och utbetalningar av föreningsbidrag. Det bör således framgå i lag att dessa utbetalningar omfattas.

[1] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 33.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Av 2 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten framgår att bland annat statliga utbetalningar i form av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av systemet. Dessa begrepp har samma innebörd som när de används i 1 kap. 2 § granskningslagen. I förarbetena till den lagen anges att begreppet ekonomisk förmån omfattar bidrag, ersättningar, pensioner och lån som betalats ut till eller tillgodoräknas fysiska personer. Begreppet ekonomiskt stöd omfattar bidrag, stöd, ersättningar och lån som betalas ut till eller tillgodoräknas företag eller andra juridiska personer.[2] När det gäller den första kategorin utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag (utbetalningar från välfärdssystemen direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen) kan den falla in under antingen definitionen av ekonomisk förmån eller ekonomiskt stöd. Exempel på sådana är utbetalningar av ekonomiskt bistånd, utbetalningar avseende personlig assistans eller ersättningar för sjukresor. Den tredje kategorin av utbetalningar som anges i vårt uppdrag, det vill säga föreningsbidrag, omfattas av definitionen av ekonomiskt stöd. Begreppen ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd bör därför användas när det i lag anges vilka kommunala utbetalningar som ska anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Vår bedömning är att utbetalningar till huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen inte omfattas av begreppen ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Sådana utbetalningar är av en annan typ än de som enligt förarbetena avses med ekonomiska förmåner och stöd. De avser i stället köp av tjänster i form av exempelvis skolverksamhet, hälso- och sjukvård eller omsorg. Förhållandet mellan parterna har mer av civilrättslig karaktär och har ofta tillkommit genom offentlig upphandling. Det handlar om tjänster som kommuner och regioner antingen är skyldiga eller har möjlighet att tillhandahålla medborgarna. I stället för att utföra tjänsterna själva anlitas privata aktörer för utförandet och får betalt för sitt arbete. Detta till skillnad från de ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som ofta har sin grund i en ansökan från en enskild att ta del av samhällets trygghetssystem (exempelvis ersättning för personlig assistans) eller sådana utbetalningar till olika verksamheter som från samhällets sida har ansetts

[2] Prop. 2022/23:34 s. 48 f. och 186.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

bör stödjas (föreningsbidrag).[3] Det kan argumenteras för att en sådan innebörd av begreppet ekonomiskt stöd leder till gränsdragningssvårigheter, exempelvis mellan en utbetalning av ersättning för personlig assistans till en assistansanordnare som tar emot betalningen för den enskildes räkning och utbetalning av tandvårdsbidrag där bidraget är knutet till en viss person men betalas ut till ett privat tandläkarföretag. Den förstnämnda utbetalningen utgör ett ekonomiskt stöd medan den andra inte gör det. Den stora skillnaden är dock att rättsförhållandet till tandläkarföretaget bygger på ett överlämnande av verksamhet enligt kommunallagen medan förhållandet till assistansanordnare inte gör det. Denna gränsdragning är vidare betydelsefull när det kommer till överväganden kring uppgiftsskyldigheter.

Även om utgångspunkten är att Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto ska omfatta utbetalningar av samtliga kommunala ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, kan det finnas anledning att undanta vissa slag av sådana utbetalningar. Det kan vid närmare överväganden visa sig att redan existerande eller kommande ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd inte är lämpliga eller rent av meningslösa att låta ingå i transaktionskontosystemet. Anledningarna kan vara olika men skulle kunna bero på att konstruktionen av förmånerna och stöden inte lämpar sig, eller inte är relevanta, för Utbetalningsmyndighetens arbete. Det skulle kunna vara fråga om tillfälliga förmåner och stöd som ges under begränsad period och/eller till särskilda mottagare. Exempel på sådana förmåner och stöd från senare år är utbetalningar med anledning av höga elpriser till fysiska och juridiska personer och stöd med anledning av Corona-pandemin. Eftersom det inte går att förutse samhällsutvecklingen och vilka behov den för med sig bör det, i likhet med vad som gäller för de statliga utbetalningarna, finnas en möjlighet att undanta vissa enskilda ekonomiska förmåner och stöd från Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Möjligheten bör av praktiska skäl tillkomma regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (Utbetalningsmyndigheten).

[3] Jfr dock SOU 2024:63, *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar*, s. 516, där en annan uppfattning framförs. I de förslag som läggs i betänkandet anges att ett ekonomiskt stöd omfattar utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

För att det ska vara möjligt för Utbetalningsmyndigheten att hantera uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner måste uppgifterna lämnas på ett sätt som fungerar i myndighetens verksamhet. Det kan handla både om hur uppgifter ska lämnas som i vilket format de ska lämnas. Hur uppgifterna ska registreras och därmed sammanhängande frågor bör därför vara upp till Utbetalningsmyndigheten att avgöra. Sådana verkställighetsföreskrifter omfattas av regeringens föreskriftsrätt enligt 8 kap. 7 § 1 punkten regeringsformen. Denna föreskriftsrätt kan enligt 8 kap. 11 § regeringsformen delegeras till en myndighet under regeringen. I likhet med vad som anges för statliga utbetalningar bör det i en upplysningsbestämmelse anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur registreringen av information om de kommunala utbetalningarna ska göras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter

För de kommunala utbetalningarna som ska registreras i systemet med transaktionskontot får Utbetalningsmyndigheten meddela verkställighetsföreskrifter på motsvarande sätt som gäller för de statliga betalningarna (6 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten).

Med hänsyn till vikten av adekvata säkerhets- och skyddsåtgärder för systemet med transaktionskonto föreslår vi att Utbetalningsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om de krav på teknik och säkerhet som ska gälla vid registrering av de kommunala utbetalningarna i systemet (jfr 5 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten).

Författningsförslag

En ny paragraf, 11 b §, införs i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. I 12 § samma lag införs en ny tredje punkt. Lydelsen i 5 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ändras.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12.4 Kommunal anslutning till verksamheten dataanalys och granskning enligt författningsförslag 1 och 2

12.4.1 Inledande synpunkter

Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning regleras genom tre författningar. I förordningen (2023:461) med instruktion för Utbetalningsmyndigheten anges i 2 § att Utbetalningsmyndigheten ska göra dataanalyser och urval samt genomföra inledande och fördjupade granskningar enligt granskningslagen. I 1 kap. 1 § granskningslagen anges att lagen innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens granskningar i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. I 2 § i samma kapitel ges en definition av vad som avses med en felaktig utbetalning. Lagen innehåller också bestämmelser om de båda granskningsförfarandena samt om underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten. Vidare anges i lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten vilka uppgifter som olika aktörer (statliga myndigheter, arbetslöshetskassor och kreditinstitut) är skyldiga att förse myndigheten med, beroende på om det är fråga om dataanalyser och urval samt inledande granskning eller fördjupad granskning.

En kommunal anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning kräver ändringar i dessa författningar. I detta avsnitt fokuserar vi på de ändringar som behöver göras i granskningslagen. I kapitel 14 behandlas de ändringar som behöver göras i lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

Författningsförslagen 1 och 2 är identiska beträffande de ändringar som våra förslag medför i granskningslagen. Det finns dock en viss skillnad mellan författningsförslagen när det gäller lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten (författningsförslag 2 omfattar inte en anslutning till systemet med transaktionskonto).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12.4.2 Kommunala utbetalningar kommer att omfattas av dataanalys- och granskningsverksamheten

Bedömning: Kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd kommer att omfattas av lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar genom att kommuner och regioner åläggs en uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten för sådana utbetalningar.

Skälen för bedömningen: I 1 kap. 1 § granskningslagen anges att lagen innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens granskningar i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Paragrafens ursprungliga lydelse knöt dataanalys- och granskningsverksamheten till utbetalningar som sker via systemet med transaktionskonto. Regeringen angav emellertid att det bland annat skulle utesluta en granskning av arbetslöshetskassornas utbetalningar, eftersom dessa inte omfattas av systemet med transaktionskonto. Att även arbetslöshetskassornas utbetalningar ska omfattas av granskningarna har dock, enligt regeringen, varit en av utgångspunkterna för reformen. Regeringen förtydligade därför lagens tillämpningsområde genom att uttala att Utbetalningsmyndighetens granskningar ska avse de urvalsträffar som myndighetens verksamhet med dataanalyser leder till. De urvalsträffar som genereras i verksamheten med dataanalyser behöver inte vara knutna till utbetalningar som sker via systemet med transaktionskonto, utan kan baseras på sådana uppgifter som Utbetalningsmyndigheten får ta del av genom lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Av den lagen framgår att Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd.[4] Uppgifter om sådana beslut kan alltså generera urvalsträffar i myndighetens dataanalysverksamhet oavsett om de ekonomiska förmånerna eller stöden omfattas av systemet med transaktionskonto eller inte. Dataanalys- och granskningsverksamheten är därför inte

[4] Enligt förslag i prop. 2024/25:45, *Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten*, kommer från och med den 1 mars 2025 även de omständigheter som legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av beslutet att omfattas av uppgiftsskyldigheten i 3 § uppgiftsskyldighetslagen.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

avsedd att avgränsas till utbetalningar som sker via systemet med transaktionskonto.[5]

För att de kommunala utbetalningarna ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens dataanalys- och granskningsverksamhet är det alltså tillräckligt att uppgifter om beslut om kommunala utbetalningar kan generera urvalsträffar hos myndigheten, på motsvarande sätt som gäller för utbetalningar från arbetslöshetskassorna. Det förutsätter att Utbetalningsmyndigheten kan få tillgång till sådana uppgifter så att de kan analyseras. Det kan åstadkommas genom att ålägga kommuner och regioner en uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten (se avsnitt 14.4 och 14.5). Vissa justeringar behöver dock även göras i granskningslagen genom att lägga till kommuner och regioner i de paragrafer som reglerar dataanalys- och granskningsverksamheten.

Det ska här framhållas att det alltså inte krävs en koppling till systemet med transaktionskonto för att en viss utbetalning ska kunna omfattas av Utbetalningsmyndighetens dataanalys- och granskningsverksamhet. Detta innebär att det i sak inte blir någon skillnad i detta avseende om den kommunala anslutningen sker endast till dataanalys- och granskningsverksamheten eller till både den verksamheten och till delar av systemet med transaktionskonto.

12.4.3 Kommunala utbetalningar ska kunna granskas

Förslag: De kommunala utbetalningarna av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska kunna bli föremål för inledande och fördjupade granskningar.

Skälen för förslaget

Utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd från kommuner och regioner ska kunna granskas

Utbetalningsmyndigheten har till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar som sker från välfärdssystemen. Det ska göras utifrån ett myndighetsövergripande perspektiv där

[5] Prop. 2023/24:85, *En ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet*, s. 69 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndigheten har tillgång till flera olika myndigheters beslut om utbetalningar och möjlighet att sambearbeta dessa med annan information som finns tillgänglig hos myndigheten men också annan information som kan hämtas in av myndigheten. Utbetalningsmyndigheten har till uppgift att komplettera de beslutande myndigheternas kontroll och därför inriktas verksamheten på att identifiera felaktiga utbetalningar som enskilda myndigheter och arbetslöshetskassor har svårt att upptäcka var för sig eller tillsammans. Det handlar då bland annat om att upptäcka felaktiga utbetalningar som är ett led i avancerade angrepp mot välfärdssystemen inom ramen för ekonomisk och organiserad brottslighet. Det kan vara fråga om felaktiga utbetalningar som sammantaget uppgår till stora belopp och därför gör stor skada på de offentliga finanserna och om felaktiga utbetalningar som kan ha en vidare samhällsskada i form av att negativt påverka allmänhetens förtroende för välfärdssystemen. I Utbetalningsmyndighetens verksamhet är det dataanalys- och granskningsverksamheten som är avgörande för att kunna motverka sådana felaktiga utbetalningar. I den verksamheten ingår enligt den nuvarande ordningen beslut om utbetalningar från Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna.

I avsnitt 5.4.2 konstateras att det är de statliga utbetalningarna som har stått i fokus när det gäller att på nationell nivå kartlägga de felaktiga utbetalningarna och införa motåtgärder. Det är först på senare tid som de kommunala utbetalningarna har kommit att på allvar omfattas av debatten, varvid bland annat missbruk med ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans har lyfts fram. Beträffande ekonomiskt bistånd har det visat sig att det är svårt för kommunerna att få fram ett korrekt beslutsunderlag eftersom det är lätt för den som ansöker att undanhålla uppgifter som skulle ha påverkat beslutet om de varit kända. När det gäller ersättning för personlig assistans har det uppmärksammats flera olika typer av felaktigheter och det har varit fråga om förhållandevis avancerade brottsupplägg och stora summor som betalats ut felaktigt. På samma sätt har det uppmärksammats olika tillvägagångssätt för att erhålla felaktiga utbetalningar av föreningsbidrag och det har uppmärksammats att pengarna har använts för att finansiera antidemokratiska verksamheter och verksamheter med kopplingar till våldsbejakande extremism (avsnitt 5.4.4).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

De kommunala utbetalningarna utgör en del av de gemensamma välfärdssystemen. Gemensamt för välfärdsutbetalningarna är att de ofta har kopplingar till varandra. Det kan handla om att ett beslut hos en myndighet har betydelse för en annan myndighets beslut om utbetalningar, eller att olika utbetalningar ska komplettera varandra men inte utgå dubbelt. För att detta ska bli korrekt behöver de som beslutar om utbetalningar ha tillgång till korrekt information. I många fall omfattas dock sådan information av sekretess vilket innebär att informationen inte alltid kan utbytas. I andra fall finns informationen tillgänglig hos andra aktörer, men det saknas tid, resurser och kunskap att både samla in den och analysera den på ett tillräckligt sätt för att kunna upptäcka om en viss utbetalning är korrekt eller inte. För att bättre kunna förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen finns det därmed behov av ett systematiskt arbete som sträcker sig över välfärdssystemens alla aktörer. Vi har vidare konstaterat att ett sådant systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna är nödvändigt för att kunna motverka den brottslighet som förekommer i sammanhang av felaktiga utbetalningar, för att förtroendet för välfärdssystemen och för hanteringen av offentliga medel ska upprätthållas samt att ett sådant arbete kan innebära stora ekonomiska vinster genom att det förhindrar felaktiga utbetalningar (se avsnitt 5.5–5.7).

Vår bedömning är vidare att kommunsektorns förutsättningar att motverka felaktiga utbetalningar behöver stärkas. I vår kartläggning har det framförts att svårigheterna inte är kopplade till något särskilt verksamhetsområde, utan i stället bottnar i den stora omfattningen av och komplexiteten i kommunens samlade utbetalningar. Som konstaterades tidigare har det gjorts en rad åtgärder för att motverka de statliga felaktiga utbetalningarna, men dessa har av allt att döma inte varit tillräckliga och därför har Utbetalningsmyndigheten skapats. Arbetet mot felaktiga kommunala utbetalningar har inte varit föremål för så omfattande åtgärder på nationell nivå som de statliga trots att problemen i stort är desamma. På goda grunder kan man därför sluta sig till att det behövs ytterligare åtgärder även på det kommunala området. Ett mer systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna skulle förbättra förutsättningarna för kommuner och regioner att motverka felaktiga utbetalningar. De underrättelser som genereras från Utbetalningsmyndigheten kan användas som ytterligare ett verktyg i kommuners och regioners arbete för att rikta sina

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

insatser mot de områden där problemen med felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet är störst. Underrättelserna skulle kunna bidra till effektivare arbetssätt som utgår från ett riskbaserat urval.

Vår bedömning är därför att de kommunala utbetalningarna bör vara föremål för Utbetalningsmyndighetens dataanalys- och granskningsverksamhet. För att komplettera kommuners och regioners arbete mot felaktiga utbetalningar bör de kommunala utbetalningarna analyseras tillsammans med övriga utbetalningar som omfattas av myndighetens verksamhet. En sådan analys är till gagn inte bara för kommunsektorn, utan även för övriga anslutna aktörer, eftersom ett analysmaterial som även omfattar kommunala utbetalningar ger bättre förutsättningar för Utbetalningsmyndigheten att upptäcka angrepp mot välfärdssystemen, särskilt de angrepp som är mer avancerade, sträcker sig över förvaltningsnivåerna och innefattar angrepp mot flera olika typer av utbetalningar. De kommunala utbetalningarna bör därför kunna bli föremål för såväl inledande som fördjupade granskningar i samma utsträckning som de statliga utbetalningarna. De underrättelser som kommuner och regioner får av Utbetalningsmyndigheten om misstänkta felaktiga utbetalningar kommer därmed utgöra ytterligare ett verktyg i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och kunna bidra i det arbetet.

Att en anslutning till denna verksamhet står i proportion till den inskränkning som förslaget innebär av den kommunala självstyrelsen behandlas i avsnitt 11.4. Arbetet med att motverka dessa felaktiga utbetalningar och upprätthålla tilliten till välfärdssystemen och även demokratiska värden bedömer vi utgör ett sådant nationellt intresse som motiverar en inskränkning.

Genom den uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner vi föreslår i kapitel 14 kommer de kommunala utbetalningarna av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd att ingå i Utbetalningsmyndighetens dataanalys- och granskningsverksamhet. Därutöver behöver kommuner och regioner läggas till i de paragrafer i granskningslagen som reglerar dataanalys- och granskningsverksamheten.

Författningsförslag

Paragraferna i 2 kap. 2–5 §§ och 3 kap. 1 och 6 §§ granskningslagen ändras.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12.5 Kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto enligt författningsförslag 3

12.5.1 Inledande synpunkter

Utredningens direktiv anger att ett av de författningsförslag som utredningen presenterar ska innebära att Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter även ska omfatta de kommunala utbetalningar som omfattas av kartläggningen av felaktiga utbetalningar. I utredningens uppdrag ingår att kartlägga bland annat utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen. Ett författningsförslag som ansluter dessa utbetalningar, jämte kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, till transaktionskontosystemet ska följaktligen presenteras.

Mot denna bakgrund lämnar vi i författningsförslag 3 förslag på en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto. Förslaget innebär att såväl utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen omfattas av systemet.

Till skillnad från de två övriga författningsförslagen ges dock inget förslag till anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning. Detta kan tyckas motsägelsefullt eftersom det som framför allt motiverar en anslutning av kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare är verksamheten för dataanalys och granskning. Det är i den verksamheten det finns möjlighet att identifiera misstänkta felaktiga utbetalningar och för beslutande aktörer att få underrättelser om felaktigheter som kan användas som ytterligare verktyg i det motverkande arbetet. Som konstaterats ovan uppkommer visserligen ett värde i en anslutning till bankkontoregistret och även i någon mån till medborgargränssnittet, men dessa värden är marginella i förhållande till det värde som verksamheten för dataanalys och granskning skulle ge. Skälet till att vi i författningsförslag 3 endast lämnar förslag på en anslutning till transaktionskontosystemet är att det inom ramen för denna utredning inte varit möjligt att göra så djupgående överväganden och analyser som krävs för att kunna lämna ett fullständigt

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

författningsförslag. I avsnitt 12.5.3 lämnar vi dock vissa medskick inför ett fortsatt arbete med en sådan anslutning.

12.5.2 Anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare till systemet med transaktionskonto

Förslag: I systemet med transaktionskonto ska, utöver uppgifter om kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, även uppgifter om kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen registreras.

Skälen för förslaget

Även uppgifter om utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare ska registreras i systemet med transaktionskonto

Skillnaden mellan författningsförslag 1 och 3, när det gäller registrering av kommunala utbetalningar, är att enligt författningsförslag 1 ska endast information om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd registreras i systemet med transaktionskonto, medan det enligt författningsförslag 3 även ska registreras uppgifter om utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen. Det innebär att den enda skillnaden mellan författningsförslagen, i detta avseende, är att det i författningsförslag 3 görs ett tillägg av dessa typer av utbetalningar i den nya föreslagna 11 b § i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

Vad gäller omfattningen av anslutningen gör sig samma överväganden gällande beträffande de ytterligare utbetalningar som omfattas av författningsförslag 3 som för de utbetalningar som omfattas av författningsförslag 1. Det innebär att Utbetalningsmyndigheten inte ska registrera ett transaktionskonto för mottagaren med anledning av en kommunal utbetalning (avsnitt 12.3.2) och att Utbetalningsmyndigheten i systemet med transaktionskonto endast ska registrera uppgifter om sådana utbetalningar från kommuner och regioner som

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

uttryckligen anges i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten (avsnitt 12.3.3). Även i detta författningsförslag anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om att uppgifter om kommunala utbetalningar av vissa ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd inte ska registreras i systemet (avsnitt 12.3.4). I samma avsnitt görs bedömningen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om hur registreringen av uppgifter om dessa typer av utbetalningar ska göras. Vi hänvisar därför till dessa avsnitt när det gäller övervägandena även för författningsförslag 3.

För att åstadkomma en anslutning till systemet med transaktionskonto behöver kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen läggas till i lagen jämte kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Det görs lämpligen i den nya föreslagna 11 b §.

Vid en anslutning av enskilda huvudmän och privata utförare till systemet med transaktionskonto behöver informationsutbytet mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner utredas närmare, se avsnitt 14.8. En anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare bör dessutom, för att vara ändamålsenlig, kombineras med en anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning, se vidare nästa avsnitt.

Författningsförslag

Paragraferna i 1, 3 och 12 §§ lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten förtydligas. Ett nytt andra stycke införs i 2 § och en ny tredje punkt läggs till i 12 § samma lag. Två nya paragrafer, 11 a och b §§, förs in i lagen.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12.5.3 Medskick vid en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare

En anslutning till transaktionskontot måste kombineras med en anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning

Som konstaterats i avsnitt 11.8 ger en anslutning till systemet med transaktionskonto ett mervärde genom bankkontoregistret som innebär att det kan ske en kontroll av att innehavaren av ett visst bankkonto är densamma som betalningsmottagaren. Det är av särskilt värde när det gäller utländska bankkonton eftersom dessa kan vara svåra att kontrollera. En sådan anslutning ger vidare ett mervärde för enskilda (framför allt fysiska) betalningsmottagare som får en mer komplett bild av sina utbetalningar från det offentliga genom medborgargränssnittet. Uppgifter från systemet med transaktionskonto, till exempel från bankkontoregistret, får också, vid en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning, användas i den verksamheten. Mot denna bakgrund har vi tidigare i betänkandet gjort bedömningen att en anslutning till såväl transaktionskontosystemet som verksamheten för dataanalys och granskning har extra fördelar framför en anslutning enbart till verksamheten för dataanalys och granskning.

När det gäller utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare kan dock mervärdet av medborgargränssnittet ifrågasättas. Det ger i och för sig en möjlighet att få information om de historiska offentliga utbetalningar som erhållits och vilka utbetalningar som planeras framöver. Sådana upplysningar kan dock antas ha ett större värde för enskilda fysiska personer än för juridiska personer. Det fortsatta arbetet med en kommunal anslutning får utvisa om en anslutning till transaktionskontosystemet för enskilda huvudmän och privata utförare kan motiveras bland annat med beaktande av kostnaderna för en sådan anslutning.

Det som framför allt motiverar en anslutning av kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är verksamheten för dataanalys och granskning. I avsnitt 12.4 finns våra överväganden kring en anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning gällande kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. De överväganden som gjorts där gäller även vid en anslutning som innebär att kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän och privata ut-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

förare ska omfattas av verksamheten. Det är i den verksamheten det finns möjlighet att identifiera misstänkta felaktiga utbetalningar och för beslutande aktörer att få underrättelser om felaktigheter som kan användas som ytterligare verktyg i det motverkande arbetet. Det innebär att de argument som till allra största del kan anföras för en anslutning av enskilda huvudmän och privata utförare kan hänföras till just verksamheten för dataanalys och granskning.

Av kartläggningen av felaktiga utbetalningar har framgått att den beloppsmässiga merparten av de kommunala utbetalningarna går till just sådana aktörer (avsnitt 7.3) och att det är gällande sådana utbetalningar som stora felaktigheter har identifierats. Det är också framför allt beträffande dessa utbetalningar som det finns kopplingar till systematisk och grov brottslighet (kapitel 5).

Jämfört med utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd finns vidare ett par särdrag hos utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare som komplicerar möjligheterna till kontroll. Det handlar för det första om att utbetalningarna i många fall går till regelrätta affärsverksamheter. Det kan handla om stora företag och ibland om stora koncerner. I sådana företagsstrukturer kan det vara svårt att bedriva en adekvat kontroll för att säkerställa att de utbetalningar som skett, eller ska ske, är korrekta. Det kräver både tid, resurser och kunskap. För att underlätta det arbetet behövs olika effektiva verktyg. De underrättelser som kan genereras genom Utbetalningsmyndighetens verksamhet är ett sådant verktyg. För det andra kan en privat utförare i sådana fall argumentera för att en utbetalning som framstår som oskälig inte är felaktiga eftersom utföraren har rätt till utbetalningen enligt det ingångna avtalet. Arbetet för att motverka sådana felaktiga utbetalningar blir därmed mer resurskrävande och utgången osäkrare än när det görs gällande att en utbetalning skett i strid med reglerna för en författningsreglerad förmån. För att kunna utreda detta kan sådan information som Utbetalningsmyndigheten har möjlighet att ta fram i sin dataanalys- och granskningsverksamhet vara värdefull som ett extra underlag. Skulle det vara fråga om företag/koncerner som satt i system att orsaka felaktiga utbetalningar kan ett omfattande informationsmaterial vara nödvändigt för att visa betalningsmottagarens agerande eller avsikter. Den sambearbetning av information som Utbetalningsmyndigheten har möjlighet att utföra kan då innebära ett värdefullt tillskott i de utbetalande aktörernas kontrollverksamhet. Som tidi-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

gare konstaterats har Utbetalningsmyndigheten möjlighet att, på grund av sitt systemövergripande perspektiv och sin tillgång till information som normalt omfattas av sekretess, göra analyser som ingen enskild myndighet var för sig eller tillsammans med andra myndigheter har möjlighet att göra.

Vid en anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning behöver granskningslagen ändras

I 1 kap. 2 § granskningslagen anges att det med en felaktig utbetalning i lagen avses en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift som beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp. Begreppet ekonomisk förmån omfattar bidrag, ersättningar, pensioner och lån som betalats ut till eller tillgodoräknas fysiska personer. Begreppet ekonomiskt stöd omfattar bidrag, stöd, ersättningar och lån som betalas ut till eller tillgodoräknas företag eller andra juridiska personer.

I avsnitt 12.3.4 har vi gjort bedömningen att utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare inte omfattas av begreppen ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Vid en anslutning där även utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet med dataanalys och granskning bör därför definitionen av felaktig utbetalning utvidgas. Det görs lämpligen genom ett nytt andra stycke i 1 kap. 2 § granskningslagen som innebär att definitionen även omfattar utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen. Detta under förutsättning att utbetalningen har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp. På så sätt kommer samtliga de kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag att omfattas av lagens tillämpningsområde.

Vid en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare till verksamheten för dataanalys och granskning behöver, på samma sätt som vid en anslutning till transaktionskontosystemet, informationsutbytet mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner utredas närmare, se avsnitt 14.8.

DEL 4

Informationsutbyte

13 Utbetalningsmyndighetens informationsbehov och rättsliga förutsättningar för informationsutbyte

13.1 Utredningsuppdraget

En central fråga vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är behovet av informationsutbyte mellan å ena sidan Utbetalningsmyndigheten och å andra sidan kommuner och regioner. Det behövs därför en analys av förutsättningarna för ett sådant informationsutbyte, bland annat utifrån hur de aktuella uppgifterna skyddas enligt befintlig lagstiftning. En kommunal anslutning innebär vidare att det sker en sambearbetning av uppgifter hos Utbetalningsmyndigheten, vilket aktualiserar frågor kring personuppgiftsbehandlingar. Det finns därför behov av en analys utifrån de regelverk som styr förutsättningarna för sådan behandling.

Utredningen har vidare till uppgift att kartlägga vilket informationsutbyte som behövs mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner för att myndigheten ska kunna genomföra analyser, urval och granskningar som bidrar till att motverka felaktiga kommunala och statliga utbetalningar samt för att förmedla information till kommuner och regioner.

13.2 Kartläggning av informationsbehovet

Den information som behövs vid en anslutning till verksamheten dataanalys och granskning för att kunna motverka felaktiga utbetalningar kan vara både generell och specifik för olika typer av utbetal-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ningar. Viss typ av information behövs oavsett vilket utbetalningsslag det är fråga om (exempelvis belopp, betalningsmottagare, tidpunkter, förmån, beslutsunderlag och uppgifter relevanta för beslutet), medan behovet av annan information skiftar beroende på den enskilda utbetalningen (exempelvis inkomstuppgifter, tidrapporter och journalutdrag). För att undersöka vilken information som behövs behöver förutsättningarna för utbetalningen studeras samt de risker för felaktigheter som är förknippade med just den specifika utbetalningen. Det är ett gediget arbete som tar både tid och resurser i anspråk. Med den mängd olika typer av kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag har det inte varit möjligt att inom ramen för utredningen kartlägga informationsbehovet för samtliga dessa.

Vi har tagit oss an uppgiften genom att djupstudera några utbetalningsområden där riskerna utifrån vår kartläggning av felaktiga utbetalningar bedömts vara höga. Områdena har valts ut i samråd med Utbetalningsmyndigheten och studerats vid två workshoppar; en för kommuner och en för regioner. För regionernas del har områdena primärvård och tandvård för vuxna studerats och för kommunernas del områdena hemtjänst, insatser enligt LSS och familjehem.

Workshopparna har hållits i form av tvådagarsworkshop för regioner respektive kommuner, i vilka personer från fyra regioner och fyra kommuner har deltagit. Deltagarna har haft stor erfarenhet av såväl handläggning av ärenden där felaktiga utbetalningar har förekommit som kunskap kring vilken typ av information som behövs för att upptäcka de felaktiga utbetalningarna samt var denna information finns. Resultatet av workshopparna har därefter sammanställts och redovisas i det följande. Det bör framhållas att deltagarna i workshopparna endast representerat ett fåtal kommuner och regioner. Det som anges i kartläggningen är med andra ord inte nödvändigtvis representativt för hela kommunsektorn. Exempelvis kan risker se olika ut eftersom avtal, ersättningsmodeller och regler skiljer sig åt mellan olika kommuner och olika regioner.

Vidare har vi med hjälp av Utbetalningsmyndigheten kartlagt vilka uppgifter som är nödvändiga vid en anslutning till transaktionskontosystemet enligt de anslutningsförslag vi lägger i betänkandet. Även sådan information kan användas i dataanalys- och granskningsverksamheten.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Frågor om hur uppgiftsskyldigheter bör utformas och vilka överväganden som då behöver göras återkommer vi till i kapitel 14.

13.3 Informationsbehovet vid anslutning till systemet med transaktionskonto

Författningsförslag 1 och 3 innebär att information om kommunala utbetalningar ska registreras i systemet med transaktionskonto. Enligt författningsförslag 1 ska information om ekonomiska förmåner och stöd registreras, medan författningsförslag 3 innebär att även information om kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen ska registreras. Det föreslås inte att Utbetalningsmyndigheten tar över ansvaret för de kommunala utbetalningarna, utan endast att kommuner och regioner ansluts till delarna medborgargränssnitt och bankkontoregister (se kapitel 12). Informationsbehovet beskrivs således utifrån en sådan anslutning.

Uppgifter som behövs för *medborgargränssnittet* är

- uppgift om betalningsmottagaren (personnummer, organisationsnummer och samordningsnummer),
- uppgift om förmånstagare för det fall betalningen tas emot för annans räkning (personnummer, organisationsnummer, samordningsnummer eller annan identitet),
- den förmån som betalningen omfattar, med angivande av den förmånskod som Utbetalningsmyndigheten tillhandahåller enligt en lista,
- en unik identitet på betalningsuppdraget,[1]
- beslutad betalningsdag, och
- uppgifter om status på betalningen (exempelvis om betalningen är genomförd eller om den har kommit i retur).

[1] En unik identitet är en beteckning på varje betalningsuppdrag som beslutande myndigheter skickar till Utbetalningsmyndigheten, till exempel ”SKV1234”. Utbetalningsmyndigheten kommer att tillhandahålla regler och format som de beslutande myndigheterna ska använda för att tillse att identiteten blir unik. Det är den beslutande myndigheten som sätter den unika identiteten i betalningsuppdraget enligt de reglerna.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Anslutningen till *bankkontoregistret* innebär att Utbetalningsmyndigheten behöver uppgifter om personnummer och organisationsnummer för att kontouppgifter ska kunna kontrolleras och förmedlas. Eftersom vi föreslår att regioner och kommuner ska kunna rapportera kontouppgifter till registret finns ett behov även av kontonummer.

13.4 Informationsbehovet vid anslutning till dataanalys- och granskningsverksamhet

13.4.1 Inledning

Författningsförslag 1 och 2 innefattar en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning. Redovisningen av informationsbehovet utgår från det material som framkom vid de två workshopparna.

Kartläggningen av informationsbehovet utgår från några premisser för att de uppgifter som framkommit ska kunna användas i Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Utbetalningsmyndigheten utgår från att all leverans av data till och från myndigheten sker i digitalt format. I vissa fall har det angetts att uppgifterna behövs för att upptäcka indikatorer på felaktigheter som inte i första hand handlar om felaktiga utbetalningar utan i stället om felaktigheter i verksamheten som i sin tur kan leda till felaktiga utbetalningar. När sådana indikatorer omnämns bör de tolkas som att de tillsammans, inte var för sig, kan indikera en felaktig utbetalning. Detta gäller för indikatorerna generellt, inte enbart för de som avser felaktigheter i verksamheten som kan leda till felaktiga utbetalningar. De behöver oftast kombineras för att kunna styrka misstanke om felaktiga utbetalning. Samtliga indikatorer som omnämns i materialet är inte nödvändiga för att Utbetalningsmyndighetens ska kunna utföra dataanalyser, men de kan påverka vilken träffsäkerhet som analyserna kan få och huruvida vissa dataanalyser överhuvudtaget kan utvecklas. I de fall det finns begränsningar i möjligheterna att få ut uppgifter kan det innebära att vissa dataanalyser inte kan utvecklas eller att de får sämre träffsäkerhet.

I workshopparna har det identifierats ett antal uppgifter som det finns behov av i verksamheten för dataanalys och granskning, varför uppgifterna behövs och var de finns. En och samma uppgift kan an-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

vändas för att kontrollera flera olika förhållanden och olika förhållanden kan kräva flera olika uppgifter för att kunna kontrolleras. Att redovisa detta material på ett någorlunda överskådligt sätt är därför svårt att göra. Med tanke på att materialet inte ger en fullständig bild av Utbetalningsmyndighetens informationsbehov och att detta behöver göras på ett mer grundligt och ingående sätt beträffande kommunala utbetalningar har vi valt att här endast redovisa några belysande exempel på behovet av uppgifter. Syftet med redovisningen är att ge en bild av den bredd av uppgifter som kan behövas för att identifiera felaktiga utbetalningar och någon åtskillnad har inte gjort i fråga om uppgifterna omfattas av sekretess eller inte.

13.4.2 Exempel på informationsbehov

Uppgifter ur journaler inom hälso- och sjukvården

Uppgifterna finns hos kommuner, regioner, privata vårdgivare och länsarkivet för det fall en vårdgivare har försatts i konkurs. Uppgifter av intresse är exempelvis vårdgivare, mottagning, förskrivare, antalet anteckningar eller vårdinsatser, KVÅ-koder (Klassifikation av vårdåtgärder), tidpunkter, diagnoskoder, remisser, och intyg.

Uppgifterna behövs eftersom journalerna utgör debiteringsunderlag för den vård som ersätts, varför utförda vårdåtgärder ska korrespondera mot debiteringen. Uppgifter behövs för att identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för stöd enligt LSS som brukare inte har behov av eller betalar för sådant stöd åt brukare som inte är bosatta i kommunen,
- kommuner betalar för hemtjänst som inte utförts som överenskommet, till exempel debitering för ej utförda timmar, för en beviljad tid eller för vård som inte utförts av godkänd personal,
- kommuner betalar för familjehem trots att uppdraget är avslutat,
- regioner betalar för vård som samtidigt ersätts av annan part, till exempel patient, annan region eller Försäkringskassan,

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

- regioner betalar för vård som inte utförts eller inte utförts enligt överenskommelse exempelvis i fråga om kvalitet, och om
- regioner betalar för vård som inte är motiverad eller för utfärdande av icke-medicinskt motiverade läkarintyg.

Utbetalningsinformation och fakturor från vårdutförare och assistansbolag för utförda insatser och omkostnader, samt utomlänsfakturering inklusive vårdbilagor

Uppgifterna utgör ekonomidata som finns hos kommuner och regioner och behövs för att identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för hemtjänst som inte utförts som överenskommet, till exempel debitering för ej utförda timmar, för ej beviljad tid eller för vård som inte utförts av godkänd personal,
- kommuner betalar för familjehem trots att uppdraget är avslutat,
- kommuner felaktigt betalar för omkostnadsersättningar, och om
- regioner betalar för vård som inte utförts.

Avtal och upphandlingsinformation mellan kommun respektive region och vårdgivare för vård och stödinsatser

Uppgifter av intresse är till exempel avtalsperiod, avtalade krav på öppettider, rapporteringskrav och ersättning. Uppgifterna finns hos respektive kommun eller region och behövs för att kontrollera villkoren för utbetalningar och identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för familjehem trots att uppdraget är avslutat eller för familjehemsstöd som inte utförs som överenskommet, exempelvis på grund av bristfälligt eller obefintligt stöd,
- kommuner felaktigt betalar för omkostnadsersättningar, och om
- regioner betalar för vård som inte utförts eller inte utförts enligt överenskommelse exempelvis i fråga om kvalitet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppgifter från kommuner och regioners verksamhet

Uppgifter av intresse är exempelvis fakturering till medborgare för förskola och fritidsverksamhet, skolplaceringar, listningsdata för vårdcentraler, närvarolistor för daglig verksamhet, larmloggar och avvikelsehanteringsdata i vården, samt orosanmälningar.

Uppgifterna behövs för att upptäcka avvikelser i vårdkvalitet, orimliga förutsättningar för rapporterad verksamhet och orimliga geografiska avstånd för att identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för stöd enligt LSS där assistent och brukare inte varit på samma plats,
- kommuner betalar för familjehem trots att uppdraget är avslutat, och om
- regioner betalar för vård som inte utförts.

Vård som utförts av privata utförare

Uppgifter av intresse är tidsloggar och tidsregistreringar samt utförandepersonal. Uppgifterna kan finnas hos såväl kommuner och regioner som hos privata vårdgivare.

Uppgifterna behövs för att kontrollera debitering och identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för stöd enligt LSS där assistent och brukare inte varit på samma plats,
- kommuner betalar för hemtjänst som inte utförs enligt överenskommelse, till exempel debitering för ej utförda timmar, för ej beviljad tid och för vård som inte utförts av godkänd personal,
- kommuner betalar för familjehemsstöd som inte utförts enligt överenskommelse, till exempel på grund av bristfälligt eller obefintligt stöd, och om
- regioner betalar för vård som inte utförts enligt överenskommelse, exempelvis i fråga om kvalitet.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppgifter ur personalregister hos privata vårdgivare

Uppgifter som är av intresse är exempelvis placering, bemanning, intern sysselsättningsgrad, tidrapporter och uppgifter om semester.

Uppgifterna behövs för att upptäcka avvikelser i vårdkvalitet, orimliga förutsättningar för rapporterad verksamhet och orimliga geografiska avstånd, för att säkerställa kompetens/legitimation/tillstånd hos personal samt identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för stöd enligt LSS där assistent och brukare inte varit på samma plats,
- kommuner betalar för hemtjänst som inte utförts enligt överenskommelse, till exempel debitering för ej utförda timmar, för ej beviljad tid och för vård som inte utförts av godkänd personal,
- kommuner betalar för familjehemsstöd som inte utförts enligt överenskommelse, till exempel på grund av bristfälligt eller obefintligt stöd, och om
- regioner betalar för vård som inte utförts eller inte utförts enligt överenskommelse exempelvis i fråga om kvalitet.

Uppgifter ur fordonsregistret från Transportstyrelsen

Uppgifterna behövs för att upptäcka indikatorer på felaktiga uppgifter i beslutsunderlag och identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för stöd enligt LSS som brukare inte har behov av, och om
- kommuner felaktigt betalar ut ekonomiskt bistånd exempelvis på grund av oredovisade tillgångar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Information om tillstånd från IVO

Uppgifter som är av intresse är exempelvis tillståndshistorik gällande indragna tillstånd och beslutsunderlag för det.

Uppgifterna behövs för att upptäcka indikatorer på bristfällig vård och identifiera om exempelvis

- kommuner betalar för mer stöd enligt LSS än vad som faktiskt ges till brukare,
- kommuner betalar för familjehem trots att uppdraget avslutats, och om
- kommuner felaktigt betalar för omkostnadsersättningar.

Läkemedelsregistret och registret över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och personal med bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska (HOSP) från Socialstyrelsen

Uppgifter av intresse är registeruppgifter från Socialstyrelsen om läkemedelsförskrivning och legitimation av hälso- och sjukvårdspersonal.

Uppgifterna behövs för att säkerställa kompetens/legitimation/tillstånd hos personal samt identifiera om exempelvis

- regioner betalar för ej motiverade förskrivna läkemedel
- regioner betalar för vård som inte utförts eller inte utförts enligt överenskommelse exempelvis i fråga om kvalitet.

Bolagsengagemang från SCB

Uppgifter som är av intresse är exempelvis SNI-koder. Sådana uppgifter kan fungera som indikator på förhöjd risk för felaktiga utbetalningar inom LSS.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

13.5 Rättsliga förutsättningar för informationsdelning

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, finns bestämmelser som begränsar Utbetalningsmyndighetens, kommuners och regioners möjligheter att dela uppgifter med varandra. För att uppgifter ska få utbytas krävs att uppgifterna dels får lämnas ut, dels att informationsutbytet sker i enlighet med gällande regelverk om dataskydd. Regelverket om dataskydd och skyddet för den personliga integriteten behandlas i kapitel 15 och 16.

I betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter*[2] tas ett samlat grepp om frågan hur möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter ur behovet av att utbyta sekretessbelagd information mellan myndigheter kan tillgodoses. Där föreslås en generell bestämmelse som under vissa förutsättningar gör det möjligt att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet, såväl på begäran som på eget initiativ. Förslaget kommer, om det genomförs, ge myndigheter väsentligt utökade möjligheter att utbyta uppgifter med varandra bland annat i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda ekonomiska förmåner, ekonomiska stöd, skatter eller avgifter som beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp.[3] Enligt förslaget från den utredningen undantas dock viss sekretess från den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. Så är fallet bland annat för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ OSL. Utredningen bedömer att de skäl som legat till grund för att sekretessen undantas från den så kallade generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL alltjämt är giltiga och att sekretess inom hälso- och sjukvården för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden ska undantas den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. Motsvarande bedömning gör utredningen vad gäller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§ OSL. Vad däremot gäller sekretess enligt 26 kap. 1 § OSL anser utredningen att de skäl som tidigare anförts för att undanta sekretessen från vissa bestämmelsers tillämpningsområde inte längre framstår som befogade. Sekretess inom social-

[2] SOU 2024:63.
[3] Se den föreslagna bestämmelsen i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Jfr Ds 2022:13, *Utökat informationsutbyte*, i vilken det också föreslås en ny generell sekretessbrytande bestämmelse, om än med något annorlunda utformning.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tjänsten enligt 26 kap. 1 § OSL föreslås därför omfattas och kommer därmed kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen. Förslaget har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Våra bedömningar och förslag utgår dock från det regelverk som är gällande i dag.

13.5.1 Bestämmelser om sekretess i allmän verksamhet

Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen begränsar rätten att ta del av allmänna handlingar och uppgifter ur allmänna handlingar och reglerar tystnadsplikt i det allmännas verksamhet. Bestämmelserna begränsar också myndigheters möjligheter att lämna ut andra uppgifter än sådana som finns i allmänna handlingar till varandra. Innebörden av sekretess är alltså att det råder ett förbud mot att röja uppgiften och det gäller oavsett om det sker genom utlämnande av en allmän handling eller genom att uppgiften röjs muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Sekretess gäller mot enskilda och mot andra myndigheter samt mellan självständiga verksamhetsgrenar inom myndigheter (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Det kan redan här noteras att Utbetalningsmyndighetens verksamhet inte är indelad i självständiga verksamhetsgrenar vilket innebär att det inte finns några sekretessgränser inom myndigheten.[4]

Sekretessen är i normala fall reglerad för ett avgränsat tillämpningsområde och gäller för vissa angivna uppgifter, i en viss typ av ärenden, i en viss typ av verksamhet eller hos en viss myndighet. För regioners del gäller exempelvis sekretess inom hälso- och sjukvård för uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (25 kap. 1 § OSL). Sekretess inom hälso- och sjukvård med mera gäller också i sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation (25 kap. 2 § OSL), verksamhet som innefattar omprövning av beslut eller särskild tillsyn (25 kap. 3 § OSL), ärenden hos en patientnämnd (25 kap. 4 § OSL), omhändertagande av patientjournaler (25 kap. 5 § OSL) och hanteringen av vissa ärenden hos Inspektionen för vård och omsorg (25 kap. 8 § OSL). Inom socialtjänsten gäller sekretess för uppgift

[4] Se prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 74.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (26 kap. 1 § OSL). Bestämmelserna har ett omvänt skaderekvisit vilket innebär att det råder en presumtion för sekretess.

För Utbetalningsmyndighetens del gäller sekretess i dess verksamhet med att administrera systemet med transaktionskonto och att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (40 kap. 7 d § OSL). Bestämmelsen har inget skaderekvisit utan sekretessen är absolut. Detta innebär att uppgifter som överlämnas från andra myndigheter och aktörer, oavsett vilken sekretess som tidigare gällt för uppgifterna, skyddas av en absolut sekretess hos Utbetalningsmyndigheten. När en uppgift lämnas ut från Utbetalningsmyndigheten till en annan statlig myndighet, kommun eller region kommer den dock att omfattas av de sekretessbestämmelser som mottagaren har att tillämpa.

13.5.2 Bestämmelser om tystnadsplikt i enskild verksamhet

Till skillnad från offentligt bedriven verksamhet omfattas inte enskilda verksamheter av bestämmelserna i offentlighet- och sekretesslagen. Detta har sin grund i att tryckfrihetsförordningen, förkortad TF, gäller för den offentliga verksamheten vilket innebär att allmänheten har rätt att ta del av allmänna handlingar som förvaras i sådan verksamhet. Rätten inskränks på olika områden av bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen. För privat bedriven verksamhet finns ingen liknande principiell skyldighet att hålla uppgifter tillgängliga. För privat verksamhet gäller därför i stället regler om tystnadsplikt.

För privata vårdgivare inom hälso- och sjukvård finns bestämmelser om tystnadsplikt i 6 kap. 12–16 §§ patienssäkerhetslagen (2010:659). Tystnadsplikten innebär bland annat att den som tillhör eller har tillhört hälso- och sjukvårdspersonalen inom den enskilda hälso- och sjukvården inte obehörigen får röja vissa uppgifter. Där anges dock att som obehörigt röjande anses inte att någon fullgör sådan uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

För enskilt bedriven verksamhet inom socialtjänsten finns bestämmelser om tystnadsplikt i 15 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2001:453), som innebär att den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som avser insatser enligt socialtjänstlagen inte får obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden. Inte heller får den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning obehörigen röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Motsvarande bestämmelse finns i 29 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Där anges att den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som avser insatser enligt lagen inte obehörigen får röja vad han därvid erfarit om enskildas personliga förhållanden. Tystnadsplikt gäller enligt 29 kap. 14 § skollagen (2010:800) även för den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivet fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap. skollagen.

När det gäller enskild verksamhet har det vid tolkningen av obehörighetsrekvisitet i tystnadspliktsregler ansetts naturligt att söka ledning i offentlighet- och sekretesslagens bestämmelser. Det har därför inte ansett som obehörigt röjande att någon till exempel fullgör uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning.[5] Målsättningen är att tystnadsplikten i princip ska vara densamma, vare sig det är fråga om allmän eller enskild verksamhet.

13.5.3 Sekretessbrytande bestämmelser

Sekretessbrytande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen

En förutsättning för att myndigheter ska kunna fullgöra sina uppdrag är att uppgifter som annars är sekretessbelagda kan lämnas ut i vissa fall. I offentlighets- och sekretesslagen finns därför bestämmelser som bryter sekretess. Sekretessbrytande bestämmelser har samlats i 10 kap. OSL.

[5] Se bland annat prop. 1980/81:28, *om följdlagstiftning till den nya sekretesslagen*, s. 23 och prop. 1981/82:186 *om ändring i sekretesslagen (1980:100) m.m.*, s. 26, prop. 2005/06:161, *Sekretessfrågor skyddade adresser m.m.*, s. 82 och 93 och prop. 2024/25:19, *Långsiktig reglering av vissa forskningsdatabaser*, s. 255.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Av 10 kap. 1 § OSL framgår att sekretess till skydd för en enskild, med vissa begränsningar, inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om den enskilde samtycker till det. Enligt 10 kap. 2 § OSL hindrar inte heller sekretess att en myndighet lämnar ut en uppgift till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet.

I 10 kap. 27 § OSL finns den så kallade generalklausulen som innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till en annan myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Generalklausulen ska utgöra en ventil för det fall ett utbyte av uppgifter uppenbart behöver ske, men situationen inte har kunnat förutses i lagstiftningen och uppgifterna därför inte kan lämnas ut med stöd av annan bestämmelse.

Vid införandet av generalklausulen anfördes att sekretesslagstiftningen inte får hindra myndigheterna från att utväxla uppgifter i situationer där intresset av att uppgifterna lämnas ut enligt gängse värderingar måste ges företräde framför intresset av att uppgifterna inte lämnas ut.[6] Generalklausulen är tillämplig vid uppgiftslämnande mellan såväl olika myndigheter som olika självständiga verksamhetsgrenar inom en och samma myndighet. Viss sekretess har emellertid ansetts så viktig att upprätthålla att den inte omfattas av generalklausulens tillämpningsområde. Det gäller exempelvis för vissa uppgifter inom hälso- och sjukvården (25 kap. 1 § OSL) och inom socialtjänsten (26 kap. 1 § OSL), där generalklausulen inte bryter sekretessen.[7]

Om generalklausulen är tillämplig kan en myndighet på eget initiativ lämna annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet med generalklausulen som stöd. Det krävs alltså inte en uttrycklig begäran från en annan myndighet. Enligt förarbetena finns inte några hinder mot att utbyte av uppgifter sker rutinmässigt mellan myndigheter och mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet med stöd av generalklausulen. Den bygger dock på att ett rutinmässigt uppgiftsutbyte av sekretessbelagda uppgifter i regel ska vara författningsreglerat.[8] Sedan dessa förarbetsuttalanden gjordes har utgångspunkten blivit att ett sådant rutinmässigt utbyte av upp-

[6] Prop. 1979/80:2, *med förslag till sekretesslag m.m.*, Del A, s. 91.
[7] Prop. 1979/80:2, Del A, s. 328.
[8] Prop. 1979/80:2, Del A, s. 327.

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

gifter som omfattas av sekretess ska regleras särskilt i författning.[9] Justitieombudsmannen har i ett antal beslut uttalat att ett uppgiftslämnande med stöd av generalklausulen inte får ske rutinmässigt utan att det måste föregås av en verklig intresseavvägning i det enskilda fallet som klausulen förutsätter.[10] Även lagstiftaren har i ett antal lagstiftningsärenden bedömt att ett omfattande utbyte av uppgifter inte är lämpligt endast med stöd av generalklausulen. I de fallen har det i stället lagts fram förslag om särskilda sekretessbrytande bestämmelser eller bestämmelser om uppgiftsskyldigheter som bryter sekretessen med tillämpning av 10 kap. 28 § OSL.[11]

I 10 kap. 28 § OSL finns en bestämmelse som innebär att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet om det finns en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning. Utgångspunkten är att en uppgiftsskyldighet i annan lag eller förordning bygger på överväganden kring vilket sekretesskydd uppgiften har hos den utlämnande myndigheten och huruvida den mottagande myndighetens behov generellt sett kan anses väga tyngre än det intresse som sekretessen skyddar. Bestämmelser om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter är alltså ett sätt för lagstiftaren att reglera ett ofta förekommande informationsutbyte och att tillförsäkra den mottagande myndigheten de uppgifter som behövs i dess verksamhet. Om en myndighet enligt lag eller förordning är skyldig att lämna uppgifter till en annan myndighet bryts således sekretessen med stöd av 10 kap. 28 § OSL. Det är inte nödvändigt att en bestämmelse om uppgiftsskyldighet har utformats med tanke på att uppgifterna ska vara sekretessbelagda. Om en bestämmelse om uppgiftsskyldighet är tillämplig innebär det att såväl uppgifter som är sekretessbelagda som offentliga ska lämnas ut. Det krävs dock att bestämmelsen uppfyller vissa krav på konkretion. Den kan således ta sikte på utlämnande av uppgifter av speciellt slag, gälla viss myndighets rätt att få del av uppgifter i allmänhet eller avse skyldighet för viss myndighet att lämna andra myndigheter information.[12] Uppgiftsskyldigheter, som bryter eventuell sekretess mellan myndigheter finns såväl i egna lagar som i andra lagar och förordningar som reglerar

[9] Se till exempel prop. 2019/20:123, *Ett effektivare informationsutbyte mellan polis och socialtjänst vid samverkan mot terrorism*, s. 16 och prop. 2021/22:127, *Bättre tillgång till finansiell information i brottsbekämpningen*, s. 40.
[10] Se till exempel JO 2013/14 s. 230.
[11] Se till exempel prop. 2015/16:65, *Utlänningsdatalag*, s. 94, och prop. 2016/17:58, *Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen*, s. 126.
[12] Prop. 1979/80:2, Del A, s. 322.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

annat än informationsutbyte. Nedan redovisas de för sammanhanget mest relevanta.

Uppgiftsskyldigheter

Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdsystemen

Lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdsystemen, förkortad FUT-lagen, gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av bland annat kommuner och betalas ut till en enskild (ekonomisk förmån). Lagen gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Kommunerna har en underrättelseskyldighet enligt 2 och 3 §§ i lagen om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Underrättelse ska då lämnas till den myndighet eller organisation som har fattat beslutet. Skyldigheten gäller dock inte om det finns särskilda skäl.[13]

Vid en inledande granskning görs underrättelser från Utbetalningsmyndigheten främst med stöd av FUT-lagen (se 3 kap. 8 § lagen [2023:455] om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar, förkortad granskningslagen). Regioner omfattas inte av lagen.[14]

Lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

För kommunernas del finns även uppgiftsskyldigheter i lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, här förkortad LUFFA-lagen, som med

[13] I SOU 2024:24, *Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag*, s. 229 f., har lagts förslag om att även regioner ska omfattas av underrättelseskyldigheten enligt lagen.
[14] Prop. 2022/23:34 s. 51 och s. 70 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

stöd av 10 kap. 28 § OSL bryter sekretessen. Lagen syftar till att ge ett antal myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor förutsättningar att utbyta uppgifter som behövs för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.[15] Regioner omfattas inte av lagen.

Lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

I lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten, förkortad uppgiftsskyldighetslagen, finns bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Lagen innehåller bestämmelser som reglerar en skyldighet att lämna ut vissa uppgifter av betydelse för utbetalningar via systemet med transaktionskonto, vissa uppgifter av betydelse för dataanalyser och urval samt vissa uppgifter av betydelse för fördjupad granskning.

De myndigheter vars utbetalningar ska administreras via systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att administrera utbetalningarna (2 § uppgiftsskyldighetslagen). Från den 1 mars föreslås bestämmelsen ändras så att det förtydligas att uppgiftsskyldigheten omfattar de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att administrera hela systemet med transaktionskonto, inte endast utbetalningarna.[16] Det innebär att myndigheter som är anslutna till systemet med transaktionskonto är skyldiga att lämna samtliga uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att kunna administrera systemet. Uppgiftsskyldigheten omfattar bland annat uppgifter om namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, postadress, belopp som ska betalas ut, datum för utbetalning, vad utbetalningen avser och vilken period som utbetalningen avser. Även uppgifter om konton hos kreditinstitut, telefonnummer och e-postadresser kan lämnas till myndigheten.[17]

---

[15] Prop. 2023/24:85, *En ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet*, s. 1.
[16] Prop. 2024/25:45, *Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten*, s. 32 f.
[17] Prop. 2022/23:34 s. 194.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När det gäller uppgifter som är av betydelse för Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval finns ett flertal uppgiftsskyldigheter för vissa angivna statliga myndigheter och arbetslöshetskassor. I 3 § uppgiftsskyldighetslagen finns en bestämmelse som gäller för Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna. Bestämmelsen innebär att dessa myndigheter ska lämna ut uppgifter om beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd. Från och med den 1 mars 2025 föreslås också de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det att omfattas.[18] Därutöver ska kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd samt uppgivna kontaktpersoner och ombud, och arbetsgivare, intygsgivare, kontaktperson, sökande och kontaktuppgifter till dessa, i de fall uppgifterna gäller arbetsgivarintyg lämnas ut. Arbetsförmedlingen ska, utöver ovanstående uppgifter, lämna uppgifter som avser leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Vidare ska arbetslöshetskassorna lämna uppgifter om ägande, ledningsuppdrag och annat engagemang i en näringsverksamhet som sökanden har lämnat vid en anmälan om arbetslöshet samt identifikations- och kontaktuppgifter för näringsverksamheten. Bestämmelsen innebär inte att uppgifter ska lämnas endast på begäran. Uppgiftslämnandet ska ske genom regelbunden överföring av uppgifter från de aktuella myndigheterna och arbetslöshetskassorna till Utbetalningsmyndigheten.[19]

I 4–7 §§ finns uppgiftsskyldigheter för Bolagsverket, Inspektionen för vård och omsorg, Migrationsverket samt Skatteverket att lämna särskilt angivna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

Uppgiftsskyldigheter som rör uppgifter av betydelse för fördjupad granskning finns i 9 och 10 §§ uppgiftskyldighetslagen. Av 9 § framgår att statliga myndigheter och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning. Av 10 § framgår att kreditinstitut ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk persons förhållande till institutet om uppgift-

[18] Prop. 2024/25:45.
[19] Prop. 2022/23:34 s. 196.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

erna är nödvändiga vid en fördjupad granskning. Uppgifterna ska lämnas snarast och i elektronisk form. Detta innebär bland annat att den så kallade banksekretessen i 1 kap. 10 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse inte utgör något hinder mot ett utlämnande av uppgifterna.

Från den 1 mars 2025 föreslås också, enligt en ny bestämmelse i 11 § uppgiftsskyldighetslagen, att en statlig myndighet eller en arbetslöshetskassa som har mottagit en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten om en felaktig utbetalning på begäran ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av underrättelsen och resultatet av dessa.

Uppgiftsskyldighetslagen reglerar i dagsläget inte något informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och regioner respektive kommuner.

Lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar

I 3 kap. 1–7 §§ granskningslagen, finns bestämmelser som reglerar Utbetalningsmyndighetens skyldighet att lämna underrättelser till andra myndigheter. Underrättelseskyldigheten gäller i förhållande till den myndighet eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen. Underrättelseskyldighet gäller också under vissa angivna förutsättningar i förhållande till Bolagsverket, Inspektionen för vård och omsorg, Migrationsverket och Skatteverket. Lagen reglerar inte någon underrättelseskyldighet i förhållande till kommuner och regioner.

13.5.4 Prövningen av utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter

Prövningen av om en uppgift kan lämnas ut eller inte ankommer på den myndighet där uppgiften förekommer. Det är med andra ord den utlämnande myndigheten som ska bedöma om förutsättningar att lämna ut en annars sekretessbelagd uppgift föreligger.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vid prövningen av om en uppgift behövs eller inte bör emellertid den utlämnande myndigheten kunna utgå ifrån att den mottagande myndigheten behöver uppgifterna om den gör gällande att så är fallet.[20]

13.5.5 Sekretessregelverkets betydelse för utredningens uppdrag

En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet förutsätter, oavsett vilken grad av integrering som beslutas, ett omfattande uppgiftsutbyte mellan aktörerna Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner. Uppgiftsutbytet kommer att vara ömsesidigt, men det största flödet av uppgifter kommer att gå från kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten. Flera av de uppgifter som kan behöva lämnas omfattas av sekretess, exempelvis uppgifter om en enskilds personliga förhållanden inom socialtjänst (26 kap. 1 § OSL). Vad gäller uppgifter som rör utbetalningar till en privat utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725), kan det för regionernas del också röra uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess (25 kap. 1 § OSL).

Bestämmelserna i 10 kap. OSL ger inte stöd för det informationsutbyte som får anses nödvändigt för en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Beträffande FUT-lagen som behandlar uppgiftsskyldighet för bland andra kommunerna kan konstateras att denna inte ger förutsättningar för ett tillräckligt uppgiftsutbyte mellan kommunerna och Utbetalningsmyndigheten. Utbetalningsmyndigheten ska skicka underrättelser om felaktiga utbetalningar avseende sådana ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som omfattas av FUT-lagen till kommunerna, men tvärtom är inte tillåtet då Utbetalningsmyndigheten inte är en beslutande myndighet. Regionerna omfattas inte alls av lagens tillämpningsområde. I den nyligen införda LUFFA-lagen regleras inte något uppgiftsutbyte med Utbetalningsmyndigheten. Uppgiftsskyldighetslagen reglerar endast uppgiftsskyldigheter från de redan anslutna statliga myndigheterna samt vissa andra statliga myndigheter. Samma sak gäller underrättelser enligt granskningslagen som endast reglerar en underrättelse-

[20] Jfr prop. 1979/80:2, Del A, s. 323 f. och SOU 2024:53, *Stöd till invandrares utvandring*, s. 514.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

skyldighet i förhållande till de redan anslutna statliga myndigheterna samt vissa andra statliga myndigheter.

I de befintliga regelverken finns alltså inte några sekretessbrytande bestämmelser eller uppgiftsskyldigheter i förhållande till kommuner och regioner som gör det möjligt med ett så omfattande informationsutbyte som får anses nödvändigt för en kommunal anslutning. För att ett adekvat uppgiftsutbyte ska vara möjligt mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner måste därför specifika uppgiftsskyldigheter övervägas. Det handlar då om att ge tillräckliga möjligheter att utbyta uppgifter som annars skulle omfattas av sekretess.

14 Uppgiftsskyldigheter och underrättelseskyldigheter

14.1 Informationsutbyte vid olika grader av integrering

I kapitel 12 redovisar vi två alternativa författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet och ett författningsförslag som behöver utredas vidare och kompletteras för att kunna införas. Oavsett vilket av alternativen som beslutas, aktualiserar anslutningen ett behov av informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner. Frågan om till vilka delar av Utbetalningsmyndighetens verksamhet anslutningen ska ske och vilka utbetalningar som ska omfattas påverkar hur regleringen om uppgiftsskyldigheter bör utformas. Vi har bedömt att även om samtliga utbetalningar som omfattats av vår kartläggning på sikt bör anslutas bör de inte anslutas samtidigt (avsnitt 11.8).

I författningsförslag 1, som vi förespråkar, lämnar vi förslag som innebär att anslutningen initialt endast omfattar kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Anslutningen bör ske genom registrering av uppgifter om kommunala utbetalningar i systemet med transaktionskonto på ett sådant sätt att utbetalningarna ansluts till medborgargränssnittet och kontoregistret men inte till utbetalningsdelen. Själva utbetalningen ska alltjämt hanteras av kommunsektorn. Anslutningen bör också ske till Utbetalningsmyndighetens verksamhet med dataanalys och granskning. I detta kapitel lämnas förslag som korresponderar med det förslaget och avser de uppgiftsskyldigheter och underrättelseskyldigheter som vi bedömer är nödvändiga för att information som behövs för att registrera uppgifter om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd i systemet med transaktionskonto ska kunna lämnas samt för att Utbetalnings-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

myndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag i verksamheten med dataanalys och granskning.

För det fall att utbetalningar om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd endast ansluts till Utbetalningsmyndighetens verksamhet med dataanalyser och granskning (författningsförslag 2) behöver inte den uppgiftsskyldighet som avser uppgifter av betydelse för systemet med transaktionskonto som föreslås i avsnitt 14.3 nedan införas. Behovet av uppgiftsutbyte kommer då att tillgodoses genom vårt förslag i avsnitt 14.4.

Under respektive förslag görs en integritetsanalys som tar sikte på de uppgifter som omfattas av förslaget. En samlad integritetsanalys beträffande författningsförslag 1 görs i kapitel 16.

Beträffande utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare enligt kommunallagen (2017:725) har vi i avsnitt 12.5 också lämnat ett begränsat författningsförslag (författningsförslag 3). Författningsförslaget innebär att även uppgifter om sådana kommunala utbetalningar ska registreras i systemet med transaktionskonto. Av de skäl som angetts där lämnas dock inte några författningsförslag om att utbetalningarna ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning. Mot bakgrund av att vår bedömning är att samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag på sikt bör anslutas presenterar vi i avsnitt 14.8 några medskick inför fortsatt utredningsarbete gällande i vilka avseenden även lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten kan anpassas för en sådan anslutning.

14.2 Behovet av uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten

14.2.1 Uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner bör införas

Bedömning: Kommuner och regioner bör i vissa fall vara skyldiga att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

En grundläggande förutsättning är att uppgifterna behövs för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Regleringen av uppgiftsskyldigheten bör utformas så att den så långt som möjligt begränsar det integritetsintrång som informationsutbytet innebär.

Uppgiftsskyldigheterna bör regleras i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

Skälen för bedömningen

En kommunal anslutning förutsätter att uppgiftsskyldigheter införs

Som framgår av avsnitt 13.5 kan uppgifter som behövs för Utbetalningsmyndighetens verksamhet omfattas av sekretess hos de kommuner och regioner där uppgifterna finns. Det kan konstateras att generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, inte kan tillgodose behovet av uppgiftsutbytet. Det beror dels på att generalklausulen inte medger utlämnande av flera av de uppgifter som är nödvändiga för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag (exempelvis gällande uppgifter som omfattas av 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § OSL), dels för att det inte är lämpligt att bygga ett omfattande uppgiftsutbyte på generalklausulen. Det finns inte heller några andra sekretessbrytande bestämmelser som gör det möjligt för kommuner och regioner att lämna ut uppgifter till Utbetalningsmyndigheten i den omfattning som blir nödvändigt vid en kommunal anslutning.

För att säkerställa att nödvändig information kommer Utbetalningsmyndigheten tillhanda bedömer vi att informationsutbytet måste regleras särskilt och att uppgiftsskyldigheter bör införas. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet kommer att ha sekretessbrytande verkan enligt 10 kap. 28 § OSL. Därigenom undanröjs eventuella sekretesshinder och det ges ett tydligt stöd för den personuppgiftsbehandling som uppgiftsöverföringen kan medföra (se vidare 15.5.1). Vidare kommer det genom ett reglerat åliggande i lag att stå klart för kommuner och regioner att de ansvarar för att uppgiftslämnandet sker.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

En grundläggande förutsättning för uppgiftsskyldigheterna är att uppgifterna behövs

I den utsträckning som utbetalningar från kommuner och regioner ska registreras i systemet med transaktionskonto behöver Utbetalningsmyndigheten uppgifter som är nödvändiga för den anslutningen. I den utsträckning som utbetalningar ansluts till verksamheten med dataanalys och granskning kommer myndigheten även ha behov av information för att kunna utföra det arbete som är kopplat till uppgiften att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Även de fördjupade granskningarna förutsätter att Utbetalningsmyndigheten får del av uppgifter rörande de utbetalningar som omfattas. Uppgiftsinhämtning vid fördjupad granskning kommer dock att ske i betydligt färre fall än uppgiftsinhämtning vid dataanalys och urval, men kommer att kunna röra fler slags uppgifter.

En grundläggande förutsättning för att uppgifter över huvud taget ska få lämnas ut är att skyldigheten endast ska gälla i den utsträckning som uppgifterna *behövs* för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Det betyder att en typ av uppgift som i och för sig räknas upp i uppgiftsskyldigheten (se vidare nedan) inte ska lämnas ut med stöd av bestämmelserna, om uppgiften inte behövs för registrering av uppgifter i systemet med transaktionskonto eller vid myndighetens dataanalyser och urval samt fördjupad granskning.[1]

Uppgiftsskyldigheterna bör utformas så att de så långt som möjligt begränsar det integritetsintrång som informationsutbytet innebär

Vår bedömning av vilka uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver tar sin utgångspunkt i vilka utbetalningar som vi föreslår bör omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Vi har bedömt att även om samtliga utbetalningar på sikt bör anslutas ska de inte anslutas samtidigt. I ett inledningsskede har vi bedömt att endast kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd bör omfattas (avsnitt 11.8). Det innebär att vi endast lägger författningsförslag som möjliggör ett informationsutbyte rörande uppgifter om sådana utbetalningar.

[1] Jfr prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 89 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det kan redan här noteras att uppgifter som behövs för Utbetalningsmyndighetens arbete med dataanalyser och urval samt fördjupad granskning kommer variera beroende på vilken typ av utbetalning (vilken förmån eller vilket stöd) det är fråga om. Vilka uppgifter som behövs kan också variera över tid utifrån att tillvägagångssätten för att felaktigt tillskansa sig medel från välfärdsystemet förändras. Regleringen bör därför inte hindra en framtida anpassning till nya materiella regelverk eller brottlighetens utveckling. I syfte att minska risken för spridning av uppgifter och med beaktande av den enskildes personliga integritet får dock informationsutbytet inte omfatta fler uppgifter än vad som får anses nödvändigt. Skyldigheten att lämna ut uppgifter, beroende på uppgifternas känslighet, måste därför på olika sätt begränsas. Detta kan ske till exempel genom att vissa uppgifter endast ska lämnas efter begäran från Utbetalningsmyndigheten eller genom att så långt det är möjligt specificera vilka uppgifter som får lämnas ut. Det kan också begränsas genom att uppgifter undantas från bestämmelsernas tillämpningsområde. Regleringen av uppgiftsskyldigheten bör alltså utformas så att den så långt som möjligt begränsar det integritetsintrång som informationsutbytet innebär. Vidare ska uppgiftsskyldigheten vara förenlig med dataskyddsregleringen (se vidare kapitel 15 och 16).

Uppgiftsskyldigheterna bör regleras i lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

Införande av en skyldighet för kommuner och regioner att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten innebär ett nytt åliggande för kommuner och regioner. Enligt 8 kap. 2 § första stycket 3 RF ska föreskrifter om grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen samt föreskrifter om kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden meddelas i lag. Då en föreslagen uppgiftsskyldighet omfattar åligganden för kommuner och regioner ska, redan av det skälet, uppgiftsskyldigheten regleras i lag. Här ska vidare erinras om regeringens möjligheter enligt 8 kap. 7 § regeringsformen att, oberoende av delegering från riksdagen, meddela föreskrifter om verkställighet av lag och om sådant som faller inom regeringens så kallade restkompetens.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När det gäller frågan om i vilken lag bestämmelserna bör placeras har uppgiftsskyldigheter i förhållande till Utbetalningsmyndigheten samlats i lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten, förkortad uppgiftsskyldighetslagen. I lagen regleras såväl uppgiftsskyldigheter för de statliga myndigheter och arbetslöshetskassor som i dag är anslutna till Utbetalningsmyndigheten som uppgiftsskyldigheter för andra statliga myndigheter och aktörer. Uppgiftsskyldigheterna framgår av olika bestämmelser beroende på vilken del av Utbetalningsmyndighetens verksamhet som uppgifterna ska lämnas till. Det framstår som naturligt att införa bestämmelser om uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner i förhållande till Utbetalningsmyndigheten i den lagen och att bestämmelserna följer lagens struktur.

Författningsförslag

Paragrafen i 1 § uppgiftsskyldighetslagen ändras.

14.2.2 Uppgiftsutlämnandet ska ske kontinuerligt

Bedömning: Uppgifter som är av betydelse för systemet med transaktionskonto och uppgifter som är av betydelse för dataanalyser och urval ska lämnas ut till Utbetalningsmyndigheten kontinuerligt.

Skälen för bedömningen: För att Utbetalningsmyndigheten på ett effektivt sätt ska kunna registrera uppgifter i systemet med transaktionskonto och utföra dataanalyser och urval behöver myndigheten kontinuerligt tillföras aktuella uppgifter från kommuner och regioner. Det är ur effektivitetssynpunkt inte lämpligt att Utbetalningsmyndigheten inför varje inhämtning av uppgifter ska behöva framställa en begäran till respektive kommun eller region. Uppgiftslämnandet bör i stället ske genom regelbunden överföring av uppgifter till myndigheten. När det exempelvis gäller uppgifter till systemet med transaktionskonto bör uppgifterna lämnas så snart en kommun eller region har fattat beslut om utbetalningen. Anledningen till det är att ju tidigare Utbetalningsmyndigheten får tillgång till uppgifterna desto

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

större möjligheter finns att upptäcka felaktigheterna och återkoppla till beslutande myndighet.[2]

Som framgår av avsnitt 14.2.1 är det en grundläggande förutsättning för kommuners och regioners uppgiftsskyldighet att uppgifterna *behövs* för Utbetalningsmyndighetens registrering av uppgifter i systemet med transaktionskonto och för arbetet med dataanalyser och urval. Myndigheten kan ha varierande behov över tid i fråga om vilka uppgifter som behövs, till exempel beroende på inriktningen på dataanalyserna och urvalen eller vilka förmåner eller stöd det gäller. Innan ett regelmässigt uppgiftslämnande påbörjas måste därför en dialog föras mellan den utlämnande kommunen eller regionen och Utbetalningsmyndigheten i fråga om, och i vilka fall, uppgifter behövs. I samband med en sådan dialog får Utbetalningsmyndigheten precisera vilka uppgifter som myndigheten behöver få del av och med vilken regelbundenhet. Utlämnande kommun eller region får i samband med det ta ställning till om uppgifterna omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten och ska lämnas ut.[3] Vid prövningen av om en uppgift behövs eller inte bör emellertid den utlämnande kommunen eller regionen kunna utgå ifrån att Utbetalningsmyndigheten behöver uppgifterna om den gör gällande att så är fallet.[4]

Utbetalningsmyndigheten får tillsammans med kommunerna och regionerna i verkställighetsföreskrifter närmare bestämma formerna för överlämnandet.

14.3 Uppgifter av betydelse för kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto

14.3.1 Det ska införas en skyldighet för kommuner och regioner att lämna uppgifter om utbetalningar

Förslag: Kommuner och regioner ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att registrera uppgifter i systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

---

[2] Jfr prop. 2022/23:34 s. 93.
[3] Se prop. 2022/23:34 s. 93.
[4] Se prop. 1979/80:2 *med förslag till sekretesslag m.m.*, Del A, s. 323 f. och SOU 2024:53, *Stöd till invandrares utvandring*, s. 514.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Skälen för förslaget

Uppgiftsskyldigheten bör omfatta uppgifter om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd

Det författningsförslag som vi förordar innefattar registrering av uppgifter om kommunala utbetalningar i systemet med transaktionskonto. Med transaktionskontosystemets nuvarande organisatoriska indelning innebär det en anslutning till två av transaktionskontosystemets tre delar, nämligen till medborgargränssnittet och kontoregistret (se avsnitt 6.4.1). För att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra den uppgift vi föreslår om att registrera kommunala utbetalningar enligt lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten (i fortsättningen transaktionskontolagen) är det nödvändigt att införa en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner. Uppgiftsskyldigheten bör införas i uppgiftsskyldighetslagen. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet kommer att ha sekretessbrytande verkan enligt 10 kap. 28 § OSL. Genom den föreslagna bestämmelsen blir det också tydligt att kommuner och regioner får utföra nödvändig personuppgiftsbehandling i samband med överföringen av uppgifter om utbetalningar till Utbetalningsmyndigheten (se vidare avsnitt 15.5.1).

Vi har bedömt att endast utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd initialt bör anslutas till systemet med transaktionskonto. Det innebär att till exempel utbetalningar av ekonomiskt bistånd, utbetalningar för personlig assistans enligt LSS och föreningsbidrag ska registreras i systemet med transaktionskonto (se avsnitt 12.3.4). Vilka uppgifter som ska lämnas kan variera beroende på om det är en kommun eller en region som ska lämna uppgifter och vad för slags förmån eller stöd det gäller. Med hänsyn till dessa omständigheter är det inte möjligt att utförligt och slutgiltigt beskriva exakt vilka uppgifter som kommer att behöva lämnas. Som exempel på uppgifter som kan bli aktuella att lämna ut kan dock nämnas namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, belopp som betalas ut, datum för utbetalning, vad utbetalningen avser, vilken period som utbetalningen avser samt status på utbetalningen samt sättet för en utbetalning. Även uppgifter om betalningsmottagarens bankkontonummer kan behöva lämnas. Det bör dock framhållas att det endast ska handla om uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att registrera uppgifter om utbetalningarna i systemet med trans-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

aktionskonto och uppgifter som respektive kommun och region vid tillfället har tillgång till.

En förutsättning för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna registrera uppgifter i systemet är att uppgifterna lämnas genom en rutinmässig överföring av uppgifter. Överföringen behöver, som framgår ovan, inte föregås av någon form av begäran eller kontakt från Utbetalningsmyndigheten. Däremot måste, i takt med att den kommunala anslutningen genomförs och i anslutning till att verkställighetsföreskrifter tas fram, Utbetalningsmyndigheten precisera vilka uppgifter som myndigheten behöver få del av, och med vilken regelbundenhet det behöver ske. Vid prövningen av om en uppgift behövs eller inte bör emellertid den utlämnande kommunen eller regionen kunna utgå från att Utbetalningsmyndigheten behöver uppgifterna om den gör gällande att så är fallet.

Utformningen av bestämmelsen

I transaktionskontolagen kommer det att framgå i vilken utsträckning som kommuner och regioner är anslutna till systemet med transaktionskonto. I samma lag anges vilka utbetalningar som omfattas av systemet, det vill säga ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd.

Vi anser det därför ändamålsenligt att bestämmelsen i uppgiftsskyldighetslagen hänvisar till lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. På så sätt behöver inte skyldigheten i uppgiftsskyldighetslagen ändras i takt med att andra utbetalningar från kommuner och regioner ansluts till systemet. Bestämmelsen om uppgiftsskyldighet bör därför utformas så att den omfattar de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att registrera uppgifter i systemet med transaktionskonto enligt transaktionskontolagen.

Vi bedömer, i likhet med regeringen vid införandet av uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter och arbetslöshetskassor, att de typer av uppgifter som kan bli aktuella att lämna ut till Utbetalningsmyndigheten vad gäller ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd inte behöver preciseras i lagen.[5]

[5] Jfr prop. 2022/23:34 s. 84.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Integritetsintrånget är nödvändigt och proportionerligt

Förslaget om uppgiftsskyldighet till följd av en anslutning av kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd till systemet med transaktionskonto kommer att leda till ett intrång i den enskildes personliga integritet. De uppgifter som är av betydelse för Utbetalningsmyndighetens uppgift att registrera information om utbetalningar i systemet med transaktionskonto rör utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Det kommer alltså att handla om uppgifter som rör mottagaren av utbetalningen. Uppgifter om namn, person- eller organisationsnummer, adress, belopp som ska betalas ut, vilken period som utbetalningen avser, på vilket sätt en utbetalning skett och kontonummer utgör inte några integritetskänsliga uppgifter i sig även om dessa i sitt sammanhang kan utgöra känslig information. Så kan vara fallet vad gäller en mottagare av ekonomiskt bistånd, att en person beviljats ersättning för personlig assistans eller resekostnadsersättning för en sjukresa. Det ska dock betonas att det bara är uppgiften om själva utbetalningen som får lämnas ut i det här sammanhanget och inte till exempel uppgifter om vilken sjukdom som är grunden för rätten till en förmån.

När det gäller behovet av uppgifterna kan konstateras att det för närvarande saknas en samlad bild av utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd från välfärdssystemen till enskilda. Det gör att det i dag är svårt att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar på ett effektivt sätt. Beslutande kommuner och regioner är vid sin kontroll begränsade till utbetalningar som de själva har beslutat om, och kan typiskt sett inte göra analyser utifrån alla välfärdssystemens utbetalningar. Ett av de främsta skälen till införandet av systemet med transaktionskonto är att systemet möjliggör för både privatpersoner och företag att få en samlad bild av myndigheters och andra aktörers utbetalningar till dem.[6] Att ansluta kommunala aktörer skulle komplettera denna information så att den blir mer heltäckande. Vidare finns ett värde i att kunna säkerställa att ett visst bankkonto är knutet till den person som utbetalningen avser. Det gäller särskilt utländska bankkonton (se avsnitt 11.2.1). Därutöver uppkommer även effektivitets- och säkerhetsfördelar.

[6] Prop. 2022/23:34 s. 165.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det finns inga andra alternativa uppgifter än utbetalningsuppgifter som myndigheten i stället skulle kunna använda för att registrera information om utbetalningar i systemet med transaktionskonto. Uppgifterna är därför, enligt vår bedömning, nödvändiga för att ansluta kommuner och regioner till systemet i enlighet med lämnade förslag. En anslutning, för vilken en uppgiftsskyldighet är en förutsättning, kan även ha positiva effekter för enskilda (se avsnitt 11.3). Vi bedömer att förslaget om uppgiftsskyldighet är nödvändigt och att integritetsintrånget är proportionerligt.

I kapitel 16 finns en samlad integritetsbedömning av samtliga förslag.

Författningsförslag

Första stycket i 2 § uppgiftsskyldighetslagen ändras. I samma paragraf införs ett nytt andra stycke.

14.4 Uppgifter av betydelse för dataanalyser och urval

14.4.1 Uppgifter som rör beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd

Förslag: Kommuner och regioner ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd, och de omständigheter som legat till grund för ett sådant beslut eller som haft betydelse för verkställigheten av det.

Uppgiftsskyldigheten ska gälla i den utsträckning som uppgifterna behövs för Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval.

Utbetalningsmyndigheten ska genom förordning få rätt att, efter att ha gett kommuner och regioner tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om verkställigheten av kommuners och regioners uppgiftsskyldighet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Skälen för förslaget

Uppgiftsskyldigheten bör omfatta samtliga uppgifter som rör beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd

Utöver de uppgifter som ska lämnas med stöd av den föreslagna ändringen i 2 § uppgiftsskyldighetslagen behöver Utbetalningsmyndigheten få tillgång till andra uppgifter om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd för att utföra dataanalyser och urval. Vid det förslag som vi förespråkar (författningsförslag 1), kommer uppgifter som behövs för dataanalys och urval samt granskning tillsammans med uppgifter från systemet med transaktionskonto som redan finns hos Utbetalningsmyndigheten, att utgöra en del i själva basen i den uppgiftssamling för dataanalyser och urval som finns för utförandet av denna uppgift.[7]

Uppgifter om beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd utgör en förutsättning för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna genomföra dataanalyser och urval i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka sådana felaktiga utbetalningar. Det kan till exempel vara fråga om beslut om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen, beslut om ersättning för personlig assistans enligt LSS eller beslut om ersättning enligt lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor. Det kan också avse beslut om ekonomiskt stöd i form av föreningsbidrag som betalas ut av såväl kommuner som regioner.

Uppgiftsskyldigheten bör omfatta beslutet om att bevilja eller avslå en ansökan om förmån eller stöd samt beslut om ändring, omprövning eller återkrav avseende sådana beslut. Såväl beslutsmeningen som skälen för beslutet bör omfattas. Även beslut som har fattats av en domstol efter överklagande bör omfattas. Det bör således inte finnas något krav på att beslutet ska ha fattats av den som omfattas av uppgiftsskyldigheten, men uppgiften om beslutet ska finnas tillgänglig hos den utlämnande kommunen eller regionen och röra den ekonomiska förmån eller ekonomiska stöd som kommunen eller regionen beslutat.

Även de uppgifter som legat till grund för beslutet bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. När det gäller en ansökan om en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd orsakas många gånger en felaktig

[7] Jfr prop. 2022/23:34 s. 91.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

utbetalning av att den som ansöker lämnar oriktiga uppgifter i sin ansökan. Utbetalningsmyndigheten kan därför behöva uppgift om innehållet i sökandens ansökan och uppgifter som bifogats ansökan som ligger till grund för ett beslut. Det kan exempelvis förekomma osanna uppgifter om inkomst eller att sökanden felaktigt uppger att han eller hon inte kan utföra en viss aktivitet, exempelvis arbete. Det kan också vara så att det i ansökan uppges att föreningsverksamhet ska bedrivas på ett visst sätt och under vissa förhållanden trots att så inte är fallet. Det förekommer vidare att oriktiga uppgifter tillförs en ansökan genom felaktiga eller manipulerade handlingar, exempelvis avseende hälsa, boendeförhållanden, utbildning eller medlemsregister. Handlingarna kan vara upprättade av sökanden själv eller av någon annan, exempelvis ett företag eller annan särskild intygsgivare. Intygsgivaren kan vara delaktig i eller åtminstone medveten om det brottsliga förfarandet. Uppgifter i handlingar som medvetet förfalskats eller manipulerats är mer vanligt förekommande vid kvalificerad brottslighet och är dessutom ofta svårare att upptäcka för många av de beslutande myndigheterna. Utan uppgifter från ansökan eller om innehållet i inlämnade handlingar är en analys av förekomsten av felaktigheter inte möjlig att göra.

Uppgifter som legat till grund för ett beslut kan också avse uppgifter som har inkommit i ett ärende under handläggningen och som har haft betydelse för utgången i ärendet. Det skulle kunna handla om kompletterande underlag som inhämtats från den enskilde själv eller uppgifter inhämtade från annat håll. Det kan också omfatta uppgifter om vad som i förekommande fall framkommit inom ramen för olika typer av kontroller och som tagits in i ett ärende.

En avgörande förutsättning för att Utbetalningsmyndigheten genom underrättelser ska kunna komplettera kommuners och regioners eget arbete med kontroll och uppföljning av felaktiga utbetalningar är att Utbetalningsmyndigheten regelmässigt får tillgång till uppgifter om samtliga de omständigheter som rör ett beslut om en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd och som haft betydelse för utgången i ett ärende. Det gäller oavsett om dessa omständigheter finns dokumenterade i själva beslutet eller inte. Samtliga omständigheter som förekommit i ärendet och som har legat till grund för beslutet bör därför omfattas av uppgiftsskyldigheten. Även uppgifter som rör verkställigheten är information som behövs för att möjliggöra effektiva dataanalyser och urval. Det kan till exempel

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

handla om digitala autentiseringsuppgifter eller andra tekniska data. Sådana uppgifter bör enligt vår mening också omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Utformningen av bestämmelsen

Vad gäller den närmare utformningen av författningsförslaget kan nämnas att den nuvarande bestämmelsen i 3 § första stycket 1 uppgiftsskyldighetslagen anger att vissa statliga myndigheter och arbetslöshetskassor ska lämna uppgift till Utbetalningsmyndigheten om beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd. Som nämns ovan föreslås bestämmelsen utvidgas till att även gälla de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det.[8]

Vid en anslutning av kommuner och regioner kommer Utbetalningsmyndigheten ha behov av motsvarande uppgifter om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som myndigheten har från andra anslutna myndigheter och arbetslöshetskassor. Vi anser därför att bestämmelsen bör utformas på samma sätt. En sådan formulering säkerställer att Utbetalningsmyndigheten har rättsligt stöd att få tillgång till samtliga nödvändiga uppgifter om besluten i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Därtill får de uppgiftsskyldiga kommunerna och regionerna ett tydligt rättsligt stöd för sitt uppgiftsutlämnande (se vidare avsnitt 15.5.1).

Regeringen har, i samband med sitt förslag om att förtydliga uppgiftsskyldigheten för redan anslutna aktörer, bedömt att det inte behövs någon upplysning i uppgiftsskyldighetslagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om verkställighet av vissa uppgiftsskyldigheter i lagen.[9] Vi anser att Utbetalningsmyndigheten behöver ges motsvarande rätt att meddela föreskrifter om den kommunala uppgiftsskyldigheten som Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten föreslår ska gälla för de redan anslutna aktörerna och instämmer i regeringens bedömning att det inte kräver någon upplysning i uppgifts-

[8] Prop. 2024/25:45, *Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten*.
[9] Prop. 2024/25:45, *Utökade skyldigheter att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten*, s. 19.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

skyldighetslagen.[10] De närmare formerna för uppgiftsutbytet behöver regleras för att säkerställa effektivitet i överföringen och kvalitet i informationen. Det är vidare viktigt att kommuner och regioner ges tillfälle att yttra sig innan bemyndigandet tas i anspråk, eftersom föreskrifter om hur uppgiftsskyldigheterna i lagen ska genomföras i praktiken påverkar de uppgiftsskyldiga.

Integritetsintrånget är nödvändigt och proportionerligt

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer leda till ett intrång i den enskildes personliga integritet. De uppgifter som nu är i fråga rör beslut som rör ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, och de omständigheter som legat till grund för ett sådant beslut eller som haft betydelse för verkställigheten av det. Det rör sig framför allt om beslutsuppgifter, som i vissa fall är offentliga. Det rör sig också om omständigheter som har haft betydelse för verkställigheten av sådana beslut, till exempel sättet för utbetalningen.

Bland de uppgifter som legat till grund för ett beslut om en ekonomisk förmån kan det många gånger finnas integritetskänsliga uppgifter. Det kan typiskt sett handla om uppgifter i inlämnade intyg om medicinska förhållanden, inkomst eller bosättningsförhållanden som bifogats en ansökan. Uppgifter som finns i intyg och andra underlag är viktiga för Utbetalningsmyndigheten att få del av för att myndigheten ska kunna kontrollera om intygen är äkta. Som framgår ovan kan falska eller manipulerade intyg användas för att styrka oriktiga uppgifter i en ansökan. Det kan till exempel handla om att betalningsmottagaren har en viss inkomst, utför en viss aktivitet eller är mottagare av viss vård. Personuppgifter i olika intyg, till exempel ett läkarintyg, kan utgöra känsliga personuppgifter som är extra skyddsvärda. Vid en ansökan om en förmån hos en region går det inte heller att utesluta att uppgifter som en sökande bifogar sin ansökan kan omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1 § OSL. Mot bakgrund av det behov att säkerställa att uppgifter i intyg är korrekta anser vi dock inte att de skäl som motiverar ett undantag för sådana uppgifter vid fördjupad granskning (se vidare avsnitt 14.5) gör sig gällande på samma sätt när det rör ett medicinskt underlag som den

[10] Promemorian *Kompletterande författningsförslag avseende Utbetalningsmyndigheten* som upprättades av Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten (Fi 2022:01).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

enskilde själv lämnat som grund för sin ansökan om en förmån. Sådana uppgifter bör därför inte undantas från uppgiftsskyldigheten.

När det gäller uppgifter om ekonomiska stöd till föreningar får de anses generellt sett mindre integritetskänsliga. I vart fall om uppgifterna som bifogats en ansökan rör själva föreningen, till exempel verksamhetsplaner, årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelser, verksamhetsrapporter, revisionsberättelser och olika former av ekonomisk redovisning. Uppgifter som ligger till grund för ett beslut om föreningsbidrag kan dock också röra uppgifter om medlemmar, medlemsavgifter, bidrag och gåvor. Sådana uppgifter kan indirekt avslöja politiska åsikter, religiösa övertygelser eller en persons sexuella läggning eller etnicitet vilka utgör känsliga personuppgifter.

När det gäller Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval samt granskning är det en nödvändig förutsättning att Utbetalningsmyndigheten får tillgång till fler uppgifter än själva utbetalningen att basera sina dataanalyser och urval på. Vi bedömer därför att uppgifterna är nödvändiga för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna komplettera och bidra i arbetet för att kraftigt minska de felaktiga utbetalningarna och motverka ekonomisk och organiserad brottslighet vad avser kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Dessutom kan det leda till en förstärkning av de redan ansluta statliga myndigheternas arbete på så sätt att felaktiga utbetalningar som rör såväl statliga som kommunala myndigheter upptäcks. Uppgifter om förmåner är centrala för myndighetens verksamhet, och dessa uppgifter kommer många gånger innehålla personuppgifter om hälsa. Risken för intrång minskas genom den särskilda sökbegränsningen i 1 kap. 10 § lagen (2023:457) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Bestämmelsen innebär ett förbud mot att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter eller personuppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen (fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott).[11]

Med den avgränsning till ekonomiska stöd och förmåner som anges i bestämmelsen och att den endast omfattar uppgifter som myndigheten behöver, får integritetsintrånget anses ha begränsats. Förslaget om uppgiftsskyldighet är nödvändigt och utgör vid en sammanvägd bedömning ett godtagbart integritetsintrång. Med de åtgärder för att minimera risken för den personliga integriteten som

[11] Jfr prop. 2024/25:45 s. 24 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

redan finns i gällande lagstiftning anser vi också att de uppgifter som lämnats tillsammans med en ansökan om en ekonomisk förmån eller stöd och som lämnas från kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten kommer att ha ett tillräckligt skydd (se avsnitt 15.4.2). Utbetalningsmyndighetens behov av uppgifter för myndighetens verksamhet med dataanalyser och granskning är motiverat och integritetsintrånget mot bakgrund av de skyddsåtgärder som har vidtagits och som ska vidtas vid tillämpningen är proportionerligt.

I kapitel 16 finns en samlad integritetsbedömning av samtliga förslag.

Författningsförslag

En ny paragraf, 3 a §, införs i uppgiftsskyldighetslagen. Bestämmelsen införs i första punkten.

14.4.2 Kontaktuppgifter som har lämnats till kommuner och regioner

Förslag: Kommuner och regioner ska till Utbetalningsmyndigheten lämna kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd samt uppgivna kontaktpersoner och ombud.

Skälen för förslaget

Uppgiftsskyldigheten bör omfatta kontaktuppgifter

De redan anslutna statliga myndigheterna och arbetslöshetskassorna ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd samt uppgivna kontaktpersoner och ombud (3 § första stycket 2 uppgiftsskyldighetslagen). Mer specifikt handlar det om kontaktuppgifter till fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd samt uppgivna kontaktpersoner och ombud. Sådana uppgifter kan vara viktiga riskindikatorer och

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

även användas för att identifiera samband mellan individer och mellan företag och individer. Motsvarande uppgiftsskyldighet bör därför införas för kommuner och regioner.

Föreningar och andra juridiska personer uppger ofta ombud eller kontaktperson samt kontaktuppgifter i sin kontakt med kommuner och regioner. När målvakter används är det inte ovanligt att kontaktuppgifterna går till den faktiska huvudmannen eller företrädaren. Även vad gäller fysiska personer kan olika kontaktuppgifter vara av betydelse för analyser vid Utbetalningsmyndigheten. Om en förening eller en fysisk person uppgett olika adresser till olika statliga myndigheter, kommuner, regioner eller arbetslöshetskassor kan det vara en indikation på felaktigheter. Kontaktuppgifter som adresser och telefonnummer är värdefulla även för att upptäcka andra typer av identitetsmissbruk än målvakter. Det kan också vara en riskindikator om många personer uppgett samma adress. Även uppgifter om ombud kan vara av betydelse vid vissa dataanalyser och urval.

Vid en kommunal anslutning enligt de förslag vi lämnar kommer Utbetalningsmyndigheten ha motsvarande behov av kontaktuppgifter som har lämnats till kommuner och regioner. Uppgiftsskyldigheten bör därför omfatta även kontaktuppgifter som lämnas av mottagare av ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd.

Integritetsintrånget är nödvändigt och proportionerligt

Kontaktuppgifter innehåller ofta namn, telefonnummer, adress och e-postadress. Uppgifterna utgör vanligtvis harmlösa uppgifter och är därför inte sådana som kräver ett särskilt skydd. Generellt sett kan alltså kontaktuppgifter inte anses vara av känslig karaktär. Uppgiftsskyldigheten ska dessutom endast omfatta kontaktuppgifter som respektive kommun och region redan har tillgång till. Vi bedömer att uppgiftsutlämnandet är nödvändigt för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna göra dataanalyser och urval i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar med stöd av sådana uppgifter.

Det kan dock nämnas att kontaktuppgifter kan vara extra känsliga för spridning till exempel om det avslöjar adressen till en person som är hotad eller förföljd och personen har skyddade personuppgifter. Uppgifterna kommer dock att skyddas av en absolut sekre-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tess enligt 40 kap. 7 d § OSL hos Utbetalningsmyndigheten. Det innebär att uppgifterna efter ett utlämnande har ett starkare skydd hos Utbetalningsmyndigheten än hos utlämnande kommuner och regioner. I de fall uppgifter lämnas ut i en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten kommer uppgifterna omfattas av den sekretess som den mottagande myndigheten har och av bestämmelserna i 21 kap. OSL, vilka gäller till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang som uppgiften förekommer.

Vi bedömer att integritetsintrånget vad avser en uppgiftsskyldighet för kontaktuppgifter är nödvändigt och att det vid en sammanvägd bedömning utgör ett godtagbart integritetsintrång. Med de åtgärder för att minimera risken för den personliga integriteten som redan finns i gällande lagstiftning anser vi också att de uppgifter som lämnas från kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten kommer att ha ett tillräckligt skydd (se vidare i avsnitt 15.4.2). Utbetalningsmyndighetens behov av kontaktuppgifter för myndighetens arbete med dataanalyser och urval samt granskning är motiverat och integritetsintrånget är proportionerligt.

I kapitel 16 finns en samlad integritetsbedömning av samtliga förslag.

Författningsförslag

En ny paragraf, 3 a §, införs i uppgiftsskyldighetslagen. Bestämmelsen införs i paragrafens andra punkt.

14.5 Uppgifter av betydelse för fördjupad granskning

14.5.1 Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner för uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person

Förslag: Kommuner och regioner ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppgiftsskyldigheten ska inte gälla uppgifter som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ och 26 kap. 1 a § första stycket och 3, 4 och 6 §§ OSL.

Skälen för förslaget

Den befintliga uppgiftsskyldigheten bör utvidgas till att gälla även kommuner och regioner

Vårt förslag till kommunal anslutning innebär att Utbetalningsmyndigheten ska genomföra fördjupade granskningar av urvalsträffar avseende ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd i syfte att identifiera felaktiga utbetalningar. Vid sådana granskningar kommer det att göras en närmare analys av de urvalsträffar som dataanalyserna och urvalen har resulterat i. Syftet kommer bland annat vara att bedöma vilka statliga myndigheter, kommuner, regioner och arbetslöshetskassor som är berörda av en urvalsträff och att kunna göra en mer samlad utredning av en felaktighet som kan beröra flera aktörer. Vid granskningen kommer Utbetalningsmyndigheten att ta del av uppgifter som härrör från myndighetens samlade information från arbetet med dataanalyser och urval. Någon sekretess gäller inte mellan Utbetalningsmyndighetens olika verksamheter varför även uppgifter som finns i systemet med transaktionskonto kommer omfattas.

I 9 § uppgiftsskyldighetslagen finns en skyldighet för statliga myndigheter och arbetslöshetskassorna att på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lag om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar, förkortad granskningslagen. De kompletterande uppgifter som Utbetalningsmyndigheten kan behöva i en fördjupad granskning kan omfattas av sekretess hos den kommun eller region som förfogar över uppgiften. Det finns därför även i detta avseende behov av en uppgiftsskyldighet för att uppgifter som omfattas av sekretess ska kunna lämnas ut.

På motsvarande sätt som vid införandet av uppgiftsskyldigheter för de redan anslutna myndigheterna är det inte heller nu möjligt att precisera vilka kategorier av uppgifter som ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. Beroende på vilken utbetalning som är föremål

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för fördjupad granskning kan behovet av uppgifter variera.[12] Det kan till exempel röra inhämtade kontoutdrag eller uppgifter från en ärendeakt. Det kan också handla om uppgifter som finns i andra ärenden hos socialtjänsten som till exempel orosanmälningar eller om avvikelsedata som finns hos regioner.

Uppgifter inom hälso- och sjukvården om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden bör undantas

Vid sin fördjupade granskning kommer Utbetalningsmyndigheten framför allt att ha behov av att ta del av uppgifter från den beslutande kommunen eller regionen. Behovet kommer också att avse uppgifter från andra aktörer som förekommer i den urvalsträff som ger upphov till granskningen. Genom att kommuner och regioner föreslås omfattas av uppgiftsskyldigheten vid en fördjupad granskning kommer myndigheten att kunna begära ut uppgifter som behövs för en fördjupad granskning även i utredningar som avser andra myndigheters utbetalningar. Utan någon begränsning av de uppgifter som kan begäras ut skulle alltså uppgiftsskyldigheten omfatta alla uppgifter som finns inom en kommun eller en region. Det innebär till exempel att även patientuppgifter, till exempel i den vård som bedrivs av en region skulle omfattas. Mot den bakgrunden finns skäl att begränsa uppgiftsskyldigheten.

Sekretess för uppgifter inom hälso- och sjukvården enligt nuvarande 25 kap. 1 § OSL har under lång tid bedömts vara särskilt skyddsvärd. Redan i 1980 års sekretesslag var sådana uppgifter undantagna generalklausulens tillämpningsområde. Den ursprungliga bedömningen var att det inte kunde råda någon tvekan om att sjukvården hör till de områden där kraven på sekretess kring enskildas personliga förhållanden gjorde sig starkast gällande. I propositionen till lagen konstaterades även att sekretessen på området har gamla traditioner, och att läkarsekretessen var ett väsentligt inslag i läkaretiken. Utformningen av sekretessbestämmelserna på sjukvårdsområdet uttalades vidare ha mycket stor betydelse både för dem som av olika anledningar kom i kontakt med sjukvården och för dem som hade sitt arbete inom detta område.[13] Eftersom sekretessreglerna även skulle komma att gälla i förhållande till andra myndigheter behövdes dock

[12] Jfr prop. 2022/23:34 s. 102.
[13] Prop. 1979/80:2, Del A, s. 160.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

en noggrann reglering av de undantag från sekretessen som skulle gälla.[14] Uppgifter om en enskild från hälso- och sjukvården skulle dock inte få lämnas ut till en annan myndighet med stöd av generalklausulen.[15]

I betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter* gör utredningen en noggrann genomgång av om de skäl som grundar undantaget i generalklausulen för sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ OSL alltjämt är giltiga. Utredningen fann att så var fallet och att uppgifterna skulle undantas från tillämpningsområdet för den sekretessbrytande bestämmelse som föreslås i betänkandet. Motsvarande bedömning gör utredningen vad avser uppgifter som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§ OSL.

Vi kan konstatera att det är givet att uppgifter om en enskilds personliga förhållanden inom hälso- och sjukvården och inom socialtjänsten kan innehålla uppgifter av mycket integritetskänslig karaktär. Trots det finns det i dag ett antal bestämmelser som bryter sekretessen. Framför allt gäller det uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretessen i 26 kap. 1 § OSL. I olika sammanhang där informationsutbyte är särskilt reglerat, bland annat i syfte att motverka felaktiga utbetalningar, arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet, bryts dock inte sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § OSL.[16] Det kan konstateras att det vid vårt förslag till uppgiftsskyldighet vid fördjupad granskning endast skulle vara fråga om en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner i förhållande till Utbetalningsmyndigheten. Den föreslagna bestämmelsen har dessutom begränsats så att den endast omfattar uppgifter om namngiven fysisk eller juridisk person som behövs hos Utbetalningsmyndigheten vid en fördjupad granskning enligt granskningslagen. Vidare kommer uppgifterna efter ett utlämnande ha ett starkare sekretesskydd hos Utbetalningsmyndigheten än i andra sammanhang då de omfattas av en absolut sekretess enligt 40 kap. 7 d § OSL.

Med hänsyn till att Utbetalningsmyndigheten har en underrättelseskyldighet till andra myndigheter går det dock inte att i nuläget överblicka på vilket sätt uppgifter om enskildas hälsotillstånd eller

[14] Prop. 1979/80:2, Del A, s. 165.
[15] Jfr prop. 1979/80:2, Del A, s. 173.
[16] Se bland annat 2 § tredje stycket lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet och 2 § förordningen (2016:775) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

andra personliga förhållanden som inhämtas från kommuner och regioner skulle komma att spridas. Att låta uppgifter som skyddas av hälso- och sjukvårdssekretess och viss socialtjänstsekretess omfattas av uppgiftsskyldigheten skulle enligt vår mening behöva omfatta överväganden bland annat rörande konsekvenserna för de professioner som arbetar inom hälso- och sjukvården, liksom enskildas förtroende för hälso- och sjukvården, vilka inte låter sig göras inom ramen för denna utredning. Motsvarande bedömning gör vi avseende bestämmelserna i 25 kap. 2–5 och 8 §§ OSL och bestämmelserna i 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§ OSL som undantagits i andra sammanhang. Därutöver skulle också det faktiska behovet av sådana uppgifter behöva utredas närmare vilket inte heller låter sig göras inom ramen för den här utredningen. Behovet borde dessutom många gånger kunna tillgodoses genom att uppgifter från hälso- och sjukvården som rör patientuppgifter anonymiseras. Uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som skyddas av bestämmelserna i 25 kap. 1–5 och 8 §§ samt 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§ OSL bör därför i nuläget undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

Vi instämmer dock i den bedömning som redovisas i betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter* avseende uppgifter som omfattas av 26 kap. 1 § OSL varför sådana uppgifter bör omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Utformningen av bestämmelsen

Den befintliga bestämmelsen har utformats på ett sådant sätt att uppgiftsskyldigheten begränsas till uppgifter som avser en viss namngiven fysisk eller juridisk person och som behövs för en viss fördjupad granskning. Kravet på att en uppgift ska behövas för granskningen innebär att uppgiften måste ha en koppling till den aktuella fördjupade granskningen. Vi bedömer att uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner bör utformas och begränsas på motsvarande sätt. Uppgiftsskyldigheten ska också avse endast uppgifter som de redan har tillgång till.

Uppgiftsskyldigheten bör också avgränsas på motsvarande sätt som görs i den befintliga bestämmelsen genom att skyldigheten att lämna uppgifter inträder först efter att Utbetalningsmyndigheten

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

framställt en begäran om detta. Det innebär att Utbetalningsmyndigheten, inför en sådan begäran, noga måste överväga vilka uppgifter som myndigheten har behov av, och att myndighetens begäran är tydlig och tillräckligt precis för att kunna besvaras. Som framgår ovan bör uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som finns inom hälso- och sjukvården och omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ OSL samt uppgifter inom socialtjänsten som omfattas av 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§ OSL undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

Integritetsintrånget är nödvändigt och proportionerligt

Förslaget om uppgiftsskyldighet för uppgifter av betydelse för en fördjupad granskning kommer att leda till intrång i den enskildes personliga integritet. De uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten kan avse uppgifter av mycket integritetskänslig karaktär. Vi bedömer dock att uppgifterna är nödvändiga för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna komplettera och bidra i arbetet för att kraftigt minska de felaktiga utbetalningarna och motverka ekonomisk och organiserad brottslighet även vad avser kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd.

I den föreslagna bestämmelsen specificeras under vilka förutsättningar som uppgifter får lämnas ut. Det framgår också uttryckligen att uppgiftsskyldigheten endast omfattar uppgifter som behövs vid en fördjupad granskning, vilket ger uttryck för principen om uppgiftsminimering. Uppgifterna ska avse en namngiven fysisk eller juridisk person vilket innebär att myndigheten inte kommer att kunna begära in uppgifter utan några begränsningar. Bestämmelsens tillämpningsområde avgränsas också på så sätt att till exempel patientuppgifter som omfattas 25 kap. 1–5 och 8 §§ och 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§ OSL undantas. Av såväl den generella dataskyddsregleringen som den reglering som gäller för personuppgiftsbehandlingen vid Utbetalningsmyndigheten följer dessutom att myndigheten inte får behandla fler personuppgifter än vad som är nödvändigt för ändamålet med behandlingen (se vidare avsnitt 15.4). Risken för intrång minskas också genom den särskilda sökbegränsningen i 1 kap. 10 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Bestämmelsen innebär ett förbud mot att utföra sökningar i

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter som till exempel hälsa. Personuppgifter som behandlas vid en fördjupad granskning får inte heller behandlas längre än två år efter utgången av det år då den fördjupade granskningen avslutades (4 kap. 3 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

Med de åtgärder för att minimera risken för den personliga integriteten som redan finns i gällande lagstiftning tillsammans med den begränsning av uppgifter som får lämnas ut anser vi att de uppgifter som lämnas till Utbetalningsmyndigheten kommer att ha ett tillräckligt skydd. Utbetalningsmyndighetens behov av uppgifter för myndighetens verksamhet med fördjupade granskningar är motiverat och integritetsintrånget mot bakgrund av de skyddsåtgärder som har vidtagits och som ska vidtas vid tillämpningen är proportionerligt.

Författningsförslag

Paragrafen i 9 § uppgiftsskyldighetslagen ändras. Ett andra stycke införs som anger undantag från bestämmelsens tillämpningsområde.

14.6 Underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten

14.6.1 Utbetalningsmyndigheten ska underrätta kommuner och regioner om granskning

Förslag: Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den kommun eller region som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas. Utbetalningsmyndigheten ska även lämna underrättelse om resultatet av granskningen.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Skälen för förslaget

Det behövs en underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten i förhållande till kommuner och regioner

Hos Utbetalningsmyndigheten gäller sekretess i dess verksamhet med att administrera systemet med transaktionskonto och att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (40 kap. 7 d § OSL). Bestämmelsen har inget skaderekvisit vilket innebär att sekretessen är absolut. Enligt 8 kap. 1 § OSL får uppgifter för vilka sekretess gäller inte röjas för andra myndigheter, om inte annat framgår av OSL eller av lag eller förordning som OSL hänvisar till. En förutsättning för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna lämna en underrättelse är alltså att sekretess inte hindrar ett utlämnande.

Det kan redan här nämnas att med vårt författningsförslag 1 kan det även finnas behov för Utbetalningsmyndigheten att lämna ut kontouppgifter till kommuner och regioner vilket kan föranleda ändringar i 3 § förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

Behovet av en underrättelse när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

Utbetalningsmyndigheten ska enligt 3 kap. 1 § granskningslagen underrätta den statliga myndighet eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen. Enligt 3 kap. 7 § samma lag gäller inte underrättelseskyldigheten enligt 1–5 §§ om det finns särskilda skäl.

Genom att kommuner och regioner får information om att en fördjupad granskning inletts ges de möjlighet att ta ställning till om det förhållandet att det pågår en fördjupad granskning vid Utbetalningsmyndigheten bör leda till någon åtgärd från deras sida. En förutsättning för att de fördelar med en kommunal anslutning som vi har redovisat ska kunna tillvaratas är att uppgifter om misstänkta felaktigheter som Utbetalningsmyndigheten uppmärksammar kan lämnas till den utbetalande kommunen eller regionen. Det är alltså

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

resultatet av granskningen som kommer att vara av störst betydelse för kommuner och regioner. Denna information kan utgöra en del av beslutsunderlaget för om den mottagande kommunen eller regionen väljer att, inom ramen för det egna arbetet, agera med anledning av informationen.

Att underrättelse ska lämnas i detta läge syftar till att ge en kommun eller en region möjlighet att agera, men bör inte i sig medföra någon skyldighet att göra det.[17] Det är alltså den mottagande kommunen eller regionen som, i varje enskilt fall, ska bedöma vad som är lämpligt att göra från det att den får del av underrättelsen om att en fördjupad granskning har inletts till dess att granskningen avslutas hos Utbetalningsmyndigheten.

Vi anser att Utbetalningsmyndigheten, på samma sätt som gäller i förhållande till de redan anslutna statliga myndigheterna och arbetslöshetskassorna, ska informera den kommun eller region som beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen. Underrättelseskyldigheten ska inte gälla om det finns särskilda skäl. På samma sätt som för de redan anslutna statliga myndigheterna behöver en tydlig rutin tas fram när det gäller hur underrättelser från Utbetalningsmyndigheten bör ske. Detta i syfte att minska risken för dubbelarbete och i syfte att nå önskat resultat.

Behovet av en underrättelseskyldighet vid en inledande granskning

I det författningsförslag som vi förespråkar (författningsförslag 1) föreslår vi att 2 kap. 2 § 2 granskningslagen ändras på så sätt att det framgår att en inledande granskning ska leda till att en underrättelse om en urvalsträff lämnas även till en kommun eller region för hantering. Det innebär att i de fall då det direkt, eller efter sökningar i uppgiftssamlingen, finns anledning att anta att det finns en felaktighet bör en underrättelse om detta lämnas över till den beslutande kommunen eller regionen. Utbetalningsmyndigheten bör i dessa fall avsluta den inledande granskningen genom att överlämna information om urvalsträffen till berörd kommun eller region för hantering.

[17] Jfr prop. 2022/23:34 s. 59 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I dag kan också en sådan underrättelse lämnas till de anslutna statliga myndigheterna och arbetslöshetskassorna med stöd av lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen som Utbetalningsmyndigheten omfattas av. En sådan underrättelse kan även lämnas till kommuner eftersom de omfattas av lagen. Däremot omfattas inte regioner av lagen. Utbetalningsmyndighetens möjligheter att underrätta en region är därmed begränsade. Det finns därför skäl att överväga att införa en bestämmelse som gör det tydligt att Utbetalningsmyndigheten, utan hinder av sekretess, kan underrätta även regioner om det finns anledning att anta att det finns en felaktighet med anledning av en urvalsträff vid en inledande granskning.

I betänkandet *Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag*[18] har det lagts ett förslag om ändring i lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, vilket innebär att underrättelseskyldigheten ska utvidgas till att omfatta även regionerna. Utredningen föreslår emellertid inte att lagen utvidgas till att omfatta fler utbetalningar än i dag. Vi instämmer i den utredningens bedömning om behovet av att regionerna omfattas av underrättelseskyldigheten. För att Utbetalningsmyndigheten ska kunna underrätta en region med stöd av lagen krävs dock att lagen utvidgas även i det avseendet att utbetalningar från regioner omfattas av tillämpningsområdet. Eftersom en reglering i den lagen skulle vara den mest ändamålsenliga, såväl författningstekniskt som för att regionerna då likställs med övriga aktörer som är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, avstår vi från att lägga författningsförslag i denna del och förordar i stället att detta löses inom ramen för det lagstiftningsarbetet.

Underrättelseskyldigheten bör införas i granskningslagen

Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet i förhållande till statliga myndigheter och arbetslöshetskassor har samlats i 3 kap. granskningslagen. I lagen regleras den underrättelseskyldighet som myndigheten har i förhållande till de statliga myndigheter och arbetslöshetskassor som är anslutna till Utbetalningsmyndigheten i dag samt den underrättelseskyldighet som gäller gentemot andra statliga

[18] SOU 2024:24, *Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag*.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

myndigheter. Det framstår därför som naturligt att införa bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens underrättelseskyldighet i förhållande till kommuner och regioner i den lagen.

Vad en underrättelse vid en fördjupad granskning ska innehålla

Av en underrättelse ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters eller arbetslöshetskassors handläggning (3 kap. 6 § granskningslagen).

Det innebär att de omständigheter som Utbetalningsmyndigheten bedömer behövs för att få en bild av felaktigheten ska framgå av underrättelsen.[19] De uppgifter som kan komma att ingå i en underrättelse är dels sådana som Utbetalningsmyndigheten fått från kommuner eller regioner dels sådana som har tillförts från andra myndigheter. Det kan till exempel handla om grundläggande information som att en enskild har inkomster som påverkar rätten till en förmån eller förmånens storlek. Det är de uppgifter som kan antas vara av betydelse för respektive kommuns eller regions handläggning som ska överlämnas, vilket innebär att uppgiftslämnandet kan se olika ut i förhållande till olika mottagande statliga myndigheter, kommuner, regioner eller arbetslöshetskassor i samma granskning. Utformningen av den befintliga bestämmelsen syftar till att ringa in de uppgifter som mottagaren kan behöva för sin verksamhet, samtidigt som inte onödig information lämnas över. Uppgifterna kommer efter ett utlämnande att omfattas av den sekretess som gäller i den mottagande myndighetens verksamhet. I samband med att en uppgift lämnas ut kommer också de regler om partsinsyn som gäller hos den mottagande kommunen eller regionen att bli tillämpliga, vilket bland annat innebär att sekretess för uppgifter i ett mål eller ärende hos en kommun eller region kan få ge vika för en parts rätt till insyn i målet eller ärendet.

Vi bedömer att underrättelsen, på samma sätt som gäller i förhållande till de redan anslutna statliga myndigheterna och arbetslöshetskassorna, ska innehålla de omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra

[19] Prop. 2022/23:34 s. 193.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

uppgifter som kan antas vara av betydelse för mottagande region eller kommun.

På samma sätt som gäller i dag ska underrättelseskyldighet inte heller föreligga om det finns särskilda skäl. Så kan vara fallet om till exempel den berörda kommunen eller regionen redan känner till den aktuella felaktigheten, det redan pågår en granskning eller om det är fråga om ett obetydligt fel som det inte finns skäl att underrätta om.[20]

Integritetsintrånget är nödvändigt och proportionerligt

En underrättelse om att en inledande granskning har lett till en urvalsträff eller att en fördjupad granskning har inletts eller avslutats utgör i sig inte några integritetskänsliga uppgifter. Inte heller torde den information om urvalsträffen som lämnas till berörd kommun eller region för hantering när Utbetalningsmyndigheten avslutar en inledande granskning innehålla några uppgifter som är mer integritetskänsliga. För det fall att resultatet av en fördjupad granskning visat att det finns skäl att anta att en felaktig utbetalning skett ska dock underrättelsen innehålla även de omständigheter som ligger till grund för antagandet om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för mottagande kommun eller region. Underrättelsen om resultatet av en fördjupad granskning kan därför innehålla integritetskänsliga uppgifter.

Det är endast de uppgifter som kan antas vara av betydelse för respektive mottagares handläggning som ska överlämnas, vilket innebär att uppgiftslämnandet kan omfatta olika uppgifter beroende på vem som är mottagare. Den befintliga bestämmelsen har alltså utformats på ett sätt som begränsar spridningen av uppgifter till sådana som mottagaren kan antas behöva. Det innebär att en underrättelse kommer att omfatta avgränsade uppgifter utifrån vad den mottagande kommunen eller regionen behöver.

Att information om misstänkt felaktiga utbetalningar når de beslutande kommunerna eller regionerna är en förutsättning för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna komplettera och bidra till att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner. Förslaget om underrättelseskyldighet är därför

[20] Jfr prop. 2022/23:34 s. 193.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

nödvändigt för att syftet med Utbetalningsmyndighetens verksamhet ska uppnås och utgör vid en sammanvägd bedömning ett godtagbart integritetsintrång. Efter ett utlämnande kommer uppgifterna omfattas av den sekretess som gäller hos den som är mottagare av uppgifterna. Det innebär att uppgifterna kan omfattas av en bestämmelse om sekretess med samma skyddsnivå eller med svagare skyddsnivå. Med beaktande av att ett utlämnande är nödvändigt för att den mottagande myndigheten ska kunna rätta en misstänkt felaktig utbetalning från välfärdssystemet anser vi att ett svagare sekretesskydd i vissa fall kan godtas. Det bör i sammanhanget också särskilt noteras att den sekretess som ger ett minimiskydd för den enskildes personliga integritet som regleras i 21 kap. OSL även kommer att gälla hos den som tar emot uppgiften. Vi bedömer därför att de uppgifter som lämnas till kommuner och regioner kommer att ha ett tillräckligt skydd. En underrättelseskyldighet är motiverat och integritetsintrånget mot bakgrund av de skyddsåtgärder som finns är proportionerligt.

I kapitel 16 finns en samlad integritetsbedömning av samtliga förslag.

Författningsförslag

Paragraferna i 3 kap. 1 och 6 §§ granskningslagen ändras.

14.7 Återkoppling på underrättelser

Bedömning: Frågan om en skyldighet för en kommun eller en region som har mottagit en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten om en felaktig utbetalning att på begäran lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av underrättelsen och resultatet av dessa bör utredas vidare.

Skälen för bedömningen: Från den 1 mars 2025 föreslås att en statlig myndighet eller en arbetslöshetskassa som har mottagit en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten om en felaktig utbetalning på begäran ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av underrättelsen

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och resultatet av dessa.[21] Skyldigheten ska regleras i ny paragraf, 11 § uppgiftsskyldighetslagen.

Vi har föreslagit att Utbetalningsmyndigheten enligt 3 kap. 1 § granskningslagen ska underrätta den kommun eller region som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen (se avsnitt 14.6). Med stöd av lagen om underrättelseskyldighet om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen kommer Utbetalningsmyndigheten också kunna underrätta en kommun eller en region när det finns skäl för det vid en inledande granskning, såvida regionernas utbetalningar kommer att omfattas av denna lag (se avsnitt 14.6). Det är den beslutande kommunens eller regionens uppgift att vid behov ompröva sitt beslut samt framställa återkrav och vidta liknande åtgärder i de fall där underrättelsen från Utbetalningsmyndigheten bidrar till det.

På samma sätt som för statliga myndigheter eller arbetslöshetskassor kommer Utbetalningsmyndigheten utan en återkoppling på de underrättelser som lämnas inte ha någon insyn i, eller information om, vad myndighetens underrättelser leder till. Vid en kommunal anslutning är det därför viktigt för Utbetalningsmyndigheten att få återkoppling även från kommuner och regioner om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av en underrättelse om en misstänkt felaktig utbetalning i ett enskilt ärende och resultatet av dessa åtgärder. Återkopplingen behövs bland annat för att myndigheten ska kunna utveckla och effektivisera sin verksamhet med dataanalyser och granskning. Det är dessutom av stor betydelse för Utbetalningsmyndigheten att få information om vilka av de misstänkt felaktiga utbetalningarna som faktiskt är korrekta.

Det finns således mycket som talar för att införa motsvarande skyldighet även för kommuner och regioner. Vid en anslutning av kommuner och regioner uppstår dock andra frågor som noggrant måste övervägas vilka inte aktualiserats vid den nuvarande anslutningen av statliga myndigheter och arbetslöshetskassor. En sådan är att en kommunal anslutning avser en betydligt större mängd anslutna aktörer. En annan är att det vid en skyldighet att återkoppla måste göras en bedömning i förhållande till den kommunala självstyrelsen och huruvida ett sådant omfattande åliggande skulle gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett anslutningen. Med hänsyn till att skyldigheten för de redan

[21] Prop. 2024/25:45.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

anslutna statliga myndigheterna och arbetslöshetskassorna att återkoppla ännu inte trätt i kraft går det inte heller att dra några slutsatser om hur omfattande åliggandet kan antas bli. Det är därför svårt att i nuläget överblicka konsekvenserna för den kommunala sektorn. Innan en skyldighet för kommuner och regioner att lämna återkoppling till Utbetalningsmyndigheten införs finns därför skäl att närmare utreda dessa frågor vilket inte är möjligt inom ramen för denna utredning.

14.8 Medskick vid en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare

Författningsförslag 3 innefattar, som framgått av avsnitt 12.5, ett förslag som innebär att samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag ansluts till lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. Författningsförslaget måste dock, vilket också framgått, kompletteras med förslag om anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning samt bestämmelser om uppgiftsskyldigheter för att kunna fungera på ett adekvat sätt. Trots att vi inte har lagt något författningsförslag som gäller en anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning, har vi som underlag inför kommande utredningsarbete gjort några medskick gällande hur en reglering kan utformas i fråga om att definitionen av felaktiga utbetalningar i granskningslagen behöver utvidgas (se avsnitt 12.5.3).

Tidigare i detta kapitel har endast informationsutbyte beträffande ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd berörts. Under utredningsarbetet har dock problematiken kring ett informationsutbyte som avser utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen uppmärksammatsett flertal gånger. I detta avsnitt presenterar vi därför de bedömningar som vi gjort under utredningsarbetet men som inte lett fram till några författningsförslag. Dessa kan fungera antingen som utgångspunkter eller som medskick i det fortsatta utredningsarbetet gällande denna typ av utbetalningar.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

14.8.1 Uppgifter från kommuner och regioner av betydelse för dataanalys och granskning

För det fall att utbetalningar till en enskild huvudman enligt skollagen eller till en privat utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet måste det utredas närmare i vilken utsträckning uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner bör införas och vilka uppgifter som bör omfattas.

När det gäller utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare som ska registreras i systemet med transaktionskonto behöver Utbetalningsmyndigheten få information om sådana utbetalningar. Vidare behöver Utbetalningsmyndigheten kunna göra dataanalyser, urval och granskning i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka även sådana felaktiga utbetalningar. Det kommer därför vara nödvändigt att införa bestämmelser om uppgiftsskyldighet för att bryta sekretess även för sådana uppgifter och för att reglera överföringen av uppgifterna som ska ske regelmässigt. Om en bestämmelse om uppgiftsskyldighet är tillämplig, innebär det att såväl sekretessbelagda som offentliga uppgifter ska lämnas ut. Det innebär att oavsett om uppgifter som rör en utbetalning till en privat utförare eller en enskild huvudman annars är sekretessbelagda eller inte kommer uppgifterna kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten.

En uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner bör utredas vidare

Vilka uppgifter som lämnas kommer att påverka Utbetalningsmyndighetens förutsättningar att göra dataanalyser och urval. Det innebär att desto fler uppgifter som lämnas till myndigheten, desto mer långtgående analyser kommer att kunna göras.

Den kartläggning som gjorts beträffande Utbetalningsmyndighetens informationsbehov utgår från att en stor mängd uppgifter behöver utbytas vilket skulle ge Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning ett omfattande underlag att göra dataanalyser på (se avsnitt 13.4). Uppgifter som skulle kunna vara relevanta avser bland annat uppgifter för att stämma av villkoren för utbetalning och för att kontrollera att utbetalningar endast sker

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för tjänster som utförts. Uppgifter kan också behövas för att identifiera att inte utbetalningar sker för sådant som har betalats av annan part, till exempel en patient, en annan region eller Försäkringskassan. Det kan handla om ekonomidata från kommuner och regioner som till exempel utbetalningsunderlag och fakturor från vårdutförare för utförda insatser och omkostnader. Det handlar också om avtal mellan den privata utföraren och regionen eller kommunen.

För att stämma av villkoren för utbetalningarna skulle Utbetalningsmyndigheten vidare behöva få del av de beslut som rör själva insatsen eller vården. Sådana uppgifter kommer vara nödvändiga för att säkerställa att det finns en rätt till den insats eller vård som en kommun eller region betalar ut ersättning för. Det kan också röra uppgifter som behövs för att stämma av villkoren för en utbetalning mot andra uppgifter samt för att upptäcka indikationer på bristfällig vård. Det kan gälla verksamhetsdata som finns hos kommuner eller regioner i form av inrapporterade vårdbesöksdata, föreskrivna hjälpmedel, närvarolistor för daglig verksamhet, larmloggar i vården och listningsdata för vårdcentraler.

Förutsättningarna för vilka analyser som Utbetalningsmyndigheten kommer att kunna göra styrs som ovan nämnts av vilka uppgifter som myndigheten får tillgång till. Tillgången till olika uppgifter påverkar vilken träffsäkerhet som analyserna kan få och huruvida vissa dataanalyser över huvud taget kan utvecklas. I de fall det finns begränsningar i möjligheterna att få ut uppgifter kan det innebära att vissa dataanalyser inte kan utvecklas eller att de får sämre träffsäkerhet. Om Utbetalningsmyndigheten inte skulle granska avtalsvillkor utan enbart göra analyser av uppgifter om betalningsmottagare skulle däremot mindre omfattande uppgifter behöva lämnas.

Vi kan konstatera att en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner vad avser uppgifter om utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare endast kommer att omfatta uppgifter som respektive kommun och region redan har tillgång till. Uppgifterna bör dessutom bara lämnas ut om Utbetalningsmyndigheten har ett tydligt behov av uppgifterna. Utifrån det nuvarande underlaget går det dock inte att bedöma i vilken utsträckning de uppgifter som anges i kartläggningen är nödvändiga eller behövs för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Vilka uppgifter som lämnas påverkar, som ovan nämnts, hur omfattande och träffsäkra dataanalyser och granskningar som Utbetalningsmyndigheten kommer

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att kunna göra. Därutöver förefaller det också vara så att det kan skilja sig åt i fråga om vilka uppgifter som finns tillgängliga i olika kommuner och regioner.

Ett genomförande av författningsförslag 3 måste, för att vara ändamålsenligt, kompletteras med en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning (se avsnitt 12.5). Förslaget måste också kompletteras med uppgiftsskyldigheter som medger ett utlämnande av de uppgifter som är av betydelse för såväl en anslutning till systemet med transaktionskonto som till verksamheten för dataanalys och granskning. Vad gäller utformningen av en uppgiftsskyldighet som rör utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare kan bland annat nämnas att den föreslagna bestämmelsen som rör ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd i 3 a § uppgiftsskyldighetslagen omfattar beslut och de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det. En liknande uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner om utbetalningar till en enskild huvudman eller till en privat utförare, skulle medge ett utlämnande av ett stort antal olika uppgifter. När det gäller uppgifter om fakturor eller avtal avser detta i huvudsak uppgifter som rör den enskilda huvudmannen eller den privata utföraren. Det rör sig alltså i huvudsak inte om några särskilt integritetskänsliga uppgifter.

När det gäller utbetalningar till privata utförare kan däremot, beroende på vilka analyser Utbetalningsmyndigheten bör kunna göra, även uppgifter om den utförda vården och den som ersättningen avser komma att behöva lämnas ut. Uppgifterna kan då röra mycket känsliga personuppgifter som till exempel patientuppgifter inom hälso- och sjukvården. Det kan också finnas uppgifter som kan vara särskilt skyddsvärda som en region eller en kommun förfogar över i en pågående upphandling. Inom ramen för vårt uppdrag har det inte varit möjligt att göra en fullständig behovsanalys och närmare överväganden när det gäller hur ett förslag om uppgiftsskyldighet för uppgifter som rör utbetalningar till privata utförare inverkar på enskildas personliga integritet samt hur förslaget förhåller sig till dataskyddsförordningen, särskilt kravet på uppgiftsminimering i artikel 5.1 c. En behovsanalys måste också omfatta i vilken utsträckning uppgifter som en kommun eller region förfogar över i en pågående upphandling, vilka kan omfattas av sekretess enligt 19 kap. 3 § OSL, ska lämnas ut.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vad gäller frågan om utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen behöver även andra frågor utredas närmare. Det gäller till exempel vilka uppgifter som kommunerna förfogar över och som kan vara av betydelse för att upptäcka sådana felaktiga utbetalningar. Först i samband med en sådan inventering är det möjligt att göra en analys av Utbetalningsmyndighetens behov och en bedömning av hur ett utlämnande av sådana uppgifter påverkar skyddet för enskildas personliga integritet.

Vår uppfattning, mot bakgrund av ovanstående, är att det i nuläget inte är möjligt att göra en bedömning av om ett förslag om uppgiftsskyldighet avseende det nu kartlagda behovet av uppgifter går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten. Vid en anslutning som även omfattar utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare måste det därför, enligt vår bedömning, i det fortsatta lagstiftningsarbetet utredas närmare i vilken utsträckning som kommuner och regioner ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

14.8.2 Uppgifter från enskilda huvudmän och privata utförare av betydelse vid fördjupad granskning

Vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet vad avser utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare skulle Utbetalningsmyndigheten i samband med en fördjupad granskning ha ett behov av att ta del av ytterligare uppgifter. Utbetalningsmyndigheten skulle framför allt ha behov av att ta del av ytterligare uppgifter från den beslutande kommunen eller regionen. Myndigheten skulle sannolikt också ha behov av att få in uppgifter från de enskilda huvudmän och privata utförare vars uppgifter förekommer i den urvalsträff som ger upphov till granskningen.

Tillgång till uppgifter från den som mottar en ersättning från kommuner och regioner kan vara av stor vikt vid fördjupade granskningar av utbetalningar från välfärdssystemen. För privata utförare eller enskilda huvudmän gäller bestämmelser om tystnadsplikt (6 kap. 12–14 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), 15 kap. 1 § och 2 § socialtjänstlagen (2001:453), 29 § LSS och 29 kap. 14 § skollagen). För att säkerställa att information som behövs för fördjupad granskning kan lämnas ut av enskilda verksamheter och komma Utbetalningsmyndigheten tillhanda, kommer det även vara nödvändigt att införa

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

uppgiftsskyldigheter för dem. En bestämmelse om uppgiftsskyldighet gör det möjligt för de privata aktörer som berörs att lämna ut uppgifter även om tystnadsplikt gäller. Vidare kommer det att stå klart för utlämnande aktörer att de har en skyldighet att lämna ut uppgiften.

En uppgiftsskyldighet för enskilda huvudmän och privata utförare bör utredas vidare

På det nuvarande underlaget går det inte att närmare bedöma vilka uppgifter som kan behöva inhämtas från enskilda huvudmän eller privata utförare. Vi kan dock konstatera att inhämtning av uppgifter troligen kommer att behövas först vid en fördjupad granskning och att den kan komma att behöva avse uppgifter av varierande slag. Av den kartläggning av informationsbehovet som utredningen genomfört (avsnitt 13.4) framgår att det till exempel skulle kunna handla om uppgifter som en privat utförare har i personalregister med information om bland annat placering, bemanning, intern sysselsättningsgrad, tidrapporter och tidsloggar. Det kan också röra en enskild huvudmans eller privat utförares bokföringsdata, en privat utförares delegationsbeslut från legitimerad person eller uppgifter om vårdgivares adresser och öppettider. Med hjälp av sådana uppgifter kommer myndigheten till exempel att kunna kontrollera att uppgifter om lön som lämnats i en ansökan stämmer i förhållande till verksamhetens redovisning eller hur vård utförts i förhållande till överenskommelser. Även uppgifter om den vård som utförts av utförare kan behövas.

Vid ett införande av en uppgiftsskyldighet för enskilda huvudmän och privata utförare finns flera frågor att ta ställning till. En sådan är utformningen av en bestämmelse. En enskild huvudman och en privat utförare är privata aktörer och skulle genom en uppgiftsskyldighet åläggas en skyldighet att lämna ut uppgifter. Det kan därför argumenteras för att ställa något högre krav för att en uppgift ska lämnas ut. Det skulle kunna ske genom en reglering som anger att en uppgift ska omfattas av uppgiftsskyldigheten först om den är *nödvändig* vid en fördjupad granskning. Mot detta talar dock att en privat aktör som utför verksamhet som finansieras genom offentliga medel bör åläggas motsvarande skyldighet som den kommun eller region som finansierar verksamheten. En begränsning av uppgiftsskyldig-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

heten genom att ett utlämnande endast ska kunna komma i fråga om uppgiften är nödvändig för en fördjupad granskning, skulle enligt vår mening riskera att bli alltför snäv och hindra att bestämmelsen får avsedd effekt.

Vi bedömer dock att en uppgiftsskyldighet endast bör inträda på begäran vilket medför ett krav på att Utbetalningsmyndigheten specificerar vad begäran omfattar. Genom detta säkerställs att en noggrann prövning görs innan en begäran om utlämnande kommer i fråga. När det gäller inhämtande av uppgifter från privata aktörer kan också problem uppstå när den som är skyldig att lämna ut uppgifter inte vill medverka och inte lämnar ut de uppgifter som begärs. Vid införande av en ny bestämmelse om uppgiftsskyldighet kan det därför finnas skäl att förena en skyldighet med en möjlighet för Utbetalningsmyndigheten att förelägga den som inte fullgör sina skyldigheter. Ett föreläggande skulle också kunna förenas med vite. Inom flera områden får emellertid inte ett föreläggande förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbar och föreläggandet avser utredning av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen.[22] Syftet med regler om vitesförbud är att säkerställa den så kallade passivitetsrätten enligt artikel 6 Europakonventionen. Artikel 6 anses nämligen uppställa ett krav på att den enskilde inte får tvingas att faktiskt medverka i brottsutredningen mot sig själv.

Som framgår ovan finns det flera frågor som behöver utredas för att kunna ta ställning till om det bör införas en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för en enskild huvudman och en privat utförare. När det gäller frågan om vilka uppgifter som ska kunna lämnas ut väcks samma frågor som vid en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner, det vill säga i vilken utsträckning som uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som skyddas av tystnadsplikten i patientsäkerhetslagen bör omfattas av skyldigheten. Vi bedömer därför att det bör utredas vidare i vilken utsträckning en uppgiftsskyldighet för enskilda huvudmän och privata utförare bör införas och på vilket sätt det går att säkerställa att uppgiftsskyldigheten följs.

[22] Se till exempel 44 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

14.8.3 En utökad uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter bör utredas vidare

För det fall att utbetalningar till en enskild huvudman eller till en privat utförare ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet finns skäl att införa ytterligare uppgiftsskyldigheter för statliga myndigheter som har uppgifter av betydelse för Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval.

I kartläggningen av Utbetalningsmyndighetens informationsbehov har framkommit att även andra myndigheter än kommuner och regioner har uppgifter som behövs för dataanalyser och urval samt granskning (avsnitt 13.4). Det kan röra uppgifter som är offentliga och för vilka någon uppgiftsskyldighet inte behöver införas. Det finns också uppgifter som omfattas av sekretess vilka bör kunna ligga till grund för dataanalyserna. Eftersom en del av uppgifterna som Utbetalningsmyndigheten kommer att ha behov av kan omfattas av sekretess, och för att ge ett tydligt rättsligt stöd för den personuppgiftsbehandling som uppgiftslämnandet kan medföra, bör uppgiftsskyldigheter införas för sådana uppgifter.

De uppgifter som identifierats i kartläggningen är omfattande. Det rör bland annat uppgifter ur Fordonsregistret från Transportstyrelsen, uppgifter om studietakt och registrerade högskolepoäng från Universitetskanslersämbetet och bolagsengagemang inkl. SNI-koder. Även behov av ytterligare information från Inspektionen för vård och omsorg har identifierats. Det handlar då om information om tillståndshistorik som till exempel indragna tillstånd och beslutsunderlag. Utöver detta har det också i kartläggningen framkommit behov av uppgifter från ett stort antal andra aktörer som till exempel domstolar, Polismyndigheten och Socialstyrelsen.

Det finns inte skäl för oss att ifrågasätta behovet av de uppgifter som framförts. Tvärtom finns mycket som talar för att en kommunal anslutning förutsätter att också andra statliga myndigheter under vissa förutsättningar bör omfattas av en uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten. För att föreslå sådana bestämmelser krävs det noggranna överväganden om vilka uppgifter som bör omfattas och under vilka förutsättningar uppgifterna ska lämnas ut. Vi bedömer att dessa överväganden inte ryms inom ramen för vårt uppdrag. Det är också förenat med flera svårigheter att bedöma behovet innan det närmare har beslutats i vilken grad en kommunal anslut-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ning ska ske. Uppgiftsskyldigheter för andra myndigheter än kommuner och regioner bör därför utredas vidare.

15 Personuppgiftsbehandling

15.1 Uppdraget

I kapitel 13 analyseras de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet utifrån gällande bestämmelser om offentlighet och sekretess. I kapitel 14 redovisas de förslag om uppgiftsskyldigheter som ansetts nödvändiga för att en kommunal anslutning ska kunna ske enligt författningsförslag 1. Enligt utredningens direktiv ska vi analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet utifrån gällande bestämmelser om kartläggning av personliga förhållanden och dataskydd. Mot bakgrund av de förslag som lämnats redovisas i detta kapitel våra bedömningar avseende den personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att såväl Utbetalningsmyndigheten som kommuner och regioner ska kunna lämna och ta emot den information som utbyts. Vi kan redan inledningsvis konstatera att kommunal anslutning, oavsett vilket av alternativen som väljs, kommer medföra en utökad behandling av personuppgifter hos såväl regioner och kommuner som Utbetalningsmyndigheten i samband med informationsutbytet. Det kommer också medföra sambearbetning hos Utbetalningsmyndigheten.

En samlad integritetsanalys av våra förslag görs i kapitel 16.

15.2 Rättsliga förutsättningar för behandling av personuppgifter

Information som är nödvändig att behandla kommer bland annat att röra juridiska personer. Den kommer också i stor utsträckning att utgöras av upplysningar som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person, det vill säga personuppgifter.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I det följande beskrivs de regelverk som är av betydelse för vårt uppdrag och som rör kartläggning av enskildas personliga förhållanden och dataskydd.

15.2.1 Europakonventionen

Behandling av personuppgifter berör rätten till respekt för privatlivet enligt artikel 8.1 i Europakonventionen. Enligt denna artikel har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Europakonventionen gäller som svensk lag (se lagen [1994:1219] om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna). Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen (RF) får inte lag eller annan föreskrift meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen.

I artiklarna 3, 7 och 8 i EU:s rättighetsstadga slås fast att var och en har rätt till fysisk och mental integritet, respekt för sitt privat- och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer samt skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Av artikel 52.3 i stadgan följer att i den mån stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som enligt konventionen, men att bestämmelsen inte hindrar unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.

15.2.2 Regeringsformen

I 1 kap. 2 § första stycket RF anges att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. I paragrafens fjärde stycke anges att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv.

Grundläggande bestämmelser till skydd för den personliga integriteten som gäller i förhållandet mellan enskilda och staten finns i 2 kap. RF. Av 2 kap. 6 § andra stycket RF framgår att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten om det sker utan samtycke och innebär

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Detta skydd får dock enligt 2 kap. 20 och 21 §§ RF begränsas genom lag. En begränsning får bara göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

15.2.3 EU:s dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), benämnd EU:s dataskyddsförordning eller GDPR, innehåller den generella regleringen för personuppgiftsbehandling inom EU och är direkt tillämplig i alla medlemsstater. Syftet med förordningen är att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd för personuppgifter, och att främja det fria flödet av personuppgifter inom unionen.

Tillämpningsområdet

Det materiella tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen omfattar sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt annan behandling av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2.1). Vissa undantag från tillämpningsområdet finns dock. Exempelvis ska behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten inte heller omfattas av förordningens bestämmelse (artikel 2.2 a). Genom lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) har dock förordningens tillämpningsområde utvidgats till att även omfatta behandling av personuppgifter i verksamhet som inte omfattas av unionsrätten, med vissa specifika undantag (1 kap. 2 och 3 §§ dataskyddslagen). Dataskyddsförordningen

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

gäller vidare inte sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av tillämpningsområdet för det så kallade dataskyddsdirektivet[1] (artikel 2.2 d).

När en myndighet behandlar personuppgifter i syfte att utföra sin verksamhet är myndigheten personuppgiftsansvarig för den behandling som utförs. Att myndigheten inte styr över utformningen av den processuella och materiella reglering som styr verksamheten i sak, och som därmed motiverar personuppgiftsbehandlingen, påverkar inte detta förhållande. Personuppgiftsansvar är ett centralt begrepp i den allmänna dataskyddsregleringen och den som är personuppgiftsansvarig åläggs en stor mängd skyldigheter. Enligt artikel 5.2 är det till exempel den personuppgiftsansvarige som ska ansvara för och kunna visa att de grundläggande principerna som gäller för all behandling efterlevs (se vidare nedan).

Rättslig grund

För att behandling av personuppgifter ska vara tillåten krävs att någon av de rättsliga grunderna (villkor för laglig behandling) som anges i artikel 6 i dataskyddsförordningen är tillämplig. Bland de rättsliga grunder som anges i artikeln kan nämnas att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Enligt artikel 6.3 första stycket ska de grunder för behandling som avses i artikel 6.1 c och e fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Detta innebär inte att den rättsliga grunden nödvändigtvis måste fastställas i eller i enlighet med en av riksdagen beslutad lag. Grunden måste däremot vara fastställd i laga ordning på ett konstitutionellt korrekt sätt.[2]

Grunden ska även vara tydlig och precis, och dess tillämpning ska vara förutsebar för personer som omfattas av den. Vidare ska, enligt artikel 6.3 andra stycket, syftet med behandlingen fastställas i

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.
[2] Prop. 2017/18:105, *Ny dataskyddslag*, s. 51.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt artikel 6.1 e, vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

I artikel 6.3 anges vidare att den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen, bland annat de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. Den nationella rätten ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Grundläggande principer

Varje behandling av personuppgifter omgärdas därutöver av andra krav. I artikel 5 dataskyddsförordningen uppställs ett antal allmänna, men centrala, principer för behandlingen. Bland dem kan nämnas att uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (principen om laglighet, korrekthet och öppenhet). Uppgifterna ska vidare vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (principen om uppgiftsminimering). De ska vidare vara riktiga och, om nödvändigt, uppdaterade. I artikeln anges också att alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter, som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas, raderas eller rättas utan dröjsmål (principen om riktighet). Personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. De får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Ytterligare behandling för bland annat arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska dock inte anses vara oförenliga med de ursprungliga ändamålen (principen om ändamålsbegränsning och finalitetsprincipen). Vidare får personuppgifter inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna be-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

handlas. De får dock lagras under längre perioder i den mån som uppgifterna enbart behandlas för bland annat arkivändamål av allmänt intresse under vissa närmare angivna förutsättningar (principen om lagringsminimering). Personuppgifter måste också behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet (principen om integritet och konfidentialitet). Artiklarna 5 och 6 är grundläggande och kumulativa. Det innebär att någon av de rättsliga grunderna i artikel 6 måste vara tillämplig samtidigt som samtliga principer i artikel 5 ska följas.

Känsliga personuppgifter

Ytterligare centrala bestämmelser gäller behandling av särskilda kategorier av uppgifter (känsliga personuppgifter), vilket som huvudregel är förbjudet (artikel 9.1 i dataskyddsförordningen). Från förbudet finns ett antal uppräknade undantagssituationer (artikel 9.2 a–j). Förbudet ska exempelvis inte tillämpas om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen, vilket framgår av artikel 9.2 g. Vidare tillåts, enligt artikel 9.2 h, behandling av känsliga personuppgifter om behandlingen är nödvändig av skäl som hör samman med förebyggande hälso- och sjukvård och yrkesmedicin, bedömningen av en arbetstagares arbetskapacitet, medicinska diagnoser, tillhandahållande av hälso- och sjukvård, behandling, social omsorg eller förvaltning av hälso- och sjukvårdstjänster och social omsorg och av deras system, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller enligt avtal med yrkesverksamma på hälsoområdet. Känsliga personuppgifter får behandlas för de ändamål som avses i punkt 2 h, när uppgifterna behandlas av eller under ansvar av en yrkesutövare som omfattas av tystnadsplikt (artikel 9.3).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Registrerades rättigheter m.m.

Vidare finns ett antal bestämmelser om den registrerades rättigheter, såsom rätten till information, tillgång, rättelse och radering (artiklarna 13–17 i dataskyddsförordningen), samt rätten att göra invändningar mot behandlingen och att inte bli föremål för visst automatiserat beslutsfattande (artiklarna 21 och 22). Dessa rättigheter kan under vissa förutsättningar begränsas (artikel 23). Behandling av personuppgifter i strid med regleringen kan leda till sanktionsavgifter (artikel 84).

Bland de bestämmelser som är relevanta kan även nämnas krav på inbyggt dataskydd och dataskydd som standard (artikel 25) samt krav på att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå (artikel 32).

15.2.4 Dataskyddslagen

Även om EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig både förutsätter och medger den införande av nationella bestämmelser som kompletterar förordningen genom specificeringar eller undantag. Principen om unionsrättens företräde innebär dock att bestämmelser i sådana författningar måste vara förenliga med dataskyddsförordningen.

Dataskyddslagen innehåller bestämmelser som kompletterar EU:s dataskyddsförordning på ett generellt plan i svensk rätt. Inom ramen för det utrymme som dataskyddsförordningen ger reglerar lagen bland annat frågor om rättslig grund för behandling av personuppgifter, känsliga personuppgifter, tillsynsmyndighetens handläggning och beslut samt skadestånd och överklagande. Dataskyddslagen är subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning, vilket ger möjlighet att ha avvikande bestämmelser i sektorsspecifika registerförfattningar.

Rättslig grund

I 2 kap. 1 § dataskyddslagen anges förutsättningarna för att en rättslig förpliktelse ska utgöra rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt svensk rätt. Av bestämmelsen framgår att personuppgif-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ter får behandlas med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Paragrafen är avsedd att ge vägledning för rättstillämpningen i Sverige, och regeringen har uttalat att vid bedömningen av om något följer av exempelvis en lagbestämmelse kan bland annat förarbetsuttalanden, bestämmelsens syfte och den rättsliga kontext bestämmelsen befinner sig i, behöva beaktas.[3]

I 2 kap. 2 § dataskyddslagen anges förutsättningarna för att en uppgift av allmänt intresse och myndighetsutövning ska utgöra rättslig grund för behandling av personuppgifter. Enligt bestämmelsen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig

1. för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller
2. som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning.

Regeringen har uttalat att bestämmelsen innebär att det inte är tillräckligt att uppgiften är av allmänt intresse – uppgiften måste också vara fastställd i enlighet med gällande rätt. Samma omständigheter som vid tillämpning av 2 kap. 1 § samma lag kan behöva beaktas. Enligt regeringen innebär det inte att uppgiften måste framgå direkt av en författning. Regeringen har påpekat att uppgifter av allmänt intresse enligt svensk rätt även kan följa av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Till exempel kan en sådan uppgift tilldelas en statlig myndighet eller ett statligt bolag genom ett regeringsbeslut. Formuleringen omfattar även uppgifter som med stöd av kommunallagen lämnas till kommunala myndigheter och kommunala bolag genom beslut i fullmäktige.[4]

[3] Prop. 2017/18:105 s. 188.
[4] Prop. 2017/18:105 s. 189 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Begreppet myndighetsutövning ska enligt regeringen tolkas och tillämpas på samma sätt som enligt dataskyddsförordningen. Det som i Sverige brukar anses som myndighetsutövning borde enligt regeringen omfattas av begreppet.[5]

Känsliga personuppgifter

Bestämmelsen i 3 kap. 3 § dataskyddslagen kompletterar artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Av bestämmelsens första stycke framgår att känsliga personuppgifter får behandlas av en myndighet med stöd av artikeln om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag. Uppgifterna får också behandlas om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende, eller i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Det innebär att myndigheter alltså bara får behandla känsliga personuppgifter under vissa förutsättningar. Bestämmelsen i första stycket punkt 1 klargör att det är tillåtet för myndigheter att utföra sådan behandling av känsliga personuppgifter som krävs i myndigheternas verksamhet som en direkt följd av framför allt offentlighets- och sekretesslagens (2009:400), förkortad OSL, och förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser om hur allmänna handlingar ska hanteras, exempelvis genom krav på diarieföring och skyldighet att ta emot e-post. Begreppen handläggning och ärende ska enligt regeringen tolkas på samma sätt som enligt 1 § förvaltningslagen. Vidare möjliggör bestämmelsen under vissa omständigheter behandling av känsliga personuppgifter hos myndigheter då behandlingen varken sker med koppling till ett visst ärende eller krävs enligt annan lag. Bestämmelsen är således tillämplig i så kallad faktisk verksamhet hos myndigheter, det vill säga i sådan förvaltningsverksamhet som inte utgör ärendehandläggning.[6]

Av bestämmelsens andra stycke framgår att det vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter. Regeringen har uttalat att detta innebär att sökbegränsningen inte gäller vid behandling som sker med stöd av någon

[5] Prop. 2017/18:105 s. 190.
[6] Prop. 2017/18:105 s. 194.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

av de övriga bestämmelserna i detta kapitel eller i enlighet med bestämmelser i en registerförfattning.[7] Bestämmelsen innebär att alla personuppgiftsansvariga vilkas verksamhet omfattas av offentlighetsprincipen får behandla känsliga personuppgifter om uppgifterna lämnats till dem och behandlingen krävs enligt lag.

Av bestämmelsens tredje stycket framgår att alla personuppgiftsansvariga vilka är att jämställa med myndigheter, i den utsträckning bestämmelserna om allmänna handlingar och sekretess i tryckfrihetsförordningen och offentlighets och sekretesslagen gäller i deras verksamhet, får behandla känsliga personuppgifter om uppgifterna lämnats till dem och behandlingen krävs enligt lag.

I 3 kap. 5 § dataskyddslagen anges förutsättningarna för att känsliga personuppgifter ska få behandlas på hälso- och sjukvårdsområdet och inom social omsorg. De tillåtna ändamålen motsvarar de som anges i artikel 9.2 h. Av bestämmelsen framgår att känsliga personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 9.2 h i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för förebyggande hälso- och sjukvård och yrkesmedicin, bedömningen av en arbetstagares arbetskapacitet, medicinska diagnoser, tillhandahållande av hälso- och sjukvård eller behandling, social omsorg, eller förvaltning av hälso- och sjukvårdstjänster, social omsorg samt deras system. Av bestämmelsen andra stycke framgår att tystnadsplikt är en förutsättning för att behandling med stöd av paragrafen ska få ske.

15.2.5 Dataskyddsdirektivet och brottsdatalagen

Det så kallade dataskyddsdirektivet, som utgår från samma principer som dataskyddsförordningen (se ovan), innehåller en särskild reglering för den personuppgiftsbehandling som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott.

I svensk rätt har dataskyddsdirektivet genomförts främst genom brottsdatalagen (2018:1177) och brottsdataförordningen (2018:1202). Brottsdatalagen gäller bland annat vid behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller

[7] Prop. 2017/18:105 s. 195.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

verkställa straffrättsliga påföljder (1 kap. 2 och 4 §§ brottsdatalagen). Med behörig myndighet avses enligt 1 kap. 6 § brottsdatalagen en myndighet som har till uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet, när myndigheten behandlar personuppgifter för ett sådant syfte. Med behörig myndighet avses även en annan aktör som har anförtrotts myndighetsutövning för ett sådant syfte, när aktören behandlar personuppgifter för syftet i fråga.

I förarbetena vid införandet av Utbetalningsmyndigheten uttalade regeringen att myndigheten inte har ett brottsbekämpande uppdrag eller kommer att bedriva en verksamhet som är att jämföra med exempelvis polisiär underrättelseverksamhet, vilket i så fall skulle ha inneburit att myndighetens personuppgiftsbehandling hade omfattats av dataskyddsdirektivet och brottsdatalagen.[8] Personuppgiftsbehandlingen omfattas i stället av dataskyddsförordningens och dataskyddslagens bestämmelser.

15.2.6 Registerförfattningar

Den centrala dataskyddsreglering som har berörts ovan är utformad för att passa olika former av verksamheter. Inom svensk rätt finns ett stort antal kompletterande registerförfattningar som reglerar hur personuppgifter får behandlas inom vissa angivna verksamheter. Registerförfattningarna innehåller sektorsspecifika bestämmelser om personuppgiftsbehandling och kompletterar dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och brottsdatalagen. Nu aktuella registerförfattningar är lagen (2023:457) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten och på kommunsektorns område lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och patientdatalagen (2008:355).

Personuppgiftsbehandling vid Utbetalningsmyndigheten

Bestämmelser om när Utbetalningsmyndigheten får samla in och behandla personuppgifter finns i lagen (2023:457) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten som närmare regle-

[8] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 112 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

rar när och hur myndigheten får behandla uppgifter. Kompletterande bestämmelser finns i förordningen (2023:463) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten.

Dataskyddslagen är subsidiär och gäller endast om den särskilda regleringen inte innehåller några avvikande bestämmelser. Lagens tillämpningsområde omfattar delvis behandling av uppgifter som enligt EU:s dataskyddsförordning inte utgör personuppgifter, nämligen uppgifter om avlidna. Utbetalningsmyndigheten är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag (1 kap. 5 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

Ändamål

I 1 kap. 6 § första stycket lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten anges de primära ändamålen för myndighetens behandling av personuppgifter. Utbetalningsmyndigheten får endast behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att kunna utföra sina uppgifter att administrera ett system med transaktionskonto, och förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Utbetalningsmyndigheten får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra sin uppgift att administrera ett system med transaktionskonto. Denna uppgift regleras bland annat i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. Ändamålet omfattar all den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra denna uppgift. Som exempel på sådan behandling kan nämnas att ta emot uppgifter om utbetalningar från beslutande myndigheter, registrera uppgifter om utbetalningar i transaktionskontoregistret och vidareförmedla uppgifter om utbetalningar till betalningsförmedlande bank för att de ska kunna verkställas. Vidare kan myndigheten behöva lämna ut uppgifter till enskilda avseende den enskildes transaktionskonto eller till beslutande myndigheter avseende utbetalningar från respektive myndighet.[9]

[9] Prop. 2022/23:34 s. 205.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndigheten får också behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra sin uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Uttrycket att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen omfattar även sådan behandling som inte direkt avser en felaktig utbetalning från välfärdssystemen, men som ändå syftar till att förebygga, förhindra och upptäcka sådana.

Ändamålet omfattar Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval. Arbetet med dataanalyser och urval kan bestå i att analysera samband, mönster och avvikelser genom bearbetning av uppgifter i syfte att identifiera utbetalningar från välfärdssystemen som kan vara felaktiga. Exempel på personuppgiftsbehandling som kan vara nödvändig för myndighetens dataanalyser och urval är inhämtning av uppgifter från andra myndigheter med stöd av lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten, förkortad uppgiftsskyldighetslagen. Ytterligare exempel är bearbetning av sådana uppgifter och uppgifter från transaktionskontoregistret. Vidare omfattas uppföljning, utveckling och testning av analys- och urvalsmodeller, om behandlingen omfattar personuppgifter.
I ändamålet ingår också Utbetalningsmyndighetens granskningar. Dessa regleras i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar, förkortad granskningslagen. Som exempel på personuppgiftsbehandling som kan behöva ske inom ramen för dessa granskningar kan nämnas sortering och närmare analys av urvalsträffarna. Vidare kan nämnas sökning i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval i syfte att kontrollera urvalsträffarnas relevans eller komplettera dem med ytterligare relevanta uppgifter. Inom ramen för granskningar kan det även finnas behov av insamling av uppgifter från andra myndigheter eller aktörer med stöd av uppgiftsskyldighetslagen. Det kan också finnas behov av utlämnande av uppgifter genom underrättelser till berörda myndigheter med stöd av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen eller 3 kap. granskningslagen. All personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att utföra granskningar omfattas av ändamålet. I ändamålet kan även ingå annan behandling som utförs inom ramen för Utbetalningsmyndighetens uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetal-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ningar. Det kan till exempel vara fråga om att på olika sätt stödja och följa arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.[10]

Uppföljning och liknande aktiviteter avseende Utbetalningsmyndighetens verksamhet utgör en naturlig del av myndighetens verksamhet och omfattas också av tillämpningsområdet. Behandling av personuppgifter vid myndigheten som inte avser den angivna verksamheten, till exempel i samband med personaladministration, faller dock utanför lagens tillämpningsområde. I kravet på nödvändighet ligger dock att personuppgifter inte får behandlas om syftet med behandlingen kan uppnås med andra medel, till exempel genom att anonymisera uppgifterna.[11]

De uppgifter som behandlas för de primära ändamål som anges får enligt 1 kap. 7 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten behandlas även för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning (sekundära ändamål). Enligt 1 kap. 8 § samma lag får personuppgifter behandlas även för andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med de ändamål som uppgifterna samlades in för (finalitetsprincipen).

Känsliga personuppgifter

Om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen får även sådana personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning (känsliga personuppgifter) behandlas. Det framgår av 1 kap. 9 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten.

Behandling av känsliga personuppgifter bör ofta kunna bedömas som nödvändig, då sådana uppgifter kan ligga till grund för utbetalningar från välfärdssystemen och därmed omfattas av systemet med transaktionskonto. Myndigheten har också i uppgift att utföra dataanalyser, urval och granskningar utifrån sådana uppgifter. Behandlingen måste dock alltid kunna motiveras. I kravet på nödvändighet ligger att personuppgifter inte får behandlas om syftet med behandlingen kan uppnås med andra medel, till exempel genom att ano-

[10] Prop. 2022/23:34 s. 205 f.
[11] Prop. 2022/23:34 s. 204 och prop. 2017/18:232, *Brottsdatalag*, s. 117.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

nymisera uppgifterna eller i stället behandla andra typer av uppgifter.[12]

Personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott får enligt såväl dataskyddsförordningen (artikel 10) som dataskyddslagen (3 kap. 8 § första stycket) behandlas av myndigheter. Någon generell begränsning av Utbetalningsmyndighetens behandling av sådana uppgifter finns inte.

Sökbegränsningar och tillgång till personuppgifter

Utbetalningsmyndigheten får inte utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter eller på fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott (1 kap. 10 § första stycket lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

Från detta förbud görs i andra stycket samma bestämmelse ett undantag för sökningar i syfte att få fram ett urval grundat på sådan uppgift om hälsa som hänför sig till en förmån eller ett stöd. Det omfattar inte heller sökningar i en viss handling (1 kap. 10 andra stycket lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten). Skälet till detta är att redan själva uppgiften om att en förmån har beviljats kan innehålla en personuppgift om hälsa och därmed innehålla känsliga personuppgifter. Utbetalningsmyndigheten måste i sin verksamhet kunna göra sökningar baserade på vissa förmåner, bland annat för att kunna ta fram urvalsträffar. Detta handlar framför allt om uppgifter som framgår redan av att ett visst beslut är fattat. Sådana uppgifter om hälsa som hänför sig till en förmån eller ett stöd har därför undantagits från sökförbudet. Även om det inte förändrar uppgiftens karaktär av känslig personuppgift, får en sådan uppgift anses vara mindre integritetskänslig än vad andra uppgifter om hälsa generellt sett är.[13]

Utbetalningsmyndigheten är skyldig att se till att tillgången till personuppgifter begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Åtkomsten till personuppgifter ska också kontrolleras och följas upp regelbundet (1 kap. 11 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

[12] Prop. 2022/23:34 s. 207.
[13] Prop. 2022/23:34 s. 134.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Elektroniskt utlämnande av personuppgifter

Utbetalningsmyndigheten får lämna ut personuppgifter elektroniskt, dock inte genom direktåtkomst. Detta framgår av 1 kap. 12 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Det innebär att myndigheten kan lämna ut uppgifter på USB-minne, genom e-post eller genom direkt överföring från ett datorsystem till ett annat.[14]

Särskilt om transaktionskontoregistret

I transaktionskontoregistret får sådana uppgifter behandlas som behövs för att administrera systemet med transaktionskonto (2 kap. 2 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten). Som exempel på uppgifter som kan komma att behandlas i transaktionskontoregistret nämns i förarbetena uppgifter om utbetalningar av stöd, förmåner och skatter som omfattas av lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. Det kan i praktiken handla om uppgifter om namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, kontaktuppgifter och bankkontouppgifter, samt om belopp, datum för utbetalning och vad utbetalningen avsett.[15]

I andra stycket samma bestämmelse finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registret.

Särskilt om uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval

Utbetalningsmyndigheten är skyldig att föra en uppgiftssamling för dataanalyser och urval som utförs i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

I uppgiftsamlingen får endast de personuppgifter som behövs för att göra dataanalyser och urval behandlas. Personuppgifterna som behandlas för att göra dataanalyser och urval får inte behandlas någon annanstans än i uppgiftssamlingen (3 kap. 2 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten). Be-

[14] Prop. 2022/23:34 s. 209.
[15] Jfr prop. 2022/23:34 s. 210 och 2 § förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

stämmelsen innebär att uppgiftssamlingen inte ska innehålla andra uppgifter än sådana som behövs för dataanalyser och urval. Den medför också att de uppgifter som behandlas för att göra dataanalyser och urval ska finnas i uppgiftssamlingen. Bestämmelsen hindrar dock inte att uppgifter i uppgiftssamlingen också används för att utföra granskningar enligt granskningslagen.[16]

I andra stycket samma bestämmelse finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i uppgiftssamlingen. I 8 § förordningen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten finns en närmare avgränsning av vilka uppgifter som får behandlas i uppgiftssamlingen. Av bestämmelsens första stycke framgår att i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval får det behandlas uppgifter som omfattas av 3–7 §§ lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Av andra stycket framgår att även vissa andra särskilt angivna uppgifter får behandlas. Av tredje stycket framgår också att i uppgiftsamlingen får uppgifter av liknande slag som anges i första och andra styckena behandlas om det är nödvändigt för myndighetens dataanalyser och urval.

I lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten finns det också bestämmelser som tar sikte på Utbetalningsmyndighetens behandling vid till exempel användningen av urvalsmodeller och vid utformningen och genomförandet av dataanalyser samt krav på dokumentation och uppföljning (3 kap. 3 och 4 §§ lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

Längsta tid som personuppgifter får behandlas

I 4 kap. 1–5 §§ lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om längsta tid som personuppgifter får behandlas. Detta innebär att personuppgifterna ska tas bort eller avidentifieras på ett sådant sätt att alla identifieringsmöjligheter försvinner när de inte längre får behandlas.

Som huvudregel får personuppgifter inte behandlas under längre tid än vad som behövs med hänsyn till ändamålet med behandlingen (4 kap. 1 §).

[16] Prop. 2022/23:34 s. 210 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

För vissa slags uppgifter finns dock en yttersta tidsgräns för behandlingen. Det innebär att personuppgifter som behandlas i transaktionskontoregistret inte får behandlas längre än tio år efter utgången av det år då betalningsuppdraget för den utbetalning som uppgifterna hänför sig till registrerades (4 kap. 2 §). Fristen är anpassad till den tioåriga preskriptionstiden avseende utbetalningar. Personuppgifter som behandlas vid en fördjupad granskning enligt granskningslagen får inte behandlas längre än två år efter utgången av det år då den fördjupade granskningen avslutades (4 kap. 3 §).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har dock möjlighet att meddela föreskrifter om andra tidsfrister för behandling av personuppgifter, eller om att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål (4 kap. 4 §). Den myndighet som regeringen bestämmer får även i ett enskilt fall besluta om andra tidsfrister för behandling av personuppgifter (4 kap. 5 §). Som exempel på när det kan bli aktuellt att fatta ett sådant beslut kan nämnas då preskriptionsavbrott sker avseende en utbetalning som behandlas i transaktionskontoregistret och som uppgiften hänför sig till.[17]

Behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Den yttersta ramen för i vilka fall kommuner får samla in och behandla personuppgifter inom socialtjänsten återfinns i EU:s dataskyddsförordning och i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten som kompletterar EU:s dataskyddsförordning och som närmare reglerar för vilka ändamål som personuppgifter får behandlas. Kompletterande bestämmelser finns i förordning (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Med socialtjänst avses i lagen verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst bland annat den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende, verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd, verksamhet som i övrigt bedrivs av Statens institutionsstyrelse, verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,

[17] Prop. 2022/23:34 s. 214.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av asylsökande m.fl., handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade (2 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten).

Personuppgifter får behandlas bara om behandlingen är nödvändig för att arbetsuppgifter inom socialtjänsten ska kunna utföras. Personuppgifter får även behandlas för uppgiftsutlämnande som föreskrivs i lag eller förordning (6 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten). I 12 § förordning om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten finns en bestämmelse som närmare anger ändamålen för behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Socialtjänsten får behandla person- och samordningsnummer, personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning (känsliga personuppgifter), samt uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden. Personuppgifterna får behandlas endast om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för verksamheten (7 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten).

Känsliga personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 9.2 h i EU:s dataskyddsförordning under förutsättning att kravet på tystnadsplikt i artikel 9.3 i förordningen är uppfyllt.

Behandling av personuppgifter inom hälso- och sjukvård

Den yttersta ramen för i vilka fall regioner får samla in och behandla personuppgifter inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården återfinns i EU:s dataskyddsförordning och patientdatalagen som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. I lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation finns ytterligare bestämmelser om vårdgivares behandling av personuppgifter inom hälso- och sjukvården.

Patientdatalagen gäller för alla vårdgivare oavsett om verksamheten bedrivs i privat eller offentlig regi. En vårdgivare är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som vård-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

givaren utför.[18] I en region och en kommun är varje myndighet som bedriver hälso- och sjukvård personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför (2 kap. 6 § patientdatalagen).

Personuppgifter får behandlas inom hälso- och sjukvården om det behövs för att fullgöra de skyldigheter som finns att föra patientjournaler vilka framgår av 3 kap. patientdatalagen och upprätta annan dokumentation som behövs i och för vården av patienter. Behandling av personuppgifter får också ske för administration som rör patienter och som syftar till att ge vård i enskilda fall eller som annars föranleds av vård i enskilda fall, att upprätta annan dokumentation som följer av lag, förordning eller annan författning, att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten, administration, planering, uppföljning, utvärdering och tillsyn av verksamheten, att framställa statistik om hälso- och sjukvården, eller antalsberäkning inför klinisk forskning (2 kap. 4 § patientdatalagen).

Personuppgifter som behandlas för ovan angivna ändamål får också behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Personuppgifterna får även behandlas för andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in (2 kap. 5 § patientdatalagen).

I 7 kap. 4 och 5 §§ patientdatalagen finns särskilda bestämmelser om ändamålen med behandling av personuppgifter i nationella och regionala kvalitetsregister.

15.2.7 Dataskyddsregelverkets betydelse för utredningens uppdrag

I befintliga regelverk finns bestämmelser som reglerar personuppgiftsbehandlingen för Utbetalningsmyndigheten och för regioner och kommuner. Vid införandet av den befintliga regleringen har bedömningen varit att det informationsutbyte och den behandling som informationsutbytet gett upphov till varit proportionerligt, godtagbart utifrån överordnade normer och inte heller på annat sätt utgjort ett sådant intrång i den personliga integriteten som inte kan

[18] Med vårdgivare avses statlig myndighet, region, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet, se 2 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

accepteras i en rättsstat. En rimlig utgångspunkt för vår bedömning är därför att samtliga bestämmelser som tillåter en behandling av personuppgifter framstått som motiverade utifrån myndigheternas respektive författningsreglerade uppgifter.[19]

Som tidigare nämnts förutsätter en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, oavsett vilken grad av integrering som sker, en utökad omfattande behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten för att den ska kunna utföra sitt uppdrag.[20] En utökad behandling kommer också ske inom kommunsektorn genom det informationsutbyte som föreslås. Den utökade personuppgiftsbehandling som kommunal anslutning ger upphov till måste alltså, oaktad grad av integrering, vara förenlig med skyddet för den enskildes personliga integritet så som framgår av internationella regelverk och regeringsformen.

Behandlingen måste också vara förenlig med EU:s dataskyddsreglering. Behandlingen av personuppgifter kommer att behöva vila på en rättslig grund (artikel 6.1 i dataskyddsförordningen) och det finns krav på att syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden (artikel 6.3 i dataskyddsförordningen). Vidare måste varje behandling av personuppgifter uppfylla de grundläggande principerna (artikel 5 dataskyddsförordningen). En kommunal anslutning förutsätter att kommunsektorn ska kunna lämna uppgifter elektroniskt till Utbetalningsmyndigheten, dock inte genom direktåtkomst. Det är alltså fråga om ett utlämnande på sådant sätt som benämns ”annat elektroniskt utlämnande” eller ”utlämnande på medium för automatiserad behandling”. Ett sådant utlämnande kan med dagens teknik ske genom exempelvis e-post, på ett USB-minne eller genom direkt överföring från ett datorsystem till ett annat. Vid ett mer omfattande informationsutbyte mellan myndigheter är det oftast den sistnämnda metoden som används.

Utöver att behandlingen måste vara förenlig med EU:s dataskyddsreglering måste också en bedömning göras i förhållande till de befintliga registerförfattningar som reglerar nu aktuella myndigheternas personuppgiftsbehandling. För de områden inom kommunsektorn där det finns registerförfattningar behöver det därför göras en bedömning av om det finns ett stöd för den personuppgiftsbehand-

[19] Se bland annat prop. 2022/23:34 s. 107 f., 115 f. och 161 f.
[20] Jfr prop. 2022/23:34 s. 111 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ling som en kommunal anslutning ger upphov till eller om det finns ett behov av författningsändringar.

För den kommunala sektorn behöver det alltså göras en bedömning om den behandling som är nödvändig för att fullgöra den föreslagna uppgiftsskyldigheten och den behandling som ett mottagande av personuppgifter i samband med att en underrättelse sker har stöd i befintligt regelverk.

15.3 En begränsning av skyddet för den personliga integriteten är godtagbar för ändamålet

Bedömning: En sambearbetning av uppgifter från kommuner och regioner vid Utbetalningsmyndigheten innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten. En begränsning av skyddet i 2 kap. 6 § andra stycket RF för ändamålet att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sina åligganden vid en kommunal anslutning är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

Skälen för bedömningen

Normgivning

Grundlagens regler om hur normgivningsmakten är fördelad mellan riksdagen och regeringen finns i huvudsak i 8 kap. RF. Föreskrifter meddelas av riksdagen genom lag och av regeringen genom förordning. Föreskrifter ska meddelas genom lag bland annat om de avser skyldigheter för enskilda eller ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden (se 8 kap. 2 § första stycket 2 RF). Kravet på att sådana föreskrifter ska ha lagform är dock inte undantagslöst. Riksdagen kan med vissa begränsningar som inte är aktuella här bemyndiga regeringen att meddela föreskrifterna (se 8 kap. 3 § RF). Regeringen får i övrigt meddela bland annat sådana föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (se 8 kap. 7 § RF). Denna föreskriftsrätt brukar kallas för regeringens restkompetens.

Att det allmänna behandlar personuppgifter om enskilda anses inte innebära någon skyldighet för den enskilde eller något ingrepp i enskildas personliga förhållanden i den mening som avses i regerings-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

formen. Bestämmelser om personuppgiftsbehandling som utförs av statliga myndigheter under regeringen har därmed i princip ansetts kunna beslutas av regeringen med stöd av dess restkompetens.[21] Konstitutionsutskottet har dock framhållit att det bör vara en målsättning att föreskrifter rörande myndighetsregister som innehåller ett stort antal registrerade och har ett särskilt känsligt innehåll ska meddelas genom lag, vilket regeringen också instämt i.[22]

En sambearbetning av uppgifter från kommuner och regioner innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten

Sedan 2011 gäller ett utökat grundlagsskydd för den personliga integriteten enligt 2 kap. 6 § andra stycket RF. Den personuppgiftsbehandling som i dag sker inom ramen för Utbetalningsmyndighetens verksamhet får anses innefatta en sådan kartläggning av enskildas personliga förhållanden som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF, även om syftet med behandlingen är ett annat.[23] Regeringen har bedömt att intrånget får anses betydande men att en begränsning av skyddet för ändamålet att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sina åligganden är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.[24]

Utbetalningsmyndigheten kommer med stöd av det befintliga regelverket behandla personuppgifter avseende stora delar av Sveriges befolkning inom ramen för såväl uppgiften att administrera systemet med transaktionskonto som uppgiften att utföra dataanalyser och urval, samt granskning i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Uppgifternas karaktär vid en kommunal anslutning kommer på samma sätt som för de nu anslutna myndigheterna i hög grad att variera. Det kommer att handla om uppgifter som inte i sig är särskilt känsliga (såsom uppgifter om konto, utbetalningsdag och adresser), men också om uppgifter som kan anses vara känsliga (såsom uppgifter om förmåner och stöd, beviljade insatser från socialtjänsten eller utbetalningar för vård inom hälso- och sjukvård).

[21] Se prop. 2017/18:105 s. 26.
[22] Se bet. 1990/91:KU11, *Offentlighet, integritet och ADB*, s. 11 och bet. 1997/98:KU18, *Personuppgiftslag*, s. 48 samt prop. 1990/91:60 *om offentlighet, integritet och ADB*, s. 58 och prop. 1997/98:44, *Personuppgiftslag*, s. 41.
[23] Prop. 2022/23:34 s. 117.
[24] Prop. 2022/23:34 s. 118.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppgifter om förmåner och stöd är centrala i Utbetalningsmyndighetens verksamhet, och dessa uppgifter kan innehålla personuppgifter om hälsa. Känsliga personuppgifter får också inom ramen för befintligt regelverk behandlas i myndighetens verksamhet. Uppgifter om hälsa kommer vara än mer centrala vid en kommunal anslutning varför den behandling som en anslutning ger upphov till kommer medföra en utökad behandling av känsliga personuppgifter. Det kan handla om uppgifter som rör en fysisk persons fysiska eller psykiska hälsa, inbegripet tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster, vilka ger information om dennes hälsostatus. Utbetalningar som kommuner och regioner gör kan också gå till olika intresseorganisationer, som olika föreningar, vilka indirekt kan avslöja politiska åsikter, religiösa övertygelser eller en persons sexuella läggning eller etnicitet.[25]

Den sambearbetning av uppgifter från kommuner och regioner som kan ske med uppgifter från andra myndigheter innebär att myndigheten utifrån uppgifterna kan få tillgång till en mer omfattande bild av den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden, vilket får anses utgöra ett större integritetsintrång och medföra särskilda risker ur integritetssynpunkt. Med beaktande av uppgifternas karaktär, samt syftet med och omfattningen av behandlingen, får Utbetalningsmyndighetens personuppgiftsbehandling av uppgifter från kommuner och regioner anses innebära ett sådant betydande intrång som avses i 2 kap. 6 § andra stycket RF.

Skyddet mot intrång får begränsas

Av 2 kap. 20 och 21 §§ RF följer att enskildas skydd mot intrång som innebär övervakning och kartläggning av den enskildes personliga förhållanden får begränsas genom lag, men endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. I bestämmelsen anges att begränsningen aldrig får gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar.

[25] Jfr prop. 2022/23:34 s. 130.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vid en kommunal anslutning kommer Utbetalningsmyndighetens uppdrag som en betydelsefull aktör i samhällets strävan att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar att utvidgas. För att kunna utföra dessa uppgifter behöver myndigheten behandla personuppgifter som lämnas med stöd av de förslag som lämnats i kapitel 14. En begränsning av skyddet i 2 kap. 6 § andra stycket RF för ändamålet att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sina åligganden även vid en kommunal anslutning är enligt vår bedömning godtagbart i ett demokratiskt samhälle. I kapitel 16 finns en samlad integritets- och proportionalitetsbedömning av samtliga förslag.

15.4 Personuppgiftsbehandlingen hos Utbetalningsmyndigheten

15.4.1 Det kommer att finnas rättslig grund för behandlingen

Bedömning: Det kommer att finnas rättslig grund för Utbetalningsmyndighetens behandling av de personuppgifter som lämnas från kommuner och regioner.

Personuppgiftsbehandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Delar av myndighetens personuppgiftsbehandlingar kommer även att vara nödvändiga för att fullgöra en rättslig förpliktelse som myndigheten har.

Den rättsliga grunden kommer att framgå av nationell rätt på det sätt som krävs enligt dataskyddsförordningen.

Skälen för bedömningen

Rättslig grund enligt nuvarande ordning

En grundläggande förutsättning för att en behandling av personuppgifter ska vara laglig och tillåten är att den ryms inom någon av de rättsliga grunderna för behandling som finns i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen.

I avsnitt 15.2.3 redogörs för dataskyddsförordningens krav på hur den rättsliga grunden fastställs (artikel 6.3). Av förordningen (2023:461) med instruktion för Utbetalningsmyndigheten framgår

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att myndigheten ska göra dataanalyser och urval, genomföra inledande och fördjupade granskningar, samt administrera ett system med transaktionskonto. De uppgifter som Utbetalningsmyndigheten ska utföra regleras således i förordning. Flera av uppgifterna regleras också i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten och granskningslagen, till vilka instruktionen hänvisar.

I samband med inrättandet av Utbetalningsmyndigheten bedömde regeringen att felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, skadar statens finanser och riskerar att urholka förtroendet för systemen. Syftet med att inrätta Utbetalningsmyndigheten var bland annat att komma till rätta med dessa problem, vilket ansågs vara av allmänt intresse. All behandling av personuppgifter som är nödvändig för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna utföra sina uppgifter bedömdes rymmas inom den rättsliga grunden i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Viss personuppgiftsbehandling ansågs även kunna komma att innefatta myndighetsutövning.[26]

Regeringen ansåg vidare att den personuppgiftsbehandling som behöver ske för att fullfölja informationsskyldigheten var nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse enligt artikel 6.1 c.

Rättslig grund vid kommunal anslutning

Välfärdsbrottslighet har utvecklats till ett stort samhällsproblem och inkluderar även utbetalningar som sker av kommuner och regioner. Trots det arbete som bedrivs för att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott finns mycket som tyder på att angreppen blir mer systematiska och avancerade, i många fall även systemöverskridande, och brotten begås inte bara av individer som är mottagare i välfärdssystemen. Det förekommer allt oftare att utförare i form av föreningar och företag är involverade i angrepp på systemen. Det finns också risk för övervältring av problemen med felaktiga utbetalningar till kommuner och regioner när arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar förstärks inom statliga verksamheter. Syftet med en kommunal anslutning är, på samma sätt som för statliga myndigheter, att komma till rätta med dessa problem, vilket får anses vara av allmänt intresse (artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen).

[26] Prop. 2022/23:34 s. 114 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utöver att personuppgiftsbehandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse kommer, på samma sätt som i den nuvarande verksamheten, delar av Utbetalningsmyndighetens personuppgiftsbehandling även att vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som myndigheten får. Så är fallet vad avser den underrättelseskyldighet som myndigheten föreslås omfattas av i förhållande till kommuner och regioner.

Sammantaget kommer det alltså, enligt vår bedömning, att finnas rättslig grund för den personuppgiftsbehandling som Utbetalningsmyndigheten kommer att behöva utföra med anledning av en kommunal anslutning. Genom att de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten ska utföra vid en kommunal anslutning ska regleras i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten (se avsnitt 12.3) och i granskningslagen (se avsnitt 12.4) kommer också den rättsliga grunden att framgå av nationell rätt på det sätt som krävs enligt dataskyddsförordningen.

15.4.2 Den befintliga regleringen är tillräcklig

Bedömning: Det finns inte behov av ändringar i det befintliga regelverket för att Utbetalningsmyndigheten ska få behandla personuppgifter som lämnas från kommuner och regioner.

Den reglering som finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten och i förordningen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten är också tillräcklig för att tillgodose skyddet för enskildas personliga integritet även vid en kommunal anslutning.

Skälen för bedömningen

Det kommer att finnas stöd för att behandla personuppgifter vid kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto

Utbetalningsmyndigheten får i dag behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att kunna utföra sina uppgifter att administrera ett system med transaktionskonto. För att administrera systemet ska det finnas en uppgiftssamling, benämnd transaktionskontoregistret. I transaktionskontoregistret får sådana uppgifter behand-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

las som behövs för att administrera systemet med transaktionskonto (2 kap. 2 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

Som framgår av avsnitt 12.3 föreslår vi att uppgifter om kommunala utbetalningar ska registreras i systemet med transaktionskonto. Utifrån hur systemet är organiserat i dag innebär det att de registrerade utbetalningarna ansluts till medborgargränssnittet och kontoregistret vilka utgör en del av transaktionskontoregistret. Det kommer framgå av lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten att kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto, samt i vilken utsträckning de omfattas. Vi bedömer att de uppgifter som ska registreras enligt utredningens förslag utgör en del i Utbetalningsmyndighetens uppgift att administrera systemet med transaktionskonto. Behandlingen kommer därför rymmas inom det angivna ändamål som finns i 1 kap. 6 § första stycket 1 och 2 kap. 2 § lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Det kommer således finnas ett stöd för att behandla de uppgifter som lämnas från kommuner och regioner då de får anses nödvändiga för att utföra uppgiften att administrera systemet med transaktionskonto.

Det står inte klart om uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner på grund av tekniska skäl kommer att behandlas i transaktionskontoregistret eller om ett nytt register behöver föras. Beroende på var uppgifterna kommer att behandlas kan det finnas skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet se över utformningen av regleringen. Det finns också skäl att då se över behovet av författningsändringar avseende hur länge uppgifterna ska få behandlas.

Det kommer att finnas stöd för att behandla personuppgifter för dataanalys och urval samt granskning

Utbetalningsmyndigheten får i dag behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att kunna utföra sina uppgifter att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Med en felaktig utbetalning avses en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift som beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndighetens uppdrag kommer därigenom att utvidgas till att myndigheten ska förebygga, förhindra och upptäcka även felaktiga utbetalningar till enskilda huvudmän och privata utförare. Behandlingen kommer därför rymmas inom det angivna ändamål som finns i 1 kap. 6 § första stycket 2 lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Det kommer således finnas stöd för att behandla de uppgifter som lämnas av kommuner och regioner då de är nödvändiga för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna utföra sin uppgift.

När det gäller behandlingen av uppgifterna i uppgiftssamlingen för dataanalys och urval framgår av 8 § första stycket förordning om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten att i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval får det behandlas uppgifter som omfattas av 3–7 §§ uppgiftsskyldighetslagen. Bestämmelsen om skyldighet att lämna uppgifter av betydelse för dataanalys och urval föreslås regleras i en ny 3 a § uppgiftsskyldighetslagen. Uppgifter som får lämnas med stöd av den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer därmed också få behandlas i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval.

Särskilt om behandling av uppgifter av betydelse för fördjupad granskning i uppgiftsamlingen för dataanalyser och urval

Om det finns anledning för Utbetalningsmyndigheten att anta att det har skett en felaktig utbetalning får myndigheten inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen. Vi föreslår att 9 § uppgiftsskyldighetslagen ändras på så sätt att skyldigheten att lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning även omfattar kommuner och regioner (se avsnitt 14.6).

Den behandling som sker i en fördjupad granskning faller in under ändamålet i 1 kap. 6 § 2 lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Som framgår ovan bedömer vi att det kommer finnas stöd i lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten för att behandla de uppgifter som lämnas av kommuner och regioner då de är nödvändiga för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. När uppgifter får behandlas i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval framgår

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

som nämns ovan av 8 § första stycket förordning om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. I uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval får det behandlas uppgifter som omfattas av 3–7 §§ uppgiftsskyldighetslagen. Av bestämmelsens andra stycke framgår att det i uppgiftssamlingen vidare får behandlas vissa uppgifter som är särskilt angivna i bestämmelsen. Utöver det får dessutom i uppgiftssamlingen, enligt bestämmelsens tredje stycke, även behandlas en uppgift av liknande slag som anges i första och andra styckena och som är nödvändig för myndighetens dataanalyser och urval.

Den föreslagna bestämmelsen om skyldighet att lämna uppgifter av betydelse för fördjupad granskning föreslås regleras i 9 § uppgiftsskyldighetslagen. I den föreslagna bestämmelsen specificeras under vilka förutsättningar som uppgifter får lämnas. Förslaget saknar emellertid en precisering av vilka slags uppgifter som uppgiftsskyldigheten ska avse. Det framgår dock uttryckligen att uppgiftsskyldigheten endast omfattar uppgifter som behövs vid en fördjupad granskning, vilket ger uttryck för principen om uppgiftsminimering. Uppgifter får också bara begäras in om de avser en namngiven fysisk eller juridisk person.

Behandling av personuppgifter i samband med myndighetens underrättelseskyldighet

Den underrättelseskyldighet som i dag gäller i förhållande till statliga myndigheter och arbetslöshetskassor föreslås också gälla i förhållande till kommuner och regioner. En underrättelse om *att* en fördjupad granskning har inletts eller avslutats utgör i sig inte några integritetskänsliga uppgifter. För det fall att resultatet av en fördjupad granskning visat att det finns skäl att anta att en felaktig utbetalning skett ska dock underrättelsen innehålla de omständigheter som ligger till grund för antagandet om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för mottagande region eller kommun. Underrättelsen om resultatet av granskningen kan därför innehålla integritetskänsliga uppgifter.

De personuppgifter som får behandlas för Utbetalningsmyndighetens primära ändamål får också behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Detta framgår av 1 kap. 7 § lagen om behandling av per-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

sonuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Av 3 kap. 1 § granskningslagen kommer framgå att Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den kommun eller region som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen. Den behandling som är nödvändig kommer därför rymmas inom de ändamål som anges i lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Vi bedömer därför att det kommer att finnas stöd för Utbetalningsmyndigheten att behandla de uppgifter som behövs för fullgörandet av underrättelseskyldigheten i förhållande till kommuner och regioner.

De skyddsåtgärder som finns i befintligt regelverk utgör ett tillräckligt skydd för den personliga integriteten

Den personuppgiftsbehandling som Utbetalningsmyndigheten kommer utföra vid en kommunal anslutning medför vissa utvidgade risker i förhållande till i dag. Den främsta integritetsrisken vid en kommunal anslutning är sambearbetningen av uppgifter vid myndighetens dataanalyser och urval, och den utvidgade kartläggning av enskilda som detta kan innebära i förhållande till i dag. Det kommer att röra såväl känsliga personuppgifter som uppgifter som i sig inte är särskilt känsliga. Den sambearbetning av uppgifter som kommer ske hos Utbetalningsmyndigheten vid en kommunal anslutning innebär att myndigheten utifrån uppgifterna kan få tillgång till en mer omfattande bild av den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden än i dag, vilket får anses utgöra ett större integritetsintrång. Den personuppgiftsbehandling som kommer att ske i Utbetalningsmyndighetens verksamhet måste därför utföras på ett sätt som säkerställer ett tillräckligt skydd för den personliga integriteten för de individer som berörs av behandlingen.

För att motverka integritetsrisker finns i dag bestämmelser om ändamål, bestämmelser om behandling i särskilda uppgiftssamlingar, sökbegränsningar samt bestämmelser om tillgångsbegränsning, med krav på uppföljning och dokumentation, och om tidsgränser för behandling av uppgifter. Bestämmelserna finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Utöver detta har ytterligare åtgärder genomförts, som regleras i förordning eller har vidtagits av den som är personuppgiftsansvarig, det vill säga Utbetalningsmyndigheten. Det handlar bland annat om rutiner för

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

behörigheter och åtkomstkontroll. Samtliga dessa bestämmelser och åtgärder kommer också vara tillämpliga på de uppgifter som behandlas med anledning av en kommunal anslutning. Därutöver kan ytterligare förordningsändringar eller åtgärder bli aktuella vid ett genomförande av en kommunal anslutning, exempelvis genom de föreskriftsrätter för Utbetalningsmyndigheten som vi föreslår i avsnitt 12.3.4 och som nämns i avsnitt 14.4.1). Ytterst är det dock Utbetalningsmyndighetens ansvar att se till att personuppgifter behandlas endast om förutsättningarna för det är uppfyllda.

När det gäller risker ur informationssäkerhetssynpunkt kan också konstateras att regeringen bedömt att Utbetalningsmyndighetens verksamhet är av sådant slag att den kan komma att omfattas av regleringen i säkerhetsskyddslagen (2018:585).[27] Det medför bland annat krav på säkerhetsskyddsanalys och på lämpliga säkerhetsskyddsåtgärder. Vidare finns det krav på inbyggt dataskydd och dataskydd som standard samt krav på att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå vilket följer direkt av dataskyddsförordningen (artiklarna 25 och 32). Att uppgifter hos Utbetalningsmyndigheten omfattas av en absolut sekretess enligt 40 kap. 7 d § OSL utgör därutöver en betydelsefull skyddsåtgärd i syfte att minska spridningsrisken.

På motsvarande sätt som i dag är det alltså av yttersta vikt att Utbetalningsmyndigheten säkerställer skyddet för de uppgifter som myndigheten kommer att behandla såväl i sin interna behandling som i samband med vid överföring av information till och från kommuner och regioner. Skyldigheten att tillse att uppgifter lämnas ut på ett säkert sätt gäller även för utlämnande myndigheter och aktörer.

Det bör också i sammanhanget framhållas att det vid Utbetalningsmyndigheten finns ett integritetsskyddsråd. Rådet tillhör myndigheten men är organisatoriskt fristående och rapporterar till myndighetens styrelse. Integritetsskyddsrådet ska ha insyn i de åtgärder som vidtas för att säkerställa integritetsskyddet i verksamheten.

Ovanstående skyddsåtgärder kommer bli tillämpliga även vid den personuppgiftsbehandling som kommer följa av en kommunal anslutning. De åtgärder som införts i befintliga regelverk får enligt vår mening anses tillräckliga för att motverka ett omotiverat intrång

[27] Prop. 2022/23:34 s. 164.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

i de registrerades personliga integritet vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

15.5 Personuppgiftsbehandlingen inom kommuner och regioner

15.5.1 Personuppgiftsbehandlingen hos kommuner och regioner vid utlämnande av personuppgifter

Bedömning: Det behövs inga lagändringar för att utlämnande kommuner och regioner ska kunna behandla personuppgifter för att fullgöra det uppgiftslämnande som följer av förslagen om uppgiftsskyldighet.

Skälen för bedömningen

Det kommer att finnas en rättslig grund för behandlingen

Som framgår av kapitel 14 föreslår vi att uppgiftsskyldigheter i förhållande till Utbetalningsmyndigheten införs för kommuner och regioner. Detta medför att behandling av personuppgifter hos kommuner och regioner behöver ske i samband med utlämnandet. För kommuner och regioner är dataskyddsförordningen, dataskyddslagen samt i förekommande fall kompletterande registerförfattningar tillämpliga.

All behandling av personuppgifter måste som nämns tidigare vila på en rättslig grund (artikel 6.1 i dataskyddsförordningen). En uppgiftsskyldighet innebär en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. De utlämnande regionerna och kommunerna ges genom bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i uppgiftsskyldighetslagen en tydlig rättslig grund för den behandling som följer av utlämnandet. Av artikel 6.3 i dataskyddsförordningen följer också ett krav på att syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden. Av uppgiftsskyldighetslagen kommer framgå att uppgiftsskyldigheten avser uppgifter som behövs eller är nödvändiga för att Utbetalningsmyndigheten ska registrera uppgifter enligt lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten, för dataanalyser och urval samt för fördjupad granskning.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Kravet på syfte i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen är därmed tillgodosett. Det kommer således finnas rättslig grund för den behandling av personuppgifter som uppgiftslämnandet från kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten medför.

Behandlingen ryms inom befintliga ändamål

En annan grundläggande princip är att behandling av personuppgifter sker för uttryckligt angivna ändamål. I dataskyddsförordningen uttrycks det på så sätt att personuppgifter bara får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen). Ett utlämnande av personuppgifter från kommuner och regioner med stöd av uppgiftsskyldigheterna förutsätter alltså att uppgifterna får behandlas för särskilt angivna ändamål.

De personuppgifter som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommuner kommer i många fall att röra uppgifter inom socialtjänsten. I dessa fall är det lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten som blir tillämplig. Så är fallet när uppgifter lämnas om ekonomiska förmåner som till exempel ersättning för personlig assistans enligt LSS och ekonomiskt bistånd. Ändamålen för behandling av personuppgifter inom socialtjänsten finns i 6 § lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Där anges att personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att arbetsuppgifter inom socialtjänsten ska kunna utföras. Personuppgifter får också behandlas för uppgiftsutlämnande som föreskrivs i lag eller förordning.

De personuppgifter som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten för regioner kommer i vissa fall att röra uppgifter om hälso- och sjukvård. I de fall som regionen är vårdgivare tillämpas patientdatalagen.[28] Så torde vara fallet när uppgifter om en utbetalad förmån enligt lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor lämnas till Utbetalningsmyndigheten. För vilka ändamål personuppgifter får behandlas framgår av 2 kap. 4 § patientdatalagen. I 2 kap. 5 § samma lag framgår bland annat att personuppgifter som

[28] Med vårdgivare avses statlig myndighet, region, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet, se 2 kap. 3 § HSL.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

behandlas för de ändamål som anges i 4 § också får behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

I såväl lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten som i patientdatalagen finns alltså så kallade sekundära ändamålsbestämmelser som ger stöd för att behandla uppgifter när det är nödvändigt för att tillhandahålla information till en annan myndighet, om uppgifterna lämnas med stöd av lag eller förordning.

Kommuner och regioner kommer även att behandla personuppgifter som faller utanför tillämpningsområdet för lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och patientdatalagen. Så är fallet när personuppgifter behandlas i andra sammanhang som till exempel beviljande av föreningsbidrag. Behandlingen av sådana uppgifter regleras genom bestämmelserna i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Av 2 kap. 1 § dataskyddslagen framgår bland annat att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av lag eller annan författning. Den uppgiftsskyldighet som vi föreslår för kommuner och regioner avseende ekonomiska stöd utgör en sådan förpliktelse som avses i 2 kap. 1 § dataskyddslagen. Den rättsliga förpliktelsen kommer framgå av uppgiftsskyldighetslagen.

Vår bedömning, mot bakgrund av ovanstående, är att den behandling som är nödvändig hos kommuner och regioner för att kunna lämna ut de uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheterna kommer att rymmas inom de angivna ändamål som finns i befintlig reglering. Det finns därmed inte behov av några ändringar i tillämpliga registerförfattningar för att möjliggöra den personuppgiftsbehandling som utlämnandet av uppgifter till Utbetalningsmyndigheten innebär.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

15.5.2 Behandling av uppgifter vid mottagande av personuppgifter

Bedömning: Det behövs inte några lagändringar för att kommuner och regioner ska få behandla personuppgifter i samband med mottagande av underrättelser från Utbetalningsmyndigheten.

Skälen för bedömningen

Det kommer finnas rättslig grund för behandlingen

De föreslagna bestämmelserna om underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten medför att personuppgifter behöver behandlas hos mottagande kommuner och regioner vid ett mottagande av de uppgifter som lämnas.

Genom underrättelser från Utbetalningsmyndigheten kan riktigheten i de beslut som fattas av kommuner och regioner öka, vilket i sin tur minskar risken för felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och därmed även minskar risken för brottsligt utnyttjande av systemen. Det är endast de uppgifter som kan antas vara av betydelse för respektive mottagares handläggning som ska överlämnas, vilket innebär att uppgiftslämnandet kan omfatta olika uppgifter beroende på vem som är mottagare. Den befintliga bestämmelsen har alltså utformats på ett sätt som begränsar spridningen av uppgifter till sådana som mottagaren kan antas behöva. Det innebär att en underrättelse kommer att omfatta avgränsade uppgifter utifrån vad den mottagande myndigheten behöver. Det bör i sammanhanget också framhållas att det i princip kommer att vara fråga om uppgifter som regioner eller kommuner många gånger skulle kunna inhämta själva inom ramen för det egna kontrollarbetet, eller som rent av redan finns hos den mottagande regionen eller kommunen.

Den rättsliga grunden för att behandla personuppgifter i samband med att en region och en kommun mottar en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten är att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen). De uppgifter som kommuner och regioner har är också fastslagna i författning på det sätt som artikel 6.3 i dataskyddsförordningen kräver.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Behandlingen ryms inom befintliga ändamål

Som också framgår av tidigare avsnitt förutsätter dataskyddsförordningen att behandling av personuppgifter sker för uttryckligt angivna ändamål. Viss personuppgiftsbehandling inom kommuner och regioner omfattas av lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och patientdatalagen som innehåller bestämmelser som reglerar för vilka ändamål de får behandla personuppgifter (se avsnitt 15.2.6). Syftet med en underrättelse enligt den föreslagna underrättelseskyldigheten är att upplysa den mottagande myndigheten om att det finns en antaglig felaktighet samt att förse den mottagande myndigheten med underlag som kan leda till ett eventuellt beslut om ändring. För mottagande myndighet handlar det därmed om att utföra en behandling av personuppgifter som skulle kunna vara resultatet av deras egen kontroll. Den behandling som kan komma att bli aktuell måste därför, enligt vår mening, anses rymmas inom de ändamålen som anges i dataskyddslagen, lagen om behandling personuppgifter inom socialtjänsten samt patientdatalagen.

16 Samlad integritetsanalys

16.1 Uppdraget

I samband med författningsförslag som innebär att personuppgifter behandlas ska en integritetsanalys göras. Det framgår också av våra direktiv. I kapitel 14 redovisar vi våra förslag avseende det informationsutbyte som vi ansett nödvändigt för att en kommunal anslutning enligt författningsförslag 1 ska tjäna sitt syfte. Där redovisas även de behov som ligger till grund för förslagen. I anslutning till respektive förslag har vi redovisat vår bedömning av förslagens effekter på den personliga integriteten och på vilket sätt det ansetts nödvändigt att begränsa informationsutbytet genom den närmare utformningen av bestämmelserna (se avsnitt 14.3.1, 14.4.1, 14.4.2, 14.5.1 och 14.6.1). Det kan redan inledningsvis nämnas att inskränkningar i skyddet för den personliga integriteten tidigare har godtagits, bland annat när syftet har varit att motverka felaktigt utnyttjande av välfärdsmedel.[1] Vår bedömning av att de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten ska utföra krävs för att tillgodose flera allmänintressen redovisas i avsnitt 15.4.

I detta kapitel ges en samlad integritetsbedömning av samtliga förslag i förhållande till kravet på proportionalitet.

16.2 Några utgångspunkter för bedömningen

Vid bedömningen av förslagens påverkan på den personliga integriteten och proportionalitet finns några grundläggande utgångspunkter. Vi kan konstatera att den personuppgiftsbehandling som våra förslag ger upphov till kommer att begränsa skyddet för den personliga integriteten.

[1] Se prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, och prop. 2007/08:48, *Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, s. 18 f.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Respekten för individens självbestämmande och integritet är grundläggande i en demokrati. Någon enhetlig definition av begreppet personlig integritet finns inte. Regeringen uttalade dock i samband med den senaste utvidgningen av integritetsskyddet i regeringsformen att en rimlig utgångspunkt för bedömningen av behovet av ett utökat skydd för den personliga integriteten var att den skulle ske utifrån den enskildes intresse av att skydda information om sina personliga förhållanden.[2]

Vissa faktorer har ansetts särskilt viktiga att ta hänsyn till när det gäller att bedöma integritetskänsligheten vid helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter. Det gäller arten av personuppgifter som samlas in och registreras, varför detta görs, hur och av vem uppgifterna används (se nedan avsnitt 16.3). Även mängden av uppgifter som samlas på ett och samma ställe eller som på något annat sätt är tillgängliga för bearbetningar och sammanställningar har betydelse för integritetskänsligheten av den behandling som kommer ske (se nedan avsnitt 16.4).[3] Också rådande samhällsvärderingar kan ha viss påverkan på vilken reglering och begränsning av behandlingen av personuppgifter som är nödvändig för att skydda den personliga integriteten.

Utöver dataskyddsregleringen finns det skyddsreglering för den personliga integriteten både i regeringsformen och i olika internationella rättsakter (se avsnitt 15.2). Den enskilde är således skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten och har en rätt till respekt för sitt privatliv. Den enskildes personuppgifter ska skyddas. I de fall en myndighet vill behandla personuppgifter måste den beakta dessa rättigheter.

Rätten till skydd för den personliga integriteten enligt regeringsformen är dock inte absolut, utan kan inskränkas genom lag. Enligt artikel 8.2 i Europakonventionen får rätten till skydd för privatlivet inte inskränkas annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välstånd eller till förebyggande av oordning eller brott eller skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. Även i EU:s rättighetsstadga är utgångspunkten att en inskränkning endast får göras i lag och måste vara förenlig med det väsentliga innehållet i de rättigheter

[2] Se prop. 2009/10:80, *En reformerad grundlag*, s. 175.
[3] Jfr prop. 2005/06:173, *Översyn av personuppgiftslagen*, s. 15.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

och friheter som erkänns i stadgan. Begränsningar får med beaktande av proportionalitetsprincipen endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter (artikel 52.1).

Som framgår av avsnitt 15.3 bedömer vi att behandlingen av personuppgifter i Utbetalningsmyndighetens verksamhet innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten och därför omfattas av skyddet i regeringsformen. Samtidigt bedömer vi att kriterierna för när skyddet får begränsas är uppfyllda. I detta ligger också att begränsningen svarar mot sådana intressen som räknas upp i artikel 8.2 i Europakonventionen (landets ekonomiska välstånd och förebyggande av oordning eller brott).

16.3 Förslagen om informationsutbyte utgör ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten

Bedömning: Det intrång i den personliga integriteten som de föreslagna skyldigheterna för kommuner och regioner att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten sammantaget medför är motiverat och proportionerligt.

Skälen för att införa bestämmelser om underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten i förhållande till kommuner och regioner väger tyngre än det integritetsintrång som uppstår. Förslagen går att förena med kraven på skydd mot för långtgående intrång i den personliga integriteten.

Skälen för bedömningen

Förslagen om uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner utgör ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten

De uppgiftsskyldigheter som nu föreslås kommer att medföra ett integritetsintrång. När det gäller arten av personuppgifter som samlas in och registreras, varför detta görs, hur och av vem uppgifterna används kan konstateras följande.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Vad gäller vilken art av uppgifter som kommer utbytas och därmed behandlas så kommer det röra såväl generellt harmlösa uppgifter som integritetskänsliga uppgifter. De uppgifter som är av betydelse för Utbetalningsmyndighetens uppgift att administrera systemet med transaktionskonto vid en kommunal anslutning utgör generellt sett i sig inte några särskilt integritetskänsliga uppgifter. Det kommer att handla om exempelvis namn, person- eller organisationsnummer, adress, belopp som ska betalas ut, vilken period som utbetalningen avser och kontonummer. Av uppgifterna kommer det dock också framgå vilken ekonomisk förmån eller ekonomiskt stöd som utbetalningen hänför sig till. Sådana uppgifter kan i sitt sammanhang utgöra känslig information.

De uppgifter som är av betydelse för dataanalyser och urval kommer däremot att handla om generellt sett mer integritetskänsliga uppgifter. Det rör sig om uppgifter som gäller själva beslutet om den ekonomiska förmånen och stödet, inklusive uppgifter som legat till grund för beslutet eller som haft betydelse för verkställigheten. Bland de uppgifter som legat till grund för ett beslut om en ekonomisk förmån kan det många gånger finnas integritetskänsliga uppgifter. Det kan typiskt sett handla om uppgifter i inlämnade intyg om medicinska förhållanden, inkomst eller bosättningsförhållanden som bifogats en ansökan. När det gäller uppgifter om ekonomiska stöd till föreningar får de anses generellt sett mindre integritetskänsliga. I vart fall om uppgifterna som bifogats en ansökan rör själva föreningen. Uppgifter som ligger till grund för ett beslut om föreningsbidrag kan dock också röra uppgifter om medlemmar, medlemsavgifter, bidrag och gåvor. Sådana uppgifter kan indirekt avslöja politiska åsikter, religiösa övertygelser eller en persons sexuella läggning eller etnicitet vilka utgör känsliga personuppgifter (se avsnitt 14.4.1). För dataanalyser och urval ska också kontaktuppgifter som lämnas till kommuner och regioner lämnas till Utbetalningsmyndigheten. Kontaktuppgifter utgör harmlösa uppgifter och är därför inte sådana som normalt kräver ett särskilt skydd. I de fall kontaktuppgifter lämnas ut i en underrättelse från Utbetalningsmyndigheten kommer de att omfattas av den sekretess som gäller enligt 21 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, vilka gäller oavsett i vilket sammanhang som uppgiften förekommer (se avsnitt 14.4.2).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

De uppgifter som kan komma att lämnas ut på begäran av Utbetalningsmyndigheten vid en fördjupad granskning kan avse uppgifter av mycket integritetskänslig karaktär (se avsnitt 14.5.1).

Det finns redan i dag ett väl utvecklat och författningsreglerat informationsutbyte mellan olika myndigheter som hanterar utbetalningar från välfärdssystemen. Informationsutbytet omfattar i stor utsträckning kommuner. Regioner omfattas inte i samma utsträckning. Det kan dock noteras att det lämnats förslag som innebär att regioner bland annat ska omfattas av skyldigheten i lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.[4]

Vid ett genomförande av våra förslag om kommunal anslutning kommer Utbetalningsmyndighetens uppdrag som en betydelsefull aktör i samhällets strävan att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar att utvidgas. Uppgiftsskyldigheterna syftar till att möjliggöra en sådan anslutning vilket tillgodoser ett allmänt intresse som kan rättfärdiga en inskränkning av den personliga integriteten. När det gäller förslaget som avser uppgiftsskyldigheten som avser registrering av uppgifter om utbetalningar i systemet med transaktionskonto kan vi bland annat konstatera att det för närvarande saknas en samlad bild av utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd från välfärdssystemen till enskilda. De främsta skälen till en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto är att systemet möjliggör för både privatpersoner och företag att få en samlad bild av myndigheters och andra aktörers utbetalningar till dem samt att bankkontoregistret innebär att det sker en kontroll av att det bankkonto som uppgetts av betalningsmottagaren verkligen tillhör denne. Utöver detta är tillgång till uppgifter avseende utbetalningar en väsentlig del i Utbetalningsmyndighetens uppgifter att utföra dataanalyser och urval samt granskningar. Det finns därför ett stort behov av att utbetalningar om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd från kommuner och regioner registreras i systemet med transaktionskonto.

När det gäller Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och urval är det en nödvändig förutsättning att Utbetalningsmyndigheten får tillgång till fler uppgifter än själva utbetalningen att basera sina data-

[4] Se SOU 2024:24, *Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag*, s. 229–231. Se också (Fi2021/02564) och ESV, *Säkerställ korrekta utbetalningar från välfärdsystemet – förslag på åtgärder 2023*, där det föreslås att regionerna ska omfattas (rapport 2023:25).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

analyser och urval på. Även i samband med Utbetalningsmyndighetens granskningar behöver myndigheten få del av fler uppgifter. Vilka uppgifter som blir aktuella att utbyta har begränsats i så stor utsträckning som varit möjligt utan att syftet med anslutningen ska gå förlorat.

Sammantaget bedömer vi att förslagen om uppgiftsskyldigheter motiveras av ett mål av allmänt samhällsintresse och att det inte finns något mindre ingripande sätt att nå dessa mål. Den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till hos Utbetalningsmyndigheten kommer därutöver kringgärdas av flera författningsreglerade skydds- och säkerhetsåtgärder som syftar till att värna den personliga integriteten i verksamheten (se vidare avsnitt 16.4). De uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden som Utbetalningsmyndigheten tar emot kommer också att omfattas av absolut sekretess hos Utbetalningsmyndigheten (40 kap. 7 d § OSL). De föreslagna uppgiftsskyldigheterna kommer därför enligt vår mening att vara kringgärdade av tillräckliga skyddsåtgärder.

Med hänsyn till syftet med förslaget anser vi att det intrång som en kommunal anslutning innebär i enskildas personliga integritet är motiverat. Med de skyddsåtgärder som föreslås i form av den begränsning i bestämmelsernas utformning och som finns i den befintliga lagstiftningen anser vi också att intrånget är proportionerligt.

Skälen för att införa bestämmelserna om underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten väger tyngre än det integritetsintrång som uppstår

Även vid ett införande av bestämmelser om underrättelseskyldighet för Utbetalningsmyndigheten måste de skäl som talar för att införa sådana bestämmelser vägas mot de integritetsskäl som talar emot. Att Utbetalningsmyndigheten överlämnar uppgifter om en enskild individ till en mottagande statlig myndighet, kommun eller region innebär att en större mängd information om den enskilde även samlas hos den mottagande myndigheten. Informationen kan också komma att läggas till grund för, helt lagenliga, åtgärder som har negativa konsekvenser för den enskilde. Vidare kan information om ett känsligt förhållande bli tillgänglig för ett större antal tjänstemän. Skyddet för

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

den personliga integriteten måste vägas mot de viktiga allmänintressen som motiverar ett uppgiftslämnande.[5]

Det huvudsakliga syftet med inrättandet av Utbetalningsmyndigheten är att den ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Syftet med en kommunal anslutning är att Utbetalningsmyndigheten även ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner. Granskningar av urvalsträffar från myndighetens dataanalyser och urval syftar bland annat till att berörda kommuner och regioner ska få kännedom om eventuella felaktigheter och ges möjlighet att vidta åtgärder med anledning av detta. Utbetalningsmyndigheten kommer således behöva kunna lämna underrättelser även till kommuner och regioner. Genom underrättelseskyldigheten kommer även felaktigheter som kan leda till felaktiga beslut om utbetalningar rättas till. Underrättelseskyldigheten kan därmed även bidra till att framtida felaktigheter hindras. Allmänheten förväntar sig att myndigheter ska agera om de upptäcker att till exempel utbetalning skett på felaktiga grunder. Det finns alltså ett viktigt allmänintresse som underrättelseskyldigheten syftar till att tillgodose. Detta motiverar den utökade personuppgiftsbehandling som förslagen om underrättelseskyldighet innebär. Vi bedömer också att det inte finns några mindre ingripande åtgärder för att nå detta mål.

Vid en samlad bedömning bedömer vi att skälen för att Utbetalningsmyndigheten ska underrätta även kommuner och regioner väger tyngre än det integritetsintrång som uppstår. Förslaget går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten.

16.4 Den personuppgiftsbehandling som informationsutbytet medför är proportionerlig

Bedömning: Den samlade personuppgiftsbehandling som en kommunal anslutning medför kommer att utgöra en proportionerlig inskränkning av det skydd för den personliga integriteten som finns i regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Förslagen är förenliga med dataskyddsförordningens krav.

[5] Jfr prop. 2007/08:48 s. 18.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Skälen för bedömningen

Några identifierade integritetsrisker vid den föreslagna behandlingen och åtgärder för att motverka dem

Mängden av uppgifter som samlas på ett och samma ställe eller som på något annat sätt är tillgängliga för bearbetningar och sammanställningar har betydelse när det gäller att bedöma integritetskänsligheten vid helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter.[6]

De uppgifter som Utbetalningsmyndigheten har i uppdrag att utföra medför vissa risker ur ett integritetsperspektiv och även i övrigt för den registrerades rättigheter. Den främsta integritetsrisken som vi har identifierat är den utvidgning som en kommunal anslutning innebär vid sambearbetningen av uppgifter vid myndighetens dataanalyser och urval, och den utökade kartläggning av enskilda som detta kan innebära. Den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att utföra detta förutsätter tillgång till personuppgifter som rör stora delar av befolkningen. Det kommer, vilket framgår av avsnitt 16.3, att röra såväl uppgifter som är känsliga som uppgifter som i sig inte är särskilt känsliga. Även förhållandevis oförargliga uppgifter kan dock, om de samlas tillsammans med andra sådana uppgifter, skapa en totalbild av en människas förhållanden som i sin tur innebär ett väsentligt intrång i den personliga integriteten. Den sambearbetning som föreslås ske hos Utbetalningsmyndigheten av uppgifter från kommuner och regioner innebär att myndigheten utifrån uppgifterna kan få tillgång till en än mer omfattande bild av den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden, vilket får anses utgöra ett större integritetsintrång.

Även om sambearbetningen i sig utgör ett godtagbart integritetsintrång finns en risk för att den stora uppgiftsmängden och möjligheten till kartläggning kan medföra ett omotiverat intrång i de registrerades personliga integritet. En omfattande behandling kan till exempel innebära en risk för att uppgifter kommer till andra personers kännedom på ett sätt som skulle kunna skada den enskildes anseende. Risker ur informationssäkerhetssynpunkt bedöms också uppkomma genom att många uppgifter samlas på ett ställe, till exempel kontouppgifter avseende stora delar av Sveriges befolkning.

[6] Prop. 2005/06:173 s. 15.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndigheten kommer i sin verksamhet att behöva behandla känsliga personuppgifter. Det kan förekomma bland annat vid fördjupade granskningar, då myndigheten kommer att sammanställa uppgifter som rör vissa utvalda utbetalningar och de personer som är mottagare av dessa. Behandling av känsliga personuppgifter kommer också att förekomma vid dataanalyser och urval samt kan även förekomma vid administrationen av systemet med transaktionskonto. De bestämmelser som begränsar möjligheten att behandla känsliga personuppgifter, inklusive sökning i sådana uppgifter, är exempel på åtgärder för att motverka risken för omotiverad behandling av sådana uppgifter. Behandlingen av sådana uppgifter kan även komma att begränsas genom närmare reglering i förordning. Ytterst är det dock Utbetalningsmyndighetens ansvar att se till att känsliga personuppgifter behandlas endast om förutsättningarna för detta är uppfyllda.

Uppgiftslämnandet till och från Utbetalningsmyndigheten, som är en förutsättning för myndighetens verksamhet, innebär också en risk för att utomstående aktörer på ett otillbörligt sätt skaffar sig åtkomst till uppgifterna. Även i denna del av verksamheten finns således en risk för obehörig extern åtkomst. Detta medför att Utbetalningsmyndigheten måste ställa höga krav på säkerhet vid överföring av information till och från myndigheten, i dialog med utlämnande och mottagande kommuner och regioner. En risk för obehörig extern åtkomst finns dock även vid den behandling av personuppgifter, såsom uppgiftslämnande, som sker redan i dag. Skyldigheten att tillse att uppgifter lämnas ut på ett säkert sätt gäller även för utlämnande regioner och kommuner.

För att motverka dessa integritetsrisker finns bestämmelser i lagen (2023:457) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten. Lagen innehåller ändamålsbestämmelser, bestämmelser om behandling i särskilda uppgiftssamlingar, sökbegränsningar samt bestämmelser om tillgångsbegränsning, med krav på uppföljning och dokumentation, och om tidsgränser för behandling av uppgifter med mera, vilket är exempel på åtgärder för att motverka risken för omotiverad behandling. Därutöver har också ytterligare åtgärder vidtagits som regleras i förordning eller vidtas av den som är personuppgiftsansvarig, det vill säga Utbetalningsmyndigheten. Vi har bedömt att de skyddsåtgärder som finns i befintligt regelverk utgör ett tillräckligt

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

skydd för den personliga integriteten även vid en kommunal anslutning (se avsnitt 15.4.2).

Krav på inbyggt dataskydd och dataskydd som standard samt krav på att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå följer dessutom direkt av dataskyddsförordningen (artiklarna 25 och 32).

Behov av personuppgiftsbehandlingen och proportionalitet

Som framgår av avsnitt 15.4.1 syftar Utbetalningsmyndighetens personuppgiftsbehandling till att tillgodose ett allmänt intresse som kan rättfärdiga en inskränkning av den personliga integriteten. En bedömning av behovet av och proportionaliteten i behandlingen i förhållande till syftena ska dock göras (artikel 35.7 b i dataskyddsförordningen).

I kapitel 12 presenteras våra förslag som avser en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Förslaget att ansluta kommuner och regioner till systemet med transaktionskonto motiveras som nämns ovan främst av att det saknas en samlad bild av utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd från välfärdssystemen till enskilda. En kommunal anslutning till systemet skulle möjliggöra för både privatpersoner och företag att få en samlad bild av myndigheters och andra aktörers utbetalningar till dem. Det motiveras också av den kontroll som bankkontoregistret innebär av att innehavaren av ett bankkonto och betalningsmottagaren är en och samma person. Tillgång till uppgifter avseende utbetalningar från kommuner och regioner utgör därför en nödvändig del för en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Vilka uppgifter som blir aktuella att behandla har begränsats bland annat genom vilka utbetalningar som bör omfattas. Den behandling av personuppgifter som kommer att ske bedöms därför utgöra ett proportionerligt ingrepp i den enskildes personliga integritet.

Utbetalningsmyndigheten har också inrättats för att komma åt felaktiga utbetalningar och avancerade upplägg som drabbar välfärdssystemen. Det innebär bland annat att Utbetalningsmyndigheten utifrån ett helhetsperspektiv ska verka för att motverka felaktiga utbetalningar och missbruk av välfärdssystemen. Våra förslag att ansluta kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet med dataanalys och granskning motiveras främst av att myndigheten,

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

vid en kommunal anslutning, inte bara kommer kunna komplettera den kontrollverksamhet som sker vid redan anslutna statliga myndigheter och arbetslöshetskassor utan också den kontrollverksamhet som sker vid kommuner och regioner. Även den behandling av personuppgifter som kommer att ske i samband med dataanalys och urval bedöms utgöra ett proportionerligt ingrepp i den enskildes personliga integritet. Skälet till detta är att de uppgifter som ska lämnas har begränsats genom bestämmelsernas utformning. En begränsning finns också i den befintliga lagstiftningen avseende när och hur uppgifter får behandlas i uppgiftssamlingen för dataanalys och urval. Dessa åtgärder syftar till att minska de integritetsrisker som uppkommer vid personuppgiftsbehandlingen.

Utbetalningsmyndigheten behöver också granska de urvalsträffar som myndighetens dataanalyser och urval resulterar i. De behöver gås igenom i syfte att identifiera felaktiga utbetalningar och kan därvid behöva kontrolleras och kompletteras genom sökning i uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval. Den inledande granskningen ska vara ett led i att bland annat förhindra att uppgifter i onödan lämnas vidare till beslutande och utbetalande regioner eller kommuner. Den fördjupade granskningen ska framför allt vara inriktad mot felaktigheter som är av betydelse för flera välfärdssystem, och som är del av ett systematiskt utnyttjande av välfärdssystemen. Dessa felaktigheter är svåra att upptäcka i dag och riskerar att försvaga legitimiteten i systemen. Det finns därmed ett behov även av den behandling av personuppgifter som denna verksamhet ger upphov till. Granskningen är också reglerad i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar. Mot bakgrund av syftet med granskningarna, och vikten av att upprätthålla legitimiteten i välfärdssystemen, bedömer vi att en behandling av personuppgifter som kommer att ske vid granskning utgör ett proportionerligt ingrepp i den enskildes personliga integritet.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att en kommunal anslutning kommer att medföra en än mer omfattande personuppgiftsbehandling i förhållande till vad som gäller i dag. En kommunal anslutning motiveras dock av de mycket starka skäl som ligger bakom själva inrättandet av Utbetalningsmyndigheten. Det finns behov av att utföra den ovan beskrivna personuppgiftsbehandlingen, och den kommer enligt vår mening att vara proportionerlig i förhållande till det eftersträvade målet med behandlingen. Den planerade behandlingen av

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

personuppgifter går således inte utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de syften som ligger till grund för myndighetens uppdrag. Ett antal olika skydds- och säkerhetsåtgärder har också införts för att begränsa integritetsintrånget som uppkommer till följd av myndighetens verksamhet.

Det är dock av väsentlig vikt att de begränsningar som följer av dataskyddsförordningen och lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten följs såväl vid utarbetande av rutiner som faktisk personuppgiftsbehandling vid en kommunal anslutning. Utbetalningsmyndigheten kommer därför såväl generellt, när de närmare förutsättningarna för det planerade informationsutbytet med regioner och kommuner har klarlagts, som i specifika situationer att behöva göra bedömningar av om behandlingen är att anse som proportionerlig.

Den befintliga regleringen av personuppgiftsbehandlingen medför ett starkt skydd för den personliga integriteten

Ett av syftena med EU:s dataskyddsreform, i vilken bland annat dataskyddsförordningen ingick, var att stärka integritetsskyddet för enskilda och ge enskilda bättre möjligheter att kunna kontrollera hur behandlingen av personuppgifter sker. Dataskyddslagen, som kompletterar dataskyddsförordningen, syftar också till att stärka skyddet för den enskildes personliga integritet. Genom lagen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten finns tydliga ramar och förutsättningar för Utbetalningsmyndighetens behandling av personuppgifter. Den reglering som är anpassad efter Utbetalningsmyndighetens behov och förutsättningar innebär mindre risker för otillåten behandling av personuppgifter. Även för kommuner och regioner finns sektorsspecifik dataskyddsreglering vad avser uppgifter som är särskilt känsliga. Den befintliga regleringen innehåller således skyddsåtgärder i syfte att värna enskildas personliga integritet. Sammantaget bedömer vi att den befintliga regleringen om dataskydd för kommuner och regioner samt Utbetalningsmyndigheten medför ett starkt skydd för enskildas personliga integritet. Den befintliga regleringen bedöms också vara förenlig med dataskyddsförordningens övriga krav (se avsnitt 15.4 och 15.5).

DEL 5

Ikraftträdande, konsekvenser och författningskommentarer

17 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: De ändringar som föreslås i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten, lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar och lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten, i enlighet med författningsförslag 1 och 2, ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Senast den 1 juli 2029 ska lagarna tillämpas beträffande kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd.

Bedömning: De ändringar som föreslås i författningsförslag 3 utgör inte något fullständigt författningsförslag, varför något ikraftträdandedatum inte föreslås.

Skälen för förslaget

Ikraftträdande

Arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen måste prioriteras. Att utbetalningar av offentliga medel går till det som de är avsedda för är en viktig förutsättning för allmänhetens förtroende för och tillit till systemen. Som framgått i detta betänkande bör ett sådant arbete bedrivas brett i samhället och därmed inkludera kommunsektorn som gör stora utbetalningar. En kommunal anslutning bör därför ske så snart som möjligt, varför ett snart ikraftträdande är av vikt.

Utbetalningsmyndigheten startade sin verksamhet den 1 januari 2024, samma dag som de författningar som styr Utbetalningsmyndighetens verksamhet trädde i kraft. Då hade den organisationskommitté

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

som förberedde myndighetens inrättande arbetat i knappt två år. Myndighetens verksamhet är nu i gång, men ännu inte fullt utbyggd.

De förslag vi lägger innebär utmaningar för både Utbetalningsmyndigheten och kommunsektorn. Det är 310 nya aktörer som ska anslutas till myndighetens verksamhet och det måste ges tid att förbereda hur detta ska ske i praktiken. Teknik och säkerhet behöver finnas på plats samt arbetsformer och rutiner utarbetas mellan Utbetalningsmyndigheten och kommunsektorn. Kommuner och regioner behöver dessutom få tid till anpassningar.

Tiden för när ikraftträdandet kan ske är framför allt beroende av den tid som krävs för den fortsatta lagstiftningsprocessen med remissbehandling, fortsatt beredning i Regeringskansliet, lagrådsremiss, proposition och riksdagsbehandling. Det finns inget hinder mot att de praktiska frågorna kring en anslutning som inte har omfattats av vårt uppdrag utreds även efter ett ikraftträdande. Mot denna bakgrund menar vi att ett ikraftträdande bör ske den 1 juli 2026. Detta bör gälla för författningsförslag 1 och 2. Beträffande författningsförslag 3 avstår vi från att föreslå ett datum för ikraftträdande eftersom det förslaget kräver betydligt mer utredning.

När lagarna ska börja tillämpas

Även om de lagar vi föreslår bedöms kunna träda i kraft den 1 juli 2026, kommer formerna för en kommunal anslutning inte att till fullo vara utredda och finnas på plats vid denna tidpunkt. För att säkerställa att alla praktiska förutsättningar är för handen, samtidigt som hänsyn tas till att tidsåtgången för anpassningen av Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuners och regioners verksamhet är svårbedömd, föreslår vi att bestämmelserna i lagarna bör kunna tillämpas successivt. Sannolikt kommer utbetalningarna från kommuner och regioner att behöva anslutas till Utbetalningsmyndigheten efter hand för att kunna säkerställa driften. I likhet med vad som gäller för de statliga myndigheterna bör därför en bestämmelse införas om vid vilken senaste tidpunkt som samtliga de kommunala utbetalningar som omfattas av våra författningsförslag också ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

När det gäller de statliga utbetalningarna sattes denna tid till tre år efter lagarnas ikraftträdande. Att ansluta de kommunala utbetalningarna innebär också stora utmaningar, eftersom det rör sig om 310 aktörer. Samtidigt har Utbetalningsmyndigheten påbörjat sin verksamhet och därmed börjat bygga upp erfarenheten kring att ansluta utbetalningar till verksamheten. Mot denna bakgrund menar vi att en tid om tre år även i detta fall är en väl avvägd tidsperiod. Vi föreslår därför att uppgifter om kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd bör kunna registreras i systemet med transaktionskonto senast den 1 juli 2029. Vid samma tidpunkt bör lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar och lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten börja tillämpas. Detta bör gälla för både författningsförslag 1 och 2.

18 Konsekvenser

18.1 Konsekvensbeskrivningens innehåll

I detta kapitel redovisas konsekvenser av de två fullständiga författningsförslag som läggs i betänkandet (författningsförslag 1 och 2). Eftersom vi förordar att samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag på sikt bör anslutas, kommer även detta beaktas i relevanta delar. Utöver de delar som ska ingå i en konsekvensanalys enligt kommittéförordningen (1998:1474) ska vi enligt direktiven[1] bedöma vilken effekt förslagen får på omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar. Konsekvensbeskrivningen ska också beskriva de för- och nackdelar som finns med förslagen för kommuner, regioner och staten. Om det är relevant ska konsekvenserna för företag, föreningar och andra enskilda beskrivas, särskilt om förslagen rör uppgifter som kan vara känsliga för dessa aktörer om de sprids. Förslag om utökat informationsutbyte ska föregås av en bedömning av om behovet av utökad tillgång till information väger tyngre än behovet av skydd för den personliga integriteten. Om något av förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen ska en proportionalitetsprövning göras så att en inskränkning av självstyrelsen inte går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen. De överväganden som gjorts gällande den kommunala självstyrelsen och som lett fram till förslagen ska redovisas.

Utbetalningsmyndigheten startade sin verksamhet den 1 januari 2024. Till grund för myndighetens inrättande låg bland annat betänkandet *Kontroll för ökad tilltro*[2] där en grundlig konsekvensbeskrivning gjordes. Flera av de bedömningar som gjordes i den är relevanta även vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Vi kommer därför att förhålla oss till den konsekvens-

[1] Se bilaga 1 för utredningens direktiv.
[2] SOU 2020:35.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

beskrivningen i relevanta delar samt till beskrivningen av konsekvenser i propositionen bakom Utbetalningsmyndighetens inrättande.[3]

18.2 Förslagen i korthet

Vi lägger tre alternativa författningsförslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, varav två förslag (författningsförslag 1 och 2) är fullständiga förslag. Det tredje förslaget läggs för att fungera som ett underlag inför fortsatt utredningsarbete.

Författningsförslag 1 avser den anslutning som vi menar bör genomföras initialt. Förslaget innebär att det sker en obligatorisk anslutning av samtliga kommuners och regioners utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Anslutning ska ske till både systemet med transaktionskonto och till verksamheten för dataanalys och granskning. Anslutningen till verksamheten för dataanalys och granskning innebär att det införs uppgiftsskyldigheter för Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner.

När det gäller anslutningen till transaktionskontosystemet förordar vi att uppgifter om de kommunala utbetalningarna endast ska registreras i systemet, till skillnad från de statliga utbetalningarna som ska administreras i systemet. Utifrån Utbetalningsmyndighetens indelning av systemet ser vi framför oss att det innebär en anslutning till delarna medborgargränssnitt och bankkontoregister, men inte till betalningsförmedlingen (se vidare avsnitt 6.4.1). Det innebär att kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd kommer att synas i den sammanställning över offentliga utbetalningar som den enskilde kan ta del av hos Utbetalningsmyndigheten och att kommuner och regioner kan använda sig av det register över bankkonton som byggs upp inom myndigheten. Utbetalningsmyndigheten kommer dock inte att ta över betalningsansvaret för de kommunala utbetalningarna, utan det ligger kvar hos respektive kommun och region. Anslutningen till systemet med transaktionskonto innebär att det införs uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner.

Enligt författningsförslag 2 sker en anslutning endast till verksamheten för dataanalys och granskning. I denna del är anslutningen identisk med författningsförslag 1.

[3] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Författningsförslag 3 innebär att det sker en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner, och av samtliga kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag, det vill säga ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, samt utbetalningar till huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725). Förslaget innehåller en anslutning endast till systemet med transaktionskonto (till delarna medborgargränssnitt och bankkontoregister).

18.3 Syftet med en kommunal anslutning och alternativa lösningar

I utredningens direktiv anges att Brottsförebyggande rådet (Brå) pekar på att kommuner och regioner inte fullt ut drar nytta av de utvecklade arbetssätt och gemensamma problembilder som finns inom statliga verksamheter till följd av en utvecklad myndighetssamverkan. Detta trots att det inom kommuner och regioner bedrivs arbete för att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott. Brå har dock betonat att få kommuner och regioner har ett utvecklat arbetssätt mot flera olika typer av felaktiga utbetalningar. De flesta har utvecklat sitt arbete inom ett eller ett par områden, ofta inom en och samma förvaltning.[4] Vidare anges att det kan finnas risk för övervältring av problemen med felaktiga utbetalningar till kommuner och regioner när arbetet med att motverka sådana utbetalningar förstärks inom statliga verksamheter. Mot denna bakgrund anges att det är angeläget med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna för att hantera de utmaningar som uppstår till följd av avancerade och systemövergripande välfärdsangrepp. Det övergripande syftet med en kommunal anslutning är således att stärka kommunsektorns arbete mot felaktiga utbetalningar och i stort motverka välfärdsbrottslighet samt åstadkomma ett systematiskt arbete mot felaktiga utbetalningar som sträcker sig över förvaltningsnivåerna.

I avsnitt 11.2 har vi presenterat fyra alternativa sätt för en kommunal anslutning och där diskuterat vilka alternativ som bör övervägas. Vi hänvisar dit för en utförlig diskussion kring lämpligheten

[4] Se Brå, *Välfärdsbrott mot kommun och region*, rapport 2022:1.

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

i olika anslutningsalternativ, inklusive proportionalitetsbedömning i fråga om inskränkning av den kommunala självstyrelsen.

Vi gör bedömningen att det skulle vara ett misstag att inte ansluta kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Vi kan konstatera att arbetet mot felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn behöver förbättras, intensifieras och förses med nya verktyg. I kapitel 5 har vi konstaterat att det behövs ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna för att brottslighet ska kunna upptäckas och motverkas effektivt. Det gör det möjligt att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet utifrån ett helhetsperspektiv genom systemövergripande riskanalyser, urval och kontroller av utbetalningarna. Vi har därför konstaterat att Utbetalningsmyndighetens verksamhet i sig talar för att det bör ske en kommunal anslutning för att dess fulla potential ska uppnås (avsnitt 5.6.4) samt att en kommunal anslutning är lämplig för att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. Vidare menar vi att det är viktigt att kontrollen är likvärdig inom välfärdssystemen (avsnitt 5.7.2) och att felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet ska motverkas på ett tidigt stadium. En anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle innebära ett verktyg som svarar mot dessa behov, dessutom finns det inget annat verktyg i dagsläget som har just en sådan inriktning och potential. Det skulle också vara ett ineffektivt användande av resurser att inte utnyttja Utbetalningsmyndighetens fulla potential. Som följd härav har vi i avsnitt 11.6 gjort bedömningen att det bör ske en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner och att samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag som utgångspunkt bör anslutas, om än successivt. Även om författningsförslag 1 och 2 endast avser ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd menar vi att målbilden är att även utbetalningar till huvudmän och privata utförare på sikt ska anslutas (se avsnitt 11.8).

18.4 Grundläggande förutsättningar för reglering av kommuner och regioner

Enligt 14 kap. 2 § regeringsformen sköter kommunerna (inklusive regionerna) lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund. Närmare bestämmelser om detta finns i lag. På samma grund sköter kommuner och regioner

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

även andra angelägenheter som bestäms i lag. Den kommunala självstyrelsen utgör en av grundstenarna för svensk demokrati.[5] En inskränkning i den kommunala självstyrelsen bör enligt 14 kap. 3 § regeringsformen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Det huvudsakliga syftet med bestämmelsen är att intresset av kommunal självstyrelse under beredningen av lagförslag regelmässigt ska ställas mot de intressen som ligger bakom lagförslaget.[6] Av den kommunala finansieringsprincipen följer vidare att kommuner och regioner inte ska åläggas nya uppgifter utan att de samtidigt får möjlighet att finansiera dessa på annat sätt än genom höjda skatter.[7]

18.5 Svårigheter att bedöma konsekvenser

Precis som vid anslutningen av de statliga myndigheterna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är det även nu av flera skäl svårt att på förhand ge en tydlig och klar bild av konsekvenserna av våra förslag om kommunal anslutning. Som framgår av avsnitt 18.6 kan vi inte göra några mer precisa kostnadsberäkningar av en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, vilket gör att det inte är möjligt att annat än preliminärt bedöma konsekvenserna av förslagen. Det finns dock tunga argument för en kommunal anslutning som ska ställas mot kostnaderna.

Som framgår är Utbetalningsmyndighetens bedömning att kostnaderna för en kommunal anslutning av samtliga kommunala utbetalningar som omfattas av utredningens uppdrag till verksamheten dataanalys och granskning över tid skulle understiga kostnaderna för de felaktiga utbetalningarna. Vi gör samma bedömning. De kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag uppgår enligt våra beräkningar till 193 miljarder kronor per år. Det handlar alltså om mycket stora belopp. Den internationella studie vi lyft fram indikerar att andelen felaktiga utbetalningar kan uppgå till så mycket som 10 procent. Samma procentsats har också nämnts i vår kartläggning som en möjlig övre nivå på felaktigheter (avsnitt 9.5.5 och 9.5.6). Ingen vet om

[5] Se till exempel prop. 1973:90, *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m.m.; given Stockholms slott den 16 mars 1973*, s. 188 och bet. 1973:KU26, s. 39.
[6] Se prop. 2009/10:80, *En reformerad grundlag,* s. 212 f.
[7] Se prop. 1991/92:150 *med förslag om slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1992/93, m.m. (kompletteringsproposition)*, bet. 1991/92:FiU29, *Den kommunala ekonomin*, och rskr. 1991/92:345.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

denna siffra är högre eller lägre, men det vi vet är att de totala felaktiga utbetalningarna uppgår till mycket stora summor. Det vi också vet är att det ständigt kommer rapporter om hur välfärdsbrottsligheten dränerar välfärdssystemen på pengar och i många fall, där ofta juridiska personer är inblandade, uppgår summorna till miljonbelopp. Rapporter beskriver hur personer som figurerar inom den grova och systematiska brottsligheten driver välfärdsföretag och hur brottsligheten hittar nya sätt att komma över stora summor från den gemensamma välfärden. Pengarna som dessa personer tillskansar sig används inte sällan i annan brottslighet. Den sammantagna brottsligheten innebär stora kostnader för samhället.

Oavsett hur kostnaderna för en anslutning förhåller sig till de summor som i ett brett perspektiv kan sparas på att motverka brottsligheten, menar vi att det finns all anledning att med kraftfulla medel motverka denna samhällsskadliga brottslighet. Och det måste få kosta pengar. Om inte välfärdsbrottsligheten förhindras står andra värden på spel, såsom tilliten till välfärdssystemen och samhället i stort inbegripet samhällets förmåga att hantera brottslighet. Till detta ska läggas risken för att viljan att betala skatt kan urholkas om offentliga medel tillåts att gå till välfärdsbrottslighet. Välfärdssystemen bygger på ett stort mått av tillit till betalningsmottagaren. När kontroll under lång tid inte prioriterats och välfärdssystemen inte omgärdats av tillräckligt skydd, samtidigt som brottsligheten blivit mer komplex och omfattande, måste åtgärder sättas in. Att låta en kostnadskalkyl vara den enda utslagsgivaren för vilka åtgärder som bör vidtas i den situation som råder är med all säkerhet kontraproduktiv på sikt. Inte minst för tilliten till och förtroendet för välfärdssystemen.

Utbetalningsmyndigheten är det nya verktyget i arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet och dessutom ett verktyg som kan tillgodose behovet av ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna. Inget annat tillgängligt verktyg kan komplettera kommuners och regioners arbete mot felaktiga utbetalningar som en anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Myndighetens analyser genererar underrättelser som kan förbättra kommuners och regioners förutsättningar att bedriva ett effektivt arbete mot felaktiga utbetalningar. Utbetalningsmyndighetens verksamhet överbryggar de sekretesshinder mellan olika utbetalande aktörer som kommit att fungera som ett skydd för dem som dränerar välfärdssystemen. Utbetalningsmyndighetens potential bör därför tas

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

till vara i största möjliga utsträckning. Det innebär att en så omfattande kommunal anslutning som möjligt bör eftersträvas, så länge den är motiverad utifrån ambitionen att motverka de felaktiga utbetalningarna inom välfärdssystemen.

18.6 Effekter för offentliga finanser

18.6.1 Svårigheter att uppskatta kostnader

I propositionen om Utbetalningsmyndighetens inrättande uttalade regeringen att det är viktigt att följa upp och utvärdera effektiviseringsvinsterna av myndighetens verksamhet, men att detaljerade analyser och konsekvensbeskrivningar av de förmodade framtida nettoeffekterna kan göras först när Utbetalningsmyndighetens verksamhet är fullt uppbyggd.[8] Vi instämmer i denna bedömning och konstaterar att det i hög grad även gäller vid en kommunal anslutning till myndighetens verksamhet. Det innebär att de bedömningar som görs i detta avsnitt av kostnaderna för en kommunal anslutning får betraktas som preliminära.

I ett försök att få en mer konkret uppfattning om kostnaderna har vi bett Utbetalningsmyndigheten att ta fram kostnadsberäkningar för en kommunal anslutning, men myndigheten har ansett att den inte kan göra sådana beräkningar.[9] Enligt myndigheten går det inte att i dagsläget göra tillförlitliga kostnadsuppskattningar för registrering av uppgifter om kommunala utbetalningar i systemet med transaktionskonto, eftersom det fortfarande pågår utredning om och uppbyggnad av systemet, vilket inte ska vara klart för anslutning förrän den 1 januari 2027. Myndigheten har vidare uppgett att det inte finns förutsättningar att omsätta det som är känt om kostnaderna för anslutningen av de fem statliga myndigheter som omfattas av Utbetalningsmyndighetens verksamhet till att beräkna kostnader för en kommunal anslutning. Enligt myndigheten har den därvid inte heller tillräcklig kunskap om kommunsektorns betalningssystem för att kunna bedöma konsekvenser av och kostnader för en kommunal anslutning. När det gäller förslaget om anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning har Utbetalnings-

[8] Prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 169.
[9] Myndighetens besked i fråga om konsekvensbeskrivningar har lämnats till utredningen via e-post den 24 oktober 2024.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

myndigheten inte tillräcklig kunskap om kommunsektorns it-system, it-mognad och datahantering för att kunna bedöma konsekvenser av och kostnader för en kommunal anslutning. Det är dessa faktorer som myndigheten bedömer driver kostnaderna för både kommuner och regioner samt för Utbetalningsmyndigheten vid en anslutning.

Det skulle naturligtvis vara av stort värde om det gick att göra en precis uppskattning av kostnaderna för en kommunal anslutning. Sådana uppskattningar kräver dock en fördjupad utredning av kommunsektorns betalsystem, it-system och datahantering. När det gäller beräkning av kostnader för en anslutning till delar av systemet med transaktionskonto kan en sådan någorlunda precis uppskattning göras först i ett senare skede när kostnadsbilden hos Utbetalningsmyndigheten har klarnat och det är fastslaget hur en teknisk lösning som ska inkludera ytterligare 310 aktörer kan se ut. Resultaten från Utbetalningsmyndighetens dittills gjorda dataanalyser och granskningar av felaktiga utbetalningar bör då beaktas.

Den ordning vi föreslår innebär att Utbetalningsmyndigheten kommer att kunna meddela verkställighetsföreskrifter och föreskrifter om krav på teknik och säkerhet vid registrering av kommunala utbetalningar i systemet med transaktionskonto. Vi har också angett att Utbetalningsmyndigheten genom förordning ska få rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten av kommuners och regioners uppgiftsskyldighet. Det betyder att Utbetalningsmyndigheten, i samband med framtagande av myndighetsföreskrifter, behöver göra kostnadsberäkningar för eventuella krav i föreskrifterna som exempelvis rör it-lösningar (se mer om detta nedan).

Trots svårigheterna att göra kostnadsberäkningar har Utbetalningsmyndigheten bedömt att en anslutning av samtliga kommunala utbetalningar som omfattas av utredningens uppdrag till verksamheten för dataanalys och granskning på sikt skulle vara samhällsekonomiskt gynnsam. Myndigheten menar att kostnaderna för en anslutning till den verksamheten med stor säkerhet över tid skulle understiga kostnaderna för de felaktiga utbetalningar som bedöms kunna upptäckas och stoppas genom en anslutning.

Vi har vidare ställt frågor till Utbetalningsmyndigheten om hur många underrättelser respektive fördjupade granskningar som myndigheten bedömer kommer att göras årligen i förhållande till kommuner och regioner. Utbetalningsmyndigheten har inte kunnat bistå med en sådan bedömning. I samband därmed har vi försökt undersöka

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

hur mycket resurser inom kommunsektorn som avser arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. I ett inledande skede ställde vi frågor till såväl Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) som till vissa kommuner och regioner om hur många årsarbetskrafter som arbetar med att motverka felaktiga utbetalningar. Inte heller sådana uppgifter har varit möjliga för oss att få fram vilket bland annat beror på att det saknas gemensamma begrepp och definitioner av vad ett arbete med att motverka felaktiga utbetalningar innebär. Ett ytterligare skäl är att arbetet mot felaktiga utbetalningar inte alltid ses som ett renodlat uppdrag utan uppgiften kan falla på personer som även arbetar med andra uppgifter. I kommunala organisationer behöver det inte heller vara ett särskilt utpekat uppdrag som dedikerats till en viss person eller funktion. Det verksamhetsområde där det finns handläggare som mer renodlat arbetar för att motverka felaktiga utbetalningar är inom ekonomiskt bistånd. Mot denna bakgrund har det inte varit möjligt att göra en bedömning av hur stora resurser som avsätts inom kommunsektorn för arbetet mot felaktiga utbetalningar.

18.6.2 Kostnader för anslutning av statliga myndigheter

I dag är fem statliga myndigheter anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Möjligen kan viss ledning om kostnader för en kommunal anslutning hämtas från Utbetalningsmyndighetens budgetunderlag och de kostnader som hittills uppstått för de anslutna myndigheterna.

Utbetalningsmyndighetens kostnader

I Utbetalningsmyndighetens budgetunderlag för 2025–2027[10] finns en översikt över verksamhetens finansiering. Prognosen för verksamhetens kostnader för år 2024 uppgår till knappt 172 miljoner kronor. Beräknade belopp för åren därefter uppgår till 230 miljoner kronor för år 2025, till 302 miljoner kronor för år 2026 och till 565 miljoner kronor år 2027 systemet med transaktionskonto tas i drift. En kostnad om 123 miljoner kronor beräknas uppkomma för bankavgifter för betalningsförmedlingen.

[10] Utbetalningsmyndigheten, *Budgetunderlag 2025–2027*, UBM 2024/87, 2024-02-22.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utbetalningsmyndigheten har äskat högre anslag för att åstadkomma ökade effekter från verksamheten för dataanalys och granskning. För år 2025 uppgår äskandet till 30 miljoner kronor, för år 2026 till 50 miljoner kronor och för år 2027 till 75 miljoner kronor. Det kan även noteras att myndigheten äskat medel för utökat lokalbehov. Dessa belopp uppgår till 3 miljoner kronor för år 2026 och till 5 miljoner kronor för år 2027 i takt med att myndigheten växer.

Utbetalningsmyndigheten har vidare presenterat siffror gällande verksamhetsinvestering. Prognosen för 2024 var 60 miljoner kronor (varav 30 miljoner avser verksamheten dataanalys och granskning). Beräknade belopp för år 2025 är 75 miljoner kronor (varav 30 miljoner kronor avser verksamheten dataanalys och granskning), för år 2026 är beloppet 120 miljoner kronor (varav 25 miljoner kronor avser verksamheten dataanalys och granskning) och för år 2027 beräknas beloppet till 50 miljoner kronor (varav 25 miljoner kronor avser verksamheten dataanalys och granskning).

Anslutna myndigheters kostnader

Vi har ställt frågor kring vilka kostnader som respektive myndighet har haft med anledning av anslutningen till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Vi har efterfrågat den initiala kostnaden för anslutningen (exempelvis kostnader för att få anslutningen på plats, kostnader för teknik, utbildning, kostnad för eventuella nödvändiga förändringar i verksamheten). Vidare har vi efterfrågat hur stora de årliga löpande kostnaderna är samt vilka kostnader som har bekostats av respektive myndighet och av Utbetalningsmyndigheten. Slutligen har vi frågat om myndigheten har fått några ökade medel för att täcka kostnaderna för anslutningen.

I vissa fall har kostnader kunnat redovisas och i vissa fall har det inte varit möjligt. Det beror bland annat på att arbetet med anslutningen pågår och att systemet med transaktionskonto ännu inte är i drift. Nedan presenteras de uppgifter som redovisats till oss.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Arbetsförmedlingen

De initiala kostnaderna för anslutningen har enligt en grov uppskattning uppgått till 5 miljoner kronor för år 2023 och till 10 miljoner kronor för år 2024. Arbetsförmedlingen har uppskattat de årliga löpande kostnaderna för IT till cirka 10 procent av dessa belopp. Enligt en överenskommelse står Arbetsförmedlingen för sina kostnader och Utbetalningsmyndigheten för sina.

Arbetsförmedlingen har fått 25 miljoner kronor för år 2024 för arbetet med anslutningen till Utbetalningsmyndigheten. För år 2025 har regeringen avsatt 20 miljoner kronor. Den aviserade nivån för år 2026 är 15 miljoner kronor och för år 2027 är den 10 miljoner kronor.

Centrala studiestödsnämnden (CSN)

CSN har driftsatt anslutningen till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning. De initiala kostnader som uppgetts är följande. Gällande själva anslutningen använder CSN SGSI (Swedish Government Secure Intranet) för att kunna kommunicera säkert med Utbetalningsmyndigheten. Eftersom CSN redan har detta system har några kostnader för systemet inte uppkommit. Arbetstiden för att konfigurera anslutningen och verifiera att den fungerar har uppgått till 60 000 kronor. Kostnaden för anpassning av system för att skicka information till Utbetalningsmyndigheten och kunna hantera underrättelser har uppgått till 180 000 kr. CSN har anpassat sin verksamhet genom att ta fram rutiner för att hantera underrättelser, vilket föranlett en kostnad om 100 000 kr. I dessa belopp är kostnader för ledning och styrning inte inkluderade. Beträffande betalningsförmedlingen finns endast en prognos för anslutningskostnaden och den uppgår till 59 miljoner kronor.

Gällande betalningsförmedlingen uppgår de löpande kostnaderna till 15 miljoner kronor per år.

Samtliga kostnader belastar CSN. Myndigheten kommer dock att få ersättning för den kostnad för anslutningen till betalningsförmedlingen som angetts ovan.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Försäkringskassan

Försäkringskassan befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede i fråga om anslutningen till Utbetalningsmyndighetens verksamhet och har därför inte kunnat uppge några kostnader för arbetet.

För år 2024 fick Försäkringskassan ökade medel med 87 miljoner kronor bland annat för arbetet med att leverera uppgifter till Utbetalningsmyndigheten och för arbetet med att hantera de underrättelser som kommer från myndigheten. För år 2025 föreslås en ökning av medlen med 109 miljoner kronor och för år 2026 med 124 miljoner kronor.

Pensionsmyndigheten

Arbetet med anslutningen hos Pensionsmyndigheten är uppdelat i två spår, dataöverföring och transaktionskonto. Den beräknade kostnaden för spåret dataöverföring uppgår till 7 miljoner kronor och personalkostnader gällande handläggning och utbildning uppgick till 3,5 miljoner kronor för år 2024. När det gäller spåret transaktionskonto pågår än så länge enbart verksamhetsanalys och det finns därför inga uppskattade kostnader.

Den årliga löpande kostnaden för anslutningen beräknas till 1 miljon kronor motsvarande en årsarbetskraft. Detta under förutsättningar att inga ytterligare förändringar och behov tillkommer från Utbetalningsmyndigheten. Kostnaden för anslutningen har belastat Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten fick ökade medel med 11 miljoner kronor för år 2024, och ytterligare 8 miljoner kronor för år 2025.

Skatteverket

De initiala kostnaderna bedöms hittills uppgå till 2,5 miljoner kronor, men de stora kostnaderna beräknas uppkomma senare. Det beror på att Skatteverket ännu inte påbörjat sina systemanpassningar. Några löpande kostnader har inte uppstått ännu och det är för tidigt att bedöma hur stora kostnaderna blir framöver. De kostnader som hittills har uppstått har belastat Skatteverket.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Anslaget med anledning av en anslutning ökades för år 2024 med 6 miljoner kronor och det beräknas öka med 11 miljoner kronor för år 2025, 7,5 miljoner kronor för år 2026 och 6 miljoner kronor från och med år 2027.

18.6.3 Utgångspunkter vid uppskattning av kostnader för en kommunal anslutning

De uppgifter vi har fått om kostnader för den statliga anslutningen till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan ge viss vägledning när det gäller att uppskatta kostnader för en kommunal anslutning, även om en anslutning av en statlig myndighet inte är helt jämförbar med en anslutning av en kommun eller region.

En grundläggande förutsättning som skiljer den kommunala anslutningen från de statliga myndigheternas anslutning är att Utbetalningsmyndigheten nu är inrättad och att det således finns en grund att bygga vidare på. En annan viktig skillnad är att den kommunala anslutning vi föreslår inte innebär att kommunala utbetalningar ska administreras i systemet med transaktionskonto utan enbart att uppgifter ska registreras i systemet. Därtill kommer att de statliga myndigheternas organisation och struktur kan antas skilja sig från organisationen och strukturen hos de olika kommunerna och regionerna. Vidare skiljer sig arbetet åt med kontroller och uppföljning, utbetalningar i betalningssystem och datahantering vid statliga myndigheter från motsvarande arbete i olika kommuner och regioner. Dessutom finns skillnader i åtagandet mellan de anslutna statliga myndigheterna eftersom några av dem är så kallade tekniska leverantörer (se avsnitt 6.4.4).

Av anförda skäl kan inte en summering av hittills identifierade kostnader för de statliga myndigheterna utgöra utgångspunkt för en bedömning av de totala kostnaderna för en kommunal anslutning.

Vi anser däremot att en rimlig utgångspunkt att utgå från är Utbetalningsmyndighetens bedömning (myndighetens budgetunderlag till regeringen) av vilka resurser som krävs för att inte verksamheten för dataanalys och granskning ska påverkas negativt.[11] Som konstaterats är det denna verksamhet som ger effekt i arbetet mot felaktiga

[11] Se Utbetalningsmyndigheten, *Budgetunderlag 2025–2027*, s. 4.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

utbetalningar och också den verksamhet som till allra största del kan motivera en kommunal anslutning.

18.6.4 Konsekvenser för kommuner och regioner inklusive uppskattade kostnader

Kommuner och regioner behöver stärka sitt arbete med kontroll och uppföljning av felaktiga utbetalningar för att bättre kunna upptäcka, förebygga och åtgärda att skattemedel betalas ut felaktigt. Förslagen syftar till att förbättra förutsättningarna för detta genom att möjliggöra ett informationsutbyte mellan kommunsektorn och Utbetalningsmyndigheten. Våra förslag om kommunal anslutning innebär att det införs en uppgiftsskyldighet för kommunerna och regionerna, men utgår i övrigt från de befintliga strukturerna för kontroll och uppföljning som finns hos kommuner och regioner. Redan i dag har kommuner och regioner ett ansvar för att kontrollera och följa upp sin verksamhet.

Förslagen om en kommunal anslutning innebär en ny uppgift för kommuner och regioner och utgör därmed en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. En sådan inskränkning bör inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Inskränkningen som regleringen innebär ska således vägas mot intresset av att införa den (se avsnitt 10.2).

För kommuner och regioner innebär förslaget i huvudsak en uppgiftsskyldighet i förhållande till Utbetalningsmyndigheten avseende uppgifter om ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Genom att inte låta betalningsansvaret för de kommunala utbetalningarna övergå till Utbetalningsmyndigheten ligger denna uppgift med där sammanhängande frågor, såsom att avgöra vilken utbetalande aktör som ska ta hand om utbetalningsuppdragen, kvar hos kommuner och regioner. En anslutning i den omfattning vi har föreslagit menar vi är nödvändig och ändamålsenlig för det ändamål som har föranlett den, det vill säga att motverka felaktiga utbetalningar och upprätthålla förtroendet för välfärdssamhället. Vi menar att en anslutning i mindre omfattning än så inte uppfyller ändamålen och därför finns inget ändamålsenligt förslag att välja som skulle innebära ett för självstyrelsen mindre ingripande förslag. Enligt vår bedömning är förslaget väl avvägt genom att vi inte föreslår att betalningsansvaret ska över-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tas av Utbetalningsmyndigheten utan i stället ligger kvar hos kommuner och regioner.

Den information om misstänkta felaktiga utbetalningar som kommer att kunna lämnas från Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning till kommunsektorn bedöms ge förbättrade förutsättningar för kommuner och regioner att organisera och bedriva ett effektivt arbete mot felaktiga utbetalningar. Med sådan information kan kommunernas och regioners kontroll- och uppföljningsarbete riktas mot de utbetalningar där det finns indikationer på förhöjd risk för felaktiga utbetalningar. Genom att urval för kontroll och granskning kan utgå från risker som framkommit med hjälp av Utbetalningsmyndighetens dataanalyser kan kommuner och regioner i större utsträckning upptäcka, förhindra och motverka felaktiga utbetalningar.

Eftersom våra förslag inte innebär någon skyldighet för kommuner och regioner att agera på något visst sätt med anledning av underrättelserna från Utbetalningsmyndigheten kan förslagens effekter dock bero på hur olika kommuner och regioner väljer att organisera och bedriva sitt arbete med kontroll och uppföljning. Den kommunala anslutningen som vi föreslår innebär alltså inget annat än ett nytt verktyg för kommuner och regioner som de kan använda på det sätt de finner lämpligt i deras arbete med att kontrollera och följa upp verksamheten.

Eftersom vi föreslår att de kommunala utbetalningarna, till skillnad från de statliga utbetalningarna, endast ska registreras i systemet med transaktionskonto behöver kommuner och regioner inte göra de systemanpassningar som krävs för att utbetalningarna ska kunna administreras i systemet. För kommuner och regioner medför förslaget i stället initiala kostnader för att bland annat ta fram lösningar för att kunna skicka betalningsinformation och för att integrera till bankkontoregistret. Dessutom behöver nödvändiga rutiner och arbetssätt tas fram för att lämna uppgifter till och ta emot underrättelser från Utbetalningsmyndigheten. På längre sikt, när de nödvändiga anpassningarna är gjorda, handlar det om att se till att uppgiftslämnande och omhändertagande av underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar från myndigheten fungerar. Det kommer sannolikt också att behövas vissa kontakter och samarbete med Utbetalningsmyndigheten.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I takt med att Utbetalningsmyndigheten meddelar föreskrifter om verkställighet och föreskrifter om de krav på teknik och säkerhet som ska gälla vid registrering av de kommunala utbetalningarna i transaktionskontosystemet samt gällande verkställigheten av uppgiftsskyldigheten kan det tillkomma krav i myndighetsföreskrifter avseende systemintegration, terminologi och språkbruk för de uppgifter som kommuner och regioner är skyldiga att lämna till Utbetalningsmyndigheten med anledning av våra förslag. Exempelvis sker en del av den digitala kommunikationen mellan Utbetalningsmyndigheten och anslutna statliga myndigheter i dag genom SGSI (Swedish Government Secure Intranet) som tillhandahålls av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Utifrån den ordning som, enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, gäller för konsekvensutredning inför att en förvaltningsmyndighet ska besluta om föreskrifter kommer Utbetalningsmyndigheten att analysera kostnader för bland annat kommuner och regioner och inhämta yttranden därifrån innan sådana krav kan införas. Utgångspunkten är således att införande av krav i myndighetsföreskrifter behöver ske i samspel med berörda aktörer och ge utrymme för smidig infasning och anpassning av befintliga it-lösningar. Konsekvenserna av eventuella krav i myndighetsföreskrifter kan variera mellan olika kommunala aktörer, till exempel beträffande vilka it-system och betalningssystem som används samt mängden och typen av utbetalningar som hanteras. Här ska uppmärksammas att de statliga myndigheternas betalningsansvar, till skillnad från kommuners och regioners betalningsansvar, övergår till Utbetalningsmyndigheten vilket innebär att de statliga myndigheternas system måste anpassas på ett annat sätt än kommuners och regioners system.

Den uppgiftsskyldighet som följer av våra förslag innebär ett nytt åliggande för kommuner och regioner. Den kommunala finansieringsprincipen ska därmed tillämpas och de ökade kostnaderna tillföras det generella statsbidraget till kommuner respektive regioner. Kostnaderna för den uppgiftsskyldigheten bör beräknas utifrån vad det kommer att kosta för kommuner och regioner att lämna uppgifterna till Utbetalningsmyndigheten. Det är en utmanande uppgift att göra en sådan beräkning. Den kan exempelvis göras genom en styckkostnadsberäkning och utmaningen är därvid att hitta en rimlig styckkostnad att utgå ifrån. Inom ramen för denna utredning har vi inte haft möjlighet att fördjupa oss i denna fråga i sådan grad att vi kan

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

presentera ett belopp. I det följande beskriver vi i stället hur man kan gå till väga för att göra en sådan beräkning.

Ett sätt är att beräkna styckkostnaden för en enskild utbetalning med anledning av uppgiftsskyldigheten för en av de anslutna statliga myndigheterna eller för arbetslöshetskassorna. Vi bedömer att en rimlig utgångspunkt kan vara att styckkostnaden för kommuner och regioner bör ligga på samma nivå som de statliga myndigheternas kostnader för att rapportera utbetalningar till Utbetalningsmyndigheten. Beräkningen kan göras genom att utgå från de medel som den anslutna myndigheten får för att förvalta anslutningen till Utbetalningsmyndigheten och dela det beloppet med antalet utbetalningar som rapporterats till Utbetalningsmyndigheten. Detta belopp multipliceras därefter med antalet utbetalningar per år från kommuner och regioner som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

För att få fram en uppskattning av antalet kommunala utbetalningar per år som omfattas av våra förslag kan statistik från Socialstyrelsen beträffande antalet biståndshushåll och antalet kommunala LSS-insatser användas. Beträffande antalet utbetalningar av föreningsbidrag kan information inhämtas från ett antal kommuner och regioner, varefter det genomsnittliga antalet utbetalningar per invånare i dessa kommuner och regioner kan användas för att göra en uppskattning av det totala antalet sådana utbetalningar i hela riket.

Förslagen innebär ökade kostnader för arbetet med att fullgöra uppgiftsskyldigheten men syftar till samhällsekonomiska fördelar. Den kommunala anslutningen som vi föreslår kan i förlängningen medföra kostnadsbesparingar för den kommunala verksamheten när träffsäkerheten i arbetet med att identifiera och förhindra felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott ökar. Underrättelserna som baseras på dataanalyser utifrån information om utbetalningar från olika aktörer i den offentliga förvaltningen kan medföra att mer komplexa brottsupplägg upptäcks. Förutom att det kan leda till minskade felaktiga kommunala utbetalningar kan det också få positiva effekter för hela den offentliga förvaltningen. Det finns sannolikt effektivitetsvinster att uppnå med en anslutning, som kan kopplas till Utbetalningsmyndighetens möjlighet att ha ett systemövergripande perspektiv på de felaktiga utbetalningarna. Risken för dubbelarbete och att olika myndigheter, kommuner och regioner utreder samma betalningsmottagare parallellt kan minska när det blir lättare att få överblick över flera betalningsflöden och välfärdssystem. Vidare kan de

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

anslutna aktörerna snabbare få kunskap om olika upplägg som används för att utnyttja välfärdssystemen, upptäcktsrisken ökar för dem som försöker missbruka systemen och den tid det tar att hitta pågående felaktigheter minskar. Sannolikt kan även utredningstider kortas när utbetalande myndigheter kan få tillgång till mer information än vad de har i dag och misstänkta felaktigheter stoppas på ett tidigare stadium.[12] Med hänsyn till de förbättringsbehov som finns i kommunsektorn är det vidare troligt att kommuner och regioner även utan den kommunala anslutning som vi föreslår skulle få ökade kostnader förknippade med att utveckla befintligt arbete. Det kan inte uteslutas att kostnaden för sådant utvecklingsarbete skulle motsvara, eller till och med överstiga, kostnaderna för ett uppgiftslämnande till Utbetalningsmyndigheten. Med hänsyn till de effekter ett förvaltningsövergripande arbete kan ge när olika aktörer i den offentliga förvaltningen samarbetar är dock bedömningen att en kommunal anslutning ger bättre effekt på arbetet mot felaktiga utbetalningar än om varje aktör arbetar var för sig.

De nu redovisade dynamiska effekterna av våra förslag kan dock ännu inte uppskattas. Från kompensationen till kommunerna och regionerna i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen bör därför inte avräknas denna typ av effekter.

Författningsförslag 1 kan medföra större löpande kostnader för kommunsektorn än författningsförslag 2 beroende på mängden information som ska rapporteras till Utbetalningsmyndigheten samt att kommuner och regioner behöver ta fram lösningar för integrationen till transaktionskontosystemet. Även om kostnaderna kommer att bli högre vid en anslutning enligt författningsförslag 1, är det utifrån den mycket grova uppskattning av kostnaderna som är möjlig att göra i nuvarande stadium, inte meningsfullt att skilja på kostnaderna för de två olika förslagen.

Det saknas vidare anledning för oss att göra en uppskattning av kostnaderna för en anslutning enligt författningsförslag 3. Denna bedömning måste göras i en kommande utredning, men sannolikt kommer kostnaden att vara högre på grund av att utbetalningarna till huvudmän och privata utförare är mer komplexa såväl gällande vilken information som ska rapporteras som gällande bedömningen av om det är fråga om en felaktig utbetalning eller inte.

[12] Jfr SOU 2020:35, *Kontroll för ökad tilltro*, s. 479.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.6.5 Konsekvenser för Utbetalningsmyndigheten inklusive uppskattade kostnader

Vårt förslag om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kommer att ge Utbetalningsmyndigheten tillgång till ett större material om utbetalningar från välfärdssystemen att analysera. Kunskaperna om felaktiga utbetalningar inom såväl kommunsektorn som inom välfärdssystemen i stort kommer att öka hos Utbetalningsmyndigheten. Det kommer att vara till gagn för hela samhället eftersom Utbetalningsmyndighetens underrättelser kan bidra till de anslutna aktörerna arbete mot felaktiga utbetalningar.

Förslaget kommer att kräva resurser hos myndigheten för att få praktiska och tekniska lösningar på plats. Frågor som rör det praktiska genomförandet av hur kommuner och regioner ska kunna anslutas behöver hanteras, vilket bland annat omfattar arbete med att ta fram de föreskrifter som behövs för den informationsöverföring som ska ske mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner.

Utökade resurser kommer vidare att behövas för den löpande verksamheten när en kommunal anslutning har satts i drift. Det handlar då om ökade resurser för att administrera systemet med transaktionskonto när kommunala utbetalningar ska registreras i systemet och för den utökade verksamheten inom dataanalys och granskning. I vilken omfattning det kommer att behövas utökade resurser beror i stor utsträckning på hur verksamheten utformas och kan i nuläget inte bedömas.

I sitt budgetunderlag har Utbetalningsmyndigheten bedömt att verksamheten för år 2026 behöver 302 miljoner kronor och att det behövs 565 miljoner kronor för år 2027. Anledningen till det högre beloppet för år 2027 är dels de nya kostnaderna för bankavgifter som uppstår med anledning av att myndigheten tar över betalningsansvaret för de statliga utbetalningarna, dels ökat arbete bland annat i granskningsverksamheten med 75 miljoner kronor.

En kommunal anslutning innebär i huvudsak att Utbetalningsmyndigheten tillförs mer arbete i den verksamhet som redan bedrivs vid myndigheten. Det handlar alltså i princip inte om att någon ny verksamhet behöver skapas från grunden, även om en kommunal anslutning till transaktionskontosystemet skiljer sig åt från de statliga myndigheternas anslutning till systemet och att vissa nya funk-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tioner därför kan behöva inrättas. En kommunal anslutning innebär således att uppgifter om kommunala utbetalningar tas in i Utbetalningsmyndighetens system och analyseras och granskas tillsammans med uppgifter från statliga myndigheter och arbetslöshetskassor. Det medför att Utbetalningsmyndighetens underlag för dataanalyser och granskning blir större och att myndigheten kan komma att behöva hantera en större mängd underrättelser och kontakter med anslutna aktörer.

Vi föreslår att de kommunala utbetalningarna ansluts till transaktionskontosystemets medborgargränssnitt och bankkontoregister, men inte till betalningsförmedlingen. Enligt Utbetalningsmyndigheten innebär även en sådan anslutning stora kostnader för den tekniska integrationen mellan myndigheten och kommuner respektive regioner och genom att nya funktioner behöver byggas i systemet. Utöver sådana initiala kostnader tillkommer personalkostnader för handläggare som ska hantera avvikelser i systemet (exempelvis om en kommun eller region inte har skickat uppdaterad information) och för administration för hantering av bankkontoregistret.

Även en anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning innebär att Utbetalningsmyndigheten behöver göra anpassningar av exempelvis it-system. Det krävs även ökade personalresurser, eftersom den datamängd som ska analyseras blir större när uppgifter om kommunala utbetalningar ska analyseras.

Oavsett om det sker en anslutning enligt författningsförslag 1 (anslutning till både transaktionskontosystemet och verksamheten för dataanalys och granskning) eller 2 (anslutning endast till verksamheten för dataanalys och granskning) är det enligt Utbetalningsmyndigheten fråga om en stor och tidskrävande reform. Även om kostnaderna kommer att bli högre vid en anslutning enligt författningsförslag 1 än enligt författningsförslag 2, är det utifrån den mycket grova uppskattning av kostnaderna som är möjlig att göra i nuvarande stadium, inte meningsfullt att skilja på kostnaderna för de två olika förslagen. Skulle det vid en närmare granskning visa sig att anslutningen enligt författningsförslag 1 skulle bli avsevärt mycket dyrare och att detta inte går att motivera med de fördelar som en anslutning ger, bör en anslutning enligt författningsförslag 2 genomföras.

Som framgår ovan har Utbetalningsmyndigheten förklarat att de inte kan göra någon närmare uppskattning av kostnaderna vid en kommunal anslutning. Utbetalningsmyndigheten har dock förklarat

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att en mycket grov uppskattning av kostnaderna, som alltså är behäftad med mycket stor osäkerhet, innebär att kostnaderna för förberedelserna av en kommunal anslutning uppgår till 50 miljoner kronor året före anslutningen. Kostnaderna för det år då anslutningen genomförs uppskattas till 100 miljoner kronor och åren därefter uppskattas kostnaderna till 150–200 miljoner kronor årligen. Under såväl förberedelseåret som följande år kommer Utbetalningsmyndigheten att ha utgifter för investeringar (it-utveckling) som lånefinansieras i Riksgälden. Dessa investeringar kommer att börja skrivas av från och med året för genomförande och därmed leda till ökad anslagsbelastning, vilket påverkar de högre kostnaderna åren därefter.

Beträffande författningsförslag 3 avstår vi från att bedöma kostnaderna, eftersom det förslaget inte är fullständigt. Vi konstaterar dock att detta alternativ sannolikt innebär avsevärt högre kostnader med tanke på komplexiteten i utbetalningarna till enskilda huvudmän och privata utförare.

18.6.6 Finansiering av förslagen

Förslag som innebär kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner ska åtföljas av ett förslag på finansiering.[13] Våra förslag innebär en tillkommande uppgift för det offentliga. För Utbetalningsmyndigheten handlar det om att hantera information om kommunala utbetalningar och granska dem. Förutom att Utbetalningsmyndigheten får en ny uppgift kan effekterna för redan anslutna myndigheter bli att de får ett ökat antal underrättelser eftersom felaktiga kommunala utbetalningar även kan leda till upptäckt av felaktiga utbetalningar hos andra anslutna aktörer.

De vinster som våra förslag medför uppkommer i ett brett perspektiv och är inte koncentrerade till kontrollverksamheten. Vårt förslag för att finansiera reformen är därför att genomföra en nerdragning av flera riktade statsbidrag till kommunsektorn. I statens budget finns en mängd riktade statsbidrag till kommunsektorn varav flera inte är lagstyrda. Genom att göra olika relativt sett mindre nerdragningar på flera anslag kan konsekvenserna för berörda verksamheter bli mindre men medel kan säkerställas för att förslagen ska kunna genomföras. Riktade stöd som skulle kunna omfattas finns

[13] 14 § kommittéförordningen (1998:1474).

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

på flera utgiftsområden och anslag, i den följande texten har anslagnamnen kursiverats för att underlätta läsningen. UO9, Anslag 4:2 *Vissa statsbidrag inom funktionshinderområdet*, habiliteringsersättning. På UO 16, anslag 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, statsbidrag för akutskolor, statsbidrag för litterära böcker, statsbidrag för läromedel, statsbidrag för läxhjälp och lovskola, statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, statsbidrag för personalförstärkning. På UO 16 anslag 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola*, statsbidrag för barnomsorg på obekväm arbetstid och statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan. På UO 16 anslag 1:15 *Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling*, statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling. För vissa av de uppräknade finns bindningar av anslaget för 2026 vilket innebär att en justering inte är möjlig före budgeten för 2027, detta bedöms dock inte påverka förslaget. Uppräkningen av anslag med statsbidrag till kommuner och regioner respektive statsbidragen ovan ska inte ses som uttömmande utan är ett urval av de anslag och stöd där det finns stöd som inte är rättighetsbaserade.

18.7 Samhällsekonomiska konsekvenser

Även om de mer detaljerade analyserna av de framtida nettoeffekterna av en kommunal anslutning kan göras först i ett senare skede kan vi dock redan nu göra bedömningen att en sådan anslutning på sikt kan leda både till att antalet felaktiga utbetalningar minskar och att återkraven av felaktigt utbetalda belopp ökar. När skattemedel används till de ändamål medlen är avsedda för blir inte bara fördelningen av offentliga medel mer effektiv utan det värnar även demokratiska värden. Ett effektivt och ändamålsenligt arbete för att motverka de felaktiga utbetalningarna som ger resultat ökar tilliten till välfärdsstatens förmåga att utföra sin uppgift och till att välfärdssystemens utbetalningar går till det som de är avsedda för. Att det sker ett effektivt uppföljande arbete hos kommuner och regioner och att antalet återkrav ökar signalerar att välfärdssystemen omgärdas av kontroll och att de som tillskansat sig felaktiga utbetalningar är tvungna att betala tillbaka dem. Det lägger grunden till en positiv bild kring välfärdssystemen i stället för den i dag vanligt förekommande uppfattningen

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

om omfattande missbruk av offentliga medel vilket i sig undergräver förtroendet för systemen.

Vår bedömning är att de förslag till kommunal anslutning vi lägger kommer att leda till en ökad tilltro till såväl välfärdssystemen som samhället i stort. För att behålla tilliten till och legitimiteten för välfärdssystemen är det nödvändigt att de som bidrar till dem, det vill säga samhällsmedborgarna, kan vara säkra på att systemen fungerar effektivt och att pengar fördelas till dem de är avsedda för. Människors tilltro till sina medmänniskor och till samhällsinstitutioner är avgörande för hur väl ett samhälle fungerar.

Som framhölls i det tidigare betänkandet uppvisar befolkningen i Sverige i olika mätningar en hög nivå av tillit till sina medmänniskor relativt många andra länder. Forskningen visar att länder med hög grad av tillit har bättre långsiktig ekonomisk utveckling men också att det samvarierar med lägre brottslighet. Tilliten har med andra ord konkret ekonomisk betydelse.[14]

Inom kommunsektorn är inslaget av privata företag stort och brott mot välfärdssystemen där sådana företag används som en del i upplägget kan leda till att allmänhetens tilltro till välfärdssystemen som helhet minskar. Som den tidigare utredningen påpekade ska det påminnas om att de flesta privata företag är seriösa och gör en uppskattad och viktig samhällsinsats som en del av välfärden. De oseriösa aktörerna riskerar dock att underminera även de seriösa aktörernas förutsättningar att driva verksamhet. Kraftfulla och effektiva åtgärder mot felaktiga utbetalningar som vårt förslag om kommunal anslutning innebär är därför, menar vi, en förutsättning för att det ska gå att behålla en modell där företag kan motta olika former av stöd, vara en del av välfärdssystemen och utföra välfärdstjänster inom den offentligt finansierade välfärdssektorn.

Genom vårt förslag förbättras kommuners och regioners förutsättningar för ett effektivt uppföljande arbete genom att de får underrättelser från Utbetalningsmyndigheten om var oegentligheter kan misstänkas. Underrättelserna innebär en hjälp för kommuner och regioner att rikta insatser dit de gör mest nytta och där det finns störst risk för felaktiga utbetalningar. Ett sådant aktivt uppföljande kontrollarbete stärker tilliten hos medborgarna eftersom det innebär att de kriminellas möjligheter att erhålla felaktiga utbetalningar försvåras.

[14] Se SOU 2020:35 med där gjorda hänvisningar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I likhet med den tidigare utredningen bedömer vi vidare att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning kan ha påverkan på svartarbete.[15] En ökad tilltro till välfärdssystemen, en ökad upptäcktsrisk och en tydlig signal från samhället att svart arbete inte är acceptabelt, kan leda till att fler väljer att redovisa sina inkomster. Det kan även leda till att oseriösa företagare drar sig undan från att utföra välfärdstjänster och därmed minskar missbruken med välfärdssystemen. En sådan utveckling skulle innebära att utrymmet för seriösa företagare att bedriva verksamhet ökar och därmed även antalet legalt arbetade timmar i ekonomin. Om förslagen leder till att de oseriösa företagarna drar sig undan från att över huvud taget bli registrerade i välfärds- och skattesystem finns dock en risk att de som arbetar i sådana verksamheter riskerar att hamna i en ännu mer utsatt position än i dag.

Sammanfattningsvis bedömer vi att förslagen förbättrar förutsättningarna för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar, bland annat genom att kommuner och regioner får bättre möjligheter att följa upp och kontrollera utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. I förlängningen ska även utbetalningar till skolhuvudmän och privata utförare anslutas vilket ytterligare förbättrar dessa förutsättningar. Förslagen bidrar därmed både till mer korrekt utbetalda ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd och en rättvis konkurrens mellan de aktörer som erbjuder välfärdstjänster. Med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna kan också fler felaktiga statliga utbetalningar hindras vilket sammantaget innebär färre felaktiga utbetalningar av offentliga medel. Det leder i sin tur till att upprätthålla tilliten till välfärdssamhället i stort. Eftersom minskade felaktiga utbetalningar innebär att kommuners, regioners och statens utgifter för utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd blir lägre än vad de annars skulle ha blivit, kan medel också frigöras för finansiering av andra samhällsekonomiskt motiverade åtgärder. Förslagen kommer således att få positiva konsekvenser för samhällsekonomin.

[15] SOU 2020:35, s. 482.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.8 Konsekvenser för felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet

18.8.1 Konsekvenser för felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar omfattar allt från mindre, oavsiktliga fel till grov och systematisk brottslighet. I kapitel 5 har vi beskrivit brottslighetens stora samhällspåverkan och olika effekter av de felaktiga utbetalningarna samt svårigheterna att motverka dem.

Vi bedömer att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning i första hand kommer att påverka den grova och systematiska välfärdsbrottsligheten. Det är rimligt att anta att Utbetalningsmyndighetens fokus även i fortsättningen kommer att riktas mot avancerade angrepp mot välfärdssystemen. Det är också den systematiska välfärdsbrottsligheten som kommunerna och regionerna har svårast att komma åt i sitt uppföljande arbete med nuvarande verktyg. Behovet av ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna är därmed stort. Även om enskilda felaktiga utbetalningar kan vara enklare för kommuner och regioner att upptäcka och motverka med befintliga regelverk och arbetssätt stärker våra förslag också förutsättningarna att motverka denna typ av felaktiga utbetalningar. Beroende på hur den enskilda kommunen eller regionen väljer att inrikta sina analyser i det uppföljande arbetet kan naturligtvis även annan brottslighet komma att påverkas. Störst påverkan kommer anslutningen till Utbetalningsmyndighetens verksamhet sannolikt att ha i de fall det krävs data från flera olika aktörer för att kunna identifiera felaktiga utbetalningar. Det har visat sig att de kontroller som enskilda myndigheter har möjlighet att göra, och då främst baserade på egen data, inte är tillräckliga för att motverka felaktiga utbetalningar och de kommer inte heller att vara tillräckliga i framtiden. Utbetalningsmyndigheten har däremot möjlighet att utföra systemöverskridande dataanalyser och granskningar för att upptäcka de alltmer systemöverskridande och avancerade angreppen på välfärdssystemen. Vid den kommunala anslutning som vi föreslår kommer uppgifter om kommunala utbetalningar att ingå i det material som Utbetalningsmyndigheten kan använda i sina dataanalyser. Det är till gagn inte bara för kommuner och regioner utan för samtliga anslutna aktörer.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Att bedöma i vilken omfattning de felaktiga utbetalningarna kan komma att minska genom Utbetalningsmyndighetens dataanalys och granskning är, på motsvarande sätt som det var för de redan anslutna statliga utbetalningarna, svårt att uttala sig om i detta skede av anslutningsprocessen. Arbetet med sådana bedömningar för statliga utbetalningar har inletts och vissa resultat har börjat presenteras.[16] Som påpekats är en stor del av de kommunala utbetalningarna av delvis annan karaktär än de statliga, varför de resultat som kommer att presenteras gällande felaktiga statliga utbetalningar inte fullt ut kan användas för att uppskatta vilken minskning som kontrollerna kan leda till för de kommunala. En sådan uppskattning försvåras ytterligare av att det inte finns någon säker bild av omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar. Som tidigare angetts i avsnitt 9.5.8 skulle de felaktiga kommunala utbetalningarna kunna uppgå till så mycket som 19 miljarder kronor per år (med utgångspunkt i samtliga kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag). Denna siffra kan dock vara högre eller lägre. Men även om dessa skattningar av de felaktiga utbetalningarnas storlek ska bedömas med försiktighet, kan man sluta sig till att det handlar om mycket stora summor. Det innebär i sin tur att även om Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning skulle leda till att endast en liten del av dem förhindras så skulle det ändå ha stor betydelse för ekonomin hos kommunsektorn. Mer detaljerade analyser och konsekvensbeskrivningar av de förmodade framtida nettoeffekterna kan göras först när Utbetalningsmyndighetens verksamhet är fullt uppbyggd.[17]

I den tidigare utredningen har konstaterats att en myndighet som har fokus på att motverka felaktiga utbetalningar blir mer profilerad i frågan och därmed också mer effektiv i ett motverkande arbete än vad enskilda aktörer har möjlighet till. En sådan myndighet kan också bidra till en fungerande samverkan på området, vilket i sin tur kan ge större effekt i arbetet.[18] Inrättandet av Utbetalningsmyndigheten är vidare en tydlig signal om att regeringen prioriterar att motverka de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen. Dessa förhållanden kommer att vara till nytta i arbetet med att motverka de felaktiga kommunala utbetalningarna. Det har hittills saknats ett fokus på frågorna, och jämfört med arbetet på statlig nivå behöver arbetet inom

[16] Se Utbetalningsmyndigheten, *Tidig kontroll av inkomst kan förhindra felaktiga utbetalningar av studiemedel*, dnr 2024-345.
[17] Jfr prop. 2022/23:34 s. 169.
[18] SOU 2020:35, s. 488.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

kommunsektorn bli både mer effektivt och få en högre prioritet. Dessutom behöver kunskapen på området höjas. Utbetalningsmyndighetens verksamhet ger ett bidrag i detta arbete.

Till skillnad från vad som uttalades i den tidigare utredningen menar vi att risken för att Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan leda till att arbetet prioriteras ner inom kommunsektorn är liten. Detta inte minst genom att underrättelser om felaktiga utbetalningar kommer att skickas från Utbetalningsmyndigheten till de utbetalande aktörer som är berörda. Sådana underrättelser ger förutsättningar att utforma ett effektivt och riskbaserat uppföljningsarbete, vilket leder till att de felaktiga utbetalningarna minskar. Det leder i sin tur till mer resurser åt kärnverksamheter och att kvaliteten i välfärdstjänster kan öka när mer resurser frigörs. Med tanke på att våra kartläggningsresultat visar att de största riskerna för felaktiga utbetalningar ligger i resurs- och kunskapsbrister är sådana underrättelser ett välkommet verktyg i det motverkande arbetet. Till detta kommer att det kan finnas en förväntan på dem som mottar underrättelser att agera, och att uteblivna åtgärder kan komma att uppmärksammas.

Genom Utbetalningsmyndighetens dataanalyser och granskningar kan insikterna kring avancerade upplägg som riktas mot de kommunala utbetalningarna öka. Inte minst gäller det utbetalningar till juridiska personer, där kunskaperna kring felaktiga utbetalningar och olika brottsupplägg än så länge är relativt begränsade. Med en ökad kunskap kan motståndskraften i systemen också förväntas öka på sikt. Sådan kunskap kan tjäna som vägledning vid den framtida utformningen av välfärdssystemen och även användas för att identifiera nödvändiga förändringar inom området. På så sätt kan erfarenheterna och kunskapsuppbyggnaden som erhålls genom Utbetalningsmyndighetens arbete tjäna som underlag för konkreta förslag till regeringen.

18.8.2 Konsekvenser för brottsligheten

På samma sätt som det är svårt att uppskatta i vilken omfattning Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan leda till en minskning av de totala felaktiga utbetalningarna, är det svårt att uppskatta vilken konkret effekt verksamheten kan ha på välfärdsbrottslig-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

heten. Tidigare studier av framför allt statliga utbetalningar har visat att cirka hälften av de anmälda brotten kan sägas vara systematiska eller kvalificerade i sina upplägg.[19] Det visar att en stor del av välfärdsbrottsligheten inte utförs av enstaka individer som tar tillfället i akt, utan att det i många fall handlar om medvetna och systematiska tillvägagångssätt. Några motsvarande studier har inte gjorts av kommunala utbetalningar, men det finns inget som tyder på att andelen skulle vara lägre, tvärtom kan det på goda grunder antas att andelen är högre eftersom många utbetalningar går till juridiska personer och att kvalificerade upplägg som lett till mycket stora felaktiga utbetalningar har upptäckts i flera fall.

Sammantaget gör vi bedömningen att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning av samtliga utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag skulle innebära en minskad välfärdsbrottslighet. Det gäller även en anslutning av kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd enligt författningsförslagen 1 och 2. En anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet kan således generellt antas höja förmågan såväl att stoppa pågående brottslighet som att förebygga och förhindra att brott alls sker. Det gäller både bidragsbrott och annan brottslighet.

Som lyftes i den tidigare utredningen[20] kan en anslutning även ha påverkan på den gråzon som kan sägas finns mellan det legala och det illegala. Brå påpekar att denna gräns kan upplevas som tunn av de som överträder den.[21] En skärpt kontrollverksamhet kan bidra till att gränsdragningen mellan rätt och fel framstår tydligare. Det kan i sin tur avskräcka personer från att exempelvis lämna felaktiga uppgifter för att få ut mer pengar från välfärdssystemen än vad de har rätt till. Teorin om neutraliseringstekniker är väl etablerad inom kriminologin och innebär att de som begår brott använder sig av olika tekniker för att rättfärdiga sitt handlande och för att slippa skuldbelägga sig själva. Det handlar om förnekande av ansvar, förnekande av skada, förnekande av offer, fördömande av dem som fördömer och åberopande av högre lojaliteter än lojaliteten till samhället eller lagen.[22] Ett aktivt och stärkt arbete mot felaktiga utbetalningar av

[19] Se Brå, *Bedrägeribrottsligheten i Sverige*, rapport 2016:9, s. 114 och SOU 2017:37, *Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra*, s. 258–259.
[20] SOU 2020:35, s. 492.
[21] Brå, rapport 2016:9, s. 144.
[22] Se SOU 2020:35, s. 492 med där gjorda hänvisningar.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

de gemensamma medlen och därmed brottslighet riktad mot välfärden kan på olika sätt påverka dessa neutraliseringstekniker så att det blir svårare för potentiella brottslingar att rättfärdiga kriminella handlingar. Om samhället satsar resurser på att ansluta samtliga kommuner och regioner till ett kraftfullt verktyg som Utbetalningsmyndigheten blir det svårare att förneka att välfärdsbrottslighet drabbar oss alla. Att åberopa högre lojaliteter än regelverken, och exempelvis rättfärdiga att ett företag tillskansar sig felaktiga utbetalningar i syfte att undvika konkurs och därmed rädda personalens arbeten, kan bli svårare om det finns en myndighet som systematiskt letar efter felaktiga utbetalningar kopplat till företag.

Vi bedömer att en kommunal anslutning ytterligare ökar förutsättningarna för lagföring av välfärdsbrottslighet. Det gäller framför allt vid en anslutning till verksamheten dataanalys och granskning. Genom det system- och förvaltningsöverskridande perspektivet kan utredningen av brott som riktas mot flera olika utbetalande aktörer och utbetalningssystem samordnas mellan myndigheter men också i brottsutredningar. Genom att visa på systematiska och avancerade förfaranden kan mer robust bevisning tas fram som visar på gärningsmännens avsikter. Detta kan, förutsatt att rättsväsendet har tillräckliga resurser, öka lagföringen. Kostnaderna för de brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheterna behandlas i avsnitt 18.13.

En aspekt som förtjänar särskild uppmärksamhet är att minskad välfärdsbrottslighet kan ha betydelse för annan, ännu grövre brottslighet. Brott mot välfärdssystemen finansierar ibland annan allvarlig brottslig verksamhet, såsom finansiering av grov organiserad brottslighet och terroristverksamhet.[23] Som anges i avsnitt 5.5.3 förekommer det att personer som figurerar inom systematisk och grov organiserad brottslighet driver vårdcentraler, tandläkarpraktiker eller apotek. En kommunal anslutning minskar möjligheterna att finansiera sådan allvarlig brottslighet, vilket innebär positiva effekter för samhället i stort.

Vidare uppmärksammas det alltmer hur kriminella personer infiltrerar de institutioner som gör utbetalningar inom välfärdssystemen, inte minst inom kommunsektorn. Även detta är naturligtvis mycket förtroendeskadligt för välfärdssystemen. Utbetalningsmyndighetens roll som en sorts utomstående ”kontrollfunktion” i förhållande till den utbetalande (och infiltrerade) verksamheten utgör

[23] Se SOU 2020:35, s. 493, med där gjorda hänvisningar. Se även prop. 2022/23:34 s. 170.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

därmed ett verktyg för den utbetalande verksamheten att stävja den sortens kriminalitet.

18.9 Konsekvenser för enskilda

De författningsförslag vi lägger har delvis olika konsekvenser för enskilda. Inledningsvis kan konstateras att själva utbetalningen av de kommunala utbetalningarna inte kommer att förändras. Förslaget om anslutning till systemet med transaktionskonto innebär i stället att enskilda, såväl fysiska som juridiska personer, kan se sina utbetalningar i medborgargränssnittet och att kommuner och regioner kan dra nytta av bankkontoregistrets fördelar. Anslutningen till dataanalys och granskning innebär att Utbetalningsmyndigheten får tillgång till information, men det medför inga praktiska förändringar för enskilda.

Vid en anslutning till systemet med transaktionskonto kommer en viss förenkling att ske för enskilda genom att de får ytterligare en kanal dit de kan lämna bankkontonummer som därefter kan användas av samtliga anslutna aktörer och av Utbetalningsmyndigheten. Eftersom uppgifter om kommunala utbetalningar kommer att synas i medborgargränssnittet ger det den enskilde en mer komplett bild av dennes totala offentliga utbetalningar.

Anslutningen till verksamheten för dataanalys och granskning leder inte till några direkta praktiska konsekvenser för enskilda. Förslagen påverkar däremot enskildas integritet genom att en stor mängd personuppgifter från flera olika källor kommer att behandlas av Utbetalningsmyndigheten. Det är dock i regel fråga om uppgifter som inte är särskilt känsliga var för sig, men en sambearbetning av uppgifter ur olika register och datasamlingar kan innebära att Utbetalningsmyndigheten får tillgång till en mer omfattande bild av den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden. Myndigheten kommer också att behandla känsliga personuppgifter, varför behandlingen medför ett antal integritetsrisker. Dessa risker hanteras dock genom att höga krav ställs på myndighetens säkerhets- och skyddsåtgärder vid personuppgiftsbehandlingen.

I kapitel 16 gör vi en samlad integritetsanalys där också konsekvenserna berörs. Av det kapitlet framgår att vi bedömer att den personuppgiftsbehandling som förslagen medför utgör en propor-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

tionerlig inskränkning av det skydd för den personliga integriteten som finns i regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga.

18.10 Fördelningseffekter

Inrättandet av Utbetalningsmyndigheten syftar bland annat till att välfärdens resurser i så stor utsträckning som möjligt ska gå till dem de är avsedda för. Genom att ansluta de utbetalningar inom välfärdsområdet som sker från kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning ökar förutsättningarna för att resurserna når dem som är i behov av samhällets resurser. I vilken omfattning det kan öka och vilka grupper som kan gynnas kommer att framgå av de mer detaljerade analyserna och konsekvensbeskrivningarna av de förmodade framtida nettoeffekterna som kan göras först när Utbetalningsmyndighetens verksamhet är fullt uppbyggd.[24]

18.11 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

I det tidigare betänkandet konstaterades att det oftare är kvinnor än män som är mottagare av individersättning från olika trygghetssystem samt att det är fler kvinnor än män som arbetar inom offentligfinansierad verksamhet. Enligt en rapport från Svenskt Näringsliv är det betydligt vanligare att kvinnor är operativa företagsledare inom välfärdsföretag jämfört med tjänstesektorn som helhet.[25] Utredningen konstaterade att dessa tre aspekter gör att förslag för minskade felaktiga utbetalningar har en jämställdhetsdimension. Mot bakgrund av att situationen i dag ser ungefär likadan ut gällande könsfördelningen, har även förslagen om en kommunal anslutning en sådan dimension.

Vår bedömning är att vårt förslag om en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet stärker motståndskraften mot brottsliga angrepp och felaktiga utbetalningar i välfärdssystemen ytterligare. Det bör på sikt ge mer utrymme för ökade resurser till

[24] Jfr prop. 2022/23:34 s. 169.
[25] Svenskt Näringsliv, *Sant och falskt om företagande i välfärden*, s. 52 f.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

välfärden och innebära att en större del av resurserna går till det och dem som de är avsedda för samt till att tilliten och stödet för välfärdssystemen ökar. Sammantaget innebär det att stödet stärks för att bibehålla en stark välfärd. På sikt medför dessa förhållanden en positiv effekt för dem som arbetar inom området och än så länge är merparten av dessa kvinnor.

Vid en kommunal anslutning enligt vårt förslag måste Utbetalningsmyndighetens verksamhet utökas. I hur stor omfattning är ännu oklart, men de nya arbetstillfällen som skapas bedöms bidra till jämställdheten då könsfördelningen på myndigheten kan antas vara relativt jämn. I dag är en större andel kvinnor än män anställda i statlig sektor, varför Utbetalningsmyndighetens utökade verksamhet i någon mån bedöms bidra till jämställdheten i staten.

18.12 Konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen

I det tidigare betänkandet gjordes bedömningen att införandet av en sådan funktion som Utbetalningsmyndigheten skulle underlätta integrationen av utrikesfödda.[26] En sådan funktion, menade utredningen, skulle försvåra för oseriösa företag att bedriva verksamhet och det hade framkommit exempel där utrikesfödda utnyttjas och far illa i olika typer av välfärdsbrottsupplägg. Det handlade då om människor som hamnat i en dubbelt utsatt position genom att de var utlämnade åt arbetsgivarens godtycke för att kunna vara kvar i landet och de hade mycket liten kunskap om vilka rättigheter och möjligheter det finns att ta del av integrationsinsatser.

Genom att ansluta kommuners och regioners utbetalningar till Utbetalningsmyndighetens verksamhet menar vi att integrationen av utrikesfödda kan underlättas ytterligare. Som framgått är mängden privata välfärdsföretag stor inom kommunsektorn och samma missförhållanden som i det tidigare betänkandet har noterats även i vårt arbete. En anslutning av särskilt privata utförare kan därmed förväntas motverka denna typ av utsatthet och därigenom inverka positivt på integrationen av utrikesfödda.

[26] SOU 2020:35, s. 500.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.13 Konsekvenser för övriga statliga myndigheter

18.13.1 Myndigheter som är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Enligt 2 kap. lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar ska myndigheten vid en inledande granskning gå igenom urvalsträffar i syfte att identifiera felaktiga utbetalningar. En inledande granskning kan bland annat leda till att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet eller arbetslöshetskassa för hantering. Enligt 3 kap. lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar ska myndigheten underrätta den myndighet eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

En kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning kan förväntas ge en ökad mängd urvalsträffar och därmed leda till att antalet underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar ökar. Det gäller inte bara för utbetalningar från kommuner och regioner, utan även för utbetalningar från andra myndigheter vars utbetalningar kan ifrågasättas. Ett exempel skulle kunna vara att en person samtidigt uppbär ekonomiskt bistånd och sjukpenning. I ett sådant fall skulle en underrättelse kunna göras till såväl kommunen som till Försäkringskassan.

I vilken omfattning underrättelserna kan komma att öka med en kommunal anslutning är svårt att bedöma, men med hänsyn till att den kommunala anslutningen kommer att genomföras först i ett senare skede när övriga anslutna aktörer kommit längre i arbetet med att få rutiner med mera på plats bedömer vi att hanteringen av de ytterligare underrättelserna blir en del av den löpande hanteringen. De eventuella kostnader som uppstår för berörda statliga myndigheter till följd av våra förslag bedöms således kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.13.2 Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten

Som den tidigare utredningen konstaterade är utredningar om bedrägerier och bidragsbrott mot välfärdssystemen resurstunga för såväl polis som åklagare.[27] Förslaget om en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för dataanalys och granskning kommer att leda till att fler brott anmäls. Det är Polismyndigheten som i normalfallet bedriver förundersökningen av bidragsbrott, medan Åklagarmyndigheten i vissa fall, exempelvis vid misstanke om grovt bidragsbrott, ska ta över ledningen av förundersökningen.

Vår bedömning är att det främst är Polismyndighetens utrednings- och förundersökningsarbete som påverkas av en kommunal anslutning. Eftersom fokus för Utbetalningsmyndighetens verksamhet ska ligga på den systematiska och grova brottsligheten kommer dock sannolikt fler felaktiga utbetalningar att upptäckas som kan utgöra grova brott. Inte minst kan det förväntas gälla de kommunala utbetalningarna eftersom sådana i stor utsträckning går till juridiska personer och avser stora belopp. Därmed kommer även Åklagarmyndigheten att påverkas av förslagen.

Arbetsbördan för polis och åklagare kommer därför att öka i viss utsträckning. Att dessa myndigheter får ta del av ett mer omfattande underlag kan medföra att utredningarna i ett avseende blir enklare att genomföra i jämförelse med i dag. I ett annat avseende kan utredningarna komma att avse stora och komplicerade brottsupplägg vilket kommer att kräva resurser att hantera.

På kort sikt kan kostnaderna för polis och åklagare komma att öka i takt med att fler brott upptäcks och lagförs. Det kan särskilt bli fallet om det upptäcks avancerade brottsupplägg med företag inblandade, eftersom sådana utredningar ofta tar lång tid att genomföra och stora resurser i anspråk. Eftersom en stor del av de kommunala utbetalningarna går till just juridiska personer bör detta särskilt lyftas fram.

Förslagen om en anslutning till Utbetalningsmyndigheten verksamhet dataanalys och granskning innebär dock att det kommer att bedrivas ett långsiktigt arbete för att förebygga brottslighet, vilket förväntas leda till minskad brottslighet över tid. Det bör i sin tur leda till lägre kostnader för rättsväsendet. Som en konsekvens av

[27] SOU 2020:35, s. 509.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

upptäckten av fler enkla brott kan intäkterna i form av betalade böter komma att bli större i takt med ett ökat antal lagföringar.

Sammanfattningsvis bedöms våra förslag således inte leda till några kostnader som inte kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

18.13.3 Domstolar

Allmänna domstolar

En ökning av antalet brottmål kan förväntas som en följd av ökade kontroller. Hur stort antal det handlar om är svårt att bedöma. Samtidigt som Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning kan förväntas leda till att brotten upptäcks på ett tidigare stadium än innan och därför mindre resurskrävande rättegångar kan förväntas, kan upptäckten av större och mer komplicerade förfaranden leda till att antalet större och mer komplexa brottmål ökar. På kort sikt kan därför kostnaderna hos domstolar (och kriminalvård) komma att öka, men kan därefter antas blir lägre i takt med minskad avancerad brottslighet. Sammanfattningsvis bedöms våra förslag således inte leda till några kostnader som inte kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Allmänna förvaltningsdomstolar

Upptäckten av fler felaktiga utbetalningar kommer att leda till flera återkravs- och omprövningsärenden hos beslutande aktörer, vilket sannolikt kommer att leda till en ökning av överklaganden till förvaltningsdomstolarna.

Som konstaterats kan den typ av ärenden som framför allt kommer att upptäckas ha inslag av systematiskt utnyttjande och många gånger vara komplicerade samt innehålla omfattande utredningsmaterial. Det är vidare rimligt att anta att parterna i dessa processer kommer att vara resursstarka och aktiva i domstolsprocessen samt ha en större benägenhet att driva processerna i domstol. Detta kan sammantaget leda till en ökning av resurskrävande mål i förvaltningsdomstolarna.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

På längre sikt bör dock antalet sådana mål minska i takt med att de motverkande åtgärderna leder till att felaktiga utbetalningar kan stoppas i ett allt tidigare skede.

Sammanfattningsvis bedöms våra förslag således inte leda till några kostnader som inte kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

18.13.4 Myndigheter som har ett informationsutbyte med Utbetalningsmyndigheten

Enligt 3 kap. lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar ska myndigheten underrätta Bolagsverket, Inspektionen för vård och omsorg, Migrationsverket och Skatteverket om det finns anledning att anta felaktigheter. Förutsättningarna för när sådana underrättelser ska skickas skiljer sig åt beroende på myndighet. Förslaget om en kommunal anslutning till verksamheten dataanalys och granskning innebär att det kommer att ske analyser av ett stort antal fler utbetalningar jämfört med i dag. Det leder till att de nu angivna myndigheterna får ett ökat antal underrättelser från Utbetalningsmyndigheten om olika typer av felaktigheter.

De åtgärder som bör vidtas med anledning av underrättelserna skiljer sig åt mellan myndigheterna. När det exempelvis gäller Bolagsverket kan det handla om en rättelse i register, medan det hos Inspektionen för vård och omsorg kan föranleda tillsynsåtgärder mot enskilda verksamheter. Skatteverket kan till exempel komma att få fler uppslag om felaktig folkbokföring och om fysiska och juridiska personer och verksamheter som undgår eller underredovisar skatter och avgifter. Det innebär i sin tur att myndigheterna belastas olika med anledning av underrättelserna.

De berörda myndigheterna har redan med anledning av inrättande av Utbetalningsmyndigheten behövt vidta åtgärder, exempelvis it- och utvecklingsinsatser, för att kunna hantera informationsutbytet.[28] Med förslaget om kommunal anslutning kommer viss ytterligare information att utbytas mellan Utbetalningsmyndigheten och dessa myndigheter. Den ytterligare information som en kommunal anslutning innebär bör således kunna hanteras inom det befintliga informationsutbytet och bli en del av den löpande handläggningen. Den sammantagna bedömningen är därför att de kostnader som uppstår

[28] Prop. 2022/23:34 s. 176.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

för dessa berörda myndigheter till följd av förslaget om kommunal anslutning kan hanteras inom befintliga anslagsramar.

18.14 Konsekvenser för organisationer

I den tidigare utredningen konstaterades att arbetslöshetskassorna får en ökad uppgiftslämnarbörda med anledning av Utbetalningsmyndighetens verksamhet, men samtidigt att kassornas kontrollarbete effektiviseras och underlättas. Det konstaterades även att parterna på arbetsmarknaden skulle påverkas av myndighetens verksamhet. De gemensamma avtalsförsäkringarna och olika medlemsförsäkringar innehåller förmåner som ofta ger tillägg utöver den ersättning som de offentliga trygghetssystemen ger, exempelvis vid sjukdom, föräldraledighet eller arbetslöshet. Skaderegleringen i dessa bygger i regel på skaderegleringen hos den beslutande myndigheten. Minskade felaktiga utbetalningar har därmed positiva ekonomiska konsekvenser för arbetsmarknadens parter, men utredningen konstaterade att dessa inte var möjligt att kvantifiera.[29]

Genom en kommunal anslutning till verksamheten dataanalys och granskning ökar förutsättningarna för att motverka felaktiga utbetalningar på området, vilket bör få ytterligare positiva konsekvenser för såväl arbetslöshetskassorna som arbetsmarknadens parter i de avseende som lyfts fram ovan. Den ökade uppgiftslämnarbörda som en sådan anslutning skulle kunna medföra, om ens någon, bedöms marginell.

18.15 Konsekvenser för företag

18.15.1 Konkurrens

Vi gör bedömningen att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning bidrar till konkurrens på lika villkor. De seriösa aktörer som bedriver verksamhet inom välfärdsområdet kan i dag ha svårt att hävda sig i konkurrensen med företag vars verksamhet bygger på utnyttjande av arbetskraft och på att välfärdssystemen missbrukas på ett systematiskt sätt. Ur denna aspekt är en kommunal anslutning av samtliga utbetalningar

[29] SOU 2020:35, s. 514

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

som omfattas av vårt uppdrag särskilt viktig eftersom merparten av de kommunala utbetalningarna, åtminstone sett till belopp, går till företag. Genom Utbetalningsmyndighetens fokus på att motarbeta den systematiska och grova förvaltningsöverskridande brottsligheten, vilken tillskansar sig stora belopp från välfärdssystemen, menar vi att anslutningen kan ha ett betydande värde för att förbättra konkurrensen vilket kommer att gynna de seriösa företagarna.

18.15.2 Sekretess för ekonomiska förhållanden

I likhet med den tidigare utredningen bedömer vi att konsekvenser för sekretesskyddet för uppgifter om ekonomiska förhållanden för juridiska personer är små.[30] Inom Utbetalningsmyndigheten råder absolut sekretess för de uppgifter som myndigheten samlar in, varför uppgifter i regel har ett starkare sekretesskydd där än hos andra myndigheter. I den mån affärshemligheter eller andra känsliga uppgifter kommer att lämnas över till Utbetalningsmyndigheten och därefter till beslutande aktörer, finns skäl att tro att det har skett en felaktighet. För att uppgiften ska få lämnas över ska den ha relevans för den mottagande myndighetens handläggning av frågan om felaktiga utbetalningar. Ett sådant överlämnande sker då med stöd av 3 kap. 1 § lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar. I 6 § i kapitlet anges att det av en underrättelse ska framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters eller arbetslöshetskassors handläggning.

I de fall känsliga uppgifter kan komma att lämnas över till aktörer (i första hand sannolikt utbetalande aktörer), bedömer vi, i likhet med den tidigare utredningen, att det är osannolikt att uppgifterna sedan sprids vidare utanför den mottagande aktören, såvida det inte handlar om uppgifter som blir offentliga vid en rättslig prövning. För företag som inte har begått några felaktigheter och alltså bedriver seriös verksamhet till gagn för välfärden bedömer vi att det inte finns någon ökad risk för att affärshemligheter sprids.

[30] Se SOU 2020:35, s. 515.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Att känsliga uppgifter förs över i de fall det förekommer felaktigheter ligger i seriösa företags intresse. Det ökar förutsättningarna för konkurrens på lika villkor.

18.15.3 Uppgiftslämnarbördan kan öka marginellt

En kommunal anslutning kommer inte att innebära någon ny generell uppgiftslämnarbörda för företag. De data som vi föreslår att Utbetalningsmyndigheten ska få tillgång till är sådan som i de flesta fall redan finns tillgänglig hos kommuner, regioner och andra myndigheter. Sådana uppgifter inhämtas direkt från dessa aktörer och inte direkt från företagen. Inte heller föreslår vi några nya regelverk eller rutiner som företag behöver förhålla sig till. För det fall ett företag får utbetalningar från mer än en aktör som är ansluten till Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto så minskar tvärtom uppgiftslämnarbördan, om än marginellt, genom att företaget inte behöver lämna sina kontouppgifter mer än en gång.

Uppgiftsbördan för kreditinstitut kan komma att öka något jämfört med hur situationen ser ut i dag, vilket beror på att ytterligare aktörer ansluts till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

18.15.4 Förutsättningarna för små företag

De förslag vi lämnar innebär inte några ytterligare krav på uppgiftslämnande än de som framgått av föregående avsnitt, vilka bedöms har liten påverkan på företag och därför även på små företag. Några andra direkta konsekvenser för små företag har vi inte kunnat finna annat än positiva effekter gällande konkurrenssituationen. Som konstaterats ovan kan en kommunal anslutning i högre grad leda till en sund konkurrens på lika villkor. Om de oseriösa företagen kan utestängas från välfärdsområdet får de seriösa företagen bättre förutsättningar att verka och utvecklas inom området. Det kan gynna de små företagen i större utsträckning än de större, eftersom de små företagen kan antas vara mer känsliga och ha mindre förutsättningar att konkurrera med företag som inte bedriver seriös verksamhet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

18.15.5 Konsekvenser för försäkringsföretag

Utbetalningsmyndighetens verksamhet dataanalys och granskning kan ha positiv inverkan på försäkringsföretags verksamhet. Flera försäkringsföretag tillhandahåller försäkringar som kompletterar de offentliga trygghetssystemen vid exempelvis sjukdom eller arbetslöshet. Eftersom försäkringsprodukterna avser att komplettera den ersättning som utgår från det offentliga, har besluten hos utbetalande offentliga aktörer direkt betydelse för skaderegleringen hos de privata försäkringsföretagen. Ett arbete som innebär att motverka felaktiga utbetalningar och därmed felaktiga beslut om ersättning har därför positiva ekonomiska konsekvenser för försäkringsbranschen och därmed för hela försäkringskollektivet, det vill säga försäkringstagarna, som på sikt kan komma att få lägre premier för sådana försäkringar. De ekonomiska konsekvenserna är dock inte möjliga att bedöma i nuläget.

18.16 Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet

Vi bedömer inte att förslagen kommer att påverka sysselsättning och offentlig service negativt då den funktion som kommuner och regioner ansluts till i första hand är en analys- och servicefunktion (verksamheten dataanalys och granskning, medborgargränssnittet och bankkontoregistret). Eftersom administrationen av utbetalningar enligt våra förslag ska ligga kvar hos kommunsektorn finns inte någon risk för försämrad service till mottagarna av utbetalningarna. Det finns exempelvis inte någon risk för längre handläggningstider på grund av att det administrativa avståndet mellan utbetalare och mottagare blir längre. Detta är särskilt viktigt vid akuta behov av exempelvis ekonomiskt bistånd. Positiva effekter av en anslutning till delar av systemet med transaktionskonto uppstår genom att informationsservicen till medborgarna blir bredare genom att kommuners och regioners utbetalningar kommer att synas tillsammans med offentliga utbetalningar i medborgargränssnittet.

En kommunal anslutning innebär att Utbetalningsmyndighetens verksamhet kommer att behöva utökas, vilket medför fler arbetstillfällen på myndigheten. I vilken omfattning är dock för tidigt att uttala sig om. Genom att utbetalningsfunktionen kommer att ligga kvar

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

hos kommuner och regioner finns inte risk för att arbetstillfällen på grund av rationalisering av betalningsförmedling försvinner från olika delar av sektorn, kanske från glesbygd, för att samlas hos Utbetalningsmyndigheten.

18.17 Konsekvenser för risk och sårbarhet i krig och kris

Eftersom det är fråga om en kommunal anslutning till delarna medborgargränssnitt och bankkontoregister i systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning ser vi inte att våra förslag innebär några konsekvenser för risk och sårbarhet i krig och kris.

18.18 Konsekvenser i förhållande till Sveriges åtaganden gentemot EU

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser i förhållande till vad som följer av Sveriges medlemskap i EU.

18.19 Konsekvenser för miljön

Vi kan inte se att våra förslag påverkar miljön i något avseende.

19 Författningskommentar till författningsförslag 1

19.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto och om de *statliga* utbetalningar som ska ske genom detta system *samt om de utbetalningar från kommuner och regioner som ska registreras i systemet*.

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.1.

I paragrafen anges att uppgifter om kommunala utbetalningar endast ska registreras i systemet med transaktionskonto, till skillnad från de statliga utbetalningarna som ska ske genom systemet.

2 §

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

Kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto i den utsträckning som framgår av 11 a–11 b §§.

Av paragrafen framgår att Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.1.

Första stycket är oförändrat.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Andra stycket, som är nytt, innebär att även utbetalningar från kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto. Bestämmelser om i vilken utsträckning de omfattas av systemet framgår av särskilda paragrafer till vilka det hänvisas.

3 §

Med beslutande myndighet avses i lagen den *statliga* myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske.

Med kreditinstitut avses i lagen kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt utländska kreditinstitut enligt samma lag om institutet har filial i Sverige.

Paragrafen innehåller definitioner av begrepp som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.1.

Med anledning av att kommuner och regioner läggs till i lagen har det i paragrafens första stycke gjorts ett förtydligande om att det endast är statliga myndigheter som är att anse som beslutande myndigheter. En beslutande myndighet är en sådan som har beslutat om en utbetalning som ska ske genom systemet med transaktionskonto. Beträffande utbetalningar från kommuner och regioner ska endast uppgifter om utbetalningen registreras i systemet med transaktionskonto.

Kommunala utbetalningar

11 a §

Utbetalningsmyndigheten ska i systemet med transaktionskonto registrera uppgifter om de utbetalningar från kommuner och regioner som anges i 11 b §. Uppgifterna ska registreras så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag från kommunen eller regionen om att utbetalningen är beslutad.

Paragrafen är ny och reglerar i vilken utsträckning utbetalningar från kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto och vad som ska registreras om dessa utbetalningar. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.3.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I systemet ska Utbetalningsmyndigheten registrera uppgifter om sådana utbetalningar från kommuner och regioner som enligt denna lag omfattas av systemet med transaktionskonto. Av 11 b § i lagen framgår vilka kommunala utbetalningar som omfattas av systemet. Samma typ av uppgifter som registreras om de statliga utbetalningarna ska registreras om de kommunala utbetalningarna.

Till skillnad från vad som gäller för utbetalningar från statliga myndigheter som är anslutna till systemet med transaktionskonto, ska endast uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner registreras i systemet. Med utbetalningar avses utbetalningar till både fysiska och juridiska personer. Eftersom Utbetalningsmyndigheten inte ska ta över ansvaret för de kommunala utbetalningarna behöver något transaktionskonto inte registreras för en betalningsmottagare med anledning av ett beslut om en kommunal utbetalning.

Anslutningen till systemet möjliggör att information om kommunala utbetalningar kan presenteras för betalningsmottagarna tillsammans med mottagarens övriga offentliga utbetalningar. Anslutning sker också till bankkontoregistret.

Så snart det finns underlag för en utbetalning ska uppgifter om utbetalningen registreras i systemet med transaktionskonto. I detta ligger ett visst skyndsamhetskrav. Att uppgifter ska registreras i systemet med transaktionskonto så snart det finns underlag för det innebär att registrering kan komma att ske, och därmed synas för betalningsmottagaren, innan själva utbetalningen sker.

11 b §

I systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som beslutats av kommuner eller regioner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att undanta vissa ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd från att registreras i systemet med transaktionskonto.

Paragrafen är ny och reglerar vilka kommunala utbetalningar som ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.4.

I paragrafens *första stycke* anges att det i systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som beslutats av kommuner eller

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

regioner. Med ekonomiska förmåner avses bidrag, ersättningar, pensioner och lån som betalats ut till eller tillgodoräknas fysiska personer. Inom begreppet faller utbetalningar av till exempel ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), ersättning enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och enligt lagen (1991:419) om reseersättning vid sjukresor när ersättningen betalas till en fysisk person. Begreppet ekonomiskt stöd omfattar bidrag, stöd, ersättningar och lån som betalas ut till eller tillgodoräknas företag eller andra juridiska personer. Föreningsbidrag är ett exempel på ett ekonomiskt stöd. Även ersättningar för personlig assistans kan falla in under begreppet när ersättningen utbetalas till annan än fysisk person.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att undanta uppgifter om vissa ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd från att registreras i systemet med transaktionskonto. Utgångspunkten är att uppgifter om samtliga utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska registreras, men det kan finnas skäl att undanta vissa typer av sådana utbetalningar exempelvis på grund av att de förekommer i begränsad omfattning eller endast ska gälla under viss kortare tid. I sådana fall kan bedömningen vara att det inte finns någon mening med att även sådana utbetalningar ska rapporteras till Utbetalningsmyndigheten.

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka slags *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto,
2. hur *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras, *och*
3. *hur registreringen av uppgifterna om de utbetalningar som avses i 11 b § ska göras.*

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om regeringens föreskriftsrätt. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.4.

I paragrafen har förtydligats att första och andra punkterna bara gäller statliga utbetalningar. Det har också lagts till en tredje punkt med en upplysning om att regeringen, eller den myndighet som reger-

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

ingen bestämmer, med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om hur uppgifterna om kommunala utbetalningar ska registreras i systemet med transaktionskonto.

Ikraftträdandebestämmelsen

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Senast den 1 juli 2029 ska uppgifter om alla utbetalningar som avses i 11 b § registreras i systemet med transaktionskonto.

Av *första punkten* framgår när lagen ska träda i kraft.

Andra punkten innebär att samtliga utbetalningar som omfattas av lagen ska registreras i systemet med transaktionskonto senast den 1 juli 2029. Bestämmelsen möjliggör att endast uppgifter om vissa utbetalningar registreras i systemet med transaktionskonto i ett inledande skede. Det är Utbetalningsmyndigheten som i samråd med kommuner och regioner avgör när och vilka utbetalningar som det ska registreras uppgifter om. Från och med den 1 juli 2029 ska lagen tillämpas på alla utbetalningar som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Övervägandena finns i kapitel 17.

19.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar

2 kap.

2 §

En inledande granskning ska leda till
1. att granskningen avslutas utan åtgärd,
2. att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa för hantering, eller
3. att en fördjupad granskning inleds.

I paragrafen regleras vad en inledande granskning ska leda till. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Första och *tredje punkterna* är oförändrade.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Av *andra punkten* framgår att en inledande granskning kan leda till att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd aktör. Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer till vilka en underrättelse om en urvalsträff kan lämnas.

3 §

Om det finns anledning för Utbetalningsmyndigheten att anta att det har skett en felaktig utbetalning får myndigheten inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen.

I 9 och 10 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om skyldighet för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner*, arbetslöshetskassor och kreditinstitut att lämna vissa uppgifter när Utbetalningsmyndigheten har inlett en fördjupad granskning.

I paragrafens första stycke regleras när Utbetalningsmyndigheten får inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen. I paragrafens andra stycke finns en hänvisning till andra aktörers uppgiftsskyldighet i samband med Utbetalningsmyndighetens fördjupade granskningar. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Första stycket är oförändrat.

Ändringen i *andra stycket* innebär en upplysning om att även kommuner och regioner ingår i den krets av aktörer som är skyldiga att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten när en fördjupad granskning har inletts. Det innebär att när Utbetalningsmyndigheten inlett en fördjupad granskning avseende en utbetalning, exempelvis från Försäkringskassan, finns inte något hinder för Utbetalningsmyndigheten att begära uppgifter från kommuner och regioner om det skulle behövas vid granskningen.

4 §

Vid bedömningen av vilka urvalsträffar som väljs ut för en fördjupad granskning ska Utbetalningsmyndigheten prioritera urvalsträffar där

1. det finns anledning att anta att fler än en myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa berörs av det förhållande som ligger till grund för antagandet att det har skett en felaktig utbetalning, och

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

2. effektivitetsskäl talar för att granskningen utförs av Utbetalningsmyndigheten i stället för av berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

I paragrafen anges vad som ska vara vägledande vid bedömningen av vilka urvalsträffar som väljs ut för fördjupad granskning. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer i paragrafens båda punkter.

5 §

En fördjupad granskning ska avslutas om

1. det inte längre finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har skett, eller

2. det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

En fördjupad granskning får också avslutas om det finns andra skäl för det.

Paragrafen reglerar när en fördjupad granskning ska avslutas. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer i *första styckets andra punkt*.

Andra stycket är oförändrat.

3 kap.

1 §

Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

Av paragrafen framgår att Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den aktör som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3 och 14.6.1.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer som ska underrättas.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

6 §

Av en underrättelse enligt 1–5 §§ ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters, *kommuners*, *regioners* eller arbetslöshetskassors handläggning.

I paragrafen anges vad som ska framgå av en underrättelse enligt 1–5 §§. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3 och 14.6.1.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av berörda aktörer.

Ikraftträdandebestämmelsen

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

Av *första punkten* framgår när lagen ska träda i kraft.

Andra punkten innebär att alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska omfattas av lagen senast den 1 juli 2029. Bestämmelsen möjliggör att endast vissa ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av lagen i ett inledande skede. Det är Utbetalningsmyndigheten som i samråd med kommuner och regioner avgör när och vilka utbetalningar som ska omfattas. Från och med den 1 juli 2029 ska lagen tillämpas på alla utbetalningar som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Övervägandena finns i kapitel 17.

19.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I paragrafen anges att lagen innehåller bestämmelser om skyldigheter för vissa aktörer att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.1.

Ändringen innebär att kommuner och regioner har lagts till i uppräkningen av de aktörer som omfattas av lagen.

2 §

De *statliga* myndigheter vars utbetalningar ska administreras via systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att administrera utbetalningarna.

Kommuner och regioner ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att registrera uppgifter om utbetalningar i systemet med transaktionskonto enligt lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

Paragrafen innehåller en uppgiftsskyldighet för de myndigheter som ska lämna uppgifter av betydelse för systemet med transaktionskonto. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.1.

Första stycket förtydligas så att det framgår att uppgiftsskyldigheten i första stycket avser statliga myndigheter.

En nytt *andra stycke* införs som innehåller en bestämmelse om skyldighet för kommuner och regioner att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten för registrering av uppgifter om utbetalningar i systemet med transaktionskonto. Av andra stycket följer att kommuner och regioner är skyldiga att lämna de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att kunna registrera uppgifter om utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd i systemet med transaktionskonto. Det kan bland annat handla om uppgifter om namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, belopp som betalas ut, datum för utbetalning, vad utbetalningen avser, vilken period som utbetalningen avser, status på utbetalningen samt sättet för en utbetalning. Även uppgifter om betalningsmottagarens bankkontonummer kan behöva lämnas. Det är endast de uppgifter som Utbetalningsmyndigheten behöver för att registrera uppgifter om utbetalningarna i systemet med transaktionskonto som omfattas. Det är uppgifter om själva utbetalningen som ska lämnas ut och inte uppgifter om till exempel vilken sjukdom som är grunden för förmånen eller stödet.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Det bör inte krävas någon uttrycklig begäran från Utbetalningsmyndigheten i varje enskilt fall för att uppgiftslämnande ska ske. En rutinmässig överföring av uppgifter behöver dock alltid föregås av någon form av kontakt från Utbetalningsmyndigheten i anslutning till att en rutin för överföringen upprättas. I samband med en sådan begäran eller kontakt får Utbetalningsmyndigheten precisera vilka uppgifter som myndigheten vill få del av, och med vilken regelbundenhet detta ska ske. Den utlämnande myndigheten får i samband med detta ta ställning till om uppgifterna omfattas av uppgiftsskyldigheten och ska lämnas ut.

Vilka uppgifter som ska registreras i systemet med transaktionskonto regleras i lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

3 a §

Kommuner och regioner ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om

1. beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd och de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det, och

2. kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av sådana beslut som avses i punkten 1, samt uppgivna kontaktpersoner och ombud.

Paragrafen som är ny reglerar en skyldighet för kommuner och regioner att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som är av betydelse för den senare myndighetens dataanalyser och urval. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.1 och 14.4.2.

Första punkten avser uppgifter om beslut som rör ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Begreppet ekonomisk förmån omfattar bidrag och ersättningar som betalas ut till eller tillgodoräknas fysiska personer som till exempel ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) och ersättning enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller enligt lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor när ersättningen betalas till en fysisk person. Begreppet ekonomiskt stöd omfattar till exempel föreningsbidrag eller i vissa fall ersättning för personlig assistans när ersättningen utbetalas till annan än fysisk person. Uppgiftsskyldigheten omfattar beslutet om att bevilja eller avslå en ansökan om förmån eller stöd samt beslut om ändring, omprövning eller återkrav avseende sådana beslut. Såväl beslutsmeningen som skälen för be-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

slutet omfattas. Även beslut som har fattats av en domstol efter överklagande bör omfattas. Det finns således inte något krav på att beslutet ska ha fattats av den som omfattas av uppgiftsskyldigheten, men uppgiften om beslutet ska finnas tillgänglig hos den utlämnande kommunen eller regionen och röra den ekonomiska förmån eller ekonomiska stöd som kommunen eller regionen beslutat. Vidare omfattas beslut under handläggning av en ansökan om förmån eller stöd som är av betydelse för om förmånen eller stödet ska beviljas.

Omständigheter som legat till grund för beslutet kan avse uppgifter som har inkommit i ett ärende under handläggningen och som har haft betydelse för utgången i ärendet. Det kan handla om ansökan och uppgifter som bifogats en ansökan. Även kompletterande underlag som inhämtats från den enskilde själv eller uppgifter inhämtade från annat håll som tagits in i ett ärende omfattas. Uppgifterna kan avse den enskildes förhållanden om till exempel hälsotillstånd, anställning, bostad eller inkomst. Även andra omständigheter, som till exempel resultatet av kontroller som har utförts av den beslutande kommunen eller regionen, kan ligga till grund för beslutet och därför omfattas av uppgiftsskyldigheten. Uppgifter om omständigheter som har saknat betydelse för beslutet, som till exempel ett yttrande som inte innehåller några argument i sak eller ett intyg som avser en period som inte omfattas av prövningen, omfattas inte av uppgiftsskyldigheten.

Omständigheter som har haft betydelse för verkställigheten av beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd kan till exempel handla om andra omständigheter som har påverkat möjligheterna för kommun eller region att verkställa en utbetalning, som till exempel att mottagaren befinner sig utomlands, har en felaktig folkbokföringsadress eller inte är samma person som den som har rätt till medlen. Det kan också handla om digitala autentiseringsuppgifter eller andra tekniska data.

Andra punkten avser olika kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om sådana ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd som nämns i första punkten. Att en fysisk eller juridisk person ”omfattas” av ett beslut innebär att kontaktuppgifter ska lämnas till Utbetalningsmyndigheten även avseende enskilda som har fått avslag på en ansökan om ett stöd eller en förmån. Därutöver omfattar bestämmelsen kontaktuppgifter till uppgivna kontaktpersoner och ombud. Med kontaktuppgifter avses

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

till exempel adress, telefonnummer och e-postadress. Med kontaktperson avses den fysiska person som för en juridisk persons räkning sköter kontakten med myndigheten.

De ovan nämnda bestämmelserna innebär inte att samtliga uppgifter som räknas upp alltid ska lämnas till Utbetalningsmyndigheten. Beroende på inriktningen på dataanalyserna och urvalen kan det variera vilka uppgifter som Utbetalningsmyndigheten är i behov av, och även vilka kommuner eller regioner som Utbetalningsmyndigheten vänder sig till.

Bestämmelsen innebär inte att uppgifter ska lämnas endast på begäran. Uppgiftslämnandet ska ske genom regelbunden överföring av uppgifter från de kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten (se vidare kommentaren till 2 §).

Uppgiftsskyldigheten, som har sekretessbrytande verkan enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), tar sikte på uppgifter om de relevanta omständigheterna, inte på handlingar. Det finns dock inget som hindrar att en kommun eller region av praktiska skäl fullgör sin uppgiftsskyldighet genom att lämna över en handling, om förutsättningarna i övrigt för ett sådant utlämnande är uppfyllda.

9 §

Statliga myndigheter, *kommuner, regioner* och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

Första stycket gäller inte i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ och 26 kap. 1 a § första stycket och 3, 4 och 6 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen reglerar skyldigheten för ett antal aktörer att lämna uppgifter som behövs vid en fördjupad granskning vid Utbetalningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 14.5.1.

Första stycket ändras så att det framgår att även kommuner och regioner omfattas av bestämmelsen. Uppgiftsskyldigheten omfattar samtliga uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person och som behövs för en fördjupad granskning. Bestämmelser om den fördjupade granskningen finns i lagen om Utbetalningsmyndig-

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

hetens granskning av utbetalningar. Med uppgifter avses såväl muntliga som skriftliga uppgifter.

Bestämmelsens utformning medför att Utbetalningsmyndigheten inte kan begära uppgifter utan att specificera vilken fysisk eller juridisk person som begäran avser. Även avlidna personer omfattas i den mån uppgifter hänförliga till en avliden behövs vid granskning av en utbetalning till en annan person. Det kan vid en fördjupad granskning av ett ekonomiskt stöd som utbetalats till ett företag till exempel finnas behov av att få ta del av uppgifter rörande den fysiska person som stödet avsett, även om den enskilde har avlidit vid tiden för granskningen.

Många olika slags uppgifter kan behöva hämtas in för att myndigheten ska kunna genomföra en fördjupad granskning. Beroende på vilken utbetalning som är föremål för fördjupad granskning kan behovet av uppgifter variera. Vid granskning av stöd som betalats ut från kommuner till ett assistansbolag kan tidrapporter för personliga assistenter behöva begäras in från kommunen. Det kan också röra inhämtade kontoutdrag, uppgifter från en ärendeakt eller uppgifter som finns i andra ärenden hos socialtjänsten som till exempel orosanmälningar eller avvikelsedata som finns hos regioner. En begäran av Utbetalningsmyndigheten om att ta del av uppgifter med stöd av bestämmelsen ska vara tydlig och precis.

Ett nytt *andra stycke* införs som innehåller en uppräkning av de sekretessbestämmelser till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har undantagits från bestämmelsens tillämpningsområde. Det innebär till exempel att uppgiftsskyldigheten inte gäller för patientuppgifter som är sekretessbelagda enligt någon av de uppräknade bestämmelserna. Socialtjänstsekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL undantas inte från bestämmelsens tillämpningsområde.

Ikraftträdandebestämmelsen

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

Av *första punkten* framgår när lagen ska träda i kraft.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Andra punkten innebär att alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska omfattas av lagen senast den 1 juli 2029. Bestämmelsen möjliggör att endast vissa ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av lagen i ett inledande skede. Det är Utbetalningsmyndigheten som i samråd med kommuner och regioner avgör när och vilka utbetalningar som ska omfattas. Från och med den 1 juli 2029 ska lagen tillämpas på alla utbetalningar som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Övervägandena finns i kapitel 17.

20 Författningskommentar till författningsförslag 2

20.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar

2 kap.

2 §

En inledande granskning ska leda till
1. att granskningen avslutas utan åtgärd,
2. att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa för hantering, eller
3. att en fördjupad granskning inleds.

I paragrafen regleras vad en inledande granskning ska leda till. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Första punkten och tredje punkterna är oförändrade.

Av *andra punkten* framgår att en inledande granskning kan leda till att en underrättelse om en urvalsträff lämnas till en berörd aktör. Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer till vilka en underrättelse om en urvalsträff kan lämnas.

3 §

Om det finns anledning för Utbetalningsmyndigheten att anta att det har skett en felaktig utbetalning får myndigheten inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen.

I 9 och 10 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten finns bestämmelser om skyldighet för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner*, arbetslöshetskassor och kreditinstitut

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

att lämna vissa uppgifter när Utbetalningsmyndigheten har inlett en fördjupad granskning.

I paragrafens första stycke regleras när Utbetalningsmyndigheten får inleda en fördjupad granskning genom att göra en närmare analys av urvalsträffen. I paragrafens andra stycke finns en hänvisning till andra aktörers uppgiftsskyldighet i samband med Utbetalningsmyndighetens fördjupade granskningar. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Första stycket är oförändrat.

Ändringen i *andra stycket* innebär en upplysning om att även kommuner och regioner ingår i den krets av aktörer som är skyldiga att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten när en fördjupad granskning har inletts. Det innebär att när Utbetalningsmyndigheten inlett en fördjupad granskning avseende en utbetalning, exempelvis från Försäkringskassan, finns inte något hinder för Utbetalningsmyndigheten att begära uppgifter från kommuner och regioner om det skulle behövas vid granskningen.

4 §

Vid bedömningen av vilka urvalsträffar som väljs ut för en fördjupad granskning ska Utbetalningsmyndigheten prioritera urvalsträffar där

1. det finns anledning att anta att fler än en myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa berörs av det förhållande som ligger till grund för antagandet att det har skett en felaktig utbetalning, och
2. effektivitetsskäl talar för att granskningen utförs av Utbetalningsmyndigheten i stället för av berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

I paragrafen anges vad som ska vara vägledande vid bedömningen av vilka urvalsträffar som väljs ut för fördjupad granskning. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer i paragrafens båda punkter.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

5 §

En fördjupad granskning ska avslutas om
1. det inte längre finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har skett, eller
2. det är mer effektivt att granskningen fortsätter vid berörda myndigheter, *kommuner*, *regioner* eller arbetslöshetskassor.

En fördjupad granskning får också avslutas om det finns andra skäl för det.

Paragrafen reglerar när en fördjupad granskning ska avslutas. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer i *första styckets andra punkt*.

Andra stycket är oförändrat.

3 kap.

1 §

Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den myndighet, *kommun*, *region* eller arbetslöshetskassa som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen.

Av paragrafen framgår att Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den aktör som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas samt om resultatet av granskningen. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3 och 14.6.1.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av aktörer som ska underrättas.

6 §

Av en underrättelse enligt 1–5 §§ ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för Utbetalningsmyndighetens antagande om felaktigheten och andra uppgifter som kan antas vara av betydelse för berörda myndigheters, *kommuners*, *regioners* eller arbetslöshetskassors handläggning.

I paragrafen anges vad som ska framgå av en underrättelse enligt 1–5 §§. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.3 och 14.6.1.

Paragrafen ändras på så sätt att kommuner och regioner läggs till i uppräkningen av berörda aktörer.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Ikraftträdandebestämmelsen

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

Av *första punkten* framgår när lagen ska träda i kraft.

Andra punkten innebär att alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska omfattas av lagen senast den 1 juli 2029. Bestämmelsen möjliggör att endast vissa ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av lagen i ett inledande skede. Det är Utbetalningsmyndigheten som i samråd med kommuner och regioner avgör när och vilka utbetalningar som ska omfattas. Från och med den 1 juli 2029 ska lagen tillämpas på alla utbetalningar som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Övervägandena finns i kapitel 17.

20.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och andra aktörer att i vissa fall lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

I paragrafen anges att lagen innehåller bestämmelser om skyldigheter för vissa aktörer att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.1.

Ändringen innebär att kommuner och regioner har lagts till i uppräkningen av de aktörer som omfattas av lagen.

3 a §

Kommuner och regioner ska lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten om

1. beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd och de omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut eller som har haft betydelse för verkställigheten av det, och

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

2. kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av sådana beslut som avses i punkten 1, samt uppgivna kontaktpersoner och ombud.

Paragrafen som är ny reglerar en skyldighet för kommuner och regioner att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som är av betydelse för den senare myndighetens dataanalyser och urval. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.1 och 14.4.2.

Första punkten avser uppgifter om beslut som rör ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Begreppet ekonomisk förmån omfattar bidrag och ersättningar som betalas ut till eller tillgodoräknas fysiska personer som till exempel ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) och ersättning enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller enligt lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor när ersättningen betalas till en fysisk person. Begreppet ekonomiskt stöd omfattar till exempel föreningsbidrag eller i vissa fall ersättning för personlig assistans när ersättningen utbetalas till annan än fysisk person. Uppgiftsskyldigheten omfattar beslutet om att bevilja eller avslå en ansökan om förmån eller stöd samt beslut om ändring, omprövning eller återkrav avseende sådana beslut. Såväl beslutsmeningen som skälen för beslutet omfattas. Även beslut som har fattats av en domstol efter överklagande bör omfattas. Det finns således inte något krav på att beslutet ska ha fattats av den som omfattas av uppgiftsskyldigheten, men uppgiften om beslutet ska finnas tillgänglig hos den utlämnande kommunen eller regionen och röra den ekonomiska förmån eller ekonomiska stöd som kommunen eller regionen beslutat. Vidare omfattas beslut under handläggning av en ansökan om förmån eller stöd som är av betydelse för om förmånen eller stödet ska beviljas.

Omständigheter som legat till grund för beslutet kan avse uppgifter som har inkommit i ett ärende under handläggningen och som har haft betydelse för utgången i ärendet. Det kan handla om ansökan och uppgifter som bifogats en ansökan. Även kompletterande underlag som inhämtats från den enskilde själv eller uppgifter inhämtade från annat håll som tagits in i ett ärende omfattas. Uppgifterna kan avse den enskildes förhållanden om till exempel hälsotillstånd, anställning, bostad eller inkomst. Även andra omständigheter, som till exempel resultatet av kontroller som har utförts av den beslutande kommunen eller regionen, kan ligga till grund för beslutet och därför omfattas av uppgiftsskyldigheten. Uppgifter om omständigheter

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

som har saknat betydelse för beslutet, som till exempel ett yttrande som inte innehåller några argument i sak eller ett intyg som avser en period som inte omfattas av prövningen, omfattas inte av uppgiftsskyldigheten.

Omständigheter som har haft betydelse för verkställigheten av beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd kan till exempel handla om uppgifter om namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, belopp som betalas ut, datum för utbetalning, vad utbetalningen avser, vilken period som utbetalningen avser samt status på utbetalningen samt sättet för en utbetalning. Även uppgifter om betalningsmottagarens bankkontonummer kan behöva lämnas. Det kan också handla om andra omständigheter som har påverkat möjligheterna för kommun eller region att verkställa en utbetalning, som till exempel att mottagaren befinner sig utomlands, har en felaktig folkbokföringsadress eller inte är samma person som den som har rätt till medlen. Det kan också handla om digitala autentiseringsuppgifter eller andra tekniska data.

Andra punkten avser olika kontaktuppgifter för fysiska och juridiska personer som omfattas av ett beslut om sådana ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd som nämns i första punkten. Att en fysisk eller juridisk person ”omfattas” av ett beslut innebär att kontaktuppgifter ska lämnas till Utbetalningsmyndigheten även avseende enskilda som har fått avslag på en ansökan om ett stöd eller en förmån. Därutöver omfattar bestämmelsen kontaktuppgifter till uppgivna kontaktpersoner och ombud. Med kontaktuppgifter avses till exempel adress, telefonnummer och e-postadress. Med kontaktperson avses den fysiska person som för en juridisk persons räkning sköter kontakten med myndigheten.

De ovan nämnda bestämmelserna innebär inte att samtliga uppgifter som räknas upp alltid ska lämnas till Utbetalningsmyndigheten. Beroende på inriktningen på dataanalyserna och urvalen kan det variera vilka uppgifter som Utbetalningsmyndigheten är i behov av, och även vilka kommuner eller regioner som Utbetalningsmyndigheten vänder sig till.

Bestämmelsen innebär inte att uppgifter ska lämnas endast på begäran. Uppgiftslämnandet ska ske genom regelbunden överföring av uppgifter från de kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten (se vidare kommentaren till 2 §).

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppgiftsskyldigheten, som har sekretessbrytande verkan enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), tar sikte på uppgifter om de relevanta omständigheterna, inte på handlingar. Det finns dock inget som hindrar att en kommun eller region av praktiska skäl fullgör sin uppgiftsskyldighet genom att lämna över en handling, om förutsättningarna i övrigt för ett sådant utlämnande är uppfyllda.

9 §

Statliga myndigheter, *kommuner*, *regioner* och arbetslöshetskassorna ska på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

Första stycket gäller inte i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1–5 och 8 §§ och 26 kap. 1 a § första stycket och 3, 4 och 6 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen reglerar skyldigheten för ett antal aktörer att lämna uppgifter som behövs vid en fördjupad granskning vid Utbetalningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 14.5.1.

Första stycket ändras så det framgår att även att kommuner och regioner omfattas av bestämmelsen. Uppgiftsskyldigheten omfattar samtliga uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person och som behövs för en fördjupad granskning. Bestämmelser om den fördjupade granskningen finns i lagen om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar. Med uppgifter avses såväl muntliga som skriftliga uppgifter.

Bestämmelsens utformning medför att Utbetalningsmyndigheten inte kan begära uppgifter utan att specificera vilken fysisk eller juridisk person som begäran avser. Även avlidna personer omfattas i den mån uppgifter hänförliga till en avliden behövs vid granskning av en utbetalning till en annan person. Det kan vid en fördjupad granskning av ett ekonomiskt stöd som utbetalats till ett företag till exempel finnas behov av att få ta del av uppgifter rörande den fysiska person som stödet avsett, även om den enskilde har avlidit vid tiden för granskningen.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Många olika slags uppgifter kan behöva hämtas in för att myndigheten ska kunna genomföra en fördjupad granskning. Beroende på vilken utbetalning som är föremål för fördjupad granskning kan behovet av uppgifter variera. Vid granskning av stöd som betalats ut från kommuner till ett assistansbolag kan tidrapporter för personliga assistenter behöva begäras in från kommuner. Det kan också röra inhämtade kontoutdrag, uppgifter från en ärendeakt eller uppgifter som finns i andra ärenden hos socialtjänsten som till exempel orosanmälningar eller avvikelsedata som finns hos regioner. En begäran av Utbetalningsmyndigheten om att ta del av uppgifter med stöd av bestämmelsen ska vara tydlig och precis.

Ett nytt *andra stycke* införs som innehåller en uppräkning av de sekretessbestämmelser till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har undantagits från bestämmelsens tillämpningsområde. Det innebär till exempel att uppgiftsskyldigheten inte gäller för patientuppgifter som är sekretessbelagda enligt någon av de uppräknade bestämmelserna. Socialtjänstsekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL undantas inte från bestämmelsens tillämpningsområde.

Ikraftträdandebestämmelsen

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Senast den 1 juli 2029 ska alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av denna lag.

Av *första punkten* framgår när lagen ska träda i kraft.

Andra punkten innebär att alla kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd ska omfattas av lagen senast den 1 juli 2029. Bestämmelsen möjliggör att endast vissa ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd omfattas av lagen i ett inledande skede. Det är Utbetalningsmyndigheten som i samråd med kommuner och regioner avgör när och vilka utbetalningar som ska omfattas. Från och med den 1 juli 2029 ska lagen tillämpas på alla utbetalningar som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Övervägandena finns i kapitel 17.

21 Författningskommentar till författningsförslag 3

21.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto och om de *statliga* utbetalningar som ska ske genom detta system *samt om de utbetalningar från kommuner och regioner som ska registreras i systemet*.

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.2.

I paragrafen anges att uppgifter om kommunala utbetalningar endast ska registreras i systemet med transaktionskonto, till skillnad från de statliga utbetalningarna som ska ske genom systemet.

2 §

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

Kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto i den utsträckning som framgår av 11 a–11 b §§.

Av paragrafen framgår att Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.2.

Första stycket är oförändrat.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Andra stycket, som är nytt, innebär att även utbetalningar från kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto. Bestämmelser om i vilken utsträckning de omfattas av systemet framgår av särskilda paragrafer till vilka det hänvisas.

3 §

Med beslutande myndighet avses i lagen den *statliga* myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske.

Med kreditinstitut avses i lagen kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt utländska kreditinstitut enligt samma lag om institutet har filial i Sverige.

Paragrafen innehåller definitioner av begrepp som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.2.

Med anledning av att kommuner och regioner läggs till i lagen har det i paragrafens första stycke gjorts ett förtydligande om att det endast är statliga myndigheter som är att anse som beslutande myndigheter. En beslutande myndighet är en sådan som har beslutat om en utbetalning som ska ske genom systemet med transaktionskonto. Beträffande utbetalningar från kommuner och regioner ska endast uppgifter om utbetalningen registreras i systemet med transaktionskonto.

Kommunala utbetalningar

11 a §

Utbetalningsmyndigheten ska i systemet med transaktionskonto registrera uppgifter om de utbetalningar från kommuner och regioner som anges i 11 b §. Uppgifterna ska registreras så snart Utbetalningsmyndigheten får ett underlag från kommunen eller regionen om att utbetalningen är beslutad.

Paragrafen är ny och reglerar i vilken utsträckning utbetalningar från kommuner och regioner omfattas av systemet med transaktionskonto och vad som ska registreras om dessa utbetalningar. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.2.

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

I systemet ska Utbetalningsmyndigheten registrera uppgifter om sådana utbetalningar från kommuner och regioner som enligt denna lag omfattas av systemet med transaktionskonto. Av 11 b § i lagen framgår vilka kommunala utbetalningar som omfattas av systemet. Samma typ av uppgifter som registreras om de statliga utbetalningarna ska registreras om de kommunala utbetalningarna.

Till skillnad från vad som gäller för utbetalningar från statliga myndigheter som är anslutna till systemet med transaktionskonto, ska endast uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner registreras i systemet. Med utbetalningar avses utbetalningar till både fysiska och juridiska personer. Eftersom Utbetalningsmyndigheten inte ska ta över ansvaret för de kommunala utbetalningarna behöver något transaktionskonto inte registreras för en betalningsmottagare med anledning av ett beslut om en kommunal utbetalning.

Anslutningen till systemet möjliggör att information om kommunala utbetalningar kan presenteras för betalningsmottagarna tillsammans med mottagarens övriga offentliga utbetalningar. Anslutning sker också till bankkontoregistret.

Så snart det finns underlag för en utbetalning ska uppgifter om utbetalningen registreras i systemet med transaktionskonto. I detta ligger ett visst skyndsamhetskrav. Att uppgifter ska registreras i systemet med transaktionskonto så snart det finns underlag för det innebär att registrering kan komma att ske, och därmed synas för betalningsmottagaren, innan själva utbetalningen sker.

11 b §

I systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om utbetalningar från kommuner och regioner som avser

1. ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd,

2. utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800), och

3. utbetalningar till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att undanta vissa utbetalningar enligt första stycket från att registreras i systemet med transaktionskonto.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Paragrafen är ny och reglerar vilka kommunala utbetalningar som ska omfattas av Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.2.

I systemet med transaktionskonto ska registreras uppgifter om tre typer av kommunala utbetalningar. Första punkten avser utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Med ekonomiska förmåner avses bidrag, ersättningar, pensioner och lån som betalats ut till eller tillgodoräknas fysiska personer. Inom begreppet faller utbetalningar av till exempel ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), ersättning enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och enligt lagen (1991:419) om reseersättning vid sjukresor när ersättningen betalas till en fysisk person. Begreppet ekonomiskt stöd omfattar bidrag, stöd, ersättningar och lån som betalas ut till eller tillgodoräknas företag eller andra juridiska personer. Föreningsbidrag är ett exempel på ett ekonomiskt stöd. Även ersättningar för personlig assistans kan falla in under begreppet när ersättningen utbetalas till annan än fysisk person.

Andra punkten gäller utbetalningar enligt skollagen och handlar om den så kallade skolpengen, men även andra utbetalningar som sker med stöd av den lagen omfattas.

Enligt tredje punkten omfattas utbetalningar till privata utförare enligt kommunallagen. Med en sådan utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (10 kap. 1 eller 7 §§ kommunallagen).

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att undanta uppgifter om vissa av de utbetalningar som anges i paragrafens första stycke från att registreras i systemet med transaktionskonto. Utgångspunkten är att uppgifter om samtliga sådana utbetalningar ska registreras, men det kan finnas skäl att undanta vissa typer av dem exempelvis på grund av att de förekommer i begränsad omfattning eller endast ska gälla under viss kortare tid. I sådana fall kan bedömningen vara att det inte finns någon mening med att även sådana utbetalningar ska rapporteras till Utbetalningsmyndigheten.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka slags *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto,
2. hur *statliga* utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras, *och*
3. *hur registreringen av uppgifterna om de utbetalningar som avses i 11 b § ska göras.*

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om regeringens föreskriftsrätt. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.2.

I paragrafen har förtydligats att första och andra punkten bara gäller statliga utbetalningar. Det har också lagts till en tredje punkt med en upplysning om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om hur uppgifterna om kommunala utbetalningar ska registreras i systemet med transaktionskonto.

Kommittédirektiv 2023:63

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Beslut vid regeringssammanträde den 11 maj 2023

Sammanfattning

En särskild utredare ska dels analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, dels lämna flera alternativa författningsförslag om sådan anslutning. Syftet med utredningen är att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.

Utredaren ska bl.a.

- kartlägga omfattningen av felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner till enskilda individer, företag och föreningar,
- analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, och
- lämna flera alternativa författningsförslag om kommunal anslutning, där ett av förslagen ska innebära att Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter även ska omfatta de kommunala utbetalningar som omfattas av kartläggningen.

Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Uppdraget att lämna författningsförslag om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Med felaktig utbetalning avses en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd till en fysisk eller juridisk person som beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt eller för lågt belopp (se propositionen Utbetalningsmyndigheten [prop. 2022/23:34] s. 186). Felaktiga utbetalningar omfattar allt från mindre, oavsiktliga fel till grov och systematisk brottslighet riktad mot det offentliga (se prop. 2022/23:34 s. 168). Sådan välfärdsbrottslighet har utvecklats till ett stort samhällsproblem. Mycket tyder på att dessa angrepp har blivit mer systematiska och avancerade, i vissa fall även systemöverskridande, och brotten begås inte bara av individer som är mottagare i välfärdssystemen. Det förekommer allt oftare att utförare i form av föreningar och företag är involverade i angrepp på systemen (se Välfärdsbrott mot kommuner och regioner, Brottsförebyggande rådet 2022:1 s. 16 och 17).

Regeringen har lämnat förslag till lagstiftning med anledning av inrättandet av Utbetalningsmyndigheten (prop. 2022/23:34). Utbetalningsmyndigheten ska enligt förslaget administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från vissa statliga myndigheter och arbeta med granskningar baserade på dataanalyser och urval från bl.a. utbetalningar som myndigheten ska göra, i syfte att identifiera felaktiga utbetalningar. I dessa kommittédirektiv avses med Utbetalningsmyndighetens verksamhet myndighetens arbete med dataanalys och granskning och transaktionskontot.

Förslaget att inrätta en ny myndighet togs fram av Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen och redovisas i betänkandet Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35). I samma betänkande bedömer utredningen att frågan om kommunal anslutning till den nya myndighetens arbete kräver mer utredning, men utredningen menar samtidigt att det inte finns något som tyder på att kommunal verksamhet skulle vara drabbad av felaktiga utbetalningar i mindre utsträckning än statliga verksamheter (samma betänkande s. 449–458).

Trots att det bedrivs arbete inom kommuner och regioner för att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott, pekar Brottsförebyggande rådet på att kommuner och regioner inte fullt ut drar

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

nytta av de utvecklade arbetssätt och gemensamma problembilder som finns inom statliga verksamheter till följd av en utvecklad myndighetssamverkan (Brottsförebyggande rådet 2022:1 s. 136). Det kan också finnas risk för övervältring av problemen med felaktiga utbetalningar till kommuner och regioner när arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar förstärks inom statliga verksamheter.

Mot denna bakgrund är det angeläget med ett systematiskt arbete över förvaltningsnivåerna för att hantera de utmaningar som uppstår till följd av avancerade och systemövergripande välfärdsangrepp. Kommuner och regioner behöver därför anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar behöver kartläggas

Kommunal verksamhet är i stor utsträckning skattefinansierad. Kommuner och regioner har totala årliga kostnader som uppgår till över 1 000 miljarder kronor, och de betalar tillsammans ut större belopp till privata utförare av välfärdstjänster än vad staten gör.

Välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar kan förekomma inom många kommunala välfärdssystem och verksamhetsområden. Problemen tycks dock vara större inom vissa system och verksamheter, t.ex. personlig assistans, föreningsbidrag, hemtjänst, skol- och förskoleverksamhet, försörjningsstöd, tandvård och inom systemet för ersättning till privata utförare inom vården (Läckaget i välfärdssystemen del 1 [2019] Rapport 4 Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen, Samordning av utbetalningar från välfärdssystemen – kommunal anslutning [2019] utredning av Governo på uppdrag av Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen, SOU 2020:35 och Brottsförebyggande rådet 2022:1).

Hur omfattande de felaktiga utbetalningarna från kommuner och regioner är har inte kartlagts närmare. En sådan kartläggning skulle ge en bild av vilka behov som finns när det gäller anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Även kommuner och regioner skulle kunna ha användning av en kartläggning i sitt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.

dighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Utredaren ska därför

- kartlägga omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar från de olika välfärdssystemen direkt till den enskilda individ som utbetalningen avser eller till någon annan som för den personens räkning tar emot utbetalningen,
- kartlägga omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725), och
- kartlägga omfattningen av felaktigt utbetalda föreningsbidrag.

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet med olika grad av integrering

Kommunal anslutning kan sannolikt göras med olika grad av integrering mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner. I en studie som redovisas i underlagspromemorian till Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen användes en modell med tre översiktliga alternativ för vad en kommunal anslutning till en samordnande funktion för utbetalningar inom en statlig myndighet skulle kunna innefatta (Samordning av utbetalningar från välfärdssystemen – kommunal anslutning [2019] utredning av Governo på uppdrag av Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen, s. 32 och 33).

Oavsett integreringsgrad måste en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet vara proportionerlig i förhållande till den kommunala självstyrelsen och det krävs rättsliga analyser på flera områden. Frågan rör kommunernas och regionernas grundläggande förutsättningar för att bedriva sin verksamhet och innefattar komplexa juridiska frågor om bl.a. ett förenande av statlig och kommunal verksamhet.

Enligt 1 kap. 2 § första stycket lagen (2016:1145) om offentlig upphandling gäller lagen för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet. Upphandlande myndighet är en statlig eller kommunal myndighet. Med upphandlande myndighet jämställs även

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

beslutande församling i en kommun eller i en region. Hit räknas också vissa offentligt styrda organ, exempelvis flertalet kommunala bolag. Även sammanslutningar av en eller flera myndigheter, församlingar eller offentligt styrda organ omfattas av lagen om offentlig upphandling. Av ett avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen framgår att anskaffningar mellan statliga myndigheter under regeringen inte omfattas av det upphandlingsrättsliga regelverket eftersom statliga myndigheter ingår i samma juridiska person (HFD 2021 ref. 35). Kommuner och regioner som däremot är åtskilda från staten utgör från staten fristående offentliga aktörer. Det krävs därför en rättslig analys av vad upphandlingsreglerna innebär för olika grader av integrering mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner. Samma sak gäller för statsstödsregelverket. Artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt sätter gränser för medlemsstaternas möjligheter att med offentliga medel stödja en viss verksamhet, oavsett om det är staten, kommuner eller regioner som ger stödet.

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet skulle kunna aktualisera behov av informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner. I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser som begränsar kommuners och regioners möjligheter att lämna ut uppgifter. Regeringen har föreslagit att lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen ska gälla för Utbetalningsmyndigheten (prop. 2022/23:34). Det kan ge möjlighet till visst informationsutbyte med kommuner. I departementspromemorian Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13) tas ett samlat grepp om frågan hur möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor behöver vara utformade för att säkerställa korrekta underlag för utbetalningar från välfärdssystemen. Där föreslås bl.a. en ny generell sekretessbrytande bestämmelse och en utökad möjlighet att utbyta offentliga uppgifter. Förslagen har remitterats och bereds inom Regeringskansliet. Som en del av regeringens arbete med att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen har en särskild utredare vidare getts i uppdrag att överväga om lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen bör utvidgas (dir. 2022:25). Det behövs en analys av förutsättningarna för ett informationsutbyte mellan kommuner respektive regioner och Utbetalningsmyndigheten

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

vid kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, bl.a. utifrån hur de aktuella uppgifterna skyddas enligt befintlig lagstiftning.

Kommunal anslutning skulle sannolikt medföra sambearbetning av uppgifter hos Utbetalningsmyndigheten. Det skulle också innebära olika slags personuppgiftsbehandlingar. Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Skyddet får begränsas genom lag endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (2 kap. 20 § första stycket 2 och 21 § regeringsformen). Vidare finns det krav i EU:s dataskyddsreglering som utgör en del av de rättsliga förutsättningarna för en kommunal anslutning, bl.a. kravet om rättslig grund för behandling av personuppgifter som uttrycks i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Enligt artikel 6.3 andra stycket i samma förordning ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt artikel 6.1 e, vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den personuppgiftsbehandling som kommunal anslutning ger upphov till måste oaktat grad av integrering vara förenlig med EU:s dataskyddreglering.

Utredaren ska därför

- analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet utifrån gällande bestämmelser om bl.a. den kommunala självstyrelsen, kartläggning av personliga förhållanden och dataskydd, offentlighet och sekretess samt upphandling och statsstöd,

digheten verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

- kartlägga vilket informationsutbyte som behövs mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner för att myndigheten ska kunna genomföra analyser, urval och granskningar som bidrar till att motverka felaktiga kommunala och statliga utbetalningar samt för att förmedla information till kommuner och regioner,
- med utgångspunkt i den rättsliga analysen och kartläggningen av felaktiga kommunala utbetalningar analysera om kommunal anslutning kan göras med olika grad av integrering mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner samt bedöma lämpligheten i olika grader av integrering,
- analysera och bedöma behov av informationsutbyte vid olika grader av integrering mellan Utbetalningsmyndighetens verksamhet och kommuner respektive regioner,
- i samband med eventuella förslag om utökat informationsutbyte göra en integritetsanalys, och
- lämna flera alternativa författningsförslag om kommunal anslutning, där ett av förslagen ska innebära att Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter även ska omfatta de kommunala utbetalningar som omfattas av kartläggningen.

Begränsningar

Frågor som rör det praktiska genomförandet av hur kommuner och regioner ska kunna anslutas till Utbetalningsmyndighetens verksamhet är inte föremål för utredningens uppdrag. Utbetalningsmyndighetens organisation och arbetsformer ligger därmed utanför uppdraget. Utredningen ska inte lämna förslag som innebär att Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter måste förändras.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Konsekvensbeskrivningar

För varje förslag ska utredaren bedöma vilken effekt förslaget får på omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar. Konsekvensbeskrivningen för varje förslag ska också beskriva de för- och nackdelar som finns för kommuner, regioner och staten. Om det är relevant ska även konsekvenserna för företag, föreningar och andra enskilda beskrivas, särskilt om förslaget rör uppgifter som kan vara känsliga för dessa aktörer om de sprids. Eventuella förslag om utökat informationsutbyte ska föregås av en bedömning av om behovet av utökad tillgång till information väger tyngre än behovet av skydd för den personliga integriteten.

I 14 kap. 3 § regeringsformen anges att en inskränkning av den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen. Det innebär att en proportionalitetsprövning ska göras under lagstiftningsprocessen. Om något av förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen ska därför, utöver dess konsekvenser, också de särskilda avvägningar som lett fram till förslagen särskilt redovisas.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet. Utredaren ska särskilt följa lagstiftningsarbeten som är av betydelse för kommunala utbetalningar, Utbetalningsmyndighetens verksamhet samt för informationsutbyte mellan Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner, bl.a.

- 2021 års bidragsbrottsutredning (S2021:03),
- Delegationen mot arbetslivskriminalitet (A2021:04),
- Huvudmannaskapsutredningen (S2021:05),
- bokstavsutredaren med uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd (S2022:F),
- Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten (Fi2022:01),

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

– Effektiv och tillförlitlig kontroll av leverantörer vid tilldelning av offentliga kontrakt (Fi2022:08), och
– Utredningen om drivkrafter och möjligheter i försörjningsstödet (S2022:16).

Under genomförandet av uppdraget ska utredaren föra en dialog med kommuner, regioner, relevanta statliga myndigheter och Sveriges Kommuner och Regioner samt inhämta synpunkter från aktuella aktörer inom näringslivet i relevanta delar.

Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

(Finansdepartementet)

Kommittédirektiv 2024:84

Tilläggsdirektiv till Utredningen om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (Fi 2023:04)

Beslut vid regeringssammanträde den 19 september 2024.

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 11 maj 2023 kommittédirektiv om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (dir. 2023:63). Uppdraget skulle enligt direktiven redovisas senast den 20 december 2024.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 20 februari 2025.

(Finansdepartementet)

Enkätfrågor

1. Vilken befattning/titel har du som ansvarar för innehållet i din kommuns/regions enkätsvar?

2. Gör er kommun/region riskanalyser och/eller intern kontroll gällande felaktiga utbetalningar på välfärdsområdet?

- ○ Ja
- ○ Nej
- ○ Vet ej

3a. Vilka verksamhetsområden ingår i era riskanalyser och/eller interna kontroll? (kommuner)

Flera alternativ möjliga. Utveckla gärna kort i kommentarfältet hur ni arbetar med analyser och kontroller.

- ☐ Ekonomiskt bistånd (utbetalning till enskild)
- ☐ Hemvårdsbidrag/anhörigbidrag (utbetalning till enskild)
- ☐ Köp av hemtjänst (äldreomsorg)
- ☐ Köp av korttidsboende (äldreomsorg)
- ☐ Köp av särskilt boende (äldreomsorg)
- ☐ Köp av insatser enligt SoL (personer med funktionsnedsättning)
- ☐ Köp insatser enligt LSS och SFB (personer med funktionsnedsättning)
- ☐ Köp av individ- och familjeomsorg för vuxna med missbruksproblem
- ☐ Köp av individ- och familjeomsorg avseende barn- och ungdomsvård
- ☐ Köp av privat förskola
- ☐ Köp av privat grundskola
- ☐ Köp av privat gymnasieskola
- ☐ Köp av privat vuxenutbildning
- ☐ Köp av övrig pedagogisk verksamhet
- ☐ Köp av övrig egentlig verksamhet (infrastruktur och skydd m.m.)
- ☐ Bidrag till föreningar

3b. Vilka verksamhetsområden ingår i era riskanalyser och/eller intern kontroll? (regioner)

Flera alternativ möjliga. Utveckla gärna kort i kommentarfältet hur ni arbetar med analyser och kontroller.

- ☐ Köp av primärvård (privat)
- ☐ Köp av specialiserad somatisk vård (privat)
- ☐ Köp av specialiserad psykiatrisk vård (privat)
- ☐ Köp av tandvård (privat)
- ☐ Köp av övrig hälso- och sjukvård (privat)
- ☐ Köp av kultur, utbildning och allmän regional utveckling (privat)
- ☐ Köp av trafik och infrastruktur (privat)
- ☐ Bidrag till föreningar

4. Använder ni IT-system eller IT-tjänster för att förebygga och motverka felaktiga utbetalningar?

Utveckla gärna ert svar i kommentarfältet.

- O Ja
- O Nej
- O Vet ej

5. Arbetar ni på annat sätt än med riskanalyser/intern kontroll eller med hjälp av IT-system/IT-tjänster för att förebygga och motverka felaktiga utbetalningar.

Utveckla gärna ert svar i kommentarfältet.

- O Ja
- O Nej
- O Vet ej

6. I vilken grad uppfattar ni nedanstående som riskfaktorer för felaktiga utbetalningar och/eller hinder för att motverka felaktiga utbetalningar?

Utveckla gärna ert svar i kommentarfältet.

	I mycket låg grad	I ganska låg grad	I ganska hög grad	I mycket hög grad	Vet ej
Utformningen av LOU-regelverket	O	O	O	O	O
Utformningen av LOV-regelverket	O	O	O	O	O
Sekretessregelverket	O	O	O	O	O
Brister i regelverket för tillstånd/tillståndsplikt saknas	O	O	O	O	O
Brister hos tillståndsmyndigheter	O	O	O	O	O
Brist på resurser för kontroller	O	O	O	O	O
Svårigheter att genomföra interna kontroller	O	O	O	O	O
Bristande kunskaper inom området	O	O	O	O	O
Brist på vägledning/metodstöd	O	O	O	O	O
Brister i folkbokföringen	O	O	O	O	O
Övriga riskfaktorer/hinder (ange i kommentarfältet)	O	O	O	O	O

7a. Givet att det alltid finns en risk för felaktiga utbetalningar, hur stora bedömer ni att riskerna är inom olika verksamhetsområden? (kommuner)

Utveckla gärna ert svar i kommentarfältet.

	Mycket liten risk	Ganska liten risk	Ganska stor risk	Mycket stor risk	Vet ej
Ekonomiskt bistånd (utbetalning till enskild)	O	O	O	O	O
Hemvårdsbidrag/anhörigbidrag (utbetalning till enskild)	O	O	O	O	O
Köp av hemtjänst (äldreomsorg)	O	O	O	O	O
Köp av korttidsboende (äldreomsorg)	O	O	O	O	O
Köp av särskilt boende (äldreomsorg)	O	O	O	O	O
Köp av insatser enligt SoL (personer med funktionsnedsättning)	O	O	O	O	O
Köp insatser enligt LSS och SFB (personer med funktionsnedsättning)	O	O	O	O	O
Köp av individ- och familjeomsorg för vuxna med missbruksproblem	O	O	O	O	O
Köp av individ- och familjeomsorg avseende barn- och ungdomsvård	O	O	O	O	O
Köp av privat förskola	O	O	O	O	O
Köp av privat grundskola	O	O	O	O	O
Köp av privat gymnasieskola	O	O	O	O	O
Köp av privat vuxenutbildning	O	O	O	O	O
Köp av övrig pedagogisk verksamhet	O	O	O	O	O
Köp av övrig egentlig verksamhet (infrastruktur och skydd m.m.)	O	O	O	O	O
Bidrag till föreningar	O	O	O	O	O

7b. Givet att det alltid finns en risk för felaktiga utbetalningar, hur stora bedömer ni att riskerna är inom olika verksamhetsområden? (regioner)

Utveckla gärna ert svar i kommentarfältet.

	Mycket liten risk	Ganska liten risk	Ganska stor risk	Mycket stor risk	Vet ej
Köp av primärvård (privat)	O	O	O	O	O
Köp av specialiserad somatisk vård (privat)	O	O	O	O	O
Köp av specialiserad psykiatrisk vård (privat)	O	O	O	O	O
Köp av tandvård (privat)	O	O	O	O	O
Köp av övrig hälso- och sjukvård (privat)	O	O	O	O	O
Köp av kultur, utbildning och allmän regional utveckling (privat)	O	O	O	O	O
Köp av trafik och infrastruktur (privat)	O	O	O	O	O
Bidrag till föreningar	O	O	O	O	O

8a. Till hur stora belopp uppgick kända felaktiga utbetalningar i kommunens köp av olika verksamheter år 2022?

Ange belopp i tusentals kronor (tkr).

Se definitionen av köp av verksamheter ovan och notera att för låga utbetalningar inte ingår i denna fråga. Om något verksamhetsområde inte har haft några kända felaktiga utbetalningar under 2022, skriv 0 (noll) i beloppsrutan. Om uppgift saknas, skriv ”#” i beloppsrutan. Redogör gärna utförligt i kommentarfältet för vilka källor ni använt för att sammanställa beloppen (exempelvis belopp i beslut om återkrav, eftergiftsbeslut, belopp i polisanmälningar, förlikning m.m.).

	Belopp, tkr
Ekonomiskt bistånd (utbetalning till enskild)	
Hemvårdsbidrag/anhörigbidrag (utbetalning till enskild)	
Köp av hemtjänst (äldreomsorg)	
Köp av korttidsboende (äldreomsorg)	
Köp av särskilt boende (äldreomsorg)	
Köp av insatser enligt SoL (personer med funktionsnedsättning)	
Köp insatser enligt LSS och SFB (personer med funktionsnedsättning)	
Köp av individ- och familjeomsorg för vuxna med missbruksproblem	
Köp av individ- och familjeomsorg avseende barn- och ungdomsvård	
Köp av privat förskola	
Köp av privat grundskola	
Köp av privat gymnasieskola	
Köp av privat vuxenutbildning	
Köp av övrig pedagogisk verksamhet	
Köp av övrig egentlig verksamhet (infrastruktur och skydd m.m.)	
Bidrag till föreningar	
Totalt belopp, tkr	

8b. Till hur stora belopp uppgick kända felaktiga utbetalningar i regionens köp av olika verksamheter år 2022?

Ange belopp i tusentals kronor (tkr).

Se definitionen av köp av verksamheter ovan och notera att för låga utbetalningar inte ingår i denna fråga. Om något verksamhetsområde inte har haft några kända felaktiga utbetalningar under 2022, skriv 0 (noll) i beloppsrutan. Om uppgift saknas, skriv "#" i beloppsrutan. Redogör gärna utförligt i kommentarfältet för vilka källor ni använt för att sammanställa beloppen (exempelvis belopp i beslut om återkrav, eftergiftsbeslut, belopp i polisanmälningar, förlikning m.m.).

	Belopp, tkr
Köp av primärvård (privat)	
Köp av specialiserad somatisk vård (privat)	
Köp av specialiserad psykiatrisk vård (privat)	
Köp av tandvård (privat)	
Köp av övrig hälso- och sjukvård (privat)	
Köp av kultur, utbildning och allmän regional utveckling (privat)	
Köp av trafik och infrastruktur (privat)	
Bidrag till föreningar	
Totalt belopp, tkr	

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Bortfallsanalys av enkätundersökningsresultatet

Sammanlagt 197 respondenter, varav 176 kommuner och 21 regioner, har besvarat enkäten. Svarsfrekvensen bland kommunerna är god (60,7 procent), men innebär likväl att nästan fyra av tio kommuner inte har besvarat enkäten. Detta bortfall innebär att enkätresultatet inte är fullt ut representativt för landets samtliga 290 kommuner. I syfte att klarlägga graden av representativitet jämför vi nedan kommuner som har svarat med kommuner som inte svarat i en så kallad bortfallsanalys. Denna analys omfattar tre variabler: kommungrupp, folkmängd och den andel som köp från privata utförare utgör av driftskostnaderna. Jämförelserna som görs avser alltså de kommuner som har respektive inte har besvarat enkäten.

Bland regionerna är svarsfrekvensen 100 procent, vilket innebär att en bortfallsanalys inte behöver göras.

Kommungrupp

I tabell 1 redovisas kommuner som har respektive inte har besvarat enkäten utifrån SKR:s kommungruppsindelning. Kommungruppen större städer utgör en märkbart större andel i kategorin som har besvarat enkäten än i kategorin som inte har besvarat enkäten. I den senare kategorin är gruppen landsbygdskommuner med besöksnäring betydligt större än i den förra. Det är noterbart att samtliga tre storstadskommuner har besvarat enkäten och att fördelningen mellan kommungrupper, utöver det som nämnts, är förhållandevis jämn mellan de två kategorierna.

Det är svårt att bedöma i exakt vilken mån och på vilket sätt skillnaden, sett till kommungruppsfördelningen mellan kommuner som har respektive inte har besvarat enkäten, kan ha påverkat enkätresultatet. Men eftersom skillnaden är relativt liten bedömer vi att kategorin kommuner som har besvarat enkäten i stor utsträckning är representativ för landets samtliga kommuner sett till kommuntyp.

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Tabell 1 Enkätsvar efter kommungrupp bland kommuner som besvarat/inte besvarat enkäten

	Kommuner som har besvarat enkäten (176)	Kommuner som inte har besvarat enkäten (114)
Landsbygdskommun	11 %	13 %
Landsbygdskommun med besöksnäring	5 %	11 %
Lågpendlingskommun nära större stad	7 %	10 %
Mindre stad/tätort	10 %	8 %
Pendlingskommun nära mindre tätort	16 %	20 %
Pendlingskommun nära storstad	14 %	17 %
Pendlingskommun nära större stad	23 %	19 %
Storstäder	2 %	0 %
Större stad	11 %	3 %

Anmärkning: Andelarna summerar inte till 100 procent på grund av avrundningar.

Folkmängd

Det totala invånarantalet i kategorin kommuner som har besvarat enkäten uppgick år 2022 till 8,06 miljoner (nästan 77 procent av landets totala befolkning). Kommunerna som har besvarat enkäten är därmed i genomsnitt betydligt större sett till folkmängd än kommunerna som inte har besvarat enkäten (i genomsnitt 45 793 invånare jämfört med 21 598). En viktig förklaring till detta är att de tre storstadskommunerna och en stor andel kommuner med minst 100 000 invånare har besvarat enkäten.

I likhet med skillnader i hur kommungrupperna fördelar sig kan skillnaden i genomsnittligt invånarantal ha haft viss påverkan på enkätresultatet eftersom kommuner som har besvarat enkäten tenderar vara något större än kommuner som inte har besvarat den. Samtidigt noterar vi att skillnaden mellan kategorierna sett till folkmängd är betydligt mindre om vi i stället beaktar mediankommunens storlek (17 865 jämfört med 14 760 invånare). Eftersom kommunernas storlek i hög grad varierar, och då stora kommuner drar upp genomsnittet, är medianen ett mer rättvisande mått på hur stor befolkning en typisk kommun i respektive kategori har. Därmed gäller att den genomsnittliga folkmängden i relativt hög grad skiljer

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

sig åt mellan kategorierna, men att den typiska kommunen som besvarat enkäten samtidigt endast är något större än den typiska kommunen som inte har besvarat enkäten.

Tabell 2 Folkmängd 2022, medelvärde och median för kommuner som besvarat/inte besvarat enkäten

	Kommuner som har besvarat enkäten (176)	Kommuner som inte har besvarat enkäten (114)
Folkmängd totalt	8 059 404	2 462 152
Medelvärde	45 792	21 598
Median	17 865	14 760

Andel köp av verksamhet

Eftersom kommunernas utbetalningar som ingår i vår kartläggning till övervägande del avser köp av verksamhet från privata aktörer beaktar vi i bortfallsanalysen förekomsten av sådana köp.

Kommunerna som har besvarat enkäten köpte år 2022 i något större utsträckning verksamhet från privata utförare än kommuner som inte har besvarat enkäten, men skillnaden är relativt liten. I kategorin som svarat uppgick det ovägda medelvärdet för andel köp av verksamhet från privata utförare, dvs. medelvärdet utan hänsyn tagen till att kommunernas folkmängd varierar i storlek, till 10,6 procent av driftskostnaderna jämfört med 9,6 procent i kategorin som inte har svarat. Mediankommunens andel av sådana inköp var i de två kategorierna 8,1 respektive 7,3 procent.

Givet att frågorna i enkäten till stor del har avsett köp av verksamhet från privata aktörer är det väntat att kommuner som i större utsträckning anlitar privata aktörer också har varit mer benägna att besvara enkäten. Skillnaden är dock inte så stor att den har nämnvärd påverkan på enkätresultatet och de slutsatser vi drar. Det kan i sammanhanget nämnas att svarsfrekvensen bland de 20 kommuner som har störst andel köp från privata utförare endast är något högre än svarsfrekvensen för alla kommuner (65,0 jämfört med 60,7 procent).

ndighetens verksamhet (SOU 2025:20) - KS2025/0609-2 Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) : Remiss - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet SOU 2025.20

Tabell 3 Andel köp av egentlig verksamhet 2022 från privata utförare

	Kommuner som har besvarat enkäten (176)	Kommuner som inte har besvarat enkäten (114)
Ovägt medelvärde	10,6 %	9,6 %
Median	8,1 %	7,3 %

Statens offentliga utredningar 2025

Kronologisk förteckning

1. Skärpta krav för svenskt medborgarskap. Ju.
2. Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter. Ju.
3. Skatteincitament för forskning och utveckling. En översyn av FoU-avdraget och expertskattereglerna. Fi.
4. Moderna och enklare skatteregler för arbetslivet. Fi.
5. Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö. LI.
6. Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret. Fö.
7. Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter. KN.
8. Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan. U.
9. På språklig grund. U.
10. En förändrad abortlag – för en god, säker och tillgänglig abortvård. S.
11. Straffbarhetsåldern. Ju.
12. AI-kommissionens Färdplan för Sverige. Fi.
13. En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag. Fi.
14. En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem. KN.
15. Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare. Volym 1 och 2. S.
16. Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar. Ju.
17. Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning. LI.
18. Ett likvärdigt betygssystem. Volym 1 och 2. U.
19. Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande. U.
20. Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Fi.

Statens offentliga utredningar 2025

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

Skatteincitament för forskning och utveckling. En översyn av FoU-avdraget och expertskatte-reglerna. [3]

Moderna och enklare skatteregler för arbetslivet. [4]

AI-kommissionens Färdplan för Sverige. [12]

En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag. [13]

Kommunal anslutning till Utbetalnings-myndighetens verksamhet. [20]

Försvarsdepartementet

Plikten kallar! En modern personal-försörjning av det civila försvaret. [6]

Justitiedepartementet

Skärpta krav för svenskt medborgarskap. [1]

Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter. [2]

Straffbarhetsåldern. [11]

Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar. [16]

Klimat- och näringslivsdepartementet

Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter. [7]

En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem. [14]

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö. [5]

Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning. [17]

Socialdepartementet

En förändrad abortlag – för en god, säker och tillgänglig abortvård. [10]

Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare Volym 1 och 2. [15]

Utbildningsdepartementet

Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan. [8]

På språklig grund. [9]

Ett likvärdigt betygssystem Volym 1 och 2. [18]

Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande. [19]

Regeringskansliet

Remiss

2025-02-20
Fi2025/00415

Finansdepartementet

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Remissinstanser

1. Ale kommun
2. Almega utbildning (fd. Friskolornas riksförbund)
3. Amatörteaterns riksförbund
4. Aneby kommun
5. Arbetsförmedlingen
6. Arvidsjaurs kommun
7. Attunda tingsrätt
8. Bengtsfors kommun
9. Bergs kommun
10. Bildkonst Sverige
11. Bolagsverket
12. Borgholms kommun
13. Borlänge kommun
14. Brottsförebyggande rådet
15. Centrala studiestödsnämnden
16. Domstolsverket
17. Eda kommun
18. Ekobrottsmyndigheten
19. Ekonomistyrningsverket

Telefonväxel: 08-405 10 00

Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Jakobsgatan 24
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

20. Eskilstuna kommun
21. Falu kommun
22. Folkbildningsrådet
23. Fremia
24. Företagarna
25. Förvaltningsrätten i Falun
26. Förvaltningsrätten i Malmö
27. Förvaltningsrätten i Stockholm
28. Försäkringskassan
29. Göteborgs kommun
30. Hedemora kommun
31. Helsingborgs kommun
32. Härnösands kommun
33. Idéburna skolors riksförbund
34. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
35. Inspektionen för socialförsäkringen
36. Inspektionen för vård och omsorg
37. Integritetsskyddsmyndigheten
38. Justitiekanslern
39. Kalmar kommun
40. Kammarkollegiet
41. Kammarrätten i Stockholm
42. Karlshamns kommun
43. Katrineholms kommun
44. Konkurrensverket
45. Kronofogdemyndigheten
46. Kungälvs kommun
47. Köpings kommun
48. Landsorganisationen i Sverige
49. Lindesbergs kommun

50. Linköpings universitet (Centrum för kommunstrategiska studier)
51. Luleå kommun
52. Malmö kommun
53. Malung-Sälens kommun
54. Melleruds kommun
55. Migrationsverket
56. Motala kommun
57. Myndigheten för digital förvaltning
58. Myndighetens för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
59. Mönsterås kommun
60. Norrtälje kommun
61. Ockelbo kommun
62. Olofströms kommun
63. Pensionsmyndigheten
64. Piteå kommun
65. Polismyndigheten
66. Regelrådet
67. Region Blekinge
68. Region Dalarna
69. Region Gävleborg
70. Region Stockholm
71. Region Sörmland
72. Region Uppsala
73. Region Västernorrland
74. Rekonstruktörs- och konkursförvaltarkollegiet
75. Riksdagens ombudsmän (JO)
76. Riksgäldskontoret
77. Riksidrottsförbundet
78. Skatteverket
79. Skurups kommun

80. SmåKom
81. Socialstyrelsen
82. Sollefteå kommun
83. Sotenäs kommun
84. SPF Seniorerna
85. Statens servicecenter
86. Statens skolinspektion
87. Statens skolverk
88. Statistiska centralbyrån
89. Statskontoret
90. Stockholms kommun
91. Strömsunds kommun
92. Studieförbunden
93. Sundsvalls kommun
94. Svenska Bankföreningen
95. Svensk Försäkring
96. Svenskt Näringsliv
97. Sveriges advokatsamfund
98. Sveriges Akademikers Centralorganisation
99. Sveriges A-kassor
100. Sveriges hembygdsförbund
101. Sveriges Kommuner och Regioner
102. Säkerhetspolisen
103. Söderhamns kommun
104. Södertälje kommun
105. Tibro kommun
106. Tjänstemännens centralorganisation
107. Tjörns kommun
108. Transportstyrelsen
109. Tranås kommun

110. Trosa kommun
111. Upphandlingsmyndigheten
112. Uppsala universitet (juridiska fakulteten)
113. Utbetalningsmyndigheten
114. Vindelns kommun
115. Vingåkers kommun
116. Vuxenskolan
117. Vårdföretagarna
118. Värnamo kommun
119. Västerviks kommun
120. Västra Götalandsregionen
121. Växjö kommun
122. Ydre kommun
123. Åklagarmyndigheten
124. Åmåls kommun
125. Överkalix kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 20 maj 2025**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2025/00415 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Synpunkter efterfrågas på samtliga alternativa författningsförslag. Remissinstanserna bör även ange om något av de alternativa författningsförslagen förordas.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett beställningsformulär hos Elanders Sverige AB.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Johan Ndure
Departementsråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Lena Arnfelt

2025-03-28

Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik (Dnr KS2025/0204-4)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt. I granskningen lämnas dock ett antal rekommendationer som förvaltningen svarar på i denna tjänsteskrivelse.

Förvaltningen föreslår att upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Juridisk bedömning

Kommunrevisionens granskning syftar till att kontrollera och säkerställa att kommunstyrelsen följer kommunallagen och annan relevant lagstiftning.

Aktuell granskning har utgått från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Dataskyddsförordningen artikel 32
- Offentlighets och sekretesslagen 26 kap § 1
- Digitaliseringsprogram
- Informationssäkerhetspolicy

Förvaltningens bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt. KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderas kommunstyrelsen att ta ställning till ett antal rekommendationer. Förvaltningens svar följer efter varje punkt.

- **Säkerställ att samtliga styrdokument är aktuella.**

Svar: *I granskningen noteras att systemförvaltarhandboken inte längre är formellt giltig då det framgår att giltighetstiden hade gått ut. Förvaltningen arbetar med att revidera dokumentet och en ny version planeras att antas av förvaltningsledningen under 2025.*

- **Säkerställ tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.**

Svar: *Förvaltningen har under våren 2025 reviderat anvisningen för styrning och ledning av program, projekt och uppdrag med ett tillägg kopplat till informationssäkerhet. Den innehåller nu ett stycke som beskriver ”I alla former av samarbeten så kommer information att behöva delas mellan parter och inför ett uppdrag, projekt eller program är det viktigt att bedöma vilka typer av information som kommer att hanteras. Det kan vara allmänt tillgänglig och offentlig information men även vissa delar som berörs av sekretess eller att det är personuppgifter. Därför är det viktigt att redan innan arbetet börjar att man har en plan för hur informationen ska hanteras och vilka lagar som gäller för att man ska veta hur den får delas inom samarbetet. Detta för att planera hur informationen kan spridas i gruppen, vilka samarbetsverktyg som kan användas och vilka eventuella sekretessavtal eller kontroller som behöver göras innan arbetet kan påbörjas.*

Stöd i arbetet finns hos informationssäkerhetssamordnare eller dataskyddsombud/samordnare.”

I övrigt har förvaltningsledningen inlett ett arbete med att tydliggöra roller och ansvar generellt i förvaltningen och frågan är aktuell på förvaltningsledningens bord.

- **Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.**

Svar: *Som framkommer av granskningen är målsättningen att riskanalyser samt konsekvensbedömningar alltid ska göras vid införande av nytt system. Checklista inför upphandling som var under arbete i samband med intervjuerna, men som sektorn redan börjat arbeta utifrån, är fortsatt under arbete men planeras att vara färdigställd av upphandlingsenheten till hösten 2025. Upphandlingsenheten har under perioden haft vakanser men är numera fulltaliga igen.*

Upphandling av nya system ska dock redan idag alltid anmälas via kommunens e-tjänst för att bland annat säkerställa att säkerhetskrav följs.

- **Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga system är korrekta och uppdaterade.**

Svar: *Kungälvs kommun har högt ställda tekniska krav på nya system och förvaltningen arbetar kontinuerligt med frågan för att höja säkerhet samt göra det enklare för användare. Vilket leder till säkrare system och mer kontroll.*

Förvaltningen arbetar mot att kommunens system ska vara kopplade till det övergripande användarkontot. I de fallen spärras användaren automatiskt när användarkontot inaktiveras, vilket görs automatiskt av chef via personalsystemet när anställningen avslutas. Ambitionen är att e-tjänsten ska användas vi anställning för beställning av behörigheter men även vid förändring av tjänst där chef eller administratör ska använda systemet för att avsluta en anställning. Här avslutas i samband med anställningen även telefonabonnemang, anknytning, behörigheter, skåp och återlämning av dator.

Systemet som granskades håller på att avslutas har inte haft någon koppling till AD-konto. Digitaliseringsombud håller på och skriver rutiner för systemet som ska ersätta för att säkerställa att behörigheter är korrekta och uppdaterade. Det nya systemet bygger på en helt annan säkerhetsnivå med nya förutsättningar som har ett systematiserat sätt.

- **Säkerställ att tekniska säkerhetsåtgärder såsom två faktorsinloggning implementeras i samtliga system.**

Svar: *Central administration av samtliga datorer och kraftigt begränsad administratörsrätt av PC, plattor telefon är en viktig säkerhetsåtgärd som har genomförts under det senaste året. En*

*gemensam policy för lösenordshantering håller även på att införas av SOLTAK och b*eroende på system och typ av information anpassas också kraven vad gäller säkerhet.

I övrigt är förvaltningens målsättning att tvåfaktorsinloggning ska implementeras i samtliga system.

Vid införande av nya system ska kommunernas verksamheter alltid leva upp till kraven för att kunna applicera single sign on och andra tekniska krav eller lösningar som är nödvändiga.

Kommunrevisionen önskar, senast den 9 maj 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och synpunkter enligt ovan. Med anledning av att kommunstyrelsen sammanträder den 14 maj har förvaltningen efterfrågat och fått förlängd svarstid till och med den 31 maj av kommunrevisionen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet är i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål om en trygg omsorg med valmöjligheter genom livet samt att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen. Till viss del berörs även kommunstyrelsens resultatmål om att kommunens verksamheters service, kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Aktuell granskning har framför allt koppling till kommunens digitaliseringsprogram samt informationssäkerhetspolicyn. I granskningen anges att det finns kommunövergripande styrdokument gällandedigitaliseringsarbetet där både mål och strategier för att uppnå målen presenteras.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revisonens rekommendationer syftar delvis till att förbättra kvaliteten för brukarna. Bedömningen är att rekommendationerna som lämnas och i förlängningen föreslagna och pågående åtgärder är positiva utifrån brukarperspektivet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte påverka arbetsbelastning, arbetsmiljö eller personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut innebär ingen kostnad.

Förslag till kommunstyrelsen

Upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Linda Nygren
Kommundirektör

Lena Arnfelt
Sektorchef

Expedieras till: Kommunrevisionen

För kännedom till: Martin Holm, Mona Petersson, Marit Andersson, Adeline Sundblad, Patrik Broberg, Lars Gustafsson, Erik Lennerstedt

För kännedom till:

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik"

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga styrdokument är aktuella.
- Säkerställa tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.
- Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga system är korrekta och uppdaterade.
- Säkerställa att tekniska säkerhetsåtgärder såsom två faktorsinloggning implementeras i samtliga system.

Vi önskar, senast den 9 maj 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 22 januari 2025
För kommunrevisionen

Göran Johansson

Göran Johansson (22 jan. 2025 11:11 GMT+1)
Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Missiv - Granskningsrapport Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

Slutgiltig revideringsrapport 2025-01-22

Skapad:	2025-01-22
Av:	Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAGczt0Lb5OEzfmqEDKCO066K77ORV4IUV

”Missiv - Granskningsrapport Granskning av kommunens införan de av digital välfärdsteknik” – historik

Dokumentet skapades av Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
2025-01-22 - 10:05:08 GMT

Dokumentet skickades med e-post till goran.johansson@kungalv.se för signering
2025-01-22 - 10:05:11 GMT

E-postmeddelandet har visats av goran.johansson@kungalv.se
2025-01-22 - 10:11:03 GMT

Signerare goran.johansson@kungalv.se angav namnet Göran Johansson vid signering
2025-01-22 - 10:11:55 GMT

Dokumentet har e-signerats av Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-01-22 - 10:11:57 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.
2025-01-22 - 10:11:57 GMT

Adobe Acrobat Sign

Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

Rapport

Kungälvs kommun

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

KPMG AB

2025-01-10

Antal sidor 21

© 2025 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2

2 Bakgrund 4
2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning 4
2.2 Revisionskriterier 5
2.3 Metod 5

3 Resultat av granskningen 6
3.1 Styrdokument 6
3.2 Organisation och ansvarsfördelning 8
3.3 Säkerhet och riskanalyser 10
3.4 Behörigheter 12
3.5 Internkontroll och tekniska säkerhetsåtgärder 13

4 Stickprov 15
4.1 Behörighetskontroll 15
4.2 Loggkontroll 17

5 Samlad bedömning och rekommendationer 19

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

1 Sammanfattning

KPMG har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens införande av digital välfärdsteknik.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

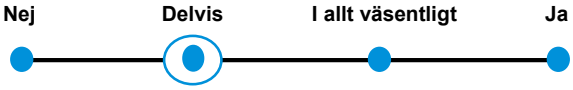

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis säkerställt att införande av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att kommunen har antagit styrdokument som visar mål och syfte med digitaliseringen i kommunen. Utöver det noterar vi att sektor trygghet och stöd har tagit fram en digitaliseringsplan för införande av digitalisering. Vidare framgår att sektor trygghet och stöd upplever den övergripande organisationen med digitalisering som tydlig, men att det finns brister i projektstyrning och att mallen för projektdirektiv inte används i stor utsträckning.

Avseende säkerhet och behörigheter noterar vi att det genomförs riskanalyser vid införande av nya system. Vi noterar dock att det saknas en tydlig dokumenterad process inför upphandlingar av nya system. Vid tidpunkten för granskningen arbetar upphandlingsenheten med att ta fram en checklista som en del i arbetet med den dokumenterade processen, vilket vi anser är positivt.

Avseende rutiner för behörighet noterar vi att det finns dokumenterade regler för medarbetarnas åtkomst till känslig information. Vi konstaterar dock brister i arbetet med behörigheter i granskat system samt att alla system inte har implementerat tvåfaktorsautentisering.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Finns beslutade styrdokument som tydliggör uppdrag och ansvar för digitaliseringsarbetet inom vård- och omsorg?	I allt väsentligt
Finns en ändamålsenlig organisation för digitaliseringsarbetet?	I allt väsentligt
Har kommunstyrelsen säkerställt att verksamheterna beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete?	Delvis

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Finns dokumenterade regler för medarbetares åtkomst till känslig information?	I allt väsentligt
Finns en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att endast behöriga får åtkomst till information och utrymmen som de har behov av utifrån organisationstillhörighet och roll?	Delvis
Har tekniska säkerhetsåtgärder vidtagits för att säkerställa att inte känsliga uppgifter röjs till obehöriga?	Delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga styrdokument är aktuella.
- Säkerställa tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.
- Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga system är korrekta och uppdaterade.
- Säkerställ att tekniska säkerhetsåtgärder såsom två faktorsinloggning implementeras i samtliga system.

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

2 Bakgrund

Vi har av Kungälvs kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska kommunens införande av digital välfärdsteknik. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Den offentliga förvaltningen investerar årligen miljardbelopp i verksamhetsutveckling med hjälp av IT för att följa lagar, effektivisera processer och höja servicenivån för de som efterfrågar verksamhetens tjänster. De omfattande projekten kräver ofta stora insatser från verksamheten, både i form av tid och ekonomiska resurser.

Inom kommunernas vård- och omsorgsverksamhet är implementeringen av välfärdsteknik en väsentlig del av verksamhetsutvecklingen, ofta syftande till att förbättra och effektivisera. Samtidigt är det avgörande att teknikens användning följer etiska riktlinjer och lagkrav kring integritet och dataskydd för att skydda användarnas rättigheter och värdighet.

Välfärdsteknik är digital teknik som ska bidra till ökad livskvalitet för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Välfärdstekniken ska utgå från kriterierna för ”God vård och omsorg” vilket innebär att vården och omsorgen ska vara kunskapsbaserad, säker, tillgänglig, effektiv och jämlik samt utgå från individens behov. Exempel på välfärdsteknik är olika former av hjälpmedel för det dagliga livet som innehåller digital teknik som digitala trygghetslarm, tillsyn via kamera, sensorer för påminnelser, robotar och datorprogram.

Att införa välfärdsteknik i kommunens verksamheter ställer krav på att kommunens styr- och ledningsprocess har sett till att det finns kunskap, processer och en tydlig ansvarsfördelning för att genomföra digitaliseringsprojekt på ett säkert sätt.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att digitaliseringsarbetet genomförs utan att säkerhetsfrågorna beaktas tillräckligt, vilket kan leda till att sårbarheter finns som inte identifieras.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att kommunens införande av digital välfärdsteknik behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns beslutade styrdokument som tydliggör uppdrag och ansvar för digitaliseringsarbetet inom vård- och omsorg?
- Finns en ändamålsenlig organisation för digitaliseringsarbetet?

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

- Har kommunstyrelsen säkerställt att verksamheterna beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete?
- Finns dokumenterade regler för medarbetares åtkomst till känslig information?
- Finns en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att endast behöriga får åtkomst till information och utrymmen som de har behov av utifrån organisationstillhörighet och roll?
- Har tekniska säkerhetsåtgärder vidtagits för att säkerställa att inte känsliga uppgifter röjs till obehöriga?

Granskningen har avgränsats till att avse digital välfärdsteknik inom vård- och omsorg. Granskningen avser kommunstyrelsen.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Dataskyddsförordningen artikel 32
- Offentlighets och sekretesslagen 26 kap § 1
- Digitaliseringsprogram
- Informationssäkerhetspolicy

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov. En förteckning över intervjupersoner och granskade dokument finns i bilaga A. Vidare har stickprov genomförts. Stickproven har omfattat kontroll av behörigheter och loggar inom systemet för nyckelfria lås. Stickprovet har omfattat tre enheter inom verksamhetsområdet, både inom ordinärt och särskilt boende.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

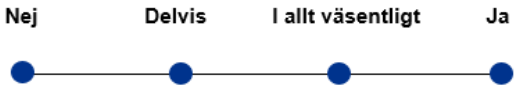

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjuade.

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrdokument

Digitaliseringsprogram

Kommunfullmäktige i Kungälvs kommun har antagit ett digitaliseringsprogram[1], med syfte att styra digitaliseringen och skapa en gemensam riktning för området inom kommunen. Av programmet framgår ytterligare att syftet är att:

- Öka omställningsförmågan genom innovation och automatisering för att öka effektiviteten och förbättra kvalitén inom välfärden.
- Bidra till att verksamheternas mål inom vård, skola och omsorg uppnås.

Av programmet framgår att syftet ska uppnås genom nya arbetssätt, öppen och serviceinriktad förvaltning och smarta tjänster.

I digitaliseringsprogrammet beskrivs mål och viljeriktning inom digitalisering. Till målen finns även fastställda delmål. Mål och delmålen är:

Smartare förvaltning

- Ökad tillgänglig service
- Ökad samverkan på fler nivåer och områden
- Effektivisera och skapa värde genom att nyttja digitaliseringens möjligheter. Förbättra interna samarbetet genom nya digitala arbetssätt.

Förenkla vardagen

- Digitala tjänster ska utformas efter kundens behov.
- Digitala tjänster ska vara enkla och säkra att använda.
- Våra tjänster upplevs som en sammanhållen digital service.

Ökad digital förmåga

- Förbättra styrning, kontroll och nyttorealisering så att digitaliseringen främjas.
- Ökad kompetens kring digitala satsningar och utveckling för att accelerera digitaliseringen.
- Kommunicera tydligt och enkelt för att sprida lärdomar.

Vidare framförs strategier för hur målen ska uppnås. Ytterligare framgår hur styrdokumenten ska levandegöras och hur uppföljning ska ske. Uppföljning av

[1] Beslutades av kommunfullmäktige 2023-11-02

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

digitaliseringsarbetet ska årligen ske i kommunstyrelsen och vid behov i kommunstyrelsens utskott.

I relation till digitaliseringsprogrammet finns andra styrande dokument, exempelvis informationssäkerhetspolicy och riktlinjer för informationssäkerhet. Av informationssäkerhetspolicyn framgår kommunens inriktning avseende arbetet med informationssäkerhet. Av policyn framgår strategiska mål med informations-säkerhetsarbetet. De strategiska målen är:

- Systematisk uppföljning av laglighet i behandling av kommunens information och informationstillgångar.
- Kommuninvånare, företag och föreningar ska känna sig trygga i kommunens behandling av deras uppgifter.
- Informationssäkerhet ska vara en integrerad del av kommunens hantering av handlingar, uppgifter och information.
- Robusthet i kommunens informationshantering vid normalläge, kris eller höjd beredskap.
- Baserade på kravställningen i SS-EN ISO/IEC 27002:2022

Av riktlinjer för informationssäkerhet framgår ansvar och roller inom informationssäkerhetsarbetet.

Mål, strategi och plan - digitalisering Trygghet och stöd

Av digitaliseringsprogrammet framgår att förutom den kommunövergripande strategin ska förvaltningens olika sektorer inom ramen för sitt samhällsuppdrag konkretisera denna i sina respektive verksamhetsplaner. Sektor Trygghet och stöd har tagit fram en plan[2] kopplad till digitaliseringsprogrammet. Planen omfattar åren 2022 – 2024. Av planen framgår tre övergripande mål avseende digitalisering inom sektor trygghet och stöd:

- Öka individens delaktighet och självständighet
- Minska det digitala utanförskapet
- Förbättra arbetsprocesser med hjälp av digitalisering

Av styrdokumenten framgår ytterligare mål kopplade till områdena; vård och omsorgsboende, sociala resurser, myndighet, hemsjukvård, LSS-boende, hälsofrämjande och stöd i ordinärt boende.

Utifrån de olika målen framgår olika strategier/aktiviteter för hur målen ska uppnås. I planen specificeras även en handlingsplan för 2022–2024 som utgår från de

[2] Mål, strategi och plan digitalisering, sektor trygghet och stöd, 2022-09-09

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

aktiviteterna som är specificerade. Av planen framgår aktiviteterna, verksamheterna som ska genomföra aktiviteten samt hur status är avseende aktiviteten. Statusen är uppdelad i klar, påbörjad eller ej påbörjad.

Systemförvaltarhandbok

Av systemförvaltarhandbok[3] framgår att kommunen har etablerat en systemförvaltningsmodell. Systemförvaltning avser förvaltning av alla system som används. System kan delas in i IT-system och verksamhetssystem. Vidare beskrivs ett antal roller inom systemförvaltningsarbetet, däribland systemägare och systemförvaltare. I handboken beskrivs att systemägare och systemförvaltare ska vara obligatoriska för alla system i Kungälvs kommun. Systemägare ansvarar för verksamhetsspecifika system och är vanligen sektorchefer. Systemägarna delegerar delar av det tekniska ansvaret till systemförvaltare och enligt intervjuade finns ett nära samarbete i arbetet. Av intervjuer framgår att systemförvaltarhandboken är känd och etablerad i kommunen. Giltighetstiden för systemförvaltarhandboken var mars 2024. Av intervjuer framgår att handboken är under revidering.

3.1.1 Bedömning

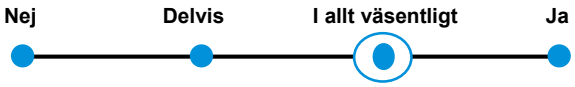

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns beslutade styrdokument som tydliggör uppdrag och ansvar för digitaliseringsarbetet inom vård- och omsorg.

Vi noterar att det finns kommunövergripande styrdokument gällande digitaliseringsarbetet där både mål och strategier för att uppnå målen presenteras. Som en del av arbetet har sektor trygghet och stöd tagit fram plan för digitaliseringsarbetet som framhäver mål och aktiviteter för att utveckla arbetet inom sektorn. Vi noterar att systemförvaltarhandboken inte längre är formellt giltig då det framgår att giltighetstiden var till mars 2024. Av intervjuer framgår att den är under revidering.

3.2 Organisation och ansvarsfördelning

Övergripande

Av riktlinjer för informationssäkerhet[4] beskrivs ansvar och roller inom informationssäkerhetsarbetet. Av riktlinjen framgår att kommunstyrelsen ansvarar ytterst för informationssäkerhetsarbetet. Vidare framgår att systemägare ansvarar för säkerheten i informationstillgångar, klassning av informationstillgångar samt för genomförande av

[3] Systemförvaltarhandbok, Kommundirektör, 2022-04-01
[4] Beslutad av kommunstyrelsen 2023-12-13 §353/2023

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

riskåtgärder. Systemförvaltaren ska i sin tur stödja systemägaren i arbetet. Enligt riktlinjen ansvarar informationssäkerhetssamordaren för att leda och samordna informationssäkerhetsarbetet med stöd av en informationssäkerhetsgrupp. Gruppen ska bestå av informationssäkerhetssamordnaren, IT-strateg, dataskyddsombud och kontaktpersoner ifrån de olika sektorerna och staben. Av intervjuer framgår att gruppen sammanträder månatligen. Av riktlinjen tydliggörs även att enskilda medarbetare ansvarar för att följa rutiner, policys, riktlinjer och tillämpningar.

Av digitaliseringsprogrammet framgår att det strategiska arbetet koordineras och drivs centralt av IT-strateg, i samarbete med sektors ledningsgrupp och av utsedda representanter från sektorerna.

Sektor trygghet och stöd

Sektor trygghet och stöd är den sektor som arbetar med digitalisering inom vård- och omsorg. I organisationsskiss gällande digitaliseringsarbetet inom sektorn framgår att ansvar och roller finns på alla nivåer. På övergripande nivå finns systemförvaltare[5], dataskyddsombud, digitaliseringsansvarig samt IT-strateg. På sektornivå finns en digitaliseringsledare som enligt intervjuer leder det digitala utvecklingsarbetet inom sektorn. På verksamhetsnivå finns en digitaliseringssamordnare och på enhetsnivå finns digitaliseringsombud. Av intervjuer framgår att digitaliseringssamordnare har nätverksträffar månatligen. Digitaliseringsombuden har nätverksträffar 2 gånger per termin.

Av intervjuer framgår att digitaliseringsombuden i samarbete med personal identifierar och samlar in behov kopplade till digitalisering. Digitaliseringsledaren sammanställer och för vid behov vidare till systemförvaltare, IT-strateg eller andra relevanta aktörer. Digitaliseringsledaren håller även ihop digitaliseringsplanen för sektor trygghet och stöd (se avsnitt 3.1).

Av intervjuer framgår att det finns vissa utpekade personer enligt ovan som arbetar med digitaliseringsfrågan. Vid projekt som avser digitalisering, exempelvis införandet av ett nytt system, kompletteras denna organisation med tillfälliga resurser beroende på område och art. Det kan exempelvis vara verksamhets eller enhetschefer eller ytterligare representanter som blir involverade i arbetet.

Det finns en anvisning för styrning och ledning av projekt[6] inom kommunen som enligt intervjuade inte har följts i sektorn. När detta har uppmärksammats har ett arbete påbörjats med att säkerställa att detta följs. Av anvisningen framgår att en beställare initierar projektet genom ett projektdirektiv som definierar vad som ska utföras. Därefter ska en styrgrupp utses. Styrgruppen ska utgöra ett stöd till beställaren och utpekad projektledare, och ska säkerställa att projektet ligger i linje med förvaltningens

[5] Systemförvaltare finns både centralt placerat och under trygghet och stöd
[6] Styrning och ledning av program, projekt och uppdrag, Beslutad 2023-12-12 av Förvaltningsledningen

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

övergripande mål. Vidare framgår att det finns framtagna mallar för att underlätta arbetet, exempelvis mall för projektdirektiv.

Förutom arbetet med att skapa följsamhet till de kommunövergripande anvisningarna gällande projektstyrning framgår även av intervjuer att det har skapats en ny kommunövergripande styrgrupp för digitaliseringsarbetet generellt i kommunen.

Soltak

Kommunen har genom avtal outsourcat sin IT-drift till det gemensamt ägda bolaget Soltak AB[7]. Av intervjuer framgår att samtliga systemförvaltare har veckovisa möten med Soltak, där redovisningar av uppdateringar med mera tas upp. IT-strateg har det sammanhållande ansvaret för kommunens IT och för att tillse en så bra helhet som möjligt för IT-systemen. IT-strateg arbetar enligt intervjuade nära informations-säkerhetssamordnare och de systemförvaltare som finns inom staben. IT-strategens främsta uppgift uppges vara att utgöra språkrör och ha en aktiv dialog med bolaget för att säkerställa en så bra beställning och kravställning som möjligt inom IT.

3.2.1 Bedömning

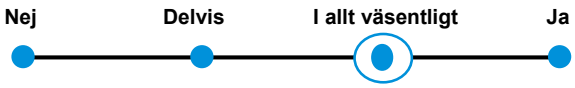

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns en ändamålsenlig organisation för digitaliseringsarbetet.

Vår bedömning baseras på att det finns riktlinjer som specificerar ansvarsfördelning inom informationssäkerhetsarbetet över hela kommunen. Vidare har sektor trygghet och stöd tagit fram en organisation inom digitaliseringen, med exempelvis digitaliseringsledare, digitaliseringssamordnare och digitaliseringsombud. Detta bedömer vi skapar dels tydliggjorda roller, dels inkludering hela vägen ut i verksamheten.

Vi konstaterar dock att det inte har funnits styrgrupper för respektive projekt, där ansvar och roller varit tydliggjorda. Här ser vi det som positivt att ett arbete pågår med att skapa tydligare styrning i projektarbeten i enlighet med beslutade anvisningar.

3.3 Säkerhet och riskanalyser

Vi har tagit del av ett utkast gällande checklista[8] för dataskyddsfrågor och informationssäkerhet som ska användas inför upphandling för att säkerställa att verksamheten får med alla krav när det gäller integritetsskydd, personuppgifter och

[7] Soltak AB är ett kommunalt bolag ägt av kommunerna Stenungssund, Orust, Lilla Edet, Tjörn, Ale, Kungälv och Öckerö. Bolaget erbjuder tjänster inom ekonomi, lön, IT och projekt.
[8] Beslutsdatum saknas

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

informationssäkerhet i förfrågningsunderlaget. Av checklistan framgår att dataskyddssamordnare och dataskyddsombud alltid ska kontaktas inför och under en upphandling som involverar personuppgifter. Vidare framgår att informationssäkerhetssamordnare kan kontaktas inför och under en upphandling för att få stöd i att ta fram ska- och bör-krav. Av checklistan framgår punkter som ska hanteras, besvaras och tas i beaktande inför en upphandling gällande dataskyddsfrågor. Exempelvis framgår av checklistan att riskanalyser och konsekvensbedömningar ska göras om kriterierna för detta är uppfyllda. Av intervjuer framgår att målsättningen är att det alltid ska genomföras riskanalyser samt konsekvensbedömningar vid införande av nya system inom trygghet och stöd. Detta hjälper dataskyddssamordnaren till med inom sektor trygghet och stöd, som även är utsedd kontaktperson för informationssäkerhet från sektorn tillsammans med digitaliseringsledare. Av intervjuer framgår även att det vid konsekvensbedömningar och riskanalyser finns representanter från verksamheterna med. Vi har tagit del av riskanalyser och konsekvensbedömningar. Av riskanalyserna beskrivs riskvärde, sannolikhet att risken inträffar, åtgärd samt vem som ansvarar för respektive åtgärd. Av intervjuer framgick ytterligare att en revidering genomförs efter att ett nytt system är på plats.

Av intervjuer framkom att det i nuläget pågår ytterligare ett arbete med att utveckla en omfattande och tydlig checklista som täcker hela processen inför upphandling av nya system. Enligt uppgift pågår ett arbete vid upphandlingsenheten med att utarbeta denna checklista.

3.3.1 Bedömning

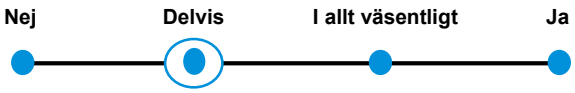

Vår bedömning är att kommunstyrelsen endast delvis säkerställt att verksamheterna beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete.

Vi noterar att det finns ett färdigställt utkast till en checklista gällande dataskyddsfrågor vid upphandling, för att beakta integritetsskydd och personuppgifter. Intervjupersoner uppger att sektor trygghet och stöd redan har börjat arbeta utefter denna. Exempelvis framkom att målsättningen är att riskanalyser samt konsekvensbedömningar alltid görs vid införande av nytt system. Vi konstaterar dock att det i övrigt saknas en tydligt dokumenterad process för arbetet inför upphandling av nya system. Vi menar att det är väsentligt att det finns beslutade dokument som tydliggör ansvar och roller för att säkerställa att samtliga berörda beaktar säkerhet i sitt digitaliseringsarbete. Av bland annat gällande informationssäkerhetspolicy framgår att informationssäkerhet ska vara en integrerad del i arbetet.

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

3.4 Behörigheter

Inom sektor trygghet och stöd finns en rutin[9], med syfte att säkerställa att behörigheter tilldelas på ett kontrollerat och spårbart sätt som begränsar möjlighet att data sprids, förändras eller på annat sätt används för ändamål som inte är godkända. Rutinen är framtagen för att tydliggöra ansvarsfördelning vid hantering av behörigheter i verksamhetssystem inom sektor trygghet och stöd.

Av en förteckning[10] framgår hur behörighetsstrukturen är uppdelad för varje verksamhetssystem inom sektor trygghet och stöd, som anses vara samhällsviktiga enligt Nis-direktivet[11]. Syftet med förteckningen är att uppnå en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverket och informationssystem. Av förteckningen framgår olika system samt vilken typ av behörighet samtliga medarbetare bör ha utifrån medarbetarens roll. Utifrån samtliga roller framgår en behovsanalys, vad det är för risk vid liten åtkomst, risk vid stor åtkomst, vilken behörighetsnivå medarbetaren bör ha samt hur egenkontroll ska genomföras.

Av rutinen framgår att administration av behörigheter endast ska utföras av systemförvaltare och utsedda spetsanvändare. Spetsanvändare har ansvar för administration av användare på sin enhet. Dock har ansvarig chef det yttersta ansvaret för beslut om behörigheter. Respektive chef har det direkta ansvaret för att se till att behörigheter tilldelas, avslutas och kontrolleras. Beställning av nya eller avslutade behörigheter ska skickas av ansvarig chef till respektive spetsanvändare.

3.4.1 Bedömning

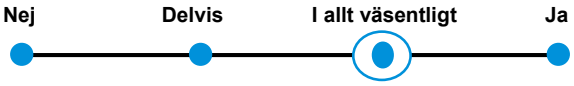

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns dokumenterade regler för medarbetares åtkomst till känslig information.

Bedömningen baseras på att det finns rutiner för hur behörigheter ska utdelas och vilka roller som ska ha åtkomst till vilken information. Av förteckningen framgår behovsanalys, vad det är för risk vid liten åtkomst, risk vid stor åtkomst, vilken behörighetsnivå medarbetaren bör ha samt hur egenkontroll ska genomföras. Av rutinen framgår även vem som är ansvarig för att tillse medarbetarnas åtkomst till känslig information. Vi bedömer att detta på ett tydligt sätt visar hur kommunstyrelsen arbetar för att säkerställa ett ansvarsfullt hanterade av uppgifter rörande enskildas

[9] Hantering av behörigheter i verksamhetssystem, upprättad 2023-10-27 av sektor trygghet och stöd
[10] Behörighetsstruktur verksamhetssystem, upprättad 2023-11-13 av sektor trygghet och stöd
[11] NIS-direktivet syftar till att uppnå en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverk och informationssystem inom EU.

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

personliga förhållanden inom verksamheten utifrån offentlighet- och sekretesslagens bestämmelser.

3.5 Internkontroll och tekniska säkerhetsåtgärder

3.5.1 Verksamhetssystemet

Av rutinen[12] för hantering av behörigheter i verksamhetssystemet som används inom vård- och omsorg, framgår att kontroll av händelselogg ska ske enligt gällande rutin för att kontrollera och säkerställa att användaren inte är inne i ärende som faller utanför ramen för sitt arbete. Av rutinen framgår ytterligare att systemförvaltaren på begäran av chef kan ta fram en lista över aktuella användare. En genomgång/kontroll av samtliga användare för varje verksamhetssystem ska göras av respektive ansvarig chef minst en gång per år. Syftet är att se till att anställda som har bytt arbetsuppgifter eller arbetsplats i kommunen inte har felaktig behörighet. Av intervjuer framgår även att kontroll av händelseloggar görs varje tertial. Resultatet av kontrollerna registreras i verksamhetens systemstöd för kvalitetsuppföljning. Vid intervjuer framgår att inga ytterligare kontroller görs.

Av dokumenten för hantering av behörigheter beskrivs även att i de fall användare inte varit inloggad i verksamhetssystemet under en sammanhängande period om 99 dagar spärras behörigheten automatiskt som en säkerhetsåtgärd mot obehörig åtkomst. För uppföljning av övriga system som används i verksamheten finns ingen automatisk spärrfunktion vid inaktivitet.

3.5.2 Övriga system

Vidare framgår av intervjuer att vissa interna system är kopplade till det övergripande användarkontot[13]. I de fallen spärras användaren automatiskt när användarkontot inaktiveras, vilket görs automatiskt av chef via personalsystemet när anställningen avslutas. Alla system är dock inte uppkopplade mot det övergripande användarkontot, vilket intervjupersoner framhäver är ambitionen i framtiden. Av intervjuer framgår att i de system som saknar ovan nämnd koppling åligger ett ansvar hos varje enhetschef att avsluta behörigheterna vid avslut av anställning vid respektive enhet. Det saknas enligt de intervjuade dokumenterat systematiskt arbete eller kontroller för att säkerställa att behörigheternas omfång är korrekt vid flytt inom enheter.

Exempel på system som inte har någon integration från något annat system är systemet för nyckelfria lås. Enligt de intervjuade är det därför upp till enhetscheferna att begära att den som ansvarar för behörigheterna vidtar åtgärder vi förändring. Vid intervjuer framhålls dock att man behöver ha tillgång till en mobil som är kopplad till

[13] Azure Activate Directory konto (AAD-konto)

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

enheten, för att kunna använda systemet även om man har en användare i systemet. Vid upplåsning framgår även att man behöver vara nära dörren och kan således inte öppna upp på distans.

Av digitaliseringsplanen 2022–2024[14] framgår att tvåfaktorsautentisering ska införas på samtliga system. De verksamheter som omfattas är särskilt stöd i ordinärt boende, boendestöd och hemsjukvård. Av planen framgår att aktiviteten är påbörjad. Vid intervjuer framgår att exempelvis verksamhetssystemet, system för nyckelfria lås och system för trygghetslarm kräver tvåstegsfaktorsinlogg för åtkomst till systemen.

3.5.3 Bedömning

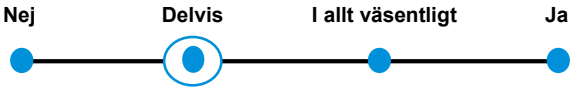

Vår bedömning är att det delvis finns en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att endast behöriga får åtkomst till information och utrymmen som de har behov av utifrån organisationstillhörighet och roll.

Vi noterar att det finns ett flertal system med koppling till övergripande kommunkonto samt rutiner för årliga kontroller av behörigheter. Dock ser vi brister i de system som idag saknar koppling till övergripande kommunkonto.

Vi ser att det finns en risk i att behörigheter inte uppdateras i systemen. Processen som avser att respektive enhetschef ansvarar för att meddela administratör vid avslut bedöms således vara bristfällig. Vid vår stickprovskontroll (se avsnitt 4) bedöms systematiska brister föreligga i den interna kontrollen av behörigheter. Även om granskat system kräver en särskild mobil enhet och/ eller inloggning med ett övergripande kommunkonto för att få åtkomst till systemet finns betydande risker. Dels med utgångspunkt i kvarglömda, borttappade och redan inloggade enheter, dels med utgångspunkt i att det finns flertal gamla användare i systemen som inte uppdaterar lösenord. Detta minskar enligt vår bedömning systemens robusthet mot intrång. Vi ser även risker i behörigheter inom organisationen där personer som byter enhet och verksamhet fortsatt har tillgång till information och utrymmen som de inte har behov av, vilket inte enligt gällande lagstiftning är att anse är förenligt med offentlighets och sekretslagen samt kommunens informationssäkerhetspolicy. Av policyn framgår bland annat att informationssäkerhet ska vara en integrerad del av kommunens hantering av handlingar, uppgifter och information.

Vidare ser vi brister i stickprovskontrollen gällande exempelvis att namn inte uppdateras i systemen som saknar koppling till övergripande användarkonto, detta har noterats särskilt problematiskt vid vår stickprovskontroll då det saknas en tydlig

[14] Mål, strategi och plan digitalisering, sektor trygghet och stöd, 2022-09-09

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

spårbarhet och kontroll när personer inte fullt ut kan identifieras. Vidare identifierades användare som inte finns i personalsystem.

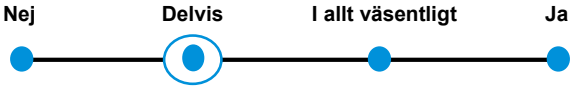

Vår bedömning är vidare att kommunstyrelsen delvis har vidtagit tekniska säkerhetsåtgärder för att säkerställa att inte känsliga uppgifter röjs till obehöriga.

Vi baserar vår bedömning på att det finns automatiska spärrar som inaktiverar användare vid avslut av anställning. Ytterligare framgår av intervjuer att system som är kopplade till kommunkonton spärras automatiskt när kommunkontot avslutas, exempelvis när en medarbetare slutar på kommunen. Planen är att fler system ska kopplas till kommunkonton, vilket vi anser är positivt. Vidare framgår att tvåfaktorsautentisering inte funnits i samtliga system under granskad period. Vi menar att det är av vikt att kommunstyrelsen har tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som är lämpliga i förhållande till risk i enlighet med dataskyddsförordningen artikel 32.

4 Stickprov

Som en del av denna granskning har vi genomfört stickprov i system för nyckelfria lås vid tre av kommunens enheter inom verksamhetsområdet. Med anledning av att arbete sker över flera enheter har stickprov även omfattat en stor mängd medarbetare från andra enheter samt centrala enheter och stödfunktioner.

4.1 Behörighetskontroll

I ett första skede har kontroller genomförts av behörigheter i systemet för nyckelfria lås. Samtliga behörigheter har granskats vid två av kommunens enheter inom såväl ordinärt som särskilt boende. Totalt har 224 behörigheter granskats. Avstämning har gjorts en bestämd dag mitt i en månad, i detta fall 15 maj 2024.

Vid granskningen har förteckning över samtliga med behörighet användare, användare med delegering, administratör och administratör med delegeringsrätt granskats. Detta har i sin tur stämts av mot förteckning över samtliga med en anställning vid enheten vid aktuellt datum.

Av totalt 224 behörigheter konstateras att:

105 behörigheter var för personal anställda på enheten (4 av dessa hade dock sitt tidigare namn i systemet trots namnbyte), 32 behörigheter var för personal på centrala roller såsom sjuksköterska, koordinator, administratör eller trygghetslarm. 43 arbetade på annan enhet i organisationen, 38 behörigheter avsåg personal som avslutat anställning och 6 gick ej att bedöma då användarna inte kunde hittas i personalsystem.

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Se sammanställning i nedanstående figur.

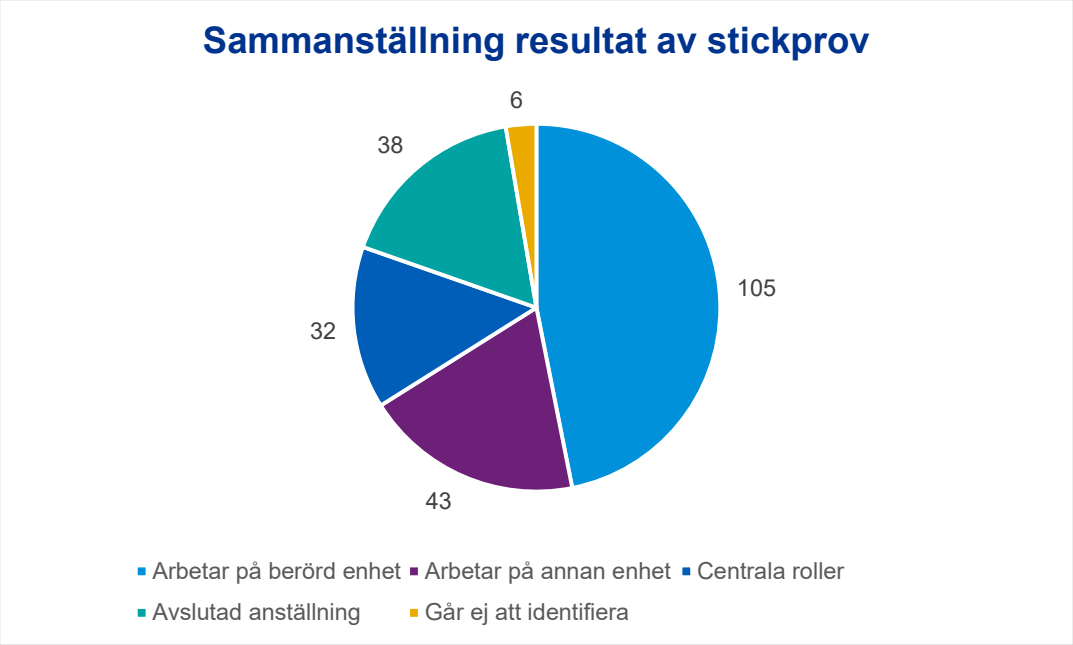

Figur 1, sammanställning resultat av stickprov. Totalt 224 behörigheter.

4.1.1 Bedömning behörighetskontroll

Enligt vår bedömning är medarbetare med central roll samt medarbetare på berörd enhet utan anmärkning, totalt 137 behörigheter. Vad gäller de medarbetare som har behörigheter men arbetar på annan enhet, totalt 49, kan det finnas skäl för detta. Exempelvis vad gäller arbete över flera enheter vid behov. Dock saknas tydlig dokumentation om skälen till dessa behörigheter och vi kan således inte spåra detta i dokumentation. Vad gäller de 39 behörigheter som avser personer som avslutat anställning menar vi att det är en direkt brist då det saknas skäl till behörigheterna. Se sammanställning av vår bedömning i figur på kommande sida.

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

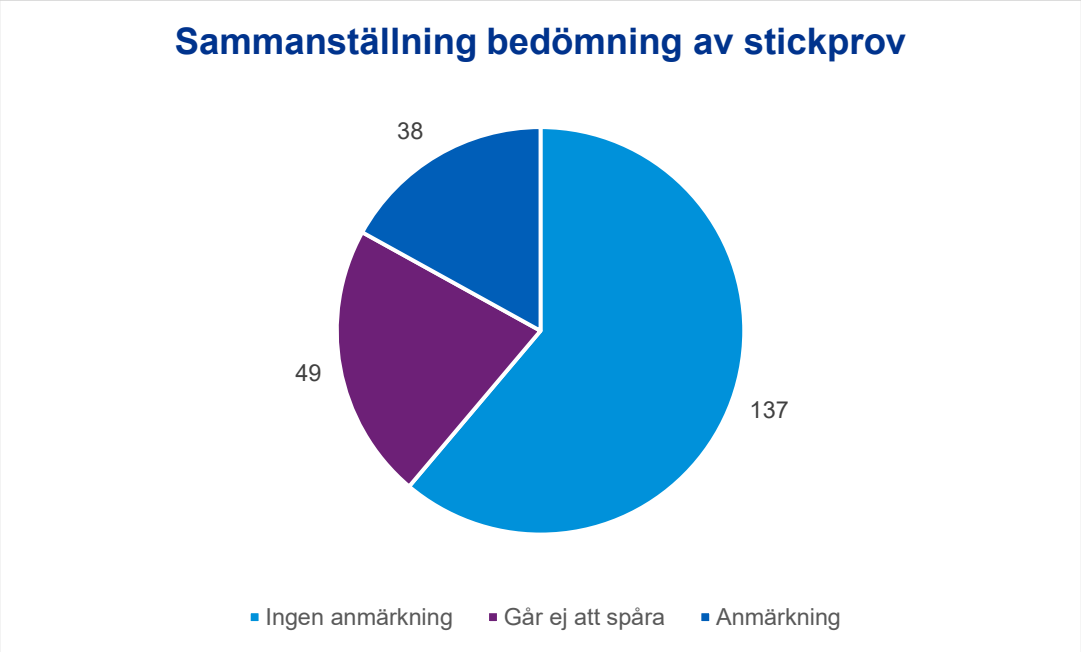

Figur 2, sammanställning bedömning av stickprov. Totalt 224 behörigheter.

Enligt vår bedömning ger detta en samlad bild av att det finns brister i form av att ett flertal personer som inte ska ha behörighet, har behörighet, samt att flera personer har behörighet utan att det tydligt går att spåra om personer ska ha behörighet (detta i form av personer vid andra enheter i organisationen och/ eller personer som inte finns i personalsystemet). Vi är dock medvetna om att enstaka fall kan avse personer med skyddade personuppgifter, bytt namn som vi ej kan spåra, inhyrd personal eller liknande. Detta stickprov syftar dock inte till att ge en uttömmande helhetsbild för arbetet utan syftar till att kartlägga om det finns systematiska brister, vilket vi menar att detta stickprov påvisar.

4.2 Loggkontroll

I ett andra skede har kontroller genomförts av loggar i system för nyckelfria lås, där samtliga händelser under en dag vid en enhet har granskats. Totalt har 60 händelser granskats. Granskning har gjorts en bestämd dag mitt i en månad, i detta fall, 15 maj 2024.

Vid granskningen har underlag utgjorts av förteckning över samtliga händelser under dagen (upplåsningar/ låsningar i såväl portar som dörrar och medicinskåp). Vidare har underlag utgjorts av dagsplanering från planeringssystem. Genom detta har kontroll kunnat göras på om varje händelse i respektive medarbetares logg har överensstämt med dagsplanering för respektive medarbetare.

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

Inga avvikelser har identifierats vid stickprov enligt ovan. Samtliga händelser gällande portar och dörrar går att koppla till insats i dagsplaneringen. Samtliga händelser gällande medicinskåp går att koppla till insats som avser läkemedelshantering.

4.2.1 Bedömning loggkontroll

Samlat bedömer vi att genomfört stickprov inte påvisar några systematiska brister i arbetet vid granskade enheter. Vi vill dock framhålla att detta stickprov inte kan tas som helhetsbild för arbetet utan syftar enbart till att identifiera brister som kan tyda på systematiska brister.

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

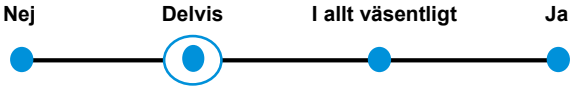

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis säkerställt att införande av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt.

Detta med hänvisning till att det finns styrdokument och en organisation för digitaliseringsarbetet, men det finns brister i projektstyrning och uppdatering av styrdokumenten. Vi noterar att säkerhet beaktas och riskanalyser genomförs vid införandet av nya system, men att det saknas en tydligt dokumenterad process inför upphandlingar av nya system. Internkontroll och tekniska säkerhetsåtgärder är delvis tillräckliga. Dels konstaterar vi brister i arbetet med behörigheter i granskat system, dels har inte alla system implementerat tvåfaktorsautentisering.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att samtliga styrdokument är aktuella.
- Säkerställa tydliga ansvar och roller i projektarbeten på området genom följsamhet till beslutade anvisningar.
- Fastställ rutiner för arbetet inför upphandling av nya system, som tydliggör ansvar och roller i arbetet med beaktandet av säkerhetsfrågor.
- Tillse att det finns ett systematiserat arbete för att säkerställa att behörigheter i samtliga är korrekta och uppdaterade.
- Säkerställ att tekniska säkerhetsåtgärder såsom tvåfaktorsautentisering implementeras i samtliga system.

Penneo document key: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Datum som ovan
KPMG AB

Joakim Hackström-Larsson
Verksamhetsrevisor

Amalie Christensen
Verksamhetsrevisor

Erik Söderberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Kungälvs kommun
Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik

2025-01-10

Bilaga A

Intervjuer har genomförts med:

- Sektorchef trygghet och stöd
- Verksamhetschef äldreomsorg
- Digitaliseringsledare trygghet och stöd
- Dataskyddsamordnare
- Informationssäkerhetssamordnare
- Systemförvaltare – centralt
- Systemförvaltare – trygghet och stöd

Följande dokument har granskats (omfattar inte stickprovet)

- Kommunstyrelsens reglemente
- Digitaliseringsprogram Kungälv
- Mål, strategi och plan digitalisering, sektor trygghet och stöd
- Informationssäkerhetspolicy
- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Systemförvaltarhandbok (under revidering)
- Behörighetsstruktur verksamhetssystem (förteckning)
- Hantering av behörigheter i verksamhetssystem (rutin)
- Konsekvensbedömningar och riskanalyser
- Internkontrollplan kommunstyrelsen 2024
- Internkontrollplan sektor trygghet och stöd 2024
- Checklista - dataskyddsfrågor och informationssäkerhet tidigt i upphandlingsprocessen
- Styrning och ledning av program, projekt och uppdrag

Penneo document key: VVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ERIK SÖDERBERG
Undertecknare
Serienummer: ea0c4c51fd4317[…]0e62741725d51
IP: 212.37.xxx.xxx
2025-01-21 08:22:30 UTC

Joakim Hackström Larsson
Undertecknare
Serienummer: 285ca3512a48bf[…]7db8136a1b3f1
IP: 93.92.xxx.xxx
2025-01-21 09:01:07 UTC

AMALIE CHRISTENSEN
Undertecknare
Serienummer: e411f64facbedb[…]c6bdb5451e7ab
IP: 83.191.xxx.xxx
2025-01-21 09:06:56 UTC

Penneo dokumentnyckel: YVYE3-KN0K0-V28NJ-AYGVU-1MW6K-GFTF0

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Sammanträdesprotokoll

§ 44/2025

Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik (Dnr KS2025/0204)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt. I granskningen lämnas dock ett antal rekommendationer som förvaltningen svarar på i denna tjänsteskrivelse.

Förvaltningen föreslår att upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik
Bilaga Missiv - Granskningsrapport Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik - signerat
Bilaga Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik KPMG

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Expedieras till: Kommunrevisionen

För kännedom till: Martin Holm, Mona Petersson, Marit Andersson, Adeline Sundblad, Patrik Broberg, Lars Gustafsson, Erik Lennerstedt

§ 44/2025

Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik (Dnr KS2025/0204)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att införandet av digital teknik inom vård- och omsorg sker på ett ändamålsenligt sätt. I granskningen lämnas dock ett antal rekommendationer som förvaltningen svarar på i denna tjänsteskrivelse.

Förvaltningen föreslår att upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik
Bilaga Missiv - Granskningsrapport Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik - signerat
Bilaga Granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik KPMG

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Upprättad tjänsteskrivelse ”Svar på granskning av kommunens införande av digital välfärdsteknik” antas som kommunstyrelsens svar och översänds till kommunrevisionen.

Expedieras till: Kommunrevisionen

För kännedom till: Martin Holm, Mona Petersson, Marit Andersson, Adeline Sundblad, Patrik Broberg, Lars Gustafsson, Erik Lennerstedt

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Charlie Larsson

2025-03-19

Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska och psykologiska insats 2024 (Dnr KS2025/0612-1)

Sammanfattning

Förslag på patientsäkerhetsberättelse för 2024 har tagits fram för den medicinska och psykologiska elevhälsan.
Insatsen utförs av skolsköterskor och skolläkare.
I verksamhetsberättelsen dokumenteras det arbete som bedrivits under året, den innehåller analyser och åtgärder för att säkerställa kvaliteten. Vårdgivare ansvarar för att årligen upprätta patientsäkerhetsberättelse där det framgår hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som uppnåtts.

Förvaltningen föreslår att elevhälsans patientsäkerhetsberättelse fastställs av kommunstyrelsen.

Juridisk bedömning

Enligt patientsäkerhetslagen (PSL 2010:659) och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2011:9) ska patientsäkerhetsberättelse upprättas senast den 1 mars varje år. Där ska verksamhetens arbete med patientsäkerhet beskrivs och utvärderas.

Förvaltningen noterar att enhetschefen tillika medicinskt ansvarig skrev patientsäkerhetsberättelsen i februari, men behandlingen av ärendet av utskott och kommunstyrelse har försenats.

Förvaltningens bedömning

Enligt patientsäkerhetslagen (PSL 2010:659) samt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2011:9) ska patientsäkerhetsberättelse upprättas senast den 1 mars varje år. Där ska verksamhetens arbete med patientsäkerhet beskrivas och utvärderas. Syftet är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet.
Alla elever i grundskolan och på gymnasiet har erbjudits hälsobesök enligt basprogram.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Alla barn ska vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö och ges goda förutsättningar för livslångt lärande.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ett av målen i Agenda 2030 handlar om att skapa förutsättningar för att alla ska kunna leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

Patientsäkerhetslagen samt det systematiska patientsäkerhetsarbetet möjliggör en bra grund till Arbetet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har en koppling till programmet för social hållbarhet samt social översiktsplan för ökat innanförskap 2027 med aktiviteten trygghetsskapande arbete, normer och värderingar samt målet att effektivisera och höja kvalitén i det förebyggande arbetet. Genom att fastställa patientsäkerhetsberättelsen möjliggörs i högre grad en trygg och utvecklande lärmiljö.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Arbete med systematisk patientsäkerhet i den kommunala hälso- och sjukvården är ett lagkrav där vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att krav på god vård upprätthålls. Patientsäkerhetsarbetet handlar vidare om att förebygga vårdskador, lära av det inträffade och förhindra att det upprepas, för att öka kvalitén inom skolhälsovården.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Var och en med uppgifter inom hälso- och sjukvård ska medverka till att verksamheten och de insatser som genomförs är av god kvalitet och patientsäkerhetsberättelse ska enligt patientsäkerhetslagen (PSL 2010:659) upprättas. Ett uppdrag som skolhälsovården och MLA har i sin arbetsbeskrivning. Förvaltningen gör därför bedömningen att punkten inte är aktuell.

Ekonomisk bedömning

Att fastslå patientsäkerhetsberättelsen innebär ingen ekonomisk påverkan. I patientsäkerhetsberättelsen anges mål som ska genomföras under 2024. De åtgärder som kan komma att genomföras för att uppnå dessa mål kommer finansieras inom ramen för budget. Finansiell bedömning av ekonom har inte varit aktuell.

Förslag till beslut

Patientsäkerhetsberättelse 2024 för den medicinska elevhälsan fastställs.

Maria Vidlund
Verksamhetschef

Monica Carhult Karlsson
Sektorchef

Expedieras till:

Elevhälsans medicinskt ansvariga, Sara Wilsgaard

KUNGÄLVS KOMMUN

Patientsäkerhetsberättelse 2024

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
2 SAMMANFATTNING 5
3 GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD 7
3.1 Engagerad ledning och tydlig styrning 7
3.1.1 Övergripande mål och strategier 7
3.1.2 Organisation och ansvar 7
3.1.2.1 Samverkan för att förebygga vårdskador 8
3.1.2.2 Informationssäkerhet 9
3.2 En god säkerhetskultur 9
3.3 Adekvat kunskap och kompetens 10
3.4 Patienten som medskapar 11
4 AGERA FÖR SÄKER VÅRD 13
4.1 Öka kunskap om inträffade vårdskador 14
4.2 Tillförlitliga och säkra system och processer 15
4.3 Säker vård här och nu 16
4.3.1 Riskhantering 16
4.4 Stärka analys, lärande och utveckling 16
4.4.1 Avvikelser 17
4.4.2 Klagomål och synpunkter 17
4.5 Öka riskmedvetenhet och beredskap 18
5 MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR 20

KUNGÄLVS KOMMUN

1 Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

KUNGÄLVS KOMMUN

2 SAMMANFATTNING

I patientsäkerhetsberättelsen sammanfattas hur EMI, elevhälsans medicinska insats, och EPI, elevhälsans psykologiska insats, i Kungälvs kommun är organiserade och arbetar för att ge en god och patientsäker vård.

Ett nytt ledningssystem har under 2024 utvecklats, som ska reglera ansvar, processer och rutiner för hälso- och sjukvården inom elevhälsan i sektor Bildning och lärande.

Under 2024 blev enhetschef för skolsköterskorna och MLA, medicinsk ledningsansvarig för EMI, även verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen (VC enligt HSL) för det som inom elevhälsan styrs av HSL, det vill säga EMI och delvis EPI. Därför ingår även EPI i denna patientsäkerhetsberättelse från och med i år. Ny VC enligt HSL har under året utsett en PLA, då detta inte funnits tidigare i kommunen. PLA ska enligt hälso- och sjukvårdsförordningen (HSF) utses av VC enligt HSL om hen själv inte har tillräcklig kompetens och erfarenhet.

EMIs och EPIs arbete ute på skolorna har fortgått som förväntat under året som gått. Nyrekryteringar har skett på grund av pensionsavgångar och föräldraledigheter. Då det under 2023 gjordes en omorganisation av EMIs skolsköterskor har arbetet under 2024 fortsatt att arbeta ihop skolsköterskegruppen samt att påbörja arbete kring våra gemensamma riktlinjer och rutiner. Även EPI har påbörjar sitt arbete kring att uppdatera rutiner.

Egenkontroller har genomförts enligt plan och avvikelser inom EMI och EPI har utretts och hanterats enligt rutin. Analysen av inkomna avvikelser under året har visat på att dokumentation och att arbeta fram en god struktur för att hälsokontroller och uppföljningar utförs inom angiven tid är prioriterat område. Under 2025 kommer vi fortsatt arbeta med att rutiner skapas, uppdateras och efterföljs. Riskanalyser av de inkomna avvikelserna har inte visat på någon vårdskada eller allvarlig vårdskada som lett till Lex Maria- anmälan.

Samverkan med olika partners, både interna och externa, har varit viktiga under året för patientsäkerheten.

Avslutningsvis sammanfattas mål och strategier för patientsäkerhetsarbetet under 2025. Fokus ligger på det fortsatta arbetet med ett metodstöd med gemensamma rutiner och att få till ett kvalitetsarbete där alla inom EMI och EPI är delaktiga för att säkerställa en god vård och öka patientsäkerheten. Fokus nästa år kommer också ligga på att implementera ett nytt journalsystem.

Förkortningar:	
BHV	Barnhälsovård
BUM	Barn- och ungdomsmedicinsk mottagning
BUP	Barn- och ungdomspsykiatriska mottagning
EHT	Elevhälsoteam
EMI	Elevhälsans medicinska insats
EPI	Elevhälsans psykologiska insats
HSF	Hälso- och sjukvårdsförordningen
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
MLA	Medicinsk ledningsansvarig
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen

KUNGÄLVS KOMMUN

Förkortningar:	
PLA	Psykologisk ledningsansvarig
PSL	Patientsäkerhetslagen
VC enligt HSL	Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen

KUNGÄLVS KOMMUN

3 GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

3.1 Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Verksamhetschefen för hälso- och sjukvård har ansvaret för att säkerställa patientsäkerhet och god kvalitet i den vård och behandling som bedrivs. Verksamhetschefen leder patientsäkerhetsarbetet på vårdgivarens uppdrag.

Under 2024 utnämndes en ny VC enligt HSL för elevhälsan. Det blev samma person som tidigare var och är medicinsk ledningsansvarig (MLA). VC enligt HSL leder patientsäkerhetsarbetet med stöd av en psykologiskt ledningsansvarig (PLA), en utvecklingsgrupp bestående av fyra skolsköterskor, en från varje stadie, samt en samordnande skolläkare.

3.1.1 Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Övergripande mål för patientsäkerhetsarbetet inom elevhälsan är att ingen elev ska råka ut för en vårdskada. Genom systematisk kvalitetssäkring av verksamheten med rätt strategier leder det till att rätt person gör rätt insats till rätt elev inom rätt tid. Detta uppnås genom tydliga processer och rutiner som planeras, genomförs, utvärderas och förbättras kontinuerligt under året. Målen och strategierna för patientsäkerhetsarbetet bygger på tidigare års kvalitetsarbete och formuleras med utgångspunkt i händelser och avvikelser som identifierats i verksamheten det föregående året. Det ska även finnas rätt bemanning och personal med rätt kompetens som är nödvändig för att uppnå målet.

3.1.2 Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Varje vårdgivare ska se till att det finns ett ledningssystem för att säkerställa ordning i verksamheten så att händelser som kan leda till vårdskada kan förebyggas. Nuvarande ledningssystem för hälso- och sjukvården inom elevhälsan i sektor Bildning och lärande antogs i mars 2024. Det är ett styrande dokument som vårdgivaren har för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Ansvarsfördelningen för det systematiska kvalitetsarbetet för patientsäkerhet regleras i ledningssystemet, inklusive de processer och rutiner som behövs för den vård som bedrivs.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsen i Kungälv är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom sektor Bildning och lärande, det vill säga EMI och delvis EPI. Utförare är sektor Bildning och lärande som leds av sektorchef. Vårdgivare har under 2024 utsett enhetschef för barn- och elevhälsan, tidigare MLA, till att även vara VC enligt HSL, det vill säga för den hälso- och sjukvård som elevhälsan i kommunen bedriver.

VC enligt HSL ansvarar för verksamheten och ytterst för att det löpande patientsäkerhetsarbetet drivs på ett systematiskt sätt. Då verksamhetschef inte har formell psykologisk kompetens har hon under 2024 utsett en psykologisk ledningsansvarig, PLA. PLA har ansvar för det systematiska patientsäkerhetsarbetet och det övergripande ansvaret för diagnostik, vård och behandling inom EPI. I uppdraget ingår även att följa utveckling och lagstiftning inom området och att samverka med andra verksamheter inom kommunen och utanför och föra vidare information och kunskap till verksamheten.

Skolsköterskor och psykologer arbetar på uppdrag av rektor, som leder och samordnar elevhälsans insatser på skolan. Rektor ansvarar för att det finns ändamålsenliga lokaler och utrustning enligt HSL.

En utsedd skolsköterska är systemadministratör för elevhälsans journalsystem, PMO, och ansvarar för bland annat utbildning, behörighet och kontroll av inloggningar.

Skolläkare motsvarande 60 % av en heltidstjänst köps in via avtal från Vårdcentralen Kusten, Ytterby. En av skolläkarna är utsedd till samordnande skolläkare och samverkar därför med VC enligt HSL när nya medicinska rutiner utarbetas.

All hälso- och sjukvårdspersonal med legitimation (skolsköterska, skolläkare och psykolog) har eget yrkesansvar för att arbetet utförs med god kvalitet och säkerhet. Varje medarbetare ansvarar även för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras.

3.1.2.1 Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Varje vårdgivare ska identifiera processer där samverkan behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada. Processer och rutiner bör tydligt beskriva hur samverkan med andra vårdgivare, myndigheter och verksamheter inom socialtjänsten möjliggörs och bedrivs inom den egna verksamheten.

All hälso- och sjukvårdspersonal inom elevhälsan ska genom samverkan med skolans personal arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att gemensamt upptäcka hinder för lärande, hälsa och utveckling. I skolans elevhälsoteam (EHT) ska det finnas tillgång till skolsköterska, skolläkare, psykolog, kurator samt specialpedagog eller speciallärare. Samverkan inom EHT är avgörande för att främja elevernas välbefinnande och utveckling.

Det finns dock vissa begränsningar när det gäller sekretess inom olika delar av elevhälsan, vilket kan påverka samverkan och informationsdelning. Den medicinska delen är en egen verksamhetsgren i skolans elevhälsa och lyder under hälso- och sjukvårdssekretessen enligt 25 kap, Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Den psykologiska delen av elevhälsan lyder i sekretesshänseende under skolsekretessen i 23 kap. 2 paragrafen i första stycket, OSL. Detta innebär att vård inom elevhälsans psykologiska insats inte är lika sekretesskyddad som vård inom annan regional och kommunal hälso- och sjukvård. Trots sekretessbestämmelserna eftersträvas samverkan med elev och deras vårdnadshavare. Avgörande för om sekretess gentemot vårdnadshavare ska beaktas är elevens mognad och vårdens innehåll.

KUNGÄLVS KOMMUN

Intern samverkan

- Samverkan med administrativ personal på skolorna - Information om in- och utflytt av elever. För att journaler skall kunna beställas och insatser för nyinflyttad elev inte skall fördröjas eller utebli.
- Samverkan med pedagoger, i samband med hälsobesök och vaccinationer.
- Samverkan i skolans EHT med rektor, kurator, psykolog, speciallärare och specialpedagog.
- Samverkan skolsköterskor respektive psykologer emellan vid regelbundna professionsmöten för att tillsammans kunna arbeta fram tydligare gemensamma processer och rutiner, för kollegial utbyte av kunskap samt kollegial handledning. Även samverkan vid sjukdom eller annat som påverkar hur man ligger till med basprogrammet, vaccinationer, läkarmottagning, psykologutredningar.

Extern samverkan

- Samverkan med vårdcentral - skolläkarinsatser motsvarande en 60%tjänst köps in från Vårdcentralen Kusten, Ytterby. Samverkansavtalet fungerar bra då skolläkarna varit i kommunens skolor en längre tid nu, känner personal och elever och det underlättar även samverkan med primärvården i övrigt.
- Samverkan med primärvården (vårdcentral/barnhälsovård), socialtjänst, Familjehuset Klippan, BUM, BUP, habilitering, ungdomsmottagning samt andra vårdgivare gällande enskilda elev-/patientärenden.
- Samverkansmöten har under året genomförts med barnhälsovården (BHV), ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmedicin (BUM), barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen (BUP) i Kungälv samt Familjehuset Klippan (UHP, ungas psykiska hälsa).
- Samverkan med extern huvudman vid mottagande eller överlämning av elev som byter huvudman (friskola i kommunen eller skola i annan kommun).
- Samverkan med Kungälvs kommuns Aktivitetsgrupp kring elever med obesitas/övervikt och psykisk ohälsa.

3.1.2.2 Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Journalsystemet, PMO, som används inom elevhälsan genomgår fortlöpande uppdateringar i syfte att förbättra kvaliteten och säkerheten. Loggkontroller samt behörigheter i journalsystemet utföres med en regelbundenhet av journalsystemsadministratör. Risker gällande informationsöverföring identifieras via avvikelsehanteringssystemet och åtgärdas vid behov. Journaladministratör utbildar personalen i systemet och utvecklar tillsammans med VC enligt HSL metoder för att säkerställa en god och säker journaldokumentation.

Vi använder ett säkert system, SEFOS, om vårdnadshavare önskar att vi mailar uppgifter kring elev till dem.

3.2 En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Patientsäkerhetskulturen ska genomsyra alla aspekter av vården och främja en öppen och transparent kommunikation i det dagliga arbetet. En avgörande del för att utveckla en sund kultur är att kontinuerligt lära och reflektera tillsammans, samtidigt som man identifierar och rapporterar risker och avvikelser. Patientsäkerhet och arbetsmiljö är sammankopplande och påverkar varandra. Det understryker behovet av en effektiv och öppen kommunikation mellan olika funktioner inom verksamheten för att säkerställa och upprätthålla en hög kvalitet.

EMI har tidigare arbetat utefter Göteborgs stads metodstöd för rutiner och processer för hälso- och sjukvård inom elevhälsan. Då detta metodstöd inte kommer vara tillgängligt för oss så länge till ger det oss en möjlighet att tillsammans, för att främja en likvärdig och jämlik hälso- och sjukvård inom elevhälsan, kunna skapa ett eget metodstöd i Kungälvs kommun.

VC enligt HSL sammankallar EMIs utvecklingsgrupp, samordnande skolläkare samt PLA för enskilda, regelbundna möten. På dessa möten behandlas patientsäkerhetsarbetet. Diskussioner om egenkontroller, avvikelser och kompetensutvecklingsbehov förs kontinuerligt för att främja ett gemensamt lärande. VC enligt HSL, som även är MLA, håller i skolsköterskornas och skolläkarnas professionsmöten och PLA håller i psykologernas. Dessa möten är inriktade på att arbeta med patientsäkerhet, främja verksamhetsutveckling, möjliggöra kollegialt erfarenhetsutbyte samt förankring och implementering av nya rutiner och riktlinjer. Skolsköterskorna har även egna regelbundna stadiemöten uppdelade efter vilka stadier de arbetar i; förskoleklass-åk 6, åk 7-9 samt gymnasiet år 1-3, där stadiespecifika frågor diskuteras och vid behov tas vidare till hela professionsgruppen.

Det egna ansvaret som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal tydliggörs också men även möjligheten att gemensamt förbättra patientsäkerhetsarbetet i verksamheten.

3.3 Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

KUNGÄLVS KOMMUN

I ledningssystemet specificeras de kompetenskrav som gäller för hälso- och sjukvårdspersonal inom elevhälsan i Kungälvs kommun:

- Skolsköterska ska vara legitimerad sjuksköterska och ha genomgått specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot distriktssköterska, hälso- och sjukvård för barn och ungdom eller skolsköterska.

- Skolläkare ska vara legitimerad läkare och ha specialistkompetens i barn- och ungdomsmedicin, allmänmedicin eller barn- och ungdomspsykiatri.

- Psykolog ska vara legitimerad psykolog.

I samband med rekrytering av ny personal säkerställs att personalen har relevant utbildning genom kontroll av legitimation hos Socialstyrelsen och aktuella examina. Vidare görs en kontroll hos IVO av eventuella anmärkningar på yrkesutövningen hos den sökande.

Medarbetarna ges möjlighet till fortlöpande kompetensutveckling. Både arbetsgivare och den enskilda yrkesutövaren kan inkomma med förslag på adekvata utbildningsinsatser, utifrån bedömda behov. Medarbetarna sprider sedan sina nya kunskaper på sina professionsmöten.

Det förekommer varje år en nationell kongress för skolsköterskor och en för psykologer i förskola och skola. Två från varje profession har 2024 kunnat åka på dessa dagar och därefter förmedlat viktigt kunskap till respektive professionsgrupp.

Skolläkarna och skolsköterskorna har haft två gemensamma halvdagar där skolläkare haft kompetenshöjande föreläsningar för skolsköterskorna kring ämnen som det önskades påfyllning kring; skolios, pubertet, ARFID, endometrios, trauma, IF och då gavs även tillfälle till diskussioner utifrån olika ämnesområden. Skolläkarna delade även med sig av det viktigaste de tagit med sig från den årliga skolläkarkongressen.

3.4 Patienten som medskapar

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Alla insatser från EPI och EMI är frivilliga och presenteras som ett erbjudande. Särskild hänsyn tas till ålder och mognad, där egna åsikter beaktas alltmer.

Att få möjlighet att lämna informerade samtycken är en viktig del i patientens delaktighet i vården. Inom hälso- och sjukvården i elevhälsan finns en tydlig rutin för att inhämta samtycke vid olika

KUNGÄLVS KOMMUN

vårdprocesser, till exempel inför utredning med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning och vid vaccination.

Alla elever i grundskolan, gymnasieskolan och den anpassade skolan erbjuds ett större hälsobesök enligt basprogram i förskoleklass, åk 4, åk 8 och i år 1 på gymnasiet. Hälsosamtalet är en del av detta hälsobesök och utgör en viktig del av det hälsofrämjande arbetet inom EMI. Samtalet är en elevcentrerad dialog mellan eleven och skolsköterskan och syftar till att främja hälsa och förebygga ohälsa. Genom hälsosamtalet får eleven möjlighet att reflektera över sina egna förutsättningar och val för att stärka sina möjligheter till ett hälsosamt liv. Genom samtalet med skolsköterskan blir eleven även delaktig i den egna vården, där kontroller av tillväxt, rygg och uppföljningar genomförs. I förskoleklass är vårdnadshavare med på hälsobesöket. Beroende på elevens ålder informeras vårdnadshavare därefter inför att ett hälsobesök ska utföras, och de har då möjlighet att kontakta EMI innan och/eller efter hälsobesöket vid frågor samt att skolsköterska vid behov kontaktar vårdnadshavare efter utfört hälsobesök.

Vid incidenter där brister har identifierats då elev eller dess vårdnadshavare påverkats, förs en dialog tillsammans med dem för att tydligt kartlägga och förebygga att händelsen upprepas. Dessa dialoger förs genom samtal med skolsköterska, skolläkare, och VC enligt HSL. Det lyfts även vid behov i hela professionsgruppen för att se över rutiner. Exempel kan vara brister i kommunikation gällande uppföljningar av planerade besök eller missuppfattningar i vad som muntligen sagts. Vårdnadshavare och elever får då möjlighet att beskriva problematiken och komma med förslag på förbättringsområden.

KUNGÄLVS KOMMUN

4 AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Nedan beskrivs inledningsvis de mål som verksamheten satt för att stärka kvaliteten under 2024, följt av en redogörelse för de egenkontroller som genomförts.

2024 EMI	Mål	Strategi/aktivitet
	Att säkerställa en god och säker vård som bedrivs i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen och därigenom öka patientsäkerheten	I början av 2024 antogs ett nytt ledningssystem för att tydliggöra hur elevhälsan är organiserad samt utveckla, genomföra, följa upp och säkra kvaliteten i verksamheten.
		EMI har på sina professionsmöten under höstterminen påbörjat ett kollegialt kunskapsutbyte kring hur de pratar med eleven vid hälsobesöket om olika ämnen t.ex kost, våld, skärmtid/sociala medier. Dels för att öka likvärdigheten i hälsobesöken som utförs på alla skolar, dels för att upptäcka eventuella kunskapsluckor och rutiner som behöver ändras på eller skrivas nya.
		EMI har påbörjat arbete med nytt metodstöd, där våra rutiner och processer ingår.
		Uppföljning av avvikelser inom EMI har gjorts kontinuerligt för att identifiera risker och utifrån det upprätta rutiner och riktlinjer.
		Egenkontrollerna har setts över och nya dokument skapats så ingen ska missa hur den utförs.
	Tydlig och säker dokumentation/journalföring	Kollegial journalgranskning har utförts för att stärka likvärdigheten i vad som dokumenteras och hur.
		Vi har påbörjat ett arbete med att skriva nya rutiner och processer och där ingår även dokumentationen. Då det varit pågång att byta journalsystem har vi dock inte kunnat slutföra detta arbete utan kommer fortsätta nästa år.
	Riktad insats till elever med obesitas och inaktivitet för att stärka deras fysiska och psykiska hälsa	Under 2024 har elevhälsan påbörjat arbetet med att rekrytera elever till kommunens Aktivitetsgrupp för elever med obesitas/övervikt och/eller psykisk ohälsa, genom att elever i behov av denna insats identifierats på skolorna av EHT. Kurator eller skolsköterska har sedan förmedlat kontakten till Aktivitetsgruppen och elever har därefter kunnat få individuellt anpassat erbjudande om fysisk aktivitet vilket stärkt dessa elevers fysiska och psykiska hälsa.

KUNGÄLVS KOMMUN

Egenkontroll 2024	Hur, av vem	Omfattning	Resultat, åtgärd
Läkemedelsförråd	Systematisk kontroll av läkemedel och vaccin på mottagningarna – genomförs av skol-sköterskorna	Utförs två gånger/år, vid terminsstart	Utgångna läkemedel kasseras och nytt köps in.
Kylskåpstemperatur	Systematisk kontroll av kylskåpstemperatur - genomförs av skolsköterskorna	Utförs en gång/vecka, oftare vid behov	Under året har ett par avvikelser inkommit kring att kylskåp med vaccin i hållit för hög temperatur pga strömavbrott. Vi har efter detta dels uppdaterat blanketter med instruktioner kring hur och när kylskåpstemperatur ska kontrolleras och dokumenteras. Dels lyft detta på professionsmöten så skolsköterskorna nu är mer uppmärksamma på och har en dialog med rektor om det renoveras på skolorna för att i tid få veta när planerade strömavbrott kommer ske så vaccin kan flyttas till annan skolas EMI-kylskåp. Skolsköterskor har även uppmanats av VC enligt HSL att inte beställa för mycket vaccin åt gången.
Medicinteknisk utrustning	Kalibrering av audiometer, blodtrycksmätare och personvåg - utförs av extern utövare.	Utförs en gång/år	Kalibrering utan anmärkning.
Extern granskning av läkemedel	Rutin för extern kontroll av läkemedel inom EMI enligt Socialstyrelsens föreskrift HSLF-FS 2017:3, Ordination och hantering av läkemedel i hälso-och sjukvården - utförs av MLA från annan kommun	Utförs en gång/år	Sedan vi i slutet av 2023 ändrat mall i journalsystemet när man lämnar ut läkemedel till elev så får vi med den information som behövs vid dokumentation av utlämnat läkemedel.
Basprogram EMI	Genomgång av årshjul - utförs av skolsköterska och VC enligt HSL kring basprogrammet	Utförs två gånger/år samt vid behov oftare	Vid behov har stöd och resurser satts in för att verksamhetens mål ska uppnås, genom att skolsköterskor hjälpt varandra. Alla elever har erbjudits de kontroller de ska ha enligt basprogram.
Kollegial journalgranskning	Under ledning av MLA görs kollegial granskning av journaler av skolsköterskorna	En gång/år eller vartannat år	Framkom i årets granskning att vi överlag dokumenterar likvärdigt, med få undantag. En del dubbeldokumentation sker samt att man skriver en del förkortningar i text vilket bör undvikas.

4.1 Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

KUNGÄLVS KOMMUN

All legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom elevhälsan ansvarar för att identifiera och rapportera risker som kan eller hade kunnat medföra negativa tillbud eller händelser. Personalen vidtar adekvata insatser och meddelar rektor, verksamhetschef enligt HSL eller PLA samt skriver en händelserapport som VC enligt HSL eller PLA mottar. VC enligt HSL eller PLA utreder, analyserar och återkopplar avidentifierat till verksamheten. Detta arbete kan mynna ut i åtgärder på flera olika nivåer för att minska risken att det händer igen. Åtgärder som tas fram återkopplas och förankras på professionsmötena.

Utifrån analyserna har ingen avvikelse bedömts orsakat vårdskada och därför har ingen Lex Maria-anmälan skett.

4.2 Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

EMI har sedan flera år tillbaka arbetat utifrån Göteborg Stads metodstöd, som är ett metod- och kunskapsstöd för skolsköterskor och skolläkare inom EMI, men har även haft en del lokala riktlinjer i Kungälvs metodhandbok i Sharepoint. Då det under 2024 varit aktuellt att Göteborg stad ska sluta dela sitt metodstöd med andra kommuner har EMI i Kungälv under senare delen av året påbörjat ett arbete kring att upprätta ett eget metodstöd för EMI för att beskriva de processer, rutiner och riktlinjer vi jobbar utefter. Kungälvs metodstöd ska revideras kontinuerligt av MLA/VC enligt HSL i samråd med skolläkare och skolsköterskorna och utgör basen i EMI:s kvalitetsarbete. Metodstöd finns för att vården ska bli så likvärdig och jämlik som möjligt. EMI arbetar utifrån ett basprogram samt ett årshjul för att säkerställa att arbetet bedrivs som planerat och att eleverna i kommunen erbjuds en likvärdig hälsouppföljning.

EPI har också påbörjat sitt arbete med att ha ett metodstöd kring de rutiner och processer som de utför under HSL.

KUNGÄLVS KOMMUN

EMI och EPI samt alla inom elevhälsan dokumenterar i journalsystemet PMO.

4.3 Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

4.3.1 Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Inom hälso- och sjukvården i elevhälsan genomförs riskanalys då det bedöms finnas risker som kan hota patientsäkerheten. Denna process genomförs av VC enligt HSL i samråd med skolsköterskor, psykologer, samordnande skolläkare och/eller PLA.

Aktuell riskhantering inom elevhälsan har främst rört hantering av vakanser och frånvaro på skolenheterna, samt arbetstoppar inom enskilda medarbetares uppdrag. Detta för att det innebär risk att utredningar, basprogram och uppföljning av elever inte hinns med. Enhetschef för psykologer och VC enligt HSL, som även är enhetschef för skolsköterskorna, har bevakat och informerat varandra och haft dialog med medarbetare och rektorer då eventuella behov uppstått att extra personal behövts. Under året har bemanningspersonal använts vid en föräldraledighet och en timanställd, pensionerad skolsköterska arbetade ett par dagar vid en personals längre tids sjukdom, utifrån att EMI:s verksamhet behövde säkras upp så basprogrammet hinns med.

4.4 Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

KUNGÄLVS KOMMUN

4.4.1 Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen informeras kontinuerligt om sin skyldighet att rapportera händelser som hade kunnat leda till vårdskador. Eftersom avvikelser diskuteras vid professionsmöten, utgör avvikelser och deras hantering en integrerad del av verksamheten. När personal upptäcker avvikelser rapporterar de in detta i en avvikelseblankett som EMI skickar till VC enligt HSL och EPI till PLA, som därefter utreder händelsen i en händelseanalys med hjälp av VC enligt HSL eller skolläkare. Orsakerna kan vara varierande och sträcka sig över olika faktorer och nivåer i organisationen, vilka kan ha bidragit till händelsen. I analysarbetet identifieras risker och områden för förbättring på olika nivåer, vilket kan inkludera kompetensutveckling för gruppen eller för den enskilde medarbetaren.

EMI har under året haft 12 avvikelser. För EPI, som tidigare inte haft rutin för att hantera avvikelser men nu har det, har 2 avvikelser inkommit. Samtliga avvikelserapporter har utretts och åtgärdats i enlighet med gällande rutiner.

Avvikelserna har främst gällt kontroller enligt basprogrammet som missats att utföras eller missats att dokumenteras på låg/mellanstadiet som upptäckts på högstadiet och då utförts samt avvikelser kring dokumentation av inskannade dokument.

Avvikelsearbetet har lett till att vi under 2025/26, efter implementering av nytt journalsystem, kommer skriva en ny rutin kring att epikris alltid ska utföras vid skolbyte, även inom kommunen, vilket inte varit rutin innan. Tills dess påminner VC enligt HSL i skolsköterskegruppen om vikten av att journalgenomgång utförs på rätt sätt vid varje hälsobesök. Vi har även lyft i professionsgrupperna vikten av att alltid dubbelkolla personnummer i journal och på det dokument som ska scannas in, innan man scannar in det och innan man signerar dokumentet i journalen. Vi har även lyft att dokument/samtycken som inte är korrekt ifyllda inte ska skannas in och väljer man att ända skanna in dem ska man skriva en journalanteckning kring varför.

Riskanalys har gjorts för att titta på avvikelsens allvarlighetsgrad i förhållande till sannolikhet för upprepande. Samlad analys tyder på ingen patientskada skett men att vi behöver uppmärksamma dem och ständigt förbättra våra rutiner och processer för att undvika att detta sker.

4.4.2 Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Varje vårdgivare har ansvaret att ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet. Vårdnadshavare kan via kommunens hemsida anonymt lämna synpunkter och klagomål,

KUNGÄLVS KOMMUN

som därefter fördelas via registrator till VC enligt HSL eller PLA. I de allra flesta fallen hör dock vårdnadshavare/elever av sig direkt till personal på skola muntligen eller skriftligen och de flesta klagomål och synpunkter som gäller hälso- och sjukvården inom elevhälsan hanteras direkt av berörd personal på skolan.

Vid ett klagomål eller en synpunkt ska berörd hälso- och sjukvårdspersonal vidta lämpliga åtgärder direkt och därefter ska händelsen rapporteras till närmaste chef och utreds vidare av verksamhetschef enligt HLS eller PLA.

Under 2024 har inga klagomål som gäller hälso- och sjukvården inom elevhälsans medicinska eller psykologiska insats inkommit. Det vi i första hand behöver bli bättre på är att själva skriva ner klagomålet eller synpunkten vi får till oss, då det oftast är till personalen direkt vårdnadshavare hör av sig och muntligen framför synpunkt eller klagomål. Eftersom personalen oftast där och då pratar och löser frågan med vårdnadshavaren tänker man inte på att skriva ner den. Detta är ett område vi får arbeta mer kring framåt då det är en viktig aspekt för vårt förbättringsarbete inom elevhälsan, EMI och EPI.

4.5 Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

Kommer ni att arbeta patientsäkert i framtiden

Att arbeta med hälso- och sjukvård inom elevhälsan är ofta ett enskilt arbete, och det kräver att varje medarbetare tar personligt ansvar för att delta i kompetensutveckling och följa gällande riktlinjer och rutiner. Uppdraget inom EMI och EPI kräver en god förmåga, flexibilitet och en bred kompetens för att kunna möta uppkomna behov inom verksamheten. För att kunna möta detta är det viktig att personalen får möjlighet till kompetensutbyte inom professionsgruppen samt fortbildning och kompetensutveckling.

Under året har en gemensam utbildningsinsats gjorts kring hjärt- lungräddning och brandutbildning.

Psifos kompetensdagar för psykologer i förskola och skola hålls årligen och i år deltog två av våra psykologer på dessa dagar och kunde därefter dela med sig till professionsgruppen det som de tagit med sig och ansåg vara viktigast att sprida i gruppen för en likvärdighet och samsyn.

Skolsköterskekongressen, som hålls årligen av riksföreningen för skolsköterskor, har två skolsköterskor deltagit på och därefter delat med sig till professionsgruppen det som varit viktigast för EMIs arbete för att fortsätta stärka patientsäkerhetsarbetet. EMI har även utbildats i kvinnlig

KUNGÄLVS KOMMUN

könsstympning och hur man kan hålla hälsofrämjande hälsosamtal med elev och/eller vårdnadshavare inriktat framför allt mot övervikt och obesitas.

Skolläkarna deltog i den årliga kongressen för deras profession och lyfte därefter det de fått med sig till skolsköterskorna på en utbildningsdag.

KUNGÄLVS KOMMUN

5 MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

2025 EMI	Mål	Strategier
	Att säkerställa en god, säker och likvärdig vård som bedrivs i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen och därigenom ökar patientsäkerheten	Påbörja arbetet med att upprätta ett eget metodstöd med rutiner och processer, så att vi arbetar likvärdigt oberoende av vem som utför arbetet och på vilken skola vi arbetar; fokus hälsobesök förskoleklass, åk 4, 8 och år 1 gymnasiet samt screeningundersökningarna.
		Inför höstterminen se över EMIs årshjul för att arbeta mer likvärdigt
		Föra strukturerade dialoger skolsköterskor emellan för att prata med varandra om hur vi lyfter och pratar om olika ämnen i hälsosamtalet med eleven för att ta tillvara på kunskapen i gruppen och arbeta mer likvärdigt.
	Tydlig och säker dokumentation/journalföring	Implementering av nytt journalsystem
		Upprätta rutiner och riktlinjer kring dokumentation

2025 EPI	Mål	Strategier
	Att säkerställa en god, säker och jämlik vård som bedrivs i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen och därigenom ökar patientsäkerheten	Arbeta med rutiner och processer kring det som psykologerna gör enligt HSL, så att vi arbetar likvärdigt oberoende av vem som utför arbetet och på vilken skola vi arbetar.
		Se till att tidsramen enligt rutin för utredning av elev efterlevs
		Se över vilka egenkontoller som ska utföras och av vem.
	Tydlig och säker dokumentation/journalföring	Öka likvärdigheten i dokumentation genom kollegial journalgranskning.
		Implementering av nytt journalsystem

Under 2025 fortsätter vårt arbete att både inom EMI och EPI upprätta våra egna rutiner kring det vi gör enligt HSL. Implementering av ett nytt journalsystem är något vi ser fram emot men förstår att det kommer medföra mycket extra arbete men med stor sannolikhet bidra till ökad patientsäkerhet.

Sammanträdesprotokoll

§ 64/2025

Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska insats 2024 (Dnr KS2025/0612)

Sammanfattning

Förslag på patientsäkerhetsberättelse för 2024 har tagits fram för den medicinska och psykologiska elevhälsan. Insatsen utförs av skolsköterskor och skolläkare.

I verksamhetsberättelsen dokumenteras det arbete som bedrivits under året, den innehåller analyser och åtgärder för att säkerställa kvaliteten. Vårdgivare ansvarar för att årligen upprätta
patientsäkerhetsberättelse där det framgår hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat
som uppnåtts.

Förvaltningen föreslår att elevhälsans patientsäkerhetsberättelse fastställs av kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska insats 2024
Bilaga Patientsakerhetsberattelse 2024

Förslag till kommunstyrelsen

Patientsäkerhetsberättelse 2024 för den medicinska elevhälsan fastställs.

Expedieras till:

Elevhälsans medicinskt ansvariga, Sara Wilsgaard

§ 64/2025

Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska insats 2024 (Dnr KS2025/0612)

Sammanfattning

Förslag på patientsäkerhetsberättelse för 2024 har tagits fram för den medicinska och psykologiska elevhälsan. Insatsen utförs av skolsköterskor och skolläkare.

I verksamhetsberättelsen dokumenteras det arbete som bedrivits under året, den innehåller analyser och åtgärder för att säkerställa kvaliteten. Vårdgivare ansvarar för att årligen upprätta
patientsäkerhetsberättelse där det framgår hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat
som uppnåtts.

Förvaltningen föreslår att elevhälsans patientsäkerhetsberättelse fastställs av kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Patientsäkerhetsberättelse. Elevhälsans medicinska insats 2024
Bilaga Patientsakerhetsberattelse 2024

Förslag till kommunstyrelsen

Patientsäkerhetsberättelse 2024 för den medicinska elevhälsan fastställs.

Expedieras till:

Elevhälsans medicinskt ansvariga, Sara Wilsgaard

From: RES-Göteborg Tillsyn
Sent: Mon, 7 Apr 2025 10:52:55 +0000
To: Kommun
Subject: Beslut från Skolinspektionen
Attachments: Beslut Ytterbyskolan1.pdf

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

Översänder Skolinspektionens beslut efter tillsyn av Ytterbyskolan 1, belägen i Kungälvs kommun.

Beslutet expedieras endast på detta sätt.

Enligt uppdrag

Region Söder
Skolinspektionen
Postadress: Box 2320, 403 15 Göteborg
Besök: Gårdavägen 1
Telefon, växel: +46 (0)8-586 080 00

www.skolinspektionen.se

För information om hur Skolinspektionen behandlar personuppgifter

Prenumerera på Skolinspektionens nyheter
Facebook | LinkedIn | YouTube

Beslut

Datum 2025-04-07
Dnr SI 2025:678
Sida **1** (**12**)

Huvudman

Kungälvs kommun
kommun@kungalv.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ytterbyskolan 1 i Kungälvs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälvs kommun att senast den **12 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd samt studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kungälvs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kungälvs kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 7 april – 5 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Studiero

3. Se till att ordningsreglerna för skolenheten utarbetas, följs upp och omarbetas under medverkan av eleverna. Rektor ska inkomma med en redogörelse över hur eleverna har getts möjlighet att medverka och hur elevernas synpunkter har beaktats i skolenhetens

ordningsregler i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 5 § skollagen)

4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 5 september 2025 klargöra för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser trygghet och skolans arbete mot kränkande behandling samt frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:678) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Ytterbyskolan 1 i Kungälvs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ytterbyskolan 1 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, frånvaro, samt trygghet, studiero och skolans arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektor och rektor samt observationer i verksamheten den 25 och 26 februari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, utredningar om behov av särskilt stöd, åtgärdsprogram och utdrag ur betygskataloger. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt och fått in en förteckning över elever, av vilken framgår att drygt 160 av skolans elever inte uppfyllde betygskriterierna i alla ämnen höstterminen 2024. Av förteckningen framgår att ungefär 120 av dessa elever ges extra anpassningar och att ungefär 40 elever har utretts för särskilt stöd. Det framgår vidare hur många och vilka elever som har åtgärdsprogram och vilka elever som har anpassad studiegång, enskild undervisning eller undervisning i särskild undervisningsgrupp.

Av de betygskataloger som Skolinspektionen begärt in och tagit del av framgår, tillsammans med den förteckning som skolan lämnat in, att flertalet av de elever som enligt förteckningen inte uppfyllde betygskriterierna i alla ämnen höstterminen 2024 hade betyget F i ett eller flera ämnen vårterminen 2024.

Extra anpassningar

Lärare uppger i intervju att det är många elever som behöver extra anpassningar och att många anpassningar görs på gruppnivå. Flera lärare uppger att de elever som behöver extra anpassningar får de anpassningar de behöver. Några lärare, rektor och representanter från elevhälsan uppger att det finns elever som inte får de extra anpassningar som eleverna behöver. En lärare berättar att det kan vara svårt att hinna med vissa extra anpassningar. Representanter från elevhälsan berättar att det finns elever som ska ges extra anpassningar men där anpassningarna inte används och att en del lärare inte har kunskap om de extra anpassningar som ska användas.

Utredning av behov av särskilt stöd

Lärare, rektor och representanter från elevhälsan uppger i intervjuer att det finns en rutin på skolan där lärarna först diskuterar elevens behov

gemensamt inom arbetslaget, och efter att åtgärder har testats och utvärderats dokumenteras elevens situation i en så kallad problemformulering. Sedan tas eleven upp till elevhälsoteamet via samordningen. Det är därefter rektorn som fattar beslut om det ska startas en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Utredningarna genomförs av specialpedagog och speciallärare.

En lärare säger i intervju att det finns elever som väntar på att utredas för särskilt stöd och som har väntat länge. Elevhälsan är för få och har för mycket att göra. En annan lärare berättar att det finns elever där behovet av en utredning noterades redan i årskurs sju men som nu går i årskurs nio utan att ha fått ett åtgärdsprogram. Flera lärare uppger att det finns elever som väntar på att utredas för särskilt stöd, ungefär en elev i varje klass. Enligt biträdande rektor och rektor ligger skolan efter i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Rektorn berättar i intervju att det finns en lista över elever som behöver utredas för särskilt stöd där utredningarna betas av en efter en. Enligt rektorn är det ungefär tio elever som behöver en utredning och det kan hända att elever behöver vänta på en utredning i ungefär ett halvår. Representanter från elevhälsan berättar att det finns en lista över elever som behöver utredas. Enligt elevhälsan är det just nu drygt 20 elever som behöver utredas, men några av dessa utredningar är pågående. Det kan hända att elever har fått vänta minst en termin på att en utredning ska genomföras. Enligt elevhälsan är det hård belastning på de som gör utredningarna så det kan ta tid innan utredning genomförs. Även lärarna uppger att elevhälsan är hårt belastade och behöver prioritera bland de elever som behöver utredas. I väntan på utredning hjälper elevhälsan till med handlingsplaner för eleverna som väntar.

Flera lärare och representanter från elevhälsan uppger att det finns elever på skolan som behöver särskilt stöd men som inte får det. En lärare berättar att det tar lång tid från det att elevens behov av stöd anmälts till det att eleven får stöd. Rektorn uppger att det utifrån den lista över elever som lämnats in till Skolinspektionen blir tydligt att det finns elever på skolan som behöver mer stöd än de extra anpassningar som ges och att det finns fler elever som behöver utredas för eventuellt särskilt stöd.

Beslut om åtgärdsprogram samt uppföljning och utvärdering

Biträdande rektor, rektor och representanter från elevhälsan berättar att det är rektorn som fattar beslut om åtgärdsprogram. Enligt rektorerna och elevhälsan ges de elever som har ett åtgärdsprogram det stöd som anges i åtgärdsprogrammet. En representant från elevhälsan berättar att de särskilda undervisningsgrupperna är fulla och att det är svårt att få plats med alla elever som har hög frånvaro. Det skulle behövas fler särskilda undervisningsgrupper, men det är för resurskrävande.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår det vilket behov av stöd eleven har, vilka åtgärder som ska vidtas samt hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge elever extra anpassningar och att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Extra anpassningar

Av Skolinspektionens utredning framgår att alla elever på skolan som är i behov av extra anpassningar inte får det, vilket är en brist. Lärare, rektor och representanter för elevhälsan uppger i intervju att det finns elever som inte ges de extra anpassningar som eleverna behöver.

Utredning av behov av särskilt stöd

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att skolan inte skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd, trots att det har anmälts ett behov av sådan utredning. Vid intervjuer framkommer att det finns flera elever där rektor uppmärksammats på att det behöver genomföras en utredning om behovet av särskilt stöd men där någon utredning ännu inte genomförts. Elevhälsan, biträdande rektor och rektor beskriver att det finns en lista över elever som väntar på utredning och att det finns elever som har väntat ett halvår på en utredning. Rektor bekräftar att skolan ligger efter i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Det är rektorns ansvar att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Att elevers behov av särskilt stöd inte utreds, trots att anmälan om att eleven kan vara i behov av en sådan utredning har gjorts, är en brist. Om en elevs behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds finns en risk att elever inte ges det stöd den behöver för att ha möjlighet att uppfylla betygskriterierna.

Beslut om åtgärdsprogram samt uppföljning och utvärdering

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Kungälvs kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att besluta om åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd samt att följa upp och utvärdera åtgärder.

Studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever berättar i intervju att det under vissa lektioner går bra att koncentrera sig på skolarbetet, men att det under andra lektioner är stökigare. Flera elever uppger att det i vissa klasser är hög ljudnivå under lektionerna vilket påverkar möjligheten att koncentrera sig, och att elever springer ut och in ur klassrummet. Några elever upplever att ofta är stökigt under lektionerna och att detta påverkar deras möjlighet att utföra skolarbetet. Lärare, elevhälsa och rektor delar elevernas bild av att studieron varierar.

Av de observationer som Skolinspektionen genomfört under besök på skolan framkommer att det vid flera lektioner händer att elever stör andra elever genom att prata högt, röra sig runt i klassrummet, skojbråka med varandra och inte rätta sig efter lärares tillsägelse. Vid andra lektioner är ljudnivån låg, eleverna kan koncentrera sig på uppgiften och lyssnar på lärarens genomgång.

Ordningsregler

Skolinspektionen har tagit del av skolans ordningsregler. Eleverna uppger att de känner till skolans ordningsregler men är osäkra på hur ordningsreglerna tagits fram. Lärarna och elevhälsan uppger att eleverna inte varit delaktiga i utarbetandet av ordningsreglerna, men att eleverna varit delaktiga i arbetet med klassrumsregler. Enligt rektorn har de övergripande ordningsreglerna tagits upp med elevrådet. Rektorn förklarar att det är rektor och biträdande rektor som bestämt ordningsreglerna men att eleverna är med och tycker till om reglerna som gäller på klassnivå.

Rutiner för samt användande av mobiltelefoner mm.

Av skolans ordningsregler framgår att skolan är en mobilfri zon och att mobiler ska lämnas in till undervisande lärare. Elever, lärare och rektorer beskriver i intervjuer att mobilförbudet fungerar olika bra, delvis beroende på vilket ämne eleven har undervisning i på morgonen när mobilerna ska samlas in. Eleverna berättar att det händer att elever under lektioner använder sina datorer till annat än undervisning, exempelvis till att spela spel och titta på videoklipp. Lärarna och rektorerna bekräftar att eleverna använder sina datorer till annat än skolarbete under lektionstid. Av de observationer som Skolinspektionen genomfört under besök på skolan framkommer att det vid flera lektioner förekommer att elever använder sina datorer för att titta på videoklipp som inte förefaller ha någon anknytning till undervisningen.

Skolinspektionen har begärt och fått in skolans rutin för omhändertagande av mobiltelefoner. Dokumentet innehåller bland annat riktlinjer för hur omhändertagande av mobiler ska gå till samt när och hur mobilerna återlämnas till eleverna.

Upprepat ordningsstörande beteende

Elever, lärare och rektorer uppger att det ofta är samma elever som upprepat stör ordningen under lektionerna. Rektorerna berättar att dessa elever tas upp i elevhälsoteamet och att det vidtas åtgärder för att komma till rätta med elevernas beteende.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som
1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.
Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsreglerna.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att det med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister i skolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero.

Av såväl intervjuer som lektionsobservationer framkommer att det förekommer att miljön i klassrummet under vissa lektioner är så stökig att elever inte kan koncentrera sig på undervisningen. Skolinspektionens tillsyn visar att skolan brister i nedanstående avseenden i sitt arbete.

Ordningsregler

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att se till att elever är delaktiga i att utarbeta, följa upp och omarbeta skolans ordningsregler. Av utredningen framgår att skolan har ordningsregler som beslutats av rektor. Av intervju med elever, lärare och rektor framkommer dock att eleverna inte har varit med i arbetet med att utarbeta, följa upp och vid behov omarbeta ordningsreglerna, vilket utgör en brist.

Rutiner för samt användande av mobiltelefoner mm.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Kungälvs kommun brutit mot bestämmelserna om skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Skolinspektionen bedömer dock att skolan inte uppfyller författningarnas krav avseende användandet av datorer i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Av utredningen framgår att det ofta förekommer att elever under lektionstid använder sina datorer till annat än vad läraren gett instruktioner om. Att datorer används till annat än vad som framgår av lärarens instruktioner leder till att eleverna distraheras från skolarbetet och ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna, vilket i sin tur riskerar att påverka deras kunskapsutveckling. Det riskerar även att påverka den allmänna studieron.

Upprepat ordningsstörande beteende

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Kungälvs kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att utreda saken då en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse samt att vidta åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kungälvs kommuns verksamhet vid Ytterbyskolan 1 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd, samt

studiero. Det finns därför skäl att förelägga Kungälvs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet och skolans arbete mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna berättar i intervju att de oftast känner sig trygga i skolan, men att det finns elever som inte känner sig trygga. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorerna uppger i intervju att resultaten av trygghetsenkäterna visar att det finns elever som inte känner sig trygga i skolan. Eleverna berättar att det händer att elever blir kränkta på skolan och att det särskilt handlar om att elever uttalar fula ord till varandra eller skriver sådana ord på väggarna i skolan. De uppger vidare att lärarna agerar när de får kännedom om kränkningar. Eleverna upplever att finns vuxna de kan vända sig till om något hänt, men att de ibland drar sig för att berätta eftersom de inte vill skvallra.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för åren 2024 och 2025. Årets plan innehåller bland annat en beskrivning av vilka åtgärder som kommer att vidtas under året och en utvärdering och analys av föregående års insatser. Eleverna berättar i intervju att de inte varit med i arbetet med att ta fram planen, men att de besvarat enkäter om hur de exempelvis upplever tryggheten på skolan. Lärarna uppger att eleverna inte är delaktiga i arbetet med planen, men att elevernas svar på trygghetsenkäten kan påverka planen. Rektor uppger att eleverna är delaktiga i utformningen av planen genom att fylla i trygghetsenkäter och genom elevråd. Enkäterna kompletteras även av intervjuer med elever.

Lärare berättar i intervju att det inträffar mycket kränkningar på skolan och att arbetet med att hantera kränkningar tar mycket tid. Lärare och rektor uppger att de har ett fungerande system för att anmäla och utreda kränkningar. På frågan om alla kränkningar anmäls beskriver flera lärare att det är en avvägningsfråga men att alla större kränkningar som kommer till deras kännedom anmäls. Rektorerna uppger att alla kränkningar anmäls och att alla kränkningsanmälningar som kommer in automatiskt lämnas vidare till huvudmannen.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det i intervju framkommer att elever och lärare inte upplever att eleverna är delaktiga i arbetet med skolans plan mot kränkande behandling. Mot bakgrund av vad som framkommer om att planen utformas tillsammans med skolans elevråd och baseras på vad som framkommer av de svar eleverna lämnat i trygghetsenkäter bedömer Skolinspektionen att skolenheten uppfyller författningarnas krav på elevers delaktighet i arbetet med planen. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten även i övrigt uppfyller författningarnas krav gällande trygghet och skolans arbete mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever berättar i intervju att det finns elever på skolan med hög frånvaro. Lärare, representanter för elevhälsan och rektor beskriver i intervju att skolan följer upp elevers närvaro och att det görs en frånvaroutredning för elever med en oroande frånvaro. Vid frånvaro tar skolan kontakt med elevens vårdnadshavare och det finns även ett samarbete med kommunens närvaroteam. Rektorn uppger att huvudmannen informeras i samband med att en frånvaroutredning startas.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 19 a § skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Kungälvs kommun brutit mot bestämmelserna inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Kajsa Åkesson

Föredragande
Signerat av: Kajsa Åkesson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Henrik Gustavsson medverkat.

§ 126/2025

Förslag på uppdrag att vidta åtgärder för högstadiet och gymnasiet med prioritet för Ytterbyskolan (Dnr KS2025/0915)

Skolinspektionens beslut från den 7 april 2025 rörande Ytterbyskolan visar på allvarliga brister i skolans kärnverksamhet, främst inom arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och studiero. Utredningen visar att många elever inte får det stöd de har rätt till, att utredningar dröjer orimligt länge, och att studieron brister i flera undervisningssituationer.
Enligt Skolinspektionen har vissa elever på Ytterbyskolan väntat minst en termin – upp till ett halvår, på att en utredning om behov av särskilt stöd ska påbörjas eller genomföras. Några elever har enligt lärare uppmärksammats redan i årskurs 7 men gick i årskurs 9 utan att ha fått åtgärdsprogram.
Hade skolans kärnuppdrag fungerat – med fungerande stödinsatser, fungerande undervisningsmiljö och närvarande elevhälsa – hade vi troligtvis inte haft den omfattande otrygghet som nu råder mellan lektionerna. När elever inte får rätt stöd i klassrummet, skapas frustration, utanförskap och ett mönster av att skolmiljön inte är till för lärande, varken i klassrummet eller i korridoren.
Det är också oroväckande att pengar till 15 personer ska finansieras inom ram. Om budgeten inte är tillräcklig för att utföra kärnuppdraget, vilket är huvudproblemet, hur ska man då klara av att finansiera ytterligare 15 personer inom KS ram?
Beslut om ökad vuxennärvaro är en akut åtgärd. Vi behöver också ta ett helhetsgrepp om de pedagogiska och organisatoriska utmaningarna och säkerställa att vi som huvudman lever upp till skollagens krav.

Förslag rörande Ytterbyskolan:
Kommunstyrelsen beslutar att, utöver förstärkning av vuxennärvaro, ge förvaltningen i uppdrag att skyndsamt vidta följande åtgärder med prioritet för Ytterbyskolan:

1. **Förstärka elevhälsoteamen** med särskilt fokus på att korta väntetiderna för utredning av särskilt stöd, så att inga elever behöver vänta mer än fyra veckor.

2. **Införa systematisk uppföljning** av att beslutade extra anpassningar faktiskt genomförs i klassrummet.

3. **Utveckla tydliga rutiner** för digital studiero i undervisningen och förhindra att datorer används till icke-skolrelaterade aktiviteter.

4. **Säkerställa elevernas delaktighet** i framtagande och uppföljning av skolans ordningsregler, enligt skollagen.

5. **Utreda behovet av fler särskilda undervisningsgrupper** för elever med hög frånvaro eller behov av anpassad miljö.
6. **Ta fram en tydlig budget** för införande av ökad vuxennärvaro samt förstärkning enligt ovan.

Uppdraget ska följas upp och redovisas till kommunstyrelsen senast i september 2025, parallellt med att kommunen lämnar sin redovisning till Skolinspektionen.

Yrkande
Elisabeth Mattsson (L): att avgöra ärendet idag.
Miguel Odhner (S): Ärendet är att anse som ett nytt och eget ärende och ska beredas innan beslut.

Ärendet ska beredas av utskottet och framlagda förslag vid dagens sammanträde och frågeställningarna i tilläggsförslaget remitteras därmed till utskottet för bildning och lärande för skyndsam behandling.

Propositionsordning
Ordföranden ställer proposition på Elisabeth Mattssons (L) yrkande att avgöra ärendet idag mot Miguel Odhners (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta Elisabeth Mattssons (L) yrkande.

Omröstning begärs. kommunstyrelsen godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Miguel Odhners (S) yrkande och
Nej-röst för bifall till Elisabeth Mattssons (L) yrkande.

Omröstningsresultat
Med 14 ja-röster för Miguel Odhners (S) yrkande och 2 nej-röster för Elisabeth Mattssons (L) yrkande antar kommunstyrelsen Miguel Odhners (S) yrkande. 1 ledamot avstår.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Anders Holmensköld (M)	x		
Gun-Marie Daun (KD)	x		
Ove Wiktorsson (C)		x	
Pia Gillerstedt (S)	x		
Patrik Ryberg (SD)	x		
Anna Vedin (M)	x		
Elisabeth Mattsson (L)		x	
Jonas Andersson (S)	x		
Mikael Wintell (UP)			x
Marcus Adiels (M)	x		
Peter Skoglund Ferrari (SD)	x		
William Hult (S)	x		
Erik Martinsson (-)	x		
Ilona Waern (KD)	x		
Carin Gerefalk (UP)	x		
Charlotta Windeman (M)	x		
Miguel Odhner (S)	x		
Summa:	14	2	1

Beslut

Ärendet är att anse som ett nytt och eget ärende och ska beredas innan beslut.

Ärendet ska beredas av utskottet och framlagda förslag vid dagens sammanträde och frågeställningarna i tilläggsförslaget remitteras därmed till utskottet för bildning och lärande för skyndsam behandling och rapporteras till kommunstyrelsen senast 15 maj 2025.

Uppdrag till utskottet för bildning och lärande om trygghetsskapande åtgärder för högstadiet och gymnasiet

Skolinspektionens beslut från den 7 april 2025 rörande Ytterbyskolan visar på allvarliga brister i skolans kärnverksamhet, främst inom arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och studiero. Utredningen visar att många elever inte får det stöd de har rätt till, att utredningar dröjer orimligt länge, och att studieron brister i flera undervisningssituationer.

Enligt Skolinspektionen har vissa elever på Ytterbyskolan väntat minst en termin – upp till ett halvår, på att en utredning om behov av särskilt stöd ska påbörjas eller genomföras. Några elever har enligt lärare uppmärksammats redan i årskurs 7 men gick i årskurs 9 utan att ha fått åtgärdsprogram.

Hade skolans kärnuppdrag fungerat – med fungerande stödinsatser, fungerande undervisningsmiljö och närvarande elevhälsa – hade vi troligtvis inte haft den omfattande otrygghet som nu råder mellan lektionerna. När elever inte får rätt stöd i klassrummet, skapas frustration, utanförskap och ett mönster av att skolmiljön inte är till för lärande, varken i klassrummet eller i korridoren.

Det är också oroväckande att pengar till 15 personer ska finansieras inom ram. Om budgeten inte är tillräcklig för att utföra kärnuppdraget, vilket är huvudproblemet, hur ska man då klara av att finansiera ytterligare 15 personer inom KS ram?

Beslut om ökad vuxennärvaro är en akut åtgärd. Vi behöver också ta ett helhetsgrepp om de pedagogiska och organisatoriska utmaningarna och säkerställa att vi som huvudman lever upp till skollagens krav.

Förslag rörande Ytterbyskolan:

Kommunstyrelsen beslutar att, utöver förstärkning av vuxennärvaro, ge förvaltningen i uppdrag att skyndsamt vidta följande åtgärder med prioritet för Ytterbyskolan:

1. **Förstärka elevhälsoteamen** med särskilt fokus på att korta väntetiderna för utredning av särskilt stöd, så att inga elever behöver vänta mer än fyra veckor.

2. **Införa systematisk uppföljning** av att beslutade extra anpassningar faktiskt genomförs i klassrummet.

3. **Utveckla tydliga rutiner** för digital studiero i undervisningen och förhindra att datorer används till icke-skolrelaterade aktiviteter.

4. **Säkerställa elevernas delaktighet** i framtagande och uppföljning av skolans ordningsregler, enligt skollagen.

5. **Utreda behovet av fler särskilda undervisningsgrupper** för elever med hög frånvaro eller behov av anpassad miljö.

6. **Ta fram en tydlig budget** för införande av ökad vuxennärvaro samt förstärkning enligt ovan.

Uppdraget ska följas upp och redovisas till kommunstyrelsen senast i september 2025, parallellt med att kommunen lämnar sin redovisning till Skolinspektionen.

Elisabeth Mattsson (L), kommunstyrelseledamot

Sammanträdesprotokoll

§ 69/2025

Återkoppling Skolinspektionens rapport om Ytterbyskolan (Dnr KS2025/0194)

Linnea Börén, rektor och Maria Vidlund, verksamhetschef informerar om Skolinspektionens rapport om Ytterbyskolan och det pågående arbetet på skolan.

Beslutsunderlag

Missiv; Beslut från Skolinspektionen
Beslut Ytterbyskolan1.pdf
Protokollsutdrag - Förslag på uppdrag att vidta åtgärder för högstadiet och gymnasiet med prioritet för Ytterbyskolan
Förslag på uppdrag att vidta åtgärder för högstadiet och gymnasiet med prioritet för Ytterbyskolan

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

Expedieras till Kommunstyrelsen

För kännedom till

Sammanträdesprotokoll

§ 69/2025

Återkoppling Skolinspektionens rapport om Ytterbyskolan (Dnr KS2025/0194)

Linnea Börén, rektor och Maria Vidlund, verksamhetschef informerar om Skolinspektionens rapport om Ytterbyskolan och det pågående arbetet på skolan.

Beslutsunderlag

Missiv; Beslut från Skolinspektionen
Beslut Ytterbyskolan1.pdf
Protokollsutdrag - Förslag på uppdrag att vidta åtgärder för högstadiet och gymnasiet med prioritet för Ytterbyskolan
Förslag på uppdrag att vidta åtgärder för högstadiet och gymnasiet med prioritet för Ytterbyskolan

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

Expedieras till Kommunstyrelsen

För kännedom till

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Sara Flytström

2025-04-22

Riktlinjer för sponsring (Dnr KS2024/2560-1)

Sammanfattning

Kommunen ska ha tydliga riktlinjer som redogör för vad som gäller för sponsring. Syftet med kommunens sponsring är främst att stärka kommunens varumärke i omvärlden genom positiv exponering och göra kommunen känd som besöksmål, mötes- och evenemangsstad, för inflyttning, för etablering av företag, som arbetsgivare och gentemot kommuninvånare.

Samverkan mellan Kungälvs kommun och olika parter är en naturlig del av verksamheten. All sponsring som görs av Kungälvs kommun ska syfta till att stärka kommunens, bolagens eller platsens varumärke. Genom sponsringsavtal kan Kungälvs kommun ge och ta emot stöd för verksamheter samtidigt som den sponsrande parten kan få exponering. Kungälvs kommuns sponsringsavtal ska alltid syfta till att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål, som utgår från Vision 2040. Dessa riktlinjer syftar till att tydliggöra på vilka grunder som kommunens beslut om att ingå sponsringsavtal ska fattas.

Riktlinjerna ska omprövas varje mandatperiod och när förutsättningar i kommunen eller omvärlden förändras på ett sätt som motiverar det.

Förvaltningens förslag till beslut är att Riktlinjer för sponsring antas.

Juridisk bedömning

Det finns inget uttryckligt förbud mot kommunal sponsring. Däremot är det viktigt att sponsringen görs på ett sådant sätt att den inte kommer i konflikt med bestämmelser i till exempel kommunallagen, lagen om offentlig upphandling, skollagen, regler för reklam och marknadskommunikation och marknadsföringslagen.

Sponsring får inte förknippas med villkor som påverkar verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet eller innebära att verksamheten kommer i beroendeförhållande till sponsorn. Sponsorstöd får inte tas emot eller ges till politiska partier eller religiösa organisationer.

Kommunalrättsliga principer samt upphandlingslagstiftningen ska särskilt beaktas. Kommunstyrelsen ska säkerställa att kommunen genom sponsring inte riskerar att utsätta sig för sådan påverkan att objektiviteten kan rubbas eller ifrågasättas.

Förvaltningens bedömning

Målet med riktlinjen är att attrahera nya kommuninvånare, besökare och företag genom att påvisa på Kungälvs styrkor och associera organisationen och platsen med positiva företeelser. All sponsring ska ha en tydlig lokal förankring och den sponsrade aktiviteten och/eller organisationen (den sponsrade parten) ska vända sig till allmänheten inom det geografiska området Kungälvs kommun.

På sikt är det önskvärt att ha ett gemensamt styrdokument för sponsring som reglerar all sponsring för Kungälvs kommun, AB Kongahälla och dess bolag. Förvaltningen har för avsikt att börja arbeta med ett sådant styrdokument.

Kommunen som sponsor

Sponsorobjekt kan vara evenemang som anordnas av idrottsföreningar, kulturföreningar, organisationer och icke vinstdrivande företag. Sponsorinsatsens omfattning avgörs av hur stor målgrupp man når, förväntad eller faktiskt publiktillströmning och prognostiserad massmedial bevakning. Kungälvs kommun går endast in i sponsorrelationer med en annan part som delar kommunens värdegrund. Sponsring ska inte förväxlas med bidrag eller gåva, utan ska innehålla en tydlig motprestation, vilket innebär att den sponsrade motparten ger något tillbaka till Kungälvs kommun.

Avtal om sponsring kan tecknas med företag och organisationer som uppfyller förutsättningarna i dessa riktlinjer. Sponsringssamarbete ska inte ske med politiska partier eller religiösa samfund. Samarbete ska heller inte ske om parten inte har fullgjort sina skyldigheter vad gäller skatter och sociala avgifter.

Omvänd sponsring
Kungälvs kommun är positiv till att utomstående aktörer sponsrar verksamheter inom kommunen med iakttagande av dessa riktlinjer och av ansvarig kommunstyrelse antagna bestämmelser. Den offentliga verksamheten ska i huvudsak finansieras med skatter, vilket innebär att det sponsrade materialet enbart kan vara ett mindre komplement till övriga medel.

Sponsringen ska bidra till att stärka bilden av kommunen. Kommunstyrelsen ska därför säkerställa att samarbete inte sker med sponsorer vars verksamhet strider mot kommunens uppgifter och mål eller på annat sätt kan skada kommunens varumärke.

Förvaltningens bedömning är att riktlinjen är en viktig del i arbetet med att stärka kommunkoncernens varumärke i omvärlden genom positiv exponering och göra kommunen känd som besöksmål, mötes- och evenemangsstad, för inflyttning, för etablering av företag, som arbetsgivare och gentemot kommuninvånare.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har en koppling till Kommunstyrelsens resultatmål *Förbättrat näringslivsklimat*.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har en koppling till delmål 8.9 i Agenda 2030, *Främja gynnsam och hållbar turism. Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.*

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Riktlinje för sponsring har koppling till Vision 2040, Näringslivsstrategiskt program för Kungälvs kommun 2035 och Kommunikationspolicyn.

Ärendet stödjer kommunens Vision 2040 om att främja ett positivt klimat för entreprenörskap och nyföretagande, vilket i sin tur bidrar till ett varierat näringsliv. Genom att skapa tydliga riktlinjer för sponsring bidrar ärendet till kommunens utveckling i näringslivet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Riktlinjerna syftar till att stärka kommunkoncernens varumärke och göra kommunen känd som besöksmål, mötes- och evenemangsstad, för inflyttning, för etablering av företag, som arbetsgivare och gentemot kommuninvånare.

I kommunens Näringslivsstrategiskt program står det att Kungälvs kommun ska arbeta för att skapa bättre förutsättningar för företagande. En målbild är att Kungälvs kommun ska vara en regional förebild för sin samverkansförmåga. Syftet med samverkan är att skapa ett näringslivsklimat som präglas av nytänkande, där människor kan utvecklas och trivas.

Riktlinjerna ger medborgare och förenings- och näringslivet bättre förutsättningar för att kunna fortsätta utvecklas och samverka.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon negativ påverkan på medarbetarnas arbetsbelastning. Det bidrar till att skapa tydliga riktlinjer som underlättar och effektiviserar arbetet med sponsring.

Ekonomisk bedömning

Ärendet avser riktlinjer och är därmed av administrativ art och har ingen ekonomisk påverkan.

Ärenden som avser sponsring ska beslutas av kommunstyrelsen. Beslut om finansiering ska därmed beslutas i varje enskilt fall.

Förslag till Kommunstyrelsen

Riktlinjer för sponsring antas.

Madeleine Nilsson
Kommunikations- och marknadschef

Tony Övringe
Stabschef Säkerhet

Expedieras till:

För kännedom till:

KUNGÄLVS KOMMUN

Sponsring

Riktlinjer

UTKAST

Diarie-/dokumentnummer:	<KS202X/…>
Beslut:	<Datum-…Instans §…/År>
Beredande politiskt organ:	<Utskott/beredning/nämnd>
Ersätter tidigare beslut	<Datum-…Instans §…/År>
Giltighetstid:	<Datum-...>
Dokumentansvarig:	<Funktion>
Senast uppdaterad av:	<Handläggare vid dokumentets upprättande>

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning ... 3
2. Relation till andra styrdokument ... 3
3. Syfte ... 3
4. Mål och viljeinriktning ... 3
5. Definition ... 3
6. Kommunen som sponsor ... 3
7. Syfte med kommunen som sponsor ... 3
8. Ansvar ... 4
9. Avgränsningar samt lagar och regler ... 4
10. Beslut om sponsring ... 4
11. Sponsringsmedel ... 4
12. Sponsringsavtal ... 4
13. Objekt som inte kan vara föremål för sponsring ... 4
14. Sponsring av föreningar och organisationer ... 5
15. Sponsring av evenemang ... 5
16. Kommunen som mottagare av sponsring, omvänd sponsring ... 5
- Generella utgångspunkter ... 5
- Definition ... 5
- Syfte ... 5
- Ansvar ... 6
- Sponsringsmedel ... 6
- Vad kan sponsras ... 6
- Vilka kan sponsra ... 6
17. Kommunens varumärke ... 6
18. Sponsring i form av försäljning av anläggningars namn ... 6
19. Utbetalning ... 7
20. Återbetalning ... 7
21. Levandegöra ... 7
22. Uppföljning ... 7

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Samverkan mellan Kungälvs kommun och olika parter är en naturlig del av verksamheten. All sponsring som görs av Kungälvs kommun ska syfta till att stärka kommunens eller platsens varumärke. Genom sponsringsavtal kan Kungälvs kommun ge och ta emot stöd för verksamheter samtidigt som den sponsrande parten kan få exponering. Kungälvs kommuns sponsringsavtal ska alltid syfta till att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål, som utgår från Vision 2040. Dessa riktlinjer syftar till att tydliggöra på vilka grunder som kommunens beslut om att ingå sponsringsavtal ska fattas.

2. Relation till andra styrdokument

Riktlinje för sponsring har koppling till Vision 2040, Näringslivsstrategiskt program för Kungälvs kommun 2035 och Kommunikationspolicyn.

3. Syfte

Kungälvs kommuns sponsringsavtal ska alltid syfta till att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål, som utgår från Vision 2040. Dessa riktlinjer syftar till att tydliggöra på vilka grunder som kommunens beslut om att ingå sponsringsavtal ska fattas. Dessa riktlinjer omfattar:

1. kommunen som sponsor

2. kommunen som mottagare av sponsring, det vill säga omvänd sponsring

4. Mål och viljeinriktning

Målet är att attrahera nya kommuninvånare, besökare och företag genom att visa på Kungälvs styrkor, associera kommunen och platsen med positiva företeelser. All sponsring ska ha en tydlig lokal förankring och den sponsrade aktiviteten och/eller organisationen (den sponsrade parten) ska vända sig till allmänheten inom det geografiska området Kungälvs kommun.

5. Definition

Sponsring är ett samarbete på affärsmässiga grunder till ömsesidig nytta för två eller flera parter. Den sponsrade ger vissa förmåner till sponsorn och får som motprestation kontanta medel eller annan motprestation i form av varor och tjänster i utbyte mot någon form av exponering av kommunens varumärke. Om inget krav på motprestation har avtalats, då är det inte fråga om sponsring utan en donation.

6. Kommunen som sponsor

Sponsorobjekt kan vara evenemang som anordnas av idrottsföreningar, kulturföreningar, organisationer och icke vinstdrivande företag. Sponsorinsatsens omfattning avgörs av hur stor målgrupp man når, förväntad eller faktiskt publiktillströmning och prognostiserad massmedial bevakning. Kungälvs kommun går endast in i sponsorrelationer med en annan part som delar kommunens värdegrund. Sponsring ska inte förväxlas med bidrag eller gåva, utan ska innehålla en tydlig motprestation, vilket innebär att den sponsrade motparten ger något tillbaka till Kungälvs kommun.

7. Syfte med kommunen som sponsor

Syftet med kommunens sponsring är främst att stärka kommunens varumärke i omvärlden genom positiv exponering och göra kommunen känd som besöksmål, mötes- och evenemangsstad, för inflyttning, för etablering av företag, som arbetsgivare och gentemot kommuninvånare.

KUNGÄLVS KOMMUN

8. Ansvar

Kommunstyrelsen är ansvarig för alla beslut som rör kommunen som sponsor.

9. Avgränsningar samt lagar och regler

Det finns inget uttryckligt förbud mot kommunal sponsring. Däremot är det viktigt att sponsringen görs på ett sådant sätt att den inte kommer i konflikt med bestämmelser i till exempel kommunallagen, lagen om offentlig upphandling, skollagen, regler för reklam och marknadskommunikation och marknadsföringslagen.

Sponsring får inte förknippas med villkor som påverkar verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet eller innebära att verksamheten kommer i beroendeförhållande till sponsorn. Sponsorstöd får inte tas emot eller ges till politiska partier eller religiösa organisationer.

Kommunalrättsliga principer samt upphandlingslagstiftningen ska särskilt beaktas. Kommunstyrelsen ska säkerställa att kommunen genom sponsring inte riskerar att utsätta sig för sådan påverkan att objektiviteten kan rubbas eller ifrågasättas.

10. Beslut om sponsring

Ärenden om sponsring ska beslutas av kommunstyrelsen. Sponsring ska regleras genom skriftligt avtal, som anger parternas åtaganden och övriga villkor för samarbetet. Sponsoravtalet är alltid en allmän handling och ska diarieföras.

Som huvudregel ska sponsoråtaganden sträcka sig max ett år i taget, med möjlighet till eventuell förlängning. Om motprestation inte levererats kan sponsor bli skyldig att ur skattehänseende hantera sponsringen som en icke avdragsgill gåva, därför är det viktigt att uppföljning sker.

11. Sponsringsmedel

Sponsring kan ske antingen med pengar eller i form av tillhandahållande av arbetsinsatser och/eller material/utrustning. Allt som kommunen sponsrar med ska värderas i kronor, så att sponsringens totala värde tydligt framgår. Detta gäller såväl eventuell reducering av anläggningshyra och extern marknadsföring som personella insatser och utbetalning av pengar.

12. Sponsringsavtal

Samtliga sponsringsavtal ska alltid vara skriftliga och beslutet ska fattas av kommunstyrelsen. Muntliga sponsoravtal gäller ej. Avtalet ska minst innehålla:

- Avtalspartens namn och organisationsnummer
- Beskrivning/syfte med sponsringen
- Sponsringen värde/belopp och utbetalning
- Sponsorns åtagande
- Mottagarens åtagande
- Avtalstid
- Redovisningskrav
- Reglering av eventuell uppsägning och återbetalning

13. Objekt som inte kan vara föremål för sponsring

Kommunen sponsrar inte politiska partier, religiösa samfund eller enskilda personer. Ingen sponsring ska ske till organisationer som inte fullgjort sina skyldigheter vad gäller skatter och sociala avgifter.

Sponsring kan inte beviljas om föreningen, organisationen eller någon av dess företrädare i verksamheten

- Bedriver våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande friheter och rättigheter.
- Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde.

KUNGÄLVS KOMMUN

- Rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i de två första punkterna i denna lista, eller motarbetar det demokratiska styrelseskicket.
- Uppmuntrar till bruk av alkohol, tobak eller droger. Alla föreningens bidragsberättigade aktiviteter ska vara i en helt rök-, alkohol- eller drogfri miljö.

14. Sponsring av föreningar och organisationer

Sponsringen ska inriktas på föreningar och organisationer där marknadsföringen når eller kan förväntas nå en så stor spridning. Sponsringen kan inriktas på föreningens eller delar av föreningens eller organisationens löpande verksamhet och/eller speciella arrangemang som genomförs. Sponsringen bör i första hand inriktas på föreningar och organisationer som arrangerar tävlingar och sammankomster med deltagare både från kommunen, nationellt och/eller internationellt och där marknadsföringen kan förväntas nå en bred publik eller uppmärksamhet på annat sätt.

15. Sponsring av evenemang

Sponsringen av enskilda evenemang ska inriktas på sådana som:

- har hög organisatorisk status, till exempel SM, EM eller VM.
- når ett stort publikt intresse,
- har en särskild inriktning som gör att evenemanget genom detta kan förväntas få stor uppmärksamhet.
- ger massmedial uppmärksamhet utanför kommunen,
- når en särskild målgrupp

16. Kommunen som mottagare av sponsring, omvänd sponsring

Generella utgångspunkter

Kungälvs kommun är positiv till att utomstående aktörer sponsrar verksamheter inom kommunen med iakttagande av dessa riktlinjer och av ansvarig kommunstyrelse antagna bestämmelser.

Den offentliga verksamheten ska i huvudsak finansieras med skatter, vilket innebär att det sponsrade materialet enbart kan vara ett mindre komplement till övriga medel. En sponsrad verksamhet ska kunna avslutas när sponsormedlen uteblir och sponsormedel får inte ingå i den ordinarie budgeten. Sponsringen får inte innebära att sponsorn uppfattas ta över politiska styrelsens ansvar för verksamheten. Sponsring får ej ske av verksamhet som utgör myndighetsutövning.

Kommunen ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet i sin verksamhet. Sponsringen får inte påverka verksamheten så att objektiviteten ifrågasätts. Sponsringen får inte förknippas med villkor, som i strid med kommunstyrelsens vilja, påverkar verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet. Innan kommunen accepterar sponsring av en annan aktör ska en noggrann etisk övervägning genomföras. Detta gäller särskilt för verksamheter och aktiviteter som riktar sig mot barn och unga.

Definition

Omvänd sponsring är när näringslivet eller en privatperson vill tillhandahålla medel eller produkter till den offentliga verksamheten. Inom vissa kommunala verksamheter kan det vara önskvärt att vid till exempel investeringar täcka en del av kostnaden med sponsring.

Syfte

Syftet med omvänd sponsring är att skapa ömsesidig nytta mellan två parter, där kommunen kan erbjuda en bättre service till invånarna tack vare att externa medel tillförs kommunen, samtidigt som sponsorn får exponering i ett positivt sammanhang.

KUNGÄLVS KOMMUN

Ansvar
Kommunstyrelsen beslutar i frågor om kommunen som mottagare av sponsring. Syftet med sponsringen ska definieras det vill säga, hur detta förhåller sig till verksamhetens mål, hur efterlevnad av dessa riktlinjer ska säkerställas och övriga utgångspunkter som bör beaktas.

Sponsringsmedel
Sponsringen kan bestå av kontant ersättning, varor och tjänster.

Vad kan sponsras
Sponsringsavtal får inte avse finansiering av verksamhetens kostnader på ett sätt som kan medföra ett beroendeförhållande till sponsorn. Företrädesvis bör sponsring avse särskilda projekt till exempel evenemang, seminarium, iordningställande av planteringar, annonsutrymme i tidning, arrangemang för elever/brukare etcetera.

Vilka kan sponsra
Avtal om sponsring kan tecknas med företag och organisationer som uppfyller förutsättningarna i dessa riktlinjer. Sponsringssamarbete ska inte ske med politiska partier eller religiösa samfund. Samarbete ska heller inte ske om parten inte har fullgjort sina skyldigheter vad gäller skatter och sociala avgifter.

Sponsring kan inte tecknas om företaget, organisationen eller någon av dess företrädare i verksamheten

- Bedriver våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande friheter och rättigheter.
- Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde.
- Rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i de två första punkterna i denna lista, eller motarbetar det demokratiska styrelseskicket.
- Uppmuntrar till bruk av alkohol, tobak eller droger. Alla föreningens bidragsberättigade aktiviteter ska vara i en helt rök-, alkohol- eller drogfri miljö.

17. Kommunens varumärke
Sponsringen ska bidra till att stärka bilden av kommunen. Kommunstyrelsen ska därför säkerställa att samarbete inte sker med sponsorer vars verksamhet strider mot kommunens uppgifter och mål eller på annat sätt kan skada kommunens varumärke.

18. Sponsring i form av försäljning av anläggningars namn
Kommunen kan besluta om namnförsäljning av kommunens idrottsplatser och publika hallar med läktare i utbyte mot sponsring av kommunens verksamhet eller av verksamhet som bedrivs av förening som utnyttjar dessa anläggningar för sin verksamhet. Kommunen ska godkänna sponsor, anläggningens namn samt utförande och placering av skyltar och liknande. Yttrande ska inhämtas av namnberedning innan beslut.

Om mottagare av sponsringen är förening eller föreningar som nyttjar anläggningen ska de i ansökan till kommunen ange vad sponsringsmedlen ska användas till. Om anläggningen disponeras av flera föreningar ska, om ansökan inte är gemensam, sökande förening bifoga yttrande från övriga föreningar som disponerar anläggningen. Krav på inflytande eller medbestämmande från externa intressenter över verksamhetens innehåll eller beslutsprocess på grund av sponsring får inte förekomma. Kungälvs kommun ska äga de investeringar som görs i anläggningen med sponsringsmedlen. Namnförsäljning får endast ske till sponsorer vars verksamhet kännetecknas av:

- att verksamheten drivs seriöst, i enlighet med lag och inte har skulder till det offentliga,
- att verksamheten drivs ansvarsfullt och i enlighet med god marknadsföringssed,
- att verksamheten ur etisk synpunkt kan accepteras av kommunen.
- att sponsorstöd får inte tas emot från politiska eller religiösa organisationer.

KUNGÄLVS KOMMUN

19. Utbetalning

Innan utbetalning sker ska kontroll göras om mottagaren har förfallna leverantörsskulder hos kommunen. Om så är fallet ska sponsringsmedlen avräknas mot dessa innan utbetalning sker.

20. Återbetalning

Om ett evenemang eller arrangemang ställs in ska eventuell utbetald sponsring återbetalas om inte särskilda skäl föreligger eller annat avtalats. Samma gäller även för föreningar och organisationer som upphör med sin verksamhet under pågående avtalsperiod.

21. Levandegöra

Styrdokumentet kommer publiceras på kommunens webbplats samt kommuniceras till berörda chefer och medarbetare. Uppföljning av ingångna sponsringsavtal ska följas upp löpande och om förutsättningarna förändras under pågående avtalstid ska samverkan utvärderas utifrån de nya förutsättningarna.

22. Uppföljning

Detta dokument ska omprövas varje mandatperiod och när förutsättningar i kommunen eller omvärlden förändras på ett sätt som motiverar det.

Till:
Kommunstyrelsen

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Kungälvs kommun

Granskningsrapport "Grundläggande granskning 2024”

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en grundläggande granskning. Den grundläggande granskningen har även omfattat en kartläggning av behörigheter gällande inköp.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed i Kungälvs kommun.

KPMG:s samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att verksamheten i kommunstyrelsen, utskotten, myndighetsnämnderna och kommunfullmäktigeberedningarna i allt väsentligt bedrivs med en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll.

Information om uppdrag och mål sammanställs vid tre tillfällen under året: i de två delårsrapporterna och årsbokslutet. Det noteras att av de 18 resultatmålen anses 9 uppfyllda / kommer att uppfyllas och 9 mål anses delvis uppfyllda / svårbedömda. Det noteras att bedömningen av mål påverkas av många olika faktorer och det är inte helt tydligt hur de olika delarna vägs samman för att bilda den slutliga bedömningen, Vidare saknas tydlig information om tidsramarna för respektive resultatmål. Det anges att målen har en tidsaspekt på 1 – 4 år, men det framgår inte vilken tidsram, det vill säga i form av start och slutpunkt, som gäller för varje specifikt mål- Denna avsaknad av tydlighet försvårar bedömningen av när måluppfyllelse bör ske.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi myndighetsnämnderna att:

- Säkerställa att granskningsansvariga anges i internkontrollplanerna, i enlighet med angivelser i reglementet för internkontroll.

Utifrån kartläggningen av behörigheter avseende inköp noteras följande brister:

- För stort antal beställare som har behörighet gällande inköp.
- Attesteringen sker först när fakturan anländer.
- Inga beloppsgränser i systemet vid inköp.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

- En risk noteras avseende att cheferna ska anmäla ändringar av beställarbehörighet till upphandlingsenheten för att ändra/avsluta behörigheten i Proceedo, om individen ändrar anställning inom kommunen. Detta sker därmed inte automatiskt.

Vi önskar, senast den 30 juni 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 25 april 2025

För kommunrevisionen
Göran Johansson
Göran Johansson (25 apr. 2025 09:58 GMT+2)
Göran Johansson
Ordförande

Missiv - Grundläggande granskning

Slutgiltig revideringsrapport 2025-04-25

Skapad:	2025-04-25
Av:	Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAAuLUYZo0zjkoESNXiIZspj4GYYkfSXeXV

”Missiv - Grundläggande granskning” – historik

Dokumentet skapades av Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
2025-04-25 - 07:56:15 GMT

Dokumentet skickades med e-post till goran.johansson@kungalv.se för signering
2025-04-25 - 07:56:19 GMT

E-postmeddelandet har visats av goran.johansson@kungalv.se
2025-04-25 - 07:57:12 GMT

Signerare goran.johansson@kungalv.se angav namnet Göran Johansson vid signering
2025-04-25 - 07:58:42 GMT

Dokumentet har e-signerats av Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-04-25 - 07:58:44 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.
2025-04-25 - 07:58:44 GMT

Adobe Acrobat Sign

Grundläggande Granskning 2024

Kungälv
Rapport

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

KPMG AB

2025-04-11

Antal sidor 14

© 2025 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Grundläggande Granskning 2024

2025-04-11

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2

2 Bakgrund 2
2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning 3
2.2 Revisionskriterier 4
2.3 Metod 4

3 Resultat av granskningen 6
3.1 Kommunstyrelsen (och dess utskott) 6
3.2 Myndighetsnämnder 9
3.3 Kartläggning av behörigheter gällande inköp 11

4 Samlad bedömning och rekommendationer 14

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification KPMG Public

Grundläggande Granskning 2024

2025-04-11

1 Sammanfattning

KPMG har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och god revisionssed. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

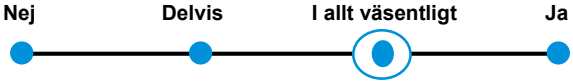

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att verksamheten i kommunstyrelsen, utskotten, myndighetsnämnderna och kommunfullmäktigeberedningarna i allt väsentligt bedrivs med en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi myndighetsnämnderna att:

- Säkerställa att granskningsansvariga anges i internkontrollplanerna, i enlighet med angivelser i reglementet för internkontroll.

Vidare har den grundläggande granskningen omfattat en kartläggning av behörigheter gällande inköp. Vi konstaterar att kommunen aktivt arbetar med att se över och effektivisera beställarorganisationen, då det i nuläget förekommer ett för stort antal användare med beställarbehörighet samt risker kopplade till otillräcklig kontroll över inköpsprocessen. Förvaltningen har inlett diskussioner om att revidera tidigare attestprocesser, överväga införandet av beloppsgränser, och öka enheten Projekt, Inköp och Upphandlings delaktighet i dessa processer, något vi anser är positivt.

Utifrån kartläggningen noterar vi brister under 2024 gällande:

- För stort antal beställare som har behörighet gällande inköp.
- Attesteringen sker först när fakturan anländer.
- Inga beloppsgränser i systemet vid inköp.
- Vi noterar en risk avseende att cheferna ska anmäla ändringar av beställarbehörighet till upphandlingsenheten för att ändra/avsluta behörigheten i Proceedo, om individen ändrar anställning inom kommunen. Detta sker därmed inte automatiskt.

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

2 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Revisionens uppgift är att pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll. Den grundläggande granskningen baseras på revisorernas riskanalys och omfattar kommunstyrelsen, kommunstyrelsens utskott, nämnder och beredningar. Den grundläggande granskningen ger också underlag att under året uppdatera riskanalysen. Revisorerna genomför fördjupade granskningar som ett komplement till den grundläggande granskningen.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Den grundläggande granskningen syftar också till att genom strukturerade frågor och dialog lyfta fram de förtroendevaldas roll och ansvar för väsentliga styrprocesser inom sina ansvarsområden.

Granskningen har omfattat följande övergripande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att de får en tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
- Har kommunstyrelsen och nämnderna en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- Vidtar styrelse/nämnder åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppföljning/ekonomiska resultat/intern kontroll under året?

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

Utifrån ovanstående frågeställningar har revisorerna även beslutat om en kartläggning avseende rutiner kopplat till behörigheter gällande inköp.

Granskningen avser hela granskningsåret 2024 och omfattar därmed granskning och bedömning utifrån samtliga styr- och uppföljningsdokument som upprättas för året.

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och dess utskott (utskottet för samhälle och utveckling, utskottet för bildning och lärande samt utskottet för trygghet och stöd), miljö- och byggnadsnämnden, överförmyndarnämnden, valnämnden samt sociala myndighetsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap. 1 § om kommunstyrelsens ansvar att leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämnders ansvar att verksamheten bedrivs i enlighet med föreskrifter, fullmäktiges mål och riktlinjer samt med tillräcklig intern kontroll
- Kommunfullmäktiges mål och uppdrag i budget 2024
- Modell för styrningen i Kungälvs kommun – Från demokrati till effekt och tillbaka
- Riktlinjer för ledning och styrning i Kungälvs kommun
- Reglemente för intern kontroll

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, protokollsgranskning, dialoger med presidierna i kommunstyrelsen och dess utskott samt valnämnden. Vidare har intervjuer genomförts för att kartlägga rutinerna kring behörigheter relaterade till inköp.

Protokollsgranskning

De förtroendevalda revisorerna har under året följt kommunstyrelsen och nämnderna löpande genom bland annat protokollsgranskning. Vid genomförande av granskningen har även KPMG granskat relevanta protokoll.

Dokumentstudier

Relevant material har inhämtats från förvaltningen som exempelvis: budget, reglemente, verksamhetsuppföljning delårsbokslut, riskanalys och internkontrollplan.

Dialogmöten

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Grundläggande Granskning 2024

2025-04-11

Under hösten har dialogmöten genomförts med kommunstyrelsens presidium, med kommunstyrelsens utskott samt med valnämnden.

Intervjuer

Den grundläggande granskningen innefattar en kartläggning avseende rutiner kopplat till behörigheter gällande inköp. Utifrån detta har intervjuer genomförts med ekonomichef och upphandlingsledare.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

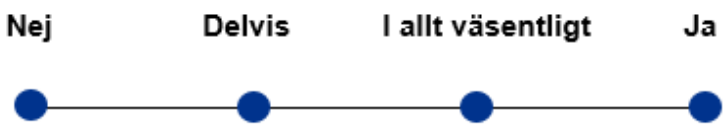

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomichef och upphandlingsledare.

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Grundläggande Granskning 2024

2025-04-11

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunstyrelsen (och dess utskott)

3.1.1 Verksamhetsstyrning

Kommunens styrmodell[1] innebär att fullmäktige anger strategiska mål samt strategiska förutsättningar med en längre tidsaspekt på 4–10 år, vilket kommunstyrelsen i sin tur konkretiserar i form av mätbara resultatmål med tidsaspekten 1–4 år. Resultatmålen med mätbara indikatorer och målvärden återfinns i den årliga verksamhetsplanen. Sektorerna presenterar i en sektorplan vilka resultatmål med tillhörande aktiviteter och indikatorer med målvärden som de planerar att arbeta med under året.

Vid tre tillfällen under året, de två tertialrapporterna och årsbokslutet, finns aktuell information om uppdrag och mål sammanställd. Till målen sker en bedömning i förhållande till statusen i målet med en siffra (1–6) och en färg (röd, gul eller grön) som indikerar måluppfyllelsen. I styrmodellen beskrivs att målbedömningen grundas på information och fakta från indikatorer, volymtal, underliggande mål, planerade och genomförda aktiviteter samt väsentliga omvärldsfaktorer som påverkar möjligheterna att nå målet. Hänsyn tas även till den trendmässiga utvecklingen för indikatorerna, i jämförelse med förgående år. Indikatorerna presenteras därefter med utfall för 2024 och målvärdet för 2024. Förutom bedömningen av resultatmålet utförs även en analys samt beskrivning av de åtgärder som kommer utföras för att förbättra resultaten.

För 2024 har kommunstyrelsen beslutat om totalt 18 resultatmål, som kopplas till fullmäktiges strategiska förutsättningar och mål.

I delårsrapporten per 2024-08-31 presenteras en uppföljning av kommunstyrelsens resultatmål. Uppföljningen visar att av de 18 resultatmålen bedöms 8 av målen kunna uppfyllas (Grön) och samtliga får värdet 5. 10 mål bedöms vara delvis uppfyllda/svårbedömda (Gul), där 8 av målen får värdet 4, och 2 mål får värdet 3. Vid årsredovisningen bedöms 9 av målen uppfyllda i nivå 5, 9 mål som delvis uppfyllda där 1 mål har nivå 3 och resterande bedöms enligt nivå 4. Inget mål bedöms inte kunna uppnås.

Vid genomgång av protokoll framgår att kommundirektör månadsvis rapporterar om verksamheten till kommunstyrelsen. Av protokoll går det att utläsa de informationspunkter som kommundirektören har redovisat under sammanträdet.

3.1.2 Ekonomistyrning

Vid protokollgranskning samt dialoger framkom att kommunstyrelsen löpande följer upp ekonomin, främst genom månadsrapportering, samt i delårs- och årsbokslut där rapportering sker till kommunfullmäktige. I utskotten följs ekonomin upp vid delårs och

[1]Beslutad av kommunfullmäktige 2023-12-07

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

årsbokslut. Av protokollsgranskning framgår att ekonomichefen redovisar månadsrapporter vid samtliga sammanträden avseende ekonomi, med undantag vid delårs och helårsrapportering.

Av delårsrapporten per 2024-08-31 framgår att prognosen för årets resultat uppgår till 23,3 mkr vilket ger en positiv avvikelse på 17,3 mkr jämfört med budgeterade 6 mkr.

I årsredovisningen redovisas ett resultat på 119,3 mnkr. Skatteintäkter och statsbidrag har en negativ avvikelse mot budget på 57,7 mnkr, men detta vägs upp genom att förvaltning och finansnetto redovisar positiva resultat på totalt 171,0 mnkr. Sektorerna tillsammans med kommungemensamma kostnader har en budgetavvikelse på +89,4 mnkr. Samtliga sektorer redovisar en positiv avvikelse i jämförelse med budget. Sektor Bildning och lärande har en positiv budgetavvikelse på 20,4 mnkr, vilket kan härledas till ökade barnomsorgsintäkter, Västtrafiks nya zonindelning, ersättning från Migrationsverket för flyktingar från Ukraina, samt minskade kostnader för busskort och båtskjutsar. Sektor Trygghet och stöd har en positiv budgetavvikelse på +10,3 mnkr, vilket kan härledas till ökade intäkter från statsbidrag. Sektor Samhälle och utveckling lämnar en positiv budgetavvikelse vid årets slut +18,9 mnkr. Av detta överskott kan 16 mnkr hänföras till verksamhetsområde teknik.

3.1.3 Internkontroll

I dokumentet reglemente för intern kontroll[2] framkommer att kommunstyrelsen och myndighetsnämnderna med rimlig grad av säkerhet ska säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt, att tillförlitlig finansiell rapportering sker och att information om verksamheten lämnas till styrelsen. Utifrån detta har kommunstyrelsen fastställt riktlinjer för intern kontroll[3] som i sin tur beskriver hur det systematiska intern kontrollarbetet ska genomföras i kommunen.

I enlighet med reglemente och tillämpningsanvisningar för intern kontroll har förvaltningen tagit fram en plan för intern kontroll för respektive sektor (Bildning och lärande, Trygghet och stöd, Samhällsbyggnad) samt övergripande stödprocesser (Kommunstyrelsen), som kommunstyrelsen har beslutat om[4]. I internkontrollplanerna framgår olika risker som tilldelats ett numeriskt värde baserat på sannolikheten och konsekvenserna att risken inträffar. I internkontrollplanerna presenteras granskningsmoment för att kontrollera riskmomenten. Till dessa granskningsmoment finns det en eller flera ansvariga tjänstepersoner som skall genomföra dessa kontroller och ett slutdatum när kontrollerna ska vara genomförda.

[2] Beslutad av kommunfullmäktige 2023-12-07, § 235/2023,
[3] Beslutad av kommunstyrelsen 2023-11-15 § 369/2023,
[4] Beslutad av kommunstyrelsen 2023-12-13 § 400/2023

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

Kommunstyrelsen har den 2024-06-05 i samband med revisionsrapport om utökad grundläggande granskning av intern kontroll[5] beslutat att en lägesrapport till kommunstyrelsen ska lämnas i samband med delårsrapporten.

I delårsrapporten framgår att:

- Interna kontrollplaner för övergripande stödprocesser och sektorer antogs av kommunstyrelsen 2023-12-13
- Arbete pågår med granskningar och åtgärder enligt plan
- Riskanalys för intern kontroll 2025 genomförs under hösten i kommunstyrelsens utskott
- Resultatet av årets arbete kommer att redovisas till kommunstyrelsen i december 2024

Kommunstyrelsen beslutade då också att dess utskott ska delta i riskanalysarbetet. Av dialoger med utskottet framgår att utskotten har varit med och deltagit vid riskanalysarbetet inför internkontrollplanerna 2025. Detta är även spårbart i protokoll.[6]

Av protokollsgranskning framgår även att återrapportering till kommunstyrelsen har skett i december månad i form av internkontrollrapporter, i likhet med det som står i reglementet för internkontroll. Av internkontrollrapporterna framgår granskningarna som har genomförts, status på kontrollmomentet samt om åtgärder har vidtagits vid de moment som inte är godkända. I internkontrollplanerna för sektorerna och för de övergripande stödprocesserna som ligger under kommunstyrelsen var 41 granskningar planerade. Resultatet av de under året genomförda granskningarna visar att 18 är godkända. 20 av granskningarna visar på avvikelse (vilket innebär att kontrollen inte är godkänd) och har lett till förslag på åtgärder eller nya granskningar. Exempel på avvikelser som har identifierats inkluderar att kvalitetsledningssystemet inte är tillräckligt känt bland personalen, ett högt antal inställda lektioner under en sjuveckorsperiod, samt att uppföljning av avtal inte har genomförts enligt pris- och leveransvillkor.

3.1.4 Bedömning

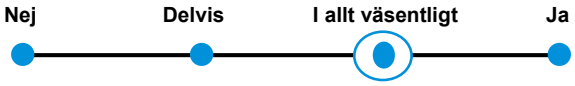

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och utskotten i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning gällande verksamhet och

[5] Dnr KS2024/0772
[6] Sammanträde utskottet för bildning och lärande, 2024-10-08 § 145/2024, Sammanträde utskottet för trygghet och stöd, 2024 – 10–09 § 95/2024, Sammanträde utskottet samhälle och utveckling, 2024-10-09 § 114/2024

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

ekonomi. Information om uppdrag och mål sammanställs vid tre tillfällen under året: i de två delårsrapporterna och årsbokslutet. Vi noterar att av de 18 resultatmålen anses 9 mål uppfyllda/ kommer att uppfyllas och 9 mål anses delvis uppfyllda/svårbedömda. Dessutom presenteras strategier och åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Vi noterar att bedömningen av mål påverkas av många olika faktorer, och vi uppfattar inte att det är helt tydligt hur de olika delarna vägs samman för att bilda den slutliga bedömningen. Resultat från indikatorer, aktiviteter och underliggande mål uppfattar vi utgör grunden för dessa bedömningar. Vidare saknas tydlig information om tidsramarna för respektive resultatmål. Det anges att målen har en tidsaspekt på 1–4 år, men det framgår inte vilken tidsram, det vill säga i form av start och slutpunkt, som gäller för varje specifikt mål. Denna avsaknad av tydlighet försvårar bedömningen av när måluppfyllelse bör ske.

Utifrån kommunstyrelsens verksamhetsplan och sektorplaner sker målstyrningen enligt Kungälvs kommuns styrmodell. Ekonomin följs upp genom månadsrapporter samt vid de två delårsrapporterna och årsbokslutet.

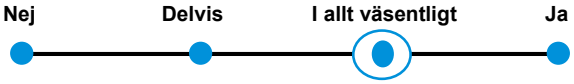

Vidare är vår bedömning att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt att det finns en struktur för arbetet med sin interna kontroll samt att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt. Vi noterar att arbetet med interkontroll utgår ifrån reglemente och riktlinjer för internkontroll. Dessutom har kommunstyrelsen beslutat att inkludera en ytterligare lägesrapportering om internkontrollarbetet i samband med delårsrapporteringen. Vidare har kommunstyrelsen under åren utvecklat arbetet genom att besluta att utskotten ska vara delaktiga vid riskanalysarbetet, vilket bekräftas av genomförd granskning.

3.2 Myndighetsnämnder

Av kapitlet följer iakttagelser och bedömning avseende sociala myndighetsnämndens, miljö- och byggnadsnämndens, valnämnden och överförmyndarnämnden styrning, uppföljning och interna kontroll. Iakttagelser och bedömning grundar sig på genomgång av protokoll och styrdokument.

3.2.1 Verksamhetsstyrning

I kommunens rambudget 2024–2027 framkommer inga mål eller uppdrag riktade till myndighetsnämnderna. Därmed finns inga avvikelser att notera.

Av riktlinjer för ledning och styrning[7] i Kungälvs kommun framgår att nämnderna ska följa upp verksamheten månadsvis. Om särskilda skäl finns kan en nämnd besluta om

[7] Beslutad av kommunstyrelsen 2023-11-15 § 366/2023,

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

att avvika från kravet på månatlig uppföljning. Miljö-och byggnadsnämndens samt överförmyndarnämnden erhåller uppföljning månadsvis kring nämndernas verksamhetsområde. Sociala myndighetsnämnden har haft lägesrapporteringar i februari, mars, maj, juli och oktober månad under 2024. Uppföljningen presenteras muntligen för nämnden av verksamhetschef, administrativchef eller motsvarande. Protokollen återger endast vad som diskuterades under sammanträdet i punktform.

3.2.2 Ekonomistyrning

Av reglemente[8] framgår att myndighetsnämnderna inte har en egen budget. Samtliga kostnader med anledning av verksamheten belastar kommunstyrelsens budget. Det framgår även att respektive nämnd ska ha full insyn i aktuella kostnader.

Av protokoll framgår att miljö- och byggnadsnämnden erhållit ekonomisk uppföljning under februari och oktober månad. Vidare framgår att nämnden har fått en lättare ekonomisk uppföljning under punkten ”information från verksamheten” i juni månad. Överförmyndarnämnden har erhållit ekonomisk uppföljning vid samtliga sammanträden under punkten ”Information från verksamheten”, med undantag i februari och april månad. Av Sociala myndighetsnämndens protokoll går det inte att härleda om någon ekonomisk uppföljning har skett. Vi noterar dock, likt tidigare nämnt, att nämnden har fått information från verksamheten vid ett antal tillfällen.

3.2.3 Internkontroll

Samtliga nämnder har beslutat om en egen internkontrollplan. Internkontrollplanerna innehåller risker som tilldelats ett numeriskt värde baserat på sannolikheten och konsekvenserna att risken inträffar. Under året för planens genomförande ska granskningar utföras enligt den metod som beskrivs i planen.

Enligt reglementet för intern kontroll ska den interna kontrollplanen ange vem som ska utföra granskningen och hur resultatet ska rapporteras. Det framgår inte av överförmyndarnämndens internkontrollplan vem som är granskningsansvarig över ett av deras tre kontrollmoment. I valnämndens internkontrollplan saknas granskningsansvarig på samtliga två kontrollmoment. I miljö och byggnadsnämnden och sociala myndighetsnämndens internkontrollplan finns inga avvikelser i förhållande till granskningsansvariga. Resultatet av arbete enligt intern kontrollplanen redovisas i en intern kontrollrapport. Rapporterna har redovisat till ansvarig nämnd under decembermånad, i enlighet med vad som står i reglementet.

3.2.4 Bedömning

Granskningen visar att nämnderna inte har några mål riktade till sig eller utarbetat egna mål för verksamhetsåret 2024. Av nämndernas reglementen och kommunens

[8] Miljö- och byggnadsnämndens reglemente beslutad 2024-05-02, Sociala myndighetsnämndens reglemente beslutad 2023-10-04, Överförmyndarnämndens reglemente beslutad 2023-10-17

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

styrmodell framkommer inga anvisningar som innebär att myndighetsnämnderna ska utarbeta mål. Detta innebär således ingen avvikelse. Granskningen visar att protokollen innehåller en övergripande återrapportering från verksamheten, vilket är i linje med styrmodellen. Dock noterar vi att sociala myndighetsnämnden inte erhåller verksamhetsuppföljning i samband med varje möte. Utifrån genomgången av protokoll går det inte att härleda om sociala myndighetsnämnden har följt upp aktuella kostnader.

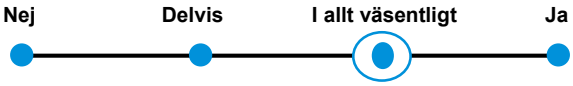

Vår bedömning är att nämnderna i allt väsentlighet har säkerställt att de har en struktur för arbetet med sin interna kontroll samt att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt. I överförmyndarnämndens och valnämndens internkontrollplaner saknas det vid några tillfällen anvisningar avseende vem eller vilka som är granskningsansvariga för ett eller flera kontrollmoment. Vi bedömer dock att myndighetsnämnderna i huvudsak har en tillräcklig struktur för arbetet med den interna kontrollen och bedriver denna på ett ändamålsenligt sätt.

3.3 Kartläggning av behörigheter gällande inköp

Inom kommunen finns rutiner för att reglera behörigheter avseende inköp och beställning. En central del av dessa processer är hur beställare utses. Rutinerna för detta finns tillgängliga på intranätet och kompletteras av en upphandlings- och inköpspolicy.

Av rutinen framgår att ansvarig chef har en viktig roll i att informera upphandlingsenheten om nya beställare samt när beställare avslutar sitt uppdrag. För att bli behörig beställare krävs genomgång av en särskild utbildning som upphandlingsenheten erbjuder. Utbildningen syftar till att ge beställare inom kommunen en grundläggande förståelse för:

- Lagen om offentlig upphandling (LOU) och dess tillämpning.
- Principerna och riktlinjerna för att göra korrekta beställningar i Proceedo[9].
- Hur olika typer av avtal och avropsmetoder används i kommunen.

Av dokumentation och intervjuer framgår att utbildningen behandlar grundläggande information om LOU, avtalsformer och dess tillämpning, avropsmetoder i Proceedo, direktupphandling och praktisk användning av Proceedo. Innan utbildningen är genomförd ges en tittarbehörighet i Proceedo. Efter genomförd utbildning flyttas användarkontot från tittarbehörighet till beställarbehörighet och individen kan därmed

[9] Proceedo är en elektronisk inköps- och fakturahanteringslösning som Kungälvs kommunen använder.

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

göra beställningar. När en individ har fått beställarbehörighet har denne att följa kommunens delegationsordning vid inköp. Systemet har inga beloppsgränser.

Alla beställarkonton är kopplade till det övergripande användarkontot (AD-kontona)[10], vilket säkerställer att endast behöriga kan genomföra beställningar. Ansvarig chef har ansvar att anmäla ändringar av beställare till upphandlingsenheten för att ändra/avsluta behörigheten i Proceedo. När en medarbetare avslutar sin anställning i kommunen, stängs deras beställarkonton automatiskt i samband med att AD-kontot avaktiveras. Förutom kopplingen mellan beställarkontot och AD-kontot, genomförs inga ytterligare kontroller eller uppföljningar av beställarens behörigheter. Vidare framgår att vid beställning i Proceedo finns det ingen funktion som attesterar i samband med att beställningen görs. Attesteringen sker först när fakturan anländer. Detta är något som ska ses över, för att kunna attestera i tidigare skedde.

Av intervjuer framgår att det pågår ett arbete med att utvärdera och se över beställarorganisationen. Inom förvaltningen har en omorganisation ägt rum, där inköp och upphandling tidigare var en del av den administrativa enheten. Från och med den 1 januari har dessa funktioner nu flyttats till den nya enheten "Projekt, Inköp och Upphandling". Under denna omorganisation har det uttryckts en ambition att fokusera mer på beställarorganisationen, med syftet att utvärdera arbetsprocesserna och minska antalet beställare. Förvaltningen har därmed inlett diskussioner kring tidigare attestprocesser, möjligheten att införa beloppsgränser och om enheten projekt, inköp och upphandling ska vara mer delaktig i processerna. För närvarande finns det cirka 600 personer med beställarbehörighet, vilket anses vara en för hög siffra. Under hösten 2024 har förvaltningen infört en Single Sign-On lösning i Proceedo, en metod som innebär att användare endast behöver logga in en gång för att nå systemen. När förvaltningen aktiverade systemet gjordes en körning mot befintliga AD-konton, där AD-konton jämfördes mot beställarkonton i Proceedo. De beställare som inte fanns upplagda med AD-konton raderades därmed från Proceedo, vilket resulterade i att 150 användare togs bort. Av intervjuer framgår att ett ytterligare arbete fortgår avseende att sänka antalet behöriga.

3.3.1 Slutsats

Vi konstaterar att kommunen aktivt arbetar med att se över och effektivisera beställarorganisationen, då det i nuläget förekommer ett för stort antal användare med beställarbehörighet samt risker kopplade till otillräcklig kontroll över inköpsprocessen. Utifrån kartläggningen noterar vi brister under 2024 gällande:

- För stort antal beställare som har behörighet gällande inköp.
- Attesteringen sker först när fakturan anländer.

[10] Azure Activate Directory konto (AD-konto)

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

- Inga beloppsgränser i systemet vid inköp.
- Vi noterar en risk avseende att cheferna ska anmäla ändringar av beställarbehörighet till upphandlingsenheten för att ändra/avsluta behörigheten i Proceedo, om individen ändrar anställning inom kommunen. Detta sker därmed inte automatiskt.

Under omorganisationen som inleddes den 1 januari 2025 har det uttryckts en tydlig ambition att fokusera mer på beställarorganisationen, med målet att utvärdera och förbättra arbetsprocesserna samt minska antalet beställare. Förvaltningen har inlett diskussioner om att revidera tidigare attestprocesser, överväga införandet av beloppsgränser, och öka enheten Projekt, Inköp och Upphandlings delaktighet i dessa processer, något vi anser är positivt.

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Grundläggande Granskning 2024

2025-04-11

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

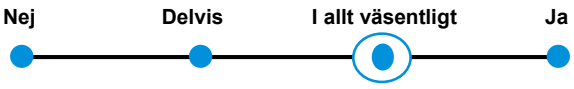

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att verksamheten i kommunstyrelsen, utskotten, myndighetsnämnderna och kommunfullmäktigeberedningarna i allt väsentligt bedrivs med en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi myndighetsnämnderna att:

- Säkerställa att granskningsansvariga anges i internkontrollplanerna, i enlighet med angivelser i reglementet för internkontroll.

Datum som ovan

KPMG AB

Erik Söderberg	Amalie Christensen
Certifierad kommunal yrkesrevisor	*Verksamhetsrevisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

© 2025 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

AMALIE CHRISTENSEN
Undertecknare
Serienummer: e411f64facbedb[…]c6bdb5451e7ab
IP: 90.129.xxx.xxx
2025-04-15 07:48:05 UTC

ERIK SÖDERBERG
Undertecknare
Serienummer: ea0c4c51fd4317[…]0e62741725d51
IP: 195.84.xxx.xxx
2025-04-15 07:54:44 UTC

Penneo dokumentnyckel: VCB6O-SO5GR-PIPQF-K36IG-GT2N1-V1H4S

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Till:

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Kungälvs kommun

Granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2024

De förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra granskning av bokslut och årsredovisning för 2024. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner. Syftet har också varit att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I bifogad rapport lämnas redogörelse för utförd granskning och gjorda iakttagelser. Dessutom bifogas det sakkunniga biträdets (KPMG) yttrande. Kommunrevisionen översänder här rapporten och yttrandet till kommunstyrelsen samt till kommunfullmäktige.

Som framgår av granskningsrapporten redovisas inte kommunens pensionsåtaganden i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Vi noterar kommunstyrelsens beslut 2024-12-11 att från 2026-01-01 övergå till att redovisa pensionsåtagande enligt den s.k. blandmodellen i enlighet med gällande lagstiftning.

Vi uppfattar nämnda beslut som att avsikten är att i boksluten för 2025 inte följa gällande lagstiftning vad gäller redovisning av pensionsåtaganden.

Som tidigare rekommenderar vi att kommunen anpassar redovisningen till vid varje tillfälle gällande regler i lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi önskar, senast den 30 juni 2025, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 25 april 2025

För kommunrevisionen

Göran Johansson

Göran Johansson (25 apr. 2025 09:56 GMT+2)

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Missiv - granskning Årsbokslut

Slutgiltig revideringsrapport 2025-04-25

Skapad:	2025-04-25
Av:	Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAA2u3zM1HQM-Jow4jw0kw1ja2AXgq6-0_U

Historik

Dokumentet skapades av Sophie Nygren (sophie.nygren@kungalv.se)
2025-04-25 - 07:55:23 GMT

Dokumentet skickades med e-post till goran.johansson@kungalv.se för signering
2025-04-25 - 07:55:26 GMT

E-postmeddelandet har visats av goran.johansson@kungalv.se
2025-04-25 - 07:55:52 GMT

Signerare goran.johansson@kungalv.se angav namnet Göran Johansson vid signering
2025-04-25 - 07:56:52 GMT

Dokumentet har e-signerats av Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signaturdatum: 2025-04-25 - 07:56:54 GMT – Tidskälla: server

Avtal har slutförts.
2025-04-25 - 07:56:54 GMT

Adobe Acrobat Sign

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Kungälvs kommun (org.nr 212000-1371)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälvs kommun utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2024-01-01–2024-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunens förtroendevalda revisorer 2025-04-14.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden med reservation

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Kungälvs kommun för år 2024-01-01–2024-12-31 avgiven av kommunstyrelsen den 2025-04-09. Vi har granskat förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter, med reservation för det förhållande som beskrivs i avsnittet Grund för uttalanden, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Enligt information i årsredovisningen redovisar inte kommunen pensioner som en ansvarsförbindelse vilket vi anser att de borde göra för att rapporteringen ska överensstamma med LKBR. Kommunen redovisar istället pensioner som en avsättning for pensioner i balansräkningen, med förändringen av avsättningen över resultaträkningen. Till följd av detta borde avsättningar till pensioner minskas med 626,7 mnkr per 2024-12-31, med motsvarande positiv effekt på eget kapital, och ansvarsförbindelser avseende pensioner borde öka med motsvarande belopp.

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet Det sakkunniga biträdets ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3-4 samt 67-95. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

Penneo dokumentnyckel: 4KZYV-WP13S-Y5IBS-ZUQKQ-TETB7-76YO8

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse”, ”Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper” samt ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Kungälv den 14 april 2025

KPMG AB

Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor/ansvarigt sakkunnigt biträde

Penneo dokumentnyckel: 4KZYV-WP13S-Y5IBS-ZUQKQ-TETB7-76YO8

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[…]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2025-04-14 19:51:47 UTC

Penneo dokumentnyckel: 4KZYV-WP13S-YSIBS-ZUQKQ-TETB7-76YO8

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av bokslut och årsredovisning

2024-12-31

Rapport

Kungälvs kommun

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

KPMG AB

2025-04-14

Antal sidor 8

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 1
1.1 Årsredovisningens räkenskaper 1
1.2 God ekonomisk hushållning 1
1.3 Balanskravsresultat 1
1.4 Rekommendationer 1

2 Bakgrund 2
2.1 Syfte och revisionsfrågor 2
2.2 Avgränsning 3
2.3 Revisionskriterier 3
2.4 Metod 3

3 Resultat av granskningen 5
3.1 Årsredovisningens räkenskaper 5
3.1.1 Bedömning 5
3.2 God ekonomisk hushållning 6
3.2.1 Bedömning 7
3.3 Balanskravsresultat 7
3.3.1 Bedömning 8

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

1 Sammanfattning

Vi har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Utifrån vår genomförda granskning av årsbokslutet har vi noterat att kommunen gör avsteg från lag och god sed avseende följande:

- Redovisning enligt fullfonderingsmodellen

I övrigt har vi inte gjort några väsentliga iakttagelser.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Vi bedömer att avstämningen inte är förenlig med RKRs rekommendation.

1.4 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa att räkenskaperna följer lag och god redovisningssed gällande redovisningen av pensioner.

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

2 Bakgrund

Vi har av Kungälvs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse
- Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Har drift- och investeringsredovisningen upprättats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2024-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 samt SKYREV R5.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Kartläggning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med kartläggningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från de tjänstepersoner som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i kommunens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser kommunens årsredovisning som avgetts av kommunstyrelsen den 2025-04-09.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Kommunen gör i årsredovisningen avsteg från lag och god sed avseende följande:

- Redovisning av pensioner görs enligt fullfonderingsmodellen

  Kommunen uppger i årsredovisningen att avsteg från gällande lagstiftning gör vad gäller redovisningen av pensionsförpliktelser då dessa redovisas enligt fullfonderingsmodellen och inte enligt blandmodellen. Detta innebär att ansvarsförbindelserna lyfts in i balansräkningen som en avsättning. Kommunen redovisar i likhet med föregående år en jämförelse mellan de två modellerna. Kommunen redovisar 626,7 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen (ansvarsförbindelse).

  Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 16,4 mnkr lägre redovisat än om lagen följts.

  Som en följd av att kommunen tillämpar fullfonderingsmodellen görs en justering i beräkningen av balanskravsresultatet för förändringen i ansvarsförbindelsen. Enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse får inga andra rader än de föreskrivna ingå i beräkningen av balanskravsresultat.

Vidare har det i samband med granskningen även noterats följande, ej väsentliga, avvikelser:

- Vi har noterat att posten kassa och bank har ett utfall på -27,0 mnkr på tillgångssidan. Vid negativt saldo ska posten redovisas som en lång- eller kortfristig kontokredit på skuldsidan.
- Vidare har vi noterat i de sammanställda räkenskaperna att eliminering inte sker för koncernintern leasing, vilket medför att balansomslutningen är för högt upptagen med ca 30 mnkr.

3.1.1 Bedömning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats, med undantag av ovan punkter, i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

En drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen att säkerställa att räkenskaperna följer lag och god redovisningssed.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Av Kungälvs kommuns rambudget 2024 – 2027 framgår att god ekonomisk hushållning råder då de finansiella målen som verksamhetsmålen är huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Finansiella mål:

- Ett genomsnitt på 4% överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag under en konjunkturcykel, men för 2024 är målet satt till 0,2 %.
- Soliditeten ska vara fortsatt god
- Investeringarnas självfinansieringsgrad skall vara fortsatt hög

Mål fastställt av fullmäktige	Måltal	Utfall	Vår bedömning
Ett genomsnitt på 4% överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag under en konjunkturcykel, men för 2024 är målet satt till 0,2 %.	0,2 %	3,3%	Målet bedöms uppnås
Soliditeten ska vara fortsatt god	23,6 %	26,9%	Målet bedöms uppnås
Investeringarnas självfinansieringsgrad skall vara fortsatt hög	39%	63%	Målets bedöms uppnås

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved

Kungälvs kommunfullmäktige har antagit strategiska förutsättningar och 10 strategiska mål.

De strategiska målen är:

- Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande
- En trygg omsorg med valmöjligheter genom livet
- Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar
- Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i rikt och aktivt kulturliv
- Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan
- Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle
- Levande havsmiljö
- Robust och uthållig kommun med minskad miljö-och klimatbelastning

De strategiska målen har tidsaspekten 4 - 10 år. De strategiska målen konkretiseras av kommunstyrelsen i form av resultatmål som har tidsaspekt på 1 till 4 år. Till målen sker en bedömning i förhållande till statusen i målet med en siffra (1 – 6) där betyget 6 har högst måluppfyllnad. För 2024 har kommunstyrelsen beslutat om totalt 18 resultatmål utifrån strategiska mål och strategiska förutsättningar. I årsredovisningen bedöms 9 resultatmål ha betyget 5, 8 mål bedöms ha betyget 4 och 1 mål bedöms ha betyget 3. Inget mål bedöms inte kunna uppnås. Måluppfyllnaden bygger på mätbara indikatorer och aktiviteter under året. För målen med betyg 4 och 3 framgår ytterligare aktiviteter och åtgärder som ska förhöja måluppfyllnaden.

Kommunstyrelsen har gjort en sammantagen bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås.

3.2.1 Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

3.3 Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Kommunen redovisar ett balanskravsresultat enligt blandmodellen på 135,0 mnkr efter justeringar på -0,7 mnkr för realisationsvinster.

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

Vi noterar att kommunen i avstämningen justerar för förändringen i ansvarsförbindelsen. Enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse får inga andra rader än de föreskrivna ingå i beräkningen av balanskravsresultat.

Vi bedömer därför att avstämningen inte är förenlig med RKRs rekommendation.

Datum som ovan

KPMG AB

Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

© 2024 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[…]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2025-04-14 19:51:47 UTC

BankID

Penneo dokumentnyckel: XY91B-13G3E-PXIYD-8H8WV-VWDCO-RVTXR

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Protokoll fört vid konstituerande styrelsemöte 2025-04-08 i Förbo AB

Plats: Nordiska Folkhögskolan, Olof Palmes väg 1, Kungälv
Tid: 2025-04-08 kl 14.00

Närvarande
Ordförande

Beslutande ledamöter:
Anders Halldén
Thomas Gustafsson
Joakim Kahlman
Peter Ejvegård
Thomas Hallgren
Mikael Johansson
Thomas Alpner

Suppleanter:
Håkan Söderström
Sven Helén
Annikka Hedberg
Maria Aminoff
Pia Jäderklint
Daniel Tengvall
Patrik Ryberg

Arbetstagarrepresentanter:
Maria Horkeby, Unionen
Hanna Holmqvist, Unionen
Jan Svensson, Fastighets
Johnny Nilsson, Fastighets

Företagets representanter:
Peter Granstedt, VD
Hanna Holmström Tomic
Louise Alemyr
Anna Olá

13/2025 **Mötets öppnande, godkännande av dagordning**
Ordförande Anders Halldén öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

Dagordningen godkändes.

14/2025 **Val av sekreterare och protokolljusterare**
Till sekreterare valdes Camilla Lökken och Thomas Alpner valdes att tillsammans med ordförande justera dagens protokoll.

Assently: 8781be3728898f6a30d1ae6fcb118be3b91df43d5be724fe98cd5187420d0db9c0640f151f9c6716c513ecac002880bd62ba8ab9cae46c2822988d0f4f9df07e

förbo

15/2025 **Konstituering av styrelsen, fackliga representanter bilaga 1**
Styrelsen beslutade att firman tecknas, förutom av styrelsen, av Anders Halldén, Joakim Kahlman och Peter Granstedt två i förening och att VD dessutom har rätt att teckna firman enligt 8 kap 36§ AB-lagen beträffande löpande förvaltningsåtgärder.

Styrelsen noterade informationen att fackliga representanter är följande:
Jan Svensson och Johnny Nilsson, Fastighets
Maria Horkeby och Hanna Holmqvist, Unionen

16/2025 **Styrelsemöten under 2025/2026 bilaga 2**
Styrelsen beslutade att styrelsemöten 2025/2026 kommer att hållas enligt bilaga.

17/2025 **Nästa styrelsemöte**
Nästa styrelsemöte är den 13 juni 2025.

18/2025 **Mötets avslutning**
Mötet avslutades kl 14.10.

Vid anteckningarna

Camilla Lökken, sekreterare

Anders Halldén, ordförande

Thomas Alpner, protokolljusterare

Assently: 8781be3728898f6a30d1ae6fcb118be3b91df43d5be724fe98cd5187420d0db9c0640f151f9c6716c513ecac002880bd62ba8ab9cae46c2822988d0f4f9df07e

Följande handlingar har undertecknats den 10 april 2025

Protokoll konstituerande 2025-04-08.pdf
(91340 byte)
SHA-512: 1c88a4960d82695560d686f971a3b18bbcdcb
285c61233a455cde4b6c9249f25c0a2d95a613cfed0478
5b7536b4a57668a29294df834da4d7ae66f6489932216

Underskrifter

2025-04-09 21:56:41 (CET)

Jan Anders Halldén

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-10 12:15:02 (CET)

Thomas Alpner

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

Undertecknandet intygas av Assently

Protokoll konstituerande 2025 04 08

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka https://app.assently.com/case/verify
SHA-512:
8781be3728898f6a30d1ae6fcb118be3b91df43d5be724fe98cd5187420d0db9c0640f151f9c6716c513ecac002880bd62ba8ab9cae46c2822988d0f4f9df07e

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskriven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.

förbo

Protokoll fört vid årsstämma med aktieägarna i Förbo AB, 556109-8350

Tid: Tisdagen den 8 april 2025 kl 13.00
Plats: Nordiska Folkhögskolan, Olof Palmes väg 1, Kungälv

Närvarande:

Ombud för aktieägarna

Gunnar Häggström	Härryda kommun
Håkan Eriksson	Härryda kommun
Björn Magnusson	Härryda kommun
Kristian Vramsten	Mölndals stad
Joakim Ramberg	Mölndals stad
Viktor Lundblad	Lerums kommun
Miguel Odhner	Kungälvs kommun

Ordförande vid stämman

Victoria Dahlqvist	Kungälvs kommun

Ägarråd

Per Vorberg	Härryda kommun
Viktor Lundblad	Lerums kommun
Gun-Marie Daun	Kungälvs kommun

Ordinarie styrelseledamöter

Anders Halldén	Härryda kommun
Thomas Gustavsson	Härryda kommun
Joakim Kahlman	Mölndals stad
Mikael Softic	Mölndals stad
Mikael Johansson	Lerums kommun
Thomas Hallgren	Lerums kommun
Thomas Alpner	Kungälvs kommun

Suppleanter

Sven Helén	Härryda kommun
Håkan Söderström	Härryda kommun
Annikka Hedberg	Mölndals stad
Pia Jäderklint	Lerums kommun
Daniel Tengvall	Kungälvs kommun
Patrik Ryberg	Kungälvs kommun

Revisorer

Björn Hultén	Ernst & Young

Assently: 756ab87e89718685355b5f08[illegible]

förbo

Lekmannarevisorer

Ing-Britt Magnusson	Härryda kommun
Per-Anders Tornås	Lerums kommun

Arbetstagarrepresentanter

Maria Horkeby	Unionen
Hanna Holmqvist	Unionen
Jan Svensson	Fastighets
Johnny Nilsson	Fastighets

Övriga

Peter Ejvegård	Mölndals stad
Maria Aminoff	Mölndals stad

Företagets representanter

Peter Granstedt	Verkställande direktör
Camilla Lökken	
Hanna Holmström Tomic	
Louise Alemyr	
Judith Edvardsson	
Anna Olá	

Styrelsens ordförande, Anders Halldén, öppnade 2025 års stämma och hälsade de närvarande välkomna.

1/2025 **Val av ordförande för stämman**
Till ordförande för stämman valdes Victoria Dahlqvist.

2/2025 **Val av sekreterare vid stämman**
Till sekreterare valdes Camilla Lökken.

3/2025 **Upprättande och godkännande av röstlängd**

Aktieägare	Ombud	Antal aktier
Härryda kommun	Gunnar Häggström	80.470
Mölndals stad	Kristian Vramsten	52.800
Lerums kommun	Viktor Lundblad	40.900
Kungälvs kommun	Miguel Odhner	17.160
		191.330

Ombuden och förteckningen godkändes och den senare gäller som röstlängd vid stämman.

Deltagande ombud för aktieägare har styrkt sin behörighet att företräda respektive aktieägare och utöva rösträtt vid stämman.

4/2025 **Val av en eller två justeringsmän att underteckna protokollet**
Till justeringsman utsågs Miguel Odhner.

Assently: 756ab87e89718685355b5f0807cbaad5284101062ffde3a731a18fa6314133802075db0086afde8a4f02aff610531564c269740f301d4fa2a29f5c7b60af5147

förbo

5/2025 **Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad**
Aktieägarna har kallats till stämman genom brev den 14 mars 2025.

Stämman förklarade sig behörigen sammankallad.

6/2025 **Godkännande av dagordning**
Dagordningen godkändes.

7/2025 **Framläggande av årsredovisning, koncernredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende moderbolaget och koncernen för 2024**
Hållbarhets- och årsredovisning för 2024 har postats till ombuden samt delades ut på mötet.

Verksamheten inklusive ekonomiskt utfall presenterades av VD Peter Granstedt.

Björn Hultén presenterade uttalanden i revisionsberättelsen. Uttalanden i revisionsberättelsen är att auktoriserad revisor Anders Linusson från EY tillstyrker:
- att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen,
- att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten är:
- en hållbarhetsrapport har upprättats.

Revisorn har lämnat rapport i enlighet med 7§ lag om insyn i vissa finansiella förbindelser. Stämman informerades om rapporten som bifogas protokollet.

Lekmannarevisor Ing-Britt Magnusson presenterade lekmannarevisorernas granskningsrapport för 2024. Av rapporten framgår att de bedömer att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Någon grund för anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning föreligger därmed inte.

Stämman noterade uttalandena och rapporterna.

8/2025 **Beslut**
a) Stämman beslutade att fastställa resultaträkningen och balansräkningen samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen för 2024

b) Stämman beslutade om dispositioner beträffande bolagets vinst enligt den fastställda balansräkningen för 2024.

Balanserade vinstmedel	1 170 917 156 kronor
Årets vinst	92 015 684 kronor
Totalt att disponera	1 262 932 840 kronor

Assently: 756ab87e89718685355b5f0807cbaad5284101062ffde3a731a18fa6314133802075db0086afde8a4f02aff610531564c269740f301d4fa2a29f5c7b60af5147

förbo

Förslag från styrelse och VD	
Balanseras i ny räkning	1 262 932 840 kronor
Totalt	1 262 932 840 kronor

c) Stämman beslutade om att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören för 2024.

9/2025 **Fastställande av arvode åt styrelse, revisorer och lekmannarevisorer**

Per Vorberg presenterade ägarrådets förslag i enlighet med reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda i Göteborgs Stad. Förslagen grundar sig på grundarvodet som innevarande år (2025) är 77 430 kronor.

att fast arvode till styrelsens ordförande utbetalas med 100 % av grundarvodet för innevarande år
100 % x 77 430 kronor = 77 430 kronor

att fast arvode till styrelsens vice ordförande utbetalas med 50 % av grundarvodet för innevarande år
50 % x 77 430 kronor = 38 717 kronor

att arvode till auktoriserade revisorer utbetalas enligt anbud

att fast arvode till lekmannarevisorerna utbetalas med 8,5 % av grundarvodet för innevarande år
8,5 % x 77 430 kronor = 6 582 kronor

att sammanträdesarvode utbetalas med 1 580 kronor per sammanträde oavsett dess längd

att förlorad arbetsförtjänst utgår enligt samma principer som tillämpas i reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda i Göteborgs Stad

Arvoden utbetalas två gånger per år, i december och juni, medan ersättning för förlorad arbetsförtjänst utbetalas löpande samt

att rese- och traktamentsersättningar utgår enligt praxis.

Stämman beslutade enligt förslaget.

Assently: 756ab87e89718685355b5f0807cbaad5284101062ffde3a731a18fa6314133802075db0086afde8a4f02aff610531564c269740f301d4fa2a29f5c7b60af5147

förbo

10/2025 **Anmälan av kommunfullmäktiges i Härrydas, Mölndals, Lerums och Kungälvs kommuners beslut rörande val av styrelseledamöter med suppleanter samt lekmannarevisorer**

Per Vorberg föredrog kommunernas val till Förbos styrelse:

Ordinarie styrelseledamöter:

Anders Halldén	Härryda (L)
Thomas Gustafsson	Härryda (S)
Joakim Kahlman	Mölndal (S)
Peter Ejvegård	Mölndal (MP)
Thomas Hallgren	Lerum (M)
Mikael Johansson	Lerum (SD)
Thomas Alpner	Kungälv (M)

Suppleanter:

Håkan Söderström	Härryda (M)
Sven Helén	Härryda (S)
Annikka Hedberg	Mölndal (M)
Maria Aminoff	Mölndal (L)
Pia Jäderklint	Lerum (S)
Daniel Tengvall	Kungälv (S)
Patrik Ryberg	Kungälv (SD)

Lekmannarevisorer:

Ing-Britt Magnusson	Härryda (S)
Dennis Jeryd	Mölndal (S)
Per-Anders Tornås	Lerum (S)
Krister Jildén	Kungälv (S)

Stämman noterade enligt ovan.

11/2025 **Val av ordförande och vice ordförande i styrelsen**

Ägarrådets förslag är

Anders Halldén, Härryda kommun	Ordförande
Joakim Kahlman, Mölndals stad	Vice ordförande

Stämman beslutade enligt ovan.

12/2025 **Val av revisor och revisorssuppleant**

Ägarrådets förslag är omval av

Anders Linusson, Ernst & Young AB	Revisor
Björn Hulthén, Ernst & Young AB	Revisorssuppleant

Stämman beslutade enligt ovan.

Assently: 756ab87e89718685355b5f0807cbaad5284101062ffde3a731a18fa6314133802075db0086afde8a4f02aff610531564c269740f301d4fa2a29f5c7b60af5147

13/2025 **Fastställande av suppleanternas inträdesordning**

Ägarrådets förslag som presenterades av Per Vorberg är att suppleanter skall kallas till och äger närvara vid samtliga styrelsemöten. Vid förfall för ordinarie styrelseledamot skall de av årsstämman valda suppleanterna inträda, i första hand i följande ordning, i andra hand den som styrelsen utser.

Ordinarie:	Personlig suppleant:
Anders Halldén	1. Håkan Söderström
	2. Sven Helén
Thomas Gustavsson	1. Sven Helén
	2. Håkan Söderström
Joakim Kahlman	1. Annikka Hedberg
	2. Maria Aminoff
Peter Ejvegård	1. Maria Aminoff
	2. Annikka Hedberg
Thomas Hallgren	1. Pia Jäderklint
	2. Den som styrelsen utser
Mikael Johansson	1. Pia Jäderklint
	2. Den som styrelsen utser
Thomas Alpner	1. Daniel Tengvall
	2. Patrik Ryberg

Stämman beslutade enligt ovan.

14/2025 **Annat ärende som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen**

Inget ärende noterades

15/2025 **Avslutande av stämman**

Victoria Dahlqvist avslutade stämman då inte något ytterligare ärende förekom.

Vid protokollet

Camilla Lökken

Ordförande

Victoria Dahlqvist

Justerare

Miguel Odhner

Assently: 756ab87e89718685355b5f0807cbaad5284101062ffde3a731a18fa6314133802075db0086afde8a4f02aff610531564c269740f301d4fa2a29f5c7b60af5147

Följande handlingar har undertecknats den 14 april 2025

Protokoll årsstämma 2025-04-08.pdf
(216956 byte)
SHA-512: 74516bd8193cf73ba0821a5e86c9b6b29cf89
5feb280e4d431c1705f60e661dd0f76244a1e30c78a86c
1fc62ea3d0c71bfd95bc9d43fa956f81077ebf3ba5652

Underskrifter

2025-04-11 16:16:34 (CET)

Victoria Dahlqvist

Undertecknat med Touch

2025-04-14 07:55:28 (CET)

Miguel Odhner

Undertecknat med SMS

Undertecknandet intygas av Assently

Protokoll årsstämma 2025 04 08

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka https://app.assently.com/case/verify
SHA-512:
756ab87e89718685355b5f0807cbaad5284101062ffde3a731a18fa6314133802075db0086afde8a4f02aff610531564c269740f301d4fa2a29f5c7b60af5147

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskriven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.

Bilaga 2

Styrelsemöten 2025/2026

2025

28 februari	*09.00 - 15.00*	*styrelsemöte*
8 april	13.00 - 15.30	årsstämma och konstituerande möte
15-16 maj		styrelsekonferens
13 juni	09.00 - 15.00	styrelsemöte
19 augusti	09.00 - 15.00	bussrundtur
4-5 september		styrelsekonferens
10 oktober	09.00 - 15.00	styrelsemöte
5 december	09.00 - 15.00	styrelsemöte

2026

27 februari	09.00 - 15.00	styrelsemöte

förbo

Dagordning / Konstituerande styrelsemöte i Förbo AB

Datum: 2025-04-08 kl 14.00
Plats: Nordiska Folkhögskolan, Olof Palmes väg 1, Kungälv

Kallade:
Ordinarie ledamöter:
Anders Halldén
Joakim Kahlman
Thomas Gustavsson
Peter Ejvegård
Thomas Hallgren
Mikael Johansson
Thomas Alpner

Arbetstagarrepresentanter:
Jan Svensson, Fastighets
Johnny Nilsson, Fastighets
Maria Horkeby, Unionen
Hanna Holmqvist, Unionen

Suppleanter:
Sven Helén
Håkan Söderström
Maria Aminoff
Annikka Hedberg
Pia Jäderklint
Daniel Tengvall
Patrik Ryberg

Företagets representanter:
Peter Granstedt, VD
Camilla Lökken

1.	Mötets öppnande, godkännande av dagordning		Ordf.
2.	Val av sekreterare och protokolljusterare		Ordf.
3.	Konstituering av styrelsen, fackliga representanter	Bilaga 1	Ordf
4.	Styrelsemöten under 2025/2026	Bilaga 2	Ordf
5.	Nästa möte är 13 juni 2025.		
6.	Mötets avslutning		

Bilaga 1

Beslutsförslag till konstituerande styrelsemötet den 8 april 2025

Firmateckning

Förslag till beslut

Styrelsen beslutar att

- Firman tecknas, förutom av styrelsen, av Anders Halldén, Joakim Kahlman och Peter Granstedt två i förening och att

- VD dessutom har rätt att teckna firman enligt 8 kap 36§ AB-lagen beträffande löpande förvaltningsåtgärder.

Fackliga representanter

Fackliga representanter är följande:

Jan Svensson och Johnny Nilsson, Fastighets
Maria Horkeby och Hanna Holmqvist, Unionen

Förslag till beslut

Styrelsen noterar informationen

KUNGÄLVS KOMMUN

2025-04-30

Uppdrag till kommundirektören gällande ökad trygghet i skolan med kameraövervakning.

Kommunstyrelsen gav den 19 februari 2025 Utskottet för bildning och lärande i uppdrag att efter dialog med rektorer, lärare och elever och utifrån elevenkäter och svar i Luppen återkomma med konkreta förslag på trygghetsskapande åtgärder för elever samt personal på högstadieskolorna samt gymnasieskola.

Utskottets presidium har granskat och analyserat elevenkäterna samt resultaten från Luppen. Under mars månad har presidiet även genomfört dialogmöten med rektorer, lärare och elever på Mimers hus gymnasium och de tre högstadieskolorna i kommunen. Dessa dialoger har genomförts på varje skola och med varje grupp separat. Alla grupper är överens om att ökad vuxennärvaro är den viktigaste faktorn för att skapa trygghet i skolan.

Baserat på den insamlade informationen har kommunstyrelsen för innevarande år beslutat att öka vuxennärvaron med upp till 15 personer vars huvudsakliga uppgift är att skapa en tryggare skolmiljö, särskilt i korridorer, på skolgården och liknande platser, fördelade på gymnasiet och högstadieskolorna i kommunen. Finansieringen ska ske inom kommunstyrelsens ram.

I april, vid presidiets presentation i kommunstyrelsen framkom önskemål och behov av kameraövervakning inom skolan för att öka tryggheteten och ordningen i skolan på olika sätt, Framför allt framfördes dessa önskemål från Ytterbyskolan och Munkegärdeskolan.

Då reglerna för kameraövervakning förändrats och ur ett lokalt politiskt perspektiv förbättrats behövs det tas fram riktlinjer för vägledning för samtliga offentliga kommunala verksamheter.

Utifrån utskottets dialog och samtal med skolorna behöver förvaltningen prioritera frågan om kameraövervakning vid högstadieskolor där detta önskats.

Kommundirektören ges härmed i uppdrag:

- Att ta fram riktlinjer för kameraövervakning för samtliga kommunala verksamheter.
- Kameraövervakning vid kommunernas högstadieskolor skall enligt kommunstyrelsens arbete för ökad trygghet i skolan prioriteras
- Finansieringen ska ske inom kommunstyrelsens ram

Uppdraget är avstämt med presidiet för styrelsens utskott för bildning och lärande samt kommunstyrelsens presidium.

Miguel Odhner (S)
Kommunstyrelsens ordförande